
Printed by Pt. Atma Ram Sharma
at the George Printing Works, Kalbhairo, Benares City
AND

Published by V. G. Joshi, Manager,
Jaina Vividha Sahitya Shashtra Mala Office, Benares City.

श्रीलक्ष्मणगणदिग्विजयं

सुपासनाह-चरित्रं ।

[illegible]

हरगोविन्ददासेन

होसो)चितं हो(कुलपतापया दिहति११ अ ।

3. *Chrysomelids* 10

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

●●●●●

समर्पणम् ।

यस्यानन्यसमं मदेन ररितं पाण्डित्यमत्पुङ्गवत्
बाणी चन्दनशीतल्य जनयनः—संतापसंहारिणी ।
इष्टेऽनिष्टतरे च वस्तुनिचये चेतो विकारोऽग्नितं
पायादभ्यरवर्जिता परदिताधाने मृष्टिः शुभा ॥ १ ॥

मन्ये चापि शुभाः शुभांस्तुविमला माम्भीर्यैषां दय-
स्तत्तत्पूर्वमर्षिचारुचरितं सत्यापयन्नि ध्रुवम् ।
तस्य श्रीमुनिराजराजविजयस्येदं कराम्भोरुदे
भवत्या शुस्तकर्मपयामि कृपया तस्यैव संपादितम् ॥ २ ॥

मपादकः ।

सहायकों के शुभ नाम ।

यह माकृतभाषाका प्राचीन और विस्तीर्ण ग्रन्थ का सानुवाद प्रकाशनका पवित्र कार्यमें मानःस्मरणीय मुनि महाराज श्री राजविजयजीके सदुपदेशसे जिन सद्गृहस्थोंने उल्लेखनीय आर्थिक सहायता करके अपनी धार्मिकता और शासनप्रियताके साथ उदारताका परिचय दिया है उन महानुभावोंके साधुवादाई नाम और मददकी रकम इस प्रकार है । जिसमें श्रीयुत मोहनलालभाई शुभालचंद, जिसने इस कार्यकी पहल की है; श्रीयुत ग्रामचंद केवलदाग, जिसकी तर्फसे सबसे अधिक मदद की गई है; और श्रीयुत राव साहेब आत्माराम भाई हरखचंद, जो जैनधर्मावलम्बी न होने पर भी जैन साहित्यकी तर्फ क्रियात्मक अनुराग रखते हैं, विशेषतः धन्यवादके पात्र हैं ।

रकम ।	नाम ।	स्थान ।
५००)	शेठ मोहनलाल शुभालचंद	पूना
७००)	शेठ ग्रामचंद केवलचंद मंथवी	तळेगाव दमदेरा (पूना)
१२५)	राव साहेब आत्मारामभाई हरखचंद	"
२५०)	शेठ जमनादास माणिकचंद	पूना
१००)	शेठ निवसराम फस्तूरचंद	"
१२५)	शेठ सुशीलाल गणेश	तळेगाव दमदेरा (पूना)
७५)	शेठ बालूभाई प्रेमचंद	"
१५०)	शेठ खूबचंद रामचंद	येरव्या (नामिक)
१००)	शेठ राहोबा रामचंद	माहाडा (सोलापुर)
२००)	शेठ वीरचंदजी हिंदुमलजी	बारसा "
१००)	शेठ कनकमलजी दर्लचंदजी द्वारा	अहमदनगर
७५)	शेठ रवचंद लालचंद	जुनेर (पूना)
३९७)	प्रकीर्ण	

प्रस्तावना ।

अयं सुप्रार्थनाचरितनामा पञ्चात्मको विस्तीर्णः प्राकृतग्रन्थः । सप्तमतीर्थकारस्य भगवतः सुप्रार्थनायस्य चरितमत्र प्रतिपाद्यो विषयो ग्रन्थनाम्नैव प्रकटोः । भगवदुपदेशमस्ताव एवास्य ग्रन्थस्य महान्तमंशमरुणदि । तत्र भावकाणां सम्प्रत्यक्षमूलानि द्वादश व्रतानि, मत्प्रेकं तेषां पञ्च पञ्चातिचारान् (दूषणानि) चाधिकृत्य व्रनपालने सुफलोपलब्धः, अतिचाराधाने च समुचितो दण्डविधिरेकैककथाद्वारा समुपदिष्टः । मायः प्रत्येकमपि कथायाः केवलं व्रताद्युपदेशविधायेव पर्यवसानम-
हत्वा प्रसङ्गानुसंधानपुस्तकं कस्यांचिद् बुद्धिमाहात्म्यम्, क्वचित् कलकौशलम्, कापि वासना-
र्पणम्, कचन प्रकृतिप्रभायम्, कुत्रापि च तत्तरहस्यादिकं सरलेनाथ च सरसेन रचनासंदर्भेण
प्यवर्णयन् ग्रन्थकारः स्वसमयविद्यमानस्य लौकिकाचार-व्यवहारस्य, सामाजिकप्रथायाः, राजकीय-
परिस्थितेः, धार्मिकभावस्य, नैतिकजीवनस्य, अन्यस्यापि च तादृशस्यानुपल्लिख्य ज्ञातव्यवस्तुनः
संक्षेपेण विहितवान् । अतोऽयं ग्रन्थो यथा जैनधर्मावलम्बिनां धार्मिकशिक्षाविषयत्वेनोपकारकता-
माकलयति, अन्येषामपि काव्यरमास्वादरतिकानां रसिकानां, पुरातत्त्वानुसंधानैक्यसाक्षात् दृष्टाणां,
भारतवर्षीयभाषातत्त्वपरिशीलनोद्युक्तानां चाभियुक्तानां तथैवोपयोगितायावदिति, इति समधार्य,
अद्याप्यमुद्रितस्यास्य ग्रन्थस्य संपादनकर्मणि व्यापृतोऽभवम् ।

इतरप्राकृतकाव्यग्रन्थेष्विव प्रकृतग्रन्थे परिच्छेदरूपः, औपमासकात्मकः, सौगन्ध्यरूपः, अन्यो
वा कथन तादृशः प्रकरणविभागो नोपलब्धः, अथ च गौरवार्थ इव गायिकाङ्गनामसन्धितमवहारो पाव-
दन्तं ग्रन्थस्यास्य पुरातनादर्शपुस्तकेषु दृष्टः, केवलं भगवतः पूर्वभक्त्युपार्जनपरिसमाप्तावुत्थान्त्यगाथायां
“पढमपत्थावो” इति, उपसंहारवाक्ये “इय सिरिसुपासनादृचरिण पढमो धीञ्चो
सुरजयो थ्य समत्तो” इति च; दीप्तवर्णनावसानेऽन्त्यगाथायां “हुइयपत्थावो” इति;
केवलज्ञानोत्पत्त्युपक्रमान्ते “इति श्रीसुप्रार्थजिनचरित्रे केवलज्ञानश्रीप्राप्तिः” इति;
एवमेव च ततः परं प्रत्येककथावसाने “इति सम्यक्त्वप्रशंसायां चम्पकमाखाकथा-
नकं समाप्तम्” इत्याद्याकाराणि संस्कृतभाषायामेवोपमेहारभावपान्युल्लङ्घानि । अतो गाथा-
ज्ञांस्तेष्वेव ग्रन्थकाराभिप्रेतेषु स्थानेषु विषय्य तद्गुल्लेखानुसारी प्रकरणविभागो विहितः; ग्रन्थकारेणा-
न्तरान्तरा प्रमाणरूपेणोद्भूताः संस्कृतश्लोकाश्च मवाहागतेन पद्याङ्गेन विरहस्य म्पत्तरेषु बुद्धिनाः
पाठकगणः सौकर्येण तद्भेदं विदांक्रान्त्विति ।

१ यथा गुरुमुखादी । २ यथा सेतुबन्धे । ३ यथा कुमारदानचरिते (प्राकृतद्विप्रधये) ।

पक्षे तदर्थान्तरितेः; केचन्मुपमेयपक्षीयं रूपं मुख्यतः, उपमानाक्षीयं तु रूपं, भिन्नवर्णो
रूपांशो वा गौणतया () एवंभूते कोष्ठके स्थापितः, यथा 'सायय' शब्दस्य (पृ०
३४८) आचर-श्चापदात्मकस्य रूपद्वयस्य मध्ये उपमेयपक्षीयं भावरूपं मयममुपादाय, उप-
मानभूतारण्यपक्षीयं भावद्वयं कोष्ठके दृष्टीतम्; यथा च 'समण' शब्दस्य (पृ० ३६९)
सदन-शयनरूपरूपद्वयस्य मध्ये पुरपक्षीयं सदनं मुख्यतः, उपमानभूतजलधिजलपक्षीय-
शयनस्य भिन्नवर्णौघः 'शय' इति कोष्ठके, एवमन्यत्रापि सर्वत्र ।

(ग) यत्र पुनः श्लेषेऽपि पर्याप्ताद् रूपद्वयादधिकस्यापि रूपस्य प्रकरणसंगतस्य संभवः, तत्राधि-
कस्य प्रागुक्तवदनावश्यकतयाऽनुपादानम्, यथा 'सप्पायारं' (पृ० ३४८) इत्यादौ
रत्नाकार-सर्पाधारत्वात्कस्य रूपद्वयस्यैव पक्षद्वयेऽपि पर्याप्ततयाऽधिकस्य 'सर्पाधार'
इत्यस्योपमानभूतारण्यपक्षे संभवस्तंगतिरुत्थाप्यग्रहणम् ।

(घ) यत्र तु श्लेषे पक्षद्वयेऽप्येकेनैव शब्दरूपेणैकार्थकेन भिन्नार्थकेन वा निर्वाहः, तत्रैकस्माद-
धिकं संभवदपि प्रकरणसंगतिमदपि नोपात्तम्, यथा 'घररचना' (पृ० ३०४) इत्यत्र
'घररत्ना' इत्यनेनैकेन रत्नशब्देनैव जलपिलहरिरूपोपमानपक्षे भार्यारूपोपमेयपक्षे च
(घराणि रत्नान्याभरणेषु यस्याः सा) पर्याप्ततया सुसंगतिकस्य संभवतश्च 'घररचना'
इतिरूपस्योपेक्षा; यथा वा 'सुरयणमहिषं' (पृ० ३६९) इत्यत्र सुरत्नमहितेनैकेनैव
शब्देन पक्षद्वयेऽपि निर्वाहादधिकस्य 'सुरजनमहिषं' इत्यस्योपमानपक्षे पदमानस्याधि-
कस्य रूपस्यानुपादानम् । एवमन्यत्रापि । सर्वत्रापि पर्याप्तरूपमात्रस्यैव ग्रहणं, नाधिकरूपे-
त्यत्र निर्वर्तः ।

२ (क) कतिपयप्राकृतशब्दानां निष्पद्यमान एकार्थकेऽपि संस्कृतरूपद्वय एकं वर्णपरावृत्तिसहम्,
इतरथ तत्परिवर्तनरहितं भवति, यथा प्राकृतस्य 'त्त' शब्दस्य संस्कृते तैर-तयै इति, मोर-
शब्दस्य च संस्कृते मोरं-मयूराविति । एतादृशस्थलेषु प्रायो वर्णपरावृत्तिरहितमेव रूपं
छायापामुपात्तम् ।

(ख) येषां तु द्वे अपि वर्णपरावृत्तिसहं एव, यथा 'सुखल' शब्दस्य सुख-सौख्ये, 'कोऊहल'
स्य वा कुँतुहल-चौतुहले । तेषां स्थानभेदेन कुत्रापि कतरदुपात्तम्, अविशेषात् ।

३ (क) साहचर्य अप्यनेके सन्ति शब्दाः, येषां प्राकृतत्वे संस्कृतत्वे वा प्राच्यविदुषामपि मतभेदः, यथा
'विहुर' शब्दस्य हेमचन्द्रमते प्राकृतत्वेऽपि दुर्गस्तं संस्कृतं मन्यते । 'द्रह' शब्दस्यान्यमते

१ अभिधानचिन्तामणी २, २०० । २ हे० प्रा० १, १७१ सूत्रस्य वृत्तौ । ३ अभिधान-
चिन्तामणी १, ९९० । ४ हे० प्रा० १, १८६ सूत्रवृत्तौ ।

संस्कृतत्वेऽपि हेमचन्द्रमते प्राकृतत्वेम् । 'णवर' शब्दः केवलायें प्राकृतव्याकरणेषु निपात उक्तः, बहुभिर्विद्वद्भिश्च संस्कृतत्वेन तस्य प्रयोगः कृत उपलभ्यते । 'चड' इति रुद्रधानो-
रादेशो हेमचन्द्रेण विहितः, अथ चानेकेषु संस्कृतग्रन्थेषु 'चट्' धातोर्व्यवहारो दृश्यते ।
एवमेव 'येउच्चिय' मभृतीनां प्राकृतशब्दानां संस्कृते वैक्रियादिवद् विकुर्वितमुख्याणि रूपाः
प्यपि विद्वद्भिः प्रयुक्तान्यनेकशो विलोक्यन्ते । एतादृशेषु विवादापत्रेषु स्थलेषु सादृश्या-
नुबन्धितया संस्कृतत्वज्ञ एवात्र छायायां विशेषेणाहतः, इतरस्यापि मतस्याऽतिरस्करणीय-
त्वेन अवचित् प्राकृतत्वमप्युररीकृतम् ।

(ख) 'महइ' इत्यादीनां पुनः सादृश्यानुबन्धितया 'महति' इति संस्कृतत्वज्ञैर्नैवचिदुपलभ्यमान-
मप्यनादृत्य प्राकृतव्याकरणकारैर्बाह्यार्थकधात्वादेशविधानद्वारा गृहीतः प्राकृतत्वज्ञ
एवात्राप्युपात्तः, संस्कृते महादिधातूनां बाह्याद्यर्थे प्रयोगस्याहृद्व्यहारित्वात्, सादृश्यानु-
बन्धस्यापि प्रकरणसंगतार्थानुपातिन एवोपादेयत्वादिति ।

४ (क) प्राकृतव्याकरणानामपि परस्परं नालीयान् मतभेदः । अयं च मुख्यतो विभागद्वये विभक्तुं
शक्यते, अर्थपरः शब्दरूपविषयश्च । तत्र प्रथमप्रकारो यथा, 'णवरि' शब्दस्य प्राकृतप्रकाश-
हेमचन्द्रव्याकरणयोरानन्तर्यार्थिकत्वमुक्तम्, अन्येन केवलार्थकत्वमपि । एवंरूपेऽर्थविषये
मतभेदे प्रकरणसंगतैरेवात्र निर्विवादं नियामकत्वेन तत्संगत एवार्थच्छायायामनुसृतः ।

(ख) यत्र पुनरप्यभिदेऽपि शब्दरूपविषयको मतभेदः, यथा,—वररुचिः 'यट्' इत्यस्य 'बोल्ल' इति 'इप्' इत्यस्य च 'मह' इति रूपं व्याकरोति, हेमचन्द्रः पुनः 'कय' इत्यस्य 'काह' इत्यस्य च क्रमेण 'बोल्ल', इति 'मह' इति चादिशति; एवं व्यन्तस्पर्ध 'दृह्' धातोः 'दृम' आदेशो हेमचन्द्रमते, केवलस्य तु प्राकृतप्रकाशे; तत्र विवादास्त्रये प्रकृतिनिर्देशे हेमचन्द्र-
व्याकरणस्यैव विस्तीर्णनया विशेषोपकारकत्वात्, मूलग्रन्थेऽपि तल्लभितम्य तत्कारलुगादि-
नियमस्यैव विशेषेण दृग्गोचरीभवनानु, वर्णविमल्यतायादौषोभयत्वं तुल्यत्वाद् हेमचन्द्रव्या-
करणानुसरणं छायायां विशेषेण विहितम् ।

१ हे० प्रा० २, ८० मुखवृत्तिः । २ प्राकृतप्रकाशे ८, ७; हे० प्रा० २, १८७ । ३ विशेषावरय-
कमाप्येका ५० ११२९; आश्वमेधिका ५० १२२; प्रश्नव्याकरणटीका ५० २४४, २७४;
उद्देशरत्नकरम् १७ तरङ्गः; विश्वामृतटीका ५० ४४ । ४ हीरासौभाग्यटीका १, २८; "चटिप्यति
कपे प्रौढेऽशेषे गजगजवत्" इति कृपिमण्डवृत्तिः; दोषवृत्तिः ५० २, ४१, ५२, ५६ । ५ प्ररन-
व्याकरणटीका ५० २१२; वि० मा० टीका । ६ संतुलनटीका १, ६ । ७ प्रा० प्र० ८, १९; हे०
प्रा० ४, १९२ । ८ हे० प्रा० १, २९ । १, ८८ । १, २०९ । २, १९९ । प्रा० प्र० का० २,
४० । ४, २४ । ९ हे० प्रा० २, १८८ । १० हे० प्रा० १, २०९ । ११ यस्तुतानु विशिष्टवर्ण-

(ग) यत्र तु वर्णसादृश्यानुबन्धः प्रकृत्यादेशयोः, तत्र 'जप-पोल्' प्रभृतीं वंरुचिमोस्ताया 'जल्प-पोद्' प्रभृताया एव प्रकृतेर्ग्रहणम्, न तु हेमचन्द्रप्रदिपादिनायाः 'कथ-सिप' आदिरूपायाः, अत्यन्तं विसदृशवर्णत्वात्, अर्थविशेषस्य चानुपलम्भात् ।

(घ) 'निमुञ्ज' प्रभृतीनां तु 'श्रुत' आद्यनुवादिविधानेन देशीनाममालोक्तं देश्यत्वमेवात्राङ्गीकृतम्, निभृतादिरूपाणां वर्णसादृश्यानुबन्धेऽपि संस्कृते स्मृत्या प्रसिद्धप्रभावान्, देश्यत्वेऽपि चेतया क्रियावाचितया 'निमुणिज्जंत' आदिरूपाणामपि सिद्धौ न छिन्निद् बाधकम् ।

५ देश्य-समसंस्कृत-तद्भवत्वेन त्रिधा विभवनस्यापि प्राकृतस्य मियो विलक्षणतया संजातस्य संमिश्रणस्य विवेको न केवलं दुःशकः, अद्यप्य एव, तत्रापि विदुषां प्रचुरमतभेदस्य देशीनाममालादिषु प्रतिपदमुपलम्भात् । विस्तरेण तद्वर्णनानुरूपस्य स्थानस्याशभावेन प्रकृतग्रन्थोपात्तानामेव कृपतां शब्दानां विषये दिङ्मात्रदर्शनपर उल्लेखोऽयं क्रियते:-

यियादापमशब्दः	यद्य देश्यस्यप्रतिपादनम्	यद्य समसंस्कृतं तद्भवत्वं वा
कङ्क्रेल्लि	देशीनाममालायां १, १२	अमराकोषे, अभिधानविन्तामणौ च
चंग	" ३, १	मेदिनीकोषे, छप्पकण्ठद्वये च
कौसलिज	" १, १२	अभिधानविन्ता० (कौसलिक)
षडश	" ३, १२	देशीनाम० १, १२ वृत्तौ (षड्श)
मेरा	" १, ११३	हे० मा० १, ८७ (मिरा)
गुक्कल	" १, १४७	दोषवृत्तौ १० १६ (गुक्कल)
उन्वविज	" १, ११२	प्राकृतपिङ्गले १० काव्ये (उर्वविज)

(क) एवं च कङ्क्रेल्पादिशब्दानां संस्कृतत्वेनापि प्रसिद्ध्या वर्णसादृश्यानुबन्धं निवन्धनीकृत्य छायायामिह समसंस्कृतत्वपक्ष आहतः ।

(ख) कौसलिकप्रभृतिशब्दानामपि संस्कृतसारित्ये भूयो विन्योक्तनेन 'कौसलिज' आदीनां तद्भवत्वसिद्ध्या सादृश्यानुबन्धं च गुणमयेस्य तद्भवत्वसोऽयं छायायामङ्गीकृतः ।

(ग) मेराशब्दस्य तु मिराशब्दाद् व्याकरणेन तद्भवत्वसिद्धावपि मिराशब्दस्य संस्कृतमार्तिन्ये

सादृश्यादिरहितानां शब्दरूपाणां देश्यत्वमेव, व्याकरणकाराणां तद्भवत्वाङ्गीकृत्येन तेषां निर्दोऽभ्यासनी-कयोर्देव केवलमित्युत्तरायामः । प्राच्यग्रन्थेषु लभ्यमानानि वनिचिद् बाधकानि सूत्रमठया विहःपदी-त्यमानान्यप्येवाभिप्रायस्य समर्थकानि विभाष्यन्ते, हे० मा० ४, २ वृत्तिः, देशीनाम० १, १९; १, २४ वृत्तौ च द्रष्टव्याः । १ मा० प्र० ८, २५; ८, ७२ हे० मा० ४, २; ४, १४२; १२ दे० मा० ४, १०४ ४ दे० मा० १, २४ ।

प्रसिद्धिमपश्यता कुमारपालचरित (प्राकृतद्वयाश्रय) टीकायां प्रक्रमागतस्यापि तस्य स्थाने देश्यस्यैव मर्यादापर्यायेणैव व्याख्यानमालोकयताञ्चापि तद्भवत्वपक्षमुपेक्ष्य देश्यत्वमेवोपरीकृतम्

(घ) मुक्तलप्रसुराणां तु संस्कृतसाहित्येऽप्युक्तवत् क्वचिद् व्यवहारदर्शनात्, प्रसिद्धभावाद्योभयमपि—तद्भवत्वं देश्यत्वं च—स्थानभेदेनाङ्गीकृतम् ।

(ङ) 'अणह' आदीनां त्वर्थभेदेन तद्भवत्वं देश्यत्वं च, इति तेषां प्रकरणसंगत्या क्वचित् किञ्चिदित्युभयमप्यविरुद्धतयाञ्चाश्रितम् ।

६ (क) देश्यशब्दानां चैकेनैव देशीनाममालादिप्रतिपादितेन केनचिच्छब्देन च्छायानुवादविधाने न किञ्चिद् निबन्धनमाकलयामः, किन्तु तदर्थकेनान्येनापि शब्देन तत्करणं नानुचितम्; वर्णसादृश्यानुबन्धस्य तद्भवमाकृतविषयत्वात् । अत एव प्राच्यग्रन्थेषु 'घणिअ' प्रमुक्तदेश्यशब्दानां बहु-गाढ-बाढादिशब्देनेवात्रापि 'पघोणी' आदिदेश्यानां समानार्थकेनापि भिन्नभिन्नशब्देनानुवादो विहितः, समानार्थेष्वपि शब्देषु प्रकरणानुरोधेन क्वचित् कस्यचिद् सौन्दर्यावहत्वात् । अत एव 'हु' 'चिय' आद्यव्ययानामपि व्याकरणेषु तद्भवमाकृतत्वेनाधिकृतानामपि वस्तुतो देश्यमप्यञ्चान्तर्गतानां भिन्नभिन्नैः 'हि' 'एव' 'अपि' 'खलु' प्रभृतिभिः शब्दैरनुवादः कृतः ।

(ख) येषां ॥ पोट-मेहरी-मुकुण्डियादिशब्दानां देशीनाममालाप्रतिपादितानां क्रमश उदर-ग्राम-प्रवरा-शिवाद्यपर्यानां प्रकरणार्थेनासंगतिः, तेषामनुवादे देशीनाममालोक्तमर्थमगृहीत्वा प्रकरणसंगत्योद्यमान एवार्थः समुपात्तः, प्रकरणसंबद्धवचनानामनुपादेयत्वात् । अत एव तद्भवमाकृतानां 'गैह' आदिशब्दानामपि गर्ताद्यननुवादेन शक्यार्थग्रहणमिह विहितम् ।

७ प्रकृतग्रन्थेऽश्रंशातिरिक्तेषु प्राकृतपद्येष्वपि बहवस्तादृशाः शब्दा दृष्टिपथमवतरन्ति, येषां शब्देन तद्भवमाकृतत्वेन देश्यत्वेन वा व्यपदेशो दुःशकः कर्तुम्, व्याकरणनियमाननुपातित्वात्, देशीकोपे चानुपलम्भात् ; अथ च शब्देस्तद्भवमाकृतैर्देश्यैर्वा शब्दैः सह वर्णसादृश्यानुबन्धे प्रकरणमंगतार्थसमानतां च पश्यंस्तेषामप्यष्टरूपतामनुमानस्तत्तत्प्राकृत-देश्यशब्दार्थानुसारेण प्रागुक्तशैल्या छायामकार्षम् । कतिपयानि तादृश्यशब्दाहरणानि;—

१ तद्भवत्वे अणहं = अनघम, देश्यत्वे अणहं = अस्तम (दे० ना० १, १३) एवं तद्भवत्वे तर्षा कृतिः, देश्यत्वे तर्षा = तत्परता, आदेशश्च (दे० ना० ५, २०) । २ चतुर्थशृष्ट्यैकादशाङ्गा द्विपत्नी द्रष्टव्या । ३ अनुक्रमे ६, ६० । ६, १२१ । ६, १०१ । ४ दे० प्रा० २, २५ ।

मन्थपृ०	अपभ्रंशशब्दः	मङ्गयरूपम्	देशयरूपम्
१०-३८१	भिभल	भिभल (बिहल)	०
२७८-३९२	संतिअ	संतय (संक)	०
२९२	भीदिअ	पीदिअ (पीदित)	०
३११	पोट्ट	पोट्टी (पोर्टी)	०
४८९	उत्तल	अण (कण)	०
५६२	भिरण	भेनण (भेदन)	०
६०६	सववकी	सवती (सपत्नी)	०
९१९	सुरदिअ	०	सुरुडिअ
८७	कयवर	०	कयवार
३६९	पसव	०	पसअ
६३६	करय	०	करय

८ दीर्घाभ्याम् माहृतद्वन्द्वार्थज्ञानोपपन्नतायां विद्यमानसामग्र्यामेकस्यापि तादृशस्योरयोगिनः कोप-
ग्रन्थस्यापारब्धप्रायः । मन्तुत्प्रान्थमपुनतानां च कतिपयशब्दानां वर्तमानसामग्र्यामनुपालम्भः ।
अनस्तादृशशब्देषु (क) केषांचिद् मकरणसंगतिसदृकृतमप्यग्रन्थकृतव्याख्यानमवलम्ब्य (ख)
केषांचिद् तादृशमपराग्रन्थाधिकृतमकरणं तुलनया पर्यालोच्य (ग) केषांचन प्रचलितभाषाप-
भ्रंशमवष्टभ्य, (घ) अवशिष्टानां च मकरणसंगतिमेव केवल्यमप्य च सर्वत्रापेक्षणीयत्वेन
पलनीयाभित्य एषायापामयो विहितः । प्रमेण केषामप्य कतिचिदुदाहरणानि,—

(क) (पृ० ६४३) 'शामिअ' शब्दस्य 'उच्छिर्भ', इति ग्रन्थान्तरव्याख्यानम् ।

(ख) (पृ० ६५७) 'सुण'—'सकर' शब्दयोरनुक्रमं समुद्र-दंष्ट्रे अर्थी ।

(ग) मन्थपृ०	शब्दः	अपभ्रंशः	छाया
२३७	पट्टुमा	पाट्ट	पाद
६३८	लता	लत	पाद

१ 'अम् सुवि' इत्यस्य शब्दोऽत्रैवार्थिके कप्रत्यये सत्क-संस्थित्यर्थः । अस्य प्रयोगो रत्नाकरावता-
रिकादिषु (पृ० १८) बहुषु ग्रन्थेषु लभ्यते । २ शब्दकल्पद्रुमे । ३ दे० ना० ६, १०६ । ४ दे० ना० २,
११ । ५ दे० ना० ६, ४ । ६ दे० ना० ३, १२ । ७ सुवह्नुनाहस्य द्वितीयश्रुतस्कन्धे प्रथमचूलिकायां
चतुर्दशाध्याये प्रथमोद्देशस्थस्य 'शामिअ' शब्दस्य शीलाज्ञानार्थकृतं द्रविकाकारानुविहितं च विवरणं
द्रष्टव्यम् । ८ मन्तुत्प्रान्थमपुनतानाधनिर्माणकरणेन समं हेमचन्द्रहज्जविषादिशलाकापुष्पचरितस्य प्रथम-
पत्राणि पठतमे क्रममद्वयनिर्माणकरणे निर्णयनीयम् ।

२३८	गङ्गुय	गाडुं	शरट
२६३	टोपिआं	टोपी	उष्णीष
२७६	सट्टी	साडुं	विनिमय
३८८	हंगा	डांग	यष्टि
५१४	मोलिआ	मोली	मद्रिक
६१७	पुक्क	पोक	पुत्कार
९९२	चउरी	चौरी	विवाहमण्डप
५८४	चीरी	चीर (चीरो)	(वल) राड

(घ) वीपत्तिप (पृ० ३९०), पलहिय (पृ० ४१२), रञ्चारिअ (पृ० ४२८), उच्चाइअ (पृ० ४३६) चव्वक्किप (पृ० ४५५), वसेरी (पृ० ४७३)

६ प्राकृतवत् संस्कृतेऽपि वैयाकरणानां महान् कलहः । विस्तरतस्तदुल्लेखस्य नैदमनुरूपं स्थलम् । अधिकृतच्छायाविषयस्तु कियन्मात्रः सोऽत्रोल्लेख्यतामर्हति, तथाहि;—केचिद् घटादिधातूनां सेदत्वमेव, चाषादीनां वेदत्वमेव, स्कन्दादिधातूनां चानिदत्वमेवेति 'इद्' प्रत्ययं नियमयन्ति, अन्ये सर्वेषामपि धातूनां वेदत्वमनुशासयन्तस्तन्निषेधं निराकुर्वन्ति । केचिद् माङ्गो निपातस्य योगेऽयतनी (लुङ्)मेव निर्दिशन्तो 'मा कुरु' आदिप्रयोगाणामपपाठत्वं प्रतिपादयन्ति, अपरं तृभ्यसंभवेन माहसमानार्थकेन 'मा' इति निपातेन सह तद्योगमाचक्षणास्तांसां साधुत्वमुपपादयन्ति । केचिद्विश्वव्यादिभिः सह षष्ठीसमासप्रतिषेधं व्याकुर्वन्ति, इतरे पुनस्तन्निषेधस्य बहुलशब्दानुवृत्त्याऽप्यपकर्तां व्यञ्जयन्तः 'श्रुतरत्नबहिः' आदिप्रयोगाणामपशब्दत्वमपाकुर्वन्ति । केचित् 'कयापयति' प्रभृतीनामशुद्धत्वमेव निरूपयन्ति, वत्सलादपस्तु तेषामपि 'मापयति' आदिष्वन्वयमप्राप्या सम्यक्त्वं समुपयन्ति । केचित् सपासान्तविधिं विस्तरत उपदिशन्तो विकल्पाविकटनिषेधस्तं व्यवस्थापयन्ति, परे पुनः "सपासान्तविधिरनित्यः" इति सर्वास्तु-तारिभाषाप्रपञ्चेनार्तं निधिलयन्ति । उभयेषामपि परस्परं विरोधभाजामेतेषां मतानां मध्ये 'एतदेव सत्यम्' 'तद्वितरक्षु असत्यमेव' इत्येकपक्षीयनिर्णयार्थानं दुःसाहममेव केवलम्, लक्ष्यानुमासिताया उभयत्राप्यविशेषात् । इत्यत्र च्छायायां स्थानमेदेनोभयमतानि कक्षीकुर्वतापि सुप्रसिद्धत्वेन बहुमतानुकूलतया प्रथमानां केचिच्छब्दोपलक्षितानां मतानां विशेषेणादरो विहितः; केचन माहयोगजाया अयतन्याः (लुङ्) आडम्बरो विशेषतो नाहतः, तदूपाणां विषमत्वान्, दुरयवोधत्वान्, छायाया व्याकरणयौदतोऽदर्शनानुपयुक्तस्य व्यत्ययेत्यन्वयमधिकेन, दिङ्मात्रमदर्शनसम्वाद्स्य प्रथामस्ये ।

१ त्रियारन्नममुच्यते पृ० ६६ । २ क्रिया० पृ० १० । ३ उपदेशरत्नाकरे १२ तरङ्गे; एवं "घटानां निर्मादुन्विभुवनविधानुश कलहः" इत्यादेरपि । ४ क्रिया० पृ० ३९८ ।

अस्य ग्रन्थस्य विनिर्माता लक्ष्मणगणिविक्रमीपद्मादशनाभ्यां लब्धसत्ताकः, विशेषतो
 र्नादेशे कृतविहारथेति प्रस्तुतग्रन्थप्रशस्तावेन विनिर्दिष्टेन धंधुर्वैक्यनगरे ग्रन्थस्य प्रारम्भेण,
 एरुलीपुर्या विक्रमात् ११९९ तमे वर्षे कुमारपाल-राज्ये समापनेन च व्यक्तमेव प्रतीयते ।
 गुरुपरम्परासंबन्धे च ग्रन्थकृता कृत उल्लेखो वंशवृक्षाकारेणैव परिणमति;—

जयसिंहगुरिः

अभयदेवगुरिः

हेमचन्द्रगुरिः

विजयसिंहगुरिः श्रीचन्द्रगुरिः विपुलचन्द्रगुरिः लक्ष्मणगणिः
 'अस्यैवात्र संक्षेपतः समुपदर्शितस्य गुरुपरम्पर्यस्य, तत्रापि विशेषेणाभयदेवगुरि-हेमचन्द्रगुर्यो-
 रान्तः प्रस्तुतग्रन्थकारसमग्रचारिणा श्रीचन्द्रगुरिणा स्वमीपस्य मुनिसुप्रतस्वामिचरितस्य
 नास्तौ किञ्चिद्विस्तृतः प्रतिपादितः । तस्य च भवत्पात्रावेशरहिततायां ग्रन्थकृता प्रतिज्ञातम्येनातिश-
 योक्त्याचालंकारिकाभावमिश्रितत्वाद्वैतिहासिकदृष्ट्या महोपयोगितामवधारयन् सत्तापमुल्लेखमुपि न-
 त्ययामि;—

“तेषां अस्मिन्मतिर्यादिस्य सतिथे पश्यमाणमि ।

सिरिपण्ड्यादणकुले गच्छे हरिसिद्ध परतर (१रतणय)मि ॥ ७२ ॥

निरिजयसिंहो गुरो सयंजरीमहम्मि सुपतिदो ।

पंचविहायारसमायरणओ गुणनिही जाओ ॥ ७३ ॥

स्यापधिमतीर्षाधिपस्य तीर्थे प्रवर्तमाने । धीमन्मयादनवृत्ते गच्छे हरपुरीये ॥ ७२ ॥

जयसिंहगुरिः शाकम्भरीमण्डले सुप्रसिद्धः । पञ्चविहायारसमायरणरत्ने गुणनिधिर्जातः ॥ ७३ ॥

१ संप्रति गुरुरदेशे 'धुका' इति लुप्तम् । २ अपुन गुरुरदेशे 'माण्डल' इति नाम्ना प्रसिद्धम् ।
 द्रष्टव्याऽत्र (मुनि-वशात्) पञ्चविहायारम् ।

४ अस्याः पशन्तेः पुस्तकद्वयनुवर्णनम्,—(१) अण्टिलेइरपत्तनेऽयमाग्रागारम्भमुत्पन्नानां पशन्ती
 ती [Fifth report of P. Peterson] (२) प्रवर्तकधीश्वरान्तिवर्णनम् । कृपया चेदित्ते दृष्टान्तिस्मिन् पुस्तकम्,
 तन्मिन्नेव पश्ये तैर्विक्रमीय १८९० तमे वर्षे लेखितम् । धार्मिकदृष्ट्यायेऽदृष्टम्, प्रायः सत्ता-
 पत्तापुनः पुन्याभलोद्भावाच्चैव समादेशं मूलमुत्पन्नं कृतमिति लिखितव्याऽनुदीयमानम्, इति द्रष्टव्यम् ।

ताण विनेओ गुणरयणसापरो अजयदेवसूरिचि । उवसमपद्माणयाए जेण सुगराणवि मणो हति
सुरगुरुसरिसर्पवि हु जस्स समगोवि गुणगणे गहिउं । नेव समत्यो किंपुण ते थोत्तुमहं खमो जिं
अमरिसगुणाणं (१७) राएण परवसीह्वमाणसो तद्वि । तेसि गुणमाहव्यं मणंपि कित्तिमि सत्तीए ॥७७॥
गरुडगुणे अणुसरणं कुणमाणो पासिऊणव पवणं । तुंगत्तणं सरिरेण जस्स अचञ्चुयं भुवणे ॥७८॥

रूवेण निज्जित्त्व (१ निज्जिओ लज्जित्त्व) मयरद्धओ महासुभटो ।

नियटो न कयावि (हु) जस्स संठिओ चिट्ठिमविमुक्को ॥७८॥

निव्वणार्थगिरिसिरित्तोहिए दिणपरम्मिव जिणिदे । पुञ्चमुणिमयंकमहे लोगंतरपट्टिए संते ॥७९॥
कल्लिकालनिसापसरियमापवहलंधयारपडलेण । संजममगो पच्छाड्यमि पाएण इह भरहे ॥८०॥
जेण तव नियममंजममुज्जएणं महानिरीहेण । चिप्फुरियं विमलमणिपाईवकूपेण मर (१ सत्त्व) चो ॥८१॥
तह कद्वि अगुह्वाणं मुयककसायं अणुद्वियं जेण । परपत्तसपक्खेसुवि मणंपि जह होइ न विरोहो ॥

तेषां विनेयो गुणरत्नमागरोऽभयदेवसूरिरिति । उपशमप्रधानतया येन सुगराणामपि मनो हतम् ॥
सुरगुरुमहशमनिरपि हि यस्य सममानपि गुणान् ग्रहीतुम् । सैव समर्थः किं पुनस्तान्स्तोतुमहं क्षमोऽ
लमहगुणानुरागेण परथशीभूतमानसस्तथापि । तेषां गुणमाहात्म्यं मनानपि कीर्तयामि शक्यम् ॥
गुणगुणानुसरणं कुर्यान्नेन दृष्ट्वेयं प्रयत्नम् । मुक्त्यर्थं शरीरेण यस्यात्यद्भुतं भुवने ॥७७॥
कूपेण मिट्ठिनोऽमिगित्त इय मकरप्यजो महासुभटः । निकटो न कदापि गतुं यस्य संस्थितः स्थेमपि
नियोगान्तगिरिगिरिमनोहिते दिनकर इय जिनेन्द्रे । पूर्वमुनिसुगाद्धमहमि लोकास्तस्मिन्स्थिते सति ॥
वतिकामतिशयानुत्तममाद्वयहलाब्धकारपटलेन । संयममार्गे प्रख्यादिते प्रायेणोह भरते ॥८०॥
येन तपोनिधयमसंयमममुच्यते महानिरीहेण । विष्फुरितं विमलमणिप्रदीपकूपेण स्मर्यतः ॥८१॥
तथा कथमप्यनुष्ठानं मुक्तकथायमनुष्ठितं येन । परपक्षस्य पक्षयोरपि मतानपि यथा भयतिनपितो

६३ २२२५५ सौऽपादनः यस्तु द्वयोः प्रमत्तयोः समानः, अशुद्धतया प्रतिभासश्च, स तथाभूत एव
दृष्ट, संभवन् शुद्धिप्रकारश्च तस्य तदासने कोऽपि समुपदर्शितः ।

१ अन्त्यामदेवमुरः संख्ये मन्वारिधाराजशेखरमुरिः स्वीयाया न्याय तन्महोपनिजकायाः प्र
विदन्त्यदन्तिकाभिः—

“देवशब्देऽर्थः प्रवेष्ट सून श्रुतान्विषयाविन्द । आश्रयममूरिमवति सक्त (ता) मिदपद्वि
ए मरमुत्त भूदेवान् यतो कटपट च यः । प्रशोच्य मेहन (१) पुरे वीरजैः समधीकरण ॥ ५ ॥
हृदयेऽपि हृदये मन्वारिधारा । अकण्ठो विदुः सद्य मन्वारिधारापय ॥ ६ ॥
नय मन्वारिधारा मन्वारिधारा मन्वारिधारा मन्वारिधारा मन्वारिधारा ॥ ६ ॥
सन्त्ये रीतिः हृदये च मन्वारिधारा । प्रमत्तो राजमन्विषयानि प्रमत्त ॥ ७ ॥

अधोन (१अ) गोष्टिकलहे जेहि कजो सावर्हि रोसवसा । जिणमवणगमणनियमो उवसंता तेवि जस्त गिरा ॥९४॥
 अवि कसापवसेणं सहोपरा भाउणोवि वट्ठता । अब्बोन्नपणालावे विगयकसाया कया जेग ॥९४॥
 अन्नरिदपसाया थदा जे देवयाणवि पणामं । किच्छेण ऊणंवा (कुणंता) तह गुरुणो एगस्म नियगच्छे ॥
 आयामच्च (१७) मुहा निओगिणो तेवि जस्त वयणेण । सामन्नस्सवि भुणिणो मुक्का (१क) मया कमनया जाया ॥
 गोवेगिरिसिहरसंठियचरण (१म) जिणाययणदारमवच्छेदं ।
 पुनिव (पुन्नं) दिन्नसासणसंसाधणिर्हि चिरकालं ॥९७॥
 तदुण तस्य भुणिऊण जुवणपालाभिहाणभूवालं । अङ्गुल्यपयत्तेणं मुक्कलयं कारियं जेण ॥९८॥
 वरणगसुयं संतुयसचिवं भणिऊण (जेण) जरुयच्छे ।
 सिरिसवसियाविहारे हेममया रोविया कलसा ॥९९॥
 जेण जयसिहदेवो राया भणिऊणसयलदेसम्मि । काराविओ अमारि पज्जोसवणाईसु तिहीसु १०९००॥
 पुहईराएण सयंजरीनरिदेण जस्त छेहेण ।

अन्योन्यगोष्ठीकलहे येः कृतः श्रावकै रोपयशात् । जिनमवणगमननियम उपशान्तास्तेऽपि यस्य गिरा ॥९४॥
 कयमपि कपाययशेन सहोदरा स्नातोऽपि धर्तमानाः । अन्योन्यमनालाये विगतकपायाः कृता येन ॥९४॥
 लब्धनरेन्द्रप्रसादाः स्तम्भा ये देयतानामपि प्रणामम् । कच्छेणाकुर्वन्तथा गुरोरेकस्य निजगच्छे ॥ ९५ ॥
 पाजामस्यप्रमुखा नियोगिनस्तेऽपि यस्य घचनेन । सामान्यस्यापि मुनेर्मुकमदाः क्रमन्ता जाताः ॥ ९६ ॥
 गोपगिरिशिखरसंस्थितचरमजिनायतनद्वारमयद्वन्द्वम् । पुण्यमिध दक्षशासनसंसाधनिकैश्चिरकालम् ॥९७॥
 गत्या तत्र भणित्वा मुपतपालाभिधानभूपालम् । अतिगुरुप्रयत्नेन मुक्कलं कारितं येन ॥ ९८ ॥
 वरणगसुयं संतुक्कसचिवं भणित्वा येन भृगुकच्छे । शीशवलिवाविहारे हेममया रोपिताः कलशाः ॥९९॥
 येन जयसिंहदेवो राजा भणित्वा सकलदेवो । कारितोऽमारि पञ्चुयणादिषु तिथिषु ॥१०९००॥

१ यत् P. Peterson महोदयेन प्रस्तुतप्रस्तावः सारं विनिर्दिशता (In his fourth report text page 8)
 " And at his request king Bhuvanapala remitted the taxes levied on worshippers in jain temples " इति " अयम् सूरः प्रायनया भुवनपालेन राज्ञा जैनमन्दिराणां पूजकेषु संस्थापितः करस्त्यक्तः " इत्येवमर्थमुक्तम्, तच्चिन्त्यम् " गोपगिरिशिखरस्थितं यद्वेदं (न तु बहूनि) जिनमन्दिरं राजनियोगिकै रद्वन्द्वं कृतमर्चन्, तत्र सुरिगाग्नेन राजानमुक्त्वा उद्धारितम् " इत्यस्यैवार्थाश्रयोपलभ्यते ।

२ यत् पिटरसनमहोदयः पञ्चमेरस्याः सारं [In his fourth report text page 8] " द्वे अष्टम्यौ, द्वे दशम्यौ, एव च गुरुपञ्चमी, इत्येवं नामान्य षण्ण्यसु दिनेषु जयसिंहराजोऽमारिं कारितः " इत्यु- दत्तिवन्, उचिन्त्यन्, " पञ्चमी " इत्यस्य आश्रयमासान्ते समुपक्रममाणेऽष्टादे संज्ञेतात् ।

३ एवमस्यैव विवक्षन् १९९१ वर्षे विजयसिंहगुरिबिनिर्मिते धर्मोद्देशमालाविवरणेऽप्युपलभ्यते:-

रेणुखंजलरनिणहरे चढाविषा कणय(मय)कल्पमा ॥ १ ॥

जेण कुणंतेण तरे चउत्तयउद्धं च उभयकालेवि । मद्धमदेसणा भविणस्स न कयावि परिचत्ता ॥२॥
 सावयलोओ वल्ल्याणएसु अट्ठाट्ठियासु सवितेसं । गामेसु य नयरेसु य बहु पयट्ठाविओ जेण ॥३॥
 नियनाणेणं केणइ तह पेमाणिपसुरोवपेसेण । परलोयममणसमयं निययं नाऊण आसत्ते ॥७(?)॥
 नीरोगम्मिदि देहे कमेण काऊण कवलपरिहारं । खविऊण मुदं मयलं जेण पवओ अभसट्ठो ॥८॥
 जस्सुत्तिपट्ठगहणं सोऊणं गरुपत्तेयपरिपमणा । परनित्थियावि पट्ठिणमुवेति पासे मयत्तनयणा ॥९॥
 गुञ्जरनरिद्धनपरे मो कोवि न अत्थि रायपभिइज्जे । अणमणविपाण जो तेसिमागमो मेय पामम्मि ॥१०॥
 सिरिसालिमहमूरिप्पमुदं हि ग (१अ) मय २ मूरिहिं । जस्स सयंवे मंजूण मूरिपं बहु समोपहि ॥११॥
 पासम्मि भरवप हं (१वट्ठे) तेसम्मि उवसासे । सोहिपवमा य वरमवगमज्जमो नीहरंऊण ॥१२॥
 पाययत्तेहि लीलाए दंढहत्थेहि अत्थल्लियगंहिं । कस्सवि अयम्म करं अविज्जुं (१गं) तेहि मयमेव ॥१३॥
 सरनाहमाणिज्जे (१ज्जे) निवनपरनिवासिनेगमणणा । सत्थेतिवि पट्ठाणो मणिइट्ठिमो स्सीपय्ठो गंढी ॥१४॥
 जस्स पयपउमहंमणकपाहिलामो समाट्ठिमहंमो । दवित्तमपटोपट्ठिणा परोवपारंवरमिप्पण ॥१५॥

पृथ्वीराजेन शाकम्भरीनेत्रेण यस्य लेखेन । एणमम्भपुत्रजिनपृष्ठे आरोपिताः कजवमयकनकाः ॥ १ ॥
 येन कुर्वता तपधनुस्यं पृष्ठं योमयकालेऽपि । नन्दमंदराना भविजनस्य न चढावि परिचयता ॥ २ ॥
 धायकालोकाः कल्याणकेयशदिक्कसु नविशेवम् । ग्रामेषु च नगरेषु च बहु प्रयत्नितो येन ॥ ३ ॥
 निजकानेन वीरविराया वीरानिकसुरोपदेतेन । परलोचनममणसमयं निजं कल्याणप्रजम् ॥ ७ ॥
 नीरोगेऽपि देहे कमेण कन्या कवलपरिहारम् । लययित्वा सुखं वरत्नं येन प्रपद्योऽभितार्यः ॥ ८ ॥
 यः योक्तमार्यं प्रहणं धृत्या सुकन्येदभूतमनसः । परनीधिं चा अपि प्रतिदिनमुपयन्ति वज्रलतयता ॥ ९ ॥
 मूर्जं रत्नरेणुगतं न कोऽपि नास्ति राजप्रभुनिजने । अनश्वनिगतो वरनेयमागतो मेव पारिवं ॥ १० ॥
 भीरुशालिभद्रमूर्तिप्रगुरीरमपामयमूर्तिभिः । यस्य समीपे गत्वा संदिनं बहु वरदोषः ॥ ११ ॥
 माते भाद्रपदे परं माने प्रयोदश उपपाने । सुदिक्कसाथ वरमयनमाययो निरुत्थ ॥ १२ ॥
 पादलल्लालया दण्डहस्तैरवगलितगतिभिः । कल्याणमयस्य कटोपिलगतिः कथमेव ॥ १३ ॥
 सरनायमानगीर्षां मृपनगरनिवासिनेगमणनाम् । सयंशमपि प्रधातः स्वपुत्रविपन भीरव धेनु ॥ १४ ॥
 यस्य पक्ष्मद्वयं महतामिनायः समधिमतममानः । दालिपमहोदधिना परोवपारंवरमिप्पण ॥ १५ ॥

“यस्य संदिनं कन्यावि पृथ्वीराजेन भुभुक्षः । रत्नमम्भपुत्रे नन्दन स्वरं दृष्ट्वा दिग्गजे ॥ ९ ॥”

रादगुरुवज्रनिगाद्यासु ॥—

“अथमहं आणुल्लेहेन जप्ता मण्डितेन । देववर्द्धनस्यो निरुधं नरकादिना दिते ॥ ३ ॥”

१ ‘अनमेर’ मदीये ‘अवधो’ इति संशयि कदापि ।

मनुन तेन वंदाविऊण विहिओ समाहिंसपधो । धम्मवए दंपाणं कराविओ वीससहससाइ ॥१६॥
 गुह्यारदेमस्मि सपण्णगावनगराडामिसइदजणो । जम्मु(इस्तु)चिमद्वसवणे पाएण समागओ तत्थ ॥१७॥
 अर मण्णचार्त्तीमदिनाइ पाण्डिऊणं समाहिणणसणं । धम्मज्झाणपरापणचित्तो जो परभयं पत्तो ॥१८॥
 बहुभूमितवदुक्कलमं अनेगमिपययवडोहि रमणिज्जं । बरसिरिखंडविणिग्मियविमाणमारोहिऊण तओ ॥१९॥
 नंदारियं वरीरं जस्म वरिं मयन्मिण्यसंवेण । एकेकं गिहरखगमगुणं मोत्तुण सेसजणो ॥२०॥
 नंदमियो मिन्नवररम मिन्नाओ जस्म दंमणनिमित्तं । भर्त्ताए कोडंगेण य मग्गेसु अलद्धसंचारो ॥२१॥
 मच्चवमपाडनेहि मन्नाडज्जेहि वंदिहि (इदिग्जेहि) । सल्लेहि विर्यभियसइवहरिए अंवरभोए ॥२२॥
 पादारत्तज्जमहाए दियो परिपणेन सह राया । जयसिंहो पेग्वंतो जसिंहिं नीहरंतस्स ॥२३॥
 नं अण्णारियं ददुं नरिंदपुरिमा परोपरं वेति । धरणमणिट्टं पि इट्ठमण्डए (मसन्हाए) विभूईए ॥२४॥
 रविइदगाए आररम निम्मां नं विमागमरग्गे । पत्तं सबकारपएसमगुणयं लोयकयगुणं ॥२५॥
 पुत्तं नं विदुं गुत्तनइववरगणानं । पिक्कियाइं कोटियाणं तथा सयाइं अणेगाइं ॥२६॥
 गिरिखंडविनायेण नेगेरं गमं गरीमरकारो । जस्म कओ लोएणं तह उवरि पुणोवि सिचाइं ॥२७॥
 पट्ठां अण्णगिरिखंडविनायेण पयो (य) पगमारो । निःशाणाए विषाए जणेण गहिया तओ रत्ता ॥
 रक्ताएवि अकारे माया म्हाणमहिषा तओ । ना जाय तत्थ जाया अणु (अनणु)माणा विपदसइदा ॥
 नीये रक्ताए विहाए अनुमावमो विगेवाडा । वेलाजरपंगंतमगइरोगा पणम्मता ॥३०॥

मन्ना येन वरविण्णा विहिंसा समारिणसपधो । धर्मव्यये प्रमाणा कारितो विराजितहस्त्रिम् ॥ १६ ॥
 गुह्यारदेरे समस्तान्नगराडामिसइदजण । यस्यां समाधिप्राप्तये प्रायेण समागतस्तत्र ॥ १७ ॥
 अथ साहस्यमार्त्तीमदिनाय पाण्डिऊणं समाहिणसणम् । धर्मज्ञाणपरापणचित्तो य परमयं प्राप्तः ॥ १८ ॥
 बहुभूमिबहुलकाण्डेवमिण्यसंवेण रमणीयम् । वरधीनगडविनिर्मितविमानमारोह्य तत्र ॥ १९ ॥
 नन्दारियं वरीरं जस्य वरिं मयन्मिण्यसंवेण । एकेकं गिहरखगमगुणं मोक्षण्या शेषजणः ॥ २० ॥
 नन्दमियो वृन्दवररम मिन्नाओ जस्य दंमणनिमित्तम् । भर्त्ताए कोडंगेण य मार्गोऽलद्धसंचारः ॥ २१ ॥
 मच्चवमपाडनेहि मन्नाडज्जेहि वंदिहि । वरिंदुज्जिमवमण्यविनिर्मितमण्डपमोः ॥ २२ ॥
 पादारत्तज्जमहादेवियो परिपणनेन सह राया । जयसिंहः पंगवतो यस्यासिंहं नीहरन्तः ॥ २३ ॥
 नं अण्णारियं ददुं नरिंदपुरिमा परोपरं वेति । धरणमणिट्टं पि इट्ठमण्डपाय विभूईए ॥ २४ ॥
 रविइदगाए आररम निमित्तं नं विमागमरग्गे । पत्तं सर्वकारपएसमगुणयं लोयकयगुणम् ॥ २५ ॥
 पुत्तं नं विदुं गुत्तनइववरगणानम् । पिक्कियायं कोटियाणं तथा सयायं अणेगायं ॥ २६ ॥
 गिरिखंडविनायेण नेगेरं गमं गरीमरकारो । जस्य कओ लोएणं तह उवरि पुणोवि सिचायं ॥ २७ ॥
 पट्ठां अण्णगिरिखंडविनायेण पयो (य) पगमारो । निःशाणाए विषाए जणेण गहिया तओ रत्ता ॥
 रक्ताएवि अकारे माया म्हाणमहिषा तओ । ना जाय तत्थ जाया अणु (अनणु)माणा विपदसइदा ॥
 नीये रक्ताए विहाए अनुमावमो विगेवाडा । वेलाजरपंगंतमगइरोगा पणम्मता ॥ ३० ॥

भक्तिवत्सेणं न मप्यप्येपि इह भासियंमुसा किंपि । जं पचवत्तं दिदं तस्सविलेसो इमो भणिओ ॥३१॥
 निपतेपवित्सेणं पुरियोत्तिवदियपरंजो जाओ । कोत्थुहमणिञ्च तत्तो गुरी सिरिहेमचंदोत्ति ॥३२॥
 जगु (१ ग) चट्ठाणववणशरगओ ववणसत्तिसंरत्तो । नियनामंभ भगवई जीहगगया कया जेण ॥३३॥
 मूलगंभि [१५] विस्सेसावस्सयत्तरत्तणपमाणपमुहाण । सेसाणवि गंयाणं पदियं जेणद(इह)लखं च ॥

रायापचाईणवि महिदिदयाणं जणाण आपज्जे (१ ज्जो) ।

जिणसासणप्पभावणपरायणो परमकोणियो ॥३५॥

मज्झइहरगहिरसरे धम्मवएसं च दिनए जम्मि । जिणभरणाउ वहिम्मिविठिओ नणो सुणइ कुटसई ॥३६॥
 ववत्ताणलद्धिउत्ते अम्मि कुणंतम्मि सत्थवरत्ताणं । पाएण जइमईणवि जणाण बोडो समुप्पसो ॥३७॥

उवमियज्जवप्पवंचा वेरगकरो कहा कप्पा (१कया) आसि ।

वेवत्ताण(१णि)पसिद्धेणं जा पुब्बं सा कडोरत्ति ॥३८॥

ववत्ताणिया सहाए पाएण न केणई चिरं कालं । जस्स मुहनिग्गयत्था मुद्धाणवि सा तइ कईचि ॥३९॥
 जाया हियवगयत्था अइभत्थेऊण तेहिं अइ एसा । उवत्वरि तिच्चि वरिसे निसुया तस्सेव प मुहाओ ॥
 तहिनपभिइ पवारो जाओ पाएण तीए सप्पत्थ । जे तेण सयं इया गंया ते संपइ कहमि ॥४१॥

भक्तिवत्सेणं न मया मनागपीह भाषितं मृषा किमपि । यत्प्रत्यक्षं दृष्टं तस्यापि लेशोऽयं भणितः ॥३१॥
 निजतंजोयिशोयेण पुरयोत्तमद्वयपरंजो जातः । कौस्तुभमणिरिप ततः सूरिः श्रीहेमचन्द्र इति ॥३२॥
 जगद्गर्भमानप्रयच्छनपात्तातो वचनशक्तिसंपन्नः । निजनामेव भगवती जिह्वाप्रयता कृता येन ॥३३॥
 मूलग्रन्थयिशोयापश्यकलक्षणप्रमाणप्रमुखाणाम् । शोषाणामपि ग्रन्थानां पठितं येनादलक्षं च ॥३४॥
 राजाग्रान्यादीनामपि ब्रह्मिणो जनानामादेशः । जिनशासनप्रभावनापरायणः परमकोणिकः ॥३५॥
 मयजलधरागभीरस्यरे धर्मोपदेशं च ददति तस्मिन् । जिनभयनाह्निरपि स्थितो जनः शृणोति स्फुटशब्दम् ॥
 व्याख्यानलब्धिपुक्ते यस्मिन्पुनरिति शास्त्रव्याख्यानम् । प्रायेण जडमलीनामपि जनानां बोधः समुत्पन्नः ॥३७॥
 उपमितमयप्रपञ्चा धैर्याग्यकरी कथा कृतासीत् । धैर्याख्यानिकसिद्धेन या पूर्वं सा कडोरेति ॥३८॥
 व्याख्याता सभायां प्रायेण न केनचिधिरं कालम् । यत्थ मुपनिर्गतार्था मुग्धानामपि सा तथा कथंचित् ॥३९॥
 जाता हृदयगतार्थाऽभ्यर्प्यै तैर्यथैवा । उपर्युपरि त्रीणि वर्णाणि धृता तस्यैव च मुखान् ॥४०॥
 सहिनप्रभृति प्रचारो जातः प्रायेण तस्याः सर्वत्र । ये तेन स्वयं रचिता ग्रन्थास्तान्संमति कथयामि ॥४१॥

१ एतद्विषये राजशेखरसूरिन्यायिकन्दलीपात्रिकाप्रशस्ताविदमेकं पद्यशुद्धिसति स्म :-

“ प्रतिवर्षं त्रीवरक्षामशीत्यहमशीत्यहम् । यस्योपदेशात् सिद्धेशोस्तिग्रप्रेष्यलीलिसत् ॥१०॥ ”

५ कइपावि जेस दंसणउवकंडियमाणसो सयं चेव । आगच्छइ वसहाए चिरकाले कुणइ संन्याव ॥४८॥
 अममि दिणे अमपियऊणनेउं नियमिधवलहरे । सम्मुहमुद्धिऊणं जयसिंहनिपेण जस सयं ॥४९॥
 उद्धिपसत उल्लसियगहलपुणए (ण) कंचणमण । विउलेण मापणेण दुल्लापनउसुमनउमइमो ॥५०॥
 अग्यो भमादिऊणं चिरेण आरत्तियं च वारनियं । पस्तिपो पपपुरओ कओ पणामो प पंचंगो ॥५१॥
 थालपरियेसपाओ आहासओ (१ रत्यालओ) सहयेण । दिओ नियच्छाए चउच्चिहो तेण आहारो ॥५२॥
 भणियं च जोडिऊणं करजुपमज्जेव खलु कयन्यो हे । नाओ मज्जेव नरा बल्लानगरं पराडाण ॥५३॥
 तस मइ अज भरणं तुम्येहि फारसियं सचरणेहि । ता अज वीरनाहो मज्ज मयं भागउण गिहे ॥५४॥
 जेण जयसिंहरायं भणिऊणं तस मइले सपले । जिणमदिरेणु कलमा चडाविवा स (१६) इरकणपपरा ॥
 धंयुं (१६) यसेंचउरपभिसु ठाणेसु अपनिर्वाहि । जिणगामणराय पीडा कौरवी रत्तिपवा जेण ॥
 करावियं च तह तेसु चेव वा (१७) नेसु रहरिभयणं । निविमं जयसिंहं भणाविऊणं पुडाहा ॥५७॥

कदापि यस्य दर्शनोत्कटितमामरतः स्वयमेव । आगच्छति घग्नीं चिरकालं करोति संन्यायम् ॥ ४८ ॥
 अन्यस्मिन् दिनेऽभ्यर्च्य मीत्या निजे धयलगृहे । संसुतमुखाय जयमिदमुपेण यत्र स्वयम् ॥ ४९ ॥
 ऊर्ध्वरिधतस्योन्नतितपहलपुलकेन काञ्चनमयेन । विपुलेन भाजनेन दृष्यापनउसुमनउमइमो ॥ ५० ॥
 मयौ भ्रमयित्वा विरेणारात्रिः च वारत्रिकम् । प्रसिद्धः पदपुरतः कुणः प्रणामश्च यश्चाह ॥ ५१ ॥
 थालपरियेकदाहाटस्थालतः स्वहस्तेन । दसो निजं पदया चतुर्विधो वेनाहारः ॥ ५२ ॥
 धितं च योजयित्वा करजुपमयेव खलु कृतार्थोऽहम् । जाणोऽधैव तथा बल्लानगरं पराडाणम् ॥ ५३ ॥
 य समाद्य भयनं पुष्पाभिः स्फूर्तं स्वचरणैः । तदप्य वीरनाथो मम स्वयमागत इव गृहे ॥ ५४ ॥
 जयसिंहराजं भणित्वा तस्य मण्डले सकले । जिणमदिरेणु कलमा आहोविवा रत्तिपवममता ॥ ५५ ॥
 युक्तायतयपुष्पधुतिषु स्थानेष्वन्यमीधिभिः । जिणगामणराय पीडा कियमाणा रत्तिपा देव ॥ ५६ ॥
 तं च तथा तेजैव स्थानेषु स्थपदिभ्रमणम् । निविमं जयसिंहं भणाविऊणं पुडिपीडापम् ॥ ५७ ॥

१ संबदाति चैतद् विमयसिंहगुरुर्धर्मवीरदेवमात्मविबक्षणमपि ;—
 "तद्वृत्तिमधरित्रीमप्यध्यासिगानां जिणपतिमवतानां सुहृद्वृत्तावर्जिषु ।
 अनपयपुवेनागु मिद्वराजं राजा स्फुरदकिरमास स्वातिना स्वर्गकुम्भा ॥ १५ ॥
 निबोधे सिद्धमूषकमुदरी कनककण्ठादहं । उल्लसितदाम् पतिनः स्वदेवदेवदेवदेव ॥ १६ ॥
 गुरुदनिगःशपि ;—
 "राण भयवशां चैर्यमिदरेणु हेमचक्रकला । देवदेवदेवदेवदेवदेव ॥ १७ ॥
 साधो हति माग्ना संबाति सुवमापम् ।

कुनिमोइएहि तह जिणहरसु भजंतदेवदायाण । काराविया निवारा जयसिंहनरिदासाओ ॥५८॥
 भंडारपविट्टेपि हुनेसुचि ठाणेसु देवदायस्स । दब्बं जिणभवणेसुं पुणोवि अप्पाविये जेण ॥५९॥
 कि बहुणा भणिएणं जिगसामणपरिभयमि जायंते । सब्बप्पणावि तुलियं जेण उवायंतरसएहि ॥६०॥
 जिगसासणकळाईं विसेसां (? सेससंसा) हियाईं इह जेण ।
 अन्नस्स मणम्मि वि फु (? विष्णु) रंति नहु जाईं कइयावि ॥६१॥
 णिगावि (?) सममिचेवि जईजणे परिमविज्जमाणम्मि । नियसत्तीए तत्ती जेण कया सब्बकालं पि ॥६२॥
 अणह्मिस्सवामनयराओ तित्तजत्ताए चलियसंघेण ।
 अस (?) त्यज्जण नीओ सदप्पणा जो महामहिमो ॥ ६३ ॥
 सेज्जावत्तयं गदिपमुद्राणं जत्थ सगइरूवाणं । एक्कारस उ सयाईं संचलियाईं (समहियाईं ?) ॥६४॥
 इपकरइमहवाइणयचराणं तु नज्जइ न संत्ता । वीमणायस्सिनयरीए दिक्खावसहम्मि संघेण ॥६५॥
 पारीविनाणएहि गुंरुखउल्लेखेहि (?) गुणिणीहि । विपटे विरायमाणे निवत्तं पावारमारिच्छे ॥६६॥
 वयं दुक्कं मरायं निपत्तपट्टमुपावरवत्थं । कंचण (वर) रंयणादिभूमिं अंगवंगेसु ॥६७॥
 ददद्दण गावपणं जिणहरपरिदायणं पकुल्लं । खंगारस्स सुरट्ठाभुणो जायं मणं दुइं ॥६८॥

बुनिपोगिहं नया जिणहरसु भजंतदेवदायाणाम् । कारिता निवारा जयसिंहनरिदासाओ ॥५८॥
 भाण्डारपविट्टमपि हि चेत्तुयिष्ण्यानेषु देवदायस्य । द्रव्यं जिणभवनेषु पुनरप्यर्पितं येन ॥५९॥
 कि बहुणा भणित्वेन जिगसामणपरिमये जायमाने । सर्वोपमावि तुलितं येनोपायान्तरस्थितेः ॥६०॥
 जिगसासमवासां विजोयसंभाधितानीह येन । अन्यस्य मनस्यपि विरक्तुरगति नहि यानि कदापि ॥६१॥
 मिहावत्तयमप्येहि चित्तजने पश्चिमुपमाने । निजशक्त्या तत्परता येन हता सर्वकालमपि ॥६२॥
 अणह्मिस्सवामनयराओ तित्तजत्ताए चलियसंघेण । अत्यर्थं नीतः महागमना यो महामहिमा ॥ ६३ ॥
 शय्यावसनवादिभूतगुणानां यत्र शक्यकपालाम् । एकादश तु शतानि संचलितानि समधिकानि ॥६४॥
 इपकरमहवज्जवाइणयचराणां तु वायने न मर्यादा । सामनस्यलीनगयां दक्षायगये गयेन ॥ ६५ ॥
 पारीविनाणवैरि चित्तजने पश्चिमुपमाने । विपटे विराजमाने शृङ्खलाधारमण्डले ॥ ६६ ॥
 वयं दुक्कं मरायं विजितवद्विष्णुविषयवत् । वायनवत्सहादिभूमिनिर्माणैरेषु ॥ ६७ ॥
 ददद्दण गावपणं जिणहरपरिदायणं पकुल्लं । खंगारस्य सुराग्रप्रभोजनं मनो दुष्टम् ॥ ६८ ॥

१. इति वदन्त्येवमपि विद्वत्पणो विजयसिंहदत्तगुणो यथादेवमालावृत्तिवशात्
 २. इति । इति ० १६-१६) इति । (२-० Paterson's fifth report pages 87-90)

३. मं ० १६-१६ इति वदन्त्येवमपि ।

४. इति वदन्त्येवमपि इति वदन्त्येवमपि इति वदन्त्येवमपि इति वदन्त्येवमपि ।

अग्नेर्दिवि सो भणिओ सयमणहिल्लवारुयस्स नगरस्स । चिट्ठइ मच्छी सच्चा इहागया तुज्झ पुन्नेहि ॥
 ता गिण्ह तुमं एयं, भंटारो होइ तुह जहा पोदो । संभावित्ताइ ठाणं एक्काए दव्वहोहीए ॥७८॥
 लोभेण सोचि सज्जं तं गहिउं वंछए पुणोवि परं । सवणपज्जापात्तेवज्जयम (इवयस) भीओ नियत्तेइ ॥
 इय अकयनिच्छओ सो गणे मेवसे व ससइयचिओ । चित् (१ चित्) णं दिणमाणं संघं धारेइ तत्तेव ॥
 भाणिज्जंतोवि दिणो (१ जे २) विसो संघसंतिपज्जास्म । नो देइ देमणं, अज्जया य सयणो यओ तस्म ॥
 तो दिवसणयमिमेणं जेण मुणिदेण तत्थ गंतूण । पटिबोहिऊण एयं संघो मोपाविओ सच्चो ॥७९॥
 ता उज्जयंतसत्तुंजणसु तिण्येसु दोसुवि जिणिंदे । तिरिनेमिज्जहनाइ वंदइ संघो विमूर्धए ॥८०॥
 तरुज्जायंततित्थे पात्तयमदल्लसमुण्णं । सत्तुंजयस्मि तिण्ये तीसमहत्ता समुत्तमा ॥८१॥
 जेण पटिबोहिऊणं भविज्जणो दाविओ बह धम्मे । जिणभणिए सम्भनं देसे मय्ये व विरुए ॥८२॥
 पेज्जंते सिपि ॥ (सा) ठाणं न संकमाइया जेया । आराहणा मुक्कण व मत्तादिणा अणमणं मवरं ॥८३॥
 नीहारणाइमहिमा देहस्स भवेव जाव सकारो । चिन्तु मयमेव राया समानभो कंतिपेवि परे ॥८४॥

अन्येऽपि एव मयितः स्वयमणहिल्लपाटकस्य नगरस्य । तिष्ठति सत्तमीः सर्वेहागता तथ पुनर्यः ॥ ६६ ॥
 तस्माद् दृष्ट्वा स्वमेतं, भाएहागारो मयेत्तय यथा मीढः । संभाव्यते स्वात्ममेव तदा द्रव्यकंदेः ॥७८॥
 लोभेन सोऽपि सख्यं तद् प्रदीतुं धाम्मुनि पुनरपि परम् । स्ववचनमयांशानोपापयशोमीनो नियमने ॥७९॥
 इत्यकृतनिश्चयः एव प्रदये मांसे च संशयितचित्तः । पृदीत्या दिनमानं संघं धारयति तत्रैव ॥ ८० ॥
 भाण्यमानोऽपि दिने दिनेऽपि ॥ संघसत्तुंजणस्य । नो ददाति दर्शनम्, अन्यथा च एतज्जनो सुवस्मरय ॥८१॥
 ततो दर्शनमियेषु येन मुनीन् द्रेण तत्र गत्वा । प्रतिबोध्यते संघो मोचितः सर्वः ॥८२॥
 तत उज्जयन्त शत्रुजययोभितीयं योऽहं योऽपि जिनेन्द्री । भीनेमिश्रपगमायां कन्दे संघो विमूर्त्ता ॥८३॥
 तत्रोज्जयन्तनीये पादस्तकार्थतत्तमुत्तमम् । शत्रुजयं तीये जितामहत्ता समुत्तमाः ॥८४॥
 येन प्रतिबोध्य भविज्जनः स्थापितो बहुधर्मे । जिणमयिते सम्पत्त्ये देशे सर्वत्र च विरतो ॥८५॥
 पर्यन्तेऽन्यापि हि या स्वात्मन्तरसंकमाद्विजा जेया । आराधना मुक्कणमिध मत्तादिनाहमशनं चिन्तु ॥८६॥
 निम्तारणादिमहिमा देहस्य तथैव यावत्संस्कारः । चिन्तु स्वयमेव राजा समानतः विज-नमपि पत्न्यान् ॥८७॥

१ उज्जयन्तः = गिरनारपर्वतः ।

२ अस्मापि = हेमचन्द्रगुरुं अपि पर्यन्ताराधना गुरुमाविष = अथपदेदसुगीशमिष एकोऽभिरुपादान
 आश्रय सप्तविंशताधायपर्यन्तं प्रतिपादितपद्यरेण ज्ञेया; तत्र आहारभक्ष्याहारकञ्चिन्नेन राजा मुक्ता
 शयनिर्वाणमहोसो एष्टः (गाथा २९), किन्त्यत्र स्वयं राजा (बद्धिः) दिव्यमपि पञ्चानं
 तन्महोसोव सह चलिगइति विशेषहर्षयः । एतेन पिटस्मन्महोदयेन सम्पुन्यशान्तिरे (La tis fourth
 report text page 9) अथ हेमचन्द्रगुरुः यच्छत्रुजये परलोकादनमुवर्तं, तदुपवत्तम्, तद्वत्तत्तद्वत्तमेन
 कल्पनामात्रोद्भावितावादिनि ।

विनयान्ये । श्रीमद्भृङ्गदग्च्छे । मङ्गाहडीयमहारकश्रीहरिभद्रसुरिपरिवारभूषण पं० भावचंद्रस्य शिष्यतेजेन ।
मुनि । हारणंदेन तिलिसिरे ।

नंद मुनी युगे चंद्रे ज्येष्ठमासे सिते दले । दशम्यां लेखयामास शुभाय ग्रंथपुस्तकं ॥ १ ॥

नंदमुनिवेदचंद्रे वने श्रीविक्रमस्य ज्येष्ठशक्ते । अलिखत् सुपार्श्वचरितं हारणंदो मुनीद्रोयं ॥ २ ॥

जाव य सगग मुरिंदो कणयगिरिंदो घराय घरणिंदो । चंद्रो तह य दिणिंदो तारमणो जाव गयणमि ॥ ३ ॥

गन्तव्यं जलनिहिणो अ जिणघम्मो तिलेय विष्कुरइ । ता जिणसुपासचरिणो पदिज्जमाणो उ विर होइ ॥

दीगारिय जं किंचिवि वंजण मत्ताय अक्खर पयं व । लिहियं अयाणमाण मिच्छा मे दुक्कडं तस्स ॥ १ ॥

इति श्रीमुत्तमार्धजिनचरित्रे गाथा ८६६८ लिखिता ॥ छ ॥ श्रीः ॥”

एतद् पुस्तकग्रन्थस्य विहिते ग्रन्थस्यास्योपयुक्तगाम्भेदसहिते छायासुवादविभूषिते, संपादने
दक्षशिल्पिरेवैरि याः काश्चन मनिमान्यममवाः स्तलनाः स्थिता भवेयुः, सदायाः सहृदयांस्ताः सम-
न्तामिनि मानुष्यं प्रार्थयमानो विरमामि ।

हरगोविन्दः ।

विषयानुक्रमिका

	पृष्ठाङ्कः
पूर्वभष्यस्य मनुष्य-सुरूपस्य वर्णनम्	१
जन्म-विवाह-सौप्तिक-कदान-प्रव्रज्याग्रह्यादियर्णनम्	३१
विद्वारादारभ्य कपलज्ञानोत्पत्ति-समयसंस्मरण-धर्मोपदेशोपक्रमोदियर्णनम्	८३
सम्यक्शब्दविषये	१०३
" शास्त्रातिचारं आन्तरकथासहिता मर्णिसंहकथा	१२८
" आकाङ्क्षातिचारं आन्तरकथात्रयोपबृंहिता सुन्दरपणिकथा	१३६
" विचिकित्सातिचारं आन्तरकथायुक्ता भारकरद्विजकथा	१४७
" पारमिहसंस्तुतिचारं श्रीमकुमारकथा	१७१
" पारमिहसंस्तुतिचारं आन्तरकथायुक्ता मन्त्रितिलककथा	१८७
स्थूलश्लाघातिपातधिरमणप्रतविषये	२११
" वन्धातिचारं बन्धुराजकथा	२२२
" पपातिचारं धीवरसविप्रकथा	२३४
" द्वापिच्छेदातिचारं राहुदमन्त्रिकथा	२४०
" अतिभारारोपणातिचारं सुलसश्रेष्ठिकथा	२४६
" भक्तपानमयच्छेदातिचारं सिंहमन्त्रिकथा	२५४
स्थूलश्लाघातिपातधिरमणप्रतविषये	२७५
" सहस्राभ्याम्यानातिचारं भयनपताकाकथा	२८५
" सहस्राभ्याम्यानातिचारं धरत्यकथा	३०४
" वयदारमन्त्रभेदातिचारं मदनकथा	३१०
" मृषांपदेनातिचारं वज्रपणिकथा	३१६
" कृतज्ञेतातिचारं बन्धुदत्तकथा	३२७
स्थूलादसादान (शौर्यं) धिरमणप्रतविषये	३३४
" हतेनाहतकथातिचारं माहटकथा	३४३
" स्नेहप्रयोगातिचारं महनकथा	३४८
" विद्वद्राज्यातिभ्रमातिचारं उदयनकथा	३५४
" कृतमुलाग्रानतिचारं खण्डकथा	३६९
" तन्त्रतिकषप्रक्षेपातिचारं रागरचन्द्रकथा	३६३

परदारगमनविरमण्यमतविषये धीरदुःमारकथा

- ॥ इत्यपरिग्रहीतागमनातिचारे पञ्चकथा
॥ अपरिग्रहीतागमनातिचारे तुल्लमकथा
॥ अनङ्गक्रीडातिचारे घनदत्तकथा
॥ परधियादातिचारे तुल्लमकथा
॥ तीमामिलायातिचारे सुयशःकथा

स्युलपरिमहपरिमाणात्मतविषये अष्टिसेनकथा

- ॥ क्षेत्रवास्तुपरिमाणातिक्रमातिचारे नपघनकथा
॥ कृष्यसुपर्वपरिमाणानिक्रमातिचारे भरतकथा
॥ घनघान्यपरिमाणातिक्रमातिचारे देशजकथा
॥ द्विपद-चतुष्पदपरिमाणातिक्रमातिचारे तुल्लमकथा
॥ कृष्यपरिमाणातिक्रमातिचारे मानदेयकथा

दिकपरिमाणात्मतविषये पञ्चातिचारविषयकान्तरकथासमन्विता मनोरथकथा

भोगपरिभोगविरमण्यमतविषये पञ्चातिचारविषयकान्तरकथासंबद्धा विभ्रसेनकथा

- ॥ मद्य-मांस-धूत-रात्रिभोगजनविषयकान्तरकथासमाश्लिष्टा दत्तकथा

अनर्थदण्डविरमण्यमतविषये विमलभ्रातृकथा

- ॥ कन्दर्पोत्सर्पणपञ्चनातिचारे मिरत्रयेनकथा
॥ कौकुत्थातिचारे सिंहवशिकथा
॥ मौखर्यातिचारे पद्मकथा
॥ अधिकरणातिचारे तुल्लमकथा
॥ भोगाह्वारिरेकातिचारे मूलदेवपण्डिकथा

शामायिकमतविषये नागदत्तदुःमारकथा

- ॥ मनोदुष्प्रसिद्धानातिचारे मानकथा
॥ यचनदुष्प्रसिद्धानातिचारे आन्तरकथासहिता विसदकथा
॥ कायदुष्प्रसिद्धानातिचारे श्यामलकथा
॥ अनवस्थानातिचारे आन्तरकथासमन्विता वरुणकथा
॥ स्मृतिविहीनतातिचारे आन्तरकथापनिबद्धा सोमकथा

देशायकाशिकमतविषये शङ्खकुमारकथा

- ॥ अनायनातिचारे विन्ध्यकथा
॥ प्रेरणानिचारे राडकथा

		पृष्ठांकः
"	शष्पातिचारे मतिजलधिमन्त्रिकया	५८७
"	स्थरूपप्रदर्शनातिचारे कृष्णकया	५९२
"	पुत्रलक्ष्मणातिचारे सोमकया	५९७
पौषधप्रतद्विषये	मलयकेतुनूपकया	६०७
"	अतिचारपञ्चके वैद्यमण्यपुत्राणां कया	६१७
अतिचिसंविभागप्रतद्विषये	शान्तिमतीकया	६२२
"	सचिच्चनिष्ठेपयातिचारे जटमीकया	६२५
"	सचिच्चपिधानातिचारे विजयभेदिन्याः कया	६२९
"	काळातिकमयातिचारे देवचन्द्रभाट्टकया	६३२
"	परम्पदेशातिचारे स्थयिराकया	६३५
"	मात्सर्यातिचारे मण्डकया	६३८
संक्षेपनाधिपये	मलयधम्पकया	६४५
निर्याणपर्यन्तम्		६४४
प्रशस्तिः		६४८

॥ सुपासनाह-चरिअं ॥

जयइ ज्ञेयाइजिणिदो अंगररिवजिजयनाटपयवंधे । नवनिजणसुत्तहारोव्य विहियमुहसंपचउपयो ॥१॥
 मियज्जाणानलपजत्तिरेकम्मकंतारभूमलइडव्व । रेहंति जस्म अंसं सघोलिआ चिहुरकुरलीओ ॥२॥
 चरिमं नमिमो मिरियारजिणवरं जस्म अज्जविषत्तिथं । जयइ तिलोईकमलाविलामतिलयं सुपवित्तं ॥३॥
 सेसेवि असेसे निकलेवि सपसेऽगुणेवि गुणकलिए । नमिमो अणंगराए निहयअणंगेवि अजियाई ॥४॥
 पणमइ फुरंतणफणाकरीटवररणकिरणदीवेहि । पपहंते पिय मित्रमगमगिमं सिरिसुपासजिणं ॥५॥
 जाणं च तज्जगानज्जणोइ लग्गो ठपेमि मंदपए । कव्वरहे बालो इव ताण गुरुणं ममामि कमे ॥६॥
 सन्निज्जे मज्झ मया विमलंगोवंगुणमइगविया । तिजपपियांमइमुहकमलवासिणी कुणउ सुपदेवी ॥७॥
 गंभीरपमन्नपयप्पराहिणं विउइजणमणाणंदं । कविकुलगिरिस्स येइ सरस्मई इदधुइस्स ॥८॥
 को न जणो हरिमिज्जइ तरेगवइ-वइपरं सुणेउंण । इपरे पंच-सिंघुवि पाविपा जीए मधुरत्तं ॥९॥
 मइ मिरिहरिमइस्स सुरिणो जस्म भुवण-नंगम्मि । वाणी विसट्ठसभावमंपरा नवए सुत्तरं ॥१०॥
 मंदारमंजरी पिय सुरावि मयणावयं सयं णिंति । पागपवंधकणो पाणि मिरिजीवदेवस्स ॥११॥

अथति युगादिजिनेन्द्र आन्तरिपुविजयनाटकमवन्धे । नवनिपुणसूत्रवार इव विहितशुभसंपचतुष्पात्रः ॥१॥
 सितध्यानानलप्रज्जलनदीलकर्मकान्तारभूमलता इव । राजन्ति यस्यांसे सपूर्णनार्थिदुरकुरल्यः ॥२॥
 चरमे नमामः श्रीधरजिनवरं यस्यापापि च तीर्थम् । अथति त्रिलोकीकमलाविलामतिलकमिव सुपावित्रम् ॥३॥
 शेषानप्यशेषासिष्कलानपि सकलानगुणानपि गुणकलितान् । नमामोऽनन्तरागाविहृतानज्जानप्यजितादीन् ॥४॥
 प्रणमत स्फुररपक्षफणाकरीटवररत्नकिरणदीपैः । प्रकटयन्तमिव शिवमार्गममिमं श्रीसुपार्थजिनम् ॥५॥
 येषां च सज्जनतर्जन्यां लग्नः स्थापयामि मन्दपदानि । काव्यपथे बाल इव तेषां गुरुणां नमामि क्रमान् ॥६॥
 सानिध्यं मम सदा विमलाक्रोपाग्नगुणमहर्षिता । त्रिजगत्पितामहमुत्सुकमलवासिनी करोतु भुवदेवी ॥७॥
 गम्भीरप्रसन्नपद(यः)प्रवादिनी विभुपजनगनजानन्दाम् । कविकुलगिरिर्वन्दे सरस्वतीमिन्द्रभूतेः ॥८॥
 को न जनो हृष्येत् सरङ्गवतीव्यतिकरं भुक्त्वा । इतरे मयन्पसिन्धवोऽपि प्रापिता यया मधुरत्वम् ॥९॥
 मदं श्रीहरिमद्रस्य सुरैर्यस्य भुवनरत्ने । वाणी विकसितरमभावमग्न्या मृष्यति सुधिरम् ॥१०॥
 मन्दारमञ्जरीमिव सुरा अपि श्रवणपदं स्वयं गयन्ति । प्राकृतप्रबन्धकवैर्षी वाणि श्रीजीवदेवस्य ॥११॥

१. ए. युगादः । २. अन्तरे कामदेवे तापो येषां लज्जति विरोधः, कामवदन्तो येषां लज्जति परिहारः । ३. क. य. पश्यी । ४. ग. 'कर्म' ।
 ५. ए. निजि । ६. विदुषाणां ज्ञेयानां वृत्तयः अत्रमया 'अटवन्धे' इति मन्त्रवचनम् ।

इह सुयणा कह मह संथवारिहा, जे पबंधगुणलेसं । गिन्हति दिद्रिमित्तपि पपदविपडेविय न हु दोसे ॥१२॥
 ता इह संथवियव्वा पदं चिय दुज्जणा गुरुजणा ॥ जाण वयणाण भीओ जत्तेण कई कुण्ड कळं ॥१३॥
 अइवा एवमि समुज्जयस्स माह कि इमाए चिताए । को सुरगिरिणो मरणि पुच्छु जन्हिमि गंतुमणो ॥१४॥
 ता इह सुपासचरियं विरइउकामस्स मह जहामसि । नियनियमावेणुवपारकारिणो हुंतु ते दोवि ॥१५॥
 इह पुव्वसुकइविरइयपबंधसवणेण जणियगुरुइरिसो । कह लोओ अम्हासिरइयबंधेसु अहिरमउ ॥१६॥
 कथाहं मंदमई कत्थ सुपासस्स चरियपरिकहणं । गुरुतरुफलसिवियकरो ता इमणिज्जो म्हि कुज्जुव ॥१७॥
 सहवि य जिनवरगुणसंधवेण कम्मं सवन्ति इह जीवा । एण कारणेण मज्झ पवित्री इमा जाया ॥१८॥
 सुकइत्तणकित्ति पुण मोमि एयाउ न सुहमज्झमि । गंधत्यमित्थ न हु गंडिवअणं चरइ गंधमओ ॥१९॥
 अलमित्थ वित्थरेण, ता संपइ पयुअत्यवित्थारं । कयमंगलोवपारो करंमि भत्तीए जहसति ॥२०॥

अत्यि चउजलहिरसणामणहरमहिमहिलियाए मुहकमले । सुपवित्तमंडणं धाइसंडनामो महादीपो ॥२१॥
 जो नीसदनीलवंतायलेहिं गयणगल्लगसिगेहिं । रेहइ नइसिरिपरिरंमणत्थमुक्खिवियबाहुव ॥२२॥
 बैहवक्षधन्नपयपूरपावियं करिसएहिं सकिणं । पुव्वविदेहभिधानं तत्थ य सित्तं सुत्तिच्च ॥२३॥
 जं नीलवंतगिरिसिगसरियसीयासरिणवाहेण । पयडियकित्तिपडायंव सैहइ नियपरमपुरिसाण ॥२४॥

इह सुजनाः कथं मम संस्तवाहीः, ये मन्वन्वगुणलेसम् । गृह्णन्ति दृष्टमात्रमपि प्रकटविकटानपि न तु दोषान् ॥
 तत इह संस्तोतव्याः प्रथममेव दुर्जना गुरुजना इव । येषां वचनेभ्यो भीतो यस्तेन कविः करोति काव्यम् ॥
 अथैतस्मिन् समुपगतस्य मम किमनया चिन्तया ? । कः सुरगिरिः सरणिं पृच्छति जलधौ गन्तुमनाः ? ॥
 सत्त्मादिह सुपार्थचरितं विरचितुकामस्य मम यथाशक्ति । निजनिजभावेनोपकारकारिणो भवतु तौ द्वावपि ॥
 इह पूर्वसुकविचितप्रबन्धप्रयणेन जनितगुरुहर्षः । कथं लोकोऽस्मादशरचितप्रबन्धेष्वभिरमताम् ? ॥
 कुत्राहं मन्दमतिः कुत्र सुपार्थस्य चरितपरिकथनम् ? । गुरुतरुफलक्षिप्तकरस्तस्माद्वसनीयोऽस्मि कुञ्ज इव ॥
 तथापि च जिनवरगुणसंस्तवेन कर्म क्षपयन्तीह जीवाः । एतेन कारणेन मम प्रवृत्तिरियं जाता ॥
 सुकवित्वकीर्तिं पुनः कादृशान्वेतस्माद् न सुधमघ्ये । गन्धार्थमत्र न खलु ग्रन्थिवर्णकं चरति गन्धमृगः ॥
 अलमत्र विस्तरेण, तस्मात् संपतिं प्रस्तुतार्थविस्तारम् । कृतमङ्गलोपचारः करोमि भक्त्या यथाशक्ति ॥

अस्ति चतुर्जलधिरसनामनोहरमहीमहिलाया मुखकमले । सुपवित्रमण्डनं धातकीपण्डनामा महादीपः ॥२५॥
 यो निपथनीलवदचलाभ्यां गगनामलमनुशृङ्खलैर्न राजते नमः श्रीपरिरम्भणार्थमुत्क्षिप्तबाहुव ॥२६॥
 बहुवर्णप(षा)न्यपद(यः)पूरपावितं करिष्यतेः (कर्षकैः)संकीर्णम् । पूर्वविदेहभाषिधानं तत्र च क्षेत्रं सुसेत्रमिव ॥२७॥
 यद् नीलवदिरिगृह्यतसीतासरित्पवाहेण । प्रकटितकीर्तिपताकमिव राजते निजपरमपुरुषाणाम् ॥२८॥

१ म. हेतु । २ विदेहस्ये बहुपदस्य चित्रकलाया ये कथा आम्हाराभिनः सुपासनेषां वदनां चरणां पुरैः समुदेः पाविनं पवित्रं
 संवत्से इत्युक्तं चतुर्जलधिरसनामनोहरमहीमहिलाया मुखकमले । ३ क. न. किञ्च । ४ म. साह ।

अतिथि तरुणिपणशरद्वरमंगलो मंगलुभारवहिरिकयंवरतयो ।
 तल्लवरणमुदनिबलेपरविस्रपपुरो पुरजणारद्वमविसेमधम्मुज्यो ॥२५॥
 जमिपजोनेदि साहृदि सुपवित्तिओ तियमममन्वेनरुणपणकयविममो ।
 भवरपरिकलणलमकमलभूमियसरो सरममन्नीणहमावनीमणहरो ॥२६॥
 हरिपरिकलणपुट्टगोसंतुज्यो कुल्लसमुपन्ननरनियरपपट्टियनओ ।
 नय कया कल्लिनिवोवहयनरमयसुरो सुहयरो पवररमणिज्जविज्जओ तदि ॥२७॥

तत्थ व जिणधम्मपद्दामदिवाल्लनिवागगादुग्गं व । नयरी सुदंकरिस्सिप अतिथि जहन्त्या जयमिद्दा ॥२८॥
 जीए विमालुत्तुंगो मणिमयकविर्मासकलियरायारो । गयणमिरीए रमणाद्वज्जवैरम्मुज्जवइ ॥२९॥
 जीए जल्लामिमच्छपरिहामकेतल्लुररविचिं । जाल्लकल्लवर्षिणल्लवदानल्लीम्मुज्जवइ ॥३०॥
 जीए समुत्तपजिणभवणमिहरसंतविपकणयकल्लमाण । मज्जेण पैटुत्तं न मुणिज्ज मंदल्लं वणिज्जो ॥३१॥
 जीए ममिकंतमणिमंदिराई निमि मसिकरावपुट्टाई । विपल्लियवाहज्जल्लं रोपंतिव तरुणिमविप्राई ॥३२॥
 गयदोमावि सद्दोमज्ज जीए पविमंति पयवि रविपाया । कोटीमग्गरसपविपविपमंन्दमंयाग ॥३३॥
 कमलदल्लट्टियजल्लवत्तरलावि न जं कयावि कपराया । मुंचइ निवासिजणगुणकल्लवमंदाणियन्न मि ॥३४॥
 रंगिरत्तंगुत्तंगमपुरगनिग्गायविदुरियं धरणि । मिचंति जीए कर्मापरेण मय्यज्ज वरिणिग्गा ॥३५॥

अस्ति तरुणीजनपारकववरमद्दलो मद्दलोद्धारवधिरीहत्ताम्बरतथः ।
 पुररक्षकममुखवृषलोकरक्षितपुर पुरजनारकथतविशेषपमोद्यमः ॥२५॥
 यमितयोगे साधुभिः सुपवित्रितभिदक्षतामरूपतत्तजननकृमविभ्रम ।
 भवरपरिकल्लनक्षमकमलभुवितसरः सरःसयान्निहत्तावलीमनोहर ॥२६॥
 हरितपरिकल्लनापुट्टगोसंतुलः कुल्लसमुत्पन्ननरनिकरमकटितनयः ।
 मय कया कल्लिगुपोवहतनरमृगसुतः शुगकरः पवररमणीयविजयन्नमिन् ॥२७॥

तत्र व जिनधम्मपद्दामदीवाल्लनिवागगादुग्गं इव । नयरी शुभहरी स्वरुदित्ति यदाधी जयमिद्दा ॥२८॥
 यस्या विद्यालोकुद्गो मणिमयकविशिर्षककितपाकारः । गगनभिषो रतनाकलापनारण्यमुद्गहनि ॥२९॥
 यस्या जल्लाशितसहस्रपरिस्सासंक्रान्तरचिररविबिम्बम् । ज्वालाकलापविद्वत्तवद्वानल्लोत्तमुद्गहनि ॥३०॥
 यस्याः समुत्तज्जिनभवणशिलारसंस्थापितकनककल्लदानाम् । मध्येन पव्वमंदावैज्जवत्ते कण्ठवरे ॥३१॥
 यस्याः दक्षिणान्तमणिमंदिताणि निधि दासिकरावपुट्टाणि । विपलितवाप्यज्जल्लि रदन्ती व तरुणिमविप्रा ॥३२॥
 गतशोषा अपि सशोषा ॥३३॥ यस्यां यविद्वान्ति कदम्बि रविदादा । कोटीधरासुरदहविह्वरदमंयाग ॥३४॥
 कमलदल्लरिधत्तजल्लवत्तरलावि न दा कयावि वत्तराया । मुंचति निवासिजनगुणकल्लवमंदाणियन्ते व ॥३५॥
 रत्ननदील्लगुत्तंगमपुराप्रनिर्घातविधुरितो धरणिम् । सिम्बन्नि मग्गाय करणीकरेण सद्दमा इव वरिणिग्गा ॥३६॥

मामन्तनिमिषरपउमगापमणिकिरणरंजितं भानं । केलेल्लिखल्लविल्लं चम्महमपणव वहमाणि ॥५०॥
 अहं नं निग्वमरूपोवमोहिं पच्छिञ्जण नरनाहो । विस्वरसरसियंत्तरणो सपरिचितं लङ्गो ॥५१॥
 किं काचिं कामिणी निमियमयणवाणपहारविहेरियया । सविसेमभूसिंयणी सरणत्थं मं समल्लीणा ॥५२॥
 अहवा टाणम्मि इयम्मि पवन्त्वायालमामहम्मि । प्रयचारीण पयसो कहे नु, ता नूनममरीय ॥५३॥
 अहय विमिमिणा मह ममपण, जा कावि होइ मा होउ । अम्भायपत्ति काउं अम्भुद्धानारिहा ताव ॥५४॥
 इय चित्तिञ्जण परिचसिञ्जमंगेण तेण धरणिपलं । मउलियकरकमलेण पवित्तिं पायपउमैहि ॥५५॥
 पसरंतदंतकिरणालिदलितिमिरं पयंपिप तयणु । मुअणु ! तए नियजम्मेण भूसिया कहसु का जाई ? ॥५६॥
 का य तुह नामवण्णावली विभूसेई लोपयण्णाई ? । केण व काज्जेण गिहं पवित्तिं चरणकुंसेण ? ॥५७॥
 इय पट्टमाणपुरस्सरणरपउनुताभिभासणपट्टिहा । सा पमणइ निवपुंगव ! जइ सुस्सुसा तुह इहये ॥५८॥
 ता होसु तावहाणो खणमेगं जेण तुज्ज अह्णावि । पपडेमि पुत्तपुट्टं सवित्थरं, तो इमं कहइ ॥५९॥
 अस्ति ससिंयमणिमालाचंगिमासपियसग्नसोइमं । अस्तद्वियइदमहिद्विद्यनरकलियं रयणसारपुर ॥६०॥
 तं पालइ पोटपयावजलणजालावलीहिं सयकालं । जलियंदरियारिवंसो राया संगामभूरोत्ति ॥६१॥
 तस्स य सग्नसाइगपमुहगुणगामागणी दइया । रहरमणगेहिणी इव नामेणं चंदलेहत्ति ॥६२॥
 अयस्वरपीडपरायणनकरणाण नाण सयकालं । अचोचअमंदाणंदमंदिरा बासरा जंति ॥६३॥

सामन्तनिमित्तपरपञ्चामणिकिरणरञ्जितं भालम् । कङ्क्रेत्तिपल्लववद् मन्मथसदनमिव वहन्तीम् ॥५०॥
 अथ तं निरुपमरूपोपशोभितं दृष्ट्वा नरनाथः । विलस्यत्सरसितान्तःकरणः ॥ परिचिन्तयितुं लङ्गः ॥५१॥
 किं काचित् कामिनी निशितमदनबाणप्रहारविधुरिता । सविशेषश्रुतितादृशी शरणार्थमा समासीना ? ॥५२॥
 अथवा स्थानं दृष्टिन् प्रपल्लणचालयामिके । पदचारिणां प्रवेशः कथं नु, तस्माद् नूनममरीयम् ॥५३॥
 अथवा किमनेन मम सशयन, या कापि भयति सा भवतु । अम्भायपत्ति कृत्वाऽभ्युत्थानार्हा तावत् ॥५४॥
 इति चिन्तयित्वा परिण्यक्तशय्यासङ्केन तेन धरणितलम् । मुकुन्तितरकमलेन पवित्रितं पादपद्माम्बुम् ॥५५॥
 प्रसरद्दन्तकिरणालिदलितिमिरं प्रजस्पितं तडनु । सुतनु ! त्वया निजजन्मना भूयिता कथय का जातिः ? ॥५६॥
 का च तव नामवर्णावली विभूषयति लोकवन्दनानि ? । केन वा कार्येण गृहं पवित्रितं चरणस्पर्शेन ? ॥५७॥
 इति बहुमानपुरस्सरनरपतिपुत्रताभिभाषणप्रदष्टा । सा प्रमणति नृपपुत्रव । यदि शुश्रूषा तवेदार्थे ॥५८॥
 ततो भव तावधानः क्षणमेक येन तवाधुनापि । प्रकटयामि पूर्वपृष्टं सविस्तरं, तत इदं कथयति ॥५९॥
 अस्ति शशिकान्तमणिमालाचंद्रिमाश्रमितस्वर्गसंनिभाम्बुम् । अशतविदग्धमहार्द्रिकनरकलितं रत्नसारपुरम् ॥६०॥
 तं पालयति प्रौढपतापञ्जलज्वालावलीभिः सदाकालम् । ज्वलितदृष्टारिवंशो राजा संग्रामशूर इति ॥६१॥
 तस्य समप्रतोमाग्यप्रगुरागुणगामागणीर्दयिता । रहरमणगेहिनीव नाम्ना चन्द्रलेखेति ॥६२॥
 परस्परप्रीतिपरायणान्तःकरणयोस्तयोः सदाकालम् । अन्योन्यामन्दानन्दमन्दिराणि बासरा यान्ति ॥६३॥

अह अत्रया म सह सदपरीहि पासायसिहरमारुदा । जा चिद्वह ता पिच्छइ कयसिगारं नयलोयं ॥६५॥
 अंकनिवेशियनिपनियपुत्तपपडिपुत्तनत्तपुत्तीयं । विविहफलकुल्लपरिकलियपडिलियावावडकरगं ॥६६॥
 कुमुपावत्तसंगाभिडडग्जाणेज्जंगतेरसिदिणम्मि । गच्छन्तं कुमुपावहपयजुयलसमच्चणनिमित्तं ॥६७॥
 नम्मज्जद्वियवहुविहरयणाहरणेहि भूसियसरीरं । पिच्छइ कमलायरमंतिपणइणि लडहलायणं ॥६८॥
 मोरान्नानपत्तरहेरियकामपरणि सुहासणासीणं । अंकनिवेशियदुहियं लालितं विविहभंगीहि ॥६९॥
 ने दिन्दिउण संगाममूरनराहपणइणी सहसा । ससहरकरचुं वियरुमलिणिव्व दीणाणणा जाया ॥७०॥
 पाडम्भत्तं निम्मेरपन्नुपरमारनीसहा तयणु । कोवभवणम्मि जरगिन्नसिरुक्के पडइ जरियव्व ॥७१॥
 दिन्दि निपत्तायार विभूसियाणंगतेरसिदिणम्मि । जा एवं विल्लसइ मंतिपणइणी सच्चिय कयथा ॥७२॥
 विल्लो मियं मर मरिन्नानम्मो कंकेल्लित्तुल्लयाएव्व । जीए सुयपसवक्कल्लणेण पावियं नेय जम्मफलं ॥७३॥
 ना कटणु मन्दरगित्ता नियमाणसक्कुरणरायहंसीवि । होमि अहं जीउच्छंमल्लंछणं नेय दुहियावि ॥७४॥
 इय नीए निरत्तमत्तोवत्तंमंतिनाममुरपडियाए । तद्दुवत्तदुनिखओ इव दिवसयसाणस्वणो पत्तो ॥७५॥
 एण्णरम्मि रोगाम्भन्तिअमई कडगगल्लरोहि । विन्दुरियं पिव रविणो पियं आपंथिरे जायं ॥७६॥
 अण्णोरपहं रोहा मनेन मायु रिन्हाकरपमरो । अवरसमुदे पुणरवि दिणलच्छीसंगमनिमित्तं ॥७७॥
 आपे कपम्मि गुरे कवेन अहमा दग्गदितायहं । तम्ममममाणन्थं वमुइयं तिमिरनिवसिथिरे ॥७८॥

अथादश चत्वारिंशति मागारीश्वरमारुदा । यावत् तिष्ठति तावत्पश्यति कृतशुद्धारं नगरलोकम् ॥६५॥
 लङ्घयेद्विन्देति च विचित्रं कृतशुद्धारं नगरलोकम् । निविषकलपुष्पपरिकलितपटलिकाव्याघृतकरामम् ॥६६॥
 कुमुपावत्तसंगाभिडडग्जाणेज्जंगतेरसिदिने । गच्छन्तं कुमुपावहपयजुयलसमच्चणनिमित्तम् ॥६७॥
 नम्मज्जद्वियवहुविहरयणाहरणेहि भूसियसरीरम् । पश्यति कमलाकरमन्त्रिप्रणयिनी सुन्दरलावण्याम् ॥६८॥
 मोरान्नानपत्तरहेरियकामपरिणि सुहासनासीनाम् । अहनिवेशितदुहितरं लालयन्तीं विविधमन्त्रिभिः ॥६९॥
 ने दिन्दिउण संगममूरनराहपणइणी सहसा । शश्वरकरचुम्बितकमलिनीय दीनानना जाता ॥७०॥
 पाडम्भत्तं निम्मेरपन्नुपरमारनीसहा तदनु । कोवभवने जराज्वाणसीतकटे पतति ज्वरितेव ॥७१॥
 दिन्दि निपत्तायार विभूसियाणंगतेरसिदिने । येन विटसति मन्त्रिप्रणयिनी तेष कृतार्था ॥७२॥
 विल्लो मियं मर मरिन्नानम्मो कंकेल्लित्तुल्लयाएव । यथा सुतमवक्कल्लेनेन प्राप्तं नेव जम्मफलम् ॥७३॥
 ना कटणु मन्दरगित्ता नियमाणसक्कुरणरायहंसीवि । अवाप्यइयं यथा उत्ताज्जलाच्छनं नेव दुहिताभिः ॥७४॥
 इय नीए निरत्तमत्तोवत्तंमंतिनाममुरपडियाए । तद्दुवत्तदुनिखओ इव दिवसावसानाण प्राप्तः ॥७५॥
 एण्णरम्मि रोगाम्भन्तिअमई कडगगल्लरोहि । विन्दुस्मिन्निव रवेर्विषमयात्रां जातम् ॥७६॥
 अण्णोरपहं रोहा मनेन मायु रिन्हाकरपमरो । अवरसमुदे पुनरवि दिवसदीपमग्ननिमित्तम् ॥७७॥
 आपे कपम्मि गुरे कवेन अहमा दग्गदितायहं । तन्मागमममाणन्थं वमुइयं तिमिरनृपशिथिम् ॥७८॥

एषो य चंद्रेलेहाए कोवभवणण्यवेसवुत्तंतो । संगाममूररायस्स साहिओ सोविपत्तीए ॥७८॥
 मोवि दु नियअवराहासंकासंभेतयाणसो एइ । नीसे पसायणन्ये कयसंसाविहियकायवो ॥७९॥
 अन्धुआणादिविहि काऊणं सावि ठाइ तुण्टिका । तयभिमुहं सप्पणये तो राया भणिउमारदो ॥८०॥
 किं देवि ! मए पणसावि कामिणि कमवि अहितसंतेण । तुह अवरादं किंचिवि विहियं आहरणखुणंवा ॥८१॥
 अहवावि विसमदिट्ठाए नियउ तुह पायंपरये कोवि ? किंवा परिणयमग्गम्मि कोवि अवगमए आण ? ॥८२॥
 अहवावि सत्तुमीमंमिणीउ समसीसियं समं तुमए । कम्मवि अरये कुव्वंतिकइमु कमलरिछ । पसिऊणं ॥८३॥
 सा जंयइ अवरादं न तए खुणंपि कय्यविप विहियं । विसमंपि कोवि न नियइ नय आणं खंदए कोवि ॥८४॥
 सत्तुकामिणीओवि मए समं कइ कुणंतु ममसीसि । जयनिहरवरत्तणखंमा जा तुह पभवंति भुयदंढा ॥८५॥
 पिणुण पट्ट । अवराज्जए एत्थ विहि जेण सच्चसामग्गि । विहिऊण मंदपुआए दंसियं नेय जायसुहं ॥८६॥
 किंचि,
 पिययम ! तुमंपि वसणामणभोयणमित्तपुनपरिभोगो । कस्स कए उप्पापसि विहवभरं संनईए विणा ? ॥८७॥
 रयणनिहिणेव जणएण जेण मेहुमूयणस्सव सुपस्स । उप्पाइऊण लच्छी विपरिज्जइ अहविसालावि ॥८८॥
 तिपसपुरपत्तियस्सवि होरी तुह कहणु निज्जुई पच्छा । जइ नो हविस्सइ सुओ कुलधम्मपणाइपुइदिकरो ॥८९॥
 ता किं बहुणा पिय ! जंपिणं नं किंपि कुणमु तं इण्हि । गम्भाणुभावपंडुरंगेयलं नियसिमं जेणं ॥९०॥

इतथ चन्द्रेलेहायाः कोवभवणण्यवेसवुत्तन्तो । संगाममूरराजस्य कथितः सोविदृष्ट्या ॥७८॥
 सोऽपि सत्तु निजापराधाद्विहासंभ्रान्तमानस एति । तस्याः प्रसादनाथं कृतसंध्याविहितकर्तव्यः ॥७९॥
 अन्धुआणादिविधिं कृत्वा सापि तिष्ठति तूष्णीका । तदभिमुखं सपणये ततो राजा भणितुमारब्धः ॥८०॥
 किं देवि ! मया मनसापि कामिनीं कामप्यभिलषमाणेन । तवापरादं किंचिदपि विहितवाभरणक्षूणं वा ॥८१॥
 अधवापि विषमदृष्ट्या पश्यति तव पादपङ्कजं कोऽपि । किंवा परिजनमध्ये कोप्यवगणयत्याज्ञाम् ? ॥८२॥
 अधवापि शत्रुसीमन्तिभ्यः स्वर्धं समं त्वया । कश्चिन्नप्यर्थं कुर्वन्ति कथम् ? कमलासि ! प्रसूयि ॥८३॥
 सा जल्पत्यपराधं न त्वया क्षणमपि कुत्रापिच विहितम् । विषममपि कोऽपि न पश्यति नचाज्ञां सपठयति कोऽपि ॥
 शत्रुकामिन्योऽपि मया समं कथं कुर्वन्तु स्वर्धम् । जगत्पनरक्षणसमो यावत् तव प्रभवतो भुजदण्डो ॥८५॥
 किन्तु प्रभो ! अपराध्यत्यत्र विधिर्धनं सर्वसामग्रीम् । विधाय मन्दपुण्याया दर्शितं नैव जातमुत्तमम् ॥८६॥
 किंचि,

मियतम ! त्वमपि वसनासनभोजनमाश्रपूर्णपरिभोगः । कस्य कृते उत्पादयसि विहवभरं संनतत्या विना ? ॥८७॥
 रत्नविधिनेव जनकेन येन मधुसूदनायेव सुताय । उत्पाद्य लभ्यीर्विनीयतेऽतिविशालापि ॥८८॥
 त्रिदशपुरप्रस्थितस्यापि भविष्यति तव कथं नु निर्द्वेतेः पश्चात् । यदि नो भविष्यति सुतः कुलधर्मवनादिदृष्टिकरः
 तस्मात्किं बहुना पिय ! अन्विषतेन तत्किमपि कुरुत्वमिदानीम् । गर्भाणुभावपण्डुरगण्डतलां पश्यसि मां येन ॥९०॥

अहं राया भणइ सयावि भज्जुं दुमइ मणम्मि एसत्थो । नवरं इहभवसंविताणाइसज्जो ने होइ कुइ ॥११॥
किंतु पिए ! पुव्वभवाणुचिन्नेहिं सिज्जए नूनं । ताइं विहिद्याइं न दु होज्ज, तेण न दु संतइ अम्ह ॥१२॥
ता पिययमे ! विसायं भुंजमु इहिं कुणेसु सविसेसं । कुलदेवयाइं पूयं उन्थ मुमोयैउयं च तहा ॥१३॥
इय सोऊणं अंतोफुरंतदररोसकेपिरहराए । संगाममूरचरवइसमुहं देवीणं भणियमिमं ॥१४॥
पिययम ! पुव्वाइहं सव्वंपिसविस्तरंमए विहियं । भक्तिभरणिग्गमए नहात्रि न समीहियं सिद्धं ॥१५॥
किंच,

सुहसज्जं चियकज्जं किज्जइ महिलाहिं नूनं लोयम्मि । दुस्सज्जं पुण कज्जं कुणंति पुरिसाण भुयइहा ॥१६॥
जेणं साहससहिया गणंति ते गिरिवरं पिर गिरिकणं । भुयगाहिंविपि रज्जुं पायैलं पिर दु विलायारं ॥१७॥
ता तैग्गिभियइ इह वज्जमंतु इय निसुणिऊण सेवयणं । किंकायव्वविमूढो जा चिट्ठइ नरवरो तत्थ ॥१८॥
ताव संहससि पिच्छइ उज्जोयं कोवभवणमज्जम्मि । विम्वयवसेण तो चउट्टिसिपि सो पेसए दिट्ठि ॥१९॥
पेच्छइ य लुलंतमहंतरयणमयकुंडलिल्लंगडयलं । दारेणं पविंसंतं सुरजुयलं दिव्वकंतिळं ॥२०॥
तं ददट्ठण तहाविहचिंयेहिं जाणिऊण देवत्ति । राया विम्वियाहियओ अम्हमुद्धाणाइयं कुणइ ॥२१॥
भणइ य केतुच्चे एत्थ आगयाकेण वाविकज्जेण । इयतुम्हं चरिपपीऊसपाणपंडणा इमे सवणा ॥२२॥
अहं तम्मज्जा एगो देवो जंपइ सुणेसु नरनाह ! । सोहम्मे अम्हं देवि इंदसामाणिवा देवा ॥२३॥

अयं राजा भणति सदापि मम दावयति मन एषोऽर्थः । नवरमिहभवसंविन्तनादिसाध्यो न भवति स्फुटम् ॥१॥
किन्तु मिये । पूर्वभवानुवीर्णपुण्यैः सिध्यति नूनम् । तानि विहितानि न खलु भवेयुः, तेन न संततिरावयोः ॥२॥
तस्मात् प्रियतमे । विषादं मुञ्च्येदानीं कुरुष्व सविशेषम् । कुलदेवतायाः पूजामत्र सुतोपयाचितं च तथा ॥३॥
इति श्रुत्वाऽन्तःस्फुरदीपद्रोणकम्पनशीलाचरया । संग्रामशूरनरपतिसंमुखं देव्या मणितमिदम् ॥४॥
प्रियतम ! पूर्वादिष्टं सर्वमपि सविस्तरं मया विहितम् । भक्तिभरानिर्भरया तथापि न समीहितं सिद्धम् ॥५॥
किंच,

सुसत्ताप्यमेव कार्यं क्रियते महिलाभिर्नूतं लोके । दुःसाधं पुनः कार्यं कुर्वन्ति पुरुषाणां भुजवण्डाः ॥२१॥
येन साहससहिता गणयन्ति ते गिरिवरमपि गिरिकल्पम् । भुजगाभिपमपि रज्जुं पातालमपि हि विलाकारम् ॥२२॥
तस्माद् मृगमेवेदं पच्छतेति श्रुत्वा तस्या वचनम् । किं कर्तव्यविमूढो यावत्तिष्ठति नरचरस्तत्र ॥२३॥
तावत् सदसति पदयति उदघातं कोपभवनमध्ये । विस्मयवशेन ततश्चतुर्दिक्ष्वपि स प्रेपयति हृष्टिम् ॥२४॥
पदयति ॥ लोलन्महारातनमयकुण्डलितगण्डतटम् । दारेण प्रविशत् सुरजुयलं दिव्यकान्तिकम् ॥२५॥
तद् दृष्ट्वा तस्याविधिवर्तनं ज्ञात्वा देवाविति । राजा विस्मितहृदयोऽभ्युत्थानादिकं करोति ॥२६॥
भणति च कौ सुधामनागता केन वापि कार्येण ? इति सुवयोश्चरितपीयूषपाणमगुणाविमो अचणौ ॥२७॥
अथ तम्मज्जादेवो देवा अस्त्विति शृणु नरनाथ ! । सौधर्म आवां द्वावपांन्द्रसामानिकौ देवौ ॥२८॥

वेणव कज्जेण पुणो समागया तंवि संपयं सुणमु । खणमिक्कमवहियमणो होह माहिज्जएत्तो ॥१०४॥
 नियविहवमहिमसरितं चिरकालं तन्ध विसयमुहमणहं । अणुहविषयमंटाणं जन्तुहिपरिमज्जिरं गेहि ॥१०५॥
 अह पेइया नेसमिगयसग्गसिरासंगभोगभेगकरा । जाया अम्हाण इमा दुट्ठादिट्ठाण रिछोन्ती ॥१०६॥
 फंठयन्कलियमान्ता परिमलयहुन्ताविसया वियामिल्ला । अहं भाविरदीहस्पवामदुट्ठिया मिलाएदा ॥१०७॥
 सासणसिरीवि नियपरियणम्मि न तदा पुत्तेइ अम्हाण । भाविभवनपरममणे पदमे चिय कयवपाणज्ज ॥१०८॥
 भाविभवनभंसंभवसंभावियभूरिसंभमेणव । अनिमित्तं चिय कंयइ काओ अम्हाण अणुममयं ॥१०९॥
 सहगमनमणो परभवपन्थायं जाणिऊण अम्हाण । कंयंनो कप्पनन् सिंदिल्ल नियमूलजान्दव ॥११०॥
 अणवरयविहियभागुररयणविमाणावल्लोपपटयज्ज । अम्हाण नयणतावा परिनिषवन्नुम्मि विमितीया ॥१११॥
 अणवरयं रयणविमाणागमनसंभगगइयमिव देहं । अम्हाण निविट्ठजटिमादंवरमावट्ट कंयमणे ॥११२॥
 इय ददद्वमणिद्वपरिद्वमंदलं मुणियच्चवणवणविहुरा । अवगणिदधीग्गमुणा वेवन्तितामे सम्मत्तीणा ॥११३॥
 आगामिभयुप्पायं पुच्छेउं जाणिऊण तेण मयं । हियथगयाभिपीओ अम्हाण मीहिमो एवं ॥११४॥
 जह भो देवानुपिया ! तुच्चे पविऊण देवलोकाओ । मंगामगूररओ देवाए पंटाएराए ॥११५॥
 एगो पुणत्ताए दुइओ दुहियत्ति होहिरी, एयं । सोऊणं अणोहिं परंपियं माह ! किं म निओ ? ॥११६॥
 सम्मविट्ठी अहवा मिच्छरिट्ठित्ति तेण नो भणियं । तुच्चेहिमो सम्मं पविज्जरी चटओ मंनो ॥११७॥

येन वा कार्येण पुनः समागतौ तद्वि सांयत शृणु । क्षणेकमयदितमना शव वरयन् इव ॥१०४॥
 निजविभवमहिमसहस्रं चिरकालं तत्र विषयमुत्समशतम् । अनुभूतमगन्दानन्दजन्मविपरिमानाः प्राप्नुवन् ॥१०५॥
 अथ कदाचित्संनिर्गन्धवर्गमासहभोगभङ्गकरा । जाताऽऽवयोरियं दुष्टारिष्टानां वदन्ति ॥१०६॥
 कण्ठजलकलितमाला परिमलयहुलाविसदाविकासयती । आबोधोर्भवन्तीलदीपिप्रकाशतु रिता अवाप्ति ॥१०७॥
 दासनभीरवि निजपरिजने न तथा स्फुरत्वाद्यथो । भाविभवनगरमने मयममेव कल्पदण्डेव ॥१०८॥
 भाविभवनभंसंभवसंभावितभूरिसंभमेणव । अनिमित्तमेव कल्पते काय आबोधोऽनुभवदम् ॥१०९॥
 सहगमनमनाः परभवपन्थानं शारवाऽऽवयो । कल्पमान कल्पतए । निश्चितयति निजगूलजालेव ॥११०॥
 अनवरतविह्विताभागुररयणविमाणावलोक्यदत्तं । आबोधोर्नेयनतारा परिनिवृत्तमुन्दवि वृत्तादिति ॥१११॥
 अनवरतं रत्नविमानगमनसंभगगतिक हव देह । आबोधोर्निविट्ठजटिमाद्वरमावट्टाति कद्वन्द्ये ॥११२॥
 इति दृष्टवानिष्टमिष्टमण्डलं ज्ञातव्यवनरणविधुरी । अवगतितीर्थीरिमुत्ती केदन्तिवाचं समीचीनी ॥११३॥
 आगामिभवांस्पादं मृष्टं, शरवा सेन स्वयम् । दृश्यगताभिप्राय आबोधो कश्चित् एवम् ॥११४॥
 यथा भो देवानुपिया ! पुनः पुनस्तु देवलोकान् । समागमुरराजस्य देव्याभ्यन्तरेण्यथा ॥११५॥
 एव पुनस्तथा द्वितीयो दुहितेति यदिप्यथ, एतत् । कृत्वाऽऽवभ्या प्रजन्विता माह ! किं म मृद ॥११६॥
 साम्यरट्टिरस्यवा निष्पादट्टिरिति तेन ततो वदितम् । पुनश्चाभ्यां साम्यवन्ने प्रजन्वन्ने अद्वय- सन् ॥११७॥

अहं मह माया हृदागमनावसरमि सिमयेव सयं । वरसालिदानिधययपूराहये रसवदं कुण्ड ॥१२१॥
नवरं परिवेसती महमिमुहं भणद पददिणं एवं । वच्छ । दुहाइं पाविहसि भुजिरो वासिये भत्तं ॥१२२॥
अहमवि भणामि अये । कदमेयं भणसि पददिणं पितुम् । सयमवि निज्यतिपरसवईपमं भोयणे दिती ॥१२३॥
इय पुद्गा तुण्डिका दोउं सा चिद्वए सपावि वओ । कीऊहलकृन्दिणं पुणोवि पुद्गा गुरुवरोहा ॥१२४॥
नो वीए संयत्तं एयं तं वच्छ । पुच्छ गंतूणं । समयामपनिहिमुरिं समोसदं अज्ज उज्जाणे ॥१२५॥
अहं नत्थवि गंतुं तं नमिउं पसिणिस्तपहमिं जाव । ताव सयमेव नाणेण जाणिउं तेणिमं भणिंयं ॥१२६॥
भो तुह एपाखूवे पसिणं साहिसिदं मुहाणपुरं । चेदयसिदो मापेणसद्वओ धावरो नाम ॥१२७॥
अहह अहो ! अच्छरिये सयं नाणेण जाणमाणोवि । जं मइ न हयं साहइ सद्वस्मे कारणं किं पि ॥१२८॥
एवं विचितमाणो कयेण मत्तो मुहाणपुरनयरे । जाव रमणीययाए पिच्छामि अहं विविणययं ॥१२९॥
ताव जरज्जरंगो नियसियआनाणुमणितादिहो । पंदुरियरोमकूवो पयटसिराधमणिसेंटाणो ॥१३०॥
हरिनहकठिणमहाधिरपपनहरपंपराए विकरालो । अद्वपरद्विपेधुं पृगं गंटाए धंधो ॥१३१॥
दूरपलंबिरनासाकेसचओ मूलयहकररुओ । बहुमेयसिभमलमल्लयपणयविष्णुगरीरो ॥१३२॥
गहियरुपाणगज्ज्वरियलम्भदविणं पि पत्थपाणेदिह । सह माहगेदि दुज्ययननिष्परे कल्लमाणो य ॥१३३॥
पदपहवि हु सत्तेणं रेणुतुसावणयणत्थमनिज्जमि । उपादिउण पिटगाई तन्दुले उैप्पणिणो य ॥१३४॥

अथ मम मातां हृदागमनावसरे दीपमेव स्वयम् । वरसालिदानिधययपूराहये रसवती करोति ॥१२१॥
महं परिवेदिपाणा मदमिमुहं भणति प्रतिदिनमयम् । वत्स ! दुःखानि प्राप्स्यसि मुञ्चानो वासिये महान् ॥१२२॥
अहमवि भणाम्यस्य । कथमेतद्वणसि प्रतिदिनमपि रयम् । स्वयमवि निर्बेतिरसवत्या मम भोजनं ददती ॥१२३॥
इति वृष्टा तूष्णीया भूया सा तिष्ठति सदापि ततः । कीतूहलकृन्दिने पुनरपि वृष्टा गुर्ववरोधाय ॥१२४॥
ततस्तया गन्तव्ये तत्त्वं वत्स ! पुच्छ गन्ता । समयामपनिधिमुर्तिं समवमृन्मयोपावे ॥१२५॥
अथ तत्रापि गत्वा तं नरका प्रदयाम्यहमिदं यावत् । तावत् स्वयमेव ज्ञानेन ज्ञात्वा तेनेदं भणिमम् ॥१२६॥
भोत्सवैतद्वत् प्रभं कथयिष्यति शुभाकपुरे । चेदकसिदो मातङ्गभाटकः स्वावरो नाम ॥१२७॥
अहह अहो ! आश्चर्य सर्वं ज्ञानेन जानामि । यद् मां नेदं कथयति तद्वचनं कारणं किमपि ॥१२८॥
एवं विचिन्तयन् प्रमेण प्रातः शुभाकपुरनगरे । यावद् रमणीयतया प्रदयाम्यहं विपणिमयम् ॥१२९॥
तावज्जराजर्षरादो निजसिताजानुमन्निनाटकः । पाण्डुरितरोमकूवः धकटशिरापनवीसंस्थानः ॥१३०॥
हरिनारद्विठेनमहापदनतपरम्परया विकरालः । अर्धपरादिगुणैः पूगं ग्रन्थैर्धेज्ज ॥१३१॥
दूरपलम्बमाननासाकेसचयो मूलयहकररुहकः । बहुमेवदरीणमलमल्लयवर्णविष्णुगरीरो ॥१३२॥
गृहीतकपाणगजेर्धेरितलम्पद्वीगमपि प्रार्थयति । मह माहकेर्दुर्वचननिर्भरे कल्लयेद्व ॥ १३३ ॥
कथं कथमपि सत्तु सत्त्वेन रेणुतुसावणयनार्थमनिवे । उत्पात्य पिटगाई तन्दुलानुज्येयं य ॥ १३४ ॥

एकस्मि महाहृष्टे दिद्वो धनसारनामो सिद्धी । किंविणपियामह इय नयरवासिनिद्रियनरभिराणो ॥१४॥
 पुष्टो य सो मए जह थावरनामा इहति मायंगो । जिणवयणभाविणमई नेइयसिद्धो य किं कोवि ? ॥१४५॥
 एयं सम्ममसोऊण तेण भणियं कयाणणं किंपि । हट्ठाओ आयद्विय दंसेमि तत्रो मए पुट्टं ॥१४६॥
 महया सहेण पुणो तं चिय, तो तेण साहियं, अत्थि । दारद्वियचिचणिगाए तस्स पयडं चिय गिहंयि ॥१४७॥
 इय सोऊण गओ हं तस्स गिहे तत्थ सोवि संपत्तो । फदिओ वामियमत्ताडवउयरो तम्म सज्जोवि ॥१४८॥
 ता जाव सूरिणा हं तुह पासे पेसिउत्ति तं सोउं । तेण भणियं कहिम्मं नवरं साहम्मिओ तं सि ॥१४९॥
 त्त काऊण पसायं पाहुणगो होसु अज्ज मज्ज तुमं । भणियं मए कहंयि नाइविरुद्धं इमं जेण ॥१५०॥
 अहं महणिच्छंतस्सवि साहम्मियवच्छलच्छपुवट्ठा । किंविणपियामहहृष्टे निरुयियं भोयणं तेण ॥१५१॥
 भणियं च भोयणांतंरंपि सिम्यं गिरिम्मि महत्तणए । तुमए आगंतव्यं तुह पुट्टं जेण साहेमि ॥१५२॥
 इय भणिऊण गओ सो एत्तो य मएवि पमणिओ सिद्धी । जह तंदुले पयावसु कव्यवि भुंजामि जेणाहं ॥१५३॥
 तेण नियसिद्धिणिच्चिय आहूया रंघणत्यलोभेण । तीएवि अणुसारेण जिणवंदसुउत्ति विज्जाओ ॥१५४॥
 भणियं भो भो तं मह पिउभायसुउत्ति बंधवो होसि । ता भुंज इमं मायंगद्रावियं तंदुलायि ॥१५५॥
 भुंजसु नियगेहिच्चिय आगंतूणंति तो, मए भणियं । अहंममुगकारणेण समागओ तस्समीवम्मि ॥१५६॥
 तो तदावियमेयं भुंजिस्सं भोअणं अहं अज्ज । एत्तो उहं जइ किंपि भणसि तो तुज्ज मह सव्वो ॥१५७॥

एकस्मिन् महाहृष्टे दृष्टो धनसारनामकः श्रेष्ठी । कृपणपितामह इति नगरवासिनिहितवरामिधानः ॥१४५॥
 पृष्टश्च स मया यथा स्थावरनामेहास्ति मातङ्गः । जिनवचनमावितमतिश्वेदकसिद्धश्च किं कोऽपि ? ॥१४६॥
 एतत् सम्यग्श्रुत्वा तेन भणितं कयाणकं किमपि । हट्ठादाकृष्य दर्शयामि ततो मया पृष्टम् ॥ १४७ ॥
 महता शब्देन पुनस्तदेव, ततस्तेन कथितं, अस्ति । द्वारस्थितपरद्विक्या तस्य प्रकटमेव गृहमपि ॥ १४८ ॥
 इति श्रुत्वा गतोऽहं तस्य गृहे तत्र सोऽपि संप्राप्तः । कथितो वासितमक्तादिव्यतिक्रान्तस्य सर्वोऽपि ॥१४९॥
 तावद् यावत्सूरिणाऽहं तव पार्श्वे प्रेषित इति श्रुत्वा । तेन भणितं कथयिष्यामि नवरं सार्वमिकस्त्वमसि ॥१५०॥
 ततः कृत्वा प्रसादं प्राप्नुयन्ने भवाद्य मम त्वम् । भणितं मया कथयिव आतिविरुद्धमिदं येन ॥ १५१ ॥
 अथ ममानिच्छतोऽपि सार्वमिकत्वात्सत्याच्छपुष्यार्थम् । कृपणपितामहहृष्टे निरूपितं भोजनं तेन ॥ १५२ ॥
 भणितं च भोजनानन्तरमपि शीर्षं गृहे भक्षये । त्वया आगन्तव्यं तव पृष्टं येन कथयामि ॥ १५३ ॥
 इति भणिष्या गतः स इत्थं मयापि प्रमणितः श्रेष्ठी । यथा तण्डुलान् पाचय कुत्रापि भुञ्जे येनाहम् ॥१५४॥
 तेन निनश्रेष्ठिन्येवाहता रन्वनार्थलोभेन । तयाप्यनुसारेण जिनचन्द्रसुत इति विज्ञातः ॥ १५५ ॥
 भणितं च मी भोस्त्वं मम पितृभ्रातृसुत इति बान्धवो भवसि । तस्मान्मुचेदं मातङ्गदापितं तण्डुलादिकम् ॥१५६॥
 मुहुरेव निजगृहे पचामत्येति ततो मया भणितम् । अहममुककारणेन समागतस्तत्समीपे ॥ १५७ ॥
 ततस्तदापितमहं भोक्ष्ये भोजनमहमय । इत ऊर्ध्वं यदि किमपि भणसि ततस्तव मम शपथः ॥ १५८ ॥

प मुग्धनिर्वन्धेन भणिषा सा रंभिज्जण मुदिगाए । मह देइ भोषणं नियगिहम्मि भुत्तत्तरंय अहं ॥१५९॥
 । मापंगस्त गिहं बत्तामि गुणेमि ताव अवरुंदे । तो तस्सन्निहिपजणा पुट्ठा तावत्तारणं तेहिं ॥१६०॥
 रियं, जह मापंगो जस्स सर्मावमि आगओ ते सि । सो सुंपदं मूदविगूयए पंचत्तमणुपत्तो ॥१६१॥
 रमेतेडं विपणपणो अहंयं ते सिट्ठिणीए फट्ठिज्जं जा नियनयराभिमुहं बलिओ तो सीए इय भणिओ ॥१६२॥
 । पीपदिणं चिट्ठसु इहेव काऊण धेवव । पत्तायं । चेइराई बंदसु तह पाहुणगो य मे होसु ॥१६३॥
 प अहनिर्वन्धपरं तांसे धपणं निसामिऊणमए । पंडिबगिजंयं तहत्थिचपत्तो दुइयम्मि दिवसम्मि ॥१६४॥
 हविणपियापरसिट्ठी तीए गेनूण इहउवचिट्ठो । भणिओ जह मह बंधू भुनिदी अज्ज तह गेहे ॥१६५॥
 । सान्निदान्निमुपंपसण्णपभाइ समयवत्ति तओ । सिट्ठी नयभिमुहं भणइ भुनिदी कह णु तह बंधू ? ॥१६६॥
 मागभोवि अट्ठत्थिओवि तइया गिहाउ मे भुत्तो । निहालेडं बंधू सहोदरोवि हु न किं सरसि ? ॥१६७॥
 भं य, हुणसि वत्तं सान्निदान्निण ते न किं भुणसि ? । जं देवागिहे जंतीए तुज्ज ते सणी अणुण्णाया ॥१६८॥
 केअ,
 । बंधुसिगेहमहगहिया विट्ठसि करं पि न तुमं ता । भुंजाइयाए मह सोवि जिम्मउ तिल्लेण सह बल्ले ॥१६९॥
 ता भणइ नियगिहेवि हु ययवेइरभोषणं समावुणइ । मह भाया, ता सामिय । लज्जिस्सपहं इमं दिंती ॥१७०॥
 । तसो अणवरत्तपरिओ पभणइ पुब्बागया सिरी जस्सा निजसंतस्स जहिच्छं का पीढा तस्स का निट्ठा ? ॥१७१॥

नि मुग्धनिर्वन्धेन भणिषा सा रंभिज्जणा मुषा । मम ददाति भोजनं निजगृहे, भुक्त्वा स्वोर्गहम् ॥ १५९ ॥
 तवद् मानद्वयं गृहं प्रजामि शृणोमि तावदामन्दम् । ततस्तस्मिन्निहितमनाः पृष्टास्तत्स्वरणं तैः ॥ १६० ॥
 त्विनं, यथा मानहो यम्य सर्माव आगतम्वयमि । म संप्रति मूदविसृजिष्या पञ्चत्तमनुप्रासः ॥ १६१ ॥
 नि धुत्वा विमनोभवा अहं तन् धेष्ठिन्यै कथयित्वा । यावज्जिननगराभिगुरं चरितस्ततस्त्येति भणितः ॥ १६२ ॥
 यथा द्वितीयदिनं निष्ठैर हत्वा बान्धव । प्रमादम् । चैत्यगृहाणि बन्दन् तथा प्रापुणरथ मम भय ॥ १६३ ॥
 त्व्यनिर्वन्धनं ताभ्या वधनं निदाम्य मया । प्रनिपत्तं तथैवेतो द्वितीयस्मिन् दिवसे ॥ १६४ ॥
 हृणपिनामहधेष्टी सया गत्वा हृष्टोपविष्टः । भणिनो यथा मम बन्धुभोऽस्थतेऽथ सय गेहे ॥ १६५ ॥
 तस्माच्छ्रुत्वा मुमुक्षुगन्धमर्षिः प्रश्रुतिं समर्पयेति तन । धेष्टी तद्विभुत्वं भणति भोऽप्यते कथं नु तत्र बन्धुः ? ॥ १६६ ॥
 देशागतोऽप्यनिदुःस्मितोऽपि तत्र गृहाम्भया मुक्तः । निजप्रदय बन्धुः सहोदरोऽपि तलु न किं स्मरसि ? ॥ १६७ ॥
 अन्यच्च, कतोपि वार्ता दान्तिपुण्योस्तत्र किं जानासि ? । यद् देवगृहे यान्त्यास्तत्र वृष्णमनुजाता ॥ १६८ ॥
 विप्र,

यदि बन्धुस्नेहग्रहगृहाता निष्ठसि कथमपि न त्वं ततः । भोजिकया मम सोऽपि भोज्यतां तैलेन सह बहान् ॥ १६९ ॥
 सा भणति निजगृहेऽपि तलु धृतधृतपूरभोजनं सद । कथोति । मम भ्राता, तस्मात् स्वाभिन् । लज्जिप्याम्यहमिदं ददती ॥
 अथ स कोपमरितः प्रमणति पूर्वगता कीर्यस्य । वियस्तं यथेच्छं वा पीढा तस्य का निष्ठा ? ॥ १७१ ॥

कट्टेण इमेण मए लच्छी समुवज्जिया न किं मुणसि । जं सिसिरे हिमपाएवि चरिमजामम्मि रयणीए ॥१७॥
 उत्तरिउं गुरुसरियं परतीरे कट्टमारयं गहिउं । जहनवि पिच्छइ कोवि हु तह तुह अणितओ आसि ॥१७॥
 नीरंपि हु रयणीए आणितो, मा कहिं पि महु अत्यो । पाणयएवि वचउं खंडणइल्लाणइगिहकम्मे ॥१७॥
 जो मे उवज्जिओ इह कररुहयसणेण चरणघासेण । गिम्हुम्हदवियतणुणा तेल्लकणाईण बहणेण ॥१७॥
 धम्मत्येवि हु जइ कहवि कोवि ममाइ कवट्ठियं काणं । तो बद्धदंतसगडो मउज्व चिट्ठामि निचिट्ठो ॥१७॥
 ता तं कह मं पत्थसि सालिप्पभिईणि इय मुणंतीवि । एवं बालालुंवि काउं सिट्ठी ठिओ मोणी ॥१७॥
 परहट्ठाओ अह सिट्ठिणीवि आणेवि सालिमाईयं । जा पयइ ताव सिट्ठीवि भोयणत्थं तहि पत्तो ॥१७॥
 पुट्टा यत्तेण गिहिणी किं बल्ला पगुणिया तए नो बा ? । सा भणइ तुज्ज निपयधुणो य जोमं मए अज्जा ॥१७॥
 वरसालिदालिमाई अन्नं पगुणीकयंति सोऊण । दट्ठकोववसा तेणं पयंपियं देह महु तंपि ॥१८॥
 तो भणइ सावि सिट्ठिं खणमेगं एवमेव चिट्ठेह । घेउरघाणदुगं जा पएमि इय निमुणिउं सहसा ॥१८॥
 नीसहकरप्पहारेण पहणिऊणं पुणो पुणो हियं । दुव्वयणाईं तह जंपिऊण गिहिणीए समुद्दाई ॥१८॥
 चित्तइ हट्ठी अत्यो एमेव मुद्दाए गलइ महु गेहे । तो खेयमुल्लहंतो सुत्तो गंतूण गिहमज्जे ॥१८॥
 अह दव्वव्वयसंजणियहियसंघट्टघट्टियवियेओ । परिमुक्तो पाणेहिं सो किविणवियामहो सिट्ठी ॥१८॥
 अह सिट्ठिणीवि निप्पाइऊण वररसवइं सममं पि । भेरिऊण चउकदुगं दाऊणं आसणाईं च ॥१८॥

कट्टेनानेन मया लक्ष्मीः समुपार्जिता न किं जानासि । यच्छिश्नोरे हिमप्रायेऽपि चरमयामे रजन्याः ॥१७॥
 उत्तीर्य गुरुसरितं परतीरे कट्टमारकं गृहीत्वा । यथा नापि पश्यति कोपि खलु तथा तुभ्यमर्पयन्नासम् ॥१७॥
 नीरमपि खलु रजन्यामानयन्, मा कुत्रापि ममार्यः । प्राणत्यागेऽपि व्रततु खण्डनदलनादिगृहकर्मणि ॥१७॥
 यो मयोपार्जित इह कररुहपर्पणेन चरणधर्पेण । ग्रीष्मोष्मतप्ततनुना तैलकणादीनां बहनेन ॥१७॥
 धर्मार्थेऽपि खलु यदि कयमपि कोपि मार्गयति कपर्दिकां क्वाणाम् । ततो बद्धदन्तशकटो घृत इव तिष्ठामि निक्षेष्टः ॥
 तस्मात् त्वं कथं मां मार्थयसि शालिप्रभृतीनीति जानस्वपि । एवं बालालुम्बी (?) कृत्वा श्रेष्ठी स्थितो मौनी ॥१७॥
 परहट्टादयः श्रेष्ठिन्यप्यानीम शास्त्रादिकम् । यावत् पचति तावत् श्रेष्ठ्यपि भोजनार्थं तत्र प्राप्तः ॥१७॥
 पुट्टा च तेन गृहिणीं किं बल्लः प्रगुणितास्त्वया नो बा ? । सा भणति तव निजबन्धोश्च योग्यं मया च ॥१७॥
 वरशालिस्पाधर्षं प्रगुणीकृतमिति श्रुत्वा । दट्ठकोववशात् तेन प्रजल्पितं दत्तं मह्यं तदपि ॥१८॥
 ततो भणति सापि श्रेष्ठिनं क्षणमेकमेवमेव तिष्ठत । घृतपूरसंचातद्विकं पचामीति श्रुत्वा सहसा ॥१८॥
 निःसहकरप्रहारेण प्रदत्तं पुनः पुनर्हृदयम् । दुर्बचनानि तथा जल्पित्वा गृहिण्याः संमुत्तानि ॥१८॥
 विन्नमति हा धिगर्थ एवमेव मुष्ठा गलति मम गेहे । ततः खेदमुद्ग्रहन् सुतो गत्वा गृहमध्ये ॥१८॥
 अथ द्रव्यभ्ययसंनितददयसंघट्टघट्टितविवेपः । परिमुक्तः प्राणैः ॥ कृष्णपितामहः श्रेष्ठी ॥१८॥
 अथ श्रेष्ठिन्यपि निन्नाय वररसवतीं समग्रामपि । श्रुत्वा चतुष्पद्विकं दत्त्वाऽऽसने च ॥१८॥

भोयणहेउं कोमलगिराहिं सिद्धिं पवोदिउं लग्गा । जाव न तीसे पञ्चुत्तरं पि मो देइ सावि तमो ॥१८६॥
 रूढोत्ति मन्ममाणी सिणेहसारं पयंपिउं जाव । सचवइ संगुहं ताव भग्गं नारायणं नियद ॥१८७॥
 तो एस मउत्ति बिणिच्छिउण पिहिउण नह परदुबारं । मह भोयणं विद्धं सर्वं च भुत्तं तमो तीए ॥१८८॥
 फहिय मह जह भत्ता एसो निज्जुसतिभागमैत्तं पि । कहवि न कस्सवि दिता अने पने च भुत्तं तो ॥१८९॥
 एत्तिपसाला इण्हि उवरुदिपं सालिमाइयं नाउं । तुह जोग्गं तो सहमा पुणो पुणो कुट्टियं हियपं ॥१९०॥
 सुत्तोत्तिय सिज्जाए मयो अपुत्तो इमो यइह आसि । चउत्तोदिमामिओ भाय । ता जहा जाद नो दत्तं ॥१९१॥
 रायउले, तमुवायं चित्तो किं पि सो इमो चेव । परमज्झिय सिद्धी निवणउ उंटाए गइए ॥१९२॥
 काउण विंति कयदं न मुणिज्जइ जरवहिं इमो अत्थो । इय निच्छिउण नीए मण य जहर्त्तियं विहियं ॥१९३॥
 अह नीए महभिमुहं धणियं जह अज्ज निमि पगुत्ताए । जं दिट्ठं सुमिणं तयणुमारओ हं मुणेपि इयं ॥१९४॥
 जह होदी मह पुत्तो ता भाय । तुपं इहेव इहम्मि । चरहरमाणो चिट्ठगु भाहं पगवावि, इय मोउं ॥१९५॥
 तीसे उवरोहेणं तहत्ति पदियज्जियं मए सज्जं । सावि हु कयमिगारा गहाण पुत्तो इमं वेद ॥१९६॥
 यद्धाविज्जह तुम्मे सिंयलदीवम्मि जाइं यहाणाइं । तुम्हाण भणियणो भरत्तियगयाइं निगुयाइं ॥१९७॥
 महपइपुत्तपतेणं पेलावूल्म्मि ताइं प्रत्ताइं । तो तयभिमुहो मिद्धी हरितेण मयं गमो इहिं ॥१९८॥
 इय पयटंती सज्जं गमेइ दियहाइं सिद्धिणी हिट्ठा । अहमवि पववावारं सज्जं विनेपि एनां य ॥१९९॥

भोजनहेतोः कोमलगिरिभिः श्रेष्ठिनं प्रबोधयितुं लग्गा । जाव न तीस्यं पञ्चुत्तरमपि न ददाति मां पि नन ॥१८६॥
 रूढ इति मन्यमाना स्नेहमारं प्रसल्य यावत् । पश्यति संगुहं तावद् भग्नं नारायणं पश्यति ॥१८७॥
 तो एष मउत्ति इति विनिश्चिन्य विषाय तथा गृहहारम् । मयं भोजनं विनीर्णं स्वयं च भुक्तं नमस्कृत्या ॥१८८॥
 फहियं मम यथा भर्ता तिलतुषप्रिगागमाग्रमपि । कथयति न कस्यापि ददन्तं प्रान्तं च भुज्जत ॥१८९॥
 एतावत्कालादिशानी इति शाल्यादिकं ज्ञात्वा । तत्र योग्यं ततः सहमा पुनः पुनः कुर्वन् ददम्य ॥१९०॥
 सुप्त एव शय्यायां गृहोऽग्नौऽथ वेदासीत् । अग्न्यवरेटिश्वासी भ्राता । तस्मात्तथा यापि नो ददम्य ॥१९१॥
 राजकुले, तमुवायं चिन्तयाम । कस्यपि सोऽग्रेव । गृहमध्य एव अष्टौ तिप्यन्तो मार्गरे गर्वे ॥१९२॥
 शृत्वा किमपि कपटं न ज्ञापते यथावत्पयमयः । इति निश्चिन्य तथा मया च यथाविहितं विदितम् ॥१९३॥
 अथ तथा गदभिमुखं भणितं यथाऽऽह । निदि प्रसमया । यो ह्य स्वप्नस्तदनुसरतोऽह जादसीदम् ॥१९४॥
 यथा अभिप्यति मम पुत्रात्तन्माद् भ्रातरम्यविदेष इह । व्यपहरन्ति एव यावद्दहं प्रयुज्ये इति युक्ता ॥१९५॥
 ताया उपरोपेन तथेति प्रतिपन्नं मया सर्वम् । सापि सह हनभृद्भारा सर्वानां पुत्र इह कथयति ॥१९६॥
 यथाप्यध्वे युयु सिद्धदीपे यानि यानानि । युष्माकं भगिनीपतेरपत्नीभगतानि युष्मन् ॥१९७॥
 मर्यादितपुण्यबोधेन वेदावृत्ते तानि प्राप्तानि । तत्तत्तदभिमुखः श्रेष्ठी हरेण स्वयं नन हदासीत् ॥१९८॥
 इति प्रकटयन्ती सर्वं गमयति दिवमानि श्रेष्ठिनी हया । अहमपि गृहस्थापरे कर्तुं चिन्तयामि, इत्यर्थः ॥१९९॥

सा समयमिपमूया परममुहुत्तमिदारयं पवरं । भो माममाम लहु एहि एहि पुण्, कृतमिय भणिं ॥२००॥
तो तीए सहिईक्षीए विमियहिययाए लहु समागतुं । आहूओ हं गेहे गओ य जा तस्म दिट्ठिपहं ॥२०१॥
तो भणिओ तेणाहं भो मम्म ! अज्ज दाहिणदिसाए । चिचणीगाए समीपे मायंगी पसविया अत्थि ॥२०२॥
जाओ य तीए तणओ अहुणा सा ठिच्चिऊण तस्स भुहं । पंचत्तं पावेही बहुडिभदुहेहि संतत्ता ॥२०३॥
ता तीए दम्मपंचगमप्पसु ते क्षत्ति तत्थ गंतूण । भणियच्चा य तए सा घयंतदुल्लमायं कुणसु ॥२०४॥
पालसु डिंभं मा मारसुत्ति एयं तहत्ति काऊण । पुणरपि गिहागओ हं सप्पणयं तेनेमं भणियं ॥२०५॥
पञ्चभिजानसि नो वा मामग ! मंसो अहं सु मायंगो । वासियमत्ताईयदयरस्स संपुच्छणनिमित्तं ॥२०६॥
समयामयनिहिगुरुणा जस्स समीपमिपेसिओ सिं तुयं । साहम्मिउत्ति काउं तुह भोयणदाणओ तइया ॥२०७॥
चिरपुन्नपभावेण य उम्मूदविसूयाए मरिऊण । अहमिहमुप्पन्नो बद्धपुच्छमणुयाउयत्तेण ॥२०८॥
जो पुण मरिउज्जंतो दच्चपयाणेण रक्खिओ तुमए । सो घणसारो सिट्ठी मरिउं मेइणिसुओ जाओ ॥२०९॥
नवपुच्छणज्जेणं वासियपुन्नखण ता माम ! धम्ममि पमायंतो दिट्ठो तुह अंबयाए तुमं ॥२१०॥
इय कारणेण तइया भणिओ तं तीए पइदिणंपि इमं । 'वत्स ! दुहाई पाविहिंसि भुंजिरो वासियं भत्तं' ॥२११॥
तह मूरिणावि घणसारपच्चएण तुज्झं भुंजि वि पडिबोहं । तं इह पडिओ मामग ! ता घणसारो दुहं पत्तो ॥२१२॥
जह वासियपुन्नुवभुंजणेण तह माम ! तं पि पाविहिंसि । जइ धम्मपमायपरो उवभुंजसि वासियं पुन्नं ॥२१३॥

सा समये प्रसूता परममुहुर्ते दारकं प्रवरम् । भो मातुल मातुल लब्धेहि पहि भृशमिति मणितारम् ॥२००॥
ततस्तया प्रातिवेदिमक्या विस्मितहृदयया लघुसमागत्य । आहूतोऽहं गेहे गतश्च जातस्म दृष्टिपथम् ॥२०१॥
ततो मणितस्तेनाहं भो मातुल ! अय दक्षिणदिशि । घट्टिकायाः समीपे मातङ्गी प्रसूतास्ति ॥२०२॥
जातश्च तस्यास्तनयोऽधुना सा विद्योष्य तस्य मुखम् । पञ्चत्वं प्रापयिष्यति बहुडिन्मदुःखैः संतप्ता ॥२०३॥
तस्मात्तस्यै धम्मपञ्चकमर्पय त्वं क्षटिति तत्र गत्वा । भणितव्या च त्वया सा धृततण्डुलादिकं कुल्व ॥२०४॥
पालय डिंभं मा मारयेत्येतत् तथेति कृत्वा । पुनरपि गृहागतोऽहं सप्पणयं तेनेदं भणितम् ॥ २०५ ॥
प्रत्यभिजानासि नो वा मातुल ! मां सोऽहं खलु मातङ्गः । वासितमत्तादिष्यतिकरस्य संप्रश्नानिमित्तम् ॥२०६॥
समयामृतनिधिगुरुणा यस्य समीपे प्रेषितोऽसि त्वम् । सार्धमिक इति कृत्वा तुभ्यं भोजनदानतस्तदा ॥२०७॥
चिरपुण्यप्रमाणेन बोद्धविसूचिक्या मृत्वा । अहमिहोत्पन्नो बद्धपूर्वमतुजायुक्त्वेन ॥ २०८ ॥
यः पुनर्मोयभाणो द्रव्यप्रदानेन रक्षितस्त्वया । स घनसारः श्रेष्ठी मृत्वा मेदिनीसुतो जातः ॥ २०९ ॥
नवपुण्यमानजनेन वासितपुण्यसमेण तस्मान्मातुल ! । धर्मे प्रमाचन् दृष्टस्तवाम्बया त्वम् ॥ २१० ॥
इति कारणेन तदा भणितस्त्वं तया प्रतिदिनमपीदम् । 'वत्स ! दुःखानि प्राप्स्यसि भुञ्जानो वासितं भक्तम्' ॥२११॥
तथा मूरिणा वि घनसारप्रत्ययेन तव ज्ञात्वा प्रतिबोधम् । त्वमिह ग्रहितो मातुल ! तस्माद् घनसारो दुःखं प्राप्तः ॥२१२॥
मया वासितपुण्योपमोगेन तथा मातुल ! त्वमपि प्राप्स्यसि । यदि धर्मप्रमादपर उपभुङ्गे वासितं पुण्यम् ॥२१३॥

इयमुणिवि विम्विद्यमणो चितेमि अहो इमे महन्तरियं । जं तद्दहजायस्तवि इयस्स इय वयणविआसो ॥२१४॥
 ता किं सग्गमसत्तं इमेति पुच्छामि किंपि अस्सइणं । इय संकप्पपरो ई जा संचिह्वामि ता तत्थ ॥२१५॥
 समयामपनिहिमूरी सो नेव समागवत्ति लोआओ । न्तिगुयं तस्स समीपे गमोत्तमो ते इमं पृष्टा ॥२१६॥
 पुच्छुत्तरइयरं, तेहि जेपियं भद सन्धमवि सत्तं । जं तुह भग्णिगुणं पयंपियं, तो मए भणियं ॥२१७॥
 किं पदु मायंगेणे पुष्पं समुवज्जियं जओ जाओ । चउकोटीणं सामी प्रसो, तो तेण इय कहियं ॥२१८॥
 पउरुवणे वएउण तेण केणावि सुद्धभावेण । साहम्मिउत्ति काउं दिअं तुह भोयणं तइया ॥२१९॥
 तेजेण तम्म चउकोटिद्विविणभावेण परिणया, एत्तो । भणियं मए कहं पदु तस्सिण्हं वयणसत्तीवि ? ॥२२०॥
 तेण भणियं इमं पि ह निगुणमु, तइया गयस्स गेहम्मि । दिवसस्स पदमजामे रं मूढविमूढया जाया ॥२२१॥
 संगुद्धमाणसेणं सरिओ लो सिद्धचेटओ तेण । तत्त्यागओ य पुट्ठो किं महसंपइ चरिमसमओ ? ॥२२२॥
 ओ एवं रंजाया विमूढया मग्ग, सो भणइ एवं । तो पुट्ठं मरिउणं उप्पग्गिस्सं अहं कत्थ ? ॥२२३॥
 तेणवि सम्मं अवहि पउंजिउं साहियं इमं तस्स । जह धणसारसुओ तं होहिस्सि तो तेणिमं पुट्ठं ॥२२४॥
 जह फह जाणंनेणवि नाणेणं मूरिणा भद समीपे । यासियपत्ताई वइयरस्स संपुच्छणनिमित्तं ॥२२५॥
 एमो सहदो इह पेसिउत्ति सोऊण जंपियं तेण । जह एयस्सबवोहो मूरीहि इहेव विआओ ॥२२६॥
 मो उण धणसारगिहम्मि जायमित्तस्स तुह सुहे होउं । जंपिस्सामि जया ई तइया होहिस्सि जंपेउं ॥२२७॥

इति श्रुत्वा विस्मितमना भिन्तधाम्पदो इहं मद्वाक्यम् । यत् तदहर्जातस्याप्यस्येति वचनविन्यासः ॥२१४॥
 तस्मात् किं सत्यमसत्यमिदमिति पृच्छामि कमप्यतिशयिनम् । इति संकल्पपरोऽहं यावत्संततिष्ठे तावच्च ॥२१५॥
 समयाममृताभिषिक्तः स एव समागत इति लोकात् । श्रुतं तस्य समीपे गतस्तत्स्ते इमं पृष्टाः ॥२१६॥
 पूर्वोक्तपतिकरं, तज्जल्पितं भद्र सर्वमपि सत्यम् । यच्च भगिनीसुतेन प्रजल्पितं, ततो मया भणितम् ॥२१७॥
 किं प्रभो मातङ्गेन पुण्यं सपुषाजितं यतो जातः । चतुष्कोटीनां स्वाभ्येषः, ततस्तेनेति कथितम् ॥२१८॥
 चतुरूपकान् वीर्यं तेन केनापि शुद्धमार्गेण । साधर्मिक इति कृत्वा दत्तं सुभ्यं भोजनं तदा ॥२१९॥
 तेनेन तस्य चतुष्कोटिद्विविणभावेन परिणता, इतः । भणितं मया कथं प्रभो तस्येदानीं वचनशक्तिरपि ? ॥२२०॥
 तेन भणितमिदमपि सलु शृणु, तदा गतस्य गृहे । दिवसस्य प्रथमयामे तस्य मूढविमूढिका जाता ॥२२१॥
 संगुह्यमाणसेन स्मृतस्तव । सिद्धनेटकलेन । तत्रागतश्च पृष्टः किं मम संपत्ति चरमसमयः ? ॥२२२॥
 यत एवं संजाता विमुचिका मम, ॥ मणत्येवम् । ततः पृष्टं मृत्वात्पत्त्येऽहं-कुत्र ? ॥२२३॥
 तेनापि सम्यगवधिं प्रमुञ्च्य कथितमिदं तस्यै । यथा धनसारसुतस्त्वं गविष्यसि ततस्तेनेदं पृष्टम् ॥२२४॥
 यथा कथं जानतापि शानेन सूरिणा मम समीपे । यासितमकादिष्यतिकरस्य संप्रश्ननिमित्तम् ॥२२५॥
 एष आद्य इह मेपित इति श्रुत्वा अल्पितं तेन । यथेतस्यावबोधः सूरिभिर्देव विज्ञातः ॥ २२६॥
 स पुनर्यनसारगृहे जातमात्रस्य तव मुखे भूत्वा । अल्पिष्यामि यदाऽहं तदा गविष्यतीति नल्पित्वा ॥२२७॥

नियडाणम्मि गओ सो तइया इण्हि तु अवसरं नाउं । अवइओ तस्स सुहे सोच्चिय तो जंपइ इमोत्ति ॥२२८॥
 इय सोउं भववासुज्जिणेणं तस्स चेव पासम्मि । नवपुन्नज्जणेउं पडिवन्ना सव्वओ विरई ॥२२९॥
 एकारस अंगाई अहिज्जिऊण कमेण संपत्तो । गीयत्थो विहरंतो बहुवरिसेहिं सुहागपुरे ॥२३०॥
 तो सो नह भण्णिमुओ सपागओ मज्झ वंदणनिमित्तं । तप्पुरओ आरद्धा मएवि सदेसणा एवं ॥२३१॥
 भो सव्वहा असारे संमारे सयलदुक्खनिलयम्मि । तं कीस वमसि उज्जमपरम्मुहो धम्मविसयम्मि ? ॥२३२॥
 किं एत्थ चउगईसुवि सुत्थं दिट्ठं तए कहिं, अहवा । मरणम्मि अभयवत्तं पत्तं तुमए कयंताओ ? ॥२३३॥
 किंवाजरापरत्ते देयेणं दाणवेणव विट्ठो । तुज्झ वरो, इह अहवा मणिमंतोसद्विवलं किंपि ? ॥२३४॥
 किं नो पिच्छमिसयलं जिपलोयं विसरिसं पकुब्बंती । जररक्खसी इदेणं सुइवीरियपमुहहरणेण ? ॥२३५॥
 ता चयमु पमायं सव्वहावि अंगीकरेसु जइधम्मं । जइ सिद्धिवहूपरिरंभविग्भम् महसि भो भद्र ॥२३६॥
 इय सोउं पडिवओ पदमवए चेव तेण जइधम्मो । परिपालिओ य सुचिरं पज्जंते अणसणं फाउं ॥२३७॥
 मंसओ सोहम्मं तथाइ पदमओ समुप्पओ । इय जह जिणधम्माओ पत्तो सगो तथा कहिये ॥२३८॥
 इय सोउं विगयपुरस्सरेण संगामसूराएण । देवीए चंदलेहाए संजुएणं सुखमयीये ॥२३९॥
 गम्मणेणं जुत्तां गहिओ बारसविरोवि गिहिधम्मो । सुखजुयलंपि हु एत्तो वचइ सोहम्मकण्यम्मि ॥२४०॥
 पालकमेण ततो चविउं देवीए चंदलेहाए । समगं गन्धताए उण्णं पुत्तममयम्मि ॥२४१॥
 मावि पण्णा पुणं कमे च ततो य नरवरिदेण । बारस दिणाई विदिअं वद्धायणयं पमोएण ॥२४२॥

निश्चयाने गडः ॥ तद्देशानीं स्ववसरं ज्ञात्वा । अत्यतीर्णस्तस्य मुखे स एव ततो जरूपत्ययमिति ॥२९८॥
 इति धृष्टा भवतासेन्द्रिभेनं तस्यैव पार्थे । नवपुण्यार्जनहेतोः प्रतिपत्ता सर्वतो विरति ॥२९९॥
 एकादशाहान्धर्मास्य व्रजेन संग्रामः । गीताधो विहरन् बहुवर्षः शुभाकपुरे ॥२३०॥
 ततः स क्व नदिर्ननुवः समागतो मम वन्दननिमित्तम् । तत्पुरत आरुन्धा मयापि सदेशनेवम् ॥२३१॥
 भो, सर्वदाश्वरे संमारे सकलदृक् स्तनिकये । त्वं कस्माद् वसस्त्वयमपराधमुखो धर्मविषये ? ॥२३२॥
 दिक्च वतुर्गतिरिति कौन्त्यं दृष्टं स्वया ववाधवा । मरणेऽमयवत्त्वं प्राप्तं त्यक्वा कृतान्तात् । ॥२३३॥
 दिक्चऽत्राश्वरे देवेन दानेन वा विनीर्णः । तुभ्यं वरः, इहाधवा मणिमन्त्रौपधिवत्तं किमपि । ॥२३४॥
 दि के वरानि सकलं दीवतेः कं विमदसं प्रकुर्वती । जगराश्वसी हटेन म्मृतिवीर्यमसुसद्वरणेन । ॥२३५॥
 तन्मन्त्रकं दन्तं सर्वदाश्वरीकृत् वतिथनम् । यदि सिद्धिवहूपरिरम्भविग्रमं काङ्क्षसि भो भद्र ॥२३६॥
 इति धृष्टः प्रतिपन्न प्रवन्दव्यस्येव तेन वतिथनम् । परिपालितश्च सुचिरं पर्यन्तेऽनतानं कृत्वा ॥२३७॥
 ततः स के वरं तवाहं प्रवन्द सन्नुपन्न । इति यथा विनयमानं प्राप्तः स्वर्ग्यन्था कथितम् ॥२३८॥
 इति कृत्वा दिग्दशमुखं संजुष्टमग्रेन । देव्या चन्द्रकेयया संयुतेन सुखमयीये ॥२३९॥
 कन्दर्पदेव सुखं दृष्ट्वा तद्देव्यां वदति । सुखं गच्छति स्तद्विवरो व्रतनि साधमकृते ॥२४०॥
 वाक्येन वन्द्योऽपि देव्या चन्द्रकेयवाम । सपत्नं गमनयोग्यं पुण्यमये ॥२४१॥

उचिपसमपमि नामं विहिपं जयमुंदरोत्ति पुचस्म । दुहियाए पुणो जयमुंदरिति एत्तो न ताइपि ॥२४३॥
 बहुविहजहिच्छकीलाविलाममुहगहिपविगाइबलाइ । जायाइ अट्टवच्छरपरियायाइ कमेण ततो ॥२४४॥
 मयन्तलाकलणकए सेहायरियस्म ताइं विहिपुण्वं । उवणायाइं रत्ता गहिपाठ कलावि कमेण ॥२४५॥
 अह अक्षपा य जयमुंदरीवि ममवयमहीहिं परिपरिया । उज्जाणवणे मिग्गिदीयरायभवणम्मि गंतूण ॥२४६॥
 नमिउण जिणं पुरओ उवविमिय भक्तिनिम्भरा तपणु । कइवि दु सग्गा बीणावापणवावारमापरिउं ॥२४७॥
 एत्थंनरे जहिच्छाविहारवावारपरवमं किंपि । किन्नरमिहुणं गणणे म्वंत्तं तं निमायेउं ॥२४८॥
 बीणारवाणुमारोण जणिपयणयल्लनरलगइमं । जयमुंदरीसर्वावे पत्तं कोउरल्लउल्लिं ॥२४९॥
 तीसे मागयवणणमुक्खरद्वित्तिपयटणरद्विं । उचियामणम्मि रग्गे तो तं मिहुणं ममामीणं ॥२५०॥
 साहियआगमणपओपणस्त पुरओ य तस्स कुमारीए । विहिपं बीणावापणकलाए कोमल्लमज्जस्मं ॥२५१॥
 तयो कोए कलाए सुइं कोमल्लमंवा फुरइ । इय सबहुमाणवयणाए पमिणियं तांए तं मिहुणं ॥२५२॥
 तेणावि गोयकलाकोमल्ले साहियम्मि तपभिमुइं । जयमुंदरीए भणियं तं दंसइ मज्ज, तो तेहि ॥२५३॥
 कलकंडकंदनीयोल्माणमिउमहुरमुंदरियमरेणं । जयमुंदरिमवणामयणममो थोदिओ विदिओ ॥२५४॥
 तालागुल्लुल्लिलियपरयपेसल्लुल्लमेततुंहरायं । सपिवाए समं चिय किन्नरेण तो गाइयं गांयं ॥२५५॥

सावि प्रसूता पुत्रं कन्यां च तंतथ नरवरेन्द्रेण । द्वादश दिनानि विहितं वर्षापनकं प्रमोदेन ॥२४६॥
 उचितसमये नाम विहितं जयमुन्दर इति पुत्रस्य । दुहितुः पुनर्जयमुन्दरीतीतथ तावति ॥२४७॥
 बहुविधयथेष्टश्रीदाविनासमुल्लगृहीतविमहकौ । आतावद्वयस्सरपर्यायो क्रमेण ततः ॥२४४॥
 सफलकलाकलनकृते लेसाचार्यस्य तौ विधिपूर्वम् । उपनौतौ राशा, गृहाता कला अपि क्रमेण ॥२४५॥
 अथान्यदा च जयमुन्दर्यवि समवयसस्त्रीभिः परिकरिता । उद्यानवने श्रीबीतगयमंवेने गत्वा ॥२४६॥
 नत्वा त्रिनं पुरत उपविश्य भक्तिनिर्भरा तदनु । कश्चमपि सल्ल सग्गा बीणावाहनभ्यापारमाचार्यमु ॥२४७॥
 अथान्तरे बह्वृष्टाविहारम्यापारपरवत् किमपि । किन्नरमिधुनं गगने मज्जत्तं तं निदम्य ॥२४८॥
 बीणारवाणुमारोण अनितगगतलतरलगतिभङ्गम् । जयमुन्दरीसर्वावे मातं कौतुहलापुञ्जितम् ॥२४९॥
 तस्याः स्वागतवचनप्रमुन्दमतिपीठपकटनपहटम् । उचितासने स्थ्ये सततस्मिपुनं समामीनम् ॥२५०॥
 कथितागमनप्रयोजनस्य पुरतश्च तस्य कुमर्या । विहितं बीणावादनकलायाः कौशलसर्वस्वम् ॥२५१॥
 ततः कन्यां कन्यां गुप्ताकं कौशलसंपत् स्फुरति ? इति सबहुमानवचनया मन्त्रिते (ष्टं) तया नमिपुनम् ॥२५२॥
 तेनापि गीतकलाकौशले कथिते तदभिमुखम् । जयमुन्दर्या मन्त्रितं तद् दृश्य मन तपस्तप्यमानम् ॥२५३॥
 कलकण्ठरन्दकीर्णमानमुदुमपुरमुद्रितम्बरेण । जयमुन्दरीभवदामृतपानस्य आलापो (१) विहितः ॥२५४॥
 तालागुल्लमुल्लिलियपरयपेसल्लमुल्लमेततुंहरायं । स्वपिदया मममेव किञ्चोप सगो गीतं गीतम् ॥२५५॥
 तत्र च विस्मयवशाद्विहसन्नयनेन तेन सर्गायः । तदैव शुद्धमायतया कश्चमपि सल्ल देन तद्वत् ॥२५६॥

अह अमया य जयसुन्दरीवि रमणीए चरिमजामम्मि । चिट्ठइ सुहणसुत्ताजा ता पिच्छइ इमं सुमिणं ॥२९८॥
 केणवि पढाणपुरिसेण दिव्वालेकारकलियदेहेण । नियसियदिरेदेगुलजुयलदिहणियतिमिरेण ॥२९९॥
 किंल मज्झ महारयणं पाणिप्पणयीकयंति तं दट्ठं । विम्मयपत्राहमुहंतमाणसा उट्टिया तयणु ॥३००॥
 माहइ विपस्मसोविहु तयभिमुहं भणइ देवि ! एणण । सुमिणेण पिमुणियातुह नृणं पुत्तस्स संपत्ती ॥३०१॥
 हरिमवियमंतनयणाए पुल्लपरिकलियकायलइयाए । एवंति होउ तीए पइणो धहु मच्चियं वयणं ॥३०२॥
 अइ धम्मकम्मनिम्मयणैउज्जया दुगुणजणियसुहविहवा । जयसुन्दरीवि गम्भं महम्मसोहगमुज्जइ ॥३०३॥
 निरुपमगरिमालकिपपमोहराणं मिरी समक्कमिउं । सामरिसं उपरिसिरी पैवदएण तीए अणुदियहं ॥३०४॥
 दमदाणइयापमुहा तीए सरारे वित्तेसओ वमिया । गम्भगयसुअनिहालणकोऊहलतरलियव्व गुणा ॥३०५॥
 अह अगगहणियपमुहं महसवे अणिहविनु नियमयए । पडिपुब्बोहला सा सुहं पन्या यमममुही ॥३०६॥
 पुणं तणुणहापहपमुइधवणंतरालनयपमरं । नवदिणमणिं व पुच्या आणं दियजणणिमुहकमलं ॥३०७॥
 इत्थंतग्गि मुरियागमणविसंतुलदुकूलकलियाए । वद्धाविओ महरिसं चेटीए समरमूरनियो ॥३०८॥
 सुयजम्मनिसामणजणियदुगुणहरिसेण नरचरेणावि । दालिदुयमइकरो मडापसाओ कओ तीसे ॥३०९॥
 वद्धावणयं निपविह्वमहिमगरिमानुरूपकं तपणु । सिरिसमरमोहरया एवट्टियं अइमहारंम ॥३१०॥
 तम्मि य समइकंते महाविभूईए मासपज्जंते । नंदितेणुत्ति नाम रत्ता विहियं निपसुयस्स ॥३११॥

अथान्यदा च जयसुन्दर्ये वि रज्याधरमयामे । तिष्ठति सुखप्रसूता यावत्तावत् पश्यतामं स्वप्नम् ॥२९८॥
 केनापि मयानपुरेण दिव्यालङ्कारकलितदेहेन । निजसितदिव्यनुकूलपुगलप्रतिष्ठतिमिरेण ॥२९९॥
 किंल मध्ये महारत्नं पाणिमणयीकृतमिति तद् दृष्ट्वा । विस्मयप्रवाहमज्जमानसोत्थिता तदनु ॥३००॥
 कथयति प्रियाय सोऽपि ॥ तद्भिमुखं भणति देवि ! एतेन । स्वप्नं कथिता तव नूनं पुत्रस्य संप्राप्तिः ॥३०१॥
 हर्षविकसन्नयनया पुलकपरिकलितकायलतकया । एवमिति भवतु तया पशुर्वहु मतं वचनम् ॥३०२॥
 अथ धर्मकर्मनिर्माणोद्यता द्विगुणजनितमुख (शुभ) विभवा । जयसुन्दर्ये गर्भमहर्घ्यसौभाग्यमुद्बुधति ॥३०३॥
 निरुपमगरिमालङ्कृतपयोधरयोः श्रियं समार्यस्य । सामर्षमुदरशीः प्रवर्षते तस्या अनुदिवसम् ॥३०४॥
 दमदानदयाप्रसूतास्त्रास्याः क्षरारे विशेषत उचिता । गर्भगतसुतनिमालनकौतुहलतरलिता इव गुणाः ॥३०५॥
 अथाप्राह्लिकप्रमुखं महोरसवमनुमूय निजसमये । पटिपूर्णदोहदा सा सुखं प्रसूता प्रसन्नमुखी ॥३०६॥
 पुत्रं तनुप्रमापहतसुतिभवनान्तरालतमःप्रसारम् । नवदिनमणिमिव पूर्वानिन्दितनननीमुखकमलम् ॥३०७॥
 अत्रान्तरे त्वरितागमनविसंस्पुलदुकूलकलितया । वर्षापितः सहर्षं चेत्या समरशूरनृपः ॥३०८॥
 सुतजन्मनिशमनजनितद्विगुणहर्षेण नरचरेणापि । दारिद्र्योपमर्दकरो मडापसारः कृतस्त्रास्याः ॥३०९॥
 वर्षापनकं निजविभवमहिमगरिमानुरूपकं तदनु । शीसमरसिंहराजेन प्रवर्तितमतिमहारम्यम् ॥३१०॥
 तार्मिश्च समतिव्रान्ते महाविभूत्या मासपर्यन्ते । नन्दिपेण इति नाम राज्ञा विहितं निजमुतस्य ॥३११॥

लालिञ्जतो मङ्गणहाणादपराहि पंचाईहि । मये पियरमणोरहसाइव सोवि वददे ॥३१२॥
 तस्स य वयणंतरवासिणीए वाणीए मुच्चियलय्व । जंपंतस्स सहेलं सुहुमा दसणावली सह ॥३१३॥
 कुरलकुरलीहि कलिओ तमालदलसामलो अइसणिद्धोमउलिकमले पहोल् चिहुरचओ कोमलो तस्म ॥३१४॥
 अह सो जहिच्छक्रीलाविलाससुहगहियविमोहोवचओ जाओ य अट्टवच्छरपरिथाओ जणियनयमुहो ॥३१५॥
 तो विजागहणत्तमो एसो इय निच्छिउं नरिदेण । उवणीओ विहिपुव्वं लेहायरियस्स पडणत्थं ॥३१६॥
 असरिसुवुदिसमिद्धीए सुगुरुभत्तीए उज्जमेणं च । सो योवदिणेहि समत्थसत्थपरमत्थविज्ज जाओ ॥३१७॥
 नियमयपयारपुयं कुणमाणो महियलं समणुपत्तो । सो णेवजुव्वणल्लिच्छ सव्वंगमकित्तिमाहरणं ॥३१८॥
 मिउसुहुमा रोमलया कपोलपालीसु से समुल्लसिया । मुहकमलपरिमलुगारलोललीणालिमालव्वं ॥३१९॥
 कंचणसिलविसालं वच्छफलं पिहसमुन्नयं तस्स । अंतोफुरंतगुणगणपणुद्धियं पिव समुव्वहइ ॥३२०॥
 अह सो सयंवरगयपहाणपत्थिवसुयाओज्जेगाओ । परिणाविओ नरिदेण नंदित्सेणो विमूईए ॥३२१॥
 कइयावि फारफेणानिलाणणं दमइ दुदमतुरंगं । गुरुवेयुविदत्तं नियजसंव लोयाण दरिसंतं ॥३२२॥
 बहुहावभावलइहं कइयावि विलासिणीणसविलासं । लासविहिं स पलोयइ गेयरसायन्नसयणहो ॥३२३॥
 कररुहकिरणमिसेणं दालिइजलंजलिव वियरंतो । कइयावि कुणइ मग्गणजणणिं सकरेण दानविहिं ॥३२४॥
 मुत्ताहलाण वाहिं अंतो पुण नियगुणाण मालाए । कुणइ सविभूषणाइ कयावि सुकर्इण हिययाइ ॥३२५॥

लाल्यमानो मर्दनजात्रादिपराभिः पञ्चवात्रीभिः । मन्ये पितृमनोरथेऽप्येव सोऽपि प्रवर्धते ॥३१२॥
 तस्य च वदनान्तरवासिन्या वाण्या मौक्तिकलतेव । जल्पतः सहेलं सूक्ष्मा दशनावली राजते ॥३१३॥
 कुरलकुरलीभिः कलितस्तमालदलश्यामलोऽतिस्निग्धः । मौलिकमले प्रवृणते चिहुरचयः कोमलस्तस्य ॥३१४॥
 अथ स यथेच्छक्रीडाविलाससुखगृहीतविमोहोपचयः । जातश्चाष्टवत्सरपर्यायो जनितजनकसुखः ॥३१५॥
 ततो विद्याग्रहणत्तम एष इति निश्चित्य नरेन्द्रेण । उपनीतो विधिपूर्वं लेखाचार्यस्य पठनार्थम् ॥३१६॥
 असदृशबुद्धिसमृद्धया सुगुरुभक्त्योद्यमेन च । स स्तोकिनैः समस्तशास्त्रपरमार्थविज्ञातः ॥३१७॥
 निजपदप्रचारपुनं कुर्वन् महीतलं समनुप्राप्तः । स नवयीवनलक्ष्मीं सर्वाङ्गीणमकृत्त्रिमाभरणम् ॥३१८॥
 मृदुसूक्ष्मा रोमलता कपोलपाल्योस्तस्य समुल्लसिता । मुलकमलपरिमलोद्गारलोललीनीलिमालेव ॥३१९॥
 कञ्चनशिलाविशालं वसन्तलं शृणुसमुन्नतं तस्य । अन्तःस्फुरद्गुणगणप्रणोदितभिव समुद्बहति ॥३२०॥
 अथ ॥ स्वयंवरागतप्रधानपाथिवसुता अनेकाः । परिणायितो नरेन्द्रेण नन्दिपेणो विमूढा ॥३२१॥
 कदाचिदपि स्फारफेनाविलाननं दाम्भ्यति दुर्दमतुरङ्गम् । गुरुवेगाजितं निजयश इव लोकान् दर्शयन्तम् ॥३२२॥
 बहुहावभावरम्यं कदाचिदपि विलासिनीनां सविलासम् । लास्यविधिं स प्रलोकते गेयरसाकर्णनसतृप्यः ॥३२३॥
 कररुहकिरणमिषेन दारिद्र्यनराजजलिविव वितरन् । कदाचिदपि करोति मार्गणजंनानां स्वकरेण दानविधिम् ॥३२४॥
 मुत्ताफलानां बहिरन्तः पुनर्निजगुणानां मालया । करोति सविभूषणानि कदापि सुकर्त्तानां हृदयानि ॥३२५॥

इय वशेने काले निररजो ठाविओ विभूरे । सो नंदिसेणकुमरो रक्षा सिरिसमरसीहेण ॥३२६॥
 एकारस पढिमाओ सयमवि पढिपज्जिऊण विहिपुण्ये । पालेउं कालेण य जइयम्मधुरंधरो होउं ॥३२७॥
 सव्यस्य अपदिपदो काउं छट्टट्टमाइतववरणं । पज्जंतकयाणसणो लंतयकप्पे सुरो जाओ ॥३२८॥
 एत्तो य नंदिसेणो नराहिवो निहयसयलपडिवरसं । परिपालइ तं रज्जं साहियनीसेसगद्धुगं ॥३२९॥
 निवपुंगवाण मउलीमु जस्स सासणसिरी सया वसइ । चूडामणिकरमंजरिमिसेण कयपउमपेयेसु ॥३३०॥
 तस्स य माणसविपूरणरायहंसी मसंकसमवपणा । सयलंतेउरपमुहाससिप्पहा पियंयमा आसि ॥३३१॥
 तीए ममे चिरसेचियपुअचपं नंदिसेणनरवइणो । विसयमुहं सेवतस्स पइदिणं वोल्ए कालो ॥३३२॥
 अह देवयाए कप्पियविहिहोवाइयसएहि संजाओ । तीसे पुत्तो से नाम ठावियं धनकुमारोत्ति ॥३३३॥
 कालेण य सयलकलाकलावकलणवस्वयो य संजाओ । तो विहिपुणं रक्षा समप्पिओ सो कलागुरुणो ॥३३४॥
 तेणाचि तस्म असुहृमवुद्धिविणएहि उज्जमेणं च । रंजियहियएण कओ सो सयलकलाकलावकिउ ॥३३५॥
 जय जीव नंद इयाइकोमलालापेसलं वयणं । न तथा हरिसेइ मणंतस्स जहा सुगुरुसिखवियं ॥३३६॥
 अहन्नाया य अउवावएण सह नंदिसेणनरवइणो । पायवडियानिमित्तं संपत्तो धनकुमारोवि ॥३३७॥
 अहसो कयप्पणामो समुचिपडाणे मुहासणासीणो । हरिसिपहियएण नराहियेण भणिओ इमं वयणं ॥३३८॥
 नोईए वच्छ ! भणियं पयाण परिपालणं नरवइणं । तावचिय जान हवइ निररज्जधुरंधरो पुत्तो ॥३३९॥

इति मज्झिमे निजराज्ये स्थापितो विभूत्या । स नन्दिसेणकुमारो राज्ञा श्रीसमरसिंहेन ॥३२६॥
 एकादश प्रीतिमाः स्वयमपि प्रीतिपथ विधिपूर्वम् । पालयित्वा कालेन च यतिधर्मपुरन्धरो भूत्वा ॥३२७॥
 सर्वत्राप्रतिपदः कृत्वा दद्यादमादितपश्चरणम् । धर्मन्तकृतानश्नो लान्तककल्पे सुरो जातः ॥३२८॥
 इत्यथ नन्दिसेणो नराधियो निहतसकलप्रतिपत्तम् । परिपालयति तद्राज्यं साधितनिःशेषमाकारदुर्गम् ॥३२९॥
 नृपुत्रावानां मौलिषु यस्य शामनश्रीः सद्य वसति । चूडामणिकरमञ्जरीमेषेण कृतपद्ममकरेषु ॥३३०॥
 तस्य च मानसविस्फुरणराजहंसी दद्याद्दसमवदना । सख्यन्तःपुत्रमनुता शशिप्रभा प्रियतमाऽऽसीत् ॥३३१॥
 तथा समं चिरसेचितपुण्यकथं नन्दिसेणनरपतेः । विषयमुखं सेवमानस्य प्रतिदिनं गच्छति कालः ॥३३२॥
 अथ देवतायाः कल्पितविधिषोपयाचितशतैः संजानः । तस्याः पुत्रस्तस्य नाम स्थापितं धनकुमार इति ॥३३३॥
 कालेन च सकलकलाकलावकलणसमग्र संज्ञान । ततो विधिपूर्वं राज्ञा समर्पितः ॥ कलागुरवे ॥३३४॥
 तेनापि तस्यानिसुहृमवुद्धिविनयाम्यामुचमेन च । रंजितहृदयेन कृतः स सकलकलाकलापवित् ॥३३५॥
 जय जीव नन्देरादिकोमलालापेशलं वचनम् । न तथा हर्षयति मनस्तस्य यथा सुगुरुशिसितम् ॥३३६॥
 अथान्यदा चाध्यापकेन सह नन्दिसेणनरपतेः । पादपूजननिमित्तं संप्राप्तो धनकुमारोऽपि ॥३३७॥
 अथ स कृतप्रणामः समुन्निरस्थाने सुखामनासीनः । हर्षितहृदयेन नराधिपेन भणित इदं वचनम् ॥३३८॥
 नीती वत्स ! भणितं प्रज्ञानां परिपालनं नरपतीनाम् । तावदेव यावन्न भवति निजराज्यपुरन्धरः पुत्रः ॥३३९॥

ता वच्छ ! त्वं महभूयकयचिरवासं करोसु रज्जसिरी । नियबाहुवज्रपंजरनिवासमुद्विगं लहु इहि ॥३४॥
 अणुमन्त्रसु अवियप्यं च मज्ज संजममहारहारुहणं । सिद्धिपुरंधीसरहमपरिभणरसियहियस ॥३४॥
 इय पिउवयणं सो निसमिउण ताडिज्जमाणगलसरणी । गगगगिराप लमो विन्नविउं धणकुमारोवि ॥३४॥
 ताय । न किपि हु पिच्छामि कारणं तुज्ज तारिसं अहयं । ता कह दुकरकम्ममि मं निउंजेसि उहिहि ॥३४॥
 पडिबक्खपक्खकक्खंतरेसु खित्तो न ताय ! मणयंपि । उयसमिओ पजलंतो पयादावानलो तुज्ज ॥३४॥
 तिहुयणजननयणमहारसायणं ख्वसंपया तुज्ज । अज्जवि कंदप्पमडप्पखंडणे बहइ पंडिउं ॥३४॥
 भुयदंडपयंडबलो भुयणेवि न अत्थि तारिसो कोवि । जोतुहलंघइ मणयंपि भूलयापल्लवविलासं ॥३४॥
 अज्जवि समत्थसुपसत्थवत्थुक्खिरविभूसिओ तुज्ज । भंडागारोवि हु भणयनक्खविहवं विदंवेइ ॥३४॥
 अज्जवि य महारणकेलिकम्मकुसलो समुज्जगो ताय ! सो कोविसइ तुह जंसहिउं सकोवि न हु सको ॥३४॥
 तत्तो य पसीय त्वं पालसु चिरपालियं नियं रज्जं । समयम्मि पुण कुणंतो धम्मं नाहं निवारिस्सं ॥३४॥
 एवं धणकुमरेणं विन्नत्तो नेदिसेणनरनाहो । धम्मज्जमवद्धरइ पुणोवि अणुसासिउं लमो ॥३५॥
 जइ बज्जो रिउवगो सममसामगियापरहिहि । न तरिज्जइ निग्गहिउं तह अंतरसत्तुसंघोवि ॥३५॥
 तभिग्गहम्मि य पुणो सामग्गी सयलकरणगामस्स । पउणत्तं, तं तरलं जरकडंपूयणिभंडत्तयं ॥३५॥
 जम्हा तीएकंतो करणगामो जहद्वियं वत्थु । परिच्छिदिउं न पारइ वाढं परिवत्तिपसखो ॥३५॥

तस्माद्वत्स ! त्वं मद्भुजकृतचिरवासां कुरु राज्यश्रियम् । निजबाहुवज्रपञ्जरनिवाससुखितां लब्धिवदानीम् ॥३४॥
 अनुमन्यस्वाविकल्पं च मम संजममहारथारोहणम् । सिद्धिपुरन्धीसरभसपरिरम्भणरसिकहृदयस्य ॥३४॥
 इति पितृवचनं स निशान्य ताड्यमानगलसरणिः । गजदगिरा लमो विज्ञपयितुं धनकुमारोऽपि ॥३४॥
 तात । न तिमपि सलु पश्यामि कारणं तव ताडशमहकम् । तस्मात्कथं दुष्करकर्मणि मां नियुक्ते इदानीमपि ॥३४॥
 प्रतिपत्तपक्षकक्षान्तरेषु क्षितौ न तात ! मनागपि । उपशान्तः प्रग्वलन् प्रतापदायानलस्तप ॥३४॥
 भिशुपनजननयनमहारसायनं रूपसंपत् तव । अद्यापि कन्दर्पगर्वलण्डने बहति पाण्डित्यम् ॥३४॥
 भुगण्डमचण्डबलो मुनेनऽपि नास्ति सादृशः कोऽपि । यस्तव लहते मनागपि भ्रूतापल्लवविलासम् ॥३४॥
 अद्यापि समस्तसुप्रशस्तवस्तुविस्तारविभूषितस्तव । आण्डागारोऽपि धनदयसाविमवं विहम्ययति ॥३४॥
 अद्यापि च महारणकेलिकम्मकुशलः समुद्यमस्तात । स कोऽपि शोभते तव ये सोढुं शक्नोऽपि न हि शक्नः ॥३४॥
 ततश्च प्रसीद त्वं पालय चिरपालिने निजं राज्यम् । समये पुनः कुर्वन् (इत्तं) धर्मं नाहं निवारयिष्ये ॥३४॥
 एवं धनकुमारेण विज्ञतो मन्दिरेण नरनाथः । धर्मोद्यमवद्धरतिः पुनरप्यनुशासितुं लग्नः ॥३५॥
 यथा बाहो विपुर्गः समग्रसामग्र्या तस्मिन् । न शक्नोते निमरीतुं तथाऽऽन्तराशुसंघोऽपि ॥३५॥
 नतिमइ य पुनः सामग्गी सकलकरणगामस्य । प्रगुजदं, तत्तरलं मारुतादिशान्तिभयोश्चस्तम् ॥३५॥
 यस्मात्तयाऽऽकान्तः करममो बवात्रि- नं वत्तु । परिच्छेनुं न शक्नोति वाढं परिवर्तितवत्पः ॥३५॥

ताजा पञ्चतं इदिपाण जावाउयं तह बलं य । ता सुत्तो महाकावं धम्मो समयम्मि जह भणियं ॥३५४॥
“जाव न जरफदपूपणि सज्जेयं गतद, जाव न रोयमुयेमु उम्मु निरउ दसर ।

ताव धम्मि यणु दिज्जउ किज्जउ अण्हिउ, अज्ज कि कट्ठि पयाणउ मिउ निष्पण्हिउ ॥३५५॥”
ता वच्छ । तुमं गिण्हमु रज्जसिस्सि मज्झ निज्जियप्पमणो । गुस्तासणपरिपालनपरिहं सुकुलपयूयाण ॥३५६॥
इय बहुविधदइयणेहिं जाव अणुसासणं पणकुमारं । सिरिनेदिसेणराया धम्मज्जमददनिबद्धमई ॥३५७॥
सा मुह्येत्थियकरकोसपिडियपसरंतदंतकरपसरं । उज्जाणपालियाए विरुत्तो नदिसेणनिवो ॥३५८॥
देव । मयरंदमदिरआरामे सुरसमूहनयचल्लणो । सुणिमंडलपरियरिओ सिरिनेदणजिणवरो पत्तो ॥३५९॥
इय निसमिज्जण तीसे दाऊणं पारितोसियं दाणं । फइकहवि अणिच्छंतं पि तवइ रज्जम्मि पणकुमारं ॥३६०॥
सिरिनेदिसेणराया समयसामगियाए परिकलिओ । आरामं पइ चलिओ सुणिप्रपुपपणपणनिमित्तं ॥३६१॥
पत्तो य कमेण समुत्तसेतगुहभावभावियमणो सो । पंचविहाभिगमेणं निणुमइ संपविट्ठो य ॥३६२॥
नि पयाहिणीकरेउं भणिन्भरुत्तसिरचइलपुल्लयभरो । चूढामणिनुंविधपरणिमंडलं जिणपए नमिदं ॥३६३॥
णेद्विसेसेविमप्पमाणवाहुल्लोयणो तपणु । पिसुणियसुइमणपरिणामपेसलं सुणिठमारद्धो ॥३६४॥
विणयनमिरसुरेसरनूढामणिमसिणविडियकपवीढ । तुम्ह नमो सचराचरजीवोपरिविडियनिरुपण्ण । ॥
ज्ज यिय फपकिर्यो नामो इं अज्ज सुचिरचिमाई । मुमाईवि उइयाई सुइ दंसणयागमो जमहं ॥३६५॥
हु वैचिओ न्नि तमहं एचिपकालं सु मोहरापण । जं सुइ पयकमल्लुए नहु रमिओ मज्झ मणममरो ॥३६७॥

म्याद्यावामगुणतथीमिन्द्रियाणां यावदायुस्तथा बलं य । तावद्युत्तो मम कर्तुं धर्मः समये यथा भणितम् ॥३५४॥

यावत् अराकृतविधावी सर्वाङ्गरं प्रसति, यावत् रोगभुनक्त उग्रो निर्दयो ददाति ।

तावद्धर्मं मनो दीपनां क्रियतामात्महितमथ वा कस्ये प्रयाणकं नीह । नित्यप्रवितम् ॥३५५॥

इमाद्वारः । एवं गृहाण शम्भुधियं मन निर्बिरह्यमनाः । गुरुतासनपरिपालनमई सुकुलमसूतानाम् ॥३५६॥

ति बहुविधवचनैर्मात्रदनुशासित धनकुमारम् । श्रीनन्दिपेणराजो धर्मोद्यमहरनिबद्धमतिः ॥३५७॥

। तन्मुतामेलितकरकोसपिहितप्रमरहन्तानप्रमरम् । उद्यानपालिकया विरुत्तो नन्दिपेणनृपः ॥३५८॥

। यः मकरन्दमदिरारामे सुरसमूहनतचरणः । सुनिमण्डलपरिकरितः श्वीनन्दनप्रिनचरः प्राप्तः ॥३५९॥

ति निशान्य तस्यै दृष्ट्वा पारितोषिकं दाणम् । कथं कथमप्यनिच्छन्तमपि स्थापयति राज्ये धनकुमारम् ॥३६०॥

श्रीनन्दिपेणराजः समप्रसामप्रियया परिकल्पितः । आरामं प्रति चलितो सुनिप्रमुत्तादपणवननिमित्तम् ॥३६१॥

तामथ प्रमेण समुत्तसत्तुभभावमावितनवाः सः । पञ्चविधाभिगमेन जिनावग्रहे संपविष्टश्च ॥३६२॥

त्रैः मद्रहिणीहन्त्र्य भक्तिभरोत्तसमानबहुपुल्लदमरः । चूढामणिनुंविधनरनिमण्डलो जिनवादान्तरः ॥३६३॥

श्रीनन्दिपेणराजो विसर्गद्वारुपलोचनस्तदनु । कथिनशुभमनःपरिणामपेदात् स्तोतुमारब्धः ॥३६४॥

विनयनप्रसुरेधरचूढामणिमसिणविहितमर्षाढ । तुम्हं नमः सचराचरजीवोपरिविहितनिधिनकरम् ॥३६५॥

मयैव कृतकृत्यो जातोऽष्टमथ सुचिरवीर्णानि । पुण्यान्यप्युदितानि तव दर्शननागतो यदहम् ॥३६६॥

परिष्कारसंज्ञो दुष्प्रतिष्ठेताण दुष्टकम्पाण । स्ववर्णत्यमुग्गतवमा अप्पाणं सोसपाणो य ॥३८४॥
अप्पटिबद्धविहारेण विहरमाणो विदीप फासेह । नित्यपरचनिकेषणभूषाह इमाहं ठाणाहं ॥३८५॥
तद्वादिः—

सिद्धिपुरोपपत्त्यसत्याहसमाणतित्यनाद्याण । तह एगंतिपमिबसुररिदिसिद्धिदान सिद्धाण ॥३८६॥
तह संपत्तमवि निम्पहियसंपत्तयस्मियणविण्यसंवत्स । तह पसपामपनिहिणो गुरुणो वच्छत्तकरणेण ॥३८७॥
तह सिद्धिनीकमतस्मकम्मविताण सत्तमंपाण । पिरकरणेण परियायघेरत्तवृत्तणेण च ॥३८८॥
तह सुसुत्ताए वरुसुपाण संसयसरस्सवहाणं । पडियरणेण च तहा तन्निरयाण तन्नसीणं ॥३८९॥
सत्तरीरेचि हु अमपत्तपुट्टिकरणेण तहय पडमये । परिभावणेण संवेगपमुहसुहभावणाणं च ॥३९०॥
तह धारसभेयस्सवि तवस्स आसेवणाविहाणेण । अभिंत्तरसत्तुणं निब्ब चिय चापकरणेण ॥३९१॥
इवेवमाहएहि ठाणोहि नेदिसेणमुणिवसहो । नित्यपरनानगोय कम्मं बंधेहि विहिणुत्ते ॥३९२॥
एत्तो य वरिससमए आनोहयनिययदुव्वरियवन्नो । उच्चरियवन्नो सम्मं खापियनीसेसत्तुगणो ॥३९३॥
विहिणा मासिपसंतेहणाए संलिहियनियसरीरो य । पंचनमोकारपरायणो य मरिउं समाहीए ॥३९४॥

नरवर ! विन्तारत्तन्मय दयेह महर्पेय एतकमेव पदम् । तथा दीप्तारत्तन्माविस्थाने पुष्पादशा एव ॥३८१॥
तन्माविधिने नर भक्तेषोऽर्थ इति ज्ञात्वा निज । अवततदितस्मिं स्वहस्तेन दीप्तने नन्दिपेननृपम् ॥३८२॥
अथ नन्दिपेनमाधुतिगुह्यम् । ममितिभिर्मुक्तम् । हतपयेन्द्रियममरो निर्विजुलं वक्षुमुमदारः ॥३८३॥
पठितैकादशाहो दुष्प्रतिष्ठान्तात् दुष्टहर्मणाम् । हृषणार्थमुपगतपमाऽऽत्मानं स्वदेहम् ॥३८४॥
अप्रतिष्ठाविहारेण विहरन् विविधा मृदाति । तीर्थहरान्वनिकन्धनमृतानीमानि स्थानानि ॥३८५॥

तद्वादिः—
सिद्धिपुरीषधम्वित्तमाधवाहसमानार्थनाद्याणाम् । तथेकान्तिर्यदावमुत्तद्विस्तृष्टानां सिद्धानाम् ॥३८६॥
तथा संपत्त्यापि निर्मथितसत्तवधार्मेननविजन्मयेस । तथा प्रसमाधुननिर्मुक्तोयन्तिस्वकरणेन ॥३८७॥
तथा तिथिर्नाहृतमद्वयार्मविधानां सत्तसंथानाम् । विहररणेन पर्याप्त्याविरोत्तवृत्तेन च ॥३८८॥
तथा शुद्ध्या दृष्टुशानां संदानसरसमयनानाम् । प्रतिरणेन च तथा तन्निरतात्तां तपस्विनाम् ॥३८९॥
स्वरागिरेडवि क्षममन्त्रबुद्धिरणेन तथा च मनिमन्त्रम् । परिभावेन संवेगप्रसूतानामभावनानां च ॥३९०॥
तथा द्वादशभेदस्यापि तस्य आसेवनाविधानेन । आभ्यन्तराश्रयां नित्येनैव स्थानकरणेन ॥३९१॥
हृत्पेननादिभिः स्थानैर्नन्दिपेनमुनिवृषमः । तीर्थहरानामगोत्रं कर्म बध्नाति विधिपूर्वम् ॥३९२॥
॥३९३॥ परममये आलोचितनिष्कटुश्चोत्तमः । उच्चरिततनः सपक्व हृदिर्नान्दोराद्युदयः ॥३९४॥

मज्झिमउवरिमगेविज्जगमि देवो महिद्धिओ जाओ। दोहत्थपमाणतणू रापरिसिनिंदिसेणुत्ति ॥३९५॥
 तत्तो अहमिदमुरलच्छिस्सच्छवच्छत्थलमि हारोव्व । विलसइ अट्ठवीसं अइराइं सुहनिमग्गो ॥३९६॥
 इय सिरिसुपासचरिए समत्थिओ एस पढमपत्थावो । तित्थयरनामकम्मोववायपरिसुंअणागग्गो ॥३९७॥
 अह सो आउयविगमे तत्तो चविऊण जमि ठाणमि । उण्णज्जिही तमेत्तो वोच्छं समयाणुसारेण ॥३९८॥

॥ इय सिरिसुपासनाहचरिए पढमो भवो धीओ सुरम्भो य समत्तो ॥

विधिना मासिकसंलेखनया संलिखितनिजशरीरश्च । पञ्चनमस्कारपरायणश्च मृत्वा समाधिना ॥३९४॥
 मध्यमोपरिमणैवेयके देवो महर्द्धिको जातः । द्विहस्तप्रमाणतनू राजर्विर्नन्दिषेण इति ॥३९५॥
 ततोऽहमिन्द्रसुरलक्ष्मणस्यञ्जवक्षःस्थले हार इव । विलसत्यष्टाविंशतिं सागरान् सुखनिमग्नाङ्गः ॥३९६॥
 इति श्रीसुपार्थचरिते समर्थित एव प्रथमप्रस्तावः । तीर्थं कुरनामकर्मोपातपरिसूचनागर्भः ॥३९७॥
 अथ ॥ आयुर्विगमे ततश्च्युत्वा यस्मिन् स्थाने । उत्पत्स्यते तदितो वक्ष्ये समयानुसारेण ॥३९८॥

॥ इति श्रीसुपार्थनाथचरिते प्रथमो भगवः, द्वितीयः सुरमयश्च समाप्तः ॥

सुरगिरिकृपवरंभं जिणमज्जनसलिलसियवद्वाहोवं । भयजलरिजाणवत्तं जयइ जए माणुसं सेत्तं ॥१॥
 तत्थ य जेयुदीवो वरयेवज्जनानरणसोदीहि । लोपालोपज्वइयरमुज्जोयतो सप्पा सहइ ॥२॥
 तत्थ य सेत्तं भरहं तत्थ वि लद्धूणं जत्थ दाहिणयं । मज्झिमसंदं फंदंवं जंति भविषा जयेण सिवं ॥३॥
 तत्थरिप धन्यपणकणयकलियगुरुगामनपरसंकिन्नो । कासिति जणवओ जणमणाण संजणिपगुरुहरिसो ॥४॥
 तस्मि य धंगलनिलया गुरुविप्ता मूरवुहकविसमेपा । अंबरसिरिज्व नवरं जणेपरिसिभूतिपणसा ॥५॥
 विहिण्वकसियपयं पदिमंदिरकेतिहंसमणीया । पामायपहापदलच्छलेण जा हम्इ अमरपुरि ॥६॥
 फणिवइकमदाहिबभुवणवासिदेवेहि जीइ सपकालं । पितित्वज्जइ परिहाविवरवित्तदिट्ठीहि परसोहा ॥७॥
 जत्थ य गयणंगणलगविपलपपारमिहरनियरेहि । मरुत्तकोत्ति निरुद्धो न लहइ चंदोवि हू पयेंसं ॥८॥
 सा तिगचरगोडरकधवलदरजणियवरसोहा । बाणारसिति नयरी वित्तिया अत्थि भुवणयले ॥९॥
 जम्मि विसयाशुराओ निवस्स सनडत्तणं पमुवस्स । परलच्छीअहिलासो हरिस्स पैवित्तु विरुवत्तं ॥१०॥
 अह नवति तत्थ दोसो जे किर गोसम्पि तरुणमिहुणाणं । कैलीसुओ पयंपइ रंयणीवीसंभमणिपाइ ॥११॥
 तत्थत्थि सयलदरियारिनियररयणीण अंसुजलहिम्पि । णवियमंस्तरायहंसो सुपाटो नाम नरनाहो ॥१२॥
 जत्थ समरेसु रेहइ हयगयमयमिनिपपरिमलुगारा । ददपरियददियजयसिरिकेसकलाचोम्प खगलया ॥१३॥
 जत्थ य चाइत्तं संउणसंकुले रणभग्मिनि गिहेवि । परलोपसाहणहा रेहइ पयं चिय जयम्मि ॥१४॥

सुरगिरिकृपस्तम्भं जिनमज्जनसलिलमितपटाटोपम्- । भयजलधियानपात्रं व्यतिजगति मानुषं छेदम् ॥१॥
 तत्र य जम्बूदीवो वरयेवज्जनारनक्रेटीभिः । लोकालोकम्यतिकरमुद्धोतयन् सदा राजते ॥२॥
 तत्र य सेत्तं भारनंतप्रायिलच्छाया यमदक्षिणकम् । मध्यमसपटं काण्डधिव यान्ति मविरज जवेन शिषम् ॥३॥
 तत्रास्ति धान्यधनयनरुक्कलितगुरुप्रामगारसंकीर्णः । वाशीति जनपदो जनघनसो संजनितगुरुहर्षः ॥४॥
 तस्मिंश्च मङ्गलनिलया गुरुविप्ता मूरवुषविसमेता । अम्बरधीरिव नवरमनेर्ध्वमूपितप्रदेशा ॥५॥
 विहितैकौशिकवदं प्रतिमन्दिरकेतिहंसमणीया । प्रासादप्रभापदलच्छलेन या हस्तपपरपुरीम् ॥६॥
 फणिपतिरमटाधेपभुवणवासिदेवैर्यथा मदायकम् । प्रेक्ष्यते परित्वाविषदक्षिणधर्मिर्बरोभा ॥७॥
 यत्र य गगनाङ्गणलग्नविमलप्राकारशिरानिर्जरः । सकल इ इति निरुद्धो नलमते चन्द्रोपि दि प्रवेशम् ॥८॥
 सा त्रिकचक्रगोपुरचक्रधवलदहननितवरसोभा । बाणारसीति नगरी किर्तीर्णास्ति भुवनतले ॥९॥
 यस्यां विषमानुरागो नृसम्य सनडत्वं पशुपते । परन्दम्यभिन्नायो हरेः शक्षिषु विरूपवम् ॥१०॥
 असां नवरं तत्र दोषो यद्विजल प्रभाते तरुणमिधुनानाम् । कैलिनुरुः प्रनल्पति रजनिविषमभगितानि ॥११॥
 तत्रास्ति सकलहमागिनिकररमणीनामधुजलपै । स्नपिनपदोराजहंसः सुप्रतिष्ठो नाम नरनाथः ॥१२॥
 यस्य समरेषु राजति ददगजमदमिलितारिमलोद्गारा । ददपरिकृष्टजयश्रीकेराकलाप इव खगलना ॥१३॥
 यस्य च त्यागित्वं दकुनसंकुले रणभरेवि गृहेवि । परलोकमाधनार्थं राजति प्रकटमेव जगति ॥१४॥

जो विबुधपण्यचरणोपि गोत्रमेई न, मेइणिर्पईवि । न हु मायंगो, पञ्जुअओवि पडिपुन्नसयन्गे ॥१॥
 मित्राणं उदयगिरी विबुधचओराण ससहरसमाणो । जो स्रो रिउतमसंतए पडवो तिवगस्स ॥१॥
 कैलिकुलं कलाणं गुणरयणाणं च रोहणगिरिव्व । जो दप्पणुच्च छइसणाण लच्छीए जलहिव्व ॥१॥
 जस्सारिनिपरमणीओ छुंटेए भूमणे अणुसयाओ । वच्छत्थलम्मि पयइंति अविरयं नयणजम्हारे ॥१॥
 तस्स य पुइई पुइइच्च पवरावत्ता सुवन्नकलिया य । सुपओहरा सुरयणा य पणइणी अत्थि बहुसस्सा ।
 कुटिलानं चिहुराणं जीए सीमंतपस्य सरलस्स । पच्छापुरकरणेणं नीइच्च पदंसिपा पड्ढो ॥२॥
 कलियं वराएहिं नरवइभवणं जीए भालयलं । विजियट्ठमीससकं नीसकं हरइ हिययाई ॥२॥
 वियसियकुवलयदलदीहविधम्मं जीए नयणजुयलंपि । अलिपडलेहिं भमुहानिहेण सेविजए निबं ॥२॥
 जीसे नासावंसो सरलो रेहेइ किच्चियंभोच्च । विहिणो अनन्नसमरूपपयडणुप्पन्नगव्वस्स ॥२॥
 रउपीईण परुपरईसासेजणियकलहमीएण । जीसे य सवणदोलानुयं वयणेण निम्मवियं ॥२॥
 सोइइ मुहं जलहिव्व जीए लायन्नसलिलपडिपुन्नं । सुरयणकलियं विट्ठुमलयाहरं मस्सिरीयं व ॥२॥
 जीसे य कंसुसमकंठकंदले साइच्च लोपाणं । रेहातियं जयत्तपरमणीयणंविजयपरिसंत्वं ॥२॥
 जीए तणुम्मि आरुद्धमयणजोहस्स जुव्वणगयस्स । कुंभत्थलं व रेहइ पीणुन्नयकट्टिणसिहिणुयं ॥२॥
 कोमलमुपालनाले जीए रेइंति बाहुजुयलम्मि । कमलाइव कोमलकरयलाई सरलंमुलिदलाई ॥२॥

यो विबुधपण्यचरणोपि गोत्रमेई न, मेदिनीर्वेतिरवि । न हि मातङ्गः, प्रेक्षुन्नकोपि परिपूर्णसल्लाहः ॥१॥
 मित्राणामुदयगिरिर्विबुधचक्रोराणां सशधारसमानः । यः स्रो रिपुतमःसंततं प्रभवस्त्रिवर्गस्य ॥१॥
 कैलिकुलमिव कलानां गुणरत्नानां च रोहणगिरिव । यो दर्पण इव पद्मदर्शनानां लक्ष्या जलधिरिव ॥१॥
 ययारिनिहारमण्यो छुण्डिते भूषणेऽनुशयान् । यतःस्थले प्रकटयन्परिवरितं नयनजलधाराम् ॥१॥
 तस्य च त्रिवर्षा त्रिवर्षाव मवरायर्त्ता सुवर्णकलिता च । सुपयोधरा सुरत्ना च प्रणयिन्यस्ति बहुशस्या ॥१॥
 कुटिलानां चिहुराणां यस्याः सीमन्तकस्य सरलस्य । पच्छापुरःकरणेन नीतिरिव प्रदर्शिता पथुः ॥१॥
 कलियं वरावज्जालैर्नैरपनिमवनमिव यस्या भालतलम् । विजिताष्टमीशशङ्कं नि शङ्कं हरति हृदयानि ॥१॥
 विस्मितावृत्तमदलदीर्घविभ्रमं यस्या नयनयुगलमपि । अलिपटलेर्भूनिभेन सेव्यते नित्यम् ॥२॥
 यस्या नासावंसः सरलो रात्रे कर्तिस्त्र्यम्भ इव । विधेरनन्यसमरूपप्रकटजोत्पन्नगर्वस्य ॥२॥
 रतिदर्शनाः परम्परेष्वामंजनितकलहमीतेन । यस्याश्च श्रवणदोलानुयमिव मदेन निर्मापितम् ॥२॥
 छोभते मुचं जलधिरिव यस्या लावण्यमलितपरिपूर्णम् । सुरन्नकलितं विट्ठुमलतापरं सश्रीकं च ॥२॥
 यस्याश्च कंसुसमकण्ठकन्दले कथयनीव लोकानाम् । रेहात्रिकं जगन्त्रयरमणीजनविजयपरिसंख्याम् ॥२॥
 यस्याश्च आरुद्धमयणयोजनं यौवनगजस्य । कुम्भत्थत्रिवं रात्रे पीनोन्नतकट्टिणस्तनयुगम् ॥२॥
 कोमलमुपालनाले यस्या रात्रिनि बाहुयुगले । कमलानीव कोमलकरतयानि सरलंमुलिदलानि ॥२॥

॥३३॥ ससिसेहरोवि गोरीए तह विणा तीए नरनाहो ॥३३॥

। मुदरंवि गयं कालं न मुणइ दोमुंदुपसुरोच्च ॥३४॥

गीए । लीलाए कंचि वेले दइएण समं गयेऊण ॥३५॥

। परमसुहेण पसुत्ता जा चिट्ठइ रयणिचरिमम्मि ॥३६॥

नेवो । अवपरिओ तगग्गे तो सा चउदस नियइ सुमिणे ॥३७॥

हिमगिरिधवलुत्तुंगं पिच्छइ सुगयं गयं पदमं ॥३८॥

एवले । उन्नयस्वधवररयणमालियं नियइ वसहवरं ॥३९॥

पंचाणणं निपच्छइ गुंजारुणनयनतेइल्लं ॥४०॥

ते । पिच्छइ कमलदलार्क्षि लक्ष्मी कमलासननिसंभं ॥४१॥

असमसिपकुसुमदामं मणोभिरामं पलोएइ ॥४२॥

३ । नहि निस्तिष्ठति यथोद्विक्तोऽपि मियनयनकलशैः ॥२९॥

मिव । राजते सदा तनुमध्यं परिम्राहं मुष्टिमध्येन ॥३०॥

छायम् । कमयुगलं ललिताङ्गुलिकलितं नतकेसरसनायम् ॥३१॥

स्नया । रत्ननिधिरिव सुधया राजति नृपस्तथा दयितया ॥३२॥

लमते । दक्षिणेश्वरोऽपि गौर्या तथा विना तया नरनाथः ॥३३॥

तम् । मुचिरमपि गतं कालं न जानाति दौगुन्दुकसुरइव ॥३४॥

। लीलया काञ्चिद्वेलां दयितेन समं गमयिन्वा ॥३५॥

। परमसुखेन मसुसा यावत् तिष्ठति रजनिचरमे ॥३६॥

। अवनीर्णस्तद्गर्भे ततः सा चतुर्दश पश्यति स्वप्नान् ॥३७॥

हिमगिरिधवलुत्तुङ्गं पश्यति सैगतं गजं प्रथमम् ॥३८॥

पश्यन् । उन्नतश्चन्द्रधवरत्नमालिकं पश्यति नृपधवरम् ॥३९॥

। पञ्चाननं पश्यति गुञ्जारुणनयनतेजस्कम् ॥४०॥

नाम् । पश्यति कमलदलार्क्षी लक्ष्मीं कमलासननिपण्णाम् ॥४१॥

उम् । असमसितकुसुमदामं मणोभिरामं प्रलोकते ॥४२॥

नं धापीति । ३. सुपु गयं = गतिर्वयं गम् ।

जुण्डुज्जोड्यध्वनन्तरालमभिरमियकुमुदवर्णमंडं । समिमंडलं पल्लोयद् पविमंतं वयनकमलम् ॥४३॥
 चकंगमिधुनसंघटनप्रत्यलं दुलिततिमिररिपुप्रसरं । प्रविकासितकमलवर्णं स्पर्शं निहालेऽ दिग्गताहं ॥४४॥
 कनककमणीयार्किकिणिरवमुहलं सियंसुयपदायं । बहुवरणकलियदंडं महाध्वजं पिच्छं ततो ॥४५॥
 अमलामयपडिपुत्रं कुवलयमालोपमालियमुहं च । कनकमयपुष्पकल्यं विलसन्तं पामर पुरतो ॥४६॥
 वररायहंसराजिविराज्यं प्रवरमीनकृतयोहं । प्रियपयतलं पिच्छं मिरिकलियं पत्रममरमलं ॥४७॥
 हलंतमहलजुविल्ललहरिमालाविद्यरयणेहिं । दिप्यंतनडसणाहं सुरसरिनाहं ततो नियद् ॥४८॥
 चीणंसुसमृत्तियधयविराज्यं कणिरार्किकिणीमालं । मुक्ताहलजालविलासमागुरं प्रिस्तद् विमाणं ॥४९॥
 विष्फुरियफाररविकरकरं वियासेसदिसिमुहं ततो । रपणुचयं विसालं विणियच्छद् मयसिलियच्छो ॥५०॥
 निधूयतेयपमुरं सुपयादिजलरतरलजालाहिं । उज्जोड्यध्वनयलं जलनं सखलं निरिक्तेहं ॥५१॥
 एतथतरमि सख्येवि वासवा अवहिनाणभावेण । चलियासना मुणेउं जिनवरगम्भावयारमहं ॥५२॥
 सत्तद्वपयाइं उट्टिऊण सकत्थएण तयमिमुहं । धरणिपलमिलियवरमउलिमंडला तथ वंदंति ॥५३॥
 पंचसु कल्लाणेसुं गंतव्यमवस्स जिनवरिदाणं । तियसाहिवेहिं इय निच्छिऊण सख्येवि संचलिया ॥५४॥
 पिह्वच्छत्थलविलसंतपवरमुक्ताकलावकमणीया । रमणीयकणयकुंडलमंडियमंडल्यलाभोगा ॥५५॥
 मणिरयणकिरणभासुरकिरीडपरिकलियमउलिमाला य । नियपणदर्णाहिं महिया पत्ता सुपद्वनिवभरणं ॥५६॥
 तत्थ यं हरिसवन्नुभवरमेचचया पयाहिणीकाडे । देवि विणयप्पण्या ततो मंघुणिउमादत्ता ॥५७॥

ज्योत्स्नोद्योतितमुवनान्तरालमभिरमितकुमुदवनपण्डम् । शशिमण्डलं प्रलोक्ते प्रविशद् वदनकमले ॥५१॥
 चक्राङ्गमिधुनसंघटनप्रत्यलं दुलिततिमिररिपुप्रसरम् । प्रविकासितकमलवर्णं स्पर्शं निभालयति दिननाभम् ॥५२॥
 कनककमनीयार्किकिणीरवमुखं सितशुक्रपताकम् । बहुवरणकलितदण्डं महाध्वजं पश्यति ततः ॥५३॥
 अमलामृतपरिपूर्णं कुवलयमालोपमालितमुखं च । कनकमयपूर्णकलशं विलसन्तं पश्यति पुरतः ॥५४॥
 वरराजहंसराजिविराजितं प्रवरमीनकृतशोभम् । प्रियपादतलमिव पश्यति श्रीकलितं पद्मसरोऽमलम् ॥५५॥
 चल्ममहेद्धेलितलहरीमालावर्तिर्नरनैः । दीप्यतडसनाभं सुरसरिचायं ततः पश्यति ॥५६॥
 चीनांशुसमुच्छ्रितध्वनविराजितं वयनशीलकिङ्किणीमालम् । मुक्ताफलजालविलासमागुरं प्रेक्षते विमानम् ॥५७॥
 विष्फुरितस्फाररविकरकरम्बिताशेषदिह्मुखं ततः । रत्नोच्चयं विशालं पश्यति मृगशावाक्षी ॥५८॥
 निर्धूमतेजःप्रसरं सुप्रदतिगवलयनशीलतरलज्वालाभिः । उद्योतितमुवनतलं ज्वलनं सासाद् निरीक्षते ॥५९॥
 अवान्तरे सर्वेऽपि वासवा अवविज्ञानभावेन । चलितासना ज्ञात्वा जिनवरगम्भावतारमहम् ॥६०॥
 ४ शक्रस्तेन सदभिमुखम् । धरणितलमिलितमौलिमण्डलास्तत्र वन्दन्ते ॥६१॥
 पशु कल्याणेषु गन्तव्यमवश्यं जिनवेरन्द्राणाम् । त्रिदशाधिपैरिति निश्चित्य सर्वेऽपि संचलिताः ॥६२॥
 ५ मथलविलसत्पवरमुक्ताकलावकमणीयाः । रमणीयकनककुण्डलमण्डितगण्डस्यलाभोगाः ॥६३॥
 ६ धरणभाम्बरकिरीटपरिकलियमौलिमालाश्च । निजयणनिनीभिः सहिताः प्राप्ताः सुप्रतिष्ठनप्रभवन् ॥६४॥

मोहं धरायद्मियममगताह्लोयपयटणपयंदं । जिननवदिणयरमुपरेण उच्चरंतीए तुह नमिमो ॥२८॥
 उपरेण धरंतीए नररयणमिमं महप्पठे देवि । अहरीभूयमसेमं जयंति तुह रयणगम्भाए ॥२९॥
 तुच्छताइ पसिदं फलंक्रमिह नूनमज्जपरणीयं । अघाणावि महिल्लणं तुपए जिणगम्भपरणेणं ॥३०॥
 देवि ! तुमं चिय अग्गेमरा सि भुवणम्मि पुचवंतीणं । भवंजल्लहिजाणरत्तं जिणवरमुपरेण वरमाणी ॥३१॥
 इय विणपयवरा विविहं संधुणिज्जं जिणिंदवरजगणिं । जिणनाहं गम्भट्टियं धुणंति ततो य भत्तीए ॥३२॥
 सयन्मुतागुरकिन्नरविज्जाहरनिपरनरवरिदाणं । सामिय ! सामिपभुरणोसमग्गवग्गम्म तुज्ज नमो ॥३३॥
 तं निपाकरणकल्लापरतो मि जिणनाह ! जविह अवपरिमो । मज्झिमउपरिमोविज्जागामो भव्वाण बोद्धं ॥३४॥
 ता अज्ज मज्झिमोवि हु उविट्ठपरो इमो मणुयलोओ । जाओ जिण ! तुह गत्थावपाओ नग्गि संदेरो ॥३५॥
 इय वयणेहिं थोऊण जिणरं भत्तिनिम्भरा इंद । नंदीगरम्मि काउं जिणमहमपगालयं पणा ॥३६॥
 एपाइं ददुणं सधुत्तमचित्तियत्थजणगाइं । वरपेणुकप्पपावर्त्तिनामणिगुणमहापाइं ॥ ३७ ॥
 पादावपतूरवण्डिबुद्धा सुमिणंदं सणतामुत्थं । हरितं व अपायंते विपरइ पुणपत्तदेण वरि ॥ ३८ ॥
 ततो नमो जिणाणं इय भजिरी रयणिविरमसमयम्मि । पउरपरहरिगवत्तिया लीयए मुपा वन्तं ॥३९॥
 तो अयेऊण जिणिंदपटिममण्डिमभत्तिसंजुषा । संधुणिज्जं य सुविसुद्धवरमुतागिशाजुगया ॥४०॥
 अह माहेइ केणेणं अंग्गुभसुमिणाण वर्यं पणो । आपभिअ सोरि तओ पमुइपत्तिओ भण्ण देव ॥४१॥

तत्र न हर्षवशोऽपरोमायनया । महत्तिनी । इत्येव । देवी विनयपणतास्ततः संस्तोनुमावस्था ॥२७॥
 मोहान्धकारावितसममत्रेकोऽयमकटनप्रचण्डम् । जिननवदिनकरमुपरेणोद्गदस्थे तुभ्यं नमः ॥२८॥
 उद्वेगे धरन्त्या नरत्ताभिर्दं महाप्रभं देवि । अहरीभूयमस्तुते जयदपि स्वया रत्नगर्भया ॥२९॥
 तुच्छतायाः प्रमिदः कण्ड इह नूनमद्यापनीत । अन्यातामपि माहेल्लना एवया जिनगर्भपरजेन ॥३०॥
 देवि ! स्वमेवामेतराणि भुवने पुचवतीनाम् । भवमन्त्राधियानवात्रं जिनवरमुपरेण वदन्त्या ॥३१॥
 इति विनयप्रवरा विविधं संस्तुत्य जिनैस्त्वरसननीम् । जिननाथं गर्भस्थितं स्तुवन्ति ततश्च अकथा ॥३२॥
 शकलमुतागुरकिन्नरविद्याधरानिकरनरवरैर्द्राणाम् । स्वाभिन् ! तमितभुवनेष्वमर्षवर्णाव तुभ्यं नमः ॥३३॥
 त्वं निन्नरणकम्पावरोऽसि जिननाथ । यद्विहावर्त्तिनः । मध्यमोपरिमैवेष्टकान् भव्वाणां बोधार्थम् ॥३४॥
 तस्मादय मध्यमोऽपि स्वच्छादुत्तरोऽयं मनुजलोके । जातो जिन ! तव यमार्त्तनरतो नास्ति संदेहः ॥३५॥
 इति वचनैः स्तुत्वा जिनवरं भक्तिनिर्भरा हृन्दाः । मन्दीरवरे हृत्वा जिनमहमदरास्य दाता ॥३६॥
 एतानि ह्युपा सार्धं तमवित्तितार्थजनकानि । वरपेणुकप्पपावर्त्तिनामणिगुणमहापाणि ॥३७॥
 माभातिह्युपरवपतिबुद्धा स्वप्नदर्शनतमुत्थम् । दर्शयिष्यामि तं विनयानि पुण्ड्रपट्टयेन वरि ॥३८॥
 ततो 'नमो जिनैश्च' इति अदिशी रत्नविबिरासमये । वपुरतहर्षकविषा लीयता मुपयि पट्टेडम् ॥३९॥
 ततोऽर्चयत्वा जिनैस्त्वातिमानमपतिमभिसंजुषा । संधुत्थं य सुविसुद्धवरमुतागिशाजुगया ॥४०॥

होही एयारिसमुपिणदंसणे तुज्ज देवि ! वरपुत्तो । नियनिरुक्कमविरुक्कमभ्रक्तंनममगग्गिचरत्तो ॥७७॥
 इअ भणिप् भणइ तओ विअसिअसयवत्तमरिसवणेणं । एवं होउत्ति त्तिणिंदग्गामुपायणमाएण ॥७८॥
 तो अणुमया निवेणं हरिसवमुपुण्णपुल्लयकल्लिअंणी । मयगल्लमंगग्गमणा वड नियवामभगग्गिम्मि ॥७९॥
 राया य पहाए-सयल्लोसकरणीयजायकयकिञ्चो । अन्त्याणं दाऊणं बहुविडनिवमंतिरियरिओ ॥८०॥
 वाहरइ सिद्धपुत्ते अट्टंगनिमित्तमत्यसुविअइदे । मुणियजिगवणमारे विमाएण मुविणमत्थेमु ॥८१॥
 तो ते विअसिपसयवत्तकुसुममालावल्लिविबल्लयल्लो । घणमाग्गीसन्दणविल्लित्तगत्ता कणयल्लो ॥८२॥
 अरखयहरियालीकलिपमउल्लो सन्निअच्छमियवन्था । पडिहारगुड्या अंपिऊण कल्लणाअयणाइ ॥८३॥
 तो आमणेसु विमलच्छवत्थपच्छाइएसु निवसन्ति । भूवइणाणुआया, पडिवत्तिपुरहमरे मत्थे ॥ ७९॥
 सम्माणिऊण तंवेोलपुप्फवत्थाइएहिं रायावि । अममचउडसमुपिणाण वडयं साहए तैस्सि ॥ ८०॥
 तेवि य विस्मिदहिययां भणन्ति एएसिपिककमिक्कपि । बहुपुण्यैहं दीसइ किंपुण मत्थेमिमुक्कभो ॥८१॥
 जं एयाइं जिणवरजणणी अह चक्कवट्टिजणणी वा । संपुआइं पिच्छइ इय भणियं सव्वदंमीहिं ॥८२॥
 एत्थंतरम्मि नाणी चारणसमणो समागओ तत्थ । विहिणा पुट्ठो रत्ता सुपिणाण फलंकहइ एवं ॥८३॥
 तथाहि:-

अविरलगलंतमपसलिलमलिणमंडयलद्रंतिदंसणंओ । बहुदाणपवित्तकरो गयगामी तुह सुओ होही ॥८४॥

अय कथयति अनेणामुत्तस्यमानां व्यतिकरं पत्ये । आकर्ण्य सोऽपि ततः प्रमुदितचित्तो भणत्येवम् ॥७१॥
 भविष्यत्येसादृशस्वप्नदर्शनेन तव देवि ! वरपुत्रः । निजनिरुक्कमविरुक्कमाक्रान्तसमग्ररिपुचक्रः ॥ ७२ ॥
 इति भणिते भणति ततो विकसितशतपत्रसदृशवदनेन । एवं भवस्त्विति जनेन्द्रसाधुपादप्रसादेन ॥७३॥
 ततोऽनुमता नृपेण हर्षवशोऽपलपुलककलिताङ्गी । मदकलमन्थरगेमना यजाति निजवासभवने ॥७४॥
 राजा च प्रभाते सकलप्रभातकरणीयजातकृतकृत्यः । आस्थानं दत्त्वा बहुविधनृपमन्त्रिपरिकरितः ॥७५॥
 आहुयति सिद्धपुत्रानष्टाहनिमित्तशास्त्रसुविदग्धान् । ज्ञातजिनवचनसारान् विशारदान् स्वप्नशास्त्रेषु ॥७६॥
 ततस्ते विकसितशतपत्रकुसुममालावल्लम्बिवक्षःस्थलाः । धनसारमिश्रचन्दनविलिप्तगात्राः कनककलयः ॥७७॥
 अक्षतहरितालीकलितमौलय आर्द्राच्छसितवक्षाः । प्रतिहारसूचिता जल्लिप्सा कल्याणवचनानि ॥७८॥
 तत आसनेषु विमलाच्छवत्थपच्छादितेषु निवसन्ति । भूपतिनाऽनुज्ञाताः, प्रतिपात्तिपुरस्तरं सर्वान् ॥७९॥
 सम्मान्य तन्मोलपुप्फवत्थादिकै राजापि । असमचतुर्दशस्वप्नानां व्यतिकरं कथयति तेभ्यः ॥८०॥
 तेऽपि च विस्मितहृदया भणन्त्येतेषामेकैकमपि । बहुपुण्यैर्हस्यते किं पुनः सर्वेषामुपलम्भः ॥८१॥
 यदेतान् जिनवरजनन्यथ चक्कवर्तिजननी वा । संपूर्णान् पश्यतीति भाणितं सर्वदर्शिभिः ॥८२॥
 भ्रान्तरे शानी चारिणश्रमणः समागतस्तत्र । विधिना पृष्ठो राजा स्वप्नानां फलं कथयत्येवम् ॥८३॥
 तथाहि:-

पेवरबलसालिमुंदरवमहुभयस्तंपवंधुरो धीरो । मयलसुरासुरवभो वसहो तह वमहंसजमो ॥८५॥
 भयारिओ तेपस्सी दुंदरिसो रिउगइंदविदाणं । भविही किमोपरोवि य पंचाजणदंसणाहिओ ॥८६॥
 सुरवरविदितं सुरगिरिमिरिम्पि सौरोयजन्निहियन्तिहेहि । मज्जनपणुभविस्सइ मिरिअहिमेफवलोपणो ॥८७॥
 सुइरुपलुभवउवपसंगंधुदेहि भविपमरोहि । निचं निमेवणिज्जो सुमणममाय्यरलोपणो ॥८८॥
 सारपन्डणमसितपणो भविपचओराण जणियमणहरिसो । ससिदंमणेण होही भविपणुमुयप्पहामयरो ॥८९॥
 वयणंमुजान्निम्पिहियसपलजणहिययमोहतिमिरभरो । कुमयगइनेयरणो महस्सकिरणस्स पामणमो ॥९०॥
 लोयणापवरपासापसिहरसेजणियअसमसंमोहो । किनिपदायाकहिओ पडव्व सुधम्म पेत्ताणमो ॥९१॥
 सिवपुरपत्थिपवहुजंतुसत्थपन्थाणमेगन्पडोव्व । मणवेडिपमिद्धिकरो सगविए पुद्गलन्मम्पि ॥९२॥
 दुइदाहपिसापिसयलभविपनिज्जुइपयाणदुल्लभिमो । पडमालओ विमानो पडमनदापम्प सुमिनेण ॥९३॥
 गुणगणरपणाहारो गम्भीरो पवरमत्तसंजुओ । करुणामपरमकन्तिओ रपणापरदंमणे नूणं ॥९४॥
 पेमाणिपमुरगुणगरिओ विमाणाओ इत्थ अबयरड । उत्तकणपवधो पवरविमाणाम्म सगविए ॥९५॥
 तालोएवि मटायो दुल्लहो लोवाण पुप्परहियाणं । संजणियवुवनभूमो प रयणरामिम्पि दंमणमो ॥९६॥
 इहिउणं कम्मवणं सुवक्कजाणानलेण मयनेपि । भविपाण निविटजहिं अवनेइ सिरिम्पि दिट्ठिम्पि ॥९७॥
 किं महुणा ता होही सत्तमतिन्धंकोरो सुओ तुम्ह । धम्मवरचउवहु लोपालोयणपामपरो ॥९८॥

अविबलगतमदसल्लिजमल्लिजगण्डठलदन्तिदंनतः । बहुदानपविपकरो गजगामी तव तुतो भविन्ति ॥८४॥
 भवारबलशालिमुन्दरवृषभोभानरकण्ठवन्धुरो धीरः । सकलसुरासुरवृषभो वृषमन्तथा वृषमर्शनतः ॥८५॥
 मयराहित्येनस्वी दुर्धर्षो रिपुगजन्द्वन्द्वानाम् । भविष्यति कृत्तारोऽपि य पमानवर्दान्तः ॥८६॥
 सुराविहितं सुगमोदिगसे क्षौणेद्वजलभिमालैः । मज्जनकमनुभवित्वाति क्यभियेकावलोकेन ॥८७॥
 सुसकमलोद्भवोरदेशगन्धलुम्पैर्भक्तिभ्रमैः । निचं निषेवणीयः सुमनोमाहायलोकेनतः ॥८८॥
 दारदभनशसिबदनो भविकृषकौराणो जनिमनोहर्षः । दारिद्र्यलेन भविष्यति भविजनहुमुदन्तामरः ॥८९॥
 जणनांशुबालनिर्मथितसकज्जननददमोहतिमिरमरः । कुपतप्रतेकोदरणः सप्तपिरणस्य दर्शनतः ॥९०॥
 कोराप्रदवरमासादुशितसंज्ञनितासमसंशयः । कीर्तिपत्रावशन्तिो ध्वज इव सुपत्रस्य दर्शनतः ॥९१॥
 शिवपुरप्रसिधयबहुजन्तुसार्धपस्वानमहलपट इव । मनोबाम्बिडउसिद्धिकरो दहे दुष्कारान्तो ॥९२॥
 दुःखदाहपिसापिसितमवजमदिहनिर्हुनिपन्ननदुर्लभिः । वद्यतलो दिदाकः वदनदागम्य म्बन्धेन ॥९३॥
 गुणगणरत्नाधारो गम्भीरः पवरसकलसंयुक्तः । करुणाश्रमकन्तिो रत्नाकरदक्षिणे नूनम् ॥९४॥
 पेमानिपमुरम्पवनाहो विमानादवावतरति । उत्तपकनकचूर्णं प्रवाविमाने दहे ॥९५॥
 त्रैलोक्येऽपि मटायो दुर्लभो लोचनो पुष्परहिणाम् । संजनिपुवनभूमौ रत्नराटोर्दंनतः ॥९६॥
 दग्धा कर्मरतं शुद्ध्यमानलेन सख्यमपि । भविजनो निविडज्जीवानमन्यदपि दित्तिरे दहे ॥९७॥

आयन्निऊणमेवं हरिसेण विसज्जिउं नमंसित्ता । नरवड्ढा मुणिनाहो गओ य हियइच्छियं ठाणं ॥१९॥
 तेसिं च सिद्धपुत्ताण दावियं पारितोसियं दविणं । आसत्तपुरिससंतइदालिद्विभदसंजनयं ॥१००॥
 एत्तो देवीभवनं गंतूणं साहियं महीवड्ढा । चउदससुमिणाण फलं जह कहियं तेहिं सविसेसं ॥१०१॥
 सोऊण सुमिणविवरणमुल्लसियासमपमोयजुत्ताए । सुररमणिसरिसवइदंतविन्मभाए तओ तीसे ॥१०२॥
 तित्थयरपभावेण दूरयरविलीणरोयनियराए । परिवड्ढिउमारद्धो गम्भो सह देहकंतीए ॥१०३॥
 अह सोहिउं पउत्ता देवी गम्भयभावओ अहियं । खीरोयजलहिबेल्लव पवरमुत्ताहलसणाहा ॥१०४॥
 अंतरवटिदिवियउगमंतनवतरणिकिरणविच्छुरिया । तियसायलनिम्मलकणयसाणुभित्तिव्व अइरुरा ॥१०५॥
 अन्मंतरपाउअभुपअसमससिमेंडला नहसिरिव्व । फलिहवरणीव अंतरनिहितवररणपम्भारा ॥१०६॥
 सुयणपयोहरमंडलपरिमंडियगयणविमलवच्छयला । उल्लसितवलायावलयहासिरी पाउससिरिव्व ॥१०७॥
 इय गम्भट्टियजिणवरपभाववइदंतकंतसव्वंगा । रेइइ नवकण्ठमल्लइयव्व मणोहरा देवी ॥१०८॥
 अह सुपइदस्स गिहे इंदाएसेण धणवइप्पमुहा । मुंचंति जक्खनियरा मणिरयणसुवन्नदविणमरं ॥१०९॥
 बहुविहमशुभभोगंगसंचयं तह पसत्थवत्थाणि । विविहाभरणाणि य किरणजालकलियाणि विकिरंति ॥११०॥
 अवर्णिति वाउदेवीउ कयचरं तत्थ तम्मि समपम्मि । गंघोययथाराधोरणीए वरिसंति तह मेहा ॥१११॥
 सव्वाविरिउसिरीओ मुंचंति समंतओ कुसुमवुद्धि । आयरिसं दंसंति य जोइसियाणं पुरंधीओ ॥११२॥

किं बहुना तस्माद्भविष्यति सममतीर्यङ्करः सुतस्तव । धर्मवत्त्वकर्त्ता लोकालोकप्रकाशकरः ॥१२८॥
 आकर्त्तयं हर्षेण विमृश्य नमस्यन्वा । नरपतिना मुनिनाथो गतश्च हृदयेऽस्ति तं स्थानम् ॥१२९॥
 तेभ्यश्च सिद्धपुत्रेभ्यो दापितं पारितोषिकं द्रविणम् । आसत्तपुरुषसंततिदारिद्र्यविमर्दसंजनकम् ॥१३०॥
 इतो देवीभवनं गत्वा कथितं महीपतिना । अतुर्दशस्यप्नानां फलं यथा कथितं नैः सविशेषम् ॥१३१॥
 ध्रुवा स्वप्नविवरणमुल्लसिताममप्रमोदमुक्तायाः । सुररमणीसदृशवर्धमानविभ्रमायास्तनन्तम्या ॥१३२॥
 तीर्थंकरप्रभावेण दूरगविन्दानुरागनिकगयाः । परिवर्धितुमारब्धो गर्भः सह देहकान्त्या ॥१३३॥
 यत्र शोभितुं प्रवृत्तां देवी गर्भप्रभावतोऽधिकम् । क्षीरोदनलधिबेल्ले प्रवरमुक्ताफलसनाथा ॥१३४॥
 अन्न प्रतिविम्बितोद्भूतवतरणिकिरणविच्छुरिता । त्रिदशावलयनिर्मलकनकसानुभित्तिरियातिरुचिरा ॥१३५॥
 अन्मन्तरपाउअभुपअसमससिमेंडला नमःशीरिव । स्फटिकवरणिगिवान्तर्निहितयररत्नप्राग्भारा ॥१३६॥
 सुयनपयोहरमंडलपरिमंडितगयणविमलवक्षस्तला । उल्लसितवलाकावलयहासवती प्रावृद्धागि ॥१३७॥
 इति गर्भविम्बितवरप्रभाववर्धमानकान्तमवाङ्मा । गजने नवकण्ठद्रुमलतिकेय मनोहरा देवी ॥१३८॥
 यत्र सुपनिष्ठस्य गृहे इन्द्रादेवान वनयतिप्रमुखाः । मुद्यन्ति यशनिकरा मणिरत्नमुष्णं द्रविणमरम् ॥१३९॥
 बहुविहमोदोदभोगंगसंचयं तथा प्रसन्नवत्थाणि । विविधभरणानि च किरणजालकलितानि विकिरंति ॥१४०॥
 अवनर्त्तन वाउदेवीउ कयचरं तत्थ तम्मिन् समये । गन्धोदकवाराधोरण्या वर्धन्ति तथा मेधाः ॥१४१॥

नरयेमाणियमुवणवासिदेवानं पवररेपणीओ । देवि धुणंति मचीए सासणं सह पट्ठिण्ठंति ॥११३॥
 निणमणणीए पुरओ दिसिदेवीओ दसावि गावन्ति । वीणावेणुमुवेगाइमहुरमुणि मणहरं गेयं ॥११४॥
 किं बहुना;
 जय-जीव-नन्दे-दशाइकोमन्तालावपेमत्ताहिं सया । सेविज्ज पेदीहिं व सुररमणीहिं पुहइदेवी ॥११५॥
 पिण्ठेन्ती नटनाटयपिण्डणयाइं कयाइ, करुणाए । विवरंती दुत्तिपाणं कयावि तवणिज्जपुंजाइं ॥११६॥
 आयदेवी य पुराणपुरिमचरियाइं सवणमुहयाइं । कइयावि नवरसोहं पिण्ठेन्ती सहियणाणुगया ॥११७॥
 हुणमाणी कइयावि य नियवंपुवहजणस्स परिहामं । कइयावि धम्मसंयदकहावियारं नितामिती ॥११८॥
 परिवालइ तं गर्भं नो अइण्ठेहिं नाइमहुरेहिं । नो अइत्तिहेहिं नाइअंत्तिहेहिं न कइएहिं ॥११९॥
 नो अइकत्ताएहिं न याइसीएहिं नाइन्वणेहिं । सव्भोउपमुहएहिं आहारोहिं पुहइदेवी ॥१२०॥
 संपुमम्मि य समए सुपइट्ठमहानिवस्स रज्जम्मि । जणपेनी कल्हाणं परिपूरिपसपल्लोहेलया ॥१२१॥
 जिट्ठस्स धारसाए सिपाए रयणीए इइयजामम्मि । सत्तमनुलदांसाए सुपविजम्मि य मुहुत्तम्मि ॥१२२॥
 उवट्ठणटिप्पसु रविमंगलसुवत्तपुवरविमुएसु । सोमम्मि निताहरपे किंदियठाणटिप्पगुणम्मि ॥१२३॥
 वीपव्व नवसमंके अहिणवमुत्ताहं सुसुत्तिय । सुरगिरिधरज्ज नवकल्पपावणं पसविपा पुत्तं ॥१२४॥
 तं दइट्ठणं तिहुपणादिवापरं तेषकंतिपरिफण्णिपे । पुच्चदिसा निव वियसियमुहकयन्ता रेइए देवी ॥१२५॥

तत्रा अपि प्रभुभिर्भ्यो मुञ्चन्ति समन्ततः पुंसुमृष्टिम् । आदर्श दर्शयन्ति च ज्योतिष्काणां पुरन्ध्रयः ॥११२॥
 व्यन्तरथैमानिकमुवनवांसिदेवानां प्रवहरमण्यः । देवी स्तुवन्ति भक्त्या शासनं तथा प्रसीच्छन्ति ॥११३॥
 जिनजनन्याः पुरतो दिग्देव्यो दशावि गावन्ति । वीणावेणुमुदद्गादिमधुरध्वनि मनोहरं गेयम् ॥११४॥
 किं बहुना;
 जय-जीव-नन्देयादिकोमलालापेदन्ताभिः सदा । सेव्यते चेटीभिरिव सुररमणीभिः श्रुतिदीर्घा ॥११५॥
 पश्यन्ती नटनाटकमेक्षणकानि कदापिद, करुणया । विवरंती दुःखितेष्वः कदापि तपनीयपुञ्जान् ॥११६॥
 आकर्णयन्ती च पुराणपुरुषचरितानि श्रवणमुत्सदानि । कदापि नगरगोष्ठां पश्यन्ती सतीजनानुगतान् ॥११७॥
 कुर्वाणा कदापि च निजजन्मुहधुजनस्य परिहासम् । कदापि धर्मसंयदकथाविचारं निशामयन्ती ॥११८॥
 परिपालयति तं गर्भं नो अयुष्मैर्नातिमपुः । नो अतिविक्रान्त्यामर्न कटुकैः ॥११९॥
 नो आसिक्पायकं चालिदीर्घातिरुच्यते । सर्वर्तुमुसुन्दराहारैः श्रुतिदीर्घा ॥१२०॥
 संपूर्णं च समये मुप्रतिष्ठमहानृपस्य राज्ये । जनयन्ती कल्याणं परिपूरितसकलदोहदा ॥१२१॥
 ज्येष्ठस्य ह्यदृश्यां सिताया रज्ज्या द्वितीयायाम् । सत्तमनुन्ताराद्यौ सुप्रवित्रे च सुहृते ॥१२२॥
 उत्कृष्टानस्थितेषु रविमङ्गलशुक्लवृषविमुतेषु । सोमे विद्यास्ताप्ये केन्द्रस्थानस्थितमुरौ ॥१२३॥
 द्वितीये नवशरीरमभिनयमुक्ताफलं मुमुक्षुरिव । सुरगिरिधरेव नवकल्पपादं प्रसूता पुत्रम् ॥१२४॥

एतन्तरम् सहसा आणदियसयलतिहुअणामोयं । मंदो तिसिरो मुरही गयेणे पविपंमिओ पवणे ॥१२१॥
 सचराचरजंतुणं अइसुहओ गरुपविष्णुकरो य । संभूओ नरपमुवि खणमित्तेणं समुज्जोओ ॥१२२॥
 पमज्जियंघ घरणीए मंडलं तह पढंजणमुरेहि । उवसंतरेणुनिपरं घणेहि मंघोदयं वुट्ठं ॥१२३॥
 उउदेवीओ कुसुमाण पंचवज्जाण पयरमुवर्णति । समकालमग्निदेवीओ दीवए तत्थ दीवंति ॥१२४॥
 सुपइट्ठनिवइधवणे धणयापसेण जंमगसुरावि । वररयणकणयवसणाभरणसमूहं च वरिसंति ॥१२५॥
 देवेहि देवीहि इंतेहि पदिनियत्तमाणेहि । वाणारसीवि जाया तज्जेनं अमरनयरिव ॥१२६॥
 एत्तो य मूइकम्मावसरं मुण्डिउण ओहिनाणेणं । अट्ट दिमाकुमरीओ अट्टोगाओ तहि इति ॥१२७॥
 पवरविमाणाख्खुडा चउसामाणियसहसपरियरिया । अणिआहिवेहि सत्तहि सत्तहि अणिएहि संयुक्ता ॥१२८॥
 अमरकरिक्कुंभविन्मपओहराभरणभूसियसरीरा । जिणजणिसमीवं तत्तखणेण एयाओ संपत्ता ॥१२९॥
 तं जहाः—

भोगकरा भोगवई सुभोगा भोगमालिणी । तोयधारा विचिता य पुप्फमाला अर्णिदिया ॥१३०॥
 ति पयाहिणीकरेउं जिणवरजणणि पैराए भत्तीए । सज्वाओवि समकालं धुणंति कलकोइल्लखेणं ॥१३१॥
 कहं विय;
 नमिमो तिहुयणरमणीसिरभूत्तणरयणविन्ममे देवि । पपकमलं कोमलललियंअंगुलीपवरदलकलियं ॥१३२॥

तं दृष्ट्वा त्रिभुवनदिवाकरं तेजःकान्तिपरिकलितम् । पूर्वदिगिव विकसितमुखकमला राजते देवी ॥१३५॥
 अत्रान्तरे सहसाऽऽनन्दितसकलत्रिभुवनाभोगम् । मन्दः शिशिरः सुरभिर्गगने प्रविजृम्भितः पवनः ॥१३६॥
 सचराचरजन्तूनामतिमुल्लसो गुरुविस्मयकरश्च । संभूतो नरकेऽपि क्षणमात्रेण समुद्योतः ॥१३७॥
 प्रमाजितमिव धरण्या मण्डलं तथा प्रमज्जनसुरैः । उपशान्तरेणुनिकरं धनैर्गन्धोदकं वृष्टम् ॥१३८॥
 ऋतुदेव्यः कुसुमानां पद्मवर्णानां प्रकरमुपनयन्ति । समकालमग्निदेव्यो दीपकांस्तत्र दीपयन्ति ॥१३९॥
 सुमतिष्ठन्पतिमवने धनपादेषेन जृम्भकसुरा अपि । वररत्नकनकवसनाभरणसमूहं च वपेन्ति ॥१४०॥
 देवैर्देवीभिरायद्विः प्रतिनिर्वर्तमानैः । वाणारस्यपि जाता तल्लमभरणगरीव ॥१४१॥
 इतश्च त्तुतिकर्मावसरं ज्ञात्वाविज्ञानेन । अष्ट दिक्कुमार्योऽधोलोकात् तत्रायन्ति ॥१४२॥
 पवरविमानाख्खुडाधत्तुःसामानिकसहसपरिकरिताः । अनीकाधिपैः सप्तभिः सप्तभिरनीकैः संयुक्ताः ॥१४३॥
 अमरकरिक्कुंभविन्मपयोधराभरणयुपितशरीराः । जिणजन्तूनांसमीपं तत्तखणेनैताः संप्राप्ताः ॥१४४॥
 तद्यथाः—

भोगकरा भोगवती सुभोगा भोगमालिनी । तोयधारा विचित्रा च पुष्पमालाऽनिन्दिता ॥१४५॥
 त्रिः प्रदक्षिणीकृत्य जिणवरजन्तूनां परया भवत्या । सर्वा अपि समकालं स्तुवन्ति कलकोकिलखेण ॥१४६॥
 कथमिव;

आमंसारं दसमुवि दिमामु परिमपउ निम्भरं देवि । सरयनिमायरहद्वियहारपवन्तो जसो तुज्ज ॥१३८॥
 तुमएचिय संपत्ता रेहा मज्झमि पुत्तवंतीण । जीए नियउयरं उज्जुहो सनमजिणिंदो ॥१३९॥
 इय सुहरं जिणजणणि नमिउं जंपंति गुरुपमोएण । न हु देवि । भाइयत्वं जं अम्हे दिसि कुमारीओ ॥१४०॥
 एयस्स सयलभुवणिक्कामाणिओ जिणवरस्स भचीए । नियअहिगारगुरुवं जम्मणमहिमं विहिस्मानो ॥१४१॥
 इय अणुजाणावेउं जिणजम्मणभवणचउदिमिं विट्ठियं । जोयणमिचं गिनं वनगयतगकट्टयपनं ॥१४२॥
 तसखणविउच्चिएणं मवट्टगसाउणा समगंवि । दुग्गंधं अवणेउं जिणजगणीए अंदग्गमि ॥१४३॥
 गापंतीउ गुरुहरिमवियसियत्तीओ तत्थ विट्ठंति । एवं उहददिमाओवि देवीओ इति पयाओ ॥१४४॥
 मेहंकरा मेहवई सुमेहा मेहमान्णिणी । सुवस्त्ता वच्छमिना य वारिसेणा वन्नाइगा ॥१४५॥
 तो पेउच्चियमेहेण महियत्वं निहपरेणुयं काउं । सोरउमगुणापददियभमउउं पुणवत्तिमं च ॥१४६॥
 तित्थयरगुणसमूहं अइमदूरसरेण मवणसुहएण । आमग्गमि टियाओ गापंति गुरुपमोएणं ॥१४७॥
 अहंपोरच्छिमरुपगाओ अट्ट देवीउ दिसि कुमारीओ । नियवरियणमटियाओ पयाओ आगया मत्थ ॥१४८॥
 नंदुत्तरा ये नंदो जानेदा नंदिवदणा । विजया य पेजपंती जयनी चापराजिया ॥१४९॥
 दिणहरिपिसरिण्ठे करे परेउणहएणं विमलं । पुच्चदिसि संठियाओ गापंति गुणे जिणिइम ॥१५०॥
 अह दद्विणरुपगाओ एवेचिय अट्ट दिमि कुमारीओ । मुणियजिणजम्मणाओ प्याउ समागयाउ मटि ॥१५१॥
 नमामाभिसुवनरमणीशितोभूषणरत्नविधमे ! देवि ! । पादवत्तं कोमलान्निभाहगुणिवरदत्तकल्लिम ॥१५२॥
 आसंसारं ददावपि दिक्षु परिआम्यतु निर्भरं देवि ! । दारलिताकरदहसितहारवत्तं यथागुह ॥१५३॥
 स्वयैव संप्राप्ता रेखा मध्ये पुत्रवतीनाम् । यथा निजोदरेणोद्गमः सत्यजिनेन्द्रः ॥१५४॥
 इति सुचिरं जिनजननीं नत्वा जल्पन्ति गुरुप्रमोदेन । न तनु देवि ! भेतव्यं यद् वयं दिक्षुमार्य ॥१५५॥
 एतस्य सखलभुवनकन्यामिनो जिनवरस्य भक्त्या । निशुषिकागानुत्तवं जन्मगहं विद्याम्यामः ॥१५६॥
 हरयनुजाप्य जिनजन्मभवनचतुर्दिक्षु विहितम् । यो मनमार्य क्षेत्रं व्यस्यतपूजयच्छत्र पत्रम् ॥१५७॥
 साक्षणविकृषितेन मेवर्तकयापुना समप्रमपि । दुग्न्धमपनीय जिनजनन्यो अदूरे ॥१५८॥
 गायन्त्यो गुरुदर्पविकसिताश्चत्नत्र मिष्ठानि । एवमूर्ध्वदिशोऽपि देव्य आसन्त्येता ॥१५९॥
 मेपट्टा मेपवती सुमेधा मेपमानिनी । सुवस्ता वन्मसात्रा च वारिसेणा वल्लहका ॥१६०॥
 ततो विजुर्वितमेनेन महीतमं निहतोशुकं कृत्वा । शौगन्धगुणाहृतमरकुलं पुण्डरीकं च ॥१६१॥
 तीर्थकरगुणममूहमतिगपुत्तवरेण धवणसुखदेन । आसले गिन्या गायन्ति गुरुप्रमोदेन ॥१६२॥
 अथ पारम्यरचकादए देव्यो दिक्षुमार्यः । निजरिजनसटिगा दत्ता आगयन्त्यत्र ॥१६३॥
 नन्दोत्तरा च नन्दोऽऽजन्ता नन्दिवर्त्तना । विजया च वैजयन्ती जयन्ती चापराजिता ॥१६४॥
 दिनकरविद्यताहतं को कृत्वा दर्पणं विमलम् । पूर्वदिशि सम्भिता गायन्ति गुणजिनेन्द्रम् ॥१६५॥
 अथ दक्षिणरचकादमेवाह दिक्षुमार्यः । ज्ञानजिनजन्मान एताः समागयन्त्यत्र ॥१६६॥

समाहारा पद्मा य सुप्रबुद्धा जमोहरा । लम्बीवती भोगवती चित्रगुप्ता वसुन्वरा ॥ १५२ ॥
 करकमले कलिऊण भिंगारं सुरहिसल्लिख्यदिपुञ्चं । पट्टणो दाहिणपामे ठियाओ गायन्ति गुणनियरं ॥ १५३ ॥
 अह पच्छिमरूपगटिपा पवरविमाणेण दिसिहूमारीओ । अट्टेव भक्तिमग्निभगमो एया पविमंति ॥ १५४ ॥
 इलदेवी सुरादेवी पुहई पडमावई (तहा ?) । एगनामाऽनवमिया भद्राऽमाया य अट्टमा ॥ १५५ ॥
 करकमलकलियसुविसालताल्यिंयाओ दाहरन्तीओ । पच्छिमदिमाठियाओ थुणंति नित्ययग्गुणनिवहं ॥ १५६ ॥
 अह उत्तरिल्लरूपगे वत्थन्वाओ दिसाकुमारीओ । अट्टेव आगयाओ नरुणनग्गट्टाओ एयाओ ॥ १५७ ॥
 वारुणी पुण्डरीका य भीमकेसा अन्धुका । आमा सञ्चण्हा चेव हिदिदेवी मिग्गि तडा ॥ १५८ ॥
 करकमलकलियसियचामराओ उत्तरदिसिम्मि देवस्म । नमिऊण पुहइदेवि पुञ्चक्रमेणं च चिट्ठंति ॥ १५९ ॥
 अह विदिसिरुपपरिवासिणीओ चत्तारि दिसिहूमारीओ । चित्ता य चित्तकण्या सुत्तेरासोयामणोनामा ॥ १६० ॥
 नमिऊण पुहइदेवि ठाउं विदिमासु चउमुवि क्रमेण । सुन्दरपडवडत्या गायन्ति जिणम्म गुणनिवहं ॥ १६१ ॥
 मज्झिमरूपगट्टिओ दिसाकुमारीओ इति चत्तारि । तं जह रुंया रुंयमा मुरुया रुंयगावईनामा ॥ १६२ ॥
 तत्पामंतं नाहीनालं कप्पंति जिणवरिदस्म । चउरंगुलाउ उइदं खणंति ततो य वरविवरं ॥ १६३ ॥
 तं तत्थ नाहिनालं ठविऊण पंचवण्णरयणोई । पूरंति तदुपरि तो रयंति हरियाल्लगुरुपीडं ॥ १६४ ॥
 तयणंतरं च अइमणहराई कयलीहराई तिनेव । पेउव्विऊण तेसिं च मज्झभागम्मि रम्माई ॥ १६५ ॥

समाहारा प्रदत्ता च सुप्रबुद्धा यशोधरा । लम्बीवती भोगवती चित्रगुप्ता वसुन्वरा ॥ १५२ ॥
 करकमले कलियत्वा भृङ्गारं सुरमिसलिलपरिपूर्णम् । प्रमोदक्षिणपार्श्वे स्थिता गायन्ति गुणनिकरम् ॥ १५३ ॥
 अथ पश्चिमरूपकस्थिताः प्रवरविमाणेन दिक्कुमार्यः । अष्टैव भक्तिमरनिर्भरा एता प्रविशन्ति ॥ १५४ ॥
 इलादेवी सुरादेवी शुचिर्वा पद्मावती । एकनासाऽनवमिका भद्राऽशोका चाष्टमी ॥ १५५ ॥
 करकमलकलितसुविशालतालवृन्ता दीर्घाक्ष्यः । पश्चिमदिक्स्थिताः स्तुवन्ति तीर्थकरगुणनिबहम् ॥ १५६ ॥
 अथोत्तराहलुणके वास्तव्या दिक्कुमार्यः । अष्टैवागतास्तस्यप्रगल्भा एताः ॥ १५७ ॥
 वारुणी पुण्डरीका च मिश्रकेशाऽलम्बुका । आशा सर्वप्रभा चैव ह्रीदेवी श्रीस्तथा ॥ १५८ ॥
 करकमलकलितसितचामरा उत्तरदिशि देवस्य । तत्वा शुचिर्वादेवी पूर्वक्रमेण च तिष्ठन्ति ॥ १५९ ॥
 अथ विदिगुरुचक्रपरिवासिन्मध्यतसो दिक्कुमार्यः । चित्रा च चित्रकनका सुतेरासौदामनीनामानौ ॥ १६० ॥
 तत्वा शुचिर्वादेवी स्थित्वा विदिक्षु चतसृष्ववि क्रमेण । सुन्दरपदीपहस्ता गायन्ति जिनस्य गुणनिबहम् ॥ १६१ ॥
 मध्यमरूपकस्थितयो दिक्कुमार्य आगन्ति चतस्रः । तद्यथा रुचा रुचांशा मुरुचा रुचकावतीनामा ॥ १६२ ॥
 तत्रागत्य नाभिनालं कल्पयन्ति जिनवेन्द्रस्य । चतुरङ्गुलादूर्ध्वं खनन्ति ततश्च वरविवरम् ॥ १६३ ॥
 तन् तत्र नाभिनालं स्थापयित्वा पञ्चवर्णैस्तैः । पूरयन्ति तदुपरि ततो रचयन्ति हरितालगुरुपीडम् ॥ १६४ ॥
 तदनुन्तरं चातिमनोहराणि कदलीगृहाणि त्रीण्येव । विकृत्य तेषां च मध्यभागे रम्भाणि ॥ १६५ ॥

पंचप्यारमणिरयणरइयकुट्टिमनलाइं विउलाइं । दारप्यएससंडवियकणयमयपुन्नकलसाइं ॥१६६॥
 उदामरूपवरसालहंजिपारेहिराइं विर्येति । उत्तरदाहिणपुन्वासु निधि चउसालभयणाइं ॥१६७॥
 तेसिं च मज्झभागे महग्गमणिखंडमंडियतलाइं । नियकिरणजालविरइयमुसिंदकोदंदंदाइं ॥१६८॥
 वरकणयपञ्चयमिलावित्थिन्नाइं ठवेति तिन्नेव । सीदामणाइं तत्तो नित्ययरं गग्गभत्तीए ॥१६९॥
 करयलपुडेण पित्तुं जिणवरजणणिं च दाहिणदिमिम्मि । निमिपाविनि य वरचाउमाल्मीदामणे तत्तो ॥१७०॥
 अभंगंति सरारं सयपागसहसतपागतेल्लेहिं । तेसिं पढाणगंधुद्धुरेहिं परमणमोएण ॥१७१॥
 उन्वट्टिऊणं उभयं सुगंधउन्वट्टणेण धमेव । पुन्वाभिमुहं चउसाल्पवरसीदासणे ठविंडं ॥१७२॥
 गंधोदएण पुप्फोदएण मुद्धोदएण ष्ठाविनि । पवरमणिरयणकणयाभरणेहिं तमो विभूमिति ॥१७३॥
 उत्तरदिमिम्मि चउमाल्पविउलसिंदासणे निरेसेउं । संतिनिमित्तं होम करेति गोमीसदाम्महिं ॥१७४॥
 नियपप्यभावपरिरविययस्सवि जिणस्स जीयमेयंति । काऊण पवररववापुट्टियिं वंधयंति तमो ॥१७५॥
 ताहिंति सवणमूले रपणुक्के एरिसं वयंतीओ । सत्तकुलपञ्चपाऊ अण्णहिटयसारणो दवगु ॥१७६॥
 पणयजणपूरिपासो दूरपरपत्तीणरोयमोगो य । इय भणिऊणं जम्मणगेहम्मि ठविनि निजजणणि ॥१७७॥
 तत्तो महुरसरेण गायंति निर्णिद्धभूरिगुणनिवहं । हरिसेण समहिंयंति पुहरदेवांममावम्मि ॥१७८॥
 इय जस्म जम्मकिं जिणस्स एण्णदिमिउमारीहिं । लहुमेव समन्थिज्झइ भर्त्ताए परमहरिसेणं ॥१७९॥

पयप्रकारमणिरत्नरचितकुट्टिमतलानि विपुलानि । द्वारप्रदेशमंस्थापितकनकमयपुण्यकलदानि ॥१८०॥
 उदामरूपवरशालभञ्जिकाराममानानि विरचयन्ति । उत्तरदाक्षिणपूर्वासु ग्रीणि णतुःशालमबनानि ॥१८१॥
 तेषां च मध्यभागे महार्घमणिखण्डमण्डिततलानि । निजकिरणजालविरचितगुरेन्द्रशरदण्डदण्डानि ॥१८२॥
 वरकनकवर्णाशिलाविम्वीर्णानि स्थापयन्ति ग्रीण्येव । सिंहासनानि तनूनीधंकरं गुरभश्या ॥१८३॥
 करतलपुटेन गृहीत्वा जिनवरजननी च दक्षिणादिदि । निषादयन्ति च वरचतुःशालसिंहासने ततः ॥१८४॥
 अभ्यर्हन्ति शरीरं दानपाकमहमश्वतथैः । तयोः प्रधानगन्धोद्भूतं परमप्रमोदेव ॥१८५॥
 उद्गन्धोभयं सुगन्धोद्भूतंनैवमेव । पूर्वाभिमुखं णतुःशालप्रपरमिदासने स्थापयित्वा ॥१८६॥
 गन्धोदत्तेन पुष्पोदत्तेन मुद्धोदत्तेन रत्नवयन्ति । पवरमाणिरत्नकनकामरणस्तनी विभूषयन्ति ॥१८७॥
 उत्तरदिशि णतुःशालविपुलमिदासने निवेश्य । शान्तिनिमित्तं होमं कुर्वन्ति गोशर्षपुग्गभिः ॥१८८॥
 निजकप्रभापरिरक्षितस्यापि जिनस्य जीनमेतदिति । कृन्वा प्रवररक्षापुट्टिकरं वपन्ति ततः ॥१८९॥
 श्राद्धयन्ति श्रयणमूले रत्नोपलानीरसं वदन्त्यः । समकुलकर्णायुगप्रतिहननात्मनो यवगान् ॥१९०॥
 प्रणतमनपरिभासो दूरतरपत्तीनरोयसोऽप्य । इति मणित्वा जन्मगेहे स्थापयन्ति जिनजननीन् ॥१९१॥
 ततो महुरसरेण गायन्ति जिनैन्द्रभूरिगुणनिवहम् । हर्षेण ससुपसयन्ति द्रुधिविदेवीसमोपे ॥१९२॥
 इति यस्य जन्मकृत्यं जिनस्य पश्यसाक्षिद्विबुमारोभिः । सत्त्वेव समर्प्यते यवग्या परमदत्तेन ॥१९३॥

एवंतरमि सोहम्मरूपमायिस्स सुखविन्दम । सीहामणं पक्कं तह कंठे नमो मइया ॥१८०॥
 अडविमिहो सुरिंदो रोमारुणलोयणो विचितेड । ननु कम्म मग्गल्लंकी पंमुदी मयं जाया ॥१८१॥
 को वा कयंतदुज्जपकडवत्तविवत्तेवगोयरं पत्तो । गणपणो वा मल्लद्वय वज्जजाळामु सो मज्ज ॥१८२॥
 को वा निपज्जनमणो अगाहवसणोपहिम्मि दुच्चुद्धो । संचालियं गिरंमि हु जेण सीहामणं मज्जा ॥१८३॥
 इय चिंताकुलियमणो दिसिदसयं जा पण्योयमाणोवि । न हू किरिपि नियड पुग्गो पुणोवि ता चित्तपसक्को ॥१८४॥
 किं मज्ज चवणकालो अह सोवि न संपयं घट्ट जम्हा । कंठेड नापरत्त न परिमियायंति तु सुपाणि ॥१८५॥
 अज्जवि य न हु विरचड सचीजणो नेय फुरड दीणत्तं । न निमेमिणी य दिट्ठा कथाणि यनेय मलिगानि ॥१८६॥
 इय जा अणप्पकुवियप्पसंकुलो नियड अवहिनाणेण । ता सीहासणकंठिक्काणं मुण्ड जिणज्मो ॥१८७॥
 ता उट्टेड सीहासणाड गंतुं पयाइं सत्तह । तन्य डिमोवि हु सङ्गयएण हग्गिमेण धुण्ड जिण ॥१८८॥
 सिहासणे निसण्णो पुणोवि चित्तेड सुरवई एवं । इदो अचित्तीयां पिच्छमु परिचितियं पावं ॥१८९॥
 तो आणयेइ हरिसेण सुरचमूंसायियं तियमनाडो । भो सांहम्मसभाण गंमूण ल्हंवि तिलुत्तो ॥१९०॥
 मेहोहगहिरघोसं जोयणैवित्तं सुयोसवरयंटे । ताडेऊणं मइया रवेण घोमेड नह एवं ॥१९१॥
 भारइस्सिक्के सत्तमतित्थयरो संपयं समुप्पन्नो । वाणारसीए सको चलिओ से जम्ममहिमन्यं ॥१९२॥
 तो भो देवा ! तुम्हे सच्चालंकारभूसिया सव्ये । सव्येहि नाहएहि सव्यवलेणं च संसुत्ता ॥१९३॥

अत्रान्तरे सौधर्मकस्वप्नामिनः सुरबरेन्द्रस्य । सिंहासनं प्रकम्पते तत्कम्पेन ततः सहसा ॥१८०॥
 अतिविस्मितः सुरेन्द्रो रोमारुणलोचनो विचिन्तयति । ननु कस्य स्वर्गलक्ष्मीः परादुर्मुखी सांप्रतं नाता ॥१८१॥
 को वा कृतान्तदुर्जयकटाक्षविशेषगोचरं प्राप्तः । गमनमना वा शुलभ इव वज्रज्वालासु कं मम ? ॥१८२॥
 को वा निमज्जनमना अगाधन्यसनेद्वी दुर्बुद्धिः । संचालिते स्थिरमपि हि येन सिंहासनं मम ? ॥१८३॥
 इति चिन्ताकुलितमना दिग्दशकं याक्त् प्रलोकमानोऽपि । न हि किमपि पश्यति पुरतः पुनरपि तनाश्लिन्नयति शकः ।
 किं मम च्यवनकालोऽप्यसौऽपि न सांप्रतं घटते यस्मात् । कम्पते नापरतरुर्न परिस्त्रायन्ति कुसुमानि ॥१८४॥
 अद्यापि च न हि विरज्यते शचीजनो नैव स्फुरति दीनत्वम् । न निमेषिणी च दार्ष्ट्यंस्त्राणि च नैव मलिनानि ॥१८५॥
 इति यावदन्तद्विचित्रत्वमंकुलः पश्यत्यवधिज्ञानेन । तावत्सिंहासनकल्पैककारणं जानाति निनज्म ॥१८६॥
 तत उत्थाय सिंहासनाद् गत्वा पदानि सप्ताष्ट । तत्र स्थितोऽपि हि शक्नोत्तेन हर्षेण स्तवीति विनज्म ॥१८७॥
 सिंहासने निपण्णः पुनरपि चिन्तयति सुस्पतिरेवम् । हा धिगचिन्तनीयं पश्य परिचिन्तितं पापम् ॥१८८॥
 तत आन्रपमति दृष्टेण सुरचमूंस्वामिनं त्रिदशनाथः । भोः सौधर्मसभायां गत्वा लघ्वपि त्रिः ॥१८९॥
 मेधैःपगमीरघोषां योजनदृष्टां सुयोपावरणयाम् । तादामित्वा महता रवेण घोषयत तथैवम् ॥१९०॥
 भारतक्षेत्रे सममतीर्षकः सांप्रतं समुत्पन्नः । वाराणस्यां शक्यलितस्तस्य जन्ममहिमार्थम् ॥१९१॥
 ततो भो देवाः ! पूयं सर्वालङ्कारभूषिताः सर्वे । सर्वैर्नारिकैः सर्वैर्वलेन च संसुक्ताः ॥१९२॥

नतः सत्यविभूतये आगच्छेत् पञ्चरनियविमाणां । दिव्यच्छरादि महिषा सैत्रसयासं लङ्घुं गृह ॥१९४॥
 इयं नियमनाद्वयणं सोऽं विणयणं सुरचमूसापी । तुरियगई-गंतूणं सोऽहम्मसभायं तिसुत्तो ॥१९५॥
 मादः सुयोसपेयं तांसे घणयोसपदिरववसेणं । अधाणवि घंटाणं घटीसं सयसहस्तां ॥१९६॥
 एगूणगाईं समकालमेव फाउं रणज्जणारावं । पारद्धां तण्णदिरवोवि समणं समुच्छलिओ ॥१९७॥
 एत्थंतरम्मि पंचविहविमयसेवापमत्तचित्तावि । देवा तमेगकालं वज्जिरघंत्तरं सोऽं ॥१९८॥
 चित्तेति विं विपुहंतं चंदवंसेदभंदयस्स रवो । रयणयविमाणां लिपिफिल्लणेणं पविन्थरिओ ॥१९९॥
 निगुणिज्जेतो संगुद्धमुद्धट्टिपयाहिं अपररमणीहिं । हा नाहं रक्ख रक्खवि जंपिरीहिं भयवसेणं ॥२००॥
 दणुयवद्वदरिमियतियसमुद्दगगज्जिभीसणो भुवणे । सव्यत्तोवि विपंभइ घंटाणं रणरणांरावो ॥२०१॥
 इयं चित्तायं सिदित्तियमाणिणिगादावज्जुदकेडम्मि । संजायं सुरनिवहे सव्यत्तो मूढहिययम्मि ॥२०२॥
 उवसंते य रणेणं समग्रगंभीरपयंत्तनिगोसे । अवहियमुराणं सुररायसासणं कइए एत्त तओ ॥२०३॥
 इयं नाडं हरिणगपेसिवयणओ जम्मपज्जणं पट्टुणो । विष्फुरियपमोयमरा तो संविहिडं समारद्धा ॥२०४॥
 गंतूणं मज्जणकेलिदीहिं अइ कुणंति मज्जणये । कप्पूरमोसचंदणरसेणं देहं विलिपंति ॥२०५॥
 दूस्सजुयं निम्मल्लकोमलं च परिहंति कंतिरमणीयं । कंठपइट्टियदारा दूस्सज्जियकामुपविपारा ॥२०६॥
 वरकटकपुट्टियमणिप्रदं किरणविष्फुरियसयल्लगयणयत्ता । निपस्सवपट्ठणरहसियकुमुमवाणा तओ चलिपया ॥

तथा मर्षविन्याऽऽन्यथा प्रवर्तमानानि । दिव्याम्भरोभिः सहिताः शयसकाशं लघ्नेन ॥१९४॥
 इति शिदशतापरचनं ध्रुव्या विनयेन सुरचमूस्वामी । स्वरितमर्गनिर्गन्वा सौधर्मसमायां त्रिः ॥१९५॥
 तादृयनि सुयोषापयतां ताम्या घनचोषमनिरववसेन । अन्वासामपि पययतां द्वात्रिंशच्छतसहस्राणि ॥१९६॥
 एकोनकानि समकालमेव वृत्त्या रैगम्रणारावम् । प्रारब्धानि तन्मातरिषोऽपि समकं समुच्छालितः ॥१९७॥
 गन्त्रान्तरे पद्यविश्वविषयेषाग्रमत्तविद्या अपि । देशान्तमेककालं वाद्यमानपययाम्बरं भुत्वा ॥१९८॥
 चिन्तयन्ति किं विन्दुत्तच्छयद्वयमायद्वयैकस्य रयः । रत्नमयविमानावधिप्रतिफलनेन प्रविस्तरिणः ॥१९९॥
 ध्रुवमाणः संसृज्वमुपहृदयाभिरमररमणीभिः । हा नाथ ! रस रसेति जल्पित्रीभिर्मयवसेन ॥२००॥
 दण्डपतिवधार्थितश्चिदशानुमदगलगर्भिभीषणो भुवने । सर्वतोऽपि विनृम्भते पययतां रणरणांरावः ॥२०१॥
 इति चिन्तया शिथिलितमानिनीगादावगूढमये । संजाते सुरनिवहे सर्वतो मूढहृदये ॥२०२॥
 उपशान्ते च शणेन समग्रगम्भीरपययानिषोषे । अवहितमुराणं सुरराजज्ञासनं ध्रुवयत्येव ततः ॥२०३॥
 इति ज्ञात्वा हरिणगमेविवचनतो जन्मपज्जनं प्रभोः । विस्फुरितपमोदभरास्तनः संविधातुं समारब्धाः ॥२०४॥
 गन्वा मज्जनकेलिदीपिकायम सुर्वन्ति मज्जनकम् । कर्पूरमिश्रचन्दनरसेन देहं विलिम्बन्ति ॥२०५॥
 दूष्ययुगं निर्मलकोमलं च परिदधति कान्तिकुमनीयम् । कण्ठप्रतिष्ठितद्वारा दूरोन्मिश्रतकामुकविकाराः ॥२०६॥
 वरकटकपुट्टितमणिप्रदं किरणविष्फुरितसकलगमनतलाः । निजरूपगर्वहसिनकुमुमवाणास्ततश्चलिताः ॥२०७॥

संजुक्तो तियसपहू पविसइ तत्येव जत्थ तित्ययरो । जणणी य, दिट्ठिविसण्णुणो णणामं करमाणो ॥२२२॥
सामिं समायरं चिय तिपयाट्ठिणुण्णयं नमंसेउं । संयुणइ पुइइदेविं सविसेसं पुण्डियमरीरो ॥२२३॥
कहं विय ?

जयसि तुमं नियकुलगयणसयलमंपुअचंदवरजेण्हे ! । तिहुयणंपहाणसीलाइगुणगणाहारवरधरणि ! ॥२२४॥
वररयणनियरपरिपूरिअंतरो लघुहुओ तए जलही । तिहुअणपमंसणिज्जं जिणवररयणं धरंतीए ॥२२५॥
जणिउं जिणिंदमंतरतपसरनिरंभणिक्कदिणनाहं । खज्जोयपमविणी इव कया तए संगयं पुज्या ॥२२६॥
परममुणीणं पि तुमं जाया आसीसभायणं देवि ! । एएणं चिय तुमए भवमलही दुत्तरो तरिओ ॥२२७॥
अहरियतिहुयणचितामणिजिणवरकुच्छिधारिणीए पुवं । तुह चेंव मणुयज्जम्भो पमंमणिज्जो बुहाणं पि ॥२२८॥
इय धोउं जिणजणणि अवसोवणिदाणपुज्ययं सक्को । उविऊणं पेउच्चियजिणपटिरुयं जणणिरामे ॥२२९॥
सयमवि पंच सरिरे विउच्चिउं धरइ उत्तमेगेण । दांदिं च उभयपारोउं दाणए सैयवरचमरे ॥२३०॥
एगेणं धरइ पुरो सारयरविमंडलं व दिसिवलयं । उज्जोयंतं वज्जं असंसपडिचरत्तविचरवणं ॥२३१॥
एगेण मुरट्ठिगोमीसचंदणुणंपरुपंइरे सुयंपे । धरइ जिणं करकमले हरिसवगुह्मसितयरोमंचो ॥२३२॥
इय पंचहिं रूपेहिं फाउं सज्येपि निययकायज्यं । वहुदेवदेविओदांदिं परितुहो भक्तिभरकलिओ ॥२३३॥
अणाणं मंछंतो समन्यसुंसपत्थतिथ्यजलहायं । मंदरसेलाभिमुहं चलिओ आरवेल्लो मत्तो ॥२३४॥

संयुक्तास्तिदशममुः प्रविशति तत्रैव यत्र तीर्थकरः । जननी च, इष्टिविषये पुनः प्रणामं कुर्वन् ॥२२५॥
स्वामिनं समातृकमेव त्रिप्रदाशिणापूर्वकं नमस्विन्या । संसीतिं पृथिवीदेवीं सविद्येयं पुण्ड्रिनीशरीर ॥२२६॥
कथमिदं !
जयसि त्वं निजकुलगगनसकलसंपूर्णचन्द्रवरज्योत्स्ने ! । त्रिभुवनप्रधानसीलाइगुणगणाहारवरधरणि ! ॥२२४॥
वररत्ननिकरपरिपूरिताग्तरो लघुकृतस्त्वया जलधिः । त्रिभुवनप्रसन्नोयं जिनवररत्नं धरन्त्या ॥२२५॥
जनयित्वा जिनद्रुमान्तरतमप्रसरनिरोधनं कदिननाथम् । स्वोत्तमसविनीव शृणु त्वया सामिनं पूर्वा ॥२२६॥
परममुनीनामपि त्वं जानाऽऽसीमांजनं देवि ! । एतेनैव त्वया भवजलधिर्दुस्तरमनीर्णः ॥२२७॥
अधितित्रिभुवनचिन्तामणिजिनवरकुशिधारिण्या भुवम् । तत्रैव मनुजजन्म प्रशंसनीयं बुधानामपि ॥२२८॥
इति स्तुत्वा जिनजननीगवत्स्वापनीशानपूर्वकं दाकः । स्थापयित्वा विकुर्वितजिनपतिरूपं जननीपार्थे ॥२२९॥
स्वयमपि पथ शरीराणि विकुर्वन् धरति ऋप्रमेकेन । द्वाभ्यां चोभयपार्थयोर्वीजयति श्वेतवरचामरी ॥२३०॥
एकेन धरति पुरः शारदशविमण्डलमिव दिग्वलयम् । उद्योतयद् वज्रमसंलभ्यप्रतिपत्तिपदम् ॥२३१॥
एकेन मुरभिगोमीसचन्द्रनपद्मपाण्डुरे सुगन्धे । धरति जिनं करकमले हर्षवशोऽक्षितरोमाद्यः ॥२३२॥
इति पञ्चमी रूपैः कृत्वा सर्वमपि निजककत्तम्यम् । बहुदेवदेविशोऽदिभिः परितुहो भक्तिभरकलिनः ॥२३३॥
आत्मानं मन्यमानः सममन्यमुपशान्तनीयं जलनाथम् । मन्दरसीलाभिमुने चरित आरवेल्लवत्तनः ॥२३४॥

परमेण पमेएणं दिव्यगईए कमेण संपत्तो । तुंगत्तणेण जोयणत्तस्वप्पमाणं सुरगिर्दि ॥२३५॥
 जो रेहइ एकपओहरोव्व धरणीए कणयकंतिहो । रयणावन्तीरमणीओ पंदगवणकसिगसिहो य ॥२३६॥
 अमियरमणीयगुणगणसंखारेहव्व सुरवरैहिं कया । रेहंति जंन्य दिसिदंतिदंतउल्लिहरणार्इओ ॥२३७॥
 पिहुलनियंओ संसोहिकणयमयमेहलाइ परिकलिंओ । सुपयोहरो विरायइ रुहो रमणीयणोव्व सया ॥२३८॥
 उत्तुंगसिहंसंठियसासयजिणभवणधयपढागाए । विपरियपत्तव्व सया जस्स सिरी रेहइ दिवस्स ॥२३९॥
 सब्वत्तो गुरुनिम्भरसलिलपयट्ठाहिं गहिरसरियाहिं । निरुवममहिमममुम्भवक्तिओहिंव सहइ परिकलिओर ॥२४०॥
 इय गरुयगुणनिहाणं तं जाव सुराहिओ समारुहइ । तो पिच्छइ रमणीयं महावणं पंदगमिहाणं ॥२४१॥
 कत्थवि उक्कयनवजलयगज्जिउमुइयकलाविकुलकलियं । कत्थवि य किन्नरीगेयसवणतल्लिच्छहरिणकुलो ॥२४२॥
 तो तत्थ पंडुकंवलसिलाए नीहारहारधवलए । मणिरयणकिरणजलखालियम्मि तवणीयमइयम्मि ॥२४३॥
 निवसइभिसेयसिंहासणम्मि उत्तुंगव्वविजणनाहो । पुञ्चाभिमुहो सको हरिसवसुत्तुलनयणजुओ ॥२४४॥
 जिणवरपभावपयलियनियासणा ओहिणा वियाणेउं । जिणजम्ममज्जनमहं ईसाणाईवि सुरवणो ॥२४५॥
 सज्येवि समागतुं निययसमिद्धीइ तियससेलम्मि । कयजिणपयण्णामा हरिसेण विआ निअट्ठाणे ॥२४६॥
 तत्तो पढमं भणिवा अच्चुयसुरसाभिणा निया देवा । ओ सिग्यं तित्थयराभिसेयमुवणेइ सुपसत्था ॥२४७॥
 अट्ठत्तरं सहस्सं तो ते कलसाण कणयमइयाणं । कलहोयमयाण तहा अट्ठसहस्सं मणिमयाणं ॥२४८॥
 कंचणरुपमयाणं वरतारयमणिमयाण एमेव । मणिकणयरुपमइयाण तह य भोमेयगाणं च ॥२४९॥

परमेण प्रमेदेन दिव्यगत्या कमेण संप्राप्तः । तुङ्गत्वेन योजनलक्षप्रमाणं सुरगिर्निद्रम् ॥२३५॥
 यो राजत्येकपयोधर इव धरण्याः कनककान्तिकः । रत्नावलीरमणीयः पाण्डुकवनकृष्णाशिवरश्म ॥२३६॥
 अमितरमणीयगुणगणसंख्यारेखा इव सुरवरैः कृताः । राजन्ति यत्र दिग्दन्तिदन्तोऽल्लिखनराजयः ॥२३७॥
 प्रयुनितम्बः संघोभिकलक्रमयमेखलया परिकलितः । सुपयोधरो विराजते रुचिरो रमणीजन इव सदा ॥२३८॥
 उतुङ्गशिखरसंस्थितशश्वतीजिनभवनध्वजपताकया । वितीर्णपत्रेव सदा यस्य श्री राजते दिवः ॥२३९॥
 सर्वतः प्रवृत्तगुरुनिर्भरसलिभाभिर्गम्भीरसरिद्धिः । निरुपममहिमसमुद्भवकीर्तिभिर्विव राजते परिकलितः ॥२४०॥
 इति गुरुगुणमिधानं तं यावत् सुराधिपः समारोहति । ततः पश्यति रमणीयं महावने पाण्डुकाभिधानम् ॥२४१॥
 कुत्राप्युन्नतनवमलद्गर्जिप्रमुदितकलपिकुलकलितम् । कुत्रापि च किन्नरीगेयश्रवणतत्परहारिणकुलम् ॥२४२॥
 तनस्तत्र पाण्डुकम्बलशिलायां नीहारहारधवलयाम् । मणिरत्नाकिरणजलक्षालिते तपनीयमये ॥२४३॥
 निवसत्यभिषेकसिंहासन उत्सङ्गस्थापितजिनिनायः । पूर्वाभिमुखः शक्रे दर्पवशोत्कुलनयनयुग ॥२४४॥
 जिनवरप्रभावप्रचलितनिजासना अवधिना विज्ञाय । जिनजन्ममज्जनमहमीशानादयोऽपि सुरपतयः ॥२४५॥
 सर्वेऽपि समागत्य निजकसमुद्भवा त्रिदशैशे । कृतजिनपादप्रणामा हृषेण स्थिता निजस्थाने ॥२४६॥
 ततः प्रथमं भणिता अच्युतसुरास्वामिना निजा देवाः । भोः शीघ्रं तीर्थेऽत्राभिषेकमुपनयत सुप्रशस्तम् ॥२४७॥
 अष्टोत्तरं सहस्रं ततस्ते कलशानां कनकमयानाम् । कल्पौतमयानां तथाऽष्टसहस्रं माणिमयानाम् ॥२४८॥

एवं श्यममयाणं भिंगारिणं पवरक्तधूणं । पत्तेयं पत्तेयं अद्भुतसहस्रं विजेज्विता ॥२५०॥
 गंतुं खीरसमुद्रं कलसे भरिऊण खीरसलिलेणं । गहियाइं कमलकैरवशयवत्तसहस्रवत्ताइं ॥२५१॥
 एवं महंतमुपसत्थितित्थसत्थाणं मागदाइणं । पवरनईणं च जलं तहोसहीमट्टियाओ य ॥२५२॥
 उत्तरकुर्माईसुवि कुन्दगिरिवस्वारनंदणवणेसु । अंतरनईदहेसु य जाणि य कुसुमोत्तहिफलाइं ॥२५३॥
 इय सत्वं चिय तियसागुरियं संगहिउमागया तत्थ । विणयपणया अच्युपसुराहिवइणो समपंति ॥२५४॥
 अह सो अच्युयमको ददइणमभितेयसेयलसाममिं । जायहरिसो य सिम्वं उट्टइ नियआसणाउ तओ ॥२५५॥
 सामाणियसहस्तेहिं दसहिं तहा चउहिं लोणपालेहिं । तिहिं परिसाहिं सत्तहिं अणियाहिवईहिं अणिणहिं ॥२५६॥
 तह तापसीसाए तापसीसेहिं आपरवत्ताण । चत्तालीससहस्तेहिं परिवुदो अच्युपसुरिदो ॥२५७॥
 तत्तो य विमलतिआण खीरजन्दीण सल्लिपुत्रोहिं । गोसीसचंदणणमुहसारवत्पूहिं कलिपूहिं ॥२५८॥
 विमलकमलपिहाणेहिं पसरसवोसहीसणाहेहिं । साहावियवेउज्जियकलसेहिं महम्मणोहिं ॥२५९॥
 सत्तमजिणस्स तिमूयणनिआरणवंधवत्त भत्तीए । जम्माहिसेपमहिं अच्युयकप्पाहिवो कुणइ ॥२६०॥
 इत्थंनरम्मि जुगवं पलोदकलसाण जिणसिरग्गाओ । जन्धोरणीओ रंहिति सिहारिसिहराओ सरियव्व ॥२६१॥
 परहरिपरवमहिं दिसिरमणीहिव अहव खिचाओ । मुत्तावलीओ सोहंति निम्मलाविरलकंतीओ ॥२६२॥
 अहवावि कुगइनिविहरिजणमुद्धरिउं व पुन्नरज्जूओ । अह खुहियजिणंनसो जलहिणोव्व कल्लोलमालाओ ॥२६३॥

काद्यनरूप्यमयानां वरतीरकमणिमयानामेवमेव । मणिकनकरूप्यमयानां तथा च भौमियकानां च ॥२४९॥
 एवं रत्नमयानां भूतारादीनां प्रवरवन्तानाम् । मत्त्येकं मत्त्येकमसहस्रं विकुर्व्य ॥२५०॥
 गत्वा खीरसमुद्रं कलमान् भूत्वा खीरसलिलेन । गृहीतानि कमलकैरवशतपत्रसहस्रपत्राणि ॥२५१॥
 एवं महासुप्रशस्ततीर्थसाधानां मागवादीनाम् । प्रवरनदीनां च जलं तथैवपिमृत्तिकाब्ध ॥२५२॥
 उत्तरकुर्वादिष्वपि कुन्दगिरिवस्वारनन्दननेषु । अन्तर्नदीदहेषु च यानि च कुसुमावधिकलानि ॥२५३॥
 इति सर्वमेव त्रिदशास्वरितं संगृह्यागतास्तत्र । विनयपणना अच्युतसुराधिपनये समर्पयन्ति ॥२५४॥
 अप सोऽच्युतदात्रो हृष्टाऽभिवेकसकलसामग्रीम् । जातदुर्घथं शीघ्रमुत्तिष्ठति निआसनात् ततः ॥२५५॥
 सामानिकसहस्रैर्दशभिस्तथा चतुर्भिर्लोकपालैः । तिसृभिः वर्षद्भिः सप्तभिरनीराधियतिभिरनीकैः ॥२५६॥
 तथा त्रयस्त्रिंशता त्रायस्त्रिंशत्सरत्तानाम् । चत्वारिंशत्सहस्रानां परिवृतोऽच्युतमुनेन्द्रः ॥२५७॥
 ततश्च विमलतीर्थानां खीरजलधानां सलिलपूर्णैः । गोदीपचन्दनप्रमुत्तसारत्तुभिः वलितैः ॥२५८॥
 विमलकमलपिधानैः प्रवरसर्वाधिपसनार्थः । स्यान्नाविकवैक्यिककल्लोलेर्महाप्रमाणैः ॥२५९॥
 सप्तमजिनस्य त्रिभुवननिष्प्रणवान्धवत्स्य भरत्या । अन्मभिपेयमहिमानमच्युतकल्पाधिपः करोति ॥२६०॥
 अप्रान्तरे युगपन् पर्यन्तकलशानां जिनशिरोऽग्रान् । जलंधोरण्यो रानन्ति शिखरिशिखरात् सता इव ॥२६१॥
 महर्षपरवशाभिर्द्विप्रमणीभिर्विवाधवा सिताः । मुक्तावल्याः शोभन्ते निर्मलाविरलकान्तयः ॥२६२॥

एवं जिगाभिसेगे पपट्टि सुखर्द्धि हरिसेण । ताडिज्जंति चउन्विहआउज्जाई सुरेहिं तओ ॥२६४॥

सयणपणयोसदुंदुहिनिनाउद्धरं करडिरडरडियपडुपडहरववंधुरं ।

सरससिजंतदकाहुहुकाउलं मधुरगंभीरघुमघुमिषवरमदलं ॥२६५॥

धुकतंधुकसंधुकसदुदकडं तालझणझणियवरतलिमघोसुम्भडं ।

मुहलकंसालछलछलरवाडंवरं भेरिभंभारवारंभभरियंवरं ॥२६६॥

वेणुवीणासमालवणिरवसुंदरं झंझुरिघोससंभीसखरमुहिमं ।

पलयकालिञ्जवसजलप्रणगज्जियं तत्थ वज्जेइ चावन्विहवज्जयं ॥२६७॥

गरुपभक्तिञ्चभरुन्भिभरोमंचया धुणाहिं तित्थेसरं तत्थ नखंतया ।

केवि मुंचंति मंदारसुमणोहरं गंधवसमिलियमसलोहसुमणोहरं ॥२६८॥

केवि मल्लव्य सज्जंति कमददुरं अचरि गायंति सुहंउरवसुंदरं ।

केवि उच्चालतालाउलं रासयं कुणाहिं करनचियं अवरि वरहासयं ॥२६९॥

केवि हरिसुद्धरा तियसगलददुरं कुणाहिं हपहेसियं केवि सुइंधुरं ।

केवि गयगज्जियं कुणाहिं मयभिभलं अन्नि मुट्ठीहि पहरंति धरणीयलं ॥२७०॥

केवि फोडिंति वधुरियउरियं केवि कुब्बंति कंठीरवुद्धाययं ।

अथवापि पुगतिनिपतनशीलमनमुदतुमिव पुण्यरन्त्यः । अथ क्षुब्धजिनयशोजलधेरिव कलोलमालाः ॥२६१॥

एवं जिगाभिपेके प्रवर्तिते मुरपतिभिर्हंपेण । ताछ्यन्ते चतुर्विधातोयानि सुरेस्ततः ॥२६४॥

सयनपनयोपदुन्दुभिनिनादोद्धरं करडिरडरडितपडुपडहरववन्धुरम् ।

सारमसिजददकाहुहुकाकुलं मधुरगंभीरघुमघुमितवरमुरनम् ॥२६५॥

मुहलकंसालछलछलरवाडंवरं तालझणझणितवरतलिमघोपोद्धरम् ।

मुहलकंसालछलछलरवाडंवरं भेरिभंभारवारमभभरियंवरम् ॥२६६॥

वेणुवीणासमालवणिरवसुन्दरं झंझुरिघोससंभीसखरमुहिम्बरम् ।

मलयकालिञ्जवसजलप्रणगज्जियं तत्थ वज्जेइ चावन्विहवज्जयम् ॥२६७॥

गरुपभक्तिञ्चभरुन्भिभरोमंचया धुणाहिं तित्थेसरं तत्थ नखंतया ।

केवि मुंचंति मंदारसुमणोहरं गंधवसमिलितमसलोहसुमणोहरम् ॥२६८॥

केवि मल्लव्य सज्जन्ति कमददुरं अचरि गायन्ति सुहंउरवसुन्दरम् ।

केवि उच्चालतालाउलं रासयं कुणाहिं करनचियं अवरि वरहासयम् ॥२६९॥

केवि हपहेसियं कुणाहिं हपहेसियं केवि सुइंधुरम्

केवि गयगज्जियं कुणाहिं मयभिभलं अन्नि मुट्ठीहि पहरंति धरणीयम् ॥२७०॥

केवि फोडिंति वधुरियउरियं केवि कुब्बंति कंठीरवुद्धायम्

केचि तवस्त्रणिण खीरोयजलसंतियं कलसमुवर्णिति तिपसा हरियंतियं ॥२७१॥

इय सुरवइसंघिण परिहयविणिण जहिं वट्टिज्जइ आयरिण ।

सत्तमजिणमज्जणि तहिं भवभंजणि किं किञ्चित्तिज्ज मारिसिण ? ॥२७२॥

इय वट्टंते मत्तमतित्येसरजम्मयज्जणमहम्मि । सव्येवि सुरिंदा परमहरिसभरपुलइयसरीरा ॥२७३॥

धूवकडुच्छयहत्था सियचमरविसालल्लसंसुत्ता । सुहपुप्फगंधवावडइहत्था य पुरो ठिया तत्तो ॥२७४॥

एवं अचुपसके विरयम्मि जिणेषरेण्वेऊण । नियपरिवाराणुगया आणयपमुद्दा सुरिंदावि ॥२७५॥

अहिंसिंचंति जिणिंदं महाविभूईए अचुपवइव्व । तीसंपि नियक्रमेण भुत्तुं सोहम्मकप्पंहुं ॥२७६॥

तयुणंतं ठवित्ता ईसाणिंदो जिणं नियंक्रमि । सोहासणे निसीयइ तत्तो सोहम्मसामीवि ॥२७७॥

घडरो घडहिंसिंपि हु हिमकरहरहाससत्तलधवले । तरुणवसहे विउव्वइ रमणिज्जसरीरकंतिल्ले ॥२७८॥

तेसिंच अट्टसिगगभापओ अट्ट सलिलधाराओ । उडइगमाओ धणियं अह पडणे एणिभूयाओ ॥२७९॥

कांडं जिणुत्तमंणे रियेइ आणंदविपसियच्छिउओ । अघेहिंवि तह खीरोयकलससहस्सेहिं बहुएहिं ॥२८०॥

अहिंसिंचइ य क्रमेणं अहं विट्ठि परममज्जणमहम्मि । सोहम्मवई सुकुमालगंधकासायवएहिं ॥२८१॥

तित्येसरत्स देहं जपणाए ल्हइऊण सव्वत्तो । अघइ य सुरहिगोसीसचंदणसंमीसघुसिणेणं ॥२८२॥

मंदारसुरहिसियकुसुमदामनिवहेइ रयइ परपूयं । सव्वालंकारेहिं विभूसिऊणं तत्तो पुरओ ॥२८३॥

मारयससिकरचनेहिं अस्वएहिं इमे समालिइइ । दप्पणभडासणवद्धमाणसिरिवच्छमच्छे य ॥२८४॥

केऽपि तत्सणेन खीरोदजलसत्तं कलशमुपनयन्ति त्रिदशा हयन्तिकम् ॥२७१॥

इति सुरपतिसंघेन प्रतिहृतविघ्नेन यस्मिन् दृत्यत आदरेण ।

सत्तमजिनमज्जेन तस्मिन् भवमज्जेन किं कीर्त्यते मादशेन ? ॥२७२॥

इति वर्तमाने सत्तमतीर्थेश्वरजन्ममज्जनमहे । सर्वेऽपि सुरेन्द्राः परमहर्षभरपुलकितशरीराः ॥२७३॥

धूपदबीहस्ताः सितचामराविशालकण्ठग्रसंमुक्ताः । शुभपुष्पगन्धव्यापृतहस्ताश्च पुरः स्थितास्ततः ॥२७४॥

एवमच्युतशक्रे विरते जिनेश्वरं स्तनपयित्वा । निजपरिवाराणुगता आनतप्रमुखाः सुरेन्द्रा अपि ॥२७५॥

अभिपिच्छन्ति जिनन्द्रं महाविभूत्याऽच्युतपतिरिव । त्रिशदपि निजक्रमेण मुक्त्वा सौषर्मकल्पप्रभुम् ॥२७६॥

सदनन्तरं स्थापयित्वेशानन्दो जिन्ं निजाङ्गे । सिंहासने निषीदति ततः सौषर्मस्वाम्यपि ॥२७७॥

चतुरध्वतुर्दिस्वविदि हिमकरहरहासशङ्खदलधवलान् । तस्यवृषभान् विवृणोति रमणीयशरीरकान्तिकान् ॥२७८॥

तेषां चाष्टशृङ्गाप्रभागतोऽष्ट सलिलधाराः । ऊर्ध्वमग्रा गाढमथ पतने ण्कीभूताः ॥२७९॥

कृत्वा जिनोत्तमाङ्गे तिपत्यानन्दविकसिताक्षियुगः । अन्यैरपि तथा खीरोदकलशसहस्रैर्बहुभिः ॥२८०॥

अभिपिशाति च क्रमेणाथ विरहिते परममज्जनमहे । सौषर्मपतिः सुकुमालगन्धकासायकत्रैः ॥२८१॥

तीर्थेश्वरस्य देहं यतनया प्रमान्य सर्वतः । अर्चति च सुरभिगोशीर्षचन्दनमंभिप्रभुमणेन ॥२८२॥

मन्दारसुरभिस्तकुसुमदामनिवहै रचयति वरपूजाम् । सर्वालङ्कारैर्विभूष्य ततः पुरतः ॥२८३॥

सचयं सोज्जि जहरु होइ सुपइद्वनरेसर । जसु घरि चिंतामणिसरिच्छुत्तुं जाउ जिनेसर ॥२९९॥
 इय थोउण जिणिंइ इदा नंदीसरे जिणे नमिउं । निपनिपठाणेमु गथा सोहम्मवईवि पुणइत्तो ॥३००॥
 उत्तत्तकंचणरुइं गठिउं करसंपुटेण जिणनाहं । यद्यइ जिणवरजम्मणघरम्मि परमप्पमोएण ॥३०१॥
 तत्थ य पढिरुवें तह अवसोयणिमवणिऊण वेगेण । पुहुइजणणीसमीये सुयरयणं मुयइ नमिऊण ॥३०२॥
 एगं कुंडल्लुपलं पवरं तह देवदम्मजुयलं च । ऊसीसगमूलम्मि ठवेइ पुरओ जिणिंदस्स ॥३०३॥
 तिंदसगं च एगं पणवन्निययरयणकिरणमणिज्जं । लंबंतपवरमुत्ताहलावचूलं कणपमइयं ॥३०४॥
 मुंचइ दिट्ठिपद्दम्म अभिरमणट्ठोइ अपवल्लोपंतो । तित्थेसरो सुहेण सचसुविस्सेवणं कुणइ ॥३०५॥
 आणयइ तथो सक्को पेत्तमणं भद्र ! जहलहुं चेव । उवैणय जिणजम्महरे वत्तीसं सुवन्नकोटीओ ॥३०६॥
 तह चेव हिरस्सस्सपि कोटीओ तह य नंदभराणं । पत्तेयं वत्तीसं अच्चाणिं य विविहवत्थुणि ॥३०७॥
 सोवि ह् तहत्ति सिग्घं जंभगदेवेहिं सच्चमुपणेइ । तत्तो पुणोवि सरको उग्वोसावेइ सच्चत्थ ॥३०८॥
 नह भो देवा सत्थे देवीओविहु सुणंतु एकयणा । जो किर जिणस्स जिणवरजणणीय वावि निपचित्ते ॥३०९॥
 अमियमणिं काउं चित्तेदी तस्स उत्तमं य । कुट्ठिदी सहस्सहा चियं अज्जगतस्समजरिण्य लहुं ॥३१०॥
 एवं काऊण विहिं भयवंतं पणमिऊण भत्तीए । उप्पइउं सो नंदीसरम्मि गंतुं गओ सगं ॥३११॥
 अह उगगम्मि सूरं विपलियतिमिरासु सयलआसासु । तह यज्जिपसु मंगलत्तूरेसु य गहिरसवेसु ॥३१२॥

सत्थं सोऽथ यथायों भवति सुप्रतिष्ठनरेश्वरः । यत्थ गृहे चिंतामणिसदृशस्त्वे जातो जिनेश्वरः ॥२९९॥
 इति स्तुत्वा जिनेन्द्रमिन्द्रा नन्दीश्वरे निजान् नत्वा । निजनिजस्थानेषु गताः सौधर्मपतिरपि पुनरितः ॥३००॥
 उत्तमकाशनरुचिं गृहीत्वा करसंपुटेन निजनाथम् । भवति निजवरजन्मगृहे परमप्रमोदेन ॥३०१॥
 तत्र च प्रतिकर्षं तथाऽवस्थापनीमपनीय वेगेन । पृथिवीजननीसमीपे सुतरस्त्वं मुच्यति नत्वा ॥३०२॥
 एकं कुण्डल्लयुगलं प्रवरं तथा देवदम्भयुगलं च । उच्छीर्षकमूले स्थापयति प्रसतो जिनेन्द्रस्य ॥३०३॥
 श्रीदामगण्डं चैकं पञ्चवर्णिकरत्नाकराभरणीयम् । लम्बमानप्रवरमुत्ताफलावचूलं कनकमयम् ॥३०४॥
 मुच्यति दृष्टिपथेऽभिरमणां यदवलोकमानः । सीर्येश्वरः सुखेन स्ववस्तुविस्षेण करोति ॥३०५॥
 आज्ञपयति ततः शम्भो वैश्रमणं भद्र ! यथा लब्धेव । उपनयं निजजन्मगृहे द्वात्रिंशते सुवर्णकोटीः ॥३०६॥
 तथैव हिरण्यस्यापि कोटीस्तथा च नन्दभद्राणाम् । प्रत्येकं द्वात्रिंशतमन्यानि च विविधवस्तूनि ॥३०७॥
 सोऽपि हि तथेति श्राप्तिं नृभक्तदेवैः सर्वमुपनयति । ततः पुनरपि शक्र उद्घोषपयति सर्वत्र ॥३०८॥
 यथा भो देवाः सर्वे देव्योऽपि स्तुभृष्टवन्दरेभ्यः नमः । यः किल जिनस्य जिनवरजनन्या वापि निजचित्ते ॥३०९॥
 अधिपमनिष्टं कर्तुं चिन्तयिष्यति तस्योत्तमाहं च । स्फुटिष्यति सहस्रपैवार्यकतरमज्जरीव लघु ॥३१०॥
 एवं कृत्वा विधिं भगान्तं प्रणम्य भक्त्या । उत्पत्त्य स नन्दीश्वरं गत्वा गतः स्वर्गम् ॥३११॥
 अथोद्गते सूरं विगलितविमिरासु सकलाशासु । तथा पादितेषु मद्गततूरेषु च गभीरशब्देषु ॥३१२॥

निर्देशः पृथग्देवो पंचननुडाम्भरणदिवुदा । गोसीमसुरेहिचंदणविलितगतं त्रियं पुत्रं ॥३१॥
 तदा वरसुखिचंदणमंजरीनिचंदुद्धभसनेहि । सामन्त्रियमरीरं देहकंतिरुत्तुरियजम्ममिं ॥३१॥
 इत्ये सुगमनाइ चरित्रमिवाविरीहि चैदीहि । वद्धाविओ सहरिं देवीए पुत्रजम्मेण ॥३१॥
 ये वान पनेएने अरुणियदामननाग दाऊणं । इच्छादियदनिगभरं सुयजम्ममहसं कुण ॥३१॥
 चैदीहि-

गोदावरीनदीपदरचंडगयंनगायनमेमु । सेमजिजएगु कुंहुमविहंजडएगु सज्जय ॥३१॥
 इत्ये सुगमनाइ चरित्रमिवाविरीहि चैदीहि । अममहुमुमोवपारा विच्छितीए रज्जंति ॥३१॥
 कण्ठमदवृत्तं विहंजड अरुणियममभुवपूमेणं । अंशारियभागामो ठाणे ठाणे ठरिजंति ॥३१॥
 इत्ये सुगमनाइ चरित्रमिवाविरीहि चैदीहि । उगुंगयोरथंभाएणद्वरमाळंजीए ॥३२॥
 पदमकण्ठमदवृत्तं विहंजड अरुणियममभुवपूमेणं । सहरिसनभिमगाइरतणीपणजणियमाहणे ॥३२॥
 चैदीहि चैदीहि चैदीहि चैदीहि चैदीहि चैदीहि । पडिभरणदुवारं तदा मुयंति य पुत्रकल्लो य ॥३२॥
 चैदीहि चैदीहि चैदीहि चैदीहि चैदीहि । पैगजुमुलदिमाइ वद्धाएणपाइं किज्जंति ॥३२॥
 इत्ये सुगमनाइ चरित्रमिवाविरीहि चैदीहि । वरुणमायाओ तदा मरसदलाओ निरज्जंति ॥३२॥
 इत्ये सुगमनाइ चरित्रमिवाविरीहि चैदीहि । मोयाविहंजंति रिणादिदायगा दिवादेयणा ॥३२॥

चैदीहि चैदीहि चैदीहि चैदीहि चैदीहि । गोसीमसुरेहिचंदणविलितगात्रं त्रियं पुत्रम् ॥३१॥
 तदा वरसुखिचंदणमंजरीनिचंदुद्धभसनेहि । सामान्त्रियमरीरं देहकंतिरुत्तुरियजम्ममिं ॥३१॥
 इत्ये सुगमनाइ चरित्रमिवाविरीहि चैदीहि । वद्धाविओ सहरिं देवीए पुत्रजम्मेण ॥३१॥
 ये वान पनेएने अरुणियदामननाग दाऊणं । इच्छादियदनिगभरं सुयजम्ममहसं कुण ॥३१॥

चैदीहि चैदीहि चैदीहि चैदीहि चैदीहि । गोसीमसुरेहिचंदणविलितगात्रं त्रियं पुत्रम् ॥३१॥
 तदा वरसुखिचंदणमंजरीनिचंदुद्धभसनेहि । सामान्त्रियमरीरं देहकंतिरुत्तुरियजम्ममिं ॥३१॥
 इत्ये सुगमनाइ चरित्रमिवाविरीहि चैदीहि । वद्धाविओ सहरिं देवीए पुत्रजम्मेण ॥३१॥
 ये वान पनेएने अरुणियदामननाग दाऊणं । इच्छादियदनिगभरं सुयजम्ममहसं कुण ॥३१॥
 चैदीहि चैदीहि चैदीहि चैदीहि चैदीहि । गोसीमसुरेहिचंदणविलितगात्रं त्रियं पुत्रम् ॥३१॥
 तदा वरसुखिचंदणमंजरीनिचंदुद्धभसनेहि । सामान्त्रियमरीरं देहकंतिरुत्तुरियजम्ममिं ॥३१॥
 इत्ये सुगमनाइ चरित्रमिवाविरीहि चैदीहि । वद्धाविओ सहरिं देवीए पुत्रजम्मेण ॥३१॥
 ये वान पनेएने अरुणियदामननाग दाऊणं । इच्छादियदनिगभरं सुयजम्ममहसं कुण ॥३१॥
 चैदीहि चैदीहि चैदीहि चैदीहि चैदीहि । गोसीमसुरेहिचंदणविलितगात्रं त्रियं पुत्रम् ॥३१॥
 तदा वरसुखिचंदणमंजरीनिचंदुद्धभसनेहि । सामान्त्रियमरीरं देहकंतिरुत्तुरियजम्ममिं ॥३१॥
 इत्ये सुगमनाइ चरित्रमिवाविरीहि चैदीहि । वद्धाविओ सहरिं देवीए पुत्रजम्मेण ॥३१॥
 ये वान पनेएने अरुणियदामननाग दाऊणं । इच्छादियदनिगभरं सुयजम्ममहसं कुण ॥३१॥

मुचंति चारगाओ धणियं अवाहकारिणोवि जणा । कीरंति विसंतुलविज्जमाओ तह छणपवितीओ ॥३२६॥
तथाहि:-

मधंतमपाउरतरुणियनियमारमणत्तसियपरिहाणा । परिहाणत्तसणधसिरविट्ठजणकोलाहलाउलिया ॥३२७॥
आउल्लिपधणाकंठिरममणगणदिउज्जमाणविउल्लपणा । धणवियणरिचिनिहाणरित्तयेसमणनेवणीया ॥३२८॥
तवणीयदंडउत्तिपचीणंरुयधयसहस्सरमणीया । रमणीयरमणिमहरिसपारंभियचचरीगीया ॥३२९॥
गीयगुणनिउणगायणमहूरस्सरपूरियात्तिलदिसोहा । सोहंतरउरवदूयणसापरकीरंतमंगह्ठा ॥३३०॥
मेगाह्ठेउज्जिणवरपटिमाउवइद्धअट्टविहपूया । पूयापिच्छणपमुट्टयमौवयगिज्जंतगुणनिवहा ॥३३१॥
इय चाणारसिनयरी सचाहिरंभेतरा सुरपुरीव । जाया समुचितपटिबचीमुंदरा सुइररमणीया ॥३३२॥
अए नवरिममुचितमिणं जमिह करा जणवयाण छिज्जंति । अविसेमियभिवनंरसरंवे तह हवइ निवभवणं ॥
एवे पवइमाणे नयरीए महसवम्म नरनाहो । सुपट्टो कपण्हाणो पवरालंकारलेकरियो ॥३३४॥
निपत्तिपमहग्गययो गंतूणन्याणभूमियुवविट्ठो । पत्थंतरम्मिं सामंनमंतिपमुंहा विमिद्धजणा ॥३३५॥
आगेतूण नमिउण पापपडयाइं भणिउमारद्धां । देव । मरीरारोगत्तणेण सत्तूण विजएणं ॥३३६॥
तह रज्जवित्थरेणं पणागमेणं च मज्झहा तुग्गे । वट्ठाविज्जइ जेस्मिं तिहुयणचूढामणिमरिच्छो ॥३३७॥
निपवृत्तनदयलसंपुंअपुब्बिमाचंदमंडलसमाणो । परिमपुत्तो जाओ इय भणिउण नओ सव्वे ॥३३८॥

मुच्यन्ते चारकाइ बाधमप्राधकारिणोऽपि जनाः । कियन्ते विधेरुत्तविधमारातया क्षणप्रवृत्तयः ॥३२६॥

तथाहि:-

नूत्नमन्दातुररणीमालितम्बरसनामुत्तपरिधाना । परिधानमूसनमहसमानविट्ठजनचोलाहलाकुलिता ॥३२७॥
आकुलितपनाह्लासनचालिमार्गगणदीयमानविपुलपना । भववित्रणरित्तनिधानसिधोभ्रमणतपनीया ॥३२८॥
तत्नीयदण्डोच्छ्रितचीर्णांशुकज्वगसहस्रमणीया । रमणीयरमणीसहस्रमारम्यचचरीगीया ॥३२९॥
गीतगुणनिगुणगायनमधुरस्वरपूरियात्तिलदिसोहा । शोभमानपौरवहुजनसादरकियमाणमादल्ल्या ॥३३०॥
माहान्यहेतुबिनवरपटिभोपट्टिपट्टविधपूना । पूजादर्शनप्रमुदिनप्राबन्धनीयमानगुणनिवहा ॥३३१॥
इति वानाणसीनगरी सचाहिरंभ्यन्तरा सुरपुरीव । जाया समुचितप्रनियत्तिमुन्दरा सुचिररमणीया ॥३३२॥
अथ नवरिममुचितमिदं यदिह वटा जनपदानां छिद्यन्ते । अविशेषितमृत्युनेरेभरमिव तथा भवति नृपभवनम् ॥
एवं प्रवर्तमाने नगर्षा महोत्सवे नरनाथः । सुप्रतिष्ठः कृतस्नानः प्रारालंकारान्कृतः ॥३३४॥
निशसितमहार्णवसो गत्वाऽऽस्थानभूमिमुवाचतः । अग्रान्तरे सामन्तमन्त्रिप्रमुख्ये विशिष्टनताः ॥३३५॥
आगत्य नत्वा पादपद्मे भणिउमारब्धाः । देव । मरीरारोगत्वेन दृष्ट्वा विजयेन ॥३३६॥
तथा शान्त्यवित्तोर्णधनागमेन च सर्वथा यूयम् । वर्षाप्यध्वे येषां त्रिमुक्चचूढामणिसदृशः ॥३३७॥
निजकुलनभस्तलसंपूर्णपुर्णिमाचन्द्रमण्डलसमानः । ईदृशपुत्रो जात इति भगित्वा ततः सर्वे ॥३३८॥

पवरकरितुरयभूतणमणिवसणाईणि निवड्णो पुरओ । उवदोइंति सहेलं सम्माणेउं निवड्णावि ॥३३॥
 तंयोलेत्रयकुमुमालंकारपयाणपुज्यं सत्ये । बहुविहविहियपसाया विसज्जिया निययठाणेसु ॥३४॥
 ततो नियसुयदंसणसमूहो समुवल्लभ पत्थावं । सुपइहो अत्थाणां समुट्ठिओ गह्वरहरिसेण ॥३५॥
 पत्तो कमेण मणिमयकुट्टिमवल्लिहियसैत्थियं विउलं । उन्मियहिरण्णमुसलं सुविहियरक्तापरिस्तेवं
 दारपपसनिरेसियसियकमलपहाणपुञ्जलकलसं । जिणवरजम्मणभवणंतत्थ य दिट्ठो य जिणनाओ ॥३६॥
 मारयसहस्सकिरणोज्ज रयणरासिज्ज तेयपुंजोज्ज । उज्जोयंतो भवणं देहपट्टाए समगंपि ॥३७॥
 तं ददुण चितिउमादत्तो नरवई अहो अपुज्या । एयस्स पद्मजायस्स कावि कंती सरीरस्स ॥३८॥
 तद य अविभावणिज्जे लायलं रुयसंपया असमा । निम्मेरं सुंदेरं तह य अभगं च सोहमं ॥३९॥
 ता मयलपुञ्जरम्भारसायरं मम कुलं, जहिं एयं । संपुञ्जलक्षणवरं पाउक्खुयं तणयरपणं ॥४०॥
 इम एवमाउ तंथिनिउण सुपइहनरवई ततो । पद्मदिणे डिइवडियं करेइ तिग्धाहिवस्स ततो ॥४१॥
 तदपि दिणे दंसंति उम्मुहं मंडलाइ रविसंसिणो । संपत्तो य कमेण परमप्रमोएण छट्ठदिणो ॥४२॥
 भविगइउद्धपंचिदियाहिं जीवंतराणनाशाहिं । नीरोगअंगुर्वीणाहिं राया कुलकुइदियाहिं च ॥४३॥
 पणहं कुमपरिस्सित्तयणकमयाहिं रुयवतीहिं । कंयुसमकंदकंदलअवलंबिपसुरहिमालाहिं ॥४४॥
 अभंनवापमाणमंतोमो नरवरिंदुसुपइहो । कुलविलयाहिं जागरमहसवं तो पपट्टेइ ॥४५॥

पवरकरितुरयभूतणमणिवसनादीनि गृपतेः पुरतः । उपदोक्तं सहेलं, सम्मान्य गृपतिनापि ॥३३॥
 ताभ्युत्तराङ्गमुमाङ्गारपदानपूर्वकं सत्यं । बहुविधविहितप्रसादाः विसर्जिता निजकथावेपु ॥३४॥
 ततो निजगुणदर्शनसमूहः समुपकम्य मन्तावम् । सुप्रसिद्ध आस्थानास्तसुप्रथितो गुरद्वयं ॥३५॥
 प्रायः कमेण मणिमयकुट्टिमवल्लिहियसैत्थिकं विपुलम् । ऊर्ध्वाकृतहिरण्यमुसलं सुविहितरत्नापरिसेणम् ॥
 दारपदेन निरेसित्तयणकमलपहाणपुञ्जलकलसम् । निजवरजन्मभवणं तत्र च दृष्ट्वा जिननाथः ॥३६॥
 इत्येवमाउ तंथिनिउण इव इत्यगादिभिः तेजःपुञ्ज इव । पद्मोत्तमं मयनं देहप्रभया समप्रमपि ॥३७॥
 तं ददुः चित्तियुमादत्तो नरनिरहो । अपूर्वा । एतस्य प्रथमजातस्य कावि कान्तिः सरीरस्य ॥३८॥
 तद य अविभावनिजं लायलं रुयसंपदमम् । निर्मयं सौन्दर्यं तथा चाभारं च सौभाग्यम् ॥३९॥
 ता मयलपुञ्जरम्भारसायरं मम कुलं, यस्मिन्नेतन् । संपुञ्जलक्षणवरं प्रादुर्भूतं तनवरत्नम् ॥४०॥
 इम एवमाउ तंथिनिउण सुपइहनरवई ततो । प्रथमदिने स्निग्धनिर्वाहं करोति तीर्थाधिक्यं ततः ॥४१॥
 तदपि दिने दंसंति उम्मुहं मंडलाइ रविसंसिणो । संयासथ कमेण परमप्रमोदेन पट्टदिने ॥४२॥
 भविगइउद्धपंचिदियाहिं जीवंतराणनाथाभिः । नीरोगक्षोणाग्राभी राया कुलकुइदियाभिः ॥४३॥
 पणहं कुमपरिस्सित्तयणकमयाहिं रुयवतीभिः । कंयुसमकंदकंदलअवलंबिपसुरहिमालाभिः ॥४४॥
 अभंनवापमाणमंतोमो नरवरिंदुसुपइहो । कुलविलयाभिर्गामहोमयं ततः प्रदंयति ॥४५॥

एकारसम्मि दिवसे समीगए गृहकम्ममुवर्णिनि । जहभणियविहाणेणं, एते बारसमदियइम्मि ॥३५३॥
 नाणाविहवज्जणएदसज्जसवज्जएपाणयसमेयं । बहुमालिसुसहिं निव्वत्तायेइ रसवहयं ॥३५४॥
 तपयंतं च नियत्तत्तिपाण सह पुरपहाणलोपाणं । तं भोयणं एणामइ बहुमाणपुरस्सरं ततो ॥३५५॥
 आयंताण खणेणं बीसत्थाणं सुहासणगयाणं । सम्माणिपाण नेसि पुरओ सुपइद्वनरनाहो ॥३५६॥
 भयइय भो भो खत्तिपपहाणपुरिसा । ममेस संकप्पो । आसी पुव्वं पि जहा जदिवसं एस गन्भम्मि ॥३५७॥
 पुरइदेवाए सुओ संकतो तारिणाओ अहियपरं । संजाया सुहामा ततो एयस्स सुत्तमिणं ॥३५८॥
 नापं सुपासकुमारो तुम्हाणावि संगइ जइ गमेइ । तो उव्वविरवयभायेहि तेहि इय नरवई भणिओ ॥३५९॥
 पयं चिय खलु सुत्तं, गुणनिष्कम्मि विज्जमाणम्मि । नायम्मि कौस कीरइ अजहट्टियफप्पणं ततो ॥३६०॥
 इय जंपिरेहि तेहि जयगुरणो मिरित्तुपामनामंति । परितुट्ठेहि पइट्टियमह वित्ते नामकरणम्मि ॥३६१॥
 सुसंक्रामियकामियरसाए निपुयं गुणीए पाणेण । कयभोयणकायव्वो पंचहि धाईहि परियरिओ ॥३६२॥
 तारिज्जेतो अंतैवरंण हत्थाउ हत्थकमन्त्तम्मि । अम्मापियरेहि तहा कारिज्जेतो य चंकेमणं ॥३६३॥
 दासिज्जेतो बहुसुग्गवामणाईहि कयवियारेहि । सग्गाहिवाससरिंसं तिपंसंहि य उव्वयरिज्जेतो ॥३६४॥
 जोइज्जेतो विहियंजसाहि हरिसाउ पुरपुरीपाहि । इय सो लालिज्जेतो पइमिल्लुग्गिमसदसणजुओ ॥३६५॥
 रविइद्विउमारइओ कुन्तिगिरिइहकमाउव्व कप्पतरु । पटिपुअसयलदेहावपवो य कमेण संजाओ ॥३६६॥

एकादशे दिवसे समागते सुतिकर्मोपनयन्ति । यथाभणितविधानेन, प्राप्ते द्वादशदिवसे ॥३५३॥
 नानाविधभ्यङ्गानखरहरायासलज्जूरपाणकसमेताम् । बहुमालिसुसहितां निर्वर्तयन्ति रसवतिका(ती)म् ॥३५४॥
 उदनन्तरं च निजसन्निवेश्यस्नाना पुरप्रधानलोकेभ्यः । तद् भोजनमपश्यति बहुमानपुरस्सरं ततः ॥३५५॥
 प्रागञ्जतां क्षणेन विधत्स्नानां सुहासनगतानाम् । संमानितानां तेषां पुरतः सुप्रतिष्ठनरनाथः ॥३५६॥
 गच्छति च भो भोः क्षत्रियपदानपुरुषाः । ममैव मेकन्वः । आसीत्पूर्वमपि यथा यदिवस एव गमे ॥३५७॥
 हयिर्वादिभ्याः सुतः संक्रान्तस्तदिनाश्रयिकतरम् । संजायाः शुभपार्थास्तान् पुनस्य सुत्तमिदम् ॥३५८॥
 ताम सुपार्थकुमारो सुष्माकमपि संगतिं यदि गमयति । तन् उपलभितभावेत्तोरिति नरपतिर्मणितः ॥३५९॥
 एतदेव खलु सुक्तं गुणनिष्पत्ते विद्यमाने । नाम्नि कस्यान् किमतेऽप्ययास्मितकल्पनं ततः ॥३६०॥
 इति जन्मिन्मिर्भूतैर्गङ्गापुरैः श्रीगुणार्धनामेति । परितुष्टैः प्रतिष्ठितमयं बृजे नायकरणे ॥३६१॥
 पुरसंक्रामितकामितरसाया निजकाङ्क्षगुण्याः पानेन । कृतमोजनकर्तव्यः पद्मभिर्षात्रीभिः परिकरितः ॥३६२॥
 त्रयमाणोऽन्तःपुरेण हस्ताङ्गस्तकमले । यातापेनृष्यां तथा कार्यभाषय चंक्रमणम् ॥३६३॥
 दास्यमानो बहुकुञ्जवामनादिभिः कृन्तविकारैः । स्वर्गोपिवासस्तद्यो त्रिदशैश्चोपचर्यमानः ॥३६४॥
 त्रयमानो विहिताञ्जसामिर्द्विर्गङ्गा पुरपुराञ्चीभिः । इति संलक्ष्यमानः प्रायमिकोद्विजदधानयुतः ॥३६५॥
 रविर्धितुमारब्धः कुन्तिगिरिद्विद्वद्वत् इव कल्पतरुः । परिपूर्णमकलदेहावयवश्च क्रमेण संजातः ॥३६६॥

देमूणअट्टवच्छरपज्जायं जणियजणमणाणंदं । पत्तो य कुमारत्तं रूवसिरीवास्तामरसं ॥३६७॥
तथाहि;—

ताविच्छगुच्छसच्छहकुंचियकेसेहि सहइ तस्स मुहं । वियसिअनवारविंदं लीणेहिं व भमरविदेहिं ॥३६८॥
जणमणकुंरंगंसजमणवागुरापासविन्मममउत्वं । जस्स सवणाण जुअलं सोहग्गमडफ्फरं वइइ ॥३६९॥
रेइइ कंठो सुपडिगहोव्व पडिपुअवक्खालसस्स । आगामियजोव्वणसंपवेसवरमंगलकरस्स ॥३७०॥
जंपंतस्स य लीलाए जस्स सियदसणकिरणरिच्छोली । हारावलिच्च रेइइ विग्गहायअलच्छीए ॥३७१॥
अह सहइ विसालं सत्थलसमुब्भवं मुयअसोयलयजुयलं । नहकिरणपुप्फियं पाणिपल्लवारुणिमरमणीयं ॥३७२॥
जस्स य विसालवच्छत्थलुब्भवो सुहफलो य सिरिविच्छो । सबं सिरिविच्छो इव जणमणपवियंभियविनामो ॥३७३॥
सो सहइ उरेणं उअएण तह कडियलेण पीणेण । परितणुणा उयरेणं कंठीरववरकिसोरोव्व ॥३७४॥
सेविअइ कमकमलं नहमणिनियरच्छलेण जस्स सया । सोहग्गमगिरीहिं निम्मलनकवत्तपतीहिं ॥३७५॥
किं बहुणा सच्चावयवसुंदरो सयललक्खणजुओ य । कस्स न नयणाणंदं जणेइ सुहओ स दिट्ठोवि ॥३७६॥
आगन्माओवि वरनाणरयणदीवत्तं तिहुयणंपि । उज्जोयंती जाया कयकिआ जस्स जयगुरुणो ॥३७७॥
फह वंदो मलहिअइ जस्स न विमलाओ हुंति सोलसवि । फुरियाउ इमस्स पुणो कलाओ वावत्तीमो ॥३७८॥
यानोवि हु मुफ्फणं जो गुरुमणविम्वहं सया जणइ । रसमावसुंदराइं विरयंतो ललियकज्जाइं ॥३७९॥
अन्यएतस्ससंपक्ककसाणं पहाणविउसाण । अविस्वइ मणं विसमत्थसत्थसुहुमत्थकहणेण ॥३८०॥

देशोनाटवच्छरपयायं जनितजनमनमानन्दम् । मातश्च कुमारत्वं रूपश्रीवास्तामरसम् ॥३६७॥

तथाहि;—

ताविच्छगुच्छमदशुषितकेसो रामने तस्य मुसम् । विकसितनवारविन्दं लीनैरिव भ्रमरवृन्दैः ॥३६८॥
जनमनःपुरासंपमनवागुरापासविप्रममपूर्वम् । यस्य श्रवणयोर्कुण्डं सीमागमनं वदति ॥३६९॥
राजने करटः सुमन्निग्रह इव परिपूर्णवदनकलशस्य । आगामिकयौवनसंप्रवेशवरमङ्गलकरस्य ॥३७०॥
जन्तश्च लीलाया यस्य सितदशनकिरणपङ्क्तिः । हारावलिरेव रामने विप्रह्लावायलक्ष्म्याः ॥३७१॥
अथ रामने विशालं सत्त्वलसमुद्भवं मुखादौ कलतायुगलम् । नवकिरणपुष्पितं पाणिपल्लवारुणिमरमणीयम् ॥३७२॥
यस्य च विशालवत् स्पर्शोद्भवः शुभकलशः श्रीवत्सः । सत्यं श्रीवत्स इव जनमनःप्रविनृम्भितविक्रमः ॥३७३॥
स रामन उरसोऽनुरेव तथा कंठीनेतेन पीनेन । परितनुनेदरेण कण्ठीरववरकिशोर इव ॥३७४॥
मेघेन समकलं नभस्त्रितिकरच्छत्रेन यस्य सदा । सीमागमनार्णवित्रीभिर्जिम्बजनसत्पङ्क्तिभिः ॥३७५॥
हि बहुना सच्चावयवसुन्दरः सच्छललक्षणयुतश्च । कस्य न नयनानन्दं जनयति सुमगः स दृष्टोऽयि ॥३७६॥
आगन्माओवि वरनाणरयणदीवती विमुचनमपि । उज्जोयन्ती जाना कृतक्याया यस्य जगद्गुरोः ॥३७७॥
कथं वन्दे रामनेन यस्य न मिलेन भक्तिं बोधशावि । स्फुरिता यस्य पुनः कला द्वापसमिति ॥३७८॥
कान्तेऽयि सदा सुखदौरो ह्ये सुमनोविष्मयं मया जनयति । रसमावसुन्दराणि विरचयन्तीनि कलाभ्यानि ॥३७९॥

उवणीयतरुणिमणनयणविभ्रमं संप्रवेतनवसोहे । अंतरियकुमारचं नचो पचो स तारेण ॥३८१॥
हेलाए कुमुमचावस्त पंगिम निज्जिऊण धरणिपले । विपरंतो अविज्जहो एहि नयणकमलेहि ॥३८२॥
पोद्धुरमुंदरीणं गुणगणसंदाणिपाणिन मणाणि । तम्मि वयंते अणुधाविराहं वलिराहं वल्लमाणे ॥३८३॥
तरेहदीहिपाए पिज्जंतंति ह न माइ ल्यायधं । तण्हाउरतरुणीहि वियसियनयणंजल्लिउहाहि ॥३८४॥
सो सपसीलवएहि संजुषो पवररायनणएहि । कीलेह लहदजोव्वणविल्लासवसंपधरं कुमरो ॥३८५॥
फइयावि गीयगोटीविपइदपरिमाणु सरविचारण । हाहाहृहपमुहाणमवि इमो जणइ अण्जरियं ॥३८६॥
फइयावि किंनरीणं रहम्मि अणुभावमउल्लियच्छिजुओ । नियमुचरियमंमोसं निगुणइ कल्लकागर्भागीया ॥३८७॥
फइयावि धणुपरिस्ममविणिस्मदो दीहिपासु मेज्जइ । पजिजरवारविल्लामिणिमुहजणिपमणेपयंकामु ॥३८८॥
फइयावि सइह रवंतरेरिरो तुरयवादिपालीसु । नीसंदिरसेयजल्लाविल्लोव्व ल्यायधरंतीहि ॥३८९॥
फइयावि पौयपपइणधिरामणो दुइमाण दंतीण । कुंभत्यल्लमाणनित्ताणियंतुसो वल्लइ मयससरं ॥३९०॥
एमेव कहवि लीलावमेण अं किंपि तस्स गुणनिहिणो । परमयं पिब सिरग्वइ चरियल्लं नंपि विज्जगज्जो ॥
इय कैलीए कालं गमेइ जतपसरधवल्लियदिमोरो । निस्सीमयामययगविभंविपागेमविपाज्जो ॥३९२॥
अइ तस्स ठिइनिमित्तं गुरेहि रइओ सिरग्वल्लियनदो । कणयमणिविट्टइरित्तो मेरव्व मइतदागामो ॥
भोअणविल्लासुमज्जणमंडवपरिमंदिओ मणभिरामो । जो पयदं आरंढल्लविमाणमाणपि वंदइ ॥३९४॥

अनवसरतर्कसंपर्ककईशानां प्रबानविदुषाम् । आशिपति मनो विपमार्थशास्त्रगुह्यार्थकथनेन ॥३९०॥
उपनीततरुणीमनोनयनविभ्रमं संप्रवेतनवसोभम् । अन्तरितकुमारस्य तप प्राप्त स तावदयम् ॥३९१॥
हेलया कुमुमचापस्य चक्षिमाणे निज्जित्य धरणीतले । विपरजस्यने कोकनयनकमलेः ॥३९२॥
मौद्धुरमुन्दरीणं गुणगणसंदाणितानीव मनांसि । तस्मिन् प्रवृत्तयगुधावितृषि क्लिप्तृषि वधति ॥३९३॥
तरेहदीर्घशरां पीयमानमपि हि न माति लावययम् । तुण्यातुरतरुणीभिर्विकसितनयनः प्रविष्टाभिः ॥३९४॥
स रामशीलवसुकेः संयुक्तः प्रवरराजनयैः । कंदरि रम्यवायनविल्लासवसामन्यो कुमारः ॥३९५॥
कदापि गीतगोष्ठीविशेषपरंतु स्वरविचारेण । हाहाहृहपमुहाणामप्ययं अनयस्याद्ययम् ॥३९६॥
कदापि क्लितीणां रहस्यगुहायमुकुलितानिगुणः । निजगुणवित्तसंमिधं दृष्ट्वाणि कल्लकागर्भागीयम् ॥३९७॥
कदापि धनुःपरिधर्ममितिस्तदो दीर्घिकासु मज्जति । मज्जनशीलवारविशानिनीगुणजनितमरोकरासु ॥३९८॥
कदापि शान्ते रम्यद्रक्षिता सुरगवाहिकाऽऽसीषु । निरुद्विगुह्यद्वेदकलाविल हव लावदयवर्त्तमानि ॥३९९॥
कदापि पादप्रवृत्तिरिषिरामनो दुर्लभाणां दन्तिनाम् । कुम्भमल्लमाणनिहाजिगह्वरा स्वरवर्द्धि मयससरम् ॥
एवमेव वधमपि लीलावदेन यः कोऽपि तस्य गुणनिधेः । परमार्थमिव शिलने चरित्तयं तपसि विदूषयः ॥
इति चेस्वां चरलं गमयति यत्तः प्रसरयचक्षिर्नशोषः । निरसीमयमययगविभंविपागेमविपाज्जयः ॥४००॥
अथ तस्य स्थितिनिमित्तं गुरे रषिषु । शिरोऽल्लवित्तनयः । कनकवर्द्धिवैदुर्द्वारं मेरवि मल्लमयः ॥४०१॥

तत्त्वेन त्रिओजं किंपि सुंदरं सो विभाव एहिअए। तं किंकरज्व देवा सव्वंपि हु तंस्स उवर्णिनि ॥३९॥
 अह अन्नया य सुपइद्वनरवई जाव चिट्ठइ निविट्ठो। अत्थाणे नमिऊणं ता पडिहराए विण्णत्तो।
 देव ! दुवारे अमरावईओ रिउमइणस्स वरदूओ। नरनाहं दददुमणो ता करणिज्जं समाइस्सु ॥३९॥
 तो रत्ता भूतत्ताणुमपपवेसेण तेण सहसावि। निमांतुणं करवालभासुरा पुणरवि पविट्ठा ॥३९॥
 सोवि महीपलगयमउल्लमंडलो पणमिऊण नरनाहं। तक्खणमुवणीए विट्ठरम्मि साणंदमुवट्ठो
 अह सरलाए संभूसिऊण दिट्ठीए सायरं पुट्ठो। जह कुसलं तुह पहुणो को वाऽऽगमणम्मि तुह हेऊ ॥४०॥
 विणओणएण सिरइयअंजलिं अह नरेण पडिभणियं। देवपसाएण सया कुसलं चिय सामिसालस्सा ॥४०॥
 आगमणकारणं पुणरणभरसांडीर ! निसुण्णसु ममेयं। जेणं तुम्ह सयासे नियपहुणा पेसिओ अहयं ॥४०॥
 अत्थि इह अम्ह पहुणो देवी नामेण चंदवयणत्ति। सयलावरोहसिररयणविभमा विभमम्महिया ॥
 तीसे य सुपा पवरा सोमा नामेण गुणमहग्वविया। अहिदेवयज्ज सोदग्गयाए सव्वंगरमणीया ॥४०॥
 अह जोज्वणं पवत्ता कलाकलायेण सह सररीरेण। ससहरकलंज्व पइदिणपवन्नसविसेसलायत्ता ॥४०॥
 जत्तो बिलोपमहलधवलाइं वलेंति तारनयणाइं। तत्तो चिय पंचसरो कुंडलिययण पहावेइ ॥४०॥
 सा चंदकल्पाओ चुच्चिऊण आलोदिऊण अमएण। मत्ते अणंगसंजीवणीसही निम्मिया विरिणा ॥४०॥
 एयं मणुक्कं एयं च सुंदरं सलहणिज्जमेयंति। इय भावित्तो तत्ति न लहइ लोओ तयंगेसुं ॥४०॥

भोजनविलासमन्जनमण्डपपरिमण्डितो मनोऽभिरामः। यः प्रकटमास्त्रयडलविमानमानमापि त्रयद्वयति ॥३९॥
 सत्रैव स्थितो यत्किमपि सुन्दरं स विभावयति हृदये। तत् किङ्करा इव देवाः सर्वमपि हि तस्योपनयन्ति ॥३९॥
 अथान्यद्वा च सुप्रतिष्ठनरानिर्यायिष्ठानि निविष्टः। आस्थाने नत्वा तावत्प्रतीहार्या विज्ञतः ॥३९॥
 देव ! द्वारेऽमरावतीनो रिपुमर्दनस्य वरदूतः। नरनाथं द्रष्टुमनास्तस्मात्कारणाय समादिश ॥३९॥
 ततो राजा भूतेशानुमन्त्रवशेन तेन सहसापि। निर्गम्य करवालभासुरा पुनरपि प्रविष्टा ॥३९॥
 सोऽपि महीपलगमउल्लमण्डलः प्रगम्य नरनाथम्। तत्क्षणमुपनीते विष्टरे सानन्दमुपविष्टः ॥३९॥
 अथ सरलया संभूया दृष्ट्वा सादरं हृष्टः। यथा कुशलं तव प्रभोः को वाऽऽगमने तव हेतुः ॥४०॥
 विदेवावननेन शिरोरचिताञ्जवय नरेण प्रतिभाजितम्। देवप्रसादेन सदा कुशलमेव स्वामिशालम्(?) ॥४०॥
 आगमनकारणं पुनरनमरसांडीर ! शृणु मर्मम्। येन गुप्ताङ्कं सकाने निजप्रमुणा मेर्यतोऽहङ्कर ॥४०॥
 अम्हान्नाङ्कं प्रभो देवी नाम्ना चन्द्रवदनेति। सस्यलावरोधशिरोरत्नविभमा विभ्रमाभ्यधिक ॥४०॥
 तस्यऽपि मुखा प्रकाश सोमा नाम्ना गुणमहाविता। अहिदेवतेव सौभाग्यस्य सर्वाङ्गरमणीया ॥४०॥
 अथ दैवतं प्रकृत कडाकरोत्तन सर शरीरेण। दासवरक्येव प्रतिदिनप्रपसविशेषलक्षणया ॥४०॥
 यतो विष्टोऽनन्दनयते चन्द्रमयनयने। तत्र एव वधशरः कुण्डलिनघटः प्रधावति ॥४०॥
 सा चन्द्रकण्ठरूपं विष्टाऽऽतोऽस्य मृतेन। मन्येऽनप्रसंजीवनौषधिनिर्मिता विधिना ॥४०॥
 तस्यैव उदरेऽहं सुन्दरं कल्पनं यमेयंति। इति भावयन्तीति न लभने लोकात्प्रदत्तेषु ॥४०॥

कंचाविमयाभो बुतन्मि सत्तो य मज्जदेसम्मि । जुवदिहीओ तपणे पहियन् विरं पयंति ॥४०९॥
 अह अक्षया य सा सदपरीहिं सहिया गया निउज्जाणे । निगुणइ गिज्जेतं किंनरीहिं गाहाजुपं एव ॥४१०॥
 सिरिसुपट्टनराहिविसेसालुज्जयणभूमणसत्तको । सत्तल्ललाकलहंसीलीलाकमन्थापरो कुमारो ॥४११॥
 नामेण गुपासो सत्तल्लगुणमिमेहरो गुणानुपरी । तत्तुणियणहिम्महरणो धघाए इमो यरो होही ॥४१२॥
 सा एयं निगुणंतां कुपारगुणकपणं तहिं बान्हा । ईमाइएण नूणं ययणेण सरोहिं संविद्धा ॥४१३॥
 ततो य तेहिं सा कीन्वियन् गुत्तल्ल अहव मत्तल्ल । गादं निपीलियंनयणा मुत्तल्लविहल्लपला जाया ॥४१४॥
 गयवेयथा न महीणं उत्तरं देइ किं पि पुट्ठावि । ताभोवि संभेताओ नितंति अहो किमेयंति ॥४१५॥
 अइमिणुसातेहिं देहे दाहोसि मयमाणोओ । कमन्निगिदमेहिं सेज्जे विरयंति फहंनि य पिज्जेण ॥४१६॥
 हा दिव्व ! कइमकंदे मइ दंदो पाहिओ तए सहसा । उच्चइ पत्तवमाणी समागया धंदवणगावि ॥४१७॥
 ततो य देहदाहस्स कारणं पुत्तिओ मदीवणो । सज्जोवि जा न साहइ ता निर्मत्तण एगंते ॥४१८॥
 पुट्ठा विपक्खणा नाम सदपरी, सीह साहियं सज्जं । जइ सिरिसुपासकुमारं अणुरत्तचित्ता इमा नूणं ॥४१९॥
 जे उज्जाणे एयाए निगुणिओ किंनरोए गिज्जेतो । सो सिरिसुपासकुमारो एयावन्था तओ जाया ॥४२०॥
 सो देवी मंनूणं साहइ सज्जेपि वरपरं रभो । नेणवि पट्टिइयएण जेपियं वयणमेयंति ॥४२१॥
 जइ पुत्तेपि ममेसो संकप्पो आसि जइ इमा पूया । देया सुपासकुमारस्स मयं पत्तं विहिणा ॥४२२॥

कार्याविपयात्कुन्तले तत्तथ भव्यदेवो । युवच्छयस्तदग्रे पथिका इव विरं प्रवर्तन्ते ॥४०९॥
 अथान्यथा य सा सदपरीभिः सहिता गता निजोद्याने । शृणोति गीयमानं किन्नरीभिर्गाथापुगमेतन् ॥४१०॥
 श्रीगुप्तनिष्ठनराधिपविशालकुलगगनभूषणसदाहः । सकलकलाकलहंसीलीलाकमन्थाकरः कुमारः ॥४११॥
 नाम्ना सुपार्थः सकलसुभगशिरःशरारो गुणानामुदविः । तस्मीननहृदयंहरणो बन्धाया अयं वरो भविष्यति ॥४१२॥
 सैन्यदृष्टवती कुमारगुणदीर्घं तस्मिन् बाला । ईष्यायितेन नूनं मदनेन सारः संविद्धा ॥४१३॥
 मन्थतैः सा कीर्लितेव सुमेवाधवा मतेव । गार्शनीमीलितनयना भूष्ठांविशृङ्खला जाता ॥४१४॥
 गतवैतन्या न सरोजानुसुरं ददाति किमपि शृष्टापि । सा अपि संभ्रान्ताभ्यन्तयन्ति अहो किमेतदिति ! ॥४१५॥
 अत्युष्माच्छतैर्देहे दाह इति मन्यमानाः । कमलिनीदलैः शय्यां विरचयन्ति कथयन्ति च पितरौ ॥४१६॥
 हा देव ! कथमकार्यं मे मम दयहः पतितस्तवया सहसा । इत्यादि प्रवृत्तौ समागता बन्धवदनापि ॥४१७॥
 तत्तथ देहदाहस्स कारणं शृष्टः ससीवर्गः । सरोऽपि यावत्त कथयति साधुतिर्यत्यैकान्ते ॥४१८॥
 शृष्टा विपक्वणा नाम सदपरी, तथा कथितं सर्वम् । यथा-श्रीसुपार्थकुमारोऽनुरक्तचित्तं नूनम् ॥४१९॥
 यदुद्यानं एतया धृतः किमर्थं गीयमानः । श्रीसुपार्थकुमार पतदवस्था ततो जाता ॥४२०॥
 ततो देवी गत्वा कथयति सर्वमपि प्यतिहरं राज्ञे । तेनापि प्रहृष्टहृदयेन अल्पितं वचनमेतदिति ॥४२१॥
 यथा पूर्वमपि ममैव संकल्प आसीद्यथैव दुहितः । देया सुपार्थकुमारस्य सांयते मनोहरं विधिना ॥४२२॥

सयमेव कथं, ता एत्थ उज्जमं सिग्धमेव काहामो । इय गंतूणं साहसु दुहियाए देवि ! दुहियाए ॥४२४॥
ततो य हरिसियाए आगंतूणं इममि बुत्तंते । कहिए देवीए तओ सा किंचि सचेयणा जाया ॥४२५॥
तं चेव पुणो परमकरं व गाहाजुयं विचितंती । एगंतठिया चिट्ठइ लज्जइ दिट्ठेवि सुहिवग्गे ॥४२६॥
अवरं च;

भुंजइ नय आहारं न कुणइ ण्हाणं नयावि सिंगारं । तंबूलंपि न गिण्हइ नय नियसइ चारुवत्थाणि ॥४२७॥
नो दिट्ठीइवि पिच्छइ रुवाइ महानरिंदकुमराणं । दयाणीयाइ चित्तपट्टियासुं पि लिहियाइ ॥४२८॥
किं बहुणा;

एवं तशुअंगीए भिजाए निसियमयणवाणेहि । सरणं सुपासकुमारो मरणं वा देव ! न हु अन्नं ॥४२९॥
एयावत्तं तं पासिऊण तह मंतिऊण मंतियणं । रिउमइणेण रण्णा मइसायरमंतिणा सहिया ॥४३०॥
सोमा नामेण सुया सयंवरं सिरिसुपासकुमारस्त । संपेसिया तहा हं मइसायरमंतिणा पुरओ ॥४३१॥
कहिउं तुम्ह समीपे वइयरमेव निरुविओ देव ! । एत्तो तुमं पमाणं इय भणिउं ठाह तुण्हिओ ॥४३२॥
तो भणियं नरवडुणा सम्मं आलोइऊण साहिस्सं । वडुसु निययावासे तुमंति सम्माणिओ रण्णा ॥४३३॥
वडइ निययावासे सो, एत्तो नरवडि वि साहेइ । पुहवीपियाए सव्वं तो पभणइ सावि परितुट्ठा ॥४३४॥
देव ! मए पत्ताइ सुहाइं सव्वाइं अणशुभूयाइं । तुह पायपसाएणं एत्तियमेत्तेण हीणाइं ॥४३५॥

स्वयमेव कृतं, तस्मादग्रेषमं दीप्तमेव करिष्यामः । इति गत्वा कथय दुःखितां देवि ! दुहितरम् ॥४३६॥
ततश्च हर्षितयाऽऽगत्यामिमन् वृत्तान्ते । कथिते देव्या ततः सा किञ्चित् सचेतना जाता ॥४३७॥
तदेव पुनः परमात्मापि गाथायुगं विचिन्तयन्ती । एकान्तास्थिता तिष्ठति लज्जति दृष्टेऽपि सतीवर्गे ॥४३८॥
अपरच;

भुङ्गे न आहारं न करोमि स्नानं न वापिशृङ्गारम् । ताम्बूलमपि न गृह्णाति न च निवसति चारुवत्थाणि ॥४३९॥
नो दृष्ट्वापि परयति रूपाणि महानरेन्द्रकुमाराणाम् । दूतानीतानि चित्रपट्टिकास्वपि लिखितानि ॥४४०॥
किं बहुना;

एवं तन्वद्वया भिजाया निशितमदनवाणेः । शरणं सुपार्थकुमारो मरणं वा देव ! न त्वन्यत् ॥४४१॥
एतद्वदन्त्या तं दृष्ट्वा तथा मन्त्रयित्वा मन्त्रिजनैः । रिपुमर्दनेन राज्ञा मतिसागरमन्त्रिणा सहिता ॥४४२॥
सोमा नाम्ना सुग स्वयंवरा श्रीसुपार्थकुमारव । संपेयिता तथाऽहं मतिसागरमन्त्रिणा पुरतः ॥४४३॥
कवचिन्ने सुज्वाले सतीपे व्यतिहरमेव निरुपितो देव ! । इतो यूयं प्रमाणमिति भणित्वा तिष्ठति तूष्णीम् ॥४४४॥
तमे मज्जिउं नरवडिना सम्मं आलोइऊण कथयिष्यामि । प्रज निवडावासे त्वमिति संमानितो राज्ञा ॥४४५॥
अट्ठि निवडावासे स, इतो मज्जिउं कथयमि । शिवीपियां सर्वं ततः प्रमणति सावि परितुट्ठा ॥४४६॥
देव ! मरा मज्जिउं सुज्वाले सर्वोपयननुभूतानि । स्वसादपसादेनैवावन्मात्रेण हीनानि ॥४४७॥
वति पुनः कवचिन्ने कवचमिदं पश्यमि । मज्जिउं सुपार्थकुमारस्य देव ! ततो भवामि कृतक्या ॥४४८॥

अइ पुण फहंपि एयं बीबाहमहसवंपि पिच्छामि । संपइ सुपासकुमारस्स देव ! ता होमि कमकिचा ॥४३५॥
 सो नरवरणा भणियं जइ एवं देवि ! ता तुयं सिम्वं । वचसु कुमरसमीवं बीनाहत्यं च पमवसु ॥४३६॥
 ततो य पुहइदेवी वचइ केचुइजणेण परियरिया । पासे सुपासकुमारस्स सोवि दइदूण तं इति ॥४३७॥
 अणुगमइ अभिमुदं चिय सत्तह पयाइं तहय फारवइ । आसनदानपुत्तुहं पढिवत्ति तह य नमिऊणं ॥४३८॥
 भात्ययन्मिलियररकमन्तसंपुटो विज्जवेइ कुमरोवि । संपइ तुम्हागमणे अम्मो ! किं कारणं कहसु ॥४३९॥
 पुहइजणणीए भणियं पुत्ताइं पेसियमिह देवेण । तुह बीबाहमहसवदंसणउकंठिओ जम्हा ॥४४०॥
 देवो इयरजणोवि य, तह यज्जवि एतियं च दूमेइ । संपइ अपचपुत्तवं पत्ताइं सुहाइं अत्ताइं ॥४४१॥
 तुज्ज पसाएण्णे पढिपुत्ता जं मुणोरहा सज्जे । ता पढिवज्जउ कुमरो बीबाहमहसवं काउं ॥४४२॥
 तं मुत्ता कुमरोविहु पभणइ अम्मो ! न मुणह मह चित्तं । नवि याणह चिमयसुहं गिहवासंपि हु सटुवत्तफलं ॥
 जेणं बिबाहविसए एवं उल्लवह, तोए तो भणियं । मुणिमो सत्तवं रिपुण अलंयणिज्जं च पिउवयणं ॥४४४॥
 न हु तुम्हाणं पच्छिमवएधि दुम्हो हु गिरपरिचाओ । पढिकूलिस्सइ देवो पढिपुत्तमणोरहो न तुयं ॥४४५॥
 तो भणियं कुमरेणं पढिवज्जिज्जइ फहं इयं अम्मो ! । पढं चिय पयडिज्जइ बिबाहसमए जाहि एयं ॥४४६॥
 चउमंढलगावचणज्जलेण संसारचउगइभमणं । धममहुणणमिसेणं कारिज्जइ सयलगुणदइणं ॥४४७॥
 किणणत्थं कम्मरुयाणगस्स पढंमपि इत्यसन्नय । कत्तापाणिमाहकइयणेण दाविज्जए तत्थ ॥४४८॥*

ततो नरपतिना भणितं यद्येवं देवि ! तत्तत्त्वं दीपम् । अत्र कुमारसमीपं बीबाहार्थं च प्रवृत्तम् ॥४३६॥
 ततश्च पृथिवीदेवी व्रजति पञ्चविज्जनेन परिकरिता । पार्श्वे सुपार्श्वकुमारस्य सोऽपि दृष्ट्वा तामायतीम् ॥४३७॥
 अनुगच्छत्यभिमुखमेव संसाध पदानि तथा च फारयति । आसनदानपुत्तुहं प्रतिपत्तिं सया च नत्वा ॥४३८॥
 भाल्ललामिलितकरकमलसंपुटो विज्ञपयति कुमारोऽपि । संप्रति तत्रागमनेऽन्य । किं कारणं कथय ॥४३९॥
 पृथिवीजनन्या भणितं पुत्राहं मेपितास्मि देवेन । तव बीबाहमहोत्सवदर्शनोत्कण्ठितो यस्मात् ॥४४०॥
 देव इतरजनोऽपि च, सया ममाप्येतावच दावयति । संप्रत्यप्राप्तपूर्वं प्राप्तानि सुखान्यन्यानि ॥४४१॥
 तव प्रसादेनान्ये परिपूर्णा यन्मनोरथाः सर्वे । ततः प्रतिपद्यतां कुमारो बीबाहमहोत्सवं कर्तुम् ॥४४२॥
 सन्धुत्वा कुमारोऽपि हि प्रमणत्यहो न जानीम मम चित्तम् । नापि जानीष विषयसुखं गृहवासमपि च सटुःसफलम् ॥
 येन बीबाहविषय एवमुल्लस्य, सया ततो भणितम् । जानीम सर्व किंपुनरलक्ष्मीयं च पितृवचनम् ॥४४४॥
 न खलु युष्माकं पश्चिमवयस्यपि दुर्लभो हि गृहपरित्यागः । प्रतिकूलविप्याति देवः परिपूर्णमनोरथो न त्वाम् ॥४४५॥
 ततो भणितं कुमारेण प्रतिपद्येत कथमिदमन्य । प्रथममेव प्रकट्यते विवाहसमये यस्मिन्नेतत् ॥४४६॥
 चतुर्मण्डलकावर्तनच्छलेन संसारचतुर्गतिप्रमणम् । घृतमधुहवनमिषेण कार्यते सकलगुणदहनम् ॥४४७॥
 कथार्थं कर्मप्रत्यक्षकस्य प्रथममपि दस्तसंज्ञेव । कन्यापाणिग्रहकैतवेन दाप्यते तत्र ॥४४८॥
 त्रिदिश्वप्ययदास्तरणीगीयमानमङ्गलच्छलेन । आव्यते किं बहुना यद्यदिह सुस्मनुज्या ॥४४९॥

चाण्डिसिपि अजसो तरुणीगिज्जंतमंगलच्छलेण । आविज्जइ किं बहुणा जं जंइ सुहुमुदुदीए ॥४४९॥
 चितिज्जइ तं सत्त्वं रोमुदोसं जणेइ मह अम्भो ! । ता शुंचसु पडिवंचं अणुजाणहं मं वयमाहणे ॥४५०॥
 एवं भणिए पहुणा जंपइ देवी कुमार ! किं जुचो । तुम्हारिसाण काउं अम्मापिउपत्थणाभेणो ? ॥४५१॥
 इय भणिए देवीए महोवरोहेण निरहिलासोवि । पडिवज्जइ कहकहवि हु कुमरो काउं विवाहमहं ॥४५२॥
 तो परितुट्ठा देवी साहइ गंतुण निययनाइस्स । एत्थंतरम्मि सुपइट्ठरायमत्याणमुवविट्ठे ॥४५३॥
 करकलियकमलदंढा भालयलनिलीणंजलिपुट्टा य । पडिहारी सुक्करिसं नमिउं विव्रविउमारदो ॥४५४॥
 रिउमइणस्स रत्तो मंती मइसाअरोत्ति विक्खाओ । चिट्ठइ तुम्हाणं दंसणूसुओ दारदेसम्मि ॥४५५॥
 तत्थ य को आपसो तो भणियं राइणा पवेसेहिं । सिग्यं चिय जं ॥४५६॥
 सो तीएणुआओ पवित्तेउं पणमिऊण नरनाइ । दिआसणो निविट्ठो पुट्ठो सो उचियपत्थाने ॥४५७॥
 सागयवयणं तेणावि संलत्ते तं तुह पसाएण । तचो य सोवि साहइ जइ तुह मित्तेण नरवइणा ॥४५८॥
 रिउमइणेण. रत्ता नियकआ सिरिसुपासकुमारस्स । सोमा नामेण वराय सयंवरा पेसिया देव ! ॥४५९॥
 एचो तुमं पमाणंति जंविए निवइणावि तो तीसे । दावाविओ विसालो निवासहेउं सुपासाओ ॥४६०॥
 तह पेसिया रसवई सयला तक्कालउचियपडिचत्ती । कारविया तो मंती विसज्जिओ निययआवासे ॥४६१॥
 तो तेण सपारदो काउं बीवाहुवक्कमो तत्थ । बंधाविया य मंचा दिआइं आसणाइं तहिं ॥४६२॥
 विविहेसु कम्मसेसु निरुविया किंकरा तओ विहियं । वरवेइगाविमाणं रंभासंभुत्थियपढायं ॥४६३॥

चिन्त्यते तन् सर्वं रोगोद्धर्षं जनयति ममाम्ब । । तस्मान्मुञ्च प्रतिबन्धमनुजानीहि मां व्रतग्रहणे ॥४६४॥
 एवं भणिते प्रमुणा अएवति देवी कुमार ! किं युक्तः । युष्मादृशानां कर्तुं मातापितृप्रार्थनामहः ! ॥४६५॥
 इति भणिते देव्या महोपरोधेन निरमिलापोऽपि । प्रतिपद्यते कथंकथमपि हि कुमारः कर्तुं विवाहमदम् ॥४६६॥
 ततः परितुष्टा देवी कथयति गत्वा निनकनाथम् । अत्रान्तरे सुप्रतिष्ठराजमाभ्यानमुपविष्टम् ॥४६७॥
 करकलितकमलदण्डा भालतलनिलीनाञ्जलिपुट्टा च । प्रतीहारी सौत्कर्षं नत्वा विज्ञपयितुमारम्भा ॥४६८॥
 रिपुमर्दनस्य राज्ञो मन्त्री भतिमागर इति विख्यातः । तिष्ठति युष्माकं दर्शनोत्सुको द्वारदेशे ॥४६९॥
 तत्र य क आदेशस्तत्रो भणितं राज्ञा प्रवेशय । शीघ्रमेव यद् देवः समाजुपयतीति भाणित्वा ॥४७०॥
 स नृपाऽनुज्ञातः प्रविश्य श्रवण्य नरनाथम् । दत्तासनो निविष्टः पृष्टः ॥ उचितप्रस्ताने ॥४७१॥
 स्थापयन्वचनं तेषां संकल्पं तन् तत्र प्रमादेन । ततश्च सोऽपि कथयति यथा तथ मित्वेण नरपतिना ॥४७२॥
 रिपुमर्दनेन राज्ञा नितकन्द्या श्रीगुणार्थकुमाराय । सोमा नाम्ना वराय स्वयंवरा प्रेषिता देव ! ॥४७३॥
 इहे पुंस्व श्रमानमिति अस्तिने नृपतिनावि तन्मन्त्रम् । दापिनो विशालो निवासहेतोः सुपासादः ॥४७४॥
 तत्रापि ससूच्य सक्त्वा तक्कायेचित्तप्रतिपत्तिः । कारिता तत्रो मन्त्री विसर्जितो निजरायासे ॥४७५॥
 तक्कनेन स्थापयन् कर्तुं बीवाहोपक्रमम् । चिन्तिताथ मया दत्तान्यासनानि तत्र ॥४७६॥
 विविहेसु कम्मसेसु निरुविया किंकरा तओ विहियं । वरवेइगाविमाणं रंभासंभुत्थियपढायं ॥४७७॥

मरगयमणिपरिमंडियवरकेवणकलमविरयणाकलियं । सन्त्य निवेसियरणकिरणपटिहणियतमसरं ॥
 एवं तत्रालोचियमधेपि हु सन्त्यहावि काऊण । यइसायरेण ततो कदाविधं निवणो एअं ॥४६५॥
 जइ संपइ सुपसत्थं इत्थग्गहणे सुहुत्तमइनिपदे । तो कुमारं पितृणं तुभं आगच्छइ इहंति ॥४६६॥
 रत्नावि पुरइदेवी भणिया सिग्गं करेइ कुपरस्त । पुंत्तणगाइविहाणं संपइ सुमुत्तमासत्थं ॥४६७॥
 तो सन्नाउ देवीउ गुरुम्मोएण बहुपंधारेहिं । पुंरोऊणं मंगलपुरस्सरं देवहिं वरकुमरं ॥४६८॥
 ततो य नियमावहिं मरग्यमुल्लाइं मियदुमुल्लाइं । कायज्जविहिं मणं कारावहिं तह य संसेपि ॥४६९॥
 तं जहाः—

गोसीसपंदणुपंकलितगतो विरायए कुमरो । सारयमनेकजोष्ठाए धवन्त्रिओ कणयसेल्लोव ॥४७०॥
 पैदाइकुसुममुच्छेहिं छाइओ जस्त कुंन्त्यकलावो । कमिणो रंइ ताराविराभां नरविभागोव ॥४७१॥
 सन्त्यथारोविपरयणकरभाहरणभूतियमरीरो । देवो रोहणसेल्लोव जंगमत्तं गतो मइइ ॥४७२॥
 किं बहुनाः—

सहाविपयिरूपं न जस्म सकोवि साहिउं ताइ । किं पुण कणयविभूतणभूतियदेइम्म तम्म तया ॥४७३॥
 एवं कपकायले कुमरमि निवेइयं नरिदस्स । तेणवि निययापुरित्ता निरुविषा जइ लुं मुण्णे ॥४७४॥
 येलेइ नायसत्तियवणां सपण्णे तह पण्णेइ । नयरीमहसवे तह कुमरस्स समण्णइ पढाणं ॥४७५॥

मरकतमणिपरिमंडियवरकायनकलमविरयणाकलितम् । सर्वत्र निवेशितरत्नकिरणप्रतिदत्तम् प्रमरम् ॥४७६॥
 एवं तत्रालोचितमन्मइपि तनु सर्वेणापि कृत्वा । अतिसागरेण तत्रः स्थितं नृपतेरेवम् ॥४७७॥
 यथा संजाति सुमदास्तं हस्तमहणे सुहृत्तमतिनिवटम् । तत्र कुमारं गृहीत्वा धूमसागच्छतेहिं ॥४७८॥
 शशापि ग्रथिवोदेवी भणित्वा शीघ्रं व्रत कुमारस्य । प्रहृष्टादिविद्योने संपत्ति-सुमुद्गर्मासक्तम् ॥४७९॥
 ततः तयो देव्यो गुरुमयोकेन बहुप्रकारे । प्रहृष्टित्वा महालपुरास्तरे स्नपयन्ति वरकुमारम् ॥४८०॥
 यतश्च निवासयन्ति महापूज्यानि श्रितदुःखानि । कर्त्तव्यमिदं सर्वं वररत्नसि तस्य च दोषाणि ॥४८१॥
 तयाः—

गोशीर्षेचन्दनकर्दमस्त्रिगो विराजते कुमारः । शरदशशाङ्गम्योत्पन्ना धवन्त्रिः कनकशील इव ॥४८२॥
 'मन्दाइकुसुममुच्छेइछादिनो यइय कुन्त्यकलावः । कृष्णो राजनि ताराविराजितो यमोदिनाग इव ॥४८३॥
 सर्वत्रारोवित्तुन्त्यनिराभरणभूतिसरारः । देवो रोहणशील इव अज्जमरं गतो राजजे ॥४८४॥
 किं बहुनाः—

स्नाभाविचमपि रूपं त ययव शत्रेअपि कथंविहे शक्नोति । किं पुनः कनकविभूषणभूषितदेइइ तस्य तया ! ॥
 एवं वृत्तकर्त्तव्ये कुमारे निवेदिनं नरेन्द्राय । तेनपि निबद्धाः पुण्या निरुविता यथा लुपु दृढम् ॥४८५॥
 मलयत शतशत्रिमर्गं सकलमपि तथा मयदेवय । मनीमहोत्सवं तस्य कुमारस्य समर्पयन् मयजन् ॥४८६॥

यन्त्रिया पेशाचक्रेण परिवृता नरवर्गद्विपयावि । पत्ता वेदणमान्नाकल्पिष्वग्गवेत्ताभरणे ॥४८९॥
 ततो य तन्नरणागयपाटणपाण्डुहणजकम्ममि । तन्नेव समागद्वं पाणिग्राहणं मदिदीप ॥४९०॥
 एयंतरम्मि महरिमनरणिपणागद्वमंगलमणाओ । उवपारोमयणाणं दोहिनि वपरोहि कारविओ ॥४९१॥
 दावाविपाइं शुंहुमज्जिनेवणाइं गुंगंभीमाइं । तह असपकुसुमदापाइं सपरिमन्ना तह य वेदिवासा ॥४९२॥
 तह पवरणागवत्तोदन्नाइं कप्पूरपूगवन्त्रियाइं । उद्धपपूगकल्पाइं वन्थाइं तह य विविहाइं ॥४९३॥
 पन्नुरपमंदुराओ तह वंस्पुणमुहमिगजायाओ । तह मंदमरजाईउ करियदाओ महंताओ ॥४९४॥
 एयंतरम्मि कक्षाचरण जन्ने णुणिज्जमाणम्मि । पउमंदन्परिममणं समत्थियं गुरुमोएण ॥४९५॥
 मग्गापरेण ताइं कक्षाए पाणिमोएणनिमिचं । पत्तासं कोटीओ रूपसुवघाष दिन्नाओ ॥४९६॥
 तह मणिगिराहपमुहं आभरणं तह य कंजयरत्थाइं । तह पवरदुहन्नाइं दिन्नाइं गुपामकुमरस्त ॥४९७॥
 गुपारद्वणरिदेणवि हरिमभरन्भिज्जपाणपुल्लण । बहुआए दिन्नाइं वन्थाहरणाइं विविहाइं ॥४९८॥
 एवं परिमानपरे र्वावाहमहमये निवित्तम्मि । कयभोपणसत्तारे पन्निए ठाणेंसु लोपम्मि ॥४९९॥
 मत्तापरेवि नियनयरमुवगए मिरिसुपामकुमरोवि । आसोपाए सहिओ सचन्निओ नियगिहाभिमुहं ॥५००॥
 मंगलवृत्तपेहि वंदिपणुगृहजयजयरयेणं । बहिरंतो दिमिन्नयं सुपहाणकरेणुयारुदो ॥५०१॥
 तंनणुमुओ पुरजणावि पायाभरणमालेमु । पिटिज्जइ अद्योचं धाहतो अंगुवेगाइं ॥५०२॥

कलितः चेद्विचक्षणं परिभूता अश्वरेन्द्रतनयापि । प्राप्ता बन्धनमानाकलिते वरवेदिक्रमवने ॥४८९॥
 तनया तन्वत्यागतप्राप्तगमाराध्यवचनमणि । तदेव समारब्धं पाणिप्रदं महद्वर्चा ॥४९०॥
 अत्रान्तरे सृष्टंरणीजनारब्धमद्भलमनाथ । उपचारः स्वजनानां ह्याभ्यामपि पक्षार्था कारितः ॥४९१॥
 दापितानि कुटुम्बविलेपनानि सुगन्धमिध्रानि । तथाऽसमङ्गमुद्रामानि सपरिमलान्तथा च पटीवासः ॥४९२॥
 तथा प्रवर्तनागवल्लीद्वानि कर्पूरपूङ्गलितानि । आर्द्रपूङ्गलानि कत्राणि तथा च विविधानि ॥४९३॥
 वरसुरगमन्दुरास्तथा कम्पुप्रमुखलेपजाताः । तथा मन्दमद्रवातयः करिपटा महत्पयः ॥४९४॥
 अत्रान्तरे कन्दारवयोर्वर्तने दृग्माने । अनुमङ्गलपरिभ्रमणं समर्थितं गुरुप्रमोदेन ॥४९५॥
 मतिसागरेण तत्रा कन्यायाः पाणिमोचननिमित्तम् । द्वात्रिंशत् वोट्यो रूप्यमुषण्णोदत्ताः ॥४९६॥
 तथा मणिकिरीटप्रमुखमार्तणं तथा च कनकरूप्यादि । तथा प्रवरदुर्लानि दत्तानि सुपार्थकुमारय ॥४९७॥
 सुपतिष्ठनरेन्द्रापि हर्षभरोद्विषमानपुच्छेन । यच्च दत्तानि वस्त्राभरणानि विविधानि ॥४९८॥
 एवं परिणोपकरे विवाहमहोत्सवे निरुक्ते । कृतभोजनसत्कारे कलिते स्थानेषु लोके ॥४९९॥
 मतिसागरेऽपि निजनगरमुपगते धामुपार्थकुमारोऽपि । अथ सोमया सदितः संकलितो निजगृहामिमुत्तम् ॥५००॥
 मद्भलतूरवंमन्दिजनोऽमुप्राजयजयवरणे । बभिरयत् दिग्बलयं सुप्रधानकरेणुशरूढः ॥५०१॥
 तद्दर्शनात्सुकः पुरजनाऽपि प्राकारमवनमालासु । विण्ण्यतेऽन्वोन्मं बाधमानोऽहोवाक्त्रानि ॥५०२॥

सुरवद्भिन्नतत्सुरगणउवणीयाभरणगंधवत्यस्त । वनगयरोगायंकस्त दलितसतयलारिवगस्त ॥५१७॥
 फड्यावि हु सेवागयतुं पुरापरदपंचमुग्गारं । नच्चैतसुरवद्भुजं पिच्छणयं पिच्छमाणस्त ॥५१८॥
 फड्यावि जणपजणणीसमीवगमणेण तद्द य फड्यावि । विसर्याम्म जणविषाण निन्नवकरणम्म निरयस्त ॥
 बोलिति वासरा इय वरिसेमुं कितिपंसुवि गणसुं । अह अन्धया य सुपद्दहन्त्तर्ह आउसेमम्मि ॥५२०॥
 ठावद् सुपासकुमारं विहीए रज्जे अण्णिच्छमाणं पि । सयमवि पउमप्यंहजिणपणीयधम्माणुमारेण ॥५२१॥
 पउजंताणसणविहिं फाउं ईसाणदेवलोगम्मि । संपचो पुहवी पुण पत्ता मोक्खे जओ भणियं ॥५२२॥
 नागेसुं उस्सपपिया सेसाणं सत्त जंति ईसाणे । अट्ठ य सणकुमारे माहिंदे अट्ठ अणुकम्पसो ॥५२३॥
 आइजिणाणट्ठणं गयाओ मोक्खम्मि अट्ठ जणणीओ । अट्ठ य सणकुमारे माहिंदे अट्ठ वच्चंति ॥५२४॥
 ऐत्तो साइयनोसेसविसमदुग्गं सुपासरायावि । रज्जं परिपालइ दलित्यमपलदरियारिमाहप्यं ॥५२५॥
 इय समद्वंतेसुं बहुएसुं वच्छरेसुं गम्भवई । सोमादेवी जाया कालकमेणं पग्ग्या य ॥५२६॥
 सुकुमालपायकरयलनिरुपमरूपोपसोदियसरारं । तणुकान्तिपसरधवलियजम्मणभयणं सुहं पत्तं ॥५२७॥
 उच्चियसमपय सिरिसेदरोत्ति नामं महाविभूईए । तस्स कयं तो सौवि हु पंचहिं धाईटिं परिपरिओ ॥५२८॥
 परिवददिउमारदो सयंवरारिं कन्दाटिं सयन्नाहि । आगतूणं वरिओ विणा पपत्तं पि, ऐत्तो य ॥५२९॥
 जा सिरिसुपामराया चिट्ठइ भवणस्त उवरि उवविट्ठो । ता पिन्छइ विच्छायं गयणे रयिमहलं सहसा ॥५३०॥

उरपतिनियुक्तसुरगणोपनीताभरणगन्धवत्यस्त । व्यवगतरोगातद्भुज्य दलितसकल्यारिब्यस्त ॥५१७॥
 ह्वापि तलु सेवागतनुमुग्गारव्यवचमोद्धारम् । मृत्युसुरवद्भुजं प्रेक्षणकं परयतः ॥५१८॥
 ह्वापि जनवज्जनासमीपगमनेन तथाच कदापि । विषये जनविशदे निर्णयकरे निरतस्त्य ॥५१९॥
 गच्छन्ति वासरा इति वषेण कित्तत्त्वपि गतेषु । अथान्यदा च सुपनिष्ठनरपतिरायुःशेषे ॥५२०॥
 लापयन्ति सुपार्थकुमारं विधिना राज्येऽनिच्छन्तमपि । स्वयम्पि पद्मप्रभजिनप्रणीतधर्मानुसारेण ॥५२१॥
 नयन्तानश्नविधिं कृत्वेष्टानेदवलोक्य । संप्राप्तः शुधिरा पुनः प्राप्ता मोक्षे यतो भणितम् ॥५२२॥
 नागेषु श्रवणमयिता दोषाणां सप्त मान्तीशाने । अष्ट च सनत्कुमारे माहेन्द्रेऽष्टानुक्रमतः ॥५२३॥
 आदिजिनानामष्टानां गता मोक्षेऽष्ट जनन्यः । अष्ट च सनत्कुमारे माहेन्द्रेऽष्ट मज्जन्ति ॥५२४॥
 इतः स्थापितनिःशेषविषमदुर्घं सुपार्थराजोऽपि । राज्यं परिपालयन् दलितसकलदुःखारिमाहात्म्यम् ॥५२५॥
 इति समतिप्राप्तेषु बहुकेषु वत्सरेषु गर्भवती । सोमादेवी जाता कालकमेणं प्रसूता च ॥५२६॥
 सुकुमालपादकरतलनिरुपमरूपोपसोभितशरीरम् । तनुकान्तिप्रसरधवलितजन्मभवनं सुखं प्राप्तम् ॥५२७॥
 उपितसमये च श्रीशेखर इति नाम महाविभूत्या । तस्य कृतं सतः सोऽपि हि पथ्यभिर्षाथीभिः परिकरितः ॥५२८॥
 परिषर्षितुमारब्धः स्वयंवरभिः कलाभिः स्रक्लाभिः । आगत्य धृतो विना प्रयत्नमपि, इतश्च ॥५२९॥
 यावत् श्रीसुपार्थराजस्तिष्ठति भूधनस्योपर्युपविष्टः । तावत्पदयति विच्छाये गमने रविमण्डले सहसा ॥५३०॥

दुस्त्रये सहंति प्रप्ता तरुणीणं नयनबागुरावित्तपं । मयणमहापारद्विपनितायथाणावलीविद्धा ॥५४५॥
 सतो अशरसंसारदुःखदावानन्त्यमि ते नूनं । अपरिचाणाः पुनरवि ईधणकण्ठयिप.इवंति ॥५४६॥
 ता एयाओ कारागाराओव जुज्जए पलाएउं । भंजेऊणं इण्हिं पुत्तवहूनेहनिषदाइ ॥५४७॥
 एत्थंतरम्मि कंप्पियसिहासणा ओहिनायनियकिचा । नरवरसुपासपासं समागया लहुइमे तियसा ॥५४८॥
 सारम्मयमाइया वण्हिंवरुणा य गरतोया य । तुसिया अब्बावाहा अग्गिचा चेवरिद्धा य ॥५४९॥
 नमिरत्तमंगवियण्णंनुरहिमंदारकुमुमसंथाया । विणएणं जिणनाहं योउं एवं समारद्धा ॥५५०॥
 जयमि तुपं भुवणावल्लभरोजवनसंदहचंडमायंड । वम्महमंथसिधुरकुंभयडवियारणमयंड ॥५५१॥
 मुत्तिवहूंकंठमाइउकंडिय । मलियमोहमाइण्ण । तुज्ज नपो तिहुयणरवत्तणवत्तणिय । परमकारुणिय ॥५५२॥
 इय थोऊणं एभणंति तुह पुरो देव । अम्ह का गणणा । स्वज्जोयाणव मूरस्स दूरुद्धंधयारस्स ॥५५३॥
 सहवि निपयाहिगाराणुरुवमन्हेवि किंपि विन्नविमो । सुमग्गमित्तनिमित्तं तुह पुरओ न उण उवएसो ॥५५४॥
 पण्वज्जं पडिबज्जसु भवदुइवणदइरणज्जणज्जालोळि । तह य पयट्ठसु सिग्गं अणत्थनिम्मंयणं तिरथं ॥५५५॥
 तह पहु । पयंठपासंदिदेसणातिमिरनियरअतरियं । पयडसु सिवमग्गं विमलनाणरयणमयंवेण ॥५५६॥
 इय लोणंतिपदेवोवएसदुगुणपवइडिउल्लासो । सविसेसं संजाओ सिद्धिवहूसंगमासंसी ॥५५७॥
 एवं विन्नविऊणं गएसु तेसुं सुपासनरनाहो । वारसियमहादाणं दाउं परिचितए जाव ॥५५८॥

दुःखं सहन्ते प्राप्तास्तरुणीनां नयनबागुरावित्तपम् । मदनमहापारद्विपनितायथाणावलीविद्धा ॥५४५॥
 सतोऽशरसंसारदुःखदावानले से नूनम् । अपरिचाणाः पुनरप्यनकल्पा एव भवन्ति ॥५४६॥
 सन्मादेतस्मान् कारागारादिव युज्यते पलायितुम् । मरुत्वेदानीं पुनरप्युत्सेहनिगडान् ॥५४७॥
 अत्रान्तरे कम्पितसिंहासना अवधिज्ञातनिगडत्वा । नरवरसुपार्थार्थं समागता लक्ष्मिमे त्रिदशा ॥५४८॥
 सारम्मयतादिसा बहिवरुणाश्च गर्दतोयाश्च । तुषिता अब्बावाधा आग्नेयाधेतारिष्टाश्च ॥५४९॥
 नम्रोत्तमाद्भविगलःसुरभिमन्दारकुमुमसंथायाः । विनयेन जिननाथं स्तोतुमेवं समारम्भाः ॥५५०॥
 जयसि त्वं भुवनावल्लभरोजवनपदचण्डमार्तण्ड ! । मन्मथमदान्धसिन्धुरकुम्भतटविदारणमृगेन्द्र ! ॥५५१॥
 मुक्तिवपुःपण्डप्रदोन्वर्णितु ! मर्दिनमोहमाहान्त्य ! । तुभ्यं नमस्त्रिभुवनरक्षणसाधक ! परमकारुणिक ! ॥५५२॥
 इति स्तुत्वा प्रमज्जन्ति तव पुरो देव ! अस्माकं का गणना । तपोतानागिव सूरस्य दूरुद्धान्धकारस्य ! ॥५५३॥
 तथापि निजकाधिकारानुरूपं वयमपि त्रिमपि विज्ञपयामः । स्मरणमात्रनिमित्तं तव पुरतो न पुनरुपदेशः ॥५५४॥
 प्रमज्ज्यां प्रतिपद्यस्व भवदुःखवनदहनज्वलज्वालादिम् । तथा च प्रवर्त्य क्षीप्रमनर्थनिर्मन्थनं तीर्थम् ॥५५५॥
 तथा प्रभो ! प्रवण्डपाषण्डदेशनातिमिरनिकरान्तरितम् । प्रकटय शिवमार्गं विमलज्ञानरत्नप्रदापेन ॥५५६॥
 इति लोकान्तिकदेवोपदेशाद्भिगुणप्रवर्धितोल्लासः । सविशेषं संजातः सिद्धिवहूसंगमासंसी ॥५५७॥
 एवं विज्ञप्य गतेषु नेषु सुपार्थनरनाथः । वार्षिकमहादानं दानुं परिचिन्तयति यावत् ॥५५८॥

ता तत्खणपि चलिंयं सीहासणममलरयणपहपयडं । सोहमंदेवलोए सुहासणत्थस्स सककस्स ॥५२९॥
 तच्चलणांतर अवहिणा य नाऊण जिणमणवियपं । सो सत्तट्ठ, पयाइं चट्ठियं गंतूण तपभिमं ॥५३०॥
 योऊण जिणं चित्तिउमारद्धो जइ सुपासजिणनाहो । इच्छइ दाणं दाउं आवरिसं तस्स तो मज्झ ॥५३१॥
 जुज्झइ षणसंपत्तिं काउं, इय तत्खणपि वेसमणं । आणवइ जहा निखंमणदाणजोगं जिणगिहम्मि ॥५३२॥
 स्विन्नसु पभूयं कणगं, इय सोउं संकसासणं सोवि । आणवइ जंभगमुरे पडिच्छिउं तेवि विणएण ॥५३३॥
 जिणमंदिरम्मि वरिसंति कणयरासिं तओ य भयवंपि । चच्चरचउकचउमुहमहापहप्पमुडवाणेसु ॥५३४॥
 अणविकिखयमुहमणिवांसिं च वरवरियघोसणापुव्वं । सच्चाण विणएत्थं पत्यणउत्ताणियकराणं ॥५३५॥
 अणुदियहं दावावंइ कणयं, तस्सावि दिज्जमाणस्सा दिवसे दिवसे दिज्झइ अडलकैव्हिया कणयकोडो ॥५३६॥
 अहन्नवरिणयलवलोफलभरधवलाए धवलिया तस्स । अणवरयकणयदाणुब्भवाए किर्त्तीए दिसिनिवहा ॥५३७॥
 ततो य दूरदेसा केसुवि हंतेसु मग्गणगणेसु । अजेसुं च हिरणं गहिऊणं नियत्तमाणेसु ॥५३८॥
 रुंदासुवि रत्थासुं बाणारसिपुरवरीए मज्झम्मि । दुक्खेण भमइ लोओ निदयनिदलियवच्छयलो ॥५३९॥
 एत्थ तवणिज्जपुंजे एत्थ य वत्थे पवित्तरह सिग्गं । एत्थ य रयणुक्केरं मग्गणजोगं निवेसेह ॥५४०॥
 इह करितुरयरहाई ठावइ विरएह एत्थ विउलाओ । भोजनसालाउं तहा आहारत्थं विदेसिणं ॥५४१॥
 एवं दाणनिमित्तं निउत्तपुरिसाण वच्छरं जाव । अणिसं समादिसंताण किं करे इवइ उल्लावो ॥५४२॥

तापन् तत्क्षणमपि चलितं सिंहासनममलरत्नप्रभापकटम् । सौधमंदेवलोके सुहासनस्थस्य शक्तस्य ॥५३९॥
 तत्क्षणानन्तरमवधिना य ज्ञात्वा जिनमनोविकल्पम् । स सप्ताष्ट पदानि उरधाय गत्वा तदभिमुखम् ॥५४०॥
 स्तुत्वा जिने चिन्तयितुमारब्धो यथा सुपार्थजिननाथः । इच्छति दानं दातुमावर्षं तस्य ततो मम ॥५४१॥
 युज्यते षणसंपत्तिं कर्तुमिति तत्क्षणमपि वैश्रमणम् । आश्रययति यथा निष्कमणदानयोग्यं जिनगृहे ॥५४२॥
 क्षिप प्रभूतं कनकम्, इति श्रुत्वा शक्रासासनं सोऽपि । आश्रययति जृम्भकमुरान् प्रत्येष्टुं तेऽपि विनयेन ॥५४३॥
 जिनमन्दिरे वर्षन्ति कनकरासिं ततश्च भगवानपि । चत्वरचतुष्कचतुर्मुखमहापद्ममुखस्थानेषु ॥५४४॥
 अनवेतिष्ठमुत्तमनिवारितं च वरवरिचापौषणापूर्वम् । सर्वेभ्यो विवेकार्यं प्रार्थनोत्तानितकरेभ्यः ॥५४५॥
 अनुदिशन् दाप्यते कनकं, तस्यापि दीयमानस्य । दिवसे दिवसे दीयतेऽष्टलक्षाविह्य कनककोटिः ॥५४६॥
 अथ नवरिणयलवलीफलभरधवलाधवलितस्तस्य । अनवरतकनकदानोद्भवया कीर्त्या दिक्निवहाः ॥५४७॥
 ततश्च दूरदेशान् केचन्यायसु मार्गगणेषु । अन्येषु च हिरण्यं गृहीत्वा निवर्तमानेषु ॥५४८॥
 सिंहासनात्पदे रथ्यासु बाराणसीशूरवराया मध्ये । दुःखेन प्रपति लोको निर्दयनिर्द्विन्द्वितस्तलः ॥५४९॥
 अथ तनूययुज्यते च वच्चाणि यविमृणीत शीघ्रम् । अत्र च रत्नोत्कर्षं मार्गयोग्यं निवेशयत ॥५५०॥
 इह करितुरयरहाईन् स्थापयन् विरचयताम् विभूताः । भोजनशालास्तथाऽऽहारार्थं विदेशिनाम् ॥५५१॥
 एवं दाननिमित्तं दिपुत्रपुत्रानां बत्सरं यावत् । अनिशं समादिशतां किं कर्तुं भवमुत्तमः ॥५५२॥

विश्वेय य कोटिसया अट्टासीयं च हुंति कोटीभो । असियं च सयमहस्ता सज्जंको वड्यरुणयस्ता ॥५७३॥
 इय आवरिसं कंचणररिसेणं तण्णुज्ज भवणं पि । निम्ममाणं विहेउं सदावड मंतिणो राया ॥५७४॥
 तह तल्लवरसेणाहिबकोसाहिबमंदलीयमामंते । नयरीपहाणल्लोण संनुप, ताण पयसत्वं ॥५७५॥
 ठविउं सेज्जंगं पि हु कुमारं सिरिसेहरम्मि निपरज्जं । नीइचि दंतकंनि विरयंतो मणइ वयणमिणं ॥५७६॥
 तुम्हाण एस तामी देवाणुपिपाणुपमज्ज इपाणि । मं सज्जविरइग्गहणे, तेवि हु सोऊण विम्हइया ॥५७७॥
 जंवंति वज्जपइया सयणा अग्गहाण नुण जे अज्ज । बहिरत्तणं न पत्ता इमाए वयणासणीएल्लुं ॥५७८॥
 इय एवमाइरकल्लुणवयणाणि एयंपिरा कइकइं पि । अनुमज्जेति नरिउं गुरुनिज्जं धेण जंयंतं ॥५७९॥
 अइ सिरिसेहरराया नपणं मुनिवायमंइल्लियक्कोल्लो । वल्लणेसु निवट्ठिऊणं विवडव कइं पि जयगुल्लो ॥५८०॥
 जइवि परिरीणमोहा तुल्ले विरेया य सज्जविरइए । तहवि हु निवत्तमणमं पटिवग्गह मज्ज पमिऊण ॥५८१॥
 तस्सुवरोहेण इमं पटिसुणइ गुपासजिणवरो तत्तो । सिरिसेहरनिवभाणापवसिया बेत्तिमा तुरियं ॥५८२॥
 अट्टहुत्तरं सहस्सं सुवन्नकल्लसाणं तल्ल्य आणिति । सुपसन्थनित्थसत्थिं दिप्पामां तटोमदीभो य ॥५८३॥
 यणसारमीसत्तं दणपमुहाइं विल्लेयणाइं सुरभीणि । जिणमज्जणार्थमुपवर्णिनि तल्ल्य, एत्थनैरे ताव ॥५८४॥
 यत्तीमं पि गुरिंदा कं पि यमीहासणा मृणेऊण । ओहीए परमत्थं पवरोविमाणेसु आरुदा ॥५८५॥
 विपसियसपवत्तविसाल्लोपणा जोव्वणुप्पटविज्जाता । बट्टेदेवकोटिकोटीहि परिपुटा चान्त्तवधगा ॥५८६॥

श्रीप्येय न कोटिशान्त्याष्टाश्रितिभ्यः भवन्ति कोटयः । अर्शानिश्च दातस्तद्गुणानि सर्वाहो व्यदिनकनकान्य ॥५७३॥
 इत्यावर्ष कामचनवर्षेण तर्पयिष्वा भवनमपि । निर्माणं विधाय शब्दाययनि मन्त्रिणो राजा ॥ ५७४ ॥
 तथा तल्लवरसेनाधिपकोशाधिपमण्डलिकसामन्तान् । नगराधानलोकेन रीयुताम्, तेषां प्रत्यक्षम् ॥ ५७५ ॥
 स्नापयित्वा सर्वाङ्गमपि हि कुमारो श्रीशाले निजराजम् । नीतिरिति दन्तकनि विरचयन्मज्जति वचनमिदम् ॥
 गुम्फाकमेव स्वामी देवानुप्रियाः ! अनुगन्त्यधमिदानीम् । मां सर्वविशतिप्रदं, तेऽपि रात्रिभूषा विमिश्रम् ॥
 जल्पन्ति वज्रमयाः श्रृणुणा अम्माकं नृते येऽप्य । बाधित्वं न प्राप्ता अनेन वचनाश्रित्या स्तु ॥५७८॥
 इत्येवमादिगच्छन्नवचनानि मज्जन्ति नार कथंकथमपि । अनुमन्यन्ते मरेन्द्रं गुरविर्बन्धेन वन्द्यन्तम् ॥५७९॥
 अथ श्रीशेखरराजो नयनाद्गुनिपातमलिनितकपोलः । चरणयोर्निपत्य विशपयति कपमपि जगद्गुरुम् ॥५८०॥
 यद्यपि परिरीणमोहा यूयं विरताश्च सर्वविशयाः । तथापि खलु निष्कमणमहे प्रतिपद्यन्वं नमः प्रसीद्य ॥५८१॥
 तन्मोरोधेनेनं प्रतिज्ञोति सुषार्धजिनवरमस्ततः । श्रीदेवमनूयः शेषवर्तिता वैशिष्ट्यवरिणम् ॥५८२॥
 अष्टोत्तरं सहस्रं सुवर्णकल्लानां तत्रानयन्ति । सुप्रज्ञानवीर्यसहितं दिप्पाम्न्यौपर्याम् ॥५८३॥
 यनसारमिधचन्दनप्रमुलानि विलेपयानि सुरभीणि । निजमज्जनार्थमुपवदन्ति तत्र, अत्रान्तरे तावत् ॥५८४॥
 द्वाविंशदपि गुरेन्द्राः कश्चिन्निदागना ज्ञात्वा । अवधिना परमार्थं प्रवरोविमानेष्वाकूटाः ॥५८५॥
 विकसितरातप्रविशाल्लोचना यौवनोज्ज्वलिता । बट्टेदेवकोटिकोटिभिः परिपुष्टाश्चन्द्रपराः ॥५८६॥

तत्र त्रिं च निजिदे षड्विजं सेपपीयकन्तेहि । पुत्राभिमुहे मीहामणमि निसियावप तत्तो ॥६०२॥
 तन्मद्विषमम् । सुउपायगं पकासाद्विर्यंगेभ्यम् । गोसीससुरदिचंदणनधियदेहरस देवस ॥६०३॥
 परिहियफन्निज्जन्देवदग्गुयन्तस चन्द्रेसम्मि । पोलेतविमन्निभन्तन्मुच्चाहंल्लग्नवस ॥६०४॥
 मणिमद्विपदं दन्तु प्रन्निवरणकत्तुरियगंभापसम् । रयणमपपट्टमद्विगमुद्वस्स सुपात्तनाहस्स ॥६०५॥
 नमिज्ज चन्तुयन्त पुणोवि धरणिपन्निहियसिरकम्मा । आसीसाहिं पुणिडेः सुरासुरिदा समारद्धा ॥
 परं विपः ।

विजयसु कृतिन्यमन्थे दन्तु मदा मोहमद्विमाहण्ये । उच्छिन्दसु मिच्छन्तं मुत्तिपदं पयदसु जणाण ॥६०७॥
 पान्तसु सुगमणधम्मं सद्गन्तवसत्तुमिधनिम्महणं । कुणसु जयस्सवि अजयं ररुणियं जयसु तं नाह ॥६०८॥
 इय धोवे भूयणगुणं हरिसियद्विपदि सत्त्वमोहेहि । ससुरासुरमणुपदिं पुरओ य पयदियं नटं ॥६०९॥
 एत्थंतरम्मि भाविरनियपिउगुणविरागिगद्विपमणेण । सिरिसेहरेण भणिपा नियपुरिसा भो जहा सियं ॥
 निजयपगुणो निमित्तं चंदणरमन्निहियसन्धियपसन्थे । मज्झनिरेसियमणिमयसपायवीहामणसणाह ॥६११॥
 रंगेनविचिरिचिं मणोरमानादिपं महाभिवियं । निज्यत्तहचि तेविहु सोऊणं सामिणो धयणं ॥६१२॥
 निज्यत्तंति तद्विप तत्त्वं इत्थंतरम्मि सजेण । हरिसुद्धसंतद्विपण नियसुरा एवमाणसा ॥६१३॥
 भो भो महग्गमणिमद्विपेयं मुक्कसुत्तिभोचूलं । तुल्लं मणोरमाए सहस्सनरवाहिणि सियियं ॥६१४॥

अथ निर्वृत्ते मज्जनमहे धीशेखरेण नरपतिना । सिंहासनमन्यतरत् स्थापितमधोत्तराभिमुखम् ॥६०१॥
 तत्र स्थितं च त्रिनेन्द्रे स्तपयिष्या । श्वेतपीतकलशैः । पूर्वाभिमुखे सिंहासने निषादयति ततः ॥६०२॥
 तत्र स्थितस्य सुकुमालगन्धकाषाविरुक्षिताद्गत्य । गोशीर्षसुरभिचन्दनचर्चितदेहस्य देयस्य ॥६०३॥
 परिहितरश्मिरेज्ज्वलदेयदृष्यसुगलस्य वशोदेहो । पूर्णमानविमलनिश्चलनबभुक्काफलवल्गापस्य ॥६०४॥
 मणिमण्डितवृण्डलपुगलकिरणैर्नुरितगण्डभागम्य । स्तनयममुकुटमण्डितमूर्ध्नः सुपार्श्वनाभस्य ॥६०५॥
 नन्ता शरणमुगलं पुनरपि धरणात्कनिधितशिरःकमलाः । आशीर्षिः स्तोतुं सुरासुरेन्द्राः समारब्धाः ॥६०६॥
 कथमिव ?

विश्वस्यै कृतीर्षार्थं दल्य मदा मोहमलमाहाम्यम् । उच्छिन्दस्व मिष्यात्वं मुत्तिपथं प्रकटय जनानाम् ॥६०७॥
 पालय सुधमणधर्मं सकलान्तराशुसैन्यनिर्मग्नधनम् । कुरुष्व जगतोऽप्यजय्यं रतियियं जयं त्वं नाभ ॥६०८॥
 इति स्तुत्वा मुक्कनगुणं दर्शितद्वयैः सर्वशक्तैः । ससुरासुरमनुजैः पुरसभ्य भवतिर्तं नाट्यम् ॥६०९॥
 अत्रान्तरे भाविनिजपितुगुणविरागिदावितमनसा । धीशेखरेण भाणिता निजप्ररुषा भो यथा शीघ्रम् ॥६१०॥
 भिजगत्प्रभोनिमित्तं चन्दनरसलितितलवस्तिकप्रशास्तम् । मध्यनिवेशितमणिमयसपायवीहामणसनाथम् ॥६११॥
 रत्नविधिविह्वलं मनोरमानामिकां महद्विशिकाम् । निर्वर्तयतीति तेऽपि हि ध्रुत्वा स्वामिनो यचनम् ॥६१२॥
 निर्वर्तयन्ति तथैव सर्वमत्रान्तरे शक्येण । द्रवोल्लसद्घृदयेन निजसुरा एवमाज्जसाः ॥६१३॥
 भो भो मदार्यमणिगण्डमण्डितां मुक्कशुक्लघनवूलाम् । तुल्यां मनोरमया सहस्सनरवादिनीं शिविकाम् ॥६१४॥

रहज्जं खिवह लहुं मज्झमि मणोरमाए सिवियाए । तेवि हु सकाएसं तहत्ति कुव्वंति संतुट्ठा ॥६१५॥
 अह सिरिसुपासनाहो सयलालंकारलंकियसरीरो । केयच्छट्ठवोक्कम्पो तियसाहिर्वहिं विवत्तो ॥६१६॥
 उट्ठेज्जं सीहासणाओ तमणुप्पयाहिर्णाकाउं । आरुहइ महासिवियं मणोरमं तीए मज्झमि ॥६१७॥
 पुज्जाभिमुहे मणिरयणमइयसीहासणमि उवविट्ठो । तत्तोवि अम्मघाईविवामपासं निसण्णा से ॥६१८॥
 कुल्लमयहरियावि तहा सुइभूया गहियपवरनेक्त्था । गहिउण साडयं हंसलक्खणं दाहिणे पासे ॥६१९॥
 भरासणे निसत्ता तहा य सामिस्स पच्छिमदिसाए । वरतरुणी सियच्छत्तं धरमाणी ठाइ अन्निका ॥६२०॥
 तह चलिस्सचवल्चामरजुयलं गहिउण दोसु पासेसुं । वरवारसुंदरीओ हवंति सिंगारपवराओ ॥६२१॥
 उत्तरपुरतियममि भागमि विलासिणी हवइ अजा । गहिउणं भिंगारं सुरकरिकरनालगामारं ॥६२२॥
 एवं दाहिणपोरतियममि छागमि सुंदरी एगा । गहिउण तालविटं करकमले ठाइ हरिसेण ॥६२३॥
 तह पिट्ठो य वेरुलियमइयदंढाई आयवत्ताइं । धारंति सुरिंदा सस्यपुन्नचंदण्णगासाइं ॥६२४॥
 तह दोसुवि पासेसुं सिवियाए ठिया सिएहिं चमरेहिं । सोहम्मीसाणिंदा वीयंति सुपासजिणयंइ ॥६२५॥
 एत्थंतरमि नियसियसियक्त्था समवया पवररूवा । निरुवइयंगा बलसालिणो य कयत्त्वकायव्वा ॥६२६॥
 रोमबंधियदेहा सारस्मसंखा नरा महासिवियं । तं सिरितेहरनवरवपणेण उक्खिवंति लहुं ॥६२७॥
 बंधंतीए तीए सोहम्मीमाणनायगा दोवि । दाहिणउत्तरबाहुं गिण्ठंति गुरुप्पमोएण ॥६२८॥
 निवियाए दाहिणुरहिट्ठिमवाहाओ दोवि असुरिंदा । चमरबलिनामपेया हरिसेण समुव्वहंति तओ ॥६२९॥

रचयित्वा सित्त रुप मध्ये मनोरमायाः शिविकायाः । तेऽपि सल्लुशकादेशं तथेति कुर्वन्ति संतुष्टाः ॥६१५॥
 अथ औसुपार्धनायः सकलालंकारालंकृतशरीराः । कृतपद्यतः कर्मा विदशाधिपतिमिर्विशतः ॥६१६॥
 उत्थाय मिहासनात् तामनुपशतिणीकृत्य । आरोहति महाशिविकां मनोरमं तस्या मध्ये ॥६१७॥
 पूर्वाभिमुखे मणिरत्नमयसितामन उपविष्टः । ततोऽन्यस्याघातयति वामपार्श्वे निषण्णा तस्य ॥६१८॥
 कुल्लमयहरियावि तहा वृषिभूता गृहीतप्रवरनेपथ्या । गृहीत्वा शाटकं हंसलक्षणं दक्षिणे पार्श्वे ॥६१९॥
 भद्रासने निषण्णा तहा य स्वामिनः पश्चिमदिशि । वरतरुणी सितच्छत्रं धरमाणा तिष्ठत्यन्यथा ॥६२०॥
 तहा चक्रवर्त्यचक्रवर्णामरजुयलं गृहीत्वा द्रुयोः पार्श्वयोः । वरवारसुन्दर्यो भवन्ति शृङ्गारप्रवराः ॥६२१॥
 उत्तरपुरतये भागे विदग्धिनी भक्त्यन्या । गृहीत्वा शृङ्गारं सुरकरिकरनालकाकाम् ॥६२२॥
 एवं दक्षिणपोरतये भागे सुन्दरीया । गृहीत्वा तालवृत्तं करकमले निष्ठंति ह्येव ॥६२३॥
 तहा पिट्ठो य वेदुल्लयमइयदंढायावत्तयावि । धारयन्ति सुरेन्द्राः शरत्पुष्पचन्द्रमकाशानि ॥६२४॥
 तहा दोसुवि पार्श्वे सिविकायाः शिव्याः शिव्यामरैः । सौधमेशानेन्द्रा वीजयतः सुपार्धजिनचन्द्रम् ॥६२५॥
 एतन्तरमि नियसियसियक्त्था समवयमः प्रवररूपाः । निरुपइयाद्वा बलसालिजिनश्च कृतमबंधिकायाः ॥६२६॥
 रोमबंधियदेहाः सारस्मसंखा नरा महाशिविकाम् । तां श्रितास्तनवरवपनेनोत्थितानि लभुः ॥६२७॥
 बंधंतीए तीए सोहम्मीमाणनायकौ द्वौवि । दक्षिणोत्तरबाहुं गृहीतो गुरुप्पमोदेव ॥६२८॥

भवणवद्वानामंतरजोदसयेपाणिषा सुरसमूहाः । अवसेस्तावि हु सिवियं जहारिहं उविस्ववितिनहा ॥६३०॥
किं बहुना ?

पुण्यं उविस्वता नरवरेहि पुलञ्जससंतगचोहि । पच्छा वदंति सिवियं अमुरिदमुरिदनागिदा ॥६३१॥
भवणाओ नीहरंते जिणम्मि पाठव्धिरेहि देवेहि । इतेहिंय जंतेहि यकहमिव उन्मासियं गयणं ॥६३२॥
सिद्धत्यचूयचंपयकेसरकणिषारकुरुवगवणं । कुसुमभरैरिव सोदह नहंगणं नियसविदेहि ॥६३३॥
परपदभेरिस्मृतिरिदुदुहिमंखाइतूरनिग्योसो । धरणिपले गयणपले पयट्टिओ मणुपदेवेहि ॥६३४॥
एवं च वषमाणस्स तिनपर्वपुस्स आणुपुज्जीए । सत्थियंपमहा अट्टवि मंगलगा पट्टिया पुरओ ॥६३५॥
तत्तो संपुमकलता भिगारा तह य पेजयतीओ । तह दिव्यपापवत्तं पञ्चवकोरिंटमाणिहं ॥६३६॥
सीहासणं च निम्मलपणिमयशयीदसंतुयं विउलं । संचलियं तह पुरओ नेरपरियं पाठयानुयत्तं ॥६३७॥
रविरहनुयसमाणं चार्मीपरमपवलीणमुत्ताणं । नरस्वित्ताणं पट्टियमट्टमयं जघतुरायणं ॥६३८॥
इ य पगिह्वाण पुरो अट्टसयं कुंजरान मत्ताणं । आरोहपउत्ताणं वत्तंगपट्टियाणं च ॥६३९॥
चित्थियनुरंगमाणं रहाण करकलियमाउत्ताणं च । सुहटाणं अट्टसयं पत्तेयं पट्टियं ततो ॥६४०॥
हगयहपमणिप्याइं पुरओ संपट्टियाइं वेगेण । तह पायपाणीयं अमुणियसत्तं अमंगवत्तं ॥६४१॥
एणंतं च गरुपत्तणेण गयणं परिमिणंनोव्व । सुरपाणिपरिगारिओ माहिदसओ आरिब्लोओ ॥६४२॥

श्रीविद्याया दक्षिणोत्तरावस्थानवाहू द्वावप्यमुरेन्द्रौ । चमरबन्धनामधेयौ हयैण समुद्रहतस्ततः ॥६३९॥
रवनपतिर्बान्धनान्तरम्यानिपैवमानिकाः सुरसमूहाः । अवशेषा अपि हि शिविका यथाहंमुत्सिपन्ति तथा ॥६४०॥
के बहुना ?

विमुत्सिस्ता नरवरेः पुलकोच्चुसट्टात्रैः । पश्चाद् बहन्ति शिविकाममुरेन्द्रमुरेन्द्रनागेन्द्राः ॥६४१॥
रवनायु निःसारति मिने ननुविधेदेवैः । आयस्त्रिभ्य यात्रिभ्य कर्षयिषोद्गातिनं गमनम् ॥६४२॥
निद्वार्थेनृतचण्णकेशरकर्णिकरकुलवकनमिव । कुसुमभरैरिव क्षोभने नमोऽहणं विदशहृन्दैः ॥६४३॥
परपदभेरिगन्धलीदुन्दुभिगह्वादिनुरनियेप । धरणीतले गगनतले प्ररतिओ मनुजदेवैः ॥६४४॥
एवं च प्रव्रतस्त्रिजगद्भ्योतानुपूर्व्या । स्वस्तिवप्रभुताग्न्यापि महत्तकानि प्रस्थितानि पुरतः ॥६४५॥
ततः संपूर्णकलदा भृङ्गारारत्तथा च वैजयन्त्यः । तथा दिव्यमातपर्वं प्रपञ्चकुरण्टमाहावन् ॥६४६॥
सिद्धासने च निर्मलपणिमयपादपीठसंतुतं विपुलम् । संचलितं तथा पुरओ नरपूतं पादुकापुगजम् ॥६४७॥
विरमत्तुरगसमानो चार्मीकरमयसलीनयुत्तानाम् । नरस्त्रिहानां प्रस्थितमट्टानं आस्यनुरगमणम् ॥६४८॥
तथा च प्रकृष्टानां प्रतोऽष्टानां कुञ्जराणां वत्तानाम् । आरोहपयुत्तानां सत्ताहपट्टिहानां च ॥६४९॥
पौत्रिकतुरगमाणानां रथानां करकलितायुधानां च । सुभटानामपट्टानं प्रत्येकं प्रस्थितं ततः ॥६५०॥
रथगजहयानीकानि पुरतः संप्रस्थितानि वेगेन । तथा पादुकापीकमहातस्तंभ्यममंस्सदलम् ॥६५१॥

ततो य दंदिणो मुंडिणो य हासंकरा य खिडकरा । गायन्ता वायन्ता नचन्ता तह पसंसेता ॥६४१॥
जय-जयरवं कुणंता पयडंता मंगलीयसहसाहं । जिणगुणगणं थुणंता मय्येवि द्रु पट्टिया नुरियं ॥६४२॥
सेणावडंमंतिमहंतखचिणो सिट्टिणो य सत्याहा । संपट्टिया य पुरजो नियनियजणेसु आह्ता ॥६४३॥
सिरिसेहरनरनाहो सुइभूओ गंधसिंधुरारूढो । धुव्वंतधवलचमरो जिणवरमणुगंतुमारूढो ॥६४४॥
एवं सुरनरनियराणुगम्ममाणो सुपासजिणनाहो । धनुसयदुगतणुमाणो समाणचउरंमंताणो ॥६४५॥
अचिज्जंतो पंमहलविसालनयणुण्लेहिं रमणीहिं । आणंदनिम्भरं विबुधविदग्धिजंतजयसो ॥६४६॥
परिचत्ताणपोपणपासायारूढपिच्छिरजणेहिं । मुचंतकुसुमवरिसो धुव्वंतो वंदिवंदेहिं ॥६४७॥
नूनं एस असारो संसारो परिसेहिं जं चत्तो । इय चित्ते जणयंतो समुरासुरमणुयनाहाणं ॥६४८॥
सलहिज्जंतो मंगलमुहल्लहिं गलंतंमुधाराहिं । वारविलयावलीहिं अत्ताणं सोपमाणीहिं ॥६४९॥
एगत्तो सिरिसेहरपमुहेहिं खचित्तेहिं आवरियो । अन्नत्तो सोमामिषप्रमुहंतेउरपुरंवीहिं ॥६५०॥
पत्तो सुपासनाहो सुहसंववणाभिहाणमुज्जाणं । कयसइं पिव उच्छलियकोइल्लकोमल्लरयेहिं ॥६५१॥
नचंतं पिव पवणंदोलिरकंकेल्लिपल्लवरैहिं । गायंतं पिव बहुविहवहंगकुलतुमुल्लशदेहिं ॥६५२॥
पणमंतं पिव मिउपवणनमिरतरुसिहरउत्तमंगेहिं । हासं पिव पयडंतं विपसियकुसुमट्टहासेहिं ॥६५३॥
सवियासकुसुमवियलियमपरंदाणंदंअंसुविंदहिं । उक्खित्तवहल्लधूयं वरिमलुम्मीसपवणेहिं ॥६५४॥

तदनन्तरं च गुरुत्वेन गगनमपि परिमिमाण इव । सुराणिपरिगृहीतो माहेन्द्रध्वजोऽतिविलोः ॥६४१॥
तत्तश्च वृण्डने गृण्डनश्च हास्यकराश्च खिडकराः । गायन्तो वादयन्तो नृत्यन्तस्स्था प्रशंसन्तः ॥६४२॥
जयजयरवं कुर्वन्तः प्रकटयन्तो मङ्गल्विस्तहसाणि । जिणगुणगणं स्तुवन्तः सर्वेऽपि खलु प्रस्थितास्त्वरितम् ॥६४३॥
सेनापतिमन्त्रिमहासन्निभः श्रेष्ठिनश्च सार्यवाहाः । संप्रस्थिताश्च पुरतो निजनिजयानेष्वारूढाः ॥६४४॥
श्रीशेखरनरनाथः शुचिंभूतो गन्धसिंधुरारूढः । धूयमानधवलचामरो जिणवरमणुगन्तुमारूढः ॥६४५॥
एवं सुरनरानिकराणुगम्यमानः सुपार्श्वजिणनाथः । धनुःशतद्विकतनुमानः समानचतुरस्रसंस्थानः ॥६४६॥
अर्च्यमानः पद्मलविशालनयनोत्पलै रमणीभिः । आनन्दनिर्भरं विबुधवृन्दगीयमानजयशब्दः ॥६४७॥
परित्यक्तपानभोजनप्रासादारूढद्रष्टृजनैः । मुच्यमानकुसुमवर्षः स्तूयमानो वन्दिवृन्दैः ॥६४८॥
नूनमेवोऽसारः संसार ईदृशैर्यत् त्यक्तः । इति चित्ते जनयन् समुरासुरमनुजनाथानाम् ॥६४९॥
श्लाघ्यमानो मङ्गलमुत्तरार्गिर्गल्लदशुधाराभिः । वारवनितावलीभिरात्मानं शोचयन्तीभिः ॥६५०॥
एकतः श्रीशेखरप्रभुसैः सन्निभैरावृतः । अन्यतः सोमामिषप्रमुत्तान्तःपुरपुरन्धीभिः ॥६५१॥
प्राप्तः सुपार्श्वनाथः सहस्राग्रवर्णाभिधानमुच्यमानम् । कृतशब्दमिवोच्छलितकोकिलाकोमल्लरवैः ॥६५२॥
पवनान्दोलनशीलकङ्कोल्लिपल्लवरैः । गायदिव बहुविधविहंगकुलतुमुल्लशदैः ॥६५३॥
प्रणमदिव गृध्रपवननप्रतरशिखरोत्तमाङ्गैः । हास्यमिव प्रकटयद् विकसितकुसुमाट्टहासैः ॥६५४॥
सविकस्रकुसुमविगलितमकरन्दानन्दशुबिन्दुभिः । उत्तिसवहल्लधूपमिव वरिमलोन्मिश्रपवनैः ॥६५५॥

त्रिभुवनं मरुद्वतगरनिवर्तकुमुमनियरेहि । सागपमिव पुच्छतं वल्गविकेकाक्षपर्येहि ॥६५७॥
 तथा य संकेतिमहातरामूले घातच्छाये । सुरवत्किरायलम्बी शिविकाया अवर्तार्य ॥६५८॥
 सिद्धाण नमोति भणिण मुयइ आहरणकुमुमवत्थाइ । ताइ च निपमनाहो गहिऊण निपयकरकमले ॥
 सिरित्तेहरनरवरणो समप्पय तपणु गरुपहरितेण । सेणाहिवमाइसित्तं रूभइ गुरतूरनिघोसं ॥६६०॥
 इत्तो मुत्ताइल्लविम्भमाइ धुल्लुगुयाइ मुयमाणी । इल्लमयहरिया गमयगिराए भणिउं समारद्धा ॥६६१॥
 देव ! जयसांयनिम्मल्लरासवमुपविचमोचजाओ सि । मुयइद्वपत्तियामल्लकुलजल्लनिहिपारियाओ सि ॥६६२॥
 विमलोभयपक्खाए पुइइदेवीए कृत्तिभूओ सि । सारयसत्तंजोण्डानिम्मल्लजसधवल्लियथो सि ॥६६३॥
 अमियमणोपमल्लापयस्वमोहमल्लियदेहो मि । तातइ करवि वपट्टमु जइ सियसेमल्लं लहुं लइसि ॥६६४॥
 इय-इल्लमयहरियाए ययणं सोउं गुपासजिननाहो । उप्पाडिउमारद्धो केसकलावं समुट्ठीहि ॥६६५॥
 जा ताए अंतरयिप भजेणं सिद्धिऊण सुरनाहो । जिगकरयल्लपल्लहत्थियकेसभरं गरुपभत्तीए ॥६६६॥
 ईमीमिनमियदेहो देवदुहल्लेयलेण निपएण । गिण्हइ कमेण इत्तो निज्जचित्ति एोपकम्ममि ॥६६७॥
 जिनवरमनुज्जणेउं इट्ठिलं कसिणं च दुज्जणमणवं । केसकलावं खीरोयजल्लहिमज्जमि पवित्त्वइ ॥६६८॥
 अइ जेहमुद्धपरवमि तेरसीएज्वरणहसमयमि । भयवं गुपासनाहो सपमेव समुज्जओ सहसा ॥६६९॥
 काऊण नमोबारं सिद्धाणमभिम्भइ च गिण्हइ । मल्लं मेउकरणिज्जं पावंति चरित्तमारुहो ॥६७०॥

दशार्पमिव मरुद्वतगरनिवर्तकुमुमनियरेहि । सागपमिव पुच्छतं वल्गविकेकाक्षपर्येहि ॥६५७॥
 तथा य कङ्केतिमहातरामूले घातच्छाये । सुरवत्किरायलम्बी शिविकाया अवर्तार्य ॥६५८॥
 सिद्धेभ्यो नम इति भणित्वा मुञ्जयामरणकुमुमवत्थाणि । तानि च त्रिदशनापो गृहीत्वा निनकरकमले ॥६५९॥
 श्रीशंकरनरपतेः समर्पयति तत्तु गुरद्वयेण । सेनाधिपमादिरव रणद्धि गुरतूरनियोगम् ॥६६०॥
 इत्तो मुत्ताफलविभ्रमाणि स्पृष्ट्वाश्रुकानि मुप्यन्ती । इल्लमहत्तरा गद्वदगिरा भणितुं समारम्भा ॥६६१॥
 देव ! जगत्त्रयमिर्भलकारयपमुपवित्रमोत्रजातोऽसि । मुप्रतिष्ठापार्थिवामल्लकुलजल्लनिहिपारिजातोऽसि ॥६६२॥
 विमलोभयपक्खायाः पृथिवीदेव्याः कृत्तिभूतोऽसि । शारदशशाङ्कयोल्लानिर्मल्लयशोधवल्लियथोऽसि ॥६६३॥
 अमिताभुवमल्लापयस्वमोहमल्लकलितदेहोऽसि । तस्मात्तया कथमपि प्रयत्नैव यथा शिवसीत्ये लघु लभते ॥६६४॥
 इति कृत्स्नमहत्तराया बभूवे क्षुत्वा गुपार्थजिननाथः । उत्थायवितुमारब्धः केसकलापं स्वमुष्टिभ्याम् ॥६६५॥
 यावन् तावदन्तरेव वजेण चित्त्वा सुरनाथः । निनकरतलपर्यस्तकेशभरं गुरुमथा ॥६६६॥
 ईषदीपलमिनेद्रो देवदुःखलाघलेन निजकेन । गृह्णाति त्रमेणेतो निर्वर्तितं लोचकर्मणि ॥६६७॥
 जिनवरमनुजस्य इट्ठिलं कृष्णं च दुर्जनमन इव । केसकलापं खीरोदजलधिमय्ये प्रस्तिपति ॥६६८॥
 अथ ज्येष्ठमुद्धपते त्रयोदशयामपराहसमये । भगवान् गुपार्थनाथः स्वयमेव समुद्यतः सहसा ॥६६९॥
 कृत्वा नमस्कारं सिद्धेभ्योऽभिग्रहं च गृह्णाति । सर्वं मेऽकरणीयं यापयति चारित्र्यपारुडः ॥६७०॥
 अथान्तरे देवेन्द्रवृन्दनरत्नचक्रलराणेन । अम्बरतलस्थितेन भूमिस्थितेन च निनेन्द्रस्य ॥६७१॥

पन्थं नरम्मि देविद्विदं नरस्वयं किञ्चरगणेन । अंवरतलद्विषणं भूमिद्विषणं य जिणिदस्स ॥६७१॥
 उवरि त्रिमुक्को सुहंगं वलुद्धमलावलीविलुप्यंतो । सुहंगं वनासुचो पिंगलियसमगगणयलो ॥६७२॥
 पट्यामो देवदुंदुहिदकुडुकासुहंगतलिमाओ । तह बहिरियवंभडो उच्छलिओ जयजयाराओ ॥६७३॥
 इतो मवाहिरं नरपरिमाहे जिणवरेण परिचत्ते । खिचइ वरदेवदूसे वामंसतले तियसनाहो ॥६७४॥
 अह अट्टारसमं नंगसहस्सभारे जिणेण उक्खित्ते । साहिज्जं पिव काउं मणपज्जवनाणमुप्पमं ॥६७५॥
 पन्थं नरम्मि मामेवं मंनिमंडलियपउरलोएहिं । मिच्छेहिं य समकालं सहस्ससंखेहिं नमिऊण ॥६७६॥
 भणियमिणं जयपुंगव ! नह इहलोयम्मि तुह पसाएण । असरिमसुहमणुमुत्तं अग्गेहिं एत्तिपं कान् ॥६७७॥
 तह पट्ट ! पण्णोयम्मि विनुह पपसेवाए सामयं सुक्खं । इच्छामो अणुमुत्तुं इय भणिउं तेहिं पीरेहिं ॥६७८॥
 मंनिग्गमानमेहिं पंचहिं सुट्ठीहिं कुंजलकुलावा । उल्लुं चिया सयं चिव सज्जेहिं चित्तमोहेहिं ॥६७९॥
 अह देवपाए ताणं जिगाइं समणियाइं सज्जेसिं । देयेहिं तप्पसंसाहिं बहिरियं सयक्खदिसिखज्जा ॥६८०॥
 अह मिरिमहरगारा अमंदमाणं इग्गमापगिराए । विग्गइयमणो ताणं अभिमुहमेयं पपेरे ॥६८१॥
 भो भो वानुमाता किर्माए पचलियं तिहुयणेपि । तह भवमणदुहाणं तुम्मेहिं जलंजली दिओ ॥६८२॥
 तह दुन्नेरं वत्तनागं मामगं मेयियं च हेलाए । तुम्मेहिं मुत्तिकंताफडवत्तपत्तं कमो अप्पा ॥६८३॥
 येहिं दूट्ठवदमापगगरनेहिं सामिओ एमो । इणिं पडिक्खो निकारणवंधयो भयं ॥६८४॥
 एहं काउण पुं रिण्णं मिग्गेहरे निरे इंदा । नमिय जिणिदं नंदीसारम्मि गंतुं गया समो ॥६८५॥

एतरे विमुक्कं सुवन्धवुत्तवधनवावरीवितुयमानम् । शुभगन्धवासचूर्णं पिबन्निनसमप्रगगनतलम् ॥६८६॥
 मारुतं देवदुन्दुहिदकुडुकासुहंगतलिमाओ । तया बहिरितत्रसाण्ड उच्छलितो जयजयाराव ॥६८७॥
 इतो मवाहिरं नरपरिमाहे जिणवरेण परिचत्ते । खिचइ वरदेवदूसे वामांशतले विदशनाय ॥६८८॥
 अह अट्टारसमं नंगसहस्सभारे जिणेण उक्खित्ते । साहिज्जं पिव कान् मणपज्जवनाणमुप्पमम् ॥६८९॥
 पन्थं नरम्मि मामेवं मंनिमंडलियपउरलोएहिं । मिच्छेहिं य समकालं सहस्रसंखेहिं नमिऊण ॥६९०॥
 भणियमिणं जयपुंगव ! नह इहलोयम्मि तुह पसाएण । असरिमसुहमणुमुत्तं अग्गेहिं एत्तिपं कान् ॥६९१॥
 तह पट्ट ! पण्णोयम्मि विनुह पपसेवाए सामयं सुक्खं । इच्छामो अणुमुत्तुं इय भणिउं तेहिं पीरेहिं ॥६९२॥
 मंनिग्गमानमेहिं पंचहिं सुट्ठीहिं कुंजलकुलावा । उल्लुं चिया सयं चिव सज्जेहिं चित्तमोहेहिं ॥६९३॥
 अह देवपाए ताणं जिगाइं समणियाइं सज्जेसिं । देयेहिं तप्पसंसाहिं बहिरियं सयक्खदिसिखज्जा ॥६९४॥
 अह मिरिमहरगारा अमंदमाणं इग्गमापगिराए । विग्गइयमणो ताणं अभिमुहमेयं पपेरे ॥६९५॥
 भो भो वानुमाता किर्माए पचलियं तिहुयणेपि । तह भवमणदुहाणं तुम्मेहिं जलंजली दिओ ॥६९६॥
 तह दुन्नेरं वत्तनागं मामगं मेयियं च हेलाए । तुम्मेहिं मुत्तिकंताफडवत्तपत्तं कमो अप्पा ॥६९७॥
 येहिं दूट्ठवदमापगगरनेहिं सामिओ एमो । इणिं पडिक्खो निकारणवंधयो भयं ॥६९८॥
 एहं काउण पुं रिण्णं मिग्गेहरे निरे इंदा । नमिय जिणिदं नंदीसारम्मि गंतुं गया समो ॥६९९॥

निग्निरोवि राया सदितो जणणीए नमिनि भचीए । तित्येसरस्म चलणे ताणं च समुद्धिउं सहसा ॥६८६॥
 पुग्गो मुरामुराणं मज्झ पिपा इय पमोयसंजुत्तो । चइज्ज रज्जरद्धे ठिओ अरसे इय ससोओ ॥६८७॥
 च्चियनपरीए पविट्ठो दुसहपियविरहसोयसंतत्तं । संठावइ कट्ठहहि पु देविं सोमाभिं तत्र ॥६८८॥
 इय भम्मणनिवरत्तमणाभिधानकल्याणकथनमतिवद्धो । निनवरमुपासचरिए समधिओ दुइयपत्यावो ॥६८९॥

श्रीशेखरोऽपि राजा सदितो जनन्या नत्वा भक्त्या । तीर्थेश्वरस्य चरणौ तेषां च समुत्थितः सहसा ॥६८६॥
 पृथ्वः मुरामुराणां मम पितेति प्रमोदसंयुक्तः । त्यक्त्वा राज्यराष्ट्रे स्थितोऽग्रण्य इति सशोकः ॥६८७॥
 निजनगयां पविष्टो दुःसहपियविरहशोकसंगमम् । संस्थापयति कथंकथमपि हि देवीं सोमाभिर्चा तत्र ॥६८८॥
 इति जन्मनिष्क्रमणाभिधानकल्याणकथनमतिवद्धः । निनवरमुपार्थचरिते समर्पितो द्वितीयमस्तावः ॥६८९॥

अह गिरिगुप्तान्नारो पञ्चनाली मज्जमहादिपनिर्भो । काठस्मग्नामि डिभो निकपो मेगसिहरं ॥१॥
 न तथं गमर दिपट पत्तममुनिमहत्तेन परियरिभो । जणयंते आणंद भविष्यभोराण निणवंदो ॥२॥
 अह दुरादिने भयवं दयभिभन्तिपममिपुरगईए । पारणगन्ध पत्तो पाटलिपट्टमि नयरमि ॥३॥
 तथ य मधुकरवर्णि अशुगरमाणो पटिदगेरमि । संपत्तो गोवि भजो हरिममगुत्तिसिपरोमंनो ॥४॥
 शिजिनात्समाभिमुदे पयद नियपातणाओ उट्टेडे । नमिडे ए निरुत्तमाणंदगन्धयं भणिउमारदो ॥५॥
 वेदिपि अज्ज चिरमैयिपदि पालिपट्ट तवविसेसेदि । कप्पतरुहिव नूणं सारमदुरपचेलिमफलेदि ॥६॥
 वेजेयें मर भवणं गुरविसरनदमणिज्जमज्जेव । जाये जिण ! सुहृपपउमपंतिविग्घित्तिरमणीयं ॥७॥
 ते निरुत्तणमिरित्तिगारभायणे वे जिणिदमुदकमले । विष्कारियनपणउदा ॥८॥
 कित्ति कुणेइ उवणेइ संपयं पटिदणेइ मलपट्टम् । देव ! दुरावि अमोहं सारइ तुह दंसणं किं नो ? ॥९॥
 अशुवनयन्नासात्तकं तुह पट्टु ! इणयो अचिनिपागमणं । चत्तपणसमपणुट्टीए सनिहं हरइ संतापं ॥१०॥
 येभन्देति परमजोइसरवि जं क्षाणचवरुणा करवि । सो परमप्पसरुवो तुमं गमो दिट्ठिविसयम्मि ॥११॥
 अट्ठिभोगे विय भोगे निरणं चणं मन्नेव कम्मंवि । ममंता भवविमुदा भवारिसा कस्स इति गिहं ॥१२॥
 इय भोजण सहरिगे बहुमाणपरो भणइ निंय गिरिणि । काट्टाणार्ण पणइणि ! एगयिप भायणं तं सि ॥
 जीए जएवनाहो संपत्तं दाणपत्तमेम तए । जिणनारो मचराचरजंनुणमकसियो बंधू ॥१४॥
 तो पारणयं वाराविउण एयं विमुदइण्णेण । गरिरंवि भवसमुदं गोपयमित्तं संपेतुं ॥१५॥

अथ श्रीगुप्तार्धनाथश्रुतज्ञानः सर्वसरवदितनिरतः । कायोस्तर्गे स्थितो निष्कम्पो मेरुशितरमिव ॥१॥
 न तथ गमयति दिक्तं प्रज्ञान्तमुनिमण्डलेन परिकरितः । जनवसानन्वं भरिकचरैराणां जिनचन्द्रः ॥२॥
 अथ द्वितीयदिने भगवान् मदमत्तान्निदामिन्धुरप्रस्था । पारणकार्थं प्राप्तः पाटलिपट्टे नगरे ॥३॥
 तत्र य मधुकरवृत्तिमनुसरन् महेन्द्रगेहे । संभासः सोऽपि ततो हर्षभरोत्तसितरोभाषः ॥४॥
 जिननाथम्याभिमुखं व्रजति निजकासनादुत्थाय । नत्वा य निरुत्तमानन्दगद्गदं भणितुमारब्धः ॥५॥
 वैरूप्यं चिरसंविदेः कालितं मम तपोविशेषः । कल्पतरुभोरिव नृसशमधुरपञ्जेलिमफलैः ॥६॥
 येनेदं मम भवनं सुरविसरनमन्यनीयमघैव । जातं जिन ! स्वत्यादपचपट्टिविच्छित्तिरमणीयम् ॥७॥
 ते विभुवनश्रीगुह्यारमाजने ये जिनैन्द्रमुल्लसकले । विस्फारितनयनपुटाः पिबन्ति लांबण्यमकरन्दम् ॥८॥
 कीर्तिं करोन्मुपवसति संशदे मतिहन्ति मलपट्टम् । देव ! द्विषाप्यमोघं (हं) सारयति सव दर्शने किं नो ! ॥
 सुवननडाश्वासकरं तत्र प्रभो ! इदमचिन्तितागमनम् । त्यक्तपनमयवदृष्ट्याः सेनिमं हरति संतापम् ॥१०॥
 प्रेम्णैः परमयोगीश्वरा अपि ध्यानचक्षुषा कथमपि । स परमात्मस्वरूपस्त्वं गतो दृष्टिविषये ॥११॥
 अदिभोगानिव भोगान्निधनमिष धनं मलमिव कमलमपि । मन्दमाना भवविमुखो भवादृशाः वस्त्यायन्ति गृहम् ! ॥
 इति स्तुत्वा सहस्रं बहुमानपरो भणति निर्जा गृहिणीम् । कल्याणानां प्रणयिणि । एकैव भाजनं त्वमसि ॥१३॥
 यथा जग्देवनाथः संपातं दान्प्रप्राप्तयेव स्वया । जिननाथः सचराचरजन्तूनामकृत्रिभो बन्धुः ॥१४॥

इय सोऽं अविरत्युत्पन्नलकन्याए तीए भचीए । अत्ताणं कयकिच्चं मन्त्रंतीए पमोपणं ॥११॥
 कल्लोयनए धाले खिचिउं पउरं मगुत्तरमत्तं । धयसहरसंमीसं पकप्पियं निणवरिंदस्स ॥१२॥
 दन्तामु उवमोणं सम्पे दाऊण भयवया ताहे । तं सव्वगुणविमुद्धं पडिच्छिये पाणिपुडणं ॥१३॥
 एत्थंनम्मि दुंदुरिरववरिरिपदिसिमुद्धेहिं देवेहिं । उग्गुद्धमहो ! दाणं पमुदपचित्तेहिं गयणयने ॥१४॥
 अद्धनेरमकेचनसोदीहिं महिदमंदिरतन्मि । बुद्धं मंधजलेण य कुसुमेहिं य पंचवक्खेहिं ॥१५॥
 सो भणिपनो मची भची य अहो सुरत्तमागमणं । धन्नो तमेव पुत्तस्स भायणं ते नियं मरिं ! ॥१६॥
 इह क्व मायुमणं भवन्नं दुद्धं सु जीवाणं । तत्थवि समत्थपुरिसत्थसाहं नूनं पुरिसत्तं ॥१७॥
 कय य विवो मागे जे विणा विणा ॥१८॥
 नु नियं विदिता कय य मिद्धा ॥१९॥
 सोणोवि जगणं उग्गसितम्मि मेदुद्धि । विदल्लनिय गुणमकये विणावि सुवपणसंत्तं ॥२०॥
 एणं य न ज्ञाये सग्गा जे दुग्गए निरदेते । अत्ताणं य परं नियं ते पुण तिचिहे तिणिदि ॥२१॥
 एत्थंनम्मि दुग्गए इह उग्गं पत्तं । दोहिं य मग्गं तद्वज्रमेगेण नायज्जे ॥२२॥
 मा इह वददुं इदंनं गुणागगं । निगनाडीस्सिय पुद्धेहिं आणिमां तुग्गा गेरम्मि ॥२३॥
 इह वददुं इह वददुं गुणागगं । नमिऊणं य निगनाहं भद्राणं पटिगया देता ॥२४॥

उद्धृष्टोवि भयव पारइ तत्त्वेव पाणितलकलियं । तं शुद्धं पासंति नेष लोयावि जं भणियं ॥३०॥
 परमाइसयजुयाणं हवंति तित्थेसराण सयकालं । आहारा नीहारा अहिस्सा चम्मचकण्ठं ॥३१॥
 सेसावि मुणिवरिंदा सकम्मनिम्मूलणम्मि उज्जुत्ता । जहविहिणा जं पचं कुणंति पारणयमित्थोपा ॥३२॥
 भयवंपि गहियवहुविहअभिग्गहो निप्परिग्गहो धीरो । गामागरनयराइमु विहरइ समसत्तुमित्तमणो ॥३३॥
 कत्थवि निचलचित्तो पटिरुद्धजसेसकरणवावारो । शुद्धज्झाणदवेण पाववणं दहइ संयलंपि ॥३४॥
 कत्थवि य रुग्गेदासणगरुदासणपमुहठाणकरणेण । उवलपट्टिविदसंकं जणइ जणाणं पयासंति ॥३५॥
 कत्थवि नवनीलुप्पलमंदं व हिमेण दज्जमाणोवि । निचलतण्ण मणंपि हु नचलइ नियज्ञाणसरसीओ ॥३६॥
 तवहुयवहेण अतो पाहिं च सहस्सकरपपावेण । ओलंविद्यभुयपरिहो पादं सांहेइ देहमलं ॥३७॥
 छट्ठमदसमदुवालसाइमासद्धमासत्त्वमणीई । भरमहाभदाई कुणमाणो उगतवक्कम्मं ॥३८॥
 बावीसपरीसइसइणपय्यो दलियमोहमाहप्पो । तुट्टियददविपट्टनेहायसतनियट्ठो खलियमयपसरो ॥३९॥
 नियपयक्कमलरणं पवित्तयंतो महीयलं सयलं । निम्मूलं दलमाणो सयलंतरसत्तुसिद्धवलं ॥४०॥
 अत्ताणं भावित्तो मुहुं मुहुं भावणाहिं शुद्धाहिं । कम्ममलेण य मल्लिणं धोयंतो पममसल्लिलेणं ॥४१॥
 कलयंतो गहिरंपि हु जाणुपमाणं भवधवं देवो । छउमत्थो नव मासे गमेइ परित्तमावज्जो ॥४२॥
 अह अद्यया प उवकंठिउच्च देसेसु विहरिउं पत्तो । वाराणसीर ईसाणादिसिद्धिण सहमअववणे ॥४३॥

ऊर्ध्वस्थितोऽपि भगवान्पारयति तत्रैव पाणितलकलितम् । तच्छुद्धाक्षं परपन्ति नैव लोका अपि यद्रणितम् ॥३०॥
 परमातिशययुतानां भवन्ति तीर्थेश्वराणां सदाकालम् । आहारा नीहारा अदृश्याश्चर्मवस्तुषाम् ॥३१॥
 शेषा अपि मुनिश्रेन्द्राः स्वकर्मनिर्मूलन उपुत्ताः । यथाविधि यत् प्राप्तं कुर्वन्ति पारणकमित्तम् ॥३२॥
 भगवानपि गृहीतवहुविधाभिग्रहो निप्परिग्रहो धीरः । ग्रामाकरनगरादिषु विहरति समशान्तिमित्रमना ॥३३॥
 कुत्रापि निश्चलचित्तः प्रतिरुद्धाद्येषकरणव्यापारः । शुद्धध्यानदवेन पाववर्णं दहति सकलमपि ॥३४॥
 कुत्रापि न लकुटासनगरुडासनप्रमुखस्थानकरणेन । उपलप्रतिविम्बशङ्कां जनयति जनानां प्रकाशोऽपि ॥३५॥
 कुत्रापि नवनीलोत्पलपण्डमिव हिमेन दह्यमाणोऽपि । निचलतनुर्मुक्ताणीषु खलु न चलति निब्रह्म्यानसरसीतः ॥३६॥
 तपोदुतवहेनान्तर्बहिः सहस्रकरपतापेन । अवलम्बितमुग्रपरिणो पादं शोषयति देहमलम् ॥३७॥
 पछाद्यमदशमद्वादशादिमासार्धमासशष्पणादि । भद्रमहामभद्रादि कुर्वाण उग्रतपःकर्म ॥३८॥
 द्वाविंशतिपरीपट्टसहनप्रत्यक्षो दलितमोहमाहात्म्यः । तुटितट्टविपट्टनेहायसनिगडः स्तलितमदप्रसरः ॥३९॥
 निजपादकमलरजसा पवित्रयन् महीतलं सकलम् । निर्मूलं दल्यन् सकलान्तराशुसैन्यबलम् ॥४०॥
 आत्मानं भावयन् मुहुर्मुहुर्भावनाभिः शुद्धाभिः । कर्ममलेन च मलिनं चाश्वं मशमसल्लिलेन ॥४१॥
 कलयन् गभीरमपि हि जानुप्रमाणं भवार्णवं देवः । छप्रस्थो नव मासान् गमयति परित्यक्तमावयः ॥४२॥
 अथान्यदा चोत्कण्ठित इव देतेषु विहस्य प्राप्तः । वाराणस्यामीशानदिक्रीडने सहस्राव्रवणे ॥४३॥

तत्थ य उम्मिल्लिपदमपल्लवारुणियमयलसाहस्त । अमरपुरस्सव मणहरसुमणसनियरामिरामम् ॥४४॥
 नरनाहस्सव बहुपत्तनियरपरियरियभूमिभायस्स । सिरिमस्स महातरुणो भूलम्मि अवट्ठिओ मयं ॥४५॥
 तत्थ य चरित्तदं सणनाणेहिं अणुत्तरप्पभावेहिं । आलयविहारमदवमज्जवन्नाइयराहाणेहिं ॥४६॥
 आकिंचणसचतिमुत्तिमुत्तिखंतिपमुक्खचरिएहिं । सम्मं मुहुं मुहुं चिय भावेमाणस्स अप्पाणं ॥४७॥
 जहवट्ठियभावभावणभाविपहियपस्स करुणजलनिट्ठिणो । सयलंपिहु जियल्लोयं अत्तं पल्लोयमाणस्स ॥४८॥
 वाहिरविवस्सेवविवज्जिएहिं करणेहिं सह समाहीए । एमीभूयं व मणं काठं तत्तम्मि लीणस्स ॥४९॥
 गयलेवस्स नहस्सव मेहस्सव सुइरनिष्कंपस्स । पवमाणस्सव कन्थवि पडिबंयं अकुणमाणस्स ॥५०॥
 सुकज्झाणानलइदसयलघणघाइकम्पगहणस्स । निव्वाययिमियजलरासिविन्धमं निरु वडंतस्स ॥५१॥
 सुकज्झाणस्सवि चरिमभेयजुयलं अपत्तपुब्बस्स । फग्गुणवडलट्ठीए सुहे सुहुत्तम्मि पुब्बण्हे ॥५२॥
 चंदम्मि विसाहत्थे सुपासतित्येत्तरस्स जयपट्ठणो । अन्नाहयं अणंतं पडिपुत्तं तह निरावरणं ॥५३॥
 भाविस्सभूयपभवंतभावआलोयलोयणं विमलं । लोपालोयपयातं उप्पन्नं केवलं नाणं ॥५४॥
 एत्थं तरम्मि आसणपकंपसंबोहिओ तियसनाहो । अवहीए जाणिऊणं जिणस्स जायं जहा नाणं ॥५५॥
 उट्ठिय सत्तट्ठ पए गंतुं भत्तिभरोणमियसीसो । पपणइ नमोत्थु तित्थंकरस्स भयवंसुपासस्स ॥५६॥
 आणवइ तहा सेणावइ च भो भइ ! जह लहुं गंतुं । सोहम्मसहाए तुमं अप्फालसु सासयं पटं ॥५७॥
 तह तिवसुसो धोसह जह भरहे सत्तमस्स जिणवड्ठणो । केवलनाणं जायंति तत्थ सबक्केण गंतव्वं ॥५८॥

सत्र चोन्मीलनशीलप्रथमपल्लवारुणितसत्तलशाखस्य । अमरपुरस्येव मनोहरसुमनोनिकरामिरामस्य ॥४४॥
 नरनाथस्येव बहुप(पा)त्रनिकरपरिकरितभूमिभागस्य । सिरीपस्य महारोमंलेज्वलितो मगवान् ॥४५॥
 तत्र च चारित्रदर्शनज्ञानैरनुत्तरप्रभावेः । आलयविहारमार्दवार्जवलायवप्रधानैः ॥४६॥
 आकिंचन्यसत्यब्रिगुसिमुत्तिक्षान्तिप्रमुख्यचरितैः । सम्यग् मुहुर्मुहुरेव भावयत आत्मानम् ॥४७॥
 यथायास्पितभावभावनामधितहृदयस्य करुणाजलनिधेः । सकलमपि जीवलोकमात्मानमिव प्रलोकमानस्य ॥४८॥
 बाह्यविशेषविधितैः करणैः सह समाधिना । एकीभूतमिव मनः कृत्वा तत्त्वे लीनस्य ॥४९॥
 गतलेपस्य नमस इव मेरोरिव सुनिरनिष्प्रकम्पस्य । पवमानस्येव कुत्रापि प्रतिबन्धमकुर्वाणस्य ॥५०॥
 शुद्धध्यानानलरावसकलधनघातिकर्मगहनस्य । निर्वातस्तिमितजलराशिबिध्रमं निश्चितं बहूतः ॥५१॥
 शुद्धध्यानस्यापि धरमभेदपुगलमप्राप्तपूर्वस्य । फागुनासितपट्ट्यां शुभे मुहूर्ते पूजोहे ॥५२॥
 चन्द्रे विशाखास्ये सुपार्श्वतीर्थधरस्य नगत्मगोः । अव्याहतमनन्तं परिपूर्णं तथा निरावरणम् ॥५३॥
 मविष्यद्भूतप्रमदद्वावालोक्लोकचनं विमलम् । लोकलोकप्रकाशमुख्यं केवलं ज्ञानम् ॥५४॥
 अत्रान्तरं आसनप्रकम्पसंबोधिनासिदशनाथः । अवधिना ज्ञात्वा जिनस्य जातं यथा ज्ञानम् ॥५५॥
 उत्थाय सप्ताष्ट पद्मानि गत्वा भक्तिभरावनतशीर्षः । प्रमणति नमोऽस्तु तीर्थङ्कराय भगवत्सुपार्श्वे
 आजपयति तथा सेनापतिं च भो भद्र ! यथा लघु गत्वा । सौपर्णसमायां त्वमात्कालय ज्ञाश्रुती पद्या

मा भो देवा तुम्हे भाग्यन्तः परिपणेण परिपरिया । इयमकसासणे सो पदिच्छिजं मे तदा कृणु ॥५९॥
 ततो च गतिर्यथाप्रप्यान्त्यजच्छलेनपदिमर् । पदिसरपदिप्यान्त्यावजितरनीसोमसुरपंते ॥६०॥
 सुरपंदरणज्जगत्तारवमयज्जियनियसचउविहाउज्जं । आउज्जमरसंमज्जभगगंयज्जगीयरवं ॥६१॥
 गीयरवभगपरिगल्लियताल्लय्यनुज्जयधिरच्छरसं । अच्छरसकल्लयन्तारवमरं तत्तमग्गदिसिचवकं ॥६२॥
 एवं सुरलोपणं मज्जेसुवि सुरवराण भवणेसु । किंकिमिन्मरमीसो ज्जच्छलिओ बहल्लवोला ॥६३॥
 उचमंने य खणेण साह सैणावर्धवि तियमाण । जिणकेत्तन्मदिमत्थं जह सुरवराणा समाहं ॥६४॥
 भोउज्ज मे य सपगं सज्जेवि ह् सुरवरा सुरिदेण । सह संचलिया नियनियजाणविमाणेसु आरुहा ॥६५॥
 हरिगुत्तरितमयं किं किंवा जयजयजयवरवयसं । रयज्जजोयमयं किं किं लच्छीविन्ममयं वा ? ॥६६॥
 एवं गणयमत्तं पदं दिपय लोपाण विहंयं गरुयं । जणयंता मंपत्ता सहसंचवणमि उज्जाणे ॥६७॥
 तत्त य मय्यंदिं सुरवर्धंदिं आणंदगणयगिराप । चउविदेवनिकाया वयणमियं सहसिं भणिंया ॥६८॥
 भो भो सुपामनाहस्म समवसरणमि जस्म अं रियं । तंकाउज्ज कयन्त्या इवहसुरा, तेवि तं सोउं ॥६९॥
 धाउकुमारा अवणिति रेणुनिणकयवराइयं सज्जं । जंयणमिचे रियते तरूवाइयं तिरोहंति ॥७०॥
 मेहकुमारा पुण पवणवल्लियरयनियरनासणं सुरहिं । तम्मि य कुणंति तुहा गंधोदयसीयरवलेवं ॥७१॥
 वेवि ह् अमंदमपंदंदिंदुनीसंदल्लभल्लियहं । हरियंदणमंदारयकुसुमकेरं च यरिसंति ॥७२॥

तथा त्रिषोपय यथा भरने स्तमस्य जिनपने । वेवल्लज्ञानं जातमिति तत्र शक्रेण गन्तव्यम् ॥५८॥
 तस्माद् भो देवा मूयमाणच्छत परिहरेण परिकरिताः । इति शक्रशासनं स प्रतीप्य ततथा करोति ॥५९॥
 ततश्च गभीरपण्डाम्फालनोच्छलप्रतिचण्डम् । प्रतिशब्दमतिस्फालनावदानशीलनि शेषसुरपण्डम् ॥६०॥
 सुरपण्डारणज्जगत्तारववराणादिष्विदृशचतुर्विधातोषम् । आतोषशब्दसंसर्गभग्यान्धर्वगीतरवम् ॥६१॥
 गीतरवमङ्गपरिगलितवताल्लयभ्रष्टनर्तनशीलान्तरसम् । अप्सरःकलकलारवाकान्तसमप्रदिकचक्रम् ॥६२॥
 एवं सुरलोकेषु सर्वेष्वपि सुरवराणां भवनेषु । किंकिमितिशब्दमिध्रच्छलितो बहल्लवोलाहलः ॥६३॥
 उपशान्ते च क्षणेन कथमपि सेनापतिरपि त्रिदशान् । जिनकेवलमैहिमार्थं यथा सुरपतिना समादिष्टम् ॥६४॥
 ध्रुवा तच्च समकं सर्वेऽपि हि सुरवराः सुरेन्द्रेण । सह संचलिता निजनिजयानविमानेष्वारुहाः ॥६५॥
 हर्षोन्मथमयं किं किंवा जयजयजयैववयमयम् । रत्नोद्घोतमयं किं किं लक्ष्मीविधमयं वा ? ॥६६॥
 एवं गगनतलं प्रति हृदये लोकानां विस्मयं गुरुम् । जनयन्तः संपाप्ताः सहस्राव्रवण उद्योने ॥६७॥
 तत्र च सर्वैः सुरपतिभिरानन्दगद्गदगिरा । चतुर्विधदेवनिकाया वचनमिदं सहर्षं भणिताः ॥६८॥
 भो भोः सुपार्थनाधम्य समवसरणे यस्य यत्कृत्यम् । सत्कृत्वा कृतार्था भवत सुराः, तेऽपि सत् ध्रुत्वा ॥६९॥
 बायुकुमारा अपनयन्ति रेणुकृष्णवरादिकं सर्वम् । योजनमाने क्षेत्रे तरूपादिकं तिरोदधति ॥७०॥
 मेघकुमाराः पुन पनचलितरज्जेनिकरनाशनं सुरभिम् । तस्मिन् च कुर्वन्ति तुष्टा गन्धोदकसीकरासेपम् ॥७१॥
 केऽपि हामन्दमकरन्दविन्दुभिः स्यन्दतुन्धालिपटम् । हरिचन्दनमन्दारककुसुमोत्करं च वर्धयन्ति ॥७२॥

ततो पदमो कप्पोवचगदेवेहि रयणपायरो । निम्मविओ जो रेहइ रोहणगिरितुंगसिगसमो ॥७३॥
 दुओ जोइमिण्हि वरकणयमओ विउज्विओ मत्ति । जो सुरगिरिच रेहइ समागओ निणसिंहि दइ ॥७४॥
 तओ भवगवईहि कल्लोयमओ विणिम्मिओ सालो । जो चंदकुंदधवलो तुहिणायललीलमुन्नइ ॥७५॥
 एयम्मि डिओ सार्पो चउविहसंयस चउविहं धम्मं । साहिस्सइ इय तेहि कयाइ चत्तारि दारइ ॥७६॥
 तइ चउमुवि दारंसुं फालिहसोवाणमालकलियाओ । वावीओ रइयाओ विसट्टकंदोइवंदाओ ॥७७॥
 तइ विहियाइ वणाइ चंपयपुन्नायनायविडवीणं । पवणुज्वल्लिरपल्लवकरसण्णियसयललोयाइ ॥७८॥
 सीढामणं च मज्जे हेमपयं निम्मियं जइविमालं । उदयायलसिहइरं विव तिहुयणरविसंगमीहंतं ॥७९॥
 तइ उववि वारमणुओ पवणुज्वल्लंतगुच्छंसेछओ । कोमलकिसल्लयकलिओ असोपवरपायवो रइओ ॥८०॥
 एमो त्रिगुणिगुओ निज्जियदंढसओ तिराल्लविऊ । तिहुयणगुल्लति रइयं विमलं छत्तत्तयं उववि ॥८१॥
 एगांविण निगनतो पोओ भवमायरम्मि इइ कहिउं । धरणीए अंगुली वियसमुग्गिमा धम्मधयमिसओ ॥८२॥
 मामंदं च पट्टीए निम्मियं रयणकिरणचिचइयं । वरदुंदुही य तइ तथ ताडिया सहसिसुगेहि ॥८३॥
 मर्यागाणिदावि णु दोमुवि पासोमु चंदकरधयलं । चालंति चामरजुयं तइ वुट्ठी हवइ कुसुमाण ॥८४॥
 पुरमांवि धम्मपट्टं पाट्टियं पाट्टियमल्लरपणेहि । जं सेवागयतरणिज्ज सहइ विजिउत्ति जयरविमा ॥८५॥
 एधंनरं जिज्जिहो सुरगिरिपक्कणपाउमणीए । ठाविओ कमलुयलं धुयंतो चारणमुणीहि ॥८६॥
 एणमिल्लंओ गावरनगविभरमपमुरममूरेहि । सुरवइदंमियमणो पुन्नदुयारेण पयिसइ ॥८७॥

ततः पदमः कप्पोवचगदेवेहि रयणपायरो । निर्माणो यो राजति रोहणगिरितुंगसम ॥७३॥
 द्विष्टो यो यं विहसंयसचमो विवुद्धिओ मत्ति । यः सुरगिरिरिव राजति समानो निनधियं द्रवुणी ॥७४॥
 ततो भवगवईहि कल्लोयमयो विनिर्मितः शालः । यश्चन्द्रकुन्दधवलस्तु दिनाचललीलामुद्रति ॥७५॥
 एयम्मि डिओ सार्पो चउविहसंयस चउविहं धर्मम् । कयाविय्यतीति तैः कृतानि चत्वारि द्वाराणि ॥७६॥
 तइ चउमुवि दारंसुं फालिहसोवाणमालकलियाः । वाप्यो रचिता विहसितीनीलोत्पलमुद्राः ॥७७॥
 तइ विहियाइ वणां चम्पयपुन्नायनायविडवीणम् । पवनोद्वेलनशीलपल्लवकरसंज्ञितसकल्लोयानि ॥७८॥
 निगनन्तं च मज्जे हेमपयं निर्दिनमन्त्रितात्मम् । उदयाचलशिखरविभ्रमुवनरविसंगमीहमानम् ॥७९॥
 तइ उववि वारमणुम् पवनोद्वेलनमुच्छसंज्ञितः । कोमलकिसल्लयकल्लोत्पलकरपादो रचितः ॥८०॥
 एमो त्रिगुणितो विजिउत्तिजयरविमत्ति । विभुवनगुणिति रचितं विमलं छत्रत्रयमुरारि ॥८१॥
 एगांविण निगनन्तं पोओ भवमायरम् इति कथयिष्यम् । धरण्याङ्गुलीव समुच्चिता धर्मधयमिनिनः ॥८२॥
 मामंदं च पट्टीए निर्दिनं मन्त्रितात्मम् । वरदुन्दुभिश्च तथा तथ ताडिता सहस्रगुह्यैः ॥८३॥
 मर्यागाणिदावि णु दोमुवि पासोमु चंदकरधयलम् । चालयन्ति चामरयुगं तथा वृद्धिर्भवति कुसुमानाम् ॥८४॥
 पुरमांवि धर्मपट्टं पाट्टियं पाट्टियमल्लरपणेहि । जन् सेवागयतराणि च सहस्रविजिउत्तिजयरविना ॥८५॥
 एधंनरो जिज्जिहो सुरगिरिपक्कणपाउमणीए । ठाविनो कमलपुष्पं धुयन्तो चारणमुनिनि ॥८६॥
 एणमिल्लंओ गावरनगविभरमपमुरममूरेहि । सुरवइदंमियमणो पुन्नदुयारेण पयिसइ ॥८७॥

मञ्जवि तं नमणिज्जं नित्यं सोपाण इय निदंसतो । कयकिणोवि हु भयं 'नमोत्तु तित्थस्स' इय भण्ड ॥८८॥
 अह समवसरणसोहासणं सरुक्खं पयाहिणीकावं । पुब्बाभिमुहो भयं उवविसह तिलोपदियकारी ॥८९॥
 असाइवि जिणपटिरुक्काणं तिणेव तिसुवि दिसासु । ठाविति सुरा सीहासणम्मि अकलियपहावाणि ॥९०॥
 तां च नप्पभायेण तयपुरुवाइ चेव सोहंति । अह चउरुवो जाओ पगोवि सुपासजिणनाहो ॥९१॥
 तं च नमिउण देवा केवि हु गाएति केवि नधंति । फोहिति केवि तिवइ कुणंति तहं संयवं केवि ॥९२॥
 जिणवरपयपउमोचरि अमंदमपरंदविदुसेवन्ति । भुवंति केवि देवा एणवधं जयरुहसमूहं ॥९३॥
 चेल्चलोहं वीयेति केवि केवि हु कुणंति भवीए । उम्मियमृयदंदा चंदतंडवाडंवरं पुराओ ॥९४॥
 रंभापमुहाओ विलासिणीओ समीयकरणनिउणाओ । पयदियभावाभिणयं हरिमिपरिपयाओ नधंति ॥९५॥
 एत्थंतरम्मि सिरिकलियमउडमणिफिरणकविसियदसासा । सव्ये सुरासुरिदा तियपाहिणपुव्वं नमिउ ॥९६॥
 निपनिपसमुचिपडाणेहु संनिसधा, सहस्सनयणेण । एत्थंतरे निसिद्धो सुरपणकोलाहलो सहसा ॥९७॥
 भयवंपि दसनमालापउडमलिलेण धोइपाएन् । विमलाए पयाइवि अणेगजणसंमयहराए ॥९८॥
 सुरनरतिरिक्खसाहारणाए जलवाहगज्जिगहिराए । संसारदुक्खसंततसत्तसंतावहरिणीए ॥९९॥
 जोयणमित्तपडिफलणपक्खणाए गिराए मधुराए । अह परिसाए सुपासो साहंठं धम्ममारद्धो ॥१००॥
 एत्थंतरम्मि वणपाणियाए अयक्खुयं भुवणगुरुणो । रिद्धि पओइऊणं ससंभमं विमियमणाए ॥१०१॥

मण्यमानः सादग्नरश्मिरसत्त्वरसुरसमूहैः । सुरपतिदर्शितमार्गः पृथङ्द्वारेण प्रविशति ॥८७॥
 मयापि तन्मननीयं तीर्थं लोकानामिति निदर्शयन् । कृतवृत्त्योऽपि हि भगवान् 'नमोऽस्तु गीर्णम्' इति भणति ॥८८॥
 अथ समवसरणसिंहासनं सवृक्षं प्रदक्षिणीकृत्य । पूर्वाभिमुखो भगवानुपविशति त्रिकोटीदितकारी ॥८९॥
 अन्यान्यपि निनप्रतिरूपकाणि शीघ्रं च तिसृष्वपि दिक्षु । स्थापयन्ति सुराः सिंहासनेऽकलितप्रभावाणि ॥९०॥
 तानि च तत्प्रभावेण सद्विरूपाग्नेव द्योभन्ते । अथ चतुरस्रो जात एकोऽपि सुपार्श्वजिनायः ॥९१॥
 तं च नत्वा देवाः केऽपि सल्लु गायन्ति केऽपि नृत्यन्ति । स्फोटयन्ति केऽपि विपदां कुर्वन्ति तथा सैन्तो केऽपि ॥९२॥
 जिगरपादप्रोपर्यमन्दमकरन्दविन्दुसंबलितम् । गुणानि केऽपि देवाः पश्यन् अतरहसमूहम् ॥९३॥
 चेलाचलैर्जगन्ति केऽपि केऽपि दि कुर्वन्ति भक्त्या । ऊर्ध्वतभुनदण्डाभ्युदयान्दवाटम्बरं ध्रुवः ॥९४॥
 शम्भाप्रभृता विलासिन्यः संगीतरागनिपुणाः । प्रकटितभावाभिनयं दर्शितवदस्या नृत्यन्ति ॥९५॥
 अग्रान्तरे श्रीकलितमुकुटमणिफिरणकविशितदशाज्ञाः । सर्वे सुरासुरेन्द्रास्त्रिपदशिखाधूकं नत्वा ॥९६॥
 निननिनसमुचितस्थानेषु संनिपन्नाः, सहसूनयनेन । अग्रान्तरे निपिद्धः सुरजनकोलाहलः सहसा ॥९७॥
 भगवानपि दशनमालामग्नसलिलेन धीतयैव । विमलवैद्यपाप्यनेकजनसेवाहरया ॥९८॥
 सुरनरतिरिक्खसाधारणया जलवाहगीर्जगभीरया । संसारदुःखसंततसत्त्वसेनापहारिण्या ॥९९॥
 योजनमात्रप्रतिकलनप्रत्यलया गिरा मधुरया । अथ परोक्षे सुपार्वः कथयितुं धर्ममारब्धः ॥१००॥
 अग्रान्तरे वनपानिकपाज्यजुर्नां भुवनगुरोः । आदिं प्रहोष्य ससंभ्रमं विमिश्रमनसा ॥१०१॥

आगतूयं तद् पणमिऊण सिरिसेहरं नरवरिंदं । विन्नत्तमपंदाणंदगमायं तस्सिमं पुरजो ॥१०२॥
 दिट्ठीए देव ! वद्धसि देविंदनरिंदविंदो अज्ज । तुह उज्जाणे सज्जाए आगओ जिणवरसुपासो ॥१०३॥
 तस्स य केवलनाणं उणञ्चं संपयं अणावाहं । लोयालोयन्मंतरसमत्थवत्थुण्णयासकरं ॥१०४॥
 एणं तु कासवकुलं न केवलं घवलियं नियजसेण । तिहुयणमवि नीसेसं सुपासनाहेण नूणमिणं ॥१०५॥
 पिच्छमु सज्यत्थवि सामि ! सालपुरजो चउविहसुराणं । रयणमयविमाणेहिं रेहइ नयरं सुरपुरिणं
 अह भत्तिभरोणयमउलिमिलियकरसंपुडो पणमिऊण । हरिसेण जिणवरिंदं थोउं सकत्थएण तओ ॥१०६॥
 दाउं घणद्धतेरसलक्खे दाणम्मि तीए, पडिहारं । आणविउं नयरीए कारवइ महसवं राया ॥१०७॥
 तह पट्टपट्टइपयाणेण पजरलोयं पवट्टए सव्वं । समुच्चियसिगारेणं जिणनाहनमंसणाहेउं ॥१०८॥
 सयमवि य मत्तमयगलउत्तुंगतुरंगरइवरठिएहिं । अंतेउरसुयसामंतमंतिविंदेहिं परिपरिओ ॥१०९॥
 मूवलिओ जाव तहिं ताव य धणसिहरलुलियहारलया । करकलियकणयदंढा पविसेउं भणइ पडिहारो ॥११०॥
 देव ! पुरा तुम्मेहिं चउरमई नाम पेसिओ दूओ । जो आसि मयणमंजरिकन्नाए सयंवरनिमित्तं ॥१११॥
 अंगादिवंगारिवमगहादिवनरवर्ण कुमराणं । आमंतणत्थमिण्हिं सो चिहइ दारदेसम्मि ॥११२॥
 सो मंयमुत्ति मणिए नरवर्णा सो पेसिओ तीए । धरणिपलुविलुलियसिरो विन्नवइ सरूवमह पणुणो ॥११३॥
 अस्सामि गमो तुह सासंणामो अंगाइनियपमुंयाणं । आहवणत्थं कन्नासयंवरं देव ! कुमराणं ॥११४॥

आगत्य तथा प्रणम्य श्रीशेखरं नरवरेन्द्रम् । विजयमन्दानन्दगङ्गादेवं तस्यैवं पुरतः ॥१०२॥
 दिष्ट्वा देव ! वज्रं देवेन्द्रोन्द्रवन्दितोऽथ । तवोपाये संख्यायामागतो जिनवरसुपासकः ॥१०३॥
 तस्य य केवलज्ञानमुत्तमं संप्रियमनावापम् । लोकालोकाम्यन्तरसमस्तवस्तुमकाशकर्म ॥१०४॥
 एहं तु कारयन्नुक्तं न केवलं घनकितं निमग्नतासा । त्रिभुवनमपि निःशेषं सुपाशयनाधेन नूनमिदम् ॥१०५॥
 एष सर्वेश्वरि स्वामिन् ! सालपुरतश्चतुर्विधमुराणाम् । रत्नमयविमाने रात्रति नगरं सुरपुरीष ॥१०६॥
 एष कनिष्कवर्णमैतिमित्तकनकसंपुटः प्रणम्य । हर्षेण जिनवरेन्द्रं स्तुत्वा क्षमस्त्वयेन ततः ॥१०७॥
 दत्त्वा धनार्थवशोऽहं क्वापि दाने नम्ये, प्रतिहारम् । आश्रम्य नम्यां कारयति महीतमव गता ॥१०८॥
 महा पट्टपट्टइत्येव दारालोकं वर्णयति मयम् । समुच्चितगृहारेण जिननाथनमस्यन्हेतोः ॥१०९॥
 महेन्द्रो य मन्मदहृदयेऽनुरक्तवशवर्त्मनिः । अन्नं पुष्पानसामन्तमन्त्रिवृन्दैः परिकरितः ॥११०॥
 हेखरिदेव ! वज्रं तव वस्तुनश्चिन्तयितुं शक्नुमः । करकनिष्कनकगण्डाः प्रविश्य मयि प्रतिहारि ॥१११॥
 देव ! पुरा पुनश्चिन्तयन्मया मेतिने दूत । य आमीद् मदनमज्जिगन्त्यायाः स्वर्गवर्तनमितम् ॥११२॥
 एहं विन्नवहंरितरत्नविभूषणवर्जितं कुमराणाम् । आमन्त्रणार्थमिदं सर्वं स निहतं द्वारदेव ॥११३॥
 सो मुनेऽपि अनेन वरमिदं मु प्रेरितमन्या । वर्णितवद्विभूषणनिगः विजयति स्वस्वमगौ प्रवेष्ट ॥११४॥
 महेन्द्रो वज्रं दत्त्वा दानेन मया । आश्रमार्थं कन्याम्वयं वरे देव ! कुमराणाम् ॥११५॥

उचिपपदिवसिपुत्रं मयि सत्त्वे कमेणं सचविया । नीसेसगुणिजनाउलपुईअच्छेरपम्भूया ॥११६॥
 जं जं संवेयविउ वरेसु जोअति किपि तं ताणं । कुलरुवविहवपभिई नीसामंवेपि सामंवे ॥११७॥
 अह जोगयं मुणेउं सव्वाणवि सामणंतुह नरिंद । संपादियंअ तेहिपि पदिच्छिंधं नमिरमडलीहि ॥११८॥
 तो सखणदिअपयाणयेरिभंकारतुमुलिपदियंता । सज्जियचउरंगवला भाउच्छिपगुरुजणा चालिया ॥११९॥
 सोभिज्जेता गुणकिच्छणेण कुमरीए विसयठणाई । लंघितु पंचनवरसंखा कुमरा इह पत्ता ॥१२०॥
 ता आईससु लहुं चिय दीसन्तुहंइपुंदरीएहि । दिविदिक्किअइ तुह नपरिपरिसरो ताण सिधेहि ॥१२१॥
 इय सुणिउणं चितइ नरवरोवि पएवि जह पसंगाओ । दद्रुण भुवणसामि लहुं जयलच्छिपरिरंभं ॥१२२॥
 इय ताण पपेसत्तं पघोणीए वले समाइसो । तेवि विहिओवपारा पविसंति मदाविभुईए ॥१२३॥
 पत्ता य रापयंदिरमपंदमाणंदिया नरिंदेण । परिरंभिउण पणमंनउलिणो निद्ववपणेहि ॥१२४॥
 तो कहियजिणागमवइपरंहे तेहिपि परिगओ राया । नियअंवाएय समं सोमाए करंणुपाइओ ॥१२५॥
 जिणनारमवसरणे संचलियो भविनिम्भकरछाहो । पत्तो कमेण ततो करिणीए लहुं समोअइ ॥१२६॥
 जाव विहीए पविसइ उज्जाणवणसस मज्झभागम्मि । ता जिणवरस्स लच्छीविन्धारं पासितं भणइ ॥१२७॥
 अम्भो ! पिच्छसु पुरओ किफरआपारधारवसुरेहि । जिणनाहं मुत्तुणं रोविअइ कस्स कमकमलं ॥१२८॥
 उत्तपयं च तिहुपणसामिपुव्वसखणं इमं कस्स । अन्नस्सोवरिसुइरं धरंति तमिपंदुरं तिपसा ? ॥१२९॥
 रयणासणे निसओ बोइअइ सुरवरंहे को अओ । अम्भो ! मोत्तुण जिणं यमरूपीलेहि धवलेहि ॥१३०॥

उचितप्रतिपत्तिपूर्व मयापि सर्वं कमेण दृष्टाः । निःशेषगुणिजनाकुलपुत्रिभ्यामर्चयामृतः ॥११६॥
 मयत् संवन्धविदो वरेषु परगन्ति किमपि तत्तेषाम् । कुलरूपविभवपशुति विःसामान्यमपि सामान्यम् ॥११७॥
 अथ योग्यतां हात्वा सर्वेषामपि ध्यासने तव नरेन्द्र ! । संपादितं च तेरपि मनोहं मज्जमौलिभिः ॥११८॥
 सतन्तस्तपुदत्तप्रयाणभेरीभाङ्गारतुमुकितदिगन्ताः । सज्जितचतुरङ्गवला भाउच्छिपगुरुजनाभक्तिनाः ॥११९॥
 भोष्यमाना गुणहीतनेन कुमार्या विषमस्यानानि । लङ्घित्वा पञ्चनवविमोल्खाः कुमारा इह प्राप्ताः ॥१२०॥
 तस्मादादिश लघ्वेव दृश्यमानोदण्डपुण्डरीकेः । मण्डयते तव नगरीपरिसरस्तेनो सैन्यैः ॥१२१॥
 इति धुत्वा चिन्तयति नरवरोऽप्येतेऽपि यथा मसद्वात । दद्रुण भुवनस्वामिनं लभन्ता अपलदनीपरिरम्भम् ॥१२२॥
 इति तेषां प्रवेशार्थं प्रत्युपगतं बलं समादिशति । सेऽपि विहितेषपापः प्रविशन्ति मदाविमृष्य ॥१२३॥
 प्राप्ताश्च राजमन्दिरममन्दमानान्दिता नरेन्द्रेण । परिरभ्य मणमन्मौलयः स्निग्धवचनैः ॥१२४॥
 ततः कथितजिनागमप्रतिदीप्तैरपि परिगतो राजा । निजाम्भया च समं सोमया कोणुप्ररुदः ॥१२५॥
 जिननाथसमवसरणे संचलितो भक्तिनिर्भरोत्साहः । प्रातः कमेण ततः करिण्या लघु समवनरात्रे ॥१२६॥
 यावद् विधिना प्रविशन्त्युद्यानवनस्य मध्यभागे । नावज्जिनवरास्य लच्छीविन्धारं दृष्ट्वा मणति ॥१२७॥
 अम्भ ! पश्य पुरतः किङ्कारकारधारकसुरैः । जिननाथं मुक्त्वा सेष्यते कस्य करकमलम् ? ॥१२८॥
 उपपश्य च त्रिभुवनस्यामिष्योपपन्नानाधिदं कस्य । अन्यस्योपरि शुचिरं धरन्ति शक्तिपापपुनं निदशाः ? ॥१२९॥

मणिमयधम्मचक्रच्छलेण भाणुवि कंसमल्लियइ ? । सुराकमलाणि व कस्स य पयविन्नासं पडिच्छंति ।
 भमिरभमरउल्लमुहला कस्स पुरो पडइ कुसुमवुट्ठीवि । गयणाउ मुत्तिरमणीकटवखमालव्य अतरला ।
 इय साहितो जणणीए सव्वओ हरिसनिम्भरो राया । पदमं पायारमइकमित्तु दुइयं समाकडइ ॥१२३॥
 तत्थ य पिच्छइ बहुभवपरिभमणज्जियमहंतवेराणं । जीवाणं मिहुणाइं अन्नोन्नपसन्नचित्ताइं ॥१२४॥
 तत्तो पुणोवि पभणइ अंव ! महच्छेरयं इमं उयह । जिणनाहसहाए जह मिलंति एकस्मि वेरिगणा ॥१२५॥
 मज्जारस्स सिरम्मि य नहगभागैहिंमूसओ कह णु । कंडुयमाणो निसुणइ जिणवयणं मुकआयंको ॥१२६॥
 अइउग्गविसमुयंगमफणाकडप्पम्मि नियसिउवविट्ठो । साल्लो गयवेरो जणइ जणाणं महच्छरिया ॥१२७॥
 चत्तपओसस्स चिरं मओ मयंदस्स केसरकलावं । ईसुम्मीलियनयणस्स अगगसिणेण विवरेइ ॥१२८॥
 पंणमहिंसो गवल्लगेण नियह तुरयस्स लोपणदंतं । कंडुयमाणो न कुणइ मिणवयणपरस्स विहुरत्तं ॥
 निधन्त्तामालसिहिंकंठकंदले कोमले किसलयवड । उयह अही जिणवयणं कुंडलियफलेवरो सुणइ ॥
 पिच्छमु कदारकेसरकडप्पदुप्पिच्छपंचवयणाण । मज्जे संवलियकरो वसई करी जिणप्रहावेण ॥१२९॥
 इय एवमाइअच्छुम्भुपाइं विम्हयकराईं अंवाए । दंसितो नरनाहो पत्तो तइयम्मि पायारे ॥ १३० ॥
 तत्थ य निखमभसीपरज्जसो बहलपुल्लयकलियंगो । आणंइपुरस्सरसुरसमूहपिच्छिज्जमाणो य ॥१३१॥
 निपरिवारेण जुमो तिरयाहिणदाणपुज्जवं राया । रयणमयपापपीडग्गभायविणिहितंभालयलो ॥१३२॥

रत्नासने निपज्जो बाम्भवेते सुरवरैः कोऽप्यः । अम्ब ! मुक्त्वा जिनें नामरसंथातेर्षवैः । ॥१३०॥
 मणिमयधम्मचक्रच्छलेन भाणुरपि कं सप्रसर्पति ? । सुराः कमलानीव कस्य च पादविन्नासं प्रतीच्छन्ति ॥१३१॥
 भमनरीभमरकुलमुहला कस्य पुरः पतति कुसुमवृष्टिरपि । गगनान्शुक्तिरमणीकटसमालेयातितरला ।
 इति कवचजननीं सर्वतो हर्षेनर्मरो राजा । प्रथमं प्राकारमतिक्रम्य द्वितीयं समारोहति ॥१३२॥
 तत्र च परमं बहुभवपरिभ्रमणाजितमहावैराणम् । जीवानां मिथुनानि अन्योन्यप्रसक्ताचिपानि ॥१३३॥
 तत्रः पुरति प्रमनति अम्ब ! महाधर्ममिदं परमं । जिननाथसमायां यथा मिलन्ति एकत्र वैरिगणाः ॥१३४॥
 साक्षात्स्य शिरमि च नमोऽग्रमार्गमूषकः कथं नु । कण्डूयमानः शृणोति जिनवचनं मुक्तातङ्कः ॥१३५॥
 कच्छुत्तुवैवमुग्रदमनानिहो परग्रन्थुपविष्टः । शाल्लो गतवैरो जनयति जनानां महाधर्मम् ॥१३६॥
 स्वयन्दंतस्य चिरं मृगे मृगेन्द्रस्य वेश्मकाकृपायम् । ईषदुन्मीलितनयनमन्माम्पट्टेण विगृणोति ॥१३७॥
 बदन्तिषो गडकायेन पदव तुगम्य कोपनार्यन्तम् । कण्डूयमानो न करोति जिनवचनप्रस्य सिधुत्तम् ॥
 निधन्त्तामालसिहिंकंठकंदले कोमले द्विशलयमिव । परयाहिंजिनवचनं कुण्डलितहृदयेवः शृणोति ॥१३८॥
 पदव कदारकेस्य निच्छदुर्द्वेषवदनानाम् । मेज्ये संवलितकरो वसति करी जिनप्रहावेण ॥१३९॥
 इवेवमचक्षुःसुतनि विम्भयच्छागम्यभायं । दसोप नरनाथः पाप्मस्तृतीयं प्राकारे ॥१४०॥
 तत्र च निरपमलिकवको बहकृष्णकचनिताङ्कः । आनन्दपुरांमरपुरस्समूहप्रयमानम् ॥१४१॥
 निररुहोऽयं सुन्दर्यदस्त्रिपुण्ड्रवर्धं राजा । रत्नमयपादपीडाग्रमार्गविनिर्दिशमानकनः ॥१४२॥

मयिऊण जिणवरिंदे पणनराकुमेरेहि परिगमो मणिये । पुच्छुचारदिमिभागेनिगागुद्धम्मिमहिंते ॥
 ताजणणीवि हु नरराभरराहहदि परिगया मन्थ । पुरमो काऊण निवे वाट्टिया चिट्ठ पट्टिहा ॥१४६॥
 अर तेणु निचिट्ठुं भाणयन्ताणीणमंजन्तिपुटेणु । भयं सुपासनाहो एवं धम्मकं पढइ ॥१४७॥
 भो भो देवानुमिया ! संसारे माणुसचणं सारं । ते पुण दसदिं पुत्तपमुहादरणेहि भइदुल्लं ॥१४८॥
 मयारिः—

मोहादिकमभिमतिविदिवटनियटेहि नियदिया केवि । जीवा अणंतकायाभिहाणगुचीएनिरंसति ॥१४९॥
 तेमि च मोरमोदियमणे कटकरवि द्विद्विचिमयम्मि । पत्तेपवणरसइभूमिपावि संजापए नूनं ॥१५०॥
 तन्थवि पत्ता केवि हु निर्यसमयोगेणउच्च चिरकालं । चिट्ठेति परिममंता पुणोति तत्थेव तन्थेव ॥१५१॥
 ततो तमो विमुत्ता कटकरवि अहापवत्तकरणेण । सेसेमिदियजंतुसु वरया यमंति ते जीवा ॥१५२॥
 तन्थवि बुद्धम्मपुइया णगाण संताटणेण चिरकालं । तत्थेव जइ तट्ठमिय गिरिण लिता सहंति दुइ ॥
 वत्तिऊणोमपिणिमपिणीवणंताउ तन्थेव ते जीवा । विगलिंदिएणु कटकरवि द्विजमोएण जायंति ॥१५४॥
 तत्थवि समपटन्तरियन्तोयणातेणु चेव अणवरयं । तन्वरमाहागु अंधवायसा परिममंति चिरं ॥१५५॥
 ताणं च तमो सुल्लं कइं तु पंचिदियणं सें ॥ जायेन तिप्पेइ विही विगलिंदियमयदुक्खेहि ॥१५६॥
 अइ कइवि कम्मपरिणदसणे अणुकृममावभावो । जइ सोवि दुग्गं पढइ करवि पंचिदिए जम्मं ॥
 तत्थवि हु द्दमहनायविटंयणाहि विटंयइ भवम्मि । तइ करवि जइ न तीरइ वयणमहस्सेहि वि कहेइ ॥

मत्वा निनदरंद्धं पयनचतिहुमारेः परिगमः शनिः । पूर्वोत्तरदिग्भागे निवसति शुद्धे महीपिंडे ॥१४५॥
 मज्जनन्त्यपि सत्त्व नरपायशरोपबधूमिः परिगता तत्र । पुरतः कृत्स्न गुपनुपरिमता तिष्ठति प्रहृष्टा ॥१४६॥
 अथ तेषु निविष्टेषु भालनलालानाञ्जलिपुटेषु । भगवान् सुपाशनाथ एवं धर्मकथां कथयति ॥१४७॥
 भो भो देवानुमिया ! संसारे मनुष्यत्व सारः । तत्र पुनर्दशभिश्चुल्लकप्रमुग्धोदहरणैरतिदुर्लभम् ॥१४८॥
 मोहादिकमातिविदिविदिविकटनिगडैर्निगदिताः केऽपि । जीवा अनन्तसमयाभिधानमुक्तौ निवसन्ति ॥१४९॥
 तेषां च मोहमोहितमूर्तानां कर्मकथमपि दृष्टिविषये । प्रत्येकवनस्पतिगुमिकापि संजायते नूनम् ॥१५०॥
 तथापि माताः केऽपि मनु निरपेक्षकम् इव चिरकालम् । तिष्ठन्ति परिममन्तः पुनरपि तत्रैव तत्रैव ॥१५१॥
 सनन्ततो विमुत्ता कथेकथमपि यथाप्रवृत्तकरणेन । शीपैरेन्द्रियजन्तुषु वराका भजन्ति ते जीवाः ॥१५२॥
 तत्रापि कृर्मभृता जगानां संताडनेन चिरकालम् । तत्रैव यथा तथैव गिरयश्चक्षिः सहन्ते दुःखम् ॥१५३॥
 दविन्वायसांपेषुन्तापिणिंरन्तास्तत्रैव ते जीवाः । विकलेन्द्रियेषु कथेकथमपि दैवयोगेन जायन्ते ॥१५४॥
 तत्रापि समःपटान्तरितलोचनास्तेष्वेवानवरतम् । तत्वरसास्तास्त्विवान्धवायसाः पारम्यन्ति चिरम् ॥१५५॥
 तेषां च ततः सुल्ला कथं नु पद्येन्द्रियत्वं हन्तः । येषां न तृप्यति विधिर्विकलेन्द्रियमवदुःखैः ॥१५६॥
 अथ कथमपि कर्मपरिणतिवशेनानुकूलभावापन्नः । यदि सोऽपि दुष्टं पठयति कथमपि पद्येन्द्रिये जन्म ॥
 तथापि हि दुःसाहचारकविट्त्वनाभिर्विद्वज्यति गेवे । तथा कथमपि यथा न ज्ञायते नदनसहस्रापि कथयितुम् ॥

एवं किलिङ्गकम्ममि धुम्मियाणं इओ तओ ताणं । बहुपोमालपरियट्ठावट्टविवट्ठीण अणवरयं ॥१५९॥
 घणोणिलक्खकच्छवगलच्छणातिक्खदुक्खदुहियाण। ॥१६०॥
 कोहमहावट्टवानलत्ताणं रायपंकसुत्ताणं । मिच्छत्तमच्छभीयाण कलिससलिलमि बुद्धाणं ॥१६१॥
 जीवाण भवममुदे अणोरपारमि दुल्लहं एयं । मणुयत्तजाणवत्तं विसालकुलजाइदलकलियं ॥१६२॥
 तं पुण पत्तंपि हु कइकहंपि रहियं मुक्कधारेण । तत्थेव निमज्जंतं पुणोवि को धारितं तरइ ॥१६३॥
 ते य पुण कलंधारा दुविहा चिट्ठंति भवसमुदमि । एगे कुतित्यपत्थाणपत्थिया मग्गमूढा य ॥१६४॥
 अन्ने उण सयलअवायरक्खणसमा भवसमुदमग्गमि । दीवंतरेसु संवलसंपाडणययइमाहप्पा ॥१६५॥
 ता जइ सम्मं अपरिक्खिऊण पुव्वत्तकन्नधाराणं । वयणेण परिपिण्डइ जीवो मणुयत्तवोदित्थं ॥१६६॥
 ता माणदीणखलियं मच्छरमयराणणमि पढिफलियम् । मायावित्तलयावणमहणे गाढं निगूढं ॥१६७॥
 लोहमहागिरिगुरुसिहरधट्टाणज्जिरिज्जमाणं व । अइपवलकामकल्लोलमालआवत्तपडिपं व ॥१६८॥
 मोहमहागिरिकुहरंतरालवासीरहिं लद्धलक्खेहिं । लद्धिज्जंतं इदियचोरेहिं सुदुच्चिवारेहिं ॥१६९॥
 कोहमहावट्टवानलकरालजालावलीकलिज्जंतं । रुद्धाणभिहाणेण सवरराएण हीरंतं ॥१७०॥
 रायग्गाहपसारियवयारसिगारदाडउग्गाढं । विसपमहाविसविसहरसपहिं येदिज्जमाणं व ॥१७१॥
 इय एवमाइयहुविहअवायपडियं तडत्ति फुट्ठंतं । किंकायव्वविमूढा न हु ते पारंतं तं धरितं ॥१७२॥
 तम्मि य फुट्ठे जीवो पुणोवि संसारजलमिज्जमि । निवडइ अणंतकायाइएसु हुक्खाई य सदेइ ॥१७३॥

एवं किलटर्जणा धूमितानामितस्तत्तेषाम् । बहुपुद्गलपरावर्तावर्तविवर्तानामनवरतम् ॥१५९॥
 घनयोनिलसक्तकञ्चनकलसगतीश्वरदुःखदुःखितानाम् । कृष्णप्रमुख्यलेययाश्वालशैवालकलितानाम् ॥१६०॥
 श्रेष्ठमहावट्टवानलत्तानां राणपङ्कमग्नानाम् । मिष्यात्वमस्त्यभीतानां क्लेशसलिले मग्नानाम् ॥१६१॥
 जीवानां भवममुद्रेणादिशो दुर्लभमेतन् । मनुजत्वयानवात्रं विशालकुलजातिदलकलितम् ॥१६२॥
 तन् पुनः प्राग्मपि हि कथंयमपि रहितं मुक्कधारेण । तत्रैव निमज्जन् पुनरपि को धारयितुं शक्नोति ॥१६३॥
 ते च पुनः कलंधारा द्विव्याप्तिवन्ति भवसमुद्रे । एके कुतीर्धमस्थानप्रस्थिता मार्गमूढाश्च ॥१६४॥
 अन्ये पुनः सङ्कटापायरक्षणसमा भवसमुदमोर्ग । द्वीपान्तरेषु शम्बलसंपादनप्रकटमाहात्म्याः ॥१६५॥
 तस्याः यदि सम्पत्तयस्त्य पूर्वोक्तकर्णधारणाम् । वचनेन परिपीडयति जीवो मनुजत्वयानवात्रम् ॥१६६॥
 सतो मानसीन्मलिनं मत्प्रमदकरानने प्रतिकलिनम् । मायावृत्तलतावनमहने गाढं निगूढमिव ॥१६७॥
 लोहमहागिरिगुरुसिहरधट्टाणज्जैवमाणिव । अतिप्रबलकामकल्लोलमालावर्णयितमितिव ॥१६८॥
 मोहमहागिरिकुहरंतरालवासिमिलंश्चलस्यैः । कुण्डलमानमिन्द्रियचोरेः सुदुर्भित्तारैः ॥१६९॥
 श्रेष्ठमहावट्टवानलकरालजालावलीकल्यमानम् । रौद्रव्यानामिधानेन शबरराजेन द्विषमाणम् ॥१७०॥
 रायग्रहपसारियवयारसिगारदाडउग्गाढम् । विषमहाविषविषपरसत्तेवैद्यमानमिव ॥१७१॥
 इदं च दिव्यदिव्यवत्तन्निर्गन्तं नदतिदि मच्छमानम् । किन्तन्वविमूढा न शक्नुते पारयन्ति तन् ॥१७२॥

ता इह कुतित्यपत्त्ययकुक्षहारे लङ्घं विमोचूणं । सम्मं परित्विज्जणे सुकक्षधारे य अणुसरह ॥१७४॥
 ते पुण संसारमहासमुत्तरणम्मि कक्षधारसमा । पंच परमिट्ठिणो चिय जयत्तं पयदेमाहप्पा ॥१७५॥
 जेणं ते चिय उम्मग्गमगिराणं निवारणसमन्था । जहवट्ठिपरिभाविपसंसारोदहिसत्त्वा य ॥१७६॥
 निगिय पुण्यपसादियअवाप्पनिपराठ रवित्त्वज्जण इमं । अन्वावाहपहेणं निति सुनारित्तीवम्मि ॥१७७॥
 तत्थवि य सच्चसावज्जविराजनापम्मि तुंगसेलम्मि । नेऊण परमहन्तरयणाई रिवंति एयम्मि ॥१७८॥
 जेहि करयणकत्तिपहि नत्थि सुवणेवि किपि दुःअसज्जं । निच्चुत्तुराविपरमा नियडच्चिप्प हवइ लुमेवा ॥
 तत्स य गिरिणो उवरि दसविहमुणिधम्मनायकत्तत्तामा । असप्पहारममोन्यसहसफल्नियरमुवर्णिति ॥
 तत्सवि य अग्गभागे केवल्लनाणाभिहाणमिहरम्मि । वीसामिऊण कक्षपदिणाई नो तत्स अग्गम्मि ॥१८१॥
 निज्याणपुरी चिट्ठइ भवपारावारपरमतीरसमा । तम्मि य उव्वेनि जीवं शोस्तु मणुपत्तोरहित्थे ॥१८२॥
 जीए न जम्मो न जरा नय मरणं नेह दृष्टपिवासावि । नय रायरोसरोपा न भयं नय सोयत्तेसोवि ॥
 नयामोहो न मयो नवि विन्ता नेय रोयसोयोवि । न विसाओ नवि निरा कपाइ अरइ नय राणपि ॥
 केवल्लममंदआणंदअंमयसेएणं अवत्तयमरूवो । निरंजणो पिरप्पा जीवो रयणपर्योच्च ॥१८५॥
 लोपालोपधंतरसमन्थसुपत्तयवधुविन्थारं । उज्जोयतो चिट्ठइ सयावि अलंदिप्पत्तरो ॥१८६॥
 एत्थंतरम्मि पणनवइकुमरोई पुच्छिओ जिणवरिदो । भयवं ! जे तुम्मेहि कहिपा इह कक्षधारसमा ॥१८७॥

तस्मिंश्च स्फुटिते जीवः पुनरपि संसारजलधिमध्ये । निपतत्यनन्तकायादिकेषु दुःस्थानि च मर्तुं ॥१७३॥
 तस्मादिह कुतीर्धमस्मितकुर्णधारस्तैषु विमुच्य । सम्यक् परीक्ष्य सुवर्ग्यभारांश्चानुमरत ॥१७४॥
 ते पुनः संसारमहासमुद्रतणे कर्णधारसमाः । पय परमेष्ठिन एव जगत्त्रये प्रकटमाहात्म्याः ॥१७५॥
 येन त एवोन्मार्गमार्गिकाणां निवारणसमर्थाः । यथावस्थितपरिपाषाणसंसारोदहिसत्त्वाश्च ॥१७६॥
 स एव पूर्वमवधितावायनिकराद् गतिवेदम् । जन्मावापपमेन नयन्ति सुचारिब्रह्मीशम् ॥१७७॥
 तथापि च सर्वसाधयविरतिनाम्नि मुक्तशेले । गीत्वा वरमहाव्रतरत्नानि सिपन्त्येतस्मिन् ॥१७८॥
 यैः करतलरहितैर्नास्ति भुवनेऽपि किमपि घटाप्यम् । निर्हतिपुत्रपि परमा निकटेव भवति कखेवा ॥१७९॥
 तस्य च गिरिरुपरि दक्षविधमुनिधर्मनामवृत्तान् । असमासादक्षशीलाद्वसहसकन्दनिकरमुपनयति ॥१८०॥
 तस्यापि ज्ञानभागे केवल्लशानाभिषानादितरे । विश्रम्य कतिपयदिनानि तनस्तन्म्यामे ॥१८१॥
 निर्वाणपुरी तिष्ठन्नि भवपासावारपरमतीरसमा । तस्यां च स्थापयन्ति जीवे शोस्तु मनुजत्ववायनाम् ॥१८२॥
 यस्यां न जन्म न जरा नय मरणं नेह दृष्टपिवासे अधि । नय राणोपरोण न भयं नय शोकलेहोऽदी ॥१८३॥
 न ध्यामोहो न मदो नापि विन्ता नय रोदशोऽवपि । न विषादो नापि निद्रा कदाप्यरतिर्नैव क्षमपि ॥
 केवल्लममन्दानन्दानुगतोत्तेजनाद्यसम्बन्धः । निरञ्जनः स्थिरात्मा जीवो रत्नप्रदीप इव ॥१८५॥
 लोकालोकाभ्यन्तरामस्तसुपत्तयवधुविन्थारम् । उद्घोषोत्थंस्तिष्ठति सदास्पदविद्वन्मरतः ॥१८६॥
 अत्रान्तरे पद्यनवतिशुभाः शृणु विनशेन्द्रः । भगवन् ! ये दुष्कामिनः कविना इह कक्षधारसमाः ॥१८७॥

पंच परमिद्विणो ते पत्तेयं कहह अम्ह पसिऊण । तो कहह जिणो ताणं पत्तेयं पण जिणारिए ॥
 अह पणनउई कुपरा चलणेसुं निवडिऊण जयगुरुणो । संसारविरत्तमणा एवं मणिउं ॥
 भयवं । पद्मा तुम्हे पणपरमिद्विण भवजलनिहिस्स । पारगया, ता इण्हि अम्हेवि हु तुह पसाएण ॥
 तुम्होई कच्चपारोवमेहिं मणुयत्तजाणवत्तम्मि । कहकहवि हु आरुद्धा दुत्तरभवजलहिमज्जाओ ॥
 तुह परिकहियपदेणं निव्याणपुरम्मि गंतुमिच्छामो । तो भयवयावि भणिये जुत्तं तुम्हारिसाण इमो ॥
 एवमुत्तुह्णिऊणं जयगुरुणा दिक्खिया सहत्थेण । पिंगलकुमारपमुहा कइवयलोणेण परियरिवा ॥
 ततो निरुवमरुवोचसोदिया चित्तसत्तिंसुत्ता । वोच्छिज्जेनेहनियडा विसिट्टकुलजाइसंपन्ना ॥११४॥
 परिचत्तसव्वसंगा समत्थसुपसत्थसत्थपारगया । सुखविसरवंदणिज्जा ते पणनउई महामुणिणो ॥११५॥
 जइयम्मभारदुद्धरपुरंधरा गुणकलवपरिकलिया । रेहंति सिस्सकलहेहिं परिगुहा दिसिगइद्व ॥११६॥
 पण्यंतरम्मि अथे राईसरसिट्टिसत्थवाहसुया । सामंतमंतिणो तह अनेवि विसिट्टकुलपुत्ता ॥११७॥
 भववामुज्जिममणा कयाहिलासा य सव्वविर्द्धे । जिणंवरमुपासपासं अल्लीणा भयवया ताहे ॥११८॥
 पुत्तुत्तेण कमेणं तेवि सहत्थेण दिक्खिया ततो । सोमावि समं सामंतमंतिदारोहिं सारोहिं ॥११९॥
 मज्जाविर्द्धे पवज्जिजमहिलममाणी उवडिप्पा पुरओ । तो तांसेवि महव्वपदोणं पहुणा सयं विरिमे ॥
 ने पयग्गेनं काउं अममत्था केवि ते सनारीया । सावयधम्मे ठविया एवं च सुपासनाहस्स ॥१२०॥
 पदमम्मि समोत्तरणे ममगागुणरयणरोहणगिरिंदो । संयो चउज्जिहोवि य जाओ, अह भयवया ताणं ॥१२१॥

यद्य परमिद्विणान् पत्तेयं कथमाप्मान् प्रसय । ततः कथयति जिनस्तेषां प्रत्येकं पद्य जिनादिकान् ॥१२२॥
 अथ पद्यनवतिः कुमारधरपयोनिपत्य जगद्गुरोः । संसारविरक्तमनस एवं मणिनु समारम्भाः ॥१२३॥
 भगवन् ! मयना पद्यं पद्यपरमेशिनां भवजलनिधेः । पारगताः, तस्मादिदानीं वयमपि सखु तव प्रसादेन ॥१२४॥
 दुष्कृतिभिः कर्त्तव्यैर्गोपयैर्मनुजव्ययानरात्रे । कथंकथमपि कल्याणदा दुस्तरभवजलधिमप्यात् ॥१२५॥
 तत्र परिकथितरथेन निर्दयगुरो गन्तुमिच्छामः । ततो भगवतापि भणितं युक्तं मुन्मादशागिदम् ॥१२६॥
 एतदुत्तरं जगद्गुरुणा दीक्षिता इदमेतत् । पिङ्गलकुमारप्रमुखाः कतिपयलोकेन परिकरिताः ॥१२७॥
 ततो निरुवमरुवोचसोदिया चित्तसत्तिंसुत्ताः । वोच्छिज्जस्नेहनिगदा विंशत्यकुलजातिसंपन्नाः ॥१२८॥
 परित्यज्यमहाहा । समन्तमुपसत्तन्नाय्यारगताः । सुखविसरवन्दीयास्ते पद्यवतिमंदागुणवः ॥१२९॥
 मज्जाविर्द्धे पवज्जिजमहिलममाणी उवडिप्पा पुरओ । तो तांसेवि महव्वपदोणं पहुणा सयं विरिमे ॥१३०॥
 ने पयग्गेनं काउं अममत्था केवि ते सनारीया । सावयधम्मे ठविया एवं च सुपासनाहस्स ॥१३१॥
 पदमम्मि समोत्तरणे ममगागुणरयणरोहणगिरिंदो । संयो चउज्जिहोवि य जाओ, अह भयवया ताणं ॥१३२॥

गणतुवसंख्यमुणिपुंगवाण सयन्त्यसंगहपराई । उप्पन्नविगमधुवलसत्तणाई तित्तेव थ पयाई ॥२०३॥
 रुहियाई तओ अंतोमुहुत्तमेत्तेण तपणुसारेण । तत्ताल्लुत्तिसियअवत्तवुद्धिविहवप्पभावेण ॥२०४॥
 पुच्चभवम्भत्थमत्थसत्थपरमत्थवित्थरवसेण । सव्येहि विरइयाई दुवालसंगाई, एवं च ॥ २०५॥
 तयमेव जा जिणिंदो एए टायेइ गणहरपयम्मि । ता मंथवासतुभं पाले पित्तूण सत्तोवि ॥२०६॥
 गुरओ तुरिययरं चिय उवट्ठिओ अवसरंति कलिऊण।तो उट्ठिऊण सामी गिण्हइ चुचं समुट्ठीए॥२०७॥
 शयं च अवणयाणं सिरम्मि पविसवइ इय पयंपंतो । तुम्हाणमणुयायं नित्यमिमं पज्जवगुणेहि ॥२०८॥
 एत्थंतरम्मि भमरउल्लमुहल्लयं ताणमुत्तिमंगम्मि । पणवत्तवासवासं विट्ठियं तोसाउ नियसेहि ॥२०९॥
 तोयज्जावि हु अज्जाण संजमुज्जायसासणनिमित्तं । उविया पविचिणिणए निम्भल्लालेवककुलमवणं ॥
 एत्थंतरम्मि उग्याडपोरिसीमूपगो बन्दी पत्तो । फारविओ सिरिसेहरनिवेण वरकल्लमसान्निभो॥२११॥
 आदगमित्तो उच्छालिओ थ गरिओ मुरामुरनरीं । तो सव्ये मुरवाणो पत्ता नंदीसरे ईये ॥२१२॥
 काऊणजिणिंदाणं अट्ठाहियमइ मट्ठाणमणुपत्ता । इय काउं वग्गवाणं कइवि दिप्पे तपणु जिणानो॥२१३॥
 सव्येहि गणहरेहिं सहणेगमुणीहिं साहुणीहिं थ । परिपरिओ निरखंतो भवत्तं वणकमत्तकपपरणो॥२१४॥
 तो आगासंगएणं लंघिमधुत्तावपुल्लकलिणं । छत्तेण तद्वा मारयसत्तंकपवनेहिं चमोहिं ॥२१५॥
 गणपल्लालंघिपपापवीर्याहासणेण विउत्तेण । तह मारिइदृष्टएणं नहमग्गएणं रायंतो ॥२१६॥

मयमे समवसरणे समप्रगुणरत्नरोहणगिरिन्द्रः । संपद्यतुर्विधोऽपि च जातः, अथ गगवता तेषाम् ॥२०२॥
 पद्यनवसिंध्यमुनिद्वयवानां सकलार्थसंग्रहपराणि । उत्पलविगमधुवलसत्तणादि श्रीज्येव च पदानि ॥२०३॥
 कथितानि ततोऽन्तर्मुहूर्तमात्रेण तदनुसारेण । तत्कालोत्तिसिद्धिपूर्ववुद्धिविभवप्रभावेण ॥२०४॥
 पूर्वभवाम्यत्नसमत्नशास्त्रपरमार्थवित्तरवद्येन । सर्वे विरचितानि द्वादशाहानि, एवं च ॥२०५॥
 स्वयमेव यावन्जिनेन्द्र एतान् स्थापयति गणपरपदे । तावत् यन्धवासचूर्णे स्थाले गृहीरा तथोऽपि ॥२०६॥
 पुरतस्त्वरिततरमेवोपस्थितोऽवसर इति कल्पित्वा । तत्र उत्थाय स्वामी गृह्णाति चूर्णं स्वमुष्ट्या ॥२०७॥
 तेषां आवनतानां शिरसि प्रक्षिपतीति प्रजल्पन् । पुष्पास्मनुज्ञातं तीर्थमिदं पर्यवर्ण्य ॥२०८॥
 अग्रान्तरे धमरकुलमुत्तरितस्तेषामुत्तमाद्रेः । पञ्चवर्षवासयासो विहितस्त्रोवान् विदसैः ॥२०९॥
 सोमाद्यापि खल्वार्याणां संगमोद्घोतशसननिमित्तम् । स्थापिता प्रवर्तिनीपरे निर्दलशौलिककृत्तभवनम् ॥२१०॥
 अग्रान्तरे उद्धाटयोरुपांगुचको बलिः प्रायः । कारितः श्रीतोसरनृपेण वरकलमशालिनयः ॥२११॥
 आदकमान उच्छालितश्च गृहीतः मुरामुरनरीः । ततः सर्वे मुरपतयः प्राप्ता नन्दीधरे ईये ॥२१२॥
 एता जिनेन्द्राणामष्टादिकामथ स्वस्नानमनुप्राप्ताः । इति कृत्य स्थाप्यान् कस्यपि दिनानि तदनु जिननाथ ॥
 सर्वगणधरेस्तथानेकमुनिभिः साध्वीभिश्च । परिकरितो निष्पन्तो नवकायनकमलनवनयः ॥२१४॥
 तत आकाशगतेन रुम्भितमुत्तमचूलकलितेन । छत्रेण तथा शारदस्तदाहवदेऽध्वर्युः ॥२१५॥
 गगनतलान्निभतशार्दूपाग्रमिहासनेन विपुलेन । तथा माहेन्द्रज्येन यथोपार्गमनेन गजन् ॥२१६॥

तो संनिहिपजणाओ जिणआगमणंविपाणिठं सोवि । जणइ न कोवि अधोपहूसवो विंतु याहिम्मि ॥
उज्जाणवणे सुम्मइ समोत्तरो सिरिसुपासतित्थयरो । तव्वंदणत्थमेसो नयरज्जो वणइ समगो ॥२३१॥
तं सोऊणं पभणइ नरनाहो जह अपच ! अम्हेवि । तव्वंदणानिमित्तं वधिस्सापो किमन्नेण ? ॥२३२॥
भणियं च तेण तदंमणेपि कल्लाणकारणं देव ! । किं पुण गणनमंसणपयसेवापमुहपटिवत्ती ॥२३३॥
ता वुणसु सयं तदंमणेण मणुपत्तस्स सफलत्वं । इय वुत्ते सचिवेणं विजयंनरिंदो तओ तुरियं ॥२३४॥
तंचल्लिओ जिणवरपायमूलमइ सो कमेण संपत्तो । पंचविहाभिगमेणं उल्लसिपाविरलरोमंचो ॥२३५॥
तिवरुत्तो दाऊणं पयाहिणं पणपिठं च जिणनाहं । भत्तिभरनिभरंगो एवं धुणिठं समारद्धो ॥२३६॥
देव ! तुह चरणनहमणिमऊहदीपा जयंनु जे रविणो । खंदंति चंदिमं मोहतिमिरहरणेण भुवणम्मि ॥२३७॥
वहु ! बहुपयंटपासटिमिटिप महियन्तम्मि जीवान । तुह दंसणंपि आयइ अणंतभवचिन्नपुत्तेहि ॥२३८॥
अज्जं चियमइ मणवेंछियाइ जायाइ अज्ज जाओ हं । चिरकालओवि जं दिट्ठिगोयरे नाहं तं जाओ ॥२३९॥
वा लहु इण्हं सारयसंपुन्नमसंकेपिरणमित्तिराए । अवहरसु नियगिराए जिणमइ भवगिम्हसंतत्वं ॥२४०॥
इय संयोडं राया उवचिद्धइ ठाविऊण निपदिट्ठिं । जिणवरवपणे, एत्तो भयवं धम्मकइ कइइ ॥२४१॥
कइं विय !
जोणीन्तराणि य परिभमिन्नु लद्धणकइवि मणुपत्तं । जे नापरंति धम्मं नरिंद ! ते अप्पणो अहिया ॥२४२॥
जेणं पारपलपरिकलितसल्लिखिंदुव गलइ अणुसमयं । जीयं, जराइरोगा देहं दूमंति तह निधं ॥२४३॥

उपानवने ध्रुयते समवमृतः श्रीसुपार्थतीर्थकरः । तद्वन्दनार्थमेव नगरज्जो व्रजति समग्रः ॥२३१॥
तन् धृत्वा प्रमणति नरनाथो यथाऽऽमर्त्यं । वयमपि । तद्वन्दनानिमित्तं व्रजिष्यामः किमन्येन ? ॥२३२॥
भणितं च तेन तद्दर्शनमपि कल्याणकारणं देव ! । किं पुनर्गमनमस्यमपदसेवाप्रमुखमतिपत्तिः ॥२३३॥
उत्साम् कुरुष्व स्वयं तद्दर्शनेन मनुजत्वस्य सफलत्वम् । इत्युक्ते सचिवेन विजयनरेन्द्रस्ततस्तत्स्वरितम् ॥२३४॥
तंचल्लितो जिनवरपादमूलमयः । कमेण संप्राप्तः । पञ्चविहाभिगमेनोल्लसिताविरलरोमाद्यः ॥२३५॥
विदत्त्वा मदक्षिणां व्रजन्त्य च जिननाथम् । भत्तिभरनिर्भराङ्ग एवं स्तोत्रं समारब्धः ॥२३६॥
देव ! तव चरणनलमणिमयूखदीपा जयन्तु, येः रवेः । खण्डयन्ति चण्डिमानं मोहतिमिरहरणेन भुवने ॥२३७॥
अग्रे ! बहुमपयन्टपासटिमिटिते मरीनले जीवानाम् । तव दर्शनमपि आयतेऽनन्तभवचूर्णशृण्ये ॥२३८॥
अथैव मम मनोवाञ्छितानि आत्मान्यस्य नातोऽहम् । चिरकालतोऽपि यद् दृष्टिगोचरे नाथ । त्वं जातः ॥२३९॥
तस्माच्छिधार्त्तानां शारदसंपूर्णशशाङ्ककिरणशिशिरया । अपहर निजगिरया मिनास्याकं भवप्रार्थनसंतापम् ॥२४०॥
निःसंस्तुत्य राजोपनिष्ठो स्थापयित्वा निजदृष्टिम् । जिनवरवदने, इतो भगवान् धर्मकथां कथयति ॥२४१॥
कथयति !

शेनिच्छाणि च परिभ्रम्य सन्ध्या कथमपि मनुजत्वम् । ये भाचरन्ति धर्मं नरेन्द्र ! त आत्मनोऽहिताः ॥२४२॥
येन करतलपरिकलितसल्लिखिन्दुरिव गलत्यनुसमयम् । जीवितम्, ज्वरादिरोगा देहं दावयन्ति तथा नित्यम् ॥

अद्विष्टकिलेससमुवज्जियावि चोराइहरणकवडिहि । लच्छी खणेण नासइ विज्जुलयाचंचला नूणं ॥२४॥
 पिड्ढाडमित्तमुकयत्तपुत्तसयणाइओवि संजोगो । खणदिट्ठनट्ठरूवो जलनिट्ठिकल्लोलसंक्रासो ॥२४॥
 विमयसुहं पुण विरसं खणरमणीयं च ओज्ज्वणं नूणं । किं बहुणा इह नरवर ! मोचुं जिणदेसिपं धम्मं ॥२४॥
 न हू किपि सासयं इय मुणित्तु तं चेव कुणसु अवियप्यं । जेण लहुमेव सासयसिनुहगणं ॥२४॥
 इय मोउं संविणो दाणविरपस्स नियकुमारस्स । काउं रज्जभिसेयं विजयनरिंदो पमोएण ॥२४॥
 पव्वज्जं पडिवज्जइ महाविभूईए जिणवरसमीवे । एवो य दाणविरओ नरनाहो भणइ नमिज्ज ॥२४॥
 निगनाह ! रज्जकज्जे समुज्जयाणं गिहे वसंताण । जं किपि हू करणिज्जं अम्हाण तमिण्हिमासु ॥२४॥
 तो भणइ जिणो सावयधम्मो नरनाह ! तुम्ह कायल्लो । सो य कुवालसमेओ ते पुण मेया इमे नेया ॥२४॥
 पाणिवट्ठसत्ताए अदिक्खमेहुणपरिमाहे चेव । दिसिभोगदंडसमइयदेसे तह पोसइविभागे ॥२४॥
 एयस्स समेयस्संवि पत्तेय पंच पंच अइयारा । मूलं पुण सम्मत्तं समेयभिन्नस्सवि इमस्स ॥२४॥
 तस्स य पंच अइयारा ता ते पडिवज्जिज्जण नरनाह ! । निरईयारं, सावयधम्मं वारसविं कुणसु ॥२४॥
 इय मोउणं पपणइ दाणविरओ जिणिइ ! जे केवि । पालंति निरईयारं सम्मत्तं जे फलं ताणं ॥२४॥
 जे पुण माईयारं केवि हू पालंति जं य ताण फलं । तह वारसमेयंवि हू सावयधम्मं निरईयारं ॥२४॥
 जे आपारंति केवि हू ताण फलं, जे य साइयारं तु । पालंति ताण य फलं सविन्यारं सोउदिग्गणि ॥२४॥

अतिवृत्तेषाममुगार्थिगिरि चौरादिहरणकपटैः । लक्ष्मीः क्षणेन नश्यति विपुलतामयलला नूनम् ॥२४॥
 विभूषणमिन्द्रमुगार्थिगिरिचौरादिकोऽपि संयोगः । क्षणदृष्टनष्टरूपो जलनिधिकल्लोलमकाशः ॥२४॥
 विन्दयुक्तं धृतराजं क्षणमणीयं च धीवने नूनम् । किं बहुनेह नरवर ! मुररा जिनदेशितं धर्मम् ॥२४॥
 न रतु शिरि इधधनजिनि क्षाया तदेव कुलत्वाविकल्पम् । येन लक्ष्म्येव शाश्वतशिवमुगम्यानं तं धर्मम् ॥२४॥
 इति धुम्बा केसिके दाणविरपस्य नियकुमारस्य । कृत्वा राज्याभिषेकं विजयनरेन्द्रः प्रमोदेन ॥२४॥
 प्रवत्सा धनितपदे महाविभूषा विनवरमणीये । इत्यथ दानविरतो नरनाथो भणति नम्वा ॥२४॥
 विनयः ! राजदण्डे समुज्जयां गृहे वपनाम् । यत् किमपि हि करणीयमस्माकं तद्विदानीमादिश ॥२४॥
 तदे अन्ति दिनः आवक्ष्यसे नरनाथ ! स्वया कर्तव्यः । स य द्वादशभेदस्ते पुनर्भेदा इमे मेया ॥२४॥
 अतिवृत्तेषाममुगार्थिगिरिचौरादिहरणकपटैः । दिग्भोगदण्डसामायिकदेशास्तथा वीरधरिणां ॥२४॥
 तस्य च क्षणदृष्टनष्टरूपो जलनिधिसंक्रासो ॥२४॥
 इति कुलत्वाविकल्पं धुम्बा केसिके दिनेन्द्रः केसिके । पाकयन्ति निरनिवारं सम्यत्तवं यत् कर्तव्यं तेन ॥२४॥
 ये पुनः सावयधम्मं निरईयारं वारसविं कुणसु । तह वारसमेयंवि हू सावयधम्मं निरईयारं ॥२४॥
 जे आपारंति केवि हू ताण फलं, जे य साइयारं तु । पालंति ताण य फलं सविन्यारं सोउदिग्गणि ॥२४॥

ता पमिज्जं तादसु सोदाहरणं जिणिद ! जं जाणं । जायं फलंति, एत्तो भयवंपि हु कदिउमारद्धो ॥

॥ इति धीमुपार्श्वजिनचरित्रे केवलज्ञानधीप्राप्तिः ॥

तस्मात् मसंय कयय सोदाहरणं जिनेन्द्र ! यद् येषाम् । जातं फलमिति, इतो भगवानपि खलु कययितुमारब्धः ॥

सम्पत्ते पिरयिचा सत्ता जे पत्रपणं पभाविंति । चंपयमालज्व लहंति ते सिवं तन्मयेनेव ॥ १ ॥

तथाहि;—

जंयुदीये दीये भारहवासस मज्झपारमि । अत्थि नयरी विसाला विहावि नामेण य विसाला ॥२॥
जत्पुवसग्गो गुरुत्तापवं च गुणवाहिया य तं ह बुद्धी । वचनिवायविपारा वागरणेन उण लोयमि ॥३॥
सन्त्यत्थि अत्थिमणवंडियत्तसंपादणिकदुद्धलिओ । ललियंगउत्ति राया राया जणकुमुपसंदस्स ॥४॥
निज्जिपविपवत्तलवखो कमलदलवखो कलामु निरुदंखो । जिणधम्मवदलवखो जो निचं विहियहियरखो
तस्सत्थि पिया भज्जा निरुवमलज्जा मुसीलकयचोज्जा । सद्धम्ममि सुसज्जा पीड्ढर्म्म नाम निरवज्जा ॥
ताणं च परोप्परपांडुनिब्भरे विमयसोवत्तनिरयाणं । पंचसुयाणं उवरिं जाया धूया पवररूपा ॥७॥
गिरिकेदंरतरगया देहोवचण गुणकलापेण । चंपयलयज्व बहद्द चंपयमालत्ति कयनामा ॥८॥
अह जोगत्तं पत्ता अज्जावपकुमुपचंदपासमि । लक्खणसाहित्तपमाणजोइसाईणि सा पडइ ॥९॥
सामंनमंतिभटसंखदमि अह अक्षया नरिंदस्स । अत्थाणम्मि पविट्ठो पठिहारनिरुविपत्तखो ॥१०॥
रायाधिरायभरिकेत्तरिस्स पटुणो कुणालनयरीए । नामेणं अमरगुरु रायगुरुत्तणगुणग्यविओ ॥११॥
अग्गुद्धिज्जण रत्ता सायरमवगुरिं उचियताणे । उववेसिज्जण पुट्ठो अरिकेत्तरिनिवग्गो कुसलं ॥१२॥
तम्मि य खणम्मि याला चंपयमाला सहीहिं परियरिया । निपअज्जावपजुत्ता संपत्ता रायपासमि ॥१३॥

सम्यक्त्वे निरचित्ताः सत्त्वा ये प्रवृत्तं प्रभावयन्ति । चम्पकमालेत लभन्ते ते शिवं तद्भवेनैव ॥१॥

तथाहि;—

जंयुदीये दीये भारतवर्षस्य मध्ये । अस्ति नगरी विशाला त्रिचापि, नाम्ना च विशाला ॥२॥
यत्रोपसर्गो गुरुराचरं च गुणवाधिता च तथा बुद्धिः । वर्णनिपातविकारा व्याकरणे न पुनर्लोके ॥३॥
तत्रास्त्यर्थिमनोबान्धितार्थसंपादनैकदुर्लभितः । ललिताह्वक इति राज्ञा राज्ञा जनकुमुदपण्डस्य ॥४॥
निजितविपत्तलजः कमलदलासः कलामु निश्चिनदुसः । जिनधर्मवदलस्यो यो नित्यं विहितहितरसः ॥५॥
सम्यास्ति मिया भार्या निरपमलज्जा मुशीलकृताक्षर्या । सद्धर्मे सुसज्जं प्रीतिमती नाम निरवधा ॥६॥
तयोश्च परस्परप्रीतिनिर्भरं विषयसौख्यनिरतयोः । पद्ममुदानामुपरि जाता दुहिता प्रवररूपा ॥७॥
गिरिकेन्द्रारत्नगता देहोपख्येन गुणकलापेन । चम्पकलतेव वर्धते चम्पकमालेति कृतनामा ॥८॥
अथ योग्यतां प्राप्तोऽध्यापककुमुदचन्द्रपार्श्वे । लक्षणसाहित्यप्रमाणज्योतिषादीनि सा पठति ॥९॥
सामन्तमन्त्रिमण्डसंखटेश्यान्यदा नरेन्द्रस्य । आस्थाने प्रविष्टः प्रतिहारनिरूपितस्वरूपः ॥१०॥
राजाधिराजारिकेसरिणः प्रभोः कुणालान्तर्यामिणः । नाम्नाऽमरगुरु राजगुरुत्वं गुणपरिपूर्णः ॥११॥
अभ्युत्थाय राज्ञा सादरमवगुह्योत्तिष्ठस्थाने । उपवेश्य शृष्टोऽरिकेत्तरिपतेः कुशलम् ॥१२॥
तस्मिन्मध्य क्षणे बाला चम्पकमाला सखीभिः परिकरिता । निजाध्यापकयुक्ता संप्राप्ता राजपार्श्वे ॥१३॥

पापत्रयिष्या नियेण उच्छंणे ठाविऊण सा पुट्ठा । किं पठियं पुत्ति ! तए कहेहि मूलाओ आरम्भ ! ॥
 सा किपि जा न जेणइ ता भणियं कुमुयवेदविपुहेग । अपदियमवि मुणइ इमा नरवर ! ॥
 तं सोउं अमरगुरु अरिकेसरिणो महानरिदस्स । जइ गिहिणी हवइ इमा तो लट्ठं इय विवितेउं
 पुच्छइ किं तुह वच्छे चूडामणिसत्यआगमो अत्थि ? । सा भणइ अत्थि किंचिवि, जइ अत्थि कहेह ता
 होही को तुज्झ पर्इ कया य कह वट्ठिही य सह तुमए । संतइसंपत्तीए कइ पुत्ता कइ व पुत्तीओ ! ॥
 लज्जाए जा न जेणइ तं पइ पच्छुत्तरं, तओ भणिया । उज्जाएण कहिज्जउ मा विज्जाहीलणं
 तो परिचितिय जेणइ मउयं महुरवखुरेहि सा बाला । अरिकेसरिनरनाहो वरिसंते मह पर्इ होही ॥
 बारहवरिसे रत्तो छम्मासे विरचिऊण रच्चेही । सुयसुयलं एका कज्जगा उ तह संतई होही ॥
 इय कहियं तुह पुट्ठं इण्डिमपुट्ठं किपि साहेमि । तुह पुत्तो संपत्तो परलोयगईय दसमदिणे ॥
 तीए धिय रयणीए चरिमे जामम्मि पणइणी तुम्ह । पुत्तरयणं पसूया वरलंछणलंछियसरीरं ॥
 अइ तो विसायसंतीसपरवसो पुच्छए नरिदसुयं । को हेऊ संजाओ परलोयगमे मह सुयस्स ? ॥
 ओ सवितेसं परिभाविऊण चूडामणीए परमत्थं । सम्मं नाउं साहइ जहट्ठियं वइयरं एवं ॥
 नं पत्थिमो मि जइया रायाएसेण तायमुदिसिउं । तइयां किल तुह पुत्तो तए समं आसि मंचयिमां
 यरो तए विमुक्को समुज्जरो मणम्मि अवमाणं । सुइपंसुसीनिएहि कीलतो मइ वयसेहि ॥

पादरतिना नूनेनोत्तमैः स्थापयित्वा सा पुट्ठा । किं पठितं पुत्रि ! त्वया कथय मूलादारभ्य ? ॥
 सा दिनरिमात्रं जन्मति तावद्भगितं कुमुदचन्द्रविपुलेन । अपठितमपि जानातीयं नरवर ! ॥
 तत् धूम्राभ्यारगुत्तरिकेमरिणो महानरेन्द्रस्य । यदि गृहिणी भवेदियं ततः सुन्दरमिति विचिन्त्य ॥
 पृच्छति किं तव वन्द्ये ! चूडामणिशाग्रामोऽस्ति ? । सा भणत्यास्ति किंचिदपि, यद्यस्ति । ॥
 अविन्द्यति वन्द्यः इतिः कदा न कथं कर्षयति य सह त्वया । संततिमरतो कति पुत्राः कति वा पुत्र्यः ?
 वज्रस्य बावज्ज मरति तं प्रति प्रयुत्तरं, ततो मणिता । उपाध्यायेन कथ्यतां मा विषाहेलनं भूत् ॥
 तव परिचिन्त्य जन्मति मृदुलं मनुगाणिः सा बाला । अरिकेमरिनरनाथो वर्णान्ते मम पतिर्माविन्द्यति ॥
 इन्द्रो वर्णान्ते रत्ने दन्तामान् विरज्य रक्षत्यति । सुतपुंगवमेका कन्यास्तु तथा संततिर्माविन्द्यति ॥
 इति वरितं तव वृत्तिद्वन्द्वमवृत्त्यति श्रियति कथयामि । तव पुत्रः संधानः परलोकागती दशमदिने ॥
 तन्मन्त्रेण वन्द्यो वन्द्ये वन्द्ये वन्द्यो वन्द्यो वन्द्यो वन्द्यो वन्द्यो वन्द्यो वन्द्यो वन्द्यो ॥
 कथं म विरदसंतेजसावय पृच्छति नेन्द्रेणुताम् । को हेतुः संजातः परलोकागमे मम सुतस्य ? ॥
 तव वन्द्येन वन्द्यो वन्द्यो वन्द्यो वन्द्यो वन्द्यो वन्द्यो वन्द्यो वन्द्यो वन्द्यो वन्द्यो ॥
 तव वन्द्येन वन्द्यो वन्द्यो वन्द्यो वन्द्यो वन्द्यो वन्द्यो वन्द्यो वन्द्यो वन्द्यो वन्द्यो ॥
 अहं तव वन्द्यो वन्द्यो वन्द्यो वन्द्यो वन्द्यो वन्द्यो वन्द्यो वन्द्यो वन्द्यो ॥

अरिकेसरिनरवणो रञ्जयिषे किं गदेण षेणेण । तौ अमरगुरु जेइ सुगणतेतुज्ज को तुहो ॥४४॥
अणाविउं गदं सो रत्ना संमानिओ बहुपयारं । नियनगरि संचलिओ निनइ विम्वयसं पनो ॥४५॥
बालाए अबलाए सारयबालिदुनिम्मलकलाए । कलिकालकलुसिन्नाए इतिअ अगमुयाइ से ॥४६॥
तथाहि:-

इह देसकालववहियवापरसुहुमन्यपयदणं नाणं । रुवं अवयवममुदगसोहं मुणिमगविणोयम्मं ॥४७॥
इत्थियणतुच्छयाविसयसत्थअवहेलओ फुदं विणओ । अन्मासाओ कम्ममि कोसकं तं इमं विडिओ ॥४८॥
सेपत्तो य कुणालापहुणो अरिकेसरिस्त पासम्मि । ललियंगरापपेसियमुवणीयमुवायणं ततो ॥४९॥
उचियपडिवत्तिपुब्बं उवविसिउं कहइ तुम्ह आपसो । ललियंगएण रत्ना सीसेण पडिच्छिओ एवं ॥५०॥
अह जहवत्तं साहइ जेपेइ अवचवं च सो चेव । जेण पमूया भुवणिहभूसणं परिसा कम्मा ॥५१॥
तथाहि:-

रूपेण रई वरई गवरी गंगावि जीए न हुं चंगा । सोहग्गेण सदंभा रंभावि हु तं नियताणं ॥५२॥
सयलकलाकुसलत्तं तीए पाएण, किंतु नरनाह । चूडामणीइ सो कोवि पगरिमो जो न अन्नस्स ॥५३॥
कह जाणह इय भणिए सवित्थरो पुत्तमरणवुत्ततो । तीए जह परिकहिओ तह कहिओ तेण नियको ॥५४॥
किं बहुणा अशुल्लो संजोओ जायए जयप्पवरो । जइ तुम्हाणं करकंमसुहलं लहइ सा बाला ॥५५॥
एवं निसुणंतेणं नरवड्ढा वम्महो तहग्यविओ । जह गरिमधीरिमार्हि चत्तो ईसाइ स्वणेण ॥५६॥
तो पभणइ अमरगुरुं बुद्धीए अमरगुरुसमस्सावि । जाओ तुज्ज पमाओ जं सा न हु मणिपातइया ॥५७॥

अरिकेसरिनरपते राज्यमिदं किं दुर्गेणैकेन । ततोऽमरगुरुर्मन्यति भुजनत्वे तव कस्तुल्यः । ॥४२॥
अर्पयित्वा दुर्गं स राज्ञा संमानितो बहुप्रकारम् । निजनगरीं संचलितश्चिन्तयति विस्मयवशं प्रातः ॥४३॥
बालाया अबलायाः शारदवालेन्दुनिर्मलकलायाः । कलिकालकलोत्तीर्णायास्त्रीष्यत्यद्भुतानि तस्याः ॥४४॥
इह देशकालव्यवहितवादारसुस्मार्थप्रकटनं ज्ञानम् । रूपमवयवसमुद्गमशोभं मुनिमनोविनोदकम् ॥४५॥
स्त्रीजनतुच्छताविषयशास्त्रावहेलकः स्फुटं विनयः । अभ्यासात् कर्मणि कौशलं तदिदं विधेः ॥४६॥
संप्राप्तश्च कुणालाप्रभोररिकेसरिणः पार्श्वे । ललिताङ्गराजप्रेषितमुपनीतमुपायनं ततः ॥४७॥
उचितप्रतिपत्तिपूर्वमुपविश्य कथयति युष्माकमादेशः । ललिताङ्गेनेन राज्ञा शीर्षेण प्रतीष्ट एवम् ॥४८॥
अथ यथावृत्तं कथयति जल्पत्यपत्यवांश्च स एव । येन प्रसूता भुवनेकभूषणमहिशी कन्या ॥४९॥
रूपेण रतिर्वराकी गौरी गङ्गापि यस्या न हि चक्ष्वा । सौभाग्येन सदम्मा रम्मापि खलु तां परयताम् ॥५०॥
सकलकलाकुशलत्वं तस्याः प्रायेण, किन्तु नरनाय ! । चूडामणीं स कोऽपि प्रकरों यो नान्यस्य ॥५१॥
कथं जानीषेति भणिते सविस्तरः पुत्रमरणवृत्तान्तः । तथा यथा परिकथितस्तथा कथितस्तेन निजराजस्य ॥५२॥
किं बहुनाऽनुरूपः संयोगो जायेत अल्पवरः । यदि युष्माकं करस्पर्शसुखलाभं लभते सा बाला ॥५३॥
एवं शृण्वता नरपतिना मन्मथस्तथा पूर्णः । यथा गरिमधीरिमप्यां त्यक्त ईर्ष्ययेव क्षणेन ॥५४॥

तो उद्विज्जन् सीहासणम्मि तं ठाविउं पणमिउं च । अवरासणे निविट्ठो चंपयमालं पयंपेइ ॥७०॥
 नरवरपाणिग्रहणे वरिसविलंबम्मि तुज्झ को हेऊ ? । नियपायंगुटं पइ निवेसए सा तओ दिट्ठि ॥७१॥
 जंपइ न किंपि जा ताव नरवरो सहिऊण जोइसियं । भणइ कुमरीए पाणिग्रहणे लगं निवेसए ॥७२॥
 सो भणइ हुंति न इमम्मि वच्छरे सोहणाइं लग्गाइं । जं भाणुखित्तसंठियजीवेणं दसियं एयं ॥७३॥
 यव उक्तम् :

“गुरुक्षेत्रगते भानी भानुक्षेत्रगते गुरौ । विवाहादि न कुर्वति वाञ्छन् शुभपरम्पराम् ॥”
 तैरस्तमासे अदिए गुरुस्स एककम्मि होइ रासिम्मि । जं मुत्ती तो वरिसे गयम्मि वइसाहमामंस्स ॥
 उत्तरफणुणपाए पदमे एक्कारसीए सुद्धाए । सुके हरिसणजोगे रविरिक्खा इसमरिक्खम्मि ॥७४॥
 उदयाओ गए घडियापणगे घडियातिभागऊणम्मि । विसलगे बधुत्तमअंसे उदयाइसुद्धिपुं ॥७५॥
 पंचमाहबल्लुजुतं रविसुकेसुचट्टाणपत्तेसु । लायाइदोसमुकं नरवर ॥ अइसोहणं लगं ॥७६॥
 ततो यं तं लिहाविय अप्पावेउं पुरोदियस्स तओ । संपाणिउं विसज्जइ जोइसियं मेइणीनासो ॥७७॥
 नैऊण रापरायं मज्जणसालाए अंगमदेहि । तो लक्खपागतिल्लेण अम्भेगापेइ मज्जेइ ॥७८॥
 कारेइ समालिहणं परिहावइ तह य वरदगूलाइं । देवालपम्मि नेउं अप्पेइ य पुप्फगंधां ॥७९॥
 सोवि ववहारउधिय धूयइ पणमइ तओ सपरिवारं । नेउं भोयणसालाए भोइउं ठवइ पल्लं ॥८०॥
 भणइ य तप्पघरत्तं गोत्तीमुक्खं जहा इह जणस्स । पुत्तेहि इहागमणं एवंविहपुरिसरयणस्स ॥८१॥

तव उपाय सिंहासने तं स्थापयित्वा प्रणम्य च । अपरासने निविष्टश्चम्पकमालां प्रजल्पति ॥७०॥
 नरवरपाणिग्रहणे वर्षविलम्बे तव को हेतुः ? । निजपादाङ्गुष्ठं प्रति निवेशयति सा ततो दृष्टिम् ॥७१॥
 जल्पति न हिमनि बाधतावन्नरवरः शङ्कयित्वा न्यातिपिकम् । भणति कुमारीः पाणिग्रहणे लग्नं ॥७२॥
 स भवति भवन्ति नास्मिन् वर्षे शोभनानि लग्नानि । यद् भानुक्षेत्रस्थितजीवेन दूषितमेतत् ॥७३॥
 ब्रह्मादृष्टपात्रे प्रविष्टे गुरोरेकस्मिन् भवति राशौ । यद्रक्षितस्ततो वर्षे गते वैशाखमासस्य ॥७४॥
 उत्तरफाल्गुनादे प्रथमे एकादश्यां शुद्धावाम् । सुके दर्पणयोगे रविक्रशब्दं दशमसे ॥७५॥
 उदयाद् गते घडिकाशके घटिकाविभागोने । वृषलग्ने बधोत्तमांश उदयादिशुद्धिपुं ॥७६॥
 पञ्चमहर्षयुक्ते रविशुक्रयोगेऽप्यान्यामयोः । लायादिदोषमुक्तं नरवर । अतिशोभने लग्नम् ॥७७॥
 नतम्य हल्लेन दिन्वाऽर्धदिन्वा पुरोदिताय ततः । संमान्य विमृशति ज्योतिषिके मेदिनीनामः ॥७८॥
 नीत्वा रात्रांने मज्जनशालावामद्वारं । ततो लक्ष्मणनेलेनाप्यद्वयति मज्जयति ॥७९॥
 कारवर्ति सनादेनेऽभिधायति तथा च वरदगूलाणि । देवालये नीत्वाऽर्धयति च पुष्पगन्धादि ॥८०॥
 सोऽपि स्थाप्य कृत्वा पूजयति प्रणमति ततः सपरिवारम् । नीत्वा भोजनपत्रायां भोजयित्वा एवापयति ॥८१॥
 जल्पति च तद्व्यतिरेकं नीत्वाऽप्येव वाप्यत्र जनम्य । पुनरिहागमनमेवंविधपुरिसरयणम् ॥८२॥

ता गोत्रिनिहितानामपि संपज्जत सुन्दरा दसा इण्हि । भुंतायेउं परिहाविउं च भुंति ते सव्ये ॥८३॥
सम्माणितं नरिंदो हयगयरहरयणभूषणादिभिः । भणजो सुहासणत्थो ललितयगपुहइनाहेण ॥८४॥
नपणेसु तुम्ह दंसणप्रमयरसासायपरवसेसुंवि । परिचितइ मह हियं पयाणट्ठाणपटिचंथो ॥८५॥
चहवि मरुत्थलि हंसो पत्तो पामरगिहम्मि करिनाहो । न पकुणइ ताण इमं जेण चिरं तत्थ वासति (१) ॥८६॥
ता निपनयराभिमुहं करइ पयाणं जया नरवरिंदो । चंपयमालावि तया कम्मविप तत्थ आगमिही ॥८७॥
सह मज्झ अमघोहि, पाणिग्गहउत्तवम्मि कम्माय । होहिंति ते निमिचं, भणइ तज्जो नरवरादिवई ॥८८॥
उचियंनुपसुं कान्थनुपसुं धीरेसु गुरुहयिणसु । सुयणधुरेधर ! को धरइ तुज्जलीहं तिहुयणेवि ? ॥८९॥
सत्थावनेहपरिपेसलाण निचं रमायणाणं । तुह विणयान्नावाणं नरवर ! तिचि न वयायो ॥९०॥
सहवि मणोरहसान्ना चंपयमान्ना न ठाइ जा पुरजो । ता सिदिल्लिपगुरुकज्जंतराण इह ठाणमहाण ॥९१॥
तो सो चंपयमालाए सह लहुं नरवरं विसज्जेइ । फइवयपयाणयाइं अणुगंतं वलइण्णुल्लामो ॥९२॥
रापाविं तपणु पंचपदाणचित्तिज्जमाणनियकज्जं । नियनयरं संपत्तो कमेण उप्पिपधपपायं ॥९३॥
सो चंपयमालाए पासाओ अप्पिमो नरिंदेण । जत्थ विपा नियठाणद्वियत्त नयणुसं वुणइ ॥९४॥
परिदिवत्तं जाइ माहिं, अरुपया नरवरं अमरगुरु । सह नीओ सो जंपइ कलाविपारे भणइ किंवि ॥९५॥
मा भणइ विविहपासंदिविहमपम्माणतुम्ह कोउमिमओ ? । नो सो भणइ किमेवं अपत्तयुयमुल्लयेइ तुमं ? ॥९६॥
सा जंपइ पिमपत्तुयमिह किं धम्मो कला न तुम्हमया । इहलोयशरलोइपसिचमुहसंपादणपवरा ? ॥९७॥

तस्माद् गोत्रिनिहितानामपि संपज्जता सुन्दरा दसेदानीम् । मोक्षयित्वा परिहास्य च भुञ्जन्ते ते सर्वे ॥८३॥
संमन्य नरेन्द्रो हयगजरवररत्नभूषणादिभिः । भणितः सुहासनत्थो ललिताङ्गकपृथिवीनाथेन ॥८४॥
नयनयोस्तस्य दर्शनामृततरामास्यादपरवशादेव । अतिचिन्तयति धम इदममेतेषां स्थानप्रतिबन्धम् ॥८५॥
कथमपि मरुत्थले हंसः प्राप्तः पामरगृहे करिनाथः । न प्रमदति तयोरिदं येन चिरं तत्र वासयति ॥८६॥
तस्माद् निजनगराभिमुखं करोति प्रयाणं यत्र नरवरेन्द्रः । चम्पकमालापि तदा कन्यैव तत्रागमिष्यति ॥८७॥
सह मनमालायैः, पाणिग्रहोत्सवे कन्यायाः । भविष्यन्ति ते निमिचं, भणति ततो नरवरोधिपतिः ॥८८॥
उचिच्छ्रेय कालश्रेय धीरेषु गुरुहयेषु । सुजनधुरेधर ! को धरति तव रेखां त्रिमुक्तेऽपि ? ॥८९॥
सत्त्वावस्नेहपरिपेशटानां नित्यं रसायनानामिव । तव विनयालपलां नरवर ! कृति न मज्जामः ॥९०॥
तथापि मनोरथशाला चम्पकमाला न तिष्ठति यावत्तुरतः । तावन्निमित्तमित्तगुरुकार्यान्तराणामिह स्थानमस्माकम् ॥
ततः ॥ चम्पकमालया सह लघु नरवरं विसज्जति । कतिपयप्रयाणकान्यनुगम्य वसतेऽनुज्ञातः ॥९२॥
राजापि तदनु पद्यप्रदानचिन्त्यमाननृपकार्यम् । निजनगरं संप्राप्तः क्रमेणोच्छ्रितध्वजपताकम् ॥९३॥
चम्पकमालायै प्रासादोऽर्पितो नरेन्द्रेण । यत्र स्थिता निजस्थानस्थितस्य नयनोत्सवं करोति ॥९४॥
प्रतिदिवत्तं यानि तत्र, अयान्यत्र नरवरेणामरगुरुः । सह नीतः स जल्पन्ति कलाविचारे भणत किमपि ॥९५॥
सा भणति विविधवाक्पटविद्वित्तपमार्णां तैव कोऽभिमतः ? । ततः ॥ सणति क्रिमेवमप्रस्तुतमुल्लस्य युग्मम् ? ॥

यतः;

वाचचरीकलापंडियावि पुरिसा अपंडिया चेव । सव्वकलणं पवरं जे धम्मकलं न पाणंति ॥९८॥
भणियं च अमरगुरुणा न विचारो एत्थ संगओ कोवि । जो जस्स पुव्वपुरिसेहिं सेविओ तेस्स सो
किञ्च;

सुस्तीला दुस्तीला च होउ जणणीए किं विचारेण । अन्नं विज्जुवएसो ओसहविसए जह पमाणं ।
तह नियगुरुहिं जेसिं जो कहिओ जन्नपमिइओ धम्मो । सो चिय तेसिं पमाणं किमिमीए
इय भणितं अमरगुरु धम्मविचारम्म उवरओ जाव । ताव कलुयंठिकंठा भणइ लुट्ठं तए भणिय
किंतु न एवं जंपंति पंडिया होति तुज्झ जे सरिसा । परमपुरिसत्थंभूए धम्मे जुत्तो चिय
परमत्तं पुरिसत्थेसिमस्स जं एस अत्थकामाणं । पयइं निव्वरणं बहुजणस्स भणियं च नीए ॥९९॥

“धर्मादर्थोऽर्थतः कामः कामात् सुखफलोदयः । आत्मानं हन्ति तौ हत्वा यो मुक्त्या न निषेवते ।
पुन्नस्स य पावस्स य जइवि अभावो भणिज्जए मोक्खो । सोवि हु पुन्नप्पगई विवागकैजं तु
जं जंपियं तए बुह ! कमागओ जो य जेसिं किल धम्मो । सो य पमाणो तेसिं एवंपि न संगे
पुव्वपुरिसकमेणं जइ दालिंद ह्येइ वाही वा । ता किं कुलजाएहिं ताइं नो वज्जणिजाइ ? ॥१००॥
तह जणणीदिहंतो न हु लुट्ठो जेण सुप्पसिद्धमिणं । जणणीवि गलियसीला अप्परिचत्ता
ओसहदिहंतेणवि गुरुवएसो पमाणो तुमए । रायहोसविउत्तो परमत्थविज्ज य होइ गुरु ॥१०१॥

सा जल्पाति किमप्रस्तुतमिह किं धर्मः कला न तव मता । ऐहलोकिकपारलोकिकशिवसुखसंपादनप्रवृत्तिः ।
द्वासप्ततिकलापण्डिता अपि पुरुषा अपण्डिता एव । सर्वकलानां प्रवृत्तौ ये धर्मकुलां न जानन्ति ॥९८॥
भणितं चामरगुरुणा न विचारोऽय संगतः कोऽपि । यो यस्य पूर्वपुरुषैः सेवितस्तस्य स धर्मः ॥९९॥
सुशीला दुःशीला वा भवतु जनन्याः किं विचारेण । अन्यद् वैद्योपदेश औपचवियमे अथा प्रमाणम् ॥
तथा निजगुरुमर्यादा यः कथितो यज्ञप्रभृतिर्को धर्मः । स एव तेषां प्रमाणं किमनयाऽनर्थचिन्तया ! ॥
इति भणित्वा अमरगुरुर्धर्मविचार उपरतो यावत् । तावत्कलकण्ठीकण्ठा भणति सुन्दरं त्वया भणितम् ॥
किन्तु नैवं जल्पन्ति पण्डिता भवन्ति तव ये सदृशाः । परमपुरुषार्थभूते धर्मे मुक्त एव विचारः ॥१००॥
परमत्वं पुरुषार्थेष्वस्त्यं, यदेधोऽर्थकामयोः । प्रकटं निश्चलं बहुजनस्य भणितं च नीतौ ॥१०१॥
पुण्यस्य च पापस्य च यद्यप्यभावे मण्यते मोक्षः । सोऽपि हि पुण्यप्रकृतिर्विपाककार्यं तु सुप्रसिद्धम्
यज्जल्पितं त्वया बुध ! क्रमागतो यद्य येषां किल धर्मः । स च प्रमाणं तेषामेतदपि न संगति लभते
पूर्वपुरुषकमेव यदि दारिद्र्यं भवति व्याधिर्वा । ततः किं कुलमावेत्सौ नो वर्जनीयौ ! ॥१०३॥
तथा अनर्नाट्यान्ते न सख्यं सुन्दरो येन सुप्रसिद्धमिदम् । अनन्यापि गलितशीलाऽपरित्यक्ता हन्ति
औपचवित्वेनापि गुरुपदेशः प्रमाणितस्तथा । रागद्वेषवियुक्तः परमार्थविद्य भवति गुरुः ॥१०९॥

सो सयमरिहंतो तव्ययणविज वा ठिओ य आणाए । काले चिय जयणाए वटंतो मच्छरविमुक्तो ॥११०॥
 रागाईहि विमुक्तो अरहंतो अन्नदेवया न तथा । किमिह पमाणं इय गुरुभणिण पभणै रायसुया ॥१११॥
 एयं इत्य पमाणं जं तेसि तेसु तेसु सत्थेसु । सुच्चइ तहा सखं जह रागाईण उवळंमो ॥११२॥
 संहारसिद्धिपालनकारणभावेण जं जहा भणिये । अकुणंताण सयं चिय अकहंताणं च लोयाणं ॥११३॥
 किञ्च तत्त्वतिकृतयोऽपि दर्शयन्त्यन्यदेवानामिहैतन्नान्नरम्;—

“ इह हि रमणीशान्नाशालीवराः सुरमूर्तेयो, निपुणमुगमान् रागद्वेषभ्रमान् गमयन्त्यहम् ।

तव पुनरियं त्यक्तसङ्गा तनुः कृतकृत्यतां, प्रसममुद्यतो स्वाभिन् ! सख्यं प्रवक्ति तद्व्ययम् ॥”
 इयाइमुजुचीहिं सो तीए निरुत्तरो तहा विहिओ । जह अरिक्खेसरिमहिओ त्रिणधम्मं निघणो जाओ ॥
 तो पभणइ अमरगुरु भवजलहतिरी तुयइ संपेत्ता । जं उम्ममापयट्ठा ठविया त्रिणधम्मपम्माम्मि ॥११५॥
 इय तेण कहवि गमिओ वरिसो कट्ठेण जुगसमाणो सो । पत्ते य लम्भसमए रक्षा बीवाहिया बाप्ता ॥
 तीए समं विसयसुहं पंचपपारं तओ अणुहंतेओ । इंदुव्व देवलोए गयंपि काळं न पाणै ॥११७॥
 अप्पाणं अमरगुरु अहन्नपा सुमिणयम्मि रयणिमुदे । करहाखुं पिच्छइ गच्छंतं दासिण्डिमाम् ॥११८॥
 धितइ जइ सयमिणं तो मह आउवत्तओ समासणो । पाउवत्तोहाईहि य किणुण सुमिणं दांमेनि ॥
 इय सो भणइ नरिदं पुच्छइ देवि यमाउणो सेमे । देविसयासो नेउं तं भणइ निवो मैपं पुच्छ ॥१२०॥
 अप्पुट्ठा सा साहइ सखं से सुमिणवइयरं देवी । भणइ य तुइ दस माम्भेसो आउम्म तो सोंसा ॥१२१॥
 भणइ मह धम्मजणी ! धम्मगुरु सेति संपये कय ? । जणइ देवी जोयणसए दिवरं पुराणपुरं ॥१२२॥

स स्वयमर्हन् तद्वचनविद्धा स्थितश्चाज्ञायाम् । काल एव वतनायां वर्तमानो मात्सर्यविमुक्तः ॥११०॥
 शिगादिभिर्विमुक्तोऽर्हन्त्यदेवता न तथा । किमिह प्रमाणमिति गुरुभणिते प्रमणति राजमुता ॥१११॥
 एतदत्र प्रमाणं यत् तेषां तेषु तेषु शास्त्रेषु । धूयते तथा स्वयं यथा रागादीन्मुपलम्भ ॥११२॥
 संहारसिद्धिपालनकारणभावेन यद्यथा भणितम् । अकुर्वतां स्वयमेवाह्वयतां च लोचनानाम् ॥११३॥
 इत्यादिमुपुत्तिभिः ॥ तथा निरुत्तरस्तथा विहितः । यथाऽरिक्खेसरिसहितो त्रिधर्मे निघणो ज्ञानः ॥११४॥
 ततः प्रमणत्वमरगुरुमेवजलधितरी रमस्माकं संपाता । यदुम्मार्गप्रवृत्ताः स्वापिना त्रिधर्मेऽज्ञाने ॥११५॥
 इति तेन कथमपि गमिनो वर्षः कट्ठेन युगसमानः सः । प्राते च लम्भसमये राक्ष विवाहिता बाप्ता ॥११६॥
 तयां समं विषयसुहं पञ्चपकारं ततोऽनुभवन् । इन्द्र इव देवलोके गमयति काळं न जानाति ॥११७॥
 आत्मानममरगुरुश्चान्यथा स्वप्ने राजनीमुत्से । करभाखुं परयति गच्छन्ते इतिदिशि ॥११८॥
 चिन्तयति यदि सख्यमिदं ततो ममायुःसखः समामलः । बापुत्तेभादिभिश्च किन्तु स्वप्ना हर्षन्ते ॥११९॥
 इति स भजति मोक्षं दृष्टुं देवीं यमायुषः शेषम् । देवीसकाशे जीत्वा नं भजति नृपः स्वयं दृष्ट ॥१२०॥
 अप्पुट्ठा सा कथयति सर्वं तस्य स्वप्नस्यतिवरं देवी । भजति च मय दत्ता माताः देव आउवत्तन् मोऽपि ॥१२१॥

तो अमरगुरु जेपइ रायं देवि च खमह अवरद्धं । जं किंपि मए, संपइ मह सरणं ताण पयइमत्तं ॥
 मणइ सगमयववणं नरनाहोवि मुह । तुज्झ अवरहा । तीरंति केवि सहिउं इको पुण दुकरं सपिउं ॥
 इहोयपारलोइयमुहसपसंपत्तिकारणं देवी । चंपयमाला देसंतराओ जं आणिया तुमए ॥१२५॥
 सराविप तत्स मुपं तत्स पए ठावए नरवरिंदो । सम्माणिऊण विविहं पचक्खं रायलोयस्त ॥१२६॥
 कारइ कारागारं मुत्तं घोसावए अमारिं च । दावेइ अमरगुरुणा दाणं अघाइदीणाणं ॥१२७॥
 सम्माणइ साहम्मियवमं सव्वंपि तह य कारवइ । जिणमंदिरेसु मणनयणसुहयअट्ठाहियामहिमे ॥१२८॥
 इय एवमाइ तह्मन्धम्मकिच्चं कराविउं सयलं । धम्माइकज्जजोमं पउरं अप्पाविउं दविणं ॥१२९॥
 अइनविगवाहणाइ अप्पावेउं तहेव वरसुहडे । ममासहाए दाउं काउं अन्नपि जं किंयं ॥१३०॥
 आपुत्तिऊण बहुपाइ रत्तकज्जाइ धम्मकज्जाइ । अणुरुवम्मि य लगे अणुहूलेसुं च सउणेसुं ॥१३१॥
 अणुगंतूणं पढं पयाणयं नरवरं अमरगुरु । पव्वज्जागहणत्थं विसज्जिओ स बहुमाणेण ॥१३२॥
 मणातिगभवगमहिमाइधम्मकम्माइ अमाओ चेव । अधिपदव्येहिं धम्मिएहिं सयलाइं कारितो ॥१३३॥
 मिग्गिमयत्तज्जिहेवविपयमूले हरियमेव गंतूणं । पटिवज्जिवि पव्वज्जं सासयसोरखं गओ मोस्से ॥१३४॥
 अह रायपुम्भरत्तइदुल्लहेरीइ दूरमुवपरिउं । बहुकूडकवडमरिया भणिपा ॥१३५॥
 मयवर ! तिरि कैयं चंपयमालाए ठवसु जेण इमं । विसर्मासत्तणसंकिंयमहुभोयणमिव निरो पयइ ॥१३६॥

अथ विप्रः कथं भवं भवति ! भगवन्तः सन्ति संप्रति कुत्र ? । जल्पति देवी मोक्षनशते दिवात्ये पुराणपुरे ॥१३७॥
 भगवन्तः संप्रति कुत्र ? । भगवन्तः सन्ति संप्रति कुत्र ? । जल्पति देवी मोक्षनशते दिवात्ये पुराणपुरे ॥१३८॥
 भगवन्तः संप्रति कुत्र ? । भगवन्तः सन्ति संप्रति कुत्र ? । जल्पति देवी मोक्षनशते दिवात्ये पुराणपुरे ॥१३९॥
 भगवन्तः संप्रति कुत्र ? । भगवन्तः सन्ति संप्रति कुत्र ? । जल्पति देवी मोक्षनशते दिवात्ये पुराणपुरे ॥१४०॥
 भगवन्तः संप्रति कुत्र ? । भगवन्तः सन्ति संप्रति कुत्र ? । जल्पति देवी मोक्षनशते दिवात्ये पुराणपुरे ॥१४१॥
 भगवन्तः संप्रति कुत्र ? । भगवन्तः सन्ति संप्रति कुत्र ? । जल्पति देवी मोक्षनशते दिवात्ये पुराणपुरे ॥१४२॥
 भगवन्तः संप्रति कुत्र ? । भगवन्तः सन्ति संप्रति कुत्र ? । जल्पति देवी मोक्षनशते दिवात्ये पुराणपुरे ॥१४३॥
 भगवन्तः संप्रति कुत्र ? । भगवन्तः सन्ति संप्रति कुत्र ? । जल्पति देवी मोक्षनशते दिवात्ये पुराणपुरे ॥१४४॥
 भगवन्तः संप्रति कुत्र ? । भगवन्तः सन्ति संप्रति कुत्र ? । जल्पति देवी मोक्षनशते दिवात्ये पुराणपुरे ॥१४५॥
 भगवन्तः संप्रति कुत्र ? । भगवन्तः सन्ति संप्रति कुत्र ? । जल्पति देवी मोक्षनशते दिवात्ये पुराणपुरे ॥१४६॥
 भगवन्तः संप्रति कुत्र ? । भगवन्तः सन्ति संप्रति कुत्र ? । जल्पति देवी मोक्षनशते दिवात्ये पुराणपुरे ॥१४७॥
 भगवन्तः संप्रति कुत्र ? । भगवन्तः सन्ति संप्रति कुत्र ? । जल्पति देवी मोक्षनशते दिवात्ये पुराणपुरे ॥१४८॥
 भगवन्तः संप्रति कुत्र ? । भगवन्तः सन्ति संप्रति कुत्र ? । जल्पति देवी मोक्षनशते दिवात्ये पुराणपुरे ॥१४९॥
 भगवन्तः संप्रति कुत्र ? । भगवन्तः सन्ति संप्रति कुत्र ? । जल्पति देवी मोक्षनशते दिवात्ये पुराणपुरे ॥१५०॥

पन्नाइया पयैइ इमोए रमणीगुणोहि पवरोहि । बहुयाणपयं अण्णा न ठाविओ नरवरिंदस्स ॥१३७॥
 विष्णुण सो मूढप्पा इय मज्झ ठाविओ इमेयाए । जिणदेसियम्मि धम्मो परमप्पयपरमहेउम्मि ॥१३८॥
 ता तीए धम्मभेत्ते कयम्मि रायावि चित्तिदी एसा । जह भणइ तहा न कुणइ इय पायालत्तमित्तमिणं ॥
 ता तथेव जइस्सं वच्छे । पन्ना कयंकदाणेवि । तुज्झ मणोरहरुक्खो होही संपुण्णफुल्लफलो ॥१४०॥
 इय निगच्छं विहेउं पत्ता पन्नाइया नियमदीए । दुल्लहदेवीवि तयं पइदिणमुवयरइ सवितेसं ॥१४१॥
 ततो पइदियइं मा उवापसयसंतुल्ला विचित्तेइ । को णु उवाओ जिणधम्मभंसणे होज्ज एईए ? ॥१४२॥
 हुं नायं जह एसा अपत्तपुत्ता तओ पभायम्मि । गंतुं तीए सयास्से आसीवाएण तोसेउं ॥१४३॥
 पुणउवापं सारंमि तीइ पकरेमि रक्खणहवणाइं । ओवाइयमाईयं इच्छावापेमि कालीए ॥१४४॥
 इय चित्तिउं पभाए पत्ता देवीए वासभयणम्मि । पट्टिहारीए सा पुत्तसंगया भणइ तं एवं ॥१४५॥
 साहसु मं देवीए, साविहु तं कुणइ भणइ एवं च । को आपसो तीए सत्तिविसज्जेहि दाराओ ॥१४६॥
 देवीए इय भणिए पट्टिहारी विघयेइ जह एसा । देवीए दट्ठप्पा मज्झ पसायं विहेउण ॥१४७॥
 एवं होउत्ति तओ भणिए देवीइ, तं पयेसेइ । उवविट्ठा आसीसं दाउं सा भणइ एगंते ॥१४८॥
 देवीए नत्थि पुत्तो पुत्तविहणासु वट्ठइसुंवि । कालेण गलइ पिम्मं तह य अपुत्ताण न हु सुगइ ॥१४९॥
 ता कुण मह भणियं गिण्ह मूलियं रक्खण्डयसमेयं । मंतपवित्तं षड्वणाइयं च कारेह मह हत्था ॥१५०॥
 तह कालीदेवीए पूयं काऊण तप्पणापुत्तं । सुयविसयं ओवाइयमिच्छंसु तुह जेण होइ सुओ ॥१५१॥

प्रमाजिका मज्झपत्तयनया रमणीगुणैः प्रवैः । बहुमानपदमात्मा नं स्थापितो नरवरेन्द्रस्य ॥१३७॥
 किन्तु स मूढारमेति मन्यते स्थापितोऽहमेतया । निनदेसिते धर्मे परमपदपरमहेतो ॥१३८॥
 तस्मात्तस्या धर्मधंशे कृते राजापि चिन्तयिष्यत्येषा । यथा मणनि तथा न करोतीति याचालत्वमात्रमिदम् ॥
 तस्मात्तत्रैव यतिष्ये वत्से । पथ्यान् कलङ्कदानेनापि । तव मनोरथयुक्तो भविष्यति संपूर्णफुल्लफलः ॥१४०॥
 इति निश्चयं विधाय माता प्रमाजिका निनमठिकायाम् । दुर्लभदेव्यपि तां प्रतिदिनमुपचरति सविशेषम् ॥१४१॥
 ततः प्रतिदिवसं तोषायदातसंकुष्टा विचिन्तयति । को नृपायो जिनपर्वभ्रंशने भवेदेतस्याः ? ॥१४२॥
 हुं ज्ञानं यथैवाऽप्राप्तपुत्रा ततः प्रभाते । गत्वा तस्याः सकाश आशीर्वादेन तोषयित्वा ॥१४३॥
 पुत्रोपायं कथयामि तस्याः प्रकरोमि रक्षास्नपनादि । उपयाचितादिकमेपयापि काल्याः ॥१४४॥
 इति चिन्तयित्वा प्रभाते प्राप्ता देव्या वासभवने । प्रतिहार्या सा पृष्टसंगता भणति सामेयम् ॥१४५॥
 कथय मां देव्ये, सावि हि तन् करोति मणत्येवं च । क आदेशस्तस्या इति विस्मृज्य दारात् ॥१४६॥
 देव्येति मणिते प्रतिहारी विज्ञपयति यथैवा । देव्या द्रष्टव्या मयि प्रसादं विधाय ॥१४७॥
 एवं भवत्विति ततो मणिते देव्या, तां प्रवेशयति । उपविष्टाऽऽश्रितं दत्त्वा सा भणत्येकान्ते ॥१४८॥
 देव्या नास्ति पुत्रः पुत्रविहीनासु बहुमास्त्वपि । कालेन गलति प्रेम तथा चापुत्राणां न हि सुगतिः ॥१४९॥
 तस्मात्कुरु मम भणितं गृह्णान् मूलिकान् रक्षाकण्डवसमेताम् । मन्त्रपवित्रां स्नपनादिकं च कारय मम हस्तेन ॥

इयं युक्ता सम्पत्ते अखोहणिज्जा सदेवदिदेहि । देवेहि सा जंपइ युत्तारसि जइ जणं अन्नं ॥१५२॥
 जिणवपणभाविपणं अवगयदुहखवमवसरुवाणं । तुम्हारिस्सीण वयणं न कमेइ विसं वपयम्मि ॥
 पुत्तविहूणा सिच्चाइ पलवियं जं तए अइवियइहे ! । इत्थीरयणाण हुंति कइ सुया जेण चकीणं ? ॥१५३॥
 जम्मंतरपत्ताणवि पुच्चवमवन्मत्त्यपेवसगणं । सहसा उल्लावा तदभिहाणगन्भा पयट्ठंति ॥१५४॥
 होइ इह अपुत्ताणं न य सुगई, मोहविलसियमिमं पि । पुत्ता अवंमहेऊ वंमे घम्मो तओ सुगई ॥१५५॥
 पुत्तेहि जइ सगो होइ तओ गह्ठ सुयरी पडमं । साणी वा सउणी वा कमठी वा गच्छिही सगं ॥१५६॥
 जइ रक्खकंडपाई पुत्तं जणयंति तो न हु अपुत्तो । जायइ जयम्मि कोविहु, जणं मुहा मा भमाडेसु ।
 जंपि पलत्तं कालीइ पूयमिच्चाइ, तत्थ का काली । किंव सुरमंसगिद्धाइसाइणीएवि देवत्तं ? ॥१५७॥
 मोत्तूण जिणं जिणमयट्ठिए य अन्नं अहं न वंशामि । वरकरिवरम्मि चडिउं को स्वरक्खंथं समारुहइ ? ॥१५८॥
 इय एवं जुत्तीहिं पुत्ता सुनिवारियावि नोट्टाइ । पडिहारोए वाहाहिं धरिय निब्बासिया ततो ॥१५९॥
 कोयेण धममंती सुमरइ सा पुच्चसाहियं विज्जं । सुपरियमित्ता पत्ता किं कायव्वंति सा भणइ ॥१६०॥
 पय्याइया पयंपइ एसा नियनाणगच्चिया पावा । मज्झवि कुणइ अवन्नं ता जीवंती जहा एसा ॥१६१॥
 सारीरमाणसाइ दुहाइ अणुइवइ रायपरिचत्ता । सीलविसयं कलंकं तह एईए पयासेह ॥१६२॥
 तो विज्जादेवीए रयणीइ समागयइ न रवइणो । वासभवणे रयंतो सह तीए दंसिओ पुरिसो ॥१६३॥

तथा काशीदेव्याः पूर्णां वृत्त्वा तर्पणापूर्वम् । सुतविषयमुपयाचितामिच्छ तव येन भवति सुतः ॥१६४॥
 इत्थुक्ता सम्पत्तत्वेऽभोगणीया सेन्द्रवृन्दः । देवैः सा जल्पति प्रतारयसि यदि जनप्रियम् ॥१६५॥
 जिनवचनमारिउव्वेवगतदु. सत्तुमवस्वरूपेषु । सुप्पाहशीनां वचनं न भामेइ विपमिवावृते ॥१६६॥
 पुत्रविहानाऽस्त्यादि प्रलपितं यन् त्वयाऽतिविदग्धे । स्त्रीरत्नानां भवन्ति कति सुतः येन चक्रिणाम् ॥१६७॥
 भग्नान्तरप्राप्तानामपि पूर्वभवाभ्यन्तप्रेमवशगणानाम् । सहस्रोल्हावास्तदभिधानगर्भाः प्रवर्तन्ते ॥१६८॥
 भवतीऽहापुत्राणां न च सुगतिः, मोहविलसितमिदमपि । प्रथा अवलहेतवो ब्रह्मणि धर्मेस्ततः सुगति ॥१६९॥
 पुत्रैर्यदि स्वर्गो भवति तत्रश्लागी शूकरी प्रथमम् । शुनी वा शकुनिर्वा कमठी वा गच्छेत् स्वर्गम् ॥१७०॥
 यदि रक्षाकाण्टकादयः पुत्रं जनयन्ति ततो न रक्ख्यपुत्रः । जायते जगति कोऽपि हि, जनं मुधा मा भवाम् ॥१७१॥
 यदि सन्तं कान्याः पुत्राभिम्यादि, तत्र का काली । किंवा सुरापांसगृद्धातिशायिन्या अपि देवत्वम् ! ॥
 सुवदा तिनं जिनमतस्मिन्नाश्चान्यमहं न कन्दे । वरकरिवरे चटिखा कः सारस्फन्धं समारोहि ! ॥१७२॥
 इत्येवं पुत्तविहूणां सुनिवारियावि नोतिष्ठति । प्रतिहारो वाहुभ्यां धृत्वा निर्वामिता ततः ॥१७३॥
 कोत्तेउममन्तं स्मरति सा पूर्वमात्रितं विद्याम् । स्मृतमात्रा प्राप्ता किं कर्तव्यामिति सा भणति ॥१७४॥
 प्रतारिता प्रत्यन्तयेया निउत्तानां रयिता पाया । मम, वि करोत्यवज्जां तम्माज्जीवन्ती यथेया ॥१७५॥
 इत्येवमस्मिन्नि दुःखान्दनुभवति रात्र्याभ्युक्ता । शीलावयथं कट्ठं तथैवम्याः प्रकाशय ॥१७६॥
 ततो विद्यादेव्याः शब्दाः समागतय नश्यन्ते । वामवचने रममाणः सह तथा दर्शिनः पुरतः ॥१७७॥

राया जा अबलोयइ भविसेसं ता अदेसणं पत्तो । सो सहसा, तो राया विम्हइयमणो विंचितेइ ॥१६६॥
 ईए रुवमोहियदियओ बिज्जाहरो इमो कोवि । पच्छन्नो पडिबन्नो थिद्धी । इत्थीसहावस्त ॥१६७॥
 नय यिप्पइ सुमणेहि न ह्नु विणइहि गुणिहि, नहु लज्जह नय माणिण नय चाइयसईहि ।
 नय सरफोमलवयणि न विहवि न जोव्वणिण, दुग्गेज्जवं मणु महिलहं चितह आयरिण ॥१६८॥
 नो जाइ जुवइवगे सन्भावं मयणमोहियो पुरिसो । दुत्तरदुवत्तममुदे निवइइ सो नत्थि संदेहो ॥१६९॥
 जेणवयणभाविपावि ह्नु निम्मलकुलमभववि धीरावि । जइ एसावि कुसीला का गणणा इयरनारीणं ? ॥१७०॥
 य तीए विस्समणो राया चितेइ मज्झ भोगसत्ता । नूनं न होइ एसा तद्वावि संभासणीया मे ॥१७१॥
 वेशुवपारो सो कोइ तीए जिणधम्मदाणओ विहियो । भवसयपरंपरासुवि पडिउवपारे न जस्स खमो ॥
 फेज्ज ।

रायसविट्ठालियभोपणं तु को भुंजिउं मग्गहिलसइ ? । अमयं व छिप्पलितं न भोगमरिहेइ विउसाण ॥
 य तीए अंगसंगे संगोविउण अण्णो चित्तं । संवरिउं आगारं तीए सपासम्मि संपत्तो ॥१७४॥
 उव्वईए तत्तो तीए अण्णुत्थिओ ठिओ सिज्जं । संभासि वि खणमेगं पुणोवि उट्टेइ नरनाहो ॥१७५॥
 य पइदिणंवि एवं संभासाई परेइ नरनाहो । नो पुण तणुसंभोगं सो सा एवं विंचितेइ ॥१७६॥
 के कारणं नरिंदो मंदसिणेहो पईव इव दाउं । खणमेगं दरिसावं पुणोवि अइसणीहो ? ॥१७७॥
 नो ओगिण्हिय सई करेइ चूडामणीइ उवओगे । पन्नाइयविज्जाए पिच्छइ विलसियमसेसं ॥१७८॥

राजा यावदवलोकते सविशेषं तावददर्शनं प्राप्तः । स सहसा, ततो राजा विस्मितमना विचिन्तयति ॥१९६॥
 इत्या रूपमोहितदृष्ट्यो विद्याकरोऽयं कोऽपि । मच्छन्नः प्रतिपन्नो धिक् धिक् स्त्रीस्वभावम् ॥१९७॥

नच गृह्यते सुस्नेहर्त्तुः च विनयेर्गुणैः, न हि लज्जाभिर्नच मानेन नच चाटुकशतैः ।

नच स्तरकोमलवचनेन न विमवेन च यौवनेन, दुर्ग्राहं मनो महिलानां चिन्तयतादरेण ॥१९८॥

यो याति युवतिवर्गे सद्भावं मदनमोहितः पुरुषः । दुस्तरदुःखसमुदे निपतति स नास्ति संदेहः ॥१९९॥

जेनवचनैभावितापि हि निर्मलकुलसभवापि धीरापि । येषेपापि कुशीला का गणनेतरनारीणाम् ? ॥२००॥

इति तस्यां विरक्तमना राजा चिन्तयति मम भोगक्षमा । नूनं न भवत्येषा तथापि संभाषणीया मे ॥२०१॥

मनोपकारः स कोऽपि तया जिनधर्मदानतो विहितः । भवशतपरम्परास्त्वपि प्रत्युपकारे न मयम् क्षमः ॥२०२॥

रायसविदालितमोननं तु को भोक्तुं समभिलषते ? । अमृतं वा भिक्षासृष्टं न भोगमर्हति विदुषाम् ॥२०३॥

इति तस्या अङ्गसङ्गे संगोप्यात्मनश्चित्तम् । संवृत्याकारं तस्याः सकाशे संप्राप्तः ॥२०४॥

ईहियत्या सतस्तयाभ्युत्थितः स्थितः शय्यायाम् । संभाष्य क्षणमेकं पुनरप्युत्तिष्ठति नरनाथः ॥२०५॥

इति प्रतिदिनमप्येवं संभाषादीन् करोति नरनाथः । नो पुनस्तनुसंभोगे ततः सैवं विचिन्तयति ॥२०६॥

किं कारणं नरेन्द्रो मन्दस्नेहः प्रदीप इव दत्त्वा । क्षणमेकं दर्शनं पुनरप्यदर्शनीभवति ? ॥ २०७ ॥

नोऽवगृह्य शब्दं करोति चूडामणेरसंयोगम् । मन्त्रजिह्वाविषायाः पश्यति विलसितमण्डपगवि ॥२०८॥

तद्वि न पञ्चोत्तरेषुपि बहवः तस्मिन्निवसन्ति चित् एव । भोगन्तरायमेयं तु मञ्जु छम्मासगमणिजं ॥१८॥
किञ्चन्तरायमेव भोगा धम्मस्स मोहवसरोहि । सेविज्जन्ति बुहेहि अणाइअम्भासनदिहि ॥१८०॥
ता एएसि विग्गे सविसेसं उज्जमेमि धम्मम्मि । सो च्चिय जं सयलसुहाण कारणं इय विचिन्ते ॥१८१॥

कईयावि महुरकलयंठकंठ सज्जाइ पयट्टइ, कईयावि गहियसुअंधकुसुम देवचणि बट्टइ ।

कईयावि बहुभवमणभावण मणि भावइ, कईयावि सुद्धरम्मि जिणधम्मि लीण मणु ठावइ ॥१८२॥
इय एव विणोएहि दिणं गमइ कुमइरहियसहियणसहिया । सामाइयअणुट्टाणपरा गमइ रयणि ॥१८३॥
अह अन्नदिणे भणिपा महड्डियाए रहम्मि सा देवी । किं तइए स नरिंदो मंदसिणेहोच्च पडिहाइ ॥१८४॥
चंपयमाला जंपइ चंदकलाणं रमणरमणीणं । घडणाइं विहडणाइं पुणोवि घडणाइं कालवमा ॥१८५॥
किञ्च ।

चइयव्वच्चिय विसया किपागफलं विरसपरिणामा । ते जइ सयमेव न संपडन्ति ता एत्थ किमनुत्तं ॥१८६॥
सा भणइ होउ एवं किपुण परपुरिससंगमपवाओ । लोयम्मि तुम्ह बट्टइ सो घट्टइ सुयणाहियपाइ ॥१८७॥
जंपइ चंपयमाला केण पयारेण तं जणो भणइ । सा भणइं किर रमिज्जइ तुमए विज्जाहरो फोइ ॥१८८॥
चंपयमाला चितइ सच्चं चूडामणीए जं नायं । लोएमि इय अकिच्छी पयासिया तीइ, तो भणइ ॥१८९॥
ताह कइवि जइस्सं सज्जणाण तुम्हारिसाण वयणाइं । परदुक्खदुक्खिखाणं हवन्ति अइउज्जलाइं जहा ॥१९०॥
भणिउण पसायं सावि उट्टिया नरवरोवि समयम्मि । वासभवणम्मि पत्तो चंपयमालाए इय भणिओ

तथापि न मत्प्रेषलेष्टमपि बहवः तस्मिन्निवसन्ति चित् एव । भोगान्तराय एष तु मम पञ्चासगमनीयः ॥१९१॥
किष्णान्तराय एते भोगा धर्मस्य मोहवशीः । सेव्यन्ते बुधैरनाधम्यासनदिदैः ॥१९२॥

तत एतेषां विष्णे सविशेषमुपगच्छामि धर्मं । ॥ एव मन सकलमुत्तमानं करणमिति विचिन्त्य ॥१९३॥

कदापि मधुरकलकण्ठकण्ठं स्वाध्याये प्रयते, कदापि गृहीतसुगन्धकुसुमा देवाचने वर्तते ।

कदापि बहुभवमणभावनां मनसि माययति, कदापि सुद्धरम्ये निनधर्मं लीनं मनः स्थापयति ॥१९४॥
इत्येवं विनोदैर्दिनं गमयति कुमतिरहितसलीवनसहिता । सामायिकाणुट्टाणपरा गमयति रता ॥१९५॥
अथागमदिने भागिता महत्या रहसि सा देवी । किं त्वयि स नरेन्द्रो मन्दस्नेह इव प्रतिभाति ॥१९६॥
अम्बरकलाता तस्यापि चन्द्रकलानामिव रमणरमणीनाम् । घटनानि विघटनानि पुनरपि घटनानि
स्वच्छा एव विद्याः किम्वाकल्लमिव विरसपरिणामाः । ते यदि स्वयमेव न संपतन्ति तदाऽत्र ।
सा भवति मन्त्रेण किन्तु परपुरिसंगमप्रवादः । लोके तव वर्तते सा घटने सुजनहृदयानि ॥१९७॥
अप्यपि अम्बरकलाता केन प्रवरेण तज्जो भवति । सा भवति किञ्च रम्यते स्वया विद्याधरः कोऽपि ॥१९८॥
अम्बरकलाता विन्दयति मत्सं चूडामणेर्यजातम् । लोकेऽर्थात्यर्थाभिः प्रकाशिता देव, ततो भवति ॥१९९॥
तदा कथयति यातेषु सज्जनानां कुम्भादृतां वदनानि । परदुःखदुःखिनानां मन्त्रपयसुज्जनानि कथा ॥२००॥
अन्तिमा दानां मन्त्रपयसु नरवरोऽपि समये । वामभवने प्रापयन्त्यकामां वयं भागिनः ॥२०१॥

चंपयमान्दाकटा ।

गणो तुह तरइ न कोइ गुणगणं गणितं । पद्यस्वदिहदोसेवि परियणे जस्त इय करुणा ॥
स्व चत्ते भोगे तए मइ तणुस्त । चूडामणीए दाउं उवभोगे इय मए नायं ॥१९३॥
पुरितो पिपण दिहो मए सह लुलंता । छोएवि इय अकिंता दिनुवभोगे पुणो नाया ॥
ता किंचि देह मइ नाह दारुणं दिव्यं । जेणेम अयसपटहो वज्जंता विरमए मज्ज ॥१९४॥
जुसि तह नियनाहस्म परिकहिस्सामि । परपुरिमदंसेण इंदियान्तुलं जहा मुणइ ॥१९५॥
कइया तं कायज्यं, भणइ सा पभायमि । कि पुण तं, पजरमहउयाणं जं समयं होही ॥
। तओ भणितं आपुण्डितं च तं देहि । विरियनस्मपकिओ सुतो अन्नय गंतूनं ॥१९६॥
दो चितइ निसावसाणमि कहवि दिज्जवगा । जइ एमान विमुज्जइ ता दुत्तरमह वगगमिणं ॥
तं चिताउरस्म दोन्यायमाणहिययस्म । मइयमह कालनिरेपएण मूरुगमस्सुं ॥२००॥

—
तं निदि राजभक्तद्वयेतीर्थांलुना राजिणा, प्रातः शङ्कित एव दिव्यपदवी गन्धामनः शुद्धये ।
पिनवावितापकनलाहाह्व्य मुक्तो बहिः, प्राच्यासी नृप । समपाक इव मद्योक्तो चोतते ॥”
उं परिचितइ मुज्जइ एसा गुनिच्छियं दिव्ये । दिव्यंवि दिव्यवर्णाए मइयं होउ इयमेव ॥२०१॥
हियगोसकिओ सत्ताविष परिजणं पुरजणं च । पम्माहिगरणिए तह वमणइ एवं जहा भो भो ॥
ताला देवी दुस्सीला एरितो जणव्वाओ । देवीए गुओ सा भणइ दिव्यगुहधिय जिमिन् ॥२०२॥
उओ मं तं पुण तत्तासजओ ता करइ गुामिन् । भणइ जणो पायवयणमिजओ कि इमं जुचं ॥

तरचूडामणेस्व दावनेति न कोऽपि गुणगणं गणयितुम् । मत्स्यस्तदशेषेऽपि परिजने मत्स्येव करमा ॥
उष्टमोजनस्यैवं त्यक्तं भोगे स्वया मम तनो । चूडामणी दारवोपयोगिनि मया ज्ञानम् ॥१९१॥
। शाय्यायां पुरषः प्रियेण ह्यो मया सह लोठन् । लोकेऽप्यैकैतीरितोत्तोरयोगे पुनर्ज्ञाता ॥१९४॥
तमत्यसं तस्मात्किञ्चिद् देदि मम नाय । दारुण दिव्यम् । मेनेकोऽपरा-पटहो बाधमानो विरमति मम ॥१९५॥
त्योर्ताणां मुक्तिं तथा निजनायं परिकथयिष्यामि । परपुरवदशनमिन्द्रजालमुत्सवं यथा जानाति ॥१९६॥
तानि नृपः कदा तत्कर्तव्यम्, भजति सा प्रभाते । कि पुनस्तत्, वीरमहता, वत् समनं भवेत् ॥१९७॥
एवं भवतिवति सको भविताऽऽष्टुच्छयः च तां देवीम् । विदितान्समपहृत्वाः सुमोऽन्यत्र गत्वा ॥१९८॥
अथ मनिमुदध्विन्तयति निशावसाने कथयति दिव्यवदन् । यद्येता न विमुच्यति तदा दुस्तरमम्माहं न्यसत ॥
इति भुञ्जं विन्तानुरय दौलायमानददयस्म । सुचिन्तय कालनेवदेने सरोदमम्बरुम् ॥२००॥
इति भुञ्जं परिबिन्तयति गुप्यस्त्वेषा मुनिधितं दिव्ये । दिव्यमति दिव्यवाण्या सुचितं मरुत्तदेव ॥२०१॥
इतनो विरितमातःकृत्यः शङ्खिण्या वरिजं पुरजं च । एतां विरमिदंस्वला प्रमणयेवं यथा सो भोः ॥
इत्येकमाता देवी दुःखोत्तरा जनमवातः । देव्या धृतः, सा भजति दिव्यगुह्यं जेनिये ॥२०२॥
इतिधितो मे तन्पुनस्तत्प्रमणकरतस्यापुनस्त सावदीम् । भजति जनः यदववचनमाधतः किमिदं सुतम् ॥

ओ देवि ! त्वयै त्वत्पद नमस्कृतादि दत्तमाणादिभिः । अविर्णाणमुनि उर्नीवर्गेषु न पश्यन्तः । गच्छतः ।

[illegible]

देवि ! तस्य सत्यं मया मया मया दत्तमानं विदम् । अविनिर्दिष्टं प्युष्यं मया देवेभ्यः न पारादमुतां गुरां ॥२१८॥
 अथापि प्रजापतिः तव देवि ! पृथिवीं उपरि दत्तानि । अथापि तव देवि ! पृथिवीं उपरि दत्तानि ॥२१९॥
 तस्यैव वायव्यदिशि तस्यैव वायव्यदिशि तस्यैव वायव्यदिशि तस्यैव वायव्यदिशि ॥२२०॥
 तस्यैव वायव्यदिशि तस्यैव वायव्यदिशि तस्यैव वायव्यदिशि तस्यैव वायव्यदिशि ॥२२१॥
 तस्यैव वायव्यदिशि तस्यैव वायव्यदिशि तस्यैव वायव्यदिशि तस्यैव वायव्यदिशि ॥२२२॥
 तस्यैव वायव्यदिशि तस्यैव वायव्यदिशि तस्यैव वायव्यदिशि तस्यैव वायव्यदिशि ॥२२३॥
 तस्यैव वायव्यदिशि तस्यैव वायव्यदिशि तस्यैव वायव्यदिशि तस्यैव वायव्यदिशि ॥२२४॥
 तस्यैव वायव्यदिशि तस्यैव वायव्यदिशि तस्यैव वायव्यदिशि तस्यैव वायव्यदिशि ॥२२५॥
 तस्यैव वायव्यदिशि तस्यैव वायव्यदिशि तस्यैव वायव्यदिशि तस्यैव वायव्यदिशि ॥२२६॥
 तस्यैव वायव्यदिशि तस्यैव वायव्यदिशि तस्यैव वायव्यदिशि तस्यैव वायव्यदिशि ॥२२७॥
 तस्यैव वायव्यदिशि तस्यैव वायव्यदिशि तस्यैव वायव्यदिशि तस्यैव वायव्यदिशि ॥२२८॥
 तस्यैव वायव्यदिशि तस्यैव वायव्यदिशि तस्यैव वायव्यदिशि तस्यैव वायव्यदिशि ॥२२९॥
 तस्यैव वायव्यदिशि तस्यैव वायव्यदिशि तस्यैव वायव्यदिशि तस्यैव वायव्यदिशि ॥२३०॥

एयं तु करंतीए संपज्जइ कहवि जइवि मह मरणं । पावभरभारलहुयत्तकारणं तंपि न यणिदं ॥२३१॥
 इय साहसमवलंबिय तुरियं गंतुण दिव्वभूमीए । दूखज्झियभुयदंढा सहासमवलं भणइ एवं ॥२३२॥
 जयउ जिणसासणमिणं महासईओ महणभांवाओ । इय पाडिहेरपयडाओ जत्थ दीसंति अज्जवि य ॥
 इय जंपिऊण चंपयमालापएसु पणमिउं भणइ । जयइ तुह देवि । सीलं निच्चलचित्ताए सम्मत्ते ॥२३३॥
 अज्जप्पभिइं ममावि हु सम्मत्तं हवउ तुह पसाएण । देवगुरुणो य जे तुह ते मज्जावि होंतु जाजीवि ॥२३४॥
 इय पडिबैज्जिवि सम्मं चंपयमालाकलंकमवणेउं । निचदुच्चरियं पयइइ दुक्कम्मावगमओ एवं ॥२३५॥
 जइ देवीए सईणं सिरौमणीए समं अभिरमंतो । विज्जासामत्था दंसिओ मए निवइणो पुरितो ॥२३६॥
 निवपरियणम्मि तह पुरजणम्मि सयलम्मि वइयो एसो । गमिओ परं पसिद्धि विज्जासामत्थओ वेव ॥
 अह तं पुच्छइ राया हेऊ को एत्थ तुज्ज, सा भणइ । मह कूडकवडदुकडकुडीए हेऊ किमन्नोवि? ॥२३७॥
 राया जंपइ जइ अवितहं तए दुक्कटं नियं कहियं । हेऊवि तह कहिज्जउ अन्नह नूणं ॥२३८॥
 कित्तियमित्तं एयं सा जंपइ दुक्कटस्स एयस्स ? । अणुहवियव्वाइं मए अज्जवि नरएसु दुक्कटाइं ॥२३९॥
 राया जंपइ एयं सिंचह रे रे कदंततिल्लेण । धिट्ठिमज्जवमुदा गलइ जेण मणभवणदाराओ ॥२४०॥
 जाव तहथिय फाउं समुट्ठिया किंकरा निवाएसं । चंपयमाला जंपइ ससंभमा ताव नरनाइं ॥२४१॥
 वारह वारह सामिय ! एए जा किंपि विज्जेमि अहं । रक्षा तहेव विहिए चंपयमाला इमं भणइ ॥२४२॥

एतत्तु कुर्यात्तः संपद्यते कथमपि यद्यपि मम मरणम् । पापभरभारलघुत्वकारणं तदपि न चानिष्टम् ॥२३१॥
 इति साहसमवलम्ब्य त्वरितं गत्वा दिव्यभूमौ । दूरोन्नीतमुज्ज्वला समासमर्तं मण्यतेवम् ॥२३२॥
 अयत्तु निनद्यामनमिदं महासत्यो महाप्रभावाः । इति प्रातिहार्यपकटा यत्र द्रव्यन्तेऽद्यापि च ॥२३३॥
 इति अल्पित्वा चम्पकमालापद्मो मगम्य मणति । जयति तव देवि । शीलं निश्चलचित्तायाः सम्यक्त्वे ॥२३४॥
 अद्यममृति मनानि एतु सम्मत्तं भवतु तव प्रसादेन । देवगुरवश्च ये तव ते ममापि भवन्तु यावज्जीवम् ॥
 इति प्रनित्य सम्यक्त्वं चम्पकमालायास्तद्वपनेतुम् । निजदुश्चारितं प्रकटयति दुष्पत्तावांगमत एवम् ॥२३५॥
 यथा देवता सतीनां शिरोमणिना मममभिरममणः । विद्यासामर्थ्याद् दक्षितो मया नृपतमे पुरुषः ॥२३६॥
 नृपरिजने तथा पुरजने मज्जेत्यतिष्ठत एव । गमितः परां प्रसिद्धिं विद्यासामर्थ्येन एव ॥२३७॥
 अथ तां दृष्ट्वा राया हेतुः कोऽयं तव, सा भणति । मम कूटकपटदुष्कृतकुट्या हेतुः किमन्योऽपि ? ॥
 राया जल्पति यथाऽप्रितयं तस्या दुष्कृतं निजं कथितम् । हेतुरपि तथा कथ्यतामन्यथा नृते विनश्यति ॥२३८॥
 विपत्त्याऽनेकेषु सा जल्पति दुष्कृतम्यतमम् ? । अनुमतिव्यानि मयाऽद्यापि नरकेषु दुःस्थानि ॥२३९॥
 राया जल्पत्येतां सिद्धां रे रे तस्यमाननैरेन । पृथुतात्प्रमुद्रा गलति येन मनोमवनद्वारात् ॥२४०॥
 राया जल्पति कर्तुं समुत्थिताः किङ्करा नृपादेशम् । चम्पकमाला जल्पति ससंभमा तावद् नरनाथम् ॥२४१॥
 राया स्वस्ति ! एतत्तु चम्पकमपि विज्जेयाम्यहम् । राक्षा तथैव विहिते चम्पकमालेऽं मणनि ॥२४२॥

तुम्हारिमाण सामिय ! विवेकवररणरोहणगिरीण । करुणारससरसीए किमिमीए जुत्तमिय काउं ? ॥
नियमाणयाएणचि परपाणे रक्खित्ठं भइएमा । को कुणइ जीवलोए पिय ! एवं मरणभीरुमि ? ॥

अधे च;—

निपदुपरियं इय मंरुदमि को पपदिउं तरइ एवं । जिणवयणं जस्स मणे न भावओ परिणयं होइ ? ॥
सोलीणा सावन्था जीए विसकंदली इमा आसि । ता वच्छउमिमीए जुत्तं एत्तो न दुइदाणं ॥२४८॥

उत्तं च;—

“साधमिकवत्तलताः कल्पलता सकलसंपदां मत्सेव । यस्मात्तस्मात्तत्रैव कृतधियः कुर्वते यत्नम् ॥”
जुत्ताजुत्तं जानइ देविधिय जंपिउं इय नरिंदो । चंपयमालाए समं संपत्तो नियमभवणमि ॥२४९॥
वल्वाइयावि निज्जुपट्टिया नित्थुणै इदिणं धम्मं । देवीइ संनिहाणे कुणइ य जइसत्ति गिह्विधियं ॥
पच्छायावद्वानलकवल्लिपट्टिया विसोवओगेण । अइ दुल्लहदेवीचि हु इच्छइ निपजीवियं चइउं ॥२५१॥
इय तीए वचसियं नाउमित्थं पूढामणीए म्हुमेव । तत्तो चंपयमाला संपत्ता तत्समीवमि ॥२५२॥
पुच्छइ किं तुम्ह करे पाएसु निवट्टिऊण सा भणइ । जं किपिमुणह तुम्हे, को हेऊ, मुणह जं तुम्हे ॥२५३॥
जंपइ चंपयमाला एयस्म न होइ एसं पट्टियारो । वज्जइ य अयसपट्टहो तिण्ह जुणहुज्जलकुलाणं ॥२५४॥
एवं एवं धम्मं कुणमाणा गमइ कइवि दियहाइं । पट्टियारमि जवार्य इमस्स समए कहिस्सामि ॥२५५॥
अवयारउवुयारपरायणाए परच्छिदपिणवसणाए । तुज्ज नमो तुज्ज नमो सफलीकपसुकुलजम्माए ॥२५६॥

सुम्मादशां स्यामिन् ! विवेकवररणरोहणगिरीणाम् । करुणारससरस्याः किमस्या युक्तमिति कर्तुम् ? ॥२४९॥
निजप्राणव्यागेनावि परमाणान् रक्षितुं बगद्वत्येषा । कः करोति जीवलोके पिय ! एवं मरणभीरी ! ॥२४९॥

अन्यथा, .

निजदुष्परितुमिति संकटे कः प्रकटयितुं क्षमोत्येवम् । जिनवचने यस्य मनसि न भावतः परिणतं भवति ? ॥२४७॥

जातिकान्ताः सावन्था यस्यां विषकन्दलीयमासीत् । तस्माद् वात्सल्यमस्या युक्तमिति न दुःखदानम् ॥२४८॥

युक्तायुक्तं जानति देव्येष जन्मिष्वेति नरेन्द्रः । चम्पकमालया समं संप्राप्तो निनकभवने ॥२४९॥

प्रमाजिंश्रपि निर्वृतद्वया शृणोति प्रतिदिनं धर्मम् । देव्याः संनिधाने करोति वययाशक्तिं गृहयुचितम् ॥२५०॥

पश्चात्तापद्वानलकवल्लितद्वया विषोषयोगेन । अयं दुर्लभदेव्यपि रक्षिच्छति निवर्जयितुं त्यस्तुम् ॥२५१॥

इति तस्याः स्वयंसिद्धं ज्ञात्वाऽत्र पूढामणिना लब्धेव । ततश्चम्पकमाला संप्राप्ता तत्समीपे ॥२५२॥

पुच्छति किं तव करे पादयोर्निपत्य सा भणति । यन् किमपि जानाति शृण्वं, को हेतुः, जानाति यं यूयम् ॥२५३॥

उत्पति चम्पकमालैतस्य न भवत्येष प्रतिहारः । वाघते प्रायशः पटहरयणां न्योस्तनोऽज्ज्वलकुलानाम् ॥२५४॥

एतमेवं धर्मं कुर्वाणा गमय तस्यपि दिवसानि । प्रतिहर उपायमस्य समये कथयिष्यामि ॥२५५॥

अपहरोपकारपरायणायै परच्छिद्रपिबानव्यसनायै । तुभ्यं नमस्तुभ्यं नमः सफलीकृतसुकुलजन्मायै ॥२५६॥

इय धरणिनिहितशिरा दुर्लभदेवी पुणो पणमिऊण । मह एए ग्रिय चरणा मरणं इय भणिय पुण्णं ।
भणइ तइच्चिय वयणं कस्सवि सुयणस्म सुयणु । सच्चवियं । जं अगुणेमुवि मत्तेमु हंति ॥२५॥
यतः—

“निगुणेप्पवि सत्त्वेपु दयां कुर्वन्ति साधवः । नहि संहरति ज्योत्स्नां चन्द्रधाण्डाल्वरममु ॥”
इय चंपयमालाए सह गुरुपीईए वड्डमाणीए । दुर्लभदेवीए निवो चमक्किओ चित्तए एवं ॥२५॥
सुकुलुप्पत्ती य गुणन्तुयां य सम्मं इमीए निव्वडिया । वयणस्स इमस्स तद्वा अन्योवि य परिणमो वड्डं ॥

“वरं ज्वालाकुले बह्मवह्माय निहितं वपुः । न पुनर्गुणसंज्ञते कृतः स्वल्पोऽपि मत्सरः ॥”
इय एवं सच्चत्यवि समुच्चइतो गुणेषु बहुमाणं । सविसेसं जिणयम्मे कुणइ पवित्ति पुट्टइनाहो ॥२६॥
तथाहि—

पइनगरं पइंगामं सच्चत्य जिणैसरण भवणाइं । कारेइ निययदेसे विसेमओ सुविट्ठियजणस्स ॥२६॥
भत्तिवहुमाणपुव्वं वसहिपयाणाइएसु किचेमु । नियअहिगारियलोयं पयट्टए समयनीईए ॥२६॥
साहम्मियवच्छल्लं परमंगं तिवसुइस्स तं कुणइ । सुणइ सिद्धंतसारं धरियस्स न मरणमाणवड्डं ॥२६॥
सच्चत्यवि धोसावइ पड्डहयपुव्वं अमारिसइं च । उम्मुक्कमुंकदंडं सावयलोयं करावेइ ॥२६॥
इय देवीए समेओ धम्मपरो पालए सुनीईए । रज्जमणवज्जकज्जे सज्जमई मयपमुज्जमई ॥२६॥
अह अन्नया कयाई पसवइ पुचं पवित्तसुमुहुत्ते । चंपयमाला पुव्वव्व दिणपरं अरुणकरवरणं ॥२६॥
वड्डाविओ नरिंदो पिपंवईयाए पुत्तजम्मैण । से दिन्नमंगलमो आभरणं मड्डपरिवज्जं ॥२६॥
तह सा दासत्ताओ सुक्काणत्तो य तह पढीहारो । जह जिणपूयापुव्वं वड्डावणयं करावेइ ॥२६॥

इति धरणीनिहितशिरा दुर्लभदेवी पुनः प्रणम्य । ममैतावेव चरणौ शरणमिति भणित्वा भूयः ॥२५॥
भणति स्वयैव वचनं कस्यपि सुजनस्य सुतनु । सत्यापितम् । यद्गुणेप्पवि सत्त्वेपु भवन्त्युपकारिणः सुनताः ॥२५॥
इति चम्पकमालया सह गुरुपीतौ वर्षमानायाम् । दुर्लभदेव्या नृपश्चमत्कृतश्चिन्तयत्येवम् ॥२५॥
सुकुलोत्सत्तिश्च गुणज्ञता च सन्मगत्या निष्पतिता । वचनस्यास्य तथाऽर्थोऽपि च परिणतो नादम् ॥२६॥
इत्येषं सर्वत्रापि समुद्रहन् गुणेषु बहुमानम् । सविशेषं जिनधर्मे करोति प्रवृत्तिं पृथिवीनाथः ॥२६॥
प्रतिनगरं प्रतिग्रामं सर्वत्र जिनेधराणां भवनानि । कारयति निजदेशे विशेषतः सुविहितजनस्य ॥२६॥
भत्तिवहुमानपूर्वं वसतिप्रदानादिकेषु कृत्येषु । निजाधिकाः शिलोकं प्रवर्तयति समयनीत्या ॥२६॥
साधर्मिकवात्सल्यं परमाङ्गं शिवमुखस्य तत्करोति । शृणोति सिद्धान्तसारं धृतस्य न मरणमाज्ञपयति ॥२६॥
सर्वत्रापि शोषयति पट्टपर्वममारिशब्दं च । उन्मुक्कमुल्लङ्घनं श्रावकलोकं कारयति ॥२६॥
इति देव्या समेतो धर्मपरः पालयति सुनीत्या । राज्यमनवशकार्यं सज्जमतिः स्ततमुद्यच्छति ॥२६॥
अपान्यदा कदाचित्सुते पुत्रं पवित्रं समुद्दत्तं । चम्पकमाला पूर्वेव दिनकरमरणकरचरणम् ॥२६॥
वर्धितो नरेन्द्रः पिपंवदया पुत्रजन्यना । तस्यै दत्तमङ्गलग्नमाभरणं मुकुटपरिवर्जम् ॥२६॥

तेषां तद्वत्ति विहितं पुरिते संप्रसिद्धं सञ्चत्य । पर्यविचदृष्टोहाप सौरियं तं पुरं पि कयं ॥२७०॥
 मासमि अद्वयंते नामं पुत्तस्स सुहमुत्तमि । सुवणाणंदोत्ति कयं महाविभूषणं भूषणा ॥२७१॥
 संगयकलाकलावो वित्तुओ सपल्लोयमणहरणो । सुवरायणं रायणं ठाविओ सो नरिदेण ॥२७२॥
 ततो कमेण पुत्तो जाओ बीओवि कुमरकरिसीहो । दुहियावि तद्वा एवका जयमुंदरिनामिया जाया ॥
 इय वधंते काले चंपयमालाप-नियपई भणिओ । समओ एस नरेसर ! वयमग्गे गयपुसिण ॥२७३॥
 तो भणइ निवो जुत्तं भणियं तुम्हेहि वित्तु कम्मवत्ता । तुहमुहकमलविलोयणतिगिओधिप अज्जवि मयच्छि ! ॥
 तो पइ तं सा जंपइ मा जंपसु पाह । एसिं वयणं । अणुसाससु अप्पाणं इमेण अणुमामणकमेण ॥२७४॥
 तथा;—

ही ही निर्हीन रे जीव ! पाविडं मणुयनम्ममवि दुलहं । हारसि रमणीण कए जाण का धंगिमा नाण ? ॥

तथाहि;—

ज मग्गे तं बाहिं जं बाहिं तं हविज्ज जइ मग्गे । रमणीतणुस्स ता होज्ज दुम्विवारा सुणयकाया ॥२७५॥

किं रमणीयं रमणीतणुस्स चम्मट्टिरुहिरमयस्स । सुचंनपुरीसनमावगाविमणंनगंधम ॥२७६॥

मयणअमुद्धिरदुल्लल्लिपभित्तुमुमल्लनिवत्तभट्टीहि । सो विज्जइ ओ गिज्जइ रमणीरमणीयतणुपागे ॥२७७॥

जइ अणुरज्जसि तरुणीयणमि नइ जइ जिणिदधम्ममि । तो तेजेवं भवेणं भवत्तयओ तुह भरे जीव ! ॥

फो अणुराओ का तम्मि भट्टिमा बट्टहम्मि रे जीव ! । जम्मि चन्धो मन्धावो मयणमिव गटिनद्वारा ! ॥

तथा सा दासत्वाद् मुक्ताऽऽकृत्य नथा प्रतीहारः । यथा जिनपूजापूर्वं कर्त्तव्यं कारय ॥२७८॥

तेनापि तथेति विहितं प्ररुपान् संमिष्य सर्वत्र । ध्वजविहददृष्टोभया घोभिनं सप्तरमवि कृतम् ॥२७९॥

मासेऽतिव्रजन्ते नाम पुत्रस्य क्षुममुहंते । सुवनानन्द इति कृतं महाविभूषणा भूषतिना ॥२८०॥

संगतकलाकलावो वृत्तयुतः सकललोचननोहरणः । सुवराजपदे राजेव स्थापितः स नरेन्द्रेण ॥२८१॥

ततः क्रमेण पुत्रो जातो द्वितीयोऽपि कुमारकरिसिंह । दुहित्यापि तथैका जयमुन्दरीनामिका जाया ॥२८२॥

इति व्रजति काले चंपयमालया निजपतिर्भणितः । समय एव नरेधर ! मनमार्गे गुरुरराणां ॥२८३॥

ततो भगवति गृपो युक्तं भणितं सुध्यामिः किन्तु कर्मवत्तान् । स्वमुक्तकमलविलोचनवृषि एवाद्यापि क्षणात् ॥

ततः मनि तं ॥ अल्पति मा अल्पीनांथ ! ईदृशं वचनम् । अनुदाध्यात्मानमनेवानुशामनकमेण ॥२८४॥

ही ही निर्हीन रे जीव ! प्राप्य मनुजजन्मुपि दुर्लभम् । हारसि रमणीनां कृते दासतां वा बहिष्काताम् ॥

मइ मध्ये तइ बहिर्यइ बहिर्यइ भवेयदि मध्ये । रमणीनोस्ततो भवेयदुनिवाराः सुवच्छायाः ॥२८५॥

किं रमणीयं रमणीतनोऽयमास्थिरपिरमयस्य । मूयान्त्रपूरीचनमावगावितपंनचय ॥२८६॥

दनाधंसनशीलुर्ललितभित्तुमुमहातीस्त्रभट्टिभिः । स विष्यति हो मृष्यति रमणीरमणीयतणुपागे ॥२८७॥

मांशुरजसि तरुणीने तथा यदि जिनद्वयमे । ततम्येनैव भवेन मयस्यस्यव भवेज्जइ ! ॥२८८॥

अदच्छिपिच्छिरीहि अवलाहि विचलविवेयेनेहाहि । असुद्गुरुकुट्टियाहि वि भंसिज्जंति मत्ताओ ॥
 ताण कुसिज्जउ लीहा जीहा विउसाण धुणउ किं ताण । पुरिसायावरणं चिंत्तापुरिसाणव नत्तं
 ही ही ! अणज्जकज्जपस्स रे जीव ! तुज्झ किं भणिमो । जिणसासणं पि कहमविलुद्धं हारेसि सुदिणः ।
 जं विसएमु पसज्जसि भंजसि सुहसीलेगुरुयवणराई । मत्तकरिण्व न चेवसि देसणतिवत्तं कुसरहारं ॥२८॥
 बहंतरम्मि भुट्टं हे हियय ! हयास ! जिणमयं लद्धं । विसयमुहाई वंछसि जीयट्ठां पियसि हायने ।
 विसयारिओ सि धत्तूरिओ सि मोहेण किं उगिओ सि । विसएमुवि जं सुवत्तं ॥ सिरं ॥
 पी ! तुज्झ चंगिमा तुंगिमावि धी ! पी ! गुणाण माहण्यं । जं किर लद्धविवेओवि ववत्तसे भुंजिं
 विमया विमं विसया असिज्ज विसया मसिज्ज मभेसु । मय्यारणहेयणकारणाउ जममपलगाओ
 ता खणमवि न खणं ते विसएमु मणो करिण्व रे जीव ! । सुरचावचंचले जीयियम्मि विसएमु कावत्ता
 इय लवत्तमगं काउ सयावि साएज्ज भवत्तं खं तु । जेण जरमरणहरणं संवेगरमायणं लहइ ॥२९॥
 इय तज्जपणापमनसंरेवमुच्छलंतयणपुलओ । चंपयमालं सप्पणयनिभं भणइ नरनाओ ॥२९॥
 मिज्जगकहमाओ तइ उद्धरिं पयहिओ पुत्तिं । जइ इपरमवसुहकारणेसु अइ उज्जओ जाओ ॥२९॥
 रज्जपुरापरणारमे मंसइ पत्तेवि पुत्तरयणम्मि । पुत्तमवन्मासाओ रागानलदाहविहुरस्स ॥२९॥
 निपमुत्तरागगगगमुत्तमं मंयेपरसज्जलुणीओ । पल्लथिओ मपोवरि रायपपायं अवणेउं ॥२९॥

षोडश्यागः किं तस्मिन् मद्रत्वे वाउभ्ये रे जीव । तस्मिंश्चक्रः सद्भावो गगन इव तद्विषयकारः ॥२८॥
 अर्वादिद्वन्द्वीरवकाभिर्विचलविवेकस्नेहाभिः । अशुचिगुरुकोट्टिकाभिरपि ये भ्रंयन्ते सत्त्वान् ॥२८॥
 लेशा मय्यं रेगा जिह्वा विदुषां स्नौतु किं तेषाम् । पुण्यावरणानां चयापूरुषाणामिव मरणान् ॥२८॥
 ही ही ! अनायकावर्जकस्य रे जीव ! तव किं भणामः । जिनशासनमपि कथमपि लब्ध्वा हारयामि ।
 इदं दिवेषु मर्त्येण मनसि श्रुमदीकगुरुवनराजीः । मत्तकरिण्व न चेनसि देशनानीश्याङ्गुशमहारम् ॥२८॥
 कर्मणो भट्टं हे हियय ! हयास ! जिनमयं लब्ध्वा । विषयमुत्तानि वाञ्छसि जीवितायं पियसि ।
 विषयस्येति पण्डितोऽपि मोहेन किं वा वथितोऽसि । विषयेष्वपि यस्मात्तयं मार्गमपि रे जीव ! ।
 रिक्तं चिन्तनं तद्विमानं विविग्गु गुणानां माहात्म्यम् । वक्त्रिण लब्धविवेकोऽपि ध्येयव्यसि मोहं
 विषयवत्तमि विषयान्मिनिव विषयान्मविमिव मन्यस्य । मनिवातनच्छेदनकारणाप्युतो मनिनकरणात् ॥२९॥
 तज्जपणापमनसंरेवमुच्छलंतयणपुलकः । चम्पकमालां सप्पणयनिभं भणति मरणावः ॥२९॥
 इय लवत्तमगं काउ सयावि साएज्ज भवत्तं खं तु । जेण जरमरणहरणं संवेगरमायणं लभन् ॥२९॥
 इय तज्जपणापमनसंरेवमुच्छलंतयणपुलकः । चम्पकमालां सप्पणयनिभं भणति मरणावः ॥२९॥
 मिज्जगकहमाओ तइ उद्धरिं पयहिओ पुत्तिं । जइ इपरमवसुहकारणेसु अइ उज्जओ जाओ ॥२९॥
 रज्जपुरापरणारमे मंसइ पत्तेवि पुत्तरयणम्मि । पुत्तमवन्मासाओ रागानलदाहविहुरस्स ॥२९॥

[illegible][illegible]

दुल्लहदेवीचंपयमालापमुहाहिं सयलदेवीहिं । आसीसामुहलाहिं तस्स कओ अंखवयक्तेवो ॥३११॥
 भणइ य चंपयमाला क्रमागयं जाय ! रज्जरिणमेयं । तद् संक्रमियं पिउणा नित्यरियव्वं पयत्तेण ॥३१२॥
 पुत्तय ! लोए भवंति अंत्यसत्थेसु तिभि पुरिसत्त्या । तेसुंषि अत्यकामा धम्माउच्चिय लहिज्जंति ॥३१३॥
 परमत्थम्मि उ सुच्चिय मोक्खस्सवि कारणं न उणइयरे । जं ते निसेविषा भवदुहिक्केउं भवंति तओ ॥३१४॥
 पुरिसत्त्यत्तं किं तेसु, होइ धम्मोनि वच्छ ! पुरिसत्त्यो । सोच्चिय जो खलु भणिओ जिणेहिं गयरायदोत्तं ॥
 ता वच्छ ! तए अप्पा पयट्टियव्वोऽपमत्तचित्तेण । तह नियवच्चसमाणो लोओवि जिणिंद्धम्मम्मि ॥३१५॥
 नय रायधम्मवाहाए होइ एसोवि, तंत्यवि पैयत्तो । नो मोत्तव्वो रेहइ जेण अवत्थोच्चियं सव्वं ॥३१६॥
 सव्वकलाकुसलस्सवि पत्तद्वरसवि जिणिंद्धम्मम्मि । जा तुह सिक्खा सव्वं अवचनेहस्स तं ललियं ॥
 इय तीसे उवपस्से पाउं संवणंजलीहिं अमयंव । सुवणाणंदनरिंदो उट्ठेउं पणमइ नरिंदं ॥३१७॥
 तह देवीओवि, तत्तो तेणाणुगओऽरिकेसरिनरिंदो । देवीहिं परिपणेण य वंदइ गंतुं मुणिदपए ॥३१८॥
 तहं गिण्हइ अक्खेयेण मोक्खसोक्खाभिकंखिरो दिक्खं । चंपयमालापमुहावरोहरमणीहिं परिपरिओ ॥३१९॥
 पब्बाइया सुलसावि हु तीए गुरू संकरोवि सयलेण । सह परिपणेण गिण्हइ दिक्खं गुरुगयमूलम्मि ॥३२०॥
 चंपयमालापभिं अज्जाउ समप्पियाउ मयहरीए । सिरिआणंदमिरीए संजयसिरीएव्व पच्चक्खं ॥३२१॥
 भुवणाणंदनिओवि हु वंदेउं जिणवरं मुणिदे य । संपत्तो नियभवणं हरिसविसायाउलो घणियं ॥३२२॥

दुल्लहदेवीचम्पकमालाप्रमुखाभिः सकलदेवीभिः । आशीर्मुखराभिस्तस्य कृतोऽस्ततः । ॥३११॥
 भणति च चम्पकमाला क्रमागतं जात ! राग्यर्णमेतत् । त्वयि संक्रमितं पित्रा निस्तीरितव्यं प्रयत्नेन ॥३१२॥
 पुत्रक ! लोके मण्यन्तेऽर्थशास्त्रेषु त्रयः पुरुषार्थाः । तेन्यप्यर्थकामौ धर्मादेव लभ्येते ॥३१३॥
 परमार्थतस्तु स एव मोक्षस्यापि कारणं न पुनरितरौ । यतौ निषेवितौ भवदुःखकहेतू भवतस्ततः ॥३१४॥
 पुरुषार्थत्वं किं तयोः, भवति धर्माऽपि वस्तु ! पुरुषार्थः । एव यः खलु भणितो जिनैर्गतरागद्वेषैः ॥३१५॥
 तस्माद् वस्तु ! त्वयात्मा प्रवर्तितव्योऽपमत्तचित्तेन । तथा निजापत्यसमानो लोकोऽपि जिनैर्द्धर्मैः ॥३१६॥
 न च राजपर्मबाधया भवत्येषोऽपि, तत्रापि प्रयत्नः । नो मोक्षतव्यो राजते येनावस्थोचितं सर्वम् ॥३१७॥
 सर्वकलाकुशलस्यापि बहुशितिनस्यापि जिनधर्मं । या तव शिक्षा सत्यमपत्यस्नेहस्य तदललितम् ॥३१८॥
 इति तस्या उपदेशान् पीत्वा भवणाञ्जलिभ्याममृतमिव । भुवनानन्दनरेन्द्र उत्थाय प्रणमति नरेन्द्रम् ॥३१९॥
 तथा देवीरपि, तवस्तेनानुगतोऽरिकेसरिनरेन्द्रः । देवीभिः परिजनेन च वन्दते गत्वा मुनीन्द्रपादान् ॥३२०॥
 तथा गृहात्येतं गं मोक्षसौख्याभिकाङ्क्षनशीलो दीक्षाम् । चम्पकमालाप्रमुखावरोधरमणीभिः परिकरितः ॥३२१॥
 प्रकृतिरयं सुलसापि हि तस्या गुरुः शङ्करोऽपि सत्त्वलेन । सह परिजनेन गृहाति दीक्षां गुरुपादमूले ॥३२२॥
 चम्पकमालाप्रभृतय आर्थाः समर्पिता महत्तरायै । श्रीआनन्दश्रियै संयमश्रिया हवं प्रत्यक्षम् ॥३२३॥
 भुवनानन्दनरेन्द्रोऽपि स्मृतुं बन्दिता जिनवरं मुनीन्द्रांशु । संप्राप्तो निजभवनं हर्षविषादाश्रुतो पादम् ॥३२४॥

चित्ता तमो किमेवा नयरी असा गिरिपि अभयरे । अजे यते पपसा वे पिउणा भूतिया हुंता ॥३२॥
 नह गयणे रयणीए रहिये रयणीयरेण नहु सोहं । धरइ तथा नगरमिणं अहियं ताएण परिचर ॥३२॥
 कालेण गलियसोगो पालइ रज्जं जणाण कयचोअं । सिरिधुवणाणंदनिवो अक्रमियासेसरिउचको ॥३२॥
 अरिक्केसरिमुनिराजो राईदियसंति करइ गुनत्थे । सुत्तन्यतदुभयविज्जाओ कालेण गीमत्थो ॥३२॥
 सुरिपयम्मि गुरुहि ठविओ सह दिस्सिओ य सज्जो सो । मुनिसाधुणीण वग्गो परिवारत्तेणपुआओ ॥३२॥
 विदरंतस्सवि य तमो र्वाणयाइकम्मनपनिपरे । सज्जाणसेलसिहरे उइओ वरक्केवलदिणिदो ॥३२॥
 पटिबोहि वि भरियमणं सुइरं, आउसवयम्मि सेलेमि । आरुहिउं अरिक्केसरिगुरीयरमप्यं पत्तो ॥३२॥
 इहदेवीमुत्तसापमुहादि साधुणीहिं परियरिया । एकारस अंगाइ चंपयमालावि परिपट्ट ॥३२॥
 ठविआ पविनिणिणिए विहरइ वसुहाए विविटतवनिरया । निरयाइदुहरपरमवर्णिती भूरिभविषाणं ॥३३॥
 अट सा गुरुमुम्भुमचित्तोदियकम्ममन्, पेयावचसमुज्जमहंभियतमपटल ।
 सह अउज्जररणरमि स्ववगसेदि करावि, मोहमहोपहि लीलइ अइदुसक तरावि ॥३३॥
 परणुररतमगनियमंनररिउवल्लिण, निहुयणु नियवि समग्गु विनिम्मन्केवल्लिण ।
 तीतदिवसअणसणिण सुमाधुणिपरिगरिप, मोरसुठाणि अररोविण चंपयमाल ठिय ॥३३॥ ॥

॥ इति चम्पयमालाकथायां चम्पकमालाकथानकं समाप्तम् ॥

चम्पयनि ततः किमेवा नगर्यन्या गृहमप्यन्यतरन् । अन्ये च ते प्रदेशा ये विशा गृपितो अभयन् ॥३२॥
 गगनं रज्जन्या रहितं रजनीकरेण न दि द्योभाम् । धराति तथा नगरमिदमधिकं तातेन परित्यक्तम् ॥३२॥
 कालेण गलितसोकः पालयति राज्यं जनाना कृताभयम् । धीमुवनानन्दनूप आकाशान्तोपपरिपुचकः ॥३२॥
 केसरिमुनिराजो रात्रिदिवममपि कराति सुश्रार्थम् । सुश्रार्थतदुभयविज्जातः कालेन गीतार्थः ॥३२॥
 दे गुरभिः स्थापिनः सह दीप्तिनश्च सर्वं सः । मुनिसाध्वीनां वर्गः परिवारत्वेनानुज्ञातः ॥३२॥
 गोत्रि च ततः कृत्वा पातिकर्ममोनिहरे । सङ्घ्यानशैलसिखर उदितो वरक्केवलदिनेन्द्रः ॥३२॥
 ध्यं भविकनन मुचिरम्, आपुःस्ये दालेनीम् । आरुह्यारिक्केसरिसुरिः परमपदं प्रातः ॥३२॥
 वीमुलसाममुत्ताभिः साध्वीभिः परिकरिता । एकादशाह्वाणि चम्पकमालावि परिपटति ॥३२॥
 मवर्त्तिनीपदे विहरति वसुधामां विविधतपोनिरता । निरयाइदुःखपरम्परामपनयन्ती भूरिभविषाणाम् ॥
 सा गुरुमुश्रूपाविशोषितकर्ममला, बैयावृत्त्यसमुपमरुद्धतमःपटला ।
 पृथ्वीकरणप्रणेण क्षपकध्रेणि कृत्वा, मोहमहोदधिं लीलयाऽतिदुस्तारं तीर्त्वा ॥३३॥
 परततामाज्जितान्तरिपुपलेन, त्रिमुवनं हृष्टा सममं विनिर्मलकवलेन ।
 दिवसानदानेन सुमाध्वीपरिवरिता, मोहस्थानेऽशेषेण चम्पकमाला स्थिता ॥३३॥

“यद्गुरुरितरपणायं स्त्रीजनकमनीयमनभिमनीयम् । यत्साध्याज्यमखण्डं तत्सण्डं धर्मलाभेभ्योः ॥”

एवं च किसीए कहेगरेब, परमत्यओ फलेमोवखो । धम्मस्त सुचिचस्सेइ अचित्तो सो यजिणभणिओ ॥
 ततो अपत्तपुज्ये जिणधम्मे सम्ममापरं कुणइ । जेण इहलहरिरुं भवसमुदं लहुं तरइ ॥१६॥
 सो दुविण्णो कहिओ जिणेहि जियरागदोसयोदेहि । साधुगिहिमेपथिओ पदो य महव्वयाइओ ॥१७॥
 सीओ धारसमेओ मूलं दुण्हंति तेसि सम्मत्ते । तं संकाइविमुक्कं जीवाइतत्तरणं ॥१८॥
 सुरनरवरकयसेओ अरिइ देवो सुसाहुणो गुरुणो । इय सम्मत्ते पुचं तच्चिचरीयं तु मिच्छत्तं ॥१९॥
 भालयलमिलिपकरकमलसंपुटो विघनेइ सं साहुं । यणिसिहनासा नमिउं भयवं । पदपस्त अममत्वा ॥२०॥
 धीयस्मवि असमत्था तहावि तुह दमणं अयोहेति । पसिय सम्मत्तमिचो दिज्जत अग्गहाण जिणधम्मो ॥
 जइ जोगया सुणीसर ! अग्गहाणं अत्थि, नो सुणी भणइ । रयणाण महग्गणावि रपणनिईवि हुन किं ठाणं ? ॥
 इय भणिउणं सुणिणा करुणारसवासिपनकरणेण । आरोविणं विहीए सम्मत्ते ताण दोण्हंति ॥२१॥
 तइ कहिया तस्म गुणा सविन्थरं सारिया य दोसावि । तहारायाण कहिउं सुरनारयगुनखदुवराइ ॥२४॥
 सण्णओ सुणिवसरो तेविं य पत्ता निरिम्म मेइम्म । पिउणो कहेनि जइ अज्ज ताय ! जमुणानईहूत्ते ॥
 सम्मत्तमूलपसरिपसुद्धमहव्वयविसान्तखंभाओ । सण्णसरसमिहगुर्णीपरद्धसाहो दयपवाओ ॥२६॥
 सुरनरसुद्धमुमाहो गुणगंधदो न रागदवददो । सउणजणजणिपसरो मोवत्तफालदो खमाखो ॥२७॥
 भवगिम्हत्तविपनकपनिज्जुइदेसणसुसीयलच्छओ । पणयमणकप्पविहवी अग्गेहिं सुणिवरो दिहो ॥२८॥

पुनश्च इत्यास्तुगमिह, परमार्थतः कलं मोक्षः । धर्मस्य सुधीर्णम्येहावितथः स च निनभजितः ॥१५॥
 ततोऽप्राप्तपूर्वं जिनधर्मे सम्यगादरे कुरुत । येन दुःसहदरीहर्तं भवसमुद्रं कपु तरत ॥१६॥
 स द्विविधकल्पः कथितो जिनमितरागद्वेषमोहैः । साधुगृहिभेदमितः मयमथ महान्तादिकः ॥१७॥
 द्वितीयो द्वादशभेदो मूलं द्वयोरपि तयोः सम्यक्त्वम् । तच्छ्रद्धादिविमुक्तं जीवादितत्त्वभ्रदानम् ॥१८॥
 सुरनरवरकनसेयोऽर्हन् देवः सुमाधवो गुरवः । इति सम्यक्त्वमुक्तं तद्विचारीतं तु मिष्यात्वम् ॥१९॥
 भालनलमिलितकरकमलसंपुटो विजृम्भयति सं साधुम् । मणिसिहनासा सत्त्वा भयवत् । प्रमयायासमर्थो ॥२०॥
 द्वितीयायाप्यसमर्थो त्थापि न दर्शनममोषमिति । प्रसद्य सम्यक्त्वमात्रो दीयतामावाभ्यां जिनधर्मैः ॥२१॥
 यदि योग्यता सुनीधर । आद्यदोसस्ति, ततो मुनिर्भजति । रत्नानां महार्शानामपि रत्नमिविरपि हि न किं स्वानम् ॥
 इति भविस्वा मुनिना करुणारसवासिष्ठान्तःकरणेन । आरोवितं विधिना सम्यक्त्वं तयोर्द्वयोरपि ॥२२॥
 तथा कथितास्तस्य गुणाः सविस्तरं कथिताश्च दोषा अपि । तत्कारकाणां कर्षयित्वा सुरनारकमुत्सृज्यते ॥
 चत्पतिनो मुनिरूपमस्तावपि ॥ प्रसन्नै निमे गेहे । पितरं कपयतो यथाऽप्य ततः । यमुनानदीहूत्ते ॥२५॥
 सम्यक्त्वमूलपस्यतमुद्धमहव्वयविसान्तकल्पः । सण्णसरसमिहगुर्णीपरद्धसाहो दयमवालः ॥२६॥
 सुरनारसुद्धमुमाहो गुणगन्धादो न रागदवददः । साधुन (संज्ञ)जनननिउसाहो दोसकण्ठो लयाकः ॥२७॥

मोक्षमहातरुवीयं तेणं अम्हाणं हिययखित्तेशु । सम्मत्तं निहिऊणं सित्तं सद्धासुहजलेण ॥२९॥
तो सेट्ठी वेसमणो मणम्मि तुट्ठोवि पभणए एवं । जुत्तं तुम्हेहिं कयं जइ जणणीवहुमयं होदी ॥३०॥
तो ताणं जणणीए भणियं भो हिम्मगा ! जहिच्छाए । पुरपउरपरिसराइं सराइं सरियाण पुलिणाइं ।
इत्थागया गया इव निरंकुसा ममडिऊण सच्छंद । निक्खणिया निपहट्ठे किं नो चिट्ठेह रे दुट्ठा ! ॥३१॥
कोऽवसरो तुम्हाणं संपइ धम्मस्स सवणगहणेसु ? । मोत्तुं नियवाणिज्जं अन्नं नो किंपि कायव्वं ॥३२॥
तो जेट्ठो जणणीए सुणिउं वयणाणि जेपए एवं । न पुणोवि इमं काहं खमसु महं महपसाएण ॥३३॥
बीओ पुणो विचिंतइ करम्मि चिंतामणिं कहवि पच्चं । किं चयइ कोविओ कोवि कहवि नियजीयसिमेवि ।
केणवि कारहिणएणं अमयरसं पाइओ महारोगी । सो यं पइत्तणमणुहवइ लाघवं तेण रोगस्स ॥३४॥
तो तमणस्सपरायणपियजणवयणेण वमड किं रोगी ? । तो भणउ किंपि जणणी धम्मं न चएमि जांतेओ ।
पच्चं अपत्तपुव्वं सम्मत्तं जं मए इमं तस्स । चिट्ठउ जणणी इण्हिं बहवंधणमारणकरावि ॥३५॥
अन्नोवि कोइ सकइ जक्खो रक्खो न अहव सहसक्खो । चालिओवि । ॥३६॥
इय तीए निब्भओ सो गच्छइ जिणभवणसाहुवसहीसु । पूयइ वंदइ गिहजिणपडिमाउ तिसंभुवउओ ।
जिट्ठो भणइ जणणीएणिट्ठमेयं करेसु मा वच्छ ! । घरजिणपडिमापूया ताएण कयावि सा न ।
तं मणिरहो रहम्मी पभणइ एवं कयम्मि किं जणणी । अणुपत्तिया भविस्सइ इयं तुह भाओ न ॥३७॥

भवमीप्सतजनकृतनिर्वृतिदेशनमुशीतलच्छायः । मणतजनकल्पवित्पी आवाभ्यां मुनिवरो हट्टः ॥२८॥
मोक्षमहातरुवीयं तेनापयोर्हृदयक्षेत्रयोः । सम्यक्त्वं निधाय सित्तं श्रद्धाशुभजलेन ॥२९॥
ततः श्रेष्ठो वैश्रमणो मनसि तुष्टोऽपि प्रमणत्येवम् । युक्तं युवाभ्यां कृतं यदि जननीबहुमतं भवेत् ॥३०॥
ततस्तयोर्जनन्या भणितं भो हिम्मकौ ! बहच्छया । पुरप्रचुरपरिसरेषु सरस्सु सरितां पुलिनेषु ॥३१॥
अप्रागनौ गणाविव निरंकुशौ भ्रान्त्या स्वच्छन्दम् । निष्वातो निजहट्ठे किं नो तिष्ठते रे दुष्टौ ! ॥३२॥
कोऽवसरो युवयोः संप्रति धर्मस्य श्रवणप्रदणयोः ? । मुक्त्वा निजवाणिज्यमभ्यक्तो किमपि कर्तव्यम् ॥३३॥
ततो ज्येष्ठो जनन्याः श्रुत्वा वचनानि जल्पत्येवम् । न पुनरपीदं करिष्ये क्षमस्व मां महाप्रसादेन ॥३४॥
उत्तरीयं पुनर्विचिन्तयति करे चिन्तामणिं कथमपि प्राप्तम् । किं त्यजति कोविदः कोऽपि कथमपि निजजीविनः ।
केनापि कारहिजेनामृतरसं प्रापितो महारोगी । स च प्रतिक्षणमुभयवति लाघवं तेन रोगस्य ॥३५॥
तत्रान्नं रोषरायणप्रियजनवचनेन वमतु किं रोगी ? । ततो भणतु किमपि जननी धर्मं न त्यज्यामि जीवन् ।
प्रतिमदासुवर्षं सम्यक्त्वं यन्मयेदं तस्य । निष्ठतु जननीदानीं वधवन्धनमारणकराणि ॥३६॥
अन्नोऽपि कोऽपि शक्नोति यश्चो रसो नाथवा सहसातः । मां चालयितुं चलितोऽपि प्रलयपतन इव ।
रति तस्या निर्भयः स गच्छति जिनमवनमाकुवसनिषु । पूजयति बन्दते गृहजिनप्रतिमासित्तं यमुपयुक्तं ।
एवमेव भवति जनन्या अन्तिमेतन् कार्यामां कय ! । गृहजिनप्रतिमापूजा तातेन कदापि सा न कृता ।

एवं च करंतेण एदिए दुरासयम्मि बहुमाणो । संजणिओ होज्ज मए निबंधेण दुवसलवखाणं ॥४३॥
जंपि तुम्हेहि चत्ता सुधम्मकिरिया इमीए वयणेणं । तंपि न जुत्तं जम्हा इमीए एसो न उवयारो ॥४४॥
किंतु इमो उवयारो जं जिणधम्मो ठविज्जाए एसा । तं ॥ सयं अचयंताण चेव संगच्छए नूणं ॥४५॥
किञ्च ।

न हु जिणधम्मो लब्ध पइजम्मं नेय तारिसो सुगुरु । तम्हा निस्संकं चिय कुण धम्मं किं च जणणीए ? ॥
किंच जणणी न जणणी पियावि न पिया न वंधवो वंधू । नय तं मिच्चं मिच्चं जं जिणधम्माउ भंसेइ ॥
धम्मोवि न सलु अत्तो रम्मो परमत्थओ इमं मोत्तुं । जं जीवदयामूलो सा जीवदया य नञ्जत्थ ॥४८॥
देवोवि जिणवरोच्चिय जो विन्धमसंभवेहि परिमुक्को । अत्ते तयागमेसुवि विन्धमसहिहा जओ भणिया ॥४९॥
किञ्च ।

जणणी जणओ जाया भायापभिईणि भवपरावत्ते । न हि समगमिति एत्तो अईयभवसंभवाणीव ॥५०॥
धम्माधम्माण फलं जम्मंतरसंघियाण पुण पयटं । रिद्धिसमुद्धारनिद्धणकुलसंभवओ जहासंखं ॥५१॥
जिट्ठो पमणइ को वच्छ ! पघओ, जं जिणेवि संदेहो । चिट्ठउ ता तद्धम्मो न ॥ कज्जं कारणाभावा ॥
एय संकायणपंके खुत्तं तं नाडं मणिरहो भणइ- । तुह खयरविसेणस्सव बहुदुइसहणं भवे शोही ॥५३॥
तथाहि;—

अत्थि सुप्रसिद्धविज्ञा विज्ञासाइगसइस्सनयचरणा । मंतसरोरुइसरसी देवी पञ्चावती नाम ॥५४॥
जिणभवणवहि बहुलवरइमीसरगिहव रयणइदं । अट्ठावयगिरिसिहरे तन्भवणं अत्थि रमणीयं ॥५५॥

तं मणिरयो रहसि प्रमणत्वेवं कृते खिल जननी । अनुवृत्ता भविष्यतीति तव मावो न ॥ युक्तः ॥४२॥
एवं च कुर्वतेतस्या दुराक्षय बहुमानः । संनमितो भवेद् मया निबधनं दुःखलक्षणान् ॥४९॥
यदपि सुप्ताभित्यक्त सुधर्माक्रियाश्रया यचनेन । तदपि न युक्तं यस्मादस्या एष नोपचारः ॥४४॥
किन्त्वयमुपचारो यज्जिनधर्मे स्थाप्यत एषा । तत् तु स्वयमत्यजतामेव संगच्छते ननु ॥४५॥
न सलु जिनधर्मा लभ्यते प्रतिब्रज्म नैव तादृशः सुगुरुः । तस्मान्नि-शङ्कमेव कुरु धर्मे किं च जनन्या ॥४६॥
किञ्च जननी ॥ जननी पितापि न पिता न धान्धवो बन्धुः । नच तन्मित्रं मित्रं यज्जिनधर्माद् भ्रंशयति ॥४७॥
यमोऽपि न स्खलन्व्यो रम्यः परमार्थत इमं युक्ता । यज्जीवदयामूलः सा जीवदया च नान्यत्र ॥४८॥
देवोऽपि जिनवर एव यो विभ्रमसंभ्रमेः परिमुक्तः । अन्ये तदागमेष्वपि विभ्रमसहिता यतो भणिताः ॥४९॥
जननी जनस्ये माया भ्रातृप्रभृतीनि भवपरावत्ते । नाहि समकं यन्तीतोऽतीतभवसंभवानीव ॥५०॥
धर्माधर्मयोः फलं जन्मान्तरसंचितयोः पुनः प्रकटम् । ऋद्धिसमुद्धारनिर्धनकुलसंभवतो यथासंख्यम् ॥५१॥
ज्येष्ठः प्रमणति को वत्स ! प्रत्ययो, यज्जिनेऽपि संदेहः । निष्ठु तावच्चद्रमो न हि कार्य कारणाभावात् ॥५२॥
इति शङ्कायनपङ्के मग्ने तं शान्त्वा मणिरयो भणति । तव स्वरविषेणस्यैव बहुदुःखसहनं भवे भविष्यति ॥५३॥

अस्ति सुप्रसिद्धविज्ञा विज्ञासाधकसहस्रनचरणा । मन्त्रसरोरुइसरसी देवी पञ्चावती नाम ॥५४॥

अह अमया कयाई येयइदनगाउ कमलविमलाण । विज्जाहरीण जुयलं संपत्तं तत्थ जिणमवने ॥५॥
 पूरप जिणपटिमाओ भत्तीए वंदिऊण विहिसारं । सारंगीगयगेयज्झणीए गायंति गीयाइ ॥५॥
 जिणनाहगुणपगरिससंबदाइ विसुद्धबंधां । सन्वत्तो ता सहसा उच्छलिओ बहलहलबोलो ॥५॥
 जय जयसरुम्मीसो अहमहमिगयाए पविसमाणाणं । विज्जाहराण चेइयहरम्मि जिणविबपूयद्दा ॥५॥
 तो तेण कलपलेण सारंगिरवम्मि अवलविज्जंते । पडमावईय भवणे गंतूणं ताउ गायंति ॥६॥
 अह गोयरीए हरिणा आगरिसिज्जंति मधुरसदेण । तह तग्गीयरयेणं सेणविसेणा दुवे सयरा ।
 पच्छमडिया निसुणंति ताण गेयज्झणीओ मधुराओ । जाणेरिसा झुणीओ होज्जा नण ताण ह्सीती ।
 इय धुदीए गंतुं पासंता ताण रुवरिदीओ । ईसाइव मयणेण समाहया तिवखवाणेहि ॥६॥
 तामोवि ताण रुवं पिच्छंतीओ तहाहया तेण । सारंगीओ कराओ पडियाउवि जइ न वेयंति
 अह ते नियमणएणं बाहरिया देवि जंति सट्ठाणं । नियहिययाणं ताणं हियएहि विणिमयंकाउं
 तामोवि तैरु गएरुं सहसा मुच्छानिपीलियच्छीओ । धरणीए निवडियाओ तो अणुकाए देवीए
 काऊणं पडणाओ भणियाओ जइ इमाण तुम्हेको । योवदियएहि भत्ता होही ता मुंचइ विसाए ॥
 सो ता महापताउत्ति जंपिउं हरिसपुल्लपत्तीरा । पत्ता जणपगिहम्मी मणेसु तैयिप बांतीमो ।
 ते य छट्ठमेण केजवि बलिया जा तत्थ ता अपिच्छंता । गयसत्त्वस्सा इय ठंति ताव देवी इमं भण्ण ।

विज्जमवनाइ बहिबहुत्तरनिरमीधरगूरमिव रत्नाइयम् । अष्टापदगिरिशिखरे तद्भवनमस्ति रमणीयम् ॥५॥
 अप्यन्वदा कदम्बि वैठात्मनगात् कमलाविमलबोः । विद्याधयोर्धुगलं संप्राप्तं तत्र जिनमवने ॥५॥
 पूजयित्वा जिनप्रतिमा मस्त्या वन्दित्वा विपितारम् । सारङ्गीगतगेयज्झनिना गायतो गीतानि ॥५॥
 विनयापगुणमङ्गलसंबद्धानि विगुह्यन्मानि । सर्वतस्तावत्सहसोच्छलितो बहलकलकल ॥५॥
 बहवराधोनिभोऽहमहमिकया प्रविशताम् । विद्याधराणां कैत्यगृहे जिनविम्बपूजार्थम् ॥५॥
 तत्पदेन कलकलेन सारङ्गीरवेऽपकल्पमाने । पद्मावया मवने गत्वा ते गायतः ॥६॥
 बभूवोवरी हरिणा आकृष्यन्ते मधुराध्वने । तथा तद्गीतारवेण सेनविषेणो द्वौ सचरौ ॥६॥
 अकल्पयित्वा शृणुमन्वयंगेयज्झनीन् मधुरान् । ययोरीदृशा ध्वनयो, मवेन्ननु तयो रूपमपि ॥६॥
 इति बुद्ध्या गत्वा वरवन्तौ तयो रूपद्वौः । ईर्ष्यैव मदनेन समाहता सीत्स्नवाणेः ॥६॥
 ते अत्र तयो कपं वरवन्तौ तदाहते तेन । सारङ्गीयौ करान् पठिते अपि यथा न नेततः ॥६॥
 अथ सौ निजवदनेन व्याहृत्य द्वावपि वातः स्वस्थानम् । निजहृदयोस्तयोर्हृदयान्यां विनिमयं कृत्वा
 ते अत्र तयोर्ललाटेः सहसा मूर्च्छानिमीलित्वा तयोः । वरण्यां निवर्तिते तयोऽनुग्रह्यया देव्या ॥६॥
 कृत्वा कल्पे कार्यते पद्मानयेर्धुगोरकः । स्नोद्विषयेभ्यो भविष्यति ततो मुच्यते विवादम् ॥६॥
 सन्ते अहमहम इति कल्पित्वा ईर्ष्यवृत्तिवत् । यान्ते वनकगृहे मनसोस्तावेव बहन्तौ ॥६॥
 सौ य कलकल केवली कलितौ कावलय ने अवस्थन्तौ । मन्मथस्यापि तिष्ठाम्नादेवम् भवन्ति ॥६॥

परिमित्य वरापिथिय न तत्तत्रो मय मणमि जिणधम्मो । ता जइ तदसग्गाई हुंनइ पावेमि तो ताओ ॥
 एव विसंजो पिथिय विं जिणधम्मणे मय परस्सणे । संदिदेणं, जेणइ परिचसो सो मय देवि । ॥७१॥
 तेणो पुणो पयंपइ सुसंनिविट्ठमि जुत्तिन्नरोहिं । अहरिचिन्तामणिक्कामपेणुक्कपुद्गमस्सरुवे ॥७२॥
 ते जिणधम्मो चत्ते संपज्जइ तेण नत्थि मय कज्जे । तुम्हारिसाण जइ पुण इय गितं जयइ ता मोहो ७३
 इदा मणमि पाहिं भित्ठि फाऊण जेणइ देवी । रे मूढ ! मयं मूढं जेणसि ता मरसि रे दुट्ठ ! ॥७४॥
 तो भणइ तुयं मरणं एकं दाउं स्वमा व न स्वमा वा । जिणधम्मो पुण चत्ते भवेति मरणाइणताइ ॥७५॥
 तो ता किइ अइण्णदा सेणं पिण्ण उप्पयइ गयणे । विजयपुरारामे तं ठविउं सीहासणे भणइ ॥७६॥
 नरं तुज्ज नैपस ! सुपुरिमसयरत्तपट्टपनीहस्म । ते स्वमसु कवट्टवणोहिं दूमिओ जं खणं एकं ॥७७॥
 ताओ अइवपामाओ तुज्ज हिययम्मि ताओ कज्जाओ । इह नपरे विज्जाहराणसुदादस्स तणयाओ ॥७८॥
 ताहिं च तुज्ज वेपाट्ठणम्मि पुत्तं मय पवन्नम्मि । मणियं महापसाउत्ति तो अहं जामि इय भणित्ठं ॥७९॥
 ताण गिहे मा वच्चा पिच्छइ ताओ य मयणविहाराओ । पिपरोहिं सद्दुवरोहिं धणियं अणुसोयमाणीओ ॥
 पिच्छइकयपट्टिवत्ती देवी जेणइ कइ गु वत्ताओ ! । ते मय वयणं बीसरिय इयवत्थं पवन्नाओ ? ॥८१॥
 तो इह आणिओ तुम्ह वट्ठो भणइ खेपरो को सो । दाहिणसेरारहककालपहुणो सुसेणस्सं ॥८२॥
 तुगदीयानामपेओ सेणो नामेण पुत्तवररयणं । एयागु साणुराओ उज्जाणे चिट्ठइ इहं व ॥८३॥
 तो नगस्सवमाणविप नरवरो महरिस्सं सविच्छइ । देवीए सह गंतुं आणइ तं करिवराखुदं ॥८४॥

अहमत्र यमाम्येव न तत्त्वतो मम मनसि जिणधर्मः । तस्माद्यदि तदसद्ग्रहं मुद्यतं प्रापयामि ततस्ते ॥७०॥
 अ त्रिषेणभिन्तयित्वा किं जिणधर्मेण मम परोक्षेण । संदिग्धेन, जल्पति परित्यक्तः ॥ मया देवि । ॥७१॥
 तेनः पुनः प्रतस्तरति सुसंनिविष्टे सुत्तिन्नरः । अपरितचिन्तामणिक्कामपेणुक्कपुद्गमस्सरुवे ॥७२॥
 न्निज्जनधर्मे त्यक्तेः संपद्यते तेन नास्ति मम कार्यम् । मुप्याहृतां यदि पुनरिति चित्तं जयति ततो मोहः ॥७३॥
 इदा मनसि परिभूट्टि कृत्वा जल्पति देवी । रे मूढ ! मा मूढो नल्पसि ततो प्रियसे रे दुष्ट ! ॥७४॥
 त भणति त्वं मरणमेकं दातुं स्वमा वा न स्वमा वा । जिणधर्मे पुनस्त्यक्ते भवन्ति मरणान्यनन्तानि ॥७५॥
 तः सा किंकिट्ठिक्का सेनं गृहीत्वोत्पतति गगने । विजयपुरारामे तं स्थापयित्वा सिंहासने भजति ॥७६॥
 मद्रं तव महायशः ! सुपुरुषजलदग्गममरेसस्य । तन् स्वमस्व कवट्टवचनैर्दावितो (दूनः) यस्सणमेकम् ॥७७॥
 ये कल्पावकाशे तव हृदये ते कन्ये । इह नगरे विवापराराजसुदंष्टस्य सनये ॥७८॥
 ताम्यां च तव संपादने पूर्वं मया प्रपले । मणितं महापसाद इति ततोऽहं यामीति भाजित्वा ॥७९॥
 तयोर्गृहे सा मज्जति परयति से च मदनविधुरे । पिण्णमां सद्दुःखाम्यां गाट्ठमनुशोचन्त्यौ ॥८०॥
 उत्तिगृहस्तमतिपत्तिर्देवी अरुपति कथं नु कस्ते ! । तद् मम वचनं विस्मृत्येयमवस्थां प्रपले ! ॥८१॥
 स इदानीतो युवयोर्विलुभः, मणति सेचरः कः सः । दाहिणधर्मेणारथचक्रवालप्रभोः सुषेणस्य ॥८२॥
 सुगृहीतानामपेयः सेनो नाम्ना पुत्रवररत्नम् । एतयोः सानुराम उपाये तिष्ठतीदृश ॥८३॥

ताओ तयवत्याओ तं ददुं अमयसिचपाउव्व । उवल्लद्धचेयणाओ तिरियच्छीओ पलोयंति ॥८५॥
 देवी भणइ नरेसर ! इमस्स लहुवंधुणा विसेणेण । गंतुणं नियनयरे सेणस्सइदारुणं वसणं ॥८६॥
 कहिउं जणओ जणणी सयणो तह परियणो पुरजणो य । दुहसायरम्मि हूदो नियमइकरिसद्धिण ॥
 निजवरमए ददत्तं सेणस्स असग्गहं मइम्मंसं । पयइंतेणं, ता जामि तत्थ तेसिं जणेमि पिइं ॥८८॥
 इय भणिऊणं देवी सुसेणखयरस्स सेणतणुकुसलं । कहिउं सवित्थरं तो सहसा अइंसणी जाया ॥८९॥
 पत्तो य सुसेणोवि हु पुत्तस्स अमंगलं पढिहणेउं । जिणभवणपूयपुव्वं वद्धावणयं पवट्ठेइ ॥९०॥
 नयरजणोवि समग्गो अचंदविसप्पमाणआणंदो । नच्चइ गायइ हसई य परोप्परं पुत्तपत्ताई ॥९१॥
 तं तह ददुं आणंदगुंदलं तो विसेणखयरोवि । भूविधम्मखगेहिं खंडिज्जंतो पुरजणेण ॥९२॥
 लज्जाभइलियवयणो ईसाविनडिज्जमाणचित्तो य । परिचत्तसयणसंगो भमिउं बहुएस्स देसेसु ॥९३॥
 अट्ठवसट्ठो संतो कालं कालंतरम्मि काऊण । भमइ चिरं संसारे पाएणं दुक्खिओ दीणो ॥९४॥
 सेणोवि सुसेणेणं जणएणं ठाविओ नियपयम्मि । वित्तविवाहो नियनयरमागओ चरिमसमयम्मि ॥९५॥
 सेणखयरोवि समग्गं विमलकमल्लाहिं विलसिउं सुचिरं । समए पुढं परिपालिऊण तह खयररापत्ते ॥९६॥
 उमप्यिऊण मिणनाहसासणं नासणं भवदुहाणं । रज्जधुराधरणत्थमं ठविउं कमलामुपं रज्जे ॥९७॥
 विमलकमल्लाहिं समं अघेणं परियणेण पउरेण । दिक्खं पालिय पत्तो सासयसोवखम्मि मोनसम्मि ॥९८॥

ततो नैरोत्सवमाश्रय्य नरवरः सहस्रं सविस्तारः । देव्या सह गत्वाऽऽनयति तं करिवारुहम् ॥८४॥
 ते तदवस्थे षट्पञ्चाशद्वनसिक्ते इव । उपलब्धचेतने तिर्यगश्च्यौ पलोकाते ॥८५॥
 देवी भवति नरेवर ! अस्य लघुबन्धुना विषेणेन । गत्वा निजनगरे सेनस्यातिदारुणं व्यसनम् ॥८६॥
 कर्षयित्वा जनको जननी स्वजनस्तथा परिजनः पुरजनश्च । दुःखसागरे तिस्रो निजमत्युत्कर्षहृष्टेन ॥८७॥
 जिनवरमते ददत्तं सेनम्यासदृष्टं मत्तिभ्रंसम् । प्रकटयता, तस्माद्यामि तत्र तेषां जनयामि घृतिम् ॥८८॥
 इति भागिनी देवी सुपेणखयरस्य सेनननुकुलैक्यम् । कथयित्वा सविस्तरं ततः सहसाऽऽदर्शना जाता ॥८९॥
 इत्यथ सुपेणोऽपि सत्तु पुत्रम्यामङ्गलं प्रतिहन्तुम् । जिनमवनपूषापूर्वं वर्षापनकं प्रवर्तयति ॥९०॥
 मगरादटोऽपि समग्रोऽप्यन्तविसर्गदानन्दः । नृत्यति गायति हसति च परस्परं पूर्णपात्रादिः ॥९१॥
 तै तथा षट्पाऽऽनन्दगुन्दलं ततो विज्जितसचरोऽपि । भूविधम्मसङ्गैः सण्डयमानः पुरजनेन ॥९२॥
 लज्जाभइलियवयन इत्याविनल्यमाननित्तश्च । परित्यक्तम्यजनसङ्गो भ्रान्त्वा बहुकेषु देशेषु ॥९३॥
 आन्तरात्तं सन् काठं काठान्तरे कृत्वा । भवति चिरं संसारे प्रायेण दुःखिनो दीनः ॥९४॥
 सेनोऽपि सुपेणेन जनकेन म्याविनां जिनदे । वृत्तविवाहो निजनगरमागनश्चरमसमये ॥९५॥
 सेनखयरगेऽपि सनं विमलकमल्लाभ्यां विष्टम्य पुनिरम् । समये पूर्णं परिपाल्य तथा साचरागमनम् ॥९६॥
 उमप्यिऊणं मित्रमवधुर्धनं न तनं भवदुःखानाम् । शान्त्यधुराधरणत्थमं इथापायित्वा कमलागुतं राग्ये ॥९७॥
 दिक्खं कम्मज्जाभ्यां जिनवज्जेन परिज्जेन पीरेण । दीर्घं पाठयित्वा प्राप्तः साधनमीदमे मोसे ॥९८॥

ता जिणधम्मो पचो संकाविसचासिणा वित्तेणेण । जं अणुभूयं दुक्खं तं तुह एवं कए होही ॥१००॥
 उअएसामयमेयं हियपम्मि न संक्रमेइ जा तत्स । तो मणिरहेणं बंधू उवोहिओ निग्गुणत्ताओ ॥१००॥
 भमिही संसारवणे दुइदवददो चिरात्त पायेही । जिणधम्मवोदिलाभं, इयरो चइऊण गिइवासं ॥१०१॥
 पालिपचरित्तधम्मो तेणेव भवेण सिवसुहं पचो । तम्हा निस्संक्रमणा सम्मत्तो आयरं कुणह ॥१०२॥

तस्माज्जिनधर्मे प्राप्ते राक्षाविपवासिना विप्रेणेन । यदनुभूतं दुःखं तत्तवैवं कृते भविष्यति ॥१०१॥
 उपदेशामृतमेतद् हृदये न संक्रमति यावत्तस्य । ततो मणिरधेन बन्धुरूपेक्षितो निर्गुणत्वात् ॥१००॥
 भविष्यति संसारवने दुःखदवदम्बधिरात् प्राप्स्यति । जिनधर्मवोदिलाभं, इतरस्य क्त्वा गृहवासम् ॥१०१॥
 पालितचारिश्रमस्तेनैव भवेन शिवमुखं प्राप्तः । तस्मान्निःशङ्कमनसः सम्यक्त्वात् आदरं कुरुत ॥१०२॥

॥ इति सम्यक्त्वद्वारे शङ्कोदाहरणे मणिसिंहमणिरयकपानकं समाप्तम् ॥

अमरं प्रपन्नं तं नन्दियदिययस्त सुन्दरस्तेव । जाम्बु धम्मन्भसो तप्पणामो य संसारो ॥१॥

संक्षेप:-

[illegible][illegible][illegible]

पता महाभरतं जलपानाद्वा नदीद्वं चन्द्रिण । दिष्टो तस्मिन्नाभो बहिं वयंते महासन्धो ॥१५॥
 तस्मिन् उवरी दिष्टो कस्मिन्तश्च मणिमज्जिज्जिओ । गुरुदण्डो लघुसन्धो तो तं पिच्छेवि लघुभाषा ॥
 भणइ इमाणं वंशव । गमणं सिल्लेमि कइदिउं रं । तो भणिओ जिद्वेण न एस तुह मसए आणं ॥१७॥
 लघुओ अण्णपटो गान्ददस्सवि मण्णविससेओ । स्वत्तिपज्जइ एसो न कम्म एयस्स ता मतो ॥१८॥
 इय भणिसारिएणवि आणं दाऊण कइदिया रेहा । तो जो गरुओ सण्णो सो न चल्ह तप्पएसओ ॥१९॥
 तो तप्पट्टीओ लघुओ उत्तरिउं पम्मुसोइ तं रं । नियदेइ एलेउं पुणोवि तप्पट्टिमारुहिओ ॥२०॥
 चन्दिओ य मण्णभावा बाहणसण्णो, इओ य इत्थीणं । गन्गाजिगस्यसरो वच्छलिओ भरियनहवितो ॥
 तो भणिओ जिद्वेणं वच्छ । समागच्छ रसस्वमारुहिउं । रस्वस्वो अप्पाणं एयाओ हरियजूहाओ ॥२२॥
 ज्वं य वित्तेण इयस्स भाविये मल्लिमियमहं मये । जं जन्ववसविरुद्धा इमस्मि अग्नीलिमा भाइ ॥२३॥
 ता पिच्छाओ एयं करिज्जं किं इमं जलं पिपइ । तह पीयस्मिवि किं होइ, ते तमो रूपत्तमारुद्धा ॥२४॥
 ततो मिदुष्टे कइज्जं पिद्वो करेऊण । कल्लहाइमुक्कन्दि ठावो नियपकुंमस्मि ॥२५॥
 सिद्धामिमुदं धावइ जूरवइ जाव ताव वच्छन्दिउं । सज्जियसओ स सीहो चदिओ कुंभत्थले तस्स ॥२६॥
 धुणिओ य तेण ततो पट्टिओ घरणीए प्रंपिओ करिणा । पाएण गयप्पाणो ततो हरितेण गुलगुलित्थं ॥२७॥
 करिणीहि कल्लहेइ य त्वणमेवकं हरितगुन्दलं वृत्तं । ततो अग्निस्सिपहि सरिओ सरिपादहो जाव ॥२८॥

मासि महारण्ये जलपानार्थं नदीद्वं चलिती । दृष्टस्तन्मध्याद् बहिर्वजन् महासर्पः ॥१५॥
 तस्य चोशरी दृष्टः कृष्णस्तुर्मणिमयूखविन्जितः । गुरुधौ लघुसर्पस्तत्पत्नं दृष्ट्वा लघुधृता ॥१६॥
 भगवत्यनयोर्बान्धव ! गमने स्नानयामि कृष्ट्वा रेणुम् । ततो अणितो ज्येष्ठेन नैष तव मन्यत आशम् ॥१७॥
 लघुकोऽतिमचण्डालपुटादिव गुरोर्विषवेगः । स्त्रिवज्जातिरेव न कामत्येतस्य तस्मान्मन्त्रः ॥१८॥
 इति तत्तिवारितेनाप्याज्ञां दत्त्वा कृष्टा रेखा । ततो यो गुरुः सर्पः स न चलति तस्मदेशात् ॥१९॥
 ततस्तन्मृष्टतो लघुरतीर्य ममुप्याति तां रेखाम् । निजदेहं लोठयित्वा पुनरपि तस्मद्वारुढः ॥२०॥
 चकितश्च तन्मभावाद् बाह्वनसर्पः, इतश्च हस्तिनाम् । गलगर्भिगुरुदण्ड उच्छलितो भूतनमोविवरः ॥२१॥
 ततो भणितो ज्येष्ठेन वत्स ! समागच्छ वृक्षमारुह्य । रक्षां आश्रयनमेतस्माद् दस्तिपूयात् ॥२२॥
 अन्यथ विप्रेनाप्य भावितं सलिलमिदमहं मन्ये । यज्जलवर्णविरुद्धाऽस्मिन्नतिनीलिमा भाति ॥२३॥
 तस्मात्पदयाव एतत्परिगृह्य किमिदं जलं पिबति । तथा वंतिऽपि किं मयवि, तौ तवो वृक्षमारुहौ ॥२४॥
 ततः सिद्धोऽस्त्वत् करिपूयं दृष्टः कृत्वा । कल्लमादिमुक्तपुरीषं स्थापयन्निजकुम्भे ॥२५॥
 सिद्धामिमुखं धारयि यूपपतिर्यावन् तावदुच्छस्य । सज्जितकमः स सिंहवदितः कुम्भस्थले तस्य ॥२६॥
 धुनितश्च तेन ततः पतितो घरण्या चम्पितः करिणा । पादेन गतमाणस्ततो हर्षेण गुलगुलितम् ॥२७॥
 करिणीभिः कलभैश्च क्षणमेकं हर्षगुन्दलं कृत्वा । ततोऽतिवृषितैः सहः सरिद्रुहो यावत् ॥२८॥

तो जूह्वं अग्ने होऊणं पाणियं परिक्रतेह । तो तिणयणमलनीलं तं दृष्ट्वा निवारिह ॥२९॥
 सच्चंपि तमो जूहं, सयं तु गच्छेह वणनिगुंजमि । तद्दृष्ट्वासास्त्रे मोडेहं विडविणो दाणे ॥३०॥
 पस्सवि, विसयापत्यं खिवेह नीरमि तवखणादेव । हरहासहारधवलं जायं तो निजिस नीरं ॥३१॥
 तो तं नियसमाए आहूयं इत्थिणा नियं जूहं । सिच्छाए पियइ जलं तत्कीलाए पकीलेहं ॥३२॥
 नीररिहं नीरामो मयं गइंदाण जूहमभत्थ । उत्तरिय तत्तरामो तीरे नीरस्स संपत्ता ॥३३॥
 सज्जनदियमरिच्छं सच्छमउच्छं जलं पिएऊण । तं ओसहीए वलयं धित्तुणं पत्थिया एत्थ ॥३४॥
 भागच्छंतेहि पदे मारुटिया णिज्जिया तहाणेने । विसयारियावि बहये उट्टविषा ओसहिस्सेण ॥३५॥
 तम्पज्जामो जिहो एम इह आगमो मह सगासे । कालइसियंपि मने जीवायेउं समत्थोति ॥३६॥
 तो मंदिमुमो पमगइ नरिहं ! सज्जीकरेसु मह मित्तं । काऊण मइ पसायं, लवले कणपस्स दारिप्पे ॥३७॥
 तो नेणोमहिस्सयं ओरविउं सायलेण सलिलेण । सो सुंदरो सुइत्थं सइसि जा छंतिओ ताए ॥३८॥
 मोरमनवयनाविपनिन्त्तदाहिव नीरविह्वं । सच्चसरीरे जाया फुट्टियाओ विंदुसंखाओ ॥३९॥
 मय कोरि मे रियेमो नामो जाया यनवरि गुणीदा । तो सोवि असज्जो मग्ग ॥४०॥
 तो ओसंते वेणहि वणहिओ कोरि आणिओ तत्थ । कहिया य होमपंदस्स मंतसत्तीरि तम्पसा ॥४१॥
 निपपाओ मग्गामो मावेवग्गियग्गामो मग्ग मुओ । अरयरिओ तुरयाओ सरीरियनानिपिणेण ॥४२॥
 तो वारणवेत्तिहं दग्गिमो मग्गेण मग्गपदप्पेण । मह पिच्छंतस्स तमो पडिओ धरणीए अपरो तो ॥४३॥

तो जूह्वं अग्ने होऊणं पाणियं परिक्रतेह । तो तिणयणमलनीलं तं दृष्ट्वा निवारयति ॥२९॥
 सच्चंपि तमो जूहं, सयं तु गच्छेह वणनिगुंजमि । तद्दृष्ट्वासास्त्रे मोडेहं विडविणो दाणे ॥३०॥
 पस्सवि, विसयापत्यं खिवेह नीरमि तवखणादेव । हरहासहारधवलं जायं तो निजिस नीरं ॥३१॥
 तो तं नियसमाए आहूयं इत्थिणा नियं जूहं । सिच्छाए पियइ जलं तत्कीलाए पकीलेहं ॥३२॥
 नीररिहं नीरामो मयं गइंदाण जूहमभत्थ । उत्तरिय तत्तरामो तीरे नीरस्स संपत्ता ॥३३॥
 सज्जनदियमरिच्छं सच्छमउच्छं जलं पिएऊण । तं ओसहीए वलयं धित्तुणं पत्थिया एत्थ ॥३४॥
 भागच्छंतेहि पदे मारुटिया णिज्जिया तहाणेने । विसयारियावि बहये उट्टविषा ओसहिस्सेण ॥३५॥
 तम्पज्जामो जिहो एम इह आगमो मह सगासे । कालइसियंपि मने जीवायेउं समत्थोति ॥३६॥
 तो मंदिमुमो पमगइ नरिहं ! सज्जीकरेसु मह मित्तं । काऊण मइ पसायं, लवले कणपस्स दारिप्पे ॥३७॥
 तो नेणोमहिस्सयं ओरविउं सायलेण सलिलेण । सो सुंदरो सुइत्थं सइसि जा छंतिओ ताए ॥३८॥
 मोरमनवयनाविपनिन्त्तदाहिव नीरविह्वं । सच्चसरीरे जाया फुट्टियाओ विंदुसंखाओ ॥३९॥
 मय कोरि मे रियेमो नामो जाया यनवरि गुणीदा । तो सोवि असज्जो मग्ग ॥४०॥
 तो ओसंते वेणहि वणहिओ कोरि आणिओ तत्थ । कहिया य होमपंदस्स मंतसत्तीरि तम्पसा ॥४१॥
 निपपाओ मग्गामो मावेवग्गियग्गामो मग्ग मुओ । अरयरिओ तुरयाओ सरीरियनानिपिणेण ॥४२॥
 तो वारणवेत्तिहं दग्गिमो मग्गेण मग्गपदप्पेण । मह पिच्छंतस्स तमो पडिओ धरणीए अपरो तो ॥४३॥

वाहरियं च मय सो न कोवि आगच्छई जणाभावा । तो नियगुहंआणाए मएवि सो उंजिओ तहवि ॥४४॥
 अनिचेहो दिहो मउचि सो भजिउं मए नयरा । आहूओ सयलजणो समागओ गरुयमापमिं ॥४५॥
 ऊणं सिवियाए विहिया निगमणपमुहसोहावि । तित्थाभिमुहं नीओ घणत्तरवेण तं सोउं ॥४६॥
 यहिओ पहियजुओ मुणिउं तूरस्स सरविसेसेण । पभणइ अहो ! अणाहो जीवंतो ढज्झिही वरओ ॥
 संघयणं सोउं पहियणं पेसिओ निओ पुरिसो । अहं सयासे अज्जवि पज्जालेमो न जाव चियं ॥४८॥
 तेणं गंतूणं सव्वयणं विग्गहावहं अहं । कहियं, भणिया यं तथा एमेव पटिक्खहं सुहृत्तं ॥४९॥
 णिपाण तुम्हं किर पटियाहं करिस्सए कोवि । एत्तो कण्हदिपणं भणिओ पहिओ जहा तुम्ह ॥५०॥
 लयमत्थि, सो भणइ अत्थि दहिसालिओपणकरंओ । भुत्तो सो तेण तओ सुत्तविउद्दुल्लव्व उट्टेइ ॥५१॥
 त्थ सुओ पट्टेहि उट्टविओवि हु तओ य अहंहेहि । तस्स सयासे नीओ वज्जनणवज्जतुरेहि ॥५२॥
 एसु पाडिओ तस्स तह य सयलेण सयणवगेण । जंजस्स आसि पासे आभरणं तेण तं दिप्पं ॥५३॥
 हेपण तओ भणिओ कण्हदिओ पसिय कहसु मह एयं । भुत्तो तए करंओ एयस्स विसं कां नट्टं ॥
 ज्वेवि विग्गहाउल्लहियओ पासट्टिओ जणो भणइ । जुत्तमिमेणं पुट्ठं ता तेणुत्तक्किउं वमिओ ॥५५॥
 आहल्लपुंओ इव करंओ नीलवज्जदुप्पिच्छो । तो जंपइ सव्वजणो अचित्तमाहप्प ! तुम्ह नमो ॥५६॥
 सुवपारी एसो परिओवि य इय ठविचि नियचिचे । अगउरवेण नीया दोविमए निययंगेहम्मि ॥५७॥

इत्थरणवम्पितेन दष्टो मूर्खेण गुरुदण्डेण । मयि पश्यति ततः पठितो परणामधरः सः ॥४१॥
 गृहत्वं च मया ततो न कौट्यागच्छति जनाभावान् । ततो विप्रगुर्वाङ्मया मयापि स योजितस्तथापि ॥४४॥
 विनिश्चेष्टो दष्टो मृत इति स मत्वा मया नगरात् । आहूतः सकलजनः समागतो गुरुराममीम् ॥४५॥
 त्वा शिषिकायां विहिता निर्गमनमुल्लसोभापि । तीर्थाभिमुखं नीतो घनत्तरवेण तं श्रुत्वा ॥४६॥
 पठितः पथिकस्ततो ज्ञात्वा तूरस्य स्वरविशेषेण । प्रभणत्यहो ! अनाथो बीकन् पश्यते वराकः ॥४७॥
 तस्तद्वचनं श्रुत्वा पथिकेन प्रेषितो निजः पुरुषः । अस्माकं सख्यदोऽप्यापि प्रज्वालयामो न यावच्छितान् ॥४८॥
 तस्तेन गत्वा तद्वचनं विस्मयावहमस्माकम् । कथितं, भणिताश्च तथैवैवैव प्रतीक्षस्व सुहृत्सम् ॥४९॥
 तं स्थितेषु मुग्धासु कित प्रतिकारं करिष्यति वरेऽपि । इतः कार्पटिकेन भणितः प्रपिच्ये मया तव ॥५०॥
 शम्भलमस्ति, न भणत्यस्ति दक्षिणाल्प्योदनकरम्बः । मुक्तः स तेन ततः सुमन्युत्वं इहोत्तिष्ठति ॥५१॥
 मम सुतः कट्टेरुत्थापितोऽपि सख्यं तनयास्माभिः । तस्य सख्यं नीतो बाधमानुनवपनुरैः ॥५२॥
 पादयोः पतितस्तस्य तथा च सकलेन स्वमनवर्गेण । यद् यस्यासीन् वार्षे आमरणं तेन तद् दत्तम् ॥५३॥
 पथिकेन ततो भणितः कार्पटिकः प्रसद्य कथय ममैतन् । मुक्ताम्बया करम्ब एतस्य विपं कथं नट्टम् ॥५४॥
 सर्वोऽपि विस्मयाकुलददयः पार्श्वस्थो जनो भणति । मुक्तमनेन शृष्टं ततस्तेनोद्गोषं वमितः ॥५५॥
 दालाहल्लपुञ्ज इव करम्बो नीलवज्जदुर्दरीः । ततो अल्पनि सर्वज्जोऽचिन्त्यमाहृत्य ! तुभ्यं नमः ॥५६॥
 परमोपकायेन पथिदोऽपि चेति स्थापयिष्या निजचित्ते । अनिगौरवेण नीतो द्राक्षीय मया निजगटे ॥५७॥

संभाणिऊण बहुयं सुवन्नक्त्याइएहिं वत्थूहिं । मोकलिओ सो पहिओ कप्पडिओ ॥ ११॥
 धरिओ कइवि दिणाइं संपइ पुण पट्टिओ सदेसम्मि । बोलाविउं य एण सह अहं ॥ १२॥
 एत्थवि निसुपा वत्तां जह दट्ठो सुंदरो विसहरेण । तो एस इहाणीओ मएत्ति सो भणइ सुदु कपो ॥ १३॥
 कप्पडिएणं तदेव य पउंजिओ पुच्चवन्नियपओगो । नहु येवोवि विसोसो संजाओ तस्स विसम्मि ॥ १४॥
 इयं जं विससमणट्ठा किज्जइ अन्नंपि तस्स तं सव्वं । होइ अणत्थफलं चिय अफलं वा जाए ॥ १५॥
 ता आदिओप्फुओ जा चिट्ठइ खेमचंदवणिप्पवरो । ता केणवि आगंतुं निवेइयं एरिसं तस्स ॥ १६॥
 जह चूपएक्खहिट्ठा दिट्ठो मुणिपुंगवो मए एको । नासग्गानिसियदिट्ठी अइधम्मिट्ठो परमजोणी ॥ १७॥
 तो नस्स पायमूले त्विप्पउ एसो भणिज्जउ एवं । जह सप्पदट्ठमेयं जीवावसु परमकारुणिय ॥ १८॥
 तो तच्चयणाणंतरमारोवेऊण पवरसिवियाए । नीओ साहुसयासं तयभिसुठं भणियमेयं च ॥ १९॥
 पन्नवसि दयाधम्मं जइ सम्मं भुणसि जिणमयरहस्सं । ता सामि ! मज्झ मिच्चं जीवावसु इयं ॥ २०॥
 नय किंपि भुणी जेइ जा ता जयस्सेण अवपरिय पत्ते । भणियं इमेण महायासज्जणकंकेल्लिणो ॥ २१॥
 भग्गं, तो नट्ठेणं इमस्स एयं कयं मए सव्वं । मुणिचरणरेणुतिलयं ता भाले कुणइ एयस्स ॥ २२॥
 पेजेमुत्तसि मुयइ विमवियणाए विणावि जत्तेण । जम्हा महाणुभावाण दंसणं सच्चइहरणं ॥ २३॥
 एगो महाणुभावो निस्संगो निम्ममो निरारंभो । मंततंताइविरओ निरओ निरयप्पहविमंभो ॥ २४॥
 ता तेणं रिट्ठणं कयं तरपेइ सोवि विसमुको । उट्ठेवं तस्सखणं चिय सुचविउदुल्लव विमइओ ॥ २५॥

संभाव्य बहु सुवन्नक्त्याइएहिं वत्थूहिं । विमुत्तः स पथिकः कार्पटिकः पुनर्निजं गृहे ॥ १८॥
 धृतः बन्धवि दिन्दनि संवत्ति पुनः प्रस्थितः स्वदेशे । गमयितुं चैतेन सहाहमत्र संपातः ॥ १९॥
 अत्रावि धुता वार्ता यथा दष्टः पुन्दरो विपरेण । तत्र एष इहानीतो मयेति ॥ भणति सुप्तु कृतम् ॥ २०॥
 कार्पटिकेन तदेव च प्रयुक्तः पूर्ववर्गितप्रयोगः । नच स्तोकोऽपि विशेषः संजातस्तस्य विपविषये ॥ २१॥
 हाति वद् विचंगमनार्थं क्रियतेऽप्यदुनि तस्य तत् सर्वम् । भवत्यनर्थकलमेवाकलं वा आपते किमपि ॥ २२॥
 तस्मात्तादीर्घादीनां वावतिष्ठति खेमचन्द्रवज्रिकमवरः । तावत्कंठाप्यागम्य निवेदितमीदृशो तस्मै ॥ २३॥
 एष चूपएक्खमात्रे दष्टे मुनिपुङ्गवो मयैकः । नाताग्रन्यस्तद्विपरिधर्मिष्ठः परमयोगी ॥ २४॥
 तस्मै च दष्टमे निव्यतामेव भण्यतामेवम् । यथा सर्वदृष्टमेतं जीवम परमकारुणिक ॥ २५॥
 तस्मै च दष्टमे निव्यतामेव भण्यतामेवम् । नातः साधुसकाशं सदभिमृष्टं भणितमेव च ॥ २६॥
 इष्टदृष्टिं दष्टमे दष्टिं तस्मै चानामि विनमरादृष्टम् । नरा स्वामिन् । मम मिरयं जीवयेति निराय ॥ २७॥
 त्वं विनतिं दष्टिं दष्टिं वावतावद् यत्तेणवर्तयं पत्रे । भणितमेव च महासम्मानकहेतुः शान्ता ॥ २८॥
 तस्मै च दष्टमे निव्यतामेव भण्यतामेवम् । मुनिचरणरेणुतिलकं तस्माद् भासे कृतैरप्य ॥ २९॥
 तस्मै च दष्टमे निव्यतामेव भण्यतामेवम् । यस्मान्महापुमानां दर्शनं सर्वदृष्टहरणम् ॥ ३०॥
 तस्मै च दष्टमे निव्यतामेव भण्यतामेवम् । मन्त्रवन्त्राशिषो नो निरतो निरयपथविमते ॥ ३१॥

तथाहि;—

“मणुजं भोयणं मुच्चा मणुजं सयणासणं । मणुजंति अगारंति मणुजं शायणं सुणी ॥
 मृद्धी शय्या प्रातरुयाय पेया मध्ये मक्तं पानकं चापराहे । द्राक्षाखण्डं शर्करा चार्धरात्रे मोक्षस्थाने शान्त्युपेयम् ॥
 अणुसोयप्यद्वानं इमं खु संसारकारणं परमं । इन्दियजयमि तम्हा सहलाई नाणचरणई ॥८७॥
 ता मित्त ! तुमं भुद्धो रीरीकणएसु तुल्लकयमुद्धो । वेरुलियकायतुल्लत्तजंपिरो तह हसिज्जिहसि ॥८८॥
 एवं निरुत्तरो सो कओवि मित्तेण सेमचंदेण । अन्नन्नईसणग्गहअसग्गहं नो परिच्चयइ ॥८९॥
 तो अन्नया कंयाई नीओ सूरिण पायमूलम्मि । ताणं च तेण कहियं तस्स सखं पुरा आसि ॥९०॥
 तो तेहि कहंतेहि धम्मं, पत्थावमाणिउं भणिया । कंत्वाए बहुदोसा कहा य एसा समारद्धा ॥९१॥
 तथाहि;—

वित्तसिंहं विपमयावहासियं विबुहविहियमणतोसं । तिदिबंव गोवइजुयं सिरिकलियं गयपुरं अरिय ॥
 दरिपारिसलहपसरस्स पावगो तत्थ अस्थि अत्थीणं । दालिददार्द्रहणिकपच्चलो भूवई राया ॥९१॥
 तस्स समीपे कोवि हु केपेयविसयाओ आगओ सुहडो । भुपमित्तवली मग्गइ सो लक्खं वरिसविचीए ॥
 तो भूवइणा भणिओ का सत्ती, सो भणइ मह नरिय । सत्ती कावि हु, सुकयं तु अरिय तं जेण दिट्ठो ॥
 तो तस्स खमापारी विन्नवइ नरेसरं पणमिऊण । मह पड्डणो गुणगणगुरुणो सत्तिदुगं इयरजणदुद्धं ॥
 हारेइ न संगामे तह पुद्धी कावि सा, इमो जीए । सत्तुं उप्पन्नविरोहकारणं पि हु पसाए ॥९३॥
 तो दाऊण पसायं किच्चिम्मत्तं समण्णिउं सिन्नं । विज्ञायलविसमपपसवासिणो समरवीरस्स ॥९८॥

मनोज्ञं भोजनं मुक्त्वा मनोज्ञं शयनासनम् । मनोज्ञेऽगारे मनोज्ञं ध्यायति मुनिः ॥
 अनुश्रोतः प्रस्थानमिदं सख्यं संसारकारणं परमम् । इन्द्रियजये तस्मात् सकळे ज्ञानचरणे ॥८७॥
 तस्माद् मित्त ! त्वं स्तलितो रीरीकनकयोः कृतसुखमूल्यः । वैदूर्यकाचतुल्यत्वजल्पिता तथा हंसिष्यसे ॥
 एवं निरुत्तरः स कृतोऽपि मित्रेण सेमचन्द्रेण । अन्यान्यदर्शनग्रहासदग्रहं न परित्यजति ॥८९॥
 ततोऽन्यथा कदाचिद् नीतः सूरिणां पादमूले । तेभ्यश्च तेन कथितं तस्य स्वरूपं पुरासीत् ॥९०॥
 ततस्तैः कथयद्विपर्ययं, प्रस्तावमानीय भणिताः । कथं प्राप्ता बहुदोषाः कथा नैवा समारम्भा ॥९१॥
 शूलशिराग्निहस्ततावमासितं विवृषन्निहितमनस्तोषम् । त्रिदिवमिव गोपनिपुतं श्रीकलिनं गन्धर्वमासीत् ॥
 दारिद्र्यशूलभ्रमरस्य पावकमन्त्रास्त्यार्थनाम् । दारिद्र्यदार्द्रहणैकपक्षलो भूपती राजा ॥९१॥
 तस्य समीपे कोऽपि सख्यं केनकविपयागतः सुमटः । सुममात्रवलो मार्गयति ॥ तत्सं वर्षवृत्त्या
 ततो भूषिता भणिताः का शक्तिः स भगति मम नास्ति । शक्तिः कापि सख्यं सुकृतं त्वत्सि ॥
 तत्सुखं सख्यं सख्यं विज्ञायति नरेश्वरं प्रणम्य । मम प्रमोर्गुणगणगुरोः शक्तिद्विकथितजनपुत्रम् ॥
 हारयति न संग्रामे तथा बुद्धिः कापि ना, अयं यया । अनुश्रुतप्रतिषेधकारणमपि सख्यं प्रसादयति ॥

श्रीवदो अक्षरमूरनिभियभिषवगस्त । स्रग्जयस्म रणेसु उवर्ति सो पेसिमो रक्षा ॥९९॥ -
 एसाणेतारमेव पत्तिमो सो विमो ससीमाए । तस्स विसज्जइ दूयं सो तं गंतु मणइ एवं ॥१००॥
 इदसुहदो तुह उवर्ति पेसिमो जरवरेण मृवण्णा । तो तस्स कुणसु सेवे जइ इच्छसि अप्पणो कुसले ॥
 भणइ तुज्ज जीहाउयेयं न हु कारवेमि दुवत्ति । तो गंतु इय पमणसु सोहदं मज्ज वयणेणं ॥१०२॥
 तो इमागउच्चिय ता पवित्तेउं कयंतवयणम्मि । जइ महसि ता पटिवत्तमु एत्थ विमो चेव दिणदसां ॥
 एणं पटिवयणे करिण तो सोहदो तमो चलिमो । पट्टिवर्द्धि मसिपो मिणियाइं दोज्जिणि वलाइं ॥
 सोहदेण भणिपा नियसुहदा मज्ज पिट्ठमायम्मि । परसिअवदारागोपम्मि मो चिट्ठइ नियंता ॥१०५॥
 पट्टिवर्द्धि चितइ उणेहिमो एम निपपसिसेण । तो भणिमो चय सत्थं अज्जवि एवरोमि तुह णजे ॥
 भणइ तुज्ज पाणा मइ रुढे अप्पणो चिय दुरवत्ता । मज्ज हरिस्स न गयं तुम्होइं मियाणज्जवेइं ॥
 देहरिय खच्छममं तेण ससिसेण तस्स एक्कस्म । पट्टिवमारदं एक्काल्मसकोवत्तगेण ॥१०८॥
 हाइं पट्टिण्णाइं तेहि सरिराउ तस्स उप्पिठ्ठिउं । जेहि चिय मुक्काइं इणंति तेसिं सरिराइं ॥१०९॥
 निपपहरणजज्जरदेहं भणम्मि तस्स सेअम्मि । उप्पाटिप आणाओ पट्टिवर्द्धि निपपमिअम्मि ॥११०॥
 देगाहिंयं च सज्जे पट्टरणआहरणवाइण्णाइंयं । गंतुणं तं पट्टि सज्जस्सं तस्म पिणूण ॥१११॥
 नाविऊण घाए पट्टिवर्द्धि फारिमो पडुसरीरो । सज्जस्सेणं मइ पेसिमो य नरनाइणामम्मि ॥११२॥

ओ दत्ता प्रमादं किञ्चिन्मात्रं समर्प्य तेनम् । विन्ध्याचलविषमप्रदेशापासिनः समरवीरस्य ॥९८॥
 जीवनेरतिप्रवरशूरनिर्धन्यभूयवर्गस्य । लब्धमयस्य रणेऽपि स प्रेवितो राज्ञा ॥९९॥
 दिशानन्तरमेव प्रस्थितः स त्विनः स्वसीमिन् । तस्मिन् भिन्नाति दूतं स तं गन्वा भयत्येवम् ॥१००॥
 मदमुभयस्योपरि प्रेवितो नाररेण भूषतिना । तनस्तस्य कृत्यं सेवां यदीच्छस्यारयनः कृतायम् ॥१०१॥
 भणति तव शिष्टाच्छेदं न खलु कारयामि दूत इति । ततो गत्वेति प्रमथ्य सौमटं यम वचनेन ॥१०२॥
 शैल्यमागत एव नाबन् प्रवेष्टुं कृतान्तवदने । यदि वग्रासि तदा प्रतीक्षन्वात्र स्थित एव दिनशकम् १०३
 तेन मतिवचने वरमिहे ततः सौमटस्तत्स्थितिः । पत्नीपतिरपि ससैन्यो विजिते द्वे अपि बले ॥१०४॥
 १: सौमटेन भणिता विजयुभयं यम वृष्टभागे । परसैन्यप्रदारागोपरे शोन्तिष्ठन परयन्तः ॥१०५॥
 पत्नीपतिविन्तयसुप्रेसित एव निजसैन्येन । ततो अग्नितल्यत्र शक्ययथापि रक्षामि तव प्राणान् ॥१०६॥
 भणति तव प्राणा मायि रक्षे आत्मन एव दूरस्थः । यम शूरेणं गजना कुम्भाकं शृगातल्यणान् ॥१०७॥
 रक्ष्य सन्त्रयमं तेन सैन्येन तमेवम् । मर्तुमारब्धमेवकाव्यनिकोपवशेन ॥१०८॥
 कानि पट्टरणानि सैः धरितान् तस्योद्ग्रहय । यैरेव मुक्तानि धनन्ति तेषां धरीरानि ॥१०९॥
 ते निजप्रहरणजर्जरदेहे भजे तस्य सैन्ये । उत्थायानीतः पत्नीपतिर्निजसैन्ये ॥११०॥
 रिमाहेतं च सर्वं प्रहरणामरणबाहनादिकम् । गन्वा तां पत्नीं मर्त्यं तस्य गृहीत्वा ॥१११॥
 अयिन्वा कानान् पत्नीपतिः धरितः पट्टुसरीरः । सैन्येन सह प्रेतिनश्च नरनाथपाथे ॥११२॥

विचारियं च को मह आपसो संपयंति तो रक्षा । सो चेव गहीयवेलो पल्लिवर् पेसिओ
 इकारिऊण सोहइसुहडो संभाणिओ बहुपयारं । उवलद्धसमरखुत्तंविमूयाउलियहियएण
 पुटो रक्षा कह तुह जाया अचन्धुया इमा सची ? । तो सो साहइ जह पडु ! संगामुहामरी विजा
 अत्य मह महाइमया दिचां सिरिजोगिणा जयंतेण । सा साहिवा विहीए तीए पभावो इमे तन्ने
 तं सोऊणं राया चितइ समरमि ताव निव्वडिओ । बुद्धीएवि माहणं निएमि इय चित्तं तो
 सुदियसमुग्गमपिय अहयया पाहुडं नरिदेण । उज्जेणिरायपासमि पेसिओ इय भणेऊण ॥११८॥
 अगं महिदराएण राइणा दूरदेसभावओ । न विरोइकारणं किपि तारिसं किंतु अप्पाणं ॥११९॥
 सो अग्हेवि य बहु पबिमोत्ति वहेइ मच्छरो गरुओ । ता नहमंसप्पीई जह संपजए तह करिआ
 आपमोत्ति भणेउं चलिओ पत्तो कमेण उज्जेणि । पडिहारमूइओ सो पविसइ नरनाइमत्याणे
 निपनिवभपियमुरियममुग्गयं दोइऊण निवपुरओ । पणमिय तत्रावियभासणमि उवविसइ तो
 उम्मुदिओ समुग्गो तम्मज्जे लद्धसमुग्गयं निपइ । अह तम्मज्जे दहुं भुइशिय चितइ नरिदो
 भान्णयमपदिपभित्ती आपेविरलोपणो जहा मज्ज । दप्पंयेणं तेणं ममे विहिओ तिरकातो ।
 ता देमिग्गामि फलं तम्म इमस्स य तदुत्तकारिस्स । तो दंसेउं भूई जंपइ किं द्य ? एयंति ॥१२०॥
 को भणइ लङ्गरओमो कारविओ नरपरेण तुम्हाणं । तप्पुअविभाग्हा भूई संपेसिया एसा ॥१२१॥
 नो ममो तो न तदणि पमोवयारइयहियओ । इकारिय आसणे इत्थं पट्टीए से वेइ ॥१२२॥

विचारियं च को प्रमोदः शान्तमिति ततो राक्ष । स एव गृहीतवेलः पत्नीपतिः प्रेम्णः स्थापितः ॥११८॥
 इकारिण्य सोहइसुहडः संभातिओ बहुपकारम् । उपलब्धसमरखुत्तंविमूयाउलियहियएण ॥११९॥
 पुटो रक्षा कहं तव जन्माज्यदुनेयं शक्तिः ? । ततो स कथयति यथा प्रमो । संगामोहामरी विजा ॥१२०॥
 अत्य मह महाइमया दत्ता श्रीयोगिणा जयन्तेन । सा साविता विधिना तस्याः प्रमोदोऽयं सर्वं ॥१२१॥
 तत्तु भण्वा रायं चित्तवर्ति समरं साधनं विनितं । बुद्धेरपि माहात्म्यं पर्यायीति चित्तियिवा ततः ॥१२२॥
 सुदियसमुग्गं पविशन्महं प्राप्नुते नरदेव । उज्जयिनीरागार्थं प्रेयिन इति मणिय्या ॥१२३॥
 अगं महिदरादेन राइणा दूरदेसभावान् । न विरोधकारणं किमपि सादरं किन्वाग्मानम् ॥१२४॥
 सो अहमं य बहु मन्वाहइ इति बनेने मम्मज्जे गुरुः । तम्मज्जगमांगदीनिपंथा संपपेने तथा हयं ॥१२५॥
 को भणइ लङ्गरओमो कारविओ नरपरेण तुम्हाणं । तप्पुअविभाग्हा भूई संपेसिया एसा ॥१२६॥
 नो ममो तो न तदणि पमोवयारइयहियओ । इकारिय आसणे इत्थं पट्टीए से वेइ ॥१२७॥

भयः य भयं यः पश्यन्म, नो भणः मन्त्रकान्तिः । इति पणपरम्मी विरोधो तुम्ह विषयम् ॥
 सो सो कस्यपदिगे पीरओ तन्वेव निवदणा नयो । यथाहरणतुंगमपभिः दाउं महपसाय ॥१२९॥
 नियमणहाणपुरितेग मंजुये अण्डिऊण इतिपुम्ह । तद् इयणाहरणं पाहुटम्मि एवं च उवसितं ॥१३०॥
 तद् भणियन्तो राया देसो फोमो य पञ्चिवं निधं । नियमिब मज्जतणयं कळे वावारियन्ति ॥१३१॥
 एसा विरदितओ सो एतो य कमेण गेयपुरे, इतो । सह सोहटेण पुत्ति भूवण्णा पेसिओ आसि ॥१३२॥
 ओ विग्ममहाणं पदं विप तेण चारो सन्तो । परिबहिओ नरवडणो सो पुण तस्सासि पचवयो ॥
 सह सो महिरनरयडराणपुरिमोवि सोहटेण सम । पण्यर नरनाहं उचियभासणे निविसिउं ततो ॥
 १ नियरगुपाहुदमण्डिऊण यणं महिरराणसम् । तद् माद्रइ जह भणियं, एतो संमाणितं रत्ना ॥१३५॥
 तदिपाहुटं समणिय विसज्जिओ नरवरेण इप तेसि । वडदिणरवड्ढमाणपगपाणं जेति दियहाई ॥१३६॥
 एसावि बुद्धिहुणं प्रोरिमयेयम् इप कन्तेऊण । सज्जोवि रज्जमारो निविसत्तो सोहटे सुहटे ॥१३७॥
 कन्तेय कययमाणो अरत्तियभाणो नरिदलोण । सो हुंजइ रज्जमिरी इमो य भूयानरिदस्स ॥१३८॥
 गुण्यकमाणयेरो अरियरुहां नरेवरयुवेरो । अत्थि अग्निपुरीए सो नं उवचरइ पच्छमं ॥१३९॥
 उपचारं तु पटिण्णइ इमाए बुद्धीए सोहटो तस । नरवरभूरकळं विणामियन् न ताव मए ॥१४०॥
 विनु इमोवि हु गण्णो राया अणुपत्तिओ इवइ एवं । गरुणार्णुविची न निष्फला होइ कयावि ॥१४१॥

ओ नम्यमानः स तन् तपेति प्रथमोपचारदण्डयः । आहूयासने हस्तं पृष्ठे तस्य ददाति ॥१२७॥
 मगति च भद्रं मम वाञ्छवन्त्य, स भणति सर्वकालमपि । इदानीं प्रगयपरं विंशत्येतन्न चिते ॥१२८॥
 इतः स पतितपद्मिगान् धृतमन्त्रैश्च नृपतिना उतः । वरदाभरणसुराद्रवधर्षितं दत्त्वा महामसादन् ॥१२९॥
 निम्नप्रधानपुरेण संयुक्तमर्षीयैश्च हस्तिद्विकम् । तथा इत्नामरणं भाभूते एतथोपदेशय ॥१३०॥
 यथा भणितव्यो राजा देशः कोदाश्च चतुर्विधं सैन्यम् । निगच्छति मदीयं कार्यं व्यापारयितव्यमिति ॥१३१॥
 राजा विशुष्टः स प्राप्तश्च क्रमेण गजपुरे, इतः । सह सौभतेन पूर्वं नृपतिना प्रेषित आसीत् ॥१३२॥
 यो विप्रमन्त्र्यान् प्रथममेव तेन व्यतिकरः कार्यः । परिकल्पितो नरपतमे स पुनस्तस्यासौत्मभ्यतः ॥१३३॥
 अथ स महेन्द्रनरपतिप्रधानपुरगोऽपि सौभटेन सम्य् । प्रणमति नरनाथमुत्तिनासने निविश्य ततः ॥१३४॥
 तजिप्रभुप्राभृतमर्षीयैश्च वचनं महेन्द्रराजस्य । तथा कथयति यथा भणितम्, इतः संमान्य राजा ॥१३५॥
 यद्विप्राभूतं समर्थं निश्लो नरवरेणेति तयोः । प्रतिदितप्रत्नमानप्रणययोर्धाम्नि दिवसानि ॥१३६॥
 राजापि बुद्धिबुद्धं वीरमेतन्मैत्रि कल्पितम् । सर्वोऽपि राज्यमारो निश्चितः सौभटे मुभटे ॥१३७॥
 सर्वत्र कृतप्रमाणोऽम्बलितोऽहो नरेन्द्रलोचन । स मुक्ते राज्यद्विषयितश्च मृतवितरेन्द्रस्य ॥१३८॥
 पूर्वकमाणयेरोऽपिबुद्धो नरेषाकुवेरः । अन्यरिदित्युर्ध्वं स तनुपचरति प्रच्छलम् ॥१३९॥
 उपचारं तु मनीष्यतनया बुद्ध्या सौमदस्तस्य । नरवरमूर्तिप्रकार्यं विनाशयितव्यं न तावन्मया ॥१४०॥
 किन्त्यमपि खन गरू राजाऽन्यतो भवन्त्येवम् । मुग्धगानपुत्तिं निष्फला अवति कदापि ॥१४१॥

तो भूर्वै कइयावि हु सम्मं नाऊण वइयरं एयं । चित्तेइ सुन्दरितो निम्मा ॥ १४३ ॥
 दावइय विसं उगं मओ य सो तेण तस्स आकंखा । एकस्मिन्नि पडिवक्खे एवं अइदाएणा जाया ॥ १४४ ॥
 तम्हा दइसम्पत्तो होउं अज्जेसु सिवसुहमणंतं । कंखाए विणडिओ पुण भमिहिसि संसारकंतारे ॥ १४५ ॥
 इय मुणिदेसणसवणा पडिबुद्धा पाणिणो बहू तत्थ । चित्तेइ सुंदरो पुण किमेस गलसोसणं कुणइ ॥ १४६ ॥
 सव्वेवि अभिमया मज्झ ताव सव्वे य पूयणिज्जा य । इय कयबुद्धो मरिउं भमिओ संसारवणगहने ॥ १४७ ॥
 सम्मं च सेमवेदो सम्पत्तं पालिउं निरइयारं । सोहम्मे उववन्नो कमेण पत्तो य निव्वाणं ॥ १४८ ॥

॥ इत्याकाङ्क्षायां सुन्दरकथानकं समाप्तम् ॥

ततो भूपतिः कदापि स्वसु सम्यग्ज्ञात्वा व्यतिकरमेतम् । चिन्तयत्यतिदुर्धर्षो निग्रहयोग्यश्चावरममयम् ॥ १४३ ॥
 दास्यति च विपमुग्रं मृतश्च स तेन तस्याकाङ्क्षा । एकस्मिन्नापि प्रतिपक्ष एवमतिद्राण्या जाता ॥ १४४ ॥
 तस्माद् दृढसम्यग्ज्ञात्वा भूयाऽर्जय शिवमुखमनन्तम् । काङ्क्षया विनशितः पुनर्भ्रमिष्यसि संसारकान्तारे ॥ १४५ ॥
 इति मुनिदेशनाश्रयणात् प्रतिबुद्धाः पाणिनो बहवस्तत्र । चिन्तयति सुन्दरः पुनः किमेव गलशोषणं करोति ॥ १४६ ॥
 सर्वेऽन्यभिमया मम तावत् सर्वे च पूजनीयाश्च । इति कृतबुद्धिर्हत्वा भ्रान्तः संसारवनगहने ॥ १४७ ॥
 सम्पदं च सेमनन्दः सम्यग्ज्ञत्वा पालयित्वा निरतिचारम् । सौधर्म उपपन्नः क्रमेण प्राप्तश्च निर्वाणम् ॥ १४८ ॥

साहजं दुग्धं जलमप्यमृतं संशयिमतः । दुग्धं दोषं जायते जह जाया भरतरेदियस्तः ॥१॥
तथादिः—

अति इह भरहवासे कामिणिषणेत्र रयणरमणीयं । सुहृदामदीहरच्छे नगरं नामेण गिरिनगरं ॥२॥
संतिकिरियासु कुसलो दुहापि जघनिषो दिओ अति । सच्छंदो वि परवसो नामेण विस्मयूति ॥३॥
तस्मत्पि पिया धरिणी सरणी सरणीव नेरसस्सम् । भत्तावि भत्तारे नो अणुयत्तेह भत्तारे ॥४॥
भरतरेभाणुभिहाणा दुपेवि पाणपिया सुया ताण । नमोज्जणाभिरामा रमंति ते पाणणारिमु ॥५॥
अद्वया वसंते उवमंते गिम्हनिस्सल्लं वत्तं । रवितापन्तावागालिपयेण जणमभिभवन् ॥६॥
तो नलिनहारचन्दनपङ्कजद्वारासाहजवलेण । कद्वरवि दु गिम्हयन्ते रंमेइ जणो विपंभत्तं ॥७॥
ता भाणुभरतरेहि वणगहणासन्नवत्तिणि सरम्मि । पील्लेतेहि जुवई दिट्ठा निर्दयरंयत्त ॥८॥
तो तीए रूपसोदाए मोहिम्मा जाव पट्टनिघट्टा । ते उंति ताव तीएवि सद्यं संभामिया एवं ॥९॥
के तुम्मे किं जाया निघेट्टा, ते भणंति तुह रुवं । ददुं अदिदुपुञ्जं एगमाणा पयोपंता ॥१०॥
तो सविमारे तौमि सोळा पत्तुत्तरं तरलदिट्ठा । ताण हियपाणि हरिउं चन्तिता कमणाणि उच्चिणित्तं ॥११॥
तो कुवियव्व तुरंता लम्मा तण्णिट्ठो तओ सावि । वंवेउं तदिहि कत्थवि लोणा निगुंजम्मि ॥१२॥
तीए दिसाए तेवि दु गच्छंता एवमेव भट्टमणा । पासेति मुणि एगं मयणं संपत्तमुत्तिव ॥१३॥
तो तम्मि दिट्ठिविसेए संपत्ते तम्मणाउं ओसरिओ । मयणो हरिणो हरिणोय ते तओ गद्वयमणीए ॥

साधुनां जुगुप्सया जिनधर्मकले संशयिमनसः । दुःसद्वृत्त्यामी जायते यथा जाता भान्करद्विजम् ॥१॥
अस्तीह भरतवसे कामिनीवदनमिव रचनारमणीयम् । सुहृदामदीर्घरथं (पल्लं) नगरं नाम्ना गिरिनगरम् ॥२॥
शान्तिकिरियासु कुसलो द्विषाऽपि यज्ञ (जन्म) मिषो द्विजोऽस्ति । स्वच्छन्दोऽपि परवसो नाम्ना विधमन्निनि ॥
तस्यास्ति प्रिया गृहिणी नारिणिः सरणिरिव स्नेहसयस्य । भक्तपि सद्यः मर्तरे नो अनुवर्तते मर्तारम् ॥४॥
भारतरेभाणुभिर्भानां द्वापि प्राणमियौ तुतां तयो । नखयौयनाभिरामौ रमाते तौ काननादिषु ॥५॥
अथान्यथा वदन्त उपशान्ते प्रीत्यनृपवत्तं प्राप्तम् । रवितापन्तावागालिपयेण जनमभिभवन् ॥६॥
तनो नलिनहारचन्दनपङ्कजद्वारादिसाधनबलेन । कद्वरमपि द्युतं प्रीत्यबले रगादि जनो विनृग्धमानम् ॥
तथा भानुभास्कराभ्यां वनगदनामजवर्तिनि सरासि । र्धद्वेषां युवतिरेष्टा निर्दयरंभेव ॥८॥
ततस्तस्मात् रूपशोभया मोहितो वायकाष्ठनिभेष्टो । तौ विपुलतावल्यापि सद्यं संभाषितादेवम् ॥९॥
तौ युवां किं जानी निभेष्टा, तौ भणंतस्तव रूपम् । दृष्ट्वाऽहृदयैवैवात्मनस्तौ प्रोक्तवानौ ॥१०॥
ततः सविकारं तयोः श्रुत्वा प्रपुत्तरं तरलदृष्टिः । तयोर्दये दत्तं चलिता कमलान्मुपेयम् ॥११॥
ततः कुविताविष स्वामाणौ तनौ तण्णनस्सत्तः सावि । वयविसे गद्वये कुत्रवि रीता निहत्ते ॥१२॥
तस्मां दिशि तावपि हि गच्छन्तावेवमेव भट्टमनी । परवसो मुनिवक्त्रं वदन् संपत्तमुत्तिव ॥१३॥
ततस्तस्मिन् दृष्टिविषये मन्त्राते तन्मनसोऽप्यनृप । वदतो हरेरिषि इव नौ तौ शुभमन्वा ॥१४॥

वन्देऊणं तप्पायपंकयं महुयरञ्ज संलीणा । देशणमयरंदुरसं रसंति परमप्पमोएणं ॥१५॥
अहं देशणावसाने भाणू भालयलमिलियकरकमलो । पुच्छेइ तयं साहुं जह भयवं । मज्झ साहे
देशोवि हु तुम्हाणं निवलंछणलंछिओ जहा पवरं । रज्जसिरिमुज्झिऊणं तुमए दिक्खा पवन्ति
तो एवंविहजोव्वणभरम्मि तरुणिणपत्थणिज्जम्मि । किं उप्पन्नं वेरम्माकारणं, तो मुणी कहइ ॥१६॥
सयलंपि भवसरूवं विवेणो जणइ भइ ! वेरम्मां । केवलदुक्खत्ताओ अवियंपरिज्जंतरमणिज्जं ॥१७॥
उचते च;—

“अज्ञस्य सुखदुःखाभ्यां भिन्ना वृत्तिः प्रकाशते । विवेकिनस्तु संसारे दुःखमेव हि केवलम् ॥
सर्वं हेममयं यद्वत् पश्यत्युन्मत्तकेऽशिते । तद्वदज्ञानसंभ्रान्तो भवेऽपि सुखमाप्नोते ॥”

मज्झ विसेत्तेण पुणो जाया, वेरम्माकारणं जाया । भाणू भणेइ कहमिव, मुणीवि तो साहए एवं ॥१८॥
तयाहि;—

अत्थि इह भरहवासे नयरं सोरियपुरंति पुरपवरं । दुग्गंगसंगयं भूइभूसियं हरसरीवं ॥२१॥
सुरोवि अणुगकरो सोमोवि हु मयकलंकपरिमुक्को । ददधम्मो तत्थ निवो भज्जा गुणसुंदरी तस्स ॥
गुणराओ ताण सुओ पत्तो जोव्वणमिओ वसंतउरे । ईसाणचंदरओ कणगवई नाम वरधूया ॥२३॥
तीए सयंवरो, सो तत्थ गओ सुहहविंदपरियरिओ । निवदिन्नावासाओ सयंवरांमडये पत्तो ॥२४॥
अथेवि तत्थ अहमहमिगाए निवनिवहंनंदा गुणिणो । उन्मडकयसिगारा सयंवरांमडये पत्ता ॥२५॥
उचिपपरिवारउत्तो उचिए देसम्मि आसणे उचिए । आगंतुं उवविट्ठो राया ईसाणचंदोवि ॥२६॥
धार्पिदिहारीहिं सहिया आपसओ नरिंदस्स । आगंतुं कणगवई उवविट्ठा जणवपयमूले ॥२७॥

बन्धित्वा तत्पादपङ्कजं मधुकराविव संलीनी । देशनामकरन्दरसं रसतः परमप्रमोदेन ॥१९॥
अथ देशनावसाने भानुर्मासितलामिलितकरकमलः । पृच्छति तं साधुं यथा भगवन् । मां कथयति ॥१९॥
देशेऽपि सत्तु युष्माकं नृपलान्छनलान्छितो यथा प्रवराम् । रान्यश्रियमुज्झित्वा युष्माभिर्दिशि मयमेति ॥
तत एवैविवयौवनमरे तर्ज्याञ्जनमार्थनीये । किमुत्तरे वैराग्यकारणं, ततो मुनिः कथयति ॥१८॥
सकलमपि भवस्वरूपं विवेकिनो जनयति भद्र ! वैराग्यम् । केवलदुःखत्वाद्विचार्यमाणरमणीयम् ॥१९॥
मम विशेषेण पुनश्चात्ता वैराग्यकारणं जाया । भानुर्भणति कथमिध, मुनिरीप ततः कथययेयम् ॥२०॥
अस्मिन् भारतवर्षे नगरं शौर्यपुरमिति प्रसिद्धम् । दुर्गासंगतं मूर्तिमूर्तितं हरशरीरमिध ॥२१॥
सुरोऽन्यनुमन्त्रः सोमोऽपि सत्तु मृग (मद) कलकपरिमुक्तः । ददधर्मस्तत्र नृपो भार्या गुणसुन्दरी तस्म ॥
गुणरात्रन्दयोः सुतः प्राप्ते यौवनमितो वसन्तपुरे । ईशानचन्द्राजस्य कनकवती नाम वरद्विता ॥२३॥
तस्याः स्वर्भराः, ॥ तत्र ततः सुप्रेतवृन्दपरिहारितः । नृपदत्तावासात् स्वयंवरागच्छये प्राप्तः ॥२४॥
अन्वेष्टि तत्राहमहमिद्या नृपनिवहन्नुवा गुणिनः । हृनोद्व्युत्पन्नाः स्वयंवरागच्छये प्राप्ताः ॥२५॥
उचितपरिवारमुक्त उचिते देव आसन उचिते । आगम्योपविष्टो राजेशानचन्द्रोऽपि ॥२६॥

तो तीए तिरियपमारियरुदंवररज्जुहि संजमेऊण । गुणराओ नियंहियए पवित्रचो तवस्त्रणं चेव ॥२८॥
 तेणवि तमयलोयणमणेण द्दट्ठण तीए तं सल्लियं । मइ अणुरत्ता एसत्ति चित्तिंयं नूण जं भणियं ॥२९॥
 निद्धमहुरा य दिट्ठी अत्तसे मणं वियंभणं अहियं । इत्येवमादिभावा पियाणुरायं नियेयंति ॥३०॥
 एत्थंतरम्मि कुमरीए रायलोयं पर्यंसिउं लग्गा । गोत्ताइममुक्तिणपुत्वं पदिहारिया जाव ॥३१॥
 ता कुमरी तीए पुरो पियराण ईसिमउल्लियच्छिपुहा । महसच्चिय अणुत्तं पर्यंसिउं नियसरीरस्स ॥३२॥
 नियपावासम्मि गया कुमरी किर पीदियत्ति मूलेण । जणणीपमुहजणेणं उवपरिया ओसहाईहि ॥३३॥
 ता राया उट्ठेउं जोदियकरसंपुटो नरिंदजनं । वज्जरदु अपट्टेहा कणमवई अज्ज तो मज्झ ॥३४॥
 काऊण गुरुवरोहं आवासें हुंतु ताव जावेसा । संजायइ दिट्ठेहा अम्हं तुम्हं च पुत्तेहि ॥३५॥
 एवं होउत्ति तओ सयंवरामंदवाउ ते सव्वे । नियआवासेसु गया रायावि गओ सभवणम्मि ॥३६॥
 एत्तो संज्ञासमए जामिउयसुइया चहि एका । मज्झिमवया वयंसी कुमरीए पेसिया छन्नं ॥ ३७ ॥
 गुणरायस्स सयासें अप्पइ सा चित्तपट्ठियं तस्स । विरहावत्थादुत्थं सो पिच्छइ तत्थ तं कुमरिं ॥३८॥
 पठति च सा;—
 अमपतथु तीए तुमं सुहए ! निहितो मणे पलित्तं च । तं दहइ तीए देहं अमपम्मि विसं समुत्तमं ॥३९॥
 तनय;—
 अग्निम्मलं अणग्गं सुवित्तमुत्ताणुसंगयं गरुयं । गुणआहारं हारं तदणियं तीए हिययंव ॥४०॥

धार्मीप्रतिहारीभिः सहिताऽऽवेशतो नरेन्द्रस्य । आगत्य कनकवत्पुष्पविष्टा जनकपादमूले ॥२७॥
 तन्मन्त्रमस्मिन्निर्वचनमृतकटाक्षरज्जुभिः संयम्य । गुणराओ निजहृदये प्रसिस्तस्तत्क्षणमेव ॥२८॥
 तेनापि सद्गतलोचनमनसा दृष्ट्वा तस्यान्तर्लोलितम् । मध्यनुरक्तपेति चिन्तितं नूनं यद् भणितम् ॥२९॥
 स्मिरवमधुरा च दृष्टिरत्नमं गमनं विनृम्भणमधिकम् । इत्येवमादिभावाः प्रियाणुरायं नियेयन्ति ॥३०॥
 अग्रान्तरे कुमारी राजलोकं प्रदर्शयितुं लग्ना । गोत्रादिसमुत्कीर्तनपूर्वं प्रतिहारी यावत् ॥३१॥
 तावत् कुमारी तस्याः पुरः पित्रोरीपन्मुकुलितासिपुटा । सहसैवापटुत्वं प्रदर्श्य निजशरीरस्य ॥३२॥
 निजकावासे गता कुमारी विष्ट पीदितेति श्लेष्णेन । जननीप्रसुखजनेनोपचरितोपधादिभिः ॥३३॥
 ततो राजोत्थाय योजितकरसंपुटो नरेन्द्रजनम् । कथयत्यपट्टेहा कनकवत्पुष्पं ततो मम ॥३४॥
 दृष्ट्वा गुर्वधरोधमावासे भयन्तु तावधावदेवा । संजायते दृष्टेहाऽस्माकं पुण्याकं च पुण्यैः ॥३५॥
 एवं भवत्विति ततः स्वयंवरामण्टपान् ते सर्वे । निजकावासेषु गता राजापि गतः स्वपयने ॥३६॥
 इतः संध्यामनये यामिकसूचिता बहिरिका । मध्यमवया वयस्यां कुमार्यो प्रेषिता छन्नम् ॥३७॥
 गुणराजस्य सकाशेऽप्ययति सा विश्रपट्टिकां तस्मै । विरहावत्थादुत्थं स पश्यति तत्र सी कुमारीम् ॥३८॥
 अमृततनुस्तया ॥ सुमग । निहितो मनसि भवीतं च । तद् दहति तस्या देहमंयुते विषं समुत्तमम् ॥३९॥
 अनिनिर्मलमनघं सुवचमुक्कानुसंगतं गुरुम् । गुणाधारं हारं तदपितं तस्या हृदयार्थम् ॥४०॥

नियच्छालंकारं करसु इय तीए जंपिए कुमरो । तं तह काउं तुट्टेण तीए कुमरीए नियं ॥४१॥
 सर्वगियमाभरणं दिव्हे, एत्तो य तीए संलत्तं । तुव्मेहिं समं इह अत्थि किंपि वत्तव्यमेतं ॥४२॥
 तत्तो य कुमरदिट्ठीए चौइओ उट्ठीओ जणो सब्बो । तो विन्नत्तो तीए कुमरो, विन्नइ इय कुमरी ॥४३॥
 जीविपमापत्तं तुम्ह किंतु पइ नाह ! पंदभागाए । तुम्ह सररी संभोगजोगया कइयदिणें ॥४४॥
 भोगंतरायकारणविगमे होहिंत्ति तुज्ज कइणत्थं । सहसा अपइत्तं दंसिऊण लोयाण मज्झिम् ॥४५॥
 अज्ज सयंरमाला नो पविस्सत्ता, पभायसमयम् ॥ खिवियव्वा इय दूईवयणं सुणिऊण तवभिनुत्ता ॥४६॥
 भणइ गुणरायकुमरो जइवि हु अइदुकरं इमं मज्झ । जं तीइ असंभोगो तहवि हु आणवइ जं कुमरी ॥४७॥
 तं चैव पयाणं इय विसज्जिया सा गया य तप्पासं । तव्वुत्तंचो सब्बो कहिओ कुमरीए एतं ॥४८॥
 तो बीयदिणे तीए सयंवरामंदवम् ॥ तक्कंठे । निवचकसमवत्तं चिय खित्ता कुसुमाण-वरमाना ॥४९॥
 सत्वं नरिंदचकं सम्माणेउं विसज्जियं रत्ता । गुणरायकुमारेण परिणीया सा निवंगरहा ॥५०॥
 फइयपदिणावमाणे पत्तो सोरियपुरम् ॥ सह तीए । गुरुयणकओवपारा मुक्का सा अज्जधरनरी
 कुमरोवि नियावासे पत्तो मित्तेहिं परिणओ तत्थ । दोगुंदगोच्च देवो कीलेइ विञ्चितकीलार्हि ॥५१॥
 तो पइदिणं पि गच्छइ तवभवणे रमइ विविदकीलार्हि । तीए समं पीईए दिणाणि गच्छंति कुमरम्
 न य तीए अभिगायं लवत्तइ सुविपयत्तणोवि वरकुमरो । तत्तो य सो विमुरइ क्कण उवाएण
 पिअ ।

निजवसोऽन्धकारं कुण्वेति तथा अद्विष्टे कुमारः । तत् तथा कृत्वा तुष्टेन तस्यै कुमारीकृते निजकम् ॥
 सर्वार्हागमभरणं दर्श, इत्यथ तथा संलसम् । युष्माभिः समभिहास्ति किमपि वक्तव्यमेकान्ते ॥४१॥
 ततश्च कुमारदृष्ट्या नोदित उन्विता अवः सर्वः । ततो विशस्तस्या कुमारो, विज्ञपयतीति कुमारी ॥४२॥
 जीविनमापत्तं तव किन्तु मम नाथ ! मन्दभाग्यायाः । तव शरीरे संभोगयोग्यता कतिपयदिनान्ते ॥
 भोगान्तरायकारणविगमे मविष्यतीति तव कथनार्थम् । सहसाऽपइत्तं दर्शयित्वा लोकाणां मध्ये ॥४३॥
 अथ स्वयंदरमाला नो प्रसिद्धा, प्रभायसमये । क्षेप्तव्येति दूतीवचनं श्रुत्वा तवभिनुगम् ॥४४॥
 अज्जि गुणरायकुमरो ययपि सत्त्वतिदुष्कर्मिदं मम । यत् तयाऽसंभोगस्तथापि सत्त्वाभावापत्ति
 तदेव प्रभावमिति विनृष्टा सा गया य तप्पार्थम् । तद्वृत्तान्तः सर्वः कथितः कुमार्यां पृच्छन्ते ॥४५॥
 ततो द्विर्दंदिने तथा स्वयंवगमगृहे तक्कंठे । नृपतत्रगमसमेव स्निग्धा कुसुमानां वरमाना ॥४६॥
 सह ज्येष्ठचक्रं सम्मान्य भित्तिं राज्ञा । गुणरायकुमारेण परिणीता सा नृपाङ्गरहा ॥४७॥
 वदन्तस्त्रिदशदिने प्रसन्नः श्रीरूपुरे सह तथा । कृतगुह्यनोवपारा मुक्का साऽज्यधरनरी ॥४८॥
 कुमरीतेन निजकसे सत्त्वे भित्तिः परिगतस्तथ । दोगुन्दूक इव देवः कीलति विनिवर्त्तयामि ॥४९॥
 सह द्विदिनमपि सत्त्वतिदुष्कर्मिदं मम । तयो मम प्रीत्या दिनानि गच्छन्ति कुमरम्
 न य तया अभिगायं लवत्तइ सुविपयत्तणोवि वरकुमारः । ततश्च य विद्यते केनोपायेन य श्रेयः ॥५०॥

किं जीव्येण किं वा धनेन किं जीविणेन रूपेण । जह मे सर्वं न लब्ध्वा एसा उद्विगता कंठे ? ॥५५॥
 अभस्मि दिने नियमंदिश्रद्धिं पणमिऊण पढिहारो । विधवद कुमारं जह दुवारपरिमंतिओ पुरितो ॥५६॥
 सियचंदणरूपतिअओ सियवन्थनियंसणो कुमुपहरया । अहिल्लमद दंसणं तुम्ह सावि ! को तन्थ आप्मो ?
 सुच लहुं इय भणिए पवेसिओ आसणम्मि दिग्गम्मि । उवविट्ठो आमट्ठो कत्तो भण केण कज्जेण ? ॥५८॥
 तेण भणियं महापत्त । जसहरनामेण सिद्धपुत्तेण । मह दिग्धा वरविज्जा विट्ठिया मे पुज्जसेवावि ॥५९॥
 पारत्त वरिमादं, तओ तुम्ह पसाएण सिद्धिदी सावि । कुमारेण तओ भणियं किं फलमेदए, मो भणइ ॥
 नहपल्लगमणं धनकणयमेवया कामरूपकरणं च । लाभादिपरिधानं सिद्धाए इव विज्जाए ॥६१॥
 भणियं कुमारेण तओ जं पण्ये मए तये भणसु । सो भणइ एमराइ मह उज्जमारो होयु ॥६२॥
 पढिचये कुमारेण परोवपारिकरसियचित्तेण । परपण्यणाए जग्गह किं किं न कुंन्ति सपुग्गा ? ॥६३॥
 अह सो कयविदिक्कवओ पत्तो कुमारेण सह यसाणम्मि । रयणापारमंकिं जमंगरममे मराभीमे ॥६४॥
 किण्वचउदमिरपणीनिसोहसमपम्मि, मंदलं लिहियं । पज्जान्तिओ पज्जणो यम्ममे एवउवट्ठेहि ॥६५॥
 रचकणवीरचंदणगुग्गुल्लामादिहि जाव सो जावं । देइ तहि कुमरो पुण कय्वाणकरो पुणं दाइ ॥६६॥
 ताव सहसति कोवि हु उच्चरआमाए अणुत्तरविरुवो । आगच्छंओ दिट्ठो महानिदावन्थ एवाहि ॥६७॥
 विहंठो गिरिहूदे कलपल्लवेहि भरियनदविचरो । पण्यनल्लसात्तिणं सुदंण जाम्पाओ पित्तंओ ॥६८॥
 दण्डुभटसम्पकटाकटप्पमउओ सुमंगलारुओ । दमदमियदमरुयादोवटापरो रोमभण्णो ॥६९॥

किं धौबनेन किं वा धनेन किं जीविनेन रूपेण । यदि मे सर्वं न लब्ध्वा एसा उद्विगता कंठे ? ॥५५॥
 अभस्मिन् दिवसे नियमंदिश्रद्धिं प्रणम्य प्रतिहारः । विशपयति कुमारं यथा द्वारपरिशील्य पुनः ॥५६॥
 मितवन्दनकृततिरुक्तः सितवस्त्रनिवसनः कुमुदहस्तः । अभिलषति दर्शने तत्र स्वामिन् । कल्पयति ॥५७॥
 सुच लब्ध्विनि भणिते प्रवेदित आसने दत्ते । उपविष्ट आभाषितः पुनो भण केन कारणेन ? ॥५८॥
 तेन भणितं महापता । यतोवरनाम्ना सिद्धपुत्रेण । महे दत्ता वरविद्या विट्ठिया मया पूर्वमेकादि ॥५९॥
 द्वादश वर्षाणि, सतस्तत्र प्रसादेन सेतयति सावि । कुमारेण ततो भणितं किं फलमेतस्या, स भणति ॥६०॥
 मयस्त्रलग्नमर्न धनकनकरोपन् कामरूपकरणं च । लाभादिपरिधानं सिद्धाय भवति विद्यायान् ॥६१॥
 भणितं कुमारेण ततो यन् कर्ण्यं मया तद् भण । स भणत्येवरावे समोत्तमसाधको भव ॥६२॥
 मतिपते कुमारेण परोवकारिकरपिकापिधेन । परप्रार्थनया यस्यान् किं किं न कुर्वन्ति सपुत्राः ? ॥६३॥
 अथ ॥ कृतपिचिक्रयः प्राप्तः कुमारेण सह श्वेदाने । रत्नवीरसंश्लेषेण दमरोहसये कर्माभीमे ॥६४॥
 क्षिण्वचतुर्दशीरमनीनिशीधममये, मण्डलं लिखितम् । प्रार्थकृतय स्वयन्मन्त्रध्वे स्वदिरवर्णैः ॥६५॥
 रचकणवीरचन्दनगुग्गुल्लदिभिर्षावन् स माधव । ददाति तत्र कुमारः पुनः कय्वाणकः पुनर्निश्रित ॥६६॥
 तावत् सहसति कोऽपि सुकृतासाधकमुत्तरास्त्रियः । आगच्छन् दृष्टो महानिदान इव दृक्स्थितिः ॥६७॥
 विपटयन् गिरिकुञ्जन् कलपल्लवेर्भुवनभोरिवरः । प्रपद्यान्सादतो सुभेन उदारो मुञ्चन् ॥६८॥

कुटिलकविलकेशो नासियासेतवेसो अम्भसिमपदेहो सद्बिविस्वत्तमेहो ।

पणयसुहनिहाणो मेहनायाभिहाणो करकल्लिकवालो सित्तवालो करालो ॥३०॥

पत्तो सो अइरुद्धो जंपइ रे रे अणज्ज ! अज्जवि य । इत्येव तुमं चिट्ठसि अणनुत्ताओ मए विट्ठ !
साहेसि एत्थ विज्जं मह पूयमकाउमिच्छसि य सिद्धिं । न हवसि ता तुमपिण्हि ता इदं मसु
एसोवि रायतणओ तुमए वेयारिओ अविणयस्स । अणुहवउ फलं वरओ अहव कुसंगोन
तन्वयणापन्नणजापकोवकुमरेण पमणिओ एवं । रे रे निरुज्ज अहम्म ! अज्ज रुद्धो जमो
पासपरिसंठिए मइ इमस्स सक्कोपि कुणइ किं विग्यं । इय एवं जंपतो पत्तो कुमरो तयामन्ने ॥३१॥
पमणइ अणज्ज ! किं पलविण्ण जइ अत्थि पोरिंसं तुज्ज । अम्भिममु मइ सद्धं अण्णेमो जेण तुह
अमरिसवसेण तो सो चलिओ तस्संमुहं असत्थं तं । दददं कुमरो स्वर्गं मिद्धइ दूरेण तो
निविढीकुणइ फडिल्लं सकेसपासं तओ य तेण सपं । जुज्झंतो इयहिययं काउं तं
इत्तो विज्जादेवी समागया तत्थ तं दददं । पमणइ कुमार ! सिद्धा सत्तिकघणस्स तुज्ज अहं ॥३२॥
किं तुह कीरउ साहसु, कुमरेण पमणिया इमं देवी । एयस्स तुमं सिज्जतु संपादसु वंछियं अत्थं
तुह साहेजेणं चिय सिद्धा हम्मिस्स, किंपि मण अन्नं । तो कणगवईभोगंतरायहेउं स पुच्छे ॥३३॥
सा उवओगं दाउं जंपइ एयं सयंपि जाणिहिसि । कामिपरुवधरत्तेण तं च तुह होउ मह वयणा

दपोंद्रटसर्पकटासंघातमुकुटः सुमङ्गलारूढः । उमदमितदमरुवयपदामरो रोपरकासः ॥३९॥

कुटिलकपिलकेशो नाशिताशेषद्वेष्योऽतिमपिसमदेहः शब्दविस्मिमेघः ।

मणतमुखनिधानं मेघनादाभिधानः करकलितकपालः क्षेत्रपालः करालः ॥३१॥

प्राप्तः सोऽतिरुद्धो जल्पति रे रेऽनार्य ! अद्यापि च । अत्रैव त्वं तिष्ठस्यननुज्ञातो मया वृष्ट ! ॥३१॥
साधयस्यन्न विद्यां मम पूजामकृत्येच्छसि चसिद्धिम् । न भवसि तावत्स्मिदानीं तस्मादिदं स्मर रे देवम् ॥३२॥
पयोऽपि राजतनयस्तयया प्रवारितोऽविनयस्य । अनुभवतु फलं वराकोऽप्यवा कुसङ्गो न किं करोति !
मद्वचनाकर्णनव्रातकोपकुमारेण प्रमणित एवम् । रे रे निरुज्ज ! अधर्म ! अद्य रुद्धो यमस्तव ॥३३॥
पार्श्वपरिसंस्थिते मध्यस्य शत्रोऽपि करोति किं विघ्नम् । इत्येवं अल्पन् प्राप्तः कुमारस्तदासत्ते ॥३४॥
प्रमणत्पनार्य ! किं प्रलपितेन यद्यस्ति पौरुषं तव । संगच्छस्व मया सार्धमपनयामि येन तव गर्वम्
अमर्षवशेन ततः स चालितस्तत्संमुखमशस्त्रं तम् । दृष्ट्वा कुमारः सङ्गं मुञ्चति दूरेण ततो क्षयति ॥३५॥
निविढीकरोति कट्टीमवं सकेशपाशं ततश्च तेन समम् । युध्यमानो हतहृदयं कृत्वा तं करोति
इतो विद्यादेवी समागतो तत्र तं दृष्ट्वा । प्रमणति कुमार ! सिद्धा सत्त्वैकघनस्य तवाहम् ॥३६॥
किं तव क्षियतां कपय, कुमारेण प्रमणितेदं देवी । एतस्य त्वं सिध्य संपादय वान्छितमर्थम् ॥३७॥
तव साहाय्येनैव सिद्धाहमस्य, किमपि भणान्यत् । ततः कनकवतीमोहान्तरायहेतुं ॥ पृच्छति ॥३८॥
सोपयोगं दत्त्वा अल्पस्यैतत्स्वयमपि ज्ञास्यासि । कामितरूपधरत्वेन तच्च तव भवतु मम वचनात् ॥३९॥

नेन मदायमाए भणिण देवी गया नियट्ठाणे । सिद्धेण गुणराओ सण्णयं तो इयं भणिओ ॥८३॥
 तुम्हाणुभाओ पिय सप्पीदिय्यो मए सण्णयणो । तो आपसो दिज्जउ निदेसकरस्स मए कोइ ॥८४॥
 भणइ कुमारी विज्जइ इण्डाए एस तुम्ह आपसो । सो भणइ सुपरियण्यो कत्थइ कज्जे तहावि अहं ॥
 इय भणिउं सोवि गओ कुमरो पवत्ताविज्जण नियदेहं । निययावात्तम्मि गओ सोत्तुणं रणणित्थामि ॥
 पाउणं मिगारे कणगवर्धेदिरम्मि सो पत्तो । पत्थूसो विविहाहि कदाहिं गमिज्जण खणमेणं ॥८७॥
 नियमवणे संपत्तो गमिउं दिवसं गओ य रणणीए । माणुसचररुअगोयररूयं कउज्जण एगाओ ॥८८॥
 कणगवर्धे भवणे रणगादाओ गिरस्स उवरिम्मि । जा चिट्ठइ कणगवर्धे ताव तथेव संसत्ता ॥८९॥
 दासीपुण्येण समं भणोउं हे सुपणु । कितिया रणणी । दासी भणइ निमीहो आगमयेला विमानस्स ॥
 सो तीइ मणिओ ष्ठाणमाहओ खालिये नियं अणं । पटंसुएण सुहिय कयंगराया सुनेयत्था ॥९१॥
 विविहालेकारधरा जा अण्डइ ता विमाणयणुपत्ते । तत्थ चट्ठियाओ ताओ कुमरोवि अदिस्सकरूपधरो ॥९२॥
 तो उत्तरदिग्गिमुने मणंय मिये अविण्णओ गंतुं । सरस्तीरे ओडधं विमाणयइ नंदणवणम्मि ॥९३॥
 विज्जाहेरसायावि हु दिट्ठो कुमारेण पूर्यट्ठिम्मि । नीहरिय विमाणाओ कणगवर्धे तस्स पासम्मि ॥९४॥
 मंपत्ता नमिउणं तस्स य आणाइ तत्थ उवचिट्ठा । येवयेलाए पत्ता अजावि तिसि कुमरीओ ॥९५॥
 रुरंभारूपाओ उब्भट्टनयंजीवणाभिरामाओ । उवचिट्ठाओ ताओ खेयरनाहं पणमिज्जण ॥९६॥
 येवयेलाए रायरो सुइमूओ नियसियामळदुग्गो । पन्नचित्तेविभवणे पत्तो नमिज्जण पयसि ॥९७॥

नेन मदायमादे भणिते देवी गया निमाम्बाने । मिठेन गुणराजः सप्रणयं तत्त इदं भणितः ॥८३॥
 मयानुभाषत एव सर्पादितायो मया समनुप्रासः । तत आदेशेन दीयतां निदेशकरस्य मम कोऽपि ॥८४॥
 भणति कुमारी विज्जनेच्छेयसंवादेशः । स भणति स्मर्तव्यः कुत्रापि कार्ये तथाप्यहम् ॥८५॥
 इति भणित्वा सोऽपि गतः कुमारः प्रसात्सु निजदीहम् । निमाम्बासे गतो मुक्त्वा रजनिवस्त्राणि ॥८६॥
 श्रुत्वा शृङ्गार कनकवतीमन्दिरे ॥ प्रासः । प्रत्युपे विविधाभिः कथामभिर्गमयित्वा क्षणमेकम् ॥८७॥
 निजमवने संप्राप्ते गमयित्वा दिवसं गतश्च रञ्जन्याम् । मानुषचरुरगोचररूपं कृत्वैकाग्र्ये ॥८८॥
 कनकवत्या भवने सहस्रदायो गृहस्योपरि । यावच्छिष्टति कनकवत्यपि तावत्तत्रैव संपाता ॥८९॥
 दासीपुंगलेन समं भणति हे सुतनु । कियती रजनिः । दासी भणति निन्नीध आगमयेला विमानस्य ॥९०॥
 तवमया मार्गितः स्नानशालकः क्षालितं निजमद्रम् । पट्टाशुकेन कस्यित्वा कृपाकराभा सुनेपय्या ॥९१॥
 विविधालङ्कारधरा यावत्तस्ते सावद्विमानमनुप्राप्तम् । तत्र चटिते ते कुमरोऽप्यहं रूपधरः ॥९२॥
 तत्र उत्तरदिग्गभिमुने मन इव दाप्रसीवध्नतो गत्वा । सरस्तीरेऽनर्ण विमानमथ नन्दनवने ॥९३॥
 विधापररात्राणि सख्युष्टः कुमारेण धृतस्याधः । निःसृत्य विमानान् कनकवतीं तस्य पार्श्वे ॥९४॥
 मंप्राप्ता नत्वा तस्य आश्रया तत्रोपविष्टा । स्तोत्रवेलेया प्राप्ता अन्या अपि तिस्रः कुमार्यः ॥९५॥
 रतिरम्भारूपा उद्भट्टनयंजीवनाभिरामाः । उपविष्टास्ताः खेचरनाथं प्रणम्य ॥९६॥

तो पुच्छद् कणगर्वं सचिवं, मे कहसु, तेणभिप्पायं । नाऊण कुमरतणयं भणियं कळे कहिरसापि ॥११३॥
सिद्धेउं खणमेणं तदेव सो तो गओ निपयभवणे । अत्यपि दिणनाहो रयणीए पद्मपहरम्मि ॥११४॥
संपत्तो तन्भवणे पुणोवि सा पत्थिया जहा पुब्बिं । कुमरोवि तदेव तओ तन्येव गयाई सज्जाई ॥११५॥

पुल्लनकमेण खयरं जावहोमाइयम्मि पारदे । आरदे पिच्छणयं कुमरोहि तत्थ कणगर्व ॥११६॥
वीणं वाएइ तओविस्सत्तपणाए तीणं कुमरेण । वामचरणाओ सिंग्यं अवहरियं नेउरं तत्तो ॥११७॥
तो पिच्छणए वित्ते भणिया दासी हले ! गवेसेइ । केणवि पिच्छणेणं अवहरियं नेउरं मज्ज ॥११८॥
तो रंगगओ खोओ पुटो दासीए विणयपणयाए । नो कत्थवि उव्वट्ठं सुट्ठगविट्ठिं तं तत्थ ॥११९॥

पुल्लनकमेण तत्तो नियनियठाणम्मि ताई पत्ताई । कुमरोवि निपावासे सुत्तो तत्तो पभायम्मि ॥१२०॥
आवस्तयं विहेउं तत्तो मइसागरस्स अप्पेउं । तं नेउरं तदेव य पत्तो भज्जाए भवणम्मि ॥१२१॥
कुमरो कओवपारो उव्विट्ठो सावि तत्थ उव्विट्ठा । पारदा तो गोहो समस्तापरिपूरणाईया ॥१२२॥
कुमरेण पडियं;—

रहूपवणादपपडिमिणि । दलतरलं जीविपं च पेम्मं च । जीवानां जुज्जनपणं
तओ तीए सुणिऊण भणियं)
तओ तीए पडिया पहेलिया;—
तइ सिखविभो सीसो जईण रयणीए जुज्जइ न गंतुं । तो कीस भणइ अज्जो मा मंगयु दोवि तुन्नाई ॥

तम्हा धम्मं कुण्ड सम्म ॥१२२॥

३: दृष्ट्वाति कनकवती सचिवं, मां कथय, तेनाभिभाषम् । शाल्वा कुमारस्य भणितं कन्ये कथयिष्यामि ॥

प्रीडयित्वा खणमेकं तथैव स ततो गतो निजभवने । अस्तमिते दिननाथे रज्ज्या प्रथमप्रहरे ॥११३॥
संभासस्तद्वचने पुनरपि सा प्रस्थिता यथा पूर्वम् । कुमारोऽपि तथैव ततस्तथैव गताः सर्वे ॥११४॥
पूर्वक्रमेण खयरं जावहोमादिके पारब्धे । आरब्धे मेलनकं कुमारीभिस्तत्र कनकवती ॥११५॥

वीणां वादयति ततोऽवसितवनसस्तम्या कुमारेण । वामचरणान् क्षीमपटनं नूपुरं ततः ॥११६॥
ततः प्रेक्षणके हस्ते भागिता दासी हले ! गवेयय । केनपि पिच्छलेनापटनं नूपुरं मय ॥११७॥
तो रत्नगतो लोकः शब्दो दास्या दिनप्रणेतया । नो कुम्भानुपलब्धं सुष्ठु गवेचितमपि ततश्च ॥११८॥
क्रमेण ततो निजनिगम्याने ते प्राप्ताः । कुमारोऽपि निजावासे सुमन्ततः प्रभाते ॥११९॥

वरयकं विधाय ततो मलिसागरस्वार्पायिष्य । तन्नुपूरं तथैव च प्राप्य भार्गवा भवने ॥१२०॥
कुमारः कृतोपचार उपविष्टः सावि तत्रोपविष्ट । पारब्धः ततो गोहो समस्तपरिपूरणादिष्ट ॥१२१॥
कुमारेण पडियं;—

पट्टपवणादपपडिमिणि । दलतरलं जीवितं च प्रेमं च । जीवानां दीवनपणं
(तवस्तथा श्रुत्वा भणितम्)
तवस्तथा पडिता मदेतिहा;—

तस्माद् धर्मं कुरु समस्तम् ॥

इन्द्रेण तत्रो भणियं रयणी दिवसो न दोवि तुल्लाई । तस्स जओ सो दोहिवि जहद्वियं निवइ नावै ॥
 एमाइविगोएण खणं गमेऊण तीए तो पुट्टो । मइसागरो तए किं जोइसमवलोइयं किं पि ? ॥१२१॥
 आमं, छित्तु तुहचं किं पि नद्वंति पभणिए भणइ । किं तं, जं तं जाणसिं इय भंणिए ॥
 किं पुण कत्थय नद्वं अहं न थाणामि कहइ जइ मुणह । दोणहवि पडणट्ठाणं एककंविपतीए ॥
 तो विम्विया विविनइ किंकिणिया मज्झ कत्थइ पडिया । इय निच्छओ न आसी, तत्रो य परिभारिंसे
 कत्थयिं इहं य पडिया चडिया एयस्स तेण हत्यम्मि । नेउरपडणट्ठाणं एसो तीएव परिकइ ॥१२२॥
 ना जोइसेण जानइ जइ जाणउ किंतु किंकिणी तत्थ । पडिया इमस्स हत्ये चडिया केणप्पमोणेण ॥
 न य गंतुं तत्थ इमो स्वमो तत्रो साहसिकरसियस्स । मइ भत्तुणो थिय इमं विगंभियं होखतां ॥
 किं नेहंरि तुहं हत्ये चडियं, भणेइ सो आमं । सा भणइ मइ समप्पइ तीए तो सो समप्प ॥
 तो मा पमणइ वुमरं सोइणमेयं तु जइ सयं लदं । अइ अक्काओ पत्तं मइ ॥
 जओ ।

जलणपरिणेतं मत्तं नत्थि सुद्धिंति जंपिए भणइ । किं जलणपयेसेणं मइ विरो विससुं निस्सं ॥
 तत्रो य मा विविनइ ना पाणो एम वयरो सज्यो । मये पणवरो थिय ता मज्झप्पमिं ॥
 गंभ्यं, हावने देइम्वरुमो इहं मए । विज्जाहराहिवणो दासीवयणाउ कहिऊण ॥१२३॥

एहिं विविनं विविनं वहीनां रत्न्यां सुगये न गन्तुम् । ततः कस्माद्वरणस्यायां मा शङ्कन्तुं अपि तुल्ये ॥१-
 वुमरेण तत्रो वहीनां रत्न्यां सुगये न गन्तुम् । तत्थ यत सा वुमोरवि यथास्थितं परयति शोनेन ॥१२४॥
 एवमरविहोदेव इमे वहीन्या नया ततः गृहः । मरितागरस्तथा हि योनिपमवलोकिने किमपि ।
 काव, इह्नु वहीन्यर विमपि नत्थिनि प्रमणिते भणति । किं तत्, मयं जानामीति भणिते भणति नावति ॥
 इह्नुकइ व वहीनं न जानानि कया यदि जानामि । वुमोरवि पतनस्थानमेकमेव मां सा कययति ॥१२५॥
 एते विविनं विविन्यं विविनं मइ कययति पतिना । इति निधयो नागीत्, ततश्च परिभाषिते ॥
 वुमारेदेव व वहीनं वहीन्यं तेन हत्ये । वुमरणनस्थानमेव तस्या इव परिकययति ॥१२६॥
 तस्याऽप्येतिव वहीनं यदि जानातु इह्नु विविनं मय । वनिताम्य हत्ये चडिया केन मयोनेन ॥१२७॥
 व व वुमरे वहीनं वहीन्यं मयमेकमिह्नु । मय वहीनेदेव विम्वितं मयेत् ततो भणति ॥१२८॥
 किं वुमरेदेव वहीनं हत्ये चडियं, मयति न जाय । सा भणति मये मयंयं तयो ततः स तमरेदेव ॥
 मय का वहीनं वुमरे वहीन्यं मयमेकमिह्नु । मय वहीनेदेव विम्वितं मयेत् ततो भणति ॥१२९॥

वहीनं वहीनं विम्वितं वहीनं वहीनं वहीनं । किं वहीनं वहीनं मय विने विता नि वुमरे ॥
 मय का विम्वितं वहीनं मय वहीनेदेव विम्वितं मयेत् ततो भणति ॥१३०॥
 मय वहीनेदेव विम्वितं मयेत् ततो भणति ॥१३१॥

एते परिनिग्राह्य गाम मानसे होइ किमि जे उचिये । ते काहापि नभो सा बीयदिने पेशए दासि ॥
 दाइ कुमारोनि गहि लोच दासी य विधरद नभ । विज्ञाहररायें नह अपदुतणु अज्ज कणमवई ॥१३८॥
 अह र्भक्तो चित्त कि मयें रोगिणी इया जाया । ता पुच्छइ पद्मचि सा सोइ पद्मसरीरा सा ॥१३९॥
 मो मो जेइ बुद्धो सोए सरीर अहं पद्मकरिमे । ते पुण मुमरसु इह देवयमिहिं मरसि पाये । ॥१४०॥
 पुण्ये य आदि करिये कणमवई इयाए नह कुनरो । पच्छयो तन्य ठिओ सुणइ इमं वदयं सत्यं ॥
 नभो य सा पयें मरणे सो मह कुमारगुणराओ । निदय । निर्दोसाए मारिज्जंती पाव । तए ॥१४१॥
 सो विज्ञाहरराओ पभणइ सो को विमेषओ कहसु । भणिओ मो दासीए सुदु कये जे तए पुह १४२
 कुमारम्य परिपकरोणे तुह पवित्रेमि कण्यमुपलभई । धवळ जुहा अघेतमन्निगवेधिय य वपरये ॥१४३॥
 मज्ज बिसेसेण पुणो जुसं तत्तामगहणमिह समए । मरणमयमि जम्हा मुमरिज्ज देवयं इहं ॥१४४॥
 सो विप इहो सो येव देवया मज्ज सामिणीएवि । ना सुणसु गुणगु कुपुरिस । सुपुरिसचरियं कहिज्जंतं ॥
 जेण समवसे पिय नारदण गुणरूपविमलनेण । सोदग्गजपपदापय अहम । मह सामिणी गहिया ॥
 जेण चिय गह्यगुणेण सयलसंत्यभाविषमणेण । दूरद्विओवि नाओ तुमपि केणवि पओगेण ॥१४८॥
 जेण तुमं दिहेणवि न होमि भुवणमि साहसधनेण । तेण अहमत्तणो फीरमाणामिच्छामि इह स्वस्तं ॥
 आर्यभिरुण एयं जाओ निवन्नीनरंगिपनिहाओ । विज्ञाहरो ररो इव पभणइ सहरणजायरसो ॥१५०॥
 नै मरणं सरमाणा मरणे पावेसि सं महापावे । यद मंडलगमज्जी लमिहमइ तत्सवि सरीरे ॥१५१॥

एवं परिक्षिते ताम्य मानसे भवति किमपि यदुचिनम् । तत्करिष्यामि ततः सा द्वितीयदिने प्रेषयति दासीम् ॥
 यानि कुमारोऽपि सत्र तथैव दासी च विजन्वति नत्र । विद्यापराशवं यथाऽऽदुतनुरय कनकवती ॥१३८॥
 मय संश्रान्तमिच्छति किं स्वयं रोगिणीयं जाता । तत्र पृच्छति प्रवृत्ति सा कथयति 'पद्मसरीरा सा' ॥
 ततः स जल्पति मुन्दस्तस्याः शरीरमहं पद्मरिष्ये । त्वं पुनः स्मरेहं देवतामिदानीं प्रियसे पापे । ॥१४०॥
 इव आसीत्कथितं कनकवतीवाऽप्ये यथा कुमारः । प्रच्छप्रस्तत्र स्मितां जानातीमं व्यतिकरं सर्वम् ॥१४१॥
 ततश्च सा प्रजल्पति शरणं स मम कुमारगुणराजः । निर्दय ! निर्दोषाया मार्यमाणायाः पाप । भुवया ॥१४२॥
 ततो विद्याधरराजः प्रमणति स को विषयः कथय । भणितस्तनो दास्यां सुपु कृते यत्कया शृणु ॥१४३॥
 कुमारम्य परिपकरोणे तुह पवित्रयामि कर्णयुगलमहम् । धवलयति म्योत्प्लाऽन्यन्तमलिनवर्णानपि पदार्थान् ॥
 मम विशेषेण पुनर्युक्तं तत्तामग्रहणमिह समये । मरणसमये यत्तान् स्मर्ये देवतमिहम् ॥१४४॥
 स पश्यतः स एव देवता मम स्वामिन्वा अपि । तस्मान् शृणु शृणु कुपुरुष । सुपुरुषचरित्रं कर्यमानम् ॥
 येन समसमेव नरपतीनां गुणरूपविक्रमवलेन । सौभाग्यव्रयपताकेवाचम । मम स्वामिनी शृहीता ॥१४७॥
 येनैव गुरुगुणेन सत्कलशाभार्थभाविभवनसा । दूरस्थितोऽपि ज्ञातस्त्वमपि केनापि प्रयोगेण ॥१४८॥
 येन त्वं दृष्टेनावि न भवसि भुवने साहसधनेन । तेनाहमात्मनः क्रियमाणामिच्छामीह रसाम् ॥१४९॥
 आर्यैर्वैजानन्यविलीनरक्षितकलाटः । विद्यापरो हर इव प्रमणति सहरणजानरसः ॥१५०॥

एवं पभणतेणं तेणं आयइदिओ सियकिवाणो । दूरीहूओ सञ्चोवि परियणो तं तथा ददुं ॥१५२॥
तो इसिऊणं भणियं पयडीहोऊण तेण कुमरेण । रे रे ! अविज्जकुलहर ! विज्जाहर ! किं न लज्जे !
खमं उगगीरंतो इत्थिवहत्थे हयासलोयाणं । पच्चक्खं पिच्छिराणं तहचओ पंचभूयाणं ? ॥१५३॥
किञ्च ।

सुत्तुम्मत्तपमत्ते बाले महिलायेण य जो पुरिसो । पहरेइ सुवकमज्जायसेहरो सो अदुट्ठो ॥१५४॥
तुज्झवि उवरिं खमं कइदंतो को न लज्जेइ सयन्नो । इत्थियणमज्झयारे जो सुहडत्तं पयासेमि ॥१५५॥
किंपुण जह तह दुट्ठाण निग्गहो खत्तिएहिं कायञ्चो । ता न हवसि तुममिण्हं भणिहिंसि वचामे कोण ।
एवं भणितं कुमरो कोसाओ कइए तओ खमं । सोविगहिउग्गखग्गो बलेइ तस्सुवरि कोवेण ॥१५६॥
आवडिओ संगामो कुमरेणं निहणिओ स दुट्ठप्पा । तो दिट्ठाओ ताओ तिभिचि क्कामो तस्समं ।
पचाओ भणति तयं अग्गे एएण वयणवदाओ । मोयाविपाउ तुमए, तो कुमरो भणइ कइ तस्म ॥१५७॥
वयणच्छलम्मि पडिया, एगा तो कइइ नियपिउगिहम्मि । कुट्टिमतले लुलंती एएण इदा निपा रणे ।
ल्लोअरिओ मपोवरि जमजीहादीहतरलकरवालो । मरणभयकंपिरा हं भणिया एएण पारेण ॥१५८॥
जइ मयसि मइ वपणं तो जीयं तुज्झ इयरहा नेय । किं तं कहेहि भणिए तेण इमं साहिंयं मज्ज ॥१५९॥
जइ पयसी विज्जा पारद्धा साहिउं मए तत्थ । जावम्मि कीरमाणे छम्मासे जाव पइदिपरं ॥१६०॥
समयममवन्नसालसणाहिं तरुणाहिं रायकन्नाहिं । विहियव्वं पिच्छणयं पुरओ पन्नतिदेदीए ॥१६१॥

सं दारणं सारन्ती मरणं प्राप्नोषि त्वं महापापे ! । मम मण्डलाग्नाग्निर्लागिष्यति तस्यापि शरीरे ॥१५२॥
एवं प्रभणन् तेनाहृतः शितकृपाणः । दूरीभूतः सर्वोऽपि परिजनस्तं तथा हृष्टा ॥१५३॥
ततो हसित्वा मगितं मण्डलीभूतेन तेन कुमारेण । रे रे ! अविद्याकुलगृह ! विषाधर ! किं न लज्जे !
स्वहृष्टद्विगुं स्वीकृत्यार्थं इत्याश्लोकेषु । प्रत्यक्षदर्शनशालेषु तथातमनः पञ्चभूतेषु ? ॥१५४॥
सुत्तुम्मत्तपमत्ते बाले महिलायेन च यः पुण्यः । प्रहरति सुवक्तृमयादशेस्तरः सोऽदुष्टस्य ॥१५५॥
तदनुवरि खड्गं कर्णं को न लज्जे संकर्णः । स्त्रीजनमध्ये यः सुमत्यर्थं प्रकाशयामि ? ॥१५६॥
किन्तु यत् । तथा दुष्टानां निग्रह-सन्निधौ कर्तव्यः । तस्मान्न भवसि स्वमदानी, भणिष्यति वातां न
एवं भणित्वा कुमारः कोपात् कर्णं ततः गतम् । सोऽपि गृहीतो मलहो कलने तस्योपि कोवेन ॥
अपश्यतः कुमरो, कुमारेण निहतं स दुष्टात्मा । ततोऽथस्तस्तास्तिष्ठोऽपि कन्यास्तच्छरणम् ॥
तस्याः कर्णं तं कथमेतेन वचनवद्धाः । मोनिताम्बया ततः कुमरो भणति कथं तस्य ॥१५७॥
दधरच्छेदे स्वेनः, एका दतः कथयति निश्रुतिगृहे । कुट्टिमतले लोलंती एतेन इत्याश्लोकेषु ॥१५८॥
दः कोणं कोणं मण्डलवर्दीयेन लङ्कालः । मरणमयकम्पनशीलाहं भजिनेनेन वारेण ॥१५९॥
इदं कथं कथं वचनं ततोऽपि विनेन जनेन गता नैव । किं न लज्जे कथं भजिने तेनेन कर्णं कथं ॥
मया इदं विदितं प्रत्यक्षा मारुतं मया तव । जाते नियमाणे वयमात्मा वाक् १ प्रसिद्धि ॥१६०॥

ता एवका ताव तुमं पददियहं एज्ज मह विमाणेण । तह पुरिससंगमोवि दु विहियव्यो मह अणुघाए ।
 फहियव्वं च न कस्सवि एयं इय कारिया य सवहसयं । सिरखविपाई वीणं अन्नाउवि तिन्नि कुमरीओ ।
 पन्नाविपाउ वयणं जहेव हं तह कळाउ सिरखविपा । भणियं च ताण समुहं जह तुम्हाणं विमाणार्हं ॥१६९॥
 देवीअदिष्टियाई जत्य व तन्य व निसाए पईति । ओरुहिय ताई भिग्य पन्नादीदेविभवणम्मि ॥१७०॥
 आगतव्वं तन्य य पिच्छणयल्लणो खणं विहेयव्यो । इत्थियदिणार्हं सिरसा पट्टिच्छया तस्स इय आणा ॥
 फेत्तु न सीलम्भो तेण कओ अम्ह इय गुणो तस्स । तुम्ह पसाएणिण्हिं सनायं गुन्यमम्हाणं ॥१७१॥
 १ कुमारेणं भणियं जुत्ते तुम्हाण संपथं गंतु । निपनियजणयहिंहेमु जम्हा भयणीउ मह तुम्ह ॥१७२॥
 उ भणंति कह तत्थ वचिमो तच्चिमाणरहियाओ ? । तो कुमरसुमरणेण विज्जामिदो लहुं पत्तो ॥१७३॥
 आरोविउं विमाणे ताओ सो नेह निपनियगिहेमु । तह कणगवईचेटीसाहियं कुमरं पि तगोई ॥१७४॥
 तो विज्जाहरपरणाइवयरं साहिउण दासीए । भणियं निम्भवहियया मय्यं अणुउत्तहि कुमारे ॥१७५॥
 तो कणगवई जंपइ दुक्खलहिययाए इत्थियदिणाणि । तुम्हं परिचरणाए नाह । मए वंचिमो अण्णा ॥
 तह अरिथ तस्स थंशु अइप्पयंदोत्ति कंइ मणं मे । मा भाहि भणइ कुमारे बंधुदंसं सोविम्लुं पदिरी ॥
 तो नेहमारसरिसं खणं गमेउं तहिं चिय पयुत्तो । कणगवईए महिओ उरिखत्ता गयणमग्गम्मि ॥१७६॥
 जण्डुल्लभाउणा सो खित्तो जल्हम्मि दिच्चजोएण । संपचपल्लहरवो उचित्तो तत्तरं तेण ॥१७७॥

समययःसमयर्णसलशणाभिस्तरणीभी राजकन्याभिः । विधातव्यं प्रेक्षणं पुरतः प्रशंसिरेव्या ॥१९९॥
 तस्मादेका तावत्त्वं प्रतिदिवसमेवा मम विमानेन । तथा पुरासंगमोऽपि रात्रौ विधातव्योममानुशया ॥१९९॥
 तथितव्यं च न कन्याप्येतादृति कारिता च शपथदातम् । तिरिणाश्रं शीणामन्या अपि तिस्र कुमारे ॥
 निता वचनं यथैवाहं तथा कलाभ्य शितेताः । भणितं च तासां संमुखं यथा शुष्माकं विमानानि ॥१९८॥
 यधिष्ठितानि यत्र या तत्र वा निक्षिप्यन्ति । आरुह्य तानि क्षीमं प्रशन्तिदंभीमवने ॥१९९॥
 तन्मयं तत्र च प्रेक्षणरक्षणः शर्णं विधातव्यः । इयादिवानि शिरसा प्रतीष्टा तस्यैवमाशा ॥१९९॥
 तु न शीलभ्रंशस्तेन हृतोऽस्माकमिति गुणस्तम्य । शुष्माकं मसादेनेदानीं संज्ञानं सौख्यमन्माकम् ॥
 कुमारेण भणितं पुनः शुष्माकं सप्रप्तं गन्तुम् । निजनिजजगद्गृहेषु यस्माद्गमिष्यो मम दूयम् ॥१९९॥
 ता भणन्ति कथं तत्र प्रशामस्तद्विमानरहिताः ? । ततः कुमारस्मरणेन विधासिद्धो लघु प्राप्तः ॥१९९॥
 आरोप्य विमाने ताः स नयति निजनिजगृहेषु । तथा कनकवतीचेटीसहितं कुमारमपि तदेह ॥१९९॥
 ततो विधापरमाणादिव्यतिकरं कथयित्वा दास्या । भणितं निर्भयदया सम्यगनुवर्तम् कुमारम् ॥१९९॥
 ततः कनकवती जल्पति दुर्बलदृश्यमेयदिनानि । तव परिचरणायां नाथ । मया वक्षित आम्ना ॥१९९॥
 तथाऽस्ति सत्य बन्धुरतिपण्ड इति कथने मनो मे । मा भवीमण्यनि कुमारो बन्धुदत्तो सोऽपि लघु रूप्यमे ॥
 ततः स्नेहसारसदृशं शर्णं गमयिष्या संव्रज प्रसुतः । कनकवत्या सहित उरिष्ठो गगनमार्गे ॥१९९॥

जभो ।

दिवस्म मृत्युप पाटिऊण सत्त्वं सहंति काउरिसा । दिव्योवि ताण संकइ जाण तेओ परिष्कुरइ ॥१९४॥
ता मा मुयसु मद्यास । उन्छाहं भुवणपमरिषपपाव । इय मज्झत्यो तं जाव ताव अओ परिष्कुरइ ॥
तं कथ्य गयं तुह नाह । पोरिसं गरुपसत्तुनिहवणं । इयरेणैव सहिज्जइ जमियं दुवखाण रिछोली ? ॥
आपसिऊण वयणं कणगवर्दइ तओ भणइ कुमारो । दिव्यस्सव अदिहस्स अरिणो ॥ करउ किं पुरिसो ? ॥
इय भणितं ययणीए अपयत्तो जाव चिहण ताव । सो पचो तो धरितं पाएणुं भाषितं गयणे ॥१९८॥
अप्पालिस्ताइ धरणीए जाव ता तेण विरसमारसियं । रवत्तसु कुमार ! रवत्तसु स्समाइ मे मज्झ अवराहे ॥
न पुणो एवं पाहं तुज्जाहं किं करो तओ तेण । मुक्को दयाए रयरो दीनेणु न दाहणा गरुया ॥२००॥
आसमययम्मि पुणरवि पत्ताइं दोवि कुलवइसमीवं । कववदिणाइं तन्यवि तावमनेहेण ठायंति ॥२०१॥
कणगवर्दवि हु मह तावमीहिं कीनेइ विविहकीलाहिं । कुमारो कुलवइपासे नितुणेइ य धम्मसत्थाइं ॥
अहं कुलवइममदिणे कुमारो विमवइ मज्झ पसणमिणं । पडु । पमूमवभावेण परिणयं तुम्ह दंसाणओ ॥
कन्यसाइ विद्याहागम्यरो कन्य सालिदहिभत्तं । फदमेत्त विसपगिद्धो जणो कहि तुम्ह पयसेवा ? ॥२०४॥
किंतु करिस्सइ अथिदं ताओ ता लट्ठ तुह पसायाओ । समपंतरम्मि तुहवयणअमयपाणं जणो पसो ॥
तो भणइ कुलवर्द विणयवित्तुत्तुववण । जीवसु चिरं तं । आसंसेयो अक्खं किं तुह गुणलच्छिकपलस्स ? ॥

यतः ।

रम्य मत्तके पातयित्वा सर्वं सद्गन्ते कापुरयोः । दैवमपि तेभ्यः शङ्कते त्रेधा तेजः परिष्कुराति ॥१९४॥
स्मात् ना सुखं मद्यासतः । उन्छाहं भुवनप्रसूनप्रताप । इति मय्यत्योस्तं यावत्तावदन्यः परिष्कुरति ॥१९५॥
तु कुत्र गते तत्र नाथ । धीर्यं गुरदापुनिष्ठापनम् । इत्येतेष्व सद्यते किमियं दुःखानां पाङ्क्तिः । ॥१९६॥
माकर्ण्य वचनं कनकवत्यास्ततो भजति कुमारः । दैवमेवाहृष्टस्यारेहिं करोतु किं प्रकृत्यः ? ॥१९७॥
एति भजित्वा रज्ज्यामप्रमत्तो यावत् तिष्ठति तावत् । स प्राप्तस्ततो धृत्वा पादयोर्भेमयित्वा गगने ॥१९८॥
आत्कालायिष्यति धरण्यां यावत्तावत्तेन विरसमारसितम् । रस कुमार ! रस समस्येयान् ममापरापान् ॥१९९॥
न पुनरेवं करिष्ये तवाहं दिङ्मुरस्तत्पत्नेन । मुक्ते दयया स्वचरो दीनेषु न दाहणा गुरवः ॥२००॥
आधमपदे पुनरपि प्राप्तां द्वौ कुलपतिसमीपम् । कतिपयादिनां तत्रापि तापसस्नेहेन तिष्ठतः ॥२०१॥
कनकवत्यपि रत्न सह तापसीभिः षट्पटि विविधक्रीडाभिः । कुमारः कुलपतिपार्श्वे शृणोति च धर्मशास्त्राणि ॥
अथ कुलपतिमन्यदिने कुमारो विशपयति मम व्यवमनामिदम् । प्रभो ! परमोत्सवभावेन परिणतं तव दर्शनतः ॥
कन्यया विद्याद्वारयुक्तः कथं शालिदधिभक्तम् । कथमेव विषयगृहो जनः क्व पुष्पाकं पादसेवा ? ॥२०४॥
किंतु करिष्यत्यपृतिं तातस्तस्माद्युक्तं तत्र प्रसादान् । समयान्तरे त्वद्वचनामृतपात्रं जन एव ॥२०५॥
ततो भजति कुलपतिर्विनयवृत्तिरुत्तमवचनं । जीव चिरं त्वम् । आशंसामोऽन्यन् किं तव गुणलक्ष्मीकमलम् ॥

तो कुलवधपायजुयं तावसतावसिजणं च नमिऊण । विहिओचियसंभासो रुद्धासीसो य नो
कणगवईवि हु नमिउं तावसनाई समं परियणेण । स्वामेइ तावसीओ विसेसओ ...
ताहि वि बहलनिरंतरसिणेहवसनिगम्यंमुधाराई । वणतावसीहिं भणियं सदुक्खमेपारिसं ...
अज्झमेहि वि नापं पियजोगो कारणं गुरुदुहाणं । निव्वट्ठं जं तम्मि जायए नारयं दुक्खं ॥२॥
तां स्तिव इहं भञ्जउ संसारे इत्य. सव्वजीवाणं । संजोयाउ विओओ जायइ तो वच्चसु सुइणं
किञ्च ।

पियदंसणवणजमजीवियाण सज्जनसमागमाणं च । को संतोसं पावइ एकं मुत्तूण निपरायं ?
एवं दिद्वासीसा कयमंभासा य तावसिजणेण । कुमरेण समं चलिपा, विज्जासिदं सर
कैगावि कारणेणं नहु पचो सो तओ वरसुहुचे । मग्गडिओ तावसजुओ चरणेहिं नैव संपनिओ
जाव सिमंगनिहाणं, पचो नगरस्स बाहिग्गजाणे । सूरप्पहाभिहाणो दिट्ठो गुरी भवसरुं ॥२॥
भवियाण पचुंनो कुमरेणं पणमिउं तओ य खणं । निसुओ निणिंदयम्मो भायेण य
मत्तुंरि गुरिययं कहुयं निय अवगयं तमिपरीए । अइपित्तपलित्ताणं महुरा किं सकरा भाइ
तो वणगवई भणिया गुंदेरि ! सयं न सुंदरो एसो । संसारो दुहसारो विसमो कम्माण
वट्ठववापपरिओ गिहवामो इंदियाणि चवलाणि । अइकुडिला पेमगई को जानइ कइयं परिण
ना एसई गुंदेरि ! सयं पयामो पारिजामो मग्गं । पुत्थपुरिसाणुचिअं तो भणियं तीइ परमिणं

तत्र कुलवधपायजुयं तावसतावसिजणं च नम्या । विहितोचितसंभासो लब्धाशीत्य स भक्तिः ॥२॥
कणगवईवि हु नम्या तावसनायं समं परिक्रमेण । क्षमयति तावसीर्विशेषतः भरणनिहितसिद्धिः ॥२॥
ताहि वि बहलनिरन्तरसिणेहवसनिगम्यंमुधाराभिः । वणतावसीभिर्भणितं सदुःखमेतादृशं वचनम् ॥२॥
अज्झमेहि वि नापं पियजोगः कारणं गुरुदुःखानाम् । निर्वर्तमाने यत्तस्मिन्नायने गारुडं दुःखम् ॥२॥
तां स्तिव इहं भञ्जउ संसारे इत्य. सर्वजीवानाम् । संयोगाद् वियोगो जायते ततो मत्त सुखेन ॥२॥
विपश्यन्पचुंनो विनिता मज्जनममागमानां च । कः संतोषं प्राप्नोत्येकं पुरावा निरागारम् ? ॥२॥
एवं दिद्वासीः कयमंभासा य तावसिजनेन । कुमारेण समं चलित्वा, विद्यामिदं स्मरति वृत्तम् ॥२॥
कैगावि कारणेन न मत्तु पचो स ततो वरसुहृत् । मार्गस्थितस्त्वायमयुधधरायागामेव संचरति ॥२॥
भवियाण पचुंनो कुमरेण वचोपायानि । गृह्यवानिधानो वट्ठः गुरिर्भगवत्पदम् ॥२॥
मत्तुंरि गुरिययं कहुयं निय अवगम्य तद्विषया । अनिर्वर्तमानां मत्तु किं सकरा भागि ? ॥२॥
तो वणगवई भणित्वा गुंदेरि ! एवम् न सुंदरः पणः । संसारो दुःखमार्गो विषमः कर्मतो परिणामः
वट्ठववापपरिओ गिहवामो इंदियाणि चवलाणि । अइकुडिला पेमगतिः को जानति कथं वि परिणामः

किपुण विचारबहुलं दुर्लभं नाह । ओज्येणारभे । अद्वितमो विसमसरो न जहिच्छं माणिषाभोगा ॥
भोषण रायल्लिच्छं पच्छा सो पुच्छिच्छं कमवि जाणि । येवमि आवसेसे जं उच्छिपं ते करिस्सामो ॥
नरः कुमारः प्राहः—

दुर्लभं जं सुव्वणस्स तेणवि य वारणेण बुद्धा । एवमि वयं गहिउं जविपारा हुंति येवव्य ॥२२३॥
गया चोक्तम्—

“मनसि जरसाभिगूता ज्ञायन्ते यौवनेऽपि विद्वांसः । भूदक्षिणः पुनरन्ये भवन्ति वृद्धमययोगेऽपि ॥”
तथा—

पावरिमाणं विषमो विसमसरो न वण धीरपुत्तिमाण । यममि राग्गधारा तिण्हा न उणो य वज्जमि ॥
न जहिच्छं इषादवि न सुंदरं भोगल्लिओ जीवो । समोसुवि न य तिचो जल्लणो इव हव्वनिवहं ॥
जाणिस्सइ अवराणामि सुयणु । भोगेहि निच्छिओ नरओ । चलोहि तेहि जायइ गमणं सग्गापवमो ॥२२६॥
‘भोषण रायल्लिच्छं’ जं भणिपं तम्य तीए गिद्धीए । होइ अहोगमणं चियनय इत्थ सुइ जओ भणिपे ॥

“भोगपुरयमात्रमवसादयति प्रतिष्ठां क्लेशस्तु कृष्यपरिपालनवृत्तिरेव ।

‘नैव ब्रह्मपुनरप्यनाम यथा ब्रह्मण्यं स्वहस्तपूजदण्डमिवावतपत्रम् ॥”

‘नाणि पुच्छिय’ भावस्सेसे जं भणसि तंपि हु न जुत्तं । धम्मणे विणा सुंदरि ! जीवन्तावि हु मयधेव ॥
यः—

“यस्य धर्मविहीनस्य दिनान्मर्यान्ति यान्ति च । ॥ लोहकारयस्त्रेव क्षतशपि न जीरति ॥
इय भणिऊणं नयिऊण जिनवरं मिद्धिऊण ते बाहि । गंतु नगरस्सेतो जूयविउत्तेण दव्वेण ॥२२९॥
काराविऊण भोजं पच्छो तथेव जन्थ सा मुक्का । काऊण पाणविचि तथेव डिपाइ खणमेणं ॥२३०॥

उत्सादितानि पुन्दरि ! स्वयं स्वजातः मज्जनावो मार्गम् । पूर्वपुरातनुर्वर्णं ततो भाणितं तयैवमिदम् ॥२२०॥

केन्दु विचारबहुलं दुर्लभं नाप । यौवनारण्यम् । अतिविषमो विषमशरो न यथेच्छं मानिता भोगाः ॥२२१॥

मुरत्ता राजलक्ष्मी पश्चात् ततः शृष्ट्वा कमपि ज्ञानिन्म् । स्तोक व्याघ्रः शेषे यदुचितं तत्करिष्यामः ॥२२२॥

हर्षदुत्तं यद् यौवनस्य तेनापि च कौण्ठेन युवाः । एतस्मिन् व्रतं गृहीत्वाऽविकारा भवन्ति स्थविरा इव ॥

क्रापुराणां विषमो विषमशरो न पुनर्धौपुरुषाणाम् । भसि राक्षसधारा तीक्ष्णा न पुनश्च बन्धे ॥२२४॥

न यथेच्छमिष्यापि न सुन्दरं भोगलालितो जीवः । स्वर्गेऽपि न च तृप्तो ज्वलन इव हृष्यनिवर्हः ॥२२५॥

क्षयतेऽवसाने मुतनु । भोगेर्निश्चिनो नरकः । त्यक्तैस्तैर्नायने यमनं स्वगायिष्यमोः ॥२२६॥

भुत्वा राजलक्ष्मीं यज्ञनिर्भरं तत्र तस्यां गृह्य । भवत्यभोगमनमेव नवाय सुखं यतो भाणितम् ॥२२७॥

ज्ञानेन शृष्ट्वाऽऽयुःशेषे यद्गृह्णाति तदपि हि न युक्तम् । धर्मं विना सुन्दरि ! जीवन्तावपि हि मृतावैव ॥

इति भाणित्वा नराः श्रिनवरं मुक्त्वा तां बहिः । गता नगरस्यान्तर्गताऽजितेन द्रव्येण ॥२२९॥

कारयित्वा भोज्यं प्राप्तस्त्वैव यत्र सा मुक्ता । वृत्त्वा प्राणश्रुतिं तदैव स्थितौ क्षणमकम् ॥ २३०॥

अहं पेच्छं कणगच्छं सुप्रमत्तं, होज्ज कारणं किमिह । सज्जणं सुमरणां पंथेयं व ॥१२४॥
 इयं चित्तं कुन्तो सर्गरविनं करित्तु जा बलिओ । तो विरहिणिं पेच्छं कणगच्छं वदुरिणां ॥१२५॥
 अन्तिमं चित्तं कंठं घोनेइ पंचमुत्तारं । बाहजन्मपरियनयणा हरिणिन् निरिस्सं रिक्खो ॥१२६॥
 वत्तइगेरिमेदिनसुदंरं कणमुत्तरीहोलासा । अमणं नचिय साइइ मयणवियाराउरं विनं ॥१२७॥
 कुन्तो चित्तं किमिहा करेइ इयं चित्तं चित्ताओ । किं मज्झं स्वगविओप किमसा आरं ॥१२८॥
 अहं रिक्खेउणं अगाउवा होरिदी तओ नृणं । मइ अणुरवा अहं संवरिस्सं तो न लद्धं ॥१२९॥
 इयं अण्णो होउं अण्णानं तीए दंसइ तओ सा । संवरियमयणचिट्ठा अन्नुद्धिं वि संमुत्ता ए ॥१३०॥
 इरिद्धेणं इत्ता सुंदरि ! दीममि किमेवमुत्तिग्गा ? किं सुमरसि मयणां सा जंणं ॥१३१॥
 इरिद्धेणं होउं विसिं नयं जगो रिक्खेउणो मिच्छं । पियविहियणं नमिंमं होइ अज्जीइ सारिणं ॥१३२॥
 वृत्तं विहा रिक्खेउणं वगाइं जंणं एमा । ता नृणमनेइयिणं लुक्खिज्जइ मयणरयणां ॥१३३॥
 अहं ॥

इरिद्धेणं होउं विसिं नयं जगो रिक्खेउणो मिच्छं । पियविहियणं नमिंमं होइ अज्जीइ सारिणं ॥१३३॥
 वृत्तं विहा रिक्खेउणं वगाइं जंणं एमा । ता नृणमनेइयिणं लुक्खिज्जइ मयणरयणां ॥१३४॥
 अहं ॥

अहं वत्तइ कणगच्छं सुप्रमत्तं, होज्ज कारणं किमिह । सज्जणं सुमरणां पंथेयं व ॥१३५॥
 इयं चित्तं कुन्तो सर्गरविनं करित्तु जा बलिओ । तो विरहिणिं पेच्छं कणगच्छं वदुरिणां ॥१३६॥
 अन्तिमं चित्तं कंठं घोनेइ पंचमुत्तारं । बाहजन्मपरियनयणा हरिणिन् निरिस्सं रिक्खो ॥१३७॥
 वत्तइगेरिमेदिनसुदंरं कणमुत्तरीहोलासा । अमणं नचिय साइइ मयणवियाराउरं विनं ॥१३८॥
 कुन्तो चित्तं किमिहा करेइ इयं चित्तं चित्ताओ । किं मज्झं स्वगविओप किमसा आरं ॥१३९॥
 अहं रिक्खेउणं अगाउवा होरिदी तओ नृणं । मइ अणुरवा अहं संवरिस्सं तो न लद्धं ॥१४०॥
 इयं अण्णो होउं अण्णानं तीए दंसइ तओ सा । संवरियमयणचिट्ठा अन्नुद्धिं वि संमुत्ता ए ॥१४१॥
 इरिद्धेणं इत्ता सुंदरि ! दीममि किमेवमुत्तिग्गा ? किं सुमरसि मयणां सा जंणं ॥१४२॥
 इरिद्धेणं होउं विसिं नयं जगो रिक्खेउणो मिच्छं । पियविहियणं नमिंमं होइ अज्जीइ सारिणं ॥१४३॥
 वृत्तं विहा रिक्खेउणं वगाइं जंणं एमा । ता नृणमनेइयिणं लुक्खिज्जइ मयणरयणां ॥१४४॥
 अहं ॥

इरिद्धेणं होउं विसिं नयं जगो रिक्खेउणो मिच्छं । पियविहियणं नमिंमं होइ अज्जीइ सारिणं ॥१४५॥
 वृत्तं विहा रिक्खेउणं वगाइं जंणं एमा । ता नृणमनेइयिणं लुक्खिज्जइ मयणरयणां ॥१४६॥
 अहं ॥

दिदो कसो दृष्टिः तेने सो पुन्यिभो नदा कुपरो । किं इदं चिदा, तेने सो पुदो एव को कुपरो ? ॥
 निर्विद्वन्मन्त्राणां गुणधनो नाम विभुः पुनः । एषोऽपि ते न नामो नदं कथं तेन पूरितेन ॥
 वापि इ मन्त्राणां विद्वन्मन्त्राणां मन्त्राणां । मन्त्राणां गो वसो अहं तु कान्तेन वद्विभो ॥२४६॥
 एषा वाप्येन पुन्यामि नयं । मन्त्रो न कुपरेण । भणिमं सिद्धमयीदितकानो कुपरो ममोऽपि ॥२४७॥
 सो तेन पुनो पुदो किं घटिता तन्म, तेनेनो भणिभो । घटिता न केवले हिन्तु तेन नीया नियं भारणे ॥
 इत्यप्युक्तो गोप कुपरो सो मुदुः इमे जाये । इय भणिभे नीदरिभो स नरो उमानमग्राभो ॥२४८॥
 सो विद्वः कुपरो विन्तु मन्त्राणां विन्तुमिदं । अहं अहो । मुविन्तु विन्तु इतीतिहायणे ॥२४९॥
 न गुणेन मेव रूपेण मोषयारेण नदं जिह्वावि । विन्तुः मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां ॥२५०॥
 निर्विद्वन्मन्त्राणां नाम न आयस्य नाव एवमेव । मादन्मन्त्रिं मोषुन निवपयई वगाहमि ॥२५१॥
 इय विन्तुन कुपरो मन्त्रो मन्त्राणां मोष, भणिपाय । घटि नदं मन्त्राणां तुहाममन्त्रिपदनाममि ॥
 मुवि भणा वन्तुने मन्त्राणां मन्त्रो मन्त्राणां भणिपाय । मन्त्रो मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां ॥
 एषा मन्त्रा विन्तु विन्तु वाप्येन मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां ॥२५२॥
 मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां ॥२५३॥
 मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां ॥२५४॥
 मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां ॥२५५॥
 मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां ॥२५६॥
 मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां ॥२५७॥
 मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां ॥२५८॥

इह एकः पुन्यमेन स पुनो वसो कुमार । किमिदं तिष्ठति, तेन स वृष्ट एव कः कुमार । ॥२४४॥
 धीविद्वन्मन्त्राणां गुणधनो नाम विभुः पुनः । एषोऽपि ते न शतशब्दा कथितं तेन पूरयेण ॥२४५॥
 वापि इदं मन्त्राणां विद्वन्मन्त्राणां मन्त्राणां । मन्त्राणां गो वसो अहं तु कान्तेन मन्त्राणां ॥२४६॥
 एतेन कान्तेन मन्त्राणां मन्त्राणां, तन्मन्त्राणां । भणिमं सिद्धमयीदितकानो कुपरो मन्त्राणां ॥२४७॥
 मन्त्राणां पुनः पुनः किं घटिता तन्म, तेन स भणिभः । घटिता न केवले हिन्तु तेन नीता निने भवन्तु ॥
 इत्यप्युक्तो गोप कुमारः पुनः पुनः इति भणिभो निःशून्यः स नर उमानमग्राभो ॥२४८॥
 सन्निधन्तपि कुमारो विन्तु सन्निधन्तपिनाह । अहं अहो । मुविन्तु विन्तु इतीतिहायणे ॥२४९॥
 न गुणेन मेव रूपेण मोषयारेण नदं जिह्वावि । विन्तुः मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां ॥२५०॥
 निर्विद्वन्मन्त्राणां नाम न आयस्य नाव एवमेव । मादन्मन्त्रिं मोषुन निवपयई वगाहमि ॥२५१॥
 इति विन्तुमिदं कुमारो मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां, भणिभो च । एहि मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां ॥२५२॥
 वापि भणिभे मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां ॥
 मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां ॥२५३॥
 मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां ॥२५४॥
 मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां ॥२५५॥
 मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां ॥२५६॥
 मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां ॥२५७॥
 मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां मन्त्राणां ॥२५८॥

तो भाणु भणइ मूर्णि भयवं ! निव्वेयहेयवो सुलहा । दुलहा ते पुण तुममिव चयंति विजलेवि
 अइ भक्त्तरो पयंपइ भयवं ! सा पावकारिणी कत्थ ? । आइ मूर्णा जीए तुमे । रि ।
 संपत्ता मह पासे, सो भणइ केण कारणेणेसा । जूइम्महा हरिणिव्व चरइ एगागिणी रत्ने !
 गुणचंदकुमारमी तत्थ तओ किं इमा न संघडिया ? । भणइ मुणी संघडिऊण विडडिया
 निक्कालिऊण युवा गुणचंदेण तओ भमंतीह । मह दिट्ठिगोपरमया लज्जाए अहोमुही जाण ॥
 पडिबोहिया मए तो गिहत्थधम्मो दुवालसविहोवि । पडिबन्नो एईए, प्फुलेइ सम्मतमूले ते ॥२१॥
 मययान्हिउं पडिमं पूजइ सत्तीए कमलकुसुमेहि । तिकालं विहिकलिया बंदइ निव्वपि
 कासारनिज्जराइसु नीरंषि पिणइ फासुयं योवं । कुसुमपत्ताइं थुंजइ आहारमचित्तमेव इमा ॥२२॥
 मज्जपुरिस्ताण नियमो दुविहं ति विहणेण तीइ पडिबन्नो । समए लहिही दिवत्तं मोयत्तं पि
 तो भो महापुत्रावा ! जइयमे उज्जमं कुणइ तुम्मे । अइ न समत्या सम्मत्ता ॥
 विरइत्तसमत्थेहि सम्मतं चेव तेहि पडिबन्नं । अत्रेवि कइवि नियमे गहिउं नियमाणमपुरा ॥
 कुल्लंति पडिदिमं चिय जिणचंदणपूयणाइजिणधम्मं । अइ अन्नदिणे भणिओ जेठुणं वंशुणा पाण
 वंधव ! न पाणिमुणिय जिणधम्मतरुम्म किं फलं होही । जिणधम्मविया मुणिणो य वत्त !
 तो विज्जाइययणो भाणु पटिभणइ वंधव ! न शुत्तं । इय चित्तिउं पि सम्मं अवगयवन् पुसरावाणं

बहिं पुत्रोर्मया निजनिबंदस्य कारण, युवाम् । तस्मान्मुखात् गृहिवासे दुःसवासं कुरुते प्रजावान् ॥
 तयो मातुर्भवेति मुनि भगवन् ! निवेदयेतवः सुलभाः । दुर्लभास्ते पुनर्युयमिव त्यजन्ति विज्जानति
 अथ भान्धवः प्रज्जयति भगवन् ! सा पावकारिणी क्व ? । आइ मुनियेस्या युवां रूपेणाहोव ॥२१॥
 संपत्तिं मह पासे, ए भगवि केन कारणेनेसा । यूयमहा हरिणीव नरत्वेकाकिन्यारणे ? ॥२२॥
 गुणचन्द्रकुन्दरे तव तव । किमिदं न संघटिता ? । भगति मुनिः संघटय विघटिता शीलधेया ॥२३॥
 निज्जराव हन्ता गुणचन्द्रेण तयो भ्रमन्तीह । मम दृष्टिगोचरगता लज्जयाऽपोमुनी जाता ॥२४॥
 इतिवेदिता इया तयो गृहस्थवर्मां द्वादशविशेषि । धनियस एतया, बालयति सम्पत्तवमूले तम् ॥२५॥
 स्वदन्तविक्रय इतिमे पुत्रयति शक्या कमलकुसुमेः । त्रिकालं विधिकलितान् वन्दते नियमनिमृत्तान् ॥२६॥
 कल्पवृक्षेऽपि कुसुमपत्राणि मुद्रा आहारमचित्तमेवम् ॥२७॥
 मज्जपुरिस्तां नियमो दुविहं विविधेन तया धनियजः । समये व्यप्यते यथा योसगपि मेव ॥२८॥
 तमे भो महापुत्रावा ! जइयमे उज्जमं कुरुते युवाम् । अथ न समर्थो सम्पत्तामूलगृहिर्निमावाक्य
 विज्जानतुवर्धयन् सम्पत्तवमेव तस्मां प्रतिपन्नम् । अन्यानपि कस्यापि नियमान् गृहीत्वा निज्जयन् ॥२९॥
 कुल्लंति पडिदिमं चिय जिणचंदणपूयणाइजिणधम्मं । अथान्यदिने भनियो जेठुणं वंशुण मातु ॥३०॥
 कल्पवृक्षेऽपि कुसुमपत्राणि मुद्रा आहारमचित्तमेवम् । मज्जपुरिस्तां नियमो दुविहं विविधेन तया धनियजः ॥३१॥
 तमे भो महापुत्रावा ! जइयमे उज्जमं कुरुते युवाम् । अथ न समर्थो सम्पत्तामूलगृहिर्निमावाक्य

ॐ गुणिगो, भणह न सम्म इमेपि जं पप । मुविमुदबभवेरे भोजुं अन्नस्त कस्त मुदं ? ॥
मलपल्लिपदेहवत्ता अण्णाणमा विमुक्ततेवोत्ता । न ह अमुणो जमेसो परमो बंधवभोवाओ ॥२७४॥
तथा चार्पम्—

“विभूमा इत्थिसंमग्नि पणीयं रसभोयण । नरस्म तिगवरिसस्त वसं ताळउदं जहा ॥”

अन्यैरप्युक्तम्—

“निःस्पृहो नाधिकारी न्यासाकामी मण्डनप्रिय । नाविद्वुवः प्रियं वृणान् स्फुटवत्ता न वयसः ॥”
एवं च दुरध्यामा परिवर्द्धिरसि मूलजो य सम्मत्ता । ततो विरिगुणानपि दूरं दूरेण तं होमि ॥२७५॥
वं च गुणविमुक्तो काउं अतमंजसादं बहुयसं । नरपादघोरदुखले भमिदिमि संसारघनतरे ॥२७६॥
। दुर्विरपि दुगुं संयमु, सम्पन्नमेवसिहराओ । मा परिवरेमु बंधव ! दृष्टदमिणं पुणानि जीवाणं ॥२७७॥
वेपि भयमाणो न दुगुं मुय फरवि कम्मरसा । अह अन्नदिणे केण निमेनिओ भोपणट्ठाए ॥२७८॥
। तमिहोवविहो जा चिद्वि ताव तेण भिरखट्ठा । दिहो सुणी पविहो मल्लिणो लुक्कान्णो य ॥२७९॥
दददं अन्धद्वर तमिहसामी सयं गहियभयो । पदिन्नाइ गुणिकमहं तर दददं भयसं भण्ण ॥२८०॥
मि गयंमि गिहाओ कट्टमहो ! वट्टमिन्धपमाणं । तुम्हारिमावि एवं विरोणा इय भण्णदिनि ॥२८१॥
हमिमेणं सुरेणं सोयववहारवाहिरासुरणा । जट्टमल्लितणुणा सपावि जयसोपरदिपण ? ॥२८२॥
पिण्ण ततो भणिवं किं अम्हाणं इयाए चिताए ? । गिरमागयसस्तवसं दायन्ना भिरगुणो भिरन्ना ॥२८३॥
। य बहुमाणपुवं दिज्जंतो बहुफला इव अफला । अण्णफला वा इरा तो पपदमिचिमि अण्णं ? ॥

गुणिरहिता वद् मुनयो, भणय ॥ सम्पन्निमवि यरेतान् । मुविमुदमन्नमन्नुकरवाज्ज्यं कप्य दौघम् ॥
मल्लितदेहवत्ता अन्नानरता विमुक्तताम्बलाः । न स्वप्नानयो वदेव परमो भयमनोवाप ॥२७४॥

विभूमा ग्रीतंसर्गः पणीतं रसभोजनम् । नास्य त्रिकवदिनो विषं ताळपुदं वया ॥
एवं च दुरध्यासान् परिवर्तिष्यति मूलजश्च सम्मत्तान् । ततो विरिगुणानापि दूरं दूरेण तं भवति ॥
एवं च गुणविमुक्तः कृत्वाऽसमग्रतानि बहूनि । नरपादघोरदुःखं भूमिष्यति संसारकान्तरे ॥२७६॥
तमाऽद्विविधमपि जुगुप्सां मुय, सम्पन्नमेवसिहराओ । मा परिवरं बंधव ! दुर्लभमिदं पुनरपि जीवतान् ॥
। वमपि भयमाणो न जुगुप्सां मुनवति कयमपि बंधवगान् । अयान्मदिने केनचित्तिमिन्निहो भोजनार्थम् ॥
। तन्मदुग्दोवविहो वावसिण्णि तावतेन भिरार्थम् । दिहो मुनिः पविहो मल्लिणो लुक्कान्णो य ॥२७९॥
। इत्थाऽप्युत्तिहो सद्गुह्यरामी सरं गृहीतभयः । प्रणिज्जमयनि मुनिपुत्रं तथा दप्पु मात्तो भन्ति ॥
। तस्मिन् गते गृहान् वट्टमहो ! कट्टमिन्धमज्ञानम् । गुप्पादसा अण्णं विरोधेन इन्दुमेत्थेने ॥२८१॥
। किमेव दूरेण सोकप्यवहारवाहिरासुराणि । जीणमनाविलतनु सण्णि अल्लोवविहेन ? ॥२८२॥
। पुनिना ततो भणिं विमस्माकमनया विन्नाया ? । गृहमाणानावसदत्तमया विन्ने विन्ना ॥२८३॥
। य बहुमानपूर्वं देयमाना बहुफला भवत्यफला । अण्णफला वेतरथा ततः पपदमि किमिदं ननु ? ॥२८४॥

नो जम्भ्येन मर्मिषे द्विजोऽपि द्राणे वनीमगजगन्म । गेहामयस्त किन्तु सन्मानो वा
 निजैरेत नृद्विष्ये तावद् तुम्हारिस्तोहं मुयणेह । वणिज्ज ततो भणिषे मा एवं भ
 जो नृद्विष्ये न विष इह वंभणे भणति मुदं । जो इत्थिरमंगरजो तो विष
 सन्मानोऽपि एतां समं विमुदगुणधारा । निरुवजो य जमनो जम्भ्येन उ
 म्भ्येन दमो भणिषे किमणेनं वेयविद्विषमनास्त । अणुभिजेन महायन ! तो वणिजो भ
 द्म नृद्विष्ये द्रुगुले कुणमागो भक्तरो मरुजण । विणिजं गुरुपावचयं द्रुपन्नो पदमुद
 द्रुपन्नवचरो से समं परिपात्रिजण मन्नेत्तं । दन्वन्नो मोहन्ने भाणु तं नियद अवि
 नेदपावचरोहुरियद्विषो गेनूण भाणुरुचरो । देर परमाहम्मियदेवे काजण भणइ
 ईदव । एतन्नेत्तं गयस्त नृद्वि करेमि अहमिन्दि । तद्वि भणामि विमज्जु (गिगनम्)
 देन इमो दन्वन्नो पुणोवि नो मदमि एरिसमवन्ने । अह मो जेण वंभण (एवमि) वि
 ने द्विजं म पद्वारमि मट भणिषे जंकरं तण्णपुरा । तंतुइमा अवन्ना, ना वंभुत्तेण म
 नाह जहागयनद्वि मविषयपदोऽयं अणुद्विष्यं । अनुद्विष्यमिओ मा पावि
 नो मो देन विद्वन्तो फमोवि द्विपण साणुकंपेण । सट्ठायं संरत्तो पुणो भणिस्सति
 इपणेवि विविद्विषणे मुदाम्मे तन्ने अणुमवेज्जण । आउक्खएण जाओ भणिओ ददद

द्विजो भाष्येन मर्मिषे दीपतां दाने वनीमगजनाय । गेहामयस्त किन्तु सन्मानो वाप्यं तु
 विषयानां मम हृदयं तावदपि सुभाषितैः सुनने । वणिज्ज ततो भणिषे मैवं मद्र जरीः
 यद्यपि मद्रवर्षे तमेवैह भाषने भणन्ति शुचिम् । यः स्त्रीसङ्गतः स एव शूद्रश्चाशुविष
 म्भ्येन नृद्विष्ये सम्यग् विशुद्विष्यवारी । निष्कायनधामसोऽन्तरः कुक्षिसम्भव ॥२८॥
 नृदेन नरो भणितं विमनेन वेदविहितमार्गस्य । अनभिजेन महायन ! ततो वणिज्ज मोनमा
 इति भाष्यो मृदुभां वृत्तानां भाष्येन मृत्वा । क्त्वा गुरुपावचयमुपस- प्रयमद्विष्यम् ॥
 द्रुपन्नवचरोहुरियद्विषो गेनूण भाणुरुचरो । देर परमावार्निद्वेवान् एतां मन्त्री ॥२९॥
 इत्यत्र : इत्यन्नेत्तं गयस्त नृद्वि करेमि अहमिन्दि । तद्वि भणामि विमज्जु
 देन इमो दन्वन्नो पुणोवि नो मदमि एरिसमवन्ने । अह मो जेण वंभण (एवमि) वि
 ने द्विजं म पद्वारमि मट भणिषे जंकरं तण्णपुरा । तंतुइमा अवन्ना, ना वंभुत्तेण म
 नाह जहागयनद्वि मविषयपदोऽयं अणुद्विष्यं । अनुद्विष्यमिओ मा पावि
 नो मो देन विद्वन्तो फमोवि द्विपण साणुकंपेण । सट्ठायं संरत्तो पुणो भणिस्सति
 इपणेवि विविद्विषणे मुदाम्मे तन्ने अणुमवेज्जण । आउक्खएण जाओ भणिओ ददद
 त्वं नृद्विष्ये द्रुगुले कुणमागो भक्तरो मरुजण । विणिजं गुरुपावचयं द्रुपन्नो पदमुद
 द्रुपन्नवचरो से समं परिपात्रिजण मन्नेत्तं । दन्वन्नो मोहन्ने भाणु तं नियद अवि
 नेदपावचरोहुरियद्विषो गेनूण भाणुरुचरो । देर परमाहम्मियदेवे काजण भणइ
 ईदव । एतन्नेत्तं गयस्त नृद्वि करेमि अहमिन्दि । तद्वि भणामि विमज्जु (गिगनम्)
 देन इमो दन्वन्नो पुणोवि नो मदमि एरिसमवन्ने । अह मो जेण वंभण (एवमि) वि
 ने द्विजं म पद्वारमि मट भणिषे जंकरं तण्णपुरा । तंतुइमा अवन्ना, ना वंभुत्तेण म
 नाह जहागयनद्वि मविषयपदोऽयं अणुद्विष्यं । अनुद्विष्यमिओ मा पावि
 नो मो देन विद्वन्तो फमोवि द्विपण साणुकंपेण । सट्ठायं संरत्तो पुणो भणिस्सति
 इपणेवि विविद्विषणे मुदाम्मे तन्ने अणुमवेज्जण । आउक्खएण जाओ भणिओ ददद

तथापि दृष्टापिनामालीपायवविषण्णविषमरीरो । जा निद्रा वा दिद्रो महिण इभो यनिकरुण ॥२९९॥
 तामो भक्तानिज्जरयमभो देपेसु अरिनिर्हाणेसु । तन्ववि पत्तो भाणू भरतरभनविनितियं कहइ ॥३००॥
 तं सो अरइ तदया सम्मभं पाविऊण तं जाओ । देवो विमानवासी महिदुदियो इं तु काऊण ॥३०१॥
 तय दुगउं पत्तो परिमज्जइमहदुबनदंदोनि । तहवि महायम ! एवं अणुसामसिंमं अजोगेपि ॥३०२॥
 त मइ पाविट्टेवि हु कुप्पेनेवि हु तए न परिचत्ता । अणुसेया, तो पत्तो जिणधम्मो चेंव मह सरणं ॥
 त पटिबसम्मि तए भज्ज कयन्थां परिस्समो जाओ । इय भणितं भाणुसुरो तं पुत्तिष्ठ टाणमणुपत्तो ॥
 मइ सो चितइ इमिणा भणिणवि नरभये न अणुविओ । जिणधम्मो सुहरम्मो अज्जो । हाहारिओ जम्मो ॥

जइ कट्ठिं हु इउं भाणुसवारउ, पाविउ पाविउ पाववारउ ।

जिणवरधम्मु करिनि कम्मवारउ, न होइस्सु कत्तसवि कम्मवारउ ॥३०६॥

जो जिणधम्मु करवि संपाविउ, न य जिणवर्णार्हि अपउ भाविउ ।

सो पमायगुणवर्णार्हि पाविउ, भामिस्सइ संसारिनिवारिउ ॥३०७॥

इउं इउं लहिवि सुधम्मिहिं जुत्तउ, माणुसनम्म पमाइ विगुत्तउ ।

तेण हुअउ सुवरकम्मवारउ, उट्टउ दइयु अहव किं मारउ ? ॥३०८॥

इय अप्पाणं निदइ बंदइ देवे गुरु य भत्तोए । अंइ आउयम्मि पुछे चविउं चंपाए उववओ ॥३०९॥
 ईसरदत्तात्त सुओ होउं लट्ठिऊण संजममुयारं । पाविपकेवन्नाणो संपत्तो भक्तवरो मोरखं ॥३१०॥

तथापि सुत्तिपासाशीतातपवेदनातापिनर्हारः । यावत्तिष्ठति तावद् दृष्टो व्याघ्रेण हतश्च निष्कल्पम् ॥२९९॥

बानोऽकामनिर्भरायशो देवेत्यतिनिर्दोनेषु । तथापि माते मानुर्मास्फरमवधिलसितं कथयति ॥२९०॥

ततः स जल्पति तदा सम्मन्त्रत्वं पालयित्वा त्वं जातः । देवो विमानवासी महर्द्धिफेज्जं तु धृत्वा ॥३०१॥

तत्र जुगुप्सां प्राप्त ईदृशानिदुःमहदुःखान्द्रान्तिम् । तथापि महायमः । एवमनुशास्ति मानयोग्यमपि ॥३०२॥

तस्मादमपि पापिष्ठेवि सखु कुप्यत्यवि च त्वान परित्यक्ता । अनुकम्पा, तत इतो जिनधर्मं पश्य मम शरणम् ॥

इति प्रविपले त्वया मम हनार्पः परिश्रमो जातः । इति भणित्वा मानुसुरस्ते धृष्ट्वा स्थानमनुप्राप्तः ॥३०४॥

अथ स विन्तयत्यनेन भणितेनापि नरम्भे मानुषीर्णः । जिनधर्मः सुभारम्यो हन्त ! हा ! हारिते जन्म ॥२९५॥

यदि कथमपि रात्रवह, मानुष्यवार्, माप्स्योपि पावितं पापवारकम् ।

जिनवरधर्मं धृत्वा कर्मचारकं, न भविष्यामि कस्मापि कर्मचारकः ॥३०६॥

येन जिनधर्मं कथमपि-संप्राप्य, न च जिनवचनेरात्मा भावितः ।

त प्रमादगुणैरिमिः पार्श्व, भ्राम्यते संसारिनिवारितः ॥३०७॥

हा हा ! उच्छ्वा सुधर्मैर्मुक्तं, मानुष्यनन्म ममादेन विगुत्तम् ।

तेन भूतः सुवारकर्मचारको, रण्यतु दैतमथवा किं मारयतु ? ॥३०८॥

त्यागमानं निन्दति वन्दते देवान् गुरुंश्च भक्त्या । अपाणुपि पूर्णं च्युत्वा चम्पायाणुपवनः ॥३०९॥

सोहम्माओ चविउं भाणू उण्णज्जिउण संसारे । गहिउणं जिणदिक्खं धुयकम्मो सो गओ सिद्धि ॥

॥ इति सम्यक्त्वे विचिकित्सानामवृत्तीयातिचारे भानुभास्करविप्रकथनम् ॥

ईश्वरदत्तस्य सुतो भूत्वा लब्ध्वा संयममुदारम् । प्राप्तकेवलज्ञानः संप्राप्तो भास्करो मोक्षम् ॥३१०॥
सौधर्माच्च्युत्वा भानुस्तपस्य संसारे । गृहीत्वा जिनदीक्षां ध्रुवकर्मा स गतः सिद्धिम् ॥३११॥

उम्भगदेसणाणं उम्भगनिंदसित्यकारिणं । संसर्गी दुहजणया जायइ जे भीमकुमारस्स ॥१॥
 आपादिः--
 त्रिसीसपविउलदले जिणहरकेमरविरायमाणम्मि । गुणिगुणगणगंधदे धरणीसरसीए कपसोहं ॥२॥
 कमलमिव कमलपुरे राया रिउकरदिविहृणपयंदो । जयपयटपुरिसयारो हरिञ्च हरिवाहनो आसि ॥३॥
 त्सत्थि पिपा धीपाचंदकलानिक्कन्तकतणुलइया । देवी मालइनामा मालइमालञ्च गुगुणइदा ॥४॥
 रसुमिणसुरं सा सुपं पयूया सुलवत्तणोपेयं । सपपावकंसिक्कलियं दिणपरविंजं पुञ्चदिता ॥५॥
 पुञ्चपुरिसरकपागयनायं पुत्तस्स पारसाइम्मि । सम्माणिय सज्जनं दिधं भीमोत्ति पिपरेहिं ॥६॥
 मइ कपसो भो वइइ कलाकन्नायेण देहकंतीहिं । सियपवत्तससहो इव कपजणमण्णोयणाणंदो ॥७॥
 बुद्धिमंतस्स सुभो तस्स य सहपेमुक्कोत्तिभो मित्तो । बुद्धिमयरहरनामा जाभो मंत्री समाणरभो ॥८॥
 मइ अन्नदिणे नियमेदिराओ कुमरो पहायसमयम्मि । बुद्धिमयरहरगहिओ मंत्रो रायपयमूले ॥९॥
 तणमइ नियपयकमलं तेणवि आलिगिउं निउच्छंगे । खणमेवरुं भंतविओ पण्ठा उचिपामणामीणो ॥१०॥
 ररनाहरणजुयलं नियप अंकम्म करिवि सप्पणयं । कमलदलकोमलेहिं करेहिं मंराणं कुणइ ॥११॥
 भत्तिभरनिभरंणो निमुणइ मणयस्स सामणं जाव । सो आरामनिउत्तो पत्तो विघ्नवइ नरनाइ ॥१२॥
 देविंदविंदवेदियपपारविंदोअविंदमुणिनाहो । सोत्तगणसंपरिवुदो पत्तो कुमुमागकलाणे ॥१३॥
 ते सोउणं राया हरिसवत्तविसप्पमाणरोमंथो । दाउण मउदवज्जं तस्स सममंषि आभरणं ॥१४॥

उन्मार्गदेसणानामुन्मार्गनिर्दोषार्थकारिणाम् । संसर्किर्दुःखजनिका जायते यथा भीमकुमारस्य ॥१॥
 कपिशीर्षकाधिपुलदले जिणगृहकेमरविराजमाने । गुणिगुणगणगन्धोद्ये धरणीसरस्याः कृतसोभे ॥२॥
 कमल इव कमलपुरे राजा रिपुकरदिविषटनप्रचण्डः । जगत्प्रकटपुरुषफारो हरिरिव हरिवाहन आसीत् ॥३॥
 सत्यासित प्रिया द्वितीयापन्नकलानिष्कलानुललितिका । देवी मालतीनामा मालतीमालेव सुगुणाहता ॥४॥
 वरलज्जगृहितं ॥ सुपं प्रयुक्ता सुलवत्तणोपेयम् । सपतापकान्तिकलिते दिनकरविम्बमिव पूर्वदिक् ॥५॥
 पुञ्चपुरिणकपागतनाम पुषस्य दादगादे । सम्मान्य सर्वजने दले भीम इति पितृभ्याम् ॥६॥
 मय कपसोः स वर्धते कलाकलनेन देहकान्तिभ्याम् । सितपञ्जराशर इव कृतजनमनोलोचनानन्दः ॥७॥
 बुद्धिमन्त्रिणः सुतस्तस्य च सहपात्रुकीदितो मित्रम् । बुद्धिमकरगृहनामा जातो यन्त्री समानवशा ॥८॥
 यथान्यदिने निजमन्दिरान् कुमारः प्रमातसमये । बुद्धिमकरगृहसहितः संप्राप्य रामपादपूजे ॥९॥
 मणयति गुपपादकमलं तेनाप्यालिङ्गय निर्जालमद्रे । खणमेकं संस्पष्टितः यथापुचिणसनामनः ॥१०॥
 नरनाथचरणमुत्तं निजोदके कृत्वा सपणयम् । कमलदलरोमताप्यां कराप्यां संवहनां करोति ॥११॥
 भक्तिभरनिर्भरान्नः शृणोति मनकस्य दासने यावत् । तत्र आरामनियुतः प्राप्य विशययति नरनाथम् ॥१२॥
 देवेन्द्रहृन्दवन्दितापदाविन्दोऽविन्दमुनिनाथः । शिष्यगणसपरिवृतः प्राप्तः कुमुमाकरोपाने ॥१३॥
 तत्र श्रुत्वा राजा हर्षरागिर्दोषाञ्च । दत्त्वा मुकुटवर्नं तस्मै समप्रपद्याभरणम् ॥१४॥

चलितो वंदनहेतुं कुमारसामंतमतिपरिपरितो । पंचविष्टाभिगमेण सूरिस्म अवगद्दे पतो ॥१८॥
हरिसंसुपुन्ननयणो तस्य य अपुष्पमूरविबं । उगतवतेयदितं संतावहरं च दीप्तं ॥१९॥
भविष्यकुमुदाबधोहं उत्पाद्यपउरजनमणाणंदं । रयणियसंव अपुष्पं कलंकवंकत्तणविमुक्कं ॥२०॥
नाणचरणाइनम्मलगुणरयणाऊरियं सुगभीरं । जलरासिंव अपुष्पं खारत्तजडत्तपरित्तं ॥२१॥
सूरिं ददं दु वंदइ तिपयाहिणपुष्पं नरवरिंदो । सोवि हु सुधम्मलाभं से देउ सिवेकमुल्लभं ॥२२॥
नासत्ते न य दूरे उवविट्ठो नरवई मपरिवारो । गुरुणावि समारद्धा सुविमुद्धा देसणा तेसि ॥२३॥
तथाहिः—

गुरुकम्मसलिलकल्लोलसंकुले आवईमहावत्ते । दुइसयंकच्छवमच्छरमच्छयपुच्छच्छडाडोवे ॥२४॥
ईदियकंसायदूसियमणवित्तिपयंडपवणदुत्तारे । कहवि मणुयत्तरयणं पावइ जीवो भवसमुदे ॥२५॥
तत्थवि किल विजयाणं सट्ठिसयं दस य भरहरवया । इय खित्तसत्तरिसयं, पइखित्तं पंचखंडा ॥२६॥
तेसु अणज्जाइं चिय छट्ठं खंडं तु आरियं होइ । पणवीसं चिय देसा छवीसइमं तु देसद्धं ॥२७॥
तत्थवि रज्जंतरसेलदुग्गकाणणनिवासिणो मिच्छा । धम्मस्स बाहिरिद्यि सामग्गिअपावओ पायं ॥२८॥
धम्मधरासुवि चंडालाणप्पभिईसु अछिप्पजाईसु । धम्मोवएसगेहिं विरलो चिय होइ संजोगो ॥२९॥
छिप्पासुवि जाईसु अहम्मिपासंडिवासियकुलेसु । उप्पन्ना सद्धम्मोवएसगे न हु निसेवंति ॥३०॥
सुकुलम्मि वि उप्पन्ना केवि हु जायंति देहवीभच्छा । ददं दुपि जे अजोग्गा धम्मस्सवणं कहं ताणं ॥३१॥

चलितो वन्दनहेतोः कुमारसामन्तमन्त्रिपरिकरितः । पञ्चविष्टाभिगमेन सूरैक्यहे प्राप्तः ॥१९॥
हर्षाश्रुपूर्णनयनस्तत्र चापूर्वसूरविम्बमिव । उगतपस्तेजोदीप्तं संतापहरं च दृश्यमानम् ॥१९॥
भावेककुमुदाबधोधमुत्पादितप्रचुरजनमनआनन्दम् । रजनिकरमिवापूर्वं कलङ्कवकत्वविमुक्तम् ॥२०॥
ज्ञानचरणादिनिर्मलगुणरत्नापूरितं सुगभीरम् । जलराशिमिवापूर्वं क्षारत्वजडत्वपरित्यक्तम् ॥२१॥
सूरिं दृष्ट्वा वन्दते त्रिप्रदक्षिणापूर्वकं नरवोन्दः । सोऽपि खलु सुधर्मलाभं तस्मै ददाति शिवैकमुल्लभम् ॥
नासत्ते न च दूर उपविष्टो नरपतिः सपरिवारः । गुरुणापि समारब्धा सुविशुद्धा देशना तेषाम् ॥२०॥
गुरुकर्मसलिलकल्लोलसंकुले आपत्तिमहावते । दुःखशतकच्छपमत्सरमत्स्यपुच्छच्छडाडोवे ॥२१॥
इन्द्रियकषायदूषितमनोवृत्तिप्रचण्डपवनदुस्तारे । कथमपि मनुजत्वरत्नं प्राप्नोति जीवो भवसमुदे ॥२२॥
तत्रापि किल विजयानां षष्टिशतं दश च भरैरवतानि । इति क्षेत्रसप्ततिशतं, प्रतिक्षेत्रं पञ्च खण्डानि
तेष्वनार्याण्येव षष्ठं खण्डं त्वार्यं भवति । पञ्चविंशतिरेव देशाः पञ्चविंशं तु देशार्थम् ॥२४॥
तत्रापि राग्यान्तरशैलदुर्गकानननिवासिनो मिथ्यात्विनः । धर्मस्य बाधो एव सामग्र्यभावतः प्रायः ॥
धर्म्यधराश्चपि बाण्डालानमभ्यतिष्वष्टरयजातिषु । धर्मोपदेशैर्कार्थैरल एव भवति संयोगः ॥३१॥
सूर्यास्तपि आतिष्वधर्मशश्विवांसिन्कुलेषु । उत्पन्नाः सद्धर्मोपदेशकान् न खलु निषेवन्ते ॥२७॥
सुकुलेऽप्युत्पन्नाः केऽपि खलु जायन्ते देहवीभक्ताः । द्रष्टुमपि येऽयोग्या धर्मश्रवणं कथं तेषाम् ॥३८॥

रूपधराणं हि बहुविधदुष्टादिविद्विरिण्याण । धम्मसत्त्वणमि जायइ कहे नु बुद्धीविवेसिपि ! ॥२९॥
 नरवमगन्धनिवासजन्मदुःखाण भाषणं होउं । अजे य जणिपपावा बालसिप केवि विद्वंति ॥३०॥
 त्वाकिचविदेयं बुद्धीवि न होइ मेदहिययाण । सरणग्गहदुल्लहत्तं भणिपं चिय धीरपुरिसोहि ॥३१॥
 तल्लसमोदवंता येभा कोदा पमाइकिवणत्ता । भयसोगाअच्चाणावक्खसेवकोअहलारमणा ॥३२॥
 एहिं कारणेहिं लदधूण सुदुल्लहं पि माणुस्सं । न लहइ सुइं हियकरि संसात्तारणिं जीवो ॥३३॥
 रत्ताभिनिवेसविदंवियाण सद्धाए परिणइं कत्तो । ननेत्यामपपाणं गालिज्जंतं पि वंमताणं ? ॥३४॥
 ल्हो य मेदसत्ताण संजमो संजममि येरग्गो । जत्तो लब्धइ मोक्खो अणंतभवदुक्खपडिक्खो ॥३५॥
 त्वा य धम्मसत्त्वणे जाव इमा तुम्ह परमसामग्गी । उत्तरगुणेसु जत्तं काउं सहलं इमं कुणाह ॥३६॥
 भो देवानुपिया ! दुत्तरभवसायरे समुत्तरह । जइ जिगादिक्खानावं आरुहइ तुमे लहुं चेव ॥३७॥
 इ अममत्था तत्त्ववि सम्मं सम्मत्तमूलगिहिधम्मं । पडिक्खइ जह पावइ पारं भवजलहिणो कमसो ॥३८॥
 भाल्लपल्लनिरेसिपकरकमलो नरवरो भणइ मूर्ति । नाहं नाह ! समत्थो जइधम्मसमुज्जमे इहिं ॥३९॥
 गिहिधम्मो भम्मं दिज्जउ पसिऊण जइ अहं ओग्गो । तो गुरुणा वरविहिणा दिन्नो सेऽणुव्वयाईओ ॥
 व्विरिइं पव्वा । केवि हु अजे उ देमओ विरइं । सम्मत्तमित्तपे तेह य समित्तो कुमारोवि ॥४१॥
 म्मत्तं पडिक्खइ सम्मं अइयारपुं कनिम्मुकं । अह नमिउं मुणिनाहं परिता नियत्ताणमणुत्ता ॥४२॥

रूपधराणामपि हि बहुविधदुःखादिभिर्विरिण्याणां । धर्मध्रुवणे जायते कथं नु बुद्धिपि केषामपि ! ॥ २९ ॥
 नरवोपमगन्धनिवासजन्मदुःखानां भाषणं भूत्वा । अन्ये च अनित्यपापा बाला एव केऽपि विषदन्ते ॥ ३० ॥
 त्वाहित्यविषये बुद्धिपि न भवति मन्ददृष्ट्यानाम् । अवणग्रहदुर्लभत्वं भणितमेव धीरपुरुषैः ॥ ३१ ॥
 तल्लस्यमोदवन्ताः स्तब्धाः क्रोधिनः प्रमादिकृपणार्ताः । भयसोऽकाञ्चानावक्सेपकोत्तुल्लारमनसः ॥ ३२ ॥
 तैः कारणैर्लब्ध्या सुदुर्लभमपि भाव्यम् । न लभते श्रुतिं हितवतीं ससारोत्तारिणीं शीघ्रः ॥ ३३ ॥
 मध्याभिनिवेशविदम्बितानां श्रद्धायाः परिणतिः कुतः । सत्त्वार्थामृतपानं गाल्यमानमपि वमताम् ? ॥ ३४ ॥
 लभ्य मन्दसत्त्वानां संयमः संयमे वैराग्यम् । यतो लभ्यते मोक्षोऽनन्तमवदुःखप्रतिपक्षः ॥ ३५ ॥
 यतो धर्मध्रुवणे यावदियं मुष्माकं परमसामग्री । उत्तरगुणेषु यत्नं कृत्वा सफलाभिनां कुलं ॥ ३६ ॥
 इमाह भो देवानुपिया ! दुत्तरभवसागरे समुत्तरत । यदि जिनदीप्तानावमारोहत यूयं लब्धेव ॥ ३७ ॥
 श्वासमर्यात्त्रयापि सम्यग् सम्यक्त्वमूलगृहिधर्मम् । प्रतिपद्यन्ते यथा प्राप्नुत पारं भवजलपेः कमलः ॥ ३८ ॥
 तौ भाल्लपल्लनिवेशितकरकमलो नरवरो भणति पुरीम् । नाहं नाथ ! समर्थो यतिधर्मसमुद्यम इदानीम् ॥ ३९ ॥
 इमाद् गृहिधर्मः सम्यग् दीपतां प्रसद्य यथहं योग्यः । सतो गुरुणा वरविधिना दक्षस्तस्याणुव्रतादिकः ॥ ४० ॥
 उर्विरिति प्रपन्नाः केऽपि सत्त्वान्ये तु देशतो विरतिम् । सम्यक्त्वमात्रमन्ये तथा च समित्तः कुमारोऽपि ॥ ४१ ॥
 सम्यक्त्वं प्रतिपद्यते सम्यगतिचारपङ्क्तिनिर्मुक्तम् । अथ नत्वा मुनिनाथं परिषद् निजस्थानमनुप्राप्तः ॥ ४२ ॥

कुमरो य कुण्डं धम्मं देवचणमाइयं समित्थोवि । वच्चइ जईण पासे निसुणइ ॥४४॥
 अह अन्नया कुमारं नियमंदिरसंठियं सविहमित्तं । सूरिगुणे वनंतं नमिउं विन्नवइ पडिहारो ॥४५॥
 देव ! नरहंडमालाकलियो कावालिओ वेलियदेहो । दारठिओ तुह दंसणमीहइ तो मुंच इय भणि ॥४६॥
 तेण सो परिमुको आसीवायं उवायणं काउं । उवविट्ठो भणइ इमं कुमार ! लहु मे रहं देसु ॥४७॥
 तो भूतेयेण लहुं ओसरिओ परियणो तओ तेण । अडमत्थिओ कुमारो, भणियं मह ॥४८॥
 भुवणस्सोहणिनामा बारस वरिसाइं पुच्चसेवा से । विहिया विहीइ संपइ उत्तरसेवं करिस्सामि ।
 गंतुं किणइचउदमिरयणीए मसाणमज्झभागमि । काउं उत्तरसाहगमइ तं वरसत्तसंपन्नं ॥४९॥
 अज्जदिणाओ दसमे दिणमि कसिणा चउइसी होही । ता तुह साहिज्जेणं सा सिज्जइ मज्झ निम्नं ॥५०॥
 तो कुमरेणं भणियं एएण असारहयसरीरेण । जइ कस्सवि उवयारो कीरइ ता किं न पणमं ॥५१॥
 इय तन्नयणं पडिबज्जिऊण कुमरेण सो तओ भणिओ । गच्छ तुमं सट्ठाणं सो पभणइ तुम्हा ॥५२॥
 विट्ठिस्समं सुपुरिस ! तुम्हा अणुच्चाए, भणइ कुमरोवि । किमजुचं जइ चिट्ठसि चिट्ठसु जाए ॥५३॥
 इय भणिउं सो निचं कुमरसमीये करइ सयणाइं । द्दट्ठूणं मंतिमुओ पभणइ किमिहेम पासरी ॥५४॥
 जंगर कुमरो कज्जेण, मंतिपुत्तो भणेइ एयस्स । किं कज्जेणं, जेणं सह आलायोवि न.हु कुतो ॥५५॥
 मालइ मम्मत्तमसं इमेण सह संपवो सुयेवोवि । ता पसिय कुमार ! एयं चपसु दूरं कुपासेरि ॥५६॥

कुमारो करोति धर्मं देवार्चनादिकं समित्थोऽपि । व्रजति यतिनां पार्श्वे शृणोति सम्यक्त्वातिवारां
 कथाम्बुध कुमारे निजमन्दिरसंस्थितं सतिधमित्रम् । सूरिगुणान् वर्णयन्तं नत्वा विन्नवमिति प्रविहारं
 देव ! नरहण्डमालाकलियः कावालिको वेलितदेहः । द्वारस्थितस्तव दर्शनमीहते ततो मुच्येति भणिते ॥४४॥
 हेव न परिमुक्तं कावालीकं दमुवायनं कृत्वा । उपविष्टो भणतीति कुमार ! लघु मे रहो देहि ॥४५॥
 ततो भूतेरेण कथयन्तः परिव्रजन्तस्तेन । अव्यर्धितः कुमारो, भणितं ममांशितं प्रविष्टा ॥४६॥
 सुवचनं वचनीयां द्दट्ठुणं वर्णाणि पूजेवा तस्याः । विहिता विविना संपन्नुत्तरसेवां करिष्यामि ॥४७॥
 तस्या कृष्णकूर्णं दीर्घां तस्यां शयनागम्यमागे । कृष्णोत्तरसावकमय त्वां वरसत्तवतपन्नम् ॥४८॥
 अजिदितं दसमे दिने कृष्णकूर्णं दधी मयिष्यति । तवस्तव साहाय्येन सा सेत्स्यति मम निर्जानम् ॥४९॥
 सः कुमारेण मयिष्येतेनासारहतसरीरेण । यदि कस्याप्युत्तारः किवने तर्हि किं न पणाम् ? ॥५०॥
 इति कथ्यते कतिपयं कुमारेण स तयो मन्त्रिनः । गच्छ एवं स्वस्थानं स प्रमनति तव पार्श्वे ॥५१॥
 स्वस्थानं दृष्ट्वा ! उवाचुवा, भवति कुमरोऽपि । किमपुनरं यदि तिष्ठसि, तिष्ठ यावदेति ता
 इति कथितं स निजं कुमारसमीपे करोति शयनादि । इष्ट्वा मन्त्रिमुतः प्रमनति किमिदं
 कथयति कुमारेः वचनं, मन्त्रिपुत्रो मन्त्रेयस्व । किं कार्यं, येन महालाभोऽपि न सत्तु पुत्र ॥५५॥
 कतिपयं कतिपयं कतिपयं स संनतः सुप्तोऽपि । तस्यान्वयं कुमार ! एवं त्वमदं कुतोऽपि ॥५६॥

सत्त्वं चिय मुत्तहमिणं रज्जे विज्जा षणं च थं च । एतं जयइ दुत्तहं सम्मत्तं चत्तमपारं ॥५७॥
जह गिरिवराण मेरु मुराण इंदो महाण जह चंदो । देवाणे जिणचंदो तह सम्मत्तं च चम्माणं ॥५८॥
मो जम्मो जो मणुपत्तणम्मि, तं माणुमं जहि चम्मो । सो चम्मो जन्व सया सम्मत्तं निघण्ठे होइ ॥५९॥
तस्म पुण निघलत्तं अइयाराणं विवज्जणं, तम्हा । दंसणमित्तिपि इमस्म चयइ पासंदिहरस्स ॥६०॥
दुज्जणत्तंगो जहावि दु म्पुसदुरो भाइ कइयवि तहावि । परिणामेणुवइयकात्तइद्विरिपं विस्सेइ ॥६१॥
मुद्धिमयरहरमणियं सोडं कुयरोवि भणइ एवमिणं । दक्खिणसिधमणया पटिवमणिं तहावि षए ॥६२॥
पटिवत्तं निज्जएणं एयं तु मइत्तयं सुपुरिसाण । नियनणुक्कलंकारिपि मुया कि मगरो ममये ॥६३॥
अइवा ।

किं कुणइ कुसंगो माणुसस्म निपधम्मकम्मसु दिदस्म । विमहरगिरिविज्जामो कि नमणी गरत्तमवणेइ ? ॥
अइ पभणइ मंतिमुमो जइ पटिवमणिं निज्जइइ कुमारो । तो पुप्पंभीकयनिरुवारसम्मनमुत्तइइ ॥६५॥
वितहरमणी अभापुमद्वं, जीवो उ भावुणं, तम्हा । सम्मं चिज्जज्जां दिट्ठं एम जं विचि ॥६६॥
एवं पद्मविभोवि हु तेण कुमारो अणेगजुत्तीहि । न चयइ तं पारसिं विट्ठविमो दुग्गमिणं ॥६७॥
एवं च वट्टमाणे पउदसिरपणीनिमीहरमयम्मि । कावान्णियमणिणं मंवादिं लणए कुमारो ॥६८॥
परिहं अइमसिणं नियंमणं निविट्ठवीरगंठोए । चंयेइ मत्तगंठोए वेत्तपामं मयग्गो गो ॥६९॥
चंयिप परिणमेगो करंयचयभीसणे मत्ताणम्मि । कावान्णिएण हादिं मंपपो गो मणजेण ॥७०॥

सर्वमेव सुलभमिदं राज्यं विद्या धने च धान्यं च । एकं जगति दुर्लभं सम्यक्त्वं त्यक्त्वातिथान् ॥९०॥
यथा गिरिधराणां मेरुः सुराणामिन्द्रो ग्रहाणां यथा चन्द्रः । देवानां जिनचन्द्रस्तथा सम्यक्त्वं च वर्तमानम् ॥
तस्मै धम्मजुज्ज्वे, तन्मापुप्पं यत्र धर्मः । सो धर्मो यत्र सदा सम्यक्त्वं निधत्ते भवति ॥९१॥
तस्य पुनर्निश्चलत्वमतिपाराणां विवर्जनं, तस्मान् । दर्शनमात्रमप्यस्य त्यक्त्वा पासंदिहरस्य ॥९०॥
दुर्जनसक्तो यद्यपि सत्तु दुस्समधुरो भाति कश्चमपि त्थावि । परिणामेणोत्तरकात्तइद्वीयां दिट्ठिप्पे ॥९१॥
मुद्धिमयरहरमणिनं भुत्वा कुमारोऽपि भणयेकमिदम् । दासिगयसिक्तमनिना प्रतिपत्तमिदं त्थावि मया ॥९२॥
मतिपले निट्ठणमेतत्तु महाभने सुधुरपाणाम् । निज्जणुक्कलंकारिणमपि मुघनि किं दासयाः दत्ताहम् ? ॥
अइवा ।

किं करोति कुसहो मनुष्याय निजधर्मकर्मसु दृढस्य । विषयान्निग्रहयन्नुचितः । किं न कर्तव्यमवश्यं ? ॥
अथ प्रमजति मन्त्रिस्तुतो यदि मतिपले निवेदति कुमारेः । तत्र पूर्वार्थोऽहंतादिपरमव्यक्तबुद्धद्वय ॥९३॥
विषयमगिरिमातृद्वयं, औदन्तु भातुर्कं, तस्मात् । सम्यक् चिन्त्यमानो दृष्टान्त एव दक्षिण ॥९४॥
एवं महापितोऽपि सत्तु तेन कुमारोऽनेकमुक्तिभिः । न त्यजति ते दास्यित्वं विद्वेदितो दुरादिकमेव ॥९५॥
एवं च वर्तमाने चतुर्दशीरतिनिशीदमयमे । कायत्तुक्कलंजिनेन संदेहे लण्ठि कुमार ॥९६॥
परिस्थान्तिमग्गे बभं निविट्ठवीरगंठेन । धम्मजि मत्तपन्निना केत्तवत्तं समज्ज. स. ॥९७॥

• लिङ्गिण मंडलै सो पूएतं मंतदेवयं किंपि । कुमारस्स सिद्धान्वयं कावं समुवाट्टिओ जाव ॥७१॥
तो कुमरेणं भणियं नियसत्तं चेव मह सिद्धान्वयो । पणयं चिय कुणसु तुमं निज्जपयित्तो महाक्क
फइद्वियरुवालललंतमीहामीमो कवालिणो पासे । पंचाणणोच्च कुमरो तो चिट्ठइ साहमिक्कसो
कुमारसिरगहणसिद्धान्वनियडमह विहडियं स ददुणं । लेमि सिरमिमस्स परक्केण इय ठाविं
परकलियगरुयकत्ती गयणसमं काउमत्तणो रुवं । कूवसमकककुहरो लमो धइहडिउमइविणं
तनय ।

नं कुम्मइ फइयडिय पिट्ठि नं पविहइ गिरिवरु, नं सुरकराडिहि रडिउं गरिह नं गज्जिउ
नं धरणिइ फणाकडणवंपिउ दिक्कराडिहिं, तइयइंतु तडिइंउ पडिउ नं गिरिवरसिहरिं ॥७२॥
इय विमिइय चित्तिहिं सुरविसर जस धइहडिउं सुणेवि लहु ।

तइ रंभपमुहरमणिहिं भणिउ रविउ रविउ मं तियसपहु । ॥७३॥
साइ तामु करि कत्ती तइ रुहिरारुणिय, नज्जइ जीहुवालिय किं जमभइतणिय ।

किइ कणियफलि तमु तणु रेइइ संकमिउ, नं कुपरइवहणत्थं दुहिउ तणु निम्मविउ ॥७४॥
नो गज्जियंभियं चिय पमिउण कुमरो हरिउच्च करिजुं । कुविओ पउणइ खमं
जा ताव तेग भणियं रे रे रे बाउ ! मह पिडे पडिओ । लेमि तुइ उचामं अहमिंइ तइफइतस्स ॥७५॥
जइ पुण मर मइ वयणा गयमणिसि मन्ययं महत्थेण । छित्तुं ता तं जम्मंतरम्मि सुइमापणं होति ॥७६॥

• वयविम्बा परिजनमेइः वरहृत्तयभीरणे श्मशाने । कापालिकेन सार्धं संपातः स क्षणाभेन ॥७७॥
रिपिन्वा मरुतेन स वृत्रविन्वा मन्त्रदेवते किमपि । कुमारस्य शिखावन्धं कर्तुं सनुपत्तिनो यावत् ॥७८॥
ततः कुमरेण मन्त्रेण नियमत्वमेव मम शिखावन्धः । मरुतमेव कुरु त्वं निर्मेयचित्तो महाभाग ॥७९॥
वृष्टकराजवटः शिखामीनः कण्ठिनः पाथे । पद्यानन इव कुमारस्तवस्तिष्ठति साहसिस्मरतः ॥८०॥
कुमारसिंहप्रहसन्निबन्धनितगटमय विग्रहिं स दृष्ट्वा । लेमि सिधेअय वराक्केणेति स्मापयिन्वा बुद्धि
कराडिउमइउत्तरेणो गयनममं कृत्वाअम्मनो कणम् । कूणामकणं कुहरो लमो गज्जिउमनिहियम् ॥८१॥

ननु कृन्त्य वरावर्तिनं तृते ननु पविहो गिरिवरः, ननु सुरकराडिमी रटितं गभीरो ननु गज्जिओ
ननु अण्णेन्द्रः कण्ठमेव नवमिन्वो दिक्कराडिभिः, तइतइतंतिइयइः पत्तिनो ननु गिरिवरसिहो

इति विम्वित्ताधित्तयन्ति सुरगिरिं सय्य गज्जरवं भुवा ननु ।

एत गज्जियमरमनी निर्मेयिते रत्त रत्त मो विदुदयमो ! ॥८०॥

गज्जिओ मय करे कर्त्तरी तथा रविगज्जिता, मायने जिहोदाविता किं ममपट्टाया ।

करे रविगज्जिता मय ननु गज्जिओ संजान्ते, ननु कुमारवराधे द्वितीयतुर्निर्मात्रम् ॥८१॥
गज्जिओमरुतेन तत्ता कुमरो हरिउच्च करिजुम् । बुद्धि प्रमुनयति लई वमविहडिउमइविणं
तइतइतंतिइयइः पत्तिनो ननु गिरिवरसिहो

तो एवं जंपंतो भणिओ कुमरेण रे कुपासांडि ।। चंडालडुंबचिद्विय ! निद्वियकल्लाण ! अन्नाण ।।८२॥
 विस्सासियाण जेसि तए कवालेहिं विरहया माला । ताणवि वडरं खालेमि अज्ज यित्तुं तुह कवालं ।।८३॥
 ते कत्तियाए घाओ मुको कुमरे य तेण, कुमरोवि । खलिउं खगेण झडचि तस्स खंधं समारुदो ।।८४॥
 चितइ य सो इयाणिं खगेण दुहा करेमि एयस्स । पावस्स कंठदेसं किंपुण मह कइयेणावि ।।८५॥
 सेवमिओ पडिपन्नो बहुसत्तिजुओ य कइवि जइ धम्मो । टाइ पभावइ तो पवयणंमि इय चितिउं कुमरो ।।
 निहणइ मुट्ठीहि तयं सिरम्मि, ताडेइ खग्ग जवएण । कावाल्लिओवि जा तं गिण्हइ हृत्थेहिं ता कुमरो ।।
 मत्ति तस्सवणमज्जे पवितइ करगहिपतरलकरवालो । गिरिकुहरगओ पंचाणणोच्च तहिं सो विराएइ ।।
 तो खरनहरपट्टारिहिं पहरइ कुमरु तहिं, जिम्ब मूरु द्दिददादिहि खरसर खणइ महिं ।
 सरटिण सुंडपट्टिण जिम्ब करि कइ रडइ, तिम्ब कअंतरयेयणविहुरु सु आरटइ ।।८९॥
 तो हृत्थेणं गरिउं कुमरो कम्माउ कइदिउं कइवि । तेण धरिऊण चरणे ततो उच्छान्तिओ गयणे ।।९०॥
 तो निवडंतो पत्तो जक्खिणदेवीए दिव्वजोगेणं । करसंपुडे करेउं नीओ नियमंदिरस्संतो ।।९१॥
 जे नियडच्चतेणं ओहावइ तुहिणसेलसिंगेपि । अइक्खियारेण पुणो जिणेइ भवणंमि अहिब्रह्मो ।।९२॥
 जत्थ य अरुणच्छायां निएवि निसि पउमरायकिरणेहिं । अमरीउ गोसकिं कुणंति पच्चूससंकाए ।।
 जत्थ फलिहोवलेसु संकंते निएवि निययपदिचिं । ईसाए नटंति पिए अमरीओ सवत्तिरंकाए ।।९४॥

यदि पुनर्मम म वचनात्पयमर्पयति मस्तकं स्वहस्तेन । छित्त्वा तदा त्वं जन्मांतरे सुखभाजनं मयासि ।।८१॥
 तत एवं जल्पन् भणितः कुमारः रे कुपासाण्डि ।। चाण्डालधपचचेष्टित ! निष्ठिनकल्याण ! अन्नाण ।।८२॥
 विश्वासितानां येषां स्वया कपालैर्विरचिता माला । तेषामपि वैरे क्षालयाम्यप गृहीत्वा तव कपालम् ।।८३॥
 ततः कर्तव्यां यातो मुक्तः कुमारे च तेन, कुमरोऽपि । स्खलयित्वा खड्गेन म्रदति तस्य स्कन्धं समारुरः ।।८४॥
 चिन्तयति च स इदानीं खड्गेन द्विधा करोम्येतस्य । पापस्य कण्ठदेशं किन्तु मम वैतडेनापि ।।८५॥
 सेवामयं प्रतिपन्नो बहुशक्तियुतश्च कथमपि यदि धमे । तिष्ठति प्रभावयति तदा प्रवचनमपीति चिन्तयित्वा कुमारः ।।
 निहान्ति मुष्टिभ्यां तं शिरसि, ताडयति खड्गे जनेन । कापालिकोऽपि यावत् गृह्णाति हस्ताभ्यां तावन्कुमारः ।।८७॥
 म्रदति तच्छृवणमध्ये म्रदति करगृहीततरलकरवालः । गिरिकुहरगतः पद्यानन इव सत्र त्र विराजते ।।८८॥
 ततः खरनखरप्रहरैः प्रहरति कुमारस्तत्र, यथा शूकरो दृढदंष्ट्राभ्यां सरसरं रनति महीम् ।
 शरटेन शुण्डमतिष्ठेन यथा वरी कटु रटति, तथा कर्णान्तरवेदनाविपुरः स आरदति ।।८९॥
 ततो हस्तेन गृहीत्वा कुमारः कर्णात् छुट्टा कथमपि । तेन घृत्वा चरणे तत उच्छान्तितो गगने ।।९०॥
 तथो निपतन् प्राप्तो यक्षिणीदेव्या देवयोगेन । करसंपुटे शृत्वा नीतो निजमन्दिरस्यान्तः ।।९१॥
 यद् निजोत्पत्तेनाक्रामति तुद्दिनशैलशृङ्गमपि । अतिविस्तारेण पुनर्नयति भवनमप्यहिवतेः ।।९२॥
 यत्र चारुणच्छायां दृष्ट्वा निशि पद्मरागाकिरणैः । अमर्यः प्रातः शृण्वं कुर्वन्ति धन्यूपसाह्वया ।।९३॥
 यत्र स्फाटिकोपलेषु संव्रजन्तं दृष्ट्वा निजयतिविभ्रम् । ईर्ष्यया नयन्ति मिवानमर्यः सपत्नीशह्वया ।।९४॥

एवंविहमि तम्मि सहसा कुमरो निण्ह अचाणं । उवविट्ठं वरसीहामणम्मि मणिरयणजडियम्मि ।
 विम्हियचित्तो तत्तो जा चित्ठं नियमणे किमेयंति । तो जोडियकरकमला तप्पुरओ जक्खिणी होउं
 भणइ महायस ! एसो विञ्जो नामेण पव्वओ तुंगो । तन्नामेणं नामं अडवीइवि तिहुयणपसिदं ॥९७॥
 विञ्जगिरिसमीवगयं एयं वेउच्चियं च मह भवणं । कीलत्यमित्य निवसामि जक्खिणी
 नियसुरयणपडियरिया चिट्ठामि सयावि इह सइच्छाए । अज्जं चेव पुणो हं अट्ठा . . .
 इत्तो य वलंतीए दिट्ठो सि तुमं नहम्मि पक्खिचो । कावालिण तेणं झिलिओ य मए पयत्तेण . . .
 इण्हि बम्महसरधोरणीए घाएहिं पीडियसरीरा । तुह सरणमागया हंता सुपुरिस । रक्ख मं रक्खा . . .
 एसो मह परिवारो सव्वोवि हु तुज्झ किंकरो होही । कुणसु पसायं भुंजसु विसयसुइ इह मए सदि . . .
 तं जक्खिणीए वयणं सोउं दरविहसिएण कुमरेणं । भणियं अहो ! नियच्छह अइदुसहो . . .
 चिट्ठ ता दूरिच्चिय एसो अम्हारिसो अयुहलोओ । पिच्छह विवुदजणोवि हु एवं विनडिज्जइ इमे . . .
 एएणं अभिभूया जीवा न मुणंति किंपि हियमहिंयं । निसुणंति नेय धम्मं कज्जावज्जं न याणंति . . .
 न गणंति अवजसमिणं जुत्ताजुत्तं नो वियाणंति । विसयविमोहियचित्ता जीवा . . .

कमलिणिदलगयजललवसरिसहविसयसुहकारणि अइविरसह ।

न गणइ जणु सदिं पेरंतउ हिमगिरिसतरिसु दुहोहु पडंतउ ॥१०७॥

अइदुदियमहुरसणोवमु विसयसुहु उवभुंजंतउ जीउ न याणेइ एउ दुहु ।

एवंविधे तस्मिन् सहसा कुमारः पश्यत्यात्मानम् । उपविष्टं वरसिंहासने मणिरत्नजटिते ॥९७॥
 विस्मयचित्तस्ततो याचयन्ति यति निमनसि किमेतदिति । ततो योजितकरकमला तप्पुरतो यत्निनी
 भणति महायसः ! एष विन्ध्यो नाम्ना पर्वतस्तुङ्गः । तन्नाम्ना नामाटव्या अपि त्रिभुवनप्रतिद्वम् ॥९७॥
 विन्ध्यगिरिसमीपगतमेतद् वैययिकं च मम भवनम् । श्रीदार्थमत्र निवसामि यत्तिणी नाम कमलाश ॥९८॥
 निजमुद्रजनगरिकरिता निष्ठामि सत्रुपाहं त्येच्छया । अवैव पुनरहमष्टापदपवते गता ॥९९॥
 इत्यथ वतमानया द्योप्रसि त्वं नमसि प्रतिष्ठः । कापालिकेन तेन गृहीतश्च मया प्रयत्नेन ॥१००॥
 इदानीं मन्मथशरधारण्या धातिः पीडितशरीरा । तव शरणमागताऽहं तस्मात्सुपुरयः रक्ष मां रक्ष ॥१०१॥
 एष मम परिवारः सर्वोऽपि हि तव किञ्चरो भविष्यति । कुरुष्व प्रसादं मुहूर्त्तं विषयमुत्तमिह मया
 तद् यत्तिण्या वचनं श्रुत्वेव दिदृक्षितेन कुमारेण । भणितमहो ! पश्यतातिदुःसहो मदनशरप्रसारः ॥१०२॥
 त्रिस्तु लब्धं दूर एवैवाऽस्मादहोऽप्युपलोकः । पश्यत विबुधननोऽपि सख्येयं विनय्यतेऽनेन ॥१०३॥
 एतेन अभिभूता जीवा न जानन्ति किंपि हितमहितम् । गृण्वन्ति नैव धर्मं कार्याकार्यं न जानन्ति ॥१०४॥
 न गणयन्त्यप्यस्य इदं शुभाशुभमापि नो विज्ञानन्ति । विसयविमोहितचित्ता जीवाः कृतमयाना इव ॥१०५॥

कमलिनीदलगयजललवसरिसहविसयसुहकारणेऽनेन विरमे ।

न गणयन्ति न गणयन्ति पर्यन्ते हिमगिरिसदृशं दुःसौख्यं वनन्तम् ॥१०७॥

आजयर्थेभि वितुहइ निवहइ अहरगइ, जहि दुस्सहु दुवसन्तु न लहइ खणु विरइ ॥१०८॥

किञ्च ।

दुखंतरपडियारे दुहम्मि को विसयसुखआभासे । अणुबंधं कुणइ बुद्धो बुहसयसंपापहेउम्मि ? ॥१०९॥

तथाहि;—

जह तरुणतरणिकरनियरताविओ पाविऊण सुदलतरं । तच्छायासेवणेणं गयतावो मझइ सुहंति ॥११०॥

उत्तो अइदुस्सहसिमिरपवणसंयेण सुट्ठियसन्धेगो । पज्जलियसिहिं लद्धुं पणहसीओ सुहं मुणइ ॥१११॥

मह गाढजलियउयरमितविपदेहाण भोगणे भुचे । खणमुवसंतकुहाणं पडिहाइ सुहंति जीवाण ॥११२॥

मम्मि परिणामपत्ते पीडिज्जइ चषपचषं पुणवि । तस्स य विगमम्मि पुणो छुहाए पीडिज्जाए पाठो ॥११३॥

जह विमयसुहं दुयत्वं दुखंतरउवसमम्मि भाइ सुहं । मोहंधाणं, धत्तूरियाण कणमं जहा सव्वं ॥११४॥

किञ्च ।

विसपहिलासो तेसिं सेवाए वदइए न सुट्टेइ । कररुहकंदूपणजलणतावओ पामवाहिच्च ॥११५॥

इत्तं च;

“न जातु कामः कामानामुपभोगेन धाम्यति । हविषा कृष्णवर्त्येव मूय एवामिबधेते ॥”

सा दुस्सहदुहंउं गिदिं विमएसु चयसु तुममिहिं । जिणनाहम्मि य तदेसियम्मि परमं कुणसु भत्ति ॥

ओ भणइ जवित्थणी मह संपइ गिद्धी तुमम्मि, एवं च । सइ जंपंते सुंदर ! निव्विसपचेव सा इन्हं ॥

एगंतदुह्सेणं विसया जह वधिया कुमारेणं । तह वधियं न सवइ सुरगुस्तुल्लोवि अन्ननरो ॥११८॥

आ तुज्झ पसाएणं मज्झवि जम्मंतरम्मि न हु दुल्लो । नीसेसदुहविमुको मोक्सो विमए चयंतीए ॥११९॥

अतिदुःस्थितमपुरसन्नोपमं विषयसुखमुपमुञ्जानो जीवो न जानात्येतद् दुःखम् ।

आयुःस्तम्भे विमुट्ठयति निपतत्यपरगतौ, यत्र दुःसहो दुःखार्णवो न लभते क्षणं विरातिम् ॥१०८॥

दुःखान्तरप्रतिकारे दुःखे को विषयसौख्याभासे । अनुबन्धं करोति बुधो दुःखशतसंपातहेतौ ? ॥१०९॥

इषा तरुणतरणिकरनिकरतापितः प्राप्य सुदलतरम् । तच्छायासेवनेन गनतापो मन्यते सुखमिति ॥११०॥

उत्तोऽतिदुस्सहसादीरपवनसङ्गेन ध्रान्तसर्वाङ्गः । प्रज्वलितशिशिनं लब्ध्वा प्रनष्टशीतः सुखं जानाति ॥१११॥

महा गाढज्वलिनोदराग्निगतसदेहानां भोजने भुक्ते । क्षणमुपशान्तभृष्टां प्रतिभाति सुखमिति जीवानाम् ॥११२॥

मम्मि परिणामप्राप्ते पीड्यते बर्षःप्रत्ययं पुनरपि । तस्य च विगमे पुनः क्षुधा पीड्यते वाडम् ॥११३॥

इषा विषयसुखं दुःखं दुःखान्तरोपशमे भाति सुखम् । मोहान्धानाम्, धात्तूरिकाणां कनकं यथा सर्वम् ॥११४॥

विसयाभिलापस्तेषां सेवया बधेते न पुट्ठयति । कररुहकन्दूपनन्वलेनतापतो पामाभ्याघिरिव ॥११५॥

इस्माद् दुस्सहदुःखहेतुं गृहिं विषयेषु त्यज त्वमिदानीम् । जिननाये च तदेसिते परमं कुरु भक्तिम् ॥११६॥

उतो भणति यक्षिणी मम संप्रति गृहिस्त्वयि, एवं च । त्वयि जल्पति सुन्दर ! निर्विषयेव सेदानीम् ॥११७॥

एकान्तदुःखत्वेन विषया यथा वर्णिताः कुमारेण । तथा वर्णयितुं न शक्नोति सुरगुस्तुल्योऽप्यन्यतरः ॥११८॥

ता मह भक्ती परमा तुभ्यम्, जो सामि! तज्ज्ञ पुण पुज्जो । जिणनाहो सो सरणं आसमारपि महत्तमं
इय जाव गरुयसंवेगभावपसरंतभत्तिपम्भारा । अन्नपि किपि भणिटी ता निमुणेऊण महुरञ्जिणि ॥१२१॥
अद्वंधुरवंधसमिद्धसिद्धसिद्धंतसारवयणाण । पुच्छड भीमकुमारो कै इह कुर्वन्ति सज्जायं ? ॥१२२॥
तो भणइ जक्खिणी नाह । इत्य विज्जगिरिगरुयगुहमज्जे । चिट्ठेति मढामुणिणो चउमासाओ य पार्त्ति
ता ताण तवस्सीणं कुर्वन्ताणं विसिद्धसज्जायं । सुव्वइ अइमहुरञ्जणी तं सोऊणं भणइ कुमरो ॥१२३॥
सेयमणग्धा वुट्ठी मरुम्मि एयं तंमज्ज कमलसरं । जं इत्यवि मज्ज सुसाहुसंगमो पुढजोएण ॥१२४॥
ता अहमिण्हं चिय रयणितेसमेएसिं पायमूलम्मि । गंतुं गमेमि तो जक्खिणीए पुरओ पयडाए ॥१२५॥
इत्तो इत्तो कुमरो पायमवधारउत्ति भणिरीए । यगं देसंतीए सो पत्तो साहुआसजे ॥१२६॥
सावि ह्म सपरियणा हं वेदिस्से साहुणोत्ति भणिऊण । संपत्ता नियठाणे झायइ कुमरस्स उवएत्ते ॥१२७॥
कुमरेणह गुहवाहिं दिट्ठो मूरो मुणीहिं परिपरिओ । विविहासणजुत्तेहिं सज्जायज्जाणनिरएहिं ॥१२८॥
तत्थ कयउइइवाह् ददुं केई उक्खिखए कुमरो । धम्मत्थकयकिलेसा वपंति उइदं कहंति इमे ॥१२९॥
केवि पुण एगवाए उक्खिखए कह सहंति उइठिया । नं सगं गंतुमणा सिख्वंति नहंगुणुपायं ॥१३०॥
इय दुकरतवचरणेसु वावडं पिच्छिऊण मुणिसंयं । पंचविहाभिगमेणं संपत्तो गुरुसमीवम्मि ॥१३१॥
चित्तइ किमेस सोमत्तणेण लोआण लोयणाणंदो । राहुकयत्थणमीओव्व ससहरो रत्नमल्लीणो ? ॥१३२॥

तस्मात्तव प्रसादेन मयापि जन्मान्तरेण खलु दुर्लभः । निःशेषदुःखविमुक्तो मोक्षो विषयास्त्यजन्त्या ॥१३३॥
तस्माद् मम भक्तिः परमा त्वयि, यः स्वामिन् ! तव पुनः पूज्यः । गितनाथः ॥ शरणमांससारमपि यम
इति यावद् गुरुसंवेगभावपसरद्भक्तिपाम्भारा । अन्यदपि किमपि भणिष्यति साक्त्वा भुरध्वनिम् ॥१३४॥
अतिबन्धुरबन्धसमृद्धसिद्धसिद्धान्तसारवचनानाम् । पृच्छति भीमकुमारः क इह कुर्वन्ति स्वाध्यायम् ॥१३५॥
ततो भणति यत्तिणी नाथ ! अत्र विन्ध्यगिरिगुरुगुहमध्ये । तिष्ठन्ति महामुनयश्चतुर्मासं च पारयन्ति ॥१३६॥
तस्मात्तेषां सपत्स्विनां कुर्वतां विशिष्टस्वाध्यायम् । श्रूयतेऽतिमधुरध्वनिस्तत् श्रुत्वा भणति कुमारः ॥१३७॥
सेयमनन्ना वृष्टिर्भारवेतत् तदद्य कमलसरः । यदत्रापि मम सुसाधुसंगमः पुण्ययोगेन ॥१३८॥
तस्मादहमिदानीमेव रजनिशेषमेतेषां पादमूले । गत्वा गमयामि ततो यत्तिण्यां पुरतः प्रवृत्तायाम् ॥१३९॥
इतो यन् कुमारः पादमवधारयत्तिरिति मंजनशीलायाम् । मार्गं देशयन्त्यां स प्राप्तः साध्यासजे ॥१४०॥
सापि खलु सपरिजनाऽहं बन्दिष्ये साधूनिरिति भणित्वा । संप्राप्ता निजस्थाने ध्यायति कुमारस्योपदेशान् ॥१४१॥
कुमारेणाथ गुहाया बहिर्दष्टः सुरभिर्मुनिभिः परिकरितः । विविधासनयुक्तैः स्वाध्यायध्याननिरतैः ॥१४२॥
तत्र कृतोर्ध्वबाहून् दृष्ट्वा कौशिकदुपेक्षते कुमारः । धर्मार्थकृतकेशा ब्रजन्त्यूर्ध्वं कथयन्तीमे ॥१४३॥
कंप्रपि पुनरेकपादे उत्तिष्ठे कथं राजन्त्यूर्ध्वस्थिताः । ननु स्वर्गं गन्तुमनसः शिस्तान्ते नमोऽन्नपोत्यात्म ॥१४४॥
इति दुष्करतपश्चरणेषु व्यापृतं दृष्ट्वा मुनिसंघम् । पञ्चविधाभिगमेन संप्राप्तो गुरुसमीपे ॥१४५॥
चिन्तयति किमेव सोमन्वेन लोकानां लोचनानन्दः । राहुकदर्पनमीत इव शशधरोऽरुण्यमालीनः ॥१४६॥

रोमचक्रं चुडैर्जतसज्जगत्तो विहीण मुनिनाहं । तो वन्दे भक्त्यै सेसेवि हु मुनिवरे कुमरो ॥१३४॥
 उवल्लङ्घयन्मलाभो मुद्रे धरणीयलम्भि उवविमिडं । खणमायक्षय धम्यं मुनिवद्विषो परिकरं तस्मा ॥१३५॥
 विम्बिहयद्विषो लब्धधूण अवमरं सायरं पणमिऊण । भणइ मुणीसर ! एसा अचंनं भीमणा अट्ठे ॥
 फह तुम्हे भयरहिता असहाया निरमणा सया विसिया । इह निवसह, मज्झ इमं गम्यं पट्टिहाइ अचछरिये ॥
 इय कुमरं जेपि जाव किंपि किञ्च मुनिवई पट्टिभणेइ । ता पेन्छइ नहमग्गे आगच्छंति सुयं कुमरो ॥१३६॥
 अट्ठोहा किन्हा सा अवयरमाणी नहाउ पट्टिहाइ । दूरं पल्लवमाणा नहयल्लच्छाए वेणिज्ज ॥१३७॥
 अंधिरधोरा गरुया पल्लवमाणा धराए पट्टिज्जगा । नज्झइ मा कान्ठमुयंगिणिज्ज दूई जमभट्ठम्मा ॥१३८॥
 रंसंदणेण लिप्ता अइकट्टिणा तरलभीतणागारा । नज्झइ लल्लमाणा जमभट्टेण पगट्टीकया जीहा ॥१३९॥
 अइ सा विम्बयज्जणी समागया क्षत्ति तप्पएसम्भि । पेन्छंताणं ताणं मुणिकुमराणं अभीरुणं ॥१४०॥
 आगंतूण तभो सा सहसा कुमरस्स संतियं खगं । गट्ठिउं मुट्ठीहिं दिट्ठं पुणोवि पच्छामुहं बलिया ॥
 तं पिच्छिऊण कुमरेण चितियं कस्स संतिया एसा । एसिस्सुवा बाहा किं करिही मह विजाणेण ? ॥
 किञ्च ।

समं पिच्छामि सयं गंतूणं जस्स संतिया एसा । तो कोउयरसज्जगत्तो नमिऊण मुनिवरं पयभो ॥१४०॥
 तो वट्ठिउं कुमरो सीहोव्व समुच्छइ नहमग्गे । मुणिजणज्जणिपच्छरिभो माए बाहाए आगट्ठो ॥१४१॥
 अइकसिणमुपारुहो धवंतो नहयल्लम्भि सो पयसो । कालियपिट्ठारुहस्स बिण्णो लाल्लमुप्पइ ॥१४२॥

शेमायकन्नुवयमानसर्वगात्रो विधिना मुनिनाथम् । ततो वन्दते भक्त्या शेषानपि मुनिवरान् कुमार ॥१४३॥
 उपलब्धधर्मलामः शुद्धे धरणीतले उपविश्य । क्षणमाकर्ण्य धर्मं मुनिपतेः परिक्रम्यन् ॥१४४॥
 विस्मितहृदयो लब्ध्वाऽवसरं सादरं प्रणम्य । भणति मुनिवर ! एषाऽन्यन्तं भीषणाऽर्धा ॥१४५॥
 कथं मयं भयरहिता असहाया निरक्षणाः सन्ना तृणिनाः । इह निवसथ, मयं गुरु मनिभाषाधर्यन् ॥१४६॥
 इति कुमारजल्पिते यावदिकमपि किल मुनिपतिः प्रतिभजति । तावत्पर्यन्ति नभोमार्गं आगच्छन्ती भुजा कुमार ॥
 अतिदीर्घा कृष्णा साऽततरन्ती नभः प्रतिभाति । दूरं प्रलम्बमाना जमस्तलतल्लया वेणीव ॥१४७॥
 अतिस्थिरस्थूला गुर्वा प्रलम्बमाना धरायां मलिनाना । ज्ञायते सा कालमुज्ज्वलिनीव दुर्ता जमभट्टम् ॥१४८॥
 क्षणान्देनेन लिप्ताऽतिकटिना तरलभीषणाकारा । ज्ञायते सलन्ती जमभट्टेण पगट्टीकया जिह्वा ॥१४९॥
 अथ सा विस्मयजननी समागता हृदिस्ति तत्पदेधे । परयतो तेषां मुनिकुमारानां धर्मलक्षणम् ॥१५०॥
 आगत्य ततः सा सहसा कुमारस्य सङ्गं गच्छ । गृहीत्वा मुष्टिभ्यां तटे पुनरपि पथान्मुख बलिता ॥१५१॥
 तः स्फुटा कुमारेण विनितं कस्य सङ्ग एव ? ईदृशरूपो बाहुः किं करिष्यति मय कृपायेन ॥१५२॥
 समं पर्यामि सयं गत्वा वस्य सङ्ग एव । तत्र कौमुदिरसवशतो भवता मुनिपति मयतः ॥१५३॥
 तत्र उत्थाय कुमारः सिद्ध इव समुच्छलति नभोमार्गे । मुनिवनजनिधर्येस्तामिन् बह्वावाक् ॥१५४॥
 अतिरूपमुपारुहो वज्रतमस्तले स क्रमतः । कालियपिट्ठारुहस्य दिप्योर्लोचनमुद्रति ॥१५५॥

धिरयोश्चादुक्तदयमास्तो विजलनहयलसमुद्रं । भिन्नवह्णोज्ज्व वणिजो तरमाणो भाद्र वरुणोऽ
 बहुतन्त्रगिरिगंगगिरिर्नर्मो जा वचद पल्लोयंतो । निम्भयचित्तो भीमो ता पेच्छु कानिनासरे
 मरिगेरेण विनित्तं वमानाहेण परमर्षाभच्छं । रत्तकुमुभोत्पारं वडियवहुमंसखंदेरि ॥१५०॥
 इय परिमस्त भवनस्य गन्धहरयम्भि संठिया दिद्धा । भीमकुमारेण नरमुद्रमंडिया काशियानिमा ॥
 विगस्तनवनवन्ना मरिसास्तुद्धा य भद्रवसरीरा । नरअंतमालहारा वीसकरा पहरणसनाता ॥१५१॥
 परिमम्बार कानिनाए पुरजो य संठिजो दिद्धो । सो पुञ्चकवटकारी कूरो कारानिभो धिगो ॥१५२॥
 नर वल्लहरयनेन तेन कानानिपण दुष्टेण । एगो सुंदरपुरिसो दिद्धो केसेमु परिगहिभो ॥१५३॥
 गेण पुन बाताए कुनरो आगच्छए समास्तुद्धो । मा तस्स कुपासंदिस्स संठिया दारिणा वाता ॥१५४॥
 न केमर्त्तान्तिरिय ददुं कुमारेण चितियं एयं । कि एसो पाविद्धो काही कथपरियपुरिमस्स ॥१५५॥
 न पण्णो होरे भाये एयस्स चिट्टिये ताव । पिच्छामि तभो पण्णा जं होही तं करिस्सामि ॥१५६॥
 इय विट्ठिअण कुनरो गम्भ सुभाभो सदणि उचारितं । तस्सेव पिट्ठिदेसस्स पिट्ठो संठिभो निदुभो ॥१५७॥
 होमपुत्तम्म गम्भ पेगुण समागता सुया जाव । वामकरपरियपुरिसो भणिभो कारानिपण इय ॥१५८॥
 नं भागु दिनि निरुद्धेरेण न भद्र इमेगमिणा । पेगुं तुह सिरकमले पूयं कानीए ॥१५९॥
 नो वल्ल मल्लवत्तंरंरंरंरं विगारो मए ताव । सज्जावप्यगणवि सुमरेपल्लो न अमोनि ॥१६०॥
 दिनु कदाचलेः पुञ्चपुरिगहमागभो मायी । सारंमुकीनिभो पणपरच्छलो जीरियाभो ॥१६१॥

विजलनहयलसमुद्रम् । विजलाहन इव वणिह तर मा नि वरुणम् ॥१५०॥
 बहुतन्त्रगंगगिरिर्नर्मो जा वचद पल्लोयंतो । निम्भयचित्तो भीमस्तानापरयति काशितानवनमा ॥१५१॥
 मरिगेरेण विनित्तं वमानाहेन परमर्षाभम्भम् । रत्तकुमुभोत्पाराविव वनिनवहुमागलये ॥१५२॥
 इय इत्यत्र नरवचनं दर्शयति संठिना एता । भीमकुमारेण नरमुद्रमण्डिया काशिकानिमा ॥१५३॥
 विगस्तनवनवन्ना मरिसास्तुद्धा य भद्रवसरीरा । नगन्वमानाहारा विशाकिरा प्रहरणमनाया ॥१५४॥
 इत्यत्र नर वचनं दर्शयति पुनश्च संठिना इह । स पुञ्चकवटकारी कूरो कारानिभो धृ ॥१५५॥
 न पण्णो होरे भाये एयस्स चिट्टिये ताव । एह सुन्दरपुरियो इह केसेपु परिगृहीतः ॥१५६॥
 इय इत्यत्र कुनरो पुनश्च वचनं दर्शयति । स तस्य कुपासंदिस्स तावो धिगो वा ॥१५७॥
 न केमर्त्तान्तिरिय ददुं कुमारेण चित्तिनयेन । इमेव वणिह कानिना कान्तरुणम्भ ॥१५८॥
 न पण्णो होरे भाये एयस्स चिट्टिये ताव । वरुणो नर वल्लह इव वणिह वरुणो नरवत् ॥१५९॥
 इय इत्यत्र पुनश्च वचनं दर्शयति । तस्यैव पुनश्च वचनं दर्शयति संठिना इह ॥१६०॥
 नं भागु दिनि निरुद्धेरेण न भद्र इमेगमिणा । पुनश्च वचनं दर्शयति पुनश्च वचनं ॥१६१॥
 नो वल्ल मल्लवत्तंरंरंरं विगारो मए ताव । वल्लवत्तंरंरंरं विगारो मए ताव ॥१६२॥
 दिनु कदाचलेः पुञ्चपुरिगहमागभो मायी । पुनश्च वचनं दर्शयति पुनश्च वचनं ॥१६३॥

जेण अहं अद्भुतिओ दिट्ठो, कावलिस्स पावस्स । मह वारंतस्सवि जो विस्समिओ पत्थिओ तेण ॥
नीओ पत्थइ सो चेव माणसे मज्झ फुरइ ता इवउ । सो चिय भीमकुमारो सरणं, तो भणइ पासंटी ॥
रे रे सो तुह मामी पुब्बिपि पयाइओ मह भणण । अद्भुतस्स सिरेणं पूयंतो कालिंय देवि ॥१६५॥
तयभावे तप्पूया तुज्झ सिरेणंपि ताव कायप्वा । तो फह तुज्झसरजो सो होही मूढ ! कावरितो ? ॥१६६॥
किञ्च ।

रे रे सो तुज्झ पढ कदिओ मह कालियाए देवीए । विंशगिरिगुहासजे सिपभिवसूणं सयासम्मि ॥१६७॥
एयं स्वग्गंपि मए सपाणियं तस्स लववणोपेयं । एणं चिय स्वग्गेण तुज्झ रे छिज्जिदी सीसं ॥१६८॥
ता फह सो तुह नाहो आगंतुं रक्खिही तुमं एत्थ ? । जइ कालिं सुमरंतो तो रक्खंतो अहं चेव ॥१६९॥
उभयालावं सोउं कुमरो वितइ सट्ठवरसापरिसं । बुद्धिमपरहरमंति ॥ ! कहपावो विट्ठेय ? ॥१७०॥
ततो ह्वाइ रे रे निगिट्ठ पाविट्ठ विट्ठ ! तुपयेव । काउं कानासबलि करेमि परिनिष्पुए सुणणे ॥१७१॥
अह सो मेमि मोलुं बलिओ कुमरस्स, तेण तो तस्स । दारफपाटपहारेण पाटियं हत्थओ खम्भं ॥१७२॥
पेत्तुं केसेसु धराए पादिओ दाउमुक्खने चरणं । जा कइडिस्सइ मीसं ता काली अंतरे होउं ॥१७३॥
णइ मा मा मारसु एयं मह वच्छंछे छल्लपलोयं । ओ नरसिरकमलेहि रएइ मह वंछियं पूयं ॥१७४॥
एणं किर सिरेणं अट्ठुत्तरसयमणूणं होही । नरसिरकमलाण, अहं ततो एयस्स पच्चवत्ता ॥१७५॥
होउं किर सिज्झिस्सं ताव तुमं आगओ मिं निवत्तणय । तुह पोरिसेण तुहा मग्गसु जं किंपि पडिहाइ ॥

केन्तु तचरणसेवी पूर्वपुरुषप्रमागतः स्वामी । सहपांशुकीकृतः प्रणतवत्सलो जीविताश्रयि ॥१६९॥
रेनाहमधिको दृष्टः, ययालिकस्य पापस्य । मम वारयतोऽपि यो विश्रसितः प्रार्थितस्तेन ॥१६९॥
ततः क्वापि स एव मानसे मम स्फुरति तस्माद् भवतु । स एव भीमकुमारः शरणं, ततो भगतिं प्राप्नुही ॥
रे रे स तव स्वामी पूर्वमपि पलायितो मम भयेन । अन्यथा तस्य शिरसाऽपूजयिष्यं कालिकां देवीम् ॥१६५॥
वदमात्रे तत्पुत्रा तव शिरसापि तावत्कर्तव्या । ततः कथं तव शरण्यः स भविष्यति मूढ ! कायुरव ! ॥१६६॥
रे रे स तव प्रभुः कथितो मम कालिकया देव्या । विन्ध्यगिरिगुहासजे सितभिक्षुणां सकाशे ॥१६७॥
एष राज्ञोऽपि मया समानांतनस्य लक्षणोपेतः । एतेनैव लब्धेन तव रे छेत्स्यते शिरः ॥१६८॥
तस्मात्कथं स तव नाथ आगत्य रक्षिष्यति स्वामन ? । यदि कार्त्तिकेभ्यस्ततोऽस्तिभ्यमहमेव ॥१६९॥
उभयाक्षर्यं भूत्वा कुमारमिन्दयति सट्ठु-खसामर्षम् । बुद्धिमकरगृहमन्त्रिणं ह । कथं पापो विट्ठव्यति ? ॥
ततो ह्वायति रे रे निरुष्ट पाविष्ट मूढ ! स्वायमेव । हत्वा कानासबलि क्रतोमि परिनिर्वृतात् मुक्तवान् ॥१७१॥
अथ ॥ मन्त्रिणं मुक्त्वा बलिः कुमाराय, तेन ततस्तस्य । द्वारफपाटपहारेण पातितो हस्तनः राज्ञम् ॥१७२॥
गृहीत्वा केलेषु धरायां पातितो दत्त्वोरखले चरणम् । यावत्कर्षिष्यति शीर्षं तावत्काल्यन्तरे भूत्वा ॥१७३॥
वक्ष्यति मा मा मारयंतं मम वत्सलं छलितलोकम् । या नराशिरःकपले रचयति मम वान्छितं पूत्रम् ॥
एतेन किल शिरसाऽष्टोत्तरशतमनूतकं भविष्यति । नरशिरःकमलानाम्, अहं तन एतस्य प्रयत्ना ॥१७५॥

तो कुमारं भणिया तुहा जइ देसि इच्छियं मज्झ । मणवइकाएहिं तुमं जीववहं ता विवजेहि ॥१७॥
तवसीलेदिवि य लोए तुज्झ का होज्झ धम्मसंपत्ती । एसो गिय तुह धम्मो मुंचसु तसयायदुक्खमां ।
जेण ।

अप्पाणं न लहइ पायवो जहा मूलपसरपरिहीणो । तह धम्मो जीवाणं न होइ नूनं दयाए विना ।
ता मा घायावह अप्पाणो पुरो पाणिणो विना कज्जं । मज्जेण य मा तुमसु विसिद्धजणगरहिणजेव ।
कज्जेणवि पाणवहं करिंति कारिंति ते महापापा । जे ढण कज्जेण विना तेसिपि हु ते सिरे ।
कावालियाहारविवज्जिपाए किं तुज्झ जीववहणेणं । पुच्चभवम्मिवि न कओ ।
तेण तुमं संजाया अइकिन्विसिया कुदेवजोणीए । ता चय जीववहं तुह भत्तावि कुणंति जेण ।
तह सहसणमूलं धम्मं सहसु जिणवरिदेहि । सहियं तप्पडिमाण य जहसत्तीओ कुणसु पत्ति ॥
तम्मगसंडियाण य संनिज्जं कुणसु सच्चकज्जेसु । जेणनरत्तं लद्धुं अणंतसोवत्तं लहसि मोक्खं ।
तो काली पमणइ अज्जपमिइ सच्चंपि जीवरासिमहं । नियजीवव गणिस्मं इय भणिउमदंसणं पत्ति ॥
इत्तो लब्धावसरो कुमारं पणमेइ बुद्धिमयरहरो । अंसुजलाविलनयणो तं ददमालिगए सोवि ॥१८॥
दारुणपरिणाममिस्स पाविणो तं विपाणमाणोवि । सज्जनसेहर ! कह पाडियो पिडे ।
बुद्धिमयरहरमंती भणइ रयणीए पढमपहरम्मि । कुमार ! तुह वासभवणे संपत्ता भारिया जाव ।

भूत्वा किल सेत्स्यामि सावत्त्वमागतोऽसि नृपतनय ! । तव पौरुषेण तुष्टा मार्गय मन्त्रिमपि प्रतिमति ॥१७॥
ततः कुमारेण भणिता तुष्टा यदि ददासीन्पित्तं मद्यम् । मनोवचःकायैस्त्वं जीववधं तदा विवर्जय ॥१८॥
तपः शीलान्यामपि च लोके तव का भवेद् धर्मसंपत्तिः ? । एष एव तव धर्मो मुञ्च त्रसतातदुर्व्यसनम् ॥
येन ।

आत्मानं न लभते पादपो यथा मूलप्रसरपरिहीणः । तथा धर्मो जीवानां न भवति नूनं दयाया विना ॥१७॥
तस्माद् मा घातयात्मनः पुरः प्राणिनो विना कार्यम् । मद्येन च मा तुष्य विशिष्टजनगर्हणीयेन ॥१८॥
कार्येणापि प्राणवधं कुर्वन्ति कारयन्ति ते महापापाः । ये पुनः कार्येण विना तेषामपि खलु ते ।
कावलिकाहारविवर्जितया किं तव जीववधेन । पूर्वभवेऽपि न कृतो जिनधर्मो जीवदयारम्यः ॥१८॥
तेन त्वं संजाता अतिकिल्बिषिका कुदेवयोनौ । तस्मात्पुत्र जीववधे तव भक्ता अपि कुर्वन्ति येन दयम् ॥
तथा सदृशमूलं धर्मं श्रद्धेहि जिनवरेन्द्रेः । सहितं तत्प्रतिमानां च यथाशक्ति कुरु मक्तिम् ॥१८॥
तन्मार्गसंश्रितानां च सांनिध्यं कुरु सर्वकार्येषु । येन नरत्वं लब्ध्वाऽनन्तसौख्यं लभसे मोक्षम् ॥१८॥
ततः काली प्रमणत्यघप्रभृति सर्वमपि जीवराशिमहम् । निजजीवमिव गणयिष्यामीति भणित्वाऽदर्शनं प्रदा
इतो लब्धावसरो कुमारं प्रणमति बुद्धिमकरगृहः । अश्रुजलाविलनयनस्तं ददमालिङ्गति सोऽपि ॥१८॥
दारुणपरिणाममस्य पापिमत्त्वं विगानानोऽपि । सज्जनशेखर ! कथं पातितः पिटे दुर्जनेनानेन ! ॥१८॥
बुद्धिमकरगृहमन्त्री भणति रजन्याः प्रथमप्रदरे । कुमार ! तव वासभवने संप्राप्ता भार्या यावत् ॥१८॥

य न दिहा तुभ्ये सीए तो विमिहयाए जाभिहा । पुद्दा भणंनि जलिया जगंता हा ! कइं अग्गे ? ॥
 १ मज्झम्य गबिहोरे जा नवि दिहो तुमं तमो रभो । कहियंकेणवि कुमरो हरिमो निसि पद्मपहरम्मि ॥
 रापभिज्ज एयं वयणं सीहासणाओ नरनाहो । मुञ्जानिमीनियच्छो महसा धरणीयले पटिओ ॥१९२॥
 तत्पद्ममुतो जण्णान्जणोवि तह येव मुण्डिओ सज्जो । धेदणरसेण सित्तो तो कहवि सनेयणो जामो ॥
 २ विन्विबिं पयणो राया जण्णोअणो सपंतिपणो । ताव सहससि पत्ता मज्झयया इत्थिया एका ॥
 पंतवरकराम्मा भासुरवयणा पुणंतमिरकमत्ता । भणइ नरिंदं उट्ठसु मइ पूयं कुणसु भत्तीए ॥१९५॥
 पश्यं तुह बुद्धदेवां समागया तुम्ह पुत्तभत्तीए । मा तं नरिंद ! रोयं कुणसु, गुभो तुम्ह अवहरिमो ॥
 त्तेदिपादेणे उत्तरसादगमितेण रण्णीए । काज्जं संगामं कुमरस्त सिरं किल गहेही ॥१९७॥
 ॥ जकिरवणिदेवाए मीओ नियमंदिरम्मि इयाइ । कहिं भणिओ कइहिवि दिगोहि एइ विभूरिए ॥१९८॥
 ५ मा कहिज्ज गया वयणं संवाइउंवी सीए अहं । सउणनिरिवरुण्हेउं जाव गभो नपरवाहिम्मि ॥१९९॥
 ॥ तत्त मत्तसवि वामेपरागु ठाउं दिसासु वारइ । सुत्तुचयनरेण तित्तिराणं जुगं सति ॥२००॥
 ॥ गुमावि हु मयदीए गंतुं दारिणेण चरणेण । कण्हपइ उत्तिमं रमणीयुचे ठिओ ठाणे ॥२०१॥
 ॥ गगामगोणिणीए निगुओ सडोवि वापरासम्मि । साया वाया लविउं ताहा चडिया सुखीरदुमे ॥२०२॥
 ॥ गगमउणमउणोहरंजिओ जाव किल वलिस्तामि । तो गयणगणमिणा उक्खिविउं अहमिहाणीओ ॥

त्रि न दृष्टा पृथं तया तयो विस्मिनया वामिदः । दृष्टा भवन्ति च्छलिया जग्नो हा । कयं वयम् ? ॥१९०॥
 १८ : सर्वत्र गबोविनोऽपि यावत्तव दृष्टस्त्वं तयो राडो । कथितं केनापि कुमरो ह्यतो निशि प्रयमपहरे ॥१९१॥
 वाक्पथेन च वचनं सिंहासनाद् नरनाथः । भूज्जानिर्माळित्वाः सहसा धरणीतले पतितः ॥१९२॥
 तालकीप्रमुखो जननीजनोऽपि सधैव मूर्च्छितः सर्वः । चन्दनरसेन सिञ्चतस्ततः कथमपि सचेतनो जातः ॥१९३॥
 ॥ वडिलिक्खं प्रवृत्तो राधा जननीजनः समन्त्रिजनः । तावत् सहमेनि प्राप्ता मज्झययाः स्त्री एका ॥१९४॥
 ॥ मयमानकरकराला भासुरवदना पुण्णचिरकमला । भवति नरेन्द्रशुतिष्ठ मम पूजां कुरु भक्त्या ॥१९५॥
 ॥ वहे तव बुद्धदेवा समागता तव पुत्राया । मा त्वं नरेन्द्र ! लेदं कुरु, सुवस्तवापहतः ॥१९६॥
 ॥ गण्णिकावमेनोत्तरसाधकमिणेण रमन्याम् । कृत्वा संगामं कुमारस्य शिरः किल प्रहीय्यति ॥१९७॥
 ॥ वषट् वसिष्ठां कृत्वा मीतो निजमन्दिर इत्यादि । कथयित्वा भणितं कतिभिरपि दिनेरेष्यति विभूत्या ॥१९८॥
 ॥ इति सा कथयित्वा गत्वा वचनं संवादयितुमिव तस्या अहम् । शकुननिरिस्त्रणहेतोर्पावन्नतो नगराद् बहिः ॥१९९॥
 ॥ शशम्हसेनि वामेतरयोः स्थित्वा दिग्गोर्ध्वारहति । सुसुत्रयद्यदेन तित्तिरयोर्दुगं सति ॥२००॥
 ॥ गुनकोऽपि सलु स्वसीमिन् गत्वा दक्षिणेन चरणेन । कण्हवत्युत्तमाङ्गे रमणीयोचे स्थितः स्थाने ॥२०१॥
 ॥ गगमउणोऽपि गतः शब्दोऽपि वामपार्श्वे । श्यामा वामा लपित्वा तारा चडिता सुखीरदुमे ॥२०२॥
 ॥ न्यादिमगुणशकुनोपरिओ जावन्किल वलित्ये । ततो गगनगतेनानेनोत्तिष्ठ्याहमिहानीतः ॥२०३॥

बहुपुंसावणिजाणमेलितं तुह चरणकमलाणं । तुहविरहविहुरिओ हं निव्वविओ इत्ति तो कुण्ण !
परमुवयारी एसो ता संपण्णगहं मह विहेउं । उवइसह धम्ममेयस्स सो तओ भणइ
मइ देवीए दिसंतेण चेव धम्मो अयम्मचरियस्स । सुच्चिय सरणं तदेसओ य मह
अररं च ।

अवयवास्त्रयारपरस्त बुद्धिमयरहर ! तुह पए वंदे । गुणमणिरोहणगिरिणी दासो हं ।
 जावेंतं ते जंयंति ताव उइए रविमि तत्य तओ । पत्तो करीव जखसो सत्तंगपइट्ठिओ सोवि
 कुमरं करे करेउं निषपट्टीए ठयेइ मंति च । कालियभवणाउ तओ उण्णइओ गयणमग्गमि
 तत्तो कुमरो जंइइ अहह अहो ! सव्वमण्णलोयमि । एरिसकरिवररयणं किं दीसइ किं उण्ण
 बुद्धिमयरहरमंणी पमणइ जिणवयणभाविपमईओ । तं नत्थि संविहाणं कुमार ! जं भवइ नेह
 किंतु तुहपुत्तगरिसपरिपेरियसुरबरो इमो कोवि । ता जाउ जत्य तत्य व नत्थि भयं
 इय जंरंताग स्वणेण ताण हत्थी नहाउ अवपरिउं । एककमि मुत्तनगरे गोउरदारमि ते मां
 पत्थवि गमोह कुमरो मंति मोत्तुं नयरयाहिमि । निम्भयचित्तो पविसइ एगागी नयरमममि
 पामन्थरद्धं पिउ समुत्तं पउरविपल्लंकारं । सोव्वमणियहट्ठिं अमेवि हु तत्य इइगिह
 पेण्ठंता ना वयस मुमे रमिण्य तो तहिं निउइ । नरसिंहागारधरं कपि अण्णमुं जंवे ॥१२॥

तमु दूर दामर भंतरि रसणा ललललल, नं सारयधणमज्झि तद्विच्छद मलललल ।

मैत्रेयस्त्वयं श्रुत्वा त्वं नृप, ययणि गदित पमर्षतः तं मह पाण इव ॥२१॥

बहुदुःखमानीमानि मेतद्विधा तत्र चरणकमलानि । त्वद्विरहविधुरितोऽहं निर्वापितो म्रियति तत्र ॥
 दासोऽहोरेव तस्मान्मनन्यनुग्रहं मयि विधाय । उपदिश धर्ममेतत्स्य न ततो मण्युपविष्टः ॥२०॥
 नन देवी रिक्तैव धनोऽवर्मचरितस्य । न एव शरणं तद्देवाय मम भक्तु जिननाथ ॥२०॥
 वरदागिरिकाशरम्य बुद्धिमकरगृह ! तत्र पार्श्वे वन्दे । गुणमणिरुद्रणगिरिदासोऽहं पुनः कुमार ॥
 दासदेवं ते वन्दामि तवदुदिते खौ तत्र ततः । प्राप्तः कटीव यक्षः तस्माद्रूपनिष्ठितः सोऽपि ॥२१॥
 कुमारं कौ हुन्त निराशेषं स्थापयति मन्त्रिणं च । कालिकाभक्तान् तत उत्ततितो गणतमोऽपि ॥
 सः कुमारो जगत्पदं बहिः ! सर्वमर्थलोके । ईदृशरविवारणं किं दृश्यते किञ्चोत्पन्ननि ॥२१॥
 बुद्धिबलमयः प्रमत्तः जितवचनमावितमने । तस्मान्नि संविधानं कुमार ! यद् मयि मे ॥
 दिव्यं स्वरूपं दर्शयति विदुःपुत्रोऽहं कोऽपि । तस्माद् यातु यत्र तत्र ता नास्ति मयमिव मरु ॥
 इति वन्दतेः वन्दे तयोर्देवी नवमोऽवर्गः । एकस्मिन् शून्यनगरे गोपुरादोर तां प्राप ॥२१॥
 कदापि नदीय कुमारो मन्त्रिणं मुक्ता नगराद् बहिः । निर्नयनिष्ठं श्रविषायेकां नगरमपि ॥२१॥
 कदापि नदीय कुमारो मन्त्रिणं मुक्ता नगराद् बहिः । निर्नयनिष्ठं श्रविषायेकां नगरमपि ॥२१॥
 कदापि नदीय कुमारो मन्त्रिणं मुक्ता नगराद् बहिः । निर्नयनिष्ठं श्रविषायेकां नगरमपि ॥२१॥

। नं ददुं कुमरो देवयमइदारुणं इमं किंपि । इय चित्तिय तं सविणयमिय पत्यइ मुंच पुरिसमिमं ॥२१८॥
 म्मीलियन्छिउपुलेण तेण ता पुण्डऊण कुमरमुहं । सो पुरिसो वयणाओ मोत्तुं पयहिद्वोओ ठविओ ॥
 णियं च अहो ! सुपसन्नवयण ! मिल्लेमि कह मइं एयं । अज्ज मए छुहिणं जं लद्धो एस भवत्वंति ? ॥
 मरो भणइ तुयं कयविकियरूवो सुरोन्न लक्खिपसि । तो कह तुह भवत्खमिणं जमकवत्ताहारिणो देवा ? ॥
 तुहो जंवा तंवा करेइ, जुचं न तुम्ह पुण एयं । विलंबंताण सद्दुक्खं जीवाणं मारणं विवुहा ! ॥२२२॥
 इवा तहवा जीवे जो बंधं वट्ट मारइ रसंते । सो दुस्सहदुहदंदाल्लिक्खलिओ भमइ मग्गहणे ॥२२३॥
 सो सो पट्ठिजंणइ सच्चमिणं जंणियं तए सच्चं । किंपुण दुहरिछोन्मी इमिणा तंह दंमिया मग्ग ॥२२४॥
 तो पुच्चपयम्मि जइ सयवारंणि मारिणमिणा । विज्झाइ न कोहमीं इचो विप जीवमाणस्सा ॥२२५॥
 तउं कयत्थणाओ बह्मयाओ दुसहदुक्खजणणीओ । मारिस्सामि इयं, तो कुमरो तं भणइ भो भइ ! ॥
 वयारिस्सु जइ फोवो तुह ता किं न कुणसि कोवम्मि । मयल्लपुरिसत्थविग्गे निज्जिग्गे दुक्खहेहम्मि ? ॥
 १ मुंचसु दीणमिणं कट्ठणारसपच्चयं विणसु घम्मं । जेणत्तमये मोक्ख पावसि निट्ठाविट्ठं कम्मं ॥२२८॥
 प यहु विन्नविओविज्जु न जाव सो कहवि मिल्लए पुरिसं । तो कुमरो चिंणइ साममेयदाणाणिमोअग्गो ॥
 तेराविट्ठो विट्ठो तो सहसा पिच्छिऊण तं कुमरो । नियपहीए ठावइ पुरिमं कुविओ तओ सोवि ॥२३०॥
 आव पसारिपमुहो मिल्लिं कुमरं तओ कुमारेण । धरिं सुरम्मि मत्तपयउवरि भामेवमारजो ॥२३१॥

सस्य द्वयोर्दण्डयोरन्तो रसना लालयत्यो, ननु शारदघनमध्ये तद्विच्छेदा जायत्वत्ये ।

सेनात्यन्तं रसन् रुनिरतवुरेको नरो, वदने गृहीतः प्रमथन् मा मम प्राणान् हर ॥२१७॥

। तस्तद् दृष्ट्वा कुमारो देवतमतिदारुणमिदं किमपि । इति चिन्तयित्वा तं सविनयमिति मार्थयते मुञ्च पुरुषमिमं ॥

। म्मीलिताक्षिपुगलेन तेन तसो दृष्ट्वा कुमारमुत्तमं । स पुरयो वदनामुक्त्वा पादयोरप्यन्तारस्थानिनः ॥२१९॥

। णितं चाहो ! सुप्रसन्नदन ! मुद्यामि कथमहमेतम् । अथ मया श्रुधितेन यस्तत्त्व एव मस्यमिति ? ॥२२०॥

। मारो मणीत रवं कृतवैजियरूपः सुर इव लक्ष्यसे । ततः कथं तव भस्यमिदं वदकवत्ताहारिणो देवाः ? ॥

। मुपयो यद्वा तद्वा करोति, युक्तं न तव पुनरेतत् । विलपतां सद्दुःखं जीवानां मारणं विवुष ! ॥२२२॥

। या वा सधा वा जीवान् यो बध्नाति हन्ति मारयति रसतः । स दुःसहदुःसहन्दालीकषलितो भवति मग्गहणे ॥

। तः ता प्रतिमह्यति सत्यमिदं अलिप्तं स्वया सर्वम् । किन्तु दुःखपट्टिरनेन तथा दर्शिता मम ॥२२४॥

। तः पूर्वभवे यथा शतवारमपि मारितेनानेन । विध्यति न कोषाग्निरिति एव जीवतः ॥२२५॥

। इत्या कदर्यना बहर्दुःसहदुःखनननीः । मारयिष्यामीयं, ततः कुमारस्य भणति भो भइ ! ॥२२६॥

। प्रपकारिषु यदि कोपस्तत्र तदा किं न करोमि कोपे । सकलपुरुषार्थविघ्ने निर्विघ्ने दुःखदेहे ? ॥२२७॥

। तस्मान्मुञ्च दीनमिमं कट्ठणारसपच्चयं विज्जु चर्यम् । येनान्यभवे मोक्षं प्राप्नोषि निट्ठाप्य कर्म ॥२२८॥

। ति बहु विवृणितोऽप्रविराजन् न यावन्त कथमपि मुञ्चति पुरुषम् । ततः कुमारश्चिन्तयति मार्थमेदं तानां मयकलः ॥

। विषाविट्ठो धृष्टः ————— तैर्न नं कथम् । इतिगणे रसमपि तं कथं मरिज्जुः सोऽपि ॥२३०॥

। जोडिपङ्गुपलेण जंषियं तेन भीमकुमारस्त । तद् अतपविक्रमेण तुष्टो हं मम ता किञ्चि ॥२४६॥
 यरेण तत्रो भणियं ज् तुष्टो नंमि मज्ज ता कडमु । को त्ति तुमं किमिदं पट्ठं च कडमुज्जमं जायं ? ॥
 पेण तत्रो भणियं निगुणमु भो कुमार ! जं तप पुट्ठं । कणपपुरं पुरमेयं कणयरहो नाम इह राधा ॥२४८॥
 ते रचित्तमो तप सो, एयस्म पुरोहिओ अहं चट्ठो । सज्जस्म जणस्सुवरिं खुट्ठो चिट्ठामि निघोपि ॥२४९॥
 भो मव्याणवि पुरजमाण जाओ अहं पेत्तो हं । नो इत्थ कोवि हु मए पिट्ठामिचोवि संजणिओ ॥२५०॥
 मोवि नरवरिंदो पयपं कण्डुन्वयो कूरो । संकाएवि अवराहस्स कुण्ड अट्ठारुणं दंढं ॥२५१॥
 तद् अग्रया कपाई केणावि हु मज्ज अग्रहाणेण । अलिपं परिकइयमिणं जड चुको एम् कुंयीए ॥२५२॥
 तान् मगंगोवि हु तो हं अविशारिऊण एएण । एवं न अग्रहा होइ कहवि, एवं भणतेणं ॥२५३॥
 इयाविडं सिणेणं संटोपेऊण पजरतेरलेण । जान्ताविओ रसंतो ततो पाणेहिं परिचत्तो ॥२५४॥
 श्रियच्चपावसेणं जाओ हमापनिज्जराए इहं । नामेणं सज्जगिलोत्ति रत्तवत्तो मुमरिडं पेहं ॥२५५॥
 त्थागंनूण मए सज्जोवि विरोहिओ पजरलोओ । तद् विसरिस्सुवधरेण नरवरो एस्स संगहिओ ॥२५६॥
 त्ठणाएऊणन्नोरिसपगरिस्सयणायरेण तद् तुमए । मोयावतेण इमं चमकियं माणसं मज्ज ॥२५७॥
 एओ अहिस्सेणं एम समगोवि तुम्ह उवपारो । भत्तीए दिव्वसत्तीए विराओ मज्जणाईओ ॥२५८॥
 उगणुवित्तीए तदा एत्तोवि हु पयदिओ मए लोओ । ता जा निपड कुमरो ता पिच्छड सयलपुरलोयं ॥
 ए एवं बहंते कुमरो पिच्छड तुरोहिं थुल्लं । मयणेणागच्छंनं मोहरिडं चारणमुणिं ॥२६०॥

ततो योश्चितकरमुपलेन अलिपतं तेन भीमकुमारस्य । तदासपविक्रमेण तुष्टोऽहं मार्गय तस्मात्किञ्चिन् ॥२४६॥
 कुमारेण ततो भणितं यदि तुष्टम्व्यमसि तदा कथय । कोऽसि त्वं किमिदं पत्तनं च कथमुज्जमं जातम् ? ॥
 इवेन ततो भणितं शृणु भोः कुमार ! यत्तवया दृष्टम् । कनकपुरं पुरमेतत् कनकरथो नामह राजा ॥२४८॥
 यो रसितम्बया सः, एतस्य पुरोहितोऽहं गण्डः । सर्वस्य जनस्योपरि स्यस्तिष्ठामि नित्यमपि ॥२४९॥
 इतः सर्वेषामपि पुरजमानां जातोऽनीय द्वेष्योऽहम् । नो अत्र किमपि एतु मया मार्गमित्यमपि संजनितम् २५०
 एषोऽपि नरवीन्द्रः प्रकृत्या कर्णदुर्बलः क्रूरः । शङ्क्याप्यपराधस्य करोत्यतिदारुणं दण्डम् ॥२५१॥
 अपान्यदा वदामिन्केनापि हि ममासहमानेन । अस्तीकं परिकथितमिदं यथा भ्रष्ट एव श्रवण्याम् ॥२५२॥
 धैर्यं मार्गयन्नेव सन्तु ततोऽहमविचारितेन । प्रतज्ञान्यथा भवति कथमपि, एवं भणता ॥२५३॥
 वैद्यदिव्या सिनेन सेचयित्वा प्रचुरत्तैरेव । श्वालेतो रसंततः प्राणैः परित्यक्तः ॥२५४॥
 मवितन्यताकरोन जातोऽहमकामनिर्जयेह । नान्ता सर्वगिज्ञ इति राक्षसः स्तुता वैरम् ॥२५५॥
 अग्रालस्य भया सर्वोऽपि सिरोदितः पौरलोभः । तथा विस्तृष्टास्त्रयरेण नरवर एव संगृहीतः ॥२५६॥
 करम्याऽनन्यपौरवमकर्षरत्नाकरेण तथा त्वया, मोचयतेमं चमत्कृतं मानसं मम ॥२५७॥
 ततोऽदृश्यं नैव समग्रोऽपि सगोपचारः । भक्त्या दिव्यशक्त्या विरचितो मज्जनादिकः ॥२५८॥
 तवानुकृत्या सर्वेषोऽपि सन्तु प्रकटितो मया लोकः । तदा यावत्परवति कुमारस्तावत्पर्यति सकलपुरलोकम् ॥

बुद्धिमयरहरमंती जल्य ठिओ आसि कुमरपरिमुक्तो । तत्थ मुणिदो पउमासणम्मि सुरविरइम्मि ।
 ताहे कुमरवरेणं सव्वगिलो रक्खसो इमं भणिओ । हे रक्खसिन्द ! एमो मज्झ गुरु आगओ तन्य ।
 एवस्स चरणजुयदंसणेण सहलीकरेमु अप्पाणं । इय भणिए रक्खेणं पर्यपिणं होउ एवंति ॥२६३॥
 बुद्धिमयरहरमंती कणगरहो कुमरसव्वगिलपमुहा । सव्वेवि भत्तिमंता मंपत्ता मुणिसयासम्मि ॥२६४॥
 कणयकमलोवविट्ठो सुरनरखपरिदंसणुणिज्जंतो । मोहरिऊ मुणिनाहो पणओ भत्तीए मव्वेहि ॥२६५॥
 अमपरसेणव सित्तेण तेण सव्वेण पुरजणेणावि । आगंतुं भत्तिभरेण कणमिओ तत्थ मुणिनाहो ॥२६६॥
 तत्तो मुणिराएणं आट्ठा धम्मदेसणा तेसिं । जह कोट्ठमाइगहिओ जीवो परिभमइ भवगहणे ॥२६७॥
 तथाहि;—

कोहपसत्तो जीवो पायाइं कुण्ड विविहरूवाइं । बह्वंधमारणाइं निरयगइगमणजोमाइं ॥२६८॥
 कोहाऊरिपदेहो कज्जाकज्जं न पिच्छए किपि । जुत्ताजुत्तं न मुणइ तहेव हेपरं वरुं ॥२६९॥
 चउप्पई;—

जहि उप्पज्जइ जल्लु तं निच्छियं ता दइइ, पासट्ठिउं फुलिगिहिं दइइ नवा दइइ ।
 जसु पुणु कोहु सु अप्पउं अवरुवि जणु दहिउ, हाणि करेइ परत्तइ जिणवरि इय कहिउ
 रोसिण अब्भुवरुवाणु जु वियरइ अवरजणि, सो तेणवि परिभवियइ दज्झइ अलुमणि ।
 तो तं सो इह लोइवि वहरिउ भणि हणइ, आलि जु दिअइ पावु अयाणउ न तं गणइ

इत्येवं वर्तमाने कुमारः पश्यति सूरैः स्तूयमानम् । गगेनेनापच्छन्तं मोहरिपुं चारणमुनीन्द्रम् ॥२७०॥
 बुद्धिमकरगृहमन्त्री यत्र स्थित आसीत्कुमारपरिमुक्तः । तत्र मुनीन्द्रः पद्मासने सुरविरचिते स्थितः ॥२७१॥
 तदा कुमारवरेण सर्वगिलो राक्षस इदं भणितः । हे राक्षसेन्द्र ! एष मम गुरुतागतस्तत्र ॥२७२॥
 एतस्य चरणजुगदर्शनेन सकलीकुर्म आत्मानम् । इति भणिते रक्षसा प्रजल्पितं भवत्वेवमिति ॥२७३॥
 बुद्धिमकरगृहमन्त्री कनकरथः कुमारसर्वगिलप्रमुखाः । सर्वेऽपि भक्तिमन्ताः संप्राप्ता मुनिसकाशे ॥२७४॥
 कनककमलोपविष्टः सुरनरखचरेन्द्रसंस्तूयमानः । मोहरिपुर्मुनिनाथः प्रणतो भक्त्या सर्वैः ॥२७५॥
 अमृतसेनेव सिक्केन तेन सर्वेण पुरश्चनेनापि । आगत्य भक्तिभरेण प्रणतस्तत्र मुनिनाथः ॥२७६॥
 ततो मुनिरागेनारब्धः धर्मदेशना तेषाम् । यथा क्रोधग्रहगृहीतो जीवः परिभ्रमति भवगहने ॥२७७॥
 श्रोत्रप्रसक्तो जीवः पापानि करोति विविधरूपाणि । वधवन्धमारणशीनि निरयगतिगमनयोग्यानि ॥२७८॥
 श्रोत्राभिरुतेदेहः कार्याकार्यं न पश्यति किमपि । युक्तयुक्तं न जानाति तथैव ह्येतदं वस्तु ॥२७९॥
 चउप्पदी;—

यत्रोत्तरपते श्वलनस्तद् निश्चितं तावद्दहति, पार्श्वस्थितं सुकुलिङ्गैर्दहति नवा दहति ।

यस्य पुनः श्रेयः स आत्मानमपरमपि जनं दग्ध्वा, हानिं करोति परत्रापि जिनवरेणेति कथितम् ॥२८०॥

रोसानलिण पलिनु मुहुत्तिण दइ नरु, निययम्मइ भंदाहु मुसंठिउ जो सुचिह ।

रोसपिमाइण गहिउ न सुंजइ न य सुयइ, अइवहइ धणु माणुसु विणु दोमिण मुयइ ॥२७२॥

जइ हुंउल्लकेऊरकिरीटविहसणविहसिउ, विणयविहणउ सोइ न पावइ नरु कहवि ।

तइ पंठिउ दापारु तवम्मी जइ तइवि, न लइ मुमाइमणु सरोसिह नरु कहवि ॥२७३॥

रोसाइओ जीवो ते ते कउजं कुणेइ मूढमणो । जेणज्जिणेइ पावं भये भवे भमइ दुक्खतो ॥२७४॥

य मुणिवयणं सोउं सज्जगिल्लो उट्ठिउं पणमिऊण । मुणिनाइं पइ जेपइ नियत्तिओ इं अकज्जाओ ॥२७५॥

हुणा हेम्याए च्चिय, अहवा न तए, इमेण कुमरेण । जेण तुहपायपंकुयपणमणपउणो कओ एवं ॥२७६॥

मरपभावेणं चिय निगगिओ पुरजणे मए कोवो । कणगरहम्मि संपइ पुण नाइ ! तुहपभावेण ॥२७७॥

णइ मुणी उवपारं नाउं तुह कोहपरिणइ एवं । उवइंसिया मए, सो न अजहा मोहपयडीसु ॥२७८॥

मईमीं मिच्छतं जं सम्मत्तेवि तप्पभावेण । अइपाराण पयारा हुंति दुरंता जियंताणं ॥२७९॥

एलोए दुक्खोउं दुक्खोउं ते जणंति पुण पए । जेणइंता जीवा लहु बहु मयंति मरणां ॥२८०॥

य मुणिवयणं सोउं जा कुमरो भणइ नाइ ! एवमिणं । ता मइयइं कुणंतो समागओ गयवरो तत्य ॥२८१॥

ते सुट्ठिया सा परिसा मत्तगइंस्स दंसणे सहसा । नं कुमरो धीरविउंक्खुकारेइ करिरायं ॥२८२॥

ते सो संकोपउं करं करी तवरवणेण उवसंतो । तिपयाहिणं करेउं मुणिवइणो परिससहियस्स ॥२८३॥

रोषेणाभ्यागम्यानं यो वितरत्यपरजने, स तेनापि परिभूयते दहते आत्ममनसि ।

तन्मत्तं स हृद् लोकेऽपि कैरिणं भगिता हन्ति, आलि यदुदीर्यते पापमज्ञायको न तद्रणयति ॥२७१॥

रोषानलेन प्रदीप्तो मुहूर्तेण दहति नरो, निजघर्मस्य भाण्डागारं सुसंस्थितो यः सुचिरम् ।

रोषपिदाप्तेन गृहीतो न मुक्ते न स्वपिति, अतिवृत्तं घनं मनुष्यं विना दोषेण मुच्यति ॥२७२॥

यया कुण्डलकेयूरकिरीटविभूषितो, विनयविहीनः शोभां न प्राप्नोति नरः कथमपि ।

तथा पण्डितो दाता तपस्वी यदि तथापि, न कृमने सुगतिमार्गं सरोषो नरः कथमपि ॥२७३॥

।पादिओ जीवन्तत्तु कार्यं करोति मूढमनः । येनार्जयति पापं भवे भवे भ्रमति दुःखार्तः ॥२७४॥

।नि मुनिवचनं श्रुत्वा सर्वमिल उत्थाय प्रणम्य । मुनिनाथं प्रति जल्पति निर्वर्तितोऽहमकार्यान् ॥२७५॥

।मुणा हेलयैव, अथवा न त्वया, अनेन कुमारेण । येन त्वत्पादपङ्कजपणमनप्रगुणः कृत एवम् ॥२७६॥

।मारप्रभावेणैव निगूढीतः पुरजने मया कोपः । कनकरथे संप्रति पुनर्नाथ ! त्वत्प्रभावेण ॥२७७॥

रणति मुनिरसकारं श्रुत्वा तव क्रोधपरिणतिरेवम् । उपदर्शिता मया, स नान्यथा मोहप्रकृतिषु ॥२७८॥

।निमिमं मिथ्यात्वं यत्सम्यक्त्वेऽपि तत्प्रभावेण । अतिचारार्णां प्रकारा भवन्ति दुरन्ता जीवताम् ॥२७९॥

।रलोके दुःशोभं दुःस्वैपं ते जनयन्ति पुनरेते । येनामन्ता जीवा लघु बहु मन्यन्ते मरणानि ॥२८०॥

।नि मुनिवचनं श्रुत्वा यावन्कुमारो भणति नाथ ! एवमिदम् । तावद्गर्जरिव कुर्वन् समागतो गमवरस्तत्र ॥२८१॥

।नः श्रुत्वा सा परिपद् मत्तमजेन्द्रम्य दर्शने सहसा । तं कुमारो धीरयितुमिव पूत्कारयति करिराजम् ॥२८२॥

कुमारः माहः—

जन्मणमरणां जहा अभोघनिबंधं भवगयाणं । तद् संपयावयाओ, का गणणा अमहेउस्त ? ॥२९८॥
 बाबारे पुण एगो तुम्ह सुकुलुम्भवाण सज्जाण । न पयाओ कायव्यो जिणधम्मे सुदुदुल्लभे ॥२९९॥
 सोपरत्त माहम्मिएसु सेवा य साहुवग्गस्स । जिणसासणे पभावणमपविची पावठाणेतु ॥३००॥
 तुमए सया विदेया तो कुमरं ते भणंति येवदिणे । इह चिट्ठह जिणधम्मे जेणम्ह पवीणया होइ ॥३०१॥
 इय सोऊणं ताणं कुमरो जा किं पि देइ पडिबयणं । ता दमदयंतदमरूपमुखमहत्तसियनिवल्लोया ॥३०२॥
 सीससुया सा काली कावानियंसंजुया तहिं पत्ता । कुमरमभिवाइऊणं उवविट्ठा कुमरपासम्मि ॥३०३॥
 भणइ य कुमार ! तया आणिज्जंतस्स तुम्ह इह करिणा । ओहीए मए नापं जह एत हिओ कुमारस्स ॥
 तो हं तद् देव दिवा निज्युयट्टिया पर्यपि नो थलिया । इहिं पुण तुह जणओ जणणी सयणो पुरजणो य ॥
 अणवरयं रयमाणो पुणो पुणो सुमरिऊण तुम्ह गुणे । कज्जवसेण गयाए तयं मए किंचि सठविओ ॥
 विट्ठिया य ताण पुरओ मए पइसा जहा दिणइगंतं । भीमकुमारो नियमा आणेयव्यो मए एत्था ॥३०७॥
 कहियं च जहा कुमरेण ठाविओ बहुजणो जिगमयम्मि । मारिज्जंतोवि य रक्खिओ तहा धह लोओ ॥
 सुद्धिमपरहरसट्ठिओ चिट्ठइ कुसलेण कणयपुरनगरे । ता परमहरसिठाणे खेयं मा कुणइ तुम्मेवि ॥३०९॥
 इय सुणिय उस्तुपमणो कुमरो किर कुणइ जाव पत्थाणं । ताव पडुपट्टहमेरोभभाइरवो समुच्छलिओ ॥
 गयणपले ततो पुण विमाणमालाण मज्झिमविमाणे । हारविराइयवच्छा कुंदलउल्लिहियंगंढयला ॥३११॥

तत एष जनन्तव कुमार ! किङ्करो यथाहं कार्ये । तथा व्यापारयितव्योऽनुगृह्णीतो यथा भवति ॥२९७॥
 जन्ममरणे यथाऽन्योन्यनिबन्धनं भवगतानाम् । तथा संपदापदे, का गणनाऽन्यदेतोः ? ॥२९८॥
 व्यापारः पुनरेष पुष्पाकं सुकुलोद्भवानां सर्वेषाम् । न प्रमादः कर्तव्यो निनधर्मे सुप्तदुर्लभे ॥२९९॥
 सोदरस्य साधर्मिकेषु सेवा च साधुवर्गस्य । जिनशासने प्रमादव्यमवृत्तिः पापस्थानेषु ॥३००॥
 पुष्पाभिः सदा विधेया ततः कुमार ! ते भजन्ति लोकदिनानि । इह तिष्ठत निनधर्मे येनात्माकं प्रवीणता भवति ॥
 इति श्रुत्वा तेषां कुमारो यावात्किमपि ददाति प्रतिवचनम् । तावत्कुमदमदमत्सुखान्द्वयस्तत्तत्पल्लोका ॥३०१॥
 विद्यतिपुत्रा सा काली कापालिकसंयुता तत्र प्राप्ता । कुमारमभिवाधोपाविष्टा कुमारवार्धे ॥३०२॥
 भणति च कुमार ! तदाऽऽजीयमाने त्वयीह करिणा । अवधिना मया ज्ञातं यथैष हितः कुमारस्य ॥३०४॥
 ततोऽहं तथैव स्थिता निवृत्तहृदया पदमपि नो थलिता । इदानीं पुनस्तव जनने जननी स्वजनः पुरजनश्च ॥३०५॥
 अनवरतं रदन् पुनः पुनः स्मृत्वा तव गुणान् । कार्यवशेन गतया तत्र मया किञ्चित्संस्थापितः ॥३०६॥
 विहिता च तेषां पुरतो मया प्रतिज्ञा यथा दिनद्वयान्ते । भीमकुमारो नियमादानेतव्यो मयात्र ॥३०७॥
 कथितं च यथा कुमारेण स्थापितो बहुजनो जिनमते । मार्यमाणोऽपि च रक्षितस्तथा बहुलोकः ॥३०८॥
 सुद्धिमकरगृहसहितस्तिष्ठति कुदालेन वनकपुरनगरे । तस्मात्परमहर्षस्थाने सेदं मा कुरुत धूममपि ॥३०९॥
 इति श्रुत्वोत्सुकमनाः कुमारः किल करोति यावात्प्रस्थानम् । तावत्पटुपट्टहमेरीमम्बादिरवः समुच्छलितः ॥

दिष्टा य संनिसन्ना देवी दसदिसिपणासियतमोहा । तो संभंतो किमिमंति जंपिरो उट्टिओ रक्खो ॥
 जक्खोवि गडयइंतो करे करेऊण मोमरं गरुयं । उट्टेइ कालियावि हु करकइदियकत्तिपकराळा ॥
 कुमरो य असंभंतो जा चिद्धइ ताव गरुयसदेहिं । जय जीव नंद नंदण हरिवाहननिवणो कुमरो ॥
 इय भणमाणा देवा देवीओ समागया कुमरपासं । सार्हिति जक्खणीए कमलवत्ताए समागमण ॥
 तत्तो सावि खणेणं मुत्तु विमाणं कुमारचरणजुगं । नमिऊणं उवविट्ठा कुमरं विन्नवइ वयकुसुम्मा ॥
 सम्मत्ते मह दाउं विंशगिरिगुहाए मुणिसणासम्मि । तइया तुपं महायस ! ठिओ सि पत्ता पमार्यामि ॥
 तत्थाहं सह निपपरियणेण, सफलीकओ मए जम्मो । मुणिपायवंदणेणं तुम्ह पसाएण मत्तीए ॥
 दिष्टा न तत्थ तुम्हे पुट्ठा मुणिणो न दिति पडिक्खणं । तो आउलचित्ताए दाउं अवदीए उवमत्ते ॥
 कारिज्जंता मज्जणविहिमिह दिष्टा तओ सउक्कंठा । चलिया खलिया कालं कियंतमपि गरुयकज्जेम ॥
 अह जक्खेण विमाणं विउव्वेऊण पभणिओ कुमरो । आरुइह जओ सिग्गं गंतव्वं कमलपुरनगरे ॥
 तो उट्टिओ कुमरो संबोहेऊण कणगरहरायं । आरुओ सुविमाणे संजुत्तो मंतिपुत्तेण ॥
 गच्छंतस्स य देवा गायंता केवि केवि नधंता । गयगज्जि ह्यहिंसं च तत्पुरओ केवि कुव्वंता ॥
 कलपलतूररवेण य बहिरंता सयलनहयलाभोयं । कुमरेण सह पत्ता कमलपुरासन्नगामम्मि ॥
 तो कुमरो जिणभवणे गओ तओ जक्खरक्खसार्हहिं । सह वंदिउं जिर्णिदं दावइ स महत्थमिओ ॥

गगनतले ततः पुनर्विमानमालानां मध्यमाविमाने । हारविराजितवक्षः कुण्डलोल्लिखितगण्डतला ॥
 दृष्टा च संनिपण्णा देवी दशदिकमणाशिततमओथा । ततः संप्रान्तः किमिदामिति जह्मिषुस्थितं रक्षः ॥
 यक्षोऽपि जागर्जत् फरे कृत्वा मुदरं गुरुम् । उत्तिष्ठति कालिकापि खलु करकृष्टकर्तरीकराला ॥
 कुमारश्चासंप्रान्तो यावत्तिष्ठति तावद् गुरुशब्दैः । अय जीव नन्दं नन्दन ! हरिवाहननृपतेः कुमार ॥
 इति मणन्तो देवा देव्यः समागताः कुमारपार्श्वम् । कथयन्ति यक्षिण्याः कमलाक्षयाः समागमनम् ॥
 ततः सापि क्षणेन मुक्त्वा विमानं कुमारचरणयुगम् । नक्तोपविष्टा कुमारं विज्ञपयति वचःकुशला ॥
 सन्त्यक्तव्यं मम, दत्त्वा विन्ध्यगिरिगुहायां मुनिसकाशे । तदा त्वं महायशः ! स्थितोऽसि प्राप्ता ॥
 तत्राहं सह निजपरिजनेन, सफलीकृतं मया जन्म । मुनिपादबन्धनेन तव प्रसादेन भक्त्या ॥
 दृष्टा न तत्र यूयं पृष्टा मुनयो, न ददति प्रतिवचनम् । तत आकुलचित्तया दत्त्वाऽवधेरुपयोगम् ॥
 कार्यमाणा मज्जनविधिमिह दृष्टास्ततः सोत्कण्ठा । चलिता स्तलिता कालं कियन्तमपि गुरुकर्मणे ॥
 अय यक्षेण विमानं विहृत्य प्रमणितः कुमारः । आरोहत यतः शीघ्रं गन्तव्यं कमलपुरनगरे ॥
 तत उत्पितः कुमारः संबोध्य कनकरयराजम् । आरूढः सुविमाने संयुक्तो मन्त्रिपुत्रेण ॥
 गच्छन्तश्च देवा गायन्तः केऽपि केऽपि नृत्यन्तः । गगनर्नि ह्यहेपां च तत्पुरतः केऽपि कुर्वन्तः ॥
 कलकलतूररवेण च बहिरयन्तः सफलयमस्तलाभोगम् । कुमारं सह प्राप्ताः कमलपुरासन्नगामि ॥
 ततः कुमारो त्रिनमनेन गवस्तनो वक्षराससाक्षिभिः । सह बन्दिता जिनेन्द्रं दापयति स महार्हावितम् ॥

कादकदुहकायुक्तमंषुकरदिपभिर्दिणं । आउज्जामतुच्छो उच्छलिओ गहिरनिज्योमो ॥३२६॥
 अत्याणद्विषण आयसिओ नरिंदेण । सो समुरामुरमंथिज्जमाणजलरामिरवगारिगे ॥३२७॥
 ते राया मंतिपणं पुच्छइ किं अज्ज कस्सवि भुणिस्स । उण्णं वरणाणं जं मुज्जइ अमरतूरवो ॥३२८॥
 ते मंतिपणो ईहापोहं पाऊण किं पिच्छ करिही । तन्नाममोइएणं राया बढाविओ ताव ॥३२९॥
 व ! कुमारो पचो मइ गामे देवदेविपरियरिओ । निणभवणे पाण्डो महमवो तेहि रमणिज्जो ॥३३०॥
 ते सज्जं आभरणं निपेगलमं किरीटपरिहीणं । दाउं वज्ज्याट्ठो पट्टिहागं मणमु सज्जंवि ॥३३१॥
 तामेतांन्योयं जेणं संवहइ कुपरपयोणी । कापल्या पच्चुत्ते तदेव तेणावि तं विहिंयं ॥३३२॥
 तारविप इहसोहं सपरियणो नरपई गमो ममुहं । आगच्छंनो कुमारो मिज्जिओ मन्नामि मन्नाणो ३३३
 तारविप विमाणाओ पाए पणमेइ पुइइनाहस्स । जणणीपमुहजणस्स य अस्मानवि काउं वरणिज्जं ३३४
 नेयपिउआपसेणं आरुदो करिवरमि सो कुमारो । मंतिमुएणवि विहिंयं उचियं मज्जम्म म्मेयम्म ३३५
 त्छातणमि करिणो अहसो आरोविओ कुमारेण । पचो पिउणा मट्ठि धवन्नरे दंतज्जमएहि ॥३३६॥
 वुत्तरमि परिपुच्छिउएण कुमरस्स माहिंयं परियं । जं जइ एणं तं जइ नरवणो मंतिनएण ॥३३७॥
 रिणाविओ य बहुया बहुआ कुमारो निपमि रज्जिमि । अह सिचो य निपेणं गरिया य मयं तु जिगदिक्खयि ॥
 मीमनरिंदो जाओ मिणत्तामणउमं करेउण । संपाविपप्यज्जो पचो पयमुत्तमुत्तमयं ॥३३९॥
 ए येवोवि हु संगो पामदीणं इहेव दुवत्तकरो । अविदियपणित्तो उण नरयाइय देइ दुरज्जय ॥३४०॥

दरकादकदुहकायुक्तमंषुकरदिपभूतीनाम् । आनोपानामतुच्छ उच्छलिओ गभीरनिर्जोम ॥३२६॥
 कमलपुरे आस्थानम्विहेताकर्णितो नरेन्द्रेण । स समुरामुरमंथयमानजलरामिरवगर्भार ॥३२७॥
 ततो राजा मन्त्रिजनं पृच्छति किमयं कन्यापि भुवे । उत्पन्नं वरहानं यन् भूयतेऽमरतूरव ॥३२८॥
 यावद् मन्त्रिजन ईहापोहं कृत्वा किमपि किम कथयिष्यति । तद्व्ययभोगिकेण राजा वधिष्यन्नावद् ॥३२९॥
 देव ! कुमारः प्राप्नो मम ग्रामे देवदेवीपरिक्रितः । निमभवने पारब्धो महोत्सवस्तै रत्नयाम ॥३३०॥
 ततः सर्वमभरणं निजःश्रमं किरीटपरिहीणम् । दत्त्वा तस्या आदिष्टं मन्त्रिणो भग सर्वमिव ॥३३१॥
 सामन्तादिलोकं येन संवहति कुमारपतिगमनम् । कर्ण्यं कन्यूपे तथैव तेनावि तद् विहितम् ॥३३२॥
 कावयित्वा दृष्टोभो सपरिजनो वरपनिर्गतः संभुगम् । आगच्छन् कुमारो मिज्जिओ मां नरवने ॥३३३॥
 उशीरं विमानान् पादौ मणमतिं धृषिषीनामव । जननीपमुत्तममन्त्र्य आन्येदामपि कृत्वा काव्योदना ॥३३४॥
 निजविनाशोनाहूयः करिरे ततः कुमारः । मन्त्रिगुणेनावि विहितमुचितं सर्वस्य स्तेयम् ॥३३५॥
 यथाशक्तेन करिणोऽथ स आरोपितः कुमारेण । पातं पित्रा तथैव धवन्नरे कृत्वा ॥३३६॥
 मुचोत्तरं परिपृष्टेन कुमारस्य कथितं करितम् । यद् दद्यात् कृतं तस्या नरवने कथितमेव ॥३३७॥
 परिजातमथ वरुचं कुमारो निजे राज्ये । अप सिक्तं नृपेण मुनीनां कथितं तु विदितम् ॥३३८॥
 मीमनरेन्दो जाओ मिणत्तामणोऽपि कृत्वा । संपादिप्यज्जो पचो पयमुत्तमोत्तमम् ॥३३९॥

भीमकुमारेण पत्तं दुःखं पासंदिशंयवोत्थं तं । जं पुण सुहमणुहयं सम्पत्तफलं ति तं सुगद ॥३४॥

॥ इति पासाण्डिसंस्तये भीमकुमारेद्वादरथं समाप्तम् ॥

इति स्तोकोऽपि खलु सङ्गः पासाण्डिनामिहैव दुःखकरः । अविहितप्रायश्चित्तः ॥ ३५ ॥
भीमकुमारेण प्राप्तं दुःखं पासाण्डिसंस्तवोत्थं तत् । यत्पुनः सुसमनुभूतं सम्पत्तफलमिति तस्मात् ॥

सामन्तिपण्यमंगा पोसा पावं जणेइ संतावं । जह मंनितिलयमंतिहस सच्चदा चयइ ता एयं ॥१॥

सभाति; —

सपुत्रिमज्जमभूमी मयपपरहेतपम्मसामग्नि । विजयं व शुण्णमिदं विजयपुरं पुरवरं, तत्र ॥२॥
दुब्बायदेरिषट्ठिदयदाग्दावानलो नलो नाम । सज्जमुत्रवज्जपञ्जरानिपत्तिपरितारिओ राया ॥३॥
वनराट्ठं विरायइ जम्म भरिरे सदावि बरराई । मच्छाया दन्तवणोवसोदिया सज्जणसेवणिया ॥४॥
गम्भीरमणसोपोटोमदट्टिप्लदासतयल्लममिमुणी । तस्मत्ति पिया सोदग्गपंजरी पेपमुत्तभवणं ॥५॥
कयदुद्धलोयविज्जओ जणमणुल्लओ सुबुद्धिवरनिज्जओ । नामेण मंनितिलओ मंती मयतिलयतरुमलओ ॥
निरयज्जवज्जजट्ठवट्ठविपत्तामपमुवस्सनीइपटो । सो पेव तस्स रज्जे कयप्पमाणो य सच्चत्थ ॥७॥
अइ अमया बायाई राया आहोदयस्मि संचन्तिओ । तुरयात्ठो धंणीवि पत्थिमो सह नरिंदेण ॥८॥
ता जाव गया रमे सिमं सच्चं पि पमरियं तत्थ । मंनितिलएण सद्धि राया मज्जेण रत्तस्स ॥९॥
जा गच्छइ ता पिच्छइ एतं हरिणं सुदीहदमिणं । आरोविज्जण पावं इणिई स जाव बाणेण ॥१०॥
ता हरिणो भणइ इमे जुम्मइ वत्तस्म तुम्ह किं एयं । वनणासको शुणसि मइ जं एवं तुमं बाणं ? ॥
ओ क्षत्तसदभयं परियाणासि जं खपाउ थायेनि । सयलं पि जणं तइ खसिया य ते पेव बुधंति ॥१२॥
ये उमयकृत्तविमुद्धा खसियकुल्लेकउणो मदासत्था । अवहत्थिपरितस्स रि पहरंति न, जे पुणो म्हा ॥
पज्जियअवरादानं वरादहरिणाइयाण पहरंता । मयपरणाण पावा दूरे ते खचित्तस्स ॥१४॥

पागण्डिमधंता पुष्पाणि पावं जनयति संतापम् । यथा मन्त्रितिलकमन्त्रिणः सर्वथा त्यजन तस्मादेताम् ॥१॥
सपुत्रपञ्चमभूमिः सततप्रवर्तमानचर्मसामग्नि । विजयनिव शुणसिदं विजयपुरं पुरवरं, तत्र ॥२॥
दुर्बोर्बेरिषट्ठदयदाग्दावानलो नलो नाम । सज्जमुत्रवज्जपञ्जरानिगटितधोशारिको राजा ॥३॥
वनराट्ठं विरानति सत्य धरिरे सदावि बरराट्ठी । सच्छाया दन्तवणोपसोभितासगुण(शकुन)मेवनीया ॥४॥
गम्भीरमनोमहोद्गमदोल्हाससकलजाशिमूर्तिः । तस्यास्ति पिवा सौभाग्यपञ्जरी प्रेमकुलमवनम् ॥५॥
हृन्नुल्लोकविलयो वनमन्तोत्तकः शुबुद्धिवरनिजयः । नाम्ना मन्त्रितिलको मन्त्री मयतिलकतरुमलयः ॥
निगवककार्यमहादुष्टम्यपित्तसामप्रमृगर्वातिपथः । स एव तस्य राज्ये कृतप्रमाणश्च सर्वत्र ॥७॥
अथान्यथा कदाचिद् राजाऽऽज्जेके संचलितः । तुरयात्ठो मन्त्र्यपि मस्तिपतः सह गेरेन्द्रेण ॥८॥
तां यावद् गतावरण्ये सैन्यं सर्वमपि प्रसृतं तत्र । मन्त्रितिलकेन सार्वं राजा मध्येनारण्यस्य ॥९॥
यावद् गच्छति तावन्त्यरण्येकं हरिणं दीर्घदृग्गृहम् । आरोप्य चापं हनिष्यति ते यावद् बाणेन ॥१०॥
तावद् हरिणो भणतीदं पुन्यते क्षत्रस्य सव विमेक् । व्यसनासको शुणसि मयि यदेवं त्वं बाणम् ? ॥११॥
ओ क्षत्रदान्दार्थं परिजानासि यन् सत्तान् प्रायन्ते । सकलमपि जनं तथा सत्त्रियाश्च त एवोच्यन्ते ॥१२॥
य उमयकृत्तविमुद्धाः सत्त्रियकुल्लेकवतो मदासत्थाः । अपहस्तिवशिपोरपि प्रहरन्ति न, ये पुनर्मृगाः ॥१३॥
वर्जितापराधानां वरादहरिणादिकानां महरन्तः । गतमहरणानां पावा दूरे ते सत्त्रियत्वस्य ॥१४॥

किं चुका भंडारे किं तुह अंतेउरे पुरे सिविरि ? । गयसरणे हणसि जहा तहेव धी स्वचियं वे
तया चाह;—

हरिण चरंति वणंतरि हि अविहियपरसंताव । ताहिंवि कह बाहंति कर सज्जन ! सरलसहाय ॥१॥
इचाइ निमुणिकुणं रायामच्चं भणेइ अच्छेरं । जं पसुणोवि हु जंपति निम्भया माणुसगिराए ॥
मंनिनिलएण भणियं देव ! इमो दाणवो व देवो वा । केणावि कारणेणं कयमिगवेसो ॥१॥
ता गच्छ तुरिय तुरियं तुरयं मा खंच मुंच मुकलयं । पिच्छह किं कुणइ इमोत्तितो निवो ॥१॥
उच्चुबमंरयाहिं गच्छइ हरिणोवि पिट्टओ राया । ता जाव मज्झ भागे वणत्स ता पिच्छर तथा
उत्तचरुणयवन्नं पल्लववाहुं सुदंसणं सोयं । कंदपंपि अदप्यं कुणमाणं देहसोहाए ॥२॥
मुणिमेगं एगंते निरुद्धवयणं विमुक्कतणुचिट्ठं । नासग्गानिसियदिट्ठिं क्षायंते किंपि परमत्थं ॥२॥
ता हरिणेणं भणिया वंदइ भो भो इयं महामागं । मुणिमवयरिउं तुरियं तुरयाओ तो निवासो ॥
वंदंति भत्तिमंता सोवि हु तेसि पयच्छइ अनुच्छं । वरधम्मलाभवयणं जगणं सिवमुस्तनामम् ॥
उवडिडा धरणीए जा ते तो तव्य सिन्नमणुरत्तं । मुणिणावि समारद्धा तेसि सरेसणा एवे ॥२॥
तयाहि;—

जीवो अनाइतइरणवअंतुदयंतकम्मसंताणो । परिभमइ दुहसयावत्तदुमागे भवसमुत्तमि ॥२॥
गय मनेपरतीराण दुग्गमुप्पाइऊण नरयम्मि । अणुहवइ विविहसत्थाभियापसंजणिपरियणाओ
तिरियत्तनेवि बारगइहणंकणकमरुण्णारिणि । अणुहवइ विविहदुस्साइं सुप्पिसासापरिस्मंते ॥२॥

किं भूता भान्तान्ते किं तवान्ते पुरे पुरे सिविरि ? । गतशरणान् हंसि यथा तथैव विहं सत्त्वियं वे ॥
हरिणधग्गन्ति वनान्ते हि अविहियपरसंतावाः । तथापि कथं बाध्यन्ते कुरु सज्जन ! सरलस्वभावम् ॥
इच्छादि धुत्वा राज्ञ्यर्थं भगव्याधयम् । यत् पशवोऽपि सखु गच्छन्ति निर्भया मनुष्यगिरा ॥१॥
अत्रितलेन मज्जितं देव ! अयं दाणवो वा देवो वा । केनापि कारणेन कृतगुणवेषं समवर्तते ॥१॥
हन्ताइ गच्छ स्वयंते स्वयंते तुगमे मा कवंमुद्यम्वनन्तम् । परय किं करोम्ययमिति ततो ॥
उच्चुबमंरयाहिं गच्छइ हरिणोवि पिट्टओ राया । तावद्यावन्मध्यमागे वनस्य तदा परयति तथा ॥२॥
उत्तचरुणयवन्नं पल्लववाहुं सुदंसं सोमम् । कन्दर्पमप्यदर्शं कुवाणं देहसोभया ॥२॥
मुणिमेगमेगंते निरुद्धवचनं विमुक्कतनुवेत्तम् । नामाग्रयम्वत्तहिं ध्यायन्ते किमपि परमत्थम् ॥२॥
ता हरिणेन भणिया वंदइ भो भो इयं महामागम् । मुनिमवतीर्थं तुरियं तुरयाओ तो निवासो ॥
वंदंते भत्तिमन्ता सोवि हु तेसि पयच्छइ अनुच्छम् । वरधर्माभिवचनं जनने शिवमैश्वर्यमम् ॥
उवडिडा धरणीए जा ते तो तव्य सिन्नमणुरत्तम् । मुनिणावि समारद्धा तेषां सदेवतैरम् ॥२॥
अरे अविहियपरसंतावाः । अविहियपरसंतावाः । अविहियपरसंतावाः । अविहियपरसंतावाः ॥२॥
अरे अविहियपरसंतावाः । अविहियपरसंतावाः । अविहियपरसंतावाः । अविहियपरसंतावाः ॥२॥

अणुस्सम्मिवि दारिद्र्यादिदोहमादुवस्तततो । विसयासानदिओ अणुबलद्विसओ गमइ फाले ॥२९॥
 इ कहवि लइ विसए तस्सेवाए विवदहए अहियं । विसयहिलासो, तिची य नेय, तेसि असंपत्ती ॥३०॥
 इ कयाइ अवस्सं तो सुपरंतो नितेविए पुन्वि । अरई तीइ पिप्पइ जीइ न निहं पि पावेइ ॥३१॥
 त्तेवि महइदियइदीसा दुणेइ इपरंवि । अभियोगिपकिविसिया पुण भंदं चं च दुवलाण ॥३२॥
 या च ते शोचन्ति;—

गुगुरुणो स्यासे तवमशुचिर्भ मए इमेणावि । हृदी ! मग्ग पमाओ फलिओ एयस्स अपमाओ ॥३३॥
 या;—

त्वत्तिण तुल्लेवि परं जं आणवइ सरोसु । किं किज्जइ तमु वहरियइ धम्मपमापइ दोमु ॥३४॥
 तिरियनरगुरभयेसु विसयासेवाए जो सुहाभासो । सोवि अरत्थं पच्छा दिओ गुगुदुवलदं दोलि ॥३५॥
 एवं च निरंतरदुःखपरंपरापरिगम्यमि संसारे । जिणदेसिए कयंने भणियमणुइ भवरुयंने ॥३६॥
 एणइ निवो एवमिणं किं विससेण कारणं तुम्ह । येरगे जं जायं तं माइइ, तो मुणी कहइ ॥३७॥
 अत्थि नपरं पसिद्धं सिद्धपुरं नाम तत्थ नरनाहो । नामेण भुवनमारो भज्जा तस्मत्थि कणपसिरी ॥
 मविनइअभिहाणो तस्स अत्थि मइसागरोत्ति वरमंती । दाहिणदेसाओ अहंनयागओ तत्थ समुदाओ ॥
 पिक्खियआज्जियनखणिमईण तस्स अत्थाणे । पटिहारमूओ तेण काउं पेसत्तणपमारदं ॥३८॥
 मपुण्वपेक्खणेक्खणइहं कंजुइमुहेण नरनाहो । अंतरेण विद्याविओ तयं तेणशुआयं ॥३९॥

तिर्यग्त्वेऽपि बाह्यदहनाह्नकर्णकर्तृनादीनि । अनुभवानि विविषटुःस्तानि क्षुत्पिपासापरिधान्तः ॥२८॥
 गानुष्येऽपि दारिद्र्यप्यापिदीर्घाम्यदुःखसंतप्तः । विषयाशानदिओऽणुबलव्यविषयो गमयति बलम् ॥२९॥
 मय कथमपि लभते विषयास्तस्तेष्वपि विवर्धतेऽधिकम् । विषयामिलायः, तृप्तिश्च नैव, तेषामसंप्राप्तिः ॥३०॥
 रवति कदाचिदवश्यं ततः स्मरन्निरेवितान् पूर्वम् । अरत्या तथा गृयते यथा न निद्रामपि प्राप्नोति ॥३१॥
 रवत्येऽपि महर्द्धिकर्द्धान्यां दुनोतीतरेऽपि । अभियोगिककिस्त्रिविकाः पुनर्मण्डमेव दुःखानाम् ॥३२॥
 एकगुरोः सकारो तपोऽनुचरिणं मयाऽनेनापि । हा पिण् ! मम प्रमादः कश्चित् एतस्याप्रमादः ॥३३॥
 रैवन्धे तुम्येऽपि परो यद्वाज्ञापयति सरोषः । किं क्रियते तस्य वीरेणो धर्मप्रमादो दोषः ॥३४॥
 तिर्यग्नरगुरभयेषु विषयासेवायां यः सुखाभासः । सोऽप्यप्ययं पश्चाद् ददद् गुरुदुःखद्वन्द्वालीम् ॥३५॥
 एवं च निरन्तरदुःखरम्परापरिगते संसारे । जिणदेशिते कृतान्ते भणितमनुनिष्ठव भवकृतान्ते ॥३६॥
 रणति नृप एवमिदं किन्तु विशेषेण कारणं मुपपाकम् । वैयाये यज्जाने तत्कथयत, ततो मुनिः कथयति ॥
 अस्ति नगरं प्रसिद्धं सिद्धपुरं नाम तत्र नरनाथः । नाम्ना भुवनमारो भावां तस्यास्ति कनकध्रीः ॥३८॥
 मविनयाभिधानस्तस्यास्ति मतिसागर इति वरमन्त्री । दक्षिणदेशादभ्यन्वदाऽजातमन्त्र मनुदायः ॥३९॥
 गान्धर्विकातोदिकनर्तन्यादीनां तस्याभ्याने । पटिहारसूचितस्तेन कर्तुं प्रेरणकमारम्भन् ॥४०॥
 मपुवैरणेक्खणहेतोः कञ्चुकिमुलेन नरनाथः । अन्न-पुरेण विश्वितमन्त्र मेनानुज्ञातम् ॥४१॥

तो जवणियछिद्वेहि पिच्छइ अंतेउरंपि पिच्छणयं । वारविन्हासिभिन्मन्यो ..
तथाहि,--

सुरसुन्दरिसमरूपाहि लडहलीलाविलासकलियाहि । नाणापगारलंकारस्फारसिगारसाराहि ॥४३॥
कसिणघणकुंतलुप्पीलकलियधम्मिल्लकुसुमदामाहि । मयणादिपरिमलुगारगारकवियसोदाहि ॥४४॥
मइरामयमउलाविपपहोलिरायंवल्लोयणिद्धाहि । अविरलययट्टयणसेयविदुदंतुरियमालाहि ॥४५॥
वारविलयाहि राया संवाहिजंतललियरुमकमलो । वीइजंतो अवराहि नरवरो चामरकराहि ॥४६॥
उवविट्ठो अत्थाणे जा चिट्ठइ पेक्खणम्मि अक्खित्तो । ता सहसा पडिहारो समागओ कुणइ विक्खं
देव ! दुबारे चिट्ठइ अट्ठंगनिमित्तभाणओ बडुओ । पुत्तिययहत्यो सिपनिवसणो य पट्ठुंसणामाए ॥४७॥
को आएसो मुच्चइ, मा मुंचसु बुच्च तस्स कोज्जमरो । देवाना दुल्लहम्मिअि अतुच्छपिच्छणयज्जकावे ॥४८॥
मइसागरसच्चियेणं तो विन्नत्तो निवो इमं झत्ति । देव ! पसायं काउं मिद्धावसु वंभणं एयं ॥४९॥
अट्ठंगनिमित्तधरो धराए नहु कोवि दीसए पायं । पेच्छणयं पुण दीसइ दिणे दिणे तुह पसाएमा ॥५०॥
तो भणियं नरवइणा मुंचसु पडिहार ! वंभणं एयं । आएसोत्ति भणित्ता मुक्को सो तेण पत्तो य ॥५१॥
मंतुच्चारणपुच्चं सियक्खए मत्थए नरिदस्स । अप्पेउं उवविट्ठो उच्चियट्ठान्णिमि सो बडुओ ॥५२॥
सुडसमत्तीए तओ आभट्ठो नरवरेण सो एवं । सयकालं ते कुशलं सो जणइ नाह ! नो कुशलं ॥५३॥
मम तुम्हाणं अन्नस्स वावि इहनयरवासिलोयस्स । नाणेण मए नायं अंतमुहुचंतरापओ ॥५४॥

ततो यवनिकाछिद्वैः पश्यत्यन्तःपुरमपि प्रेक्षणकम् । वारविलासिनीसार्थं आस्थानस्थः पुनः परयाति
सुरसुन्दरीसमरूपाभिः सुन्दरलीलाविलासकलिताभिः । नानापकारालङ्कारस्फारसृङ्गारसाराभिः ॥४३॥
कृष्णयनकुन्तलसंघातकलितघाम्मिल्लकुसुमदामाभिः । मृगनाभिपरिमलोद्गारगौरवपूर्णशोभाभिः ॥४४॥
मदिरामद्रमुकुलितप्रघूर्णनशीलाताम्रलोचनाभिः । अविरलप्रवृत्तवनस्वेदविन्दुदन्तुरितमालाभिः ॥४५॥
वारवनितामी राजा संवाद्यमानललितक्रमकमलः । वीज्यमानोऽपराभिर्नरवरभ्यामरकराभिः ॥४६॥
उपविष्ट आस्थाने यावत्तिष्ठति प्रेक्षण आसिष्ठः । तावत्सहसा प्रतीहारः समागतः करोति विशसिम् ॥४७॥
देव ! द्वारे तिष्ठत्यष्टाङ्गनिमित्तज्ञायको बटुकः । पुत्तिक्राहस्तः सितनिवसनश्च प्रभुदर्शनाश्रया ॥४८॥
क आदेशो मुच्यते, मा मुञ्च वणिष तस्य कोऽवसरः । देवानां दुल्लेभ्यस्तुच्छप्रेक्षणकसनकाले ! ॥४९॥
मतिसागरसच्चिवेन ततो विशतो नृप इदं झटिति । देव ! प्रसादे कृत्वा मोचय ब्राह्मणमेतम् ॥५०॥
अष्टाङ्गनिमित्तधरो घरायां नैव कोपि दृश्यते प्रायः । प्रेक्षणकं पुनर्दृश्यते दिने दिने तव प्रसादेन ॥५१॥
ततो भणितं नरपतिना मुञ्च प्रतिहार ! ब्राह्मणमेतम् । आदेश इति भणित्वा मुक्तः स तेन प्राप्तम् ॥५२॥
मन्त्रोच्चारणपूर्वं सितासतान् मस्तके नरेन्द्रस्य । अर्पयित्वा उपविष्ट उचितस्थाने स बटुकः ॥५३॥
प्रस्तावसमाप्तीं तत्र आभाषितो नरवरेण स एवम् । सदाकालं ते कुशलं स जल्पति नाय ! नो कुरात्यम् ।
मम युष्माकमन्यस्य वापीह नगरवासिलोकस्य । ज्ञानेन मया ज्ञातमन्तर्धुर्द्वन्तरापरातः ॥५४॥

तो तं पर जेपेइ पुराई गत्यणनक्षभरमरिओ । किं गणनं निवदेही महचक्रुयंपि इह नगरे ? ॥५६॥
 किंवा अङ्गरमगिरि कोवि सुरो पादिही पुरस्तुवरि । पल्यानलसारिच्छो अहवा जलणो इहुट्टिही ? ॥
 अह ! असंवेदप्रलाविरसस षड्यस्त पेच्छ यह पुरओ । जीहाए चंचलत्वं तो यती भणइ पसिऊण ॥५८॥
 एसो चिय पुच्छिज्जउ देवाकुसलसस कारण किपि । किमिमहि अणस्वेहि वियप्पवहुलेहि भणिपहि ? ॥
 तो भणइ निवो भण भइ ! कारणं अनुमने पुरमणस्स । जेपइ देव ! सुणिज्जउ मणं पसं करेऊण ॥६०॥
 नरवर ! बरोवि दिव्यं देवन्त् सफए न रक्खेउं । जं भावि मुहं असुहं तं चिय सो कहइ अविपय्वा ॥६१॥
 ता मा एतसु मज्झं जइदिहं भावि परिकहतस्स । इय भणितं देवन्त् निम्भयचित्तो कहइ एवं ॥६२॥
 सुसत्तपपाणपणधारधोरणीए घराए तह कहवि । धाराधरो पवुट्टि काही धीराण पुणिपसिरो ॥६३॥
 अकलितगुरुस्समगतोत्साहदेवउलमालधवलहरं । एकजलं चिय होरी नयरं गुरुनीरनिहिसरिं ॥६४॥
 इय तस्स फहतस्सवि परिवत्तिप उत्तरो डिओ पवणो । कपोलपमुहमेत्तं समुज्जं मेपत्वं य ॥६५॥
 तो भणइ वंभणो भो उत्तरओ नियह अन्मयं लोया । पच्छाइस्सइ एयं ममगगपणंणं कमसो ॥६६॥
 ततो अत्पाणयो लोओ सज्जोवि ठाइ उदयुहो । उप्पइउं पिव गयणे तव्वयणस्सेव भयमीओ ॥६७॥
 मह जइ पवणो पसरइ तह तह पसरइ मेपत्वंपि । गयणंणपरिसकणमहमहमिगपाइव कुणंति ॥६८॥
 मरियगिरिफेदरोदरपरविबरो म्रति भणिपसरोवि । फोटंतो वंभं दिकारदिरयोइ वित्थरिओ ॥६९॥
 पसरंततइयदारावभरियधुवणंनरा तदिहो । मुरकुंभिहुंभुवरिसापकुंभभाइरणकिरणव ॥७०॥

इतत्वं प्रति नहरति पृथिवीपतिगुह्योपमभूतः । किं गणनं निपतित्यति ग्रहचक्रयुतमपीह नगरे ? ॥५६॥
 किंवाप्रतिगुह्येति कोऽपि सुरः पागमिष्यति पुरस्त्रोपरि । प्रलयानलसदृशोऽयथा ज्वलन इहोत्थास्यति ? ॥५७॥
 मह ! असंवेदप्रकपितुर्बहुकस्य पश्य मम पुरतः । जिह्वायाश्चलत्वं ततो मन्त्री भवति प्रमद्य ॥५८॥
 य एव शृच्छयतां देवाकुसलस्य कारणं किमपि । किमेभी रोपैर्विकल्पबहुलैर्भाषितैः ? ॥५९॥
 ततो भवति नृपो-भण भद्र ! कारणमकुशले श्रजनस्य । जल्पितं देव ! श्रूयतां मयः प्रसन्नं कृत्वा ॥६०॥
 नरवर ! बरोऽपि दिवं देवज्ञः शान्तेति न रक्षितुम् । यद्भावि शुभमशुभं तदेव स कथयन्त्यविबल्यम् ॥६१॥
 तस्माद् मा ख्यं मम मयाहं भावि परिकथयतः । इति मणित्वा देवज्ञो निर्भयचित्तः कथयन्नेवम् ॥६२॥
 सुसत्तपमाणपनधारार्धोऽप्या घरायां तथा कथयवि । धाराधरः प्रवृष्टिं करिष्यति धीराणां धूतितिशिराः ॥६३॥
 अकलितगुरुस्समगतोत्साहदेवकुलमालधवलगृहम् । एकजलमेव भविष्यति नगरं गुरुनीरनिधिसदृशम् ॥६४॥
 इति तस्मिन् कथयत्यपि परिवृत्त्योत्तरः स्थितः पवनः । पत्रमुत्समात्रं समुज्जं मेपत्वं य ॥६५॥
 ततो भवति ब्राह्मणो भो उत्तरतः पश्यताञ्चं लोकाः । प्रच्छाद्यपित्येतत्समग्रगनाद्गणं क्रमशः ॥६६॥
 तिन आत्मानयो लोकः सर्वोऽपि तिष्ठन्पूर्वमुत्त । उत्पतितुमिव गयने तद्भवन इव मयभीतः ॥६७॥
 यथा यथा पवनः प्रसरति तथा तथा प्रसरति मेघमण्डपि । गगनाद्गणपरिप्वक्कणमहमहमिगयेव कुर्वन्ति ॥
 भूतगिरिकन्दरोदरधराविवतो म्रतिरि तन्निहतञ्जोऽपि । स्फोटयन् ब्रह्माण्डं दिकारदिव इव तिम्रुतः ॥६९॥

सावज्जरज्जराजे अणज्जपज्जायमापरतेण । हा ! सत्त्वसंगवाओ न फओ विसण्णु गिद्वेण ॥८५॥
 कोटी चराटीयाए देवुत्तायमणी य कायत्वेद्वेण । नितापणी उवत्तेण कप्पवरु थोदरेण ॥८६॥
 हा ! हारिओ मए जं दुवत्तसरुवाण दुवत्तहोऊण । विमवाणं सेनाए गमिओ जम्मो अरुपधम्मो ॥८७॥
 किं कुणिमो किं सरिओ किं भणिमो संकटम्मि आचटिए ? । इअ पभणंतस्स तर्हि नीरं पत्तं सुवेगेण ॥
 ता जा नयोहारं भणम्मि चित्ते ताव बोहित्यं । अभिमुहमित्ते पिच्छं उम्मिद्वगयं व अमणुस्स ॥८९॥
 'सत्तमभूमिप' वरंदिपाए वेगेण ते समापदियं । पइसागरेण ततो भणियं आरुहउ ॥ देवो ॥९०॥
 जं देवमिमाउ आवईउ नित्थारिते सुरो कोवि । एयं दोयइ पुओदएण परिपेरिओ तुम्ह ॥९१॥
 इप गुणिउं नरनाहो आरुहणत्थं महत्तवोदित्त्ये । जा उवित्तयेइ चरणं वरंदिपाठविपवापमो ॥९२॥
 ताव न जले न मेरो नय बोहित्यं न विज्जुगज्जीओ । सुत्थावत्थं तु परं पासाइ पमुइयमणं लोपं ॥९३॥
 कत्थवि संगमपत्तं वत्थवि पारद्धविबिहकन्तरहं । कत्थवि पपटिपनटं तौ राया विग्गिओ भणुइ ॥९४॥
 किं अणुभूयपुत्तं एयं अधत्तुयं गणपपवर । सो भणइ अइं निव । इंदजालिओ न उण जोइसिओ ॥
 'ततो' विग्गपपरवससिपओ राया सुवन्नकोटिदुगं । कत्थाइं अवंपि हु दाविय वहुयं विसज्जेइ ॥९६॥
 मइमागरपमुदणं अवरोहममयियं भवविरपो । भणइ नरिदो दिहं विपंभियं इंदयालस्स ? ॥९७॥
 दिहं मज्जेपि इमं तुम्ह पसाएण तेवि जेपंति । अइयथान्धुयमेयं केणवि न कयावि दिहंति ॥९८॥

हा हा ! हतोऽस्मीदानीं विकलमनुग्रहं गमयता । निजपूर्वपुरुषमर्यादा भगना भगनाशयेन मया ॥८४॥
 सावज्जरज्जराजैश्चार्ज्यमर्यादांमाचरता । हा ! सर्वसहस्रायो न कृतो विप्रेषणं गृह्येन ॥८५॥
 कोटिचराटिकाया वैदूर्यमणिश्च काचसण्डेन । चिन्तामणिरुपलेन कल्पवरः स्तुयेव ॥८६॥
 हा ! हारितो मया यद् दुःस्वस्वरूपाणां दुःगृहेतुनाम् । विपयाणां सेवायां गमितं जन्माकृतपमं ॥८७॥
 किं कुर्मः किं सरामः किं भणामः संकटे आपतिते । इति प्रगणतस्त्वत्र नीरं प्राप्तं सुवेगेन ॥८८॥
 तदा यावत्तमस्काइं मनसि चिन्तयति तावद् यानपात्रम् । अभिमुत्तमायन् पश्यत्युन्मृष्टगजनिबामनुष्यम् ॥८९॥
 सत्तमभूमिर्वरंदिपायां वेगेन तन् समापतिगम् । मत्तिसागरेण ततो भणितमारोहत्विह देवः ॥९०॥
 यद् देवमस्या आपदो निस्तारयितुं सुरः कोऽपि । एतद्दीपकते पुण्योदयेन परिपेरितो पुष्पाकम् ॥९१॥
 इति ध्रुवा नरनाथ आरोहणार्थं गदार्मयानवात्र । यावदुत्तित्यति चरणं वरंदिपास्यापितवामंपाद ॥९२॥
 तावत्त जले न मेरो नय यानपात्रं न विजृम्भयः न सुत्थावत्थं तु परं पश्यति प्रमुदितमनसं लोकम् ॥९३॥
 क्वापि संगीतरथं क्वापि पारन्धविबिषकलहृष्टम् । क्वापि प्रकटितनाथं ततो राजा विस्मितो भणति ॥९४॥
 किमनुभूतपूर्वमेतदित्यद्भुतं गणकप्रवर । स भणत्यहं नृप ! इन्द्रजालिको न पुनर्योऽत्रिपिकः ॥९५॥
 ततो विस्मयपरवशाद्दयो राजा सुवर्णकोटिद्विकम् । वत्थायन्यदपि च दापयित्वा बहुकं विग्नंनति ॥९६॥
 मत्तिसागरमनुत्तजनमवरोधतामन्विनं भवविष्कः । भणति नरेन्द्रो हृष्टं चिन्मिन्नविन्द्रजालस्य ? ॥९७॥
 हृष्टे सर्वमयोदे तव प्रसादेन सेऽपि नश्यन्ति । अत्यद्भुतमेनकेनापि न कदापि सद्यमेति ॥९८॥

तो भणइ नरवरिंदो जारिसमिमिदं जालविष्फुरियं । तारिसमिह संसारे सब्बं बहुदुखसंभारे ॥१०॥
 रूपं यामं पेयं तारुणं संपया य आउं च । पवणपहल्लिरदब्भगल्लगजलविंदुतरलतरं ॥१०॥
 तथाहि:—

कुट्टादिविहिविरियनासानहपमुहअंगुवंगाण । पज्जुन्नसमाणवि रूपसंपया होइ बीमच्छा ॥१०॥
 चाहिपिवासासुहसुसियरुहिरमंसाइधाउसंताणा । मारुअतुलत्रलावि हु कट्टेणुट्ठंति ठाणाओ ॥१०॥
 पेमाणवि भज्जाकट्टसिद्धिरहुतिलयसीयपभिईण । को न मुणइ दारुणपरिणईण सोऊण वित्ते ॥१०॥
 तारुधारधं पि हु विविहविलासुल्लसंतसालिच्छं । दज्झइ जरदवजालावलीए विहलं अहन्नाणं ॥१०॥
 किसलयदल्लगसंलग्नजललवुल्लासविलसिरसिरीए । को बीससइ सिरीए असईपवदोसपउराए ? ॥१०॥
 अणवरयकमलसंवरणलग्गेनालमाकंठयव्व सिरी । कतयइ पयं निवेसइ न निर्भरं अज्जवि सत्तापि ? ॥१०॥
 संपन्नमूलददं ददकोसमंदलवियांसपउरं पि । दिवसवसाणे कमलं व मुयइ मणुएसरं लच्छी ॥१०॥
 इय दिणयरमुत्तीइव बहुविहसंकतिल्लदपसराए । एयाए को न तविओ जयमि लच्छीए सच्छं ? ॥१०॥
 पइसमयगलंते आउयमि निरुवकमेवि थिरपुद्धी । जेसिं तेसि विज्जूए दुकरा नो यिरत्तासा ॥१०॥
 इय मुणिऊण असारं सब्बं संसारविलसियमियाणि । विसयसुहाभासे वंचलमि को इंत ! पटिपं ? ॥१०॥
 ता इत्तियकालं मे मुहाइ ममिया नराइसामग्गी । पुब्बपुरिसाणुचिन्ने संपइ मग्गमि लग्गिस्सं ॥१०॥
 इय भणिउं हरिविरुमकुमरं रज्जे ठवेवि सुहल्लगे । दाऊण धणं धम्मे जाओ समणो स एस आं ॥१०॥

ततो भणति नरवेन्द्रो यादृशमिदमिन्द्रजालविस्फुरितम् । तादृशमिह संसारे सर्वं बहुदुःखमाणागरे ॥१०॥
 रूपं स्थाम प्रेम तारुण्यं संपयायुध । पवनप्रचलहर्माप्रलग्नजलविन्दुतरलतरम् ॥१०॥
 कुट्टादिव्याधिविपुलितनासानहप्रमुखाङ्गोपाङ्गानाम् । प्रधुम्नसमानामपि रूपसंपद् भवति बीमत्सा ॥१०॥
 व्याधिपिवासासुच्छुष्करुधिरमांसादिधातुसंताना । मारुततुल्यबल अपि सल्ल कट्टेनोत्तिष्ठन्ति स्थानान् ॥१०॥
 प्रेम्णामपि मार्याकाष्ठधेरिपुतिलकसांताप्रभृतीनाम् । को न जानाति दारुणपरिणतीनां भुत्वा वृत्तान्तान् ॥१०॥
 तारुधारण्यमपि गच्छु विविधविलासोल्लसन्ताल्लकम् । दृष्टते जरादवज्जालावल्या विफलमप्यन्यानाम् ॥१०॥
 किसलयदल्लप्रमललग्नजललवोल्लासविलसितृथ्रियम् । को विधत्सिति थ्रियमसतीमिव दोषमपुराम् ? ॥१०॥
 अन्नवातकमलसंवरणलग्ननामोप्रकटकेव श्रीः । क्वचित्पत्रं निवेसते न निर्मरमयापि क्षणमपि ॥१०॥
 संपन्नमूलदददण्डकोसमण्डलविक्रासप्रचुरमपि । दिवसावसाने कमलमिव मुद्यति मनुजेश्वरं लक्ष्मीः ॥१०॥
 इति दिनकर्मलक्ष्यं बहुविधमंकान्तिलभ्यप्रसराय । एतया को न तापितो जगति स्त्रिया स्वच्छन्दम् ? ॥१०॥
 प्रतिपन्नमगलव्यापि निरुपक्रमेऽपि स्थिरबुद्धिः । येषां तेषां विद्यतो दुष्परा नो स्थिरत्वात् ॥१०॥
 इति आचार्यस्य सर्वं संसारविदमिति दर्शनात् । विषयमुष्णभासे चञ्चले को इन्त ! प्रतिबन्धः ! ॥१०॥
 लम्पः ईडाङ्गलं भवा मुष्ण ममिया नरादिसामग्गी । पूर्वपुराणानुचिन्ने संप्रति मार्गे लग्न्यामि ॥१०॥

नियमणुहयं जइवि हु साहिजंतं जणेइ लहुयत्तं । तुम्हारिसेसु नरवर ! तं चिय गुणकारणं होइ ॥११३॥
 तो कम्मिंभणभनयेणिमिणा चरिएण नलनरिंदस्स । उज्जोइयाउ झीणं पणाउ अघाणसंतमसं ॥११४॥
 तो भणइ महासत्ताण नाह । तुम्हारिसाण तुहंति । निवल्लिखबंधसंबंधपणाणीह जइ तहवि ॥११५॥
 पणकम्मनिविटबंधणवद्धानं विगयसुद्धसद्धानं । अम्हारिसमुद्धानं दूरे सद्धम्मसुद्धीवि ॥११६॥
 दूरंतरेणं सुगुरुण संगमो किंतु नाह । अइगरुयं । मने समजियं चिय पुअं पावंपि पुअमये ॥११७॥
 तेन तुह पायकमलं कमलसरं पिव मरुम्मि पणएण । लद्धं मिगसाहिज्जा सकेमि न सेविउं कीवो ॥११८॥
 उक्तं च;—

“महद्भिः पापात्मा विरलमपि सद्धं न लभते, वियोगं प्राप्नोति क्षणमपि न सैः पुण्यसहितः ।

अतः किञ्चिन् पापं मुकृतमपि शङ्के स्वविषये, भवद्भिः संसर्गः कथमप्य क्रयं चैव विरहः ? ॥”

एवं च ठिए धम्मस्स जस्स मह अत्थि जोग्या सामि । तच्चिसए आपसो मह दिज्जउ तो मुणो आह ॥
 अरहंतो चिय देवो जीवाइएयत्थसन्धसररणं । अरिगयतत्तो य गुरु ॥ सम्भत्तं पयत्तेण ॥१२०॥
 मावज्जीवं संकाकस्तापामुखदोसपरिमुक्तं । भो नरवर ! परिपालसु जइ सिवसोवत्वं लहु महसु ॥१२१॥
 तो मतिणा समं चिय पदिवणं तं विदीए नरवइणा । पुनरवि सविसेसं चियएअविए तस्सरुवम्मि ॥१२२॥
 भणइ निवो मह कल्लाणकुलहरं को इमो मिगो नाह । कइइ गुरु तुह मिचं पुअमये माहणो आसि ॥
 तो मरिऊणं जखवो अघाणतयेणिमो सरुप्पणो । पुअभवन्भासाओ पीई तुह दंसणे जाया ॥१२४॥
 भरणभावो जाओ इमस्स मह दंसणाओ ॥ निचं । काऊण हरिणरुवं तो इमिणा ववसियंएयं ॥१२५॥

इति भणित्वा हरिविक्रमकुमारं राज्ये स्थापयित्वा शुभलग्ने । दत्त्वा धनं धर्मं जातः भ्रमणः स एषोऽहम् ॥
 निजानुभूतं यद्यपि खलु कथ्यमानं जनयति लघुत्वम् । पुष्पादशेषु नरवर ! तदेव गुणकारणं भवति ॥११३॥
 ततः कर्मन्धनानलेनानेन चरितेन नलनरेन्द्रस्य । उद्घोषितान् स्त्रीणं मनसोऽज्ञानसंतमसम् ॥११४॥
 ततो मणति महासत्त्वानां नाथ ! पुष्पादशानां शुश्रूष्यन्ति । नृपलक्ष्मीबन्धसंबन्धबन्धनानीह यदि तथापि ११५
 धनकर्मनिबिडबन्धनवद्धानां विगतसुद्धधदानाम् । अस्मादशमुष्मानां दूरे सद्धर्मसुद्धिरपि ॥११६॥
 दूरतरं सुगुरुणा संगमः किन्तु नाथ । अविगुरु । मन्ये समर्जितमेव पुण्यं पापमपि पूर्वमये ॥११७॥
 तेन तं पादकमलं कमलसर इव मरी प्रणयेन । लब्धं शृंगसाहस्यप्लवनामि न सेवितुं क्लीबः ॥११८॥
 एवं च स्थितं धर्मस्य यस्य ममास्ति योग्यता स्वामिन् । तद्विषय आदेशो मम दीयतां ततो मुनिराह ॥
 अहंसेव देवो जीवादिपदार्थसार्थप्रदानम् । अधिगततत्त्वस्य गुरुरिति सम्यक्त्वं प्रयत्नेन ॥१२०॥
 पावज्जीवं शङ्काकाङ्क्षामुखदोषपरिमुक्तम् । भो नरवर ! परिपालय यदि शिवसौख्यं लघु काङ्क्षे ॥१२१॥
 ततो मन्त्रिणा सममेव प्रतिपन्नं तद् विधिना नरपतिना । पुनरपि सविशेषमेव प्रज्ञापिते तत्स्वरूपे ॥१२२॥
 मणति नृपो मम कल्याणकुलगृहं कोऽयं शृण्वे नाथ ! । कथयति गुरुस्तथ मित्त्रं पूर्वमये धातुण आसीत् ॥
 त गृत्वा यसोऽज्ञानतपसाऽयं समृत्पन्नः । पूर्वभवाम्यासात् मीतिस्तथ दर्शने आता ॥१२४॥

तो जक्खो पचक्खो होऊणं भणइ मुणिवरं एवं । पडिवन्नं सम्मत्तं मएवि तुह पायमूलम् ॥१२६॥
 अन्नंपि धम्मविसयं सिक्खं संपाविउं मुणिसयासे । नमिऊण नियट्ठाणे वच्चइ जक्खो नलनिवोति
 अह राया-जिणपडिमं कारेउं पूयए तिकालंपि । जिणपवयणम्मि उच्छप्पणाउं कारेइ विविहओ ।
 सकारइ सम्माणइ साहुजणं कुणइ तह य तन्वयणं । तह साहम्मियलोयं मवइ वंथुव पुत्तं ॥१२७॥
 मंतीवि मंतिंतिलओ एवं चिप कुणइ जिणमयं धम्मं । नलनरवइणा सययं मन्निज्जंतो गमइ कानं ॥१२८॥
 अह मंतिंतिलयमंती कयाइ बहुवाहिविहुरियसरीरो । पचक्खाओ विज्जेहि उज्जओ
 परिवायगवेसधरेणिकेणं तह कहंपि पडियरिओ । जह जाओ नीरोगो वहइ तओ पक्खवायंसे ॥१२९॥
 भोयणवत्थाईहि उवयरइ य सो य कहइ नियधम्मं । अप्पडिकूलंतो घुत्ताए जिणदेसियं मगं ॥१३०॥
 अह वहदंते पणए नेइ ममं अप्पणा नरवइस्स । तं अत्थाणे पुच्छइ तओ नरिदो किमेवंति ॥१३१॥
 सो भणइ एरिसो तारिसो इमो गरुयगुणगणघविओ । भणइ नरिदो एयप्पसंतणे मलयसे सम्मं ॥१३२॥
 तहवि हु न पक्खवायं सो सुयइ पयंपए तहा एयं । संतगुणकित्तणाओ सम्मते मयलणा कहं ॥१३३॥
 इय एवं वट्ठंते पुहइटाणाओ आगओ लेहो । नरनाहचारपुरिसेहि पेसिओ रायपासम्मि ॥१३४॥
 इह नाह ! इओ पुरिसो परिवायगवेसचारओ एणो । वनेण सामवओ
 विज्जो तह बापालो पट्टविओ तुहघायणानिमित्तं । नीलेण राङ्गा, तग्गहम्मि जत्तो विदेयओ ॥१३५॥

भद्रकमावो जातोऽस्य मम दर्शनादिह नित्यम् । कृत्वा हरिणरूपं ततोऽनेन व्यवसितमेतत् ॥१३६॥
 सतो यतः प्रत्यक्षो भूत्वा मणति मुनिवरमेवम् । प्रतिपन्नं सम्यक्त्वं मयापि तय पादमूले ॥१३७॥
 अन्यामपि धर्मविषयां शिक्षां संप्राप्य मुनिसकाशे । नरवा निजस्थाने गच्छति यक्षो नलनृपोऽपि ॥१३८॥
 अथ राजा जिनप्रतिमां कारयित्वा पूजयति त्रिकलमपि । जिनप्रवचने उत्सर्पणाः कारयति विविधाः ॥१३९॥
 सत्कारवति सम्मानयति साधुजनं करोति तथा च तद्वचनम् । तथा सार्धमिक्कलोकं मन्यते बन्धुमिव ॥१४०॥
 मन्थयति मन्त्रितिलक एवमेव करोति जिनमतं धर्मम् । नलनरपतिना सततं मान्यमानो गमयति कलम् ॥१४१॥
 अथ मन्त्रितिलकमन्त्री कदाचिद् बहुश्लाघिविधुरितशरीरः । प्रत्याख्यातो वैद्यैरुद्यतो धर्ममार्ते ॥१४२॥
 परित्राजकवेवचरंजैकेन तथा कथमपि प्रतिकृतः । यथा जातो नीरोगो वहति ततः पसपातं तस्य ॥१४३॥
 भोजनस्नानादिभिरपनरति च ॥ च कथयति निजधर्मम् । अपतिकूलयन् धूर्तनया जिनदेशितं मार्गम् ॥१४४॥
 अथ सर्वमाने प्रत्येव नयति सममात्मना नरपतिम् । तमास्थाने वृच्छति ततो भरेन्द्रः क्रियेतदिति ॥१४५॥
 स मज्जीदशस्तारोऽयं गुणगणपूर्णः । मणनि भरेन्द्र एतत्प्रशंसने मलिनयमि सम्यक्त्वम् ॥१४६॥
 तथापि सत्तु न कसमानं स मुच्चनि प्रजल्पति तथैतत् । सद्गुणकीर्तनान् सम्यक्स्ते मलिनता कथं नु ॥१४७॥
 इत्येवं कर्मजाने शुक्तिस्मान्नाश्रमो लेखः । नरनाहचारपुल्लोः मेवितो रामपाधे ॥१४८॥
 इह वाचं ! इतः पुनः परित्राजकवेवचारक एकः । वर्जेन श्यामकलो वयसा पद्मशिखरत्सरिकः ॥१४९॥
 वैष्णवा वचनं प्रवक्ष्यामि त्वत्प्राप्तनिमित्तम् । नीलेन राज्ञा, तद्गदे यतनो विवातय्यः ॥१५०॥

तो एगंते राया लेहापरियअणियं तयं लेहं । वाएऊणं सम्मं फादेउं कुणइ संदाइ ॥१४०॥
अइ रायाएसेणं अन्धाणाओ ॥ जाव मल्लेहिं । वाहाओ बालिऊणं आदत्तो चारयं नेउं ॥१४१॥
ता केफलोहमयकत्तिया तओ निवटिया घरणिपेटे । दिट्ठा जणेण रायस्स अणिया सत्ति मल्लेहिं ॥
तो भणइ नरवरिंदो किं रे ! एयं, भणेइ सो तत्तो । जं किपि मुणइ देवो भणइ अमच्चं तओ राया ॥
मइ अन्धाणे आणसि पयटमि तुल्लं गुणेहिं साहूणं । जिणवयणभावियाणं एवं एयं दुरायारं ? ॥१४४॥
किञ्च ।

परपासंदिपमंसं जिणपरिकुट्टं तए कुणंतेण । निपसम्मत्तं मइ जीवियं च इह दोवि गमियाइ ॥१४५॥
इय बहुयं तं निष्पच्छिऊणं सिक्खवाकए य एयस्स । ठावइ अणं लेइ य सव्वस्सं किपि मोत्तुण ॥१४६॥
तो चित्तिउं अमच्चो पटिकुल्लंतस्स मज्झ जिणवयणं । थेवमिणं, मुणिपासे तो पटिवज्जिजु पच्छिउत्तं ॥
पटिवज्जइ गिहिधम्मं पालइ सम्मं दुवात्सविहंरिपि । तं नाउमणइ निवो खपाविउं तस्स सव्वस्सं ॥१४८॥
इत्तोयि घायगोवि हु नल्लरायं भणइ भावओ इण्हं । पटिवज्जो जिणदिवस्सं जं जुत्तं होइ तं कुणसु ॥
भणइ नरिंदो मल्ले याहुल्लुयं सज्जिउं मुयइ एयं । भणइ मरंतो एवं एसो मुक्को मए तहवि ॥१५०॥
अइ चित्तिइ नरनाहो सिक्खवियज्जो स ताव नीलनिवो । जायइ बहुजीववहो सरयं च तं विगहंताणं ॥
पुण्ड्रि कयमिणारुवं तो तं जसवं मणे करेऊण । पोसहसालाप करेइ अट्ठमं सो तओ जक्खो ॥१५२॥
तदभिप्रायं नाउं नीलनिवं तस्स टंसए वद्धं । भणइ य एस स नीलो जो अहिमरपेसओ तुज्झ १५३

तव एकान्ते राजा लेखाचार्यावितं तं लेखम् । वाचयित्वा सम्यक् स्फाटयित्वा करोति खण्डानि ॥१४०॥
अथ राजादेशेभास्यानान् ॥ वाचयन्मल्लैः । बाहू बालयित्वाऽऽरभ्यधारकं नेतुम् ॥१४१॥
सावत्कङ्कलोहमयकर्तरी ततो निवनिता घरणिपेटे । दृष्ट्वा जनेन राशोऽर्पिता प्रदिति मल्लैः ॥१४२॥
ततो भणति नरवरिन्द्र किं रे ! एतन्, भणति स ततः । यत्किमपि जानाति देवो भणत्यमर्त्यं ततो राजा ॥
ममान्याने आनयसि प्रकटयसि तुल्यं गुणैः साधूनाम् । जिनवचनभाषितानामेवमेव दुराचारः ? ॥१४४॥
परपासण्डिप्रशंसं जिनप्रतिकूलं त्वया कुर्वता । निजसम्यक्त्वं मम जीवितं चेह द्वे अपि गमिते ॥१४५॥
इति बहु तं निर्भर्त्यं शिञ्जाकृतं चेतस्य । स्थापयत्यन्यं लाति च सर्वस्वं किमपि मुक्त्वा ॥१४६॥
ततश्चिन्तयित्वाऽमर्त्यं प्रतिकूल्यतो मम जिनवचनम् । स्तोत्रमिदम्, मुनिपार्थे ततः प्रतिपद्य प्रायश्चित्तम् ॥
प्रतिपद्यते गृहिधर्मं पालयति सम्मग्नादशविधमपि । तज्ज्ञात्वाऽर्पयति नृपः हनयित्वा तस्य सर्वस्वम् ॥१४८॥
इतोऽपि घातकोऽपि खलु मल्लराजं भणति भावत इदानीम् । प्रतिपन्नो मिनदीक्षां यद् युक्तं भवति तत्कुरु ॥
भणति नरेन्द्रो मल्लान् बाहुयुगं सज्जयित्वा मुञ्चतैतम् । भणति क्रियमाण एवमेव मुक्तो मया तथापि ॥१५०॥
अथ चिन्तयति नरनाथः शिञ्जयितव्यः स तावन्नीलनृपः । जायते बहुजीववधः स्वयं च तं विगृह्णाम् ॥१५१॥
पूर्वं कृतमृगरूपं ततस्तं यदा मनसि कृत्वा । पौषधशालायां करोत्यष्टमं स ततो यतः ॥१५२॥
तदभिप्रायं ज्ञात्वा नीलनृपं तस्मै दर्शयति वद्धम् । भणति चैव स नीलो योऽभिमरयेपकस्तव ॥१५३॥

तो भणइ तं नरिंदो संपइ किं तुज्ज होउ, सो भणइ । दिद्वम्मि तुज्ज पेयपंकयम्मि जे होइ तं तो
तो छोडेउं वंधे सम्माणेऊण भणिय तं जक्खं । सट्ठाणे संपत्तं सुहेण कारइ खण्णेण ॥१५॥
अह निक्कंद्यमेयं रज्जं पालंतयस्स नरवड्ढो । साहम्मियसम्माणणपरस्सं जिणधम्मनिरयस्स ॥१॥
जोगत्तं संपत्तं पुत्तं रज्जम्मि ठविउं कामस्स । दिक्खाभिमुहस्सुज्जाणपालओ विव्वइ एवं ॥१५॥
गुणरयणायरमूरी समोसदो देव ! नंदणुज्जाणे । कयसज्जणमणहरिसो पुत्रकरिसोव देवस्स ॥१॥
तस्स कयपीईदाणोऽणुगम्ममाणो नरिंदविदेहि । गंतुं वंदइ विहिणा, राया सूरिं सपरिवारं ॥१५॥
किं सोच्चिय सधपइचसेहरो एस इइ विचिंतो । आलत्तो मूरीहिं किं परियाणसि महाराय ! ॥१॥
तो निस्संसयहियओ सिरकयकरकमलसंपुडो भणइ । जणणी सच्चिय धन्ना जीइ पम्भो ॥१॥
लद्धपसरपि तहा भुवणत्तयसुहइविजडणसहंपि । हेलाइच्चिय भगं जेण तए नाह ! मोहवत्तं ॥१॥
अह महया सहेणं मूरी परिकइइ तीए परिसाए । सामग्गीइ इमाए निवंधणं अम्ह एस निओ
निवनीलपेसिओ धायगोत्ति कलिऊण गाहिओ रत्ता । पडिया य कत्तिया मह पासाओ तो ॥१॥
भावपटिवन्नजिणमयदिकखो इं तं सुयं नरिंदेण । जाणंतेणवि एयं पलावमितं विमुक्को इं ॥१५॥
भुवणच्छेरयसुचरियरंजिअहियएण तं तहेव मए । सुगुरुपयंते विहियं हियं च तं एवमावन्नं ॥१५॥
इय सोउं अयम्भुयपेरंगरसाउलाए परिसाए । मूरीहिं परिकइओ अणेगभंगीहिं जिणधम्मो ॥१॥
वासिपचीरेसुव माणसेसु रंगो तहा कहवि लग्गो । जह पव्वज्जाभिमुहो पायं जाओ जणो सब्भो ॥१॥

ततो भणति तं नरेन्द्रः संप्रति किं तव भवतु, स भणति । दृष्टे तव पादपङ्कजे यद्भवति तद्भवतु ॥१५॥
ततो मोचयित्वा बन्धान् संमान्य भणित्वा तं यक्षम् । स्वस्थाने संप्राप्तं सुतेन कारयति क्षणार्धेन ॥१५॥
अथ निष्कण्ठकर्मैतद्राज्यं पालयतो नरपतेः । सार्धमिकसम्माननपरस्य जिनधर्मनिरतस्य ॥१५॥
योग्यत्वं संप्रामं पुत्रं राज्ये स्थापयितुकामस्य । दीक्षामिमुत्सह्योचानपालको विज्ञपयत्येवम् ॥१५॥
गुणरत्नाकरमूरिः समग्रतो देव ! नन्दनोद्याने । कृतसज्जनमनोहर्षः पुण्योत्कर्ष इव देवस्य ॥१५॥
सर्वं कृत्वा विद्वानोऽनुगम्यमानो नरेन्द्रवन्द्यैः । गत्वा वन्दने विधिना राज्ञा सूरिं सपरिवारम् ॥१५॥
किं स एव सत्यप्रतिज्ञशेखर एव इति विचिन्तयन् । आलसः सूरिभिः किं परिजानासि महाराज ! ॥१॥
ततो निःसंशयहृदयः सिरःकृतकरकमलसंपुटो भणति । जगनी सैव धन्या यया प्रसूतस्त्वं स्वामिन् ॥१॥
सत्कर्ममरमणि तथा भुवनत्रयमुपविनटनसहस्रमपि । हेतुयैव भग्नं येन स्वया नाथ ! मोहवत्तम् ॥१५॥
अथ महता शब्देन मूरिः परित्रयति तस्यां परिधि । सामग्र्या अस्या निबन्धनमस्माकमेव नृप ॥१॥
नृनैल्लंघितो घनघट इति कलयित्वा ग्राहितो राज्ञा । पनिना च कर्तरी सम पार्ष्णोत्तनो मया मणितम् ॥१॥
भावपटिवन्नजिनमनदीक्षोऽर्थं तन् ध्युने नरेन्द्रेण । मानताप्येतन् प्रलापमात्रं विमुक्तोऽहम् ॥१५॥
भुवनत्रयसुचरितरत्नसङ्घेन भुक्तैव भया । सुगुरुपादान्ने विहितं दितं च तदेवमापन्नम् ॥१५॥
इति ध्युत्वा न्यस्तमुत्तमं प्रवृत्तमाकुशायां पर्वदि । मूरिभिः परिक्रियतोऽनेकमहिभिर्विनयमः ॥१५॥

विभवइ जहा सुगुरु ! इय तुह चरिएण देसणाए य । सज्जो चित्तुमणाणवि पव्वज्जे अत्थि परिववो ॥
 बुद्धाई पियराई फत्सवि अघस्स लुहयवचाई । अघस्स विववमणी अवचचिनारिणी अघो ॥१७०॥
 इय सोउं भणई निवो धणेण भवइ जित्तिएणं जो । तम्मघं तम्म अहं देमि तओ मो जणो भणइ ॥
 पाणं अणुगहो-एस अहं, विभवइ गुरिमह राया । जइ दिवत्ताजोगो हं भवामि पउणो लुहपित्तमो ॥
 गुरी पभणइ दिवत्तामणोरहं सुयवलेण तुह नाउं । अहमिन्थ आगओ ता मिअउ मणवेउिये तुम्ह ॥
 तो बंदिउण गुरि राया पणो निपमि भवणम्मि । ठारइ रज्जे जोमं कुमरं अमरं अकारमि ॥१७१॥
 मज्जइउमणं च जणं पट्टहयउग्गोसणाए बाहरिउं । दाउण किमवि दविणं अघं अटिणवन्नरिदाओ ॥
 अंगीकारेउणं तप्परिपालणरिहाण सविसेसं । परिपालणमन्निअपि इ नं दिवराए इणइ पउणो ॥१७२॥
 तेहिं समं तह अनेउरेण अणेहिं पवरपुरिसेहिं । पटिववो पव्वज्जे पालेउं नं च अणवज्जे ॥१७३॥
 परिवज्जिय भत्ताइं सट्ठि समहिट्ठिओ समारीए । सज्जहे संपत्तो इहेन भररम्मि गिन्निअइ ॥१७४॥
 मंतितिलकोवि मंत्री समं नरिदेण गहियपव्वज्जो । उप्पज्जो सोहम्मे तिगिअगइ पंपमम्मि भवे ॥१७५॥

॥ इति पाण्डविउप्रज्ञेसायां मन्त्रिभिलककथानकं स्वमागम् ॥

साहितवीवरेष्विव मानसेषु रङ्गस्तथा कथमपि लग्नः । यथा प्रवक्ष्यामिषुत प्रायो जातो जन राई ॥
 विश्वयति यथा सुगुरो । इति तत्र चरितेन देशनया च । सद्यो प्रदीप्तुमनसामपि प्रवक्ष्यामिन्नि प्रविदन् ॥
 दो विवरी कस्याप्यन्यस्य लक्षण्यानि । अन्यस्य विषयमग्निनी अपस्याचिन्तणी अन्य ॥१७०॥
 नि धुरा भणति मृपो धनेन संवदति वावता यः । तन्मात्रं तस्मा अहं ददामि तत् ॥ अतो भणति ॥
 आहमनुपद पयोऽस्मात्, विश्वयति गुरिमह राजा । यदि दीक्षयोऽप्योऽहं भवामि प्रणुणो लुहपि तत्र ॥१७२॥
 गुरिः प्रभणति दीक्षामनोरथं धुनवलेन तव शास्त्रा । अहमन्नागनस्तन्मात् सिध्यन्तु मनोवाञ्छितं तव ॥१७३॥
 तो बन्दिता गुरि राया प्राप्ते निजे भवने । स्थापयति राउये योग्यं बुद्धारमदरमकाममपि ॥१७४॥
 मिहितुमनसं च जनं पट्टहोडोषणयाऽऽह्वय । दद्या किमपि द्रविणमन्यदभिनवनरेन्द्रान् ॥१७५॥
 इहाकार्यं तत्परिपालनादाणां राधिशेषम् । परिपालनमस्तिलकमपि तपु ॥ दीक्षया कोऽपि दण्डम् ॥१७६॥
 । समं तदाऽन्तःपुरेणान्यैः प्रवरपुरैः । प्रतिलः प्रवर्षा वाक्यित्वा तां चानवदम् ॥१७७॥
 विवर्षं भणानि पाठि समपिठितः समाधिना । सर्वार्थे संप्राप्त इहेन भरते सेव्यमपि ॥१७८॥
 मन्त्रितिलकोऽपि मन्त्री समं नरेन्द्रेण गृहीतपत्रयः । उत्पलः सौधुर्मे सेव्यमपि पश्यमे भवे ॥१७९॥

चिन्तामणी मणीणं कल्पतरु तत्त्वराण जह पवरो । तह सम्मत्तं युत्तं पवरं सञ्जाणवि ॥३॥
 पवस्त्रीण पक्खिराओ सुराण इंदो गहाण जह चंदो । तह सम्मत्तं पवरं मणियं ॥४॥
 अमयं जहा रसानं नराण चक्री मुणीण गणनाहो । तह दंमणं पमन्यं जाणह सञ्जाणवि गुणाण ॥५॥
 जं सम्मत्तविउत्तां निरवञ्जं पालिऊण जइकिरियं । गेविज्झपि हू पत्ता पुणोवि ममिरा मवपरां ॥६॥
 नरपाइसु दुक्खाइं सहंति अइदसहाइं इह जीवा । न य तेसिं शिवगमणं मोत्तुं सम्मत्तमंगत्ति ॥७॥
 सम्मत्तं पुण पत्ता अंतमुद्दुत्तंपि जंति मोखम्मि । आसायणवहुत्तावि हू अवइदपरियट्टमंजम्मि ॥८॥
 सो अइपारविमुक्कं धन्ना पालंति केइ सम्मत्तं । धन्नाणमवि धन्नायरा जे तं जणयंति अजेसिं ॥९॥

॥ समाप्तं सातिश्रीरं सम्यक्क्यद्वारम् ॥

चिन्तामणिर्मणीनां कल्पतरुस्तत्त्वराणां यथा प्रवरः । तथा सम्यक्त्वमुक्तं प्रवरं सर्वेषामपि गुणानां ।
 पक्षिणां पक्षिराजः सुराणां भिन्द्रो ग्रहाणां यथा चन्द्रः । तथा सम्यक्त्वं प्रवरं मणितं सर्वेषामपि ॥१॥
 अमृतं यथा रसानां नराणां चक्री मुनीनां गणनाथः । तथा दर्शनं प्रमत्तं ज्ञानीन सर्वेषामपि ॥२॥
 यस्तन्मयकवुविमुक्ता निरवञ्जं पालयित्वा यतिक्रियाम् । प्रैवेयकमपि हि प्राप्ताः पुनरपि भ्रमिणो ॥३॥
 नरकादिषु दुःखानि सहन्तेऽनिदुस्सहानीह जीवाः । न च तेषां शिवगमनं मुक्त्वा सम्यक्त्वसंप्राप्तिम् ॥४॥
 सम्यक्त्वं पुनः प्राप्ता अन्तर्मुहूर्तमपि यान्ति मोक्षे । आशातनबहुला अपि ह्यपार्थपरिवर्तमध्ये ॥५॥
 ततोऽतिचारविमुक्तं धन्याः पालयन्ति केचित्सम्यक्त्वम् । धन्यानामपि धन्यतरा ये तज्जनयन्त्यन्येषां ॥६॥

अनुनाऽशुभतादिपरिपालनानीचारमुणदोषान् महष्टन्नान् साष्टं निष्टद्वयभाहः—
जावर्जीवं जीवं धूलं संकण्यो निरवराहं । मणवदकापटि सया न हजेर् नो हणावे ॥१॥
जो आरंभं पोतुं, सो इहं विनयचंद्रकुमारोत्प । अडविडं रज्जमिर्गि न्हितं मिवमंसयमुवे ॥२॥
तथाहिः—
अतिय इह भरहवासे नपरं नामेण मंगलपुरंति । धरणिबिन्द्याप निन्द्यं मंगलनिन्द्यं नहयन्त्र ॥३॥
तत्पत्न्य निवे रिडकरटिपरदतदपाटणिद्रमोदीगे । गीहो इव जयमोहो चाईण मया पुमियलीहो ॥४॥
तत्सत्य पवरभज्जा रूपेण रङ्ग धरियमुणलज्जा । गीलेण जणियलोज्जा पीडमई नाम मयवज्जा ॥५॥
नियपहुपयदियधती विसालकिली विमुद्धमणविली । मरिनिजियसुरमरी तम्प य ममायगे मरी ॥६॥
पीडमईपमुहाहि भज्जाहि समक्षिओ विसयमोवयं । अणुरवड गुरवई इव अन्तरमाहि मह मयावि ॥७॥
अह मयया फयाई अत्थणमयस्य तस्य नरनइणो । मययकयमिद्धयां पुत्तिपट्ठयो शुबीमयो ॥८॥
गपणाओ अवयरिओ सियसणपरो मरोयदलनयणो । पुरिसो ममिमययणो पुरो डिमो नेमय दपणो ॥९॥
तो रप्पा उहेउं आमणदाणादिवियपदिवत्ति । काउणं परिपुट्ठो कुमाल्लवर्णि मणइ गोवि ॥१०॥
सुसल्लमं मम नरवर ! पमत्तपित्थाण वेदणरयस्य । मयइ जिणिद्विये सम्येप वेदिउं कप्पिओ ॥११॥
ओइहो ते दहुं साहम्मियसीधरयमो एत्थ । पणणइ ग्राहगु काउं सउओ साहमि जेण मयं ॥१२॥
नरपत्तिगवाचः—
सुमण्णं दमणं पिय कट्ठाणं जं इहोपरंतेण । ते सादियमेव तए पओमणेणं किमंजणं ? ॥१३॥

यावर्जीवं जीवं त्मूलं संकण्यतो निरवराहम् । मणोवच.कवि सदा न हन्ति यो पावदवि ॥१॥
य आरंभं गुरुता, स इह विनयचन्द्रकुमार इव । अतिविपुला शत्रुभियं मन्त्रा शिवमंगलद्वि ॥२॥
अस्ताह भरतवर्षे नगरं नाम्ना मङ्गलपुरमिति । धरणिबनितावास्तिलकं महानिन्दय नमदनल्लिख ॥३॥
तथास्मि नृपो विपुकाटिकरत्नप्राटनेमोदीगे । सिह इव मयसिहसम्भाषिओ सदा सुहोस्व. ॥४॥
तस्यास्ति प्रवरभार्या रूपेण शक्तिरिव धृतमुणलज्जा । श्रीलेन जनिताभार्या प्रीतिमती नम मदवर्ष ॥५॥
नित्यमुपकटितमत्तिर्विसालकिलीर्विमुद्धमणोविली । मतिनिर्मितसुरमरी तस्य च मतितामरो मन्दी ॥६॥
मितिमतापमुरातिभिर्भाषाभिः समन्विओ विवयसोत्थम् । अनुभवति सुगतिरिवाप्सरोनिः सदा सदावि ॥७॥
अध्यान्वा कदापिदास्यानगतस्य तस्य नरपतेः । हरनकृतसिद्धार्थं पुम्तिक्काहक. सुविधम् ॥८॥
मगनाद्वर्णीः सितवसनभरः सरोजदलनयनः । पुरषः दासितमयदनः पुरः स्थितो नु स्वयं मदन ॥९॥
ततो राजोपायासनदानादिबनधनवित्तम् । कृत्वा परिष्टः कुशलप्रकृतिं मयति रोडवि ॥१०॥
सुसल्लमं मम नरवर ! मरामर्षिर्धानो बन्दनरताय । दीप्तो जितेन्द्रियस्यानि सम्येते बन्दिषु बन्धेन ॥
अवर्णीतन्वा हप्ता साधर्मिकप्रोतिपरपटोऽय । मयनवि कथय कार्यं सदा. साधवामि देव त्वं ॥११॥
अनुना दरीनमेव कथयाने यदिबदरता । तन्वाविनये भवता यदोक्तेन विदन्देन ॥१२॥

इत्यंतरम् मृदसागरेण गुरुविणयपुष्पयं भणियं । जइ कुलकुमुदापंदो नरवदणो नंदणो होइ ॥१४॥
 तो लुंढं संजायइ सहलं तुह दंसणं पि अम्हाणं । तो भणियं सिद्धेणं सिद्धं तु मणोरठा तुम्ह ॥१५॥
 अभिमंतिऊण तेणं पूयफलं अण्णिऊण भणियं च । पीइमईणं दिज्जसु जइ पुत्तो होइ लुंढं तीणं ॥१६॥
 इचाइ जंणिऊणं उण्णइओ नहयलम्मि सो सिद्धो । देवीणं फलं अमियं जाओ पुत्तोवि समयम्मि ॥१७॥
 वद्धावणं बहुविस्तेरेण काऊण विजयचंदोत्ति । भासम्मि गए नामं पइठियं रायमदणीहि ॥१८॥
 सियपक्खससहरो इव कलासु देहं य उवचयं लहइ । तो सयलकलाकुसलो जाओ येवेहि ॥१९॥
 अह अन्नया तुरंगमवाहनहेउं गणं कुमारेण । दिट्ठो मुणी निविट्ठो तवतण्णयो जियाणो ॥२०॥
 नामेणं मुणियंदो चउनाणी भविपुत्तमुयवणचंदो । नमिऊणं सो जंपइ लद्धासीसो विसेसेण ॥२१॥
 देवगुरुधम्मतत्तं कहेसु मह नाह ! बहुपुण्णेहि । पत्तो तमिह महायस ! मरुपट्टिणेव कमलतर ॥२२॥
 हिमहारहसियसियदसनकिरणरिछोलिविच्छुरियवणो । अह पभणइ सो साहू रापसुयं सुणसु उवजो
 तथया;—

दुद्धहारसदोसपसर जसु वयणि ण विज्जाइ, कामिणिलडहकडक्खतित्तससत्थिहि जु न भिज्जाइ ।
 जु न कहिपि करि करइ किपि पहरणु रणरंगिउ, जिणि दिट्ठेणवि गलइ पाउ भवसयंसंवाणिउ
 सो तुम्ह देवु जिनवर सरणु भवमयदुत्थगलत्थियपहं, आजम्म जम्मजरवजियउ वे ॥२३॥
 जसु न घरणि मणहरणि सरणि निरु निरयनिवासह, जसु न खित्तु हलमुसलसत्थु चिन्तवि ॥२४॥

अत्रान्तरे मृदसागरेण गुरुविणयपूर्वकं भणितम् । यदि कुलकुमुदानन्दो नरपतेर्नन्दनो भवति ॥१४॥
 ततः सुन्दरं संजायते सफलं तव दर्शनमप्यस्माकम् । ततो भणितं सिद्धेन सिध्यन्तु मनोरथा युष्माकम्
 अभिमन्त्र्य तेन पूयफलमर्पयित्वा भाणितं च । प्रीतिमत्यै दीयतां यथा पुत्रो भवति लघु तस्याः ॥१५॥
 इत्यादि जल्पित्वोत्पत्तिनो नमस्तले स सिद्धः । देव्या फलमशितं जातः पुत्रोऽपि समये ॥१७॥
 वर्धनकं बहुविस्तेरेण कृत्वा विजयचन्द्र इति । मासे गते नाम प्रतिष्ठितं राजभगिनीभि ॥१८॥
 सितपक्षपाशपर इव कलासु देहे चोपचयं लभते । ततः सकलकलाकुशलो जातः स्तोत्रैरपि दिवैः ॥१९॥
 अध्यान्यदा तुरङ्गमवाहनहेतोर्गतेन कुमारेण । दृष्टो मुनिनिविष्टस्तपस्तन्वद्भो जितानङ्गः ॥२०॥
 नान्ना मुनिचन्द्रश्चतुर्शानो भविककुमुदवनचन्द्रः । नत्वा स जल्पति लब्धाशीविशेषेण ॥२१॥
 देवगुरुधर्मतत्त्वं कथय मम नाम ! बहुपुण्यैः । भासस्त्वमिह महायशः ! मरुपट्टिकेनैव कमलतरः ॥२२॥
 हिमहारहसितसितदशनकिरणपङ्क्तिविच्छुरितवदनः । अथ प्रमणति स साधू राजसुते शृणुपुत्रः ॥२३॥
 दुष्टाष्टादशदोषप्रमरी यस्य वचने न विद्यते, कामिनीरम्यकट्यस्तत्स्थिशस्त्रैर्वो न भिद्यते ।
 यो न क्वापि करे करोति किमपि पहरणं रणरङ्गितः, येन दृष्टेनापि गलति पापं भवशतसंवागितम् ॥२४॥
 स युष्माकं देवो जिनवरः शरणं भवमयदौःस्थ्यनाशार्थिनामाजन्म जन्मजरावर्जितो वीतरागः शिवशक्तिवत्
 यस्य न गृहिणी मनोहरणी सरणिर्निश्चितं निरयनिवासस्य, यस्य न सेवं हलमुसलशस्त्रं चिन्तापि

जसु न दविणधनकणसमिद्धिसंबंधे समुद्धर, जु नवि जीवदयपमुहपवर वंडं स्तंडइ दुद्धर ।
 समसन्नुमित्तु छत्तीवहिव भवसापरदुचरतरण, सह विहिविहारकरणुज्जमिड होउ सुगुरु तुम्ह सरण ॥
 जहि सचराचरजीवरवत् अणवरप विहिज्जइ, अलियकलित जहि कहिवि नवि य वणशुवि जंपिज्जइ ॥
 जहि परकीउ अदिन्नु तिणुवि यणसा न लिज्जइ, जत्थ परत्थीसत्थु रयणिभोयणुवि चइज्जइ ॥२७॥

सो धम्म रम्मु भवभयहरण सरण असरणह होउ तुहु ।

जिननाहकहिउ जयजीवहिव सामयसिरिवि जु देइ सुहु ॥२८॥

एय एवपाइ मुणिणा धम्मो कहिओ सविन्यरो तत्थ । कुमारेण पटिवसं सम्मसं तह इमे नियमा ॥२९॥
 भवराहवज्जिपाणं संकप्पेणं तत्ताण पाणवहं । जावज्जीवं मंसं पंचुवरिमाइ वज्जेमि ॥३०॥
 एय अंगीकपनिपमो निपगिहपत्तो करेइ जिनधम्मं । अह अक्षपावहरिओ एण विवरीपसित्तलेण ॥३१॥
 वियहाइवीए पटिओ नहिओ तण्हाए कंडगवपाणो । परिसंततुरयवपाणोओ क्खति अण्णेइ जा कविपं ॥
 तो मरमा सो मुक्को पाणेहि हुज्जणोचि कलिज्जण । मूच्छानिमोलीयण्णो पटिओ कुपरोवि धरणीए ॥
 ना चिहइ ता दिट्ठो पुत्तिदमिहुणेण किंचित्तसिद्धो । सीयपवणेण जाओ मल्लिं मन्नाए पन्थिं ॥३४॥
 तत्तो य पुत्तिदीए कुभोवि हिममिसिरनीरमाणेउ । सित्तो उट्ठेज्जं पियइ जलं ममलमयं ॥३५॥
 तत्तो य महुं मंसं उवणीयं तेहि भोयणनिमित्तं । न य भवरइ करवि तथं कुमरो पटिवसनिपमपुरो ॥
 महुं मंसं मोत्तुणं कल्लंदाइ न विज्जए इत्थ । इय करिएवि न असइ तो ताइं गयाइ तं मोत्तुं ॥३७॥

पत्थ न दविणधनकणसमिद्धिसंबन्धः समुद्धराः, यो नापि जीवदयाप्रमुहपवरं मते स्तण्डयति दुर्धरम् ।
 समसन्नुमित्तः पट्टीवहितो दुस्तरभवसागरतरणः, सदा विविविहारकरणोद्यतो भवतु सुगुर्युष्माकं दागम् ॥
 मत्र सचराचरजीवरसाज्जवरत्तं विधीयते, अलीककलितं यत्र क्वापि नापि च कपनमपि जल्प्यते ।
 मत्र परकीयमदत्तं तृणमपि भनसा न लायते, यत्र परत्थीसार्थो रजनिभोजनपपि त्यज्यते ॥२७॥

स धर्मो रम्यो भवभयहरणः शाणमशरणानां भवतु युष्माकम् ।

जिननायकयितो जयजीवहिवः साधतभ्रियमपि यो ददाति सुखम् ॥२८॥

इत्थेवमादिर्निना धर्मः कथितः सक्खितस्तत्थ । कुमारेण प्रतिपन्नं सम्भवत्तं तथेवे नियमा ॥२९॥
 अपराधवर्जितानां संकल्पेन ब्रह्मणां ब्रह्मवचम् । यावज्जीवं मंसं पंचोदुम्बरादि वर्जयामि ॥३०॥
 इत्यहोहृन्निपमो निब्रह्मप्राप्तः करोति जिनधर्मम् । अवान्यदाऽपहो ह्येन विवरीपसिलेन ॥३१॥
 रिक्काट्ठ्यां पतिगो भटित्तुत्तुण्णया कण्टगगपाणः । पाधिन्ततुरगवदनागमटियपनयति काष्ठकविजम् ॥
 ततः सदसा स मुक्तः प्राणैर्दुर्नेन इति कल्पयित्वा । मूच्छानिमोलितपासः पत्तिनः कुमरोऽपि धरण्याम् ॥३२॥
 पाथसिद्धांतं तावद् दटः प्रोत्तेन्दमिधुनेन किञ्चित्तसंबेष्टः । दीनपवनेन जायः सलिलं संकुटा मार्चयन् ॥
 तदथ पुत्तिंया कुतोऽपि हिमसिगिरनीरमानीय । सित्तं उट्थाय विवति जलं तदलमयुर्जीव ॥३५॥
 तदथ मधु मांसमुपनीतं साम्बां भोजनानिभितम् । न च भक्षयति क्वयमपि तन्मुहारः पतिवकटिवदधुर्धः ॥

तेसि अशक्तियंतो लुहाण परिपीडितो अरन्ध्रमि । सो भणइ नेय पावइ तहाविहं मूलकंदाइ ॥१८॥
 जह-तह कहवि मयाणं मंसाइं मिगाइयाण सुलहाइं । लम्भंति महुणि य किंतु तेसु न मणोपि
 जा ता नवमदिक्से मिंगयागगयगपुरेसनरवणो । सिन्नं पसरियमित्तो कुमारं पिच्छेइ सो राया ॥१९॥
 तरुहायाए निविट्टं सुसिउट्टं, सोवि तं निवे नाउं । अब्भुट्टिय पणमेइ रत्ना नाओ जहा तिसिओ
 पालिकरवाउ नीरं पाएउं पुच्छिओ कओ एत्य । कुमरोवि कहइ सव्वं राया तो अप्पण सुरय ॥२०॥
 नियआसवारसहियं पेसइ जत्यच्छए नियावासो । कयमज्जणो य भुंजइ रायनिओगेण सो तत्त्व ॥२१॥
 तो बीयदिणे राया कुमारं आहैइयत्यमहवीए । सुरयारूढं आउहपाणि सह अप्पणो नेइ ॥२२॥
 चउदिसिपसरियनियआसवारवारेण सेहिट्टं सुट्टिए । मियससयमूरयइ गरुपरगत्ताए रि.
 एकदिसाए राया कुमरो बीयाए ठाविओ तेण । नीहरमाणे जीवे विंघइ बाणेहिं नरनाहो ॥२३॥
 अह कुमरदिसाहुत्तं पसुणो वधंतए निपऊण । राया भणइ कुमारं हणसु इमे मा उयेहेहिं ॥२४॥
 तो भणइ विजयचंदो नाइं जीवे हणामि गयदोसे । तुम्हं पि न जुत्तमिणं नयसारपहुत्तजुत्तान ॥२५॥
 तो पितइ नरनाहो कावि अपुब्बा इमस्सिमा भणिइं । तो तं पणणइ किं तं न होसि ननु तत्तिपपुत्तानो
 सो भणइ नरवरंसर ! हणंति जीये विणावराहं जे । ते सोयरियपुद्गहा स्वत्तिपपुत्तति तुम्ह मया ॥२६॥
 तो तस्स वयणविणयाइएहिं रियपम्मि रंजिओ राया । तच्चित्तपरिक्खत्थे वित्तेमओ कुणइ एवहिं ॥२७॥

मधु मांयं मुरत्वा फलान्दादि न विद्यतेऽत्र । इति कथितेऽपि तादृशाति ततस्तौ गतौ तं मुचया ॥२८॥
 तयोसंपत्तिः श्रुत्वा परिपीडितोऽप्येव । स भ्रमति नेव प्राप्नोति तयाविधं मूलकन्दादि ॥२९॥
 यथा तथा कथमपि मृदानां मांसानि मृगादिकानां सुलभानि । लभ्यन्ते मधूनि च किन्तु तेषु न
 वाक्त्वा तावद् नवमदिक्से मृगयागगजपुरेशनरवतेः । सैन्यं प्रद्युम्नितः कुमारं पश्यति स राजा ॥३०॥
 तरुहायायां निविट्टं सुसिउट्टं, सोऽपि तं निवे ज्ञात्वा । अब्भुत्पाय पणमति राजा ज्ञातो यथा कृपितः ॥३१॥
 पाहिकरवाउ नीरं पाययित्वा पृष्टः कृतोऽत्र । कुमारोऽपि कथयति सर्वं राजा ततोऽप्येति सुरगम् ॥३२॥
 निवाधवारसहितं मेवयति यत्रान्ते निवावासः । कृतमज्जनश्च शुद्धे राजनियोगेन स तत्र ॥३३॥
 ततो द्वितीयदिने राजा कुमारमासेऽकार्यमय्याम् । तुरंगारूढमाभ्युपपाणि सहायना नयति ॥३४॥
 चउदिसिपसरियनियआसवारवारेण सेट्टयित्वा सुट्टिनाम् । मृगशशशुक्रादीन् गुरुतरगते निपत्वा ॥३५॥
 एकदिनं राजा कुमारं द्वितीयया स्थापितस्तेन । निःसारतो जीवान् विप्यति बाणैर्नराध. ॥३६॥
 अह कुमरदिसाहुत्तं पसुन् भवतो हण्डा । राजा भणति कुमारं जहीमान् गोपेसएव ॥३७॥
 ततो भणति विजयचन्द्रो नाहं हन्मि गयदोषान् । युष्माकमपि न युक्तमिदं भयसारप्रमुखपुत्तानम् ॥३८॥
 सन्धिपुत्ताने भवतः काव्यपूर्वाऽप्येव भविनिः । तत्रान्नं ग्रामणि किं स्वं न भवति ननु सन्धिपुत्तानम् ॥३९॥
 स भणति नरवरंसर ! पण्णि जीवान् विनाशयानं ये । ते शौचरिक्खमुत्ताः सत्तिपपुत्ता इति युष्माकं वत्त ॥४०॥
 तस्स वयणविणयाइएहिं रियपम्मि रंजिओ राया । तच्चित्तपरिक्खत्थे वित्तेमओ कुणइ एवहिं ॥४१॥

ससगे मिंगमेगं धरिउं पधणेइ हणह रे ! एवं । अन्नह तुह सिरपसिणा निपण हत्थेण छिदिस्सं ॥५२॥
 । निववणं सोउं चित्तिं कुमरो अंरो ! इमो मूढो । जीवंतस्सवि सीहस्स केसरे लुणिउमीहेइ ॥५३॥
 । कयवराइं हरिणाइपमुगणं जइ अहं न मारेमि । तो किं इमस्स जुत्तं बोत्तुं एवंविहं, किंतु ॥५४॥
 । वपारी मज्झ इमो असमंजसचिद्धिओवि दयमाणं । पिच्छामि ताव एयं चित्तिउं पडिभणइ तं एवं ॥५५॥
 । तुह जुत्तं तं झुणसु ताव नाहं हणेमि मिंगमेयं । मणवायाकाएहिं अवराहविज्जियं दीणं ॥५६॥
 । पि करोमि महायस ! जइ किर मरणं न होइ कइयावि । इयरावि हु मरियव्वे को नियमधुरं परिचयइ ? ॥
 । अनिलंदोलिरकमलिणिकमलदल्लज्जललवचलाण । पाणाण कए तुज्झवि परपाणविणासणमजुत्तं ॥५८॥
 । तः,—

कं एतो लज्जणयं उच्चमपुरिसाण जीवणोगम्मि । जं पहरिज्जइ दीणे पलायमाणे पमत्ते वा ? ॥५९॥
 । ज्जंति महासत्ता पहरणमुगोरिउण ईसिंषि । पिच्छंता पुरओ वैरियंषि मुक्काउहं दीणं ॥६०॥
 । सुद्धवि कयावराहे पहरंति न उच्चपा अपहरंते । मघंति कलंकं निपकुलस्स अगम्यहारिणं ॥६१॥
 । पुण सोमसहावेसु निरवराहेसु नस्समाणेसु । तणमिच्छाहारजिएसु पहरणं तं महापावं ॥६२॥
 । एहु धम्मपुपरमत्थु कहिज्जाइ, जं परपीढि होइ तं न किज्जाइ ।
 । जो परपीढ करइ निश्चितउ, सो भवि भमइ दुक्खसंततउ ॥६३॥
 । सव्वेवि दुक्खभीरु सव्वेवि सुवत्ताहिलासिणो सत्ता । सव्वेवि जीवणपिया सव्वे मरणाउ धीहंति ॥

स्यामे मृगमेकं कृत्वा प्रमणति जहि रे । एतम् । अन्यथा तव शिरोऽसिना निजेन हस्तेन छेत्स्यामि ॥५२॥
 । उतो नृपवचनं श्रुत्वा चिन्तयति कुमारोऽहो ! अयं मूढः । जीवतोऽपि सिंहस्य केसराल्लवितुमीहते ॥५३॥
 । मृगतापराधे हरिणादिपशुगणं यथाहं न मारयामि । ततः किमस्य मुक्तं वक्तुमेवंविधं, किन्तु ॥५४॥
 । उपकारी ममायमसमजसचैष्ठितोऽपि दयास्थानम् । पश्यामि तावेदतचिन्तयित्वा प्रतिभणति तमेवम् ॥५५॥
 । यत्तव मुक्तं तत्कुरुष्व तावकाहं हन्मि मृगमेतम् । मनोवाक्कायैरपराधविर्वाजितं दीनम् ॥५६॥
 । तदपि करोमि महायश ! यदि किल मरणं न भवेत्कदापि । इतरथापि सत्तु मर्त्ये क्वे नियमधुरां परित्यजेत् ॥
 । अनिलान्दोलनशीलकमलिनीकमलदल्लज्जललवचलाणम् । प्राणानां कृते सत्तापि परप्राणविनाशनमयुक्तम् ॥
 । किमिहो लज्जजनकमुत्तमपुरुषाणां जीवलोके । यत्प्रहियते दीने पलायमाने प्रमत्ते वा ? ॥५९॥
 । लज्जन्ते महासत्त्वाः प्रहरणमुदीर्येपदपि । पश्यन्तः पुरतो वैरिणमपि मुक्कायुधं दीनम् ॥६०॥
 । सुद्धपि कृतापराधे प्रहन्ति नोत्तमा अपहरन्ति । मन्यन्ते कलङ्कं नित्रकुलस्याग्रप्रहारित्वम् ॥६१॥
 । यत्पुनः सोमस्वभावेषु निरपराधेषु नश्यत्सु । नृणमात्राहारजीवितेषु प्रहरणं तद् महापापम् ॥६२॥
 । अयमेव धर्मपरमार्थः कथ्यते, यत् परपीडा भयेत् सन्न क्रियते ।
 । यः परपीडां करोति निश्चिन्तः, स भवे भ्रमति दुःखसंततः ॥६३॥
 । सर्वेऽपि दुःखभीरवः सर्वेऽपि सौख्याभिलाषिणः सत्त्वाः । सर्वेऽपि जीवनप्रियाः सर्वे मरणाद् विष्यन्ति ॥६४॥

अन्धु असारउ आधि६ वंधु तणु रोगि किलंतउ, आवइ जररखसि दुरंत जम्मु एइतुंतउ ।
 नरिय सुकखु संसारि किपि दयधम्मि पयट्ठि, पंचह दिवसह रंसि राय ! मं मारि पयट्ठि ॥६॥
 इयएवमाइअमओवमएहि वयणेहि करुणसारेहि । अवणेउं मोहविसं निवोवि विदिओ दयाहारो ॥
 सद्धम्मवयणविणयाइनोसिओ नरवई विजयचंदं । नियतणयं पिव स्तामेउमप्पणा देइ सम्पणेरे ॥१॥
 नियरगइणीए पुत्ते पउमिणिनामाए पट्टदेवीए । सत्त्वाणं पचक्खं जुवरायपयम्मि संउवइ ॥६॥
 मन्द पारदीए पावमभिद्धाई होउ मह नियमो । तुह कुमार ! धम्मबंधव ! पभावओ परमहासि ॥
 नियनयरं संपत्तो कुमारलंभेण हरिसिओ राया । कारावइ कारामोयणाइ वद्धावणपमपुवो ॥१॥
 पिट्ठपासायवडंसयमेगं तह तुरयरइवराईयं । राया देइ कुमारस्स सोवि लिहिरुणं विघत्ति ॥१॥
 पेसइ निपसत्तसत्तवगोपरं तुरियपुरिसपासम्मि । नियविरहदुत्थियाण सुत्थय्थं जणणिजगगलो ॥
 अइ अमया कयावि दु पासम्मि परिट्ठिए कुमारम्मि । रपणीए अद्धस्ते राया निशाए विगमि ॥
 निगुणइ करुणपरमरे नयरवहि इत्थियाए, तो भणइ । सुद्धि लहाविरुणं कुमार ! मइ कानु म्मु
 आणोति भणिमा रत्तममहाओ विनिग्गओ बाहिं । लंघिता पापारं विज्जुस्सित्तेण करणेण ॥
 ना ज्ञाव दग्गाले मरागुमारेण वयई कुपरो । पज्जालियजलणकुंडे विवमाणं मंसत्तंदाई ॥१॥
 जोपमेयं देवउ मज्जमगिणीए उरुमंसाई । उक्कत्तंतं सिपकत्तिपाए विरसे रत्तनीए ॥१॥

अथोऽप्यगोऽभिओ वन्पुप्पन्नु रोगेण कलान्ता, आयाति अरारात्तमी दुरन्ता जन्मैति त्वरमाणम् ।
 मन्दि सौख्यं मेवारे इमपि दयाधर्मे प्रवर्तस्व, पञ्च दिवसांनि तिष्ठसि राजन् ! मा मारि मारि ॥६॥
 एतेऽस्मादप्यगोऽभिओ वज्जामारीः । अपनीय मोहविषं नृपोऽपि विदितो दयाधारः ॥६॥
 सद्धर्मवयसिरेव देवदेवीनो नराणि विजयचन्द्रम् । निजतनयमित्र समयित्वाऽऽत्मना दशानि सज्जनपरं ॥१॥
 दिग्गजदन्तं पुत्रं वरिष्मन्नामायं पट्टदेव्यै । सर्वेषां प्रत्यक्षं सुवराजपदे सम्पादयति ॥६॥
 अत्र चारुं चरन्नुदेमवतु मम नियमः । तव कुमार ! धर्मबान्धव ! प्रभावतः परमहासि ! ॥१॥
 निहरन्तं हंसतः कुमारलंभेन हर्षितो राजा । कारयति कारामोचनादि बर्धनक्रमादेव ॥१॥
 एतन्मन्त्रावर्तनं किं न्या मुग्धवयसिदिहम् । राजा दद्यानि कुमाराय सोऽपि शिष्या विदिव ॥१॥
 चरन्ति निजोऽभिओ वज्जामारीनां स्वस्तिगुणार्थे । निजविरहदुःखिनयोः सौम्यार्थं मतनोजनयो ॥१॥
 अजन्तः वदन्ति मनु वयं वरिष्ठिये कुमारो । रत्नवामधराणे राजा निद्राया विगुह्ये ॥१॥
 सुद्धिं वज्जामन्त्रं वदन्नुदेः शिष्या, मनो भणति । सुद्धि लेख्यित्वा कुमार ! मम कथय ॥१॥
 अत्र चारुं चरन्नुदेमवतु मम नियमः । अह्निमा प्राद्यारे विद्योदितेन कमेन ॥१॥
 तमे वदन् रत्नवामधराणे वज्जामन्त्रं वदन्ति कुमारः । प्रावलिज्जतनयपदे तिष्ठन्तं मांसमयानि ॥१॥
 ते निजमेव कथयन्तः स्वस्तिगुणार्थं वदन्ति । उन्मूलनं भित्तकन्या विरसे रत्ननीया ॥१॥

तो बरुणारसरसिओ कुमरो पभणेइ रे किमारदो । चंडालाणविणुचिओ रमणिवहो लिगिएणावि ॥७८॥
 मह भीओवि हु पभणइ मा विण्वेकुपामु सुणसु मइवपण । बरलवखणपर नारीनराण ऊरुण संसाण ॥७९॥
 मंडोचरखंडसरहि संतपूएहि हुयवहे हुणिए । सिज्जेइ चेदयवरो सिद्धपाओ मह स इन्हि ॥८०॥
 मह पुण जायइ विण्वे तो मंमारइ एस निन्भेत । भणइ कुमारो तहवि हु वराइयं भुं व लहु एयं ॥८१॥
 निपऊरुणं फणिय जेण मपप्येमि मंसखंडाइ । तो सो तोसयसगओभणइ इमं सोहु साहसिय ॥८२॥
 तुह सरिमाण अयेमे निगियणमेयं मए सपायरियं । ता मुअच्चिय एसा कुणमु लहुं जं तएभणियं ॥८३॥
 मह साहसिवरसिओ कुमरो ऊरुण मंसखंडाइ । करकंलियकत्ति उवकत्तिऊण जोगिस्स अप्पेइ ॥८४॥
 ता जाय तस्स सिद्धो चेदयराया भणेइ तो कुमरं । तुह साहिज्जेणं चिय एयस्स वंस अहं पत्तो ॥८५॥
 ती तुज्ज एम चेदो अहं तु तुह चेदयस्स चेदोत्ति । सुमरेय्यो कज्जे साहसयणधणिय । इय घोसुं ॥८६॥
 जाओ सो अहिसो जोईवि हु नव्वणेअणेऊण । संरोहणीए गारुडमंत दाउं च तस्स गओ ॥८७॥
 कुमरोवि घालरुल्लिओ अखलियल्लिओ तओ समुच्चलिओ । पत्तो निवस्स पात्ते दंसइ कलं, तओ रक्षा ॥
 मुडा फह कुमरेणं आणीया, कहइ सा जहादिहं । तो कुपरं आलोविअ अंकम्मि सगगायं भणइ ॥८९॥
 माणिंहेहि उवळं फह एयं खिल्लियं तए वच्छ ! । 'मुद्धि लहाविऊणं कहगुत्ति पयंपिएवि मए ? ॥९०॥
 तं चेव मज्झ प्राणा तं सरणमिमस्स मज्झ लोयस्स । नयरं रद्धं च इमं तुह कुसले कुसलमुच्चहइ ॥९१॥

अनः कङ्गारसरसितः कुमारः प्रभणति रे किमारवः । चाण्डालानामप्यनुगितो रमणीयधो वैदिकेनावि ॥ .
 मय भीतोऽपि खलु प्रभणति मा विष्णे कुरु गृणु मम वचनम् । बरलखणवरनारीनराणामूर्खणां मांसानाम् ॥
 अष्टोत्तरशतलघुर्हर्मन्प्रपूतैर्हुनवहे हुने । सिध्यति चेदकवर सिद्धप्रायो मन स इदानीम् ॥८०॥
 यदि पुनर्जायते विघ्नन्ततो मां मारयायेष निर्भान्तम् । भणति कुमारस्तथापि हि वराकं मुञ्च लघ्वेताम् ॥८१॥
 निजोर्धोः कृच्छ्वा येन समर्पयामि मांसखण्डानि । तत स तोषवशगतो मणतीदं साधु साहसिक ॥८२॥
 तत सदृशानामन्यभे निर्घृणभेनन्यया समाचरितम् । तस्मान्मुक्तेनैवा कुरु लघु वत्सया मणितम् ॥८३॥
 अथ साहसिकरसिकः कुमार ऊर्ध्वार्मासखण्डानि । करकलिनकर्तरीक उत्कृत्य योगिनेऽर्पयति ॥८४॥
 तावथावतन्त्य सिद्धश्चेदकराजो भणति ततः कुमारम् । तव साहाय्येनैवेतस्य वशमहं मातः ॥८५॥
 तस्मात्तवैव चेदोऽहं ॥ तव चेदस्य चेद इति । स्मर्तव्यः कथं साहसधनधनिक । इत्युत्तरवा ॥८६॥
 मातः सोऽदृश्योयोग्यवि खलु तद्ग्रहणपनीय । संरोहण्या गारुडमन्त्रं दत्त्वा च तस्मै गतः ॥८७॥
 कुमारोऽपि घालाकलितोऽप्यलितललितान्ततः समुच्चलितः । प्राप्नो नृपस्य पार्श्वे दर्शयति कन्यां, ततो राज्ञा ॥
 शृष्ट कथं कुमारिणीता, कथयति सा यथादृष्टम् । ततः कुमारमारोप्याद्धे सगर्दं मणति ॥८९॥
 माणिक्यैरुल्लः कथमेव प्रीतस्त्वया वरम् । । 'मुद्धि लम्भयित्वा कथय' इति प्रजल्पितेऽपि मया ! ॥९०॥
 इत्येव मम प्राणास्त्वं दारणमस्य मम लोकम् । भगरं राष्ट्रं चेदं तव कुसले कुसलमुद्धाति ॥९१॥

न य अंगंगीभावेण परिणएऽनन्तरिसजिणधम्म । जुत्तं मणुपत्तं सिवमु इक्खमं संसए विविं ॥९३॥
 अहवा जुत्ताजुत्तं जाणइ वच्छो तहावि नो तुमए । इय कायव्वं मह पट्ठणाए कइयावि, तो कुमरो ॥९४॥
 काऊण अंजलि मत्थयैम्मि जंपइ पमाणमाएसो । अह भणइ निवो कन्नं का सि तुमं कइव वसणमिं ॥९५॥
 सा नमिउं भणइ इहं कमलायरसेट्ठिणो अहं भूया । कमलमिगं नामेणं गममाणी उववणस्सतो ॥९६॥
 दिट्ठा तेण तओ मं करे गहेऊण गयणमुप्पइआ । पत्तो मसाणमज्जं विवत्तमिओ परं पुत्तिं ॥९७॥
 तुहदुसहविरहहुयवहजालोलिपलीवियाइं हिययाइं । पावंतु निव्वुइं मिट्ठिमयणवगस्स इव भणिउं ॥९८॥
 निम्बिच्चभिच्चसहिया विणिवेशिषमाणसा कुमारम्मि । तणुमित्तेणं कन्ना पट्ठिया पिउगिहं रत्ता ॥९९॥
 तं दइदूणं सहसा राहुविमुक्कं इंदुणो विवं । सिट्ठिमुहं विष्फुरियं सायगमवगुहंउं ततो ॥१००॥
 सविसेसं सम्माणिय ते निवभिचे विसज्जए सिट्ठी । जणणीपमुइजणेणवि हग्गिसेणाळिमिउं भणिआ ॥१०१॥
 वच्छे । तुहविरहानलसंतत्तमणेहिं दीणवयणेहिं । चउजामावि हु रयणी जामसहस्मावमा गर्मिया ॥१०२॥
 रोमंचंविषयगत्ता पपडंती कुमारगुणगणुकरिसं । सव्वं तं विचिंतं परिपुट्ठा सिट्ठिणो कइइ ॥१०३॥
 तो अवगयतच्चित्तो तं सिट्ठी भणइ तेण तुह वच्छे ! सकुडुंउवपरियणस्सवि मह जीवियनिव्विसेसाए ॥
 रक्खंतेणं पाणे जं विहियं तस्स नत्थि पडियारो । तो दापव्वाज्जस्सं तस्स तुमं होउ इय ताव ॥१०४॥
 रयणपडिपुण्णयालं पभापसमयम्मि दोइउं ततो । सिट्ठी कयप्पणामो संयुणइ नरेसरं एवं ॥१०५॥
 धन्नो सो एम जणो सुपुत्तपुंजोव्व नाह । जस्स तुमं । दुरियावहरणसंपयसंपायणजग्गिरो सययं ॥१०६॥

न चाङ्गाङ्गीभावेन परिणतेऽनन्यसदृशजिनधर्मे । युक्तं मनुजत्वं शिवमुखक्षमं संशये क्षेप्तुम् ॥९२॥
 अथवा युक्तायुक्तं जानाति वत्सस्तथापि नो त्वया । इति कर्तव्यं मम प्रार्थनया कदापि ततः कुमारः ॥९३॥
 कृत्वाऽङ्गलिं मस्तके जल्पति प्रमाणमादेशः । अथ भणति नृपः कन्यां काजसि त्वं कथं वा व्यसनमिदम् ॥९४॥
 सा नत्वा भणतीह कमलाकरश्रेष्ठिनोऽहं दुहिता । कमलश्रीनाम्ना रममाणोपवनस्यान्तः ॥९५॥
 दृष्टा तेन ततो मां करे गृहीत्वा गगनमुत्पतितः । प्राप्तः इमंशानमध्यं विज्ञापितमितः परं पूर्वम् ॥९६॥
 त्वद्विदुःसहविरहदुतयहज्जालालीप्रदीपितानि हृदयानि । प्राप्नुवन्तु निर्वृतिं श्रेष्ठित्वजनवर्गस्येति भणित्वा ॥
 निर्भृत्यभृत्यसहिता विनिवेशितमानसा कुमारे । तनुमात्रेण कन्यां प्रस्थापिता पितृगृहे राज्ञा ॥९८॥
 तां दृष्ट्वा सहसा राहुविमुक्ताभिवेन्दोर्विन्धुम् । श्रेष्ठिमुखं विस्फुरितं सादरमवगुह्य ततः ॥९९॥
 सविशेषं सम्मान्य तान् नृप्रभृत्यान् विदुजति श्रेष्ठी । जननीप्रमुखजनेनापि हृषेणालिङ्ग्य भणिता ॥१००॥
 वत्से ! त्वद्विरहानलसंतप्तमनोभिदनिवदनेनः । चतुर्यामापि खलु रजनिर्यामसहस्रां पमा गमिता ॥१०१॥
 रोमान्वाञ्छितगात्रा प्रकटयन्ती कुमारगुणगणोत्कर्षम् । सर्वं तं वृत्तान्तं परिपृष्टा श्रेष्ठिनं कथयति ॥१०२॥
 ततोऽगगतचिन्तां श्रेष्ठी भणति तेन तव वत्से ! । सकुटुम्बपरिजनस्यापि मम जीवितनिर्विघ्नपायाः ॥१०३॥
 रक्षता प्राणान् यद्विहितं तस्य नास्ति प्रतिकारः । ततो दातव्याऽवश्यं तस्मै त्वं भवत्विति तावत् ॥१०४॥
 रत्नपरिपूर्णम्यालं प्रभातमभये दैकित्वा ततः । श्रेष्ठी कृतपणामः संस्तौति नरेश्वरमेवम् ॥१०५॥

पद्मानवि धनतमो पटु ! तं एषण पुनरप्येन । देवण य मनुषाणं च चित्तवमकारचरिण ॥१०७॥
 विजयिष्यं त्वा इमं तुम ए नियदिष्टिगोचरं पत्ता । मज्ज दया ए धृया मह गेहे परमिया मति ॥१०८॥
 सा य कुमारं काऊग माणसे तत्त्व नाह ! मंपचा । इय विपलंभिया ए विम ए को तीह आएसो ? ॥
 तो हसितं भणइ निवो एमा कुमारवरोहगेहम्पि । जावज्जीवं निवमउ मवणिया सुधिरल्लगम्पि ॥११०॥
 भणितं महापसायं कयसम्मानो ममुद्धिओ मिट्ठी । अह अघया कुमारो तुरण वाहिनमो बाहि ॥१११॥
 निमुणइ अवंदरवं पटुनानारीण तूरवमुहने । विच्छइ य मुमुल्लुगुल्लमउपमंजादयं इतं ॥११२॥
 जेपाणं, तो जेपउ नाऊणं नूरसरविसेसेण । अदिदृष्टा कथेमा, कि जीवंति दहिम्मंति ॥११३॥
 तो निपपुरितं संपेसिऊण कुमरो कदावए ताण । मा मयं दरह इयं जा पउंजामि मंतमहं ॥११४॥
 तो अमपवुद्धितुल्लं एयं मुणिऊण विमिहया जाव । चिट्ठंति तार कुमरो तुमिय तम्मंतिर्य पणो ॥११५॥
 ततो गालहमंतेण मल्लिवभिमतंऊण जहविहिणा । सपचुत्तुपडि पटया मा दृष्टा अमयमित्त ॥११६॥
 ददं पुरजो कुमरं रूपेण सुरवं मयणसरविद्धा । को एमा कम्ममुओ किच इयं पुण्णिओ मीणा ॥११७॥
 तं चैव पत्तोयेनी जा विद्धइ अणिमिया तमो मंती । नयमारो तीए पिया कुमरं एउ जेए एवे ॥११८॥
 धमा सा पुण्णुकरिमिनिमिया तिहुयणेवि तुह जणणी । जाइ पणुओ मि तुयं दीणुदण्णिउकूळिओ ॥
 धम्मपरा कमलमिरी जीसेज्जन्हे इमं पवन्नाए । पाणपरिचाणउए सरणं ते चैव संजामो ॥१२०॥

धन्यः स एष जनः सुपुण्यपुत्र इव नाथ ! यस्य स्वर्ग । कुरितापहरणैर्यथादातृणां कुरिता मयन ॥१०६॥
 धन्यानामपि धन्यतमः प्रभो ! स्वमेतेन पुनरप्येन । देवानां च मनुजानां च वित्तवमकारचरिणेन ॥१०७॥
 विजययितव्यं विद्मः स्वया निजदिष्टिगोचरं माता । मयि दयया दुरिता मय गेहे प्रवेशिता शक्ति ॥१०८॥
 सा च कुमारं कृत्वा मानसे तत्र नाथ ! संप्राप्ता । इति विपलंभिताया विषये कल्पमया आदेशः ॥१०९॥
 ततो हसित्वा मयाति नृप एषा कुमारावरोहगेहे । यावज्जीवं निवसतु समाहिता सुधिराल्लये ॥११०॥
 भणित्वा महापसादं कृतमम्मानः समुत्थितः । भेष्टी । अथान्धा कुमारमुत्सृज्यात् बाहयन् ददिः ॥१११॥
 दृष्टोत्पापान्दरवं पटुनानारीणां तूरवमुत्तरम् । परवति च मुमुल्लुगुल्लमल्लकपयंशितकायम् ॥११२॥
 साधयानं, ततो जहानि शाखा तूरसरविसेषेण । अदिदृष्टा कथिषा, किं जीवन्ती भवन्ति ॥११३॥
 ततो निजपुत्रं संप्रप्य कुमारः कदापयति तान् । मा मयं ददति इदं यावत्पुत्रे मन्त्रमत्तम् ॥११४॥
 ततोऽमृतदृष्टिपुष्पमत्तम् शुभा धिम्मिया यावत् । विट्ठति तद्वत्कुमारस्वरिणं तस्मादन्विह माप्स्य ॥११५॥
 ततो गालहमन्त्रेण मल्लिमभिमतस्य यथाविधि । सपचुत्तुकेः पटया सोल्लिख्यमुत्सृजेह ॥११६॥
 दृष्ट्वा पुरतः कुमारं रूपेण सुगमिव मदनदाविद्धा । क एव कस्य ह्यनः, किमेवं दृष्टव्या ॥११७॥
 तमेव प्रसोकमाना यावत्तिष्ठत्यनिविधा ततो मन्त्री । नयमारम्भयाः विना कुमरं मयि जन्मयेदम् ॥११८॥
 धन्या सा पुण्योक्तनिर्मिता विधुयनेद्वी तत्र जननी । कथा समुत्पद्यते स्वं दीनेऽहोदयदुल्लेखेन ॥११९॥
 धन्यतया कमलार्धमया अवस्थाविधा मयत्तया । पाणपरिचाणने दारणं स्वमेव संजाम ॥१२०॥

तो लज्जानयनयो मंति आपुच्छितं गओ कुमरो । तेहि चिय तुरेहि बद्धावगमि रज्जो
 तेहि चिय वयगेहि उवगिज्जेतेसु मंगलसण्णु । बद्धावनेसु पङ्कमं तु अन्नन्नोपणु ॥१२२॥
 मञ्जुत्तवि सामन्नाइ तीए धूयाए तह य सेनुत्तो । संपत्तो नरवदमंदिरमि नयमारमंतिरो ॥१२३॥
 शया ने तह द्दुष्टं जाव विपक्वेइ किं किमेयेति । पडिहारमूओ तो पणमइ मंती निरुत्ताइ ॥१२४॥
 उच्चिरामणे निविट्ठो आभट्ठो नरवरेण अह भणइ । रोमंचकंचुइज्जंतसव्यगतो पुणो नमि ॥१२५॥
 वणमया जं किर नयि आवई तैपि तुह सुपुत्तेण । कयमच्चडा नरंसग ! वयणं अरुत्ताइ ॥१२६॥
 इय उच्चिरविजं सच्चं वित्तं चित्तेन चित्तरेण तं कहिउं । विज्जवइ मञ्जु धूया संपइ कुमारउ दूरमि ॥१२७॥
 उच्चिरमं नेय टाउं अमरसरणहारमयपीया । जह तीए भयं न हवइ कुणमु पसायं तदा सयं ॥१२८॥
 शया ने पडिबल्लिर सोइमज्जामि मुकुविभूइए । कपलाविमलसिरीणं पाणी गादाए कुमरो ॥१२९॥
 निजमुदवत्तुमरेओ तो ताहि ममे गमेइ दिगहाइ । निजधम्मं कुत्तंओ धुत्तंओ पंदिरेहि ॥१३०॥
 अरुत्ता नमिओ आरुत्तांतास्माओ साइसा । तं अहिसिगइ रज्जो मयं च सान्नुपणिएण ॥१३१॥
 देवइ इत्तं देवमोहाइमुमगाधुनिं । समभावभावियया विहिण्ण पाणे पण्णिएण ॥१३२॥
 अरुत्ता अरुत्तां गोइदुसाइमि उगमरेहि । साइल्लिएण पुत्ताएयेति मुमियम मुमियम ॥१३३॥
 ने अरुत्ता मंती इत्ताएण जाणे पुत्ता । साइनि अदिट्ठो कोवि तत्तां मुगइ जग्गी ॥१३४॥
 ने अरुत्ता अरुत्तां विओ गोइभणइ पट्ट ! चोरो । दिट्ठीए गोपरे कोवि नेइ किमंतामि नरो

कोवि उवाचो न तस्य देव ! गहणे न तस्स जो विहिओ । भणइ निवो संपयमविश्येव अहं तमाणेमि ॥
 चेदयाओ तवखणमाणावेऊण पत्यओ बाहं । बद्धं दंसइ तेसिं तं चोरं पुच्छइ तहेयं ॥१३७॥
 न सुमंतो दीममि स भणइ ओसोयणीए विज्जाए । सोबाविऊण लोयं मुसेमि सिच्छाए घरसारं ॥
 या जंपइ मोसं एसिं अप्पेसु, भणइ सो देव ! । जेण अहं आणीओ मांसं सव्वेपि तेणेव ॥१३९॥
 आसि मए हरियं भंडायारमि तुम्ह तं दवियं । आणेऊण मए चिय सदिं, तत्तो य आगंतुं ॥१४०॥
 दारिओ पयंसइ सुवन्नवथाइकथुसंयाओ । भंडागारं तर्पणं च सव्वेपि पूरतो ॥१४१॥
 इमा दीसइ, देवो तस्य पमाणं, तओ निवो भणइ । वणिपाण अप्पहइमं तो भणिया तेवि नियनिययं ॥
 हेउं भणंति तिहुएणअच्छेयचरियहरियजयदुरिय ! । अम्हं पुच्चोदयजीविण तं जीव चिरकालं ॥
 इ पंचंगपणामं काऊणं निग्गएसु पउरेसु । जंपइ सो विज्जासिद्धतक्करो जोडिहं, हत्थे ॥१४४॥
 पट्ट ! पमरियउम्भडपपायवणेण अकूनंय्व । उक्खिखविप इहाणीओ विवसो सुहकम्मजोएण ॥१४५॥
 हं च सयलकल्याणकुलहंरं तुम्ह चरणकमलपुंयं । इत्तो जं मह जोगं तेण पमायं कुणउ देवो ॥१४६॥
 यावि भणइ कल्याणकुलहंरं हांसु एस आपसो । सव्वन्नुभासियाइं सुणिऊणं अणुद्विऊणं च ॥१४७॥
 गः मह दिससु ताईं राया तो कइइ दुविदजिणपम्मं । अहं सुयपुंयं एयं मज्झ, पुरा इय विचिंततो ॥
 मायज इतरणो पुंय्वमवडभत्यसरियमुत्तयो । पडिबज्जइ पव्वज्जं देवयउवणीयमुणिमिगो ॥१४९॥

तस्मैवैयति नगरारसिकं नृप. सोऽपि भणति प्रभो । चौरः १ दृष्टेगोचरे कोऽपि नैति किमहं करोमि ततः ॥
 कोऽप्युपयः नास्ति देव ! अदृष्टेन तस्य यो विहितः । भणति नृपः सांप्रतमप्यत्र बाहं समानयामि ॥१३९॥
 श्रेष्ठकाम् तत्क्षणमानाय्य प्रस्थतो बाहौ । बद्धं दर्शयति तेभ्यस्तं चौरं पृच्छति तथैतन् ॥१३७॥
 न मुष्णन् दृश्यसे, स मणत्यवस्थापन्या विधया । स्वापयित्वा लोकं मुष्णामि स्वेच्छया गृहसारम् ॥१३८॥
 ना जल्पति मोषमेभ्योऽर्षय, भणति हा देव ! । येनाहमानीतो मोषः सर्वोऽपि तेनैव ॥१३९॥
 आसीन्मया हृतो भाण्डागारे तव स स्थापितः । आनीय मयैव सार्धं, ततश्चागत्य ॥१४०॥
 भाण्डागारिकः प्रनृणति सुवर्णवस्त्रादिवस्तुसंपात । भाण्डागारं तस्माद्गणं च सर्वमपि पूरयन् ॥१४१॥
 हसा दृश्यते, देवस्तत्र प्रमाणम्, ततो नृपो भणति । वणिग्भ्योऽर्षयेभं ततो भणितास्तेऽपि निजनिनम् ॥
 हीना मणन्ति त्रिमुयनाश्रयचरितहनजगद्दुरित ! । अस्माकं पुण्योदयजीवितेन, त्वं जीव चिरकालम् ॥
 य पश्चाद्गणामं कृत्वा निर्गन्तेषु पारेषु । जल्पन्ति स विद्यासिद्धतक्करो योजयित्वा हस्ती ॥१४४॥
 व प्रभो ! प्रसूतोद्भूतपतापपवनेनार्कतुलमिव । उत्तिप्येहानीतो विवशः शुभकर्मयोगेण ॥१४५॥
 हं च सकलकल्याणकुलहंरं तव चरणकमलपुंगवम् । इतो यद् भव योग्यं तेन प्रसादं करोतु देवः ॥१४६॥
 जापि भणति कल्याणकुलहंरं भवैव आदेशः । सर्वजगापितानि श्रुत्वाऽनुष्ठाय च ॥१४७॥
 णति मे दिश तानि राजा ततः कथयति द्विविधनिनघर्मम् । अथ श्रुतपूर्वमेतन्मया पुरेति विचिन्तयन् ॥
 जातजातिस्मरणः पूर्वभवाम्यस्मत्स्मृतसूत्रार्थः । प्रतिपद्यते प्रमन्यां देवतोपनोतश्रुतिनिष्ठः ॥१४९॥

अह राया रोमंचियगत्तो मिहासणाउ उट्टेउं । ति पयाहिणीकरेउं पणमिय परमाए भत्तीए ॥१५॥
 उचियासणे निवेसिय पुच्छइ कह नाह । तिहुयणच्छरियं । इय पहुणा आयरियं, जाईसरणाउ ।
 आपुच्छिय नरनाहं चिहरिय अबुज्जओ गओ मोक्खं । राया य तत्थ देसे पभावए निगमपं धम्मं ॥१६॥
 तथा;—

जगसंमरेण विणा होउं वसे मह सचकरचक्रं । इय परिभावि य आइमइ चेडयं रायवाडीए ॥१७॥
 डिंडीरपिंडपंडुरपुंडरीयं तं धरेसु-मज्झवरि । गणद्विपदिच्चरुवो तेणावि कए जहादिट्ठे ॥१८॥
 तो चोरवइपरे तह इमम्मि कहियम्मि चारपुरिसेहिं । सीमाज्जा नरवड्ढो सज्जे ते सेवभावना ॥१९॥
 इत्थं सज्जत्य समन्यरात्थिवा मन्यएण तत्साणं । सोऊण तप्पभावं धरंति धीराच्च विगएण ॥२०॥
 पसरियरावदुसरो अबमारियदरियमजुतमविसरो । वित्थरियकमलकोसो हयदोसो सइ सो मूरो ॥२१॥
 मंगलउरनपराओ समागओ चउरवयणअभिहाणो । जयसीहरायपंसियदूओ अह अमया तस्म ॥२२॥
 अत्थाणसभाए संतिपत्सु सिरिविजयचंद्रायस्म । दंसइ रायाएमं पडिहारपवेसिओ सोवि ॥२३॥
 उट्टेऊणं राया दोहिबि हरयेहिं गिण्हऊण तयं । आरोविऊण सीसे वाविपं सिहासणे ततो ॥२४॥
 बिम्भियदियएण समं अत्थाणगएण सव्वओएण । पंचंगं पणिवायं काउं चित्तूण वाए ॥२५॥
 तथा;—

मिरिपंगवउरनपराओ जपमीइनराहिबो मुविस्त्ताओ । सिरिहत्थिणउरनयरे पयावमंतेनिपणं ॥
 मिरिविजयचंद्रनिहं सापरमचगूहिउं पणयसारं । हियपगयं सज्जभावं सगगयं किपि पयरे ॥२६॥

जायंति आवयं पावित्रं गम्या विसान्तरिद्धिता । र्वाणोवि होह भवद्दी महत्तुह्यन्तरालो ॥१६४॥
मात्रगयावि गम्या दामद्वारेण न होति न्योपुस्त । वंधपवधावि गया सिरि गया रायभवणे ॥१६५॥
विमयागम्यागणवि वस्त । तप विहारीकयमुरेण । सचविपमिमं मन्त्रे रज्जमिरि अणुर्येतेण ॥१६६॥
किन्तु गुणंममवि तुग्ग रापमिरपरिपसातणसमिद्धि । ईसाइव सवणाणं नयणां नदंति मह हियं ॥१६७॥
विश्व ।

तुर्यावहारपुण्यं सत्त्वय गयेमिभोवि नो दिहो । नो तुहविरहदुयासो पञ्चालिओ मह मणुज्जाणे ॥१६८॥
ददं तेण ममो सं मुहपदाविषं पणामकुमुमिद्धं । निम्मयपुष्पफलदं विरेपवरभूरुहसमिद्धं ॥१६९॥

विश्व ।
तुग्ग विभोए निव ! निरन्पुरजणो जणवओ जणविग्गो । ज कहिंउपि न सीरह दुहमणुएव अज्जवि प ॥
तुहविरहपायराए जणणीए नयणवारिपूरेण । पञ्चजम्भओ अपंदे वरिसविभो दुवत्तवविपाए ॥१७१॥
मय पुण आहीए याही तह आहिअ मह सरिरे । जह तं चयंति पाणा सालहु दंसहि अप्पाणं ॥१७२॥
इय सेहं यायंतो सगगायं न्योपणंमुकुमुमेहि । जणयनिपहत्पलिहियत्तरेणु पूयं निम्मव ॥१७३॥
भणइ प किर जणयाई जाएहि मुएहि हुंति मुहियां । तं विवरीयं जायं मइ जाए मज्झ जणयाण ॥
नो नयसारणमुहं मंनिजणं पुण्डिऊण सुमुहुत्ते । विमलसिरिए पुणं गुलोयणं ठाविंउ रज्जे ॥१७५॥
रज्जम्भ बाहं तह नयसारं ठाविंउं ममंति । संसाए पत्थाणे ठिओं बहि सोहणमुहुत्ते ॥१७६॥

श्रीविजयचन्द्रनृपति सादरमनुग्रह प्रणमसारम् । हृदयमनं सद्वाचं सगद्गदं किमपि प्रकटयति ॥१६९॥
जायन् आवदं प्राप्यपि गुरवो विद्यालक्ष्यः । क्षीणोऽपि मवाति जलधिधलन्महाकल्लोलः ॥१६४॥
आपद्ना अपि गुरवो दास्यम्यानं न मवाति लोपस्य । बन्धमपला अपि गजा । धियं गता राजमवनेषु ॥
विपदावस्थानेनापि वस्त । स्वया किङ्करीवृत्तमुरेण । सत्यापितमिदं सर्वं राज्यधियमनुभवतां ॥१६९॥
किन्तु शृंगवत्तोऽपि तव राजसिरोधृत्तासमसमृद्धिम् । ईष्येयव ध्वजयोर्नयने नाटयतो मम हृदयम् ॥१६७॥
सुरगापदारपूर्वं सर्वत्र गंवितोऽपि नो हृष्टः । सनन्धद्विरहदृताद्यः प्रञ्चलितो मम मनउघाने ॥१६८॥
दग्धे तेन सनन्तत् सुखपदाविषं पनादाकुमुमकम् । निमलपुण्यकलादयं विवेकवरमूहसमृद्धम् ॥१६९॥
सर्व विद्योगे नृप ! नृपतिपुरजने जनपदो जननीवर्गः । यत्कथयितुमपि न शक्यते दुःखमनुभवत्यप्यापि च ॥
स्वद्विरहकान्तया मनन्या नयनवारिपूरेण । प्रलयजलशोऽकाण्डे वर्षितो दुःखतप्तया ॥१७१॥
संमति पुनराधिना व्याधिसुखादिहो मम शरिरे । यथा तत्त्यजन्ति प्राणास्तस्माद्दुःखदुर्वात्मानम् ॥१७२॥
इति लेवं बाचयन् सगद्गदं लोचनाधुकुमुमेः । जनकनिग्रहस्तल्लिखिताशरेषु पूजामिव निर्मापयति ॥१७३॥
भणति च किं जनकानि जातं सुतेभवन्ति सुसितानि । तद्विपरीतं जातं मयि जाते मम जनकयोः ॥१७४॥
ततो नयसारप्रमुखं मन्त्रिजनं पृष्ट्वा सुमुहूर्ते । विमलश्रियाः पुत्रं गुलोचनं स्थापयित्वा राज्ये ॥१७५॥
राज्यस्य बाहकं तथा नयसारं स्थापयित्वा महामन्त्रिणम् । संध्यायां प्रस्थाने स्थितो बहिः शोभनमुहूर्ते ॥

अंतरेण सहिओ कइवरहंतुरयकरिसहस्सेहि । संचलिओ चालंतो सहस्रहस्तां सोस्त ॥१३॥
 निपत्त्यानयचपरमाद्धो नरवरेण परिकइ । तज्वेलं चिय जपसीरनिवणो चेदओ ॥१४॥
 नं सोउं सो सहसा मुको रोगेहि अमयसिचोव्व । माइ न अंगे जणणीवि परियणो जगत्तये ॥१५॥
 संनाणिऊज तेणं विसज्जिओ विजयचंदनरवणो । ते सो साइ ततो य ऊसुपत्ते परिकइ ॥१६॥
 चेदयरयडियमनो गामागरनगरपरिमंडियं वसुहं । वोलेतो सो वचइ ठाणे ठाणे पडिचनो ॥१७॥
 रायईणमुवायननेगुगणरायरायविचाइ । ठावैतो भंजंतो दण्णमणेगाण सुहाण ॥१८॥
 पडनगरं पडगामं पायं निणमंदिरां पूयंतो । निचाइ उदरंतो सम्मानंतो समणपम्मे ॥१९॥
 निपनिउचउंगचनूमचारपविचभूमिभागाए । संपत्तो सीमाए कमेण बेसस सो तणो ॥२०॥
 चेदयमुदेम पयं जयसिइनराहिं भणावेइ । जइ काऊण पतायं मइ पघोणी न कायया ॥२१॥
 आदिमदेइनामो मग्गममेण पुणोवि पभविमु । रोगत्ति तओ तेणवि तं पडिबज्जिणु नयन्नि ॥२२॥
 इमोशानिगोसं दिओ सचिवाउ नायरजणाणं । तेहिवि निपमत्तीए पारदो सो सत्तरपओ ॥२३॥
 यथाहि—

यथाहिनिमिपनिपयामररथं हुमुपरमणीयं । रमणीयरपणमात्तादिइयररवंदुरामणे ॥२४॥
 दाम्पत्यपदुववापमचमाइरगोशरमणितणं । जणमंहुलरत्त्यामुहपुरसुंदरिविदिपपरमेयं ॥२५॥
 वेदामुह्मन्मुमनमुमननवननचणोमोइ । ओशविपगुरसुंदरिसुंदरिपारदकमइ ॥२६॥

अन्तर्गुह सौम्य कथितवचनगद्यरिमहसिः । संचलितध्यानयन् सावयगहसाणि लोकम् ॥२७॥
 रिक्कण्ठकण्ठेइकराओ नारोण परिययनि । तद्वेवमेव जयसिहनूपनये चेदको गम्भा ॥२८॥
 सत्तु कण्ठ व इदमा मुक्तो रोगिमनमिक्क इव । मानि नाहे जणव्यवि पवित्रो वनपवनम् ॥२९॥
 कण्ठव्व केरं विन्देओ विववन्दनरनये । तत्त स कथयति तनधोसुपुण्वं परित्याय ॥३०॥
 चेदकण्ठेइअमो म्वाधममररविमिगिरां वगुत्ताम् । अनिकामन् स वज्जति म्वाधे म्वाधे मरीचम् ॥३१॥
 इत्थेइमिन्नुवचनवरेकमगगगविध्यानि । म्वाधयन् भजन् इयमेनेकेवां सुमशानाम् ॥३२॥
 इत्थेइमिन्नुवचनवरेकमगगगविध्यानि । म्वाधयन् भजन् इयमेनेकेवां सुमशानाम् ॥३३॥
 निरिक्कण्ठकण्ठेइकराओ नारोण परिययनि । तद्वेवमेव जयसिहनूपनये चेदको गम्भा ॥३४॥
 सत्तु कण्ठ व इदमा मुक्तो रोगिमनमिक्क इव । मानि नाहे जणव्यवि पवित्रो वनपवनम् ॥३५॥
 कण्ठव्व केरं विन्देओ विववन्दनरनये । तत्त स कथयति तनधोसुपुण्वं परित्याय ॥३६॥
 चेदकण्ठेइअमो म्वाधममररविमिगिरां वगुत्ताम् । अनिकामन् स वज्जति म्वाधे म्वाधे मरीचम् ॥३७॥
 इत्थेइमिन्नुवचनवरेकमगगगविध्यानि । म्वाधयन् भजन् इयमेनेकेवां सुमशानाम् ॥३८॥
 इत्थेइमिन्नुवचनवरेकमगगगविध्यानि । म्वाधयन् भजन् इयमेनेकेवां सुमशानाम् ॥३९॥
 निरिक्कण्ठकण्ठेइकराओ नारोण परिययनि । तद्वेवमेव जयसिहनूपनये चेदको गम्भा ॥४०॥
 सत्तु कण्ठ व इदमा मुक्तो रोगिमनमिक्क इव । मानि नाहे जणव्यवि पवित्रो वनपवनम् ॥४१॥
 कण्ठव्व केरं विन्देओ विववन्दनरनये । तत्त स कथयति तनधोसुपुण्वं परित्याय ॥४२॥
 चेदकण्ठेइअमो म्वाधममररविमिगिरां वगुत्ताम् । अनिकामन् स वज्जति म्वाधे म्वाधे मरीचम् ॥४३॥
 इत्थेइमिन्नुवचनवरेकमगगगविध्यानि । म्वाधयन् भजन् इयमेनेकेवां सुमशानाम् ॥४४॥
 इत्थेइमिन्नुवचनवरेकमगगगविध्यानि । म्वाधयन् भजन् इयमेनेकेवां सुमशानाम् ॥४५॥
 निरिक्कण्ठकण्ठेइकराओ नारोण परिययनि । तद्वेवमेव जयसिहनूपनये चेदको गम्भा ॥४६॥
 सत्तु कण्ठ व इदमा मुक्तो रोगिमनमिक्क इव । मानि नाहे जणव्यवि पवित्रो वनपवनम् ॥४७॥
 कण्ठव्व केरं विन्देओ विववन्दनरनये । तत्त स कथयति तनधोसुपुण्वं परित्याय ॥४८॥
 चेदकण्ठेइअमो म्वाधममररविमिगिरां वगुत्ताम् । अनिकामन् स वज्जति म्वाधे म्वाधे मरीचम् ॥४९॥
 इत्थेइमिन्नुवचनवरेकमगगगविध्यानि । म्वाधयन् भजन् इयमेनेकेवां सुमशानाम् ॥५०॥

दृष्टपरदारविरहयमुत्ताहलरेणुसत्त्वियपर्वधं । बंधवहसुंकरिमुकलोयआसीसरवमुहलं ॥१९१॥
 ए परमूसवभूयं पविसिय नयरं निवो विजयचंद्रो । जहसीहमहारायं पणमइ जणणिपि सकलत्तो ॥१९२॥
 नियविरहतवियदेहं हरिसंसुजलेण निव्वनोव्व । आलिगिय निवसंतं धराए सिंहासणे ठवइ ॥१९३॥
 अन्नोन्नममंदाणंदमंदिरा जाव ठेति खणमेगं । रोमंचंचियगत्ता ता समयनियेयओ पइइ ॥१९४॥
 अयगाहिऊण जलहिं लहिं उदयायलम्मि अम्भुदयं । वियसावियकमलवणो सच्चुवरिठिओ रवी जयइ ॥
 समयपाणुगयं वयणं सरिसं निवविजयचंद्रचरियस्स । पडियंति कणयन्त्रखं दावइ वंदिस्स नरनाहो ॥
 एत्तो य सावएहिं विन्नतं जिणहरेसु सज्जेसु । णवणवलिपूयपभिइ निर्णेचं जं जहा इहं ॥१९७॥
 आसवे जिणभवणे देवे वंदेति दोवि नरनाहा । भंडारियं भणति य अट्ठवि अट्ठाहिपादिवस्से ॥१९८॥
 मणंति सावया जं दव्वं घणसारपुसिणमार्इयं । दावंति य जं किविचित्तय विव्वो न कायव्वो ॥१९९॥
 समयमहोयहिमूरीण पायकमलं नमंसिउं इति । नियभवणे भुंजति य सपरियणा परमपीइए ॥२००॥
 अइ पत्थावे कहिओ सुयवुत्तंतो निवस्स पुट्ठेण । मइघणसचिेवण तओ जवसिहनिवो भणइ तणयं ॥२०१॥
 तइ वच्छ । पुइइपालनभरघरणपुरंधरम्मि निधितो । पुव्वपुरिसाणुचिचं संपइ मगं एवज्जामि ॥२०२॥
 तौ विजयचंद्राया उट्ठेजं जणयपायवीढम्मि । विणियेसिउत्तिपंगो सगगयं भणइ पत्तिऊण ॥२०३॥
 घरिमाइं कइवि नियपायकमलरेणूए मज्झ भालयलं । ताय ! पवित्रीकाऊं उचियेपि इमं विहेयव्वं ॥२०४॥
 एवमसगाइपरमवि पुत्तं संघोहिऊणं शुत्तीहिं । पीइमईए सहिओ कइवयसामंतमंतिभुओ ॥२०५॥

हृद्गृहद्वारविरचितमुक्ताफलरेणुस्त्वस्तिकमवन्धम् । बन्धवपशुल्कपरिमुक्तलोकाधीरवमुत्तरम् ॥१९१॥
 इति परमेस्त्ववभूतं प्रविश्य नगरं नृपो विजयचन्द्रः । जयसिंहमहाराजं प्रणमति जननीमपि सकलम् ॥१९२॥
 निजविरहतसद्वेहं हर्षाश्रुजलेन निर्वापयन्निव । आलिङ्ग्य निवसन्तं धरायां सिंहासने स्थापयति ॥१९३॥
 अन्योन्यममन्दानन्दमन्दिराणि यावत्तिष्ठन्ति क्षणमेकम् । रोमाघातितगात्रास्तावत्तमयनिवेदकः पठति ॥१९४॥
 अवगाह्य जलधिं लब्ध्वाऽद्याचलेऽम्भुदयम् । विकसितकमल(ला)वनः सर्वस्वोपरिष्मृतो रतिर्मयति ॥१९५॥
 समयानुगतं वचनं सदृशं नृपविजयचन्द्रचरितस्य । पठितमिति कनकलसं द्रुपयति बन्दिने नरनाथः ॥१९६॥
 इतश्च श्रावकैर्विश्रितं जिनगृहेषु सर्वेषु । स्नपनवलिपूजाप्रभृति निष्पद्ये यद् यथेष्टम् ॥१९७॥
 आसते जिनमयने देवान् बन्देते द्वावपि नरनाथौ । भाण्डागारिकं भगतश्च अष्टाप्यष्टाहिकादिवसान् ॥१९८॥
 मार्गयन्ति श्रावका यद् द्रव्यं घनसारपुसणादिकम् । दापयन्ति च वन् किञ्चिदपि तत्र बिलम्बो न कर्तव्यः ॥
 समयमहोदधिगूरीणां पादकमलं नमसिर्वचनैः । निजमवने भुञ्जाने च सपरिजनं परमधीत्या ॥२००॥
 अथ प्रस्तावे कथितः सुतवृत्तान्तो नृपाय शृण्वेन । मतिघनसचिवेन ततो जयसिंहनृपो भणति तनयम् ॥२०१॥
 त्वयि वन्तः । शृषीवीपालनभरघरणपुरन्धरे निधिनतः । पूर्वपुरयानुचिर्णं संपति मार्गं मय्ये ॥२०२॥
 ततो विजयचन्द्रान् उत्थाय अनश्वपदधिरे । विनिवेशितोत्तमाङ्गः सगद्गदं भणति प्रसन्न ॥२०३॥
 वर्षाणि कल्पानि निजपादकमलरेणवा मम भालतलम् । तान् ! पवित्रीकृत्योचितमर्पादं विधानम्वम् ॥२०४॥

मन्त्रे वि दृक्त्वधीः मन्त्रे वि मुदेमिणो फुटं जीवा । ता प्यावत्यगयं मिदुणमिणं इय पपटं ॥२१९॥
विमपातेवाप मुदे मारु पपटं महावि नाहस्य । कद ददृमिमं जाया विसपसु परमुहा बुद्धी ? ॥२२०॥
मरपतिभवायः—

हमणनाणमणं विरियमणं महा सुदमणं । परमयेण मरुवं जीवाण इमं, तहावि इमे ॥२२१॥
विमपिवासाप्यामाकमन्या इह भवे-अमाइमि । सैपायणत्यमेसि विसयाण राहति दुक्खाइं ॥२२२॥
आपंति पुण महाविदकम्माइ इवे कयावि कम्मावि । दान्दिदुहाणं अमेसि जाइ पुण जम्मो ॥२२३॥
तो तेमि परिभोगे कदूकदुपणेव सुदन्ते । भुंजंनो बहु मधइ विसयपिवासां पपटंति ॥ २२४ ॥
अद वहवि धणाभावे पण्डणिविगटेण भुति नो विमया । तो तद्विचतामद्वियहियभो दुखं गमइ कालं ॥
उचते चः—

“अमाप्ताः संकल्पे प्राप्ता दपेण विमया विरहे । तस्यन्ति अरयन्ति प्राप्सन्ति प्राणितं विषयाः ॥”
नय मरइ विमयनहा विरपि संमविपसु विमयसु । अमयमनोदरेसुवि विससभो बहए गिद्धी ॥२२६॥
उचते चः—

“ न जातु कामं कामानामुपभोगेन शाम्यति । इति कृष्णकर्मव भूय एवाभिवर्धते ॥ ”
विमपिवासा य इमा रागो अणुहृदसु विसपसु । पट्टिहृदेषु दोसो जीवाण मोहवसयाण ॥२२७॥
रागदोसा य दुणो कम्मस्य निवपणं पुवं हूति । कम्मोदण जीवो पावइ दुक्खं भवे घोरं ॥२२८॥
एवं विमपिवासा इपरलोउम्भवाण दुक्खाण । परमे कारणमेसा य ओवणे मंदसत्तेहि ॥२२९॥
नो निज्जेडं सरका, इमे तु पुदंदिपि मिदुणमेयाए । एवं विचारबहुलं विहितं तो तेणिमं भणियं ॥२३०॥

सर्वेऽपि दुःखभीरव सर्वेऽपि सुखिणिः स्फुटं जीवाः । तस्मादेतदवस्थागतं मिथुनमिदमिति प्रवर्तमानम् ॥२१९॥
विमपातेवायां भुयं कथयति प्रकटं तथापि नायस्य । कथं दृष्टेनं जाता विषयेषु परादमुता बुद्धिः ॥२२०॥
दर्शनज्ञानमनन्तं वीर्यमनन्तं तथा सुखमनन्तम् । परमार्थेन स्वरूपं नीवानामिदम्, तथापिमे ॥२२१॥
विषयविवासायामाकश्रिंथा इह भवेऽनादौ । सैपादनायमेवां विषयाणां सहन्ते दुःखावि ॥२२२॥
जायन्ते पुनस्तथाविधकर्मण इमे कदापि कम्मापि । दारिद्र्यदुःखार्तानामन्येषां याति पुनर्जन्म ॥२२३॥
तन्मन्त्रेण परिभोगे कदूकदुपण इव सुखलेशम् । भुञ्जानो बहु मन्यते विषयविवासां प्रवर्तमानाम् ॥२२४॥
अथ कथमपि धनमात्रे प्रणयिनीविरहेण भवन्ति नो विषयाः । ततस्तथिन्ताशाल्यितदृदयो दुःखे गमयति काकम् ॥
नय शाम्यन्ति विषयवृत्त्यां चिरमपि संमविनेषु विषयेषु । अतिशयमनोदरेष्वपि विशेषतो वर्धते गृद्धिः ॥२२५॥
विषयविवासा येन रागोऽनुकूलेषु विषयेषु । प्रतिकूलेषु द्वेषो जीवानां मोहवद्विषयानाम् ॥२२६॥
रागद्वेषौ च पुनः कर्मणो निबन्धनं ध्रुवं भवतः । कर्मोदयेन जीवः प्रामोति दुःखे भवे घोरम् ॥२२७॥
एवं विषयविवासा येन रागोऽनुकूलेषु विषयेषु । प्रतिकूलेषु द्वेषो जीवानां मोहवद्विषयानाम् ॥२२८॥
नो निज्जेडं शक्यं ॥ कृद्धमपि मिथुनमनया । एवं विचारबहुलं विहितं ततस्तेनेदं भाषितम् ॥२२९॥

जिगवयणगन्धिपं विजयचन्द्रपियमपयंपियं एयं । सोऊणं कमलसिरी सप्पणयं भणइ वयणमिणं ॥
 जं मुहरयाए पियंयम ! पयंपियं अपियं मए तुम्ह । तं पसिऊण सप्पिज्जउ कुणिमो ॥
 तो विजयचन्द्राया जेट्टसुयं विजयरायनामाणं । ठविउं रज्जे गिण्हइ विहीए दिक्खं सुगुम्भू ॥२१॥
 कमलसिरीपभिर्हि अंतउरियाहिं तह य मंतोहिं । सामंतेहिंवि केहिचि सदिओ अइमहविभूए ॥२२॥
 गदिऊण दुविहसिस्खं वरिसंते केवलीवि होऊण । सासयसोक्खं पत्तो सम्मेए पव्ववरम्मि ॥२३॥

॥ इति स्थूलप्राणातिपातनिरतिचाप्पयमाणप्रतफजहृष्टान्ते विजयचन्द्रनरेभ्यरकधानतं समाजम् ।

निनवचनगर्भितं विजयचन्द्रामियतमप्रजल्पितमेतत् । श्रुत्वा कमलश्रीः सप्रणयं भणति वचनाविदम् ॥२१॥
 यद् मुहरनया प्रियतम ! प्रजल्पितमपियं मया युष्माभिः । सत्प्रसय क्षम्यतां कुर्मो यमोद्यमं परमम् ॥२२॥
 ततो विजयचन्द्रराजो ज्येष्ठमुते विजयराजनामानम् । स्थापयित्वा राज्ये गृह्णाति विभिना दासां ॥
 कमलश्रीप्रभृतिभिरान्तःपुरिकाभिस्तथा च मन्त्रिभिः । सामन्तैरपि कैश्चित्सहितोऽतिमहाविभूषा ॥२३॥
 गृहीत्वा द्विविपदासां वरान्ते केवल्यापि मृत्या । शारवतसौख्यं प्राप्तः सम्मेते पर्वतधरे ॥ २११ ॥

निरपेक्षो दुष्टमणो तिरियार्द्धिं करेइ जो बंधे । सो पावइ बंधवहं जह पत्तं बंधुराएण ॥१॥

तथाहि:-

अत्थि पुरं पोरानं पउमिणिसंहं पउमिणीसंहं । सुविचितपत्तकलियं पउमावासं सुवाणियं ॥२॥
तत्पत्थि अत्थिजणवंचिपत्थसंपाढणिक्कुल्ललिओ । धणउच्च धणो सेट्ठी भज्जा तस्मत्थि बंधुमई ॥३॥
ताणं च परोप्पनेहनिब्भरं विसयसोक्खनिरयाणं । वच्चइ कालो अकलियदुहाण धणधक्ककलियाण ॥
केवलमवच्चदुवसं सल्लइ हियए परोप्परं ताणं । किं बिहवेणग्गहाणं कुल्लकेउगुप्पुत्तरहियाणं ? ॥ ५ ॥
इय चिंताजुत्ताणं ताणं वच्चंति वासरा विरसा । अह अक्कया कयाई बन्धुमई निययरदुवारे ॥ ६॥
जा चिट्ठइ ता पेच्छइ कस्मइ गाहावस्स गहवइणी । धूलिभुरुंदियपुत्तेहिं परिगया चित्तए तत्तो ॥७॥
धक्का एसा महिला जा एवं अत्तए रमायेइ । अइमंजुमम्मणुल्लाविरीए वाणीए सुइयाए ॥ ८ ॥
एवंकं धरइ कडीए बीयं इत्थंगुलीए संलग्गं । तइयाओ य चउत्थं रुद्धं संभासए एवं ॥ ९ ॥
आगच्छ वत्त ! अवा जं जंइ सं करेइ किं बहुणा ? । गिण्हसु अन्नपन्नपुण्यफलाई जणणीए दिनीए ॥
इय बहुडिम्भजुयाए पेरियं दइदण तीए महिलाए । अप्पाणं निंदती पत्ता गेहस्स मज्झमि ॥११॥
चित्तेइ अहं जणिया एक्कच्छिय मइभाइणी विरिणा । एक्कंपि पुत्तभेदं जीए पमूयं न पायाए ॥१२॥
जम्मो निरत्थव तीए जीए महिलाए मम्मणुल्लविरो । रमिऊण धूलिधवलो पुत्तो नारुह अंकमि ॥१३॥
अमक्कज्जवइयररविकिरणकयत्थियं हिययकुमुयं । उत्तरइ नवरि मणुयाण तणयमुहपंदसत्त्ववणे ॥१४॥

निरपेक्षो दुष्टमनास्तिर्यगादीनां करोति यो बन्धम् । स प्राप्नोति बन्धवधं यथा प्राप्तं बन्धुरागेन ॥१॥
अस्ति पुरं पुराणं पश्चिमीपण्डमिव पश्चिमीपण्डम् । सुविविचित्रा(१)प्रकलितं पद्मावासे सुवाणिन(पत्नीय)कम् ॥
तत्रास्त्यर्थिजनवाञ्छितार्थसंपादनैककुल्लितः । धनद इव धनः श्रेष्ठी भार्या तस्यास्ति बन्धुमती ॥ ३ ॥
तयोश्च परस्परस्नेहनिर्भरं विषयसौख्याभिरुतयोः । प्रव्रति कालोऽकलितदुःखसोपवर्णान्यकलितयोः ॥ ४ ॥
केवलमवच्चदुवसः शल्यति हृदये परस्परं तयोः । किं विभवेनावयोः कुल्लकेतुमुपुत्तरहितयोः ? ॥ ५ ॥
इति चिन्तायुक्तयोस्तयोर्विजमन्ति वासरा विरसा । अथान्यदा कदाचिद् बन्धुमती निजगृहद्वारे ॥ ६ ॥
यावत्तिष्ठति तावत्परयति कस्यापि गाथापेत्यगृहपत्नीम् । धूलिधूसरितपुत्रैः परिगतां चिन्तयति ततः ॥ ७ ॥
धन्येया महिला येषामात्मजान् रमयति । अतिमज्जुमन्मनोल्लापनशीलया बाणया सुखदया ॥ ८ ॥
एकं धरति कट्यां द्वितीयं हस्ताकुलौ सल्लगम् । तृतीयाञ्च चतुर्थं रुद्धं संभासत एवम् ॥ ९ ॥
आगच्छ वत्स ! अम्बा यज्जल्पति सत्कुरु किं बहुना । गृहाणाभज्जाम्बवफलानि अनन्या इदम्या ॥१०॥
इति बहुडिम्भप्रकृत्याश्वरितं दृष्ट्वा तस्या महिलायाः । आत्मानं निन्दन्ती प्राप्ता गेहस्य मध्ये ॥११॥
चिन्तयत्यहं जनितैकैव मन्दभागिनी विधिना । एकमपि पुत्रमाण्डं यया प्रसूतं न पापया ॥ १२ ॥
अन्म निरर्थकं तस्या यस्या महिलाया मन्मनोल्लसिता । रन्त्या धूलिधवल. पुत्रो नारोहस्ये ॥ १३ ॥
अन्त्यान्यकार्यमतिकररविकिरणकयर्थेन हृदयकुमुदम् । उल्लसति केवलं मनुजानां तनयमुल्लसद्दर्शने ॥१४॥

दोगच्छेपि न नज्जइ न गणिज्जइ आवईवि अइगई । हिययस्स निव्वुइकरो जाण सुओ गुणगणाहारो ॥१९॥
 इय तणयाभावसमुब्भवेण असुहेण दूमिया संती । दिट्ठा सिद्धिणेणं प्ररम्मुहा सयलकज्जेसु ॥२०॥
 हिमदइदकपलिणी इव दीससि किं सुयणु । पुच्छिए तेण । सा कइइ तस्स पुत्ताभावदुहं तो घणो भणइ ॥
 मा होसु ऊसुयमणा धणियं भत्तोए घणपजकत्तमहं । आराहिऊग विहिगा तुह पुत्तं दावइस्मापि ॥२१॥
 सत्तदिणग्भिंतरओ ता मा पययच्छि ! खेयमुव्वहसु । इय वुत्तं संज्ञाप घणसिद्धी पूइं जक्खे ॥२२॥
 परिमुक्कसयलकज्जो तब्भवेणे ठाइ निरसणो ताव । जा सत्तमिया रयणी ता जक्खो भणइ पक्खो ॥२३॥
 होई तुह लहु पुत्तो, महापसाउत्ति भणिय नमिऊण । जक्खस्स पायकमलं संपत्तो नियमिहं सिद्धी ॥२४॥
 जक्खाएसं सव्वं कहेइ भज्जाए सा य संतुट्ठा । वंघइ गंडिं भणइ य एवं चिय होउ एयंति ॥२५॥
 तो पच्छिमम्मि जामे वंधुमई पामए सुमिणयम्मि । नियवयणे पविसंतं नारंगं जणिमगुलंगं ॥२६॥
 उट्ठेउं सा साहइ पइणो तत्तो विमसिउं सम्मं । तेणवि-तणओ होहिचि साहिं सा य परितुट्ठा ॥२७॥
 तद्विज्जायगग्गा पसवइ समए मणोरमं पुत्तं । पत्तम्मि चारसाहे दिअं नामं इमं तस्स ॥२८॥
 जणएहिं वंधुराओत्ति लच्छिविच्छइओ तओ कमसो । अदिगयकलाकलावो संपत्तो जोव्वणं सोवि ॥
 अइ केणवि कज्जेण-घणसिद्धी वंधुरायपरिकलिओ । संपत्तो उज्जाणे जणमणआणंदणमिहाणे ॥२९॥
 तो पेच्छइ तत्थ मुणिं देसंतं सुगइपच्चलं धम्मं । भव्वाण हियट्ठाए उवविट्ठो सोवि निसुणेइ ॥३०॥
 तथथा;—

दौर्गत्यमपि न ज्ञायते न गण्यत आपदप्यतिगुर्वी । हृदयस्य निर्वृतिः करो येषां सुतो गुणगणाधारः ॥ १९ ॥
 इति तनयीभावसमुद्भवोऽसुखेन दाविता सन्ती । दृष्ट्वा श्रेष्ठिचनेन पराङ्मुखा सकलकायेषु ॥ २० ॥
 हिमदग्धकमलिनीव इत्यसौ किं सुतनु ! पृष्टे तेन । सा कथयति तस्मै पुत्राभावदुःखं ततो घनो मणति ॥ २१ ॥
 मा भवोत्सुकमना धादं भक्त्या धनदयक्षमहम् । आराध्य विधिना तुभ्यं पुत्रं दापयिष्यामि ॥ २२ ॥
 सन्तदिनाभ्यन्तरं तस्मान्मा प्रमदाक्षिं । खेदमुद्रह । इत्युक्त्वा संध्यायां धनश्रेष्ठी पूजयितुं यत्नम् ॥ २३ ॥
 परिमुक्तसकलकार्यस्तद्भवने तिष्ठति निरशनस्तावत । यावत्सस्मी रत्ननिस्तदा यतो मणति प्रत्यक्षम् ॥ २४ ॥
 भविष्यति तव लघु पुत्रो महापसाद इति भणित्वा नत्वा । यत्तस्य पादकमलं संप्राप्तो निजगृहे श्रेष्ठि ॥ २५ ॥
 यत्तदेशं सर्वं कथयति भार्यायां सा च संतुष्टा । वध्नाति ग्रन्थिं मणति चैवमेव भवत्येतदिति ॥ २६ ॥
 ततः पश्चिमे यामे बन्धुमती पश्यति स्वप्ने । निजवदने प्रविशद् नारङ्गं जनितगुरुहम् ॥ २७ ॥
 उत्थाय सा कथयति पत्ये ततो विधूय-सम्यक् । तेनापि तनयो भविष्यतीति कथितं सा च परितुष्टा ॥ २८ ॥
 तद्विज्जायतगर्भा प्रसूते ममये मनोरमं पुत्रम् । प्राप्ते द्वादशाहे दत्तं नामदेवं तस्य ॥ २९ ॥
 बन्धुकाभ्यां बन्धुराज इति सत्सुविम्भितरतस्ततः क्रमशः । अधिगतकलाकलावः संप्राप्तो यौवनं सोऽपि ॥ ३० ॥
 अथ केनपि कार्येण धनश्रेष्ठिं बन्धुराजपरिकलितः । संप्राप्त उद्याने जनमनआनन्दनाभिधाने ॥ ३१ ॥
 ततः पश्यति तत्र कृतिं दिङ्मनं सुमतिकृत्वकं धर्मम् । भव्यानां हितार्थमुपविष्टः सोऽपि गृणोति ॥ ३२ ॥

पादचारिण्यकृतसन्धि ते नर मुंस्वगणि, सयलकलहं सुपवित्र न दयकल जाहं मणि ।
रंगमरुत तद् तवकल वरविज्ञाणकल, जे इय कल्या हु न याणहिं ते नर नणु विगल ॥२९॥
छंदसण छन्दव पासंदहं, अरुण्यरुवि न मच्छरु छद्दहं ।

तारं न दृमह कोइ अहिंसा, तो तमणुदह म कुणह हिंसा ॥३०॥

जो सद्धमासाए गहोइ कुस्मु नरु, पच्छत्तावदेण गु दज्झइ जेम्ब तरु ।

जो वेरुलिउ किंरेविणु गिन्दइ कायमणि, सो जाणग जाणाविउ बहु तप्पेइ मणि ॥३१॥

न जटकल्या न वल्लवीरहं, न मंदणु न खालणु नीरहं ।

एपाइ सोहि करंति न पावहं, जह दय थावरजंगमजीवहं ॥३२॥

इच्छादयगुणगणमायभेउं मुणिदयासम्मि । विधिना ससवहिविहं पटिवज्जा बंधुराएण ॥३३॥

जो एयं पटिवज्झइ वज्झइ सो वंषपमुहअइपारे । इय कहिए मुणिअपणा पटिवज्झइ तेवि तह चैव ॥३४॥

धणसेट्ठिणा पवसो सावयधम्मो दुबालसविरोवि । पणमेउं मुनिनाहं सट्ठाणं जंति ते दोवि ॥३५॥

जीवंदयं कुम्भंतो मविसेसं बंधुरायवणिपवरो । पंथाहिं भज्जाहिं समं कीलइ दोगुंदुगसुरोव्व ॥३६॥

अह अक्षया कयारिं फेणइ मिसेण साहियं तस्स । जह अज्ज जोगनंदी उज्जाणे जोगिओ पत्तो ॥३७॥

जो नियगुणगणधवलो बहुमुहमहम्मोत्तिपसरीए । कंठगयाए रेहइ हिमवंतगिरिव्व गंगाए ॥३८॥

ता दट्ठवो एसो अणेगअच्छेरेयाण कुलभवणं । दट्ठव्वंदसणं चिय नयणाण फलं मुहा विति ॥३९॥

द्वाससति कलाकुशला अपि ते नरा मूर्खगणे, सकलकलासु सुपवित्रा न दयाकला येषां मनसि ।

संयमकला तथा तपःकला वरविज्ञानकला, ये इति कलाः सलु न जानन्ति ते नरा ननु विकला ॥२९॥

बह दर्शनानि वण्णवति. पात्तण्डानि, परस्परमपि न मस्सरं मुचन्ति ।

तेषां ॥ दूषयति कोऽप्यहिंसा, ततस्तामनुतिष्ठत मा कुरुत हिंसाम् ॥३०॥

यः सद्धर्माशयांगृह्णाति कुपर्म नरः, पृच्छात्तापदेन ॥ दधने यथा तरुः ।

यो बहूर्यं विक्रीय गृह्णाति कायमणि, स शायको शाययिता बहु तपस्वि मनसि ॥३१॥

न जटाकलापो न वल्लवीवराणि, न मण्डनं न क्षालनं नीरेण ।

एतानि शुद्धि कुर्वन्ति न पापानां, यथा दया स्थावरजह्ममर्त्रावानाम् ॥३२॥

इच्छादिदयागुणगणमाकर्ष्य मुनीन्द्रपार्श्वे । विधिना त्रसवधविरतिः प्रतिपत्ता बन्धुराग्नेन ॥३३॥

एतां प्रतिपद्येन वज्रयेत् स बन्धप्रमुखातिचारान् । इति कथिते मुनिवचनान्स्मरन्वर्तयति तान्प्रपि तथैव ॥

नश्चेष्टिना मयतः श्रावकधर्मो द्वादशविधोऽपि । प्रणम्य मुनिनाथं स्वस्थानं यातस्तौ द्वावपि ॥३५॥

वन्दयां कुर्वन् सविशेषं बन्धुराजवणिक्प्रवरः । पद्मभिर्भार्याभिः समं क्रीडति दौगुन्दुकतुर इव ॥३६॥

एतान्यदा कदाचित्केनचिद् मित्रेण कथितं तस्मै । यथाऽप्य योगनन्दसुधाने योगी प्राप्तः ॥३७॥

ते विजगुणगणधवलो बहुमूल्यमहामौक्तिकमालया । कण्ठगतया राजति हिमशङ्करिरिव गङ्गाया ॥३८॥

भूमिर्हति यवं घोरं ते यद्वन्धादुबलपरतन्त्रा । येनोवि दुःखयभंगो जणेइ गरुपाई दुखलाई ॥५४॥
 इय पिडणा भयंनो ययंनो सो तिणं व तज्जयणं । तद्देव पयदंतो ओहदंतो न वणयं पि ॥५५॥
 रायामयार्दिं नाऊण सुपादिहेरपरिकल्पिये । सायेणं भणिओवि दुं न कुणइ कमेवि तज्जयणं ॥५६॥
 अर निव्वेत्ताइत्तो लम्भयणज्जइपरम्मि कयदंतो । गदिओ वंधाविष चेदगाओ लम्भ धणं किंपि ॥५७॥
 दायज्जयत्ति अन्नं पि किंपि सो भणइ तुम्ह जं एत्थ । तस्स य सट्ठे खमं गिन्दइ एयंति सो भणिउं ॥
 कोसाओ आयहदिय सग्गं देसणमित्तेण सहससि । एवकेणं पाएणं दो खंडइ वंधुराय सो ॥ ५९ ॥
 नियमिच्चसहाओ सो तासेउं वन्धुरायभिच्चजणं । निययावसम्मि गओ तथ सरुवे तज्जरेय ॥६०॥
 विमले नरवडणा भणिये जइ एत्तिपस्स सो जोगो । अन्नापरो तम्हा गवेसणा इहन कायव्वा ॥६१॥
 तत्तो वंचसगओ गमिई कुगईसु बहुपयारासु । विसइतो धणदुबलं वंधणवहमारणाईयं ॥६२॥
 धणसिद्धीवि दुःखिवं सत्तमु स्सित्तमु पविस्ववेऊण । सुगुरूण पायमूले गिण्डइ दिवत्वं सभज्जोवि ॥६३॥
 गरिऊण दुविहसिवत्वं अने संसेइणं विरेऊण । संपत्तो सोहम्मे कयेण मोवत्वं पि गच्छिदिदी ॥ ६४ ॥

॥ इति आद्यातिपात्रपरितप्रथमानिषाटविपाके बन्धुराजकथानकं समाप्तम् ॥

मुचनगुरणोपदिष्टं मौषदयानिमलं मत्तं गृहीत्वा । भजन्ति जन्तुसंतापनेन ये मन्दबुद्धयः ॥५९॥
 भूमिप्यन्ति मवं घोरं ते यद्वन्धादिदुःखपरतन्त्राः । स्तोकोऽपि सखु मनमहो जनयति गुरूणि दुःखानि ॥
 इति वित्रा भणयमानो मन्थमानः स तुजामिव तद्वचनम् । तथैव प्रवर्तमानोऽप्यसपन् न मनानपि ॥५९॥
 राजामन्यादिभिर्ज्ञात्वा सुपादिद्वारपरिकल्पितम् । साम्ना यणितोऽपि सखु न करोति कर्णेऽपि तद्वचनम् ॥५६॥
 अथ नृपवेलाऽऽयुक्तो लम्पयनव्यतिकरे बलहयन् । गृहीतो बन्धयित्वा चेटकाद् लभ्यं धनं किमपि ॥५७॥
 दातव्यमस्सयन्यदपि किमपि स भणति शुभ्यं यदत्र । तस्य न सट्ठे खमं गृहार्णतमिति स भणित्वा ॥५८॥
 कोशादाकृत्य खट्गं दर्शनमिवेज सहसेनि । एकेन चातेन द्विधा लण्ठयति बन्धुराजं तः ॥ ५९ ॥
 निजभृत्यसहायः ॥ त्रासयित्वा बन्धुराजभृत्यधनम् । निजावासे गतस्तत्र स्वरूपे पुरस्तेज ॥ ६० ॥
 विज्ञापिते नरपतिना मणिर्यथैतावतः स योग्यः । अन्यायपरस्तस्माद् गवेपणेह न कर्तव्या ॥ ६१ ॥
 सतः पञ्चवचगतो गमिष्यति कुगतिषु बहुप्रकारासु । विषहमानो घनदुःखं बन्धनवधमारणादिकम् ॥६२॥
 वनभेद्यनपि सखु विमवं सत्तमु स्तेषु मसिष्य । सुगुरूणां पादमूले गृह्णाति दीक्षां समायोजयि ॥६३॥
 गृहीत्वा द्विविधसामन्ते खेडसनां विधाय । संप्रान्तः सौधमे क्रमेण मोक्षमपि गमिष्यति ॥६४॥

जो लिट्टुलउडदंडाईएहि जीवाण ताडणं कुणइ । निस्संको कुद्धमणो दिओव सो भय ।
तथाहि;—

अत्थि भरहम्मि वासे कुसुमपुरं पुरमणंगसारिच्छं । सिरिनंदणं समयरं अविग्गं खाइसाच्छं ॥२॥
तम्मि निवो निवतिलओ मलयो दारिद्रदावतवियाणं । रइसुंदरी कलत्तं सुकलत्तं तस्स सुकलत्तं ॥३॥
तह मंती मइजलही तस्सत्थि पुरोहिओ य सिरिकंडो । से मज्जा य जमोया पुत्तो ताणत्थि ॥४॥
सो अन्नया कंयाई पिउणा अवमाणिओ जडप्पगई । कंचणपुरम्मि पत्तो कणवित्ति कुणइ पदे य
विज्जामहम्मि तहवि हु न किंचि आगच्छई पडंतस्स । तो निव्विन्नो वाटं पाटं मोनुं ददमरी ॥५॥
ओलगिगं पवत्तो भोपणविचीए सूरगिहवणो । तस्स सुएणं भद्धि कम्मवि गामम्मि संचळिओ ॥६॥
पिच्छंति य ते मग्गे सुणीण जुयलं पहे परिस्संतं । नग्गोहस्सवट्ठि उवविट्ठं फामुपपत्ते ॥७॥
सं च नमिऊण दोवि हु उवविट्ठा अह भणेइ भत्तीए । तयभिमुहं मूरसुओ पहु ! धम्मो किफलो
तो सजलजलहस्सामगहिरसरेण ताण तं कइइ । तम्मज्जे जिट्ठमुणी तच्चित्तणुकूलत्वं जं ॥८॥
तथाहि;—

मोक्खफलो दुइदलणो आवइकालेवि दिच्चसाहिज्जो । हियइच्छिपकज्जकरो हवइ सुमित्तोव ।
सारीरमाणसाणं दुक्खाणं भोयगो मणाणंदो । भवजलहिजाणवत्तं सल्लत्थ जयावहो धम्मो ॥९॥
दालिइवाहिपरमोसहं सौहग्गकंडयं परमं । मणचित्तिपत्थसंपाडणम्मि चिंतामणी धम्मो ॥१०॥
विघ्राणनाणजणओ बंधू नीसेसजंनुक्कस्स । वीसासकरणपडुओ परमपयट्ठावओ धम्मो ॥११॥

यो लेट्टुलकुट्टणडादिकैर्जीवानां ताडनं करोति । निःशङ्कः क्रुद्धमना द्विज इव स अमति भीमनरे ॥
अस्ति भरते वर्षे कुसुमपुरं पुरमनङ्गसदृशम् । धीनन्दनं स-म-करमविग्रहं स्नाति(दि)शाळि ॥२॥
तस्मिन् नृपो नृपतिलको मलयो दारिद्र्यदावतसानाम् । रतिमुन्दरी कलत्रं सुकलत्वं तस्य सुकलत्त्वं ॥३॥
तथा मन्त्री मतिजलधित्तस्यास्ति पुरोहितश्चः श्रीकण्ठः । तस्य भार्या च यशोदा पुत्रस्तयोरास्ति ॥४॥
सोऽन्यथा कदाचित्पित्राऽपमानितो मद्यप्रकृतिः । काञ्चनपुरे प्राप्तः कणश्रुतिं करोति पठति च ॥५॥
विषामेठं तथापि त्वलु न किञ्चिदागच्छति पठतः । ततो निर्विण्णो वाटं पाटं मुक्त्वा दृढशरीरः ॥६॥
अवलगितुं प्रवृत्तो भोजनवृत्त्या सूरगृहपतेः । तस्य सुतेन सार्धं कस्मिन्पि ग्रामे संचलितः ॥७॥
पश्यतश्च तौ मार्गे मुनीनां युगलं पथि परिश्रान्तम् । न्यग्रोधवृक्षस्याच उपविष्टं प्रासुक्प्रदेशे ॥८॥
तच्च नत्वा हावप्युपविष्टावथ मणति भक्त्या । तदभिमुखं सूरमुतः प्रभो ! धर्मः किफलो भवति ! ॥९॥
ततः सजलजलपरोदामगभीरशब्देन तयोस्तं कथयति । तन्मध्ये ज्येष्ठमुनिस्तच्चित्तानुकूलनार्थं यत् ॥१०॥
मोक्षकरो दुःखदलन आपत्त्यलेऽपि दत्तसाहाय्यः । हृदयेऽपि सत्कार्यकरो भवति सुमित्त्विव निनधर्मः ॥११॥
शरीरमानसपोदुःखभोर्भक्तो मनआनन्दः । भवजलधियानपात्रं सर्वत्र जयावहो धर्मः ॥१२॥
दारिद्र्यव्याप्तिरार्थस्यैव सौभाग्यकाण्डः परमः । मनश्चिन्तितार्थसंपादने चिन्तामणिर्धर्मः ॥१३॥

दोषावरणनिवृत्तिं सुकुलुष्यतीं मुद्राण संपत्ती । सत्पुत्रस्य विवृत्तिं जायते परमेण धर्मेण ॥१५॥
 सत्यजगत्पथिज्जा मुद्रया मन्त्रेन्द्रगामिणी विजला । विपरीतं ममुज्ज्वलीं कृत्वा धर्मेण वेमन्त ॥१६॥
 इय कद्विं धम्मफलं भणिता ते दोवि साधुना भो भो । । जिनवरभणियं धम्मं कुण्डपयत्तेण परदिपदं ॥
 सिरिवन्धेण भणियं यो धम्मो केरिसो, मुणी कद्वि । जिनभणियमदहाणं जीवदयाए अणुद्राणं ॥१८॥
 अहं जिननाहसरुवे सुगुरुमरुवे निपाइतताइं । कद्विउणं जीवदयामूलत्तं कद्वि धम्मस्स ॥१९॥
 तथया;—

“ धीते धुने च दानं गुरुपरिवरणं च गुरुपथ्यरणम् । धनगर्भितामिव विज्ञानं विफलं सकलं दयाविक्रमम् ॥”
 इत्यादिसत्त्वपंचं जइधम्मं कद्वि कद्वि गिदिधम्मं । तो सिरिवन्धो जंइ आपयट मज्ज विमणि ॥२०॥
 न हणेमि निरवराहं जीवे संकण्ठो अहं धूले । जावज्जीवं ता मह कुण्ड पमाय वयेणिमिणा ॥२१॥
 तो मुणिगा से कद्विया वंशइ पंच इत्थं अयारा । एएवि न कायटा पदमवयं स्वयमपार्णेण ॥२२॥
 आपंति तेण भणिए गुरुमुणवि सहेव पदिवे । विदिणा पदमपणुत्तपमागेव माण मुणिनाहो ॥२३॥
 तो वंदिउण मुणिगो वल्लिया ते दोवि जत्थ गंनत्वं । मुणिगोवि जहाभिमयं पमया पणपण वज्जेण ॥
 कद्विउणं तं जत्तं पत्ता ते पुणवि कंषणपुरम्मि । कितिकम्ममाइयाइं करिणि कम्ममाइं विविदाइं ॥२५॥
 अहं गुरेण विवाहो पारदो नियमुपाए विन्थरओ । मह ईगरेण गेणवि नीए आहरणहं च ॥२६॥
 सुपाइ वहुं सुवसं माणिक्काइं च मोत्तिपाइं च । अहं लुब्धुं गुरुत्तं वेत्तावो विनए एव ॥२७॥

विज्ञानज्ञानजनको बन्धुनिःशेषबन्धुवर्गस्य । विश्रामाव्रणवद्, परमपद्व्यापको धर्म ॥१४॥
 दोषावरणनिवृत्तिं सुकुलोत्पत्तिः सुगुणां संपत्तिः । सत्पुत्रस्य विपत्तिसंयमे परमेण धर्मेण ॥१५॥
 सकलजनमार्थनीया सुभगा स्वच्छन्दगामिनी विपुला । विचरति समुज्ज्वलाह्नी कीर्तिधर्मेण वंशेव ॥१६॥
 इति कथयित्वा धर्मफलं भणित्वा तौ द्वावि साधुना भो भो । । जिनवरभणियं धर्मं कुण्डपयत्तेण परदिपदं ॥
 श्रीवत्सेन भणितं ॥ धर्मं, कीदृशो, मुनिः कथयति । जिनभणियध्याये जीवदयाया अणुद्राणम् ॥१८॥
 अथ जिननाथस्वरूपं सुगुरुस्वरूपं जीवादितत्त्वानि । कथयित्वा जीवदयामूलत्वं कथयति धर्मम् ॥१९॥
 इत्यादिसत्त्वपंचं यत्तिधर्मं कथयित्वा कथयति गृहिधर्मम् । तत्र, श्रीवत्सो जन्मव्याकर्णयन् दमं विहसिन् ॥२०॥
 न हन्मि निरवराहान् जीवान् सत्त्ववर्गोऽहं स्फूर्तान् । यावज्जीवं तस्मान्मम हृत्तं वसाइ जेतान्मेन ॥२१॥
 ततो मुनिना तस्य वरयिता वन्धावयः पद्याव्रतिवाराः । एतेऽपि न कर्तव्याः प्रथमकमे रत्ना ॥२२॥
 अमेति तेन भणिते गुरुमुनेनापि तथैव यतिपते । विविना प्रथममपुत्रनगागेवयति तदोद्दिष्टाव ॥२३॥
 ततो वंदिदत्ता मुनी वल्लितौ तौ द्वावि वज्र गन्तव्यम् । मुनी अवि दद्यामिमेनं प्रमनी महनेन कद्वेव ॥२४॥
 श्रवतां यात्रां माओ तौ पुनरपि कायनपुत्रे । वृषिर्मादिवापि वृष्यः कर्माणि विविदावि ॥२५॥
 अप मुणेन विपाहः प्रारब्धो निजमुताया विमरतः । सदेधेण वेनादि तस्या जन्मवर्णने ॥२६॥
 पुत्रपति बहु सुवर्णं माणिक्यानि च मोत्तिव्यानि च । अहं लुब्धुं गुरुत्तं वेत्तावो विनए एव ॥२७॥

जं एस इह वइस्सइ तं सव्वं मज्झ जाइ विहवाओ । तम्हा होमि विभिन्नो पडंमि विवाहकालाओ
तो सूरं सो पभणइ बंधव । जं किपि एइ मह भागं । नं देह, भणइ सूरों कि एवं पुचएच्छ।
कस्स य पुत्रेहिं सिरी वट्टइ मिल्लियाण नज्झइ न इत्थ । होज्ज पुढीभूयाणं सा कस्मवि
तो तस्मवि आभारो कइदेयव्वोऽजरेण सव्वोवि । सुयणत्तमंउत्तरेण एवं चिय वइउ ता वच्छ । ॥३१॥
तो भणइ केसवो मह दालिइं होहिइं विउत्तस्स । जइ, तोवि न पत्तिस्सं किपि अइं देहि मह भागं ॥
इय काउं निव्वंथं बंधुसयासाउ लेइ विहवदं । सिरिवच्छंपि हु लोभविप नेइ सो अण्णो पत्ते ।
पइदिवसं चिय वइइ विहवो सूरस्स, केसवस्स पुणो । तह स्तीणां जह भोयणमितं किन्हेण संसत्तं
दित्तस्सवि नो गिणइइ सूरस्स इमो घणाइ येवंपि । इय तम्मि स्तीणविहवम्मि आगओ पाउसो कम्मं ॥
तथाहिः—

गंजंतगहिरघणगरूपगयघडाहोवपयडियपयावो । उत्थरइ गिम्हनिहणिक्रविक्रमो पाउसो राया ॥३२॥
बहलघणकसिणजलहरअंधारियसयलगयणदिसिचके । नय नज्झइ कत्थ गओ विर्यमिण पाउसे ॥
इय पाउसेण कणियारिऊण वरिसंतमेघधारार्हि । निव्वविणं भुवणपलं मोतूणं विरहिहियार्हि ॥
तो सूरहालिणुं पित्तूण हलाइं चित्तचलिणमु । हलउत्तयकरणत्तं सिरिवच्छं केसवो भणइ ॥३३॥
अम्हेवि हु जुत्तमो हलाइं, सो भणइ अज्ज भइए । एए करिंति, अम्हं जाणंताणं न तं जुत्तं ॥३४॥
अह सूरहालियाणं अच्चब्भुयनच्चिरिं नदिं मग्गे । दहं अक्खित्ताणं भइए वोलिओ परो ॥३५॥

यदेव इह व्येप्यति तत्सर्वं मम याति विमवात् । तस्माद् भवामि विभिन्नः प्रथममेव विवाहकालात् ॥३६॥
ततः सूरं स प्रमणति बान्धव । यत्किमप्येति मम भागे । तद् देहि, भणति सूरः किमेवमुच्यते वत्स ।
कस्य च पुण्यैः श्रीवर्तते मिलितानां ज्ञायते नात्र । भवेत्पृथग्भूतानां सा कस्यापि कथमपि दारिद्र्यात् ॥३७॥
ततस्तस्याप्यामारः कर्पितव्योऽपरेण सर्वोऽपि । हुजनत्वसंस्थितेनैवमेव बहवु तस्माद् वत्स । ॥३८॥
ततो भणति केशवो मम दारिद्र्यं भविष्यति विमुक्तस्य । यदि, ततोऽपि न प्रार्थयिष्ये किमप्यहं देहि मम ॥
इति कृत्वा निर्धनं बन्धुसकाशाल्वाति विमवार्धम् । श्रीवत्समपि खलु लोभयित्वा भयति स आत्मनः पार्श्वे ॥३९॥
मतिदिवसमेव वर्धते विमवः सूरस्य, केशवस्य पुनः । तथा क्षीणो यथा भोजनमात्रे कृच्छ्रेण संपद्यते ॥४०॥
वन्दतोऽपि नो गृह्णाति सूरस्यायं धनपदे स्तोकमपि । इति तस्मिन् क्षीणविमव आगता प्राहृद क्रमशः ॥४१॥
गर्जद्गर्भीरघनगुरुगजघटाटोपप्रकटितपतापः । उच्छलति श्रीमन्निधनैकविक्रमः प्राहृदराजः ॥४२॥
बहलघनकृष्णजलधरान्वकारितसकलगनदिक्चक्रायाम् । नच ज्ञायते क्व गतो विजृम्भितायां प्रागुपि श्रीनः ॥
इति प्रावृषा कर्णिकारयित्वा वर्षन्मेघधाराभिः । निर्वापितं भुवनतलं मुक्त्वा विरहिहृदयानि ॥४३॥
ततः सूरहालिकेषु गृहीत्वा हलानि क्षेत्रचालितेषु । हलयोक्त्रककरणार्थं श्रीवत्सं केशवो भणति ॥४४॥
वयमपि खलु योजयागो हलानि, स भणत्येव भद्रायाम् । एते कुर्वन्ति, अस्माकं जानतां न तद्युक्तम् ॥
अथ सूरहालिकानामत्यद्भुतनर्तनी नटी मागं । द्रष्टुमांसितानां भद्राया अतिकान्तः प्रहरः ॥४५॥

जो आसि तत्प दृष्टो, पयदमणुकूलबहुगुणं लग्नं । तस्मि समयस्मि खित्ते तेहिं कओ खंडणारंभो ॥४२॥
 केसवसिरिवच्छेहिं अन्नदिणे सोहणे मुहुत्तम्मि । हलउत्तपकरणत्वं जुत्तंसु दोमुवि हलेसु ॥४३॥
 सिरिवच्छो गोणेणं तदाहओ पटुपाए दिययम्मि । मुच्छानिमीलियच्छो जह पडिओ धरणिवट्टम्मि ॥
 गेहे चिय तं मुत्तुं हलमिक्कं चेव केसवो धित्तुं । चलिओ खित्ताभिमुहं ता करभरुयं निसामेउं ॥४५॥
 रासि जुत्तं चिय तोटिऊण गोणे गए कहवि गहिउं । असुभे समयम्मि कओ तेणं हलउत्तओ खित्ते ॥
 अह विजापावसरो दुण्ढवि हलउत्तयाण सिरिवच्छो । पभणइ केसव ! पेच्छह दिव्वस्स गईए कुडिलत्तं ॥
 सूरस्स पुन्नवसओ पमायओ हालिपाण दुमुहुत्तं । टलियं सुहे मुहुत्ते जाओ हलउत्तओ ताव ॥४८॥
 अन्हं पुण विवरीयं जाणंताणंपि उज्जयाणंपि । संजायं इय सुणिउं फीरइ किं केसवो भणइ ॥४९॥
 अह अमया य दुभिवि हलाइं खेदंति अप्पणचेव । सिरिवच्छहले गलिओ बलिओवि हु यकए पडिओ ॥
 तो तोत्तेणं हणइं आराहिं य विषए पुणो बहुयं । तुत्तम्मि कहवि भग्गे हणेइ ण्हिप्पहारिं ॥५१॥
 सूरमुपणं कजागएण ददूण पभणिओ भाया । पाणाइवापविरइं धित्तुं आपरसि किं एवं ? ॥५२॥
 सो भणइ परवसो हं भणइ य तह केसवोवि सूरमुयं । किं खलिपारसि एयं किं तुह तत्तीए एयाए ? ॥
 तो सो मोणं काउं गओ तओ सो तहेव सिरिवच्छो । यक्कं यक्कं गोणं बहुप्पपारं कयत्येइ ॥५४॥
 दंतगिरिदिं पबंधइ पुच्छं मोटेइ स्वाइ दसणेहिं । घंढालोव्व परंपइ अजंपियव्वाइं अइकुडो ॥५५॥
 इसीं य कविल्लमूसयकचरयहुत्तारितिहपभिइं । केसवकिस्सी विणट्ठा बवहरएहिं तओ परिओ ॥५६॥

य आसीत्तत्र दुष्टः, प्रवृत्तमनुकूलबहुगुणं लग्नम् । तस्मिन् समये क्षेत्रे तैः कृतः कर्षणारम्भः ॥४२॥
 केशवश्रीवत्साम्यामन्यदिने क्षोभने मुहूर्ते । हलयोक्त्रककरणार्थं युक्तयोरपि द्वयोर्द्वयोः ॥४३॥
 श्रीवत्सो गवा तथा हतः पादेन हृदये । मूर्च्छा निर्मालितासौ यथा पतितो धरणीपट्टे ॥४४॥
 गेह एव तं गृहत्वा हलमेकमेव क्षेत्रयो गृहीत्वा । चलितः क्षेत्राभिमुखं तदा करभरुयं निशम्य ॥४५॥
 राशिं योक्त्रं च त्रोटयित्वा गावि गते कथमपि गृहीत्वा । अनुभवे समये कृतं तेन हलयोक्त्रकं क्षेत्रे ॥४६॥
 अथ विज्ञातावरोरा द्वयोरपि हलयोक्त्रयोः श्रीवत्सः । प्रमणति केशव । परथ दैवस्य गतेः कुटिलत्वम् ॥४७॥
 सूरस्य पुण्यवशातः प्रमादतो हालिकानां दुर्गृहर्तम् । अपगतं शुभे मुहूर्ते जातं हलयोक्त्रकं तावन् ॥४८॥
 अस्माकं पुनर्विपरीतं ज्ञानतामप्युद्यतानामपि । संजातमिति श्रुत्वा क्रियते किं केशवो भणति ॥४९॥
 अथान्यदा य द्वावपि हले कर्षत आत्मनैव । धीवत्सहले गलिर्वत्सपि सलु तिष्ठति पतितः ॥५०॥
 ततस्तोत्रेण हन्त्याराभिश्च विध्यति पुनर्बहु । क्षेत्रे कथमपि भग्ने हन्ति शृण्विप्रहारेः ॥५१॥
 सूरमुत्तेन कार्यागतेन हट्टा प्रमणितो जातः । पाणातिपातविरतिं गृहीत्वाऽऽचरसि किमेवम् ? ॥५२॥
 स भणति परवशोऽहं भणति च तथा केशवोऽपि सूरमुत्तम् । किं स्मलयत्येते किं तव विनयतया ? ॥५३॥
 ततः ॥ मौनं कृत्वा गतस्ततः ॥ तथैव धीवत्सः । स्थितं स्विनं गां बहुमकारं वदर्थयति ॥५४॥
 दन्तविष्टिं प्रवध्नाति पुच्छं मोटयति स्वादति दशनैः । पाण्डाल इव प्रवत्पत्यश्लिप्तव्यान्यतिमुदः ॥५५॥

दो सारवलिहावि हु तेहि उहालिया तओ सगडं । बाहेई भाडएणं सिरिवच्छो अवरगोणेहि ॥५॥
 अह अन्नदिणे जुत्तो सो गलिओ गह्वयम्मि भरियम्मि । घणधूलीखोणीए सुरेवि उक्खणइ न कर्हपि ॥
 सगडाओ उत्तरिउं तो सो आराहि विधए हणइ । तोत्तयलउटयडंगालिन्दुवलाईहि निक्खणं ॥५॥
 अह मोडेडं लग्गो पुच्छं जा तेणं गलिवलदेण । लत्ताए हओ गाढं मम्ममि मओ गओ नरयं ॥६॥
 तो सुसुओ चितइ हद्दी एसो पमायवसवत्ती । वयमयलणाउ नूणं भमिही एसो भवारणे ॥६॥
 मज्झवि अलद्धपुव्वं लद्धं एयं सुधम्मसामग्गिं । कुगईए निवडंतो अप्पा नोविक्रवउं जुत्तो ॥६॥
 सुगई पुण सुत्तिचिय सा पुण संपुजचरणओ चेव । तंपुण सुगुरूण समागमेण, गविस्सामि ता एर ॥
 एवं सो ववसंतो मुक्को पाणेहिं आउपज्जंते । अखंडियपदमवओ पत्तो ईसाणकप्पम्मि ॥६॥
 सिरिवच्छत्तारओवि हु परमाहम्मियमुहाउ निसुणेउं । सुमरेऊणं च तहा पदमाणुव्वपअइकमणं ॥६॥
 पसरियपच्छायावो परिचितइ हा ! मए अणज्जेण । अमयलवम्मि निहितो कह मुट्ठी कालहूडस ॥
 लद्धूण सव्वसंजमसामग्गिमणुव्वयं मए पदमं । एकं चिय पडिवन्नं तंपि हु जाणंतएणेव ॥६॥
 भग्गो अइकमतेण पवरअमरत्तकारणं परमं । सिवसुहसंपत्तिफलं क्रमेण इन्हि तु पावो इ ॥६॥
 एयमवत्थं पत्तो करेमि किं दुवलसायरनिमुट्ठो । ता सच्चमिणं भणियं केहिवि विवुहेहिं पुरिस्सो ॥६॥
 “इहैव नरकव्याधेभ्यक्तित्सां न व्रोति यः । गतो निरौषधं स्थानं स रुजः किं करिष्यति ?”
 एवं सो अप्पाणं निंदंतो जिणवरण्णीयं च । धम्मं बहु पन्नंतो वाससहस्साईं दस गमिउं ॥७॥

इतथ कपिलमूपककथरवहुसिल्लीशठभमभृतिभिः । केशवकृषिर्विंशद्या व्यवहारकैस्ततो धृतः ॥९॥
 द्वौ सारपलीवर्दावपि, सखु तेहिईती ततः शकटम् । बाहयति माट्केन श्रीवत्सोऽपरगवाभ्याम् ॥९॥
 अथान्यदिने युक्तः ॥ गलिः शकटे भृते । घनधूलिशोण्यां सुरानप्युत्खनति न कथमपि ॥९॥
 शकटादुत्तीर्य ततः स आरामिर्विध्यति हन्ति । तोत्रलकुटयष्टिलेष्टूपलादिभिर्निष्करणम् ॥९॥
 अथ मोटयितुं लानः पुच्छं यावत्तेन गलिवलीकंदनं । पादेन हतो गाढं मर्मणि धृतो गतो नरकम् ॥९॥
 ततः सुसुतश्चिन्तयति हा विवेग प्रमादयशवर्ती । व्रतमालिनीकरणान्नूनं भ्रमिष्यत्वेव भवारण्ये ॥९॥
 ममाप्यलब्धवर्षा लब्धवतां सुधर्मसामग्रीम् । कुगतौ निपतन्नात्मा नोपेक्षितुं युक्तः ॥९॥
 सुगतिः पुनर्मुक्तिरेव सा पुनः संपूर्णचारित्र्यत एव । तत्पुनः सुगुरूणां समागमेन, गयेषामिष्यामि तस्मात्पुनः
 एवं स व्यभवस्यन् मुक्तः प्राणैरायुःपर्यन्ते । अक्षण्डितप्रथमव्रतः प्राप्त ईशानरूपे ॥९॥
 श्रीवत्सुनारसोऽपि तनु परमाचारिकमुत्तान् धृत्वा । स्मृत्वा च तथा प्रथमाणुव्वनातिक्रमणम् ॥९॥
 प्रमत्तवत्थात्तायः परिचिन्तयति हा ! मयाऽज्ञायें । अमृतलये निहितः कथं मुष्टिः कालहूटस्य ॥९॥
 लब्ध्वा सर्वमयमसामग्रीकमपुनर्यं मया प्रथमम् । एकमेव प्रतिपद्ये तदपि गच्छ जानतेन ॥९॥
 अथवत्तिकामता प्रवगमरत्तकारणं परमम् । शिवसुगसंपत्तिफलं क्रमेणैव तु पावोऽहम् ॥९॥
 एतन्मयां प्राप्तः करोमि किं बुद्ध्यागारनिगमनः । तस्मात्तन्मयमिदं भणितं केरपि त्रिपुटेः पुनः ॥९॥

उव्वट्टिय निरयाओ इह भरहे मलयपुरपुरे रम्मे । विक्रमरायस्स सुओ हरिविक्रमनामओ होउं ॥७१॥
संजापजाइसरणो संविग्गो पालिऊण जिनदिक्खं । संपत्तो सोहम्मे तओ चुया निव्वुया दोवि ॥७२॥

॥ इति प्रथमाष्टकान्ते द्वितीयकातीक्षारे षष्ठ्यान्ते विप्रश्रीवत्सकथानकं समाप्तम् ॥

एवं स आत्मानं निन्दन् जिनवरप्रणीतिं च । धर्मं बहु मन्यमानो वर्षसहस्राणि दश गमयित्वा ॥७०॥
लङ्घ्य निरयादिह भरते मलयपुरपुरे रम्मे । विक्रमराजस्य सुतो हरिविक्रमनामतो भूत्वा ॥७१॥
संजातजातिस्मरणः संविग्गः पालयित्वा जिनदीक्षाम् । संप्राप्तः सौधमे ततश्च्युतौ निर्वृतौ द्वावपि ॥७२॥

गलकंवलकभार्ण कण्ठे जौ करेइ जीवाण । सो राहडोव पावइ भवभमणदुरां सीमई ॥१॥

तथाहिः—

महिमहिलामुहिलयं लच्छिनिलयं पुरं इह पसिद्धं । विनियविपकवनरिंदो राया तत्यति कुरां ॥१॥
तस्सति पिपा गोरीव संमुणो सीलसालिणी लीला । राहडनामा मती सुरज्जगजे सया सगो ॥२॥
अह अग्रया नरिंदो राहडमंडलियमाइलोएण । परिवारिजो समंता अत्याणसहाए उवडिओ ॥३॥
जा चिद्ध ता दिद्धो एगो विज्जाइरो नहयलाओ । आगच्छंतो करकलियखगफलओ सभज्जो ॥४॥
मंतो अत्याणे पयणइ नरनाहपणययकमलं । कुरुचंदराय ! निमुणसु विभक्ति मज्झ वमिज्ज ॥५॥
खण्णेमं मज्झ पिपा रक्खेयवा तए पयत्तेण । जाव अहं संगमं करेमि गंतूण सह रिड्ढा ॥६॥
ममत्त कयवि अहं एयं मोचुं चयमि नहु तेण । तुह पासम्मि मुएमि परनारिसडोए ! नरिंदो ॥७॥
परकज्जकरणरसिया दीसंति महीए पविरलनरिंदा । तुम्हारिसा महापस ! पुरिसोत्तमगुणगणो ॥८॥
सज्जस्मं मए एमा पाणरिया पणइणी इमा तम्हा । रक्खेयवा तुमए इय भणिउं तो गमो सगो ॥९॥
दिग्गमणम्मि अह मा उवविद्धा सयरपणइणी जाव । ता गयणाओ सडसा करयमणाहा ॥१०॥
गारे उहदुराणं मन्नाण जगाण तम्मि अन्धाणे । दिग्गहियमंडलगा दुइयमुया निरडिया ॥११॥
मणो मेरेण विना पडिये गयणंगणाउ सिरकमलं । भणिमउडदिप्पमाणं मज्झहदिणिद्विंसा ॥१२॥
गुराउरावणदासगमायिच्छं अइय दुप्पिच्छ । तिवलीभंगुरभालं निदुदरदंतगइद्धो ॥१३॥

महकम्बककर्णदीनं छेदने यः करोति जीवानाम् । स राहड इव मामोति भवभूमणु सावि ॥१॥
महीवहिलमुहिलयं लच्छिनिलयं पुरमिह पसिद्धम् । विनियविपकवनेन्द्रो राया तत्यति कुरां ॥२॥
लच्छिनिलयं पिपा गोरीव संमुणो सीलसालिनी लीला । राहडनामा मन्त्री सुराग्र्यकार्ये सय सय ॥३॥
अह अग्रया नरेन्द्रो राहडमण्डलिकारिजोदेन । परिवारितः समन्तादाम्भानममायामुपविष्टः ॥४॥
जा चिद्धता दिद्धो एगो विज्जाइरो नमस्तन्नाम् । आगच्छन् करकलियगङ्गफलकः समर्थय ॥५॥
मंतो अत्याणे पयणइ नरनाहपणययकमलम् । कुरुचन्द्रराजन् ! गृणु विज्जि मम प्रणय ॥६॥
खण्णेमं मज्झ पिपा रक्खेयवा तया प्रयत्नेन । जाव अहं संगमं करोमि गन्तो सह रिगुणा ॥७॥
ममत्त कयवि अहं एयं मोचुं चयमि नैव तेन । तव वारवं मुञ्चामि परनारीपदोदर । नरेन्द्र ॥८॥
परकज्जकरणमिहा दीपयन्ते मही प्रविरलनरेन्द्राः । मुप्याहवा महापशः । पुरिसोत्तमगुणगणो ॥९॥
सज्जस्मं मए एमा पाणरिया पणइणी इमा तम्हा । रक्खेयवा तुमए इय भणिवा ततो माः सह ॥१०॥
दिग्गमणम्मि अह मा उवविद्धा सयरपणइणी जाव । ता गयणाओ सडसा करकमणाहा मुमा वसि ॥११॥
गारे उहदुराणं मन्ना जगाण तम्मि अन्धाणे । दिग्गहियमण्डलगा दुइयमुया निरडिया ॥१२॥
मणो मेरेण विना पडिये गयणंगणाउ सिरकमलं । भणिमउडदिप्पमाणं मज्झहदिणिद्विंसा ॥१३॥
गुराउरावणदासगमायिच्छं अइय दुप्पिच्छ । तिवलीभंगुरभालं निदुदरदंतगइद्धो ॥१४॥

मेन मने निय पद्विषे पदारमयमज्जरं धट्टिपि तत्रो । तं तद् ददुं मज्जियवयणा स्वपरी भणद् रायं ॥१५॥
 एमो मह पाणपिओ रिउणा वासादभो न संदेहो । ता सस्स विओए इ नो पाणे धारिउं सवका ॥१६॥
 ता वाऊज पमायं गिरं मह देदि भाय । दारुणि । पिपविरहदहनददं दहेमि देहं पुणो जेणं ॥१७॥
 मादे रत्ता भगियं भगिणी तं यज्ज ना इयं रज्जं । तुह भंतिपेनि धुंयमु पाणारिणापयुदिपि ॥१८॥
 तो पुण भगियं नाए एवं चिय इय्य तुम्हं संधुत्तं । जं इहिरिहदुक्खितयमणाए मे देसि कट्टाणि ॥१९॥
 पुणारि बहूपपारं भगिना रत्ता न तुत्तमिय क्कंउं । अप्पाणम्मिपि पीडा विहिणा विहिपा हवइ सुहृता ॥
 मग्गु महप्पपभारं हारं निवरपणिमणहरमुपारं । निगमु कमाए सिद्धंतनाविओ सुहनिदिपित्ताए ॥२१॥
 परितर बुद्धिद्विसेवं देवं मयेसु विगपरागमये । सपनिगमणिणो मुणिणो गुरुणो, जीवाइतत्ताइ ॥२२॥
 इय भगियापि न मग्गु वपणं पुरइसरम्म सा स्वपरी । स्वपरागुणे उपरिउं पुणो पुणो हयइ तो रत्ता ॥२३॥
 दावादिमाइं मांते पंदणकट्टाई विरइऊण चियं । अह मा स्वपरी नियपरागत्ताइं ज्ञाति पिच्छं ॥२४॥
 दुपवदज्जालिपियाए चियाए मा ताए जा किर पविट्ठा । तो कुरुचंदनरादिनपुरओ तो आगओ स्वपरी ॥
 करकल्लिपरपरयग्गो नरनाइं पगमिऊण विघ्नइ । पट्टु ! परनारिमोपरमत्थयचूडामणि ! नरिद ! ॥
 तुम्हं पदायंग मए निहओ मग्गु गरिष्ठबन्धकन्निओ । सरणागपन्नवत्तल ! मह दइयं मे सपपेसु ॥
 सवइ नियनपरं पइ गन्तिस्सं लेण जणमणाणंद ! । आणानिंदसकरो एम जणो तुम्हं सयकालं ॥२८॥
 तो गुरिओ नरनाहो चित्तइ किं उचरं पयच्छेमि । तो पक्खित्ता दिट्ठी रत्ता मंतिस्स वपणम्मि ॥२९॥

तेन सममेव पतिनें प्रहारदानजनेरं कथन्धमपि नतः । तत्तथा दृष्ट्वा मुकुलितवदना स्वचरी भणति राजानम् ॥१५॥
 एष मम प्राणविधो रिउणा स्वादादितो न संदेहः । तस्मात्तस्य वियोगेऽहं नो प्राणान् पारयितुं शक्ता ॥१६॥
 तस्मान् कृष्ण मसाइं क्षमि मम देदि भ्रात ! दारुणि । पिपविरहदहनददं दहामि देहं पुनयेन ॥१७॥
 तदा राज्ञा भजितं भगिनी एवं मम तस्मादिदं शन्यम् । तव सन्धिमिति मय प्राणपरित्यागबुद्धिमपि ॥१८॥
 ततः पुनर्भजितं तवैवमेवात्र सुप्कारं बन्धुन्धम । यदिष्टविरहदुःखितमनसो मे ददाति कष्टानि ॥१९॥
 पुनरपि बहुपकारं भजिता राजा न मुचतमिति कर्तुम् । आरमन्धपि पीडा विहिना विदिता भवति सुखदा ॥२०॥
 पर महामत्रभारं हारं निवरमणीमनोहरमुदारम् । अथ कथायान् सिद्धान्तज्ञापतः सुखनिधिपिज्ञात्तान् ॥२१॥
 परिहर बुद्धिद्विषां देवं मन्यन्म विगतरागमलम् । सप्ततृणमणीन् मुनीन् गुरुन्, जीवादितत्त्वानि ॥२२॥
 इति भजितापि न मन्येन वचनं प्रुधिबीश्वरस्य सा स्वचरी । स्वचराणानुचार्य पुनः पुनः रोदिनि ततो राज्ञा ॥२३॥
 दापितानि तर्प्य चन्दनकाष्ठानि विरचय्य चित्तम् । अथ सा स्वचरी निजपतिगत्राणि ज्ञप्तिं गृहीत्वा ॥२४॥
 इतद्वदन्वालापितायां चित्तायां ता तस्यां यावत्किञ्चन प्रविष्टा । ततः कुरुचन्दनराशिपपुरतः स आगतः स्वचरः ॥
 करकलितकरकगङ्गो नरनाथं धन्यं विज्ञपयति । प्रभो ! परनारीसदोदरमस्तकचूडामणे ! नरेन्द्र ! ॥२६॥
 तत्र प्रभावेण मया निहतः राजगर्गसिष्ठबन्धकलिनः । शरणागतजनवत्सल ! मम दयित्वां मे समर्पय ॥२७॥
 संभवति निजनगरं प्रति गमिष्यामि येन जनमनमानन्द ! । आज्ञानिर्देशक एष अनन्तव सदाकालम् ॥२८॥

तो राया पुरलोओ मंतियणो मंडलीयमाईया । विमिइयहियया जंपंति अहह ! अच्छरियमच्छरियं ॥४४॥
तो राया भणइ तपं किं खयर ! इमंति कहसु सम्भाव । न भवामि अहं सुयरो नरपुंगव । इंदियालीओ ॥
य जंपंते तैसि सपरियणो नरवईवि तोसेण । सव्यंगियमाभरणं कडगाई देइ, इत्तो य ॥४५॥
तथाओचि मुणिता सहसां गयंगणाओ अवयरिओ । चारणमुणी महप्पा चउनाणी ताण पुण्णेहिं ॥४७॥
सपरिगहो य राया अब्हुट्ठाणं फरेइ पणमइ य । उवणमिणं सीहासनमह तत्थ मुणिम्मि उवविट्ठे ॥४८॥
उवरियं पेच्छणयं मुणिणावि य देसणा समारद्धा । संवेयविवेयकरी सुणंति सव्ये तमुवउत्ता ॥४९॥
तथाहि:-

जह एस इंदियाली दंसइ सणनस्मराईं क्खाई । तह कम्मसुत्तहारो मुत्तइ जीवाणवत्थाओ ॥५०॥
इदं चिय बालत्तं तत्तो कुमरत्तजुव्वणत्ताईं । तत्तो य बुद्धभावं कयाइ पंचत्तसंपत्ती ॥५१॥
देवंपि कुणइ तिरियं मणुयं वा, माणवंपि नेरइयं । देवं वा मणुयं वा तिरियं वा, तिरियमवि एवं ॥५२॥
नेरइयंपि हु तिरियं नरं च, पंचिदियंपि एगिंदी । इय घटणविहट्ठाणहिं विणइइ भुवणं असेसंपि ॥५३॥
सालत्तणेवि किपि हु फरेइ कुट्ठिं अरिं खरं वावि । कुमरत्तेवि हु पत्ते धरा घरं भामइ भिरखं ॥५४॥
जुव्वणवणम्मि पत्तं दंसावइ दुट्ठकामसप्पेण । जह अप्पमवेयंतो पढइ सो दुरियगत्ताय ॥५५॥
सलिललियगलियसोहं कुणइ य बुद्धत्तणस्स समयम्मि । वंकीकयकायलयं हासकरं तुच्छतरुणीण ॥५६॥
तो भो सव्यजणाणं सव्वावत्थासु नत्थि येवंपि । सुहमसुहं पुण दीसइ पच्चवलं चैव जीवाण ॥५७॥

तथा कौतुकार्पमित्यं विहितं मया तत्रेन्द्रजालेन । इति कथयित्वा नरपतिं प्रेक्षणकं तेन मारब्धम् ॥४१॥
ततो राजा पुरलोओ मन्त्रिजनो मण्डलिकादिभ्यः । विस्मितहृदया जल्पन्ति अहह ! आश्चर्यमाश्चर्यम् ॥४४॥
ततो राजा भणति तं किं तत्र ! इदमिति कथय सद्भाषम् । न भवाम्यहं स्वरो नरपुङ्गव ! ऐन्द्रजालिकः ॥
इति जल्पते तेषां सपरिजनो नरपतिरपि तोषेण । सर्वाङ्गीणमाभरणं कटकानि ददाति, इत्यर्थः ॥४५॥
मस्तथा इति ज्ञात्वा सहसा गगनाङ्गणादवतीर्णः । चारणमुनिर्महात्मा चतुर्ङ्गान्स्तेषां पुण्यैः ॥४७॥
सपरिग्रह्य राजाऽऽमुत्थानं करोति प्रणमति च । उपमन्यं सिंहासनमथ तत्र मुनाकुपविष्टे ॥४८॥
संवृतं प्रेक्षणकं मुनिनापि च देक्षणा समारब्धा । संवेगविवेककरी भृशवन्ति सर्वे सामुपपुक्ताः ॥४९॥
यथैव इन्द्रजाली दर्शयति सणनधराणि रूपाणि । तथा कर्मसूधारः सूत्रयति जीवानामपत्त्याः ॥५०॥
मथममेव बालत्वं ततः कुमारस्वभावेन । ततश्च बुद्धभावं कदाचित्पञ्चसंपत्तिः ॥५१॥
देवमपि करोति तिर्यङ्गं मनुजं वा, मानवमपि नैरयिकम् । देवं वा मनुजं वा तिर्यङ्गं वा, तिर्यङ्गमप्येवम् ॥
नैरयिकमपि न तिर्यङ्गं नरं च, पञ्चेन्द्रियमप्येकेन्द्रियम् । इति घटनविघटनाभ्यां विनष्टानि भुवनपट्टेभमपि ॥
बालत्वेऽपि कमपि पशु करोति कुट्टिनं ज्वरिणं स्वपिण वापि । कुमारत्वेऽपि द्वि मासे गृहइ गृहं धमयति भित्तम् ॥
यौवनवने प्राप्ते दंशयति दुष्टसमसंघेन । यथाऽऽमानमविदन् पतति ॥ दुरितगणे ॥५६॥
सलिललितगलितशोभं करोति च बुद्धत्वस्य समये । वंकीकृतकायननं हाम्यकरं तुच्छतरुणीनाम् ॥५७॥

ता कम्मवत्तयहेउम्मि जयह जिणदेसिगम्मि घम्मम्मि । जेण ५ ।
 सो पुण जीवदयच्चिय सेसा सच्चाइया वई तस्सा । तं सच्चओवि काउं असमत्तो
 अह पणमिऊण विन्नवइ नरवरो राहडो तह अमच्चो । पुब्बपुरिसकमेणवि सुम्मत्तं अम्ह पडु ।
 पाणाइवापविरइं पि देसओ देह अम्ह पसिऊण । भणइ मुणी होउ इमं किंपुण एए इइयाता ।
 बंधवइं छविच्छेयं अइभारं भत्तपाणवोच्छेयं । दुट्ठमणएहि एए वज्जेयव्वा पयत्तेण ॥६२॥
 सो विहिणा पडिवत्तं पदमवयं निवअमच्चसइदेहि । अवरोहिवि अवराइं वीपवयाइणि गरिपानि ।
 तो मुणिवरेण भणियं गच्छामो पत्थुयम्मि कज्जम्मि । पडिवत्तवयविसेसे विसेमओ वज्जेयने
 इय भणिउं उण्णइओ तमालदलसामलम्मि गयणम्मि । रायावि कुणइ घम्मं ॥६३॥
 तो राहडोवि एके ठावेइ पयम्मि मंडलीयाण । अजाण पयन्मंसं करोइ निययाए इच्छाए ॥६४॥
 एवं च वट्टमाणो दिणे दिणे चहइ गरुपअभिमाणे । येवेवि हु अवराइ अइगरुयं कुणइ सो वई ॥६५॥
 केसिपि हु करचरणे अणेसि पुण सउट्टनासउडं । अणेसि कणावइ जिह्मरुणो मूलओ कमे ॥६६॥
 कणावावइ नयणे दसणे पाटावए य अणेसि । केसि च सयासाओ गिण्हावइ उगाइं सो ॥६७॥
 वसणच्छेयं कारइ जिम्भं कणावए य अणेसि । एवं च रसे चडिओ अरराइविज्जियाणं ॥६८॥
 आरोविउं अलीयं अवराइं नियपणं अदिताण । अणेसि भयइउं कणावइ अंगुयंगाइ ॥६९॥

ततो भोः सर्वत्रानां सर्वावस्थामु नास्ति स्तोत्रमपि । सुखमसुखं पुनर्हरयते प्रत्यसमेव जीवानाम् ॥१॥
 तस्मान् कर्मवत्तहेतो यत्तत्त्वं जिनेदधिते धर्मे । येन कदर्थनयनदोःस्यवर्जितं लभ्यते सिद्धयम् ॥२॥
 स पुनर्बोद्धपेव दोषाः सत्यादिका विस्तरस्तस्याः । तां सर्वतोऽपि कर्तुमसमर्थः करोति देशेन ॥३॥
 अथ मण्यं विज्ञस्यति नरवरो राहडस्तथाऽमर्त्यः । पूर्वपुरुषकमेणापि सम्यक्कथमावयोः प्रभो ! जनि ॥४॥
 मयानिपत्यविराटिभति देशतो देषावयोः प्रसथ । मणति मुनिर्मवत्तिदं किन्त्वेन इहानिबाराः ॥५॥
 वनवत्तं वद्विच्छेदोऽप्रतिमारो मत्तयान्मुच्छेदम् । दुष्टमनोभिरेते वर्जयितव्याः प्रयत्नेन ॥६॥
 ततो विविधा प्रतिपन्नं प्रथमव्रतं नृशमर्त्यग्राहैः । अपरैरन्यपराणि द्वितीयमनादीनि गृहीतानि ॥७॥
 ततोऽपि त्रिवरेण भजितं गच्छायः प्रस्तुते कार्ये । प्रतिपन्नविज्ञेये विज्ञेयेन उच्यन्तम्यम् ॥८॥
 इति धर्मावर्तनित्यमन्यदलदयायने गगने । राजापि करोति धर्मं राज्यधुरां राहडे स्वायित्वा ॥९॥
 ततो राहडोऽप्येकान् स्थापयति वदे मण्डलिहानाम् । अन्येषां पदधेशं करोति निजयेच्छया ॥१०॥
 एवं च बर्जनायो दिने दिने चरति सुखं विमाने । स्तोत्रेऽपि सत्त्वरराचेऽतिगुलं करोति स दण्डम् ॥११॥
 केचनपि सत्त्वरराचेऽप्येव पुनः सौठगासापुत्रम् । अन्येषां छेदयति निज्यत्तो मूलः ॥१२॥
 उच्यन्तवति वद्वत्तं दण्डान् चरयति चान्येषाम् । केषां च मङ्गाणां प्राशय्यमुपदण्डान् स ॥१३॥
 कदरच्छेदं कारयति शिवां छेदयति चान्येषाम् । एवं च रमे नष्टोऽशराणविवर्जितानामपि ॥१४॥
 केचनप्येव वद्वत्तं विज्ञयन्तवत्तम् । अन्येषां मयदेमेव छेदयन्तवत्तोपाहानि ॥१५॥

एवं च कुणतो सो लोयाणं जाणिऊण नरवणा । भणिओ राहडमंती मा कुण इह दारुणं पावो ॥७२॥
जाणताण अवस्सं वयस्स भणो न एत्थ अद्वारो । सो होइ अणाभोगादिकारणा तो तयं वयह ॥७३॥
हालाहलविपयणं वरं सु छुरियाए हणणुपरस्स । पव्वयसिहराउ वरं अप्पा मुत्तो निरालंबो ॥७४॥
जालाजालकराले जलणम्मि वरं विसिज्ज निविसिज्जा । सग्गुणधारउवरिं न उण भंसिज्ज निपनियमं ॥
वि. ३ ।

लभंति विविधमणिकणपरयणभवणोपभोयसंजुत्ता । रिद्धिविसेसा न उणो कंहं पि धम्मो दयारूपो ॥७५॥
मणिऊणं आपसो पमाणमिप अग्गओ नरिदस्स । कट्टावड् करचरणे तहैव निद्धंयसत्तेण ॥७७॥
मारविष तकरबंधयेण अह अघया छले लहिउं । निहओ छुरियाए मओ गओ य तयं नरयपुहवि ॥७८॥
तत्तोवि हु उव्वट्ठो भमिउं संसारसागरे घोरे । लद्धं पुणोवि धम्मं अणंतसम्मं सिवं लहिही ॥७९॥
कुरुचंदोवि हु राया पज्जंते अणसणं विदेऊण । पावियसमाहिमरणो सोहम्मै सुरवरो जाओ ॥८०॥
तत्तो अवरविदेहे होऊण कयंणयाए नरनाहो । पत्तो निव्वाणमुहं पज्जंते लद्धजिणदिकत्तो ॥८१॥
वयअद्वारो दुक्खाना कारणं वज्जनं तु पुण तस्स । अविल्लेयेण सिवसुहजणयं ता वयह एयं पि ॥८२॥

■ इति प्राप्तातिपातवृत्तीपातिचारे राहडमग्निप्रहायनकं समाप्तम् ॥

एवं च कुर्वन् स लोकानां ज्ञात्वा नरपातिना । भणितो राहडमन्त्री मा कुर्विति दारुणं पापम् ॥७२॥
मानतामवश्यं प्रप्तस्य भद्रो नाशान्तिहारः । स भवत्यनाभोगादिकारणात् ततस्तं त्यज ॥७३॥
हालाहलविपयणं वरं खलु छुरिकया हननमुदरस्य । पर्वतशिलशूद्रैर्ब्रह्मात्मा मुक्ते निरालम्बः ॥७४॥
ज्वालाजालकराले उवलने वरं विदेहं निविशेत् । सन्नोपधारोपरि न पुनर्भूयैत निजनिग्रमम् ॥७५॥
लभ्यन्ते विविधमणिकणकरतनभवणोपभोगसंयुक्ताः । ऋद्धिविशेषा न पुनः कथमपि धर्मो दयारूपः ॥७६॥
मणित्वाऽऽदेशः प्रमाणमित्यप्रतो भरेन्द्रस्य । छेदयति करचरणांस्तथैव निर्दयत्वेन ॥७७॥
मारयित्वा सत्करबान्धवेनाथान्यदा छलं लब्ध्वा । निहतः छुरिकया मृतो गतश्च तृतीयां नरकटुषिणीम् ॥७८॥
सतोऽपि खलुदहृत्तो भ्रान्तवा संसारसागरे घोरे । लब्ध्वा पुनरपि धर्ममनन्तशर्मं शिवं लप्स्यते ॥७९॥
कुरुचन्द्रोऽपि खलु राजा पर्यन्तेऽनर्शनं विषाय । प्राप्तसमाधिमरणः सौधये सुरवरो जातः ॥८०॥
सतोऽपरविदेहे मृत्या कृतमद्भुतायां नरनाथ । प्राप्तो निर्वाणमुल्लं पर्यन्ते लब्धजिनदीप्तः ॥८१॥
प्रतापिचारो दुःखानां कारणं वर्जनं तु पुनस्तस्य । अविलम्बेन शिवसुखजनकं तस्मात्पश्यन्तैतम् ॥८२॥

तथाहि;—

ये निमित्तानि विभक्त्याः ।

मथान्यदा नरेन्द्र आस्थानसभायां तिष्ठति यावत् । तावत्पुरप्रवरो लोको बह्वहस्तस्तत्र प्राप्तः ॥

एष भणितं सम्माणिय विमज्जए नरवरो नयरन्येयं । चित्तं य दिव्यवपणं 'अज्जं निप गिण्डसु' नओ य ॥
 पचासण्णे नूणं होयव्वं तस्स संनिवेसेणं । वंचिय परियणमित्तो निमि नीसरिओ असिस्सहाओ ॥१६॥
 तो मणसीकयउत्तरदिस्सिस्स से झचि भरवा वामा । किञ्चकिन्निया मग्गेणतेणं चिय तो पण्णो मो ॥१७॥
 अह जा गाउपदुग्गे गंतुं यदविडविणो ठिओ दिट्ठा । तो कच्चूरियणमारपरिमनो नम्म नामाए ॥१८॥
 तस्स पविट्ठो तो तयणुमारओ कोत्थरं एलोएइ । जा ताव नम्म निमुणइ आत्तारं विविहभेगाहि ॥१९॥
 रमणीणं सुइसुइए, वचनो तयणुसारओ तचो । पेच्छइ वरपासायं रयणुज्जोइयदिगावज्जं ॥२०॥
 तस्स भवणत्त दारम्मि पविसमाणेण राइणा दिट्ठा । एगा पवरा तण्णां वियट्ठनिपंवा विमान्त्ती ॥
 आहरणमणिपउहोहरंजिया जियअणंगपाणपिया । तीइवि दिट्ठो राया नयणाण मग्गं दिनो ॥२१॥
 निजियअणंगरुवं रायं ददुइण तन्थ सा जुवइं । चित्तलिहियव्व निरु थंभियव्व यरा वण एवा ॥२२॥
 तो किंठेणं कहकदवि तीए वयणाओ निग्गया वाया । हा रमणीजोयणाणंद । वन्थ नं आगओ इय ॥
 ता गच्छ गच्छ तुरियं जाव न अज्जवि म एइ पाविट्ठो । जम्म इमो पामाओ दिप्पविगाओ य अग्गाणं ॥
 रणरंगमल्लराया पुच्छइ तं वालियं इमं भरणं । कम्म मणयं म को वा चिट्ठइ वर नरयं वरगु ॥२६॥
 एवाओ फस्स, व संतिपाउ नवजोव्वणाउ रमणीओ । एवाओ वण्णमरं गापंनि कपंनि अग्गाओ ॥२७॥
 भणियं तीए एयं पापालगिहं भणिज्जए सुइय । एयस्स साविओ पुण पिग्गच्छो नाम थोअणि ॥२८॥

मणनि च पुरप्रधानानि निनद्वीत्त्यं मां परिकथयति । कर्तव्यं कृतमितो मम विन्तात्र कार्ये ॥१४॥
 इति भणित्वा संमान्य विरुजति नरवरो नगरलोचनम् । विन्तयति च दिव्यवपनं 'अद्वैत गूढाणं' तनय ॥१५॥
 मत्पासये नूनं भवितव्यं तस्य संनिवेशेन । पचायित्वा परिजनमितो निशि नि गृणोऽस्मिहाय ॥१६॥
 ततो मनसि हृतोत्तरदिशस्तस्य प्रतिष्ठि भैरवी वामा । किलकिन्निया मार्गेण तेनेव तन यदुत ॥१७॥
 अथ यावत्प्रोक्षद्विकं गत्वा वटविग्रहिन दिपतोऽथ । ततः कच्चूरिकायनसारपरिमलम्पन्नं वासादान् ॥१८॥
 तस्य प्रविष्टस्ततस्तंनुसारत कोत्रं प्रलोकयति । यावत् तावन्मिन्मन् गृणोऽस्यात्तावान् विविधमङ्गिभिः ॥१९॥
 रमणीनां धुतिपुलकान्, मञ्जस्तदनुसारतस्तन । पश्यति वरपासायं रम्योदयेनिनादिमलम् ॥२०॥
 तस्य भवनस्य द्वारे प्रविशता राजा दृष्टा । एका प्रवरा तण्णां विनयनितम्बा विशाणत्ती ॥२१॥
 आभरणमणिमयूरीशरजिता जिहानङ्गपाणपिया । तयापि दृष्टो राजा मयनयोर्महोत्सवं ददन् ॥२२॥
 निर्जितानङ्गरूपं राजानं दृष्ट्वा सत्र सा जुवति । निजलिखितेव निमित्तं तन्मित्रेव स्मिन्ना तन्नेकम् ॥२३॥
 ततः कृष्णेण कर्मकथमपि तस्या वदन्ना निर्जिता वाक् । हा रमणीलोचननन्द ! वर एवमगतेऽथ ॥२४॥
 तस्माद् गच्छ गच्छ स्वर्गं यावत्तयापि स एणि पाविष्ठः । वन्द्यायं आमाओ वल्लदेवददाम्यहम् ॥२५॥
 निरङ्गमल्लराजः शृणोति तां वालिकायिदं भवनम् । वन्द्यं सेदन्नि स को वा चिट्ठि वर नरयं वरगु ॥२६॥
 राजाः वन्द्यं वा सत्का नरयोवना रमण्याः । एकाः वरमन्वरे गापन्ति वदन्वन्द्याः ॥२७॥
 भणितं तथैव पातालगृहं गच्छते सुखम् । एतस्य म्बानी पुनः रिङ्गासो नम्र चौर इति ॥२८॥

सोवि अर्धे पयंदो दुल्लेओ सेररासुराणंषि । निपमुयवलेण मुसिऊण आणए पत्तकपूनि ॥२१॥
 तड जाउ जाउ रमयंति निपमणं ताउ ताउ रमणीओ । आणेऊणं मिट्ठइ इहं पापानपरायणि ॥२२॥
 चिट्ठइ संगविता जुवइजणं दिणमणिम्मि उइयम्मि । राईए पुण बाहि नीहरिउं मुसइ पयंदो ॥२३॥
 नम्मि य बाहिम्मि मए जइ कत्थइ जाइ काइ नीहरिउं । तं तत्थ मयं जाणइ ततो माय ॥२४॥
 दो चित्थ पुइइय एमो सो जेण पट्ठणं मुसियं । मइतणयं, ता इन्दि पिच्छामि इमस्स मातं ॥२५॥
 इय एवं चिंतस्स तस्म तत्थेव येववेत्ताए । सो पिणच्छो चोरो समागओ रत्तात्माहो ॥२६॥
 रत्तात्माहोरायस्स अण्णपडिस्सि मइतसरेण । पुह्कारितं स्वमं उम्मीरिय भायपाणो य ॥२७॥
 अइ मइता नग्गणा सो चोरो इकिउं इमं भणिओ । रे पुरिसाहप ! रत्ता उम्मीरिणि जति ॥२८॥
 ता कत्थ जामि इन्दि रायविट्ठइ करिवि कम्माइ । मोत्तुं इमं पत्तायसु मइ मज्जो होसु कुत्ता ॥२९॥
 इय नत्तरत्तं सोऊण चित्थियं तेण पुरिसचोरेण । एरिसअइगुडगिहं कइमत्थ समागओ एमो ॥३०॥
 अइ तेण निरो भणिओ वार ! पविट्ठो ममारोहम्मि । केणवि किं दुखेणं निनिओ जीरिदात्ता ॥३१॥
 अण्ण अण्णत्तरात्तात्तनिये निन्योसि जप्पाणं । किं कुविओ कयंतो देइ पयंदं कंठोपी ॥३२॥
 ता मुइ अण्ण कयंतो कुविओ मइ इत्थ निग्गामोवाओ । मूपासनाहसिओ समउण पुये ॥३३॥
 नो भविओ मं रत्ता चोरो भणिऊण मात्त तं पत्तो । तं विरसीयं जाये सत्तापडि लउत्ता ॥३४॥

सोउपरीय वत्थो दुल्लेओ सेररासुराणामपि । निपमुयवलेण मुसिऊण आणए पत्तकपूनि ॥२१॥
 तड जाउ जाउ रमयंति निपमण्णाम्पा रमणीः । आनीय मुयनीइ पातामपाने ॥२०॥
 चिट्ठइ संगविता जुवइजणं दिणमणिम्मि उइयम्मि । राईए पुण बाहि नीहरिउं मुसइ पयंदो ॥२३॥
 नम्मि य बाहिम्मि मए जइ कत्थइ जाइ काइ नीहरिउं । तं तत्थ मयं जाणइ ततो माय ॥२४॥
 दो चित्थ पुइइय एमो सो जेण पट्ठणं मुसियं । मइतणयं, ता इन्दि पिच्छामि इमस्स मातं ॥२५॥
 इय एवं चिंतस्स तस्म तत्थेव येववेत्ताए । सो पिणच्छो चोरो समागओ रत्तात्माहो ॥२६॥
 रत्तात्माहोरायस्स अण्णपडिस्सि मइतसरेण । पुह्कारितं स्वमं उम्मीरिय भायपाणो य ॥२७॥
 अइ मइता नग्गणा सो चोरो इकिउं इमं भणिओ । रे पुरिसाहप ! रत्ता उम्मीरिणि जति ॥२८॥
 ता कत्थ जामि इन्दि रायविट्ठइ करिवि कम्माइ । मोत्तुं इमं पत्तायसु मइ मज्जो होसु कुत्ता ॥२९॥
 इय नत्तरत्तं सोऊण चित्थियं तेण पुरिसचोरेण । एरिसअइगुडगिहं कइमत्थ समागओ एमो ॥३०॥
 अइ तेण निरो भणिओ वार ! पविट्ठो ममारोहम्मि । केणवि किं दुखेणं निनिओ जीरिदात्ता ॥३१॥
 अण्ण अण्णत्तरात्तात्तनिये निन्योसि जप्पाणं । किं कुविओ कयंतो देइ पयंदं कंठोपी ॥३२॥
 ता मुइ अण्ण कयंतो कुविओ मइ इत्थ निग्गामोवाओ । मूपासनाहसिओ समउण पुये ॥३३॥
 नो भविओ मं रत्ता चोरो भणिऊण मात्त तं पत्तो । तं विरसीयं जाये सत्तापडि लउत्ता ॥३४॥

सो तं रम्भो वयणं सोऽं कोवानलेग पञ्जलिओ । सो पिपन्डो घोरो पदाविओ रायासंगुहओ ॥४३॥
 अम्भुणं तेगवि पट्टिओ निवम्बसगगुरुपाओ । रायावि दवसपाप ते वंचिय मेहियं बाहाए ॥४४॥
 उरानेउं सगं पायपहारेण पाटिवि घराए । तं पन्डागुहवाहं वंधइ तहगपसुत्तेण ॥४५॥
 अहं तं ददुं थोरं वदं मज्जाउ ताउ रमणीओ । हरिमभरनिम्भकन्मिधवहलपुलयाओ जायाओ ॥४६॥
 दंमंति विविहभारे विचारवहुलाओ कामनदियाओ । गादंमि हु धम्मिहं छोडेवि पुणोवि वंधंति ॥४७॥
 सो सच्चिवि कामिणि मणि हरिसिय, नं नियवउहमिलिपुकरिसिय ।

पररमणीयणविधुणिय रायइ, दंसहिं नेहरसोकुरु रायइ ॥ ४८ ॥

अवधरिऊण ताओ देवि आलवइ जाव किर राया । सो आयवइ इपहिसियाइं गयगजियाइं च ॥४९॥
 तं सोऽं नरनाहो सविन्दओ ठाइ भणइ सो देवी । आणिज्जंतीए मए अणेगहा पणविं मगे ॥५०॥
 विविखरियाइं तइ मुत्तियाइं मुरा य रयणरुद्राओ । तो तेहिं चिपेहिं मह अणुमगेण तुम्ह वलं ॥५१॥
 आगपमेयं ममे तुहविरहदवानलेण दज्जंतं । निव्वाविज्जउं तुरियं नियमंगममयसेएण ॥५२॥
 सो ताओ रमणीओ अगे फाउं तदेव देवि च । तइ गहियवदणोरो कमओ नीहरइ नरनाहो ॥५३॥
 घटकुन्वरदारविणिगपाउ अह ददुं ताओ रमणीओ । जंपंति मंतिमपुहा किमिमा पापालकजाओ ॥५४॥
 किनां मुदंगजाओ पायालं पासिऊण कयचोम्मा । निगच्छंति इमाओ, एवं जंपंति जा ताव ॥५५॥

तत्तत्तद्वाङ्मो वचनं ध्रुवा कोपानलेन प्रवलिताः । स पिङ्गाक्षधोरः प्रधावितो राजसंमुखतः ॥४३॥
 अतिरथेन तेनापि घटितस्तीक्ष्णगङ्गगुरुपातः । राजापि वसतया तं यथयित्वा गृहीत्वा बाहौ ॥४४॥
 उदान्य स्वहं पादप्रहारेण पाशयित्वा घरायाम् । तं पश्चान्मुखबाहुं बध्नाति तत्कनकसूत्रेण ॥४५॥
 अथ तं दृष्ट्वा चौरं वदं सर्वाम्स्ता रमण्याः । हर्षभरनिभरेन्द्रिप्रवहलपुलका जाताः ॥४६॥
 दर्शयन्ति विविधभावान् विकारवहुलाः कामनयिताः । गादमपि खलु धम्मिहं छोडयित्वा पुनरपि बध्नन्ति ॥

ततः सर्वा अपि कामिन्यो मनमि हर्षिताः, ननु निजवत्त्वममेलनोत्कर्षिताः ।

पररमणीयनविधुनितं राजानं, दर्शयन्त्यः स्नेहरसोत्करं रामन्ते ॥४८॥

अवधीयं ता देवीमालयति याशक्विल राजा । तत्र आकर्णयति हयहेपितानि गजगर्जितानि च ॥४९॥
 तन् ध्रुवा नरनाथः सविम्पयस्तिष्ठति भणति ततो देवी । आनीममानया ययाङ्नेकया प्रलपितं मार्गे ॥५०॥
 विदीर्णानि तथा मंक्षितकानि मुद्राश्च रत्नरत्निराः । ततस्तेभिर्देहेमानुमार्गेण युष्मार्कं बलम् ॥५१॥
 आगतमेतद् मध्ये त्वद्विरहदवानलेन दग्धमानम् । निर्धाप्यतां त्वरितं निजसंगमागृतसेकेन ॥५२॥
 ततस्ता रमणीरमे कृत्वा तथैव देवी च । तथा गृहीतवदचौरः क्रमो नो निःसरति नरनाथः ॥५३॥
 घटक्रेटरद्वारविनिर्गता अथ दृष्ट्वा ता रमणीः । जल्पन्ति सञ्चिप्रमुखाः किमिमः पातालकन्याः ? ॥५४॥
 किंवा मुगङ्गनाः पातालं दृष्ट्वा कृताश्चर्याः । निर्गच्छन्तीमाः, एवं जल्पन्ति यावत्तावत् ॥५५॥

इच्छामि बंदिदं तो रक्षा आणाविभो षणमिज्जण । मुनिवरमुपविष्टो सो सुलसोवि समागमो तत्थ ॥
तो मंदरमंधिज्जंतनरुदिसराणुगारिसरेणे । समुरासुरपरिसाए मुणीवि सरेसणं कुणइ ॥७१॥
तथादि;—

अधिरलपनपहद्विरकुवन्त्यदललमाजललचन्मि । जीवाण सरीरे लुज्जणे य जुवईजणे तइ य ॥७२॥
मोदवसाउ अपुज्जो पढिबंभो कोइ जम्मि वट्ठता । सर्वेपि सरीराइ सासयमुद्धीए मधेति ॥७३॥
तो तदुपयारकरणेउल्लान्मा सालमा सया धम्मे । पेरिज्जंतावि ॥ गुरुजणेण विरइति अवहेरि ॥७४॥
आलस्यमोदरक्षादिकारणा गुरुजणस्स विसएवि । अग्ने न इति न कयाइ जेति जिणमदिरेमुपि ॥७५॥
कारणरतेण केणइ कस्मवि उवरोहओवि जिणभवणे । कइयावि जेति जइ कइवि नइवि भविपज्जयावमओ ॥
रायकहाइसु निरया अघेसिपि हु कुणंति ते विग्गं । जिणपूयणवंदनयम्ममवणपरिईसु दुम्मइणां ॥७७॥
ता ताण सव्वरिई दूरे निज्जाणकारणमवस्सं । देसविईवि दुल्ला सम्मत्तंपि हु न खलु सुल्लं ॥७८॥
अहया सम्मत्तमयंसकारणं उच्चरुत्तराणुणाणं । नं थिय दुल्लं, तो भणइ नवरो रिमरुवमिं ? ॥७९॥
तो सम्मत्तसरूपे सविन्धरे वसियम्मि मुणिवइणा । भणइ निवो आरंभइ सम्मपे मज्झ जार्जावं ॥८०॥
तो जेपइ मुणिनाहो सहलं न हवेइ भइ ! पयंवि । रहियं जीवइयाए विमिदुफलमादणाभावा ॥८१॥
यतः;—

पढउ षणं कुणउ तवं सहउ दुहं वसउ षणनिमुंजेसु । जस्य न जीयेसु दया सव्वं पिय निप्पलं नम ॥
धरउ सिरे जइभारं करउ हुयामरस तण्णं हविमा । लुंउउ वा विहुरवयं चणउ पाणेवि निव्यम्मि ॥

इच्छामि बंदिदं तो रक्षाऽऽप्तापित प्रणम्य । मुनिवरमुपविष्टः स सुलसोऽपि समागमन्त्र ॥७०॥
ततो मन्दरमध्यमागजलपिच्छानुकारिणश्चेन । समुरासुरपरेदि मुनिरपि सरेदानां करोति ॥७१॥
अधिरलपनपहद्विरकुवन्त्यदललमाजललचन्मि । जीवानां शरीरे र्थावेन य मुपविष्टमे तथा च ॥७२॥
मोदवशादपूर्वं प्रतिबन्धः कोऽपि वस्मिन् वर्तमानः । सर्वमपि शरीरादि साधनपुज्या मन्यन्ते ॥७३॥
ततस्तदुपयारकरणकालता, सालम्बा सदा धर्मे । प्रयमाणा अपि सन्तु गुरुजनेन विरचयन्त्यवहेत्यम् ॥७४॥
आलस्यमोदरक्षादिकारणा गुरुजनभ्य विषयेऽपि । अन्ये न यान्ति न कदाचिद्यान्ति जिनमन्दिरेत्यपि ॥७५॥
कारणरतेण केनचित्सात्स्याप्युपशेषतोऽपि भिनभवने । कदापि यान्ति यदि कश्चपि तथापि भवितव्यमावदन् ॥
रागकषादिषु निरता अन्येषामपि सन्तु पुर्वन्ति ते विशम् । जिनपूजनवन्दनधर्मध्वजप्रशस्तिषु दुर्मतयः ॥७७॥
तस्मात् तेषां सर्वविनिर्मुक्तौ निर्घोषकारणमवश्यम् । देशविशेषवि दुर्लभा सम्यक्त्वमपि च न खलु सुप्रसम् ॥
अथवा सम्यक्प्रवचनकारणमुत्तरोत्तरगुणानाम् । तदेष दुर्लभं, तथैव भणति नरवरः किम्यत्पदिहम् ! ॥७९॥
ततः सम्यक्त्वम्यरूपे सविन्धरे वर्णिते मुनिपतिना । भणति गृध्र आरंभयत मम्यत्वं मयि दातव्यं यत् ॥८०॥
ततो अत्यन्ति मुनिनाथः सकलं न भवति भद्र ! एतन्नि । रहिते जीवइयया विदितफलमादणाभावात् ॥८१॥
पठतु बहु वरोतु तपः सहतां दुःखं वमतु वननिकुञ्जेषु । यम्य न जीयेतु दया सर्वदेव दिप्पलं सत्यम् ॥८२॥
परतु शिगति जटामारं करोतु हुतागम्य तर्प्यं हविषा । सुधु वा विहुरवयं वदन्तु मज्झादपि धर्मे ॥८३॥

हवउ व वकलधारी निरहारी वंभचेरवयधारी । जइ जीवहणणकारी निरत्ययं तस्स तां सर्वं ॥८४॥
 एयं धम्मरहस्सं एयं तत्तं तिलोयसारमिणं । जं जीवाण अहिंसा बहाइअइयारपरिमुक्ता ॥८५॥
 इइ देसणं सुणेउं राया सुलसेण सह वयं पढमं । गिणइइ सम्मत्तजुयं असमत्यो सव्वविरईए ॥८६॥
 चोरोवि सव्वविरई पडिवज्जइ तह बह जणो अन्नो । जिणभवणविवपुयं तत्य य विगहाए परिहारा ॥८७॥
 कोवि अणुव्वयमेगं अन्नं सव्वाइं कोवि पव्वज्जं । पडिवज्जइ अह सव्वे नमिउं वंचति ठाणेसु ॥८८॥

रणरंगमहाराया पढइयदाणेण निययदेसम्मि । घोसावणं अमारिं कारागाराइं सोहेइ ॥८९॥
 रहजत्ताउ पवत्तइ सव्वत्थ पभावए तहा तित्यं । साहम्मियवच्छं करेइ सारं सुगिहियमे ॥९०॥
 जो कोवि उभयसंघं पडिफमइ पदेइ गुणइं सुणईं य । जिणसिद्धंतरहस्सं तह जिणभवणेसु निबंधि ॥९१॥
 पव्वणव्वणआरत्तियलेखयमाईं करेइ जो विहिणा । सव्वस्सवि सकुडुवस्स तस्स रणरंगमहान्निको ॥९२॥
 भोजनवत्थासणवाहणाइं संपाडए असेसंपि । धम्मव्वयस्स हेउं दव्वं दावावए पउरं ॥९३॥
 पायं सावयलोओ न करइ न कारवेइ वणिजाइं । गुरुदेवाणं सेवं करेइ निबंधि निश्चितो ॥९४॥
 जे भूरिविहवजुत्ता तैसिपि सयावि कुणइ सम्माणं । पंचपरमिट्ठिमित्तेण सावया जेवि तैसिपि ॥९५॥
 हट्टघराणं न करो कयाणणं जं च एकगइीए । आणिति निति तस्स य सुकं मुकं नरिदेण ॥९६॥
 अह सो भित्तो सुलसो सुको अंतेउरीए नरवडणो । सव्वस्सं धिचूणं मुको तहवि हु नरिदेण ॥९७॥
 धिकारिज्जइ य जणेण तस्स ददुं मुहंपि, सयलजणो । अन्नत्तो अवलोयइ सोवि हु विचीए विन्देए ॥९८॥

भवतु वा वल्लधारी निराहारी वसचर्यव्रतधारी । यदि जीवहननकारी निरर्थकं तस्य तदा सर्वम् ॥८४॥
 एतद् धर्मरहस्यमेतत् तत्त्वं तिलोकीसारमिदम् । यजीवानामहिंसा बधाद्यतिचारपरिमुक्ता ॥८५॥
 इति देशनां श्रुत्वा राजा सुलसेन सह व्रतं प्रथमम् । गृह्णाति सम्यक्त्वयुतमसमर्थः सर्वविरतौ ॥८६॥
 चोरोऽपि सर्वविरतिं प्रतिपद्यते तथा बहुर्जनोऽन्यः । जिनभवनविश्वपूजां तत्र च विक्रयामाः परिहारम् ॥८७॥
 कोऽप्यणुव्रतमेकमन्ये सर्वाणि कोऽपि प्रव्रज्याम् । प्रतिपद्यतेऽप्य सर्वं नत्वा व्रजन्ति स्थानेषु ॥८८॥

रणरङ्गमहाराजः पठहकदानेन निजदेशे । धोपयत्यमारिं कारागाराणि शोधयति ॥८९॥
 रथमात्राः प्रवर्तयति सर्वत्र प्रभाषयति तथा तीर्थम् । साधर्मिकवात्सल्यं करोति सारं सुगृहिषमे ॥९०॥
 यः कोऽप्युभयसंघं प्रतिश्रामति पठति गुणयति शृणोति च । जिनसिद्धान्तरहस्यं तथा जिनभवनेषु नित्ययति ॥९१॥
 स्नपनार्चनारात्रिकलेखकादीन् करोति यो विधिना । सर्वस्यापि सकुटुम्बस्य तस्य रणरङ्गमल्लनृपः ॥९२॥
 भोजनवत्थासनवाहनादि संपादयत्यशेषमपि । धर्मव्रतस्य हेतोर्दव्वं दापयति प्रचुरम् ॥९३॥
 प्रायः श्रावकलोको न करोति न कारयति वाणिज्यादि । गुरुदेवयोः सेवां करोति नित्यमपि निश्चितः ॥९४॥
 ये भूरिविहवजुत्तास्तेषामपि सदापि करोति सम्मानम् । पञ्चपरमेष्ठिमात्रेण श्रावका येऽपि तेषामपि ॥९५॥
 हट्टगृहाणां न करः क्रयणकं यच्चैककक्रया । आनयन्ति नयन्ति तस्य च शुल्कं मुक्तं नरेन्द्रेण ॥९६॥
 अप्यसं मित्रं सुलसो भ्रष्टोऽन्तःपुरे नरपतेः । सर्वस्वं गृहीत्वा मुक्तस्तथापि सत्तु नरेन्द्रेण ॥९७॥

[illegible]

पुनर्निर्दिष्टेनानादिपदमो भणाय वाचिष्य निधये । पेदापयमंभे सुख वयंनम्य दिवसमि ॥१५॥
 य मने नित्य वदन्तो वारण म दह पेयणे इमे मय । मायेण वयनमाया अन्धि शुभा तमम किं वदन्ता ॥
 इमंभीय इमंभीय विंतिणे इमंभीयणं परेभाम । भायंभायं दसे विन्नाणपणाभीय वाया ॥१७॥
 मादि नु वयंपरदा वारणेरे वरेह मो वीह । मो दिप मर होह वरे वाया वा वारवृपणे वा ॥१८॥
 वादा वृण वर वदन्ता मोह वर वृणमन्त्रवृमम्वर । मदि न वृदाविवरणं परिहृत्वा इय विविनंते ॥१९॥
 विंतिपदमिने वारणेरे वृपायम वृणमन्त्रम । मो वृपायंमन्त्रमपदनेण विंतिमेननवृणा ॥२०॥
 पद । मुर वाप्यमन्त्रमि पेमिभो विंतिपदम वृमने । निपदमनामपणं दिदि निन्ववड मायिम ॥२१॥
 मो अरनेरे वृपा मनेम्वरे मो य भणाय वृदमम । अरने विप मन्त्राय जना मन्त्रम्यतिदिक्का ॥२२॥
 मो वाया विंतिपद वृपायमन्त्रम वृपायम । एता, जे भायमं म्दं एनं तममगुणं ॥२३॥
 एता उक्तमः -

॥१॥ पूजाभाव्यस्तिनामि शमसाय शयनानि च । वयसिनि मुने सिद्धि कारणान्येव कर्मणाम् ॥१॥
 अथ शंकाशतामंशतुमणस्य पवित्रेण गारे । कुमरेण ममे गमने मंसाहन्थं तु यथाप ॥२४॥
 इत्येतस्मिं वाणिज्यातासामापदाशितः शूरो । कुमरेण ममे गमने मंसाहन्थं तु यथाप ॥२५॥
 विपुत्रियविषण्णगतो नैवस्तनगणो विदाइ मयणस्मि । कुदस्मदहन्त्यिरयणारिगिरिपलंकारभास्व ॥२६॥
 अथ वयसंशयिदो इत्येदेवजणजिणसदभिर्दणि । पुत्राई नयंमेते जणपाओ पाविउं सिरावं ॥२७॥
 तणपयणमदणसपिणअणुहण्णेण रुग्णमदपस्मि । पउंगवत्तममेओ कुदरो संवलइ नपराओ ॥२८॥

कुशलं धीयेत्यत्रापि वयं स भगनि कामिने स्तौषे । मेमांस्तमैवमे तव वमतो हृदये ॥१५॥
 वृत्तायेव प्रभो वारणं तु मम श्रेष्ठे इदं मय । नाग्या रत्नमालाऽस्मि सुता त्वय किं बहुना ! ॥१६॥
 रमणीये रमणीये विषे रमणीकृते पश्यत । आगतसारं मन्ये विज्ञानप्रकटो बाला ॥१७॥
 तंवि गच्छ हृत्पमिहा राधाविर्धं करोति यः कोऽपि । स एव मम भवति बरो राजा वा राजकुमारो वा ॥१८॥
 राजा पुनर्दत्तं मन्येत तस्या बरं शून्यमन्युमारवरम् । तथापि न कुमारो बचने मतिमूलयतो नि किञ्चिन्तयन् ॥
 विषममात्र राधाबेद वमारस्य भुवनमन्यस्य । ततः कुमारदर्शनोऽयमुक्तमनसा धीयेननरपतिना ॥२०॥
 प्रभो ! तव पादमूले मेपिनो निर्विषयमय कुमारः । निजदर्शनामृतेन दृष्टिं निर्वापयतु त्वयामिनः ॥२१॥
 तमोऽवलोकते राजा गणकमुग्धं स च भगनि कुमारस्य । अद्यैव संज्यायां यात्रा सर्वार्थसिद्धिकरा ॥२२॥
 ततो राजा परिचिन्तयति कन्यागणपरम्परा कुमारस्य । यथा, यशस्तस्य कथ्ये सन्ने समग्रगुणम् ॥२३॥
 अथ सेनावसितामन्तप्रमुखमाज्ञापयति परिजनं सारम् । कुमारेण समं गमने संवाहार्थं ॥ जग्यायाम् ॥२४॥
 अत्रान्तरे वारण्याशापसादभाविष्ठति भूरः । कुमारेण समं गमने संवाहार्थं तु जग्यायाम् ॥२५॥
 विष्णुरितिकरणरचिरो नक्षत्रगणो विमानि गमने । कुमारसदृचभित्तरजनिपरिहितालङ्कारमार हव ॥२६॥
 अथ कुतमहल्लङ्घयः कण्ठेवकाजननीजनद्वयभूतिनि । पृथ्यानि नमग्नित्वा जनकान् प्राप्य शिष्याम् ॥२७॥

अह लङ्घनेयं ते खणेन भद्रासणे निवेसेते । परिपुच्छेद् कुमारो किं बाह्वि तुम्ह अंगमि ॥४३॥
 अह उम्मीलितनयणो अवलोड्य किं चलिद्विष्ट । कंडुइ वामकर्म नादिपसं परिमुसेद् ॥४४॥
 लज्जे नादइ नय देइ उत्तरं पुच्छिओवि कुमरेण । वामपयंगुद्वेण ओणयवणो लिहइ धरणि ॥४५॥
 इय तस्स चिट्ठिं पासिऊण चितइ सविम्हं कुमरो । समयणरमणिवियारा किं कारणमित्थ दीसंति ॥४६॥
 एवं च वियंकतो सुणइ सुणी सजलणसमुदायं । तो भणइ अमयवुट्ठीकल्लाणं वस्स वणमिणं ॥४७॥
 तो कइइ पंतिपुत्तो एस सुणी अभयमूरीअइसइणो । तो तेण निवेण समं कुमरो पत्तो तर्हि तुरियं ॥४८॥
 कंचणगिरिव उच्चइसमच्चियं सयललोपमज्झत्थं । धिरयासंनुपमतुलं जयसुवच्चच्छविच्छायं ॥४९॥
 धरपवणं भवजलहिंदियमेतूण तारणसमत्थं । हारं व सुगुणकलियं णमंति कुमारनरवदणो ॥५०॥
 सुणिनाहंवरणरुमलं पंती सोहोवि कुमारपाणपिओ । सामंताइ य तथा उवविट्ठा उच्चियठाणेषु ॥५१॥
 तो ताण दिपट्ठाए धम्मं बागरइ अभयमूरीवि । जीवो अणाइनिहणो अणाइकपक्कम्मसंबंधो ॥५२॥
 रागस्स व दोसस्स व वसणो पावाइ कुणइ विविहाइ । पाएइ पाणिनिवहं अलियं जेएइ सुदमणो ॥५३॥
 अबहरइ परस्स धनं लुब्धो संतेवि वरकलत्तमि । विलसइ परनारीहि इहपरलंघाण निरविवरतो ॥५४॥
 बहुजीवविधापकरं आरंभे कुणइ कारयेइ तथा । अनुममइ अन्नकए तस्मिण्णजणं पसंसंती ॥५५॥
 मिच्छाभिमाणनदिओ करेइ एवं अणेगहा पावं । तस्सोदयमि अवसो विनट्ठजइ घोरनरपसु ॥५६॥

सतो हाहारवमुखर आस्थानत्रने ससंभ्रमं कुमारः । चन्दनरससेकापुष्पचारं करोति वारयति च ॥४२॥
 अप लब्धयेतनं तं सणेन भद्रासने निवेदय । परिपुच्छति कुमारः किं बाधते युष्माकमङ्गे ॥४३॥
 अयोम्मीलितनयनोऽलोक्य किमपि चलिद्विष्टां । कण्डूयति वामकर्णं नाभिप्रदेशं परिमुष्णति ॥४४॥
 लज्जां नटयति न च ददात्पुष्पं पृष्टोऽपि कुमारेण । वामपादाङ्गुष्ठेनावनतवदनो लिखति धरणिम् ॥४५॥
 इति तस्य चेष्टितं दृष्ट्वा चिन्तयति सविस्मयं कुमारः । समदनरमणीविकाराः किं कारणमत्र दृश्यन्ते ॥४६॥
 एवं च वितर्कयन् शृणोति ध्वनिं सजलणसमुदायम् । ततो भणत्यमृतवृष्टिकन्याणं कस्य वचनमिदम् ॥४७॥
 ततः कथयति मन्त्रिपुत्र एव च्चनिरमयमुर्यतिशयिनः । ततस्तेन वृत्तेण समं कुमारः प्राप्तस्तत्र स्वरितम् ॥४८॥
 काञ्चनगिरिनिबोसतिसमन्वितं सकललोकमध्यस्थम् । स्थिरतासंयुतमतुलं जात्यगुर्वणच्छविच्छायम् ॥४९॥
 धरपवणमिव भवनलक्षिततन्तूनां तारणसमर्थम् । हारमिव सुगुणकलियं प्रणमनः कुमारनृपनी ॥५०॥
 सुनिनाभनरणकमलं मन्त्री मिहोऽपि कुमारपाणभियः । सामन्तादयश्च तथोपविष्टा उचितास्थानेषु ॥५१॥
 ततस्तेषां हितार्थं धर्मं व्याकरोत्यभयसुरिरिव । जीवोऽनादिनिषणोऽनादिदृक्त्वमेसंबन्धः ॥५२॥
 रागस्य वा द्वेषस्य वा वसणः पापानि करोति विविधानि । यातयति प्राणिनिवहमलोकं मन्यन्ति सुदमनाः ॥
 अपहरति परस्य धनं लुब्धः सत्यपि वरकलत्रे । विलसति परनारीभिरिहपरलंघ्यो निरपेक्षः ॥५४॥
 बहुजीवविधापकरानाऽऽरम्भान् करोति वारयति तथा । अनुमन्यतेऽप्यङ्गुतांस्तस्मिण्णजने प्रदोसन् ॥५५॥
 मिष्ठाभिमाननष्टितः क्रूरस्येऽननेकधा पापम् । तस्योदयेऽवशो विनट्ठघने घोरनरकेषु ॥५६॥

रागदोषवसटो तत्पवि संचिणिय पावमइधोरं । तिरिपसु सहइ दुखं पुणोवि नरपसु विरिपसु
 पूर्व दुहरिछोळि विसहंतो दीणमाणसो असो । जुगसमिलानापणं लहेइ कहकहवि मयुवत् ॥६०॥
 तत्पवि पावइ जीवो पुन्वज्जियदुकयपरिणइवसेण । बहवंधुणमरणाई घणावहाराइवसणाई ॥६१॥
 दारिद्र्यरोगदोहगसोगबहुआर्द्धहिं परिकलितो । चिंतासंतावेणं दुकुलत्वेणं परिभूओ ॥६२॥
 तो चितेइ नियमणे अन्नमवे किं मए कयं पावं । जेणेसो हं विहिओ विहिणा दुक्खाण गुस्ताणो ॥६३॥
 तत्तो धम्ममईए फाउमइहम्भं पुणोवि कुगईसु । विनडिज्जणगेणविहं पावइ केवि हु कुदेवत् ॥६४॥
 तत्प ये वंतरभावेवि किकराणंपि किकरो कोइ । होइ नडिज्जइ तत्पवि तेसि आणाए ॥६५॥
 दासावि माणुसत्ते सापीहितो लहंति भत्ताई । तो ते तेसि आणं बहु मन्नंतावि हु कुणति ॥६६॥
 अभिओगियदेवा पुण लहंति न हु किंपि सामिपासाओ । आणाइकमणे उण ते ताडिज्जंति ॥६७॥
 जइ वेयणाभिभूया नारयवासाओ नारयव्व तओ । बहु मन्नंति भवंतरगमणं, अजे पुणो केइ ॥६८॥
 अज्जवसायविसेसा इइदिसेसंपि किंपि संपत्ता । दट्टुं महिइदिइदिं ईसाकवलियमणा तइ य ॥६९॥
 रागदोषवसटो न लहंति रइ मइ च जिणधम्मो । रुदज्जाणोवगया जुया य पावंति तो कुगई ॥७०॥
 तो रागदोसाणं असेसदुखखोइखाणिभुयाणं । उज्जमह निग्गहम्मी सो पुण जिणधम्मसेवाए ॥७१॥
 धम्मोवि य दुविगण्यो जइधम्मो तइ गिहत्थधम्मो य । जइधम्मो दसमेओ ॥७२॥

रागद्वेषवशात्तत्रापि संचित्य पापमतिघोरम् । तिर्यञ्चु सहते दुःखं पुनरपि नरकेषु तिर्यञ्चु ॥१७॥
 एवं दुःखपरिणामं विपदमाणो दीनमानसोऽवशः । युगशय्यान्यायेन लभते कथंकथमपि मनुजसम् ॥१८॥
 तत्रापि प्राप्नोति जीवः पूर्वापापितदुष्कृतपरिणतिवशेन । वर्षवन्धनमरणानि घनापहारादिव्यसनावि ॥१९॥
 दारिद्र्यरोगदौर्भाग्यशोकमहापद्भिः परिकलितः । चिन्तासंतापेन दुष्कुलत्वेन परिभूतः ॥२०॥
 ततश्चिन्तयति निजमनस्यन्यमपि किं मया कृतं पापम् । येनैवोऽहं विहितो विधिना दुःखानां ॥२१॥
 ततो धर्ममस्या कृत्वाधर्मं पुनरपि कुमतिषु । विनश्यतेऽनेकविधं प्राप्नोति कोऽपि खलु कुदेवत्वम् ॥२२॥
 तत्र च व्यन्तरभावेऽपि किकराणामपि किकरः कोऽपि । भवति नश्यते तत्रापि तेषामाज्ञयाऽनवरतम् ॥२३॥
 दासा अपि मनुष्यास्ते स्वामिभ्यो लभन्ते भक्षादीन् । ततस्ते तेषामाज्ञां बहु मन्यमाना अपि सन्तु दुःखं ॥२४॥
 आभियोगिभेदेवाः पुनर्लभन्ते न खलु किमपि स्वामिपार्थात् । आज्ञातिक्रमणे पुनस्ते ताड्यन्ते तेनैव ॥२५॥
 मया वेदनाभिभूता नारकवासाद् नारका इव ततः । बहु मन्यन्ते भवान्तरगमनम्, अन्ये पुनः केचित् ॥२६॥
 अज्यवसायविशेषाद्बुद्धिबिरोधमपि कमपि संपाप्ताः । दृष्ट्वा महद्दिव्यद्विमीर्ष्याकवलितमनसस्तथा च ॥२७॥
 रागद्वेषवशात्तां न लभन्ते रीते मतिं च जिणधर्मे । रौद्रध्यानोपगताश्च्युताश्च प्राप्नुवन्ति ततः ॥२८॥
 ततो रागद्वेषोरवेष्टयः सौख्यस्त्राभिभूतयोः । उद्यच्छत निग्रहे स पुनर्जिनधर्मसेवया ॥२९॥
 धर्मोऽपि च द्विविकृत्यो यतिधर्मस्तथा गृहस्थधर्मश्च । यतिधर्मो दशभेदः श्रावकधर्मो द्वादशांशः ॥३०॥

अममन्यो नृपधम्मे ता सम्मं कुणउ देसैविग्गिपि । तत्थवि असमत्थो तं पि देसओ कुणउ, तेणापि ॥७१॥
 पत्तमुदेवत्तमुमाणुमत्ताममत्तमुद्धमधम्मो । अम्भासवसाओ निहयरागदोसो अहवरखायं ॥७२॥
 म्भुण चरित्तं पादरम्भमुम्मन्निऊण भंषत्तो । केवल्लज्जानं तत्तो पाद ठाणं निरावाहं ॥७३॥
 इय निगुणिऊण कुमरो सूरिं विषवद् मज्झ गिहिधम्मे । पदमयं कइगु तथा तदोसे, सूरिणापि तओ ॥
 पदबंधादिविमुद्धं कइयं त्रित्थारिऊण पदमयं । पट्टिवत्तं कुमरेणं सचिवगुणं पि सीहेण ॥७५॥
 सम्मत्तेण समेयं ममयविहाणेण परमसद्धाए । तो पुट्ठो कुमरेणं मूरी तन्नपरनिवचरियं ॥७६॥
 कइ एमो मं दट्ठं सुन्हाए निरट्ठिओ, कइ कुणइ । रमणीमयणवियारे पुरिसोवि, तो कइइ मूरी ॥७७॥
 सिंहपुरे आसि तुमं पुच्चभये नरवरो रत्नसारो । भज्जा म मणपरेहा ददनेहा आसि तुज्झ पिया ॥
 एमेव कइवि तीए तुमं विरत्तो, इमा तइ खेव । तइ अणुरत्तावि ददं दट्ठं अवमानमइदुसहं ॥७९॥
 उच्चंघेऊण मया सिद्धन्धपुरम्मि सुंदरनिवत्तस । अज्झवसापविसेमा जापा धूयाज्जवत्तस ॥८०॥
 मूले नरत्तत्तम्मी नरनाहो तीइ जम्पसमयम्मि । मयियव्वयावसाओ सहसा पंचत्तमणुपत्तो ॥८१॥
 एइय पुत्तत्तं मुमइमयेण थायहेतेण । अरिसिन्हा रज्जम्मी इरियत्तं गोविपं च ददं ॥८२॥
 मरिऊण रत्नमारो उच्चो तं समागओ एत्थ । पुट्ठमव्वभासाओ तइ दिट्ठे पसरिए मोहे ॥८३॥
 किं मइ पाई एवं इमम्मि इय विमरिमणपपरिमम्मि । जाए जाईसरणे तं जायं जं तए पुट्ठं ॥८४॥

असमर्थो यनिधमे तदा सम्यक् करोतु देशविरनिमपि । तत्राप्यसमर्थस्तामपि देशतः करोतु, तेनापि ॥७१॥
 प्राप्तुदेवत्तमुमनुप्यत्तसम्यक्त्वनुद्धमधर्मः । अम्भासवत्ताद् निहतरागद्वेषो यथाख्यातम् ॥७२॥
 कण्ठो चारित्रं पादकर्मोन्मुख्य संमान्तः । केवलज्ञानं ततः प्राप्नोति स्थानं निरावाधम् ॥७३॥
 इति श्रुत्वा कुमारः सूरिं विज्ञपयति मम गृहिधमे । प्रथमतः कथय तथा तदोपात्, सूरिणापि ततः ॥७४॥
 यथयन्थादिविमुद्धं कथितं विस्तार्य प्रथमप्रश्नम् । प्रतिपन्नं कुमारेण सचिवमुतेनापि सिंहेन ॥७५॥
 सम्यक्त्वेन समेतं समयविधानेन परमश्रद्धया । ततः पृष्ठः कुमारेण सूरिस्तन्नगरनृपचरितम् ॥७६॥
 कथमेव मां दृष्ट्वा मूर्च्छया निपतितः, कथं करोति । रमणीमदनविकारान् प्ररूपोऽपि, ततः कथयति सूरिः ॥
 सिंहपुरे आसीत्त्वं पूर्वमेव नरवरो रत्नसारः । भार्या च मदनेरेस्ता ददन्नेहाऽऽसीत् तव प्रिया ॥७८॥
 एवमेव कथमपि तस्यां एवं विरक्तः, एवं तैषव । त्वय्यनुरक्तापि ददं दृष्ट्वाऽवमानमतिदुःसहम् ॥७९॥
 उच्चंघ्य मृतां मिद्धापूर्वे सुन्दरनृपस्य । अज्झवसायविशेषाज्जाता बुद्धिताज्जपत्यस्य ॥८०॥
 मूले नक्षत्रे नरनाथस्तस्या जन्मसमये । भवितव्यतावज्ञानं सहसा पश्यत्वमनुप्राप्तः ॥८१॥
 मृतस्याः पुत्रत्वं सुमत्यमत्येन प्रकटयता । अभिषिक्ता राम्ये स्त्रीत्वं गोपितं च ददम् ॥८२॥
 मृत्वा रत्नसार उत्पन्नत्वं समागतोऽय । पूर्वमवाम्नासान् त्वयि दृष्टे प्रसृते मोहे ॥८३॥
 किं मम प्रीतिरेवमस्मिन्निति-विमर्षप्रकृषे । जाते जातिस्मरणे तज्जातं यत् त्वया पृष्टम् ॥८४॥

मीहकदा ।

तामो असुरवहजो पददिणकिचाइं तन्व फाऊण । पिच्छेणयं आरत्तियमंगलदीवाइयं सज्जं ॥९९॥
गया कुमरोवि समुद्रिऊण जिणभवणं । जा जोयइ सज्जको ता पच्छिमदागवाहि ॥१००॥
पीणपयोहरमुहया नवकुवलयनयणपीवरमिरीया । बरहंमगपा बारी दिट्ठा कुमरेण रमणिज्ज ॥१०१॥
ते पिच्छेऊण कुमरो सीयल्लमदुरेण निम्मल्लज्जेण । गुरुवणणेणव सोहइ अप्पाणं मन्गारयमणिं ॥१०२॥
जलपाणं फाऊणं उवविट्ठो जाव तीइ तट्टिदेसे । ता बानरीए सहिओ पवंगमो भागभो पगो ॥१०३॥
अहिणवहन्निदवधो गुंजाइल्लहारभूमिबसरीरो । सल्लइमाहाइल्लो नागमहिओज्ज मुग्गोको ॥१०४॥
कुमरमिरपवरमणिणो ततो कुमरस्स भुवणमल्लसम । फाऊणं पणिशायं पदंए मणुपकाणोए ॥१०५॥
अमरणसरणं दयगुणपवच अइ असमविट्ठियदक्खिन्म । परववपरममय मुग्गेहि मइ कुमर ! विस्सि ॥१०६॥
इ अट्ठीए मज्जे कुमर ! निवसामि मज्जकाएपि । एमा य बानरी पट्ट ! मणाड्ढा भागिया मज्जा ॥१०७॥
एमा मज्ज सरीरं एतावि धणं य जीविये एमा । एयाए विग्गिओ मणु स्वणोपि य स्वमो अइ हाठ ॥१०८॥
किपुण इह अट्ठीए सयावि मइ बानरेणु सामिते । ते पुण वणनरे मइ गयस्स बज्जेनारवणेण ॥१०९॥
दुट्ठेण बानरेणं अट्ठिद्विये, मं य निग्गहेउमइं । अइवि समग्गो तट्टवि दू एमा माहापरणेण ॥११०॥
मइ नेहनिम्भरा देइ जुज्झितं नेव कइवि पिरखेत्ती । एगागिणि य एयं योणुं मरेमि नेव अइ ॥१११॥
लोपणमहसवकरो संपइ पुमोदयप्पगरितेण । दिट्ठो तुयं महापत्त ! मुत्तो धम्मोत्तव पयसवं ॥११२॥
तो सुइ भुयछायाए निवसत निरुद्धया इमा ताव । जा तन्ना दुप्पयफल् अट्ठमुवदंतेमि मणुण ॥११३॥

ता अगुरयज्जः प्रतिदिनकृत्स्नानि तत्र कृत्वा । प्रेक्षणकमाराधिकमङ्गलदीपविद्धं सर्वम् ॥९९॥
निब्रजिज्जस्मानेपु गताः कुमारोऽपि सगुण्याव जिनमवनम् । यावत् पश्यति सर्वमङ्गलवत् पश्चिमदागवाहि ॥१००॥
पीणपयोम(ध)रमुगया मवकुवलयनयनपीवरधीवर । बरहंमगता बारी एटा कुमरेण रमणीज्ज ॥१०१॥
जलपाणं फाऊणं उवविट्ठो जाव तीइ तट्टिदेसे । ताव बानरी सहितः पवंगम भागभो पगो ॥१०२॥
अहिणवहन्निदवधो गुंजाइल्लहारभूमिबसरीरो । सल्लइमाहाइल्लो नागमहिओज्ज मुग्गोको ॥१०३॥
कुमरमिरपवरमणेण ततो कुमरस्स भुवणमल्लसमः । फाऊणं पणिशायं पदं ए मणुपकाणो ए ॥१०४॥
अमरणसरणं दयगुणपवच अइ असमविट्ठियदक्खिन्म । परववपरममय मुग्गेहि मइ कुमर ! विस्सि ॥१०५॥
इ अट्ठीए मज्जे कुमर ! निवसामि मज्जकाएपि । एमा य बानरी पट्ट ! मणाड्ढा भागिया मज्जा ॥१०६॥
एमा मज्ज सरीरं एतावि धणं य जीविये एमा । एयाए विग्गिओ मणु स्वणोपि य स्वमो अइ हाठ ॥१०७॥
किपुण इह अट्ठीए सयावि मइ बानरेणु सामिते । ते पुण वणनरे मइ गयस्स बज्जेनारवणेण ॥१०८॥
दुट्ठेण बानरेणं अट्ठिद्विये, मं य निग्गहेउमइं । अइवि समग्गो तट्टवि दू एमा माहापरणेण ॥१०९॥
मइ नेहनिम्भरा देइ जुज्झितं नेव कइवि पिरखेत्ती । एगागिणि य एयं योणुं मरेमि नेव अइ ॥११०॥
लोपणमहसवकरो संपइ पुमोदयप्पगरितेण । दिट्ठो तुयं महापत्त ! मुत्तो धम्मोत्तव पयसवं ॥१११॥
तो सुइ भुयछायाए निवसत निरुद्धया इमा ताव । जा तन्ना दुप्पयफल् अट्ठमुवदंतेमि मणुण ॥११२॥

निरुद्धायां सदापि मम बानरेषु स्वाधिष्ठम् । तत् पुनर्वनान्तरे वन मन्त्र्य बन्धोन्मसरेण ॥१०८॥
र बानरेणाविहितं, तं य निम्होपुमहम् । दपपि समर्थन्तपवि मन्त्रेणऽपि विनामन्त्रेण ॥१०९॥
रनेदनिर्भरा दानानि बोद्धे नैव कथमपि मेधमया । एकाकिनी चैतां कोक्क्रे दहन्नेहि निवहम् ॥११०॥
नमोऽगमवहरः शीयनि पुण्योदयपर्वणे । एहन्ने महापत्त ! मने ॥१११॥

इय भणिऊण पवंगो विणिग्गओ तत्थ पिययमं मोत्तुं । तो कुमरो परिचिंद दीसइ अब्बुणं ॥
 साहामिगोवि एसो माणुसमापाए जं पयंपेइ । महप्पुच्चिया य चित्ती कहवा पमुणोवि यइस्स ॥
 अइ खणमेगं गमिउं भणिओ कुमरो पवंगमपियाए । अइवल्लिओ सो सत्तू मारिस्सइ ॥
 तो तस्स मरणवत्ता मह एइ न सवणगोयरं जाव । ता जीविंयं चइस्सं इय भणिउं पइइ वारंण ॥
 तो कुमरो परिचिंदइ हा । महसरणागयाए एईए । न हु मरणमुक्खस्सेउं जुत्तं इय तीइ एहीए ॥
 परियणअपरिचायाभिण्णाओ तरणसच्चिसंजुत्तो । तीए कहदणहेउं झंपं जा देइ कुमरोवि ॥
 ताव न सा वानरिया नय वानी नेय पाणिंयं तत्थ । कोमलतूलिसणाहे अप्पाणं नियइ पत्तेइ ॥
 कुमरस्स भिच्चवंगो अइदुहिओ तत्त्वणेण तट्ठाणं । किंकायच्चविमूढो संपत्तो निययसिचिरिम्मि ॥
 साहइ सचिवाईणं, तेवि हु करित्तरयरहवराईयं । पणुणंति बलमसेसं काररिंति य संतिरुम्माइ ॥
 कुमरोवि तत्थ भवणं पिच्छइ वरफलिहभिचित्तिमणिजालं । जालगवस्संतरनीहरंतवरधूवधूमसिं ॥
 धूमसिंहामपल्लीकिज्जमाणअइविउलविमलगयणयलं । गयणयलगरुपसंलगधयवडाडोयक्रमणीं ॥
 कमणीयचलिरमुरवहुसंधउवखुडियकडयमणिनियरं । मणिनियरजडियलंबंतदामकिरणोददिपं ॥
 दिपंतकणयधंभोहयडियवरसालहंजियारम्मं । रम्ममहिवीदविरइयसुयंयसियपुप्फपयरोहं ॥
 पुप्फपयरोहमयरंदलुदगुंजंतभमिरभमरउलं । भमिरभमरउलअइमहुरस्सइयहिरिपदिसाभोयं ॥

ततस्स न भुज्जयायायां नियसत्तु निरुपद्रवेयं तावन् । यावत्तस्य दुर्नयफलमहमुपदर्शयामि गत्वा ॥
 इति मगित्वा प्लवंगो विनिर्गतस्तत्र मियतमां मुक्त्वा । ततः कुमारः परिनिन्तयति इत्येतदप्यनुमेर ॥
 शास्त्रामृगेऽप्येव मनुष्यमावया यत्प्रजल्पति । मतिपूर्विका च श्रुतिः कथं वा पशोरिव चास्य ॥
 अथ क्षणमेकं गमयित्वा भणिउः कुमारः प्लवंगममियया । अतिबलितः स शत्रुर्मागविव्यति मम मनेऽपीव ॥
 तनन्त्यस्य मरणवार्ता ममेति न श्रवणगोचरे यावत् । तावज्जीवितं त्यस्यामीति भवितुं पतति बाष्पम् ॥
 तत्र कुमारः परिनिन्तयति हा । मच्छरणागताया एतस्याः । स रात्रौ मरणमुपेक्षितुं मुक्तमिति तस्याः हृदये ॥
 परिजन्तुपरिज्ञातमिमायस्मरणशक्तिमयुक्तः । तस्याः कर्पणहंतोर्दोषां यावद्दाति कुमारोऽपि ॥
 तावत् सा वानरी न च वारी नैव वानीयं तत्र । कोमलतूलीमनाथ आत्मानं पश्यति पश्यन्ते ॥
 कुमरस्य भृत्यवर्गोऽतिदुःखितस्तत्त्वणनेन तत्स्थानम् । किंकटव्यविमूढः संघासो निजशिवरे ॥
 कथयति मन्त्रिवादीनां, तेष्विच्छुः कर्तुरमरयवरादिकम् । प्रगुणयन्ति बलमसेष कारयन्ति च शान्तिद्वारे ॥
 कुमरोऽपि तत्र भवन् पश्यति वक्त्रकटिभित्तिमणिजालम् । जालगवासान्तरनिःसारद्वारपुष्पमणिजम् ॥
 पूर्णहृत्पद्मनिर्वाह्यमाणपवित्रुजविमलगननलम् । गगननलगुर्मलान्ध्रवपशटोपकमनीयम् ॥
 कमलेश्वरचक्रवर्तुधूमधूमवस्तुद्विजकटकमणिनिद्रम् । मणिनिद्रजडितलम्बमानदामकिरणौघीत्यमनम् ॥
 इत्येवमेव कथयन्त्यस्मै, तेष्विच्छुः शान्तमभिरुच्यम् । रम्यमदीपीडविरचितगुणनभितुल्यवर्णम् ॥
 पुष्पकेशिनीकान्दह्यन्त्यस्मै, तेष्विच्छुः शान्तमभिरुच्यम् । अमृतममरमुक्तमिभुजशब्दवतीरनिदिगम्यन् ॥

इय परिसम्मि भवणे दिट्ठो कुमरेण कुण्डलाहरणो । एगो देवो पुरओ आहरणाहादिं चिचइओ ॥१२८॥
 सो देवो भणइतओ मा अणं किपिइह विपपेसु । कारणउसेण भो कुमर । आणीओ इह मए तं ति ॥१२९॥
 सो तं पइ सो जंपइ को देसो एस को पइ एत्य । को सि तुमं किमहं पुण इहाणिओ कहइ मज्झ इमं ? ॥
 इय निसुणिऊण देवो पट्टिजेपइ कुमर । जं तए भणियं । तं निसुणह सविसेसं साहिप्पंतं इमं इण्हि ॥१३१॥
 एयं कीन्नाभवणं विउज्जितं निययणइणीसहिओ । कीलामि अहं निचं अमियाई नाम असुरो हं ॥
 एयस्सं सामिसालो, अहएया रेवयम्मि संचलिओ । चारणमुणिकेवल्लिओ नमंसणत्थं विभूईए ॥१३३॥
 नियदेवीए ममेओ जाहे वधामि धेवभूभागं । ता पिच्छामि मसाणे उवविट्ठं जोगिमं एगं ॥१३४॥
 रचंदणकयतिल्लयं परिहियमिगयम्मचेटयरउं । सुविचिचियमत्थपयोपिआइ पच्छाइयसिरगं ॥१३५॥
 वासिणासरीसवनणुचम्मविहिअवरजोगपट्टिआवंधं । मिल्हेतं हुंकारं अइगरुअं दारुणं तत्थ ॥१३६॥
 तस्स य पुरओ दिट्ठो सुदुडुहुओ हुयवहो महाजालो । वामे पासम्मि पुणो चिट्ठइ वरवालिया एगा ॥१३७॥
 अहं तं पिच्छिणु मए देवी भणिवा पिए । पट्टिवरोउं । खणमेरुकं पिक्खामो किं ववसइ एस पासंडी ॥१३८॥
 एवं च कए कैअं तं रुयपाणिं ॥ पावपासंडी । संतावइ मंडलए चच्चइ रचंदणेण तओ ॥१३९॥
 रक्कणवीरमालं अवलंबिय तीए कंठेदेसम्मि । किर अगीए त्विविस्सइ तो सो मे तज्जिओ एवं ॥१४०॥
 रे रे पाविट्ठ । तुमं परिसमसमजसं जणविरुद्धं । मय पुरओ काऊणं वचसि किर कत्थ तं मूढ । ॥१४१॥

इतिहासे भवने दृष्टः कुमारेण कुण्डलाहरणः । एको देवः पुरत आभरणप्रभामिर्मयिदतः ॥१२८॥
 स देवो भणति ततो माञ्जवत्किमपीह विवृण्वस्य । कारणवरोन भोः कुमार । आनीत इह मया त्वमसि ॥
 तनन्तं प्रति स जल्पनि को वेदा एष कः प्रसुरत्र । कोऽसि त्वं किमहं पुनरिहानीतः कथय ममेदम् ॥१२९॥
 इति श्रुत्वा देवः प्रतिजल्पति कुमार । यत्त्वया भणितम् । तच्छृणु सविशेषं कथ्यमानमिदमिदानीम् ॥१३१॥
 एतन् श्रीदामवनं विकृत्य निजप्रणयिनीसहितः । श्रीदाम्यहं नित्यममितगतिर्नामासुरोऽहम् ॥१३२॥
 एतस्य स्वाभिसारः, अद्यान्यदा रेवने संचलितः । चारणमुनिकेवल्लो नमस्त्यनार्थं विमूढा ॥१३३॥
 निजदेव्या समेतो यदा मजामि स्तोत्रं भूभागम् । तदा पश्यामि इमं शान उपविष्टं योगिनमेकम् ॥१३४॥
 रक्तचन्दनकृततिलकं परिहितमृगचर्मचेट्यरीद्रम् । सुविचित्रितमस्तुकोष्णीयेन प्रच्छादितशिरोऽहम् ॥१३५॥
 कृष्णसर्पपतनुचर्मविहितवरमोगपट्टिकाबन्धम् । शुच्यन्तं दुद्धारमतिगुरं दारुणं तत्र ॥१३६॥
 तस्य च पुरतो दृष्टः सुदुडु हुनो हुतवहो महाज्वालः । वामे पार्श्वे पुनस्तिष्ठति वरवालिका ॥१३७॥
 अथ तं दृष्ट्वा मया देवी भणिता मिये । प्रतीक्ष्य । क्षणमेकं मेषावहे किं व्ययस्यत्वेप पासंडी ॥१३८॥
 एवं च कृते कन्यां तां रुदतीं ॥ पावपासंडी । संस्थापयति मण्डलके चर्चति रक्तचन्दनेन ततः ॥१३९॥
 रक्तकणवीरमालामवलम्ब्य तस्याः कण्ठेदेहे । किलग्नौ क्षेप्स्यति ततः स मया तज्जित एवम् ॥१४०॥
 रे रे पाविष्ठ । त्वमीदृशमसमजसं जनविरुद्धम् । मय पुरतः कृत्वा मजसि किल क त्वं मूढ । ॥१४१॥

निलज्ज ! किं न लज्जसि एयाणं निययपंचभूषाणं । इहपरलोयविन्दं जेणाकज्जं समायसि ॥१४३॥
 इय मम वयणं सोउं तं वान्त्तं चयइ सो पत्तायंतो । करुणाए पग्गिमुक्को, देवीए समाप्पिया कन्ना ॥१४४॥
 संपुञ्जलक्खणं तं धाररिति ख्वसंपयं दिव्वं । उन्त्तणे काऊणं जंपइ देवी, अहं जाया ॥१४५॥
 देवीवि हु सप्पसवा, भणियं च मए न एत्थ संदेहो । ल्वावन्नामयसिन्धू कहं इमा माशुमी होइ ॥१४६॥
 इय जंपतो पत्तो केवल्लिगसम्मि, तं च नमिऊण । उवविट्ठो हिययगयं संदेहं जाणितं सोवि ॥१४७॥
 हरिआऊरियवरपंचयन्नघोसोवमेण सदेण । एयाए बालियाए चरियं कट्ठिउं समाइतो ॥१४८॥
 तथाहि:—

भरहे इहेव कयमंगलाए नयरीए आसि घणसिट्ठी । तस्सवि य बालविहवा तनया जयसुंदरी ॥१४९॥
 तीसे य बंधुणो पंच ते आणाए तीए वट्ठंति । जिट्ठस्स पुणो घरणी न बट्ठ तीइ सह सम्मं ॥१५०॥
 तं परिणावइ अन्नं कन्नं तह पुव्वभारियाइ कयं । जं वा तं वा दूसइ दुव्वयणेहि य दहइ देहं ॥१५१॥
 अकोसइ भाउज्जाइयावि एवं च ताउ वट्ठंति । वट्ठंतीउ ज्जाणे समगं विज्जूए दइदाओ ॥१५२॥
 वग्गितं पत्ताओ परोप्परं दिट्ठिगोयरगयाओ । पुव्ववेराणुवंधा जुज्झिय तइयं गया पुट्ठंति ॥१५३॥
 उव्वट्ठिऊण तत्तो परिणामविसेसओ गयउरम्मि । भाउज्जाया जाया भज्जा मूरस्स नरवत्थी ॥१५४॥
 गम्मे तीए नगंदा धूयत्ताए इमा समावन्ना । उव्वट्ठिय नरयाओ परिणामविसेसओ तह य ॥१५५॥
 पुव्वभवन्नासाओ अप्पीइं कुणइ सावि गम्भम्मि । तह तप्पाडणहेउं सया उवाए कुणइणे ॥१५६॥

निर्लज्ज ! किं न लज्जसे एतेषां नियतपञ्चभूतानाम् । इहपरलोकिविरुद्धं येनाकार्यं समाचरसि ॥१५७॥
 इति मम वचनं श्रुत्वा तां बालां त्यजति स पलायमानः । करुणया परिमुक्तः, देव्यै समर्पिता कन्या ॥१५८॥
 संपूर्णलक्षणां तां धारयन्ती रूपसंपदं दिव्याम् । उत्सङ्गे कृत्वा जल्पति देवी, अहं जाता ॥१५९॥
 देव्यपि खलु सप्रसवा, भणितं च मया नात्र संदेहः । लावण्यामृतसिन्धुः कथमियं मातुपी भवेत् ॥१६०॥
 इति जरुपन् प्रातः केवलिपाशे, तं च नत्वा । उपविष्टो हृदयगतं संदेहं ज्ञात्वा सोऽपि ॥१६१॥
 हर्षाग्नितवरपाघ्नन्ययोपोषमेन शब्देन । एतस्या बालिकायाश्चरितं कथयितुं समारब्धः ॥१६२॥

भरत इहेव कृतमङ्गलायां नगर्थाभासीद् धनश्रेष्ठो । तस्यापि च बालविधवा तनया ॥१६३॥
 तस्याश्च बन्धवः पञ्च त आज्ञायां तस्या वर्तन्ते । श्येष्ठस्य पुनर्गृहिणी न वर्तते तया सह सम्बद्धं ॥१६४॥
 तं परिणायत्यन्यां कन्यां तथा पूर्वभार्याया कृतम् । यद्वा तद्वा दूषयति दुर्वचनैश्च दहति देहम् ॥१६५॥
 आक्षेपयति भ्रातृजायाप्येवं च ते वर्तते । वर्तमाने च ध्याने समक्तं विद्युता दग्धे ॥१६६॥
 श्याम्रात्वं प्राप्ते परस्परं दृष्टिगोचरगते । पूर्ववैरानुबन्धाद् युद्ध्वा तृतीयां गते पृथिवीम् ॥१६७॥
 उद्धृत्य ततः परिणामविशेषतो गजपुरे । भ्रातृजाया जाता भार्या शूरस्य नरवते ॥१६८॥
 गर्भे तस्या ननान्दा दुहितृत्वयेयं समापन्ना । उद्धृत्य नरकात् परिणामविशेषतस्तथा च ॥१६९॥
 पूर्वभवान्भासादप्योति करोति सापि गर्भे । तथा तत्पाटनहेतोः सद्गोपायान् क्रूरत्यनेकान् ॥१७०॥

पदिभो तद्वि न गन्धो निरुद्धमजाउभावजो ततो । समए जाया दिद्धा तो से सा माणसं दहइ ॥
 मूर्धकम्मकरीए दविणं दावे महत्ति पपडेउं । छट्ठायेई छच्चं, तीए निषयाए धूयाए ॥१५७॥
 तद्विबसपमूयाए सनपिया यइदिया य सा, इत्तो । दिद्धा दिभेहिं समं कीलंती जोगिएण तहिं ॥१५८॥
 अरुहविज्जासाहणेउं मग्गेतएण वरकज्जं । तो लोभविउं नीया सहण्णा पेयभूमीए ॥१५९॥
 तेणं च सिण्णमाणी जन्जे असुरेण मोइया इमिगा । ता येनंपि न अप्पा अप्पेयज्जो कसायाणं ॥१६०॥
 तेमि च हुंति दूरे परिहरियरिमिहा गयारंभा । जे हेउमि समगे नूनं न नियत्ताए कज्जं ॥१६१॥
 जे सव्वहा असरा परिहरिउं तेवि देसओ चइउं । परितणुयंति कसाए, गुरुकम्मा जे य एयंपि ॥१६२॥
 काउं असवत्थखिय तेवि हु तयाएकारएमु ददं । बहुमाणाओ पावंति जोगंयं, इय मुणिइम्मि ॥१६३॥
 जंपंते कम्मत्थए जाइं सरिउज्ज पालिया भणइ । सज्जोवि हु वुत्तंती जाओ मह नाह । पच्चवलो ॥१६४॥
 ता इत्तो तुह पाया मह सरणं चचमज्जसंगाहं । जह होमि वह पसायं करेसु मह परमकारणिय ॥१६५॥
 तो जंपइ मुणिनाहो निरुद्धमपन्धि तुज्ज भोगफल । अज्जवि कम्मं, गिहिधम्ममेव पदिवज्ज ता इन्दि ॥
 मा जंपइ सव्वन्नु जाणइ जुत्तं परं इमो मज्ज । कह मम्मं निव्वहिही अवरियअसुराण मज्जम्मि ? ॥१६७॥
 भणइ मुणी कालिजरअद्वीए रिमहनाहजिगभवणे । पिक्खिहिसि भुवणमल्लं रापसुयं, तस्स आपत्ता ॥
 होउं सावयधम्मं सम्मं पालिय कमेण पव्वज्जं । पदिवज्जिप तेण समं लहिहिसि दाणं निरावाहं ॥१६९॥
 सोऊण वइपरमिमं परिताए तत्थ केवि पव्वज्जं । अथे सावयधम्मं सम्मत्तं सम्ममजे उ ॥१७०॥

पतिनस्तथापि न गर्भो निरुद्धमपुर्मावतन्तः । समये जाता दृष्टा सतस्तस्या सा मानसं दहति ॥१६६॥
 सूतिर्कर्मकर्यै द्रविणं दत्त्वा गृहेति प्रकट्य । मोषयति कञ्च, सया निगये दुहिजे ॥१६७॥
 तद्विबसपमूयायै समर्विता बधिता च सा, इत । दृष्टा डिम्भेः समं क्रीहन्ती योगिता तत्र ॥१६८॥
 अनिरुद्धविद्यासाधनेहेतोर्मगयता वरकज्याम् । ततो लोभयित्वा नीत्या सहात्मना प्रेतमूयौ ॥१६९॥
 तेन च सिण्यमाणा ज्वलनेऽसुरेण मोविताऽनेन । तस्मात् स्तोकापि नारमाऽर्पयितव्यः कपायेभ्यः ॥१७०॥
 तेभ्यश्च भवन्ति दूरे परिहृतपरिमहा गतारम्भा । यदेतौ समये नूनं न निवर्तते कार्यम् ॥१७१॥
 ये सर्वथाऽशक्ताः परिहर्तुं तेऽपि देशतन्त्यक्त्वा । परित्यज्यन्ति कपायान्, गुरुकर्माणो ये चैतदपि ॥१७२॥
 कर्तुमसमर्था एव तेऽपि सलु तस्यागकारकेषु दृढम् । बहुमानान् प्राप्नुवन्ति योग्यताम्, इति मुनिन्द्रे ॥१७३॥
 अल्पास्ति कर्मसंये जातिं स्पृष्ट्वा बालिका भणति । सधोऽपि गन्तु वृत्तान्तो जातो भम नाप । प्रत्यक्षः ॥१७४॥
 तस्माद्विस्तव पादा मम शरणं त्यजतसर्वसद्भाष्टम् । यथा भवामि तथा प्रसादं कुरुष्व मयि परमकारुणिक ! ॥
 ततो अल्पानि मुनिनाथो निरुद्धकर्ममस्ति तव भोगफलम् । अथापि कर्म, गृहिधर्ममेव प्रतिपद्यस्व तस्मादिदानीम् ॥
 सा अलंति सर्वज्ञो जानाति पुत्रं, परमयं भम । कथं सम्यग् निर्वस्यत्यविरतासुराणां मध्ये ? ॥१७७॥
 भणति मुनिः कालिजरादय्यामृगभनाधजिनभवने । प्रेतियसे भुवनमल्लं राजमुते, तस्यापत्ता ॥१७८॥
 भूत्वा धावकधर्मं सम्यक् पालयित्वा क्रमेण प्रव्रज्याम् । प्रतिपद्य तेन समं लप्स्यसे स्थानं निराबाधम् ॥१७९॥

तो आभिओगिण्हि निम्मावियवरविमाणमारुहिउं । असुरो सहदेवीए सामाणियआयरक्तेहि ॥१८५॥
 पवरेण परियणेण य अघेण य संजुओ तहा कुमारि । कुमरं च दिव्यवत्याहरणेहि विहमियं काउं ॥१८६॥
 तयारोविय तवखणमेव य पत्तो कुमारसिविरमि । अह दसदिमि विमाणं उज्जोपंतं पजोयंता ॥१८७॥
 सहसा पदाणपुरिमा भणंति ते नृणमेइ किंपिइमं । जेणं कुमारेण समं अमद विभांगो कओ आसि ॥१८८॥
 ता सज्जा होइ दंडं अवलंबइ पोरिसं चयइ खोइ । देवा दइव वा साहसम्भ नप किंविचि असज्जे ॥
 जओ ।

तावचिय दुल्लंघा गिरिणो ता जण्हिणो दुरत्तारा । आरंभंतिन धीरा जावचिय साहमिकपणा ॥१९०॥
 इय ते साओवा जाव हुंति निगुणंति ता पडिज्जंन । असुरम्म अगुम्माए चरिय कुम्भम्म देवेहि ॥१९१॥
 निवहेमयेदुल्लकुमुयचंद ! सिरिभवणयल्लकुमारवर ! । अविनहभिहाण ! मणपहाण ! वरनाण ! जीइ चिरं ॥
 परउवयारपरायणपुरिमेमु मइ तुज्ज को लीहं । एगुमिच्छसवि काजं गणेमिपाणि निगममाणे ॥१९३॥
 एवं च निययपहुणो कुल्लगुणउक्कित्तणं गुणंणाण । विट्ठियमाणेण सहसा दिट्ठोए गोपरं पत्तो ॥१९४॥
 तस्मि विमाणे कुमरो, तत्तो रोमंपकं सुइज्जंता । भूनिहियभांलपल्लवा उल्लिसेणं विमाणामो ॥१९५॥
 उट्ठाविय उट्ठाविय बाटं आलिगिया कुमारेण । तस्साएसा तेहि पणमां देवो गदेवीओ ॥१९६॥
 उवविट्ठा य जहोवियमगुरेणं कुमरगुरयपुरिमाणं । कहिओ तो पुत्तनो, यमुत्तानाल्लएयम्मि ॥१९७॥
 उवरेसिओ चउणे कुमरो भरिया य तत्त देवीए । मुत्ताहल्लेहि सेसा, अगुरेण कुपपक्कमने ॥१९८॥

तत आभिओगिकैर्निर्माषितवराविमानमारुह्य । असुर सह देव्या सामानिकाम्परीते ॥१८५॥
 मवरेण परिजनेन चान्येन च संयुतस्तथा कुमारीम् । कुमारं च दिव्यवत्याहरणैर्बभूवते कृत्वा ॥१८६॥
 तत्रारोप्य तन्क्षणमेव च मातः कुमारशिबिरे । अथ दशदिशो विमानमुद्योतयन् मलोकमाना ॥१८७॥
 सहसा प्रधानपुरया भजन्ति तन्मूर्तमेति किमपीदम् । येन कुमारेण समपराभावं विधाय कृत्वा आसीत् ॥१८८॥
 तस्मान् सज्जा भवत इदमवलम्ब्य पौरव्यं त्यजत खोभम् । देवा देवैश्च ता साहसम्भ मथ विचिन्त्यमप्यम् ॥
 मतः ।

तावदेव दुल्लंघा गिरवस्तावदेव जलपयो दुरत्तारा । आरम्भन्ते न धीरा तावदेव साहसकपन्तः ॥१९०॥
 इति ते साओवा तावद् भवन्ति नृपवन्ति तावत्पठवमानम् । असुरैश्चानुसया चरित कुमारस्य देहे ॥१९१॥
 नृपदेमचन्द्रकुमुदचन्द्र ! धीमुवनमतकुमारवर ! । अविनयाभिधान ! सत्त्वप्रधान ! वरहन् ! जीइ चिरम् ॥
 परोपकारपरायणपुरुषेषु लभते तव वरे रत्नाम् । एतुषावस्थापि कार्ये मन्दकमे प्राप्तोऽमृतसमानम् ॥१९३॥
 एवं च निजप्रभोः कुल्लगुणोत्कीर्तनं नृप्यताम् । विस्मिदमन्तां सहसा दृष्टोचरं माय ॥१९४॥
 तस्मिन् विमाने कुमारः, ततो रोमाञ्चश्चुकाटमानाः । भूनिहितकाकपल्लवा उत्तलेन दिशन्त ॥१९५॥
 उभाप्योत्थाप्य बाटमालिहिता कुमारेण । तन्वादेसात् तं मणजो देवः सहदेवकः ॥१९६॥
 उपरिधा मथोविनमगुरेण कुमारगुरपुत्रेभ्यः । बभूवतः स कृत्तान्तः, वरहन्तः काङ्क्षविने ॥१९७॥

वन्द्याभारणां समर्पिऊण कुमरस्य परियणो सव्यो । सम्मानिओ जटोचियपंथाधां कुमरस्म ।
 यत्पालंकारेदिं सम्मानेऊण तीइ उच्छंगे । अपिय विजयपडायं सपणयं भणइ तुइ एसा ॥२०॥
 इतो धूया, इयएवमाइ काऊण संपयाणविहिं । विजयपडायं पमणइ वच्छे । सुण मज्ज ...
 “निज्यांजा दयिते नवान्दपु नता धश्रूपु भक्ता भव, स्निग्धा बन्धुपु वत्सला परिने स्मेरा ...
 पत्तुर्मित्तज्जने सनर्भवचर्नां सिखा च तद्द्वेषिषु, स्त्रीणां संवननं नतभु । तदिदं वीतौषधं भवतु ॥
 अप्युत्थानमुपागते गृहपतो तद्भाषणे नम्रता, तत्पादापितद्विष्टासनविषेस्तस्योपचर्या स्वयम् ।

सुमे तत्र शयोन तत्प्रथमतो जह्याच्च शय्यामिति, प्राचैः शुत्रि ! निवेदिताः ...
 ततो विजयपडाया पाएस्स पणमिउं भणइ एवं । सव्वंपि तं करिस्स ताएणं जं समाइइ ॥२०॥
 अइ देवीणं पणमं तीए आपसकारयं मोत्तुं । दुहियाए अणुन्नाओ कुमरेण य विदियसम्मानो ॥२॥
 सट्ठाणं संपत्तो अमिइगई दाविउं विजयपडकं । कुमरोवि हु संचलिओ पत्तो य कमेण वेताए ॥२॥
 सिरिसेणनरिंदोवि हु पयोणीए सप्रागओ दइइ । विजयपडायाकुमरि परियरियं ताहिं अमरी ॥२॥
 कुमरागमणनिवेअगपुरिमं पुच्छइ सविम्वयं ततो । कुमरपट्टीए काओ अमरीओ इइ विमानमि ॥२॥
 तो नेसिं भुत्तंतं सव्वं परिकइइ सोधि, तो राया । हरिसप्यरिसपरिसप्यमाणहियओ विविने ॥२॥
 तम्मि कुले उणत्ती सो विणओ तं कलासु फोसल्लं । सो कोवि पुत्तपम्भारपगारितो अयि एत्त ॥२॥
 जेण निवट्टमारयं अवगमेऊण नूण सममेव । मइकमारयणपणं अणवाइं विधईं राइं ॥२०॥
 ता अवरारासंफामंभनं मज्ज माणसं इहिं । निण्हुयवियपजालं अवलंबउं निव्हुइं परमं ॥२१॥

उपवेशितमनुके कुमारो भूतां च तस्य देव्या । मुक्ताफलैः शेषा, अनुरेण कुमारकरकले ॥१९॥
 वन्द्याभारणानि समर्थं कुमारस्य परिजनः सर्वः । सम्मानितो यथोचितमम्बापात्री कुमारस्य ॥१९॥
 वन्द्याभारणैः सम्मान्य तस्या उत्सङ्गे । अर्पयित्वा विजयपताकां सपणयं गणति तवैया ॥२०॥
 इतो दुहित्य, इत्येवमादि कृत्या संपदानविधिम् । विजयपताकां प्रभणति वत्स । शृणु मम वचनतरङ्ग ॥२०॥
 ततो विजयपताका पादयोः प्रणम्य भगव्येवम् । सर्वमपि तत्करिष्ये तातेन यत्नमादिष्टम् ॥२०॥
 अपर्देनां सन्तुष्टं तस्या आदेशकारकं भूत्वा । दुहित्राऽनुज्ञातः कुमारेण च विदितमन्त्रान् ॥२०॥
 स्वस्वानं मन्त्रान् प्रतिगतिर्नाशयित्वा विजयपताकाम् । कुमारोऽपि सन्तु संचलितः प्राप्तश्च प्रमेण ॥२०॥
 अर्पयित्वा तस्यैव सन्तु म्भागममारोहेण समागतो दृष्ट्वा । विजयपताकाकुमारी परिकरितो मानसः ॥२०॥
 कुमरागमननिवेदकपुत्रं पृच्छति सविम्वयं ततः । कुमारपुत्रे का अमयं इह विमाने ! ॥२०॥
 स्वस्वानं इत्यन्ते सर्वे परिक्रमयन्ति सोऽपि, ततो राया । हर्षयत्तुर्पतिर्गर्भद्वयो विभिनतवनि ॥२०॥
 सन्निवृत्तः कुत्र दृष्टानि स इत्यस्मिन् कलासु कौशलम् । स कोऽपि पुण्यप्राप्तमारयतोऽप्यवश्य ॥२०॥
 केव दूरस्थं च कदाचित् नूनं स्वयमेव । मन्दन्वाग्मनागमनःपार्थ विधेइ राधाम् ॥२०॥

पश्ममपुत्रयदियरणपनिम्भरा दोत्रि कुमरनरवशो । उचियथदिशसिपुत्रं ११॥ कुमरस्म अरिहस्मि ॥
 आत्रासे कञ्जोचियपपत्परिपूरियस्मिन्, अह राया । संचतो धवलहरे विजयपदायं समं नेत्रं ॥२१२॥
 मंडाव कञ्जेनेउरस्मि कारइ य तोइ उवपारं । राहामंडवपसमं मञ्जाव पुत्रनिम्भविं ॥२१३॥
 अह राहयेहदिने कुमरो हकारिओ नरिंदेण । वरवन्धाहरणाइं अमुरविद्याइं परिहंउं ॥२१४॥
 परिवरखंधारुदो संचलिओ मयन्निनयवलममेओ । पचो य तत्त तचो करिवरखंधाओ ओपरिओ ॥
 मंचोचिरिमंडारियसिंहामणपरिनिविट्टारायसुए । रायसुमपडवुदापणिण्डाजालनडिलिल्ले ॥२१६॥
 नयणसवभूए तन्थ मंडये सुसहाए सञ्जोअ । निययपदाओहामिपनिवचको निविसए कुमरो ॥२१७॥
 मिरिसेणरायपासट्टिया य ते पिसिखउं रयणमाला । विग्गिहपहियया कुमरं परिपाणिप परिणमुहाओ ॥
 धितइ वरमाये अहिययस्मि एवारिते पुरिसरयणे । राहयेहवइजासुदो हा दिव्व ! कह दिव्वा ? ॥२१९॥
 अहवा कि एवें सोइएण जइ कहवि विंषए राहं । अओ एयं मोचुं ता मह मरणं परं सरणं ॥२२०॥
 हतो य मंडये तस्मिं ठायिओ गुरुदिदो कणयथंओ । तस्मोचरि संउविया अहोमुहा कणयपुत्तलिया ॥२२१॥
 तोए अहो ठविपाइं रयारिभमिराइं अट्ट चक्राइं । कौंविचि वामं भभिराइं दाहिणंमेण काइंपि ॥२२२॥
 तेमिमहोभूमोए ठविपा कुंही य तेल्हडिपुछा । तन्थ पडिंविचिपंतं राहाम्बं निएऊण ॥२२३॥
 विंषेयव्वा थिरमाणसेण वामण्डितारिया तोए । येवंपि पमाएणवि अनिपंतेण उवरिहुत्तं ॥२२४॥

तस्मादपरवराशङ्कासंभ्रान्तं मम मानसमिदानीम् । निहनुतविकल्पजालमवलम्बता निवृत्तिं परमाम् ॥२१०॥
 मत्तिसमयप्रवर्तितमणयनिर्भरो द्वावपि कुमारमरपथी । उचितप्रतिपत्तिपूर्वं प्राप्नो कुमारस्याहं ॥२११॥
 आवासे कायोनितपदार्थपरिवृत्ति, अथ रात्रा । संप्राप्तो धवलगृहे विजयपदाकां समं नीत्वा ॥२१२॥
 संस्थापयति कन्यान्तःपुरे काश्चति च तस्या उरचारम् । राधामण्डवपसमं राज्ञयति पूर्वनिर्मापितम् ॥२१३॥
 अथ राधावेषदिने कुमारो हकारितो नरेन्द्रेण । वरवन्धामरणान्यसुरवितोर्णानि परिधाय ॥२१४॥
 करिवरस्कन्धारुदः संचलितः सकलनिजवलसमेतः । प्राप्तश्च तत्र ततः करिवरस्कन्धादवतीर्णः ॥२१५॥
 मन्त्रोपरिसंस्थापितसिंहासनपरिनिविष्टराजमुने । राजसुतमुकुटपूडामणिप्रभाजालजडिलिते ॥२१६॥
 नयनोत्सवभूते तत्र मण्डपे सुरसभायां शुक इव । निजप्रभातोलितनृसचको निविशने कुमारः ॥२१७॥
 श्रीपेणराजपार्थस्यिता च तं मेत्वा रत्नमाला । विस्मिनहृदया कुमरं परिश्राय परिमनमुत्तान् ॥२१८॥
 विन्तयति वरमात्रेप्रथित एतादृशे प्ररमरले । राधावेषप्रतिज्ञाबुद्धिर्हा देव ! कथं दत्ता ? ॥२१९॥
 अथवा किमेवं शोचिनेन यदि कथमपि विध्यति राधाम् । अन्य एतां मुक्त्वा तदा मम मरणं परं दारणम् ॥
 इतश्च मण्डपे तस्मिन् स्थापितो गुरुदः कनकस्तम्भः । तस्योपरि संस्थापिताऽधोमुखा कनरुपविका ॥२२०॥
 तस्या अथः स्थापितानि रथपरिभ्रमिन्पुण्य चक्राणि । कानिचिद् वामं भ्रमिन्पुणं दक्षिणादेन कान्यपि ॥
 तेषामधोमूर्तो स्थापिता कुण्टी च तैत्तपरिपूर्णा । तत्र च मतिविन्मयानं रथारूपं दृष्ट्वा ॥२२१॥

तादे मिरिसेजेणं नरवङ्गा जेपियं जहा भो भो ! । जो राहमिणं विधइ सो कसाए इमेए से।
तथा ।

इत्यागयाग मुणितं सज्ज्वेति स्वत्तियाण नामां । भुंज्जेसुं लिहिऊणं मिम्मपगोलेसु सितां ॥१॥
कन्यकन्यसे विसाले ववियां संति तां कइदंते । अहं पुरोहिपम्मी नीसरइ गोत्रओ भम्म
मो राहावेह्मी ववसायं कुणउ जह इय वक्तया । तत्थ पुरोहिपहत्ये पद्मं चिय गोत्रए वरिण
नानम्मि वाइए तत्थ तस्स पुत्तो अउज्झनिवपहुणो । मयरद्धयकुमरो उद्धिऊण चारं करे ॥१॥
हुंदल्लिपवावदंटेण तेण धणुरेयमज्जियमणेण । पुच्चभणिण्ण विहिणा सुहो वाणो हिउपेण ॥२॥
अरयम्मि सुवितासंनियम्मि मुणिमाणसेव उप्पिडिउं । सज्ज्वत्य लद्धपसरो भग्गो मगरद्धम्म ॥३॥
गारावेरिवीए विह्वारंमेहि स्वत्तियवरेहि । मयरद्धयज्ज सरतो मग्गे अक्खेहि वरिण ॥४॥
वहिवावमग्गि पुरोहिण मिरिमुत्तणमल्लकुमरेण । सज्जीकयकोपंटे सति समारोहियमरेण ॥५॥
अत्थरहिपकोपंटेण पंडुरनरावनेउणेणव । उवरिद्धियराहावामतारिया सति वरिणदां ॥६॥
अर ववसावामाने जगम्मि उज्जीरियं अप्पाणं । मअंती मानं रिउव वानिया कुमरदंरम्मि ॥७॥
अत्थमग्गे वरिणं मग्गेनः—

पान्तेरस्य मयाय बृहन्तं, कस्मार्यणु तिलोयतरुणिवरुणसंजुतं ।

[illegible][illegible]

मन्त्रः ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

विष्णु भगवन् अतएव यद् जगु परं कश्चिद् धीरह । तमु पापनशं मदु खणियद् भुवनमल्लवरवीरह ॥
 रोमचर्चं पुरज्जंतमन्त्रगतो नरिन्दमिरितो । मन्दविज्जहारणं सत्त्वं से देह भद्रस्त ॥२३८॥
 अन्तोवि रापन्तोमो मंतगुगुकिचणे कुमारम् । तद् येव कुण्ड सत्त्वो, गुणेषु को मन्तरं वहेत् ॥२३९॥
 मिरिमेणनरिदेणे रापाणो नह य रायपुत्ता य । कयमम्माणा अये नियनियताणेषु संपत्ता ॥२४०॥
 फगुणमिरपंचमिगुरुदिणम्मि विदिपं गुमंगलपरिहं । कुमरेण रयणमालाविजयपटायाण परिणयणं ॥
 रत्ना कयनदिवसी कुपरो नीतरह वपनपरीमो । दोरिदि भज्जाहिं सयं आरुदो वरविमाणम्मि ॥२४२॥
 मंयंते बहुनगनगरारामवररोदकच्छादोणि । योवदिणेहिं पत्तो कुसुमपुराममगामम्मि ॥२४३॥
 पत्तोर्णाए राया अंतेवरपरिमो तदि पत्तो । कुमरोवि मह वहेहिं ओपरिऊणं विमाणामो ॥२४४॥
 तपयंकायां पणयं पिऊण संभासिंते पणइवमो । नपरम्मि तमो पवित्ता उस्तवभूयम्मि सत्त्वतो ॥२४५॥
 भुणत्तारम्मि मन्वं कदिपं सिंहेण कुमारसिणेण । रत्तो जं जह विचं ता जाव इहागमो कुमरो ॥२४६॥
 रीपदिणे तो राया कुमरं अहिंसिचिऊण रज्जम्मि । सिरिअमपमूरिपात्ते गियइ पणज्जमणवज्जं ॥२४७॥
 अह हेमचंद्रमाह पटिण्णु मयमां गुर्वेणेषु । वविमो निपमूरिपए विहरइ वसुधाए विहिपुत्वं ॥२४८॥
 जिजमात्तणउत्तप्पणउत्तप्पणहन्त्याए नवगिरिवाए । परिकलितोवि हु जो वंधपारिचुदामणी भणिमो ॥
 हेतइ मुगममं भव्वाण भयं च कुमयचारीणं । देसणपट्टहरणं अभयं जीवाण जो देह ॥२५०॥

विश्वनाभगर्भमनुष्ठा मतिर्यस्य परब्रह्मेण धीरहम् । तस्य पादौ नमस्त्यामि सन्त्रियस्य भुवनमल्लवरवीरस्या ॥२३७॥
 शेषाद्यकञ्चुकायमानसर्वाङ्गाश्चो नरेन्द्रभीषणः । मुकुटविजयभिरणं सर्वं तस्मै ददाति मयाय ॥२३८॥
 भन्दोऽपि राजलोहः सद्गुणोत्कीर्णं कुमारस्य । सर्वं करोति सर्वं, गुणेषु को मत्सरं वहेत् ॥२३९॥
 श्रीवेगनरेन्द्रेण राजानमनया च राजपुत्राश्च । कृतसम्माना अन्ये निनविजस्यानेषु संपाताः ॥२४०॥
 द्वाण्युनसिनवधर्मागुरदिने विदिपं मुमङ्गलार्तं । कुमारेण रत्नमालाविजयपटाकयोः परिणयनम् ॥२४१॥
 राजा कृतप्रतिपात्तिः कुमारो निम्नरति नम्पानगरीतः । द्वाभ्यामपि भार्याभ्यां सममारुदो वरविमाने ॥२४२॥
 इदमानो बहुनगनगरारामवररोदकच्छादीनि । स्तोकरिदैः प्रातः कुसुमपुरासक्तप्राप्ते ॥२४३॥
 ज्वागंतोप्येव राजाऽन्तःपुरपरिगतस्तत्र प्रातः । कुमारोऽपि सह वपुष्यामवतीर्य विमानात् ॥२४४॥
 तदपह्नुज्जानि प्रणमति वित्रीः संभाष्य प्रजयिर्गम् । नगरे ततः प्रविशत्युत्सवभूते सर्वतः ॥२४५॥
 मुवतोत्तरे सर्वं वयिनं सिंहेन कुमारसिन्धेन । रात्रे यद् यथा वृत्तं तावद्यावदिहागतः कुमारः ॥२४६॥
 द्वितीयदिने नृतो राजा कुमारमभिषिष्य राज्ये । श्रीलम्पयमूरिपार्थे गृह्णाति प्रज्ज्यामनवधाम् ॥२४७॥
 अभ हेमचन्द्रसाधुः पठितेषु समप्राज्ञोपज्ञेषु । स्थापितो निजदरिपदे विहरति वसुधायां विधिपूर्वम् ॥२४८॥
 निजरासनोत्सर्पणादर्पणहस्तया तपःधीवच्चा । परिकलितोऽपि सद्य यो मलयचरिचुदामणी भाषितः ॥२४९॥
 द्वाभ्यानि मुगनिमार्गे भव्यानां भयं च कुमतिचारिणाम् । देशनापट्टहरणमयं जीवानां यो ददाति ॥२५०॥

वरकणयकलससदंडभासुरं सासणं जिणिदस्स । सासणमित्तेण कुंजंति जस्स पुट्टंमरा व्रति ॥२५॥
 रहजत्तपत्तोहं अट्ठाहियमहिमविहितस्वलोहं । जिणसासणं ममगं जायं तत्तो निरुत्तमं ॥२६॥
 इय हेमचंदमूरी मूरो इव तवकरेहिं दिपंतो । विहुणंतो मोहतमं नरिंदमंडलियमाडिणं ॥२७॥
 विहरइ वसुहाए, भुवणमल्लरापावि रज्जमणवरयं । तह पालइ जइ सुयणा गर्यपि काठं न यणंति ॥
 चत्तो सो देसो दुज्जेणोहिं भीएहिं जत्य सो राया । गरुडाहिट्टियठाणं च सण्णियरेण दूरेण ॥२८॥
 अह अन्नया य सीहो नरवइणा ठाविओ अमइपर । जो इह सिंहस्वरूपो मणुयमिगाणं समगाणं
 कारावइ कारामंदिराहं पउराइं सो अपुब्बाइं । पुब्बेसु अमायंते अणवरयधरिज्जमाणजणे ॥२९॥
 अवराहासंकाए धरिया जे तत्य निरवराहावि । तेसिं वरइ भत्तं पाणं च विचारपरिमुक्को ॥३०॥
 तत्य य पाणचाओ जायइ केसिपि दुहकिंलंताणं । तह्हाए फुडियनयणा अन्ने पुण जंति पंचव ॥३१॥
 तं असमंजसचरियं नाऊणं नरवरो भणइ सिंह । किं भवजलहितरंडं पढमवयमेवमइयसिं ? ॥३२॥
 ता कोवि न गुत्तीए धरियव्वो भो ! तए निरवराहो । थेवे अवराहेवि हु वारेयव्वं न भत्तमं
 अह सो तं निववयणं सोउं भणिउं 'पमाणमाएसो' । जहपुच्चिं वटंतो वटइ तह चेव निचपि ॥३३॥
 तं च परियाणिऊणं भणिओ रत्ता कहं तहेव तुमं । वटसि, विरमसि नो वारिओवि, एवं
 मज्झवि अइपरसि वयं, तो सो पडिभणइ जह न अइयरइ । तह किज्जउ अपिज्जउ ॥३४॥
 भणइ निवो तइ मुहं इमं मुयंतम्मि नत्थि मह असुहं । जं चयसि नियममुदं तं पुण बाहं दइहं रिपं ॥३५॥

वरकनककलशसदंडभासुरं शासनं जिनेन्द्रस्य । शासनमात्रेण कुर्वन्ति यस्य ग्रथिवीधरा इति ॥२५॥
 रथयात्रामाप्तशोभमष्टादिकामहिमविहितस्वलोभम् । जिनशासनं समग्रं जातं ततो निरुत्तमम् ॥२६॥
 इति हेमचन्द्रसूरिः सूर इव तपःकरैर्दीप्यमानः । विधुनयन् मोहतमो नेन्द्रमण्डलिकादीनाम् ॥२७॥
 विहरति वसुधायां, भुवनमल्लराजोऽपि रान्यमनवरत्नम् । तथा पालयति यथा सुजना गतमपि कर्तुं
 त्यक्तः स देशो दुर्जेनैर्भौतैर्वत्र स राजा । गरुडाविष्ठितस्थानमिव सर्पनिकरेण दूरेण ॥२८॥
 अथाग्न्यश च सिंहो नरपतिना स्थापितोऽमर्त्यपदे । य इह सिंहस्वरूपो मनुमृगाणां समप्राणम् ॥२९॥
 कारयति कारामन्दिराणि प्रचुराणि सोऽपूर्वाणि । पूर्वेष्वमात्येऽनवरतधियमाणजने ॥३०॥
 अपराधाशङ्कया घृता ये तत्र निरवराधा अपि । तेषां वारयति भक्तं पानं च विचारपरिमुक्तः ॥३१॥
 तत्र च प्राणत्यागो जायते केषामपि क्षुत्कलान्तानाम् । तृणया स्फुटितनयना अन्ये प्रनयन्ति पञ्चव ॥३२॥
 तदसमञ्जसचरितं ज्ञात्वा नरवरो भणति सिंहम् । किं भवजलधितरण्डं ग्रथमव्रतमेवमतिचरसि ? ॥३३॥
 तस्मात्कोऽपि न गुप्तो धर्तव्यो भो ! त्वया निरवराधः । स्तोकेऽपराधेऽपि खलु वारियन्त्यं न
 अप स तन्नृपवचनं श्रुत्वा भणित्वा 'प्रमाणमादेशः' । यथापूर्वं वर्तमानो वर्तते तथैव नित्यमपि ॥३४॥
 तच्च परिज्ञाय भणितो राजा कथं तथैव त्वम् । वर्तसे, विरमसि नो वारितोऽपि, एवमुपेक्षया ॥३५॥
 ममाप्यतिचरसि भवतं, ततः स प्रणिमणति यथा नातिचरति । तथा कियतामर्त्यतां मुद्राज्यस्मै वम्मायसि ॥

भीहकहा ।

ता जइ एयं मुदं मुंचसि ता मुंच नत्थि इह दोसो । सग्गापवग्गदाराइं तुब्भ जं मुहए एसा ॥२६६॥
 ययमुदं तु चपेत्तो लह्हिसि संसारसायरे घोरे । दुददंदोन्निपणंतं कालं ता चयमु मा, एवं ॥२६७॥
 अणुसासिक्केतो मो मुदं मुत्तुण निवसमीवम् । नियगेहं संपत्तो अणुग्गाओ नरिदेण ॥२६८॥
 अह सावयधम्मरयस्स मुमइणो सुमदनामसचित्रस्स । तं मुदमपिउजं रायावि द्दुकुणइ जिणधम्मं ॥२६९॥
 जिणसासणे पभावर रहजत्ताईहि विविहदेऊहि । साहम्मियपपुणुणं पि मद्यए अप्पणो तुल्लं ॥२७०॥
 अह सीहेणं पुच्चिं पट्टियगामम्मि तुददेव्यत्तं । पट्टज्जो नरबालो पुच्चिं जो आसि गुत्तीए ॥२७१॥
 खित्तो दुहाए नट्टिओ मरिउजं वंतरो समुण्णयो । सो, सुमरियपुच्चमयेण तेणं सीहो नहे धरिउं ॥२७२॥
 उब्भाविरे व वेरं पक्खस्सं पउरपउरलोपस्स । सो मारिओ रसंतो उप्पओ पदमपुटवीए ॥२७३॥
 भमिरी भवम्मि तत्तो किन्हेणं पाविउं पुणवि योहि । लहिरी सिवंपि, तं पुण नट्टवमम्मल्लापफलं ॥२७४॥
 अह हेमवंदसूरी बभेण विहरंतओ तहि ५त्तो । तो भुरणमल्लराया वंदइ सकलत्तओ गंतुं ॥२७५॥
 तदेसणदावानलकम्मिंधणदहणलट्टवेरग्गो । पुत्तं रज्जे मयणं टविउजं रयणमालाए ॥२७६॥
 पट्टिवज्जिय पव्वज्जं विजयपट्टायाए सह विभूईए । मुदगुरुकम्मकवओ संपत्तो सामयं ठाणं ॥२७७॥

॥ मकत्तपानव्ययच्छेदे निहमग्गिहणन्ताः समासः । तत्त्वमासी समानं सानिचारं प्रथममष्टमम् ॥

अनि नृपस्त्वपि मुद्रामिमां मुच्यति नास्ति ममास्तुम् । यत्त्वञ्जसि नियममुद्रां तत्पुनर्वाह ददति ददयम् ।
 स्माद्यप्येतां मुद्रां मुच्यति तदा मुष नास्तीह दोष । स्वर्गापवर्गद्वाराणि तव यन्मुद्रयन्त्येता ॥२६६॥
 तमुद्रां तु ध्वजसैन्यस्य संसारसागरं घोरे । दुर्गाद्विजयनन्तं कालं तस्मान्मुष मा, एवम् ॥२६७॥
 अनुशिष्यमाणः स मुद्रां मुवत्त्वा नृपसमीपे । निजगेहं संप्राप्तोऽननुशानो नरेन्द्रेण ॥२६८॥
 अथ ध्यायकर्मरताय सुमतेय सुमतिनामसचिवाय । तां मुद्रामप्येतिवा राजापि तत्तु करोति जिनधर्मम् ॥२६९॥
 जिनशासनं प्रभावयति रथयात्रादिभिर्विविधैस्तथि । साधार्मिकमल्लगुणगोपि मन्यत आत्मनस्तुल्यम् ॥२७०॥
 अथ सिंहेन पूर्वं पद्मस्येन शुटिनद्रव्याद्यम् । पट्टेसो नरबालः पूर्वं य आसीद् गुप्ता ॥२७१॥
 तेषां शुचा नटितो गृत्वा ध्वजस्तत्र समुत्पन्नः । स, श्रुतपूर्वमयेन तेन सिंहो नमसि पृथ्वा ॥२७२॥
 उद्भासितं च वेरं प्रत्यक्षे प्रचुरपौगलोक्तम् । स मारितो रसन्तुत्तः प्रथमपृथिव्याम् ॥२७३॥
 भ्रमिष्यति भवं ततः कृत्स्नेन प्राप्य पुनरपि बोधिम् । लप्स्यते शिवमपि तत्पुनरनद्रथमयवत्त्वनाम् ॥२७४॥
 अथ हेमवन्दगुरोः क्रमेण विहरन्तप्र प्रापः । ततो भुवनमल्लराजो बन्दते मकल्लरको गत्वा ॥२७५॥
 तदेसनादावानलकर्मैन्धनदहनान्यवराग्यः । पुत्रं राज्ये मदने स्थापयित्वा रत्नमानायाः ॥२७६॥
 प्रतिपद्य प्रजयां विजयपताकया सह विभूत्या । मृतगुरुकर्मकवः संपत्तः साधने न्ययनम् ॥२७७॥

सोढिया चैन अन्यात्तव,
चोत्तनेरे, (सन्ध्याना.)

कक्षागोभूमालियथवणिषप्रवहारकूटमवित्तजं । वज्जेज्ज गिदी अलियं वनियमिं दूमगं धम्मं ॥१॥
निन्धियसपदाई होइ अवाई य नेहलोएवि । जह कमलो निरवाओ जाओ जसविहवआभोगी ॥२॥
तथाहि :—

पुग्गमन्धि भरतरेत्ते विजयपुरं नाम तिजयविरसायं । सविन्नासविन्नामिणिआणणं पवरालयसुतोहं ॥३॥
तन्ध जमजलद्वाराया नरयणनाहोवि सु-र-यणाहिई । तस्सत्थि पिया घरिणी हरिणीनयणा वसुमइत्ति ॥४॥
तन्धत्थि परममददो धम्मवियददो अईव कमलददो । कमलोत्ति सुप्पसिद्धो कमलसिरी भारिया तस्म ॥५॥
साणं च सुओ विमलो नाम्मं, चिट्ठिएण पुणं समलो । दोसायरो कलाण य कुलभयणं तद्वि हु न सोमो ॥६॥
सांरतस्मवि पिउणो चलिओ देसंतरम्मि वणिजत्थं । थलपग्गेण अह सो बहुबलीइउ लदेउं ॥७॥
तदोसावियवणियं पित्तूणं बहुववणिषारियरिओ । पत्तो मलयपुरम्मि सोपारयदेससीमाए ॥८॥
तन्ध य निययं पणियं विरंकेउणं कयागण अयं । गहिउं चलिओ नियदेमसंमुहो जाय ता सहसा ॥९॥
मुट्ठो अफालमेहो अकलपमल्लिलेण पूरिया मग्गा । तां तन्धवि छाएउं सो थरको कइयपदिणाणि ॥१०॥
अह सागराभिहाणो उत्तरिउं सागराउ तत्तपरं । भंपत्तो विमलेण द्दिट्ठो निजनयरवाणिपओ ॥११॥
उचियपदिस्सिपुव्वं संभासेउण तेण तो भणिओ । जह एमु तुयं समगं पि जेण जाओ नियं देसं ॥१२॥
तो सायरेण तोसायरेण तो सायरेण पट्ठिभणिओ । थंधव ! पट्ठिक्कर पत्तत्तं, तुमए सह जेण गोट्ठीए ॥१३॥
आगन्छामिसदेसं विकिणिउं किपि किपि विणिज्जणं । पट्ठिपयिय मह सट्ठी इह वणिएहिं समं जेण ॥१४॥

कक्षागोभूमालि कक्षापनीषाप्रवहारकूटसासीयम् । बर्जयेद् गृही अलीकं पीनमिदं दूपकं धर्मं ॥१॥
निर्भूयसत्ययादी भवन्त्ययायी च नेहलोकेऽपि । यथा कमलो निरवायो जातो यद्योविमवामोगी ॥२॥
पुग्गमस्ति भरतरेत्ते विजयपुरं नाम विजयगद्विग्यातम् । सविन्नासविन्नासिन्धाननमिव प्रवरालय(क)सुशोभम् ॥३॥
तत्र यशोजलधिरातो नरजननाथोऽपि सुरजना(रत्ना)धिपतिः । तस्यास्ति पिया गृहिणी हरिणीनयना वसुमतीति ॥४॥
तत्रास्ति परमश्राद्धो धर्मदिग्धोऽश्रीव कमलाढ्यः । कमल इति सुप्रसिद्धः कमलधर्मिणी तस्य ॥५॥
तयोश्च सुतो विमलो नाम्ना, वेष्टितेन पुनः समलः । दोषाकरः कलाना च कुलभयनं तथापि खलु न सोमः ॥६॥
सारयन्त्यपि पिनरि चलिता देसान्तरे वणिज्याथम् । स्थलमार्गेणाथ स बहुबलीवर्दान् भारयित्वा ॥७॥
सदेसोचितपण्यं गृहीत्वा बहुवणिक्प्रकरितः । मातो मलयपुरे सोपारकदेशासीन् ॥८॥
तत्र च निजं पण्यं वित्रीय कणाणकमन्यत् । गृहीत्वा चलिता निजदेशसंमुखो यावत्ताक् सहसा ॥९॥
मुट्ठोऽकालमेहोऽकृत्यसल्लिलेण पूरिता मार्गाः । ततस्तत्रापि ऋषादयित्वा स स्थितः कतिपयदिनानि ॥१०॥
अथ सागराभिधान उत्तरीय सागरात् तत्तपरं । संप्राप्तो विमलेन दृष्टो निजनयरवाणिजः ॥११॥
उचितप्रतिपत्तिपूर्वं संभाष्य तेन ततो भणितः । यथैहि त्वं समकमपि येन यावो निजं देसम् ॥१२॥
ततः सागरेण तोषाकरेण स सादरेण प्रतिभाणितः । मान्यव ! मतीसम्पत्तं, त्वया सह येन गोष्ठ्या ॥१३॥

तो पदिवसं तेन तन्वपणं तस्मै सत्यमज्जमि । आवासिभो य विमलो मुंता तेने
 छदुमवि विविकणइ बहु कयाणं तस्स, सागरसमेओ । गच्छइ वणिआण गिरे गिरइ मर्ग
 दितो य इत्यसन्नं तेसि सो गिरइ य बहुलाभं । अवलवइ विकिणितो
 ता जाव दस सरस्सा गरिया कणयस्स वंचिऊण तयं । अप्पाणं विमलेणं चित्तेने
 सुद्धसदावेण तओ सागरवणिएण सह समारद्धा । पीई अनन्नसरिसा, संवलिपां दोरि निरते
 अनवरपरपाणेहि मग्गे गच्छंति गरुपनेहेण । पवरतुरयाहिरुद्धा जवलीए जाव तो कमो ॥१४॥
 विनन्तरिया पचोणिं समागंओ निययपुत्तनेहेण । तेहिंवि सन्नहुमाणं नमिओ, आनिगि
 तो तेहि समं पंये वच्च कपलोवि नियपुराभिमुहं । तो सागरेण भणिपं मित्त । ॥१५॥
 सोरेवि अचिरं तुर निस्तुणत्तु, गही इओ पुरो जाइ । भरिया अंवाणं, तं य सोइए माणो इओ
 दारिणरस्तमि य जाइ सत्य जुत्तो फुडं गयी कुज्जो । धामेवि वामचरणमि स्तंओ गोणओ
 सेइइ वेत्तिरेकं मायंओ पावओ अकासंतो । रुद्धा कस्तवि पच्छा समागया पुत्तममर्ग ॥१६॥
 कणहुंहुमंगया रूपायेना य वउत्तमालाए । सवणदेहा रचुत्तरीपया सिम्पयसरा य ॥१७॥
 विविकणइ वणिआण इयी, तं निस्तुणितं भणइ विमओ । वरनाणी पिव अंसि भइ । तुये, तं व
 हारिणिवि वणं, जं य तं पावि वालिमा । जंपंति, न मिप्रपाणो विरोसेण भारिसा ॥१८॥

आवासिभो य विमलो मुंता तेने । पठित एव मम विनिमय इह वणिभिः त्वं तेने ।
 ततः प्रसिद्धं तेन तद्वचनं तस्य सार्गम्ये । आवासिभ्यो विमलो मुक्ते तेनेव सह ता ॥१४॥
 स्वपि विविकणे बहु कयाणं तस्य, सागरसमेतः । गच्छति वणिआं गृहे गृह्यान्वयपि
 दत्तं इत्यर्थं तेनः स गृह्यानि य बहुलामम् । अपनयति विकिणन् किञ्चिदपि मध्यं इत्यर्थं
 सवत् वचनं सवत्ति गृहीतानि कनकस्य वचयित्वेनम् । आमानं विमलेन
 सुद्धसदावेन ततः सामरवणिआ सह समारब्धा । पीनिरनम्यमदशी, संवलितां द्वाविः
 अवलवइ विकिणितो गच्छति गच्छति गच्छति । पवरतुरयाहिरुद्धा जवलीए जाव तो कमो ॥१४॥
 विनन्तरिया संवत्तं समागंओ निययपुत्तनेहेन । तान्मामपि सन्नहुमाणं नमः, आनिगिरी तेन ॥१५॥
 सोरेवि अचिरं तुर निस्तुणितं भणइ विमओ । वरनाणी पिव अंसि भइ । तुये, तं व
 हारिणिवि वणं, जं य तं पावि वालिमा । जंपंति, न मिप्रपाणो विरोसेण भारिसा ॥१८॥
 कणहुंहुमंगया रूपायेना य वउत्तमालाए । सवणदेहा रचुत्तरीपया सिम्पयसरा य ॥१७॥
 विविकणइ वणिआण इयी, तं निस्तुणितं भणइ विमओ । वरनाणी पिव अंसि भइ । तुये, तं व
 हारिणिवि वणं, जं य तं पावि वालिमा । जंपंति, न मिप्रपाणो विरोसेण भारिसा ॥१८॥
 कणहुंहुमंगया रूपायेना य वउत्तमालाए । सवणदेहा रचुत्तरीपया सिम्पयसरा य ॥१७॥
 विविकणइ वणिआण इयी, तं निस्तुणितं भणइ विमओ । वरनाणी पिव अंसि भइ । तुये, तं व
 हारिणिवि वणं, जं य तं पावि वालिमा । जंपंति, न मिप्रपाणो विरोसेण भारिसा ॥१८॥

सागरो जंपए भाय ! नासंबद्धं पयंपियं । बालमातिञ्जुसेणावि एवं भवइ नछदा ॥२९॥
 हरपम्मि कंकणे पचे कज्जे किं दण्णेण वा ? । पचासमेव सा गंती गच्छए भद्र ! निच्छियं ॥३०॥
 विमलो वेद किं एवं अवलंपेसि धिट्ठिं ? । धिट्ठेण सह जंपतो धिट्ठो चेव अइं पुटं ॥३१॥
 जंपिए सागरेणेवं विमलो परिचितए । गिण्हामिस्स सव्वस्सं सपओ एस वट्टए ॥३२॥
 तो जंपइ इमं सधं जइ सव्वंपि, तो निअं । सव्वं कयाणमं देमि, लेमि ते सव्वमघरा ॥३३॥
 एवं च दूमिओ तेणं ताळं ताळाए मेलिउं । सागरो कमलं सेट्ठि 'तुमं सक्खि'ति भासए ॥३४॥
 जंपए कमलो सेट्ठी जइ एस अजाणओ । तो किं तुमंपि, तो वेइ विमलो ताप ! संपयं ॥३५॥
 किं तुम्ह जुज्जए एवं लापवे मइ आणिउं ? । दिव्वनाणीव जंपेइ एसो एवं पणविरो ॥३६॥
 सागरोवि पयंपेइ कमलं तणओ तुइ । जइ पाएसु लम्गेइ, तो इं छोडेमि होइओ ॥३७॥
 विमलो भणेइ पाएसु तुज्ज लम्गेतु बुज्जकुरा । निअं भिक्खं मयंतस्स सव्वस्सं गहिए मए ॥३८॥
 सोउं च कमलो एअं ततो मोणेण संठिओ । इत्तो अ तेहि दोहिपि समं चेव तुंगमा ॥३९॥
 बाहिआ गड्ढिपिट्ठीए पत्ता गड्ढोवि तेहि सा । गएहिं जोअणं एवं इत्थी तय्यं न दीमइ ॥४०॥
 तो तुट्ठो विमलो एअं सव्वस्सं लेमि चितइ । सो पुट्ठो सारदी तेण सा इत्थी किं न दीमइ ! ॥४१॥
 भणिअं तेण सा भद्र ! गुब्बिणी शूलपीडिता । पसवत्थं गया इत्थ वणमज्झम्मि चिट्ठे ॥४२॥

मुग्धमस्तीति वक्ष्यम्, यद्य तच्चापि बालिकाः । अल्पवृत्ति, न जितान्मानो विशेषेण भवादृशाः ॥२८॥
 सागरो जल्पति भ्रातः । नासंबद्धं प्रजल्पितम् । बालामतिलतुल्येणान्येतद् भवति नान्यथा ॥२९॥
 हस्ते कङ्कणे माने कार्यं किं दण्डेन वा ? । मर्यासमेव सा गन्त्री गच्छति भद्र ! निश्चिन्तम् ॥३०॥
 विमलो प्रयीति किमेवमवलम्ब्यते घृष्टिमानम् । घृष्टेन सह जल्पन् घृष्ट एवार्थं स्फुटम् ॥३१॥
 अस्मिन्ने सागरेणेवं विमलः परिचिन्तयति । गृह्णाम्यस्य सर्वस्वं समय एव वर्तते ॥३२॥
 सतो अल्पतादं सत्यं यदि सर्वमपि, ततो निजम् । सर्वं त्रयाणकं दद्यां, लायां ते सर्वमन्यथा ॥३३॥
 एवं च दायितस्तेन तालां तालया मेलयित्वा । सागरः कमलं अट्टिने 'तुं साक्षी' इति भाषते ॥३४॥
 जल्पति कमलः श्रेष्ठि यद्येवोऽज्ञायकः । सतः किं स्वमपि, ततो ब्रवीति विमलस्तान् । सांप्रतम् ॥३५॥
 किं तव मुग्धत एवं लापनं भवानेतुम् ? । दिव्यहानीव जल्पन्नेव एवं प्रलपिता ॥३६॥
 सागरोऽपि प्रजल्पति कमलं तनयस्तव । यदि पादयोर्लगेन, तयोऽहं मुञ्चामि वनम् ॥३७॥
 विमलो भणति पादयोस्तव लगन्तु बुज्जकुराः । नित्यं भित्तिं भ्रमतः सर्वेभ्यो गृहीते भवा ॥३८॥
 श्रुत्वा न कमल एतन् ततो मौनेन संस्थितः । हतश्च ताभ्यां द्वाभ्यामपि सममेव सुरहृदौ ॥३९॥
 बाहिनी गन्त्रीरुष्टे प्राप्ता गन्ध्यपि ताभ्यां सा । गताभ्यां योजनेकेन स्त्री तत्र न दरदने ॥४०॥
 ततस्तुष्टो विमल एतत्सर्वस्वं लायां विन्तयति । स घृष्टः सारथितेन सा स्त्री किं न दरदने ? ॥४१॥
 भणितं तेन सा भद्र ! गुर्बिणी शूलपीडिता । प्रमत्तार्थं गन्तुञ्च वनदम्ये तिष्ठति ॥४२॥

पणिअं विमलसंबन्धिवणिजत्ताणं पासओ । तेहिं गंतूण सव्वंपि साहिअं तुस्स साहिअं ॥५७॥
तेणावि निजनायस्स साहिऊणं पयंपिअं । तरिअब्बो बहं ताय ! अगाहो आवईदहो ? ॥५८॥
ताय ! तुमं मज्झत्यो सत्थो होऊण गुणसु परमत्थं । हासेणवि भणिआइं पेच्छ विलुट्ठाइं फइ दूरं ॥५९॥
सव्वोवि जणो हासं परोप्परं कुणइ न उण निवत्तेदं । जाइ जहा यस वणी महघणलुद्धो अ दुद्धो अ ॥
फोवि धणं अप्पणयं अप्पइ एमेव हासभणिपरिहं ? । ता ताय । तुमं गंतुं बुज्झावसु सागरं वणिअं ॥६१॥
तो कमलेणं भणिअं मा मा मा वच्छ ! गच्छ कुमइपहे । सरसु निमनंपिआइं पपत्तओ, किं विअप्पेणं ? ॥
अइमिमिअंजंपिआइं वच्छ ! अपत्थाइं हुंति लहुमेव । एएण कारणेणं अप्पं जंपेति गुणगुरुणो ॥६३॥
अह कहवि किंपि भणिअं हासेणवि तं तदेव तत्त्वपणं । वाया फुरइ नराणं तीइ विणा हुंति मयक्कप्पा ॥६४॥
यतः :-

छिज्जउ सीसं अह होउ थंथणं चपउ सव्वहा लच्छो । पट्टिवन्नपाळणेषु पुरिस्ताणं जं होइ नं होउ ॥६५॥
ता मुमए मह सक्कवं मट्ठाए मज्झ तेण सह हेइहा । विहिआ, इत्थ न भेनी, तुज्झ धणं मज्जमवि तस्म ॥६६॥
तेण जहा जं भणिअं जग्धा सव्वं तदेव निज्वट्ठिअं । इक्कंपि तस्स वणं न असहा जाय ! संजाय ॥६७॥
सरइंदुहुंदधवले मज्झ कुले न हु फ्यावि केणावि । मसिक्कुअओ विइओ अलिअवयणम्म भणणेणं ॥६८॥
सव्वस्स सचवाई होइ पिओ तह प पघयट्ठाणं । चिट्ठु नरा, अमरावि तस्स आणं पट्टिच्छंति ॥६९॥
किञ्च ।

पण्यं विमलसंबन्धिवणिजत्ताणं पार्श्वतः । तैर्गत्वा सर्वमपि कथितं तस्य स्वाहितम् ॥५७॥
तेनापि निजनायस्स कथयित्वा प्रजल्पितम् । तरितभ्यः कथं तात ! अगाध आषट्द्रहः ॥५८॥
तात ! त्वं मध्यस्थः स्वस्थो भूत्वा दृष्टुं परमार्थम् । हास्येनावि भणितानि पश्य विलोदितानि कियद् दूरम् ॥
सर्गोऽपि जनो हास्यं परस्परं करोति न पुनर्निष्प्रेष्टम् । याति यथैव बाणेषु मदनलुब्धस्य दुष्टस्य ॥५९॥
कोऽपि धनमात्मोद्यमपयस्यैवमेव हाम्यभिनतैः ? । तस्मात् तात ! त्वं गन्वा बोधय सागरं वणिजम् ॥६१॥
ततः कमलेन भणितं मा मा मा वक्षत ! गच्छ कुमतिपथे । स्मर निजजल्पितानि प्रयत्नतः, किं विकल्पेन ? ॥
अतिक्षिप्तजल्पितानि वक्षत ! अप्रय्यानि भवन्ति लज्जेव । एतेन कारणेनाल्पं जल्पन्ति गुणगुरवः ॥६३॥
अथ कथमपि किमपि भणितं हामेनावि तत्तथैव स्वद्वचनम् । वाक्स्फुरति नराणां तथा विना भवन्ति मृतकल्पाः ॥
छिपतां शीघ्रमथ भवतु बन्धनं त्यजतु सर्वथा लक्ष्मीः । भानिपलपाळेणु पुरुषाणां यद्वदन्ति मद्भवतु ॥६५॥
तस्मात्त्वया मम सात्त्विकाश्रया मम तेन सह एणः । चिदितः, अत्र न आनि, तव धने सर्वमपि लब्धम् ॥६६॥
तेन यथायद् भणितं यस्मात्सर्वं तथैव निर्वर्तितम् । एकमपि तस्य वचने नान्यथा जात ! सेवात्रम् ॥६७॥
शरदिन्दुकुन्दधवले मम कुले न हि कदापि केनापि । मयिक्कुषको वितीर्णोऽप्रीकषचनम्य मरुतेन ॥६८॥
सर्वस्य सत्यवादी भवति विषयस्तथा च प्रत्ययस्थानम् । तिष्ठन् नराः, अमरा अरितम्पाशां दंतोत्तरे ॥६९॥

भणइ नरिदो एवं अदिहमसुयं तए कइं नाथं ।। सो भणइ देव । गलिओ गुज्जो उवविसइ बहुवारं ॥८४॥
 ततो रपरटिबिचियगोउजयचिण्डेण भोज्जओ नाओ । वामपासम्मि खंओ गोणोवि पयाणुसारेण ॥८५॥
 मायाइं अंधयाइं तज्जामिपससिपकोइवतणाण । गंघेण नीइवच्छल । अंधं न हु किंपि विमानं ॥८६॥
 गह्णीपुरउवविहो कुट्टी तइ वंभणो य इइ नामो । कोवी सुइवाइंवि य पाएण वंभणो होइ ॥८७॥
 जं मोचयवेदाइं वान्हिवाला य निवदिपा दिहा । करवत्तगलपसलिलं तो सुइवाइं य कोवी य ॥८८॥
 तज्जहुसाहाखंदं तोत्तपठानम्मि अपियं वेण । सो अचिण्णो जग्हा सगढाओ उचरेऊण ॥८९॥
 तं वंघणेण गरियं अम्भुक्खेऊण तस्म पयपंती । रेणूए संकंता दिहा मच्छीहिं परियरिया ॥९०॥
 तो कुट्टी सो नाओ, वेदुयगह्णीउ गुत्तिणी महिला । उचरिउं कुलउलए उवविहा वंपरिवणमओ ॥९१॥
 हाणिणइउववठं काऊण समुट्ठिपसि पुत्तवई । सोपजन्दंसणाओ कपडुकुमअंगरायसि ॥९२॥
 वपरीकंउपयग्गा तदुत्तरीयम्म रक्खसुत्तवा । दिहा तो रत्तेसुपपरिकलिया सा मए नाया ॥९३॥
 वल्लमन्थयम्मि पच्छाहुत्ताइं पयाइं तीए इददुण । पच्छाहुत्तं अवलोयइति नाया जहा रुद्धा ॥९४॥
 चिहुरवयाओ पटिए केसरसरियाए अवयवे इददुं । नाया सबउल्लमाला सग्गा पयपट्टदंसणओ ॥९५॥
 रत्ता मणिवं सागर । वेत्थपगंती तए कइं नाया । विज्जवइ सागरो तो जह नाया सुणउ तइ सामी ॥९६॥
 मग्गा अंधपगंती तीए नारइ माणुमं उवरि । पुरमारही य एफो पुरम्मि आरइइ न हु बीओ ॥९७॥

भणति नेन्द्र एवमहृष्टमधुनं स्वयाः कथं ज्ञातम् ।। स भणति देव । गलिः कुञ्ज उपविशति बहुवारम् ॥
 ततो रजःप्रतिषिम्बितकुञ्जनिष्ठेन कुञ्जको ज्ञातः । वामपार्श्वे ततो गौरिपि पदानुसारेण ॥८५॥
 ज्ञानान्यान्नाणि तद्भासितसचितकोद्भवतृणानाम् । गन्धेन नीतिवन्धक । अन्यथा तस्य किमपि विज्ञानम् ॥८६॥
 गन्त्रीपुरोपविष्टः कुट्टी तथा ब्राह्मणश्चेति ज्ञातः । कोपी शुचिवादी ॥ मायेण ब्राह्मणो भवति ॥८७॥
 यत् शीघ्रकलण्डानि बालविबालाश्च निपठिता दृष्टाः । करपात्रगलितसलिलं ततः शुचिवादी च कोपी च ॥८८॥
 तल्लघुशाखासपदं तीक्ष्णस्थानेऽर्पितं येन । सोऽस्यस्यो यस्माच्छुद्धादुत्तीर्य ॥८९॥
 तद् ब्राह्मणेन गृहीतमभ्युत्थिष्य तस्य पदपट्टकिः । रेणो संक्रान्ता दृष्टा मलिकामिः परिकरिता ॥९०॥
 ततः कुट्टी स ज्ञातः, वेदकः । गन्त्रीतो शुचिणी महिला । उत्तीर्य कुलोत्पे उपविष्टा मद्रीवनगन्धे ॥९१॥
 दक्षिणहस्तोपष्टम्भं हृत्वा समुत्थिषेति पुत्रवती । शौचबलदर्शनम् कृतकुटुमाङ्गराणेति ॥९२॥
 मद्रीकण्डलानां तदुत्तरीयस्य रक्खसुत्तवाः । दृष्टास्ततो रत्तांशुकपरिकलिता सा मया ज्ञाता ॥९३॥
 स्थलमन्त्रके पथ्यान्मुत्तानि पठति तस्या दम्पुवा । पथ्यान्मुत्तमवलोकत इति ज्ञाता यथा दृष्टा ॥९४॥
 चिहुरवयान् पठितान् केसरमालाया अवयवान् दम्पुवा । ज्ञाता सबकुलमाला सम्पन्ना पदपट्टदर्शनतः ॥९५॥
 राज्ञा मणिवं सागर । वेदकः । गन्त्री स्वया कथं ज्ञाता । विज्जवति सागरस्ततो यथा ज्ञाता गृणोतु तथा स्वामी ॥
 यस्मादाग्रकगन्त्री तस्यां नरोदति मनुष्य उपरि । पूःसारथिश्चैको धुर्यारोदति न तु द्वितीयः ॥९७॥

अहव जहद्विभणणे रुमइ पुणो विरसई सयणो । एवंपि होउ तहवि हु अससउच्चारणममुत्तं ॥१११॥
यतः:-

रुमउ वा परो मा वा विषं वा परियत्तउ । भागियन्वं सया मवं सन्नेमि हियकारणं ॥११२॥

मुहममुराइ परिणइविरसाइ न सज्जणा पयंपेनि । किन्तु परिणइमुहाइ मुहकहुयाइपि वयणाइ ॥११३॥

विश्व ।

सायमेव मुणइ देवो जो जारिमओ महवि मे पये । पुच्छइ जहद्विं, तासागरमणियं इह पमाणं ॥११४॥

इय भणिइ तो रक्षा हरिसभगन्धिसवहलपुण्डणं । निपकेउयंडलाओ नवकंडे टाविओ हां ॥११५॥

भणियं पुणो पुणो तह अहो अहो पुग्गिमवमामिरयणं । धनतणयहाणिमगणिय जेणेवं अविनं भणियं ॥

अज्जवि रयणाशारा धरणां अज्जवि न एइ कलिकालो । हीमति जेण एवंविहाइ वग्गुरिमरयणां ॥११७॥

फाले वरितंति घणा कुतुमंति वणम्मईउ जे फाले । हुनि निगाइवि दूदं नं गणं तथमाहाणं ॥११८॥

वं गहवकंपि नहे रहेइ जमिला न जाइ पायालं । तमहं यधं सव्वं माहणं मयारंणं ॥११९॥

ता सव्वहावि एमो कयलो मिट्ठी विमिदुजणजिटो । इय भणिउ कणवयं गिरिइ टावए भाये ॥१२०॥

भणिओ विमलो मज्झवि पुरओ तुह भलियरयणरउणसस । लुभां जीहाटोओ मज्झिज्ज किन्तु गह्विम्ह ॥

सागरगह्विस्स कयाणगसस नायंवि पुण न पिणयं । गिरिकयलनिद्विपरिण रंजिओ गांवि वयणो ॥

सव्वेपि समप्पिस्सं तमहं नरनाइ । कयलनिद्विम्ह । किं ऊणं मइ तइ गामियमि पुरिगए जमिओ ॥

साया सागरमइविहवर्जिओ मयलमंतिवग्गसस । ठापेइ नं पटुते विविह काऊण सम्माणं ॥१२४॥

अथवा यथारिधनभणने रुमइ पुणो विरसये स्वजन । एवंपि मवपु मवपायसोससससमुत्तम् ॥१११॥

रुमउ वा परो मा वा विषं वा परियत्ताम् । भागियन्व सया मयं सव्वेवा हियकारणम् ॥११२॥

मुहममुराणि परिणतिविरसाणि न सज्जना मज्झन्नि । किन्तु परिणतिमुहावि मुहकहुयाइपि वयणावि ॥

इयमेव जानाति देवो यो साहस्यन्धावि गामेतम् । पुच्छति वयन्मिदं तव सागरमणिमिदं वयणम् ॥

इति भणिते सतो राहा दृषमगेद्वितवहलपुण्डकेन । निपकेउकन्दुगोत्तु वणो भणितो हाइ ॥११५॥

भणिते पुनः पुनस्तथा अहो अहो पुग्गवर्गसिरोरजम् । धनतणयहाणिमगणिसा येनेइगविषय भणितम् ॥

अथापि रयणाशारा धरणिरयावि नेति कजिबाल । दृषयन्ते येनेइ वेपाने वग्गुरयणादि ॥११७॥

फाले वरितंति घना कुतुमसन्ति वणम्मईउ जाकोइ भवन्ति तुज्जन्दिइ मुहं तसव्वं मयमाहाणम् ॥११८॥

वं गहवकमपि नहे रहेइ जमिला न जाइ पायालम् । तमहं यधं सव्वं माहणं मयारंणम् ॥११९॥

ता सव्वहावि एमो कयलो मिट्ठी विमिदुजणजिटो । इय भणिउ कणवयं गिरिइ टावए भाये ॥१२०॥

भणिओ विमलो मज्झवि पुरओ तुह भलियरयणरउणसस । लुभां जीहाटोओ मज्झिज्ज किन्तु गह्विम्ह ॥

सागरगह्विस्स कयाणगसस नायंवि पुण न पिणयम् । गिरिकयलनिद्विपरिण रंजिओ गांवि वयणो ॥

सव्वेपि समप्पिस्सं तमहं नरनाइ । कयलनिद्विम्ह । किं ऊणं मइ तइ गामियमि पुरिगए जमिओ ॥

महा सचं जगद् अनियं दूरेण भगव मो भन्ता ! । नद इच्छा निच्छा मो भन्ता ! ।

॥ इति द्वितीयाष्टावक्रने भेष्टिकमलाभ्यानकं समानम् ॥

राजा सागरमतिविमवरजितः सकलमन्त्रिपुङ्गवः । त्यागयति तं प्रभुत्वे विविधं कृत्वा तन्मानम् ॥१॥
तस्मात् सत्यं बलपनाडीकं दूरेण त्वन्मो भन्ता ! । यदीच्छत निश्चयतः सुखमनाद्वयिभक्तिम् ॥२॥

अन्धस्त्राणं महसा हासेणवि जो परस्मैवणेइ । भवणउदाया इव परमवस्मि सो न्हइ तं चेव ॥१॥
तथादि;—

इह अस्ति कंचनपुरी जा सोमा जचकंचनमएहि । जिगमवणेहि लंकापुरंवि मविभीमणं ह्मइ ॥२॥
तन्वत्थि मिदराओ राया रिउवकमरमेउण । गहिया जेणं मह मिरिनसेहिं समरेमु जयल्ल्छी ॥३॥
तस्सत्थि पिया सुहसीलसालिणी पवररयणमानल्ल । नामेण रयणमात्ता सुगुणमहम्मा सुविना म ॥४॥
विसयसुहास्तनाणं पधेति वहुणि ताण वरिमाणि । एहं च दिणं देवी ग्यणीए अहधपा सुविने ॥५॥
उत्तमकणपदं देवकिकिणिकल्लरवेण मरियदिमं । धवळुज्जल्लेखल्लंअवळं पिण्डः पदायं ॥६॥
तं इदं देवी पदिबुद्धा माहए नरिंदम्म । सोवि दुट्ठियाए जम्मं वडें सुविगागुगारेण ॥७॥
सो संभूए गमे देवीए परमहरिससंजणए । गम्माणुभावडविय जाओ ॥ इहोणो मपए ॥८॥
जह जइमणाहदीणंफकिविणकणहियवरिपभिंण । दिती पउरं दाणं वटामि जिणिदगेरेमु ॥९॥
जिगविंवाणं धूयं करोमि अगतपरमपत्तीए । माहण मत्तपाणं देमि वरं फामुएगणियं ॥१०॥
दोहमयमिमं देवी नियेयए नरवरम्म, रायावि । पत्तिदुमेणो मिगंवि गाहए तं मदा मज्जे ॥११॥
अह अस्मदिणे जिगमंदिरम्म परिपूइउण जिगविंवे । जा वल्लिया ता पिण्डः जिगमंदिरपूइउणए ॥१२॥
सीमगणमंरिबुद्धं छणमसिंविंवेव गहगणारं । संजममरपूरपवमं सिगिमिरिपेदांमिं वुरि ॥१३॥
तं वंदिय उवविद्धा निगुणइ गुरीहि इय पदिज्जंने । जह ल्ळुधुं मायमि कायज्जो उज्जो वग्गे ॥१४॥

अभ्यासार्थेन सहसा हासेनापि यः परस्मैवणवति । भवणउदायेव परमवे वा लब्धे तदेव ॥१॥
इहास्ति काचनपुरी या सोमा जात्यकाचनमयेः । जिगमवनेन लंकापुरगवि सविभीमणं हसति ॥२॥
उत्रास्ति मिदराओ राया रिपुनकमाकम्ब । गृहीता येन सात भीषकोप्या समरेषु जयलक्ष्मी ॥३॥
तस्यास्ति प्रिया सुमशीलसालिनी प्रवररत्नमालेव । नाम्ना रत्नमाता सुगुणमहार्णा सुविना म ॥४॥
विषयसुहास्तनोर्ध्वजनि बहुनि तयोर्वर्षाणि । एहमिध दिने देवी शम्बाध्याम्यदा वदन्ते ॥५॥
उत्तमकणपदं देवकिकिणिकल्लरवेण भूतदिसम् । धवलोज्जल्लेखल्लंअवळं पदवि वगवाम् ॥६॥
तं दृष्ट्वा देवी प्रतिबुद्धा कथयति मेन्द्राय । सोवि दुट्ठितुर्जम्ब कथयति वल्लभदुमरेव ॥७॥
ततः संभूते गर्भे देव्याः परमहर्षसंजनके । गर्भाभ्यागत एव जात इति होतुः सन्वे ॥८॥
यथा वम्बनाधरीनाम्बहृषणकार्षिकवधिरपश्रुतिभ्यः । इहती मधुरं दानं वटामि जिनेन्द्ररेषु ॥९॥
जिनविंवाणां पुत्रां वशोभयन्तपरमपत्नीम् । साधुभ्यो मत्तपात्रं ददामि वरं फामुवैगणियम् ॥१०॥
दोहमयिं देवी निवेदयति नरवराय, राजावि । पत्तिदुमेणाः शीघ्रमपि साधयति लम्बा रुमे ॥११॥
अभ्यासदिने जिनमन्त्रिरे वरिपूज्य जिनविम्बावि । वाचट्टनिना लावण्यदनि जिनमन्दिरेपूज्य वाच ॥१२॥
सिप्यगल्लोभरिबुद्धे क्षणसाविंविंवेव गहगणारं । संजममरपुगपवडे वं वंअन्दिरे वं वं ॥१३॥

अवि य ।

सो पुणु धम्मु जिणिदिहि वुत्तउ, दाण-सील-त्तव-भावणजुत्तउ ।
 अंतिमत्तिगु जइ करण न सकइ, तहवि गिहत्थु न दाणइ चुकइ ॥१५॥
 तो जइ इच्छ अत्थि परलोयइ, ता विव्वहु नियमणु परलोयइ ।
 जिणहरि जिणवरविंवि सुपोत्थइ, अन्नुवि चउविहसंघि पसत्थइ ॥१६॥
 पाणासणसयणासणपत्तइ, अन्नु वत्थइ ओसइ विचित्तइ ।
 जो साहुहुं जियरायइ दावइ, सो अत्रसि वरसोवत्तइ पावइ ॥१७॥
 जो साहुहुं वरवत्तइ पयच्छइ, लइ सु सिवपुरिमंदिरु निच्छइ ।
 जो जिणधम्मियवच्छलु कारइ, नरयइ जंतु सु अप्पु निवारइ ॥१८॥
 सीलरयणु दिहु रक्खइ जो जणु जहकडिय, इत्थीयणपत्तमाइसयल्लोमिं ररि ।
 सो भुंजिवि सुरसोवत्तु अमररमणिहिं सहिउ, पुण वप्पज्जइ मणुयगइ नरवत्तमा ।
 जो नरु भत्ति करइ वरसमणिहिं, मोहलोहमयरद्वयमहणिहिं ।
 सो पावइ नर सोवत्तु महंतउ, इपरजंणिहिं न कयावि जु पत्तउ ॥२०॥
 जो तइ दिदसमत्तइ साहम्मियजणइ, जिणवरपयअणुरत्तइ भत्तइ गुरुयणइ ।

तं वन्दिस्वोपविष्टा गृणोति सुरिभिरिति कथ्यमानम् । यथा लब्ध्वा सामग्रीं कर्तव्यं उपमो वने ॥११॥
 अपि य ।

॥ पुनर्पमो निनेन्द्रेल्लो, दानशीलतपोभावनायुक्तः ।
 अन्तिमत्रिकं यदि कर्तुं न शक्यते, तथापि गृहस्थो न दानाद् भ्रश्यति ॥१२॥
 ततो यदीच्छास्ति परमोक्तस्य, तदा धीमतां निजपत्नं परलोके ।
 मिनगृहे जिनवरविन्दे सुपुस्तके, अन्यस्मिन्नपि चतुर्विंशत्ये प्रशस्यते ॥१३॥
 दानाद्यनशयनाऽऽमनयात्राणि, अत्र वज्राण्यौषधानि विचित्राणि ।
 यः साधुभ्यो नितरामेभ्यो ददाति, सोऽवश्यं वरसौख्यानि प्राप्नोति ॥१४॥
 यः साधुभ्यो वरवर्षति प्रयच्छति, लभते स शिवश्रीमन्दिरं निश्चयेन ।
 यो विनश्वरमात्मन्यै करोति, नरके यान्तं स आरामानं निवारयति ॥१५॥
 दीप्तान् इदं रक्षति यो मनो यथाकथितं, श्रीजनपथादितकमनोपै रक्षितम् ।
 स सुख्वा सुरमौल्यममरमर्माभिः सहितं, पुनरन्त्ययते मनुजगतौ नराधमदिन ॥१६॥
 यो नरो यतिनं कोऽपि वरधर्मिनां, मोहलोममकरचक्रमपनीनाम् ।
 स गच्छति नरः श्रेष्ठं महत्, इतरजनेन कदापि यत् प्राप्नोति ॥२०॥

यन्माहारिर्हि पवरिर्हि शुभ्युत्तरं कुरु, सो अयमि सुख्योयह मायिनः धरः ॥२१॥

भीत्यान्त्रिक्यसावित्र्यं वरपटिवन्ति करेऽनु इहमवि ।

इह भुञ्जि वरमण्यगुहं सुरमणिह पित्र दौष्ट सु वरमवि ॥२२॥

॥ एते नाऊणे दानकले बहुमुद्राणां संजनकम् । उज्जमियन्त्रं विद्वानुमात्रां दानधम्मम् ॥२३॥

इदु मन्त्रेण वपणं मिरिमिरिचंदस्य मुनिवरिंदस्य । एणमियन्त्रयवपणा समयमि समुद्रिया देवी ॥२४॥

इत्ययणेण ततो भवितेमे येन सत्तमिन्नेषु । वावड विदीए दव्वं दावड दीणागार्याणि ॥२५॥

इह पटिवन्नदिनेषु पतत्यतिहरिस्वरुणजोगमि । शुभमन्त्रमि मुहूर्ते मुनेन सा पयविता पृथु ॥२६॥

ज्जोयति केरीए मुद्दिमवणं मेरुणसंवे । नयममिक्केव मंजणियमयन्त्रजपेनयनान्तरं ॥२७॥

द्वायणेण फाउं धारमदिवममि मुहमुहयमि । सुमिणाजुमारो मो भरणपट्यानि वयनामा ॥२८॥

मेरिसिद्धरायमवणे कपपया इव सुमरुहुरमि । एणयन्त्रपुमिताता वट्टा काया निरुममं ॥२९॥

वरवरमिन्दिरमाणससोवरे रायदंमपरियरि । जनकरयन्त्रमन्त्रेषु संघण रायदंमित्त ॥३०॥

ताला सनमयकारं विरयन्ती मुद्रजणं अह कयाइ । पयदइ नरिन्दमणिता एणपट्यामि वोगमं ॥३१॥

ने विधि उवज्जमां मिकयवइ पहावणं मिहायेइ । तं तं काया मन्त्रं लेइ लण् पुत्तरारिपव ॥३२॥

तागरणं दलकारतयकसिद्धंतजोइसांणि । एउसाट्टिविष्णाइ मित्तए धारदियदं ॥३३॥

यस्तथा इदमन्त्रवचनानां शार्पमिकजनानां, जिनवरपट्याजुवरनानां भवतानां शुभमन्त्रः ।

यस्मादहः प्रपरेष्टुन्मौरवं करोति, सोऽवश्यं शुभलोभस्य भागिन्ने भवेत् ॥२१॥

धीलालेहृनधाविकाणां वरप्रतिपत्तिं करोति य इदमन्त्रः ।

इह धुरवा वरमनुजगुरां सुरमणीनां मियो भवति सा वरमवे ॥२२॥

तस्मादेतज्जकारा दानकले बहुमुद्राणां संजनकम् । उद्यन्तम्यं विधवानुमात्रां दानधर्मे ॥२३॥

इदु मन्त्रा वपनं धीधीचन्दस्य मुनिवरिन्दस्य । एणमन्त्रपादकमना समये समुद्रिया देवी ॥२४॥

इत्ययन्त्रेण ततो एवितेमे येन सत्तमिन्नेषु । वापयति विधिना इव्यं दावयति दीनादिक्क्योर्त्ये ॥२५॥

अथ परिपूर्णदिनेषु प्रवस्ततिधिरुत्तरजणयोगे । शुभमन्त्रे मुहूर्ते मुनेन सा पयुता इदित्तम् ॥२६॥

उद्योतयन्ती कायाया एतिसवने नयमंशमिव । वट्टासिद्धरायमिव संजनिवसत्तज्जननदन्तमन्त्रा ॥२७॥

वर्धनकं वट्टा द्वादशदिनेषु शुभमुहूर्ते । स्वप्नाजुमारणमन्त्रो भवन्वपन्नेन वननासा ॥२८॥

धीसिद्धरायमवने कपपन्त्रेण सुमेरुवुरे । एणमन्त्रपुमिताता वर्धने काया निरुममं ॥२९॥

वरवरमन्दिरेमाणससोवरे रायदंमपरियरिते । जनकरयन्त्रमन्त्रेषु संघाति रायदंमित्त ॥३०॥

ताला सनमयकारां विरचयन्ती मुद्रजनमय कदाचि । एकदयति नरेन्दमणिता एणपट्या वोगमं ॥३१॥

यन् विधिपुष्पायाः शिस्तयति पाटयति मेरुयति । तत्तं काया मन्त्रं लेइ लण् पुत्तरारिपव ॥३२॥

इत्तो य रयणमालाए आगओ जणयभवणओ चेवो । वयणकुसलुत्ति जाओ कीलावाणं नरत्तस्य ।
 उज्जाणपालयत्ते सो य निउत्तो वसुंधरावद्विणा । तस्स य रओ सत्तू वसंतराओ अइयंदो ॥३५॥
 सीमागामे छुट्ठइ, सिद्धनरिंदोवि तं समत्थोवि । नवि विग्गहइ न संभइ, तो सो चित्तं न ॥३६॥
 तो जग्गवेमि पर्यंति चित्तिउणं वसंतरिउसमए । सहसा तस्सागमसावणेण से संभमनिमित्तं ॥३७॥
 आगंतुं नरनाहं विन्नवइ ससंभमं जहुज्जाणे । चउरंगवलसमेओ वसंतराओ समणुपत्तो ॥३८॥
 तं सहसा सोऊणं जणइ रे पेक्खरेइ वगुतरए । गुहइ गइंदे पउणीकरेइ रहचक्कपाइवके ॥३९॥
 तत्तो सेणावइणा ससंभमं करितुरंगरहमाई १ विहियं आहवसज्जं भेरी ताटाविषा तुरियं ॥४०॥
 तस्सइसवणउच्छलियवहलपुल्लयाण सिद्धसुहदाण । पत्तपरमूसवाणव विविहा वटंति वावरा ॥४१॥
 वगंति य कुहंति य नचंति करंति तह करप्फोहं । पच्चारंति परोप्पगमुद्धुरत्तथा परिभंति ॥४२॥
 अह तेहिं भडेहिं समं चलिओ राया कमेण पत्तो य । उज्जारणं तत्थ य सत्तुत्तिन्नयनिपंतओ ॥४३॥
 उज्जाणपालयं भो ! कत्थ गयं तं वसंतरिउसिणं ? । सो भणइ देव ! पुरओ ठियंपि तं किं न ॥४४॥
 तो पुणरवि हरिसविसायसंकुलेण निवेण सो पुट्ठो । साहइ वसंतरिउणी चउरंगवलं इमो एवं ॥४५॥
 अइसरत्तमजरीतिक्खभल्लिनिम्महियविरहिजणहियया । सहकारा वरजोहा ॥४६॥
 दुद्धरत्तुरंगथट्ठा इओ तओ भमिरपरहुपनिकाया । कलकूइयहेसारवमुहरियनासेसदिसिचका ॥४७॥

व्याकरणच्छन्दोऽलङ्कारतर्कसिद्धान्तज्योतिषादीनि । चतुःषष्टिविज्ञानानि शिसते स्तोत्रद्वयैः ॥३९॥
 इतथ रत्नमालाया आगतो जनकमवनतश्चेतः । वचनकुशल इति जातः श्रीहात्स्थानं नरपतेः ॥३९॥
 उद्यानपालकत्वे स च निपुणो वसुन्धरापतिना । तस्य च राज्ञः शत्रुर्वसन्तरामोऽतिप्रचण्डः ॥३९॥
 सीमामार्गच्छुण्टते, सिद्धनरेन्द्रोऽपि तं समर्थोऽपि । नापि विगृह्णाते न संवधाति, ततः स चिन्तयति ॥४०॥
 ततो नागराम्येतमिति चिन्तयित्वा वसन्तर्तुसमये । सहसा तस्यागमश्रावणेन तस्य संभ्रमनिमित्तम् ॥४०॥
 आगत्य नरनाथं विज्ञपयति ससंभ्रमं यथोचाने । चतुरङ्गवलसमेतो वसन्तराजः समनुप्राप्तः ॥४१॥
 तत् सहसा श्रुत्वा जल्पति रे संनाहयत वरतुरगान् । गुह्यत गजेन्द्रान् प्रगुणीकुरुन रथचक्रपादीन् ॥४१॥
 ततः सेनापतिना ससंभ्रमं करितुरङ्गरथादि । विहितमाहवसज्जं भेरी ताटादिता स्थापितम् ॥४०॥
 सच्छब्दमवगोच्छलितवहलपुल्लकानां सैन्यसुमयानाम् । प्राप्तपरमोत्सवानामिव विविधा वर्तन्ते व्यापता ॥४१॥
 वन्दन्ति च कुरन्ति च नृत्यन्ति कुर्वन्ति तथा करास्फोटम् । उपान्वन्ते परस्परमुद्धुरास्त्राः ॥४२॥
 अथ तैर्मतेः समं चलितो राजा क्रमेण प्राप्तश्च । उद्याने सत्रं च शत्रुसैन्यमपश्यत् भणति ॥४३॥
 उद्यानपाटवं भो ! क्व गतं तद्वसन्तरिपुमैन्यम् ? । स भणति देव ! पुरतः स्थितमपि तर्हि न पर्यते ॥४४॥
 ततः पुनरपि हर्षविनादमकुर्वन् नृपेण स पृष्टः । कथयति वसन्तर्तोऽथतुरङ्गवलमिदमेवम् ॥४५॥
 अनिसरत्तमजरीतीक्ष्णयान्निर्भयविजयविरहिजनदयाः । सहकारा वरयोधा दलनजसनाहृदुर्गताः ॥४६॥

पवद्वामाण अरइकारिणो मलयमारुया करिणो । चंदणगंधंमुंयंधियवेल्हासीयरमयसणाहा ॥४८॥
 हियहिययाण दिता दुवरवाइ दोलया रहण्वरा । दोलंदोलिरमुस्सररमणीयणसारहिसणाहा ॥४९॥
 इ तव्वयणपगरिसदवत्तअलोहभत्तिसत्तीहि । रंजियहियओ सम्माणिऊण सेणावत्तम्मि ॥५०॥
 ठाविऊण पेसइ चउरंगवलेण परिगयं राया । रायं वसंतरायं विग्गहिउं विग्गहसमत्थं ॥५१॥
 हुलच्छीविच्छइ पिच्छइ अह नरवईवि उज्जाणे । संतेउरो सनयरो समंडलिओ समंतियणो ॥५२॥
 यणपढायावि तथा रायादेसेण तत्थ संपत्ता । निपसहियणपरियरिया उज्जाणे जणमणाणंदे ॥५३॥
 रियंन जरं मच्चुं मयंन वाहीउ वाहियाउव्व । मच्चंतो निधितो विज्जसइ एवं तट्ठि लोओ ॥५४॥
 गयंति केइ नयंति केइ कीलंति केइ तरुणाहि । महिलाओ चघरीओ मुनगिरीओ पयट्ठिनि ॥५५॥
 दोव्व परिगओ अण्ठराहि अंतेउरीहि सह राया । विग्गहवितो जणमाणमाइं कीअइ अणेगविइं ॥५६॥
 मइ रमई जहिच्छ पिच्छंती वच्छलच्छिच्छइ । भयणपदाया कुमरीवि चेदियावेदिया तत्थ ॥५७॥
 पुरसरियापुलिणेसु य परिमप्यंतीए सीए पयपंती । सचविया चविस्सव थंइकुमकमलंकरिया ॥५८॥
 अग्गओ समग्गे मग्गे मग्गंतिया वपइ जाव । परिवारं वारेंउं ता इरमणेण सारिच्छं ॥५९॥
 पेच्छइ पुरिसं एवकं अवहियहियया य तेण सं भणइ । भयवं ! मयण ! नमो ते पूएमि तुमंनि भणिऊण ॥
 नेयकंडकंदलाओ उचारैऊण तूस्स कंडम्मि । मुचाहारं निखिलयइ जाव ता पभणए सांवि ॥६१॥

पुर्वतुरज्जपय इतस्सतो भमितुपरभृत्तनिकायाः । कलहजितहेपारवमुत्तरतिनिःशेषदिक्चक्रा ॥४७॥
 तपतिवामानामरतिकारिणो मलयमारुताः करिणः । चन्दनगन्धमुगान्धितवेल्हासीयरमदसनायाः ॥४८॥
 अधिकहृदयानां ददतो दुःखानि दोला रथमवराः । दोलान्दोलितुमुत्तररमणीजनसारथिसनायाः ॥४९॥
 अथ तद्वचनमकपदक्षत्यासोभमकिष्ठाकिभिः । रञ्जितहृदयः सम्मान्य सेनापतिवे ॥५०॥
 इ स्यापयित्वा मेपयति चतुरज्जवलेन परिगतं राज्ञा । राज्ञानं वमन्तरात्रे विमहीतुं विमहसमर्थम् ॥५१॥
 मधुलक्ष्मीविस्तारं पश्यत्यथ नरपठिरप्पुषाने । सान्तःपुरः सनगरो समण्डलिकः सचन्निजनः ॥५२॥
 मवनपत्राकापि तथा राजादेष्टेन तत्र सेमासा । निजसत्सीजनपरिकरितोषाने जनमनभानन्दे ॥५३॥
 न्वरितामिव जरां मृत्युं मृगमिव व्याधीन् वापिगानिव । मन्यमानो निधितो बिलम्भेव तत्र लोहः ॥५४॥
 गायन्ति केचिन्मृत्यन्ति केचिन्कीडन्ति केचित्तत्प्रीति । महिलाभर्त्रेरी मुननेन्व मवर्नयन्ति ॥५५॥
 हन्इ हव परिगतोऽप्यरोभिरान्तःपुरीभिः सह राज्ञा । सिमापयजनमानसानि कीदत्यनेकविभम् ॥५६॥
 भमति रमने मपेच्छं पश्यन्ती वृत्तलक्ष्मीविस्तारम् । भवनपत्राका कुमारीपि चेदिकारवेष्टिता लव ॥५७॥
 पुरसरिष्टुलिनेषु च परितर्पन्त्या तथा पादपङ्क्तिः । हया चकिण इव चकाह्नुनाकमजालं हता ॥५८॥
 तमप्रतः समग्रे मार्गे मार्गयन्ती ममनि यावन् । परिवारं वारयित्वा तावद् रतिरमणेन सरस्व ॥५९॥
 पश्यति पुरपमेकमवहितहृदया च तेन सं भणति । भगवन् ! मदन ! नमस्ते पूज्यामि स्वार्मानि मयिन्वा ॥६०॥

नाहं मयणो मुद्धे ! सा भणइ मज्झ मयणं जणओ तं । तां किं बहुणा, हारो तुहं वरमालाए म
किंपुण थोवदिणेहिं होही वीणासयं वरो मज्झ । नियदंसणामएणं तत्थागंतुं तए सुहय ! ॥६३॥
निव्ववियव्वाइं मह लोयणाइं नियविरहजलणतवियाइं । हियए तए सणाहे ईसाए विनडियाइं ॥
इचाइ जाव जंपइ तेण समं ताव कमलनामाए । नियदासीए निवपेसियाए हक्कारिया वणिना ॥६४॥
पत्ता य निवसयासे तच्चरणे पणमिऊण उवविट्ठा । पुट्ठा पिउणा वच्छे ! कत्थ डिया एत्थियं वारं ॥
भणियं तीए वणराइरेहिरं वरमडंब उज्जाणं । अवलोयंती तह चेव, अहं निवो भणइ तथमिमुं ॥६५॥
वच्छे ! कमलदलच्छे ! पेच्छाणीयाणि रायकुमराण । रुवाइं पट्टियासुं चित्तपरं हिं विलिहियं
जस्स य कस्सवि रुवं पडिहासइ तुज्झ तं मह कहेहि । अंगीकरोमि तं चेव जेण जामाउपसेण ॥६६॥
चित्तकलानिउणाए सो तीइ निरिक्खिऊण रुवाइं । जो जस्स गुणो दोसो सो कहिओ
जो एत्थ पट्टियाए लिहिओ कुमरो स रोसदोसिल्लो । दिट्ठीए मे नाओ, अत्रोसिपि तु गुणे दोसं
जा एवं सा पयइइ तो रायदुवारिया तहिं सव्ये । गुणदोसविभागन्नु सव्वेसिं तेसिं कुमराण ॥६७॥
निहुयं भणंति अबोद्धमइसओ कोइ रायपुत्तीए । कोसल्लं पि कलाहुं, कहवहा जाणए एवं ॥६८॥
कुमरीवि तहा कहिउं विभवइ नरेसरं जहा ताय । लेहयवेगुन्नाओ चित्ताइं हुंति चित्ताइं ॥६९॥
मज्झवि अत्थि पश्चा वीणाए रंजिही मणं जो मे । सो परिणेही, तम्ह दिवसे निर्द्विगमि वणो ॥

निजकण्ठकन्दलादुत्थाय तस्य कण्ठे । मुक्ताहारं निक्षिपति यावत्तावत् प्रमणति सोऽपि ॥६१॥
नाहं मदनो मुद्धे ! सा भणति मम मदनजनकस्त्वम् । तस्मात्किं बहुना, हारस्तव वरमालाया मया
किन्तु स्तोत्रदिनेर्भविष्यति वीणास्त्वयं वरो मम । निजदर्शनाद्युतेन तत्रागत्य त्वया सुभग ॥६२॥
निर्वापयितव्ये मम लोचने निजविरहज्वलनतप्तं । हृदये त्वया सनाथे ईर्ष्याया विनष्टिते ह्य ॥६३॥
इत्यादि यावज्जहाति तेन समं तावत्कमलानाम्भ्या । निजदास्या नृपमेवितथा हक्कारिता वणिना ॥६४॥
मन्ता च नृपसहाये तमरणी प्रणम्योपविष्टा । पुष्टा पित्रा वरसे ! क्व स्थितैर्नाचन्तं वारम् ॥६५॥
भणितं तया वन (नग) राजिराजमानं वरमदमिबोधयाम् । अवलोकमाना तथैव, अथ नृपो मयि नृप-
वत्से ! कमलदलानि ! पदयानानि राजकुमाराणाम् । रूपाणि पट्टिकासु, विप्रकौर्विनिधाय ॥६६॥
यस्य च कस्यापि रूपं प्रतिमामने तत्र तन्मम कथय । अङ्गीकरोमि तमेव येन जामातृतेन ॥६७॥
विप्रकलानिउणा तन्मनसा निरीक्ष्य रूपाणि । यो यम्य गुणो दोषः स कथितस्तेषां प्रत्यक्षम् ॥६८॥
योऽत्र पट्टिकायां लिखितः कुमारः स सोपदोषिनः । दृष्ट्वा मया ज्ञानो, अन्येषामपि मनु गुणदो-
सावरेवं सा प्रकटयति ततो राजशैवारिकाम्प्रथ सव्यं । गुणदोषविभागज्ञाः सर्वेषां तेषां कुमाराण ॥६९॥
विभूतं कलान्द्वयोन्मयमनिययः कोऽपि राजपुत्र्याः । कौशलमपि कलासु, कथमन्यथा मानादेर ॥
कुन्ददोरे तथा कन्दविन्वा निजवयनि नरेभ्यश्च यथा नात ! । मेघकवैगुण्याशिराग्नि मवग्नि विधायि ॥७०॥

एष अमेवि य इति स्वत्पिया जह तदा कुण्ड ताओ । तो मागदुगस्संतो बीणाए सयंवर कहिउ ॥७६॥
 ते चित्तपरा राजा विसज्जिया जाव ताव हन्धोन्ने । निगुओ राजा, तज्जाणणत्थमाइइ पदिहार ॥७७॥
 सो तुरियं मंतूणं समागओ पइइ देव । अइपत्तो । रणरायकरी उम्मूलिऊण आलाणगुरुत्वं ॥७८॥
 मंतो गुरुभवणावणाई दिदंमत्थ पओलिदसाई । पुरंतो तुरंतो रहतुरयस्वरायं पइ ॥ ७९॥
 इ । करिपत्तु संकलाण वित्थरो कुंदलीकओ मइइ । ने तम्भारवक्तो तस्मवि सरणागओ सेसो ॥८०॥
 एवं जाव फेई पदिहारो करिबरस्सरुवं तु । ताव सहसा तई सो पत्तो उज्जाणभवणम्मि ॥८१॥
 इ इदं राया मत्तंभमुम्भेतमाणसो तुरियं । मंतिपहायणजुत्तो चदिओ पवन्इरउवरिम्मि ॥८२॥
 भग्नाओ पधारीओ नटो लोओवि कोवि कत्पवि य । तुमुलरवं सोऊणं सोवि कुमारो तई पत्तो ॥८३॥
 इमरो हूण कुमरेण इपरिपया तम्मि निमिपनिपदिही । तायेव गिया तत्तो पत्ता मत्तेण सा करिणा ॥८४॥
 अह कुमरेण तेणं दैमेतरिएण इक्कओ हत्थी । इणिओ य मुट्ठिणा निदुदरेण तो बालियं मोहु ॥८५॥
 तस्माभिमुं चलिओ उहदस्सो गढपटं प्रकुप्पंनो । कुमारपहारविधुरो गुरकरिणं सयंतोच्च ॥८६॥
 तो कुमरेणं बलिऊण दाहिणावत्तेण भमिऊण । उज्जाणभवणदारम्मि नीणिओ सो महाहत्थी ॥८७॥
 अह जाव करी कुमारं करेण किर गिण्ठिही ममासन्नं । ताव कुमरेण रिक्ता तत्पुरओ वत्पविउलिया ॥८८॥
 ताहे गुरुअपरिमनायरत्तनितेण तेण वरकरिणा । नाए विउलियाए दिओ वेहो सरोसेण ॥८९॥

ममाप्यस्ति प्रतिज्ञा बीणया रक्ष्यते मनो यो मे । स परिण्यस्यति, तस्माद्विसे निष्कृते ततः ॥७५॥
 एतेऽप्येव च पाप्मानि सत्रिया यथा तथा करोतु तातः । ततो मासद्विकल्पान्तो बीणायाः स्वयंवरं कथयित्वा ॥
 ते चित्ररा राजा विसर्जिता यावत्तावत् कलकलः । श्रुतो राज्ञा, तज्जानार्थमादिशति प्रतिद्वारम् ॥७७॥
 स त्वरितं गत्वा समागतः कथयति देव । अतिमत्तः । रणरायकरी उम्मूल्यालानगुरुस्तम्भम् ॥७८॥
 भजन् गुरुभवनापणानि इदमत्र प्रतोलिद्वाराणि । नूर्यंस्त्वारयन् रथनुरगत्यादिकमेति ॥७९॥
 भवो ! करिपादेषु गृह्णलानां विस्तारः वृण्वलीकृतो राजते । ननु तद्वाराकान्तस्तत्त्येव शरणागतः शेषः ॥८०॥
 एवं यावत्कथयति प्रतिद्वारः करिबरस्वरूपं तु । तावत् सहसां तत्र स प्राप्त उद्यानमवने ॥८१॥
 ते इन्द्रा राजा ससंभ्रमोज्जान्तमानसस्वरितम् । मन्त्रिमहाजनमुक्तथरितो पवलगृहोपरि ॥८२॥
 भग्नार्थयौ नटो लोकोऽपि कोऽपि क्वापि च । तुमुलरवं श्रुत्वा सोऽपि कुमारस्त्वने प्राप्तः ॥८३॥
 कुमारी पुनः कुमारेण हनददमा तस्मिन् न्यस्तनिजदधि । तथैव स्थिता ततः प्राप्ता मत्तेन सा करिणा ॥८४॥
 अथ कुमारेण मेन देशान्तरितेन निषिद्धो हस्ती । हतश्च मुट्ठिना निष्ठुरेण ततो बालिकां गृह्णत्वा ॥८५॥
 तस्याभिमुवं चलित ऊर्ध्वकरो गढगढं प्रकुर्वन् । कुमारपहारविधुरः गुरकरिणं उच्यतेति ॥८६॥
 ततः कुमारेण बलिण्या दाहिणावत्तेन भ्रमयित्वा । उद्यानभवनद्वारे नीतः ॥ महाहस्ती ॥८७॥
 अथ यावत्करी कुमारं करेण किल प्रदीप्यति समासन्नम् । तावन्कुमारेण स्थितं तत्पुरतो वरं वदुनीकृतम् ॥८८॥

रक्त्वह रक्त्वह एयं नररयणं नरवरं इय भणंते । जीवियनिरविक्षा क्षत्ति घाड्या सञ्जो सुरा ॥
 ताहे भवणपढाया चित्ति हा हा ! स एस सुभगवरो । मज्झ कए संजाओ गुरुआइभायणं ॥१॥
 इत्तो य क्षत्ति कुमरो तस्स गइंदस्स दंतमुसलेसु । ठविठं नियचरणजुयं आरुदो खंघदेसमि ॥१॥
 तेण य महाबलेणं ऊरुहि भीडिओ करी कंठे । तह जहं खुडंति नयणाइं तस्स, तो सो करी भीओ ॥१॥
 संजाओ तस्स वसे, तो कुमरी चितए अरे हियय ! । नच्चसु मणोरहाणं अगोपरं वरमिणं ॥१॥
 रूवेण दुजए रइवदस्स सोंडीरिमाए कण्हस्स । एयमि वरे मन्नसु भुवणम्मि कयत्यमपाणं ॥१॥
 एक्कसरं च पुक्कारपुज्जयं भणइ सव्वलोओवि । पुरिसरयणेण इमिणा रयणाहारा फुडं घरनी ॥१॥
 राया य पंचवल्लहसाहणियं भणइ भणह मह वयणा । सुहडमिं आलाणक्खंमे जह नेइ गपनें ॥१॥
 उत्तरियं च गयाओ एयं आरोविडं वरतुरंगे । आणेह मज्झ पासे तो सो गंतुं भणइ कुमं ॥१॥
 अह सो कुमरो इत्थिं खंमे अगलिय क्षत्ति उत्तरिडं । मुहगुलियापरिवत्तियरुवो तत्तो अवरदो ॥१॥
 साहणिओ तंमददुं तत्थन्नत्थं गयेसिडं सुचिरं । विन्नवइ जहाविचं नरवइणो, सो य चित्ते ॥१॥
 किं एम कोइ अंजणसिद्धो विज्जाहरोज्ज उवयारं । इय काउमवक्कंतो सुयणो सच्चवइ वयणमि ॥१॥
 सुयणह सुयणिहि उवयरिड, जित्तिड मायरनीरु । पडिउवयारह नट्टमण गय लंघियि परां ॥१॥
 फन्ना पुण नियचित्ते सुदिदा जेपेइ ताय ! ते कुमरा । हक्कारिज्जंतु लहुं वीणासाला य ॥१॥

तदा गुर्यमर्षजातरक्तनेत्रेण तेन वरकरिणा । तस्मिन् कर्तुलवन्ने दत्तो वेधः सरोपेण ॥८९॥
 रश्मि रश्मिर्नद नररत्नं नरवर इति भणति । जीवितनिरपेसा ग्रथिति धाविताः सर्वतः सुभगः ॥९०॥
 तदा भवनरगाका निन्नयति हा हा ! स एष सुभगवरः । मम कृते संजातो गुर्वापद्मजननेन ॥९१॥
 इत्थं सदिति कुमारस्य गन्धेन्द्रस्य दन्तमुशलयोः । स्थापयित्वा निजचरणयुगमाकूटः स्तब्धः ॥९२॥
 तेन च मदावलेनोरुम्या पीडितः करी कण्ठे । तथा यथा तुहतो नयने सस्य, ततः स करी भी ॥९३॥
 संजानन्मय वसो, ततः कुमारी चिन्तयत्यरे हृदय ! । नृत्य मनोरथानामगोचरं वामिं सज्ज ॥९४॥
 स्येन दुर्बले रतिवतेः शीण्डीरिण्या कृष्णस्य । एतस्मिन् वरे मन्यस्व भुवने कृतापमानमानम् ॥९५॥
 एवम्परं च पुक्कारपूर्वकं भगनि सर्वलोकोऽपि । पुरारत्नेनानेन रत्नपाशा स्फुटं परगी ॥९६॥
 राजा च वल्लवपुष्पापनिकं भगनि भगवत मम वचनात् । सुमदमिममालानन्ममे यथा वयं ॥९७॥
 उत्तरे च गन्धेनमातोन्व वरमुद्धे । आनयन मम पार्श्वे ततः स गन्धा भगति कुमार ॥९८॥
 लय म कुमारे हस्तिनं स्तब्धेऽर्जुनवित्ता ग्रथितुसीयं । गुणगुणिकारिवर्धनरूपस्ततोऽनन्त ॥९९॥
 सन्तिस्तन्मददुं तन्नान्यत्र गवेरीयया सुचिरम् । विजययति यथाहूतं नरपथये, स च चित्त ॥१००॥
 दिनेव कोऽप्यन्नमिद्धो विष्णुहरो वीरकायम् । इति कृत्वायान्तः, सुजनः सत्पावयति वरदेव ॥१०१॥
 सुदयस्य सुदयस्यैव वाक् मागर्तोरम् । अयुवकारे नट्टमनसो गता सद्विद्या परां ॥१०२॥
 कन्दा दुर्नदित्ते सुददा ज्ञयति मान ! ते कुमारा । हक्कार्यन्तां मधु बीणानाला य ॥१०३॥

या पभणइ एवं किज्जउ, किज्जउ किमच्चमिह वच्छे । नवरं उचिओ तुह पाणदापगो सोचिय न अण्णे ॥
 वणारोवा जणइ मा खेयं कुणह ताप । इह विसए । भवियज्जपावसाओ विरदंति घटंति कज्जाइ ॥
 इह अण्णदिणे दूयामंनियपत्तेहि रायपुत्तेहि । बीणासालाइ गओ राया अंतउरसमेओ ॥१०६॥
 सो सये निरकुमरा जहारिह आसणेसु उवविट्ठा । नियनियपरिवारजुया, मिलिओ अबोवि तत्थ जणो ॥
 चंतंरं करेउं सो कुमरो तत्थ रंगभूमीए । वायंतो वरगुरयं कंउनिहिच्छेण हारेण ॥१०८॥
 ता चिट्ठइ ता दिट्ठा आगच्छंती सहीयणसमेया । भवणपटाया दासीहि परिगया बंधुरगईए ॥१०९॥
 यम् ।

सरयछणचंदअरविंदरुंटाणणा, कमलदलसरलमुसलूनवरलोपणा ।

अहरदलविजिपभइमरमंविपीफला, दमणकरंनियरमंफुत्तियदिमिमुहयणा ॥११०॥

लट्ठइलपण्णजलजन्महिलहरीगया, मयणकोपंदअकुदिलभूचंगिया ।

भग्गसगंगणा अंगसोहगिया, तरणजननणियदुब्बितहमयणगिया ॥१११॥

इह कुमरीए धाई सहागया अज्जलि सिरे फाउं । इय विज्जवइ कुमारं, महापमायं करेऊण ॥११२॥

लोणाए विणोणण अणुगाइ कुणह रायपुत्तीए । बीण चिणूण इयं जहावयेसरमेजेव ॥११३॥

य भणिऊण समणइ दाहालनरेसरसस सा बीण । नेउछेणं कुमरीए मुत्तियं रयणविचारं ॥११४॥

॥ वाइय खणमेगं एवं अणेवि नरवरकुमारा । नियसत्तीए तच्चायणम्मि एयदनि दिट्ठाण ॥११५॥

॥ आ प्रभणरेयेवं क्रियताम्, क्रियतां किमन्यदिह वप्से । नवरभुविउस्तव पाणदायक. स एव नान्य ॥१०४॥

रवणपताका अस्वति मा खेदं कुरुन तात । इह विषये । मवितन्यतावसाइ विषयन्ते यन्ने वायामि ॥१०५॥

प्रधान्यादिने दूतामन्त्रितप्रति राजपुत्रेः । बीणाशालायां गतो राजाऽन्तःपुरसमेतः ॥१०६॥

ततः सर्वे नृपकुमारा येमाहिमासनेषूपविष्टाः । निप्रनिप्रपरिवारयुताः, मिलितोऽप्योऽपि तत्र जनः ॥१०७॥

उपात्तेनं कृत्वा स कुमारस्तत्र रङ्गभूमी । वादयन् वरगुरवं कण्ठनिहितेन हारेण ॥१०८॥

यावत्तिष्ठति तावद् दृष्टोऽऽगच्छन्ती सतीजनसमेता । भवनपताका दासीभिः परिगता बन्धुरगत्वा ॥१०९॥

धारदक्षणचन्द्रारविन्दविपुलानना, कमलदलमरकमुसलूनववरलोचना ।

अहरदलविजितातिमरताविम्बीफला, दक्षनकरनिकरसंघट्टादिमुलमला ॥११०॥

रम्यलावण्यजलजलविलहरीगया, मदनकोदण्डानिबुल्लिभूचङ्गिया ।

भग्गस्वर्गाङ्गनाऽङ्गसौभागिया, तरुणजनजनितदुर्विषहमदनान्निय ॥१११॥

अथ कुमार्या धात्री सभागताऽऽजलि दितति कृत्वा । इति विज्जयति कुमारम्, महापमादं कृत्वा ॥११२॥

बीणाया विनोदेनानुपहं कुरुन राजपुत्र्याः । बीणां गृहीतवेमां यथोपवेशकमेजेव ॥११३॥

इति भणित्वा समर्पयति दाहालनरेभ्यस्तस्य सा बीणाम् । नेपुण्येन कुमार्यां सुजिता रत्नयण्डितम् ॥११४॥

धाईए करे चहियं ततो वीणं पलोइउं भणइ । सो मइलियकुमारो अत्रोवि हु कोवि किरर
 वीणमिमं बाएउं, तो कुमरी तस्स कंडदेसम्मि । पिच्छइ तं नियहारं तो जाणइ एस सो सुओ
 केणावि पओगेणं रुवं परिवत्तिऊण साहणियं । भोलविउं तम्मि दिणे जहा
 मजे सपागओ इह, हारं जं तस्स सुवणवीरस्स । धितुं सकइ सकोविनेय, तो सोचिय
 एवं च विपकंतीए तीए धाईए अप्पियं वीणं । वार्यतो सचचिओ सो विम्हयरसवसा ततो
 परिचितइ को एसो सग्गाउ तुंबुरो समोइओ ? । अहवा हत्थिविणोए जं कोसलं मए
 दिहं, तेणणुमिज्जइ सव्वासु कलासु तस्स कोसलं । तो सो एसोत्ति
 जा चिट्ठइ ता अइमहुरिमाए वीणाणुणित्स्स कुमरीए । ह्यहिययाए निद्रा सपागया तात्तमिमं
 अत्रोवि तत्थ जो रायरायपुत्ताइओ जणो अत्थि । सोवि हु निद्रासुद्धासुद्धिनयणो इहं जाओ
 अह कइवि पयत्तेणं महया चेयाविऊण सो कुमरि । वीणं वार्यतोचिय तीसेभिमुं भणइ ए
 एपाण निवकुमाराण भालफलएसु अमाहत्येण । घणसारमीसचंदणरसेण गाई लिइसु ए
 तह चैव कए तीए भणइ पुणो कुंडलंपि एकिकं । गिण्हसु कन्नोहिंतो कुणसु य पेच्छंति ज न
 अह तह कएम्मि वीणा संहरिया तेण, तेवि पडियुद्धा । पिच्छंति य अवरुणरमिं गाई
 सिरिगूरसेणतणओ देसदिदिच्छाए निग्गओ एसो । किच्चिजलहीकुमारो वायइ वीणं विणोए

अथ बादयित्वा क्षणमेकमेवमन्येऽपि नरवरकुमाराः । निमज्जकस्या तद्वादने प्रकृत्यन्ति विमानम् ॥१४॥
 गाभ्याः करे चटितां ततो वीणां प्रलोभ्य भणति । स मादंतिरकुमारोऽन्योऽपि खलु कोऽपि किं करो
 वीणाभिमां बादयेतुम्, ततः कुमारी तस्य कण्ठदेसे । परयति तं निनहार ततो जानात्येव स मुख
 केन्यपि प्रयोगेण रूपं परिवर्त्य साधनिकम् । वञ्चयित्वा तस्मिन् दिने यथा गतं सांप्रतमपि तण ॥१५॥
 मन्ये ममागत इह, हारं यतस्य सुवनवीरस्य । मदीतुं शक्नोति शक्नोऽपि नैव, तन ॥ एषाकरीति ॥
 एवं च विनर्दयन्त्यां तस्यां चाभ्यास्यतां वीणां । बादयन् इह । स विस्मयरसवशात् ततः ॥१६॥
 परिचिन्त्यति क एव स्वर्गान् तुम्बुरुः संभवतीर्णः ? । अथवा हस्तिविनादे यस्कांशने मया
 हट्टे, तेनानुमीयते सर्गसु कलासु तस्य कोसलम् । ततः स एव इति विनिश्चिने रोमाञ्चकण्डवुडि ॥१७॥
 वाक्छट्टति तावदनिमवुरिण्या वीणापत्तेः कुमारीः । हनहृदयाया निद्रा सपागया तत्तलं इह ॥१८॥
 अन्योऽपि तत्र सो राज्ञान् इवादिक्ते मजोऽस्ति । सोऽपि ससु निद्रासुद्धासुद्धिनयनो इहं जत ॥१९॥
 अथ कचमपि प्रयत्नेन महता चेयित्वा स कुमारीम् । वीणां वादयन्नेव तस्या अमिमुषं मणारो ॥२०॥
 एतेन नृनकुमाराणां मालककण्ठप्रहस्तेन । वनसारमिश्रचन्दनरसेन गाथां मिलेयम् ॥२१॥
 तत्र हने तथा मयति पुनः कुण्डलमन्येकम् । गृह्ण्य कण्ठेऽपि कुल च परयन्ति यथा नेम ॥२२॥
 अथ तथा हने वीणां महता नेन, तेऽपि मतिबुद्धाः । परयन्ति च रास्यगमिनि गाथां मालककण्ठे ॥२३॥
 अन्धरेण्यन्तो देहदिरसया निर्गत एव । कीर्तिमयनिकुमारो बादयति वीणां विनोदेन ॥२४॥

भालकल्पसु जेहि लिहिया गाहुलिया य ते सखे । संवेपेन केनावि केवि से धंधुणो हुंति ॥१३०॥
 एकेकफलकुंडलपह तं पिरोपरं न पिच्छंति । तो ते विमिहपरपणा भंतंति इमं सओ सखे ॥१३१॥
 संवदइ गुणोर्ध्व इमो न उणो तणुणत्ति भावमाणसु । पविस्वइ रायपुत्ती वरमालं कुमारकंडम्मि ॥१३२॥
 अहं गुहियलीरजलनिहिररंद्धो तरपूरगुलसरो । धवन्त्रवो उच्छलिमो वहुण कल्पंठिकंठाण ॥१३३॥
 तो तस्त धंधुणो ते भणंति तं फन्ध सुंदरत्वं ते ! । तो सो पयइ लटहं नियरुं गुलियमवणेउं ॥१३४॥
 आनिगंति महरिसं बहुकुमरा किंचिजन्मदिवरकुमरं । सोवि ताण जहारिहरदिवसि कुणइ सप्पणयं ॥
 भणइ य कुमरिं अप्पसु कुंडन्तरपणाइं रायपुत्ताण । ईसि हंसती सावि ॥ ताईं ताणं समप्पेइ ॥१३५॥
 ते कुमारकुसलसंगमसंपरोदंतपयटणनिमिषे । धावणयं तरत्तणमेव कुमारजणयाण पेसंति ॥१३६॥
 रायावि सिद्धराओ उवल्लपणद्वमणिनिहाणोप्य । हरिसवसपुल्लरपंगो विवाहमामगिपं कुणइ ॥१३७॥
 अहं सोइणम्मि दिवसे परमप्रमोपण कुमारकुपरीण । पाणिगणहणमहोत्सवमनोरहो पुरिओ रण्णा ॥१३८॥
 तो किंचिजलहिकुमरो भवनपडायाए परिगओ पवरे । पंचप्पयारभाए अणुमुंजइ जहं सुरो सगो ॥१३९॥
 अहं रथवीरपुराओ पिठणो सिरिगूरसेणरायस्स । बहुपरिवारो पचो रायदुबारी तहिं वरुणो ॥१४०॥
 पट्टिहारमूइओ सो पविसइ मिरिक्किंचिजन्मदिवसप्राणे । उच्चियपट्टिवत्तिपुव्वं कुमरं विजवइ सो एव ॥१४१॥
 जहं मूरमेणरक्षां रोगा अट्टाणा समुन्भूया । तो लहु आगंतुणं पिउमहकमलं पलोएसु ॥१४२॥
 इय सोउं ते कुमरो सहणणा मेइ रायपासम्मि । कुमारएसेणं सो तं चिय विजवइ नरवइणो ॥१४३॥

भालकलकेषु येषां लिखिता माया च ते सर्वे । संवन्धेन केनापि केषपि तस्य बन्धवो भवन्ति ॥१४०॥
 एकैककर्णकुण्डलमय सदपि परस्परं न परयन्ति । ततस्ते विस्मितवदना मन्त्रयन्तीहं ततः सर्वे ॥१४१॥
 संवदति गुणैरयं न पुनस्तन्येति भावयन्तु । मतिपति राजपुत्री वरमालां कुमारकण्ठे ॥१४२॥
 अथ द्रुपक्षीरजलनिधिन्वारविपुलस्तूपूरगुलसरोः । धवलस्य उच्छलितो वपुर्ना कलकण्ठीकण्ठानाम् ॥१४३॥
 ततस्तस्य बन्धवस्ते भगन्ति तन् वय सुन्दरत्वं ते ! । ततः स प्रकटयति रम्यं निजरूपं गुट्टिकामपनीय ॥१४४॥
 आलिङ्गन्ति सदृशं बहुकुमराः कीर्त्तिजलधिवरकुमारम् । सोऽपि तेषां यथार्हपातिपत्तिं करोति सपणयम् ॥
 भगति च कुमारीर्मयं कुण्डलरत्नानि राजपुत्रेभ्यः । ईषद् दसन्ती सापि तन्नु तानि सेभ्यः समर्पयति ॥१४५॥
 ते कुमारकुशलसंगमस्यं वरोदन्तप्रकटननिमिषम् । धावन् तत्सजमेव कुमारानवकयोः प्रेययन्ति ॥१४६॥
 राजापि सिद्धराज उपलब्धप्रनष्टमणिनिधान इव । हर्षवज्रपुलकितान्नो विवाहसामग्रीं करोति ॥१४७॥
 अथ शोभने दिवसे परमप्रमोदेन कुमारकुमारयोः । पाणिग्रहणमहोत्सवमनोरयः पुरितो रागा ॥१४८॥
 ततः कीर्त्तिजलधिकुमारो भवनपडायाए परिगतः प्रवर्तन् । पञ्चमकारयोगाननुमुञ्चे यथा मुरः स्वर्गं ॥१४९॥
 अथ रथवीरपुराणं पितुः श्रीशूरसेनराजस्य । बहुपरिवारः प्राप्तो राजद्वारी तत्र वरयः ॥१५०॥
 मतिदारसूचितः स पविशति श्रीकीर्त्तिजलध्यास्थाने । उचितप्रतिपत्तिपूर्वं कुमारं विजययति ॥ एवम् ॥१५१॥
 यथा शूरसेनराजस्य रोगा अतिदाह्याः समुद्भूताः । ततो ह्यवागत्य वितुम्वकमलं प्रलोकय ॥१५२॥

तो करिहरिरदाइकषककरयणाइयं बहुं दाउं । भवणंदायां सपं राया कुमरं चित्तमे ॥१४७॥
 उविपरदिनचित्तपुनं विसज्जिओ कुमरंउवग्गोवि । अरुसंदपयाणेहि रहरीपुरे गमो कुतो ॥१४८॥
 मिरिमूमेगाराया आरोवेऊण तम्मि रज्जभरं । विहिणां कालं काउं सक्कसमानो सुरो जमो ॥१४९॥
 निरिक्किन्नज्जदिराया राया इव सुयणमणवओराण । जिणमयमुच्छपंतो ॥१५०॥

अह वेयददनगाओ सुदादविज्जाहरेण विज्जम्मि । गच्छंतेण कज्जेतरेण गिम्हम्मि भगुगारि
 दिट्ठा मवगरदाया मुत्ता सिरिकिचिज्जहिनिरासे । तरेहलुद्धचित्तेण अवहदा नाररं मुने ॥१५१॥
 अह वन्नुमे राया मुत्तविउदो पनोयए जाव । ताव न पिच्छइ तं पाणवउइ पणह्मि पामे ॥१५२॥
 अन्नभतरियगाओ सन्नय्य गवेसियावि सा तन्य । नो उवल्लद्धा ततो चित्ता एयं मज्जज्जरे ॥१५३॥
 जातिउत्तमपुण्यमंहुम्मि मणुयाण ताव न परेमो । पैसपवणम्मि, नररं सुरसपराणं एयं कम्म
 मा किं इह कापन्नं मददा कायन्नमिन्न न हु अत्थि । दिव्येण जेण पटिऊण शिदिआ तम्म ॥१५४॥
 अह उल्लभ्—

अगणियं इति जह दूमसं, महमा परिणमंति तह सुरसं ।

पुनर्लभियं परिणि को ताकइ, सप्पुरिमहं चित्तुनि न यमइ ॥१५५॥

एवं कर्त्तास्त्वगां दुर्मित्राणां तीणं शिरेण । उवविट्ठा अन्थाये संउविउ परिणं तीण ॥१५६॥

इति धम्मो मे कुमरा । महाममा नयति रावराधे । कुमारादेवेन ॥ तद्व जिपयति नाराधे ॥१५७॥
 एव कुरिहगिरिहाराणिपरराधेदिक्कं वट्ट दुरवा । मवन्नवनाकया सम रागा कुमारे विमुत्ति ॥१५८॥
 उविपरदिनचित्तपुनं विसज्जिओ कुमरंउवग्गोवि । अन्नभतरियाणे रणवीरपुरे गम कुमारे ॥१५९॥
 मिरिमूमेगाराया आरोवेऊण तम्मि रज्जभरम् । विहिनां कालं कृत्वा सक्कसमान सुरो जाम ॥१६०॥
 निरिक्किन्नज्जदिराया राया इव सुयणमणवओराणम् । जिणमयमुच्छपंतुयानयति राववन्नपन्न ॥१६१॥

अह वेयददनगाओ सुदादविज्जाहरेण विज्जम्मि । गच्छंतेण कज्जेतरेण गिम्हम्मि भगुगारि ॥१६२॥
 दिट्ठा मवगरदाया मुत्ता सिरिकिचिज्जहिनिराधे । तरेहलुद्धचित्तेण अवहदा नाराधे मुने ॥१६३॥
 अह वन्नुमे राया मुत्तविउदो पनोयए जाव । ताव न पिच्छइ तं पाणवउइ पणह्मि पामे ॥१६४॥
 अन्नभतरियगाओ सन्नय्य गवेसियावि सा तन्य । नो उवल्लद्धा ततो चित्ता एयं मज्जज्जरे ॥१६५॥
 जातिउत्तमपुण्यमंहुम्मि मणुयाण ताव न परेमो । पैसपवणम्मि, नररं सुरसपराणेदि कम्म ॥१६६॥
 मा किं इह कापन्नं मददा कायन्नमिन्न न अत्थि । दिव्येण जेण पटिऊण शिदिआ तम्म ॥१६७॥

अगणियं इति जह दूमसं, महमा परिणमंति तह सुरसं ।

पुनर्लभियं परिणि को ताकइ, सप्पुरिमहं चित्तुनि न यमइ ॥१६८॥

एवं कर्त्तास्त्वगां दुर्मित्राणां तीणं शिरेण । उवविट्ठा अन्थाये संउविउ परिणं तीण ॥१६९॥

आगतुं अह वायसेन पदममि दिवसजाममि । वायन्वाप् दिमाप् फलिप् महकारकममि ॥१५७॥
 लविपे मंजुलकलपटिकंठमधुरेण सरविमेषेण । तं मांते मउणविउ नरनाहं विमरेह इमे ॥१५८॥
 देवीसमागमेन वदावह देव ! वायसो एत । सउणमंये भणियं जेण इयं नाह ! निमुणेषु ॥१५९॥
 सिद्धिमयचरत्ताभोयणपुट्टिनियनट्टीलाभे । कइह म्वंते कामो पुब्बाहमु पदमनाममि ॥१६०॥
 पेसागमयीनामं धुट्ठी वत्ता अरीण नामं च । थीन्नाभमन्उभयवणममी पुब्बाह विजयामे ॥१६१॥
 भयसल्लवुट्टिकारीअतिनिट्टगुरुण आगमो वत्ता । पुब्बाह तदयपररे वंममि य काज्जमंमिदो ॥१६२॥
 भयमुपरत्ताअतिही रुमरे धांवेउनियगुरुपूया । वंमे सेहागमणं पुब्बाहमु तुगियपरममि ॥१६३॥
 गोहत्तीणं पिट्ठं कामो जइ म्वह देव ! थीन्नाभ । क्वनहे पियदमण नरेहरे निरमयं वइह ॥१६४॥
 एवं माउणिणं मउणमरूपे कहिज्जमाणमि । सहसा पारमियमुभो ममागमो वायपयमूमे ॥१६५॥
 नमिदं भणइ नरेमर ! तुह पपउमाण विमरणांते । भरणपटावादेरीगयागमो अरिमं पणो ॥१६६॥
 तत्ताममवणमंजायहरिसपुल्लण राइणा भणियं । ओ कीर ! थीन्नाभमन्उभयवणममि वइह मार ॥१६७॥
 तो सति तं तदेव य पराविप पुगिअमो पुणो वंसो । हे कइमु कय दिट्ठ मट इहा वेन वानीणा ? ॥
 तो तो फहेह निमुणेषु मवर । देवीप मूलमो सुद्धि । सुवविज्जाहरकांणवंसो रिशो गिरी अन्धि ॥१६९॥
 ओ भमिरतियमविलयावल्पावन्धिरजिनेउरवेहि । इकारइम वरत्तणनगणिजुपणां वीण्यं ॥१७०॥

आगत्याप वायसेन मयमे दिशमयामे । वायन्वाप् दिशि फलिते साइवारवसे ॥१७०॥
 लविते मंजुलकलकण्ठीकण्ठमधुरेण स्वविशेषेण । तत् धुत्वा दाहुनविद वारजाधं दिशरमन् ॥१७१॥
 देवीसमागमेन वर्षयति देव ! वायस एव । दाहुनमन्थे भणितं येनेह वाप ! इणु ॥१७२॥
 सिद्धिमयचरवार्ताभोगेनपुट्टिस्वीनट्टीलाभान् । कथयति सत्तन् वाक् । पृथोदिपु भयमयामे ॥१७३॥
 पेदवागमयीलाभो वृट्ठि वार्तामरीणां नासं च । खीलाभमन्थवत्तामीन् पृथोदी दिशययामे ॥१७४॥
 भयफलहपुट्टिचरवर्तिस्तिगधगुरुणायामागं पाताम् । पृथोदी क्षुणीवपरे मयाजे च वायमसिद्धिम् ॥१७५॥
 भयसुतवार्ताप्रतिधीन् रुमं थीन्नाभमन्थगुरुपूयाः । मन्थणि सेप्पादमनं पृथोदिपु मुदंमरे ॥१७६॥
 गोहरितोः पुंते वाको यदि लपति देव ! खीलाभम् । क्वपते विमरंते मदीपते म्पदमं वइह ॥१७७॥
 एवं दाहुनिकेन दाहुनरम्ये कथयामे । सहसा पारमीवत्तुक् । समागमो वायपयमूमे ॥१७८॥
 माथा भणति मरेधर ! तां पादमयोविमरनेतोः । मवनपथावारेवीमवतामोहदिह म्प ॥१७९॥
 तत्ताममवणसंज्ञानट्टपुल्लेन राइणा भणितम् । ओ कीर ! थीन्नाभमन्उभयवणममि वइह मार ॥१८०॥
 तो सति तत्तयेव च पारमिया पुट्ठः पुनः कीरः । हे कयव वव इहा मयेण वेन वानीणा ? ॥१८१॥
 ततः च कथयति गणु नरर ! देव्या मूलनः सुद्धिम् । सुवविज्जाहरकांणवंसो रिशो गिरी अन्धि ॥१८२॥
 ओ भमिरतियमविलयावल्पावन्धिरजिनेउरवेहि । इकारइम वरत्तणनगणिजुपणां वीण्यं ॥१८३॥

तस्मि मय सा देवी दक्षतायणमंडवस्त मञ्जुम्भि । दिद्धा निद्रामुद्रादद्मुद्रियनयणपुङ्गुयुक्ता ।
महरिदसिज्जाप गया, एगो विज्जाहरो य तीए पुरो । जंपंतोणेगाई वयणाई सिणेहसारां ॥१७७॥
तयथा;—

पसीय पसयच्छि । छंस्तु नियदिद्विच्छोहअमवधाराहि । मयणमिसंपलितं
पडिबुद्ध पिए ! दइए, एयं मुणितं झडत्ति पडिबुद्धा । तुम्हपडिबुद्धारि पासइ विज्जाहसुदाई
तो कसिणीकयवयणा वाहुल्लियलोयणा मय भणिया । किं तुममेपावत्थं पत्ता नियपियपयं दइ
ततो देवी जंपइ न होइ मह पियपयो इमो कीर ! । किंचिमसिणेहमेसो पयासए जमिय
पासाओवि न दीसइ न चेव मह परियणोवि पासम्मि । तो निच्छएण इमिणा अवहरिं
महइ मह सीलभंसं एसो वडुंतरम्मि ता झुलो । जइ सीलपि न होज्जा नारीणं तो वरं वरणं ॥१७८॥
वरमगिगम्मि पयेसो वरं वणे हरिगुहाए संवासो । मा सीलस्स वंसो इविज्जा सुकुलप्पमुपायं ॥
सीलं परमनिहाणं सीलं महिलाण भूषणमणम्यं । तह सुगइहेऊ सीलं सिवसुहतरनिस्वरपीरं ॥
तां तिनपसारभूयं सीलं पाणयएवि न चइस्सं । को वा जीवंतीए मह सकइ खंडिं सीलं
एवं मह कहिऊणं मोणेण जाव संठिया देवी । विज्जाहररापसुओ तो सो मणिओ मय एं ॥१७९॥
रसणं असिउं दमणेहि मरइ सीलस्स खंडणे एसा । तह य न वेछियसिद्धी इहलोए तुम्
परयोए पुण सीलस्स खंडणे कयमणस्स जं पावं । नरयाइसु बुक्खपरंपराए तं कारणं परं ॥

तस्मिन् मया सा देवी दक्षतायनमण्डपस्य मध्ये । दद्या निद्रामुद्रादद्मुद्रितनयनपुङ्गुयुक्ता ॥१७८॥
महार्हताय्यायां गता, एको विषाधरश्च तस्याः पुरः । जल्पवनेकाणि वचनानि स्नेहसाराणि ॥१७९॥
मसीद भृगाति ! उत्त निनहृष्टितेवाभृतचारामिः । मदनाग्निसेमदीप्तं हृतहृदयं मम करभोक्तुं ॥१८०॥
मनिबुद्धस्त्व म्रिये ! दयिते ! एतन् मुखा श्रुतिरिति प्रतिबुद्धा । पुण्यप्रतिरूपधारिणं परयति विषाधरमुत्सृज्य
ततः कृष्णीकृतवदना बाणवत्लोचना मया मणिता । किं स्वमेतदवस्थां प्राप्ता निजप्रियवत् ॥१८१॥
तयो देवी जल्पति न भवति मम प्रियवतोऽयं कीर ! । कृत्स्निमस्नेहमेव प्रकाशयति यदिनि वन्द्य ॥१८२॥
प्रवादीप्रिये न दृश्यते नैव मम परिजनोऽपि पार्थिव । ततो निश्चयेनानेनापहृष्टयाहमिदानीना ॥१८३॥
कहंस्तेन मम शीलव्रणमेव मदान्तेर तावद् भटः । यदि शीलमपि न भवेद् नारीणां ततो वरं तावद् ॥
वरमन्वी दवेरेण वरं वने हरिगुहायां मेवासः । मा शीलस्य भ्रंशो भवताम् सुकुलममृतानाम् ॥१८४॥
सीलं परमनिधानं सीलं महिलाणां भूषणमनर्घम् । तथा सुगतिहेतुः शीलं शिवसुहतरनिस्वरपीरं ॥
तस्मिन्निजमण्डपस्य मध्ये दद्या निजप्रियायैवि न त्यज्यामि । को वा जीवन्त्या मम दायनोति तावद्वि ॥
एवं कां कहन्त्या सीलं तावत् संस्थिता देवी । विषाधररात्रयुतमृतः स मणितो मयैवम् ॥१८५॥
महार्हताय्यायां गता, एको विषाधरश्च तस्याः पुरः । जल्पवनेकाणि वचनानि स्नेहसाराणि ॥१८६॥
मसीद भृगाति ! उत्त निनहृष्टितेवाभृतचारामिः । मदनाग्निसेमदीप्तं हृतहृदयं मम करभोक्तुं ॥१८७॥
मनिबुद्धस्त्व म्रिये ! दयिते ! एतन् मुखा श्रुतिरिति प्रतिबुद्धा । पुण्यप्रतिरूपधारिणं परयति विषाधरमुत्सृज्य

पाउन्भूओ गम्भो देवीए तम्मि चैव समयम्मि । तो भणइ जणो गम्भो निवसंभोयाउ जइ हुनो
 ता पुव्वं एयाए अन्नाए अहव रायदेवीए । किं नो पाउन्भूओ एत्तियवरिसेहि, तं नूणं ॥२०॥
 । तत्थ गया परिभुत्ता एसा विज्जाहरेण पच्छा ओ । गुरुजणमणिण्ण इमं छउमं रइऊण आणीया ॥
 । लोयवयणिज्जमेयं राया आयन्निऊण चित्तेइ । सच्चो एस पवाओ लोओ अलिओ य बलिओ य ।
 । लोएण घटियजुत्ती विसए एयम्मि मज्झवि मणम्मि । उप्पायइ सन्भावं, संभावज्जइ न पुण एयं ।
 । अहवा सन्वमसथं होइ कम्मोदयाउ पईए । तहवि हु इय जणवाओ न सुंदरो कुलप्यमूयाण ॥२०॥
 । तां पेसिज्जउ एसा जणयगिहे विरइउं इमं छउमं । जह जणओ अपइतणू तेणवि मह पेसिओ लेहो ।
 । जं लेहइसणाओ भवणपढाया श्रद्धात्ति मह पासे । पेसइयच्चा तुमए इय कहिउं तीइ तो रक्षा ।
 । आणत्तो सेणाणी एयं दोत्तूण जणयगेहम्मि । तं आगच्छसु सिग्गं इमीए जणयस्स परिकरिउं ।
 । जह भणियमिपं रक्षा कारणवसउ इमाए इह पसवो । उच्चित्ति पेसिओ ॥२०॥
 । तेणवि त्रहेव विहिंयं, सावि गया तत्थ पासिउं जणयं । नीरोगं परिचित्ति मज्झ विलियं नरवात्ता ।
 । परिवसइ किंपि चित्ते, छउमं फाऊण तेण तेणेह । पेसविपा पिउगेहे, तमहं येवंपि न सरेपि ।
 । विज्जाहरअवहरणे किंचिचि लोयाउ पुण अलीयंपि । निसुणेऊण विलियं अनिवेएऊण ।
 । मन्ने परिचत्ता इ, तं मह कम्माण विलसियमसेसं । इय अपरिक्खियकारी कहइहा ॥२०॥

नगरे प्रवृत्तमहोत्सवे मातो नृपः समं तेन । खचरं कीरं च तत्र सम्मान्य विसृजति ॥२१॥
 प्रादुर्भूतो गंभो देव्यास्तस्मिन्नेव समये । ततो भणति जनो गंभो नृपसंभोगाद् यद्यमविवृत्य ॥२०॥
 । तदा पूर्वमेतस्या अन्यस्या अथवा राजदेव्याः । किं नो प्रादुर्भूत एतावद्भवे, तन्नूनम् ॥२०॥
 । तत्र गता परिभुक्ता विधापणे पश्चात् । गुरुजणमणितेनेदं छय रचयित्वाऽऽनीता ॥२०॥
 । श्लोकवचनीयमेतद् राजाऽऽकुर्यं चिन्तयति । सत्य एष प्रवादो लोकोऽलीकश्च पतञ्ज ॥२०॥
 । लोकेन घटितयुक्तिर्विषय एतस्मिन्ममापि मनसि । उत्पादयति सद्भावं, संभाव्यते न पुनरेतत् ॥२०॥
 । अथवा सर्वमसत्यं भवति कर्मादयादेतस्याः । तथापि खल्विति जनवादो न सुन्दरः कुलप्रभूतानाम् ।
 । तस्मात् प्रेयतामेया जनकगृहे विरचय्येदं छय । यथा जनकोऽपदुतनुस्तेनापि मम प्रेषितो लेखः ॥२०॥
 । यत्तेसदर्थनाद् भवनपताका श्रद्धात्ति मम पार्थे । प्रेषयितव्या गुप्ताभिरिति कथयित्वा तस्यै ततो राजा ॥२०॥
 । आश्रयः सेनानरितां मुक्त्वा जनकगृहे । स्वमागच्छ शीघ्रमस्या जनकस्य परिकल्प्य ॥२०॥
 । यथा मणितमिदं राजा कारणवदतोऽस्या इह प्रसवः । उचित इति प्रेषितोऽहमेनां गृहीत्वेह श्रुति ॥
 । तेनापि तथैव विहितं, सावि गया तत्र ह्ण्टा जनकम् । नीरोगं परिचिन्तयति मम व्यलीकं नरपते ॥२०॥
 । परिवसति किमपि चित्ते, छय कृत्वा तेन तेनेह । प्रेषिता पितृगेहे, तदहं स्तोत्रमपि न स्मरामि ॥२०॥
 । विधापरापरत्वे किंचिदपि लोकान् पुनरलीकयामि । युष्वां व्यलीकमनिवेद्य मे पुरतः ॥२०॥
 । मन्ने परित्यक्ताऽहम्, तन्मम कर्मणां विलसितमशेषम् । इयपरीक्षितकारी कथमन्यथाऽऽर्पयामासि ॥२०॥

पसाउ जाइ संदेसएहि पद्वि होइ न हु एवं । इय मुर्दीए तीए सेणाणी न भणिओ किपि ॥२१४॥
 तमि गए मा देवी संवरण काउं नियमणमि तओ । धरइ एवं हा दिव्य ! ववसियं कह तए एवं ? ॥
 पदणा सह कुण बिरहं बिहवें अवणेहि मरणमुवणेहि । जं पुण पयडसि सीले मज्झ कलंकं तमच्छरियं ॥
 चारेहितो विद्यापसव्वतज्जयरो नरवरोवि । चित्तेइ सिद्धराओ धिरत्थु संसारवासस ॥२१७॥
 जं फिचिजलहिराया विवेयनयमंदिरं कयन्नगुरु । मुणिउं नियसवणेहि विज्जाहरकीरुत्तंतं ॥२१८॥
 निवृद्धसत्तिसरोमणीए वच्छाप ववसए एवं । परवसणूसवपागयदुज्जणदुज्जयणमित्तेण ॥२१९॥
 उच्छंणे ठविकुण भवणपदायंपि भणइ एगंतं । बाहजलाविलनयणो वच्छे ! मा खेयमुव्वहसु ॥२२०॥
 यतः:-

“न्यबूनीनोऽपि कराणतैरुपतत्येव कन्दुकः । प्रायेण हि सुवृत्तानामस्यायिन्यो विपत्तयः ॥”
 इत्थो य कित्तिजलही राया रहवीरनयरसंपचं । चउदसपुमिं बंदिवि परियणपुरजणसमाजंत्तो ॥२२१॥
 उचियट्ठाणुवविट्ठो पराए भत्तीए धम्मसवणत्थं । बहुजणउवयारत्थं तत्पुरओ कहइ सुयणाणी ॥२२२॥
 कोहाइदुमियमणो जं जंपइ तत्फलं फुटं नरया । सहसा पयंपियंपि ॥ देइअलीयं दुहाइं जओ ॥२२३॥
 परिहासेण सवत्ती भवणपदायाए अज्जजम्ममि । भणिया य ‘हट्टगावी’ तत्परिणामो इमो जाओ ॥२२४॥
 भणइ नरेन्द्रो मुनिवर ! कुत्तंतमिणं सचित्थरं कहइ । तो जंइ मुणिनाहो, आसि पुरं विजयखेदंति ॥
 तन्यासि पडमसिद्धी निरपचा तस्स पणइणी पडमा । अइवल्लहा य सा तस्स, सीए तोऽणिच्छमाणोवि ॥
 परिणाविओ स महिलं अछं, धूयंव मणए तं सा । अह अज्जाया पयटे कहापबंधमि पडमाए ॥२२७॥

प्रसादं यान्ति संदेशकैरेत इति भवति न स्मृतेतत् । इति बुद्ध्या तया सेनानीर्न भणितः किमपि ॥२१४॥
 तस्मिन् गते सा देवी संवरणं कृत्वा निमननसि ततः । खिपत एवं हा देव ! व्यवसितं कथं स्वयमेव ? ॥२१५॥
 पत्या सह कुरु बिरहं विभयमपनय मरणमुपनय । यत्पुनः प्रकटयसि शीले मम कलङ्कं तदाश्चर्यम् ॥२१६॥
 चारेभ्यो विज्ञानसर्वतद्भयतिकरो नरवरोऽपि । चिन्तयति सिद्धरानो विमस्तु संसारवासम् ॥२१७॥
 यन् कीर्त्तिजलधिराजो विवेकनयमन्दिरं पृष्ठगुरुः । श्रुत्वा निजध्रुवणाभ्यां विद्यापरकीरवृत्तान्तम् ॥२१८॥
 निर्वृत्तसतीत्वशिरोमणौ वृत्तायां व्यवस्यत्येवम् । परव्यसनोत्सवप्रकृष्टदुर्जनदुर्वचनमात्रेण ॥२१९॥
 उत्सङ्गे श्यामयित्वा भवनपताकामपि भणत्येकान्ते । वाप्यजलाविलनयनो यत्से ! मा तेदमुद्वह ॥२२०॥
 इतश्च कीर्त्तिजलधी राजा रम्यवीरनगरसंप्राप्तम् । चतुर्दशपूर्विकं शब्दिवा परिजनपुरजनसंभाषुक्तः ॥२२१॥
 उचितस्मानोपविष्टः परया मकरया धर्मध्रुवणार्थम् । बहुजनोपकारार्थं तत्पुरतः कथयति श्रुतज्ञानी ॥२२२॥
 शोपादिदूषितमना यज्जल्पति तत्फलं स्फुटं नरकाः । सहसा मनस्वितमपि खलु ददात्यलोकं दुःस्त्रानि यतः ॥
 परिहासेन सवत्ती भवनपताकयाऽन्यजन्मनि । भणिता च ‘हट्टगावी’ तत्परिणामोऽयं जातः ॥२२४॥
 भणति नरेन्द्रो मुनिवर ! वृत्तान्तमिदं सविस्तरं कथय । ततो नल्पति मुनिनायः, आसीत्पुरं विजयखेदमिति ॥
 तत्रासीत्पद्मसेनी निरपत्या तस्य प्रणयिणी पत्नी । अतिवल्लभा च सा तस्य, तया ततोऽनिच्छद्यपि ॥२२६॥

हृद्गावित्ति सहसा भणिया एसा, इमं च पउमेण । निसुयं तदेव तं परिणयं च तो व
 दिन्नो न से पवेसो तो सा गंतूण कहइ पउमाए । सावि हु पुच्छइ पउमं तुम्हवरदं किमेयए ।
 सो भणइ हृद्गाई भणिया एसा तए, तओ पउमा । 'स्त्रिडेण मए भणियं एयं'
 पत्तिज्जावइ पउमं, तो सो पुत्तवं वट्ठई तीए । पउमा य देसविरया किंतु अणाभोगओ एवं ॥२१॥
 नो परिचितइ एसा वीयम्मि वयम्मि मज्झ अइयारो । सहसा अन्भवखाणं, आजम्मं
 सेसं तु देसविरइ, अंतिमसमयम्मि इममईयारं । अप्पट्टिकमिऊण मया पत्ता सोइम्मकूपम्मि
 ततो य चुया जाया कयेण तुह मारिया इमा इन्हि । तव्वयणफलं पत्ता वयणिज्जामिं सुणीयति ।
 तं सोउं पुरलोओ भणइ मुणिदं बहु विमूरंतो । देवीए वयणिज्जं एयं सुविमुदसीलाए ॥२२॥
 आरोविपमहेहि, ता पडु । एयस्स पावकम्मस्स । जह मुचामो अहे करुणं काउं तहा कुगर ॥२३॥
 पावावगमोवांए कहियम्मि सवित्तरे मुणिदेण । केहिपि सव्वविरइ गहिया देसेण अवेहि ॥२४॥
 सम्मत्तमित्तमवेहि, नरवरो पुण नमित्तु मुणिनाहं । विअवइ पुणो एवं जह मइ करुणं
 ठायव्वमित्त कइवपदिणाणि कज्जं जमित्तं तं पडुणो । जाणंति पुण सयं चिप इय भणितं
 नियरज्जकज्जसित्तं दाउममच्चस्स पवरसुहदेहि । सह वरतुरयारुदेहि जाइ कंचणपुरिं नयहि ॥२५॥
 संपन्नपुत्तरयणं भवणपढायं तओ खमायेइ । लोयवयणेण एयं कयं मए मंदनेहेण ॥२६॥

परिणायितः स महिषामन्यास, दुहितरमिव मन्यते सां सा । अयान्यदा प्रवृत्ते कयामवन्धे पद्मा ।
 हृद्गावतीति सहसा भणितेषा, इदं च पद्मेन । युतं तथैव तत् परिणतं च ततो वासमवने ॥२१॥
 दत्तो न तस्याः प्रवेशस्ततः सा गत्वा कथयति पद्मम् । सापि स्तु पुच्छति पद्मं तवापराद्धं किमेयम् ।
 स भवति हृद्गावी भणितेषा त्वया, ततः पद्मा । 'क्रीडया मया भणितमेतत्' इत्यादि भणित्वा ॥२२॥
 प्रत्यापयति पद्मं, ततः स पूर्वमिव वनेन तस्याम् । पद्मा च देशविरता किन्त्वनाभोगत एवम् ॥२३॥
 नो परिचितवप्येवा द्वितीयव्रते ममातिचारः । सहसाऽप्याख्याने, आजन्म पावयित्वा सम्पत् ॥२४॥
 इयं तु देशविरतिम्, अन्तिमसमये इममतीचारम् । अपतितम्य मृता माता सौपर्यकरणे ॥२५॥
 ततश्च पुनरा जाता क्रमेण तव मायैयमिदानीम् । तद्वचनफलं प्राप्ता वयनीयमिदं सुखीलापि ॥२६॥
 तत् पृत्वा पुरलोधे भगतिं मुनीन्दं बहु सिधमानः । देव्या वयनीयमेतत् सुविमुदशीलवा ॥२७॥
 आरोहितवप्यमिः, तस्मात्प्रमो । पत्तमात्पापकर्मणः । यथा मुच्यामहे वयं कस्यां कृत्वा
 पावकम्मोवावे कथितं सवित्तरे मुनीन्द्रेण । केरपि सर्वविरतिर्गृहीत्या देसेनाऽन्यैः ॥२८॥
 सम्मत्तमित्तमवन्धे, नरवरः पुनर्नया मुनिनाम् । विअवयति पुनरेव यथा मायि कर्मा ॥२९॥
 स्वातन्त्र्यवत् कतिपयदिनानि कार्यं मइत्त तत् पमवः । जानन्ति पुनः स्ववमेवेति
 निश्चयवत्कर्मद्वितरं दत्तव्याप्यस्य पद्ममुनेः । सह वरतुरगाकरोवाति कम्पवत् ॥३०॥
 संपन्नपुत्तरयणं भवणपढायं ततो खमायेति । लोयवचनेनैव पुनं मया कथ्यमानेन ॥३१॥

इ नतिथ फलं वलुन्दुपस्तु बटउंवरं सु वा पुष्पं । तद दृश्यं । तद देहे न विज्ञाप दोमनेयोवि ॥२४२॥
 ताद जंदिऊणं नियनपरे णो गुरुविभूईए । पुणं रज्जे वविउं गिण्ढइ पञ्चत्तमणवत्तं ॥२४३॥
 उणपडायावि सओ अट्टमपरिमम्मि सेइ पञ्चत्तं । अणवत्तं तं परियादिऊण पत्ताई दोवि मित्रं ॥२४४॥
 ॥ इति द्वितीयमते प्रथमानिचारे मयनपनाकपडा कथनम् ॥

॥ नातिन फलं वलुन्दुपस्तु बटउंवरं पुष्पम् । तथा दृश्यं । तद देहे न विज्ञाप दोमनेयोवि ॥२४५॥
 यादि अलिक्वा निजेनगरे नवति गुरुविभूता । पुणं राज्ये स्थापयित्वा गृहानि प्रमत्तमानवत्तम् ॥२४६॥
 मयनाकावि सतोउष्टमवर्षे कानि प्रमत्तयाम् । अनवत्तं तं परियाक्य प्राम्नी हाववि शिषम् ॥२४७॥

‘रायविरुद्धां इमे मंतंति रहसि’ मणइ जो थिटो । सो मडलियवीपवओ धरगुल
तथाहि;—

अत्थि इह भरहवासे वासवअंगं व सु-र-यणकयग्धं । वीरउरं नाम पुरं राया रणवीरनामोत्ति ।
जलहिलहरिव्व भज्जा वररयणा अत्थि तस्स रयणवई । ताण सुओ पु...
ताणं च पव्वपरओ पीई तह कहवि वड्ढिया दूरं । नयणनिमेसेणवि जह...
अह अन्नया वसंते ते संपत्ता मणोरमुज्जाणे । अंदोलयाधिरुद्धं पिच्छंति वरंगणं एक्कं ॥५॥
महुमहसिरिव्व सव्वंगलमगअइचंगकुसुमआहरणं । रयणाहरणविहूसियपडिचारियविदपरिपरिं ।
तं दददूण कुमारो मारवहूरुवविग्गमं रेत्तो । सावि कुमारस्स रूवं दददूण ठिया मयणवमया ॥६॥
निद्धनयणावलोयणमनोक्कं पिच्छिउं मणइ धरणो । जाणियतयमिप्पाओ कुमार ! जह इत्थं
तह लवइ कोइला जह मैणं पि उच्छइइ मह मणं गंतुं । नो पुरओ, तो ठामो इहेव गुरुचूयछाया
अह तत्थ ठिया तरुणीजुयलं पिच्छंति उत्तराहुत्तं । गयणेणं गच्छंतं आगच्छंतं खणेण तओ ॥७॥
ताहिं समं चिय एक्कं खयरविमाणं तओ य ओयरियं । विज्जाहरनरनाहं छत्ताईकुहकयसोई
अप्पाभिमुहं इंतं दददूण करंति उचियपडिवत्ति । सोवि विमाणे आरोविऊण ते जाइ निवमणे ।
कयउवपारो य नरेसरेण सीहासणे सुहासीणो । मणइ रणवीररायं एक्कचिय अत्थि मह पूया ।
उचियं वरमलहंतस्स तीए नैमिचिएण मे कहियं । वीरंपुरुज्जाणवरे मणोरमे पेसह कुमारि ॥८॥

‘राजविरुद्धानिमे मन्त्रयन्ति रहसि’ मणति थो धृष्टः । स मलिनितद्वितीयमतो धरण इव सुदुःखितो मया
अस्तीह भरतवर्षे वासवाङ्गमिव सुरत्नकया [सुरजनकृता] धीम् । वीरपुरं नाम पुरं राजा रणवीरनामेति ॥१॥
जलधिलहरिरिष भार्या वररत्नाऽस्ति तस्य रत्नवती । तयोः सुतो गुणजलधिर्मन्त्रिणः सुतश्च धरण इति
सयोश्च परस्परतः प्रीतिस्तथा कथमपि वृद्धा दूरम् । नयननिमेवेणापि यथाऽदर्शने दुःखितौ भवतः ॥३॥
अभान्यदा वसन्ते तौ संप्राप्तौ मनोरमोद्याने । आन्दोलकाधिरुद्धां पश्यतो वराङ्गनामेकाम् ॥५॥
मधुमहाश्रियमिव सर्वाङ्गलनातिचक्रकुसुमाभरणाम् । रत्नाभरणविभूषितपरिचारिकाद्वन्द्वपरिक्रिताम् ॥६॥
तां दृष्ट्वा कुमारो मारवधूरुपविभ्रमां रक्तः । सापि कुमारस्य रूपं दृष्ट्वा स्थिता मदनवशा ॥७॥
स्निग्धनयनावलोकनमन्योन्यं दृष्ट्वा मणति धरणः । ज्ञातस्तदभिप्रायः कुमार ! यथापि वृत्ते ॥८॥
तथा लपति कोकिला यथा मनागप्युत्सहते मम मनो गन्तुम् । नो पुरतः, ततस्तिष्ठाव ॥९॥
अप तत्र स्थितौ तच्छणीयुक्तं पश्यत उत्तराभिमुखम् । गगनेन गच्छदागच्छत् खणेन ततः ॥१०॥
ताभ्यां सममेवैकं स्वचारविमानं सतश्चावतीर्णम् । विधाधरनरनाथं छत्रादिककुदकृतशोभम् ॥११॥
आत्तामिमुत्तमायन्तं दृष्ट्वा कुरुत उचितपतिपत्तिम् । सोऽपि विमान आरोह्य तौ याति नृपभवने ॥१२॥
कृतोपचारश्च नरेधरेण सिंहासने सुस्थासीनः । मणति रणवीरराजमेवैवास्ति मम दुहिता ॥१३॥

धरणकहा ।

पट्टियाए हरिरी चित्तं रणवीररायणजो जो । एर्ये धरो सो, इय सोउं इह पेसिया कुमरी ॥१५॥
 रेणरणजगमवि अज्ज पेव, ता दोणहेसि रणणां । निम्बणे आयासो होउ कयत्यो पयावणो ॥
 तो य सवन्मूले ठाऊणं भणइ नरवरं धरणो । जह कुमरस्सवि सम्पयेये ता पुणउं लहु देवो ॥१७॥
 ने पट्टिवन्नम्मि तहा नियेण चित्ते विवाहपव्वम्मि । सम्माणिऊण सयरो विसज्जिओ जाइ सट्ठाण ॥१८॥
 इह अघया कुमारो अत्थाणमहाए जणयपासम्मि । जा चिट्ठइ ता पत्तो पट्टिहारनिरुवियसस्सो ॥१९॥
 ज्ञाणवाल्लपुरितो चिन्तयइ नरेसरं पणमिऊण । जह अमरचंदमूरी युत्तंतो अमरविदेण ॥२०॥
 द्धणवणउज्जाणे ममोसदो अज्ज, इय निसामेउं । अपयमितोव्व कुमरो निम्बवइ कयंजली जणया ॥२१॥
 इह जंगमनिव्याणं ताणं तायस्स दंगणं जुत्तं । तो तत्तंदणहेउं जाइ नरिंदो सपरिवारो ॥२२॥
 त्व गओ तं दट्ठं गरुदसंपाउ उत्तरेऊण । सह कुमरेणं विहिणा वंदइ रोमंफकुसुओ ॥२३॥
 तो दुंदुभिगरीरोहामत्तंदमेरेण धम्मलभेण । आणेदिउं नरिंदं तयणु इमं देसणं कुणइ ॥२४॥
 प्यादि;—
 जं इह संपज्जइ मनोरमे रुवरिद्धिमार्यं । तं तं धम्मस्स फलं विवरीयं पुण अहम्मस्स ॥२५॥
 म्माभासेहि समाउल्लम्मि श्रवणे जहट्टियं धम्मं । आसन्नभाविपरा विरलघियं कंइ जाणंति ॥२६॥
 विरलानवि ते विरला धम्मविमं विपाणिउं सम्मं । जं जह भणियं तं तह पुणंति नियदेहनिरविरला ॥
 नय य विमयविराओ फसायचाओ गुणेतु अणुराओ । करुणाए अपमाओ सो धम्मो सिवरुहोवाओ ॥२७॥

चित्तं वरमलममान्य तस्या नैमित्तिकेन मे कथितम् । वीरपुरोधानवरो मनोरमे मेपयत कुमारीम् ॥१४॥
 त्र स्मिताया हरिष्यति चित्तं रणवीरराजतनयो यः । एतस्या वरः सः, इति श्रुत्वेद मेपिता कुमारी ॥१५॥
 रियनलज्जनमप्यपेव, तस्माद् द्वयोरनयो रत्नयोः । निर्माण आयासो भवतु कृतार्थः प्रजापतेः ॥१६॥
 त्वथ श्रवणमूले स्मिन्वा मणनि नरवरं धरणः । यथा कुमारस्यापि संगतमेतत् तस्मात्करोतु लघु देवः ॥१७॥
 मनिरे तथा नृपेण कृते विवाहपूर्वणि । सम्मान्य सचरो विमूढो याति स्वस्थानम् ॥१८॥
 मधानवा कुमार आस्थानमभावां जनकपार्थे । यथाऽमरचन्द्रमूः स्तूयमानोऽमरगृन्देन ॥१९॥
 धानवाल्लपुरितो विजययति नरेश्वरं प्रणम्य । अमृतसिक्त इव कुमारो विश्रयति कृताञ्जलिर्मनः ॥२०॥
 नन्दनवनोपाने समधमृगोऽय, इति निशम्य । तन्मन्दनन्दनदेवोयाति नरेन्द्रः सपरिवारः ॥२१॥
 प्रभा जद्मतीर्थानां तेषां सातस्य दर्शनं श्रुतम् । तन्मन्दनन्दनदेवोयाति नरेन्द्रः सपरिवारः ॥२२॥
 तत्र गतस्तं दृष्ट्वा मनेन्द्रकम्पादुतीर्थं । सह कुमारेण विभिना बन्दते रोमायकञ्चुकिः ॥२३॥
 नो दुन्दुभिगरीरोहामत्तन्दमेरेण धम्मलभेन । आनन्द्य नरेन्द्रं तदन्विमां देशनां करोति ॥२४॥
 यथादिह संपद्यते मनोरमं रूपदूर्घादिकम् । तत्तद् धर्मस्य फलं विवरीतं पुनरधर्मस्य ॥२५॥
 प्रमीमांसः समाकुले भुवने यथास्थितं धर्मम् । आसन्नभाविमन्द्रा विरला एव केचिन्जानन्ति ॥२६॥
 विरलानामपि ते विरला धर्मविशेषं विज्ञाय मम्यक् । यथाया अभिनं तस्या कुर्वन्ति निजदेहिनि

सो पुण जिणभणिउच्चिय सुहत्थिणा तेण तत्थ जइयव्वं । अब्ब अंययसद्दाए ॥ १० ॥
 तत्थवि जइयम्पोच्चिय कायव्वो होइ अत्थि जइ सत्ती । स समग्गसंगविगमा परमं जेण मोसस्स ॥
 अप्पविरियाणं तेज्जोगयाए रहियाणगारिधम्मोवि । कालक्रमेण भवभयदुक्खाण जलंजलि देइ ॥
 इच्छादेसणं निसुणिऊण रणवीरराइणा भणियं । भयवं ! जइ उच्चिओ हं जइयम्मं देसु ता मत्त ॥
 तो भणिओ सो गुरुणा निव्विग्यं होउ तुज्झ एसत्थो । अह राया नियकुमारं ॥
 गिण्हेइ सयं दिक्खं गुणजलहिनिवोवि धरणामित्तजुओ । देसविरइं पवज्जिय नमिउं च गुहं ॥
 मोपावइ गुत्तीओ कारइ अट्ठाहिया जिणगिहेसु । साहम्मियवच्छल्लं दीणजणुदरणमं च ॥ ११ ॥
 पव्वज्जं गिण्हंतो जं राया भणइ कुणइ तं सव्वं । ठवइ धरणं अमयं सयं ॥ उज्जमइ धम्ममि ॥ १२ ॥
 अह अथया नरिंदो रयणीए अद्वरत्तसमयमि । पिच्छइ कमलदलच्छि एकं नवजोव्वणं रसं ॥
 तणुकंतिपहयत्तिमिरं डमरुयहत्यं सुवन्नदंडकरं । वररयणावलिकंठं सियवत्थं पाउयारुइ ॥ १३ ॥
 तो तं पुच्छइ राया का सि तुमं केण कारणेणेइ । छणससिसमाणवयणे ! संपत्ता, कइ सवि नमो ॥
 ईसिवियसंतवपणा पमणइ पयंगिरा अहं विज्जा । एत्तो भवाउ तइए भवमि विहियाउ मज्ज ॥
 पुत्तुत्तरसेवाओ विहिपुव्वं भत्तिनिम्भरमणेणं । जा किर सिज्जिस्समहं ता तं पंचत्तमगुणो ॥ १४ ॥
 पुत्तभयविहियभत्तीए चैव अहमासि तुज्झ अणुक्खला । संपइ पुण जिणधम्मो रयस्स ॥ १५ ॥

यत्र च विषयविरागः कपायत्यागश्च गुणेऽप्यनुरागः । कलुषायाभयप्रमादः स धर्मः शिवसुतोपाय ॥ १० ॥
 स पुनर्जिनभगिन एव सुखार्थिना तेन तत्र यतितभ्यम् । अन्यथाऽऽश्रद्धया सेचनमर्कपूषणम् ॥
 तत्रापि यतिधर्म एव कर्तव्यो भवत्यस्ति यदि शक्तिः ॥ समग्रसङ्गविगमात्परमाहं येन
 अल्पवीर्याणां तपोमयतया रहितानामगारिधर्मोऽपि । कालक्रमेण भवभयदुःखाणां जलाप्रति
 हत्यादिदेशानां श्रुत्या रणवीरराजेन भाषितम् । भगवन् ! यद्युचितोऽहं यतिधर्मं देहि तथा मे ॥ ११ ॥
 सत्यो भगिनः स गुरुणा निर्विघ्नं भवतु सर्वेषोऽर्थः । अथ राजा निजकुमारं गुणजलधिं स्थापयित्वा
 गृह्णाति स्वयं दीक्षां गुणजलधिनृपोऽपि धरणामित्तमुतः । देशविरतिं प्रपद्य गत्वा च गुहं
 मोचयति शून्यैः कारमयग्राहिका जिनगृहेषु । साधर्मिकवात्सल्यं दीनजनेन्द्रारणमन्यते ॥ १२ ॥
 यत्र न्यां गृह्णन् यद् राजा भजति करोति तरसर्वम् । स्थापयति धरणममातवं स्वयं तुंघलाति
 अथान्यदा नरेन्द्रो रश्म्यामपरात्रसमये । परयति कमलदलासीमेकां नववीर्यानां रमणीम् ॥ १३ ॥
 तदुच्चस्मिन्निहतिमिरां डमरुदहस्तां सुवर्गदण्डकत्राम् । वररत्नावलीकण्ठं सिमवर्णं
 नेत्रयोः दृढयति राजा काप्रियं त्वं केन कारणेनेह । राजशशिमानवन्द्ये ! संप्रप्ता, कन्यसि सविभक्त
 ईष्टिहमद्वन्द्या प्रमत्तति प्रवृत्तिन्यहं विद्या । इतो भवान् शून्ये मेव विहितं यमं त्यक्त ॥ १४ ॥
 दुर्योधनैः विचरिष्ये यतिनिर्भरमनसा । यावद्विच्छं सेत्स्याम्यहं तावत्वं कल्पयन्मुखाः ॥ १५ ॥
 दुर्योधनैः विचरिष्ये यतिनिर्भरमनसा । यावद्विच्छं सेत्स्याम्यहं तावत्वं कल्पयन्मुखाः ॥ १५ ॥

जं कुलकपागपरिणमिच तुह भय । मयमाणस्त । किंकरभावं पत्ता कज्जविसेसेसु सरिपय्या ॥४३॥
 ते उट्टिवि रत्ना दिसमासणे तीह नह इमे भणिया । अणम्मुद्वाणाविणओ खमियच्चो मज्झदेवीया ॥४४॥
 म्हे गुणादिया मज्झ अविणओ अविरयाए को तुम्ह ? । इय भणितं कंठाओ नियाओ रयणावली तीए ॥
 मत्ता निवस्स कंठे करिये एवं च तीह माहप्पं । जह कंठगयाए इमाए जेति अरिणोवि भिच्छत् ॥४५॥
 य भणितं मा रक्षाणुजाया वचए निपे ठाणं । रापावि रयणिसेसं धम्मज्झाणेण निग्गमई ॥४७॥
 इयम्मि दिवसनाने काऊणावस्सयाइकिरियाओ । अत्याणे उपविट्ठो कंठे रयणावलि कांडं ॥४८॥
 तेह पहाएय तओ निवस्स अशननघणोपावि । नरवड्ढो बन्धुगुणो सिरिण आणं पटिच्छंति ॥४९॥
 ते ठविउं रज्जगुरं धरणापयमि निव्वलो निव्वं । जिणधम्मकम्मनिरओ गमेइ कालं भवुज्जिगो ॥५०॥
 मह सागरसिद्धिगिहे गुयाविचाहे पवट्टमाणम्मि । रज्जंतारागएणं धरपिउणा महनदेवेण ॥५१॥
 माभव्वद्वचिदए जाए कोलाहले मयणवगो । आलोच्चंतो दिट्ठो धरणेणं ठाणठाणेसु ॥५२॥
 ते भणइ तुम्ह मेतो एम मए अवगजोम्ह मम्माइ । नियरओ साहिस्सह, तं सोउं महनदेवसुओ ॥५३॥
 तुंठो तयभिमुहं भणइ जहा लुट्टिये इमे रूढे । तह अम्हेवि ॥ इच्छसि लूडेवं, तं च सुणिऊण ॥५४॥
 इविओ धराविउणं बंधावइ तं तओ य तज्जणओ । तपपिबक्से चट्टिओ जंपओ सोवि तह चेव्वा ॥५५॥
 ते मेत्तियपुरलोओ धरणं विम्वइ सायरो सिट्ठी । अकपवराहाणेवं किं शुत्तं बंधणमिमैसि ? ॥५६॥
 इणइ धरणो अमच्चो रापविरूद्धाई मेनयंतावि । अकपवराहा एए तुमंपि, इय वणपपिबवणे ॥५७॥

राज्यं कुलकपागतर्णमिव तव धन्य । मन्यमानस्य । किंकरभावं प्राप्ता कार्यविशेषेषु स्मर्तव्या ॥४३॥
 तेन उक्त्या राज्ञा दत्तमासने तस्यास्तभेदं भणिता । अनभ्युत्थानाविनयः सन्तत्यो मम देव्या ॥४४॥
 म्हे गुणाधिक्यं ममाविनयोऽविरतायाः को युष्माकम् ? । इति भणित्वा कण्ठाद् निजादस्तावली तया ॥४५॥
 तिसा नृपस्य कण्ठे कथितमेवं च तस्या मारुत्यम् । यथा कण्ठगततायामस्यां यान्त्यरयोऽपि भृत्यत्वम् ॥४६॥
 इति भणित्वा सा राज्ञाऽनुज्ञाता भ्रमति निजं स्थानम् । राज्ञापि राजनिशेषं धर्मध्यानेन निर्गमयति ॥४७॥
 अदिने दिवसनापे कृत्वाऽऽवश्यकादिक्रियाः । आस्थान उपविष्टः कण्ठे रस्तावली कृत्वा ॥४८॥
 तस्याः प्रभावेण ततो नृपस्याभ्यन्तप्रत्यनीका अपि । नरपतयो बलगुरवः शिरसाऽऽर्ज्जो मतीच्छन्ति ॥४९॥
 ततः स्थापयित्वा राज्यधुरां धरणाभात्ये निश्चले नित्यम् । शिनधर्मकर्मनिरतो गमयति कालं मबोद्धिनः ॥५०॥
 मय सागरश्रेष्ठिगृहे सुताविकाहे प्रवर्तमाने । राज्यान्तरागतैन वरापित्रा महनदेवेन ॥५१॥
 आमाध्यद्रव्यविषये जाते कोलाहले स्वजनवर्गः । आलोच्यमानो दृष्टो धरणेन स्थानस्थानेषु ॥५२॥
 ततो भगति युष्माकं मन्त्र एष मयावगतोऽस्माकं मर्माणि । निजराजाय कथयिष्यं, तं श्रुत्वा महनदेवसुतः ॥
 सुन्नुगृहस्तदभिमुखं भणति यथा लुण्ठितामिदं राष्ट्रम् । तथाऽस्मानपि खल्विच्छसि लुण्ठितुं, तच्च श्रुत्वा ॥
 कुपितो धारायित्वा बन्धयति तं ततश्च तज्जनकः । तत्प्रातिपक्षे चटितो जल्पन् सोऽपि तथैव ॥५५॥
 ततो मेत्तिनपुरलोको धरणं विप्रयति सागरः श्रेष्ठी । अकृतापराधयोरेवं किं युक्तं बन्धनमनयोः ? ॥५६॥

वदन्ते कुविओ सागरमि धरणो धराविउं तस्स । सव्वंपि हु धरसारं व्हासाविय सिक्क भंडारं
अवगन्नइ सव्वेवि हु पुरण्णहाणेवि तेहिं तो गंतुं । विज्जो नरनाहो सचिं हकारिउं भण
ए भणति जं तं किं सच्चं, सो भणइ किमसच्चं । तुह भंडारं भरिमो जे ते अण्डेच्चि न
भणइ निवो किं इमिणा, अवराहो जो इमेसिं तं कहह । रायविच्छाइं इमे पंतंति इमं कह
तो राया ते पुच्छइ उत्तरपच्छुत्तरेहिं तो तेहिं । विहिओ निरुत्तरो सो रायं एइ जेए ए
पागयजणेण सद्धि उत्तरपच्छुत्तराइं कारेसि । जो अहमन्नायपरो तुह पडिहासेमि विन्निमि ।
ता फोवि नयपरो जो तस्स समप्पेह अप्पणो मुइं । इय मणिउं हत्थाओ उत्तारि वि सिक्क ते
तो राया भणइ इमं किं मुइं सुयह, कुणसु नीईए । परिपालणं पयाणं भंडारं भरसु नाएणं ।
यतः—

“ अर्थात् त्रिवर्गनिष्पत्तिर्यायोपार्जितवर्धनात् । अवर्मानर्थशोकानां विपरीतान्तरात् ॥ ”
अपेपि तुज्ज एसो वीयम्मि वयम्मि वीयअइयारो । ता आलोयसु एयं गंतूण गुरुण पयम्मे
तो सो अणसरुभरिओ उट्ठिय गेहम्मि जाइ तो ठवइ । राया अन्नममच्चं अप्पावइ ।
तेण य अन्नाएणं दव्वं लोयाओ अप्पणा गहियं । लद्धावसरो लोओ धरिऊणं लेइ तं ततो ।
अइ कुट्टेणेऊणं लंघादप्वम्मि मग्गमाणेणं । धरियं ते कुट्टावइ भिच्चेहिं तो तहा तेण ॥१९॥
लरिऊण छलं छुरियाए आइओ तह जहा गओ निहणं । रुज्झाणोवगओ पत्तो ॥२०॥

भगति धरानोऽमात्यो राजविहृद्धानि मन्त्रयन्तोऽपि । अकृतापराधा एते त्वमपि, इति वचनम् ।
वर्तमाने कुपित सागरे धरणो धारयित्वा तस्य । सर्वमपि सलु गृहसारं मुक्तिं वा शिपति मयि ॥
धरागर्वायै सर्वाण्यपि सलु पुत्रपदानामपि तेस्ततो गत्या । विज्ञे नरनामः सानिह हारणायै
एते भगन्ति यत्तु किं सत्यं, ॥ भगति किमसत्यम् । स न भायद्यगारं मरामो ये ते वयमेव न भय
मनति नृप किमनेन, अवराधो य एषां तं कथयन । राजविहृद्धानीमे मन्त्रयन्तीन् कथयति यत्तु
हो राजा तान् पृच्छत्युत्तरपच्छुत्तरेऽस्तनस्त्रैः । विहितो निरुत्तरः स राजाने प्रतिमगायेवम् ॥१९॥
प्राह्वयन्नेन सार्धमुत्तरपच्छुत्तराणि कारयति । वयहमन्यायपरस्तव प्राप्तिमासे धिते ॥१९॥
तदा कोऽपि नयपरो यस्मिन्ने मर्षयनात्मनो मुद्राम् । इति मणित्वा हस्तादुत्थाप्य शिपति तां दूरे ॥
ततो राजा भगनीमं हि मुद्रां मुञ्चन्नि, कुरुव नीय्वा । परिपालनं प्रयत्नो भायद्यगारं धा मनेन
अन्येन तदैव त्रिभुवे मने त्रिनीयानिवारः । सत्मादालोचयैतद् गत्या गुरुतां पादमुने ॥१९॥
ततः स राजसुत उच्यते गृहे यानि ततः स्थापयति । राजाऽन्यममान्यमर्षयति वसिष्ठस्य ॥
तेन सन्त्यजेन द्रव्यं लोकादात्मना गृहीतम् । लद्धावसरो लोको धृत्वा माति तत् न ॥१९॥
अथ कुट्टेणेन सन्त्यजेन मार्गवमणेन । पुनं स कुट्टयति भृत्येभ्यश्च तेन ॥१९॥
सत्यं तदं छुरियाए अन्नमया यया मनो निवनम् । रौद्रपानोऽग्नयः प्राप्ता गृहीता गृहद्वरे ॥

तो भविष्य भवे कदापि पाविह्य सोवससोवसपि । गुण जलहिनरवरेवि हि निम्नलमिहियम्संजुतो ॥
 नगसासणमि सयपे रङ्गसापमुहविनिहहेऊहि । उच्छापणा पवत्तइ कारावइ गग्यजिणभवणे ॥७२॥
 ननुदारपुनरुत्तरममारियोसेपि सव्वविसपमि । साहम्मियवन्तल्लाई कुणई-सद्धम्मकिष्साई ॥७३॥
 जेतो पव्वज्जे पवज्जिऊणे समायिमरणेण । सोहम्मे उव्वज्जो तइयभवे मिवगुहं लरिही ॥७४॥
 म भमिओ संसारं धरणो पीयव्वपस्स पीएण । अइयारेणं तम्हा वज्जइ पयंपि जत्तेण ॥७५॥

॥ इति मृगयापादमते द्वितीयातिचारविषाके धरणाभ्यानके समाप्तम् ॥

नो ध्यानवा भवे कदाचित्प्राप्त्यसि सोससौख्यमपि । गुणजलधिनरपनिरपि हि निर्मलगुहियर्मसंगुक्तः ॥७६॥
 जेनशासने सततं रमयाधाममुखवियधेतुभिः । उन्तर्पणाः प्रवर्तयन्ति कारयन्ति गुह्यनिमग्नानि ॥७७॥
 शिर्षाद्वारपुनरुत्तरममारियोसेपि सव्वविसपे । साधर्मिकवात्सल्यमनि करोति सद्धर्मइत्ययानि ॥७८॥
 यन्ते मनस्यां मय्य समायिमरणेन । सौधवे उपपन्नत्तृतीयमये शिबगुहं लप्यते ॥७९॥
 इति ध्यान्तः संसारे धरणो द्वितीयमतस्य द्वितीयेन । अतिचारेण तस्माद् वर्जयतेनपि दानेन ॥८०॥

जो नियकलत्तवीसंभभासियं कहइ कहवि अन्नस्स । वीयव्वयअइयरणा पावइ ...
तथाहि;—

गपंसंखलच्छिकलियं विण्हुतणुं पिव सुदंसणाहारं । सुविराड्यं वरेहि रयेणेहि रयेणुत्तमं
तत्तयि वणिप्पहाणो सुघणो सिट्ठी धणोव्वं धणकलियो । तस्सवि य पिथा स ।
अह अन्नया य ताणं जाओ तणओ गुणाण कुलभवणं । धणसारो नामेणं, मित्रो तस्सवि
नामेणं रूपेण य मयणो धणसारमित्तसहिओ सो । कीलेइ काणणाइसु निरकुसो मत्तइत्थि
अह अन्नया पयइ वसंतसमयम्मि समयसारमुणि । पासइ पसंतमुत्ति उज्जाणे कुसुममाम्मि
तं दददूणं पभणइ मयणो धणसार ! सारयसंस्सि व । मणनयणाणंदयरं वंदेमो मुणिवरं एव
इय भणिय वंदिओ सो, ज्ञाणं संहरिय धम्मलामेण । अभिणंदिया इमेणं दिएण एक्केण
किं भो ! मं मुत्तणं एसो सुदोअभिवोइओ एवं । पत्तम्मि मानससरे को छुंइ स्वाइपानीं !
तो तेहि सो भणिओ माहण ! मा मणसु एरिसं वयणं । माहणसइत्थजुओ किं एव न मानं
तथाहि;—

मा हण मा हण जौवे मा भण मा मणह अलियवणाइं । मा हरह परधणाइं मा गिम्हा
मा मुच्छं कुणह परिग्हाइम्मि इच्चाइ देइ उवएसं । अन्नंभाओ विरओ जो खलु तं
तो एवमाइगुणसंगओवि कइ सोम ! माहणो नेसो ? । सो चेव होइ सुदो जो खलु
इय वयणामपउवसमियअमियअन्नाणरोवसंतावो । वंदेवि दिओ साहुं सविणयमणीए वसिं ।

यो निजकलत्रविश्रम्भभाषितं कथयति कथमप्यन्यस्य । द्वितीयमतातिचरणात्प्राप्नोति मदन इव ४५
गज (दा) द्युक्कल्लिकलितं विष्णुतन्त्रवि सुदर्शनाधारम् । सुविराजितं वरं स्तनै रत्नपुत्राणाम् ॥१॥
मन्त्रास्ति वणिक्प्रधानं सुवनः श्रेष्ठी धनइ इव धनकलितः । तस्यापि ज प्रिया सीता ॥ १॥
अथान्यदा च तयोर्जानस्तनयो गुणानां कुलमवनम् । धनसारो नाम्ना, मित्रं तस्यास्ति वणिक्पुत्र ॥ १॥
ताम्ना रूपेण च मदनो धनसारमित्तसहितः सः । कीदृशं काननादिषु निरङ्कुशो मत्तइत्थीव ॥ १॥
अथान्यदा प्रवृत्ते वसन्तसमये समयसारमुनिम् । परयति प्रशान्तमूर्तिमुधाने कुसुमसारे ॥ १॥
तं दृष्ट्वा प्रभवति मदनो धनसार ! स्मारदशशिनमिव । मनोनयनानन्दहरं वन्द्यावदे मुनिशब्देन ॥ १॥
इति मणिन्वा वन्दितः सः, ध्यानं संहन्य धर्मलामेन । अभिनन्दितावनेन, द्विजैर्नकेन ततो मणिन्वा ॥ १॥
किं भो ! मां मुक्त्वैव शूद्रोऽभिवोदित एवम् । मासे मानससरासे कः विवर्ति रगान्कानीत्य् ॥ १॥
तन्मन्त्राभ्यां स मणितो माह्वन ! मा मणेतदं वचनम् । माह्वनशब्दार्थयुतः क्रमेण न माह्वनो भवति ॥ १॥
मा न्हि मा इति जीवान् मा यज मा मणतानीकवचनानि । मा हरत परधनानि मा मूल्यां सुनिरेत ॥ १॥
मा मूल्यां वृत्त परिग्रह इत्यादि दृष्टान्पुत्रदेशाम् । अन्नक्रयो विरतो यः सत्यं तं प्राप्नोति मुक्तिम् ॥ १॥
एव एवमादिगुणसंगोऽपि कथं सोम ! माह्वनो जैवः ! । स एव भवति शूद्रो यः सत्यं पुत्रोऽप्युपनिवर्तते ॥ १॥

य प उचिषा मुनिणा पाण्ड्या धम्पदेसणा जाव । ता बंधणेण पुटो सपसारो मुनिवरो एवं ॥१५॥
 अतश्च तणुयन्तां साह्य वरायण्यच्छिच्छिच्छं । छष्टिय बंधं पवनें सुयय, ता कटसु येरग्गे ॥१६॥
 हेऊ, आह मुणी भवन्मि येरग्गेहेउणो मुल्हा । तद्वि विसेसेणइहं हेऊ मह णणइणी जाया ॥१७॥
 तेण पुणो भणियं वुंमंतमिणे सविन्धरं कहइ । जइ पुण तं सोऊणं येरग्गे होइ अम्हंपि ॥१८॥
 जेयइ मुनिवरो इंदोवि हु निययचरिपकइणेण । लउजइ, तद्वि कहिउजइ तुम्हं उवपारहेउत्ति ॥१९॥
 रिः—

मो रइवीरपुनं समरकरिंदो निवोवि गुणनिलजो । भउजा विणयसुसज्जा मयणसिरीनामिषा तस्स ॥
 ययगुनणुरवेनाण ताण सुयसत्थलरत्तणोयेओ । जाओ सुजो मुखो नामेणं मेयकुमारोत्ति ॥२१॥
 । अन्नया निदाहं दाहउत्तरपीडिए नरिंदम्मि । मयणसिरी वरविज्जोवईसिए ओमहे कुणइ ॥२२॥
 इ जणं उवउत्ता करेइ सन्नंपि तस्स सयमेव । नियछापय्य सथावि हु तप्पासं गुयइ न कयावि ॥२३॥
 । दिणाणि य संयइ सयं नरिंदेण पियइ कइयनने । ओयाइयं च इच्छइ तहेरिसं सिच्छदेवीए ॥२४॥
 न्तेरि बिद्धाहि बाहाहि जोरिपाहि दोरिहि । नियलियपपाए भुवणे कायय्वा तुहमए जया ॥२५॥
 येयववायसेणं संजाओ नरवरो पउणदेहो । तीए भणियविहीए देवीए लहु कया जत्ता ॥२६॥
 नरनारो एवं चितइ देवीए मज्झ उवरिम्मि । अप्पुव्णो एट्ठिंघो जीविपमवि ययइ मह कज्जे ॥२७॥

१ वचनामृतेपशान्तामितास्त्राजरोमसंतापः । बन्दिस्वा द्विजः सार्धं सतिनयनवनात्रुपविष्टः ॥१४॥
 य गोविता मुनिना प्रारब्धा धर्मदेक्षना यावत् । सायद् माक्षणेन दृष्टः रामसारो मुनिवर एवम् ॥१५॥
 । तन्मुत्तमुत्तस्मी, कथयति वरायण्यच्छिच्छिच्छं । मुक्त्वा धर्मं प्रपन्नं स्वयां, सत्यात्कथय वैराग्ये ॥१६॥
 हेतुः, आह मुनिर्भवे वैराग्यहेतवः सुल्हाः । तथापि विक्षेपेणह हेतुर्मम प्रणयिनी जाता ॥१७॥
 न्तेन पुनर्ममिहं वृत्तान्तमिव सविस्तरं कथय । यदि पुनस्ते श्रुत्वा वैराग्ये गवत्सम्पादयामि ॥१८॥
 । अल्पमि मुनिचन्द्र इन्द्रोऽपि सल्लु निजप्ररितकथने । लज्जते, तथापि कथ्यते मुष्पाकमुपकारहेतुरिति ॥१९॥
 मीइ रमवीरपुनं समरकरिन्द्रो नृपोऽपि गुणनिलयः । भार्या विनयसुसज्जा मदनभीनामिकर तस्म ॥२०॥
 ययसुसमनुभवतोस्तयो, सुप्रशान्तलक्षणोपेतः । जातः सुतः सुखो नाम्ना मेयकुमार इति ॥२१॥
 पाण्यदा निराध दाहउत्तरपीडिते नरेन्द्रे । मदनधीरवैद्योपदर्शितान्यौषधानि करोति ॥२२॥
 एति अलमुपपुवता करोति सर्वमपि तस्य स्वयमेव । निजच्छायेव सदापि हि तत्पार्थ मुद्यति न कदापि ॥२३॥
 । दिनानि च सल्लुते सयं नरेन्द्रेण पिकति वषधितत्रलम् । उपमानितं चेच्छति सधेहरो सेवदेव्याः ॥२४॥
 न्तेरिद्धाभ्यां बाहुभ्यां योजिताभ्यां द्वाभ्यामपि । निगदितपादया भुवने कर्तव्या तव मया याया ॥२५॥
 पितम्भताप्येन संजातो नरवरः प्रगुणदेहः । तथा भणितोविभिना देव्या लघु कृता याया ॥२६॥
 । नरनाथ एवं चिन्तयति देव्या यमोपरि । अर्चुः प्रतिबन्धो जीवितमपि त्यजति मम कार्ये ॥२७॥

तो तीए अशुरतो अवहीरइ सयलमन्मवरोहं । अह अन्नया निसाए तीइच्चिय वासभवन्मि
जा चिद्वइ नरनाहो इय भणियं ताव तत्थ केणावि । ओसुयइ मुही लोओ अज्जवि, ततो इमे वप
साहिस्सेवे सोउं सामरिसें भणइ नरवरो एवं । कस्सेसो भो ! सद्दो पाहरिया ! कहइ मुणिए ॥
तो संभंता तेवि हु जा किंचिवि जंपिहंति ता देवी । पभणइ का पडु ! सक्का न ॥
को सीइगुह पविसइ को खिवइ करं जलंतजलणम्मि । कंडुयइ कोऽहितुंडं को ॥
जत्थ पवणोवि न विसइ दिणकरकिरणावि जत्थ न चरंति । कह तत्थ गिहे तुह विमउ कोवि, ताता !
निसुओ सद्दो एसो मा भंति कुणह परनरपवेसे । तो राया तत्त्वयणं पंचपउरं निसुणिए ॥
संक्रियहियओवि हु निव्वुज्ज्व कवडेण जाव निहाइ । ता सा सणिये ॥
आसन्ने चिय भंडारमंदिरे पविसिज्जण आलवइ । दासीवेसं पुरिसं सो य न से वेइ पविसिजे ॥
पाएसुं निवडिउं सा पभणइ अपियेगसंगदवदुदं । निव्ववसु मूह सरारं पिय ! नि ॥
तद्वि हु अवहीरंतं तं सा वंभेतु बाहुपासेण । सिहिणतुलीए उविउं विमाणए मुक्कमिराओ ॥
अह तम्मगे लग्गो समागओ नरवरो तमुदेसं । पच्चखं चिय पासइ मुणइ य तत्त्वयसिं पय ॥
तो कोवाओ ताई जा किल दो खेडिही य खग्गेण । ता तवखणेणवि चित्तमि वाइ इय ॥
अरिकरिकुं भण्णालणमुत्ताइंतुरकरालकरवालं । कह गलियसीलजीयाण वडइ इय मोहसुत्ताण ॥
इय संवरिउं खग्ग कोवेण समं पुणोवि वासहरे । गंतुणं पल्लंके ओल्लरिओ पसमकयविओ ॥

ततस्तस्यामनुरक्तोऽवधारयति सकलमन्यमवरोधम् । अथान्यदा निशि तस्या एव वासवने ॥१८॥
यावतिप्रति नरनाथ इति भणितं तावत्तत्र केनापि । अवस्वपिति मुत्सी लोकोऽद्यापि, तत्र इहं वरवर
मादिशेपं श्रुत्वा सामर्थं भणानि नरवर एवम् । कस्यैव भो ! शब्दः माहिरिकाः । कथयन् शक्तः ॥
ततः संध्रान्तास्तेऽपि हि यावत्किञ्चिदपि अल्पिष्यन्ति तावदेवी । प्रमणति का प्रमो ! शङ्का यामिदं शङ्का
कः मिदंशुं प्राविशति कः शिपनि करं उरुज्ज्वलने । कण्डूयति कोऽदितुण्डं कः पिपति पय
यत्र पवतोऽपि न विशति दिनकरकिरणा अपि यत्र न चरन्ति । कथं तत्र गृहे तव विशतु कोवि
शुनः शब्द पय मा भ्रान्ति कुलं परनरप्रवेशे । ततो राजा तद्वचने प्रपञ्चप्रसुरं श्रुत्वा ॥१९॥
शङ्कितद्वयोऽपि गन्तुं निर्जुन इव कपटेन यावत्किञ्चाति । तावन्सा शनैः शनैरवायोऽप्यादा कथयत् ॥
वासव एव भाग्यदामारमन्दिरे पविश्यालपति । दासीवेसं पुरुषं स च न तस्यै ददाति प्रतिवचनम् ॥
पादवेतिनित्यं मा धमन्याप्रियाहसद्गदवदयाम् । निर्वापय मम शरीरं पिय ! नित्रसंगमापुत्रये ॥
नयः सत्त्ववर्धयन्ने तं सा वदुता बाहुपासेन । स्तनतूष्णोऽस्यापविता विमानयति मुक्कमिरावत् ॥
अथ तस्मात् स मनः समागतो नरवरान्मुदेताम् । प्रत्यक्षमेव परयति गृणोति च तद्वचनं तं सद्दो ॥
तत्र कोवाओ वाक्-कल द्विधा मण्डयिष्याति च मन्त्रेन । तावत्तन्नेणवि निने निजुति निजुति ॥
अह इहं दुःखमन्त्रावनमुत्तादन्तुः कण्ठज्वरवाकः । कथं गलितशोकाजीविओ हन्विनि मोहसुत्ता ॥

शयेऽ भवत्सकृत् तणुं च नारीण पण्यभावं च । अहह ! भवे जेपिसुहंतेपि दु परमत्यग्रो दुःखम् ॥४३॥
-रते च:-

‘दुःखच्छेदे सुखभ्रान्तिर्धनः ! येन विभाति ते । तां विभावय किं मौक्त्यं किं दुःखादुःखविमृतिः ? ॥’
रमणीयं रमणीयं किमन्ति देहे अमिच्छमरियम् ? । बहुविद्वत्तत्तामुरमम्पि सह अनुदेहेम्पि ॥४४॥
प्याउवि रमणीयो रमणीयाओ हवेति ना जाव । आविभूयविदेया पिच्छेति न तत्तदुद्दीण ॥४५॥
स्यासु अक्षयत्ता पुग्मा पावेति विविद्वत्तत्ता । अवमाणणादयां निरयानन्तिव्यताता ॥४६॥
मो पुण भणेऽ ‘एसा ससणेदा पणइणी मइपुरत्ता’ । निमिंमो सो गोणो विवेवपरिविजिपत्तामो ॥४७॥
कारणमेण केणइ जणाणुवितीए अन्यन्तेमेण । पयदंती कहवि नेहं, येवो पुण ताम् मत्तावो ॥४८॥
इय चित्तंमो राया जा चिद्वइ ताव परिमराहए । सणियं सणियं पणिसिक्कउण मो तम्म मिज्जाए ॥४९॥
मातेत्तण पत्ता नादे भाविगिउण तेहे । निदावमउव निदा पंथादिमो मइरवाणीए ॥५०॥
तरकालोयिपविदिणा रथा संभासिदं इमे भणिता । अज्जनिन मुपइ निदा मइपामे पणइणि ‘तुमेव ॥५१॥
अत्रान्तरे पठितं कालनिवेदकेन:-
गमिउणं गयणमिरी सत्वे दोसायरेण सह रयणि । पयदंती अणुरायं मंरइ दिणतामणुगरा ॥५२॥
इय तव्यपणे सोदे राया उद्विक्कु गोसफिणाहं । काऊणं अण्णाणे उवविगाइ हरिण्य मुग्गमं ॥५३॥
संभासिदे लोये सत्वेपि जहाविचये उचियममए । वरकरिरेवधाम्मो गमो वहि रायपाराए ॥५४॥
सहयारतगस्स तले उवममपुंनेव मुणिवरं दइदु । उचरिदे गयंविपाउ वंदए परमभर्ताए ॥५५॥

इति संश्रुत्य स्वतः कोपेन समे पुनरपि वामगृहे । गन्वा पश्येत्तं सुप्तं प्रसमहन्वितम् ॥५६॥
माययति भवत्स्वरूपं तनुं च नारीणां प्रणयमारणम् । अहह ! भवे यदपि सुखं तदपि त्वत् परमार्थता दुःखम् ॥५७॥
रमणीनां रमणीयं किमस्ति देहेऽप्येवमृते । बहुविद्वत्तत्तामुरमम्पि तथाऽनुविदेती ? ॥५८॥
सर्वा अपि रमणीया रमणीया भवन्ति तावद् भावन् । आविभूयविदेयाः परयानि न तत्त्वबुद्ध्या ॥५९॥
एतास्त्वदिप्रसवनाः पुरुषाः पाम्नुवन्ति विविधदुःखानि । अवसाननादिवानि निरयानन्तीवनानानि ॥६०॥
यः पुनर्मणति ‘एसा सन्नेदा पणविनी मय्यनुत्पत्ता’ । नि शृङ्ख । आ विविद्वत्तत्तामुरमम्पि ॥६१॥
कारणवशेन केनचिज्जनानुत्पत्त्याऽर्थमेवेन । प्रकटयन्ति कथमपि स्नेहं, स्नेहः पुन्यत्तानु सद्भावः ॥६२॥
इति चिन्तयन् राजा यावत्सिधतिं तावत्परमार्थो । ज्ञानैः ज्ञानैः परिष्कृत्य तत्तन्मयं शक्यावन् ॥६३॥
आगत्य प्रयुक्ता गात्रास्त्रिभुवः सदेहम् । निदावराग इव नृपः प्रबोधितो मधुरवाण्या ॥६४॥
तत्कालेनितविदिना राजा संभाषेद् भणिता । अथापि न मुञ्चति निदा मयपार्थ मयदिनि ! त्वदिनि ॥६५॥
गमयित्वा गगनश्रीः सर्वा बोधाकरोण सह-रजनिम् । प्रकटयन्त्यनुरागं संपतिं दिननाहमनुमतिं ॥६६॥
इति संश्रुत्तं भुक्त्वा राजाऽप्यपि प्रातः कृत्यानि । कृत्याऽऽज्यानि उवविद्वन्ति हरिषिब मुरकप्ये ॥६७॥
संभाष्य लोके सर्वमपि मयोभिनमुविनयमेव । वरकरिरेवधाम्मो गमो वहि रायपाराए ॥६८॥

दाऊण धम्मनामं मुणिणा भणिओ नरेसरो एवं । अज्जवि इइ विवसिज्जइ ॥१॥
 तो रत्ता तोसवमा सविसेसं पुच्छिओ मुणी एवं । भयवं ! नाणदिवापर ! कट्ठिपरो ॥२॥
 तो मुणिणा संलत्ते किं चित्ताए इमाए नरनाह ! । तं चित्तसु जेण विदवणाओ नो हुंति पुण ॥३॥
 तो पभणइ नरनाहो कहेहि मह नाह ! सुद्धनियधम्मं । तो कट्ठिओ मुणिअम्भो सवित्तरो तेणवि ॥४॥
 सो य अहं, इय कहियं विसेसनिव्वेयकारणं निययं । इन्हि सुणेह धम्मं सम्मं सिवमनागमणइ ॥५॥
 सो धम्मो होइ दुहा जइगिहिमेएण तत्थ जइधम्मो । पवरमहज्जवमूलो इयरो य अणुज्जवईओ ॥६॥
 पदमं पदयो कहिओ सवित्तरो ताण तयसमत्थाण । सम्पत्ताई वीओवि माहिओ सप्पवंचोवि ॥७॥
 सह सम्पत्तेण तओ पदमं धीयं चणुज्जवं तेहि । परिआणिऊण सम्मं पडिबन्न भावसुद्धीए ॥८॥
 वंदेउं मुणिवसहं नियनियठाणेसु ते गया ततो । साहवि विहारंणं अन्नन्य गओ, तओ तेवि ॥९॥
 मुणिकहिएणं विधिणा पालित्ति पयत्तओ गहियनियमे । सम्पत्ते ददचित्ता परोप्परं परमपीए ॥१०॥
 किंतु पगईए मयणो उत्ताणो परववायमासी य । केळीकिलत्तकलिओ लि ॥११॥
 सो धनसारस्स नियं संभाए कहइ सच्चदिणचरियं । जं वा केणवि कहियं गुज्जंपि हु पयइए तौ ॥१२॥
 अन्नमि दिणे केणवि मित्तेण रहमि साहियं तस्म । अप्पुत्तियस्स अत्थो अमुगस्स गिहं पडिदोए ॥१३॥
 तं च मयणेण कहियं पुरओ धनसारसुयणसिरमणिणो । तो तेणं सो भणिओ न ॥१४॥

सहकारतद्येस्तले उपशमपुञ्जमिव मुनिवरं दृष्ट्वा । उत्तीर्य गजस्कन्धाद् बन्दते परममकल्या ॥१५॥
 दत्त्वा धर्मलाभं मुनिना भणितो नरेश्वर एवम् । अद्यापीति विलस्यते ज्ञातेऽपि निशो वृत्तान्ते ॥१६॥
 ततो राजा तोषशात्सविशेषं पृष्टो मुनिरेवम् । भगवन् ! ज्ञानदिवाकर ! कतिदिषसस्तयोः संबन्धः ॥१७॥
 ततो मुनिना संलपितं किं चिन्तयाऽनया नरनाथ ! । तच्चिन्तय येन विडम्बना नो भवन्ति पुनरेवम् ॥१८॥
 ततः प्रमणति नरनाथः कथय मे नाथ ! शुद्धनिजधर्मम् । ततः कथितो मुनिधर्मः सविस्तरस्तेनापि श्रव ॥१९॥
 स चाहम्, इति कथिते विशेषपनिर्वेदकारणं निजम् । इदानीं शृणुत धर्मं सम्यक् शिवमार्गगमनरमम् ॥२०॥
 स धर्मो भवति द्विधा यतिगृहिभेदेन तत्र यतिधर्मः । पवरमहाव्रतमूल इतरश्चाणुवतादिक ॥२१॥
 प्रथमं प्रथमः काथितः सविस्तरस्तेषां तदसमर्थानाम् । सम्यक्त्वादिर्द्वितीयोऽपि कथितः सप्रपञ्चोऽपि ॥२२॥
 सह सम्यक्त्वेन ततः प्रथमं द्वितीयं चाणुवतं तैः । परिज्ञाय सम्यक् प्रतिपन्नं भावशुद्ध्या ॥२३॥
 वन्दिता मुनिवृषभं निजनिजस्थानेषु ते गतास्ततः । साधुरपि विहारेणान्यत्र गतः, ततस्तेऽपि ॥२४॥
 मुनिकथितेन विधिना पालयन्ति प्रयत्नतो गृहीतानियमान् । सम्यक्त्वे ददचित्ताः परस्परं परमपीत्वा ॥२५॥
 किन्तु प्रकृत्या मदम उच्चानः परापवादमासी च । केलिकिलत्त्वकलितः कलिपियो दुष्प्रियमासी ॥२६॥
 स धनसाराय निजं संध्यायां कथयति सर्वदिनचारेतम् । यद्वा केनापि कथितं शुद्धमपि प्रकृत्यापि तदपि ॥२७॥
 अन्यस्मिन् दिने केनापि मित्त्रेण रहसि कथितं तस्य । अपुत्रकस्यार्थोऽमुक्तस्य गृहे मविष्ट इति ॥२८॥

मह कदवि तेण कदियं रहस्ममेयं तहावि तं तुम्ह । नो पपदेउं जुसं जम्हा मय्यं परस्स इयं ॥७०॥
 तह को जाणइ सच्चं अनियं व इमेति अलियविर्हए । एस कलंको जायइ, मिस्सरहण्यमहणं च इयं ॥७१॥
 सत्तल्लपमंनमेओ उयल्लवत्तणमेव मेनमेयाणं । सेसाणं, सो तम्हा बज्जेयन्वो पयत्तेण ॥७२॥
 एवं धणसारेण पुणो पुणो सिक्खविज्जमाणोसि । एवंविहवपणाइं जंपंतो विरमए नेय ॥७३॥
 तस्सवि परिणो पडमा धम्मपरा विगयसंतिसंनया । संजुअसहरमुही सुसीलकलिया कुलपसूया ॥७४॥
 मह अधया य यपणं मोएउं सा नियम्मि गाभम्मि । नीया नियजणएणं महसवं कंप्पि आसज्ज ॥७५॥
 ततो य समानीया विरेण धम्मद्विमित्तिदेहा । पुट्टा रहस्मि मयणेण किं गया तुममिममकथं ? ॥७६॥
 तो बाहाविन्दनणा पापमुं निरहिउं भणइ सावि । मा पुच्छ वडपरमिमे उप्पन्नं मह अपुत्तेहि ॥७७॥
 सो जेवइ किं मज्झवि अवप्पवणिज्जंति सा नओ यणइ । जीवियनाइ । न एवं, किंतु पमायाओ जइ तुम्ह ॥
 कदवि हु कोवि वियाणइ तो इ पाणे परिचयामि धुवं । तो सो भणइ न एवं होइ जुगंतेवि, कदसु तुमं ॥७९॥
 तो लज्जावसगगावगिराए तीएवि साहिये एवं । मह अत्थि लहू भाया अविणयकुलमंदिरं परमं ॥८०॥
 परदाररओ परमम्ममासओ परवत्तायभासी य । वेसाज्जपसत्तो निचितो अहमया कदवि ॥८१॥
 संयियवृत्तमज्जाओ मज्जे पाऊण आगओ गेहे । इत्थो य तस्स भज्जा कज्जेण गया जणपगेहं ॥८२॥
 माए य अहं भणिया जा बंधू एइ तुम्ह ता तुमए । इइ अम्हासभवणे ठायन्वं, तो अहं तत्थ ॥८३॥

लभ मदनेन कथितं पुरतो चनसारसुअनशिरोमणेः । तन्मत्तेन स भणितो न युक्तविति प्रकटयितुं तव ॥९९॥
 यदि कथमपि तेन कथितं रहस्यमेतत्तथापि तत्तव । नो प्रकटयितुं युक्तं यस्मान्मर्म परस्मैहम् ॥१०॥
 तथा को जानाति सत्यमलीकं वेदमित्यस्त्रीकविरतोः । एव कलहो जायते, मिस्तरहः प्रकटनं वेदम् ॥११॥
 स्वकलत्रमन्त्रभेद उपलक्षणमेव मन्त्रभेदानाम् । शेषाणां, स तस्माद् वर्जयितव्यः प्रयत्नेन ॥१२॥
 एवं धनसारेण पुनः पुनः शिष्यमाणोऽपि । एवंविधवचनानि मत्पद् विरमति नैव ॥१३॥
 तस्यापि गृहिणी पद्मा धर्मपरा विनयशान्तिसेवया । मंपूर्णशशधरमुत्ती सुशीलकलिता कुलप्रसूता ॥१४॥
 अध्यात्मदा न मदन् मुवत्ता सा निजे ग्रामे । नीता निजजनकेन महोत्सवं कमप्यासाध ॥१५॥
 ततश्च समानीता विरेण धर्मास्त्रिमात्रम्विदेहा । पुट्टा रहसि मदनेन किं गता त्वामेवामवस्थाम् ? ॥१६॥
 ततो वाप्याविलम्बना वाद्ययोर्निवृत्त्य भणति सापि । मा पृच्छ व्यतिक्रमिममुत्पन्नं ममाशुचैः ॥१७॥
 स ब्रह्मणि किं मद्दृश्यपलपनीयमिति सा ततो भणति । जीविनयापि नैवं, किन्तु ममादाद् मद्वि पुष्पाङ्गम् ॥१८॥
 कथमपि हि कोऽपि विज्ञानीयास्ततोऽहं प्राणान्प्रतिषेधामि ध्रुवम् । ततः सा भणति नैवं भवेद्युगान्तेऽपि कथय त्वम् ॥
 ततो लज्जावसगगावगिरा तयापि कथितमेवम् । ममास्ति लघुभ्राताऽविनयकूलमन्दिरं परमम् ॥८०॥
 परदाररतः परमर्ममापकः परापवादभाषो न । वेदयापूतपसत्तो निम्बिशोऽद्यान्यदा कथमपि ॥८१॥
 कद्विहकुलमर्मादो मयं पौत्वाऽऽमृतो वेदे । इतश्च तस्य भार्या कार्येण गता जनकगेहम् ॥८२॥

जाचिद्वामि पशुता तो तेण अहं नियाए भज्जाए । भंतीए अकंता मयमिमल्लापनेव
 तो भणियं तुह भज्जा नाहं बंधव । हवेमि तुह भइणी । इय सोउं मोवि गलिपमयानगे
 ततो हं विगलियसीलजीवियं अप्पयं विचिंतनी । कयमरणज्जरसाया आम्हा जाव मागुर्हि
 दाउं क्षेपं, ततो चारणसमणो नहेण गच्छेतो । दिट्ठो सोविहु मं सि . . .
 पणयं से पयकपणं भणिओ तेणावि धम्मलाहोत्ति । पुट्ठा हं किं भद्रे ! दीममि एवं
 तो पाएसुं पडिउं पुणोवि भणियं मए जहा तुम्ह । सुगुरूणं कयियल्लं दुच्चरियं मुट्ठिहंति !
 तो सब्बो बुत्ततो तस्स मए साहिओ, तओ तेण । भणियं भद्रे ! तुह इय नान्ति . . .
 एसो पुण तुह दोसो जिणवयणेणं मणे सणाहेवि । जं इय मरिउं बंछसि, ततो
 हुंतं चिय इय एवं जह तुम्ह न दंसणं सुगुरु ! हुंतं . . .
 दिन्नं मे पच्छित्ते तवं बहु तं च मे चरंतीए । जायं किसं सरिरी एवं सोउं तओ मयणो ॥१३॥
 सीलेण सहायेण य संजाओ तीए गादइयहियओ । तह जह अणवरयं चिय तं लालेनो
 अह अन्नया स मिलिओ मित्ताण समानसीलकलियाणं । ते नियनियवुत्तं साहेति परोपरं
 अन्नजणस्सवि चरियं पयहंति हसंति तह विकल्पंति । एवं कहापबंधे रहे पयइम्मि तुच्छता ॥१४॥
 साहइ बुत्तंतं तं मयणो मित्ताण तेवि तं सोउं । सिच्छाए विकल्पंता हसंति, अह मयणभज्जाए ॥

तया चाहं भणिता यावद् बन्धुरेति तब तावत्त्वया । इहात्मद्वारासम्भवेन स्यात्तन्मं, ततोऽहं तत्र ॥८१॥
 यावत्तिष्ठामि प्रपुष्टा ततस्तेनाहं निजाया भार्यायाः । भ्रान्त्या आकान्ता मदमुग्धमानसेन इदम् ॥८२॥
 ततो भणितं तब भार्या नाहं बान्धव । भवामि तव भगिनी । इति श्रुत्वा सोऽपि गलितमदप्रसरो लज्जितो नष्ट ॥
 ततोऽहं विगलितशीलजीवितमात्मानं विचिन्तयन्ती । कृतमरणाध्यवसायाऽऽरूपा यावन्मालाया उपरि ॥
 दातुं क्षम्यां, ततश्चारणधमणो नमसा गच्छन् । दष्टः, सोऽपि खलु मां दष्ट्वा मयनेऽवर्तयिष्यति ॥८३॥
 मणतं तस्य पादकमलं भणिनस्तेनापि धर्मलाम् इति । पृष्टाऽहं किं भद्रे ! इदयस एवं विवर्णवृत्तौ ॥८४॥
 ततः पादयोः पतित्वा पुनरपि भणितं मया यथा शुष्माकम् । सुगुरूणां कथयितव्यं दुश्चरितं शुद्धिहेतुति ॥
 ततः सर्वो वृत्तान्तस्तस्मै मया कथितः, ततस्तेन । भणितं भद्रे ! तयात्र नास्ति परमार्थतो दोषः ॥८५॥
 एष पुनस्तव दोषो जिनवचनेन मनसि सनाथेऽपि । यदिति मर्तुं वाञ्छसि, ततो भणितं मयैवम् ॥८६॥
 अमविष्यदेवेत्येवं यदि तव न दर्शनं सुगुरो ! अमविष्यत् । मरणाध्यवसायविशोधनार्थमय तव वक्तव्यम् ॥
 दत्तं मे प्राकथिते तपो बहु तव मे चरन्त्याः । जातं कृतं शरीरमेतत् श्रुत्वा ततो मदनः ॥८७॥
 शीलेन स्वभावेन च संजातस्तस्यां गादहतद्वयः । तथा यथाऽनवरतमेव तां लालयन् गमयन्ति कात्र
 अधान्यदा स मिलितो मित्त्राणां समानशीलकलितानाम् । ते निजनिजवृत्तान्तान् कथयन्ति परस्परं सर्व
 . . . चरितं प्रकथयन्ति हसन्ति तथा विकल्पन्ते । एवं कथाप्रबन्धे रहसि प्रवृत्ते
 . . . निवृत्तान्तं तं मदनो मित्वेभ्यस्तेऽपि तत् श्रुत्वा । स्वेच्छया विकल्पमाना हसन्ति, अयो मदनमर्हन्ति ॥

कहवि हु गच्छंतीए जिणभवणे ते सहि ठिए दइहु । पच्छमाए ठियाए निमुयं सत्वं कहिअंत ॥९८॥
 तो भियणदुम्पणा सा गंतुं चेइहरमि जिणविषे । वंदेवि भावसारं अन्धसहं च काऊण ॥९९॥
 सुगुरुसमीपं ततो गंतुं जिणभवनपल्लयमज्झमि । सिद्धसमवलं सोहि वयउचरणार्हं काऊण ॥१००॥
 निवउत्तरिएणं चिय पासं काऊण रुखसाहाए । बम्मीयमाकहिता अण्णा मुको निराळवो ॥१०१॥
 पंचनमुकारपरा जाया देवी सुइम्मकप्पमि । मयणोवि भोयणद्धा इहाउ गिइमि संपतो ॥१०२॥
 न प पेच्छइ सकलत्तं पुच्छइ जणणि कहिं बहु तुज्झ । सा पभणइ जिणभवणे गया यन पुणो नियत्ता सा ॥
 तो सत्त्वाहरणयं कम्मपरो पेसिओ लहुं तत्थ । मयणेणं, सोविगओ तं पासइ नेय, अह तत्स ॥१०४॥
 कहियं केणवि मलय इह पविसेती मए य सा दिद्धा । तन्म गओ तं पासइ शुल्लंति रुखसाहाए ॥१०५॥
 हा हा अहो अकळं जमिमा पत्ता इयं दुहावत्थं । सुइसीलसालिणी, तो इहाचि छिदेवि गलपासं ॥१०६॥
 मुक्ता तरुछायाए जलेण सित्ता न चेयए तहवि । तो धाहं मिलंती संपतो मयणगेइमि ॥१०७॥
 तो मयणेणं पुटो कम्मपरो रे किमेवमारदसि । तो सत्त्वावुसंतो कहिओ मयणत्स तेण तओ ॥१०८॥
 मयणेण मुक्कपुत्तं रुपं तह कहवि जेण नयरजणो । रोयाविओ समगो तीए गुणे संपरंतेण ॥१०९॥
 मरिए रिद्धीए तणुमचारं करिणु सो तीए । अट्टवसटो चिनइ मरणे एई को हेऊ ॥११०॥
 तो केणवि से कहियं तुह भज्जा अज्झ तुज्झ इहत्स । भित्तंतरिया दिद्धा निमुणंती किपि मयण ! तए ॥
 निपपित्तमंडलीए कहिअमाणं तओ य तं मुणितं । बाहजल्यविलनयणा जिणमंदिरअभिमुहं चलिआ ॥

कथमीपि स्तुतु गच्छन्त्या जिनभवने तांस्तत्र स्थितान् दृष्ट्वा । प्रच्छन्नया स्थितया धृतं सर्वं कथ्यमानमा ॥९८॥
 ततो विमनोदुर्मेनाः सा गत्वा चैत्यगृहे जिनविम्बानि । वन्दित्वा भावसारममक्तार्थं च कृत्वा ॥९९॥
 सुगुरुसमीपं ततो गत्वा जिनभवनपल्लयमध्ये । सिद्धसमवलं सुहिं वयोचरणार्हं कृत्वा ॥१००॥
 निजोत्तरीयेणैव पादौ कृत्वा वृक्षशाखायाम् । वल्मीकमारुखात्मा मुक्तो निराळम्बः ॥१०१॥
 पञ्चनमस्कारपरा जाता देवी सौधर्मकल्पा । मदनोऽपि भोजनार्थं इहाद् गृहे संप्रसूतः ॥१०२॥
 न च परमति स्वकलत्रं पृच्छति जननी वन वधूस्तन । सा प्रमणानि जिनभवने गता च न पुनर्निवृत्ता सा ॥
 ततस्तदाह्वानार्थं कर्मकरः प्रेषितो लघु तत्र । मदनेन, सोऽपि गतस्तां पश्यति नेव, अथ तस्य ॥१०४॥
 कथितं केनापि मलय इह प्रविशन्ती मया च सा इहा । तत्र गतत्वां परमत्पन्दोलयन्ती वृक्षशाखायाम् ॥१०५॥
 हा हा अहो ! अकार्यं यदिदं प्राप्तेर्मा दुःखावस्थाम् । शुभशीलशालिनी, ततो मयिति चित्त्वा गलपाशम् ॥
 मुक्ता तरुछायायां जलेन सिक्ता न चेति तयापि । तत आराधितं मुच्यन् संप्राप्तो मदनगोहे ॥१०७॥
 ततो मदनेन शूटः कर्मकरो रे । किमेवमारयसि ! ततः सर्वो वृत्तान्तः कथितो मदनाय तेन ततः ॥१०८॥
 मदनेन मुक्कपुत्तार्हं रुदितं तया कथमपि येन नगरजनः । रोदितः समप्रसूतस्या गुणान् स्मरता ॥१०९॥
 महत्या प्रादुश्या तनुसंस्कारं कृत्वा स तस्याः । आर्तव्यसार्तध्विन्तपति मरणे पतस्याः को हेतुः ? ॥११०॥
 ततः केनापि तस्मै कथितं तव आर्थाद्यं तव दृष्टस्य । भित्तन्तरिता इहा शृण्वती किमपि मदन ! त्वया ॥१११॥

सो तव्ययणं सोऽं लग्नो आकन्दितं दिवारागो । नो ठाड् वारिओवि हु पन्थायावेण संतो ॥
 हा दुदुदु कयं हा दुदुदु भासिये अहह अहमचरिओ हं । तहमन्मावपराए न रहस्सं ॥
 इचाइ विलवमाणो न सुयइ सुंजेइ नेय धम्मंपि । सो कुणइ जुणइ प्रायइ तं चिय ॥
 तेणं चिय दुक्खेणं भरिऊणं सो करी समुत्पन्नो । घणसारो उणं सद्धम्मतप्परो गमिय ॥
 अइयारपंकमुक्कं धयजुयलं पालिउं समाहीए । कालं फाउं अमरो जाओ अचिरेण सिद्धो य ॥

॥ इति मृषायादमते तृतीयातिथारे भद्रतकथानकं समाप्तम् ॥

निजमित्त्रमणहत्यां कप्यमानं ततश्च तत् श्रुत्वा । बाण्यजलाविलनयना जिनमन्दिरानिमुक्तं बलिना ॥
 ततस्तद्वचनं श्रुत्वा लग्न आकन्दितुं दिवारात्रम् । न तिष्ठति वारितोऽपि खलु पश्चात्तापेन संतप्तः ॥११॥
 हा ! दुष्टु कृतं हा ! दुष्टु मापितमहह ! अहमचरितोऽहम् । तथासद्भावपराया न रहस्यं रक्षितमस्मा ॥
 इत्यादि विलपन् न त्वयिनि मुक्ते नैव धर्ममपि । स करोति, जुगुप्सते ध्यायति तदेव दुश्चरितमनवतम् ॥
 तेनैव दुःखेन मृत्वा स करी समुत्पन्नः । घनसारः पुनः सद्धर्मतत्परो गमयित्वा दिवसानि ॥११॥
 अतिचारपङ्कमुक्तं धृत्युगलं पालयित्वा समाधिना । कालं कृत्वाऽमरो जातोऽचिरेण सिद्धश्च ॥११॥

यो मुमोक्षसं दातुं अक्षरं जो यं वीर्यं । इहपरलोपदुहां सो वाक् पञ्चमणिउन्व ॥१॥

गतिः—

प्रमोक्षपरवरसं सवणमणोहारि दीहच्छे च । वरमणिस्तारं पिव मन्त्रपुरं नाम हा नयं ॥२॥

स्वल्पिदाणप्यमरो उग्रपवंतो पन्थकरकरो । वरयणरंदिरो गुरकरिन्व वीरो तहि सिद्धो ॥३॥

प्रमोहरा मुहारा गुणपोभारसंगया मिरिनिवासा । स्वगन्ध्या इव सरन्व वीर्यं पियपमा तम् ॥४॥

णि मुओ संजाओ पउमो नामेण पउमसमवयणो । बाहचरिकलकुम्भो पत्तो य कमेण तागन् ॥५॥

इ सुयगागरमाह तेसिमगारमि आणमान्याए । तेसिमणुआए त्रिओ लो नं ने पणुसमिनि ॥६॥

इ मुनिवंदनदेउं ताणुवविट्ठाण वनरो पणो । उवविट्ठो सो भणिमो मृणिणा कज्ज बिणा एवं ॥७॥

वरं उपायंते जणस्स, अज्जेमि दारुणं पावं । सो पणो केलीए होइ कुणन्तम् वइ दावं ? ॥८॥

णइ मुणी किं केलीए कवलियं हणइ नेय तालउट्ठोतम्हा जइ तइ पीढा परम्प नो भइ ! वायज्ज ॥

ए बिणा कजेण जो परपीढं करेइ से पावं । अहिपरं संपज्जइ अणप्यदो जमो एण ॥९॥

तं च,—

हाय तं न बंधइ जमणद्वारे य बंधए जीवो । अट्टे काय्याया निषामया न उ अणद्वारे ॥१॥

भणइ वीरसिद्धी महाणुभावेण मुनिवर ! अनेन । किं विहिं जं एवं सामिज्ज, लो मुणी भणइ ॥

तो भो वनर ! किं तुह पण्डितजव वडपरो इमो एमि ! तो भणइ किं अनुत्तं, पन्थणमेमि वुणइ वरं ॥

प्रमो मुमोक्षदेउं वरवातिवरति सो जने द्वितीयम् । इहपरलोपदुःखानि ता घातानि वडवजिनिव ॥१॥

प्रमोम(च)रमवरमरम्भं(भावं) अवणमणोहारि वीरपरम्यं(वीर्यं) च । वरमणीशरीरमिव मलयपुरं आमेइ जगदम् ॥

स्वल्पितदानमत्तर उल्लसकः प्रलम्बकरमन्धरः । वररत्नराजमान, गुरकरीच वीरान्ध्र केही ॥२॥

प्रमोम(च)रा मुहारा गुणपुद्गलसंगता धीनिवासा । स्वदुल्लेख सरन्व वीरमती विद्यतया तम् ॥३॥

योः पुनः संजातः प्रमो नाम्ना पञ्चमसमवदनः । द्वाताततिकलाकुशलः प्रामथ्य कमेण तागन्वम् ॥४॥

इ सुततागरतापुस्तेषामगारे धानशालावाम् । तेषामनुकूला म्पिपन्मतरने ते पणुपासने ॥५॥

ए मुनिबन्धनहेतोयेषामुपविष्टानां व्यन्तर एकः । उवविष्टः स भणिमो मुनिवा वायं विनेदम् ॥६॥

एतमुपादयन्नस्य, अर्धवासि दारुणं पापम् । स प्रमणनि केण्या मरणि मुवैत कच्च पापम् ? ॥७॥

एणि मुनिः किं केण्या कवलितं हन्ति नैव तालपुटम् ? । तस्मादप्य तथा पीढा परम्प नो भइ ! कन्व ॥

एण बिना कायेण य. परपीडां करोति तस्य पापम् । अधिकतरं संवदनेउन्नेदणो वन एव. १-१०॥

वीर्यं तल क्वाति घदनवासि च क्वाणि वीरः । अये कालादिवा निषामका न्ध्वनये ॥१॥

तो भणनि वीरकेही महाणुभावेन मुनिवर ! अनेन । किं विहिं वदेवं सिज्जे, लो मुनिमन्थनि ॥२॥

तो भो व्यन्तर ! किं तव प्रपन्नां व्यतिकरोप्पमेवाम् । स भणनि हिमकुत्तं, प्रार्थनमेवं वुणइ वडवरे ॥३॥

अह चउनाणी भयं साह केलीकिलस्स तं चरियं । जह मरहे कणयपुरं राया रिउमणो
 बुद्धिसमुदो मंती तस्स सुओ विस्सुओ विजयसीहो । अह अजया नरिदो सत्तावमरामि ॥११॥
 कारावइ पिच्छणयं ता पडिहारेण मूइए पुरिसो । अट्टंगनिमित्तधरो संतो राययामि ॥१२॥
 उचियपडिवत्तिपुब्बं पुट्ठो पुडईसरेण सो एयं । जह मह सहाए किंचिचि कइह भविस्सं सुं अणुं
 नाऊण निमित्तेणं तेणवि नियमत्तए करे काउं । नीससिऊण य दीहं पुणो पुणो मत्तयं पुब्बिं
 तो भूवइणा भणियं अभयं तुह कइसु नियनिमित्तेण । जस्स मुहं अमुहं वा जं दिहं नत्थि
 तो नेपित्ती प्रभणइ सत्तदिणंते इयस्समच्चस्म । सकुट्टवस्स विणामो संभावइमइ इमं सोउं ॥१३॥
 भणइ नरिदो को एत्थं पणओ, कइह सोवि जह हत्थी । भग्गालाणकत्तंभो जइ एहि ता इमं
 तं च तहेव य जायं तो संभतं नरेसरं भणइ । बुद्धिसमुदो मंती मा अइस्तेयं कुणउ देवो ॥१४॥
 सोवक्कमनिउवक्कमभावेणं आवयाउ हुंति दुहा । नेमित्तिण सह मह वत्तत्वं अरिय इ अने
 इष्वाइसुलुत्तीहिं निवस्स स्वेयं निवारिउं पच्छा । जोइसिएण समेओ मंती नियमंदिं पचो ॥१५॥
 पुच्छइ भुंजापेउं वत्थाहरणेहिं पूइउं च इमं । को हेउ मह मरणे, तेण विचितिय तओ करियं ॥
 तुह तणओ जो जिहो तस्सवराहाउ नरवरो हेउ । इय ताव मए नायं निच्छपओ ॥१६॥
 सोऊण इमं मंती विसज्जए पूइऊण तं तत्तो । इकारिय जिहसुयं वइपरमेयं कइह सत्वं ॥१७॥
 सो भणइ ताप । हुंते मइ, अवराहेण मज्झ, इय होइ । अहमेव ता मरिस्सं ॥१८॥

अथ चतुर्शानां भगवान् कथयति केलीकिलस्य तत्परितम् । यथा भरते कलंकपुरे राजा रिउमणो वरा
 बुद्धिसमुदो मन्त्री तस्य सुतो विश्रुतो विजयसिंहः । अथान्यदा नरेन्द्रः सर्वावसर उपविष्टः ॥११॥
 कारयति प्रेषणकं तावत्परितहारेणं सूचितं पुरुषः । अष्टाङ्गनिमित्तधरः संप्राप्तो राजदार्थं ॥१२॥
 उचितप्रातिपात्तिपूर्वं पृष्टः पृथिवीश्वरेण स एतत् । यथा मम समायाः किञ्चिदपि कथय भविष्यच्छुभमशुभम् ॥
 ज्ञात्वा निमित्तेन तेनापि निजमस्तके करौ कृत्वा । निःश्वस्य च दीर्घं पुनः पुनर्मस्तकं धृतम् ॥१३॥
 ततो भूपतिना भणितमभयं तव कथय निजनिमित्तेन । यस्य शुभमशुभं वा यद् दृष्टं, नास्ति ॥१४॥
 ततो नैमित्तिकः प्रमणति सप्तदिनान्तेऽस्यामात्यस्य । सकुटुम्बस्य विनाशः संभाव्यत इदं श्रुत्वा ॥१५॥
 भणति नरेन्द्रः कोऽत्र प्रत्ययः, कथयति सोऽपि यथा हस्ती । भग्गालावस्तम्भो यद्येयति तदैव सन्त
 तच्च तथैव च नातं ततः संप्रान्तं नरेश्वरं भणति । बुद्धिसमुदो मन्त्री माऽवित्तेदं करोतु देवः ॥१६॥
 सोऽप्युत्तरित्यक्रमभावेनापदो भवन्ति द्विधा । नैमित्तिकेन सह मम वक्तव्यमस्तीदार्थं ॥१७॥

ॐ त्रियम्भि सुतयं सकुटुम्बस्तवि य इव सुह साय ।। सो भणियं सचिवेणं सुह मरणे वच्छ । किं सुतयं ।।
 इ इव एत मंतो, जपहे मनेमि सै तए वच्छ ।। कायज्जं सो वभणइ आइसइ जमित्थ कायज्जं ॥३०॥
 णिओ सचिवेणं सो मंजुमग्धेतरम्मि पविसेउं । गमइ दिणाइ सत्तवि फलजलभरियम्मि धम्मपरो ॥३१॥
 ॐ जंपइ आपसो पमाणमिह किं कुणइ मा करुणं । जन्मविन पिण्णि अहं किं फलमार्हि किं कज्जं ॥
 ॐ मंजुमाए रहम्मि पुत्तं एवेमिउं सोवि । गइण्णि आरोविण सुक्का नरनाइभवणम्मि ॥३३॥
 भणो नरनाहो मह देव । इहत्थि सज्जपरसारो । तह पेहु । अव्वयभेडावबीययाइ च सज्जाइ ॥३४॥
 देवो नियचारुयओयरए वासराइं सजेव । भूदाय सुदियमिमे रक्खवउ अंगरक्खेहि ॥३५॥
 ॐ चैव कुणइ रापा पुच्छइ य जहा इमस्स पत्तणस्स । पट्टियाग्गि उवाओ किं लद्धो, तो भणइ सचिवो ॥
 दो देव । उवाओ विज्जविण्णो म किं देवस्स । आवइकाणम्मि गए, दिणाणि तह सत्त पमाणि ॥
 पज्जं धम्मपरापणेण नियगिहविण्णं चैव यए । भणइ निवो तह किंमउ अह होइ न भावया सुज्ज ॥३८॥
 ॐ यगिहगएण तत्तो भणिओ इकारिउं मयमांवि । निम्भिषभिग्गवग्गो जह मह गेहम्मि सत्त दिणे ॥३९॥
 ॐ इवसामग्गीसंगएहिं ठापज्जमण्णमत्तेहिं । तेहिंवि विहियं तह चैव मंतिमुकयं सरंतेहिं ॥४०॥
 ॐ भणजलतीरणसंगमइह कुणइ सत्तदिण्णोमं । सज्जावइ पायां गिहस्स, अह सत्तमे दिवसे ॥४१॥
 ॐ वरपल्लइधूपं किं जिहो जंदणो ममच्चस्स । मिज्जंते उवविट्ठो पत्थए, कुविआ य सावित्तओ ॥४२॥

भणति तात ! सति माये, अपराधेन मम, इति भवेत् । अहमेव तस्मान्मारिष्यामि सर्वानर्थानां मत्तरः ॥२८॥
 ॐ स्थिते सौख्ये सकुटुम्बस्यापि च भवेत् तव तात ! ततो भणिते सचिवेन तव मरणे वत्स ! किं सौख्यम् ॥
 सज्ज भवत्येव मन्त्रः, यदहं मन्त्रयामि तत्तथा वत्स ! । यत्तस्यं स प्रभणत्यादिशतं यदत्र कर्तव्यम् ॥२९॥
 मृतः सचिवेन स मन्जुशम्भन्तरे प्रविश्य । गमय दिनानि सप्तपि फलजलभूते धर्मपरः ॥३०॥
 अस्वत्थादेशः पमाणमिह किन्तु कुरु मा करुणाम् । जलमपि न पिबाम्यहं किं फलादिभिः किं कार्यम् ॥
 ॐ मन्जुशम्भो रहसि पुत्रं प्रवेशय सोऽपि । गन्ध्यामारोप्य सुक्का नरनायमबधे ॥३१॥
 ॐ भो नरनायो मम देव ! इदानीं सर्वगृहमारः । तथा धर्मो ! अव्ययभाण्डावातबीजकानि च सर्वाणि ॥३२॥
 ॐ देवो निजचारुकापवाके वासराणि सजेव । भूदाय सुदित्तमिमां रसयन्मद्गरसेः ॥३३॥
 ॐ करोति राजा धृष्यति ॥ मया प्रस्य स्वसन्मय । प्रतिशर उपायः किं लब्धः, ततो भणति सचिवः ॥३४॥
 ॐ देव ! उपायो विक्षयितव्यः स किन्तु देशाय । आपत्काले गते, दिनानि तथा सत्तैतानि ॥३५॥
 ॐ तस्यं धर्मपरायणेन निजगृहस्थितेनैव मया । भणति भूपम्भया कियतां यथा भवति नाशत् तव ॥३६॥
 ॐ गृहगतेन ततो भणितो हकारयित्वा समोऽपि । निर्धन्यभृत्यवर्गे यथा मम गेहे सत्त दिनान् ॥३७॥
 ॐ इवसामग्गीसंगतेः स्थातव्यमवमत्तेः । तैरपि विहितं सर्वं व मन्त्रिसुहृत्तं स्मरद्भिः ॥३८॥
 ॐ एवमेव जलतीरणसंगमइह करोति ममदिनयोगम् । सज्जयति प्राकारं गृहस्य, अथ सप्तमे दिवसे ॥३९॥

बाहरइ जामइले तेवि य धावन्ति सो तजो तीए । पिस्रवताणं ताणं छिदिप वेणि करं कां
 धवलहराओ श्रंपे दाउं नासेइ तेवि पट्टीए । धावन्ति तस्स, सोविहु पविसइ गेहम्मं मेस्सि ।
 तत्तो ते बलिऊणं कहंति रायस्स सोवि कोयेण । अंतरिमां सेणावइमाणवइ जहा लहुं दुहुं ॥४५॥
 सचिवाहममाणवसु वंधावेउं समं कुट्टयेण । सोवि तजो आमन्नं सिन्नं चिनुण तय गजो ॥४६॥
 मंतिगिहण्यायारारुदेहिं धणुदरेहिं तस्मिन्ने । आसन्नं दट्ठूणं भणियं रे रे ! इओ पुरओ ॥४७॥
 जइ आगच्छह तो नरिय जीविणं तुम्ह, तं च सुणिऊण । सेणाणी सन्नेपिहु पडिससिय
 संपेसिउं कहावइ मंतिस्स जहा नरेसरो रुट्ठो । सुयवइयेण तुम्ह ता तं अप्पमु नरिदस्स ॥४८॥
 तं सोऊण मंती सव्वविभोगे गिहस्म निययस्स । तस्स पुरिसस्स दंसिय भणइ
 सेणावइणो साहसु जहद्वियं तह य मज्झ पत्यणया । भणइ इमं, तुम्हेवि हु जाणइ जह रापय्त्ता
 मइ वसणापिपं नेमिप्तिण कइयं निवस्स पच्चत्वं । तो इय सामग्गीए चिट्ठामि अइ
 न य मइ पुत्तो एवं ववसइ अओवि कोवि हु सयओ । किं कोवि जीविण्यी कइय
 सकुहुं वस्सवि पाणा मज्झ नरिदस्स संनिया चेव । लेउ जहा पडिहासइ, किंतु मए मयि मंत्ता
 नरवइभवणे मुक्का अव्वयभंडारवीययाइं तहिं । संति मइच्चि राइं कइयाइं विप सुणिजीं ।
 जाणावेमि तयत्थं नरनाहं, तह ठिओ य तयेव । अप्पेमि सुयं जिहं पच्छा इच्छा नरिदस्स

नरवरवल्लमदुहितरं किल ज्येष्ठो नन्दनोऽमात्यस्य । शय्यान्त उपविष्टः प्रार्थयते, कुपिता च तस्मिन् ।
 आह्वयति यामिकांस्तेऽपि च धावन्ति स ततस्तस्याः । प्रेक्षमाणेषु तेषु च्छित्त्वा वेणीं करो कृत्वा ॥४५॥
 धवलगृहाज्जम्बां दत्त्वा नश्यति तेऽपि पृष्ठे । धावन्ति तस्य, सोऽपि खलु प्रविशति गेहे मन्त्रि-
 ततस्ते बलित्वा कषयन्ति राज्ञे सोऽपि कोपेन । अन्तरितः सेनापतिमाज्ञापयति यथा लघु दुष्टम् ॥४६॥
 सचिवाहममानायय बन्धयित्वा समं कुटुम्बेन । सोऽपि तत आसन्नं सैन्यं गृहीत्वा तत्र गतः ॥४७॥
 मन्त्रिगृहप्रकारारुद्धैर्धनुर्धरैस्तसैन्यम् । आसन्नं दट्ठा भणितं रे रे ! इतः पुरतः ॥४८॥
 यथागच्छेत तदा नास्ति जीवितं युष्माकं, तच्च श्रुत्वा । सेनानीः सर्वमपि हि प्रतिष्कम्ब्य बलं कृ-
 संप्रेय कषापयति मन्त्रिणे यथा नरेश्वरो रुष्टः । सुतज्यतिकरेण युष्माकं तस्मात्तमर्यय नोन्म्य ॥४९॥
 तत् श्रुत्वा मन्त्री सर्वविभागान् गृहस्थ निजस्य । तस्मै पुरुषाय दर्शयित्वा भणतीदं मम बन्धने ॥५०॥
 सेनापतिं कथय यथास्थितं तथा च मम प्रार्थनया । भणतेदं यूयमपि खलु जानीथ यथा राजान्मने ॥५१॥
 मम व्यसनमिदं नैमित्तिकेन कथितं नृपस्य प्रत्यक्षम् । तत इति सामग्र्या निष्ठाभ्यहं स्थितो गेहे
 न च मम पुत्र एवं व्यवस्थत्यन्योऽपि कोऽपि हि सकर्णः । किं कोऽपि जीविनार्थी ॥५२॥
 सकुटुम्बस्यापि प्राणा मम नरेन्द्रस्य सत्का एव । खलु यथा प्रतिभासते, किन्तु मयास्ति मन्त्र्या-
 नरपतिमवने मुक्तज्ययभाषणागारवीजकयति तत्र । मन्त्रि मयैव तानि कथितानि किल ज्ञावन्ते ॥५३॥
 ज्ञापयामि तदर्थं नरनाथं, तथा म्यिनश्च तत्रैव । अर्पयामि सुनं ज्येष्ठं पश्चाद्विज्ञा नरेन्द्रम् ॥५४॥

य मर भृगुरादेण सेनाणी नरवर्गं मये गेनुं । विप्रविडे हवकारज मे तथ, तमो य सो पुरितो ॥५७॥
 फारु दंष्टराणो, करे सोवि दु तदेन ते सन् । उग्यादह वैजृमे सं नरवर्णो पुरो मंती ॥५८॥
 णीराणि पिण्डा मेतिगुये तथ नरवरो गणो । भणइ अमघ । निमेयं, निघाग तमो य सो सव्वं ॥५९॥
 मिणिदरदिपुत्तायमेज्जुमापुत्तापरितरणमिं । बुधंते, तो राया भणइ विलखो पयदमेवं ॥६०॥
 जगवि विजितियमेवं ममे केलीकित्तम देवरा । धंजुमाप मग्गे एता कइ अघरा येणी । ॥६१॥
 १ मो इमपत्तागियं, दो अत्तरियाइं मघलोपमि । ॥ रा रमो तुत्ताणं मविजितो तह अमघस्म ॥६२॥
 २ विगपमिपि पुट्ठाए जम्म तह कारवि अह विण्कुरियं । सुवद्वियेपि वणणे इमेपि जइ मसहा जायं ॥
 था किल:-

“अन्यथा राजगार्भिका धिया र्गोर्ध्वधीरते । स्वाधीव प्रारतनं कर्म विदधाति समन्यथा ॥”
 य सोदोदपरागणं पुराकयं निज्वियेपमिररणं । साविं य ममे सचियेण तहवि कयमप्यणो कुसलं ॥६४॥
 जय सव्वापिहम् :-

“निजकर्मकरणदक्षः तह वसति पुरागमनावि निरपायम् । किं न कुसलेन रतना दशनानामन्तरे चरति ॥”
 य भणिवि नरिदेणं सविधो सम्मानिगो गुपमयेगो । एतो कुमरीए मिरे वेणीवि तहट्टिपा दिट्ठा ॥६५॥
 १ रौरमावय । इमो इमस्मगन्यस्स कारणं जाओ । केलीकित्तणेणं न कज्जमधं इह इमस्स ॥६६॥
 एवयं य विणिपे विवकणरग्गे इमेण इय एम । अणुमासिज्जइ एवं, इय सोउं येनो भणइ ॥६७॥
 णो नो इय फारु, भणइ सुणी जुलमेपमधं य । संयपमोयणेतु वावारिज्जइ राया अप्पा ॥६८॥
 इपुप्पमवकपाणं भुंजति पावाण जेण, तह दोइ । सुलहा धम्मे घोरी, तं पद्विजिय गमो सोवि ॥६९॥

इति समानुरोधेन सेनानीनरपति स्वयं गत्वा । विश्वस्य हवकारयनु मां तथ, ततश्च स प्ररुपः ॥५७॥
 इन्द्रवयनि दण्डपतये, करोति सोऽपि सनु तथैव तत्सर्वम् । उग्रादयान मन्जूषां तां नरपतेः पुरो मन्त्री ॥५८॥
 ईर्ष्याणि वश्यनि मन्त्रिभुनं तत्र नरवरम्तनः । मण्यमात्म्य । किमेतत्, विश्वपति ततश्च स सर्वम् ॥५९॥
 नैमित्तिकपरिशृष्टामन्जूषाप्रश्नप्रेषणप्रभृतिम् । वृत्तान्तं, ततो राजा भणति विलसः प्रकटमेवम् ॥६०॥
 इत्यादि विलसितमिदं मन्ये केलीकित्तव्य देवस्य । मन्जूषाया मध्ये एषा कयमन्यथा येणी । ॥६१॥
 उग्रायो इदमाधर्यं, ॥ आधर्यं मर्त्यलोके । मम राजस्त्वुत्तमं मतिविमवस्तथाऽमात्यस्य ॥६२॥
 इति विभंशेन बुद्ध्या माय तथा कयमप्यहह । विण्कुरितम् । शुश्रूषितमपि वचनमिदमपि यथाऽन्यथा जातम् ॥
 इति संदीकितमनने पुराकृते निर्विवेकशिरोरते । स्वामिनि य मयि सचिवेन तयापि कृतमात्मनः कुशलम् ॥६४॥
 इति मणित्वा नरेन्द्रेण सचिवः सम्मानितः शुतसमेतः । राज्ञः कुमारीः शिरसि वेण्वपि तथास्थिता दृष्टा ॥६५॥
 सम्माद् धीरध्रावकः । अयमन्यमानर्थस्य कारणं जातः । केलिकित्तत्वेन न कार्यमन्यदिदात्म्य ॥६६॥
 सन्मन्यये य चित्तं चिरञ्जयकर्मोऽनेनेवेपः । अनुशिष्यत एवं, इति श्रुत्वा ध्यन्तरो भणति ॥६७॥
 इतो नो इति वरिष्ये, भणानि शुनिशुक्लपेतदन्यच्च । संयपयोत्रनेपु व्यापार्यतां सदाऽऽत्मा ॥६८॥

अह सिद्धी पञ्चमजुओ सम्मत्ताणुज्याइगिहियम्मं । पदिवज्जिय जाइ गिहं, विहंगइ अन्नम्भाम्भुति
 अह कोवि तत्थं धुत्तो समागओ सोवि बहुप्रबन्धेहि । विम्हावद मुद्धजणं, कदयावि ॥७०॥
 पञ्चमोवि गओ कोउहलेहि विहिओ अणेण हयहियओ । ईसरपुत्तोत्ति पर्यमियं च से कण्ठिप्पणं
 तत्थ य रसिदकप्पो तदेव भंगरयचित्तकप्पो य । आमंभिवंभितुलसीमुंठीपाठाइकप्पा य ॥७१॥
 एएउं च समत्थो कहिओ दारिद्रखण्डणे कोवि । बहुवाहिजराविद्वणपचलो कोइ तइ कोवि ॥७२॥
 वंशाए सुयजणओ कोवि हु सोहंगकारओ अओ । कोवि तह अदिसत्ताणपमाहओ इय पत्तेउं ॥७३॥
 उवजीविऊण य तओ सुवहुं दविणं गओ स अन्नत्थ । तवरुहियविदाणेणं पञ्चमो सचवइ ते ॥७४॥
 न य किंपि तेहि सिज्झइ हवइ दविणक्खओ किलेसोय । तहवि कुणइ संवरणं ॥७५॥
 अओ य तस्स पित्तो धुत्तेणं तेण धुत्तिओ एवं । सो तं पुच्छइ तुह फुरइ किंपि किं कण्ठिप्पणम् ॥७६॥
 सो भणइ फुरइ आमं कहन्नाहं पज्झ मोगवित्थारो ? । तो इयरंणं भणियं वंचव ! नहु किं ॥७७॥
 जइ पुण धुत्तेण अहं वियारिओ, यणइ तो इमं पञ्चमो । किं कण्ठेहिं बहूहि वंशाकप्पं तुमं एमं ॥७८॥
 सिक्खेसु जेणं जणओ दब्बं पाविहसि, तेण इय सोउं । भणियं ते मह ॥७९॥
 अलिओ वंशाकप्पी सोवि हु वंशाण ओसहे देइ । अह दिन्नमवया नरवरस्स भज्जाए वंशाए ॥८०॥
 गम्भत्थमोसहं, तेण तीए खलं तथा समुप्पन्नं । जइ पाणा संदेहे चडिया, सो निवण्णा ततो ॥८१॥

इहपूर्वभवकृतेभ्यो मुख्यसे पापेभ्यो येन, तथा भवति । सुलभो धर्म बोधिः, तत्प्रतिपद्य गतः सोऽत्र ॥
 अथ श्रेष्ठी पञ्चयुतः सम्यक्त्वाणुप्रतादिगृहधर्मम् । प्रतिपद्य याति गृहं, विहरत्यन्मत्र साधुरपि ॥७०॥
 — अथ कोऽपि तत्र धूर्तः समागतः सोऽपि बहुप्रबन्धैः । विस्माययति मुग्धजनं, कदापि हितस्य तत्र ॥
 पञ्चोऽपि गतः कुतूहलैर्विहितोऽनेन हतहृदयः । ईधरपुत्र इति प्रदर्शितं च तस्मै कण्ठिप्पणम् ॥७१॥
 तत्र च रसेन्द्रकल्पस्तथैव भृङ्गरजचित्तकल्पश्च । अधगन्धिपत्राक्षितुलसीमुण्ठीपाठादिकल्पश्च ॥७२॥
 एतेषु च समर्थः कथितो दारिद्र्यखण्डने कोऽपि । बहुन्याधिजराविद्वंषणप्रत्यलः कोऽपि तथा कोऽपि ।
 यन्ध्यायाः सुतजनकः कोऽपि च सौभाग्यकारकोऽप्ययः । कोऽपि तथाऽऽदयस्त्वप्रसाधक इति प्रपञ्च ॥७३॥
 उपजीव्य च ततः सुबहु द्रविणं गतः सोऽप्यत्र । तत्कथितविधानेन पद्यः सत्यापयति तान्कल्पान् ॥७४॥
 नच किमपि तैः सिध्यति भवति द्रविणस्यः क्लेशश्च । तथापि करोति संवरणं प्रकटयति न वयान्ति ॥७५॥
 अन्यच्च तस्य मित्रं धूर्तेन तेन धूर्ततमेवम् । तत् तं शृच्छति तत्र स्फुरति किमपि किं कण्ठिप्पणम् ॥७६॥
 स मणति स्फुरत्याम कथमन्यथा मम मोगविस्तारः ? । तत् इतरेण मणितं वान्धव ! न तनु किमपि न ॥७७॥
 यदि धनधूर्तेनाहं विपत्तारितः, मणति तत् इदं पद्यः । किं कल्पैर्बहुभिर्वन्ध्याकल्पं त्यजेयम् ॥७८॥
 शिस्तस्य येन जनतो द्रव्यं प्राप्स्यासि, तेनेति श्रुत्वा । मणितं तं मम प्रसद्य कथय, पद्येन ततः क्षिर ॥७९॥
 अलीको वन्ध्याकल्परः सोऽपि तल्ल वन्ध्याभ्य औपधानि ददाति । अथ दत्तमन्यदा नरवरस्य मार्गयै वन्ध्या
 मार्गयैपद्यं, तेन तस्याः शूलं तथा समुत्पन्नम् । यथा प्राणाः संदेहे चटिनाः, स नृपतिना ततः ॥८०॥

धाविओ पयंइ दिग्गा पवमेण मइ इमा सुद्धी । तो राया मोएउं आहरणविहसिये काठं ॥८४॥
 बवेसिउं ते गरुपआसणे नरवरो ससम्माणं । इकाराविय पवमे पमणइ एवं जह अवेओ ॥८५॥
 ग्राए जेण गम्भो संपज्जइ ओसहेण तन्विसओ । उवणसो तुन्मेहि दिओ एयस्स, तो पवमो ॥८६॥
 ।मेति भणइ ततो राया जेणइ इमेण देवीए । ओसहमिणं पउत्तं तेण य मूलं समुप्पद्यं ॥८७॥
 । तस्स परिणाणं करेहि, सुद्धो य सो भणइ इओ । मइ एयस्सवि एए कण्ठा अन्नेण परिकट्टिया ॥८८॥
 । तन्मिओ पपणइ सच्चमिणं किनु सुहृदपसेण । मविसेसं इह कम्मं पपट्टिओ, भणइ तो राया ॥८९॥
 । पवम ! विणा कज्जे इमाओविणडाविओ तए लोओ । तह कंठगवणाणा देवीवि हु बट्टए इण्हि ॥९०॥
 । य भणिवि अंगरवत्ते निरुविउं ते धराविया रत्ता । धरणगट्टिओ विचित्ता तो पवमो कहवि जइ देवी ॥
 । नेहि परिमुचइ ता मारइ ये विउंविउं राया । जं तइयावि हु इमिणा पहाणभायंण मइ दोसी ॥९२॥
 । रोविओ नियमणे, जीवइ देवीवि कहवि जइ, महवि । मं निग्गइ अउस्सं राया इत्त अट्टाणम्मि ॥९३॥
 । एयपरिसत्तपचे मुक्को पाणेहि जंणुओ जाओ । तन्मवइयजिणयम्मं सफलेदो भमिपणनभरे ॥९४॥
 । वीवि कया पवणा नरवाविज्जेण, मंदकोवत्तं । तो संपपओ राया सोउजं मणवुत्तं ॥९५॥
 । उमं अप्पइ, वीरस्स सेट्ठिणो, सो य नायवुत्तं । तकिचाइ काठं विसैसओ इयइ जिणयम्मं ॥९६॥
 । देवि पवममितं निरादिउं तह य देवविसयम्मि । सुओ रत्ता, तम्हा नाउं पवमस्सा इय वमणं ॥९७॥

श्रितः प्रकल्पति दत्ता पद्मेन मयैवं बुद्धिः । ततो राजा भोजयित्वाऽऽनार्यावमुचितं भुखा ॥८४॥
 पवेश्य ते सुवीरसने नरवरः ससम्मानम् । हवारयित्वा यथा व्रजणत्येवं यथाऽन्यथा ॥८५॥
 गम्यामा येन गैर्भः संपद्यत औषधेन तद्विषयः । उपदेशो मुन्याभिर्दत्त एतस्मै, ततः पद्मः ॥८६॥
 ।मेति भणति ततो राजा मत्पश्यमेन देव्याः । औपशमिदं प्रयुक्तो तेन य शूलं समुप्पन्नम् ॥८७॥
 स्नातस्य परिघाणं कुरु, सुव्यथा ॥ भणतीतः । मयैतस्याप्येते कल्पा अन्येन परिकथिताः ॥८८॥
 तत्तन्मिदं प्रमज्जति सत्यमिदं किन्तु तत्तत्पदेशेन । सविशेषमिदं कर्मणि प्रवृत्तः, भजति ततो राजा ॥८९॥
 तेः पद्म । विना कार्यमस्यादपि नठितस्त्वया शोकः । तथा कण्ठगवणाणां देव्यपि हि वर्तनं हृदयान् ॥९०॥
 ति यणित्वाऽङ्गरत्नान् निरुप्य तौ धारितौ राजा । धरणस्त्रितो विचिन्तयति ततः पद्मः कथमपि यदि देवी ॥
 श्रौः परिमुच्येत तदा मारयेद् मां निरुप्य राजा । यत्तदापि इमेन प्रपन्नमात्रेण मयि दोषः ॥९२॥
 ।रोविओ निव्रमनसि, जीवति देव्यपि कथमपि यदि, तयापि । मां निरुह्यत्यप्ययं राजा, इत्यादिवाक्ये ॥९३॥
 । त्रिप्रकर्षतमते मुक्तः प्राणैर्जमुक्तो जातः । तद्भवहृन्निनयर्षं सफलमिति ध्यान्वाऽन्तमवन् ॥९४॥
 अपि कृता प्रगुणा नरपतिर्बलेन, मन्दकोवत्सम् । ततः संयातो राजा धुत्वा मयहृत्पद्मम् ॥९५॥
 पमपयति वीराय भेदिने, तत्र य शूलवृत्ततः । तत्कृत्यानि कृत्वा विघातनो हन्ते जिग्यसे ॥९६॥
 । यद्वित्वा पद्ममित्थं निवार्य तथा य वम्भविषये । मुच्ये राजा, तस्याङ्गत्वात् पद्ममेति व्यसन्नम् ॥९७॥

जायं सुसोवपसा इह लोए ताव मरणपञ्जंते । परलोएज्जंतदुहे, तम्हा तं चयइ सुइकापा । ॥९८॥

॥ इति मृषोपदेये पञ्चवर्णिकथानकं समाप्तम् ॥

जातं मृषोपदेशादिह लोके तावन्मरणपर्यन्तम् । परलोकेऽनन्तदुःखं, तस्मात्तं त्यजत शुभक्रान्ता ॥९९॥

मो लिहइ कूटलेहं अलीयवयणम्भ गहियनियमोवि । इहलोए परलोए ॥ बंधुदत्तोञ्च लहइ दुइ ॥१॥
तथाहि :—

सुरपणमोहं सुरकरितपुंनं विदिबं सुकविकल्यं । रोहणगिरिञ्च गयपुरमिहास्ति राया य कुमारगिरी ॥२॥
रिउकरिकुंभनिन्धेयभिन्नमुत्तालिकलियखगलया । सियसियकुमुमा रेहइ जयसिरिवेणिञ्च जस्स करो ॥३॥
विन्धम-र-हियावि विलाससंगया रणिरहंसयमणाहा । तस्सतिथि पिया नलिनिञ्च गुणहरा कमलिणी नामा ॥४॥
तस्सवि य बंधुदत्तो मंती, अहसया य अवराहं । ददूणं सो मुइं रक्षा मोयाविओ सहसा ॥५॥
ठविओ य विस्सदत्तो मंती सुरमंतिसरिसमइविहवो । मम्मत्तपत्तलीहो पयइनिरीहो सवसजीहो ॥६॥
हूतो य बंधुदत्तो पयइए पुणोवि मुइगहणत्थं । पयभट्टोवि हु पासं खणपि न मुयइ नरिदस्स ॥७॥
अह अक्षया नरिदो पत्तो दूरम्मि बाहियालीए । सचिवेण बंधुदत्तेण संजुओ वाहए तुरए ॥८॥
बिबरीयसिक्खवसओ मंनिनिवाणं तुरंगमा तुरियं । यधंता संपत्ता वणगहणे, तेहि अह तत्थ ॥९॥
दिहं मुणीणं शुणलं असोयवरपायवस्स रिदुम्मि । तुरयावि परिस्संता यवका तम्मि पएत्तम्मि ॥१०॥
तो उत्तरिउं ते दोवि पणमिउं मुणिजुयं समुवविट्ठा । अह ददुं कणिट्ठमुणिं जिट्ठमुणिं भणइ इय राया ॥११॥
जइ अवमच्चइ मयणं इमो मुणी तणुसिरीए तइ एसा । साइइ वररायसिंरि इमस्स, ता कहणु तयाओ ॥१२॥
भणइ मुणी रममणपुरपहुलालाविलासनरवणो । लीलावइदेवीए पुत्तो नामेण गुणसेणो ॥१३॥

मो लिहाति कूटलसमलीक्यचने गृहीतनियमोऽपि । इहलोके परलोके स बन्धुदत्त इव लभते दुःखम् ॥१॥
सुरात्मनोभे सुरकरितपुत्रिच विदिबमिष सुकविकान्यमिष । रोहणगिरिरिव गजपुरमिहास्ति राजा च कुमारगिरि ॥२॥
रिपुकरिकुम्भनिर्धेयभिन्नमुत्तालिकलितकल्लता । सितसितकुमुमा राजते अयध्विवेणीव यस्य करे ॥३॥
विन्धम-र-हियापि विलाससंगया रणमानहसकसनाया । तस्यास्ति प्रिया नलिनीव गुणहरा कमलिनी नाम ॥४॥
तस्यापि च बन्धुदत्तो मन्त्री, अपान्धवा चापराधम् । हृष्ट्या ॥ मुद्रां राशौ मोचितः सहसा ॥५॥
स्यापितथा विश्वदत्तो मन्त्री सुरमन्त्रिसदृशमतिविभयः । सम्यक्त्यपासरेखः प्रकृतिनिरीहः स्वयशजिह्वः ॥६॥
शूद्रश्च बन्धुदत्तः प्रहस्य पुनरपि मुद्राग्रहणार्थम् । पदभ्रष्टोऽपि हि पार्थ क्षणमपि न शुञ्चति नरेन्द्रस्य ॥७॥
अपान्धवा नरेन्द्रः प्राप्तो दूरे बाधालया । सन्निवेन बन्धुदत्तेन संयुतो यादयति तुरगान् ॥८॥
विपरीताशिक्षावशतो मन्त्रिभूषणोऽनुरक्तमौ स्वरितम् । ब्रजन्तौ संपातो वनगहने, साध्यामथ तत्र ॥९॥
हृष्टं मुन्योर्गुणलमशोकवरपादपस्यायः । तुरगावपि परिश्रान्ता स्थितौ तस्मिन् प्रदेशे ॥१०॥
तत उत्तरीयं तां द्वावपि प्रणम्य मुनिपुत्रं समुपविष्टौ । अथ हृष्ट्वा कनिष्ठमुनिं ज्येष्ठमुनिं भणतीति राजा ॥११॥
यथाऽवमन्यते मदनमयं मुनिस्तनुश्रिया तथैवा । कथयति वरराजश्रियमस्य, तस्मात्कथं नु तत्तयागः ? ॥१२॥
मनति मुनी रममर्दनपुरप्रमुलालाविलासनरपतेः । लीलावतीदेव्याः पुत्रो नाम्ना गुणसेनः ॥१३॥

१ मगरपथे सुरात्मनोभम्, सुरकरितपुत्रे सुरात्मनोभं सुरात्मनोभं वा, विदिबपथे सुरात्मनोभम्, सुधविद्याभयपथे सुरात्मनोभम्,
रोहणगिरिपथे सुरात्मनोभमिति । २ ग, गिरिमुहं ।

अद्वयतो विजृणं कीलङ्ग दुल्ललियवालकीलाए । गिण्डइ कलाकलावे विजृण गुरुगोरोने ॥१॥
 उम्मुक्कवालभावो महानरिदाण पवरधूयाओ । परिणाविओ विलासे करे इगुंदुगोन सुगे ॥२॥
 अइ अन्नरा वमेने उज्जाणे भारियाहिं परियरिओ । कीलङ्ग जलकीलाए कीनारासिनु, ता ॥३॥
 मगिरयगसिगियाए धुमिनागुस्सुमिगनाहिसल्लिणे । छेइ नियमज्जाओ छंदिज्जा सोरि ॥४॥
 अइ एहाए पइओ पओहरेणं पओहरेणेव । धूलकदिगेण तचो वलिओ सो तीइ लहु समो ॥५॥
 सा म्हा वेगेने सोवि हु पट्टीए धाविओ गहीउं । भरिपजलं गुरुसिगि ता जाअ अमोदागने ॥६॥
 निविओ तीए, सावि हु उस्मगाउिस्स साहुणो सरणं । पडिबसा, तो भंभइ जचं मुनेअ ने ॥७॥
 मुनिमनदेवता, तो सो उवविट्ठो विलखओ होउं । मुणिणाइता अंतरमलराजगणराजी ॥८॥
 तयसः—

संगतो दूररेऊ हेऊ कम्माण तस्सा पुण उइओ । सो तेसि वट्ठाणं, वंघो कम्माण पुण ॥१॥
 अग्गेण अग्गयेणं, तय्ययेणं रिगा इमं जेणं । निज्जइह नो सरीरं कीरइ सो तस्म अग्गि ॥२॥
 ओ पुण उम्माताओ कउणेण रिगावि कोवि पाराओ । तचो ओ वंघो सो अग्गयेउणि कावे ॥३॥
 एहंमि एहंमिदुमि जे जीता मिगारेहिं पमत्ता । ते पारेयमिया जजूरीरे म माएता ॥४॥
 जज्जइहत्ताण जीरे तुम्हे एवे मुहा विराहता । जं वंघइ कम्ममरं निज्जइहत्ता तं के म ॥५॥
 इहंमत्ताण व एव अंमहि हु पाराए ततो तइ य । पायइ तुम्हे जीरे तचो पावे तमो नाओ ॥६॥

अद्वयतो विजृणं कीलङ्ग दुल्ललियवालकीलाए । गुरुगोरोने विजृणं कलाकलावे ॥१॥
 उम्मुक्कवालभावो महानरिदाण पवरधूयाओ । परिणाविओ विलासे करे इगुंदुगोन सुगे ॥२॥
 अइ अन्नरा वमेने उज्जाणे भारियाहिं परियरिओ । कीलङ्ग जलकीलाए कीनारासिनु, ता ॥३॥
 मगिरयगसिगियाए धुमिनागुस्सुमिगनाहिसल्लिणे । छेइ नियमज्जाओ छंदिज्जा सोरि ॥४॥
 अइ एहाए पइओ पओहरेणं पओहरेणेव । धूलकदिगेण तचो वलिओ सो तीइ लहु समो ॥५॥
 सा म्हा वेगेने सोवि हु पट्टीए धाविओ गहीउं । भरिपजलं गुरुसिगि ता जाअ अमोदागने ॥६॥
 निविओ तीए, सावि हु उस्मगाउिस्स साहुणो सरणं । पडिबसा, तो भंभइ जचं मुनेअ ने ॥७॥
 मुनिमनदेवता, तो सो उवविट्ठो विलखओ होउं । मुणिणाइता अंतरमलराजगणराजी ॥८॥
 तयसः—
 संगतो दूररेऊ हेऊ कम्माण तस्सा पुण उइओ । सो तेसि वट्ठाणं, वंघो कम्माण पुण ॥१॥
 अग्गेण अग्गयेणं, तय्ययेणं रिगा इमं जेणं । निज्जइह नो सरीरं कीरइ सो तस्म अग्गि ॥२॥
 ओ पुण उम्माताओ कउणेण रिगावि कोवि पाराओ । तचो ओ वंघो सो अग्गयेउणि कावे ॥३॥
 एहंमि एहंमिदुमि जे जीता मिगारेहिं पमत्ता । ते पारेयमिया जजूरीरे म माएता ॥४॥
 जज्जइहत्ताण जीरे तुम्हे एवे मुहा विराहता । जं वंघइ कम्ममरं निज्जइहत्ता तं के म ॥५॥
 इहंमत्ताण व एव अंमहि हु पाराए ततो तइ य । पायइ तुम्हे जीरे तचो पावे तमो नाओ ॥६॥

यः स दुःखं वि. कल्पे, यतः,

।लिनिर्मलपानिं नमिषु शुद्धं दुःखमेव मनुष्यम् । नरकं नैराध्याणं महोन्नितिं पद्मपाणं ॥२८॥

पुण्यनगरविषयं जं पारं मंवि रागवमवशा । मन्त्राणांश जीवा कुर्वन्ति सर्वं भयानता ॥२९॥

।पः रमेण मनुष्या कथयन्ति किंवि होतुं, जेण । मरुच्छेदो नैराध्यामन्त्रमिवसोरासर्वपत्नी ॥३०॥

। मरुच्छेदो नैराध्यामन्त्रमिवसोरासर्वपत्नी ॥३१॥

सां. य.

“मदना पुण्यपद्मेन कानिच कामनैःपद्मया । पारं दुःखोत्थेर्गन्तुं स्वरं वापरा भिषते ॥”.

य एवमाह मुनिर्दे मुनिवपणं मायपद्मरमन्थो । पद्मयुक्ता जडधर्मं ता वनो परिणयो तस्य ॥३२॥

दुर्गं मुनिपुरतो परोपविष्टं ममज्जये कुमारं । मित्रा य कलत्राणि य मणन्ति किं अशुचिष्य एवं ॥३३॥

। उपविष्टा पिष्टा, उष्टे पुरपदार्थो यथा । मरुच्छेदो नैराध्यामन्त्रमिवसोरासर्वपत्नी ॥३४॥

। ता वपरा किं पदार्थो उपविष्टा मुनिमयास्य । मुन्युक्त धर्मो, किञ्चन एव कथयन्ति मनुष्यजन्मो ॥

। तेहि तां भणिमो कोऽन्यतो एव धम्मवज्जन्तम् । एवं वपदार्थो महामये पदार्थोपसत ॥३६॥

। ता वपरा किं पदार्थो उपविष्टा मुनिमयास्य । मुन्युक्त धर्मो, किञ्चन एव कथयन्ति मनुष्यजन्मो ॥

। कुमारेण कथितं तस्य मा कोऽपि किंवि मं भणतु । मम परमा एवा भोक्तव्यं महिषदिवरेण ॥३८॥

। मरुच्छेदो नैराध्यामन्त्रमिवसोरासर्वपत्नी ॥३९॥

। कुमारेण भणिमं किं पुनरुत्तेज, निपनिपविज्जं । गच्छतु वरणे तुम्हे पद्मज्जं वावि गिप्पेह ॥४०॥

।लिनिर्मलपानिं नमिषु शुद्धं दुःखमेव मनुष्यम् । नरकं नैराध्याणं महोन्नितिं पद्मपाणं ॥२८॥

।पुण्यनगरविषयं जं पारं मंवि रागवमवशा । मन्त्राणांश जीवा कुर्वन्ति सर्वं भयानता ॥२९॥

।पः रमेण मनुष्या कथयन्ति किंवि होतुं, जेण । मरुच्छेदो नैराध्यामन्त्रमिवसोरासर्वपत्नी ॥३०॥

। मरुच्छेदो नैराध्यामन्त्रमिवसोरासर्वपत्नी ॥३१॥

। ता वपरा किं पदार्थो उपविष्टा मुनिमयास्य । मुन्युक्त धर्मो, किञ्चन एव कथयन्ति मनुष्यजन्मो ॥

। कुमारेण कथितं तस्य मा कोऽपि किंवि मं भणतु । मम परमा एवा भोक्तव्यं महिषदिवरेण ॥३८॥

। मरुच्छेदो नैराध्यामन्त्रमिवसोरासर्वपत्नी ॥३९॥

। कुमारेण भणिमं किं पुनरुत्तेज, निपनिपविज्जं । गच्छतु वरणे तुम्हे पद्मज्जं वावि गिप्पेह ॥४०॥

। ता वपरा किं पदार्थो उपविष्टा मुनिमयास्य । मुन्युक्त धर्मो, किञ्चन एव कथयन्ति मनुष्यजन्मो ॥

। कुमारेण कथितं तस्य मा कोऽपि किंवि मं भणतु । मम परमा एवा भोक्तव्यं महिषदिवरेण ॥३८॥

। मरुच्छेदो नैराध्यामन्त्रमिवसोरासर्वपत्नी ॥३९॥

। कुमारेण भणिमं किं पुनरुत्तेज, निपनिपविज्जं । गच्छतु वरणे तुम्हे पद्मज्जं वावि गिप्पेह ॥४०॥

। ता वपरा किं पदार्थो उपविष्टा मुनिमयास्य । मुन्युक्त धर्मो, किञ्चन एव कथयन्ति मनुष्यजन्मो ॥

तो तस्मिन् निच्छये जाणिऊण मित्तेण रायपासम्मि । गंतूण कुमरविलसिपमेगते साहिं
 तो तस्सत्तेण राया देवीए समन्निओ कुमरपासं । संपत्तो कुमरेणवि नमिउं
 पणमइ एयं साहुं तस्सुवरोहेण नमिय भणिओ सो । मा मज्झ पुत्तमेयं वुगाइसु
 एयाण बालियाणं तारुन्नभरम्मि वट्टमाणाणं । मा गिण्हसु तं वट्टं विसट्टकंदोद्वनभणाणं ॥३॥
 तो कुमरेण भणियं मा ताप । भणेषु पागयनरोव्व । जो देसेइ सुमग्गं भुल्लाणं भाविभणा
 किं सो वट्टं पाडइ, पाडइ सो नं सुमग्गपडिक्खो । जो विसए हि निमंतइ हिओ इमेवस्मि
 जइ तुह तापणुरुपा मइ, तइ जइ वल्लभो हमंवाए । ता निग्गच्छंतं भवद्वाओ तत्थेव मा
 उच्छं वः—

भवग्निहमज्झम्मि पमायजल्लणजन्मियम्मि मोहनिदाए । जो जग्गवइ स मित्तं, वारंतो सो
 इचाइदेसणाए पियरे पडिबोहिऊण पच्चज्जा । गहिया इमेण विहिणा पच्छा गच्छे
 तो भणियं भूवदणा भयवं । एवारिसं पुरिससरयणं । विरला जणेइ जणणी जणिपाउरि
 अम्हारिसाणावि इमो जुत्तो मग्गो इमेण ओ विहिओ । किंपुण अममत्थो इं, दंसइ मग्गं
 नो मुणिगा गिहियम्मो कहिओ अगीकओ यसो तेहिं । तम्मि खणे तस्मिन्ने
 मरत्ता नियनयरं पम्मं पालिति दांवि जइगहियं । किंपुण सचिवो मग्गइ
 मय पारद, तो कूडं लेइ विहिऊण अघ्घा छं । निम्भिच्चमिच्चपामम्मि अण्णं देइ सो

तत्तन्मय निधयं ज्ञात्वा मित्रेण राजपार्थ । गत्वा कुमारविलसितमेकान्ते कथितं सर्वम् ॥४॥
 तत्तन्मयैव राजा देव्या समन्वितः कुमारपार्थम् । संप्राप्तः कुमारेणापि गत्वाऽऽपुन्याय मानिउं ॥५॥
 प्रनमन्तं साधुं तस्योपरोधेन नावा भणितः सः । मा मम पुत्रमेतं द्युष्टमाह्वय प्रकृतिसामग्री ॥६॥
 पुत्रमां बालिशानां तावन्नमरे वर्तमानानाम् । मा गृहाण त्वं पन्थाने विकसितोरत्ननयनानाम् ॥७॥
 मम कुमारं भणितं मा तात ! मय प्राकृतनर इव । यो दर्शयति सुमार्गं भट्टानां भाविभट्टानाम् ॥८॥
 हिमं पच्छानं पतयति, पतयति स तं सुमार्गप्रनिहूलः । यो विपयान् हि निमन्त्रयति द्विजोद्वेग-
 ददि तव तावन्नमुच्यते मयि, तथा यदि वल्लभोऽहमस्माथाः । तदा निमन्त्रयन्तं मयि तव ॥९॥
 भवद्वाप्येव प्रमादज्वलनव्यतिरे मोहनिदायाः । यो जागरयति स मित्रं, वारयन्तं पुनः मित्रं ॥१०॥
 इत्येतेष्वनया भित्तिं प्रतिवेष्ट्य पत्राया । गृहीताश्वेन विधिना पश्चाद् गच्छे बहूभिरी ॥११॥
 मये कथितं मृतेना मगवन् ! पत्रादयं पृथगरत्नम् । विरला जनयति मनीषां जनितायै विपुल्य-
 अज्जदत्तमयैव पुनो मार्गेऽनेन यो विहितः । किन्त्वममयोऽहं, दर्शयन् मार्गं मया मया ॥१२॥
 मये कथितं मृतेनैव कथितं मया मया ॥ तस्मिन् श्वेन मयैव सानाते, तथा पुनः पुनः
 मये कथितं मृतेनैव कथितं मया मया ॥ किन्तु मयिबो मृगयतेऽभिनयनं मया मया ॥
 मये कथितं मृतेनैव कथितं मया मया ॥ किन्तु मयिबो मृगयतेऽभिनयनं मया मया ॥

उद्धूलियज्जो सोवि बहिं बाहियालिदेसम्मि । कटिवट्टीए खिविउं लेहं सुत्तो किलंतुज्ज ॥५५॥
 ण्यावि रायवाडीए निग्गओ तेण चेव मग्गेण । तत्थ पसुत्तो दिट्ठो सो जग्गविओ भट्टेहिं तओ ॥५६॥
 भंने अप्पाणं दंसेत्तस्सुट्ठियस्स तस्स तहिं । कटिवट्टीओ पट्ठिओ लेहो गट्ठिओ निवभट्टेहिं ॥५७॥
 तस्स तुमंति य पुट्ठो खुद्धुज्ज न जाव जेए किंपि । तो दंसिओ निवड्ढो सोवि हु त वायए लेहं ॥
 मेरियद्धमाणनपरा राया मिउमड्ढो कुस्सपुल्लं । मिरिविस्सदच्चमंति सत्तेणं मायरं भणइ ॥५९॥
 पत्तो तुह लेहो मए य अवहारिओ य तस्सत्थो । तह चेव निव्विल्लं नयणुट्ठाणे जहस्सामि ॥६०॥
 वेसिं मंडलियाणं जत्तियमण्णाविणं तए कणयं । तेत्तियमिचं तेसि पेसियमंगीकयं तेहिं ॥६१॥
 उज्ज निमित्तं तु मए लज्जं कणयस्स धवलवणिहत्थे । संपेसियं स एही येवेहिं दिणेहिं तुह पासे ॥६२॥
 पएवमाइअत्थं लेहस्स विपाणिउं नरवरिंदो । तं लेहवाहगनरं ममणए अंगरवत्ताण ॥६३॥
 केउं च विस्सदत्तस्स दंसए, सोवि बाइउं भणइ । पडु ! विक्काणं एयं कस्सवि मह अमहमाणस्स ॥६४॥
 तो लेहवाहगं तं राया चट्ठावए तहा जह सो । मरइल्ल किल तहावि हु न अप्पए कटवि सम्भावं ॥६५॥
 तो भणइ विस्सदत्तो तस्सेसो कूडलेहकारिस्स । निम्भियो, तासुद्धी मह कीरउ कामियाकुंटे ॥६६॥
 इवं होउत्ति नरेसरेण भणियम्मि सत्तमीदिवसे । कयउववासो बंधव्ययपारी भूमिसवणिज्जो ॥६७॥
 पचनमोक्कारपरो गमिउं रयणिं पभायसमयम्मि । काम्भीभवणम्मि गभो रप्पो तह पवरणोपरस्स ॥६८॥
 पचक्कं होउं कामियाए अग्गम्मि भणइ सो एवं । इह मगरगाइतिमिंसुमारकल्पि अगाइम्मि ॥६९॥

उद्धूलियज्जः सोऽपि बहिर्बाह्यालिदेशे । कटीपट्ट्यां क्षिपत्वा केतं सुमः क्लान्त इव ॥५५॥
 ण्यावि राजवाट्यां निर्गन्तस्तेनैव मार्गेण । तत्र पसुतो दृष्टः स जागरितो भट्टस्ततः ॥५६॥
 सिंघान्तात्मानं दर्शयत् उत्थितस्तस्य तत्र । कटीपट्टीनः पतितो रेतो गृहीतो गृपभट्टैः ॥५७॥
 कस्य त्वमिति च दृष्टः क्षुब्ध इव न यावज्जल्पति किमपि । ततो दर्शितो गृपण्ये सोऽपि हितं वाचयति छेदम् ॥
 श्रीवर्धमाननगराद् राजा रिपुमर्दनः कुशलपूर्वम् । श्रीविश्वदत्तमन्त्रिणं सन्नेहं सादरं भणति ॥५९॥
 सिंघानस्तव लेखो मया वाचधारितश्च त्वयार्पः । तथैव निश्चितम् तदनुष्ठाने यतिष्वे ॥६०॥
 मेभ्यो मण्डलिकेभ्यो यावदर्पितं त्वया कनकम् । तावन्मात्रं तेभ्यः प्रेषितमङ्गीकृतं तैः ॥६१॥
 तव निमित्तं तु मया सत्तं कनकस्य धवलवणिगस्तैः । संप्रेषितं त एष्यति स्त्वैकीर्दिनेस्तव पार्श्वे ॥६२॥
 इत्येवमाद्यं लेखस्य विशयं नरवरेन्द्रः । छेदवाहकनरं समर्पयत्यङ्गराणां ॥६३॥
 लेखं च विश्वदत्तस्य दर्शयति, सोऽपि वाचयित्वा भणति । प्रभो ! विज्ञानमेतत्कस्यापि नामसद्वानन्दः ॥६४॥
 ततो लेखवाहकं तं राजा मर्दयति तथा यथा ॥ । त्रियत् इव किल तथापि हि नारयानं कथमविमद्भावनम् ॥
 ततो भणति विश्वदत्तस्यैव कूटलेखकारिणः । निर्भृशः, तस्मात्पुद्गिर्मम कियतां कालोकाकुण्ठे ॥६५॥
 एवं भवत्विति नरेश्वरेण मणिते सम्योदिवसे । कृतोपवासो ब्रह्ममउपारी भूमिदानवीरः ॥६७॥
 पचनमत्कारपरो गमयित्वा रजनिं प्रमाणममये । काम्भीभवने मनो राज्ञस्तदा प्रवरलोक्त्रम् ॥६८॥

कुंडे जमनुंइ इव मज्झ पविट्टस्स होउ निगमणं । निव्विग्यं चिय जइ इत्थं ॥११॥
 मणवापाकाएहिं करणेणं करावणेणं अणुमइणा । हियमेव सन्वकालं अणुद्वियं, जइ पुन
 अहिण अत्थि पविची ता मह कुंडम्मि इह पविट्टस्स । मा होउ निव्विची, इय मणिऊणं
 फाऊणं सागारं पचक्खाणं मणे फुरंतेसु । पंचसु परमिड्डिसु सत्ति देइ संपं तरिं कुंडे ॥१२॥
 तो विमलदीहदलकोमलम्मि कमलम्मि सो समारूढो । कमलासणोन्व रेहइ सज्जनवपने
 भमइ जलमज्झपारं चुटंतो कमलकुवलयार्इणि । ततो सुद्धो सुद्धोत्ति जणरवो सत्ति
 तानारवसंपिस्सो, उण्णुडं तह य भंदिवसहेण । तच्चरियचमविक्रयमाणसेण उम्मिमतुवरन ॥१३॥
 तट्ठाया;—

जयइ जिणेमरसासणु जहिं सुपरिद्वियहं, दुत्तरआवयसरसी गोपयहं ।
 जिगवरवयणु समग्गु जु मिल्हइ पुण पुरिसु, तसु दुरियावली मिलियइ जायइ दिणु र्वाणु ॥१४॥
 मर नरपवरु पयंपइ तं पइ हिट्टमणु, तह सन्वइ थलु जलनिहि कुंडइ पुणु कणु ? ।
 नलि रमंतु दीसंतु मित्र तोसहि जयण, तिव नियतणुवचाइणि मा सुय करि वज्ज ॥१५॥
 इय रत्ता आहमो सामागमो कुंडतीरदेसम्मि । दाऊण सयं बाहुं ततो उत्तारिमो सत्ति ॥१६॥
 आरोरिमो जयकुंजरम्मि सह अण्णणा नरिदेण । गरुप्यभावणाए पयंसिमो नियपमरत्तामि ॥१७॥
 सो सहरारमो अमपदानपुण्य पुणोचि नरवइणा । पुडो चितइ संपइ जइ नो पयहेमि सत्तामि ॥१८॥

प्रत्येतं मूत्वा कान्या अमे मगति स एवम् । इह मकरमहतिमसुसुमारकलितेऽप्राये ॥१९॥
 कुण्डे जमनुंइ इव मम प्रविट्टस्स भवतु निर्गमनम् । निर्विघ्नमेव यद्यत्र कुमारगिरिशिखरिने ॥२०॥
 मरौवावकायैः करणेन करणेनानुमन्या । हितमेव सर्वकालमनुष्ठितं, यदि पुनः कदापि ॥२१॥
 अहिरेवमि प्रविट्टस्स मम कुण्ड इह प्रविट्टस्स । मा भवतु निवृत्ति, इति मणिवावाणि कुण्डे ॥२२॥
 हत्वा कंकणं प्रत्याम्यानि मनसि स्फुरत्सु । पञ्चसु परमेष्ठिषु सतिनि ददाति सम्पत् तत्र कुण्डे ॥२३॥
 ततो विमलदीहदलकोमले कमले स समारूढः । कमलामन इव राज्ञे सज्जनवदमानि निःशयम् ॥२४॥
 भवति जलमज्झे विन्वत् कमलकुवलयदीनि । ततो शुद्धः शुद्ध इति जगत्तो सतिपुण्यमि ॥२५॥
 दाऊणवसंपिस्स, उण्णुडं तथा य भन्दिवसहेण । तच्चरितचमकृतमानमेवोद्दिष्टाएव ॥२६॥
 वरति विरेषादामनं तत्र सुप्रतिष्ठितम्, दुस्तगाऽऽन्मरामी गोपयद् ।
 विजगत्स्य मनसि वो दुष्प्रति पुनः पुनः, तस्य दुरितालीपित्तिम्य आयेने दिने वरं ॥२७॥
 तत्र नरपरा-प्रत्येति तं प्रति हृष्टमना, तत्र सर्वेषां स्थनं जलनिधिः कुण्डः पुनः विह्वलः ॥२८॥
 यदे रत्नजो हृष्टमनो तथा शेषवनि नवने, तथा निजतनुशिरश्चेन मय मुने कृतं वाच्यम् ॥२९॥
 इति राजाऽऽह-मनश्च-कुण्डदीर्घदे । दारवा स्वयं बाहुं तत्र उत्तारितो सति ॥३०॥
 कान्तेविने वरपुत्रे महामना नोद्रेण । सुप्रमदवत्तया योशितो निजमवने ॥३१॥

तो मद् मरणं सरणं मंती पुन रुष्टिही जह सहेन । नो कहइ जहाचितं, अह रसा बंधुदत्तोवि ॥८२॥
 श्वादिजण पुष्टो निरुत्तरो जाव जेणइ न किपि । ता सव्वस्सं गहिउं रत्ता बज्जो समाणचो ॥८३॥
 केच्छेण विस्सद्वेण मोइओ कहवि मोवि लज्जाए । लोयाणं गच्छंतो ततो अजत्थ देसम्मि ॥८४॥
 चिं विराहिणं चरटेण हओ मओ य जुज्झंतो । रुद्धाणोवगओ पओ पदमाए पुटवीए ॥८५॥
 वेसत्तो ॥ नरिंदो एयं सचिरेण विस्मद्वेण । गिण्णामि वयं संपइ उक्कंइ मह मणो जेण ॥८६॥
 एयारिस्तावि पुरिस्ता लद्धविदेयावि जिणमयठियावि । विनदंति इयप्पाणं अहह अहो ! मोहमाहप्पं ॥
 उट्ठिपजीएहि ईपरेदिवि जं न किज्जइ नरेहिं । तं पि हु कुणंति गुणिणो अहह अहो ! मोहमाहप्पं ॥
 हुत्तोयसम्पपाणवि एवंविद्विहवसंगयाणं पि । साणवि मई अकज्जे फुरइ, अहो ! मोहमाहप्पं ॥८९॥
 आइ जंपिज्जं अणाणं मोइज्जं रायाओ । गरुपाभावणपुत्वं पित्तुं दिवसं सिवं पओ ॥९०॥
 ॥ अइशरविमुक्कं सयं भासिज्ज सव्वकालं पि । जं पम्मस्स पइट्ठा सचम्मि निवेसिया लोए ॥९१॥
 बन्दनरसोच्च जल्लो जायइ भुयगोवि रज्जुसमकज्जो । हाहाहलं पि अपयं ससपइज्जाण पुरिसाण ॥९२॥

॥ इति मृपावाद्यते कूटलेखकरादिपाके बन्धुदत्तकथानकं समाप्तम् ॥

॥ तन्ममाती सातिचारं समाप्तं द्वितीयाष्टमवतम् ॥

स लेखबाह्योऽमपदानपूर्वं पुनरपि नरपतिना । पृष्टमिन्त्यति संपति यदि नो प्रकटयामि सद्भावं ॥८१॥
 ततो मम मरणं शरणं मन्त्री पुनर्मोक्ष्यते यथा तथैव । ततः कथयति यथावृत्तं, अप राजा बन्धुदत्तोऽपि ॥
 इयकारयित्वा पृष्टो निरुत्तरो यावन्नल्पति न किमपि । तावत्सर्वस्वं गृहीत्वा राजा बध्यः समाज्ञतः ॥८९॥
 कृच्छ्रेण विशदत्तेन मोक्षितः कथमपि सोऽपि लज्जया । लोकानां गच्छंस्ततोऽन्यत्र देशे ॥८४॥
 एवं विराधितेन चरटेन हतो मृतश्च सुध्यमानः । रौद्रध्यानोपगतः प्राप्तः प्रथमायां पृथिव्याम् ॥८५॥
 विश्वस्य नरेन्द्र एतत्सचिवेन विशदत्तेन । गृह्णामि मत्तं संपत्त्युत्कम्पते मम मनो येन ॥८६॥
 एतादृशा अपि पुरुषा लब्धविशेषा अपि जितमत्स्थिता अपि । विनटमन्तात्थात्मानमहह अहो ! मोहमाहात्म्यम् ॥
 कण्ठस्थितर्जाधितैरितैरपि बल क्रियते नरैः । तदपि हि कुर्वन्ति गुणिनोऽहह ! अहो ! मोहमाहात्म्यम् ॥८८॥
 बहुलोकसंमतानामप्येवंविधविभवसंगतानामपि । तेषामपि मतिरकार्ये स्फुरति, अहो ! मोहमाहात्म्यम् ॥८९॥
 इत्यादि अलिप्ताऽऽप्तमार्गं मोक्षयित्वा राज्ञः । गुरुप्रभावनापूर्वं गृहीत्वा दास्तां शिवं प्राप्तः ॥९०॥
 तस्मादतिचारविमुक्तं सत्यं भावेत सर्वकालमपि । यद् धर्मस्य प्रतिष्ठा सत्ये निवेशिता लोके ॥९१॥
 बन्दनरस ॥ न्वल्लो जायते भुयगोऽपि रज्जुसमकार्यः । हाहाहलमप्यमृतं सत्यप्रतिज्ञानां पुरपाणाम् ॥९२॥

गामाकरनगरादिसु सचिचाचित्तमीसयं सययं । चोरंकारकरं जं धूलमदत्तं तयं वजे ॥१॥
लिट्टोवलतिगसरिसं परदन्वं जस्स, तस्स जसपढहो । वच्च जयम्मि गरुओ
तयाहि;—

वज्जहरं सुमणनितेवियं च अंबयसहस्सपरिकलियं । हरिणोव्व सरारं अत्थि ॥
तत्थ निवो नयसारो मुणिव्व गयपरिग्गहोवि सकलत्तो । वेसमणोव्व उटारो तहावि
तस्सत्थि पिया वरसीलसालिणी दलियकमलदलनयणा । गइविजिपरायंसी देवी
तम्मि धणइदो नामेण अत्थि सिट्ठी पिया य से सदया । पैलपमईनामेणं देवजसो नाम
रुवविणिज्जियमयणो विवेयनयणो सुलद्धगुणरयणो । भावियजिणवरवयणो
आसि कलत्तं नामेण रुप्पिणी तस्स पेम्मकुलभवणं । सावि वरसाविपा भाविपा य
अइ धारसविहधम्मं पालंतो सब्बपव्वदियहेसु । पोसहपडिमब्भासं कुणमाणो देवजससइहो ॥१॥
पत्तो परं पसिद्धिं विसुद्धचरिएण लोपमज्झम्मि । ववहारेण य दन्वं विदवइ अणुतासरं पारं ॥२॥
तस्स य पित्तियपुत्तो वइइ पओसं सयावि धणदेवो । जह जह तस्स पसंतं सुणेइ
जइ कयमुद्धि ववइ तप्पुरओ कोवि तस्स तो भणइ । मा वज्जसु मइ पुरओ तुच्छं तं वुररात्तिं
पंपदिगाणं उवरं तुमं पिच्छिइसि जारिसो होही । संपइ निवप्पसाया उत्ताणो भमइ ता वता
बोलाविपा य पइया अग्गेहि एरिसा इह पुरम्मि । जंताण ताण धूली नहु दिट्ठा फारविसा

गामाकरनगरादिषु सचिचाचित्तमिश्रं सततम् । चौर्यकारकरं यत् स्थूलमदत्तं तत् वज्रवेत् ॥१॥
देष्टुमनृगसरसं परद्रव्यं यस्य, तस्य यशःपटहः । वाचते जगति गुरुदेवयशस इव भाद्रम्य ॥२॥
वज्रवरं सुमनोनिर्विणं च आग्रक्र[गम्यक्र] सहस्रपारिकलितम् । हरिरिव शरीरमस्तीह पुरं नाव हर्ष
तव नृनो नयसारो मुनिरिव गज[गत]परिग्रहोऽपि सकलत्रः । वैश्रमण इवोदारतपावि गत[वि]प
तप्यास्ति प्रिया वरसीलशालिनी दलितकमलदलनयना । गतिविजितराजंसीका देवी सुरमुन्द्री वव ॥१॥
तम्मिन् धनाप्यो नाम्नाऽस्ति धेष्टी प्रिया च तस्य सदया । मलयमतीनाम्ना देवयशा नाम तयो
रुवविनिर्जितमद्वनो विवकनयनः सुलब्धगुणरत्नः । भावितजिनवरवचनो धन्पुरिष प्रियो वरणि
आमिन्नुत्तमं नाम्ना रुक्मिणी तस्य पेम्भकुलभवनम् । सावि वरथायिका भाविना च सम्बन्धितवो
नव इन्द्रविजयं पातवत् सर्ववैदिवमेव । पौत्रप्रतिमाभ्यासं कुणो देवयशःभाद्र ॥२॥
रत्नः परं पसिद्धिं विगुद्धचरितेन लोकमध्ये । व्यवहारेण च द्रव्यमर्पयत्यनुवासरं प्रचुरम् ॥३॥
तस्य च वैजिह्वसो वदन्ति प्रदेवं मद्रावि धनदेवः । यया यया तस्य यशसां शृणोति तथा तथा वज्रवर्णः
एवै कवमुद्धि वर्जयति तप्पुरतः कोऽपि तद्वचनो भजति । मा वर्जय मम पुरम्भुच्छं तं वुररात्तिं
वज्रवर्णसुन्दरं स्वमपि द्रव्यमि वारतो भविष्यति । संमति नृपमसादादुन्मनाः भजति तयो वचनम् ॥४॥

अभयमनसभासो तस्य परोक्षे, यत्रो य से पाते । तन्निष्ठे पयोऽं कुण्ड अणोर्गाहं चादृणि ॥१५॥
 पुन सन्भावेण पामा पीरिप धेधुबुद्धी । संभासं संभाण्ड नहि न सो चयइ नियमगं ॥१६॥
 ॥—

‘सलः सत्क्रियमाणोऽपि द्दानि वल्हं सताम् । दुग्धैर्वातोऽपि किं याति घायमः कर्हसताम् ? ॥’
 अभयप य तेन देवतसो देवदेवनिमित्तं । उज्जाणे जिणभवणे जंनो अज्जोडउं भणिमो ॥१७॥
 एवि समागमिस्से तुम्हेहि समं जिणिदमवणम्मि । ताइन्धेव विन्वह जा परिट्ठियम्मि सुवक्खे ॥१८॥
 य विओ देवतसो रक्खा वन्दिण याहियालीओ । दिट्ठो पुट्ठो किं इह, मो पणइ पणमितं गर्गो ॥१९॥
 जेउस्सं जिणभवणे इय मंयामिय मयमि नरनादे । परिनिह देवतसो अज्जवि नो एइ पणदेवो ॥२०॥
 एही तो विलिही जिणभवणे इय विचित्तिउं चत्थिओ । पिण्डा निवेगुलीयं थोवयग्गहायं महत्ता ॥
 जनेणं ततो चत्तो पमोवि अहिपण्येव । पुट्ठिठिओ पणदेवो ‘किमेस वत्थिओ ?’ विचित्ते ॥२२॥
 मगे इह तप्पो चिट्ठइ जं एम एवडाणाओ । वत्थिओ सट्ठि, तो नंटाणं तो नियइ मविगेमं ॥२३॥
 एउधवट्ठपिहिं तरणिव पुत्तं विवरणनिउरंभं । तो रयकणमंउत्तं पामा नं सुहियाम्मणं ॥२४॥
 यलोइहं दिस्साओ महिउं नं पत्तिउण उट्ठोए । तप्पट्ठिमग्गम्मां पत्तो जिणमंदिग्गम्मां ॥२५॥
 इमत्तेणं समं पूयासकारधंने काउं । जिणपदिमाणं ततो विजियत्तो तग्गिदे गंतुं ॥२६॥
 इमत्तेणं तद्धि सुत्तो सुत्तो य रयणिसमयम्मि । चित्तेइ एम ममओ एवमुत्तयेणे मग्ग ॥२७॥

मिताथ बहुदोऽस्माभिरिदंश इह पुरे । वातां पुलिर्न मनु इहा स्वरपरितानाम् ॥१४॥
 मसमजसभाषी तस्य परोक्षे, यत्रो तस्य पाथे । तन्निष्ठानि मार्गयिषुं करोत्यनेकानि वागूनि ॥१५॥
 पुनः सज्जावेन पर्याति प्रीया बन्धुबुद्ध्या । सभाषते सम्मानयति तथापि न वा त्यजति निजमहत्तिम् ॥१६॥
 पान्मदा च तेन देवयशा देववन्दननिमित्तम् । उज्जाणे जिणभवने यान् अवलोचय भणितः ॥१७॥
 इमपि समागमिष्यामि मुष्माभिः समं जिनेन्द्रमवने । तस्मादत्रैव विमन्वत्ये वाक्परादिदयानि सुविचक्ष्यामि ॥
 य स्थितो देवयशा राक्षा बलिनेन बाध्यालीनः । इह पृष्टः किमिह, ॥ मयजति मयम्ब राजानम् ॥१८॥
 मिष्यामि जिममवन इति संभाष्य गते नरनाथे । परिनिष्ठयति देवयशा अपापि नैनं वनदेव ॥१९॥
 येन्यति ततो मिलिष्यति जिममवन इति विधिन्य भणितः । पदयति नृपाह्वलीषं स्तोत्राभ्युदादिनं महत्ता ॥
 त्वयशा सतस्त्वगतो मार्गोऽप्यदिभयेनेव । पृष्टस्थितो वनदेवः ‘किमेव बलितः ?’ विचिन्तयति ॥२०॥
 के मार्गे इह सर्पित्ताणि यदेव एवाध्यानात् । बलिणो गतिनि, सतस्त्वयार्थं वा परयति सविशेषम् ॥२१॥
 त्वज्जधवटसपिहितं तरणिमिव स्फुरतिवरणनिकुरम्बम् । ततो रजःकणसंघमं पदयति मुष्मुदिबग्गम्बम् ॥
 त्वलोचय दिट्ठो गृहीत्वा तद् गोपविम्बा बन्धुति । तत्पुत्तमार्गज्जनः मार्गो जिमपदिग्गम्मान् ॥२२॥
 देवयशा समं पूजासाधरवन्दनानि कृत्वा । जिमपदिमागं ततो विजियत्तो तग्गिदे गता ॥२३॥
 देवयशा मार्गं भुजः शुभश्च इतिमयमे । चिन्तयदेव मयम्ब इत्यन्तोऽप्येने मय ॥२४॥

ततो मुद्रारयणं खिवेइ तप्पेइमज्झमागमि । उक्खुडिय चम्मसंधी जइ न य ते कोवि पिन्ने
 इत्तो य नरवरिंदो उचारइ जाव सच्चमाहरणं । तो अंगुलीयरयणं नो पेच्छइ मुणइ ॥१॥
 आरवित्तयस्स तो कहइ सोवि आगंतुगं पुरजणं च । सोइइ विविहोवाएहि ॥२॥
 धूलीधोएहिं तो रेणुं सोहावए असेसंपि । नो लइइ, कहइ ततो इमं सरुवं नरिंदस्स ॥३॥
 तेणावि तत्थ नयरे द्वाविओ पइइओ समग्गमि । जेणं केणवि पत्तं मुद्रारयणं समप्पेइ ॥४॥
 अमयं तस्स पयच्छामि, पंचदिवसाण जइ परं कहवि । पुत्तेणवि तं गहियं जाणिस्सं, ॥५॥
 ततो तं देवजसो सोउं इकारिउण धनदेवं । भणइ जहा वच्छ ! तए तइया नं दिट्ठमंगुलियं ।
 तइया कइया, इचाइ पभणिए तेण भणइ देवजसो । जइया मह पिट्ठीए गओ सि ॥६॥
 तं दिट्ठं आसि जया मएवि, ता जइ इमं तए गहियं । तो अणसु नरवइणो होही ॥७॥
 तह तकरधिकारो वच्छ ! अतुच्छो इमस्स वंसस्स । तो तेणं पडिभणियं न हु ते संगामो
 चोरंकारकलंकं पि मज्झ तं देसि नत्थि तुह सरिसो । अओ विसिद्धसुयणो, अहाहि ॥८॥
 इय भणिउं नियमवणे पओ सो नियमणम्मि संतुट्ठो । अह रओ पडिहारो एगंतं तेण विपओ ॥९॥
 नरवइणोच्चिप कज्जं विन्नवियव्वं निवस्स अत्थि मए । अच्चंतं एगंतं तो मं दंसेइ नरवइणो ॥१०॥
 तह तेण कए सोवि हु रायं विन्नवइ देव ! देवजसो । धम्मिच्छलेण जेणं हसिओवि ॥११॥
 सो चलिओ जिणभवणे जम्मि दिणे पडियमंगुलीयं ते । तप्पिट्ठीए गओ हं तेणं ॥१२॥

ततो मुद्रारत्नं क्षिपति तत्प्रेयमध्यमागे । शुद्धित्वा चर्मसंधी यथा न च तत्कोऽपि पश्यति ॥१॥
 इतश्च नरवरेन्द्र उत्तारयति यावत् सर्वमाभरणम् । ततोऽङ्गुलीयरत्नं नो पश्यति मानाति ॥२॥
 आरत्तिकल्प्य ततः कथयति सोऽप्यागन्तुकं पुरजणं च । शोचयति विविधोपायैर्बोद्धास्वास्तथा ॥३॥
 धूलीधोषु रेषु शोचयत्यशेषमपि । नो लभते, कथयति तत इदं स्वरूपं नरेन्द्रस्य ॥४॥
 तेनापि तत्र नगरे दापितः पट्टः समग्रः । येन केनापि प्राप्तं मुद्रारत्नं समर्पयतु ॥५॥
 अमयं तस्य प्रयच्छामि, पञ्चदिवस्या यदि परं कथमपि । पुत्रेणापि तद् गृहीतं ज्ञास्यामि, सोऽपि
 सतस्तद् देवयशाः श्रुत्वा हृक्कारयित्वा धनदेवम् । मणति यथा क्तः । त्वया तदा तद् दृष्टमनुजितम् ।
 तदा कदा, इत्यादौ प्रमणिते तेन भणति देवयशाः । यदा मम पृष्ठे गतोऽसुयान्निजमवने ॥८॥
 तद् दृष्टमासीद्यदा मयापि, ततो यदोदं त्वया गृहीतम् । ततोऽप्ययं नरपतये मविध्यति पश्चात् तद्वर्णनम् ।
 तथा तत्करधिकारो वन्स ! अतुच्छोऽप्ययं वंशस्य । ततस्तेन प्रतिभणितं न सखु ते ॥९॥
 योर्विकारकलङ्कमपि मम त्वं ददासि नास्ति तव सदृशः । अन्यो विशिष्टमुजनः, अहं तस्मात्तत्तरे ॥१०॥
 इति भजित्वा निजमवने प्राप्तः स निजमनसि संतुष्टः । अयं राज्ञः प्रतीहार एकान्ते तेन विज्ञः ॥११॥
 नरपतेरेव कार्यं विज्ञपयितव्यं गृणायास्ति मया । अत्यन्तमेकान्ते ततो मां दर्शय नरपतये ॥१२॥
 तत्र तेन हने सोऽपि सखु राजानं विज्ञपयति देव ! देवयशाः । धर्मिच्छलेन येन मुपितोऽपि न वेदति ॥

इयं किंपि विपक्षेपि जाव ता तेण मुदियारयणं । गोविज्जंते दिट्ठं समयणीयमेहम्मि पेढाए ॥४३॥
 कज्जं भणिऊणं साहिज्जइ तुज्ज, अग्गहा निययं । को नियउदरं दारइ, जग्गहा सो होइ मइ बंधू ॥४४॥
 राया परिचितइ संभवइ इपेपि तम्मि समयम्मि । जं दिट्ठो देवजसो मएचि तम्मि प्पएसम्मि ॥४५॥
 चित्तिप भणइ तयं, उचियं भत्तीए तुह करिस्तामि । किंतु जहिं पडिहारो ठावइ तत्तेव ठाह खणं ॥
 पडिहारस्स तयं समप्पिउं तत्तवरस्स पासाओ । इकारावइ कज्जंवरमुदिसिऊण देवनसं ॥४७॥
 एगंते राया तं पभणइ अंगुलीयरयणं मे । तम्मि समयम्मि तुमए लद्धं जिणपवणम्माम्मि ॥४८॥
 सुव्वइ, ता सच्चं जइ एयं ता समप्पसु तमिहिं । अज्जवि तुह अभयं चिय, नाहं काहं तुह विरुवं ॥
 तट्ठिइवि एयप्पभावओ अग्ग मिज्जाए बंसे । तो पभणइ देवनसो न मए लद्धं इमं देव ! ॥५०॥
 मए व न संदेहो देवे सयप्पइस्सिररयणे । पयइएचिय अणुजीविक्खल्ले किंतु इह लोए ॥५१॥
 लोए पुण तइयव्वयभंगममुक्खवस्स पावस्स । नरयाइसु दुक्खनिबंधणस्स पोखलो कओ होइ ? ॥५२॥
 गच्छएचि तग्गहा एवं ववसेमि नाह ! नेय अहं । भणइ निवो एवमिणं, किंपुण नियपम्मि वासगिहं ॥५३॥
 हासमीइपेढाए गोविंयं कहइ सो, तओ पेढं । तं तुहमे एत्थ ठिया अप्पावइ मज्झ पुरिसाण ॥५४॥
 तत्थ अदीसंते मुद्धारयणम्मि तं अहं पिसुणं । कारिस्सं भूयवलिं, तह चेव करोइ देवजसो ॥५५॥
 तीए पेढाए अंतो राया परिग्गहमाणं । पासइ काहंपि कत्थइ नवकारफलं च टिप्पणए ॥५६॥

चलितो जिनमवने यस्मिन् दिने पतितमङ्गुलीयं ते । तत्पृष्ठे गतोऽहं तेन नग्नीभूय घर्णीतः ॥४२॥
 तं किमपि विवर्कयामि यावत्तावत्तेन मुद्रिकारत्नम् । गोप्यमानं दृष्टं क्षयनीयंहे पेययाम् ॥४३॥
 भुक्तार्थं भणित्वा कप्यते तव, अग्नयथा नियतम् । को निजोदरं दारयेत्, यस्मात् ॥ भवति मम बन्धु ॥४४॥
 उो राजा परिचिन्तयति संभवतीदमपि तस्मिन् समये । यद् दृष्टो देवयथा मयापि तस्मिन्मद्देशे ॥४५॥
 ते चिन्तयित्वा भणति तं, उचितं भक्तेस्तव करिष्यामि । किन्तु यत्र प्रतीहारः स्थापयति तत्रैव निष्ठस्तनम् ॥
 तः प्रतिहारस्य तं समर्थं पुरस्तकस्य पार्थीव । दृक्कारयति कार्यान्तरमुद्दिश्य देवयशाम् ॥४७॥
 त एकान्ते राजा तं प्रमणत्पङ्गुलीघरत्नं मे । तस्मिन् समये त्वया लब्धं निवचनमार्गे ॥४८॥
 ते श्रूयते, तस्मात्सत्यं यद्येतन् ततः समर्थं तदिदानीम् । अद्यापि तवाभयमेव नाहं करिष्ये तव विरूपम् ॥
 ग्म्यस्थितिरप्येतन्प्राप्तोऽस्माकं गीयते देशे । ततः प्रमणति देवयथा न मया लब्धमिदं देव ! ॥५०॥
 समये ॥ न संदेहो देवे सत्यप्रतिकृषितोरत्ने । प्रकृत्यैवानुज्जीविक्खल्ले किन्विह लोके ॥५१॥
 रलोके पुनर्मृतीयमतमद्भुतमुद्भवस्य पापस्य । नरकादिषु दुःस्तिबन्धनस्य योसः कुतो भवति ? ॥५२॥
 तण्ययोगेऽपि तस्मादेवं व्यवस्थामि नाव ! नैवाहम् । भणति नृप एवमिदं, किन्तु निजे वासगृहे ॥५३॥
 वट्टासमीपेयत्रां गोविंतं कथयति सः, ततः पेढाय् । तां यूयमत्र स्थिता अर्पयत मम पुराणाम् ॥५४॥
 तत्प्राप्तव्यमाने मुद्धारत्ने, तमहं पिशुनम् । करिष्यामि भूतबलिं, तथैव करोमि देवयथाः ॥५५॥
 तत्प्राप्तव्याः पेढाया अन्ता राजा परिग्रहमाणम् । परयति कथमपि वक्ष्यितमन्त्रकारफलं च टिप्पनके ॥५६॥

तस्मिन् यद्वाङ्मते तस्स परिग्राह्यमाणटिप्पणम् । परिचितं नरनाहो इमस्स जस्सोस्मा ।
 सो कहमेव ववसइ, ततो पडिहारमाइसइ एवं । तं आणावमु सिग्घं जेण इमं मज्झ ।
 आहूओ घणदेशो, भणियं तुह वयणमज्झा जायं । तो सो पेडं पक्खोडिऊण पाइइ तं मुं ।
 तो पास्तट्टियलोओ जेपइ अपयंपि कुणइ विसकज्जं । नरनाहोवि ह् रुट्ठो देवज्जं तज्ज एणं ।
 रे धिट्ठ कूडधम्मिय ! किमिमं, सो भणइ विलसियं विट्ठिणो । भणइ निवो सत्त । ॥ २५३ ॥
 तो रत्ता सो वज्जो आणत्तो बहुविडंयणापुब्बं । आरक्खिएण ततो खरम्मि आरोविओ ।
 गेरुयकयंगराओ सुरत्तकणवीररइयगलमालो । दमइमियडिडिमणो पदेसु भामिज्जइ पुरस्स ।
 गुरुवंसगाविलमं मुद्दारयणं भमेइ नरहत्थे । पुक्करिउमनायं पुरसिरिए नं उम्मिओ हत्थे ।
 सयणेणं परजणेण य रुद्धं तं पिच्छिऊणं तह कहवि । रोयाविया पमूविहु पुट्ठि ।
 उच्छलिओ लोपरवो अहो अजुत्तं कयं इमं रत्ता । एयस्सवि जं विहिओ देवो ।
 अवराहोवि ह् एत्तो संभाविज्जइ इमस्स न ह्, किन्तु । घणदेवस्सेव कहंपि विलसियं ।
 तो देसस्स पुरस्सवि रज्जस्स य राइणो य देहस्स । होयव्वमणिट्ठणं मा भंति कोवि ।
 धणदेवोवि ह् दद्धं देवज्जं भणइ तह नडिज्जंतं । जो मंगुलं विचितइ परस्स तं पडइ ।
 रायपुरिसेइ रुद्धं दद्धूणं नियपरं तहा सोउं । नियपइणो तपवत्थं तग्गज्जा मुच्छिया ।
 परिपणकओवयारा पचागयचेयणा अइदुहटा । तो पलविउं पउत्ता हा हा हा दिव्व शक्तिः ॥

तस्मिंश्च वाच्यमाने तस्य परिग्रह्यमाणटिप्पणके । परिचिन्तयति नरनाथोऽस्य सन्नेदशा निरव-
 स कथमेव व्यवस्येत, ततः प्रतिहारमादिशत्येवम् । तमानायय शीघ्रं येनेदं मन परिकथेत् ॥ २५३ ॥
 आहूतो घनदेवः, भणितं तत्र वचनमन्यथा जातम् । ततः स्र पेदां विकीर्य पातयति तां मुद्राम् ॥ २५४ ॥
 ततः पार्श्वस्थितलोको जल्पत्यमृतमपि करोति विपकार्यम् । नरनाथोऽपि हि ह्यो देवयज्ञं
 रे घृष्ट कूटधार्मिकं । किमिदं, स भणति विलसितं विधेः । भणति नृपः सत्यमिदमिति ।
 ततो राज्ञा ॥ वय्य आशतो बहुविडम्बनापूर्वम् । आरक्षिकेण ततः खरे आरोपितः पृष्ठे (१) ॥ २५५ ॥
 गेरुकृताहरागः सुरत्तकणवीररचितगलमालः । उद्गुष्टाडिण्डिमस्रः पथिषु भ्रान्त्येत पुरस्स ॥ २५६ ॥
 गुरुवंशाप्रविलग्नं मुद्दारयणं भ्रमति नरहस्ते । पृक्कलुमन्यायं पुराश्रिया नृध्वितो हस्तः ॥ २५७ ॥
 स्वजनेन परजनेन च रुदितं तद् दृष्ट्वा तथा कथमपि । रोदिताः पञ्चओऽपि हि मुदुःखिताः ॥ २५८ ॥
 उच्छलितो लोकरवोऽहो अजुत्तं कृतमिदं राज्ञा । एतस्यापि यद् विहितो दण्डः शारिरीक एव ।
 अवरापोऽपि सखेप संभाव्यतेऽस्य न सलु, किन्तु । घनदेवस्यैव कथमपि विलसितं वापचरिम् ।
 ततो देशस्यापि पुरस्यापि राज्यस्य च राज्ञश्च देहस्य । भवितव्यमनिधेन मा ॥ २५९ ॥
 घनदेवोऽपि सलु दृष्ट्वा देवयज्ञं भणति तथा नख्यमानम् । योऽनिष्टं विचिन्तयति परस्य तनूनी-
 राजपुरुषै रुद्धं दृष्ट्वा निजगृहं तथा श्रोतुम् । निजपनेप्तामनस्यां सद्धार्या मुच्छिन्ना मतिः ॥ २६० ॥

कह पहरसि एवं एवंविहपुरिसरपणदेहमि । वियलियकलंकसंकाण देसि गरुहं कलंकपि ॥७२॥
 वा किं खेएणं, करोमि जं इत्थ होइ कायणं । इय ववसिऊण पविसइ पोसहसालाए सुदभूया ॥७३॥
 इय पाउस्सगं सासणदेवि भणे करेऊण । नासगनिसियदिट्ठी सरमाणा पंचपरमिट्ठि ॥७४॥
 तवस्तणागयाए देवीए पभणिया जहा बच्छे । मा कुणमुं खेयमेवं सत्त्वं भव्वं करिस्सामि ॥७५॥
 सहस्रिय निवमंदिरमि जलपन्नअन्नपूमाई । अवहरिया देवीए मंतिपमुहाणवि गिहेसु ॥७६॥
 राया जा भीरं पाउं मग्गेइ ताव जलपरिओ । गगारिकरगाईसुं न निपइ विट्ठुपि सज्जिस्स ॥७७॥
 भीओ सो रओ विघ्नवइ जहा जन्मस्स भरिणसु । निच्छिट्ठेगुवि दीसइ न नीरविट्ठुवि ठाणेसु ॥७८॥
 यग्गादी भणिओ बीढगमप्पेसु ताव तुममेगं । सो यइयाए इत्थं खिवेइ जा सावि ना रिता ॥७९॥
 जं जं पुच्छइ ते तं नरियत्ति निमुणितं राया । इकाराविष मंति कहइ सत्त्वं इमं मम्म ॥८०॥
 मणइ गिहे मज्झवि पुत्ततो एस तह य अणेसिं । तुम्हपयसेवयाणं गिहेसु बट्ठेअसेमाण ॥८१॥
 इ नियो परिभावह किं कारणमित्थ, भणइ तो मंनी । निदोमो देवजमो संभाविज्जइ जमो जेण ॥
 देवेण दोसो इममि आरोविओ स दुट्ठया । तस्सेव किपि विलमियमेयं, न हु देव ! देवजमो ॥
 गद्यएवि एवं करेइ, ततो प चमरधारीए । अवयरितं सासणदेवयाए भणियं जहा मूढ ! ॥८४॥
 जो तुमपि बुद्धसि जो समुववसेसि निपयसामिपि । एवमकज्जपट्ठं, अह मणमि न मज्झ कहियमिनें ॥

जनकृतोपचारा प्रत्यागतचेतनाऽतिदुःखार्ता । ततः प्रलपितुं प्रवृत्ता हा हा हा देव पारिष्ठ ॥७१॥
 'कथं महरत्येवमेवंविधपुरुषरत्नदेहे । विगलितकलङ्कदाहानां ददासि गुरुं कलङ्कमपि ॥७२॥
 मया किं खेदेन, करोमि यदत्र भवति कर्तव्यम् । इति व्यथसाय प्रविशति सौपयशाल्यां शुचिभूता ॥७३॥
 तीति च कायेत्सर्गं शासनदेवी मनसि कृत्वा । नासामन्यस्तदृष्टिः स्मरन्ती पथ परमेष्ठिनः ॥७४॥
 इत्युत्तमागतया देव्या प्रमणित्वा यथा वत्से । मा कुरुष्व खेदमेव सर्वं भग्यं करिष्यामि ॥७५॥
 य सहस्रैव नृपमन्दिराञ्जलपर्णाजपूगादयः । अपहृता देव्या मन्त्रिप्रमुखाणामपि गृहेभ्यः ॥७६॥
 य राज्ञा यावन्तीरं पातुं मार्गयति तावज्जलभूयः । गर्भीकृदादिषु न पश्यति बिन्दुमात्रं सलिलस्य ॥७७॥
 सो भीतः स राज्ञे विश्रयति यथा जलस्य भूतेषु । निश्छिद्रेष्वपि दृश्यते ॥ नीरविन्दुरपि स्वानेषु ॥७८॥
 भगिकामाही भणितो बीटकमर्षय तावन् स्वमेकम् । स स्यागेकायां हस्तं शिषति यावन्तापि तादृशिका ॥७९॥
 यं यच्च नृपञ्चति तत्तद् नास्तीति श्रुत्वा राजा । हृष्टारयित्वा मन्त्रिणं कथयति स्वरूपमिदं तस्य ॥८०॥
 भणति गृहे ममापि वृत्तान्त एव तथा चान्येषाम् । युष्मत्सादमेवकानां गृहेषु वर्ततेऽप्येवमेव ॥८१॥
 णि नृपः परिभावय किं कारणमत्र, भणति ततो मन्त्री । निदोषो देवयत्ताः संभाव्येन वतो देन ॥८२॥
 नदेवेन दोषोऽस्मिन्कारोपितः स दुष्टात्मा । तस्यैव किमपि विलसितमेतत्, न खलु देव ! देवदत्ताः ॥८३॥
 णित्यागेऽप्येवं करोति, तत्र च पामरधारेण्यम् । अवनीयं शासनदेवतया भणितं यथा मूढ ! ॥८४॥

तस्मिन् य वाइज्जंते तस्स परिग्गहपमाणटिप्पणम् । परिचित्तर नरनाहो इमस्स जस्सेरिसा नियमा ॥५७॥
 सो कहमेव ववसइ, ततो पडिहारमाइसइ एवं । तं आणावसु सिग्गं जेण इमं मज्झ परिकहिंयं ॥५८॥
 आहूओ धणदेवो, भणियं तुह वयणमज्झा जायं । तो सो पेडं पक्खोडिऊण पाडेडं तं मुई ॥५९॥
 तो पासट्टियलोओ जंपइ अमयंयि कुणइ विसकज्जं । नरनाहोवि हु रूठो देवजसं तज्जए एवं ॥६०॥
 रे धिट्ठ कूडधम्मिय ! किमिमं, सो भणइ विलसियं विहिणो । भणइ निवो सच्चमिणं इय बुद्धी तेण तुह दिव्वा ॥
 तो रक्खा सो वज्झो आणत्तो बहुविदेवणापुव्वं । आरक्खिएण ततो खगम्मि आरोविओ वूडे ॥६२॥
 गेरुपकयंगराओ सुरत्तकणवीररइयगलमालो । इमडमियडिडिमग्गो पहेसु भामिज्जइ पुरस्स ॥६३॥
 गुरुवंसग्गविलग्गं सुदारयणं भमेइ नरहत्थे । पुक्करिउपनायं पुरमिरिए नं उब्भिओ हत्थो ॥६४॥
 सयणेणं परजणेण य रुद्धं तं पिच्छिऊणं तह कहवि । रोयाविपा पम्भिवु सुदुक्खिया पक्खिणोवि तहा ॥
 उच्छलिओ लोयरो अहो अजुत्तं कयं इमं रक्खा । एयस्सवि जं विहिओ दंदो सारीरिओ एवं ॥६६॥
 अवराहोवि हु एसो संभाविज्जइ इमस्स न हु, किंतु । धणदेवस्सेव कंहंयि विलसियं पावचरियस्स ॥६७॥
 तो देसस्स पुरस्सवि रज्जस्स य राइणो थ देहस्स । होयव्वमणिट्ठणं मा भंति कोवि इह कुणउ ॥६८॥
 धणदेवोवि हु दद्धं देवजसं भणइ तह नडिज्जंतं । जो मंगुलं विचितइ परस्स तं पडइ तस्सेव ॥६९॥
 रायपुरित्तेहि रुद्धं दद्धं निपयंरं तहा सोउं । निपयणो तमवत्थं तव्वज्जा मुच्छिया श्चि ॥७०॥
 परिणकओवयारा पच्चागयचेयणा अइदुहहा । तो पलविउं पउत्ता हा हा हा दिव्व पाविट्ठ ! ॥७१॥

तस्मिंश्च वाच्यमाने तस्य परिग्रहपमाणटिप्पनके । परिचिन्तयति नरनाथोऽस्य यस्येदृशा नियमाः ॥५७॥
 ॥ कथमेव व्यवस्येत, ततः प्रतिहारमादिशत्येवम् । तमानायय शीघ्रं येनेदं मम परिकथितम् ॥५८॥
 आहूतो धनदेवः, भणितं तव वचनमन्यथा ज्ञातम् । ततः स पेडां विक्रोशय पातयति तां मुद्राम् ॥५९॥
 ततः पार्श्वस्थितलोको जलवत्यमृतमपि करोति विपकार्यम् । नरनाथोऽपि हि स्थो देववशसं तर्जयत्येवम् ॥६०॥
 ॥ वार्तिक ! किमिदं, स भणति विलसितं विधेः । भणति नृपः सत्यमिदमिति मुद्धिस्तेन तव दत्ता ॥६१॥
 ॥ वध्य आज्ञप्तो बहुविहम्बनापूर्वम् । आरक्षिकेण ततः खरे आरोपितः पृष्ठे (?) ॥६२॥
 ॥ सुरवत्तकणवीररचितगलमालः । उद्गुण्डिण्डिमग्रः पथिषु आन्यते पुरस्य ॥६३॥
 ॥ गुरुवंसगुणविलग्नं सुदारयन् भ्रमति नरहस्ते । पुक्कुरुपमन्यायं पुरथिया नृध्वितो हस्तः ॥६४॥
 ॥ परजनेन च रुदितं तद् दृष्ट्वा तथा कथमपि । रोदिताः पशवोऽपि हि सुदुःखिताः पसिगोऽपि तत्ता ॥६५॥
 ॥ लोकरथोऽहो अयुक्तं कृतमिदं राज्ञा । एतस्यापि यद् विहितो दण्डः शारीरिक एवम् ॥६६॥
 ॥ संभाव्यतेऽस्य न सख, किन्तु । धनदेवस्यैव कथमपि विलसितं पापचरितस्य ॥६७॥
 ॥ ये राज्यस्य च राज्ञश्च देहस्य । भवितव्यमनिष्टेन मा आन्ति कोऽपि करोतु ॥६८॥
 ॥ देववशसं भणति तथा नख्यमानम् । योऽनिष्टं विचिन्तयति परस्य तत्पतति तस्यैव ॥
 ॥ निजगृहं तथा श्रोतुम् । निमपनेस्तामवस्थां तद्गार्वा मुच्छिन्ना अति ॥७०॥

ते यद् परमि एवं एदेविरपुरिमरणदेहिमि । विषयिककलङ्कहर्ताकाण देसि गरुषं कलङ्कंवि ॥७२॥
 मरुता किं रोएणं, वरेमि जे इत्थ होइ कायन्वं । इय वसतिऊण पविसइ पोताहसालाप सुइभूया ॥७३॥
 बुणाइ य काइरगलं मासणदेवि मणे कजेऊण । मासगनिसिपदिद्वी सरमाणा वंचपरमिद्वि ॥७४॥
 तो तवरणागयाए देवीए यभणिया जहा वरुंते । मा कुणमुं रोयमेवं सज्जं भज्जं करिस्सामि ॥७५॥
 अह सारंथिय नियमंदिहमि जन्मपममपूगार्ह । अवसरियो देवीए मंतिगमुहाणवि गिहेसु ॥७६॥
 अह राया जा नीर पाउं मग्गेइ ताव जन्मभरिओ । गन्गरिकरगाईनुं न निपइ पिंदुंवि सल्लिस्स ॥७७॥
 तो भीओ तो रब्धो विम्वइ जहा जन्मस भरिणसु । निच्छिद्रेमुवि दांसाइ न नीरविंदुवि ठाणेसु ॥७८॥
 धइयगारी भणिओ धोदगमपेसु तांन तुममेगं । सो यइयाए इत्थं खियेइ जा सावि ता रिता ॥७९॥
 एवं जं जं पुच्छइ तं तं मरिपत्ति निगुणिउं राया । इवाराविष मंति कइइ सख्खं इमं तस्सं ॥८०॥
 तो भणइ गिहे मज्झवि पुचंनो एम तइ य अप्पेसि । तुम्हपपसेवपाणं गिहेसु बइइअसेसाण ॥८१॥
 भणइ निओ परिभावर कि कारणमिथ, भणइ तो मनी । निदोसो देवजसो संभाविजइ जओ जेण ॥
 धणदेवेण दोसो इममि आरोविओ स दुइया । तस्सेव किंवि विजमियमेयं, न हू देव ! देवजसो ॥
 पाणसपवि एवं यतेइ, ततो न पमरपारीए । अवपरिउं सासनदेवयाए भणियं जहा मूढ । ॥८४॥
 मनी तुमंवि बुद्धमि ओ समुवचरोसि निययसामिपि । एवमकज्जपण्टं, अह भणसि न मज्झ कहियमिणं॥

परिजनकृतोपचारा प्रत्यागतचेतनाऽतिदुःखार्ता । ततः प्रलपितुं प्रवृत्ता हा हा ह । देव पापिष्ठ । ॥७१॥
 त्वं कथं प्रहरस्येवगेविषयुपररत्नदेहे । विगलितकलङ्कशङ्कानां दशासि गुरुं कलङ्कमपि ॥७२॥
 अपवा कि खेदेन, करोमि यदत्र भवति कर्तव्यम् । इति व्यवसाय प्रविशति पौषधशालायां सुविभूता ॥७३॥
 करोति च कायोत्सर्गं शासनदेवी मनसि कृत्वा । नृसाम्प्रत्यस्तदृष्टिः स्मरन्ती पथ परमेष्ठिनः ॥७४॥
 ततस्तत्प्राणागतया देव्या प्रमणितो यथा वत्से । मा कुरुष्व हेइमेवे सर्वं गम्यं करिष्यामि ॥७५॥
 अथ सदृशं नृपमन्दिराज्जलपणौजपूगादवः । अपहृता देव्या मन्त्रिप्रमुखाणामपि गृहेभ्यः ॥७६॥
 अथ राजा यावन्नीरं पातुं मार्गयति सावज्जलभृत्यः । गर्गीररक्षादिषु न पश्यति बिन्दुमपि सलिलस्य ॥७७॥
 ततो भीतः सा रात्रौ विप्रवयति यथा जलस्य भूतेषु । निश्छिद्रेष्वपि द्रव्यते न नीरबिन्दुरपि स्थानेषु ॥७८॥
 स्थगिकाप्राप्ती भणितो बीटकमर्षय तावन् स्वमेकम् । स स्थगिकायां हस्तं लिपति यावत्सापि तापद्रिका ॥७९॥
 एवं यद्यन् गृञ्जति तत्तद् नास्तीति श्रुत्वा राजा । द्धारयित्वा मन्त्रिणं कथयति स्वरूपमिदं तस्य ॥८०॥
 स भणति गृहे ममापि वृत्तान्त एव तथा चान्येषाम् । युष्मत्पादसेवकानां गृहेषु वर्तितेऽशेषाणाम् ॥८१॥
 भणति नृपः परिभाषय किं कारणमत्र, भणति ततो मन्त्री । निदोषो देवयज्ञाः संभाव्यते यतो येन ॥८२॥
 धनदेवेन दोषोऽस्मिन्नारोपितः स दुष्टारता । तस्यैव किमपि विलसितमेतत्, न सल्ल देव ! देवयज्ञाः ॥८३॥
 प्राणत्यागेऽप्येवं करोति, तन्मथ चामरधारिण्याम् । अवनीर्यं शासनदेवतया भणितं यथा मूढ । ॥८४॥

रक्षा सयमेव कजो एस विपारो, इमं पि नो युक्तं । जं तुह तं वीसरियं जं भणियं नीइसत्यम्मि ॥८६॥
 “दुवृत्तेऽप्यपत्येषु यथा माता हितैषिणी । दुर्वृत्तेऽपि संया राक्षि गोपेक्षां सचिवोऽर्हति ॥”
 धनदेवेण एसा मुदा निहिया छलेण पेडाए । देवजसमच्छरेण कयं च पावेण सयलमिणं ॥८७॥
 एवं च तं भणंति सोउं नाऊण देवया इत्थं । अवयरिया कावि तजो नमंति नरनाहसचिवाइ ॥८८॥
 विहियविहिदोवपारा स्वामंति य जान ताव धनदेवो । ठियपच्छामुहवयणो कुट्टिजंतोव लउडेहि ॥८९॥
 अद्विरममारसंतो समागओ भणइ मच्छरेण मए । पावेण विलसियमिमं देवजसे फलिइविमलम्मि ॥९०॥
 देवजसोवि य दीसइ आगासगयं विमाणाखुडो । धुव्वंतो सुयणेहि हरिसंमुकिल्लनयणेहि ॥९१॥
 मुव्वंति य आरक्खियभिषाणं तव्विडंबणकराणं । दीणाणं धाहाओ उब्भियवाहाण विरसाओ ॥९२॥
 धवलइरे पत्ताओ तजो विमाणाओ उत्तरंतम्मि । देवजसे अम्भुइइ सा चापरधारिणी सत्ति ॥९३॥
 रायाइणोवि एवं, उत्तरमाणस्स तो विमाणाओ । सा देउ सयं बाइं, उत्तिन्नं पुण निमंतेइ ॥९४॥
 सीहासणेण राया उव्विसइ आसणम्मि अन्नम्मि । भणइ य सासणदेवी देवजसे तुम्ह एएहि ॥९५॥
 निगवणरयस्स दयालुयस्स पडियन्नगुगिरिधम्मस्स । निदोसास्सवि पेहि विडंबणा विरइया एं ॥९६॥
 ते निगइमि मये जिणमासणकिं करी अहं पेण । तुम्ह घरिणीए काउं काउस्सगं इहाहूया ॥९७॥
 नां जेइ देवजसो कम्मोहि विडंबणा कया मज्झ । देवि ! इमा, ता ताण्णुमूलणपउणो अहं विहिओ ॥९८॥
 पाणे इवरंतीए अपमरुदेकं तइ कुमंतीए । देवीइमिय, सव्वं एयं तु जणं कुणउ देवी ॥९९॥

गन्धी रश्मिस्तुल्यस्य सः समुपेतगे निजस्वागितमपि । एवमकार्यमवृत्तं, अथ मणमि न मम कथितमिदम् ॥८५॥
 राजा स्वयमेव कृत एव विचारः, इदमपि नो युक्तम् । यत्तव तद् विष्णुने यद् भगिन नीतिज्ञाने ॥८६॥
 धनदेवेशा मुदा निहिया छलेन पेडावाम् । देवयशोभारमयेण कृतं च पावेन सकलमिदम् ॥८७॥
 एवं च तं वदन्ती श्रुत्वा श्रुत्वा देवताय । अवयर्थां कापि तजो नमन्ति नरनाथमिहादय ॥८८॥
 विदेवदेवदेवतायाः स्वयमेव च यावत्तावद् धनदेव । स्थितवशान्मुनयवत्त कृत्यमान इव लघुई ॥८९॥
 अत्र विमलारम्भं समागतो भगवि मातृयैण मया । पावेन विरमितमिदं देवयशसि स्फटिकमिव ॥९०॥
 देवयशः अत्र च दृश्यते आकाशगतं विमानमाखरः । स्तूयमानः सुत्रनैर्वाधुहितनयने ॥९१॥
 इत्येवैव निदृश्यतां तद्विदम्भनकगताम् । दीनानां राज्यं अर्धवत्तावत्तं विरसा ॥९२॥
 धवलइरे पत्ताओ तजो विमाणाओ उत्तरंतम्मि । देवयशस्यमुत्तिष्ठति सा चापरधारिणी सत्ति ॥९३॥
 रायाइरेणोवि एवं, उत्तरमाणस्स तो विमाणाओ । सा दणुति स्वयं बाहुम्, उनीनं पुनर्निमययति ॥९४॥
 सीहासने राजा उव्विसइ आसणम्मि । भणइ य सासणदेवी देवजसे तुम्ह एएहि ॥९५॥
 निगवणरयस्स दयालुयस्स पडियन्नगुगिरिधम्मस्स । निदोशस्यापि ये विदम्भना विगमयेवम् ॥९६॥
 ते निगइमि मये जिणमासणकिं करी अहं पेण । तव कृतिभ्या कृत्वा कावोऽमममिहादयम् ॥९७॥
 नां जेइ देवजसो कम्मोहि विडम्भणा कया मय । देवि ! इयं, स्वयमेव ताण्णुमूलणपउणो अहं विहिओ ॥९८॥
 पाणे इवरंतीए अपमरुदेकं तइ कुमंतीए । देवीइमिय, सव्वं एयं तु जणं कुणउ देवी ॥९९॥

सन्ध्यावद्वरदियं मद वच्छल्ले कथं हवइ एवं । तो तन्मणियं काउं अणुजाणाविय गयां देवी ॥१००॥
 धनदेयो आणत्तो रत्ता वज्जो विटंबणापुत्वं । करुणाए देवनसेण मोहजो नरवरं भणिउं ॥१०१॥
 अह पट्टमहादेवी पेसिय राया सुहासणाकूटं । आणावइ देवनसस्स मेहिणिं रुप्पिणिं तत्थ ॥१०२॥
 पत्ता य दिट्ठिगोपरमम्भुद्विय पडइ तीइ पाएसु । सा भणइ सयन्कल्लमाणभायणं होसु नरवर ॥१०३॥
 भद्रासणे निवेसिय काउं करसंपुटं णिदावम्मि । सव्यमभाषयवत्सं कयन्नुमिरसेहरो राया ॥१०४॥
 भणइ इयं अवरिरिलयकारि एवंविहाओ पावाओ । मं मोयंतीए तए सुवहिणि ! तं किंपि उवयरियं ॥
 जस्स न निरकयमहमेमि रहरज्जेण अहव देहेण । तो वावांसु एयाइं जत्थ पट्टिहाइ तुह तैत्थ ॥१०५॥
 देवजनमस्सा प पुत्तो सपणेहिं पछत्तेहउवनपरे । उविओ आसि दुवारं सपागमो नरवरिंदस्स ॥१०७॥
 कहिमो पट्टिहातेणं रत्ता योयाविओ, तओ हत्ति । रायं जणयं जणाणि पणमां नो नरवरेणेसो ॥१०८॥
 आलिगिय उच्छेणे निवेसिमो, तो भणइ देवजसो । देवेण आपसं सत्त्वंपि हुं रुप्पिणीए कयं ॥१०९॥
 सा पुण मद आयत्ता ता मंपइ भोयणं करेज्जणं । जेमि अरमायत्ता ने बंदिज्जनु सुहगुरुणो ॥११०॥
 ते पुण अज्जेव इहं समोसदा नंदणम्मि उज्जाणे । दिट्ठा इह इतेणं विमाणवडिण पणया य ॥१११॥
 तो ताणं आपसो फापव्यो रुप्पिणीए सह इन्दि । तुम्हेहिंवि सत्ताए, तत्तो भुधुत्तरं राया ॥११२॥
 महया विच्छेज्जं सह देवजनसेण रुप्पिणीए य । ताण सुएणं सद्धिं पत्तो मूरीण पयमूने ॥११३॥

मानान् रक्षन्त्याऽमघः कलङ्कं तथा मृज्जत्या । देव्यैव, सर्वमेतं तु जने करोतु देवी ॥१००॥
 सर्वोपद्रवरहितं मयि वास्तव्यं कृतं भक्त्येवम् । तनूतद्गणितं कृत्वाऽनुश्रव्यं यता देवी ॥१००॥
 धनदेय आश्रितो राजा बभूवो विद्वन्नापूर्वम् । करुणया देवयशसा योनिनो नरवरं मणित्वा ॥१०१॥
 अथ पट्टमहादेवी मेव्य राजा सुरससनाकृतम् । आनाययति बेवयशसो मेहिनीं रुक्मिणीं तत्र ॥१०२॥
 माता च दृष्टिगोचरमप्युत्पद्य पतति तस्याः पादयोः । सा भणति सत्कल्लमाणमाज्जनं भव नरवर ! ॥
 भद्रासने निवेदय कृत्वा करसंपुटं ललाटे । सर्वसमाप्त्यसं कृतशिरःशेखरो राजा ॥१०३॥
 भणतीममपरीक्षितकारिणमेवंविधात् पापात् । मां मोचयन्त्या रक्षया मुमणिनि । तन्किमप्युपकृतम् ॥१०४॥
 यस्य न निष्कयमहमेमि शम्भ्राज्येनाथया देहेन । ततो म्यापार्वतानि यत्र-पतिमाति तव तत्र ॥१०५॥
 देवयशसश्च पुत्रः स्वजनैर्यन्यतोद्योतनयः । स्थापित आसीद् द्वारे समालनो नरवरेन्द्रस्य ॥१०७॥
 वधितः परीहारेण राजा मोचितः, ततो सतिति । राजानं जनकं जननीं प्रणमति ततो नरवरेण्यः ॥१०८॥
 आलिङ्ग्योत्सङ्गं निवेदितः, ततो भणति देवयशः । देवेनायत्तं सर्वंयपि हि रक्षिमण्याः कृतम् ॥१०९॥
 सा पुनर्ममायत्ता तस्मान् संपति भोजनं कृत्वा । येषामहमायतने कन्धन्तो शुभमुरवः ॥११०॥
 ते पुनरप्येवैव समपयुता नन्दन उषाने । दृष्टा दृष्टाऽऽयता विमानवटितेन प्रमताश्च ॥१११॥
 सतस्तेषामादेशः कर्तव्यो रक्षिमण्या सहैवानीम् । युष्माभिरपि दाताया, ततो भुस्तोत्तरे राजा ॥११२॥

सूरीहि जइधम्मं गिहिधम्मं य सवितरे कहिए । रत्ता य परिचाए, देवजसो रुप्पिणीए समं ॥११४॥
 अणुजाणावइ रायं पित्तुं दिक्खं तओ य सो भणइ । कायच्चं चिय एव किंपुण दसदिवसपज्जंते ॥११५॥
 तेहिबि तह पडिबन्ने पुणोषि बंदिय विहीए गुरुचरणे । देवजसाईहि समं राया नियमंदिरं पत्तो ॥११६॥
 तेसि पासे आणिय गोत्ति मेलावए सममं पि । तह सक्कथ अपारि उग्घोसावइ पुरे तत्थ ॥११७॥
 तह नियमंढाराओ देइ जहिच्छाए चेइयहरेसु । दावइ दविणं सुबहुं पूयइ य चउज्विहं संयं ॥११८॥
 तह दीणाणाहाणं दावइ दाणं तओ सबहुमाणं । सिट्ठिए तप्पुचं ठावइ दाउं सुबहुदविणं ॥११९॥
 सो विहिपुब्बं तेसि दावइ दिक्खं सयं च गिहिधम्मं । पडिबज्जिय उच्छप्पइ सक्कतो जिनमयं तत्तो ॥
 साहू देवजसो रुप्पिणी य परिपालितं वयं सम्मं । लहितं केवलनाणं तेणेव भयेण सिद्धाई ॥१२१॥

॥ इति तृतीयाणुवते देवयशःकथानकं समाप्तम् ॥

महता विस्तारेण सह देवयशसा रुक्मिण्या च । तयोः सुतेन सार्धं प्राप्तः सूरीणां पादमूले ॥११३॥
 सूरिभिर्घृतिधर्मं गृहिधर्मोऽपि च संविस्तरे कथिते । राज्ञा च परिज्ञाते, देवयशा रुक्मिण्या समम् ॥११४॥
 अनुज्ञापयति राज्ञानं ग्रहीतुं दीक्षां ततश्च स भणति । कर्तव्यमेवैवं किन्तु दशदिवसपर्यन्ते ॥११५॥
 साभ्यामपि तथा प्रतिपत्ते पुनरपि बन्दिस्त्वा विधिना गुरुचरणान् । देवयशा आशिभिः समं राज्ञा निजमन्दिरं प्राप्तः ॥
 सेवा-पार्श्वे आनीय गोत्रिणं भेलयति समग्रमपि । तथा सर्वत्रामारिमुद्घोषयति पुरे तत्र ॥११७॥
 तथा निजभाण्डागाराद्दाति यद्वच्छया चैत्यगृहेषु । दापयति द्रविणं सुबहुं पूजयति च चतुर्विधं संघम् ॥११८॥
 तथा दीनानाथेभ्यो दापयति दानं ततः समहुमानम् । श्रेष्ठिपदे तत्पुत्रं स्थापयति दत्त्वा सुबहुं द्रविणम् ॥११९॥
 ततो विधिपूर्वं तयोर्दापयति दीक्षां स्वयं च गृहिधर्मम् । प्रतिपद्यते उत्सर्पति सर्वतो जिनमतं ततः ॥१२०॥
 साधुदेवयशा रुक्मिणी च परिपाल्य मृतं सन्धेक् । लब्ध्वा केवलज्ञानं तेनैव भवेन सिद्धौ ॥१२१॥

तेनेहि समाणीयं गिण्ड कणरूपेण जो वणिओ । सो नाहोव बहबंभयापण होइ इहं पि ॥१॥
तथाहि;—

आसि जगद्विज विदुममनोहरं विजलक्ष्मीकुलभवनं । भद्रिलपुरं पमिद्धं सिद्धी तपस्यि गिरदेवो ॥२॥
भज्जा तस्म सुसीला कमलसिरी ताण नाहो पुचो । सो य पयईए सुद्धो हट्टे बवहर भयरहिओ ॥३॥
अइ अमया स केणवि मित्तेण पलोभिओ जहा बाहि । वणिजारयाण सत्यो बहुभंदो आगओ अतिथि ॥४॥
सो सो तेण समे पिय तहि मओ पणिपसट्टिकरणत्वं । पमणइ मितं वाणिज्जकारए ते पयंसेहि ॥५॥
सो वज्जाणे सूरि सो दंसइ सामुपरिवुटं तस्स । सो जंपइ निर्गम्या एए, इयरो भणइ तहवि ॥६॥
बहुमुल्लभंडकलिया दिति य नियभंदयं अइमहमं । तत्तायेण सलोभो नासइ दान्तिदेवपलो ॥७॥
सो भमिऊण सूरि मणिपं मित्तेण एस वणिपुचो । वणिजत्तयं इह पत्तो सा दंसइ किंपि नियभंद ॥८॥
नियहियपंगठिठियं बहुमुल्लं रयणमुत्तिपायं । सो तेहिं सो भणिओ गारुगजुद्धो जइ इमस्स ॥९॥
सा दंसिमो समगं अइह कि आलुवारभणिएहि । आवासिज्जइ अप्पा तंमणसट्टिसभाहि ॥१०॥
सो नाहोव भणिपं छोटह गंठी पयंसइ पणीओ । न हि यविपमोत्तिपायं ननु अणोतीरए काउं ॥११॥
सो सवणामयगुएण गहिरसहेण मुणिवरो भणइ । सम्मत्तमहारयणं जइ तुह पट्टिइ सो गिण्ड ॥१२॥
जिणसासनसुद्धागरसंभूयं भूरिगुणगणपूर्यं । चित्तामणिज्जं मणवंधियत्तपपायणपणीं ॥१३॥
तइ विमलं सच्छायं दुइयं मुचाभिरामयं हारं । पाणिबहविरत्नामं तिविहं तिविहेण नवमरिपं ॥१४॥

स्तेनैः समानीनं गृहानि काणकयेण यो वणिक् । स नाहट इव बभन्मयाजनं मनीहावि ॥१॥
आसीज्जलपियइ विदुममनोहरं विजलक्ष्मीकुलभवनम् । भद्रिलपुरं पमिद्धं भेष्टी तज्जास्ति गिरदेवः ॥२॥
मार्गो तस्य सुसीला कमलसिस्तयोर्नाहटः पुत्रः । स य महत्या सुद्धो हट्टे ब्यबहरति भयरहितः ॥३॥
अपान्यदा स केनापि मित्त्रेण सलोभितो मया बाहिः । वाणिज्यकारकरणां सार्थो बहुमाण्ड आगतोऽस्ति ॥४॥
ततः स तेन समयेव तत्र गतः पण्डविनिमयकरणार्थम् । प्रमणति मित्तं वाणिज्यकारकांस्तान् प्रदर्शय ॥५॥
तत्र उच्यते सूरि स दर्शयति सामुपरिवृतं तस्य । स जल्पति निर्गम्या एते, इतरो भजति तथापि ॥६॥
बहुमुल्लभमाण्डकलितो ददति य निजमाण्डमतिमहार्थम् । नत्तामेन सलोभो नरयति दारिद्र्यचेतातः ॥७॥
सो मत्वा सूरि भणति विमलेव वणिपुत्रः । वाणिज्यार्थमिह प्राप्तस्तस्माद् दर्शय किमपि निजमाण्डम् ॥८॥
प्रहृदयमन्यस्मापितं बहुमूल्यं रत्नमौक्तिकादिकम् । तत्ततैः स भणितो प्राह कषुद्रिर्वचस्य ॥९॥
दर्शयामः सममन्यथा किं निरर्थकमणितैः । आसत्यत आत्मा तद्दर्शनविनिमयसंज्ञभिः ॥१०॥
सो नाहटेन भणितं छोटयत मन्वीन् प्रदर्शयत मणीन् । नहि स्तुनमौक्तिकरत्नो नन्वर्थः शरयते कर्तुम् ॥११॥
ततः श्रवणामृतमुत्तेन गभीरशब्देन मुणिवरो भजति । सम्मत्तमहारत्नं यदि तव मतिमानि ततो गृह्णाम् ॥१२॥
जिणसासनसुद्धागरसंभूतं भूरिगुणगणपूर्यम् । चित्तामणिज्जं मणवंधियत्तपपायणपणीम् ॥१३॥

इच्छासाधुधम्मो गिहधम्मोवि हु पवंचओ कहिओ । कम्मखओवसमाओ पडिवन्नो तेहि समंगि ॥१५॥
नमिऊण सुणि दुच्चिपि संपत्ता नियमिहेसु कुव्वंति । जहगिहियं गिहधम्मं अहन्नया नाहो हटे ॥१६॥

पवहरइ जाव तचो चोरा गहिऊण कणयमाईयं । आणंति तस्स हट्टं पच्छन्नं गिंहए सोवि ॥१७॥
फाणक्कयं कुणंतो कयाइ दिट्ठो म तेण पित्तेण । भणिओ न जुत्तमेयं तइययं तुज्झ सकल्लं ॥१८॥
एवं होइचि, तओ परंपए नाहो जहा मित्त ! । अदिन्नादाणं चिय पक्खस्तायं मए न इयं ॥१९॥
इयरो भणइ गुरुहिं तइयम्मि वयम्मि एम अइयारो । तेनाहडकपरूवो कहिओ तम्हा चयसु एयं ॥२०॥
इय भणिय गओ पित्तो, ठावइ पुण नाहो मणे एवं । जइधम्मोवि हुं कहिओ गुरुहिं किं तं पि पालेमि ? ॥
अह एक्कनवरकरणे पवरा रयणावली समाणीया । तह चैर नाहोणं गहिया सा थेवमुल्लेण ॥२२॥
पवहरइ तस्स हटे निवस्स भेदारिओ विमलनामा । तव्येलाए सोवि हु संपत्तो तस्स पासम्मि ॥२३॥
पमणइ पडिपट्टउल्लयकप्पडकोटीगयं परंसेमु । गिण्डामो अभिरुडयं जेणं तो सो समुडेउं ॥२४॥
सयमेव य पुट्टलियं गहिउं धाहिं समामओ जाव । ताव य कटिपट्टीओ पडिया रयणावली सति ॥२५॥
तं गहिऊणं भणियं भूवभंढारिण भो सिद्धि । किं एयंति तओ सो खुहिओ जेइ न हु किपि ॥२६॥
ता गहिऊणं हत्ये भणिओ अन्नपि कुंडलईयं । समगं गयमेईए ता किं तं पि हु तुह सपासे ? ॥२७॥
तं सोउं सो जेइइ, एमा देमागयाण पणियाण । इत्थाओ मए गहिया लउल्लेण, भणइ तो इयरो ॥२८॥

तथा विमले तच्छायं द्वितीयं मुक्ताभिरामं हारम् । प्राणिवचविरतिनामानं शिविधं श्रियधेन नवमालम् ॥१४॥
इच्छादिमाधुपमो गृहधर्मोऽपि सत्तु मशयः कथितः । कर्मसंयोगशमात् प्रतिपन्नस्ताम्नां समगपि ॥१५॥
नन्वा मुनि ज्ञावपि संमाप्ता निप्रगृह्योः कुरुतः । यथागृहीते गृहधर्ममथान्यदा नाहो हटे ॥१६॥
पवहरति यावत् तन्मात्रं गृहीत्वा कनकादिभूम् । जानयन्ति तस्य हट्टं प्रच्छन्नं गृह्णाति सोऽपि ॥१७॥
फाणक्यं कुर्वन् कदाचिद् दृष्टः स तेन मिश्रेण । भणितो न जुत्तमेतत् तृतीयमेतत् तव सकलभूम् ॥१८॥
एवं मशयति, ततः प्रव्रजति नाहो यथा मित्त ! । अदत्तादानमेव प्रत्याप्त्या तं यथा नेदम् ॥१९॥
इयरो भगवि गुरुनिष्पृथीये मत् एषोऽप्रिचारः । स्तेनाहृतवृत्तः कथितस्तस्मात् त्यजेतम् ॥२०॥
इति भणित्वा मत् मिश्रं, स्थापयति पुनर्नाहो मनस्येवम् । यतिवर्मोऽपि हि कथितो गुरुभिः किं तमपि वाचयामि ॥
स्यैकनवरकेन पवरा रत्नावली समानीता । तयैव नाहोणं गृहीत्वा सा स्तोत्रमुच्यते ॥२२॥
पवहरति तस्य हटे नृन्य माण्डगारिको विमलनामा । तद्वेद्यायां मोडि हि संपाप्नोत्येव योऽपि ॥२३॥
पमणपि पडिपट्टउल्लयकपट्टकोटिगतं प्रदर्शय । गृहीतोऽप्रिचारितं येन ततः स समुत्थाय ॥२४॥
स्यमेव य पोट्टलियं गृहीत्वा कतिः समामनो यावत् । तावत् कटिपट्टीनः पतिता रत्नावली सति ॥२५॥
तं गृहीत्वा भणितं भूवभंढारिणो भो सिद्धि ! । किमपि ततः स शुभितो नश्यति नदि दिमि ॥
तये गृहीत्वा हत्ये भणितो अन्नपि कुंडलईयम् । मत् मनस्येव तस्मात् किं तदपि हि तव सपासे ? ॥२७॥
तं सोऽपि स जेइइ, एषा देमागयाण विणियाण । इत्थात् मया गृहीत्वा लल्लेण, भगवि तो इयरो ॥२८॥

माजेर असंवेदं जं एमा निवदणो हियपरणा । वरपणहणिव सगुणा ता संयमपसुं नरवस्स ॥२९॥
 अज्झ निपेण नाए धणेण देहेण छुट्ठमि न वत्थ । इय तत्थ भणताणं पत्तो आरवित्तओ सहसा ॥३०॥
 हण हण हणत्ति भणिरेण तेणमभिहणिय स्वग्गजवर्णहिं । वट्ठो तेण रट्ठतो मो वरओ नाहरो वणिओ ॥३१॥
 भेदारिण पुट्टं किमिमं, आरवित्तओ भणइ एत्थ । एरको पत्तो चोरो सेहज्जेनेण तेणेसो ॥३२॥
 फहिओ मोसह्णं राषाभरणायान सज्जाण । अह रयणावत्तिसहिओ नीओ सो तेण निवपासे ॥३३॥
 तह विज्जते रओ तवकरचरस्स देव ! वणिओवि । हारावडुं एसो मोस गिण्हइ समग्गपि ॥३४॥
 तो रओ संतिमुहम्मि निवदिया कोवतरत्तिया द्विटी । तेणंवि वणिओ भणिओ निवआहरणं समग्गपि ॥
 अग्रसु जं गहिंयं तह अज्जणरसावि संतिंयं तुज्ज । ज मोसमत्थि पासे तं, अज्झा नितुलं मरति ॥३५॥
 सो तेणं पट्ठिभणियं सज्जं अप्पेमि जं मया कीयं । मोसुं हारं एरकं गओ स जम्हा अवगईए ॥३६॥
 ताहोवकसारहारं हा रे ! जइ तंवि नो समपेसि । तो नत्थि तुज्ज जीय ॥ भणिउ मोरपेणंहि ॥३७॥
 बंधाविप ताहावइ कसाय पाएहिं थोरतरएहिं । तहवि न मज्झ हारं समप्पित्त मणिणा तत्तो ॥३८॥
 हंकारिप तज्जणओ भणिओ पुत्तेहिं निपमुयं एयं । तेणवि रट्ठमि भणिओ रे रे कुल्लंमण ! गुणेदि ॥
 मह बारतस्स तए तया समं चरट्ठोरमाईहिं । पारट्ठो वरहारां तस्स फलं एरिसं जाय ॥३९॥
 अज्झोहमाहमाहिओ रायविकट्ठंवि कुणसि वरहारं । काउव्व निपमि पिण्डं न पिट्ठो लउट्ठयपारां ॥४०॥

मा जल्यसंवेदं यदेश नृपतेर्दृष्टदृष्टमौ । वरपणमिनीव सगुणा तस्मात्स्वयमर्पय नृपतेभ्य ॥२९॥
 अन्यथा नृपेण ज्ञाते धनेन देहेन छुट्यसे न वत्स ! । इति तत्र भगवोः प्राप्त आरक्षिक सहसा ॥३०॥
 हत हत हतेति मणिषा तेनाभिहृत्य राहुनैवः । वदन्तेन रट्ठस वराको नाहरो वलिकु ॥३१॥
 भावछागारिकेण पुट्टं किमिदम्, आरक्षिको मणम्यय । एह मानधोरो नश्यता मेनैवः ॥३२॥
 कथितो मोषस्यानं राजामरणादिकानां सर्वेणम् । अथ रत्नाबलीमादितो नीन. न तेन नृपपार्थे ॥३३॥
 तथा विज्ञते राजे तस्करचक्रेण देव ! मणिमपि । हारयिन्वैष मोषं गृह्णानि समग्रमपि ॥३४॥
 ततो राज्ञो मन्त्रिगुणे निवतिता कोपतरलिता दाष्टे । तेनापि वणिग् भणितो नृपाभरणं समग्रमपि ॥३५॥
 अर्पय यद् गृहीते, तथाग्यजगत्स्यापि सर्वंभी नव । यो मोषोऽस्ति पार्थे तम्, अन्यथा निम्नलं क्षिपसे ॥३६॥
 ततस्तेन प्रतिभणितं सर्वमर्पयामि यद् मया कीतम् । सुवत्सा हारमेकं यतः स वस्मादपगया ॥३७॥
 त्रेलोक्ष्यसारहारं हा रे ! यदि तमपि नो समर्पयसि । ततो नादित तव बाविनपिते मणिस्ता मोरवन्धैः ॥३८॥
 बन्धमित्वा साडयति कक्षाया योतेषोरतरेः । तथापि न मय्येते हारं समर्पयितुं, मन्त्रिणा ततः ॥३९॥
 दयारयित्वा सज्जनको भणितः पुच्छ निवमुत्तमेनन् । तेनापि रट्ठसि भणितो रे रे कुल्लसिन ! दृष्टु ॥४०॥
 मम धारयतस्त्वया तदा समं चरट्ठोरदिभिः । पारट्ठो व्यवहारस्तस्य फलमोदतो जातम् ॥४१॥
 अनिनोममद्गृहीतो राजविद्वदपि क्रोशे व्यवहारम् । वाक इव परममि पिण्डं न दृष्टो लुण्ठयहारान् ॥

अन्तरहारविज्ञो अत्योग्यस्तकारणं होइ । इह परलोए य तहा देइ अणेगाइं दुवसाइं ॥४३॥
दीर्घसिचरायणेन तदेव मुद्धान वंचणेण वा । परपीडानपणणं अणेण य तद् उवाएण ॥४४॥
नो विपद् परकीओ अत्यो निरु निम्नणेण चित्तेण । सोकुणइ भयंघोरं स्वयं च पुत्थिल्लअत्यस्स ॥४५॥
ता तुम्ह इहं होई मरणं, रक्खेमि जइ पुण कहेसि । हारो जन्म तए सो सुक्को दिओ ष कस्सावि ॥४६॥
तो तेन दिया भणिओ नहु नहु हारस्स ताए ! वत्तावि । कायव्वा जेणं सो दिओ मिच्छम अमुयस्स ॥४७॥
मा मस्स होउ नामो सद्द्वसकुद्वयस्स रायाओ । मह होउ इमं सत्वं दुक्खपरारिस्स पावस्स ॥४८॥
इय निच्छयं निएउं पुत्तस्स मणम्मि रंजिओ सिद्धी । पयं पि सुपुरित्तं इमस्स जं रक्खए मित्ते ॥४९॥
नो तज्जातं मोलुं मिद्धी निजमंतिपम्मि संरत्तो । चित्ताइ देव ! कीरउ मज्झ पत्ताओ निगरणिस्स ॥५०॥
हाविज्जं मन्वं सत्त्वओ चेए अप्पिरी एए । मज्झ य अत्थनिहाणे षण कौडीओ सुयस्सस्स ॥५१॥
मम्मज्जाओ गिण्डउ देवो हारस्स मुच्चमदियं पि । तद् एवमग्निं द्धे लेउ सुअंति इय सोउं ॥५२॥
भगा निरो उज्जल्लइ विममयाओ गमिअ अत्तरियं । थिरदेवरीराओ जं उज्जमो इमो पुत्तो ॥५३॥
एवात्तिम्मि तत्तए पपदेहि इ मोए षण भओ । एस्स निजणमयं पि हु पपदइ इय रिउमइपाए ॥५४॥
नो नारहमागसिअ अत्ता मिद्धिम्म भगाइ तुइ मुत्तो । एमो, आहरणं पुण अप्पावसु इय निजामेउं ॥५५॥
मणिउं वरातमायं वमनिअ तद् नारदं गिरे पत्तो । तद् पुत्तेण सिद्धी रायाइं अणुदेइ ॥५६॥

अन्तरहारविज्ञो अत्योग्यस्तकारणं भवति । इह परलोके य तथा दद्यात्पण्येकानि दुस्तानि ॥४३॥
विधान्तज्जनेन तदेव मुद्धानां वंचनेन वा । परपीडानपण्णान्नेन च ततोपायेन ॥४४॥
नो ह्यपि परकीयोऽत्यो निर्मुक्तयेन चित्तेन । सोऽकुण्डो भयंघोरं स्वयं च पुत्थिल्लअत्यस्स ॥४५॥
तान् तुम्ह इहं होई मरणं, रक्खेमि यदि पुनः कस्यपि । हारो यत्र स्वयां स सुक्को दतो वा कस्मादि ॥४६॥
तो तेन दिया भवितो नहु नहु हारस्य ताए ! वत्तावि । कायव्वा जेणं सो दिओ मिच्छम अमुयस्स ॥४७॥
मा मस्स होउ नामो सद्द्वयसकुद्वयस्य रायाओ । मह होउ इमं सत्वं दुक्खपरारिस्स पावस्स ॥४८॥
इय निच्छयं ह्यपि पुत्तस्य मणम्मि रंजितोऽसिद्धी । पयं पि सुपुरित्तं इमस्य जं रक्खए मिच्छम ॥४९॥
नो तज्जातं मोलुं मिद्धी निजमंतिपम्मि संरत्तो । चित्ताइ देव ! कीरतु मज्झ पत्ताओ निगरणिस्स ॥५०॥
हाविज्जं मन्वं सत्त्वओ चेए अपिरी एए । मज्झ य अत्थनिहाणे षण कौडीओ सुयस्सस्स ॥५१॥
मम्मज्जाओ गिण्डउ देवो हारस्य मुच्चमदियं पि । तद् एवमग्निं द्धे लेउ सुअंति इय सोउं ॥५२॥
भगा निरो उज्जल्लइ विममयाओ गमिअ अत्तरियं । थिरदेवरीराओ जं उज्जमो इमो पुत्तो ॥५३॥
एवात्तिम्मि तत्तए पपदेहि इ मोए षण भओ । एस्स निजणमयं पि हु पपदइ इय रिउमइपाए ॥५४॥
नो नारहमागसिअ अत्ता मिद्धिम्म भगाइ तुइ मुत्तो । एमो, आहरणं पुण अप्पावसु इय निजामेउं ॥५५॥
मणिउं वरातमायं वमनिअ तद् नारदं गिरे पत्तो । तद् पुत्तेण सिद्धी रायाइं अणुदेइ ॥५६॥

सो य तजो ठागाओ अप्पडिफंनो मजो गओ नरयं । इय नावं अरियारं वज्जह पयं पेयत्तेण ॥५७॥

॥ इति सूतीपाण्डुवते अथमातिचारदृष्टान्ते नाहटकया समाप्ता ॥

स च तवः स्थानादपतिक्रान्तो घृतो गतो नरकम् । इति ज्ञात्वाऽतीचारं वर्जयेनं मयत्नेन ॥५७॥

जो विंशु तद्व्यवयमुच्छाहइ तकरे जणे सुसिउं । इहलोए परलोए दुखंत सो लहइ महणोव ॥१॥
तथाहि;—

सप्पायारं बहुसउणसेवियं पउरसावयाइने । अस्थिं नयरं पसिद्धं महाअरण्यं कुसुमपुरं ॥२॥
उव्वूढवंमाभारो निव्वूढदो पळ्ढगुरुवंसो । वरपव्वउव्व सुथिरो राया वररोपणो तय ॥३॥
महुमहतणुव्व लच्छीए परिगया वरविलासकयसोहा । ललिया तस्सतिथि पिया सारंगमुत्तंसणमणाहा ॥४॥
ताणं दुल्लहराओ पुत्तो अगुरोव्व सुरसमूहस्स । गुरुदुक्खलक्खलाणी महणो नामेण से भित्तो ॥५॥
कस्सवि हरेइ दव्वं कस्सवि महिलं बलावि गिण्हेइ । उम्मिट्टकरिवरो इव उम्मूलइ नयसमूहं सो ॥६॥
तो पउरजणो रावं करोइ रायस्स अग्गओ एवं । देव ! अनाहव्व पुरी कुमारेण विटुट्ठिया अरियं ॥७॥
तो नरनाहो कुमरं रुद्धो तज्जेइ रे दुरायार ! । मह सीमं मृत्तुणं गच्छसु सिच्छाप निच्छयओ ॥८॥
न हु होसि तुमं पुत्तो जो मह पुच्चिल्लपुरिसंपतोए । जत्तेण पालियाओ पयाउ लडेसि लीलाए ॥९॥
पसुपुत्तपविच्चिय तुल्लयं म्म रज्जव्वयं वयंति मुहा । तं विवरीयं जायइ तुह दोसे मह सहंतस्स ॥१०॥
एसो य लक्खहोमो एयं सरक्खदेवगिहकरणं । नीईए पालिज्जइ जं नियरज्जे जणो सब्बो ॥११॥
उक्तं च;—

“दुष्टस्य दण्डः सुजनस्य पूजा न्यायेन कोशस्य च संप्रवृद्धिः ।
अपक्षपातो रिपुराप्द्रुस्तथा पञ्चैव यज्ञाः काचिता नृपाणाम् ॥
किं देवकार्येण नराधिपानां कृत्वा हि मय्युं विपमस्ति यतानाम् ।”

यो गृहीत्वा तृतीयमतमुत्साहयति तत्कराज्जनान् मोषितुम् । इहलोके परलोके दुःखं ॥ समते महन् इव ॥१॥
सप्राका(र्षाभा)रं बहुसगुण(शकुन)सेवितं प्रचुरश्रावका(रवापद)कीर्णम् ।

अस्ति नगरं प्रसिद्धं महारण्यमिव कुसुमपुरम् ॥२॥

उव्वूढव्वमाभारो निव्वूढदयः (दकः) प्रलुट्टगुरुवंशः । परपर्वत इव सुस्थिरो राजा वैरोचनस्तत्र ॥३॥
मधुमधतमुरिय लक्ष्म्या परिगता वरविलासकृतशोभा । ललिता तस्यास्ति प्रिया सा(स)रङ्गमुत्तंसनसनाथा ॥४॥
तयोर्दुर्लभरागः प्रभोऽमुर इव सुरसमूहस्य । गुरुदुःखलक्षणाभिर्निह्नो नाम्ना तस्य मित्रम् ॥५॥

कस्यापि हरति द्रव्यं कस्यापि महिलां बलादपि मृह्णाति । उन्मुक्तकरिवर इवोन्मूलयति नय(नग)समूहं सः ॥
ततः पौरजनो रावं करोति राज्ञोऽप्यत एवम् । देव ! अनामेव पुरी कुमारेण विटुष्टिताऽधिकम् ॥७॥
ततो नरनाथः कुमरं रूढस्तर्जयति रे दुराचार ! । मम सीमानं मुक्त्वा गच्छ त्वेच्छया निश्चयतः ॥८॥

सखु भवसिं त्वं प्रभो यो मम पूर्वायपुस्त्यपङ्कजा । यत्नेन पालिताः प्रजा क्षुष्टसि लीलया ॥९॥

तुष्यं सखु राज्यवतं वदन्ति बुधाः । तद् विपरीतं जायते तव दोषान् मम सहमानस्य ॥१०॥

न लक्षहोम एतत् सरःकूपदेवगृहकरणम् । नीत्या पाल्यते यद् निजराज्ये जनः सर्वः ॥११॥

जइ तद इत्यगुराओ मन्त्रसि अप्पाणमेयआयत्तं । ता कुण वयणमिमैसि अविचलपरमत्यमुहजणवो ॥२५॥
 तो भणइ मुणि येसा जे कायव्वं मए तमाइमह । तो कहिउं संसारं दुक्खाण खणि मुणी तेसि ॥२६॥
 यन्नइ मुत्तीए सुहं तीए उवायं जिणिणद्धम्मं च । कहइ अहिंसाख्वं तं च कसायाण परिहारा ॥२७॥
 मुक्कारंभाणं सो, विमयविरत्ताण सा पुण अवत्था । इचाइ पवंचेउं महव्वयाणुव्वए कहइ ॥२८॥
 सम्पत्तेणं सहिए, एयं च तेइट्ठिओ कुमारोवि । सुणिउं तप्परमत्तं मुणिउं च मुणि पणमिऊण ॥२९॥
 भणइ अकारणवच्छल निच्छउम मुणिइ परमकारुणिक । मोत्तुं विसयपिवासं जुत्तं तद पासमणुमरिउं ॥
 किनु समयंतरे तं होही तुहपयपसायओ नाह । गिहिधम्मणे पसाओ ता किज्जउ मज्झ लहु इहि ॥३१॥
 तम्मिओ महणोवि हु तहेव येसा अणंगसेणावि । पत्तइ सावयधम्मं तव्वयणं सलहइ मुणीवि ॥३२॥
 पासट्ठिययेसाओ काओवि चयंति मज्जमंसाइ । साहम्मिउत्ति कुमरं अणंगसेणा गिहं नेइ ॥३३॥
 उवयरइ सबहुमाणं अइ तीए सरुवमवितहं कहिउं । कुमरो जां चलइ पुरो ता सा सह चलइ तेणेव ॥
 ततो कमेण जंतेण तेण पत्तं पुरं पुरं नाम । पिउविसयसंधिदेसे देसे निवविस्ससेणस्स ॥३५॥
 तत्त सफलत्तमिओ जा जिणभवणम्मि बंदए देवे । ता तप्पुराहिमारी समागओ तत्त तम्मि खणे ॥३६॥
 जिणवरदंसणहेउं, दिट्ठो कुमारोवि तेण भत्तिवसा । रोमंचंचियगत्तो जिणविशनिविट्ठदिट्ठिओ ॥३७॥
 तो सो चितइ इमिणा आगारेण न होइ सामओ । एस नरो, तम्मिचं तो पुच्छइ यादरायेउं ॥३८॥

यदि तवाग्रानुरागो मन्यस आत्मानमेतदायत्तम् । तदा कुरु वचनमेवामविचलपरमार्थमुखजनकम् ॥२५॥
 ततो मगति मुनिं वेद्या वक्कतव्यं मया तदादिशत । ततः कथयित्वा संसारं दुःखानां खनिं मुनिस्तासाए ॥
 कर्णयति मुक्तेः मुखं तस्या उपायं जिनेन्द्रधर्मं च । कथयन्त्यहिंसारूपं तच्च कथायाणां परिहारान् ॥२७॥
 मुक्कारम्भाणां साः, विषयविरक्तानां सा पुनरवस्था । इत्यादि प्रपञ्चस्य महाप्रज्ञाणुगतानि कथयति ॥२८॥
 सम्पत्त्वेन सहितानि, एतच्च तटस्थितः कुमारोऽपि । श्रुत्वा तत्परमार्थं श्रुत्वा च मुनिं प्रणम्य ॥२९॥
 मण्यकारणवच्छल निश्छिन्नं मुनीन्द्र परमकारुणिक । मुक्त्वा विषयविषासां मुक्तं तच्च पार्थम्यमुत्तुम् ॥३०॥
 किन्तु समयान्तरे तद् भविष्यति स्वत्यद्वयसाक्ष्यतो नाथ । गृहिधर्मेण प्रसदस्तावत्क्रियतो मम लज्जितानीम् ॥
 तन्निम्बं मदनोऽपि तद् उवाच वेश्याऽज्ज्ञसेनापि । पार्थयने श्रावकधर्मं तद्वचनं श्रावणे मुनिवि ॥३१॥
 पार्थस्तिवरेषाः का भवि त्यजन्ति मधमांसाणि । पार्थमिकं इति कुमारमनङ्गसेना गृहं नयति ॥३२॥
 एवंचरति सबहुमानमय तस्यै स्वरूपयतिनयं कथयित्वा । कुमारो यावद्यति पुरस्तादवमा सह वचति तेनैव ॥
 ततः क्रमेण घाता तेन मीने पुरं पुरं नाम । पितृविषयमंधिदेसे देसे नृपविधसेनम् ॥३५॥
 तच्च सफलत्तमिन्मे यावज्जिनमवने वन्दने देवान् । तावत्तप्पुराधिपकाणि समागतस्तत्र तस्मिन्त्ये ॥३६॥
 शिववरदंसनरेतोः, इष्टः कुमारोऽपि तेन भक्तिवन्तान् । रोमायाद्यिनगाथो श्रितिकर्तव्यनिवर्तकः ॥३७॥
 ततः स चिन्तयन्नेवाकारेण न भवति सामान्यः । एष नरः, तस्मिन्मं नूनः, पूज्यः ॥३८॥

सोवि इ नानुगतं जट्टिं गारु अरिगारी । जोडियन्तो कुपरं पत्थिप निपमंदिरं नेह ॥३९॥
 सम्माना गदात्त, इतो य जयान्तिवर्तिनाहेण । सुपमन्निघनरेत्तविससेणपंचमारेण ॥४०॥
 भागंतुणे वदे मं पुग्मिणे जने म नम्यमे । बाहिरजने निम्हं परचयेणं ततो लोभो ॥४१॥
 अदेनयाट्ठत्तं एतो अरिगारिणं भणइ एवं । पुग्मेपम्म मय्यह काऊण दपे उपरि अह ॥४२॥
 विहायपचिन्तो अरिगारी जार चिट्ठए नाव । सो कुपरं पत्थिपं एगंते, भणइ लोयमिणं ॥४३॥
 अर मं लुणं रोटी मं कारमं पमायममयमि । तो तेण तदेव कयं एच्छा कुमं भणइ सोवि ॥४४॥
 किं कापज्जमियाणि कुमरो मं भणइ जमिह कापज्जं । मं तुम्ह पमाएविय कट्टियज्जं सेपयं नेप ॥४५॥
 तो रपणीए कुमरो पायारे मंविऊण किंजेण । विज्जुविमसेण गभो आवासे पत्तिनाहस्स ॥४६॥
 तस्स य मयणट्ठणे संघारिमकट्टमेदपम्भुवरि । मइ येव तस्य चट्टिमो संलुणं धरिय बाहाए ॥४७॥
 भणइ अर इत्थं पुरं जक्खो भावसरयो य एयम्म । ना मइ इत्थं पमाए चिट्ठसि तो मरसि निम्भेते ॥
 इय भणितं नामंविमुरारपणं च तस्मा इत्थाओ । पिणुं तदेव किरणं दाऊणं जाइ सट्ठाणं ॥४९॥
 एत्तिवर्तिं वि इ धीओ मवरणमेव य पयाणयं देह । कट्टिउं जट्टिपं पंमिणस्स आसन्नवत्तिस्स ॥५०॥
 अर अरिगारि वरावि इ पिच्छो ना मं तदेव सुणिऊणं । साहंति तस्स सोवि इ हिट्ठो कुमरस्सतं कइह ॥५१॥
 पणणइ कुमरो पुणोदएण तु ज्ञायमेयमइ सोवि । कुपरं गुलीए पासइ मुरारपणं मुदिप्यं ॥५२॥
 कोऊरमेण इत्थाउं तस्म गट्टिऊणं तं पलोयंते । पत्तीवरस्स नामं दट्ठं रंजियमणो भणइ ॥५३॥

सोवि हि तद्वृत्तान्ते वषाग्निधत्ते कथयत्यथाधिकारि । योजिनदस्सः कुमारं धार्य निजमन्दिरं नयति ॥२९॥
 सम्मानयति मत्कारयति, इत्यथ जयान्तिवर्तिनाथेन । श्रुतातीकनरेत्तविससेनपञ्चमारेण ॥४०॥
 भागंतुणे वदं तन्पुग्मिणे जने च नम्यमे । बाहिरजने निहदं परचयेण ततो लोभः ॥४१॥
 अव्यन्ममावुत्तव प्राप्तेऽधिकारिणं भणत्येवम् । पुरमेनस्मै समर्पयत कृत्वा द्यामूर्ध्वम्माकम् ॥४२॥
 किं कर्तव्यमिहोऽधिकारी यावत्तिष्ठति तावत् । ततः कुमारं मणितमेकान्ते, भणन लोभमिमम् ॥४३॥
 यथा यद् मुक्तं मविप्यति तत्करिष्येऽहं प्रभातसमये । ततस्तेन मयैव श्रुतं पुष्पाङ्कुमारं भणति सोवि ॥४४॥
 किं कर्तव्यमिहानी कुमारान्ते भणति यदिह कर्तव्यम् । तद् पुष्पाकं प्रभात एव कथयितव्यं शीघ्रं नेह ॥४५॥
 ततो रज्यां कुमारः प्राकारं गट्टित्वा किंजेन । विघोर्त्तिसेन गत आवासे पत्तीनायम्य ॥४६॥
 तस्य च दायनस्यानं संघारिमकाष्ठपालाया उपरि । तथैव तत्र चट्टितान्ते सुते धून्वा बाहुना ॥४७॥
 मज्जन्महमत्र पुरे यत् आरसकथनस्य । तस्माद् यद्यत्र प्रभाते तिष्ठति ततो प्रियसे निर्भीतम् ॥४८॥
 इति भणित्वा नामाहितमुद्गारनं च तस्य हस्तेन । गृहीत्वा तथैव किरणं दत्त्वा याति स्वस्थानम् ॥४९॥
 पत्तीपतिरपि सलु भीतस्तक्षणमेव च प्रयाणकं ददाति । कथावित्ता यथावित्तं परिजनस्यासन्नवर्तिनः ॥५०॥
 अथाधिकारित्रा जवि हि दश्यन्तस्तत्तैव धून्वा । कथयन्ति तस्य सोवि हि हृष्टः कुमारस्य तत्कथयति ॥५१॥
 प्रमणति कुमारः पुष्पोदयेन तव ज्ञानमेतदथ सोवि । कुमारादङ्गुलीं पश्यति मुद्गरान्ते सुदीप्यमानम् ॥५२॥

बुधरोवि रजसधर्म्यं शुभाद्रुधर्म्यं च पान्तिरे मुनिरि । पत्तो दाणे सामयमणंमसेणाचि तइ नेर ॥६८॥

॥ इति मूर्त्तियाष्टमने त्रितीयातिचारविभाके महमकदा समाप्ता ॥

अष्टम्यसि धमे मुनिरे तस्मात् मूर्त्तियमनेतिचारम् । तस्वरमयोगरूपं वर्जयत यदि काङ्क्षत शिष्यसौख्यम् ॥६७॥

बुधरोवि शम्भधर्म शुभाद्रुधर्म च पान्तिरे मुनिरम् । प्राप्तं न्याने दाभ्यतमनद्रसेनाचि तथैव ॥६८॥

नियनिधिविरुद्धरजे वाणिज्जं उदयणोच्च जो कुण्ड । तदयवयमद्वयरतो सो लहइ धनतणुविणासं च ॥१॥
तथाहिः—

बहुमुणिअयसुपविचं सचरिसिनिसेवियं नहं हसइ । जं बहुबुहमेगबुहं तं नयरं अत्थि सिवमइ ॥२॥
बहुकणओ सुरयणसेविओ य सन्नंदणो सुरगिरिव्व । तत्थत्थि थिरपणइ सिट्ठी रयणायरो नाम ॥३॥
तस्सत्थि वह सुरसुंदरिव्व थिरजुव्वणा कणयकंती । अणमिसनयणा बहुबिबुहसंमया सुंदरी नाम ॥४॥
साण तणओ विणीओ विणयातणउच्च सउणकयसेवो । नामेण रायपालो सव्वासु कलासु अइकुसलो ॥५॥
कगयद्धयसिट्ठिसुओ तम्मिचं उदयणोत्ति विक्खाओ । तेण समं सो कीलइ सरित्तरआराममाइसु ॥६॥
अह दिट्ठा वरवाला कीलेंतेहि नईए अच्चदिणे । जलदेवयच्च दिव्वंगसंगया सारलंकारा ॥७॥
फट्ठविलगं मज्जननिम्मज्जेणेहि मयं व अप्पाणं । मज्जेती दूराओ दइदूणं ते इयं भणइ ॥८॥
मरणभयभीरुयाए सरणविहणाए दीणवयणाए । देह मह पाणभिव्वं मोयेक्खह, तो खणद्धेण ॥९॥
उत्तारिऊण तेहि नइप्पवाहाओ पुच्छिया एवं । का सि तुमं को हेऊ इहागमे, कहइ सा एवं ॥१०॥
अत्थि नयरं पसिद्धं सिद्धेसरनामयं, धणसमिद्धो । तत्थ वणी गुणसेणो तब्बज्जा जयसिरी नाप ॥
सत्तसुयाणं उवरि जाया उवजाइएहि तेसिमइ । अइवल्लइत्ति काउं दुल्लहदेवी कयं नाम ॥१२॥
अइ जुव्वणपत्ताए वणिपुत्ता इति मज्झ वरणत्थं । नाहं यणेमि तए भणियावि हु अम्मयाईहि ॥१३॥
सावयकुले पसूया अणवरयं साहुसंगमरया य । लहुकम्मयावसेणं नाहं मणसावि गिहिवासं ॥१४॥

निजनुपविरुद्धराज्ये वाणिज्यमुदयन इव यः करोति । तृतीयव्रतमभितरन् स लभते धनतनुविनाशं च ॥१॥
बहुमुनिपदसुपविचं सप्तर्विनिपेवितं नभो हसति । यद् बहुबुधमेकबुधं तन्नगरमस्ति शिवमद्रम् ॥२॥
बहुकनकः सुरत्न [जन] सेवितश्च सन्नन्दनः सुरगिरिवत् । तत्रास्ति स्थिरप्रकृतिः श्रेष्ठी रत्नाकरो नाम ॥३॥
तस्यास्ति वधूः सुरसुन्दरीव स्थिरधीवना कनककान्तिः । अनिमिपनयना बहुबिबुधसंमता सुन्दरी नाम ॥४॥
सयोस्तनयो विनीतो विनतातनय इव सगुण [कुन] कृतसेवः । नाम्ना राजपालः सर्वोप कलात्त्वितिकुशलः ॥५॥
कनकवज्रश्रेष्ठिमुत्तन्मित्रमुदयन इति विख्यातः । तेन समं श्रीहति सरित्तरआरामादिषु ॥६॥
अथ दृष्टा वरवाला श्रीहृदय्यां नचामन्यदिने । जलदेवतेव दिव्याङ्गसंगता सारलङ्कारा ॥७॥
काष्ठविलगं मज्जननिमज्जनैर्मृताभिवात्मानम् । मन्यमाना दूराद् दृष्ट्वा ताविदं भणति ॥८॥
मरणभयभीरोः शरणविहीनाया दीनवदनायाः । दत्तं मम प्राणभिक्षां मोपेक्षायां, ततः सणापेन ॥९॥
उत्तार्य वाम्यां नदीप्रवादात् शयैवम् । काञ्चि त्वं को हेतुरिहागमे, कथयति सेवम् ॥१०॥
अस्ति नगरं प्रसिद्धं सिद्धेसरनामकं, धनसमृद्धः । तत्र वणिग् गुणसेनस्तद्वाप्य जयश्रीनाम ॥११॥
सत्तमुतानामुपरि जातोपयाचितैस्तयोरहम् । अतिवल्लभेति कृत्वा दुर्लभदेवी कृतं नाम ॥१२॥
अथ यौवनप्राप्ताया वणिक्पुत्रा आयन्ति मम वरणार्थम् । नाहं मन्ये तान् भणितापि धम्मादिभिः ॥१३॥
आवककुले प्रसूताऽनवरतं साधुसंगमरता च । लघुकर्मतावगेन नाहं मनसापि गृहिवासम् ॥१४॥

पत्येमि संजमं चिय परं पिया नेहपरवसो मज्झ । न विसज्जइ तो य अहं सावयधम्मं पि पालेमि ॥१५॥
 मुहलालिया पिऊहिं चिट्ठेमि गिहम्मि, अकया चलिया । जिणभवणे ता दिट्ठा ठक्कुरपुत्ताण जुयलेण ॥
 एवकेण तओ भणिया मयच्छि ! पसिऊण मं पलोएसु । तुहदिट्ठिअमयवुट्ठीए छंत्तिओ निव्वुओ होमि ॥
 बीएण पुणो भणिया जइ सच्चं साविथा दयपहाणा । ता मं मोत्तुं अजो मणमावि न पत्यणिज्जो ते ॥१८॥
 अन्नह कए य नियमा मम पाणा पविसिहति परलोए । इअ असमंजसवपणे सोऊणं ताण वेगेण ॥१९॥
 जिणभवणं तो पत्ता पूएवि विहीए वंदिउं देवे । चलिया जाव गिहं पइ ता मगं वंधिउं दोवि ॥२०॥
 धक्का प, ते य ददुं नट्ठा उम्मग्गओ गया दूरं । पिट्ठीए तेवि दिट्ठा आगच्छंता तुरियतुरियं ॥२१॥
 तो हे संकरगेहे पविसेउं वंधिऊण तहारं । जाव ठिया सा तेवि ॥ परोप्परं जुज्जिउं लग्गा ॥२२॥
 पभणइ एगो मह भारिया इमा बीयओ भणइ मज्झ । सो पढमेणं खगेण आहओ सोवि बीएण ॥२३॥
 इय असमंजसमेयं नाउं उप्पाडिऊण तहारं । अबलोइया मए ते दुधिवि दिट्ठा गयप्पाणा ॥२४॥
 तो चितियं अहं चिय इट्ठी मरणस्स कारणमिमैसि । संजाया अहवा मोहविलसियं मज्झ को दोसो ? ॥
 असुइरसनिज्जरणे इहहुवरहम्मि चम्पनसनदे । को नाम किमि मोत्तुं रमेइ देहम्मि रमणीणं ? ॥२६॥
 कामिणिनियंययिं वं कंदप्पविलासरायहाणित्ति । न मुणइ अमेज्झपोट्टं अहह अहो ! मोहमाहप्पं ॥२७॥
 तिवलीतरंगसंगयनाहिं रमणीण अमपकुंडंति । मधंति न उण नीसंखदुक्खलखलवत्तणि मूढा ॥२८॥

प्रार्थये संयममेव परं पिता स्नेहपरवशो मम । न विसृजति तत्तथाहं आश्चर्यमपि पालयामि ॥१५॥
 मुलालिका वितुष्यां तिष्ठामि गृहे, अन्यथा चलिता । जिनभवने तदा दृष्टा ठक्कुरपुत्रपौर्णुगेन ॥१६॥
 एकेन ततो भणिता मृगासि । मसय मां प्रलोकय । स्वदृष्टघृतवृष्ट्योक्षितो निर्वृतो भवामि ॥१७॥
 द्वितीयेन पुनर्भणिता यदि सत्यं आशिका दयाप्रधाना । तदा मां मुक्त्वाञ्चो मनसापि न प्रार्थनीयस्ते ॥१८॥
 अन्यथा कृते च निपमानम प्राणाः प्रवेक्ष्यन्ति परलोके । इत्यसमंजसवचनानि धुत्वा तपोवनेन ॥१९॥
 जिनमवनं ततः प्राप्ता पूजयित्वा विधिना मन्दित्वा देवान् । चलिता यावद् गृहे प्रसि तावन्मार्गं बद्धा द्वावपि ॥२०॥
 स्थितौ च, तौ च दृष्ट्वा मष्टोन्मार्गतो गता दूरम् । गृहे तावपि दृष्ट्वागच्छन्तौ स्वरितस्वरितम् ॥२१॥
 सतोऽहं शङ्करगेहे प्रविश्य बद्ध्वा तद्द्वारम् । यावत्स्थिता तावत्तावपि हि परस्परं योद्धुं लग्नौ ॥२२॥
 प्रभणस्येको मम भार्येयं द्वितीयो भणति मम । ततः प्रभवेन खजेन ह्यः सोऽपि द्वितीयेन ॥२३॥
 इत्यसमंजसमेतश्चात्सोऽपाठ्य तद्द्वारम् । अबलोकितौ मया तौ द्वावपि दृष्टौ गतप्राणौ ॥२४॥
 ततश्चिन्तितमहमेव ह । यिम् मरणस्य कारणमनयोः । संजाताऽप्यवा मोहविलसिते मम को दोषः ॥२५॥
 अशुचिरसनिर्मरणेऽस्थिविहारादौ चर्मनसनदे । को नाम कृमि मुखवा रमते देहे रमणीनाम् ? ॥२६॥
 कामिनीनितम्बविम्बं कन्दर्पविलासराजधानीमिति । न जानात्येवम्यपोट्टीमहह अहो ! मोहमाहात्म्यम् ॥२७॥
 त्रिवलीतरङ्गसंगतनाभिं रमणीनाममृतकुण्डमिति । मन्यन्ते न पुनर्निःसंखदुःखलक्षरूपि मूढाः ॥२८॥

एवंपि इमे ददुर्ध्वं मूढा जह मया तद्देवे । मा मुञ्चन्तु मरुतु य चित्तिय पटिया नईए अहं ॥२९॥
 पच्छा पुणो विचिन्तियमहह ! महापात्रमेयमायरियं । अण्णाणम्मि परम्मि य बहो निसिद्धो जिणिदेहि ॥
 इय मरणभीरुया हं तुम्हाणं दिट्ठिगोयरं पत्ता । निष्कारणकरुणारसपरेहि जीवाविद्या एवं ॥३१॥
 तो तेहि सा भणिया भण्णी अम्हाण तं महाभागे । आगच्छ गिहे पच्छा पिऊण पासे नइस्सामो ॥३२॥
 तो तेहि समं रयणापरस्स 'सिट्ठिस्स सा गिहं पत्ता । कहिया य तस्स वत्ता तेण कया उचियपटिवत्ती ॥३३॥
 भणियो तत्तो तीए सिट्ठी रयणापरो मह पिऊण । होइ अविहिं, तेसिं ता जाणावह मह मरुवं ॥३४॥
 तेणावि तदेव कयं सावि पुणो तम्मि चेव समयम्मि । न गया 'इमां धम्मे ठावेमो' इय विचितेउं ॥३५॥
 गिहियम्मं तो तीए सम्मं जाणाविद्यां सव्वाइं । तेहिचिं सो सत्तीए पटिवत्तो सुगुह्युत्तम्मि ॥३६॥
 तज्जणयाइं तत्याणयाइं येवेहिं चेव दियहेहिं । गउरविद्याइं रयणापरेण कहियं य तेसिमिं ॥३७॥
 तुम्ह विओए तुम्हं सुपाए अम्हाण सफलओ जम्पो । जिणधम्मययाजेणं, इमं च सयं कयं वपणं ॥३८॥
 "यद्यपि विपदि विनश्यति परमुपकृते तथापि सत्तु सज्जनः । स्वयमगुर्वद्वेषः"पि समीपलोके तु मुरमयति ॥
 तो तीसे पियराइं चिंतिति जहा इमीए विमएसुं । गिद्धि जणाइस्सामो आसामित्तं इमं अम्ह ॥३९॥
 जा इय अद्यपि जणं विसयसु विरंजई ठवइ धम्मे । तीसे सयमासत्ती विमएसु कओ इह भवम्मि ॥४०॥
 इत्तो य सा पयंपइ चलणेमुं पणमिऊण पियराण । किज्जउ मे अणुक्कंता दिवत्ता दाविज्जउ इहं ॥४१॥
 जं मह एयावत्था मरणस्स निबंधणं वरायाणं । संजाया तेसिमहं, विवैयविपल्लत्तेणं य ॥४२॥

एवमसीमौ दृष्ट्वा मां मूढो यया मूढो तथान्येऽपि । मा मुञ्चन्तु त्रियन्तां च चिन्तयित्वा पतिता नयामहं ॥
 पश्चात् पुनर्विचिन्तितमरह ! महापात्रमेतदाचरितम् । आत्मनः परस्य च बहो निषिद्धो जितेन्द्रैः ॥२०॥
 इति मरणभीरुहं सुबभौर्दृष्टिगोचरं प्राप्ता । निष्कारणकरुणारसपराभ्यां क्षीयैवम् ॥३१॥
 तन्मृताभ्यां सौ भगिता भागिन्यावयोस्त्वं महामागे ! । आगच्छ गृहे पश्चात् विप्रोः वार्धे नेष्याव ॥३२॥
 तन्मृताभ्यां समं रत्नाकरस्य मेष्ठिनः सा गृहं प्राप्ता । कथिता च तस्य वार्ता तेन कृतो विनयनिवृत्तिः ॥३३॥
 भगितस्मत्तस्याया द्रेष्टी रत्नाकरो मम विप्रोः । मव्ययूनिः, ती तस्याङ्गापय मम स्वस्वरम् ॥३४॥
 तेनापि दैवतं कृतं सारि पुनस्तस्मिन्नेव समये । न गता 'इमान् धर्मे स्थापयामि' इति विनिवृत्तः ॥३५॥
 गृहिर्धनं लभ्यन्वा सम्भ्रमं ज्ञातिनाः सर्वे । तेषां च तन्मया प्रविवक्षः सुगुह्युत्तमे ॥३६॥
 तज्जननीजनकौ तत्रागत्य स्नेहैरेव दिवसे । गौरवितो रत्नाकरेण कथितं च तयोर्दिपु ॥३७॥
 सुबभौर्विप्रोः सुबभौः सुखाश्रमाकं मकलितं जन्म । विनयमश्रुदनेन, इदं च तस्य कृतं वपनम् ॥३८॥
 तन्मृताभ्याः विप्रोः चिन्तयन्ने यथाश्रमा विप्रयेषु । गृद्धि जनयिष्याम आश्रमावमिदमममाह ॥३९॥
 देवस्यैवमपि वनं विप्रयेषु विरज्यति स्थापयति धर्मं । तस्याः स्वयमात्मनिर्विषयेषु कृतं इह मे ॥४०॥
 इत्यथ सा प्रजन्त्यै वरणी प्रयस्य विप्रोः । शिवार्ता मय्यनुकृष्टा दत्ता सुव्यवर्तयेव ॥४१॥
 इहं जन्मदशम्यां मरणस्य विरन्तहं वरावधौः । मित्राण वयोमहं, विवेकविद्वत्तेन य ॥४२॥

तुम्हेहि पालिओ लालिओ य देहो भवोद्वयदुःखान् । निष्ठावणे समत्थो नईए खित्तो, तओ एए ॥४३॥
 जइ नो उच्चारिता तो हे मरिउण बालमरणेण । भवमदविदुकरलखण भायणं आसि संपेत्ता ॥४४॥
 तो जेए सोए पिया बिनेयकुलमन्दिरं सुयं वन्ते । अहंएहि तु सुगुरुणे वयणमियं परिणयं इण्हि ॥४५॥
 “सम्भाषाः सुमनोरमा धियजनो रम्य मयुस्त्वोऽज्ज्वला लत्मीसिमनुभाववन्किल हितोऽस्म्यस्येति शुद्ध्या जनः ।
 यो मित्र परमार्थतो भवद्वयमालाकरालीकृत सिञ्चयेण प्रतीरिमेः, स हि शुद्धयोऽस्माद् गृहीतुञ्चति ॥”
 ता वन्ताए सत्त्वं काठं अम्भत्यणं पवनेमो । इह अहं अण्णणं, किंतु तर्हि सयणवग्गस्स ॥४६॥
 तुह असममील्लुविनेयवयणविणपरि रंजियमणस्स । सहसा अदंसणेण अरइसमुदे निमग्गस्स ॥४७॥
 होइ तरंहे तुह पेव दंसणं, ता नहि न्हु एहि । काहमहं गयपित्तो सहलं तुह वेछियं वन्ते । ॥४८॥
 अह रण्णापरमिदं नपरे मिदेसरम्मि गयणत्थं । आपुच्छ गुणसेणो सिद्धी तो तो भणइ एवं ॥४९॥
 धम्मो ठावन्तीए दुल्लरदेवीए कप्पतरुकप्पे । पमुणोप्पि य अहं माणुसत्तणं पाविपा जम्हा ॥५०॥
 एवमेव च;—

“आहारनिद्राभयधैरुनानि सुखानि सार्धं पशुभिर्नराणाम् ।

ज्ञानं विशेषं पशुमानुषाणां ज्ञानेन हानाः पशवां मनुष्याः ॥”

इय वयणविणयपुण्यं वन्याहरणेहि रह्यसम्भाषणं । तेषां विसज्जिपाई पचाई ताई तत्थ पुरे ॥५१॥
 दुल्लरदेवी दिवसं पित्तुणं सुगुरुपायमूलम्मि । एवकारम अंगाई अहिज्जिउं विहरिउं च चिरं ॥५२॥
 केवल्लनाणं उण्णाहिउण उच्चारिउं बहु लोयं । संसारसागरओ संपेत्ता संसयं ठाणं ॥५३॥
 इत्थो य मिट्ठी रण्णापरोवि अंगीरुयम्मि गिदिधम्म्ये । उग्गयइ कुट्टवज्जुओ, तस्स सुओ रायपालोवि ॥५४॥

सुम्भाभिः पालिओ लालिओ य देहो भवोद्वयदुःखानाम् । निष्ठावने समर्थो नथां खित्तः, तत एतौ ॥४३॥
 यदि नो उदतारयिष्यतां तनोऽहं मृत्वा बालमरणेन । मशटयीदुःखलक्षणं भागवतमभिव्यं संभाम् ॥४४॥
 सतो जल्पति तस्याः पिता विषेककुलमन्दिरं सुतां वन्ते । अस्माकमपि सुगुरुणा वचनमिदं परिणतमिदानीम् ॥
 तस्माद् वस्तायाः सकलं कर्तुमभ्यर्थनं प्रवर्तयामः । इह वयमात्मानं, किन्तु तत्र स्वजनवर्गस्य ॥४५॥
 तवाप्तमशीरुमुषिवेकवचनविनयं रजितमनसः । सहसाऽऽर्शनेनाऽऽतिसमुदे निमग्नस्य ॥४७॥
 भवति तरणं तत्रैव दर्शनं, तस्मात्तत्र लब्धेहि । करिष्याम्यहं गतयात्रः सकलं तव वाञ्छितं वत्से । ॥४८॥
 अयं रत्नाकरभेदिनं नगरे सिद्धेर्धरे गमनार्थम् । आपृच्छते गुणसेनः मेघी ततः स भणत्येवम् ॥४९॥
 धर्मं स्थापयन्त्या दुर्लभदेव्या कल्पतरुकल्पे । पशवोऽपि च वर्धं मानुषत्वं प्रापिता यस्मान् ॥५०॥
 इतिवचनविनयपूर्वं वक्षामरणे रचितसम्मानम् । तेन विमुष्टाः प्राप्तास्ते तत्र पुरे ॥५१॥
 दुर्लभदेवी दीप्तां गृहीत्वा सुगुरुपादपूजे । एकादशाह्वान्यधीत्य विहृत्य च चिरम् ॥५२॥
 केवलज्ञानमुत्पाद्योत्तार्यं बहु लोकम् । संसारसागरान् संप्राप्ता द्याधत्वं स्थानम् ॥५३॥

तत्संसर्गाओ उदयणोवि उज्जमइ धम्मकज्जेसु । ववहारंपि हु पायं कुणंति ते दोवि सममेव ॥५५॥
 अह अन्नया पपट्टे पोयणपुररायसयलदेसम्मि । दुग्मिक्खे अइधोरे, सित्रभइपुरे सदेसे उ ॥५६॥
 सव्वत्थ सुभिकखेचिय तदेसनराहियेण सव्वोवि । लोओ मणाविओ जह माणयमिक्कंपि धन्नस्स ॥५७॥
 पोयणपुरदेसम्मो जो पेसिस्सइ वणी अहं तस्स । काहामि मेहादंडं तदेव सव्वस्सअवहरणं ॥५८॥
 इयं जाणिउंपि धन्नं पच्छन्नं उदयणो तर्हि देसे । पेसइ चणिउत्तेर्हि तं नायं रायपालेण ॥५९॥
 तो भणइ उदयणं सो तुज्झ न जुत्तं विरुद्धरज्जम्मि । ववहरिउं ता सहर जइ सुमरसि निवट्ठो आणं ॥६०॥
 किञ्च ।

जम्हा तइयवयम्मो एवं अइयारमायरंतस्स । होही धम्मविरुद्धं कोवाओ तह नरिदस्स ॥६१॥
 अत्यन्भंसो माणस्स संदणं जीवियस्स संदेहो । अहमजणाणं कीला पीला तह सयणवग्गस्स ॥६२॥
 इअ वारिओवि विरमइ जाव न सो नरवरेण तो नाओ । अवहरिउं सव्वस्सं निजंतो वज्झटाणम्मि ॥६३॥
 किञ्छेण रायपालेण मोइओ नरवराओ करुणाए । तो मरिउमपडिक्कंतो भमिही भवसायरे सुचिरं ॥६४॥
 गिहिधम्मं परिपालिय रयणायरसावयस्सवि कुडुवं । लद्धमुदेवत्तमुमानुसत्तमचिरा सिवं पत्तं ॥६५॥

॥ इति तृतीयाध्यायस्य विरुद्धराज्यातिक्रमातिचारे उदयनकथानकं समाप्तम् ॥

इत्थं श्रेष्ठी रत्नाकरोऽप्यङ्गीकृते गृहिधर्मे । उद्यच्छति कुटुम्बयुतस्तस्य सुतो राजपालोऽपि ॥९४॥
 तत्संसर्गादुदयनोऽप्युद्यच्छति धर्मकार्येषु । व्यवहारमपि हि प्रायः कुरुतस्तौ द्वावपि सममेव ॥९५॥
 अथान्यदा मनुष्ये पोतनपुरराजसकलदेशे । दुर्भिक्षेऽतिधोरे शिवमद्रपुरे स्वदेशे तु ॥९६॥
 सर्वत्र मुनिस्त एव तद्देशनराधिपेन सर्वोऽपि । लोको भाणितो यथा माणकमेकमपि धान्यस्य ॥९७॥
 पोतनपुरदेशे यः प्रेषयिष्यति वणिगहं सत्य । कल्पिष्यामि महादण्डं तथैव सर्वस्यापहरणम् ॥९८॥
 इति ज्ञात्वापि धान्यं प्रच्छन्नमुदयनस्तत्र देशे । प्रेषयति वणिक्पुत्रैस्तन्मृशातं राजपालेन ॥९९॥
 ततो मण्युदयनं स तव न युक्तं विरुद्धराज्ये । व्यवहर्तुं तस्मात्सहर यदि स्मरसि नृपतेराज्ञाम् ॥१००॥
 यस्मात् तृतीयव्रत एवमतिचारमाचरतः । मयिष्यति धर्मविरुद्धं कोषात् तथा नरेन्द्रस्य ॥१०१॥
 अर्थभ्रंशो मानस्य खण्डनं जीवितस्य संदेहः । अधमजनानां क्रीडा पीडा तथा स्वजनवर्गस्य ॥१०२॥
 इति वारितोऽपि विरमति यावत् ॥ नरवरेण ततो-ज्ञातः । अपहृत्य सर्वस्वं नीयमानो वध्यस्याने ॥१०३॥
 कृच्छ्रेण राजपालेन मोक्षितो नरवरात् करुणया । ततो मृत्वाऽप्रतिक्रान्तो भ्रमिष्यति भवसागरे सुचिरम् ॥
 गृहिधर्मं परिपाल्य रत्नाकरावकस्यापि कुटुम्बम् । लब्धमुदेवत्त्वमुमानुपत्त्वमचिराच्छिवं प्राप्स्य ॥१०४॥

नो तदयन्वपभारी कृतकृत्यादिभिः कुण्ड वरहारः । इह परमये यदुत्तमं वरुणोन्म ॥ पात्रं अयस्म ॥ १॥
नपादिः—

महामरदेहं सुवभ्रमेगयं तद् य परमगपत्राणं । भरहस्मि पसिद्धं नगरं नामेण मणिरदेहं ॥ २॥
हरिविष्णुमभिधानो मे पात्रं नरवरो गयेदुभ्य । अणवरयदानपसरो तच्च भज्जा चन्द्रेलेहि ॥ ३॥
तस्मि पुरं पुरजिहो मिहो नामेण देवसेनोत्ति । भज्जा विजयमिहाना वरुणो नामेण ताण सुभो ॥ ४॥
सो य वन्द्यावृत्तमवणं पि भवणो पिद्वये तेहोववणे । परिमम इत्तकलिओ विरहअलीलो अणयेयु ॥ ५॥
अह जणदयाए रक्षा पपाहिं इहमज्जपामि । सिरिभरहवक्कवहिस नादयं तं च वरुणोवि ॥ ६॥
आ पिन्दिउडे पयसो म्मिस्सयपुत्तेण ता तहिं सपय । आयेसगिहपयेसो भरहनरिदस्म सच्चविओ ॥ ७॥
तन्व अन्धकारविभूतिसं निपतणुं पणोपमाणो अ । गलियम्मि अंगुलीए गयसोहं अंगुलि ददुं ॥ ८॥
जह म्मकालेकारो विगलियमोहं निपं तणुं ददुं । संसारे वण्णं मयेतो कित्तमं सोहं ॥ ९॥
पेरममगपवो खणेण उप्पन्नं वल्लभाणो । देवपत्रणिपत्तिओ नयंमिओ जह सुदिदेण ॥ १०॥
निगममाणो उ जहा भवणाओ अणुगओ नरवराणं । पंचहिं मएहिं मदिं तद् ददुं अभिणइज्जंते ॥ ११॥
सोडं च सरेरगे वयणे मयेगरेगसान्नाए । पविसइ विरेयवमओ तो पुत्तइ सुत्तहारं सो ॥ १२॥
एएहिं मरामेहिं अणुगओ भरहमाणिओ मग्गो । निस्सत्ताणं अम्हारिसाणं किं अन्धि काविगइ ॥ १३॥
अन्धिचित्ति भणिप तेण सम्भात्ताइ दुवात्तमविरोवि । कहिओ गिरिपम्पो अहिगओ य वरुणेण सह पिठणा ॥

मन्तृतीक्ष्णवधारी कृतकृत्यादिभिः करोति व्यवहारम् । इह परमये च दुःखं वरुण इव स प्राप्नोत्यवयम् ॥ १॥
अधुममदेहमिव सुवर्णसंगतं तथा च प्रवरगत्र (गदा) स्थानम् । इह भरते प्रसिद्धं नगरं नाम्ना मणिवेदम् ॥ २॥
हरिविक्रमाभिधानस्तथाशक्तमिति नरवरो गजेन्द्र इव । अणवरतदानपसरतद्वायो चन्द्रेलेहेति ॥ ३॥
तस्मिन्पुरे पुरज्येष्ठः श्रेष्ठो नाम्ना देवसेन इति । भार्या विजयामिधाना वरुणो नाम्ना तयोः सुतः ॥ ४॥
स च कलाकुलमवनमपि भवनतः पितृवने तथोपवने । परिधमति वित्तकलितो विरचितलीलोऽनर्थेषु ॥ ५॥
अथ जनदमया राज्ञा प्रवर्तितं दृष्टमप्ये । धीमरतवक्रवर्तिनो नाटकं तच्च वरुणोऽपि ॥ ६॥
यावद् द्रष्टुं प्रवृत्तो लिङ्गकपुत्रेण शावतत्र समये । आदर्शगृहमयेसो भरतनरेन्द्रस्य सत्पापित्त ॥ ७॥
तत्रालंकारविभूषिता निगनरू प्रलेकमानश्च । गलितेऽङ्गुलीये गतशोभामनुति दृष्ट्वा ॥ ८॥
मया मुक्तालङ्कारो विगलितशोभा निजां तत्र दृष्ट्वा । संसारे वस्तूनां मन्यमानः ह्यस्मिन् शोभाम् ॥ ९॥
वैराग्यमार्गाश्रयः क्षेपनेत्यलक्षेवलक्षणः । देवताऽर्पितलिङ्गो नमसिद्यतो यथा सुरेन्द्रेण ॥ १०॥
निगच्छेत्सु यथा भवनादनुगतो नरवराणाम् । वन्धभिः स्रुतैः सार्धं तया दृष्ट्वाऽभिनीयमानम् ॥ ११॥
धुन्वा च सर्वरागमाणि धवनानि संवेगरक्षालायाम् । प्रविशति विवेकवशातस्ततः दृच्छति सूयपारं सः ॥ १२॥
प्रीतिर्दशमक्षेत्रानुगतो भरतस्त्वामिनो मार्गः । निःसत्त्वानामस्पादभ्यां किमस्ति कावि गतिः ? ॥ १३॥

अहं बुद्धत्वे पिउणो ववहरइ सयंपभो स हट्ठमि । विदवइ य तत्तियं जत्तिण्ण निव्वइइ सकुटुंबो ॥१८॥
 किंपुण इहदीपत्ते अत्ते दट्ठं जणम्मि गउरविण । दविणपिवासानडिओ परिवडिओ सुद्धभावाओ ॥१९॥
 गरुपाए लेइ लहुयाए देइ तोलेवि तुलाए धरिमाइ । कण्णेहमपणएहि वि तह काउं ववहरइ वरणो ॥२०॥
 जणण्ण वारिओवि हु नो विरमइ कहइ सोवि दिट्ठं । जह वच्छ । सालिगामे निवसइ वणिओ धणो नाम ॥
 पगइइवि सो सच्चो ववहरए तह य अप्पलाभेण । जाया इयणसिद्धी हट्ठे मोत्तण तो अत्ते ॥२१॥
 ववहरइ तस्स हट्ठे लोओ मुत्तुं पि सो य कट्ठेण । लहइ जणाओ तो भणइ मज्झ हट्ठं न इह एत्तं ॥२२॥
 ता चयह मज्झ पुट्ठि पज्जत्तं मज्झ अहियलाभेण । परमन्नमोयणं पि हु अइमत्तं जणइ जव्येयं ॥२३॥
 एवं जंपत्तमवि विरमइ लोओ न तस्स हट्ठाओ । बहुयपरो आगच्छइ मोत्तुं सेसाणि हट्ठाणि ॥२४॥
 तं सोउं संनिहिपा वणिणो जंपति जह अहो लोवा । इय तज्जियावि न मुयह किं दुत्तुंडम्म तं हट्ठं ॥
 एतोवि ताव वणिज्जं करेइ लाहत्थमेव नहु इहरा । न विणा कयाणणेण मुल्लं अग्गेवि चित्छामो ॥२५॥
 तो पट्ठिमणिपं केरि वि तोलंतमचित्तएहि तुम्मेहि । चोरं हि जणो मुसिओ सच्चो वणिवेसपारीहि ॥२६॥
 सग्गेण ववहरं तो एम दुत्तुंडोवि बहो अहं । जवगीविज्जइ कट्ठपि ओसइ समइ जं रोगं ॥२७॥
 तं मोउं सविस्सेमं धणम्मि ते मच्छरं परिवहंता । छिट्ठं सव्वत्थ गयेसंपति न लहंति येवपि ॥२८॥
 अहं तम्मग्गे केणवि दिट्ठं अहियवयं लहुं दिमं । तो तेसिं अग्गेहि सह मेत्ति वि कावि आरारी ॥२९॥

अस्तीति मनिन्वा तेन सम्यक्त्वादिर्द्रादज्ञविषांऽपि । कथितो गृह्णितोऽपिगतश्च वरणेन सह पित्रा ॥१४॥
 अप बुद्धत्वे विमुक्त्यवहरति स्वयंप्रभः ॥ हट्ठे । अवयति च सावत् यावता निर्वहति सकुटुम्बः ॥१५॥
 किन्तु अद्रिष्टमप्यनन्यान् इत्या अने गौशवितान् । दविणपिवासानडितः परिपणितः शुद्धमात्रान् ॥१६॥
 गुण्यां ज्ञानि लभ्या ददाति तोलयित्वा तुलया धरिमादि । कण्णस्नेहमापकैरपि तथा कृत्या व्यवहरति वरणः ॥
 वक्तव्येन वरितोऽपि गन्तु नो विरमति कथयति सोऽपि हट्ठान्तम् । यथा वस ! शास्त्रिणो निवसति वणिक्प्रभो नाम ॥
 प्रहृष्टाऽपि स मन्यो व्यवहरति तथा चाल्यलाभेन । ज्ञानेति मसिर्दिहान् मुखत्वा सतोऽप्यान् ॥१७॥
 व्यवहरति तस्य हट्ठे लोको भोक्तुमपि स न कट्ठेन । लभने जनान्, सतो भगवि मम हट्ठे नेदकम् ॥१८॥
 तस्यात्त्ववत्तु वन पृथं पर्याप्तं ममाधिकलाभेन । परमाश्रमोन्नतमपि सख्यतिमात्रे वनपुत्रेण ॥१९॥
 एवं वनपुत्रेऽपि विमति लोको न तस्य हट्ठान् । बहुतर आगच्छति मुक्त्वा वेत्तान् हट्ठान् ॥२०॥
 मत्तुम्हा संविट्ठः वनिओ वत्तिन्न वण्णो मोक्काः । इति तज्जिना अरि न पुत्ते किंजिगइइ नं हट्ठम् ॥
 एतेऽपि लवङ्गणिम्यं करंति लायः चमेव न सत्तिवतरथा । न विना कयाणकेन मूलं वरमपि विज्जणम् ॥२५॥
 हट्ठे । अद्रिष्टमिने केरि तोलवत्तमवत्तुविपुत्तामि । चोरं जेनो मुत्तिवः सचो वणिक्प्रपारीमि ॥२६॥
 सन्नेन व्यवहरन्ति दिट्ठमोऽपि वक्तव्योऽपि नाम । टवगीत्येन कट्ठकमप्यो वने शववि न इह रोगम् ॥२७॥
 हट्ठे इत्या संविट्ठे वने ते मत्तुं वरिहन्तः । छिट्ठं सर्वं गयेसंपत्ति न लभन्ते एते कथमपि ॥२८॥

लोभविजं आरोविष कडीए तं चीरवेदियं दिभं । पट्टविया घणाद्वे मगइ सुतेण मा निल्लं ॥२९॥
 अचेहिं हट्टररेहिं वावदे वणिपपुत्तसहिं तं । सा भणइ किराड । न उत्तरंवि तं देमि अम्हाणं ॥३०॥
 तो कुविणं तेण थोवे सा पिल्लिया मयगदिभं । पादेवं धरणीए सुद्धा सुद्धति पोकरइ ॥३१॥
 तो धाविया तलारा घणमहीरि मयं च तं दिभं । यित्तुण गामपहुणां अण्पति कंति वुत्तं ॥३२॥
 मित्तस्सव पुत्तस्सव जणयस्सव तस्स आवइ नावं । सव्योवि गामलोओ भोइयगेहम्मि मंपत्तो ॥३३॥
 सव्येवि इममलीय अहं समत्थेयि इय विचिनेवं । देइतुं पट्टलेणं भणियाहीरी जहा रंटे ॥३४॥
 मयणं पाळं पित्तुं कटीए भणिणण आगया जस्म । तं करसु अग्रहा तुइ छिदिम्मं कण्णनात्ताओ ॥३५॥
 तो खुद्धा सा जेइ देसतरिया अहं अणाहा य । वण्छव्व, वणिपसंवेमियाए एवं मए विरियं ॥३६॥
 तो मेलायमज्जे समागए देमए य ते वणिए । गामपहवि मम्मयइ मत्तयणं इय विचिंतनो ॥३७॥
 जइ सजो निल्लोभोत्ति सम्मओ बहुजणस्स सिट्ठिणो । मायाविणो य सेमा इइ विरियं तेहिं मत्तज्जओ ॥३८॥
 ता एएमि निवड्ड कूटं बहुउत्तरे कंताणं । आहीरीए गहिं दव्विणं भाणाविजं तोवि ॥३९॥
 कावं निहारे ते सव्यरसं तेसिं तैट्ठिजं लेइ । तइ अण्णइ गुत्तीए धणं नृ मम्मणिजं मुअइ ॥४०॥
 सव्योवि गामलोओ धणास्स वट्ठावओ घरे जाइ । भणइ य विसट्टरगिओ 'सण जयइ'ति सणमिणं ॥४१॥
 धणभणिणं गामेण मोइया तेवि अंगमिसेण । ता वच्छ ! धयसु कूटं वरहारं इणसु मा वयणं ॥४२॥

अथ तन्मध्ये केनावि हट्टोऽभिनवमृगो लघुहिम्भः । तनस्तेषामन्यैः सह मन्त्रविराज वाच्याभीरी ॥२८॥
 लोभवित्वाऽऽरोप्य कट्यां तं चीरवेष्टितं हिम्भम् । प्रत्यापिता धनद्वे गृगवते गृहेण सा कैलम् ॥२९॥
 अन्यैर्हट्टभार्य्यावृत्तं वणिपपुत्रसहितं तम् । सा भणति किराट ! नोत्तरमपि त्वं ददास्यममाकम् ॥३०॥
 ततः कुपितेन तेन स्तोके सा मेरिता गृनकहिम्भम् । पातयित्वा धरण्यां मुष्टा मुष्टेति वृकरोति ॥३१॥
 ततो धावित्वाः पुरारसका धर्ममाभीरी गृनं च तं हिम्भम् । गृहीत्वा ग्रामप्रभोरपवन्ति कथयन्ति वृत्तान्दम् ॥
 मित्रस्येव पुत्रस्येव जनस्येव सत्पापदं ज्ञात्वा । सर्वोऽपि ग्रामलोको ग्रामप्रभुगते संप्राप्तः ॥३३॥
 सर्वमपीदमलीकमहं समर्थेय इति विचिन्त्य । दुष्टु पद्मेदेन गणिताऽऽभीरी यथा रण्डे ॥३४॥
 गृनकं पालं गृहीत्वा कट्यां भणितेनाऽऽगता सत्य । तं कथयान्यथा ॥ छेत्स्यामि कर्णनोता ॥३५॥
 ततः मुष्ट्या सा अल्पनि देशान्तरिताऽऽमनाया च । वन्सेव, वणिपसंवेपितयैव यथा विहितम् ॥३६॥
 ततो मेलकमध्ये समागतान् दर्शयति च तान् वणिजः । ग्रामप्रभुरपि समर्थेयनिदूषनमिति विचिन्त्यन् ॥
 यथा सत्यो निलोभ इति मम्मते बहुजनस्य अतिपतनः । मायाविनश्य दोषा इति विदिने तेनैवकारण ॥३८॥
 तस्मादेतेषु निपतन्तु कूटं बहुतराणि कुर्वन्तु । आभीर्या गृहीते इविजमान्यस्य सोऽपि ॥३९॥
 कृत्वा निरचारास्तान् सर्वस्य तेषां दृष्टिरावा लाति । तवाऽर्जवनि गुप्ती मने नृ मम्मन्य मुष्टि ॥४०॥
 सर्वोऽपि ग्रामलोके धनस्य वर्षको गृहे याति । भणति च विकसितद्वयः 'सत्यं जयान' इति रुन्दमिदम् ॥

इय वारिओवि वरुणो तहेव ववहरइ सेट्टिणा ततो । सपणसमखं भागं दाऊणं सो पुदो विहिओ ॥४३॥
 अइ केणइ सरडेणं किणितं इट्टम्मि वरुणवणिपस । गुटजीरगाइ मित्तेण तस्स पुणं अन्नइट्टम्मि ॥४४॥
 तं चिय किणियं दिट्ठं इयरेणं, तं समेवि मोल्लम्मि । पडिहासियमहियं से तो सो पणम्मि इट्टम्मि ॥४५॥
 निपकीयं तोलाविय मवावए जाव तं तिभागूणं । संजायं तो कहियं गंतूणं तेणमवसस ॥४६॥
 तेण य सह वरुणेणं आपेविणं तस्स इट्टमपाणि । संखाविपाणि ऊणाहिआणि सव्याणि जायाइ ॥४७॥
 बहुवंयेहि सुदिदं पंती वंघावए तओ वरुणं । तो देवसेणसेट्ठी जाइ अमवसस पासम्मि ॥४८॥
 विम्वइ अपयं जाव ताव तेणावि सो उवाल्हो । तुज्जसि पुचो होउं एवं ववहरइ एस कहं ? ॥४९॥
 भणइ अपयं मिट्ठी जायमिमं ताव संपयमिपस । किं कापव्यं तुम्मेहि, भणइ एवं तओ मंती ॥५०॥
 इत्यच्छेओ नयणाण कइदणं सव्वइविणअवहरणं । जुत्तं इह अवराहे जाणेसि तुमं पि इय ताव ॥५१॥
 तरवि हु घरसारदे देहो य इमस्स तुमं मए मुको । तं पडिबज्जइ सेट्ठी कुणइ अपयो तहेव तओ ॥५२॥
 वेयेहि मोदियंगो सो पचो मेदिरम्मि निययम्मि । उप्पन्नतिव्वविपणो मुको पाणेहि तयदिणे ॥५३॥
 अट्टाणावगमो ततो सो मूयरो ममुप्पमो । भमिऊण भवमणंतं अणंतमवि पाविही ठाणं ॥५४॥
 मिट्ठी मावपयमं मम्मं परिपालिऊण पज्जेने । अणसणविहिणा मरितं सोहम्मं सुरवरो जाओ ॥५५॥

॥ इति लुनीयाणुमने यमुपांतिचारविपाके वरुणकथा समाप्ता ॥

धनमजितेन मोमेन मोविषाम्नेऽन्यन्नमात्रेण । तस्माद् वस्य ! त्यज कूटं व्यवहारं कुत मम वपनम् ॥४९॥
 इति वारिहोऽपि वरुणस्यैव व्यवहरति श्रेष्ठिना ततः । स्वजनसमस्तं भागं दत्वा स पृथग् विहितः ॥४९॥
 अथ केनचित् सरेण क्रीडा दृष्टे वरुणवणिजः । गुटजीरकादि मित्रेण तस्य पुनरन्यदृष्टे ॥४४॥
 तदेव क्रीडं दृष्टमित्रेण, तत् समेऽपि मूष्ये । प्रविभासितमयिकं तस्य ततः स एकस्मिन् दृष्टे ॥४५॥
 निजैः सोऽदित्वा मावयति मावयन् त्रिमासोत्तम् । संजातं ततः कथितं गन्वा तेनाप्याप्यम् ॥४६॥
 तेन च सह वरुणावाप्य तस्य दृष्टमानानि । मरुयापितान् नृणाधिकानि सर्वाणि गतानि ॥४७॥
 बहुवन्तैः सुदं वन्तौ वन्धवति ततो वरुणम् । ततो देवसेनश्रेष्ठो व्याप्यमात्यस्य पार्थे ॥४८॥
 विदारयन्त्यं वान्धवन् तेनापि स उपाकष्यः । तवापि पुत्रो मूष्यैव व्यवहरत्येव कथम् ॥४९॥
 मयस्य सत्यं श्रेष्ठो वान्धविदं तवन् सांप्रतमस्य । किं कर्तव्यं युष्माभिः, मणत्येवं ततो मन्त्री ॥५०॥
 इत्यच्छेदो नवनवोः कर्तव्यं सर्वद्विगुणद्वयम् । मुनयमिदं शरणं जानासि स्वमर्षिदं तावत् ॥५१॥
 दत्तं हि दृष्टमार्गं देहव्याप्य तव मया मुक्तः । तत् प्रणिपत्य श्रेष्ठो करोत्यप्यन्यदेव तत् ॥५२॥
 वन्धयेत्तव स मन्त्रे निजे । दत्तमन्त्रिदेवो मुक्तः प्राणैः लुनीयदिने ॥५३॥
 अन्धोऽपि वरुणस्य स दूरः सकृत् । आन्धो भवमन्ममनन्ममपि प्राप्यसि स्थानम् ॥५४॥
 श्रेष्ठो व्यवहरति इत्येव वरुणस्य वरुणे । अन्धवन्निपिता मूषा सौचर्मं गुह्यं जगत् ॥५५॥

तत्पदिरूपं इत्थं विविधं ज्ञो भव्यदन्वयमस्मि । विविक्काह किण्व दुबलं सागरचंदोव्य सो इहं ॥१॥
तथाहि ;—

विमभासियं मनेदि नंदितरं नाम पुरवरं अत्थि । केन्नाममेलसिहरं सह वरभूयधवलहरं ॥२॥
समरगन्धो राया चंदो इव सुपणकुमुदसदस्स । तं पाल्हा, तस्स पिया सुविणीया कुमुणी नाम ॥३॥
तत्थत्थि चिरपगई सिद्धी सुमई, पिया य मे सुलसा । ताणं च मुया दोमि य सागरचंदो य गुणचंदो ॥
दोमिचि कलासु कुमला दोमिचि अन्नोन्ननेहपट्टिमद्धा । चिरंति सद्दच्छाप ववहारविहारकज्जेसु ॥५॥
कज्जमेणं गाधंतरम्मि समगं पि दोमिचि पय्हा । कोसदुनं च गपहि ता दिट्ठो मुणिवरो एगो ॥६॥
तो भणियं निट्ठेणं मा गम्मउ बच्छ । एत अवसउणो । खाहम्म विरयकारी जं भणियं सउणमत्थेसु ॥७॥
मलमइलवन्धेदो मुंदियसिरुंदो अमुवपणो । मुरकविभूसो मणे दिट्ठो कज्जं न साहं ॥८॥
गुणचंदेणं भणियं मा पंधव ! भणसु एरिसं वपणं । जइ एसोचि न सउणो तो सउणो नत्थि मुवणेवि ॥९॥
जो दिट्ठोचि दु पावं पणामप वंदिओ य पणयाण । कल्लाणां पणामइ अवसउणो फह णु सो दोइ ॥१०॥
तो सागरेण भणियं संसग्गी सावपहि सह तुज्ज । तेणेइ पवस्वओ पावफलं मणुहवंतम्मि ॥११॥
तो इपरेणं भणियं जं तुइ एवमि मुणिवरे चित्तं । तेण गपस्स ठियस्सवि पंधव । ननु दुल्लहं कुमलं ॥
जइवि इमे भयवतो मंगलभूया महावओ हुंनि । तदवि दु निदिज्जंता दिति अमंगलफलं विउलं ॥१३॥
इह लोए ता एवं परलोए दुग्गाइ अघोहि च । दुवसाइ अणंताइ ता दुद्धं चितियं तुपप ॥१४॥

तत्पदिरूपं इत्थं सिद्ध्या यो भव्यदन्वयमस्ये । विविक्काति विणीति दुबलं सागरचन्द्र इव ॥ १॥
वृषामासितं सनन्दि नन्दिपुरं नाम पुरवरमस्ति । केनासौलसितरयिव राजते वरभूतिपवलपूर (दूर)म् ॥२॥
समरगन्धेन्द्रो राजा चन्द्र इव सुमनकुमुदपण्डस्य । तत्पाकयति, तस्य मिया सुविनीता कुमुदिनी नाम ॥३॥
तत्रास्ति स्थिरप्रकृतिः श्रेष्ठी सुमतिः, मिया च तस्य सुलसा । तयोश्च सुतो द्वौ ॥ सागरचन्द्रश्च गुणचन्द्रः ॥४॥
द्वावपि कलासु कुमली द्वावप्यन्योन्यत्वेन प्रतिबद्धौ । विचरतः स्वेच्छया व्यवहारविहारकौपु ॥५॥
कार्यवशेन प्रामान्तरे समकमपि द्वावपि मवृत्तौ । श्रेष्ठद्विकं च गताम्सां तावद् दृष्टो मुनिवर एकः ॥६॥
ततो भणितं श्रेष्ठेन मा गम्यतां वत्स ! एषोऽनघकुनः । कामस्य विप्रकारी यद् भणितं सकुनशास्त्रम् ॥७॥
मलमलिनवन्धेदो मुण्डितशिरस्तुण्डकोऽशुचिवदनः । मुरकविभूषो मार्गे दृष्टः कार्यं न साधयति ॥८॥
गुणचन्द्रेण भणितं मा बान्धव ! मणेरशं बधनम् । येषोऽपि न सकुनस्तनः सकुनो नास्ति मुवनेऽपि ॥९॥
यो दृष्टोऽपि सत्तु पापं प्रणाशयति वन्दितश्च प्रणतनाम् । कल्याणानि प्रणमयत्यनघकुनः कथं नु स भवति ! ॥
ततः सागरेण भणितं संमर्गः आचक्रेः सह तव । तेनेह पत्तपातः पापफलमनुभवति ॥११॥
तत इतरेण भणितं यमवैतस्मिन् मुनिवरे विलम् । तेन गतस्य स्थितस्यापि बान्धव ! ननु दुर्लभं कुशलम् ॥
यद्यपिमे भगवन्तो मद्गतभूताः स्वभावतो भवन्ति । तथापि हि विन्ययानाददत्यमद्गतफलं विपुलम् ॥१३॥
इह लोके तावदेवं परलोके दुर्यतिमवोपि च । दुःस्वप्नान्तानि तस्माद् दुष्टं चिन्तितं पुण्याभिः ॥१४॥

दिङ्गिरायतनया वसंतसेना अहं नियमपिठणा । दिक्षा सीमात्नराहिवस्स बुहदस्स इय निसुयं ॥२९॥
 ते दुक्खपीडियाए पडिओ गुणचंदनामधेएण । सह पवरस्सत्तिएणं देवउले इत्य संकेओ ॥३०॥
 तासीसहेण तुमं आगंतुं मह रहे समारुद्धो । तावभएणं सो पुण मत्ते नो आगओ इत्य ॥३१॥
 ते भणिवा सा तेणं जइ एवं ता अहंपि नंदिउरे । वत्थव्वो वाणिपयो तो घटियं दुग्घटं विहिणा ॥३२॥
 य विहिए मज्झ पिप्पा सकुट्टुचो गल्लमावइं सहिही । तो भणइ रायतनया माहु भयं कुणसु जेण अहं ॥
 भइवल्लहा पिऊणं मज्झ सुहेण सुहं तु तेसिपि । तेणवि सउणवलेणं परिणीया क्षत्ति सा कुमरी ॥३४॥
 ते पटिहारो पट्टीए आगओ साहेणेण परियरिओ । जा पेच्छइ तं बालं परिणिपचिधं सभत्तारं ॥३५॥
 तिमिऊणं तो तेणं सपवा विनियचित्वा निवेगरुहा । पत्ता पिज्जयमूले पणमइ तं नियमइसमेया ॥३६॥
 दंभो विउत्तावासो देसो फोसो य तह हयगपाई । बीयदिणे जणयमिहे सकलत्तो जाइ गुणचंदो ॥३७॥
 विसंतो अग्गजणो परिपुट्ठो सिद्धिणा कहइ वत्स । जह एसो तुह गेहे निवस्स जामाउओ एइ ॥३८॥
 ते सिद्धी परिचित्ता किं इह आगमणकारणमिमस्स । अहवा किं एएणं, पसाइयव्वो इमो ताव ॥३९॥
 तो जाइ अभिमुहो जा तो सो करिणोए अवयरेऊण । पाएसु पढइ पिउणो समं पियाए, तओ सिद्धी ॥
 एच्छइ वच्छ ! कहं तं रिद्धि पत्तो सि सोवि से कहिउं । मुणिदंसणाइ सव्वं तं पुच्छइ मज्झ गुरुवंधू ॥
 के नो दीसइ गेहे, पिउणावि निवेइयं जहा वच्छ ! । तइयां तए समं चिय इओ गओ एत्तिपं नार्यं ॥४०॥
 याउहिंसिपि तेणं चडाविणं साहणं तओ सोवि । पत्तो साहणिएणं आणीओ तस्म पासम्मि ॥४१॥

नन्दिपुरराजतनया वसन्तसेनाई निनपित्रा । दत्ता सीमत्पनराधिपाय बुद्धायेति श्रुतम् ॥२९॥
 ततो दुःखपीडितया पठितो गुणचन्द्रनामधेयेन । सह प्रवरस्सत्तियेण देवकुलेऽयं संकेतः ॥३०॥
 दासीशब्देन त्वमागत्य मम इमे समारुद्धः । तातमयेन स पुनर्मन्ये नो आगतोऽयं ॥३१॥
 ततो भणिता सा तेन यथेवं तदाऽहमपि नन्दिपुरे । वास्तव्यो वणिक्, ततो यत्तितं दुर्घटं विधिना ॥३२॥
 एति विहिते मम पिता सकुट्टुम्भो गुरुमापदं लप्स्यते । ततो भगति राजतनया मा खलु भयं कुरु येनाहम् ॥
 अतिवल्लभा विप्रोर्मम सुलेन सुखं खलु तयोरपि । तेनापि शकुनबलेन परिणीता क्षीदति सा कुमारी ॥३४॥
 ततः प्रतीहारः पृष्ठ आगतः सायनेन परिकरितः । यावत्पश्यति तां बालां परिणीतविद्वां समनृतकाम् ॥३५॥
 नत्वा ततस्तेन सपवा विनिवर्तिता नृपाद्गरुहा । माता पितृपदभूले प्रणमति ते निजपतिसमेता ॥३६॥
 दत्तो विपुलावासो देशः कोशश्च तथा हयगजादिः । द्वितीयादिने जनकगृहे सन्तत्यो याति गुणचन्द्रः ॥३७॥
 दाक्षिणतप्रननः परिपृष्टः श्रेष्ठिना कथयति तस्य । यथैष तत्र गेहे नृपस्य जामातेति ॥३८॥
 ततः श्रेष्ठि परिचिन्तयति किमिहागमनकारणमस्य । अथवा किमेतेन प्रसादयितव्योऽयं सावन् ॥३९॥
 ततो यात्यभिमुखो यावन् ततः स करिष्या अवतीर्य । पादयोः पतति पितुः समं पियया, ततः श्रेष्ठि ॥४०॥
 पृच्छति वत्स ! कथं त्वमृद्धिं प्राप्तोऽसि सोऽपि तस्य कथयित्वा । मुनिदर्शनादि सर्वं तं पृच्छति मम गुरुबन्धु ॥
 किं नो दृश्यते गेहे, वित्रापि निवेदिनं यथा वत्स ! । तदा त्वया समयेवेनो गतं दृष्टवान्जातम् ॥४१॥

तेषां पुत्रो भाया मुनिपासाओ नियत्तमाणेहि । तुम्हेहि किमणुभूयं, सागरचंदो तओ कहइ ॥४४॥
 अवसउणाओ बलिओ पुरहुचं जांव तांव चोरेहि । आहणिकुण लउडेहि पाडिओ धरणिवट्टमि ॥४५॥
 वत्थाई चित्थुणं खिविउं वणमि डेऊयं अहयं । बद्धो वृत्तस्स थुडे गएसु चोरेसु पहिएण ॥४६॥
 तत्थागएण दिट्ठो करुणाए छोटिऊण मह दिओ । सालिकरंवो नियत्तवलाओ तह पाइओ सलिलं ॥४७॥
 तो चित्तिंयं मए इय सच्चं गुणचंदभासियं जायं । सउणोवि असउणोच्चिय मुणी महप्पा मए गणिओ ॥
 फलिओ मह मणभावो ता अज्जवि तं मुणीसरं गंतुं । सत्तामेमि तत्थ पुत्रोदएण जइ कहवि पावेमि ॥४९॥
 इय चित्तिऊण बलिओ दिट्ठो यमुणीतओ पणमिऊणं । नियदोसं पणडेऊण खामिओ भणियमंह मुणिणा ॥
 धम्माम्हामाण फलं सययं पणडमिह वेयमाणोवि । भाविभदो वियाणइ इयरो य न याणए कहवि ॥५१॥
 एणोच्चिय संसारे सरणं जीवाण नियमओ धम्मो । अन्नं पुण सर्व्वं पि दुक्खान् निवंधणं चैव ॥५२॥
 अघ्राण्यो जीवो कसायवसणो य विसयगिद्धो य । दिट्ठे कहियं पि फुडं पडिवज्जइ नेय सद्धम्मं ॥५३॥
 सविवेगो पुण धम्मं काऊण विसुद्धमगगंसपन्नो । तं नत्थि जं न पावइ कल्लाणपरंपरं परमं ॥५४॥
 इय मुणिणा वित्थरओ जइगिहिभेएण साहिए धम्मो । गिहियम्मो पडिवन्नो जइधम्मस्सासमत्थेण ॥५५॥
 पुत्थावराहमल्लालणिकपच्छिच्छजलपवाहेण । नीओ अप्पा सुद्धिं विएण मुणिपायमूलमि ॥५६॥
 तो तत्थ अहं दिट्ठो साहणिएण, भणइ तो इयरो । अणुशुजसु रज्जसिंरिं मुणिदंसणओ मए पत्तं ॥

चतुर्दिक्ष्वपि तेन प्रेषितं साधनं ततः सोऽपि । मातः साधनिकेनानीतस्तस्य पार्श्वे ॥४३॥
 तेनापि पृष्टो भ्राता मुनिपार्थाद् निवर्तमानैः । युष्माभिः किमनुमृतं, सागरचन्द्रस्ततः कथयति ॥४४॥
 अपशकुनाद् बलितः प्रगमिशुलं यावत्तावच्चौरैः । आहत्य लुण्ठैः पातितो धरणिपृष्ठे ॥४५॥
 वत्थादीन् गृहीत्वा सिप्त्वा वदने वस्त्रमहम् । बद्धो वृत्तस्य मूले गतेषु चौरेषु पथिकेन ॥४६॥
 तत्रागतेन दृष्टः करुणया छोटयित्वा मे दत्तः । शालिकरम्बो निमग्नमलात्तया पायितः सलिलम् ॥४७॥
 ततश्चिन्तितं मयेति सत्यं गुणचन्द्रमापितं जातम् । शकुनोऽप्यशकुन एव मुनिर्मेहात्मा मया गणितः ॥४८॥
 फलितो मम मनोभावस्तस्मादद्यापि तं मुनीधरं गत्वा । समयामि तत्र पुण्योदवेन यदि कथमपि प्राप्नुयाम् ॥
 इति चिन्तयित्वा बलितो दृष्टश्च मुनिस्ततः प्रणम्य । निजदोषं प्रकटय्य स्वमितो गणितमथ मुनिना ॥५०॥
 धर्माधर्मयोः फलं सततं प्रकटमिह वेदयन्नपि । भाविमश्रो विजानातीतरश्च न जानाति कथमपि ॥५१॥
 एक एव संसारे शरणं जीवानां नियमतो धर्मः । अन्यत् पुनः सर्व्वमपि स्खल दुःखानां निवन्धनमेव ॥५२॥
 अज्ञानान्यो जीवः कषायवशमग्न विषयगृद्धश्च । दृष्टं कथितमपि स्फुटं प्रतिपद्यते नैव सद्धर्मम् ॥५३॥
 सविवेकः पुनर्धर्मं कृत्वा विशुद्धमार्गसंपन्नः । तद् नास्ति यत्र प्राप्नोति करुणायपरम्परां परमाम् ॥५४॥
 इति मुनिना विस्तरतो यतिगृहिभेदेन कथिते धर्मे । गृहिधर्मः प्रतिपन्नो यतिधर्मस्यासामान्येन ॥५५॥
 पूर्व्वाराधनमलालनैकप्रायश्चित्तत्रयपवाहेण । नात आत्मा शुद्धिं स्थितेन मुनिपादमूले ॥५६॥

नो सागरो ययः॥ क्षुण्णपापमायमो मय पणो । मित्रधर्मो, किं इमिणा रज्ज्वं वाचकज्जं ॥५८॥
 नो जगत्तं गुणचन्दो नियवासायमि नैव मगिदे उ । सागरचन्दो निहृद कष्ट नरिन्दरस गुणचन्दो ॥५९॥
 क्षुण्णमणनुगं गुणत्त नर जायि वेदिंते तमहं । भणइ नरिंदो यमो अग्नेवि, तमो नरवर्गिंदो ॥६०॥
 गुणचन्दो गवन्तो सागरचन्दोवि सुमानणपनुमो । चंदंति मुणि गंतुं गुणंति धम्मं, तमो राया ॥६१॥
 समपत्तं पटिचत्ता गुणचन्दोऽणुत्तमइ अग्ने उ । सैमपमिणमपरे जहसपीए, निवइपमुहा ॥६२॥
 मंदेउत्तं मात्तं पणा नियमियगिरेमु, गुणचन्दो । उणचन्दो इव गयणं पभाए पवणं पयमो ॥६३॥
 सागरचन्दो दृष्टे कवत्तइ विदवए य तप्पिणं । जिणियमिणेण कुटुंबउपरपरिपूरणं होइ ॥६४॥
 गुणचन्देण मविराये अजितं दिंतेवि विविहभंगीदि । मिण्णामिमाननदिमो अणुणिज्जंतोवि नो लेइ ॥६५॥
 विक्ख गुणचन्दगिदि दउत्तइ दइत्तण सोवि ईमाए । दविणपिवासाए तदा पीटिज्जइ अइदं ततो ॥६६॥
 आमोइपाइमोमं पोथं पुमिणं कुटुंबमंमोमं । कण्ठूरिं करणोए तह कण्ठूराइदप्पाइ ॥६७॥
 पिण्ण मिण्ठभूमोए जाइ अइ तेण कोवि कम्मपरा । अवभाणिमो ससूयं तं पयइ मिण्ठनाइस्स ॥
 मो नरवर्गं गेयं उदात्तिय लेइ विवइ गुणीए । तय य छुहाकिण्ठो सो मरिउं वतरो जाओ ॥६९॥
 तमो आदारपात्ते सुमंतो मणुयजम्मअणुभूयं । पवत्तवमणुदेवतो तं च कुदेवत्तमणुपत्तं ॥७०॥
 पण्ठायावरवणो जहसपीए जिणिइभक्केणु । संपपमोपणेणु य उज्जमिउं पत्तमणुपत्तो ॥७१॥

तत्पत्तनां दृष्टमनुव साधनिकेन, भवति तत्त इतरः । अनुभूत्स्व राज्यप्रिये मूनिदर्शनतो मया प्राप्तम् ॥७७॥
 तत् सागरः प्रवृत्तानि मुनिपादप्रसादो मया प्राप्तः । मित्रधर्मः, किमेन राज्येन वाचकायें ? ॥७८॥
 तमो जगत्तं गुणचन्दो नितावासे मयति स्वगृहे तु । सागरचन्द्रस्तिष्ठति कपयनि नरेन्द्रस्य गुणचन्द्रः ॥७९॥
 मुनिदर्शनवृत्तान्ते पृच्छति तथा यायि चन्द्रितुं तमहम् । यणाति नरेन्द्र एमो वयमपि, ततो नरवरेन्द्रः ॥८०॥
 गुणचन्द्रः सकलत्रः सागरचन्द्रोऽपि सुमतिजनकपुत्रः । चन्द्रन्ते मूनि गत्वा शृण्वन्ति धर्मं, ततो राधा ॥८१॥
 सम्यक्स्थं प्रतिपद्ये गुणचन्द्रोऽणुवज्जन्त्ये तु । सम्यक्स्थमाश्रये मया साकि, गृपतिममुखाः ॥८२॥
 चन्द्रिवा साधुं प्राप्ता निजनिजगृहेषु, गुणचन्द्रः । सणचन्द्र इव गतं प्रभावयति प्रवचनं मयतः ॥८३॥
 सागरचन्द्रो दृष्टे व्यवहरत्यश्रयति च तन्मात्रम् । यावन्मात्रेण कुटुम्बोदरपरिपूरणं भवति ॥८४॥
 गुणचन्द्रेण स्वविभवेऽनितं ददत्यपि विविधमङ्गिभिः । मिष्यामिमाननदिमोऽनुनीयमानोऽपि नो ताति ॥८५॥
 विक्ख गुणचन्द्रादि दइते दइत्तण सोऽप्यप्या । दविणपिवासाया तथा पीट्यतेऽतिददं ततः ॥८६॥
 आतोतिकादिमिधं पोत्तं पुयणं कुमुमसंमिधम । कस्तूरीं करण्या तथा कर्पूरादिद्रव्याणि ॥८७॥
 गृहीत्वा श्लेष्मभूमौ पातयथ तेन कोऽपि कर्मकरः । अपमानितः स्वरूपं तत्प्रकटयति श्लेष्मनायस्य ॥८८॥
 स तद्भावं सर्वगुदाय्य ताति क्षिपति शुभौ । तय च शुक्लान्तः स शुक्ला ध्वननरो जातः ॥८९॥
 ततोऽतिवारफलं स्मरन् मनुजजन्मानुभूतम् । प्रत्यक्षमनुभवेत्तच्छ कुदेवत्वमनुप्राप्तम् ॥९०॥

तन्भवकयसुकयवसा पदमवण चेव पाविउं दिक्खं । परिपालिऊण सम्मं विहुणियकम्मो गओ मोक्खं ॥
 गुणचंदोविहु सुचिरं गिहिधम्मं पालिउं गहिणदिक्खो । सह भज्जाए काउं कम्मखयं मोक्खमणुवत्तो ॥७३॥
 परदब्बहरणविरया निरयाइदुहाण ते खलुब्बरिया । सोह्मसंगचंगा सम्मासिरी तेहि निरुवरिया ॥७४॥
 अदत्तदानविरया विस्सासपयं हवेति सव्वेसि । किच्चि सुहं च विउलं पावंति इहेव जम्मम्मि ॥७५॥
 परलोए धणहाणी न होइ सिज्झइ समीहिणं सव्वं । चिताइओवि ध्रुवं जायइ सुहसंपपालाभो ॥७६॥
 इय अइयारविसुद्धं तइयवयं जेहि दुद्धरं धरियं । वंभंडंभंडवोवरि कित्तिलया ताण वित्तरिया ॥७७॥

■ इति तृतीयाणुव्रते पञ्चमातिचारविपाके सागरचन्द्रकया समाप्ता ॥

॥ तृतीयमणुव्रतं समाप्तम् ॥

पश्चात्तापमवृत्तो यथाशक्ति जिनेन्द्रमवनेषु । संवयोजनेषु चोद्यम्य प्राप्तमनुजत्वः ॥७१॥
 तद्भवकृतसुकृतवशात् प्रथमवयस्येव प्राप्य दीक्षाम् । परिपाल्य सम्यग्निवृत्तकर्मा गतो मोक्षम् ॥७२॥
 गुणचन्द्रोऽपि खलु सुचिरं गृहिधर्मं पालयित्वा गृहीतदीप्तः । सह भार्पया कृत्वा कर्मक्षयं मोक्षमनुप्राप्तः ॥७३॥
 परद्रव्यहरणविरता निरयादिदुःखेभ्यस्ते खलुद्भृताः । सौभाग्यसङ्गचक्रा स्वर्गश्रीस्तैर्निश्चितं वृता ॥७४॥
 अदत्तादानविरता विश्वासपदं भवन्ति सर्वेषाम् । कीर्तिं सुखं च विपुलं प्राप्नुवन्तीहैव जन्मनि ॥७५॥
 परलोके धनहानिर्न भवति सिध्यति समीहितं सर्वम् । चिन्तादितोऽपि ध्रुवं जायते सुखसंपल्लभः ॥७६॥
 इत्यतिचारविशुद्धं तृतीयव्रतं यैर्दुषरं धृतम् । मसाण्डमण्डपोपरि कीर्तिलता तेषां विस्तृता ॥७७॥

नो वज्रः परदारं सो सेवः नो कयाः परदारं । सकलचे संतुष्टो सकलतो सो नरो होः ॥१॥
उल्लसद् जसो किञ्चि विवेकं विपरंति पुरिसत्या । परदारवज्जिणो इह भवेति जहं वीरकुमारस्तः ॥२॥
तथाहि ;—

पुरिमुत्तमकपसयणं मुरयणमहिंयं सुपोयकुलभवनं । अतिथं पुरं सुप्रसिद्धं जलरिप्सु जलं विरिनिचये ॥
निलभो कल्याण कल्याणमंगओ गयधदाहि संपदिओ । यद्विपविहसकज्जं राया रिउमरणो नाम ॥३॥
उल्लसति पिया रदंभविहमया विभममाणकुलभवनं । सुवणसरकपणिणी इव कमलसिरी नाम सिरिभवनं ॥
विस्सपमुहपसत्ताणं तांयं नणओ अहकया जाओ । नायेण वीरकुमारो मणकुमारोन्व रूपेण ॥६॥
मूरो धीरो चाई कपंचसिरसेहो विणयकणिओ । अनिकलकल्याणओवि सुससिच्च गयंछणो तहवि ॥७॥
अह सो अविपदाए आंहेहयकीलणत्यमहवीए । पत्तो न पिच्छए तत्थ, एवमवि ससपमिगमाई ॥८॥
तो विह्विपहिपओ जाव इओ नओ भमइ परियणसमेओ । ता निउरंवीभूए पिच्छए एगत्य देगम्मि ॥९॥
तसपमयमहिसगपणं पपमवहरिवाचचनपाईए । भयपरिवत्ते मित्तव वारिणो जेवि अन्नोन्नं ॥१०॥
इह मज्जलजलहकरामसरमायत्तए मुणिवरम्म । मवणामयवुद्धिमम संप्रायंनसम अणवरयं ॥११॥
रत्तो य पहरणाई सरसित्तवईणि सति सित्ताई । कुमारवरपरियणं नग्गाई न निरियदेहेणु ॥१२॥
तो तिरियवरममणं पहरणविहल्लणं च मन्नंनो । कुपरो मुणिपभावं पणमिपमुणिणो परणकमने ॥१३॥
उवविसइ परणिवाडे ते ददं पुरियणोवि तह कुगइ । साहवि धम्मन्नाभं दाऊणं कइ धम्मकइ ॥१४॥

यो वर्जयति परदारं सो सेवते नो कदाचिन्परदारम् । स्वकलचे संतुष्टः सकलत्रः स नरो भवति ॥१॥
उल्लसति ययः कीर्तिर्विभूयते विसृजन्ति पुरुषार्थाः । परदारवर्जिन इह भवेद्वि यथा वीरकुमारस्य ॥२॥
पुरपोत्तमकृतसदृशमर्णं ध्यात्वा महिं सुपोयकुलभवनम् । अग्निं पुरं सुप्रसिद्धं जलभेजं तमिषं श्रीनिठयम् ॥३॥
निलयः कल्याणं कल्याणसंगतो गजपयमिः संपादितः । पदितविभक्तस्वकार्यो गजा रिपुमर्दनो नाम ॥४॥
उल्लसति पिया रतिरन्माविभमया विभ्रमाणां कुलभवनम् । सुवर्णसरकपलिनीव कमलसिरीनाम धर्मभवनम् ॥५॥
विषयमुखमसक्तयोः स्वयंस्तनयोऽप्यान्यदा जातः । नाम्ना वीरकुमारः सनकुमार इव रूपेण ॥६॥
मूरो वीरसपाणी कृतज्ञशिरोधोमरो विनयकलिनः । अनिकलकलालयोऽपि द्वि शशीव गन्धर्वपुत्रमन्त्रधारी ॥७॥
अह सोऽद्विविह्वलपागाखेटकं रदंभविहमयमप्यम् । प्रतो न परमवि त्वैकमवि शतकमूपादिन् ॥८॥
ततो विस्मितहृदयो यावद्विस्तृतो भ्रमानि परिमनसमेतः । तावति कुम्भोभूतान् परधमेकत्र देतो ॥९॥
शतकमूगमहिषगणवयहरिणहरिव्याघ्रविकरादीन् । भयपरित्यक्तान् पित्र्यानि वीरिणो वेदधम्मोन्वयन् ॥१०॥
तथा सजलजलभरोदागच्छामाकर्षयति मुनिवरस्य । अवनामृतवुद्धिमम संप्रायंनसम अणवरयम् ॥११॥
इतथ पहरणानि शरपासादीनि अतिनि शिखरि । कुमारवरपरिमेव लम्पानि न रिदेहेहेणु ॥१२॥
उत्तस्तिर्यग्वैराग्यमनं प्रहरणविफलं च नन्दमानः । कुपरो मुनिदमावं प्रवय्य मुनेवरलक्षदम् ॥१३॥

तथाहि;—

को नाम पुरिसयारो जीवे तणजीविणो हणंतस्म । को लहइ साहुवायं घायंतो घेरपंगुलए ॥१५॥
एगस्स पाणनासो कीरइअन्नोफुरंतपरिओसो । सच्चमिणं जं मारइ गामिल्लो मोदहिल्लाए ॥१६॥
सीउण्हतण्णमुहं किलेसमसमं सहंति मोहंथा । इत्येव भवे पावा कुप्परजानुद्वियकिणोहा ॥१७॥
सन्वाणवि पावाणं पावमिणं नरयकारणं परमं । पाणिवहो तह सोवागजीविया मंसपरिभोगो ॥१८॥
सन्वेसिं जीवाणं निरजीयं वल्लहं सयाकालं । मरणं पुणो अणिट्ठं पसिद्धमेयं जओ भणियं ॥१९॥

“अभेध्यमध्ये कीटस्य सुरेन्द्रस्य सुरालये । समाना जीविताकाङ्क्षा समं मृत्युमयं द्वयोः ॥”
दुन्वपणगालिपाया परामधो वंचणं तहा मरणं । जह अप्पणो अणिट्ठं मुण अन्नेसिपि तह चैव ॥२०॥
जे जस्स होइ इट्ठं दिज्जउ तं वस्स परमवे पत्यं । जारिसमिहइ दिज्जइ लम्भइ अन्नत्थ तारिसयं ॥२१॥
एगत्य होइ जीयं एगच्छतं च रज्जमेगत्य । अन्नपरनामकाले जीयं जीयाण इट्ठपरं ॥२२॥
किञ्च ।

धणबंधवसपणेसुं पुत्तकलत्तेसु चैव सन्वेसु । नियजीयं इट्ठपरं अणुमवसिद्धं इमं लोए ॥२३॥
जइ माणुसावि मंसं असंति रुदिरं पिपंति पाणीणं । तो नणु कीइयसाणाइएहि सह को विसेसो सिं ? ॥
जे जीवंतं सत्तं हरिऊणममरणयं निरवराहं । भविस्वज्जइ से मंसं पिज्जइ रुदिरं च तुट्ठेहि ॥२५॥
मोत्तूण नरयपट्ठे किं अन्नं मंसमयस्वणस्म फलं ? । संतेवि पवरमवस्ते जमवंसमल्लवणा खंति ॥२६॥
होव अजगगी तेसिं दुम्मरणी पट्ट तदुदरस्तावि । जे भस्खंति निम्मा निरकरणा मंसममुत्तमं ॥२७॥

उपविशति धरणीपीठे तं दृष्ट्वा परिजनोऽपि तथा करोति । साधुरपि धर्मलाभं दत्त्वा कथयति धर्मकथाम् ॥
को नाम पुरुषकारो जीवास्तुनजीविनो ज्ञतः । को समने साधुवादं यातयन् स्वयिरपङ्गुलात् ॥१५॥
एकस्य प्राणनाशः “क्रियतेऽन्यः स्फुरत्पारितोषः । सत्यमेतद् यन्मारयति गां दशद्वौ गोदण्डधर्मम् ॥१६॥
दीपोऽप्यनृत्याममुने वलेद्यमसमं सहज्ने मोहान्धाः । अथैव भवे पावाः कूर्परजानुस्त्रियकिणौ ॥१७॥
सर्वेषामपि पावानां पापमेतन्नरककारणं परमम् । प्राणिवधनाथा श्वापकृत्रीविका मंसपरिभोग ॥१८॥
सर्वेषां जीवानां निजजीविनं वल्लभं सदाकालम् । मरणं पुनरनिष्टं प्रसिद्धमेतद् यतो भणितम् ॥१९॥
दुर्बलनग्नलिपायाः परामको वधने तथा मरणम् । ययाऽऽत्मनोऽन्नं ज्ञानी हन्येवापरि नयैव ॥२०॥
यद् यस्य भवतीति दीपतां तल्पस्य परमवे प्रार्थयम् । यादृतामिह दीपने लभ्यतेऽन्यथ तादृशम् ॥२१॥
एकैव भवति जीवितमेकच्छत्रं ॥ सत्यमेकत्र । अन्यतरनाशकाले जीविनं जीवानामित्ययम् ॥२२॥
धनवन्धवम्वजनेन पुत्रकलत्तेनैव सर्वेषु । निजजीवितमित्ययमनुभवमिदमिदं श्लोके ॥२३॥
यदि मातृया अपि मांसमश्नन्ति रविरं विवन्ति प्राणिनाम् । ततो ननु कीटद्यानादिभैः नह को भित्तो एषाम् ॥
अन्नं वने सत्तं हन्वाऽऽरुणकं निरगवन् । मत्स्येने तस्य मांसं वीयते रविरं च तुष्टेः ॥२५॥
सुखाः तदुदरं हि दन्वद् नान्यन्नस्य ज्ञतम् ? । मत्स्यपि प्रवशमस्ये यदन्तमन्ताः प्राःन्ति ॥२६॥

इन्द्रादेनप्राप्य श्रुमते संवत्सरमगम्यते । नियमश्च संकल्पेन पुण्यानराहाणां पितॄं ॥२८॥
 सदाशरतेवर्णं मंगधरवर्णं तद् य परिपन्नो तस्म । नियमेह फोडि किपि हु, नभिय झुनि जंति सद्गते ॥२९॥
 अद् अमया दुधारा रत्ना पुद्गा द्यैपरिचरद्वा । जद् पंचामेसु मद् ठविभ्रां नो चिद् निभ्रां ॥३०॥
 सो भानिज्जो य अरंयगोवि पद्देण तथ दम मरत्ते । कजयस्सुप्पज्जेते साह्य एगमि यस्तिन्मि ॥३१॥
 अमो भणद् पनरम मरत्ते यणयमम अदिहमेवि । पुप्पनिभ्रांगिरम इमे कहियं अग्गेहि तद्वावि इमो ॥३२॥
 भणद् मद् विपणं जत्तिरविणं तमो अद् अदिपं । जप्पाइजयसमत्तो जं जुज्झइ कुणज ते देवो ॥३३॥
 ता इह हि कायत्थं, वीरकुमारं विरज्जितं अग्गे । सत्ते भणंति कुमरा जो जप्पायइ वट्ठु फणयं ॥३४॥
 सो काट्ठिजज्ज देसे, वीरकुमारं तमो भणइ राया । किं किपि तुमं न भणसि, सो भणइ न मज्झममेयं ॥
 सो ताएण कहिअं पुप्पनिभ्रांगी अरंयगो भिज्जो । सोदिय तावत्स द्विओ पीढेडं महइ न पयाओ ॥३६॥
 ताण य अर्जादियाणि होइ मदिदो तमो पयहेति । वचनाया ते जेमि करेण वंईए नरवणो ॥३७॥
 जप्पज्झइ वट्ठुदविणं विणा अर्जाइ तमो य पचरितं । अदिपयरं अदिपयरं वट्ठेइ दविणं य धम्मो या ॥३८॥
 वचनं यः—

“अथैतन्निर्वाणं निष्पत्तिर्वायोपमितवर्षेभ्यः । अथमानवर्षसोकानां विपरीतात् समुद्रघः ॥”
 ता एतयोश्चिप जोग्गो अहिगारी जो नपुण सेह धणे । इपरो उण अनएणं पनरस लखते समज्जिणीही ॥
 गुह्र निओई-दोडे जे अन्नायं इमो सदापरिरी । तं तुम्हंपि अहम्मे अन्नसपहरं च उवणेही ॥४०॥

अथ यत्ननिश्चेतवा दुर्भरानिः वस्तु तदुदरस्थायि । ये मत्तयन्ति निःशुका निष्कृत्या मांसमशुचितमम् ॥१७॥
दशदिदेशानवा कुमाराः संभासपरमसम्पत्तयः । नियमयति संकल्पेन स्मृतानपराधपाणिबधम् ॥१८॥
परदरातेष्वनं मांसभक्षणे तपाश्च परिजनस्तस्य । नियमयति कोऽपि किमपि सन्तु, न वा युनि यान्ति स्वस्थाने ॥
मदान्वशा कुमारा राज्ञा गृह्यन्ति परीक्षार्थम् । यथा पापान्तेषु मया स्थापितो यस्तिष्ठति नियोगी ॥१९॥
तोऽतिनिपुणश्चादन्वषकोऽपि मष्टरवा तत्र दत्त सत्तान् । कनकस्योत्पद्यमानान् वयस्यरथैकस्मिन् वर्षे ॥२०॥
मन्यो भगनि पन्थदश कस्त्यकनकत्वाहमिदं दद्यामि । पूर्वेनियोगिन इहं कथितमस्याभिस्तथाप्ययम् ॥२१॥
मनसि मया विज्ञेयं यावन्मात्रं ततोऽष्टमधिकम् । उत्साहयितुमममर्थां यद् पुत्र्यते करोतु तद् देवः ॥२२॥
तस्मादिह किं कर्तव्यं, बीरकुमारं विवर्जयाम्ये । सर्वे भगन्ति कुमारा य उन्मादयति बहु कनकम् ॥२३॥
तस्याप्यग्रां देवे, बीरकुमारं हनो भगति राजा । किं किमपि रथं न भवति, हा भगति न मम मतमेतद् ॥
परातेन कथितः पूर्वनियोगी भवच्छको निपुणः । स एव तातस्य हितः परीक्षयितुं न काङ्क्षति मयाः ॥२४॥
तासां चावीर्यानां भवति समृद्धिस्ततः प्रवर्तन्ते । व्यवसायास्ते येषां क्षीणे नीत्या नरपतेः ॥२५॥
उरःघटे बहुद्रविणं विनाऽर्जति ततश्च प्रनिवर्षम् । अधिकतरमधिकारं वर्षेने द्रविणं च पर्यय ॥२६॥
तस्मान् प्रथम एव योगोऽधिकारी यो नयेन स्नाति धनम् । इतरः पुनरनयेन पथदश ह्यस्तान्समर्पयिष्यति ॥
तव नियोगी भूरा दमन्यादमयं समावर्षिष्यति । स सुम्भाकम्यधर्ममयत्तः प्रहारे चोदनेष्यति ॥२७॥

किञ्च ।

पनरम लक्खे एताम्मि वच्छरे जइ परं उवज्जेही । विइयम्मि तच्चउत्थं तत्तइयं वा उवज्जिज्जा ॥४१॥
तइयम्मि वच्छरम्मि अनुत्तादाणो तर्हि जणो होही । ता लक्खंवि न होही होही सच्चं इमं वयणं ॥४२॥

“ अत्युपादानमर्थस्य प्रजाप्यः पृथिवीभुनाम् । दुग्धमादाय धेनूनां मांसाय स्तनकर्तनम् ॥ ”

तो नरनाहो चितइ लहुओवि इमो वण्ण सव्वेसि । अइयरुओ बुद्धीए, ता रज्जधुरं इमो धरिही ॥४३॥
ता जइवि अहं मच्छरिजणाउ एयस्स कहवि हु अवायं । रक्खंतो पयडिस्सं न रज्जपयजोगयमिस्स ॥४४॥
तहवि हु एयस्संगट्टिए गुणे तह जणाणुरायं च । पच्छाइउं न सक्का इय चितिय भणइ तो एवं ॥४५॥
वच्छ ! इमे सव्वेवि हु कुयुद्धिणो बुद्धिमं तुमं चैव । जं सव्वसम्मयाओ विवरीयं भणसि इय एवं ॥४६॥
ता अन्नविदत्ताए तुज्ज न सोहइ सिरीइ परिभोगो । नियबुद्धीए अवन्ना होइ कपा जं तए एवं ॥४७॥
ता छुं च विहवमेयं देसं च इमं जमित्थ देसम्मि । तुह बुद्धीए पभाओ संतोवि न होइ अइयडो ॥४८॥
तो नरवरस्स प्राए नमिऊणं निग्गओ तओ कुमरो । मइसागरमंतिसुएण विमलनामेण ससहाओ ॥४९॥
पच्छन्ननिवन्निरुक्खियेदेसंतरपहियेससुहोहि । अणुगम्मंतो सययं संपत्तो कोसलपुरम्मि ॥५०॥
पुरपरिसरसरतीरे विस्समिओ जाव चिट्ठइ कुमरो । ताव हलवोलमुहलो उच्छलिओ तूरनिग्गोसो ॥५१॥
तो पुट्ठो कोवि नरो वत्थव्वो विमलमंतिणा किं भो ! । कोवि हु महूसवो इह जं सुव्वइ तूरनिग्गोसो ॥५२॥
तो सो कहेइ रणधवलराइणो अत्थि कुरुमईनामा । नियपाणाणवि अहिपा दुहिआ नरयेसिणी कम्मा ॥
तो तप्पिउणा आराहियाए कुलदेवयाए इय कहियं । जस्सज्ज पट्टहत्थी कंठे विविही कुसुम्माळं ॥५४॥

पद्यदश लक्षानेकस्मिन्वत्सरे यदि परमुपार्जयिष्यति । द्वितीये तच्चतुर्थे तत्तृतीये चोपार्जयेत् ॥४१॥ •
तृतीये वत्सरेऽनुत्तदानस्तत्र जनो भविष्यति । ततो लक्षमपि न भविष्यति भविष्यति सत्यमिदं वचनम् ॥
ततो नरनाथश्चिन्तयति लघुरप्ययं वयसा सर्वेषाम् । अतिगुरुर्बुद्ध्या, तस्माद्रान्यधुरामयं परिष्यति ॥४२॥
तस्माद्यप्यहं मत्सरिजनादेतस्य कथमपि क्षुपायम् । रक्षन् प्रकटयिष्यामि न राज्यपदयोग्यतामस्य ॥४३॥
तथापि क्षेतस्याहस्तितानुगांस्तथा जनानुरागे न । प्रच्छादयितुं न क्षत्या इति चिन्तयित्वा भगति तत एवम् ॥
वत्स ! इमे सर्वेऽपि सखे कुबुद्धयो बुद्धिमांस्त्वमेव । यत्सर्वसम्मताद् विपरीनं भणसीत्येवम् ॥४४॥
तस्मादन्याजिनायास्तव न शोभते श्रियाः परिभोगः । निजबुद्धेरवज्ञा भवति कृता ५४५॥
तस्मान्नुद्य विमवयेनं देशं चेमं यदत्र देशे । तव बुद्धेः प्रभावः सन्नपि न भवत्यतिप्रकटः ॥४६॥
ततो नरवरस्य पाथे नत्वा निर्गतस्ततः कुमारः । मत्तिसागरमन्त्रिणुतेन विमलनाम्ना ससहायः ॥४७॥
प्रच्छन्ननृपनिरुक्खियेदेशान्तरपथिक्खेयमुपट्टे । अनुगम्यमानः सततं संपातः कोशलपुरे ॥५०॥
पुरपरिसरमरम्भीरे विधान्तो यावतिष्ठन् कुमारः । तावत्कुलकुलमुत्तर उच्चञ्जितस्तूर्वनिर्गोपः ॥५१॥
ततः पुष्टः कोऽपि नरो बान्धव्यो विमलमन्त्रिणा किं भो ! । कोऽपि हि महोत्सव इह यन् भूयते तूर्वनिर्गोपः ॥
ततः स कश्चपि रणधवलराज्याभित कुरुमतानाम् । निजभावेव्योऽन्यादिना बुद्धिता नरदोषिणी कन्वा ॥५२॥

सो कुमरीण भक्ता अणुगत्ता तस्मि निच्छियं होरी । तो पूरवि पट्टकरि कुमरि आरोविउं उवरि ॥५५॥
मुको निरकुत्तो सो पुरओ वज्जंततुरनियरेण । तेणवि मालिकपट्टे गंतूण करे कपा मान्ना ॥५६॥
नरवत्सेणाहिवमंडलीयसामंतपंतपरिकलिओ । सो इन्दि पुरयंज्जे कयररमान्ना परिभमइ ॥५७॥
इय कहिऊणं विणए तस्मि नरे जाव चिट्ठए विमलो । तो तस्सणेण पत्तो पट्टकरी तस्म दिट्ठिपटं ॥५८॥
विगल्लनविमलपद्मजलपरिमलवममिलियमृदलभयरउले । तं पिच्छिऊण इतं विमलो पेटिवोहए कुपरं ॥५९॥
जा ता स्वणेण पत्तो हत्थी कुमारस्स संनिहाणम्मि । करकलियकुमुममालं स्त्रिविय कुमारम्म कंडम्मि ॥६०॥
नियस्सेपे आरोवइ वीरकुमारं करे करेऊण । रायावि हु परितुट्ठो तं दट्ठं मयणममम्भं ॥६१॥
कुमारीइवि सो दिट्ठो अनलनायलहरिपरिकलिओ । अपयज्जलद्विज सहसां तरंगिओ पुत्तियनिमाए ॥६२॥
अइ राया करिदमं सुवच्चलत्तं तुरंगमसहम्मं । कुमरम्म धूमिआदावर्णाए टाऊण विट्ठिपुत्तं ॥६३॥
छायालमं विप कुम्भइए कुमरीए सह कुमारेण । कारइ पाणिगहणं संतोमियमयज्जगद्वियं ॥६४॥
गामसहस्सं पाणिस्स मोयणे देइ अण्णो पचरं । पामायं नरनाहो, विज्जइ तन्पट्ठिओ कुमरो ॥६५॥
जणओ कुमरस्स मयं पेमियपच्छपुसिसवयणाओ । सोउं बुत्तंनमिं अहनिज्जयमाणसो जामो ॥६६॥
पाणिगहदिवसेसु य नरनाहेणं निवम्मि भवणम्मि । परिसुंजंतो मंगाडवज्जिय पुत्तिओ कुमरो ॥६७॥
अइ किं एयं, तत्तो कुमरेणं जाव कहिउमादत्तं । तो राया भणइ अणाउलेण गोयज्जमइ कुमरो ॥६८॥

ततस्तत्पित्राऽऽराधितया कुलदेवभोगेति कथितम् । यस्याय ५६हस्ती कण्ठे लेपयति कुमुममालम् ॥५४॥
स कुमारो भर्ताऽनुगत्ता तस्मिन्निमित्ते भविष्यति । ततः पुत्रयित्वा पट्टकरिणं कुमारीमारोप्योपरि ॥५५॥
मुक्तो निरकुटाः स पुरतो बाधमानतूर्यनिकरेण । तेनावि मालिकपट्टे गत्वा करे कृता माला ॥५६॥
नरपतिसेनाधिपमण्डलिकसामन्तमन्त्रिपरिकलितः । स इदानीं पुरमध्ये कृतकरमालः परिभ्रमति ॥५७॥
इति कथयित्वा विरले तस्मिन् नरे मायसिद्धिं विमलः । तन्मन्त्राणेन प्रातः ५८हरी तस्य दृष्टिरयम् ॥५८॥
विगल्लिखलपद्मजलपरिमलवममिलितमुत्तरअमरकुलम् । तं दट्ठोऽऽवन्तं विमलः प्रविशोपबसि कुमारम् ॥५९॥
यावत्तान्त्राणेन प्राप्तो हस्ती कुमारस्य संनिधाने । करकलियकुमुममालां लिप्या कुमारस्य कण्ठे ॥६०॥
निजस्फुट्य आरोपयति वीरकुमारं करे कृत्वा । राजापि स्य परितुष्टं दट्ठा मदनममम्भम् ॥६१॥
कुमारोपि ॥ दष्टोऽनन्यलाकष्यलहरिपरिकलितः । अमृतजलधिवत्सहसा तरङ्गितः पुर्मिमानितया ॥६२॥
अथ राजा करिदसकं तुवर्णलत्तं तुरङ्गमसहसम् । कुमारस्य धूमिज्जोदनावन्त्यां दत्त्वा विविधैर्म्भम् ॥६३॥
छायालमनेव कुम्भस्थाः कुमार्योः सह कुमारेण । कारयति पाणिगहणं संतोषिनमवलज्जगद्वियम् ॥६४॥
मायसहस्रं पाणेषोवने दद्याच्चामनः मयम् । मासादं नरनाहो, विज्जसति तत्र निजः कुमारः ॥६५॥
जनकः कुमारस्य रूपं मेधियमण्डलपुरवचनान् । भुत्वा कृतान्तनिमग्नोतिनिर्जनमानसो ज्ञानः ॥६६॥
पाणिगहदिवसेषु य नरनापेन निजे भवने । परिसुज्जंतो मांसादिर्बर्निट्टः कुमरः ॥६७॥
यथा किंप्रसन्नः, ततः कुमारेण मायाकथयितुमारब्धम् । नमो राजा भवन्त्याह्नेन योग्यज्जमइ कुमारः ॥६८॥

विद्वत् जडा एवं होत परं इह विवाहमञ्जलिम् । वारिज्जत पागो रसरूपे मंगरस, तो रसा ॥६९॥
 नं चैव कये नतो वित्तम्वि विवाहपद्धते भगिओ । कुमरेण नित्रो सुगन्त मंगरस अभरासगे हेतु ॥७०॥
 पंचिद्विपन्नतत्तं होत न मंगं, नतो य एपरि । नरवरस परमदेऊ मणिज्जदु पम्पसत्तेसु ॥७१॥
 इच्छादेवताय पंचिद्विपन्न मंगरसगे दोषा । कहिये च पसेणेण जग्गिहिपम्माण तत्तेपि ॥७२॥
 नर अत्ततो अनुत्तरनरिन्तो मंगराभिगारिहारो । तं सोउं नरवरणो रिसेमओ तम्मि वदुपाणो ॥७३॥
 विष्णुमोचि य पातो मंगरओ नर य तेण पडिखे । मंगराभिगोवारिज्जणेण सह देगमुत्तमे ॥७४॥

अह अचरिते पडिहामूया इत्येवा समणुत्ता । मंगरामपर एवं विमत्तो तीर कुमरसो ॥७५॥
 नर कुमर ! इह नरते पडगो निरमेणि परमरुपरा । निरमेणित्तिद्विपडिहारभारिया ताहि ते दिओ ॥
 अचरितदुर्गाहि चरित्ति गुर पागे पेमिपडि पसेयं । न मुणंति नदपरमिं परोणरं ॥ कमेण मगा ॥७६॥
 नर मंगरसगे जग्गि वरुणं मगा वृणुगु नाद ! । तया मे कायज्जं तं निच्छदं भणइ कुमरो ॥७७॥
 चरित्तिमि पडगो चरित्ति पड मिद्विगा बीप । तदपम्मि सविभज्जा चरिते पुण एउ निराणी ॥
 निरमगा चरित्तिमगा पडिहारतुत्तता या । ते पसेयं तामि माणावइ कुमरादिवसे ॥७८॥
 नो चरित्तिमे कुरां भणइ अहि जडा अं तुम्ह । दूमेणि किति, कितुण मग तपदिदं पसेयि ॥७९॥
 अणइ तिओ कुमरसं न वराणेण अणइ मणुगिण । निच्छयमो पुण मग्गमपाणओ मणुपत्तममिणे ॥
 अणइ तिओ कुमरसं न वराणेण अणइ मणुगिण । निच्छयमो पुण मग्गमपाणओ मणुपत्तममिणे ॥

विद्वत् जडा एवं होत परं इह विवाहमञ्जलिम् । वारिज्जत पागो रसरूपे मंगरस, तो रसा ॥६९॥
 नं चैव कये नतो वित्तम्वि विवाहपद्धते भगिओ । कुमरेण नित्रो सुगन्त मंगरस अभरासगे हेतु ॥७०॥
 पंचिद्विपन्नतत्तं होत न मंगं, नतो य एपरि । नरवरस परमदेऊ मणिज्जदु पम्पसत्तेसु ॥७१॥
 इच्छादेवताय पंचिद्विपन्न मंगरसगे दोषा । कहिये च पसेणेण जग्गिहिपम्माण तत्तेपि ॥७२॥
 नर अत्ततो अनुत्तरनरिन्तो मंगराभिगारिहारो । तं सोउं नरवरणो रिसेमओ तम्मि वदुपाणो ॥७३॥
 विष्णुमोचि य पातो मंगरओ नर य तेण पडिखे । मंगराभिगोवारिज्जणेण सह देगमुत्तमे ॥७४॥
 अह अचरिते पडिहामूया इत्येवा समणुत्ता । मंगरामपर एवं विमत्तो तीर कुमरसो ॥७५॥
 नर कुमर ! इह नरते पडगो निरमेणि परमरुपरा । निरमेणित्तिद्विपडिहारभारिया ताहि ते दिओ ॥
 अचरितदुर्गाहि चरित्ति गुर पागे पेमिपडि पसेयं । न मुणंति नदपरमिं परोणरं ॥ कमेण मगा ॥७६॥
 नर मंगरसगे जग्गि वरुणं मगा वृणुगु नाद ! । तया मे कायज्जं तं निच्छदं भणइ कुमरो ॥७७॥
 चरित्तिमि पडगो चरित्ति पड मिद्विगा बीप । तदपम्मि सविभज्जा चरिते पुण एउ निराणी ॥
 निरमगा चरित्तिमगा पडिहारतुत्तता या । ते पसेयं तामि माणावइ कुमरादिवसे ॥७८॥
 नो चरित्तिमे कुरां भणइ अहि जडा अं तुम्ह । दूमेणि किति, कितुण मग तपदिदं पसेयि ॥७९॥
 अणइ तिओ कुमरसं न वराणेण अणइ मणुगिण । निच्छयमो पुण मग्गमपाणओ मणुपत्तममिणे ॥
 अणइ तिओ कुमरसं न वराणेण अणइ मणुगिण । निच्छयमो पुण मग्गमपाणओ मणुपत्तममिणे ॥

नो भणइ निरं कुमरो मंशाए अज्ज पज्ज आवासे । पच्छन्ना एह, तओ भणइ निवो किज्जए एवं ॥८४॥
तह चैव कपे रक्षा, कुमरेणं अपणो समासत्ते । पच्छत्ते पट्टंरम्मि ठाविओ नरवरो पवरे ॥८५॥
अह केगवि छउमेणं निगंनुं निपपराओ पट्टिहारी । संपत्ता उवच्चिद्धा कुमरेणं भणित्तामादत्ता ॥८६॥
तथाहि ;—

इह सोए दूहदेज परलोए नरयकारणं विसया । ते सचमिणं जायं वायसमंसपि उच्छिट्ठं ॥८७॥
सेयेसु नाम्भिसिए दुगारहेज्जि होइ जइ तिची । भविस्सज्ज उच्छिट्ठं जइ मिट्ठं होइ भुंजंतं ॥८८॥
मुत्तेहिवि विसएहि न होइ तिची इमस्स जीवस्स । परलोए नरयगई दो दंडा कह सट्ठिज्जंति ॥८९॥
जीयेहि चिरं भुत्ता विसया तियसत्तणम्मि सग्गेसु । तहवि न तिची जाया बहुसागरसंखकालेण ॥९०॥
तो बह तिची होइ इमेहि तुत्तेहि विमयमोक्खेहि । तह येवकान्णिएहि माणुसज्जम्ममि भुत्तेहि ॥९१॥
जइवि जणंतुजरिंसं आवायमणोरमा इमे विमया । तहवि परिणामविरत्ता किंवागफलोवमा पावा ॥९२॥
तम्हा विसए परिपज्जिऊण इंदियपणां दमिऊण । नाऊण मॉक्खमगं तम्मि सया उज्जमं कुणसु ॥९३॥
मोक्खवत्स पुणो मग्गो सम्मं सम्मत्तनागचरणां । तां च सभेपां कट्ठिपां तप्पुरो तत्तो ॥९४॥
पट्टिबुद्धा पट्टिहारी, बीए पहरम्मि तिट्ठिणी पत्ता । जवणिमज्जे पदम सिबिउं पट्टिबोहए बीपं ॥९५॥
सावि तहा पट्टिबुद्धा, संपत्ता सचिचभारिया तत्तो । रयणीए तइयजामे सावि सुमग्गम्मि संडविपा ॥९६॥
निपपिट्ठिपच्छओ ठाविऊण तामोवि जवणिपंतरिया । परिपा कुमरेण, तओ संपत्ता रायपत्तीवि ॥९७॥

सकलपञ्जनक एव तस्मात्त्रिविह बत्स । इति विकल्पेन । व्यापारय जनमेतं यत्र वा तत्र वा निजलब्ध्या ॥८१॥
ततो भणति नृपं बुभारः संप्रियायामय ममावासे । प्रच्छन्ना एव, ततो भणति नृपः कियत एवम् ॥८४॥
सपैव हृतं राज्ञा, कुमारेणामनः समासत्ते । प्रच्छत्ते पत्न्यङ्गे स्थापितो नरवरः प्रवरे ॥८५॥
अथ केनापि चउपना निर्गतस्य निजगृहात् प्रतिहारी । संपातोपविष्टा कुमारेण भणितुमारब्धा ॥८६॥
इह लोके दुःखरेतुः परलोके नरककारणं विषयाः । तत्सत्यमेतज्जातं वायमगांसमप्युच्छिष्टम् ॥८७॥
तेवत्स्य नाम विषयान् दुर्गतिदेतूनपि भवन्ति यदि तृप्तिः । मक्ष्यन्नामुच्छिष्टं यदि मिष्टं भवति भुज्यमानम् ॥
मुवत्तरपि विषयैर्न भवति तृप्तिरस्य जीवस्य । परलोके नरकगतिर्द्वौ दण्डौ कथं सद्यते ? ॥८९॥
वीचिभिरं भुज्जता विषयास्त्रिदशत्वे स्वर्गेषु । तथापि न तृप्तिर्जाता बहुसागरसंखकालेन ॥९०॥
ततः कथं तृप्तिर्भवत्येभिस्तुच्छैर्विषयसौख्यैः । तथा स्तोकाकालिकैर्भानुपञ्चमनि मुवत्तैः ? ॥९१॥
यद्यपि जतयन्तूत्कर्षमापातनमोरमा इमे विषयाः । तथापि परिणामविरत्ताः किम्पाकफलोवमाः वायाः ॥९२॥
तस्माद् विषयान् परिक्रान्तेन्द्रियमनांसि दमित्वा । ज्ञात्वा मोक्षमार्गं तत्स्वित्तदोषमं कुरुष्व ॥९३॥
मोक्षस्य पुनर्मार्गः सम्यक्सम्यक्त्वज्ञानचरणानि । तानि च सभेदानि कथितानि तत्परास्ततः ॥९४॥
प्रतिबुद्धा प्रतिहारी, द्वितीये प्रहरे श्रेष्ठिनी प्रज्ञा । यवनिक्काम्ये प्रयथां लिप्त्वा पतिबोवपाति द्वितीयाम् ॥९५॥
सावि तथा प्रतिबुद्धा, संपाता सचिचभार्या ततः । रमन्यास्तृतीययामे सावि गुमार्गे संस्थापिता ॥९६॥

ता अणुजाणसु जागो, कुमरो चलितो समं नरिंदेण । युक्को यक्को नमिउं पत्तो रायावि भवन्हरो ॥१२६॥
 सो विहियगोसकिच्चो आहूयसमागएण कुमरेण । मह किर जा जंपिस्सइ ता पुच्चुत्तरदिशाभागे ॥१२७॥
 अइअच्चभूयतेयप्परसं ददूण मणइ पडिहारं । किं एयंति तओ सो खणेण नाऊण विचवइ ॥१२८॥
 जह इह कोवि मुणिदो केयन्नाणी समोसदो तस्स । वंदणहेउ देवा उविति तेसि द्मा दित्तो ॥१२९॥
 तो कुमरेण समं चिय राया कज्जनराइं मोत्तुणं । सव्वाए इहीए पत्तो तव्वंदणनिमित्तं ॥१३०॥
 उवविट्ठो वंदित्ता विहीए सह परियणेण तो कुमरो । धम्मस्स दायमं जाणिऊण तं अप्पणो मणइ ॥१३१॥
 भूनिहियजाणुयलो भालयलकयंजली पुन्इयंगो । जह बीयरायपर्यावि पत्तेणवि सामिणा मज्झ ॥१३२॥
 गओ कओ पस ओ जं दंसियमण्णो चरणकमलं । अह राया मणइ अहं कुमार ! एवं पुणो म्मे ॥
 फाउं अणुमाहं मह मणोणुकूलेण दिक्खदणेण । इय आगमो पहुणं, मणइ मुणिदो फुडं एयं ॥१३३॥
 तो परिसं उट्ठंति वारिय सह परियणेण पवरेण । कुमरं करेण धितुं गंतुं मुणिउग्गहाउं वहिं ॥१३४॥
 मउहाइअलंकारे अप्पइ कुमरस्स, परियणं मणइ । एसो तुमहं राया, तस्सहिओ पणमिउं कुमरं ॥१३५॥
 केवलिणो पपमूले गिणइ दिवस्सं निवस्स मज्जावि । पुच्छिय नवं नरिंदं नियदुच्चरियस्स मुद्धिकए ॥
 प्रदिवज्जइ पव्वजं अन्नाउवि कईवि रायपत्तीओ । राया केवलिनं दिक्खिए य वंदित्तु उट्ठे ॥१३६॥
 मुणिनाहोवि हु नरनाहपज्जुवासिज्जमाणकमकमलो । कइवि दिवसाइं ठाउं विहरइ विविहेसु देसेसु ॥

मणति नरेन्द्रः कुमारं कृतस्सयैषोऽनुग्रहो मम । अनुसरागविडम्बनानादकल्प्येति दर्शनेन ततः ॥१२९॥
 तस्मादनुजानीहि याम्, कुमारश्चलितः समं नरेन्द्रेण । मुक्तः स्थितो नत्वा प्राप्तो राजावि बलगृहे ॥१२९॥
 स विहितप्रभातकृत्य आहूतसमागतेन कुमारेण । सह किल यावज्जल्पिष्यति तावत्पूर्वोत्तरदिग्भागे ॥१३०॥
 अत्यक्षदभुततेजःप्रसरं दृष्ट्वा मणति प्रतिहारम् । किमेतदिति ततः ॥ क्षणेन ज्ञात्वा विज्ञायति ॥१३०॥
 यथेह कोऽपि मुनीन्द्रः केवलज्ञानी समवसृजस्तस्य । वन्दनहेतोर्देवा उपयन्ति तेषामियं दीप्तिः ॥१२९॥
 ततः कुमारेण सममेव राजा कार्यान्तराणि मुक्त्वा । सर्वथा क्रुद्धचा प्राप्तस्त्वन्दननिमित्तम् ॥१३०॥
 उपविष्टो बन्दिता विधिना सह परिजनेन ततः कुमारः । धर्मस्य दायकं ज्ञात्वा तमात्मनो मणति ॥१३१॥
 भूनिहितजानुयुगलो भालतलकृताञ्जलिः पुलकिताङ्गः । यथा बीतरागपदवीं प्राप्तेनापि स्वामिना मम ॥१३१॥
 गुरुः कुतः प्रसादो यद् दर्शितमात्मनश्चरणकमलम् । अथ राजा मणत्यहं कुमार ! एवं पुनर्मन्ये ॥१३२॥
 कर्तुमनुग्रहं मम मनोऽनुकूलेन दीप्तादानेन । इत्यागमः प्रमूषां, मणति मुनीन्द्रः स्फुटमेतत् ॥१३३॥
 ततः परिपदमुत्तिष्ठन्ती वारयित्वा सह परिजनेन पवरेण । कुमारं करेण गृहीत्वा गत्वा मुन्यवग्रहाद् बहिः ॥१३४॥
 मुकृत्पलंकारार्णपयति कुमाराय, परिजनें मणति । एष गुप्ताकं राजा, तस्सहितः प्रणम्य कुमारम् ॥१३५॥
 केवलिनः पदमूले गृह्णाति दीप्तां नृपस्य भार्यापि । दृष्ट्वा नवं नरेन्द्रं निनदुच्चरितस्य मुद्धिकते ॥१३७॥
 प्रतिपद्यन्ते प्रमृग्यामन्या अपि कन्यापि राजरन्ध्यः । राजा केवलिनं दीप्तितांश्च बन्दिनोत्तिष्ठति ॥१३८॥
 मुनिनाथोऽपि हि नरनाथपर्युपास्यमानकमकमलः । कत्यपि दिवसानि स्थित्वा विहरति विविधेषु देशेषु ॥

राया यं पालइ पयं नीईए जिणमयं प्रभावितो । सञ्जत्य कयपमाणं मंतिमुयं कुणइ अप्पसयं ॥१४०॥
 रिउमइणनरवरपेसिएण लेहेण जाइ सिरिनिन्दए । सारपरिवारसहिओ विमल्लम्मि निहित्तरज्जमरो ॥
 विद्यायधम्मतत्तो रिउमइणनरवरोवि पुत्ताओ । तस्सप्पियरज्जमरो बिहिणा पढिबज्जए दिवत्तं ॥१४२॥
 राया वीरकुमारो मुचिरं परिपालिऊण गिहिधम्मं । रणधवल्लरायरिसिणा पयमुले गरिय पव्वज्जं ॥
 नाणाविहदेससरोवरेसु भवियारविदवणनिवहे । पढिबोहिऊणं मुचिरं पत्तो सुरब्ब निव्वाणं ॥१४४॥
 इय मयणमइण्णहभंजणेण संजणियज्जणचमकारो । वीरकुमारो पत्तो कल्ल्याणपरंपरं परमं ॥१४६॥
 इह लोएवि अगम्यागमणाइनिबन्धणं न पाउणइ । सञ्जणमरहणीयत्तमिह विमए मोवि दिट्ठंओ ॥
 जइ इमिणा तुरियवयं तरुणेणवि पालियं निरइयारं । तइ अघेणवि एयं पालेयव्वं पयत्तेण ॥१४७॥

॥ इति चतुर्थधने वीरकुमारकथान्तः समाप्तः ॥

राजा च पालयति प्रजां नीरया भिनमतं प्रभावयन् । सर्वत्र कृत्यमाणं मन्त्रिमुक्तं करोत्यात्मममम् ॥१४०॥
 रिपुमर्दननरवरप्रेषितेन लेखेन याति अनिलये । सारपरिवारसहितो विमले निहिनराज्यमरः ॥१४१॥
 विज्ञातधर्मतत्त्वो रिपुमर्दननरवरोऽपि पुत्रान् । तस्मा अर्पितराज्यमरो बिहिना मन्त्रिवत्ते वीर्यम् ॥१४२॥
 राजा वीरकुमारः मुचिरं परिपालय गृहिधर्मम् । रणधवल्लराज्ये. पदमुले गृहीत्वा मन्त्रयाम् ॥१४३॥
 नानाविधदेशसरोवरेषु भव्यमभिवन्दननिबहन् । मतिबोध्य मुचिरं प्राप्तः सुरं ह्य निर्बाध्य ॥१४४॥
 इति मदनगर्वभञ्जनेन संजनिजन्मचमत्कारः । वीरकुमारः प्राप्तः कल्याणपरंपरां परमाम् ॥१४५॥
 इह लोकेऽप्यगम्यागमनादिनिबन्धनं न प्राप्नोति । सर्वजनगर्हणीयत्वमिह विषये शोऽपि दृष्टान्तः ॥१४६॥
 यथा नेन चतुर्थमेतं तरुणेनावि पालितं निरतिचारम् । तथाऽन्येनाप्येनं पालयितव्यं मया नेन ॥१४७॥

द्वयेण अप्पकालं गहिया येसावि होइ परदारं । तस्संगमायसो वर्रो इव मइइ दुग्गमाइं ॥१॥
 सथाहिः—

धरणीरमणीतिलकं तिलकपुरं नाम पुग्गिह पसिद्धं । दरियादिदण्डलनो रागा सोमदमो तन्य ॥२॥
 तस्मत्ति पिया सुग्गमा जसव्वलो नाम तन्य पुग्गिह्ठी । तम्भज्जा जयदेवी ताणं पुत्तो वज्जनामा ॥३॥
 सो य विलामी दुदंतेदिओ भित्तिविदपरियरिओ । सुग्गमवक्काणमाउमु नियग्ग नियगाए इच्छाए ॥४॥
 अह अन्नया कयाई पच्छुरो जम्भयानोतीरे । पिउणा मइ मंगतो वडो भवियव्वयाउमओ ॥५॥
 कपसोयसमापारा जाव डिवा ताव उत्तग्दिमाओ । पत्तन्नियज्जणज्जालोन्निमासुरो णं तन्य सुरो ॥६॥
 तं इंतं ददुदुणं रुद्धा ते दोषि, भणइ सो देवो । मा भायइ भो भद्रा ! नुग्ग दिग्गं अं एमि ॥७॥
 तुग्गे पुज्जभये मइ इत्ता इत्ता तओ उं ददुदु । अण्णा पणामिओ मे ना निगुणइ पुज्जभववरियं ॥८॥
 अहमित्थ पुरे रद्धउदमारिया आमि देवई नाम । नुग्गानाममर्षावे अग्गवासोवि आमि तया ॥९॥
 सोमदयनिवसेवी मह भद्रा, अन्नया य पण्याणे । नम्भयनईए तीरे डिओ नरिंदो मपरिवारो ॥१०॥
 मज्ज पईवि मए सह नईए तीरे वटस्म ठिट्ठम्मि । चिट्ठं दिग्गवासो अन्नयणो कोवि कन्थवि पा ॥११॥
 तो हं नईमोइन्ना जम्भयमारन्यमायवोवहया । तो तंतुननुणा मे वद्धा चरणा, कयंतीए ॥१२॥
 धाहवियं मए तो उच्चुयपरंण करुणसदेण । कोवि न चलिओ ठाणा तहावि मे पोअंतीए ॥१३॥
 तो केणापि हु भणियं धीरा होसुत्ति पविसिय नईए । जमजीहसच्छहाए छुरियाए अट्ठति सो छिन्नो ॥

द्वयेणावकालं गृहीता यस्यापि भवति परदाराः । तत्सङ्गमाचरन् वज्र इव लभते दुःखानि ॥१॥
 धरणीरमणीतिलकं तिलकपुरं नाम पुरमिह प्रसिद्धम् । दत्तारिदण्डलनो रागा सोमध्वजस्तत्र ॥२॥
 तस्यास्ति पिया सुग्गमा यशोधवल्लो नाम तत्र पुरेष्ठे । तद्वार्या जयदेवी तयोः पुत्रो वज्रनामा ॥३॥
 च विलासी दुर्दान्तेन्द्रियो भित्तिवृन्दपरिकरितः । सुरभवनकाननादिषु विचरति निमयेच्छया ॥४॥
 अद्यान्यदा कदाचित्प्रत्यूषे नर्मदानदीतीरे । पित्रा सह संप्राप्तो वज्रो भवितव्यतावशात् ॥५॥
 कृतशौचसमाचारौ यावत्स्थितौ तावदुत्तरदिशः । प्रन्वलितज्वलनज्वालालोमासुर इति तत्र सुर ॥६॥
 तमायन्तं दृष्ट्वा क्षुब्धौ तौ द्वावपि, भणति तत्रो देवः । मा भैष्टं भो भद्रौ ! युवयोर्हि तार्थमहमेमि ॥७॥
 युवां पूर्वमेव ममभवतामिदौ तत इह दृष्ट्वा । आत्मा प्रकाशितो मया तस्मात् शृणुतं पूर्वभवचरितम् ॥८॥
 अहमत्र पुरे राष्ट्रकूटमार्याऽऽसं देवकी नाम । युष्मदावाससमीपेऽस्मदावासोऽन्यासीत् तदा ॥९॥
 सोमध्वजपुत्रसौ मम गर्वा, अन्यदा च प्रस्थाने । नर्मदानद्यास्तीरे स्थितो नरेन्द्रः सपरिवारः ॥१०॥
 मम पतिरपि मया सह नद्यास्तीरे वटस्याधः । तिष्ठति दत्तावासोऽन्यजनः कोऽपि क्वापि च ॥११॥
 ततोऽहं नर्दामवतीर्णा जलावगाहार्यमातपोपहता । ततस्तन्तुजन्तुना मे वद्धौ चरणौ, रुदत्या ॥१२॥
 आरटितं मया तत उच्चोच्चतरेण करुणसन्धेन । कोऽपि न चलिता स्थानात्तथापि मयि पृक्कुर्वत्याम् ॥१३॥
 ततः केनापि हि भणितं धीरा भवेति प्रविश्य नयाम् । यमजिह्वासदृश्या क्षुरिकया अटिति स छिन्नः ॥१४॥

लिङ्गस्तस्य यं तं तस्मै उगुपतेण सलिलमञ्जम्भि । उदरमपिष्टधुरिकाया नीणिमो अंतपन्भारो ॥१५॥
 तो मद् बाहाए सो मग्गेउं निग्गमो मग्गो अति । तो तस्स वेषधेहिं तत्थेयं चिपा लहुं रइया ॥१६॥
 अहमपि नईए गंतुं मज्जणये काउमायया सत्थ । किर तच्चियाए संपं दाहं तो भैयुणा धरिया ॥१७॥
 बाहाए अहं, ततो मए स भणिमो जडा पविसियन्वं । इमिणा समं चियाए निक्कारणवंपुणा नूना ॥१८॥
 मद् पुकारंतीए ठाणाओवि न चलिओ सि तं तइया । अजेणवि न्नेएण उवेहियाए स पुण तुरियं ॥१९॥
 तद् पुकारियं सोउं अचि पविट्ठो जलस्स मज्जम्भि । मद्पाणरवत्तणट्ठा तणं व नियमीवियं चत्तं ॥२०॥
 ता एएयमि मए नाहं जीवामि भुंज वहाओ । सो मणइ मए न सुओ वरतणु । सओ तया तुम्ह ॥
 अघह'कहं उविरसे पाणसमाए करेमि तुम्ह अहं । तो भणिमो एस मए एवमिमं किंतु मज्ज कए ॥२१॥
 पाणा एयस्स गया तो इमवस्सं चियाए एयस्स । पविसिस्सं ता भुंजसु खममु य जं किपि अवर्द्धे ॥२३॥
 जइवि न भुंजसि तइवि ॥ जइ तद् पाणे अहं चइस्सामि । तो मुका तेण अहं चियं पविट्ठा य दइहा य ॥
 अन्नवमायविसेसाओ सो इमो तुह सुओ समुत्पयो । जाया य अहं देवो वंतरजाणि मज्जम्भि ॥२५॥
 इय पडिबंपेण मए तुम्हाणं देसियं नियसकं । इण्हं वइरामिमुहं पडिउवयारस्स भायेण ॥२६॥
 पभणेमि किंचि जइ मज्ज पत्थणं निष्फलं न य करेसि । तो भणियं वइरेण भणेहि तं जमिहमद् उचियं ॥
 ता भणियं देवेण नईए परकूलनवलिलपहरए । चिट्ठइ मुणी मइया न वंदइ दोवि भर्त्ताए ॥२८॥

छिन्दतश्च तं तस्मै सुकृतेन सलिलमध्ये । उदरमपिष्टधुरिकाया नीणिमो अंतपन्भारः ॥१५॥
 ततो मम बाहौ स लगित्वा निर्गतो मृतो अतिथि । ततस्तस्य बन्धवैस्तथैव चिता लघु रचिता ॥१६॥
 अहमपि नद्यां गत्वा मज्जनं कृत्वाऽऽगता तत्र । किल उचितार्थां क्षम्यां दास्ये ततो भर्त्रा धृता ॥१७॥
 बाहूनाऽहम्, ततो मया स भणितो यथा प्रवेष्टव्यम् । अनेन समं चितार्थां निष्कारणवन्पुना नूनम् ॥१८॥
 यदि पुनरुच्यतां स्थानादपि न चलितोऽसि त्वं तदा । अन्येनपि लोकानोपेक्षितार्थां ॥ पुनस्तत्परितम् ॥१९॥
 तथा पुनरुच्यतां धृत्वा अतिथिं प्रविष्टो जलस्य मध्ये । मत्पाणरत्तणार्थं तृणमिव निजर्जोषितं त्यक्तम् ॥२०॥
 सम्मादितमेतस्मिन्नुते नाहं जीवामि भुञ्ज वहातुः । स मणति मया न सुतो वरततु । दारुदन्तवा सवा ॥२१॥
 अन्यथा कथमुपेक्षा प्राणसमायाः करोमि तवाहम् । ततो भणित एव यथैवमिदं किन्तु मम हृते ॥२२॥
 प्राणा एतस्य गतास्ततोऽहमवश्यं चितार्थामेतस्य । प्रवेष्टव्यामि तस्मान्मुञ्च तमस्य च यत्किमप्यपराधम् ॥
 यद्यपि न मुदासि तथापि हि यथा तथा प्राणानहं त्यक्त्यामि । ततो मुक्ता तेनाहं चितां पविष्टा च दग्धा च ॥
 अध्यवसायविशेषात्सोऽयं तव सुतः समुत्पन्नः । जातां चाहं देवो व्यन्तरजानीनां मध्ये ॥२५॥
 इति प्रतिबन्धेन मया युवयोर्दक्षितं निजस्वरूपम् । इदानीं वज्राभिपूरतं प्रत्युपकारस्य भावेन ॥२६॥
 प्रमणायामि किञ्चिद्यदि मम धर्मार्थानां निष्फलं न च करोषि । ततो मणितं वज्रेण मम त्वं यदिह ममोनिनम् ॥
 तदा भणितं देवेन नद्याः परकूलनवलिलनागृहे । तिष्ठति मुनिर्महाराज तं बन्धेन द्वावपि भक्त्या ॥२८॥

तेहिंवि तह चैव कयं पडिवभाइं अणुजपाइं तहा । सम्मत्तभूसियाइं दोहिंवि साहुस्त पयमूले ॥२९॥
 तो तुटो सो देवो पयणइ गुरुवंधवा तुमे मज्झ । जेण मएवि इमाओ मुणिणो सम्मत्तमणुपत्तं ॥३०॥
 साहम्मियवच्छल्ले एम मणी चित्तिपत्यसंजणणो । तुम्हं मए विस्सो इय तं अप्पिय गओ देवो ॥३१॥
 तन्नो ते गिरिधम्मं कुणंति निमुणंति साहुपासम्मि । किंतु तहावि न बर्रो येसागमणं परिचयइ ॥३२॥
 एकाण देइ भाडिं अच्चाहिं समं रमेइ रयणीए । एवं च अल्लिसिगारविनडिओ गमेइ रयणीओ ॥३३॥
 चिनामणिपयभावा संपज्झइ तस्स दविणमइपउरं । तं विज्झइ जिणभवणे विवे संघम्मि येसासु ॥३४॥
 अन्नाओ गरियमादिपि जाणिउं नेय परिहरइ एसो । तो पायं पइदिपइं सह लोएणं हवइ कल्लो ॥३५॥
 तं सोउं वस्स पिया बारउ रे परविइअभादीसुं । येसासुं गच्छंतो सुतिरल्लदुक्खाइं पाविहिसि ॥३६॥
 किंच ।

अप्यारमिणं तुरियज्वयस्म मा कुणसु सरसु मुणिवपणं । इहपरलोपविकुदं सुपणनिसिद्धं य जेण इमं ॥
 सज्जासुवि पेमायुं होइ पविची अणुजपत्थारी । जाउ परगहियभाडीउ ताउ पुण कालहूदसमा ॥३८॥
 सो बर्रेणं भणियं तापि न सत्तेमि ताप । परिहरिउं । इत्तरियसंगमेयं जह तं वारेसि सय्यारं ॥३९॥
 तो जतपव्त्तो तिही जंयइ नइ तुज्झ निच्छओ एस । पडिवज्जिस्सामइं ता पुत्तय । पयज्जमज्जेव ॥४०॥
 जओ ।

हृषा भोगा गुरं त्रिगुण विनातिता तदा लच्छी । आणंदिपा य गुपणा पिता बंधू य विदूरा य ॥

साध्यावति तदैव इने प्रतिपन्नान्यगुणानि तथा । सम्पत्तव्यमपिनामि द्वाभ्यामपि साधो, परमूले ॥२९॥
 तन्मनुज स देशः प्रभवति गुणान्वयो युवां मम । येन मयाप्यस्मान्मुनेः सम्पत्तव्यमनुपामम् ॥३०॥
 एतन्निदृष्टव्यं यत्र मणिश्चिन्तितममंत्रननः । युवाभ्यां मया विनीर्ण इति तमर्पयित्वा गतो देशः ॥३१॥
 तत्रानि दृष्टिर्न कुतः शृणुतः श्रुतुर्नार्थः । किन्तु तथापि न वज्रो वेश्यागमने परिपश्यति ॥३२॥
 एकाभ्यां दृष्टानि अत्रिगुणानि समं रमते इत्यप्याह । एवं पात्रीकगुणारविनडिओ भगवति इती ॥३३॥
 विनामणिपयभावाद्यने तस्य द्रविणमपिपुत्रम् । तद् व्ययते त्रिनभयने विभे रीते वेश्यायु ॥३४॥
 अन्नाद्यो दृष्टीतव्यमपि काला नैव परिहरयेत् । तत्र प्रायः प्रतिदिशते सह ज्योतन भवति कल्लः ॥
 सो दृष्ट्वा तस्य विना बन्धवि रे वरविनीमादिषु । वेश्यायु गच्छन् गुनीः स दुःखानि प्राप्स्यति ॥३५॥
 अत्रिगुणानि दृष्टव्यं यत्र मणिश्चिन्तितममंत्रननः । इहपरलोपविकुदं सुपणनिसिद्धं य येनेदम् ॥३६॥
 एतन्निदृष्टव्यं यत्र मणिश्चिन्तितममंत्रननः । यो दृष्टीतव्यमाश्रित्याः पुन कालहूदसमा ॥३७॥
 एतो वज्रो वेश्यागमने तत्रानि न सत्तेमि तापः । परिहरिउं । इत्तरियसंगमेयं यदि त्व वारवति सय्यारम् ॥
 तो जतपव्त्तो तिही जंयइ नइ तुज्झ निच्छओ एस । पडिवज्जिस्सामइं तदा पुत्तय । पयज्जमज्जेव ॥४०॥
 इति ।

हृषा भोगा गुरं त्रिगुण विनातिता तदा लच्छी । आणंदिपा य गुपणा पिता बंधू य विदूरा य ॥

परिणयवशं य संपद् आसद्यो वच्छ ! मरणमयओवि । क्वातं परलोयदियं पत्तो ता अवसरो मज्झ ॥
 इय भणिउं नियद्वं दाउं ठाणेसु भावणापुव्वं । पट्टिवत्तो सो सिट्ठी वयं विहाणेण गुरुमूले ॥४३॥
 निम्मज्जाओ जाओ जणयविमुक्तो वित्तेसओ वड्रो । अइ अजया पविट्ठो वसंतसेणाए गेहम्मि ॥४४॥
 कुपरवत्खणिपाए विलासिणीए दाऊण इच्छियं भाटिं । रयणीए पढमपहरे तण्हंक्रमि उवविट्ठो ॥४५॥
 जा चिट्ठइ ता दिट्ठो सहसा तन्पागएण कुमरेण । सो गहिओ नासंतो तेणं सयमेव बाहाए ॥४६॥
 यद्धो थंभेण समं पत्तूसे कुट्ठिणीए कुमराओ । किच्छेण मोइओ तो संपत्तो नियमगेहम्मि ॥४७॥
 सुकुमारदेहभावा भरिओ सो लोहियस्स तो मरिउं । अट्टज्झाणोवगओ संजाओ गट्ठगूयरओ ॥४८॥
 कइवयभवगइणाइं भमिउं पुनरपि सुवोहिजोगेण । न्हिही सिद्धि वड्रो सिट्ठी पुण चेव तम्मि भये ॥
 चउत्थव्वयभईपारं वेमावसणं चएइ भो भव्वा ! । जेम सुहसिद्धिहाणं लहेहमचिरेण जिणभणियं ॥५०॥

॥ इति चतुर्थप्रत्ययमातिचारविपाके यज्ञकथानकं समाप्तम् ॥

परिणतययाश्च संप्रत्यासन्नो बन्ध ! मरणसमयोऽपि । कर्तुं परलोकहितं प्राप्तस्तस्मादवसरो मम ॥४२॥
 इति भणित्वा निजद्रव्यं दत्त्वा स्थानेषु भावनापूर्वम् । प्रतिपन्नः स श्रेष्ठो व्रतं विधानेन गुरुमूले ॥४३॥
 निर्मर्यादो जातो जनकविमुक्तो विशेषतो वज्रः । अपान्द्यदा प्रविष्टो वसन्तसेनाया गेहे ॥४४॥
 कुमाररक्षिण्यै विलासिन्यै दत्त्वेप्सितां भाटिम् । रमनेः प्रथमप्रहरे तत्पत्न्यङ्क उपविष्टः ॥४५॥
 यावत्सिष्ठति तावद् दृष्टः सहसा सत्रागतं कुमारेण । स गृहीतो नश्यंस्तेन स्वयमेव बाहुना ॥४६॥
 बद्धः स्तम्भेन समं प्रत्यूषं कुट्टिन्या कुमारान् । कृच्छ्रेण मोचितस्ततः संघातो निजगेहे ॥४७॥
 सुकुमारदेहभावाद् भूतः स लोहितेन तनो मृत्वा । आर्तप्यानोपगतः संजातो गर्तशुफरः ॥४८॥
 कतिपयभयग्रहणानि भ्रान्त्या पुनरपि सुवोभियोगेन । लप्स्यते सिद्धिं वज्रः श्रेष्ठो पुनरेव तस्मिन् भवे ॥४९॥
 चतुर्थप्रतातः चारं वेश्याभ्यसनं त्यजत भो भव्याः ! । यथा शुभसिद्धिस्थानं लभध्वमचिरेण जिनिमणितम् ॥५०॥

कुलडाअणादविहेवा परदारं नेय इय विगप्पेउं । ताओ जो परिमुंजइ दुल्लहो इव सो दुहं लइइ ॥१॥
तथाहि;—

पुरमत्थि विजयखेटं कयअवहेदं पुराण पउराण । तत्थत्थि पगइभदो गोभदो नाम वाणियओ ॥२॥
मलयमई तम्भज्जा दुल्लहो नामेण अत्थि ताण सुओ । वणियकलाण निहाणं कुलभणं तह अणत्थाणं ॥३॥
अह अन्नया पयट्ठा पियपुत्ता दोवि वणिज्जकज्जेण । उज्जेणि पइ गंतुं गट्ठिऊणं उच्चियभंडां ॥४॥
गच्छंतेहिं दिट्ठो अट्ठपहे ज्ञाणसंठिओ साहू । तं वंदिय उवविट्ठा ज्ञाणंते सोवि पमणेइ ॥५॥
कत्थ गमिस्सह कज्जेण केणं कत्तो समागयाइत्थ ? । तेहिंवि सव्वं कहियं जइपुट्ठे, तो मुणी भणइ ॥६॥
अइदवियहदं हिंदइ सज्जोवि जणो धणत्थमुज्जुत्तो । तत्कारणधम्मं पइ निरुज्जमो सव्वकालं ॥७॥
धम्मणेण विणा मणवंचियाइं जइ हुंति कहवि एमेव । ता तिहुयणेवि सयले न कोइ इह दुक्खिओ हुंते ॥८॥
सव्वंपि य संपज्जइ मणिच्छियं निच्छियं सपुत्ताण । जह संपन्नं गुणसुंदरीए जणएण चत्ताए ॥९॥
तथाहि;—

महिलपुरपहुअरिकेसरिस्स देवीए कणयमालाए । पवरकलाकुलभवणं तणया गुणसुंदरी नाम ॥१०॥
जोव्वणपत्ताए मया तीसे माया तहेव विहिवसओ । मायामहसालं पि हु कालेण सयलमुच्छन्नं ॥११॥
अह अन्नदिणे पत्ता सा रत्तो पायवंदणनिमित्तं । तो तं सुवन्नलंकारभूसियं पासिउं रत्ता ॥१२॥
दट्ठं च सहालोयं विविहालंकारसारनेवत्थं । भणिओ चाडुसयण्हेण परियणो कहह भो ! मज्ज ॥१३॥

कुलटाअनाथविषवाः परदारा नैवेति विकल्प्य । ता यः परिमुक्ते दुर्लभ इव स दुःखं लभते ॥१॥
पुरमस्ति विजयखेटं कृतावहेलं पुराणां प्रचुराणाम् । तत्रास्ति प्रकृतिमद्रो गोभद्रो नाम वणिक् ॥२॥
मलयमती तद्भार्या दुर्लभो नाम्नास्ति तयोः सुतः । वणिकलानां निधानं कुलभवनं तथाअनर्थानाम् ॥३॥
अथान्यदा प्रवृत्तौ पितापुत्रौ द्वावपि वाणिज्यकार्येण । उज्जयिनीं प्रति गन्तुं प्रहीत्वोचितमाण्डानि ॥४॥
गच्छद्भ्यां दृष्टोऽर्धपथे ध्यानसंस्थितः साधुः । तं वन्दित्वोपविष्टो ध्यानान्ते सोऽपि प्रमणति ॥५॥
क्व गमिष्यथः कार्येण केन कुतः समागतावन्न । तान्म्यामपि सर्वं कथितं यथापृष्टं, ततो निर्मणति ॥६॥
अर्धविदग्धं दृष्ट्वते सर्वोऽपि जनो धनार्थमुद्युक्तः । तत्कारणधर्मं प्रति निरुधमः सर्वकालमपि ॥७॥
धर्मेण विना मनोवाञ्छितानि यदि भवेयुः कथमप्येवमेव । तदा त्रिमुक्तेऽपि सकले न कोऽपि दुःखितो भवेत् ॥८॥
सर्वमपि च संपद्यते मनईप्सितं निश्चितं सपुण्यानाम् । यथा संप्राप्तं गुणसुन्दर्या जनकेन त्यक्तया ॥९॥
महिलपुरपम्परिकेसरिणो देव्याः कनकमालायाः । पवरकलाकुलभवनं तनया गुणसुन्दरी नाम ॥१०॥
यौवनप्राप्ताया मृता तस्या माता तथैव विधिवशतः । मातामहसारमपि खलु कलेन सकलमुत्सन्नम् ॥११॥
अथान्यदिने प्राप्ता सा राज्ञः पादवन्दननिमित्तम् । ततस्तां सुवर्णालंकारभूषितां दृष्ट्वा राजा ॥१२॥
दृष्ट्वा च समालोकं विविहालंकारसारनेपथ्यम् । भणितश्चादुमत्पुष्णेन परिजनः कथयत सो ! मम ॥१३॥

कस्त पमाया तुम्हे चित्तमह एवं विसालच्छीए ? । तो तेहि संयत्ते तुज्ज पमाण नमम् ॥१४॥
 गुणमुंदरीए पटिया सीसं धुणिऊण उद्यमदेण । भवियव्यावसेण निवनिरवेवम् इमा गाहा ॥१५॥
 सा जयउ जए लच्छी जीइ पमाण ईसरजणम्म । सचमन्तिपिय वयणं मयाणपुग्मिावि मन्ति ॥१६॥
 तम्भावं धुणिऊण पर्यए कोवणो भणइ राया । न कम्म पमाणं चित्तममि, नो तीए इय पटिये ॥१७॥
 सच्चो पुञ्चरूपाणं कम्माणं पावए फलविवाणं । अवराहेसु गुणेषु य निमित्तमितं परो होइ ॥१८॥
 तो रत्ना आणतो कोवि नरो जह पओयणं अन्थि । निम्भग्गमिरोत्तरणं गौरनं कमवि आनेहि ॥१९॥
 तो तेण तारिसो कट्टहारओ कोवि सत्ति आणीओ । परिणाविओ य गुणमुंदरिं म प्मावि तुट्टेण ॥२०॥
 सा पुण कथाईयं उहालिय लिहियवहियभंदाइ । परिहायेउ भणिया जाह इओ मुकयमणुवसु ॥२१॥
 भणियो य तणो मत्तो आन्दावंपि कूडमीए जो काही । मम्म मए सारंगो दंडोजम्मं बिरेय्त्तो ॥२२॥
 नियपइमणेण समं पत्ता सा तण्यरम्म उवविमितं । जा तम्म मिरे चिदुरे विवरा ना ताण वगंरो ॥२३॥
 उच्छलिओ छलिउं पिव गंधं गोसीमचंदणवणम्म । तो तीए सो पुटो कट्टमरो तुम्ह अज्ज बरि ॥२४॥
 फंदोइयस्स दृष्टे सुवफो तो सो करेइ, तेण समं । सा गंतुं नं भारयमाणावइ नियपगंमि ॥२५॥
 ततो वंदणफलीउ यणियदइम्म विविफउं कटवि । कणकन्थाइं किंचिवि किणेइ मुन्नेण सा तेण ॥२६॥
 सो जत्तो रत्नवाओ आणीओ कट्टभारओ तेण । सो मुट्ठजणेहिओ वहाहंटे वरेउण ॥२७॥
 भाणाविओ निसीहे गिहम्म ततो य चंदणे मम्मि । विरकीयम्मि कमेणं कणयमहम्मो मणुवफो ॥२८॥

कस्त प्रसादाइ यूयं विलससिं विसालच्छीए ? । तन्मते गलविन सब प्रसादेन नान्दमम् ॥१४॥
 गुणमुन्दरी पटिता शीर्षं धूमिभोषणभेदेन । भविष्यवाचसेन निवनिरपेक्षमिव गाथा ॥१५॥
 सा जयतु जगति लक्ष्मीरस्या प्रसादेनेश्वरजननस्य । सत्यमर्लावमपि बबने सद्गानपुरं आवि बन्धनम् ॥१६॥
 तद्भावं शाखा प्रकृत्या कोपनो भणति राजा । एवं कस्य प्रसादेन विलसति, तन्मनयेति पटितम् ॥१७॥
 सर्वः पूर्वकृतानां कर्मणां प्राप्नोति फलविषयम् । अपराधेषु गुणेषु च निमित्तमात्रं परो भवति ॥१८॥
 ततो राजाऽऽश्वासः कोऽपि नरो यथा प्रयोजनमस्ति । निर्भयदशिरास्त्रे रोहनेन बन्धनानव ॥१९॥
 ततस्तेन लाहटाः काटहारकः कोऽपि शक्तिवादी । परिणादितश्च गुणमुन्दरी सा राज्ञि मुहेन ॥२०॥
 सा पुनर्विष्वादिमुद्रास्य लिखितवर्तिकारणवहानि । वशिष्ठास्य अलिता दाहीन मुकुटमुकुट ॥२१॥
 भजितश्च जन सर्व आलापमपि हनया च बरिष्यति । तस्य कथा शरीरो दृष्टेऽवराहे दिव मन्त्र ॥२२॥
 निरूपितमन्त्रेण समं प्राप्ता सा तद्गृहे उपविश्य । दासकस्य शिरसि विवराय विवृणोति नान्दनेभ्यो वराह ॥२३॥
 उच्छलितदण्डविगुम्भित मन्त्रे गोसीमचन्दनवनस्य । तन्मनसा स पुष्टः काटमरो दुष्माहम्य कश्चि ॥२४॥
 बान्धविकस्य दृष्टे मुक्तमस्तु स कथयति, तेन समम् । सा लम्बा तं आगमनादपि निम्नरे ॥२५॥
 तपधन्वनपलवान् बलिदृष्टे दिवस कथयि । कणकवादि विविदुषि कर्णमि मुन्दरेन सा जेह ॥२६॥
 स दमो नृभारतीन कणधमनेन । स मुकुटमन्त्रे वराहस्ये कृत्वा ॥२७॥

अहं विहिपउचियपरियणवाहणसामगियाई ताई तओ। ववसायत्थं देसंतरम्मि पत्ताई तो कुमरी ॥२९॥
 निवदिन्नाई बहिपात्थयाई वायए तओ तेसु। अक्षरपंतीओ बालियाओ सव्वाओ पिरंखती ॥३०॥
 एगत्थ कणयसिद्धिप्पओगमवलोयए तओ सव्वं। तं सामग्गि काउं पउंनए जाव तो तत्थ ॥३१॥
 तावच्छेयकसेहिं सुद्धं पासइ सुवन्नमुत्पन्नं। तो तेणं पओगेणं मेलिय कणयस्स लक्खाई ॥३२॥
 बहुवाहणपरियणपरिगता थ गंतूण गउडदेसम्मि। तत्थ पवराई किणितं भइकरीणं दस सयाई ॥३३॥
 पत्ता य भइलपुरं नरवरदंसाविपम्मि भूभागे। वीयंव भइलपुरं ठविऊण ठिया य सा तत्थ ॥३४॥
 तीए भत्तावि ठिओ कलासु कुसलो जणम्मि विक्खाओ। नामेण पुजपालो विपद्दकेलीण कुलभवणं ॥
 उक्तं च;—

“श्रीपात्थियाज्झ अपि भवन्त्वमिज्ञा विदग्धचरितानान्। उपदिशति कामिनीनां यौवनमद एव ललितानि॥”
 तेणवि पाहुडपुव्वं विहिंयं निवदंसणं विभूईए। रायावि तस्स पासे मुणित्तणं पव्वकरिहेदं ॥३६॥
 भणइ महापणविहिण्ण देहि मूल्लेण मज्झ करिसदसं। सो भणइ देव! नाहं काहं जम्मंतरेवि इमं ॥
 किंपुण मह आवासे आगंतुं भोयणं कुणउ देवो। हत्थिसहस्संप्पि हु लेउ मज्झ मोल्लेण नो कज्जा ॥३८॥
 तो आवज्जियहियओ नरेसरो तस्स तेण वयणेण। पचो तस्सावासे चलंतवरदारुयासाए ॥३९॥
 खंभसयसंनिविट्ठे तत्थ य चउवारयम्मि नरनाहो। भुंजइ सा परिवेसइ एका गुणसुंदरी किंतु ॥४०॥
 परिवेसित्तुण पढमं फलोहल्लि पविसई गिहस्संतो। अक्कं काउं वेसं आगच्छइ दुइयदारेण ॥४१॥

आनायितो निशीये गृहे ततश्च चन्दने तस्मिन्। विक्रीते क्रमेण कनकसहस्रः समुत्पन्नः ॥२८॥
 अथ विहितोचितपरिजनवाहनसामग्रीकौ तौ ततः। व्यवसायार्थं देशान्तरे प्राप्तौ ततः कुमारी ॥२९॥
 नृपदत्तानि बहिकावल्याणि वाचयति ततस्तेषु। अक्षरपङ्क्तिर्बालिताः सर्वाः प्रेक्षमाणा ॥३०॥
 एकत्र कनकसिद्धिप्रयोगमवलोक्य ततः सर्वाम्। तां सामग्रीं कृत्वा प्रमुदक्ते यावत्ततस्तत्र ॥३१॥
 तापच्छेदकपैः शुद्धं पश्यति सुवर्णमुत्पन्नम्। ततस्तेन प्रयोगेण मेलयित्वा कनकस्य लक्षणि ॥३२॥
 बहुवाहनपरिजनपरिगता च गन्तवा गौहदेशे। तत्र प्रवराणि क्रीत्वा भद्रकरीणां दश शतानि ॥३३॥
 प्राप्ता च महिलपुरं नरवरदर्शिते भूभागे। द्वितीयमिव महिलपुरं स्थापयित्वा स्थिता च सा तत्र ॥३४॥
 तस्या भर्तापि स्थितः कलासु कुशलो जने विख्यातः। नाम्ना पुण्यपालो विदग्धकेलीना कुलमवनम् ॥३५॥
 तेनापि प्राभूतपूर्वं विहितं नृपदर्शनं विभूत्या। राजापि तस्य पार्श्वे ज्ञात्वा प्रवरकरिषट्कम् ॥३६॥
 मणनि महाननविहितेन देहि मूल्येन मम करिसहस्रम्। स भणति देव! नाहं करिष्ये जन्मान्तरेऽशीदम् ॥
 किन्तु ममावासे आश्रय भोजनं करोतु देवः। हस्तिसहस्रमपि हि लातु मम मूल्येन नो कार्यम् ॥३८॥
 तत आवाजितहृदयो नरेश्वरस्तस्य तेन वचनेन। प्राप्तस्तस्यावासे चन्द्रवरदारुयासादे ॥३९॥
 मन्मथशतर्त्तनिविष्टे तत्र च चतुर्दारे नरनाथः। भुञ्जे सा परिवेषेति एका गुणसुन्दरी किन्तु ॥४०॥

परिवेष्टय पश्यन्, वंशजवरजोयणां अयेन । अयेन वेमेणं यथाऽं ना जाव पश्यन् ॥४२॥
 नवनवसिगारेणं निवस्त परिवसितये तमो राया । पुच्छय क्व बहुयामो हंदाय य तुम्ह इह मति ॥४३॥
 तो भणय जलियाओ दिहा देवेन, तो निवो मोत्तु । मुत्तो उवरिमभूमिहंके गंगपुल्लिममे ॥४४॥
 अह वहिपारिहं निवहिविहं पुन्यमिव वेमं । काऊण निवरासे नमिडे गुणमुंदरी भणय ॥४५॥
 ये उवयवसह होउ उवउत्ता तो नरेमरो भणय । बाहाबिल्लनयणमुओ आगेवेओ तमंयमि ॥४६॥
 मह दुप्पिउणो गणया वच्छे ! गुणमुंदरिणि नाम तुमं । मायणकाळे वत्ता दिहावि पपन विभाया ॥४७॥
 अवरारसिगाराणेगवह्विन्मयो नओ जाओ । उचिये येसं काउ आगन्तमु मंदये वच्छ ॥ ४८ ॥
 सह चेव कए तीए आहए सह य पुषपाळमि । पग्गिपुटविहवराओ राया गुणमुंदरी भणय ॥४९॥
 दिहेणेण वच्छाय चेव मह पग्गिये इमं ताव । जह रिवाओ पम्मवत्ते पम्मं पुन वहाव मे वत्ता ॥५०॥
 मा पुन पुनकमेणं जणणीए सावियाए जणपम्मं । बाल्लंवि य निउणा आमि वया महवि इव वत्ता ॥
 इह आत्तामावसे अग्गि मुणी मो विसेमओ पम्मं । जाणो पग्गिवहे य मो राया जाव कयेव ॥५२॥
 सह पुषपाळगुणमुंदरीहि जायसिडे तमो पम्मं । भणय मुणिइ राया काउ वत्ताहि सुग्गे ॥५३॥
 अहमणुमरावि इहिं तुह चरणे, तो भणय मुणिपवरा । नमहा ' इत्थं माये निवत्तावेहि न होवत्ते ॥५४॥
 तो राया पवत्तरे गंतु सह येविडे पहाणेहि । पुत्तामावे ठविडे न विउ जायावये वत्ते ॥५५॥

परिविन्त्य प्रथमं कालीयं पविशति गृहस्थान्तः । अन्धं कृत्वा वेदमःसपत्नि द्विविहारेण ॥४२॥
 परिवेष्टेति पश्यन्, वंशजवरजोयणां अयेन । अयेन वेमेणं यथाऽं ना जाव पश्यन् ॥४३॥
 नवनवसिगारेणं निवस्त परिवेष्टितं तमो राया । पुच्छति क्व बहुयामो हंदाय य तुम्ह इह मति ॥४४॥
 तो भणति जलियाओ दिहा देवेन, तो निवो मोत्तु । मुत्तो उवरिमभूमिहंके गंगपुल्लिममे ॥४५॥
 अह वहिपारिहं निवहिविहं पुन्यमिव वेमं । कौण्य निवरासे नमिडे गुणमुंदरी भणति ॥४६॥
 ये उवयवसह होउ उवउत्ता तो नरेमरो भणय । बाहाबिल्लनयणमुओ आगेवेओ तमंयमि ॥४७॥
 मह दुप्पिउणो गणया वच्छे ! गुणमुंदरीणि नाम तुमं । मायणकाळे वत्ता दिहावि पपन विभाया ॥४८॥
 अवरारसिगाराणेगवह्विन्मयो नओ जाओ । उचिये येसं काउ आगन्तमु मंदये वच्छ ॥ ४९ ॥
 सह चेव कए तीए आहए सह य पुषपाळमि । पग्गिपुटविहवराओ राया गुणमुंदरी भणय ॥५०॥
 दिहेणेण वच्छाय चेव मह पग्गिये इमं ताव । जह रिवाओ पम्मवत्ते पम्मं पुन वहाव मे वत्ता ॥५१॥
 मा पुन पुनकमेणं जणणीए सावियाए जणपम्मं । बाल्लंवि य निउणा आमि वया महवि इव वत्ता ॥
 इह आत्तामावसे अग्गि मुणी मो विसेमओ पम्मं । जाणो पग्गिवहे य मो राया जाव कयेव ॥५२॥
 सह पुषपाळगुणमुंदरीहि जायसिडे तमो पम्मं । भणय मुणिइ राया काउ वत्ताहि सुग्गे ॥५३॥
 अहमणुमरावि इहिं तुह चरणे, तो भणय मुणिपवरा । नमहा ' इत्थं माये निवत्तावेहि न होवत्ते ॥५४॥
 तो राया पवत्तरे गंतु सह येविडे पहाणेहि । पुत्तामावे ठविडे न विउ जायावये वत्ते ॥५५॥

विहिणः गिण्ड इदंत्वं परिपालः पुत्रपालनरनाहो । नीरं चिरं रज्जं जिणिदधम् पमावितो ॥५६॥
 गुणसुन्दरीए तणयं सुलोयणं ठाविऊण रज्जम्मि । लेइ सह तीइ दिक्खं कमेण पाउणइ तइ मोक्खं ॥५७॥
 ता धम्मच्चिय उज्जमह उज्जमेहिं विणावि अजेहिं । जेणं सिज्जंति समीहिंयाइ इह परमये तुम्ह ॥५८॥
 तो ते भणंति अम्हे असत्था नाह । साहुधम्मस्स । तो गिहमचयंताणं जो धम्मो, कहइ तं अम्ह ॥५९॥
 तत्तो सम्मत्ताइ गिहिधम्मो तेण ताण वित्तरओ । कहिओ तेहिंवि गहिओ वारसमेओवि सो विहिण ॥
 तो वेदिऊण चलिया उजेणीए तओ य ववहरिउं । संपत्ता नियठाणे तो सयमंगीकयं धम्मं ॥६०॥
 जणओ पालइ सम्मं दुल्लहो पुण दुल्लहंपि तं लद्धुं । अय्यरइ चवत्थवयं एयं परिकप्पणं काउं ॥६१॥
 परदारं मह नियमो न वज्जियत्था अणाइकुलडाओ । विवक्कुलं रमंतो अहं दिट्ठो सो तलारेण ॥६२॥
 दंगाए जज्जरिउं वद्धो, मिल्लाविओ य वाऊण । दंडं पिउणा एवं वद्धो मुक्को य सो बहूहा ॥६३॥
 तहवि न विरमइ दुल्लहो अणाइकुलडाए संगमे तत्तो । कालखरिओ पिउणा सक्कइ न नियत्तिउं तहवि ॥
 अहं अज्जया य कस्सवि दुहियाए सत्थियस्स मयणंथो । बालेविहवाए विट्ठिओ वारिउं तीइ तो मिलिओ ॥
 बंधुजणो तीए तयं कुट्टइ ताडेइ लेट्टुलउडेहिं । दोसायरोत्ति कलिउं व सत्ति चत्तो स पाणेहिं ॥६४॥
 पदमपुटवीए पत्तो पत्तापायेण तत्थ मुज्जेउं । पत्तमणुपत्तजिणमपदिकखो मोरखं समणुपत्तो ॥६५॥
 सेट्ठी गोमहोवि हु अकलंकवओ तओ य मरिऊण । सोहम्मे उववत्तो तइयमये सिज्जिहो तत्थ ॥६६॥

विधिना गृहाति दीक्षां परिपालयति पुण्यपालनरायः । नीरया चिरं राज्यं जिनेन्द्रधर्मं प्रमावयन् ॥५६॥
 गुणसुन्दर्यास्तनयं सुलोचनं स्थापयित्वा राज्ये । स्मृति सह तया दीक्षां कमेण प्राप्नोति तया मोक्षम् ॥५७॥
 तस्माद् धर्मं एवोपचष्टतमुपमैर्विनाऽप्यन्यैः । येन सिध्यन्ति समीहितानीह परमये युवयोः ॥५८॥
 ततस्तौ भगवत् आवाप्तसमर्थौ नाथ ! साधुधर्मस्य । ततो गृहमत्यजतोर्यो धर्मः, कथयत तमावयो ॥५९॥
 ततः सम्यक्त्वादिर्युधिधर्मस्तेन तयोर्विस्मरतः । कथितस्ताभ्यामपि गृहीतो द्वादशभेदोऽपि स विधिना ॥६०॥
 ततो बन्दिता चलितानुज्जिन्यां ततश्च व्यवहृत्य । संप्राप्तो निजस्थाने ततः स्वयमङ्गीकृतं धर्मम् ॥६१॥
 जनकः पालयति सम्यग् दुर्लभः पुनर्दुर्लभमपि तं लब्ध्वा । अतिपरति पनुधनमेतत्परिकल्पनं कृत्वा ॥६२॥
 परदारेषु मम नियमो न वर्जयितव्या अनाथकुलशः । विधवकुलतो रमयन्नय इष्टः स पुरारेण ॥६३॥
 यष्टया वर्जयित्वा बद्धः, मोचयित्वा दत्त्वा । दण्डं पित्रैव बद्धो मुक्तश्च स बहूहा ॥६४॥
 तदपि न विरमति दुर्लभाज्जायकुलशयाः संगमे ततः । कालक्षरितः पित्रा शरवणे न निवर्तयितुं तथापि ॥
 अपान्द्यत ॥ धर्म्यापि दुर्दिशाक्षत्रियस्य मदनान्वः । बालविधया वेष्टितो ब्याहृत्य तया ततो मिलितः ॥६५॥
 बन्धुप्रदम्पत्यान्ते कुट्टयति तादृयनि लेट्टुलगुडैः । दोषाकर इति कल्पयित्वेव स्मरति त्यक्तः स धर्मः ॥६६॥
 प्रवर्तयित्वा प्रामः पश्चात्तणेन मूत्रं मृत्वा । प्राममनुमन्वयिनमनर्दातो मोक्षे समनुवाप्तः ॥६७॥
 केही लोभद्वेष्टि स्वयंकृतवृत्तमनश्च मृत्वा । मूर्धन्यं उपरिभ्रमृतीयमेषं स्यान्नपि तत्थ ॥६८॥

अपरिगृहीतागमनमेव दुःखानां कारणं सम्यक् । चतुपरदारसंगा परिवर्ज्य भो ! प्रयत्नेन ॥७०॥

॥ इति चतुर्थमंतद्वितीयातिचारे दुर्लभकथा समाप्ता ॥

धन्योऽहमेवमाह रमणीयपणंगकीलणकपण । जो रागंधो सेवइ स सहइ दुखलाई धणउब्ब ॥१॥
तथाहि :-

मयरायनणियसोहं मोहम्मसहं विवुरसेकिणं । विक्रमपुरं पसिद्धं तं पालइ विक्रमनरिंदो ॥२॥
तन्यत्थि सिद्धितिलभो निलभो लच्छीए से पिपा लच्छी । ताणं च हुये पुत्ता धणधणदेवत्ति विवराया ॥
दुक्खि कलामु कुसला मुकुलुग्गपवालिपाण भचार । पगईए धणो कामी धणदेवो धम्मिओ धणियं ॥
जइ भयया य केणवि नीया तित्तम्मि पामरनरेण । हुरदयफलीणपब्बे पुरपचासन्नगामम्मि ॥५॥
तो तस्स पुब्बभाए सहपारवणम्मि मुणिवरो दिट्ठो । मयणोब्ब मुत्तिमंतो तिगुत्तिगुत्तो य पवनाणी ॥६॥
इदुत्तं तं वणिजा पृच्छति कुडुंविषं किमेस मुणी । नासगनिसिपदिट्ठी चिट्ठइ कट्ठव निच्चिट्ठो ? ॥७॥
कोडुंविषण भणियं ॥ चिट्ठतस्स मासपवि होरी । न सुयइ एसो न य भुंणए य एमेव चिट्ठइ ॥८॥
तो ते तेण समेया गंतुण मुणि नमिणु पृच्छंति । को हेज वयगहणे पदमवए वट्ठमाणस्स ? ॥९॥
तो भणइ मुणी नियुणइ संसारामो न अन्नमो हेज । नवरं मइ वयगहणे विसेसओ कारणं भज्जा ॥१०॥
धणदेवेणं भणियं जाया जाया कहं नु तुह हेज । वयगहणस्स महायस ! कहसु, तो कहइ सो एवं ॥११॥

अपरिगृहीतागमनमेव दुःखानां कारणं सम्यक् । चतुपरदारसङ्गाः परिवर्ज्यत भोः । प्रयत्नेन ॥७०॥

वक्ष्येऽहमेवमाह रमणीयपणंगकीलणकपणेन । यो रागान्धः सेवते स लभते दुःखानि धनइ इव ॥१॥
गज्जरानजनिताभं सौधर्मसमेव विबुधसंकीर्णम् । विक्रमपुरं पसिद्धं तत्पालयति विक्रमनरेन्द्रः ॥२॥
तत्रास्ति सिद्धितिलको निलयो लक्ष्म्यास्तस्य प्रिया लक्ष्मीः । तयोश्च द्वौ पुत्रौ धनधनदेवाविति विख्यातौ ॥
द्वावपि कलामु कुसलौ मुकुलोद्गतबालिकयोर्भतारौ । प्रकृत्या धनः कामी धनदेवो धार्मिको गाढम् ॥४॥
अथान्यथा च केनापि नीतौ क्षेत्रे पामरनरेण । होलिकाफलीनपर्वणि पुरपत्यासन्नग्रामे ॥५॥
ततस्तस्य पूर्वभागे सहकारवने मुनिवरो दृष्टः । मदन इव मूर्त्तिमांस्त्रिगुणसिगुसय चतुर्शानः ॥६॥
दृष्ट्वा तं वणिजो पृच्छतः कौटुम्बिकं किमेव मुनिः । नासाग्रन्यस्तदृष्टिस्तिष्ठति काष्ठमिव निश्चेष्टः ? ॥७॥
कौटुम्बिकेन भणितमिदं तिष्ठते मासोऽपि भविष्यति । न स्वपितृषु न च भुङ्क्ते चैवमेव तिष्ठति ॥८॥
ततस्तौ तेन समेतौ गत्वा मुनिं नत्वा पृच्छतः । को हेतुर्वैतग्रहणे प्रथमवयसि वर्तमानस्य ? ॥९॥
ततो भणति मुनिः शृणुत संसाराद् नान्यो हेतुः । केवलं मम मतग्रहणे विशेषतः कारणं भार्या ॥१०॥
धनदेवेन भणितं आया जाता कथं नु तव हेतुः ? । मतग्रहणस्य महायशः । कथय, ततः वयसि स एवम् ॥

इति अत्रि सुहावामं नगरं रिउमदणो तर्हि राया । मंती विसाहपुदी भज्जा रइमुंदरी तस्स ॥१२॥
 मयुरपुगथभाए उज्जाणे चिट्ठए रिसइभवणं । सुरविज्जाहरकिन्नरनिसेविणं तस्स दारम्मि ॥१३॥
 चिट्ठइ सहायतरु सन्वोउपफलभरणे निरु नमिओ । पारसियकीरमिहुणं निवसइ सुहिणं सया तन्य ॥१४॥
 आओ य सुओ तस्म य पाल्लि परोप्पणं, अइ कयाइ । परकीरीआसणो जाओ कीरी कहइ नामो ॥१५॥
 कीरीए तो भनिओ हुं पज्जत्तं सु तुज्ज संगेग । गच्छसु तीइवि नीडे मा निपदीहोसु मं रमिओ ॥१६॥
 यतः,

भद्रामने देम्मं पावम्मि मई अगुज्जमो धेम्मं । मा दिज्ज दिव्व ! कहवि हु जइ रुडो होमि सयारं ॥१७॥
 तो कीरेणं भणिणं सयसु पिण । पज्ज एयमतराई । तो कीरीए भणिणं मा महमुदसंमुहो होसु ॥१८॥
 एहं ता उप्पट्ठे रायमविहासिये य सविमं य । को धुंजेउ मयओ असासणं जइव असे ? ॥१९॥
 तो बापादो पभणइ जइ एवं मे गणमि ता पुणं । गहिउण गमिस्सामि सा पभणइ नेय अप्पेमि ॥२०॥
 इय जाओ मंताओ तेमि पुणम्म कारणे गरुओ । तो कीरेणं भणिणं रायसमीयेत्तमागच्छ ॥२१॥
 जगत्तिरी नरिइओ पुणं, तस्सेर होरिइ इत्थं । सुहिंवि भणइ एवं गयाई दोसिवि निगयामो ॥२२॥
 बरिओ निरुपणं तेहि, तो पभणिणं नरिइएण । मीइययणं विभाविवि निगुणइ एगमपिणइ ॥२३॥
 पुनो जगम्म भरे पुया जगणीए, अइव धुयावि । पिउणो भवेइ जग्गा बीयं बीयपिणमो ॥२४॥
 कोइरिओ य गिणे धंसे पपरेइ तस्म ते मय्यं । न ज्झामि अइं किंचिवि दाणिं मोणुण, इय जाओ ॥२५॥

इति अत्रि सुहावामं नगरं रिउमदणो राया । मन्ती विसाहपुदीभ्यां रतिगुन्दरी तस्य ॥१॥
 मयुरपुगथभाए उज्जाणे चिट्ठि कयमभवणम् । सुरविजा हरकिन्नरनिसेविने तस्य दारम् ॥२॥
 चिट्ठि सहायतरु सन्वोउपफलभरणे निरुमिओ । पारसीककीरमिहुणे निवसति सुहिण मया तन्य ॥३॥
 आओ य सुओ तस्म य पाल्लि परोप्पणं, अइ कयावि । परकीरीआसणो जाय कीरी कयमि नाम ॥४॥
 कीरीए तो भनिओ हुं पज्जत्तं सु तुज्ज संगेग । गच्छसु तीइवि नीडे मा निपदिमोसु मं रमिओ ॥५॥
 यतः भद्रामने देव देवो अगुज्जमो धेम्मं । मा तु दिव ! कयमि दि यदि रुडो होमि सयारं ॥६॥
 तो कीरेणं भणिणं सयसु पिणं । पज्ज एयमतराई । तो कीरीए भणिणं मा महमुदसंमुहो होसु ॥७॥
 एहं ता उप्पट्ठे रायमविहासिये य सविमं य । को धुंजेउ मयओ असासणं जइव असे ? ॥८॥
 तो बापादो पभणइ जइ एवं मे गणमि ता पुणं । गहिउण गमिस्सामि सा पभणइ नेय अप्पेमि ॥९॥
 इय जाओ मंताओ तेमि पुणम्म कारणे गरुओ । तो कीरेणं भणिणं रायसमीयेत्तमागच्छ ॥१०॥
 जगत्तिरी नरिइओ पुणं, तस्सेर होरिइ इत्थं । सुहिंवि भणइ एवं गयाई दोसिवि निगयामो ॥११॥
 बरिओ निरुपणं तेहि, तो पभणिणं नरिइएण । मीइययणं विभाविवि निगुणइ एगमपिणइ ॥१२॥
 पुनो जगम्म भरे पुया जगणीए, अइव धुयावि । पिउणो भवेइ जग्गा बीयं बीयपिणमो ॥१३॥
 कोइरिओ य गिणे धंसे पपरेइ तस्म ते मय्यं । न ज्झामि अइं किंचिवि दाणिं मोणुण, इय जाओ ॥१४॥

तो कीरीए भणिगे एवं थिय होउ किंच मिरिकरणे । न्हिहु पहिगाए एवं अज्जप्पभिई इमा नीई ॥२६॥
 तेणवि तदेव विहिंये कीरी कीरेण सह गया ठाणे । अप्पइ कीरस्स सुये, मुपनानि मुनिवरं तत्थ ॥२७॥
 पागा सहपाठते ते वेदिए पुत्तए नियं आउं । कहइ मुणी तइयदिणे मरिऊणं इत्य मच्चिगिहे ॥२८॥
 उप्पज्जमि तणया नं नरभववद्वाउपत्तजोगेण । ततो इह निवपज्जा इय सुणितं जाइ जिणभरणे ॥२९॥
 वेदिं तु जिणे कम्मवि पाभाओ भवणउत्तरंगमि । पुत्तुत्तजवग्वराई न्हिहाए इइ मणे धरिउं ॥३०॥
 जइवि हु विहिवयएणं फावि भवनीए अरखरे दट्ठुं । उप्पज्जइ मह जाईमुमरणमइ जाइ मुणिपासे ॥३१॥
 गिणइ विहिणानमणं समारिजोगेण पत्तपज्जता । पाणविमुक्ता ततो विमान्युद्धिस्स भज्जाए ॥३२॥
 रानुद्धीए तणया उत्तत्तगुवघनिपमत्तपवघा । उप्पया कयपुया भुवणानंत्तलि नामेण ॥३३॥
 उचिओ कयाकयाओ विपाणिओ तीए थेवट्ठिपदेई । अइ अज्जदिणे पत्ता उज्जाणे जिणहरस्संतो ॥
 अरखरर्पणि दट्ठुं पुत्तुत्तं जायजाइवरणांसा । जानइ कीरभवं तं सवइयरं तो इमं मुणइ ॥३५॥
 एयस्म पभावेणं जिणम्म जाया अइ मच्चिगहे । तो पइदिणं पि पूयइ वेइ भतीए तं देवं ॥३६॥
 सचिवस्स गिहे चिहइ पहाणतुरजो, निवम्म तुरगीणं । तेण य जाया वहुया तुरंगमा मंतिगेहाओ ॥३७॥
 आणाइ ते राया, भुवणानंदा न देइ अप्पेउं । महतापकित्तोरेणं जाया मन्ने जओ एए ॥३८॥
 ता तापम्म इमे खलु इवेंति नो नरवइस्स जेण पुरा । कीरमिहुणस्स जाए पुत्तविचाए इमं लिहिं ॥३९॥
 सिरिकरणीयवहीए 'कीय कीयलियस्स इवइ' ति । तो विहिण्ण रत्ता सा बहिपा वाइया जाव ॥४०॥

ततः कीर्या भणितमेवमेव भवतु किञ्च श्रीकरणे । लिख बहिकायाभेतदपत्रभुनीयं नीतिः ॥२६॥
 तेनापि तदेव विहितं कीरी कीरेण सह गया स्थाने । अर्पयति कराय सुतं, भुतज्ञानिनं मुनिवरं तत्र ॥२७॥
 परकीत सहकारतले तं बन्दिस्वा गृह्यति निमग्नमायुः । कथयति मुनिस्तृतीयदिने मुन्वात्र सचिवगृहे ॥२८॥
 उत्तरस्थले तनया त्वं नरभववद्वायुपकन्वयोगेन । तत इह नृपमार्येति श्रुत्वा याति निमग्नवने ॥२९॥
 बन्दिस्वा जिनं कम्पापि पाभाई भवनात्तगङ्गे । पूर्वोक्ताभ्यानि लेखयतीति मनसि धृत्वा ॥३०॥
 यदि हि विविचयेन कथमपि भ्रमन्त्या अक्षयानि दृष्ट्वा । उत्पद्येत मय आतिस्मरणमथ याति मुनिपार्श्वे ॥३१॥
 गृह्यानि विविधान्जनानं समायिद्योगेन प्राप्तयन्ता । प्राणविभुजं ततो विशालमुद्वेभीर्ययाः ॥३२॥
 रतिमुन्दर्यास्त्वनयोत्तमप्रवर्णनिकषतमवर्णा । उत्पन्ना कूनपुण्या भुवनानन्देति नाम्ना ॥३३॥
 उचितः कलाकलायो विज्ञातस्तथा स्तोत्रादिवसैः । अथान्यादिने प्राप्तोचाने जिनगृहस्थान्तः ॥३४॥
 अक्षरपटितं दृष्ट्वा पूर्वोक्तं जातजगतिस्मरणा सा । जानानि कीरभवं तं सव्यतिकरं तन इदं जानाति ॥
 पतस्य प्रभावेण जिनस्य आताई सचिवगहे । ततः प्रतिदिनमपि पूजयति बन्दते भरत्या तं देशम् ॥३६॥
 सचिवस्य गृहे तिष्ठति प्रबानतुगो, नृपस्य भुरगीणाम् । तेन च जाता बहवस्तुरंगमा मन्त्रियेहात् ॥३७॥
 आनाययति तान् राजा, भुवनानन्दं न ददात्यर्पयितुम् । मघाताकित्तोरेण जाता सवै मय एते ॥३८॥
 तस्मात्तातम्येन तलु भवन्ति नो नरपथेयेन पुरा । कीरमिपुनस्य आते पुत्रविचादे इदं लिखितम् ॥३९॥

धिसिधिसि मह भोगेण धिसिधिमि मह पुरिससारमेयस । धिसिधिमि मे रज्जोवि जो जिचोइत्यियाएवि
तो सचिवेण भणिये मा मा मा देव । खेयमुन्नहसु । अणदिहयप्पपात्रो देवो सज्जत्य लद्धममो ॥८४॥
तो राया याहाए धरिउं मेनि पयंपए पवं । इत्यत्ये मह विमं कायन्त्र नेप केणावि ॥८५॥
इय भणिउं तो कुमरो अहिमिचो नियपयम्मि अरिमीहो । नामंरि से विद्वे वयं पवधं तेओ, सो दं ॥
इय भो ! नियजिज्येयम्म कारणं साहिय मए तुम्ह । अह भये यन्त्राणे मन्त्रेपि रिरागहेउत्ति ॥८७॥
तो तुम्हाणवि जुचो धम्मम्मि समुज्जमो जिणवरणए । जइ जइधम्ममाराणा काउं तो जुणइ गिहियम्मो ॥
सम्मं सम्पभाइ, तेवि हु तं गिहियं गया गेहे । पालेति ममारोए दांवि हू पूयंति जिणविंवे ॥८९॥
पणदेवो दिहचित्तो धणओ उण विसययान्तो धणियं । भयइ पमयाण मओ पमायमयभिभओ निधं ॥
कीइवि सारिउं हासं फामेपि करोइ कीइवि छलेण । जालिगइ काओ उण अवलाओं वयावि पिलुण ॥
इय विलमेतो दिहो धणदेवेणं वयाइ पंगेते । धारहिउं तो भणिभो भद ! इयं तुम्ह न हू जुण ॥९२॥
पहियध्ववयिमेसो इयरोवि न एवमायइ पवं । किंपुण कुट्टुगमो नं जिणधम्मविउं विगंतेण ॥९३॥
पमा अणंगरीळा पीळा तुमियज्जयसम सदहाणं । इहपरलोउविउं ता ययसु इयं तुवं भाय ! ॥९४॥
तो तेणं मो भणिभो भाउय ! मा भणसु किंपि मह समुहं । न एवमिणगकीइ वरिहरिं वमणिजोरोइ ॥
जयधणवि अहियं मोहंभो होइ इय विभावेइ । सो हू धणां धणदेवेषुविरारओ भयइ मएउंइ ॥९६॥

धिग्धिग् मम भोगाग् धिग् धिग् मां पुरिससारमेयम् । धिग्धिग् मे राजमवि यो जिग् धिग्धाइवि ॥८४॥
ततः सचिवेन भणितं मा मा मा देव । खेदमुद्गह । अयतिहतप्रपात्रो देवः सत्तत्र सत्तवदा । ॥८४॥
ततोः राजा बाहुना धृत्वा मन्त्रिणं प्रजल्पयेश्वम् । अत्रापि मम विद्वन् । कर्तव्यो नैव वेनापि ॥८५॥
इति भणित्वा ततः कुमारोऽभिषिक्तो विज्रपदेशरितिह । कायागि तस्य विनीत्यं जने प्रापे तन , सोऽहम् ॥८६॥
इति भो ! निजनिवेदेस्य कारणं कथितं मया सुखायः । अथवा भवे भव्यानां सर्वमपि विसम्यहेतुपिनि ॥८७॥
ततो मुखोरापि युक्तो धमे समुत्तमो जिनात्प्रापे । यदि सनिधममभर्षा कर्तुं ततः पुरेन गृहियं ॥८८॥
सम्यक् सत्परावार्ति, तावपि हि तं गृहीत्वा गतो गेहे । पालयन् समाधिना द्वावपि पुत्रवतो विनयेवम् ॥८९॥
धनदेवो दिहचित्तो धन पुनर्विषययान्तो गाहम् । भयानि प्रमथनां मध्ये मयाऽहमदिहलो निगम् ॥९०॥
कयापि सह हास्यं स्पर्शमपि करोति कम्वा अवि पउलेन । जालिहपि का. पुनरवता वलाइवि गृहीत्वा ॥९१॥
इति विलसन् दृष्टो धनदेवेन कदाचिदेकान्ते । आहूय ततो भणिभो भद ! इदं तव न सत्तु दुम्ह ॥९२॥
प्रतिपक्षमनाविरोध इतरोऽपि नैकमाचरति वायम् । किं पुन. कुलोद्गमन्त्रं जिन्धमविउं विगंतेण ! ॥९३॥
एषाऽजह्मकीटा पीडा तुर्वयमस्य आज्ञानाम् । इहपरलोउविउं तस्मादयज्जइ न्धं भाय ! ॥९४॥
ततस्तेन न भणितो भातः । मा भग किमपि मय संमुखम् । न कायेऽस्मिन्नुपकीटां वरिहसु रन्तीनेकेऽहम् ॥
जायन्धेप्योऽप्यधिकं मोहान्धो भवतीति विमाम् । स यत्तु धनो धनदेवोरेलितो भवति ॥९५॥

जथेव इत्थियाणं ममवाओ तस्य निन्धिअं जाइ । अइ कुमपाळस्वत्तिपदुहियाण अइपत्तवाण ॥१॥
 लुद्धो सरीरफस्से तीप परिरंभणं करमाणो । दिट्ठो तज्जनणणं निगुट्ठिअं कंवापाणं ॥२॥
 वद्धो चोरुअ तओ पंविखत्तो चागयम्मि चित्तेइ । इद्धी मइ वयभंगा कत्तिओ इहयंवि पावत्त ॥३॥
 जइ कहवि एकवारं इमाउ दुक्खाउ नणु विन्धुट्ठिस्सं । नो न पुणोवि कस्मिं एवमहं कामकीत्ति ॥४॥
 तो पिउणा बहुद्विणेण मोइओ नियमिहम्मि सो नीओ । नीयदिणे मरिउणं नागकुमारो ॥५॥
 सत्तो भमिउण भवे भवस्सवयं पाविही य सोअस्सं । धणदेवो उण तअ भवम्मि सिवसंयं मीही ॥६॥
 काल्हाए कामं पइ पावइ धणउच्च इहभयंवि दुहं । तम्हा विवेण्णा सा परिहरियत्वा पयत्तेण ॥७॥
 परिहरिअणंगकीलं धरेइ जो बंधवेरवयमसमं । सो पावइ निव्वाणं अउता कम्मकलयं काउं ॥८॥

॥ इति चतुर्थमते तृतीयातिचारविषाकं धनदत्तकथानकं समाप्तम् ॥

कन्नाहल्लाभायं परवीवाहं करेइ पुनट्ठा । मां दुहसायरमग्गो दुग्गो इव पावइ अणत्थं ॥१॥

तथाहि,—

अत्थि अवन्तीविसए उज्जेणी पुरवरी जयपसिद्धा । कुलभूसणो य सिद्धी तम्भज्जा भूमणानामा ॥१॥
 ताण सुओ संजाओ दुग्गो नामेण जोव्वणत्थोवि । बालोच्चिय चिट्ठाए उम्मत्तो भमइ पुरमग्गे ॥२॥
 दोहगकम्मवसओ रमणी मणसावि तं न पत्थेइ । नेहेणवि आलविया अक्कोसे से पयच्छेइ ॥३॥

यत्रैव क्षीणो समवायस्तत्र निश्चितं याति । अथ कुमारपालस्तत्रियदुहितुरधिकरूपाया ॥९७॥

लुब्धः शरीरस्पर्शं तस्याः परिरम्भं कुर्वानः । दृष्टस्तज्जनकेन निहत्य कम्बाघातैः ॥९८॥

बद्धधैर इव ततः प्रसिप्तस्थारके चिन्तयति । हा पिण् मम व्रतभङ्गात्कलित इहापि पापतरु ॥९९॥

यदि कथमप्येकवारमस्माद् दुःखास्तु विच्छोदिस्यामि । ततो न पुनरपि करिष्य एवमहं कामक्रीडामिति ॥

ततः पित्रा बहुद्विणेन मोचितो निजगृहे स नीतः । द्वितीयदिने मृत्वा नामकुमारः समुत्पन्नः ॥१०१॥

ततो भ्रान्त्या भवे भवसंयं प्राप्स्यति च सोऽवश्यम् । धनदेवः पुनस्तृतीये भवे शिवसंपदं लप्स्यते ॥१०२॥

प्रसूत ६ ॥ ३ ॥ ३ ॥ प्राप्नोति धन इवेहभवेऽपि दुःखम् । तस्माद्विवेकिना सा परिहर्तव्या प्रयत्नेन ॥१०३॥

ततोऽन्यदिने मन्त्री भुञ्जे यो ब्रह्मचर्यनतमसम् । स प्राप्नोति निर्वाणमचिरात्कर्मसय कृत्वा ॥१०४॥

ततो मन्त्री मणतीयं नरेन्द्र

ततो विस्मितो राजा यावत्किम्

पुत्तिकञ्चित्तया सार्धं रहसि परिहं करोति पुण्यार्थम् । ॥ दुःखसायरमग्गो दुग्गो इव प्राप्नोत्यनर्थम् ॥१॥

पुत्तिवादाप्यां समं नरेन्द्रः । जगत्प्रसिद्धा । कुलभूषणश्च श्रेष्ठो तद्भार्या भूषणानामा ॥२॥

यान्त्यां प्राप्नुवन्नान्द्यमरं जितो राज्ञि । बाल एव चेष्टयोन्मत्तो भ्रमति पुरमग्गे ॥३॥

यान्त्यां प्राप्नुवन्नान्द्यमरं जितो राज्ञि । स्नेहेनाप्याचरिताऽऽक्रोशास्तस्य प्रयच्छति ॥४॥

दोहगुणजिष्णुं पुट्टो कावानिभो तभो तेण । तुह कावि अत्थि विज्जा सोहगुणकरी विसेत्तेण ? ॥२॥
 सो भणइ अत्थि तिपुराविज्जा मज्जोवि देइ सोहगं । जा सुपरणमिचेणवि विहिणा संसाहिंया संती ॥
 तो भणियं दुग्गेणं जइ एवं ता पयन्त मे विज्जं । काऊण गुरपसायं तेणवि विहिणा बिद्घा सा ॥७॥
 कणवीरकुसुमलसं सगुग्गुलं गहिंवि अकया दुग्गो । तिपुराविज्जादेवीपसाहणयं गमो मल्ल ॥८॥
 ता जाव तथ निषेमंदिरम्म दारम्म केवली दिट्ठो । देमंतो सुगडपं किन्नरनरसुरसमूहस्य ॥९॥
 ततो मो परिविन्द नूनं सोहगुणनिही एसो । सिद्धतिपुराविज्जो कोवि महणा महासिद्धो ॥१०॥
 साइसपच्चि विज्जा एयस्म कावानिपाड, ता एवं । पत्थेयि किपि विज्जं इयहेऊ वेदिओ साह ॥११॥
 तेणावि धम्मलाभो दिट्ठो संभासिओ य उवविट्ठो । मुणिणावि समारद्धा धम्मरुहांतपि उदिमिडं ॥१२॥
 तथया:—

कामं कामासक्तो विज्जामनेहिं पुच्छजोगेहिं । रक्षणीउ मोहिऊणं जो भुंजइ सो य कालेण ॥१३॥
 न य मुंचइ परदारं गम्मागम्यं च न चपइ कयावि । इह जम्मम्वि पावइ पावो तो तिक्खदुवखाइं ॥
 अहिंयं ता दोहगं होइ अणिट्ठो य सज्जलोपस्म । दोहगदुक्खनदिओ सो भणइ भीमभवगहणे ॥१५॥
 नापागयावि भोगा भयावहा कम्मवंधेऊ य । किं पुण उम्ममगता सयगलं गलितगुणगरिमा ? ॥१६॥
 इपरो तणुओवि गुणो मा होउ, इपेउ केवलं सीलं । जो जीवानं मणवंडिपाइं कज्जाइं पूरेइ ॥१७॥
 जमविहवहाणिरिभवकल्लेकदुहपमुहदोसदंशोली । सीलविपल्याण पुरिसाहमाण नूनं समावडइ ॥१८॥

दौर्भाग्यनर्जितेन पुट्ट. कपाणिकस्तत्तमेन । तत्र काप्यस्ति विद्या सौभाग्यकरी विशेषेण ? ॥५॥
 स भणत्यस्ति त्रिपुराविद्या सद्योऽपि ददाति सौभाग्यम् । या स्वरणमात्रेणापि विभिना संसाधिता सती ॥६॥
 ततो भणितं दुग्गेण यद्येवं तदा मयच्छ मे विद्याम् । कृत्वा गुरपसायं तेनापि विभिना वितीर्णा सा ॥७॥
 कणवीरकुसुमलसं सगुग्गुलं गृहीत्वाऽन्यथा दुर्गे । त्रिपुराविद्यां देवीपसाधनार्थं गतो मल्ल ॥८॥
 तावद्यावत्तत्र दृषमन्दिरस्य द्वारे केवली दृष्ट । देशयन् सुगतिपथं किन्नरनरसुरसमूहस्य ॥९॥
 ततः स परिविन्दयति नूनं सौभाग्यगुणनिधिष्वः । सिद्धतिपुराविद्याः कोऽपि महात्मा महासिद्धः ॥१०॥
 सानिदार्थं विषयस्य कापालिकान्, तस्मादेनम् । प्राप्ये कामपि विद्यापति हेतोर्वेन्दितः साधुः ॥११॥
 तेनापि धर्मलाभो दत्त संभावितश्चोऽविष्टः । मुनिनापि समारब्धा धर्मकथा तपन्पुद्गल ॥१२॥
 कामं कामासक्तो विद्यामन्त्रद्वर्णयै । रक्षणीमोहाविश्या यो मुञ्चे स च कालेन ॥१३॥
 न च मुच्यति परदारान् गम्मागम्यां च न त्यजति कदापि । इह जन्मन्यपि पाप्मोनि पापस्तत्तस्मीत्यनु स्तानि ॥
 अधिकं तथा दौर्भाग्य भवत्यनिदृष्टं सर्वलोकेभ्यः । दौर्भाग्यदुःखनटितः स ध्रुवति भीमभवगहने ॥१५॥
 न्यायागता अपि भोगा भयावहाः कर्मबन्धवहेतवश्च । किं पुनरुन्ममगताः सयगलं गलितगुणगरिमाणः ? ॥
 इतरस्तनुरपि गुणो मा भवतु, भवतु केवलं सीलम् । यो जीवानां मनोबान्धनाभि कार्याणि पूरयति ॥१७॥

किञ्च ।

पंच एए महापात्रा मणिषा सन्नुणा इह । जेसि पावति दुवस्ताइं पावबुद्धी नराहमा ॥१९॥
 भूयहिंसा मुसावाओ चोरिया मेहुणं तहा । परिग्गहो महारंभो महासद्वारिहा इमे ॥२०॥
 इवाइदेसणं निसुणिऊण संवेगमागया परिसा । दुग्गोवि भणइ भयवं ! पंचमहापावपरिहारो ॥२१॥
 कायव्वो ता संपइ नियमं मे देहि, नाणिणा दिच्चो । सम्पत्तपुच्चवं सो नमिऊण मुणि गओ मेहे ॥२२॥
 पालइ सावगधम्मं धम्मपभावेण वइदए रिद्धी । दिन्ना से नियधूया केणावि महिइदिणं तओ ॥२३॥
 सीए समं सो भुंजइ विसए, जाया य तस्स दो पुत्ता । अह अजया य दुग्गो जा वच्चइ हट्टमग्गमि ॥२४॥
 ता तत्थ आगएण दिट्ठो कावालिण तेणेव । करकलियकवालेंण दिन्ना तिपुरा पुरा जेण ॥२५॥
 भणिओ यं इमं दुग्गो मज्झ पसाएण एरिसा रिद्धी । पत्ता सञ्चावि तए तो वयणं सुणसु मा इमि ॥
 जेणं भवंतरेवि हु दोहमं दुग्ग ! तुह न हु भवेइ । बहुयाउ कन्नयाउ परिणावह वंभणाइणं ॥२७॥
 तो दुग्गेणं भणियं तिपुरा नहु साहिया मए तइया । न हु साहिया जओ इह लच्छी उण धम्मपमवा मे ॥
 धम्मो मुणिप्पसाया तुमं पि हेऊ य तत्थ संजाओ । जं भणसि कन्नयाणं परिणावणमिह न तं जुत्तं ॥२९॥
 वंभज्वयअइयारो तेण कएणं हवइ महावस्सं । लोयव्ववहारेणं नियतणयाणं पि तं होइ ॥३०॥
 कावालिण भणियं जइ एवं तहावि मन्नणिज्जो हं । जं होही इह पावं ते मज्झ इविस्सइ न तुज्झ ॥३१॥
 इय पइदिणं पि पभणइ सो तं तो तेण तदुपरोहेण । भणिओ दस कन्नाओ विवाहइस्सं अहं तत्तो ॥३२॥

यशोविभवहानिपरिभवकलङ्कदुःखैप्रमुखदोषद्वन्द्वाली । शीलविकलानां पुरुषाधमानां नूनं समापतति ॥१८॥
 पद्येते महापापा मणिताः सर्वज्ञेनेह । येभ्यः प्राप्नुवन्ति दुःखानि पापबुद्धयो नराधमाः ॥१९॥
 भूतहिंसा मृषायादभ्योरिका मैथुनं तथा । परिग्रहो महारम्भो महाशब्दार्हा इमे ॥२०॥
 इत्यादिवेशनां श्रुत्वा संवेगमागता परिपत् । दुर्गोऽपि भणति भगवन् ! पञ्चमहापापपरिहार ॥२१॥
 कर्तव्यस्तस्मात्संप्रति नियमं मे देहि, ज्ञानिना दत्तः । सम्यक्त्वपूर्वकं स नत्वा मुनि गतो मेहे ॥२२॥
 पालयति श्रावकधर्मं धर्मप्रभावेण वर्धते ऋद्धिः । दत्ता तस्मै निजदुहिता केनापि महर्द्धिकेन ततः ॥२३॥
 तथा समं ॥ भुङ्क्ते विपयान्, जातौ च तस्य द्वौ पुत्रौ । अथान्यदा च दुर्गो यावद् भवति हट्टमार्गे ॥२४॥
 तावत्प्रागतेन दृष्टः कापालिकेन तेनैव । करकलितरूपात्तेन दत्ता त्रिपुरा पुरा येन ॥२५॥
 भणितयेद् दुर्गो मम प्रसादेनेदृशो ऋद्धिः । प्राप्ता सर्वापि त्वया ततो वचनं शृणु रुमेदानाम् ॥२६॥
 येन भवान्तरेऽपि खलु दौर्भाग्यं दुर्ग ! तव न हि भवेत् । बहूः कन्याः परिणयय ब्राह्मणादीनाम् ॥२७॥
 ततो दुर्गेण भणितं त्रिपुरा नहि साधितं मया तदा । न खलु सा हिता यत इह लक्ष्मीः पुनर्धर्मप्रमवा मे ॥
 धर्मो मुनिप्रसादात् त्वमपि हेतुश्रुत तत्र सनातः । यद् भणसि कन्यानां परिणायणमिह न तदुक्तम् ॥२९॥
 ब्रह्मश्रान्तिचरितेन कृतेन भवेद् ममावश्यम् । लोकत्रयवहारेण निरतनयानामपि तद् भवति ॥३०॥
 कापालिकेन भणितं यद्येवं तथापि माननीयोऽहम् । यद् भवतिप्यतीह पापं तन्मम भविष्यति न तव ॥३१॥

सो संशय्य गेवेसिनि आणावेडे परम्म कम्माओ । ताणुत्थिया कुम्मावि दू आहूया लम्मादिक्कम्मि ॥३३॥
 नियनिपत्तयत्ताए जुत्ता पविसेंति अहमहमिगाए । यंदवदारे जाया नय्यवि पटप्पवेमन्थं ॥३४॥
 जुज्झंति परस्परओ बायाए तह य खग्गयाएहिं । ता जाव वटालुज्झं नच्चत्ताणं तथा जायं ॥३५॥
 ते निसुणिऊण दुग्गो वेगेण गओ निवारणट्टाए । ते सारंतो विटो मरेण केणावि नो नट्ठो ॥३६॥
 पत्तो गिहम्मि पाएण पीडिओ पुक्करं च्चिंतइ य । तुम्भियवयनुरियमदयाक्कयक्कमुमोग्गमो एम ॥३७॥
 इण्हिपि दू संजाओ पाविस्सं पुण फलं रु पिच्चभवे । ता मज्झरा इमो ह जं अययिंयं चत्थयक्कं ॥३८॥
 इय चित्तं पत्तो पंचत्ते भवणवामिपज्जम्मि । उववधो तत्तावि दू तदयभवे गिवमुहं ल्हिरी ॥३९॥

॥ इति चतुस्रंशतनुयांतिचारयिणां दुर्गकथानिवा समाप्ता ॥

ओ सत्तारु गिद्धो विद्धो मयणस्त निस्सवभट्ठाहिं । कामे निज्जट्ठिमांओ सुज्जो इव मां दूरी रोद ॥४०॥
 तथाहि :—

पंदणवणं बहुभोगिंमं गयपुरं पुरं अत्थि । अग्गियणक्कमाओ विपारहेन्दी म्हा राया ॥४१॥
 मन्थ य निवमइ सिद्धी पियवयणो तरु भारिया सुल्ला । सुज्जो ताण मग्गओ सुपरिवणो ज्जपक्कमां य ॥४२॥
 सणियं सणियं बालत्ताओ तणुयां तहवट्टाई । अवट्टरिबि निययमाओ हारेर रत्तिनं गिंमो ॥४३॥
 सो कम्मसो वट्टंतेण तेण बहु हारियं रमेतेण । तापयणं नो तेणं भणिया भज्जा पणं पुणो ॥४४॥

इति मतिदिनमपि प्रमणति स ते तन्मेन तदुपरोधेन । मज्जितो दस कम्मा विवददिक्कम्मं ॥४५॥
 स सर्वत्र गेवेसियत्ताऽऽनीय गृहे कम्माः । तातामुत्तिताः कुपारा अपि खट्ठदृष्टा लम्मादिक्कम्मं ॥४६॥
 निज्जनिज्जजनता पुत्ताः प्रवित्तान्त्वहमहमिकमा । मण्डवट्टो यान्तात्तापि प्रथमप्रवेशादेन ॥४७॥
 मुख्यमे परस्परतो बाधा तथा च अङ्गघातेः । तावतावन्महापुद्गल जनानां महा ज्ञानम् ॥४८॥
 तन् धूम्रा दुग्गो वेगेन गतो निवारणार्थम् । तान् पारयन् विद्धः करेण केणावि तपो मट्ठ ॥४९॥
 प्राप्तो गृहे पातेन पीडितः पुक्करंते चिन्तयति च । सुखवयनुरियमदयाक्कयक्कमुमोग्गम एव ॥५०॥
 इदानीमपि स्वातंत्र्यं प्राप्त्वापि पुनः कर्तुं नैत्यमवे । तस्मात्सर्वथा हतोऽहं मद्विचारिणश्चतुर्दशम् ॥५१॥
 इति चिन्तयन् प्रापः पञ्चमं भवणवामिपञ्चमे । उववधो तत्तावि दू तदयभवे गिवमुहं ल्हिरी ॥५२॥

यः दारदादिषु गृह्यो विद्धो मदनस्य सीत्यभक्तौ । कामे निज्जट्ठिमांओ सुज्जो इव स मां दूरी करोति ॥५३॥
 चन्दनवनमिव बहुभोगिंमं गयपुरं पुरमिति । अग्गियणक्कमाओ विपारहेन्दी म्हा राया ॥५४॥
 मन्थ च निवमति अष्टी पियवयणमन्थ्य भार्या सुल्ला । सुवट्टात्तुपेयनयः कुट्टिरट्टो दूयदसम् च ॥५५॥
 दानैः शनैर्वात्तवान् शत्रुं वामरमानि । अपट्ठय निज्जट्टाद नाक्कविं रहसि मेक्कम् ॥५६॥
 ततः कम्मसो रथमायेन तेन बहु नपिदिनं रथमायेन । तान्मेन मयणमेन मज्जितो कम्मो जिदे ! दुव ॥५७॥

अहं सो विमहन्तेदी नञ्जगर्णि नियन्नि चित्तं विमियं । सा मोहमागिरी जगन्निमित्तं जगत्परमता ॥
इयं चिन्तनस्त इयस्य सोऽयं मयमेव आत्मने दिव्यं । सोऽयं सर्वविमिषि स्वायत्तं न देवि पण्डितमनेहि ॥५०॥
मथादिः—

स्वममु पितृ । यद इन्द्रि जे नष्टया निगमिषं कथं कथं । नृनिमिषिषो निमिषं जगत्तं नृमाय पार्श्वम् ॥
इषाहं जाव जेयद ने यद ता पमणए इमं देवी । को तुह टाभो विषयन । सोमो अग्रतः कथ्यम् ॥५१॥
जगो ।

जे जेण पाविपय्वं सुहमयुदे वावि जीवयोगस्य । ने पाविज्ज निगमा रदिपार्श्वं नन्दि पयम् ॥५२॥
भणिमो य निमो पुत्ता वत्त । इमं नवह तुह पिया पय । नेणावि नरणि विरियं सदा आनिमिषिणं नरं ॥
नियमंके मेकामा कमेण पुत्तं वत्तरे सय्वं । देवीसूयणाभो पणिपणनं कदा सोऽवि ॥५३॥

सो भणियं नरवणा तुमं नरिदो इदेव मय्येव । आगच्छ मय सदि जेणाधिगिवावि वत्तम् ॥५४॥
मह सोहमगिरिणं सो पत्ता मयपुरम् ने सोऽवि । मरिगिणा नियमनं सदा सुत्तयो रदि जेण ॥५५॥
पुत्तिदा नियमणो पणया मेत्तूण जणपयाया य । सिद्धिरिदं सदा रदिवा जगत्तं वि, इत्तो य ॥

राया विमहन्तेदी गिण्डा दिक्कं नक्कम नरवणा । मोग्गभो य वृत्ता ज पदा इदि वात्ता ॥५६॥
कामनगिरिपुत्तादि देवीदि सपे मनेद सोऽवि तमो । कामे निष्पदिमया मे मरुतपदा जगत्तं ॥५७॥
रमह रमणीदि सदि अणवयं पपरमम् आगच्छो । वयनगिरिणं भणिमो मह कदा रदिपण्डित ॥

मासोऽष्टाविमिषिपितुनिजनने तत्र निजगनीमा । मणमणि वमनाभिया कदा सदा मयपुरं ॥५८॥
कथं म विमहन्तेदी तत्रमनी इत्ता निन्तयनि विमियम । सा सोऽविपत्तिं मे निमिषं जगत्तं ॥५९॥
इति निन्तयमोऽयं सदा मयमवाप्तं दत्तम् । सोऽविपत्तिं मे मयमनि सा देवी मयपुरं ॥६०॥

क्षमत्तं विमो । माविदानी यत्तदा निपुणं कृतं कर्म । वृत्तिविमो निमिषं जगत्तं सुत्तं मयपुरं ॥६१॥
इत्यादि यावज्जगत्तं तं प्रति तावज्जगत्तं देवी । कथं न वत्तं मयमनि मे मयपुरं ॥६२॥
मयः ।

मयेन मास्य सुगमपुनं वावि जीवयोके । तस्याप्यन निपदाप्यनिमो जगत्तं मयपुरं ॥६३॥
मोजनम निज पुत्ता वत्तः इमं नव, तत्र विमो । सेनावि मयनि विरित्तं मयपुरं मयपुरं ॥६४॥
निज्जोऽयं मेकमयति कमेण पुत्तं विमिषं कथं । देवि मयपुरं मयपुरं मयपुरं मे मयपुरं ॥६५॥

सो भणितं मयमनि तत्र मयपुरं इत्ता विमो । मयपुरं मयपुरं मयपुरं मे मयपुरं ॥६६॥
सह सोऽविपत्तिं तत्र मयपुरं मे मयपुरं । मयपुरं मयपुरं मयपुरं मे मयपुरं ॥६७॥
पुत्ता निजगनी मयपुरं मयपुरं मयपुरं मे मयपुरं ॥६८॥

राया विमहन्तेदी इत्ता विमो मयपुरं मयपुरं । मयपुरं मयपुरं मयपुरं मे मयपुरं ॥६९॥
मयपुरं मयपुरं मयपुरं मे मयपुरं । मयपुरं मयपुरं मयपुरं मे मयपुरं ॥७०॥

अहह अहो ! माहर्ष्य मोहस्य सुदारुणं मणे कुरद् । एतस्य पुद्गलवर्णो जामदितं पत्नियस्तस्य ॥७५॥
 अह पण्डिताहि भणितो मामिह । धम्मस्मि आपरं कुणमु । जो मह जाइ होही भवन्तरे दूषरित्ताई ॥७६॥
 एपाओ पण्डिताओ तह चउत्तमं वल्लं च रिद्धोओ । न भवन्तमणुजार्हणि नाह ! धम्मं पमोणुण ॥७७॥
 ता मुंच महामोहं अम्हाणुवरिणि, निनसु मफज्जं । तं सोऊणं कुविओ मणोइ हुं जाणियं मुग्घ ॥७८॥
 सल्लेपि सरूपं मे इच्छेह मरतये ममपियाणि । नो आदिहहि विपणा विममओ मम्म संजाया ॥७९॥
 अपरिचइत्तं विसए मिद्धो इन्धोसु सो मरंऊण । अट्टज्झाणोवमओ उववओ निगियजार्हए ॥८०॥
 ल्हइऊण पुणो बोहि भवस्मि सहिऊण दुक्खमंघायं । न्हिही सिद्धिमुहंवि हुं मुजसो कम्मसकयं काठे ॥
 सल्लावि हुं सायमी पत्ता मुजसेण शरिया पण्ठा । कामं निव्वहिन्नासं ता पाम्भो सुहंसीहि ॥८१॥
 निरु निवकल्लं कम्मो लं न्नाए धरंति जे महामत्ता । ते भुवणवंदिणज्जा होठे सिज्जंति विदुएया ॥८२॥
 पंगसंगसएणवि जेण अणंगो विणिज्जिओ नेय । परिचसपुग्गिसयागं छायापुग्गिसोअ सो पुग्गिओ ॥८३॥

॥ इति धनुषं प्रपद्यमानाचार्यपिपाकः सुवर्णानुपकथानकं समाप्तम् ॥

॥ तस्मै प्रणमो समानं धनुषांस्तु प्रणमः ॥

अहह अहो ! माहात्म्य मोहस्य सुदारुणं मनसि स्फुरति । एतस्य पुद्गलवर्णो जामदितं पत्नियस्तस्य ॥७५॥
 अथ प्रणयिनोभिर्भणितः स्तामिन् । धर्म आहर् कुरुष्व । यः सह याति भविष्यति मवान्तरे तु ररपिवादी ॥
 एताः प्रणयिन्यन्तथा अतुरङ्गं वल्लं च फादय । न मवान्तरानुयायिन्यो नाय ! धर्म प्रमुष्य ॥७७॥
 तस्मान्मुष्ट महामोहमस्माकमुपर्यवि, निन्त्य स्वकार्यम् । तन् धुम्भा कुविओ मणनि हुं शात पुग्गिओ ॥
 सर्वमपि स्वरूपं यदिच्छत त्रियमाण मामिदानीम् । तत्र आधिग्याधिबेदना विदेषनस्तस्य मज्जाता ॥७९॥
 अपरित्यज्य विवयान् गृह्णन् स्त्रीषु स मृत्वा । आतेष्यानोपगन् उपपत्तिरियं यजानी ॥८०॥
 सज्ज्या पुनर्बोधि भवे सहित्वा दुःखमंघायम् । तस्येने सिद्धिमुगमवि हि सुयशाः कर्मसर्वं कृत्वा ॥८१॥
 सर्वापि शत्रु सामग्री माता सुवशता नाशिता वश्यान् । कामे लीलाभिलाषस्तस्मात्स्वजन्यः सुखं विधिः ॥८२॥
 निक्षिप्ते निष्कलङ्कशालि लालया धरन्ति ये महासखाः । ते सुबनवन्दनीया भूत्वा निज्यन्ति विदुः प्रजम् ॥८३॥
 अज्ञातसंगेनेन विनानजो विनिक्षिप्तो नैव । परित्यक्तपुरवकाररक्षायापुनश्च ह्यह ॥ प्रणमः ॥८४॥

स्त्रिये वस्तुहिरणे सुवर्णधनधान्यद्विपदन्तुश्चरणे । कुचियम्मिव परिमाणं प्राप्यं बुद्धिमतेति ॥१॥
परिमितमासेवंतां अपरिमियमणंतयं परिहरंतो । पावइ परम्म लोए सेणुज अपरिमियं सोमं ॥२॥
तथाहि;—

चामीयरधयचिचुडयचेइया केन्ती पुरवरी अत्थि । तय निवो नरपाणो तम्म सिवानामिया भज्जा ॥३॥
तत्थत्थि मिच्छदिट्ठी सिट्ठी सेणुत्ति घणकणममिद्धो । भज्जा कुवल्लयमाळा कुवल्लयमाल्ल गुणकल्लिया ॥
तांणं च तिचि तणया गुरुविणया देहकंतिजियकणया । हरिहरवंभमिहाणा कलासु कुसला नयनिहाणं ॥
अह अक्षया कयाई सिट्ठिगिहे मासदिवसवारणए । पत्तो चउनाणमुणी भिक्खवट्टमहापुत्थीए ॥६॥
तं दहण पहिद्धो सिट्ठी गहिरुण सत्तुपत्थालं । अचमुद्ध से दाउं तो सो मुणिणा इमं भणिओ ॥७॥
न हु मे एए कपंति सुहुमजीयेई जेण संसत्ता । को पचउत्ति भणिए, भणेइ एवं मुणी तत्तो ॥८॥
देह अलत्तयपमं एयाण उच्चरि जेण दंसेमि । तेणवि नहत्ति विट्ठि तच्चन्ना जंतुणो दिट्ठा ॥९॥
तो ते मोत्तूण दहि दाउं समुवहिओ मुणिवरस्स । तत्थवि तदेव भणिए पुच्चुत्ते पयए जाए ॥१०॥
तो मोयमाण थालं भरिऊण मुणिस्स दंसए जाव । ताव मुणिणावि भणिओ एए विसमोयया; साह ॥
को पचओ कहिज्जउ, मुणीवि साहेइ मखिखया इत्थ । जा जा लगइ सा सा पिच्छह निव्वंतयं मर ॥
तो सो विट्ठियहियओ भणेइ विमदायणं मह कहेसु । तो मुणिणा से कहियं कम्मयरी जा मया कल्ले ॥
को हेऊ इय करणे तीइवि, तो मुणिवरो कहइ एवं । जह कम्मवि अवराहे तुमए तह तुह कुहुवेण ॥१४॥

क्षेत्रे वस्तुहिरण्ये सुवर्णधनधान्यद्विपदन्तुश्चरणे । कूप्येऽपि परिमाणं कर्तव्यं बुद्धिमद्भिः ॥१॥
परिमितमासेवमानोऽपरिमितमनन्तं परिहरन् । प्राप्नोति परस्मिन्लोकं सेनवद्वारिमितं सौख्यम् ॥२॥
चामीकरध्वजमण्डितचैत्या काशी पुरीवराऽस्ति । तत्र नृपो नरपालस्तस्य शिवानामिका भार्या ॥३॥
तत्रासित मिथ्यादृष्टिः श्रेष्ठी सेन इति धनकणसमृद्धः । भार्या कुवल्लयमाळा कुवल्लयमालेव गुणकल्लिया ॥४॥
तयोश्च त्रयस्तनया गुरुविनया देहकान्तिजितकनकाः । हरिहरव्रजामिधानाः कलासु कुसला नयनिधानम् ॥
अथान्यदा कदाचित् श्रेष्ठिगृहे मासदिवसवारणके । प्राप्तश्चतुर्ज्ञानमुनिभिस्सार्धं यथापुर्व्या ॥ ६ ॥
तं दृष्ट्वा प्रहृष्टः श्रेष्ठी गृहीत्वा सक्तुस्थालम् । अभ्युत्तिष्ठति तस्मै दातुं ततः ॥ मुनिनेदं भणितः ॥७॥
न खलु म एते कल्पन्ते सूक्ष्मजीवैरेन संसक्ताः । कः प्रत्यय इति भणिते भणत्येवं मुनिस्तैतः ॥८॥
दत्ताऽल्लपस्पमाणेतेषामुपरि येन दर्शयामि । तेनापि तथेति विहिते तद्वर्णा जन्तवो दृष्टाः ॥९॥
ततस्तान् मुक्त्वा दधि दातुं समुपस्थितो मुनिवराय । तत्रापि तथैव भणिते पूर्वोक्ते प्रत्यये जाते ॥१०॥
ततो मोदकानां स्थालं श्रुत्वा मुनये दर्शयति यावत् । तावन्मुनिनापि भणित् एते विषमोदकाः, स आह ॥
प्रत्ययः कथ्यतां, मुनिरपि कथयति मक्षिकाञ्च । या या लगति सा सा पश्यत निर्भान्तं त्रियते ॥११॥
... स विस्मितहृदयो भणति विषदायकं मद्यं कथय । ततो मुनिना तस्मै कथितं कर्मकरी या मृता कल्पे ॥

निष्पन्नितयाप मोए विमनुत्ता मोयगा कया एए । तुम्हकए, तह भविमं मोयगदुगमरगो जुमं ॥१५॥
 तगो दृढाधिभूषाए मोए भनोए मोयगा भूवा । विसमंनुत्ता तो तवसणेण सा मरणमनुत्ता ॥१६॥
 एयम्मि प पुन थाले मोयगदुगमेव निष्पिमे, सेमा । विसमंनुत्ता मन्ने, ता मह एए न कप्यंति ॥१७॥
 सुपए सकुदुंवेणरि जड बहवि हु भविगया इमे हुता । ता असरणस मरणं तुह होंतं को निवारिज्जा ॥१८॥
 ता सकुदुंवे दृढो नेमिमाए आरुए कुण धम्मं । सो भणइ कहगुंनं मह, तो साह कहइ दुविहंरि ॥१९॥
 पदमज्जयन्तेण भभो मावपधम्मो पवज्जिभो तेण १ भिरुवागएहि अवि हु धम्मकहा नेप कहियव्वा ॥
 तहवि गुणं कम्मिज्जण मुणिगा सेणस साहिभो धम्मो । परमन्नेणं पच्छा पटिलाभिवि वंदए सेणो ॥
 ने साहु, सोवि गभो टाणं, सेणोवि कुणइ जिणधम्मं । पुनपपुत्तेहि तहा धणेण परिवइदए सिद्धो ॥२०॥
 जायं जिणधम्मयं सेणकुदुंवं कमेण सविमेमं । कपपरिणइपरिमाणो करेइ धम्मं जिणुहि ॥२१॥
 अह अमोअं सुयभारिभाभो कन्दरि, तो सुया सेणं । पणंनि वेइ पायं जेण तुह होहिमो भिक्खा ॥
 तो तेण तहा बिहिए लुहुओ पणनेइ वंयवं मिद्धं । जे अवन्विषं दप्यं तंपि विमज्जेहि भागेहि ॥२२॥
 तो हरिणा सो भणिओ नत्थि महं किंवि किं मुहा भणमि । मांयमणिएहि एवं सोठं सेणो विचितेइ ॥
 “आशीरधारिकमुञ्जामागमैइनिधामिनाम् । नमोअंयेण्ये ये पृथक्त्वं आनुणासि कुर्वते ॥”
 तो तम्म नियमभागो दिप्पो सेणेण मो परफएवि । जुज्जंतो भूलहरे संठविओ सो सह हरेण ॥२३॥
 भणति च तान् मतिः—

को हेतुरिति कण्ठे तस्या आवि, ततो मुनिवरः कथयत्वेयम् । यथा कम्मित्तप्यसत्त्वे स्वया तथा तव बुद्धयेन ॥
 निर्भरितेनया तथा विषयुक्ता मोदका कृता एते । शुष्मकृते, तथाऽविषं मोदकद्विक्रमात्मनो योग्यम् ॥१५॥
 ततः क्षुद्रमिभूतया तथा आन्त्या मोदकौ भुक्तौ । विषसमुक्तौ ततस्तत्प्रायेण सा मरणमनुप्राप्ता ॥१६॥
 एयम्मिभ्य पुनः स्थाले मोदकद्विक्रमेव, निर्विषं दीया- । विषमंयुक्ताः सर्वे, तस्मान्मर्मते न यदप्यन्ते ॥१७॥
 स्वया सकुदुम्बेनावि यदि कथमपि हि भक्षिता इमेऽभविष्यन् । तदुत्तरणस्य मरणे तवामविष्यन्को निवारयेत् ॥
 तस्मात्सकुदुम्बरगुरितम्बमस्या आपदः, कुरुधर्मम् । स मणाति कथम तं मम, ततः साधुः कथयति द्विविधमपि ॥
 प्रथमात्मभेन ततः आवकधर्मः प्रपल्लतेन । भिक्षागैवधपि हि धर्मकथा नैव कथयितव्या ॥२०॥
 तवपि गुणं कलविष्या मुनिना तेनाय कथितो धर्मः । परमात्मेन पद्यात्मतिलाभ्य बन्दते सेनः ॥२१॥
 तं साधुं, सोऽपि गतः स्थानं, सेनाऽपि करोति जिनधर्मम् । पुत्रपपुत्रैस्तथा पनेव परिवर्धते वेष्ट ॥२२॥
 ज्ञानं जिनधर्मरतं सेनकुदुम्बं कमेण सविसेधम् । कुनपरिणइपरिमाणः करोति धर्मं जिनोहिदम् ॥२३॥
 अथान्येन्ये सुतभार्याः कलदायन्ते, ततः सुताः सेनम् । ममणीन्ति दत्तं यामं येन स्वद् भविष्यामो भिक्षाः ॥
 तदस्तेन तथा बिहिते लघुः प्रमज्जति बान्धवं ज्येष्ठम् । यदपलपितं द्रव्यं तदपि विमज्जव मागेः ॥२५॥
 ततो हरिणा स भणिता नष्टमि मम किमपि किं मुहा भणमि । नोकमणितैरेवं धुत्वा सेनो विचिन्तयति ॥
 ततस्तस्य निनभागी दत्तः सेनेन ततो गृहकृतेऽपि । शुष्यवानो मूलगृहे सम्भाविनः सा तद हरेण ॥२७॥

जललवचलमि विभवे विज्जुत्तयावचलजीविण को नु । घरघणकूजे विउमो कुणट विचायं मववृद्धि ? ॥
 जाणियजिणवयणाणे भावियभवभूरिदुहसम्भाणे । जं जायड इह कल्लो अहह अहो ! मोहमाद्वयं ॥२९॥
 तो ते संवेगपरा परोपरं स्वामयंति अत्राहं । मा इह कसायवसाणं सम्पत्तं गल्ल उम्हाणं ॥३०॥
 अह भारियाए भणिओ सेणो जह निययरं सद्व्वंवि । पुत्ताण तए दिन्नं ता तं कह होहिमि इयाणि ? ॥
 सो सेणेणं भणियं जस्स मणे जिणमयं मया वसड । तम्मत्येण घरंणव चिनामणिणावि का गणना ? ॥
 तो तीए सो भणिओ भम भिक्खं संपयं वयं गहिउं । ममसाणे सुन्नयरं देवउंले वावि तं वससु ॥३३॥
 सो भणइ इवसु धीरा कमेण एयंपि आयरिस्सामि । इहल्लोअंवि देसेमि ताव तुह धम्ममाद्वयं ॥३४॥
 इय भणिउं गेहाओ पत्तो नियमित्तमंतिगेहम्मि । साहइ कुट्टुववत्तं तप्पुरओ मगाइ गिहंवि ॥३५॥
 भणइ सचिवोवि वंभव ! निवगिहमरिथात्त मोमाडपव्हं । किंतु सदोमं न ह्युवमइ कोवि कइयावि तम्मि गिहं ॥
 जइ पुण धम्मपभावा पभविस्सइ वंतरो न तुह किंवि । तो तेण मउणगंठी वट्ठो पत्तो य तम्मि गिहं ॥३७॥
 निस्सीहिंयं करेउं अणुजाणाविष गओ स गिहमच्छं । ईरियं पडिक्कमिच्चा सज्जायं कुणइ सो एव ॥३८॥
 तथाहिः—

गयमेयज्जमहामुणिखंदगसीसाइसाहुचरियाइ । सुमरंतो कह कुप्पसि एत्तिपमित्तेवि रे जीव ! ॥३९॥
 पिच्छसु पाणविणासेवि न परिउस्संति जे महासत्ता । तुज्झ पुण हीणसत्तस्स वयणमित्तेवि एस खमा ॥
 रे जीव ! सुहदुहेसु निमित्तमित्तं परो जियाणंति । सकयफलं भुंजंतो कीस मुहा कुप्पसि परस्स ? ॥४१॥

जललवचले विभवे विघुल्लताचपलजीविते को नु । गृहघनकायें विद्वान् करोति विवाहं स्वबन्धुभिः ! ॥२८॥
 शातजिनवचनानां भावितभवभूरिदुःखस्वरूपाणाम् । यन्त्रायत इह कलहोऽहह अहो ! मोहमाहात्म्यम् ॥२९॥
 ततस्ते संवेगपराः परस्परं समयन्त्यपराधम् । मा खलु कषायवशानां सम्यक्त्वं गलत्वन्माकम् ॥३०॥
 अथ मार्यया भणितः सेनो यया निजगृहं सद्व्ययमपि । पुत्रेभ्यस्त्वया दत्तं ततस्त्वं कथं भाविष्यसीदानीम् ? ॥
 ततः सेनेन भणितं यस्य मनसि जिनमते सदा वसति । तस्यार्थेन गृहेण वा चिन्तामणिनापि का गणना ? ॥
 ततस्तया स भणितो भ्रम भिषां-सांप्रतं व्रतं गृहीत्वा । रमशाने शून्यगृहे देवकुले वापि त्वं वस ॥३३॥
 ॥ भणति भव धीरा कमेणैतदप्याचरिष्यामि । ऐहलोकिमपि दर्शयामि तावत्तव धर्ममाहात्म्यम् ॥३४॥
 इति भणित्वा गेहात् प्राप्तो निजमित्तमन्त्रिगेहे । कथयति कुटुम्बवृत्तं तत्पुरतो मार्गयति गृहमपि ॥३५॥
 भणति सचिवोऽपि बान्धव ! नृपगृहमस्तीति भृशमविष्टम् । किन्तु सदोषं न हि वसति कोऽपि कदापि तस्मिन् गृहे ॥
 यदि पुनर्वर्मप्रमात्रात्मभाविव्यति व्यन्तरो न तव किमपि । ततस्तेन शकुनप्रन्थिर्बद्धः प्राप्तश्च तस्मिन् गृहे ॥३७॥
 नैवेधिकीं कृत्वाऽनुज्ञाप्य गतः स गृहमध्ये । ईर्ष्या प्रतिक्रम्य स्वाध्यायं करोति ॥ एवम् ॥३८॥
 गजमेतार्थमहामुनिस्कन्दकशिष्यादिषाधुचरितानि । स्मरन् कथं कुप्पसि एतावन्मात्रेऽपि रे जीव ! ॥३९॥
 पश्य प्राणविनाशेऽपि न परिद्विषन्ति ये महासत्त्वाः । तव पुनर्हीनसत्त्वस्य वचनमात्रेऽप्येषा क्षमा ॥४०॥
 रे जीव ! सुहदुःखेषु निमित्तमात्रं परो जीवानामिति । स्वकृतकलं मुञ्चानः कस्मान्मुषा कुप्पसि परस्मै ? ॥

मोहविमूढा जीवा अन्ये य धरे य मुच्छिन्त्या धणियं । जिणवयणमयाणंता भवेति संसारकंनारे ॥४२॥
 भिद्धी अहो अणज्जो मोहो जमिमेण मोहिया जीवा । न गणंति पुचमिसे पहरंता निक्खिनसंसा ॥४३॥
 इय सो जा पहरदुगं रयणीए कुणइ पवरसज्जायं । तो बाणमंतरंणं भणियं सुणिऊण हट्टेणं ॥४४॥
 सुट्ठु तए हं धरिओ निवटंनो विपडभवमहाअपदे । सो हं सुरो सरोमो पयं उच्चाभियं जेण ॥४५॥
 तण्णुट्टेणं कहियं एयस्सामी पुरा अहं आसि । मइ दो पुत्ता लहुओ अइट्टो तम्म घरसारं ॥४६॥
 दाउं जिट्टो ठविओ भिन्नहरे तस्स किपि दाऊण । तो कुट्टेणं तेणं अहयं माणाविओ, पच्छा ॥४७॥
 लहुओ धराविऊण रायउले अण्णा मिहं गहियं । सोवि मओ शुचीए अहं तु इह धंतरो जामो ॥४८॥
 नाऊण विभंणेणं नियजिहसुयस्स विलसियं तो सो । सकुहुंभो उदविओ अघोवि हुवणओ कोइ ॥४९॥
 सोवि मरइ निवभंनं इइ जायं उच्चमं इमं गेहं । संपइ तं धम्मगुरू तो तुज्ज इयं मए दिन्नं ॥५०॥
 सनिहाणंपि लहुंपि हु उरखणिऊणं समणए तस्स । ठस लक्खा संजाया तम्मि नभो पमणए सेणो ॥
 इगलखो भोक्कलभो सेसा नव लक्खगाउ धम्मम्मि । दाहिम्मं, तुह पुन्नं, सो पमणइ तुग्गवि तयटं ॥
 अमंपि किपि पमणमु अं पायप्यं मए महाभाग ! । पच्चुववारममन्थां न हांमि तुह जीविण्णावि ॥५३॥
 तुह सज्जायं सुणिउं किमाकिंयं वियाणिउं तत्तो । च्चां वहरवंधा, सेणो तो भणइ तं एवं ॥५४॥
 सज्जेहिंवि जीवेहिं लद्धे पंचिदिपत्तणे पवरे । अप्पहियं पापप्यं परहियकरंणेण तं होइ ॥५५॥
 जं परहियं विहिज्जइ जिणिद्वयणाणुसारओ सम्मं । परिणमइ अप्पणां तं दिपभावेणं न संदेहो ॥५६॥

मोहविमूढा जीवा अथे च गृहे च मुच्छिन्ता गाडम् । जिणवचनमजानन्तो भ्रमन्ति संसारकान्तारे ॥४२॥
 धिग् धिगहोऽनायो मोहो यद्मेन मोहिता जीवाः । न गणयन्ति पुत्रभिक्षाणि प्रहरन्तो निष्कृपमूर्खमा ॥
 इति स यावत्पहरद्विकं रज्ज्यां करोति मवरस्वाध्यायम् । ततो बान्धव्यन्तरेण भाजितं शुभा दृष्टेन ॥४४॥
 सुष्ठु त्वयाऽहं धृतो निपतन् विकटभवमहावटं । सोऽष्टं सुरः सारां एतनुत्तामितं येन ॥४५॥
 तन्मृष्टेन कथितमेतस्त्वामी पुराऽहमासम् । मम ह्यौ पुत्री लघुरनीष्टस्त्वम्यौ गृहसारम् ॥४६॥
 दत्त्वा न्येष्टः स्याद्वितो भिक्षुगृहे तस्मै किमपि दत्त्वा । ततः कुट्टेन तेनाहं धारिण, पश्चात् ॥४७॥
 लघुं धारयित्वा राजकुल आत्मना गृहं गृहीतम् । सोऽपि गृहो गुमाबहो न्विदं व्यन्तरो जानः ॥४८॥
 ज्ञात्वा विमर्शेन निगमयेद्युतस्य विरुतिं ततः सः । सकुटुम्बं ददुदावितोऽप्योविदि बभूव सः केऽपि ॥४९॥
 सोऽपि ग्रियते निर्धोन्मिति आनन्दममिदं गेहम् । संश्रति स्वं धर्मगुम्फतन्मुष्मिदि मया दत्तम् ॥५०॥
 स्वनिधानमपि लब्ध्वापि लब्ध्वायैव समर्पयति तस्यै । ददा लप्ताः संजातास्तस्मिन्मन्त्रः प्रमल्लि मेन ॥५१॥
 एकं लप्त उचितः दोषान् नव लप्तास्तु धमे । दास्ये, तव पुण्यं, ॥ प्रमल्लि तवपि उत्तरम् ॥५२॥
 अन्यदपि किमपि प्रभणं यत्तन्मयं मया महाभाग ! । प्रपुष्पकारममर्थो न यदपि तव जीविनेनवि ॥५३॥
 तव स्वाध्यायं शुम्बा हृत्याह्वयं विनाशं ततः । त्यक्तो वैरमबन्धः, सेनान्तो भणति तमेवम् ॥५४॥
 सर्वपि जीवैर्लब्धे पञ्चन्द्रियस्यै पवरे । आत्मदहिते कर्तव्ये परहितकण्ठेन न्दं संश्रति ॥५५॥

जे परमगुणकरणेण अपणो मंगलं पक्कपंति । जिणवयणवाहिरा ते न मुणंति हि तत्तओ सहिये ॥
 ता अपणहिये धम्मं भोत्तुं अन्नं न विज्जाए लोए । ता तैत्थ तए सुरवर ! कायव्यो उज्जमो निचं ॥५८॥
 तो सो तदहं भणिउं गओ तओ दिणयरम्मि उइंयम्मि । तन्मज्जा पुरमज्जे गवेसयंती गिहे तम्मि ॥५९॥
 पत्ता पिच्छइ मिट्ठि विसिट्ठाआहरणरेहिरसरिं । पमणइ अहं निव्विन्ना गवेसयंती तुमं सुहय ! ॥६०॥
 केण इमं आहरणं केण य दव्वं विइन्नयं एयं ? सो भणइ पिए ! धम्मेण चेव मा पुच्छमु तमसे ॥६१॥
 तो तत्तवणेण सिट्ठी पत्तो जिणमंदिरम्मि जिणपूयं । काउं सवित्थरं चिय करारावइ पवरपिच्छगपं ॥६२॥
 सम्माणेउं जायमज्जंपि नमिऊण गुरुजणं एयओ । पत्तो सो तम्मि गिहे भुंजइ साहम्मियसमेओ ॥६३॥
 रूयणीय वंनरो सो रायनिदीओ अपत्थियओवि लहुं । उक्खणिउं कल्लससयं सिट्ठिगिहे तिवइ नेहेण ॥
 भणइ य मा निरइभयं काडिसि सिच्छाए देसु टाणाइं । वइयम्मि इमे दव्वे पुणरवि य समपइस्सापि ॥
 जा किल किंचिचि भणिही तां गओ वंनरो नियं ठाणं । मिट्ठी पिच्छिवि कलसे निवनामंकिए सारमा ॥
 पिच्छुं पच्छूंसे उवायणं सुयंणलोयपरियरिओ । निवइसणं करेइ कइ य सुरविहियवुत्तं ॥६७॥
 रायावि कल्लममेण आणावइ पिच्छए निययनामं । तो तुटो भणइ इमं मएवि तुहं चेय दिमंति ॥६८॥
 तो सन्नोत्तरेणं भणियं सेणेण देव ! दस लक्खा । जे वंनरेण दिन्ना ताणवि मग्गाउ इगल्लरगो ॥६९॥
 मद मत्ताए सेमं नरत्तगयमाणयं तु जं दव्वं । तं धम्मे दाहिस्से वंनरवयणेण पुमट्ठा ॥७०॥

यत् परिते विधीयते त्रिनेन्द्रवचनानुसारतः सम्बद्धः । परिणमत आत्मनस्तद् हितमायेन न संशयः ॥५९॥
 ये परनिष्ठकरणेनात्मनो महत्तमं प्रकल्पयन्ति । त्रिनयनवाह्यान्ते न जानन्ति हि तत्तयः स्वरिणम् ॥५८॥
 सम्मादात्महितं धर्मं सुखाज्यम् न विधेते लोके । सम्माद्यत स्वया सुरारः कर्तव्यं उद्यमो नित्यम् ॥५८॥
 सतः स तथेति भणित्वा गतमनो दिनकर उदिते । तद्वार्थां पुरमज्जे गवेसयन्ती गृहे तस्मिन् ॥५९॥
 प्रप्ता पश्यति श्रेष्ठं विवितामरणरात्रितृतीयम् । प्रमणवद् निविण्णा गवेसयन्ती स्वा तुमः ॥६०॥
 केन्दुमभरणं केन च द्रव्यं विनिर्गम्यन् ? स मणनि पिय ! धमेणैव मा पुच्छ स्वमन्व ॥६१॥
 सत्सङ्गसन्नेन श्रेष्ठो प्रप्तो त्रिनेन्द्रैः त्रिनेन्द्रात् । कृत्वा सविस्तरमेव कायसि प्रवरेषणकम् ॥६२॥
 कल्लान्व बाह्वज्जन्मवि नत्वा गुरुजने प्रयतः । प्रायः स तस्मिन् गृहे भुङ्क्ते गार्थमिकममेन ॥६३॥
 उज्जमो व्यन्दः स राजनिविनोपार्थिनोऽपि मधु । उन्माद्य कल्लससं श्रेष्ठगृहे स्थितिं स्नेहेन ॥६४॥
 कश्चिं च मा नृपियं कारीः स्तेच्छया देहि दानानि । व्यपिनेऽस्मिन्द्रव्ये पुनर्मां च समपेयिष्यामि ॥
 चरिन्दर विधिरवि भणित्वा तावद्वृत्ते व्यन्नं निजं स्थानम् । श्रेष्ठो हन्ता कल्लसः पुनर्मां हृत्वा सत्तमम् ॥
 नृपिषा प्रदूष टावयन् सुवक्त्रे कश्चिद्विज्ज । नृपदसं करोति कयसि च सुवदिद्विगुणम् ॥६७॥
 राजवि कल्लमेकद्वयं पश्यति पश्यति निजनाम । तस्मिन्नेव मयावि सुव्यमेव दमिजि ॥६८॥
 सतः संवेपारेण स्वयं केन्दुदेव ! दत्ता लप्ता । ये व्यन्तरेण दत्ताः स्नेहावति मध्यदेकत ॥६९॥

तो रंजितो नरिंदो ते द्रव्यं तस्स अण्डं भणइ । विज्वसु सिच्छाए तुमं धम्ममि तत्रो य सेणोवि ॥
सन्वेसुवि खित्तुं विज्वत्ता ते समग्गमवि द्रव्यं । पव्वज्जं पदिवज्जो सिद्धो य खविसु कम्माइ ॥७२॥
तो सेणुज्ज सयावि इ संतोसरसायणं पियह भव्वा । जेण जमरणहरणं पावह अचिरेण सिवसोवत्तं ॥

॥ इति पञ्चमाख्यतपरिपाजनदृष्टान्ते भेष्टिसेनकथानकं समाप्तम् ॥

मम सत्तायां दोषं नवलक्षमाणकं तु यद् द्रव्यम् । तद् धर्मे दास्ये व्यन्तरवचनेन पुण्यार्धम् ॥७०॥
सतो रंजितो नरेन्द्रस्तद् द्रव्यं तस्मा अर्पयित्वा मज्जति । वीहि विच्छेद्या त्वं धर्मे ततश्च सेनोऽपि ॥७१॥
सर्वेष्वपि क्षेत्रेषु बीज्य तत् समग्रमपि द्रव्यम् । प्रमन्यां प्रतिपन्नः सिद्धश्च क्षपयित्वा कर्माणि ॥७२॥
ततः सेन ॥ सदापि खलु संतोषरसायनं विवत्त मय्याः । येन जमरणहरणं प्राप्नुताचिरेण शिवसौख्यम् ॥

गेहार्दपरिमाणं काउं जोषइ पैलहियाईयं ॥ अलोहमाहपत्यो सो पावइ नवयणोव्व दुहं ॥१॥
तथाहि ;—

अरिय पुरमुदयसेलेव मूरदियरायसंगमसइहं । उदयपुरं नामेण उदयाइद्यो य तत्थ निवो ॥२॥
तह निवसइ तत्थ वणी नवयणो नवयणोव्व अणवरयं । दाणसंन्धिलेण वरिसइ समत्यअत्यियणखित्तमु
तस्सवि य पिपा सुहसीलसालिणी संपयत्ति नामेण । अनेहनिम्भराइं परोणरं विसयसत्ताइं ॥४॥
चिट्ठेति ताइ, एत्तो जिणभवणे उच्छवम्मि पारदे । कोऊहलकलियाइं पत्ताइं तत्थ पिच्छंति ॥५॥
सूरिं गुणरयणनिहि सावयधम्मं कहंतयं संतं । भव्वाण तओ ताइवि सुणंति नुमिऊण तं चेव ॥६॥
तम्मि संपयम्मि मूरी साहइ पंचममणुव्वयं तत्तो । सम्मत्तं गठिऊणं तेहिंवि तं चेव पडिवम्भं ॥७॥
अणुसासिपाइं गुरुणां पत्ताइं गिहम्मि इद्धतुट्ठाइं । अप्पुत्ताइं तत्तो पालंति विहीए जिणधम्मं ॥८॥
तह सुविमुद्धनएणं नवयणवणिओ करेइ वाणिज्जं । नियह्ते उवविट्ठो विसिट्ठपणिएहिं नियएहिं ॥९॥
अह कोवि उक्कुरो किणइ तस्स इट्ठम्मि दससहस्साणं । मंडं दाउं दम्मे लेइ पुणो तह पुणो देइ ॥१०॥
अह अन्नया य तेणं उद्धारे वीससहस्मदम्माणं । गहिया कण्ठमार्हं मग्गइ तो नवयणो मुल्लं ॥११॥
यक्को कुहणिं दाउं रुवगमिच्चं पि देइ नो तस्स । तो सो साहइ मंतिस्स सोवि मग्गइ दव्वडं ॥१२॥
तत्तो अंगरक्खस्स साहए सोवि मग्गए अद्धं । तो पुरसिट्ठिस्स तलारयस्स तह तेवि मग्गंति ॥१३॥
तो पत्तो स विलक्खो नियगेहं भारियाए तो पुट्ठो । उव्विग्गो विय दीससि किमकंढे सुहय ! साहेह ॥

गेहार्दपरिमाणं कृत्वा योजयति परिमितातीतम् । अतिलोमग्रहमस्तः स प्राप्नोति नवधन इव दुःखम् ॥१॥
अस्ति पुरमुदयशैल इव शू(सू)भद्विजराजसंगमसत्पुण्यम् । उदयपुरं नाम्ना उदयादित्यश्च तत्र नृपः ॥२॥
तथा निवसति तत्र वणिग् नवयणो नवधनवन्दनवरतम् । दानसलिलेन वर्षति समस्तार्थिजनक्षेत्रेषु ॥३॥
तस्यापि च प्रिया शुभशीलशालिनी संपदिति नाम्ना । अतिस्नेहनिर्भरी परस्परं विषयसक्तौ ॥४॥
तिष्ठन्तौ, इतो जिनमवन उत्सवे प्रारब्धे । कुतूहलकलितौ प्रामौ तत्र पश्यतः ॥५॥
सूरिं गुणरत्ननिधिं श्रावकधर्मं कथयन्तं सन्तम् । भव्येभ्यस्तत्तत्साधवि शृणुवो नत्वा तमेव ॥६॥
तस्मिन्समये सूरिः कथयति पद्ममणुजं ततः । सम्यक्त्वं गृहीत्वा ताभ्यामपि तदेव प्रतिपन्नम् ॥७॥
अमुचासितौ गुरुणा प्राप्तौ गृहे हृष्टतुष्टौ । अपुत्रौ ततः पालयतो विचित्रा जिनधर्मम् ॥८॥
तथा सुविमुद्धनयेन नवधनवणिक् करोति वाणिज्यम् । निजहृष्ट उपविष्टो विशिष्टपण्यैर्निनैः ॥९॥
अथ कोऽपि उक्कुरः शीनानि तस्य हृष्टे दशसहस्रयाः । भाण्डं दत्त्वा द्रम्याल्लेलाति पुनस्तथा पुनर्दाति ॥१०॥
अथान्यदा च तेनोद्धारे विज्ञातिसहस्रद्रम्याणाम् । गृहीताः कर्षटादयो मार्गवति ततो नवयणो मूल्यम् ॥११॥
स्थितः कूर्परं दत्त्वा रूप्यकमात्रमपि ददाति नो तस्य । ततः स कथयति मन्त्रिणे सोऽपि मार्गयति द्रव्यधर्मम् ॥१२॥
ततोऽङ्गरसाय कथयति सोऽपि मार्गयत्यर्थम् । ततः पुरश्चोष्टेन पुरस्काय तथा तावपि मार्गयतः ॥१३॥

तेनापि कहियं सत्त्वं सक्त्विपरं ठक्कुरादिव्यवहारं । तो सो तीए भणिओ अहं भलिस्सामि सत्त्वंपि ॥१५॥
तं ता कम्मवि गामे गच्छइ चित्तेपि जाव इमुवायं । मइ सदिएण तुमए आगंतव्वं पुणो एत्थ ॥१६॥
एवंति मन्निऊणं नवग्रहवणिओ गओ य गामम्मि । पत्ता सच्चिवस्स गिहे सावि पिया संपया तस्स ॥१७॥
उच्चटकपसिगारा लायन्नविलासहामकमणीया । मंतिपुरओ उवविट्ठा उवायणं किपि काऊण ॥१८॥
रयणीय पद्मजामे विसज्जियासेसपरियणो मंती । तद्दंसेणेण सुहिओ पद्द सकामं तमो एवं ॥१९॥

परं जुण्हा उण्हा गरलसरिसो चंदनरसो, खरं खारो हारो सिसिरपवणा देहतवणा ।

मुणाली बाणाली जलइ व जलहा तणुगया, निविट्ठा जं दिट्ठा कमलवयणा दीहनयणा ॥२०॥
तं सुहियं नाऊणं भणेइ सा सुणसु मझ विभत्ति । ना ऊमसियमणी सो भणेइ आइससु जं कज्जं ॥२१॥
तो विभत्तो तीए ठक्कुरसंबंधिवइयो सत्त्वं । तेनापि सो पडिवन्नो भणिया ॥ तहा जहा सुपणु ॥२२॥
तुमएपि मझ कज्जं करणीयं किपि मयणविहुरस्स । तो तीए पडिभणियं किमजुत्तं किंतु कल्लम्मि ॥२३॥
अज्जाहं भ्रंभंरा पत्तूसे पडिवपाए रयणीए । आगंतव्वं तुमए निम्भं पद्मजामम्मि ॥२४॥
इय वोत्तुं सा पत्ता निवंगरवस्वस्स गेहमइ सोवि । ददंत्तुं चित्तेइ मणे का एसा बालिया एइ ॥२५॥
पापालाओ नागंगणा णु विज्जाहरी णु देवी णु । असुररमणी णु सिद्धंगणा णु नरलोचमोइया ॥२६॥
कोसल्लित्तं विहेइ उवविट्ठा आसणम्मि तो पुट्ठा । ठक्कुरवइपरमरवइ तो सो एभणेइ तोसेणं ॥२७॥

ततः प्रातः स विलक्षो निजगेहं भार्यया ततः शृष्टः । उद्धिन इव दर्यसे किमकाण्डे सुभग ! कस्य ॥१४॥
तेनापि कथितः सर्वः सक्त्विपरं ठक्कुरादिव्यवहारः । ततः स तथा भणितोऽहं भलिष्ये सर्वमपि ॥१५॥
त्वं तस्मात्कस्मिन्नपि ग्रामे गच्छ चिन्तयामि यावदहमुपायम् । मया शब्दिनेन स्वयाऽऽगन्तव्यं पुनरत्र ॥१६॥
एवमिति मत्वा नवग्रहवणिगु गतश्च ग्रामे । प्राप्ता सच्चिवस्स गृहे सावि पिया संपत् तस्य ॥१७॥
उच्चटकपगुहारा लावण्यविलासहामकमनीया । मन्त्रिपुरत उपविष्टोपायने त्रिमपि कृत्वा ॥१८॥
रजन्याः प्रथमयामे विसर्जिताद्येपरिजनो मन्त्र्याः । तद्दर्शनेन क्षुभितः पतति सकामं तत एवम् ॥१९॥

परं उयोत्सोप्ता गरलसदृशचन्दनरसः, खरं खारो हारः सिसिरपवना देहतवनाः ।

मुणाली बाणाली ज्वलति च जलाद्रा तणुगता, निविट्ठा यद् दृष्टा कमलवदना दीर्घनयना ॥२०॥
॥ क्षुभितं क्षारवा भगति सा गृणु मम विशिष्टम् । तत उच्चृष्टसितमनाः स भणत्यादिश यत्कार्यम् ॥२१॥
ततो विज्ञप्तास्तथा ठक्कुरसंबन्धिव्यतिकरः सर्वः । तेनापि स प्रतिपन्नो भणिता च तथा मया सुतनु ! ॥२२॥
त्वयापि मम कार्यं करणीयं किमपि मदनविपुलस्य । ततस्तथा प्रतिमजितं किमपुत्रत्वं किन्तु कस्ये ॥२३॥
अथाहं ब्रह्मरता प्राशूषे प्रतिपन्नो रजन्याः । आगन्तव्ये स्वया निश्रान्तं प्रथमयापे ॥२४॥
इत्युक्त्वा सा प्राप्ता नृपाङ्गरसस्य गेहमथ सोऽपि । दृष्ट्वा चिन्तयति मनसि कैषा बालेति ॥२५॥
पातालाद् नागाङ्गना नु विषाघरी नु देवी नु । असुररमणी नु सिद्धाङ्गना नु नरलोचमवनीर्णा ॥२६॥
कोसलिका विषाद्योपविष्टाऽऽसने ततः शृष्टा । ठक्कुरव्यतिकरभाव्याति तनः स प्रवृत्ति मोहेन ॥२७॥

एयं तुह कज्जमहं साहिस्सं निच्छएण पसयच्छि ।। अम्हाणवि जं कज्जं मणुअमं तं तए कज्जं ॥२८॥
तो तीए पडिभणियं जं सेवकं तं अहंपि काहिस्सं । जललवचलदेहस्सवि सारं तं सुयणकज्जमि ॥२९॥
जं जाइ उवओगं, इय सुणिउं सो भणेइ संतुट्ठो । संपयमवि पउणो हं सावि हु पच्चुत्तरं काउं ॥३०॥
तं भणइ वीयपहरे पडिवयरणीए हं सरेयन्वा । इय भणिवि सिट्ठितलवरगिहे गया तेहि दिट्ठा य ॥३१॥
कहं ।

पाउंससिरिव्व उन्नयपओहरा धणुलयव्व गुणकलिया । खग्गलयव्व सुहारा सुतुच्छमज्जा भवसुहं ॥३२॥
ताणवि पुब्बुत्तविही कहिओ, तेहिवि तदेव पडिभणियं । तइप्रपहरमि सिट्ठी आहूओ कोट्ठालो उ ॥
चरिमे जाये, इत्तो समागया सावि निययगेहमि । पभणइ य दुइयदिवसे पओससमए नियं दासि ॥३४॥
पउणं करेहि मइ मज्जणायमुवगरणमुण्हसल्लिअं । अइपउरं, तीइ तहा विहिए तो पढमपहरमि ॥३५॥
संपत्तो सो सचिवो अम्भुट्ठेऊण गंधतिल्लेण । अर्म्मगियमुव्वट्ठइ सयं तओ बहलखलियाए ॥३६॥
उत्तिंसचइ सिरकमलं जा सा सचिवस्स ता दुवारमि । विपडकवाडकडाणं खडकओ निसुणिओ तत्तो ॥
पेत्तेऊणं दासिं जोयावइ जाव दारदेसं सा । तो मणइ अंगरक्खो उग्घाडउ कवाडयं हति ॥३८॥
तत्संइ सुणिऊणं भीओ मंती भणेइ कत्यवि य । खिवसु पिए ! मं सिपं जावेसो बोर्हं कहवि ॥३९॥
तो ओपरियामज्जे खित्तो मंती निरुभियं दारे । दिवं च तालयं ता भयभीओ चिट्ठए तत्प ॥४०॥

एतत्तव कार्यमहं साधयिष्यामि निश्चयेन मृगासि ।। अस्माकमपि यत्कार्यं मनउद्भवं तत्तया कार्यम् ॥२८॥
तत्तत्तया प्रतिमणितं यच्छक्यं तदहमपि करिष्ये । जललवचलदेहस्यापि सारं तत् सुजनकार्यं ॥२९॥
यद् यात्युपयोगम्, इति श्रुत्वा स भणति संतुष्टः । सांप्रतमपि प्रगुणोद्धं सापि हि मत्पुत्रं कृत्वा ॥३०॥
तं भणति द्वितीयप्रहरे प्रतिपद्भज्यामहं सर्वथा । इति भणित्वा अष्टिपुररक्षकगृहे गत्वा ताभ्यां दृष्टा च ॥
कथम् ।

मावट्ठभीरिवोजनपयोधरा धनुर्लतेव गुणकलिता । खड्गलतेव सुहा(धा)रा सुतुच्छमज्जा भवसुखमिव ॥३२॥
तयोरपि पूर्वोक्तविधिः कथितः, साम्यामपि तथैव प्रतिमणितम् । तृतीयप्रहरे अष्टिपुराहूतो दुर्गपालस्तु ॥३३॥
चरमे याये, इतः समागता सापि निजगेहं । प्रभणति च द्वितीयदिवसे प्रदोषसमये निर्मा दासीम् ॥३४॥
प्रगुणं कुरु मम मज्जनार्थमुपकरणमुष्णसलिलादि । अतिप्रचुरं, तथा तथा विहिते ततः प्रथमप्रहरे ॥३५॥
संप्राप्तः स साचिवोऽभ्युत्थाय गन्धतिलेन । अम्बुद्विमुद्धतेयति स्वयं ततो बहलखलिकया ॥३६॥
उत्तिंसप्रति शिरःकमलं यावत्सा सचिवस्य तावद् द्वारे । विकटकपाटशृङ्खलानां सटकारः श्रुतस्ततः ॥३७॥
प्रेष्य दासीं दर्शयति यावद् द्वारदेसं सा । ततो मणत्यद्भरस उद्धाटय कपाटं श्लाघति ॥३८॥
तच्छब्दे श्रुत्वा भीतो मन्थी भणति कुत्रापि च । क्षिप प्रिये ! मां क्षिप्रं यावदेव गच्छति कथमपि ॥३९॥
सगोऽपवरिकामध्ये सिषो मन्थी निरुद्धं द्वारम् । दत्तं च तालकं ततो भयभीतस्तिष्ठति तत्र ॥४०॥

ततो य अंगवस्त्रो मयागमो मोवि सरदिनि खलीए । तितो ओयरियाए सिद्धिम्मि समागए मति ॥
 पुण्यक्रमेण मिही तितो सायाए ओयरीयाए । परिमनामम्मि सहसा संपत्ते कोट्वालम्मि ॥४२॥
 सोवि हु अचमंगेउ सरदेवि खलीए ओअरियाए । तितो संपत्तमी नियए धंभुम्मि सहसेव ॥४३॥
 संवेयवगा मोवि हु पुकारतो गिहम्मिबि पविट्ठो । मुट्ठो मुट्ठत्ति पयंपिरो य तंठमणुत्तमो ॥४४॥
 रोपइ नवपण्यगुणवत्तणेण ता संपयावि करुणपरं । दुनस्वत्ता इव रोपइ ताणं पडिओहणनिमित्तं ॥४५॥
 इत्यंतम्मि सहसा विहावरीविरमभूयगो संस्तो । पडो गहीरगुह्राववहिरियासेसदिसिखलओ ॥४६॥
 तो मित्तिओ पुरन्तोओ सच्चो पसरिया इमा वत्ता । जइ नवपणो विवमो, राया तं निसुणिउं चित्ते ॥
 तमपुत्तं कल्लिउणं मंतिगिदे पेसितं च पदिहारं । आणावइ तं सिग्गं नवपण्यद्वयस्स ग्रहणइ ॥४८॥
 तो मंतिगिदे गंतुं पदिहारो भा पलोयए मंति । ताव न पिच्छइ ततो आगंतुं कहइ नरवणो ॥४९॥
 तो अंगवस्त्रतन्वरासिद्धीण गिदेसु पेसितो रत्ता । सो वडइ नवपण्यद्वयस्स संसाहणनिमित्तं ॥५०॥
 तेषि मगिदेसु न नियइ नय मुट्ठि कोवि जाणए ताण । तो पुणरवि पदिहारो रायस्स स खवए एयं ॥
 तो विग्गइओ राया मयं गओ तगिहम्मि उपविट्ठो । पमणइ मुट्ठे । मा क्यसु संपयं मइ गिहं परो ॥
 सज्जंवि निययद्वयं विलसमु सिच्छाए देसु धम्मणे । खंदकवट्ठियमित्तं पि गिण्हो नैय तुहत्तणयं ॥
 तं मुणिउं सा पमणइ नाइ । न कज्जं इमेण दव्येण । गिण्हिस्सामि वयं चिय गिण्हइ देवो इमं सज्जं ॥
 इय मणिउं सा दंसइ ओयरए साहए य एयाणं । मज्जे नवपण्यतणयं चिह्णइ दव्वंति तो राया ॥५५॥

तत्राध्वरजः समागतः सोऽपि खण्डयित्वा स्वया । स्थितोऽध्वरिकायां धौष्ठिनि समागते प्रथिति ॥४१॥
 पूर्वक्रमेण भेटी क्षिप्तस्तृतीयाध्वरिकायाम् । चरमयामे सहसा संपाते दुर्गोषते ॥४२॥
 सोऽपि स्वहव्यकृप खण्डयित्वा स्वयाऽध्वरिकायाम् । स्थितः संपाते निजे बन्धो सहसेव ॥४३॥
 संकेतवशान् सोऽपि हि पृथुर्वन् गृहेऽपि पविष्टः । मुखो मुष्ट इति प्रजल्पिता च तन्कण्ठमनुलग्नः ॥४४॥
 रोदिति नवपण्यगुणवर्णनेन तदा संगदपि करुणतरम् । दुःस्तात्तं रोदिति सेषां प्रतिषोवर्तनमित्तम् ॥४५॥
 अत्रान्तरे सहसा विभावरीविरामभूयकः शङ्खः । प्रइतो गभीरगुह्राववहिरितासेषदिवलयः ॥४६॥
 ततो मितित्रः पुरलोकाः सर्वतः प्रगृह्यं वार्ता । यथा नवपणो विपलो, राया तत् श्रुत्वा चित्ते ॥४७॥
 तमपुत्रं कलवित्वा मन्त्रिगृहे प्रैव्य च प्रतिहारम् । आनाययति तं क्षीयं नवपण्यद्वयस्य ग्रहणार्थम् ॥४८॥
 ततो मन्त्रिगृहे गत्वा प्रतिहारो वायव्यलोकोक्ते मन्त्रिणम् । तावन्न पश्यति तत् आगत्य कथयति नरपतये ॥
 ततोऽद्वरजस्तुरगस्येष्ठिर्ना गृहेषु प्रेषितो राज्ञा । स प्रव्रति नवपण्यतिकरस्य संकथननिमित्तम् ॥५०॥
 तानपि स्वगृहेषु न पश्यति नच श्रुद्धि कोऽपि जानाति तेषाम् । ततः पुनरपि प्रतिहारो राज्ञे स रूपवत्येवम् ॥
 ततो विस्मितो राजा स्वयं गतस्तद्गृह उपविष्टः । प्रमणति मुखे ! मा रुदिहि सांपतं मायि गृहे प्राप्ते ॥५२॥
 सर्वमपि निजद्वयं विलासय स्वच्छया देहि धर्मं । खण्डकपर्शिकायाप्रमपि गृहीमो नैव स्वदीयम् ॥५३॥
 तन् श्रुत्वा सा प्रमणति नाथ ! न कार्यमनेन द्रव्येण । गृहीप्यामि मनमेव गृह्णतु देव इदं सर्वम् ॥५४॥

उन्माडावद् दारां ताणं कमसो, तमो य एकाए । खलिलित्तंगो चिट्ठइ मंतो, सेमावि सेमासु ॥५६॥
 तो अबन्धुयभूयं तान सहवं निरिखित्तं राया । पुच्छइ सचिवाइए तेवि न पन्नुत्तरं दिति ॥५७॥
 तो संययाए भणियं देवाहमिमाण सयल्लुत्तंतं । साहिस्सं किंतु परं अभए एयाण दिक्खम्मि ॥५८॥
 तो भूवज्जा अभए दिच्चे तेसिं च संययाए तमो । उक्कुरवुत्तंताओ कहियं सव्वं सक्खिअओ ॥५९॥
 तो नरवज्जा भणियं अपच्च ! सच्चं इमीए जं यणियं ? । एवंति तो पभणिए तयभिमुहं जंए राया ॥
 भोअच्च ! मुहुमवायरदूरेपरवन्नुजाणणे निउणं । नरवज्जाओ परमत्थेण मंतिणो हुंति नयगाइ ॥६०॥
 न मुजंति विरेयविजोपगाइं नयगाइं वत्थुपरमत्थं । नरवज्जाओ मयणमहंघयारविहुरिज्जमाणाइं ॥६१॥
 मा एयं विररीयं जायं तुह सच्चि । संययं चेव । ता संययाए भणिओ ररमियलं देव ! मह एयं ॥६२॥
 पो दोमो एयाणं मयणमहावग्गपीडिया पुरिसा । काउमकिं लहुया हुंति तणाओरि जं भणिये ॥
 अक्खराररेणमंगणए म तुमुमाउहेणवि गणेण । जे यिप्पंति हयामा ते हुंति लहु तणाओरि ॥६५॥
 न रवी न इत्तरहो न निमानाहो न मणिममूहोयि । वम्मइतममाहणं जयम्मि मुमुमूरिउं तर ॥६६॥
 ते जणियं मं एयोए जं रिज्जइ मं न पिग्गइ पयत्थं । अइह अहो ! अल्लुल्लं तिपिरे मिहिरुग्गमे मयणो ॥६७॥
 एएग्ग मएग्गविमिग्ग नागणे किं रिज्जए न परं । मोत्तण मणरिणेयं मुहत्तपुपयामगगणिं ॥६८॥
 विज्ज ।

अत्तमां रिगरण मेरगा होइ मच्चर्मावाण । परमजणसेरणिज्जं न उणो मयपंति सापरणं ॥६९॥

सधारणं चिप संसारसागरे होइ नारणं जेण । तो पुट्टा नरपइणा चरणं किं भजइ मयच्छि । ॥७०॥
 अट्ठप्परपगमायामरूचवं सा करेइ चियरओ । नं सुणिउं पट्टिबुद्धा भणंति सचिवाइया एवं ॥७१॥
 सममुत्तराहं अहं मोहमहण्णचनियममज्जेगा । नित्थारिया तइचिय परमेसरि परमकारुणिणि । ॥७२॥
 ता दंमेहि कइं पि दु गुरूण पयंपंरुयंति, अइ तत्थ । आगंतूणं उज्जाणपालमो भणइ नरनाइं ॥७३॥
 यद्धाविगइ देवो देवागुरवंदणिज्जपयकमलो । सिरिमिरिचंदमुणिंदो समोसदो मलयदेसम्मि ॥७४॥
 दावइ निपंगमणं आहरणं तससोसवसओ सो । तो सचिवाईहि निवो भणिओ जइ सूरिपासम्मि ॥७५॥
 गिण्णामो पय्यगं विमज्जसे जइ तुमंति सो भणइ । सुत्तमिणं सय्येसि तुम्हाणं सुकुलजायाणं ॥७६॥
 तो संपपाए मय्ये कारविया मज्जणं लहुं तथो । चंदणचचियभंगा पवरालंकारकयसोहा ॥७७॥
 मंगलदपाणपुच्चं चजरोवि दु करिवरेसु आरुद्धा । संपपा सनरिंदा मुणिदपासम्मि वित्थरओ ॥७८॥
 तेहिंवि दिप्पा दिप्पा सचिवाईणं कमेण घुपकम्मा । ते सिद्धिहुइ पथा रत्ताविगहितु गिहिधम्मं ॥७९॥
 सा संपपा पयसा भइणी तइ तप्पइवि गायओ । आहुओ सिद्धिपए उविओ पुरलोपपयवत्तं ॥८०॥
 सो ठवकुनोवि भणिउं दय्यं दावाविओ विससेण । जिणधम्मपरा चिट्ठइ संपपा नवघणसमेया ॥८१॥
 कामेण भओ नग्गइपमायओ नवघणो अरपमतो । पणांमगिहाइं किणउं मेलेइ समिहस्स ॥८२॥
 तो भज्जाए भणिओ तइ अइयाओ ठविसइ एवं । एवकगिइं मुक्कलियं तए कयं पंचमवयम्मि ॥८३॥

आमेवारं विपद्याणां सेवना भवति सर्वत्रैकानाम् । परमजनमेवनीयं न पुनर्येनागपि सत्तरणम् ॥६९॥
 सत्तरणमेव संसारसागरे भवति तारणं येन । ततः शृष्टा नरपतिना चरणं किं मण्यते शृणासि । ॥७०॥
 अष्टप्रवचनमातृस्वरूपं सा कथयति विस्तरतः । तत् श्रुत्वा प्रतिबुद्धा भणन्ति सचिवाद्य एवम् ॥७१॥
 क्षमम्यापराधमम्याकं मोहमहार्णवनिमग्नसर्वाद्विधाः । निस्तारितास्त्वयैव परमेश्वरि परमकारुणिके ! ॥७२॥
 तस्माद् दर्शय कथमपि हि गुरूणां वदपङ्कजमिति, अथ तत्र । आगत्योद्यानपालको भणति नरनाथम् ॥७३॥
 वध्यंते देवो देवागुरवन्दीवपदकमलः । श्रीश्रीचन्द्रमुनीन्द्रः समवसृतो मलयदेशे ॥७४॥
 द्रावयति निष्ठाङ्गलानमाभरणं तस्य तोषवशतः । ततः सचिवादिभिर्गुणैः भणितो यथा सूरिपाद्यैः ॥७५॥
 गृह्णामः प्रदाय्यां विमृजसि यदि त्वमिति स भणति । सुत्तमिदं सर्वेषां सुप्याकं सुकुलजातानाम् ॥७६॥
 ततः संपदा सर्वे कारिता मज्जनं लघु ततः । चन्दनचनिताङ्गाः पवरालंकारकृतशोभाः ॥७७॥
 मङ्गलप्रदानपूर्वं चत्वारोऽपि हि करिवरेष्वाख्याः । मंगलप्राप्ताः समेन्द्रा मुनीन्द्राधे विस्तरतः ॥७८॥
 तैरपि दत्ता दीप्ता सचिवादिभ्यः क्रमेण पूजकर्मणः । ते सिद्धिसुखं प्राप्ता राज्ञापि शृद्धत्वा शृद्धिधर्मम् ॥
 सा संपद् प्रपन्ना भगिनी तथा तत्पतिगवि प्रामाण्यं । आहुतः श्रेष्ठिपदे स्थापितः पुरलोकाप्रत्यक्षम् ॥८०॥
 ॥ टक्कुरोऽपि भणित्वा द्रव्यं दापितो विशेषेण । जिनधर्मपरा तिष्ठति मंगद् नवघणसमेता ॥८१॥
 कालेन ततो नरपतिप्रसादतो नवघणोऽतिप्रमत्तः । प्रत्यासलशृङ्गाणि क्रीत्वा मेलयति स्वशृङ्गे ॥८२॥
 ततो भार्यया भगिनस्तच्चानिन्नारो भविष्यत्येवम् । एकशृङ्गमुनिने स्वया कृतं पञ्चमवने ॥८३॥

सो भणई किं नष्टं एकगिहं चिय इमं सु नो दुइयं । सा भणइ बहुतं नष्टं तुहवयमालिन्मभावेण ॥८४॥
अपरं च,—

जइ एवं निरविक्खो जंपसि कूडत्तराई मह पुरओ । तो घरसहिओवि तुमं चत्तो वथमायरिस्समहं ॥८५॥
इय भणिउं तीए वयं गहिऊणं साहियं सयं कज्जं । नवयणसिट्ठीवि दुहावि संपयाए परिचत्तो ॥८६॥
तो सिदिलियधम्मो सो गहिओ घरंघंतरेण केणावि । उम्मत्तो पुरमज्जे भमेइ डिंमेहिं परियरिओ ॥८७॥
कोवि हु सित्वेइ धूलिं पणइ लिट्ठेहिं कोवि हु हसेइ । एवं सोवि भमंतो मरिउं असुरेसु उववघो ॥८८॥
ता थेवंपि वपाणं अइयारं परिहरेह भो भव्वा । जइ बंछइ सिवसोक्खं दुइदंदोलीए निव्विन्ना ॥८९॥

॥ इति पञ्चमाणुग्रन्थप्रथमातिचारविपाके नवघनदृष्टान्तः समाप्तः ॥

स भणति किं नष्टमेकगृहमेवेदं खलु नो द्वितीयम् । सा भणति बहु नष्टं त्वद्व्रतमालिन्मभावेन ॥८४॥
यद्येवं निरपेक्षो जल्पसि कृत्योत्तराणि मम पुरतः । ततो गृहसहितोऽपि त्वं त्यक्तो व्रतमाचरिष्याम्यहम् ॥
इति भणित्वा तथा व्रतं गृहीत्वा साधितं स्वयं कार्यम् । नवयनश्रेष्ठयपि द्विषापि संपदापरित्यक्तः ॥८५॥
ततः शिथिलितधर्मः स गृहीतो गृहव्यन्तरेण केनापि । उन्मत्तः पुरमध्ये भ्रमति डिम्भैः परिकरितः ॥८६॥
कोऽपि खलु क्षिपति धूलिं महन्ति लेण्डुभिः कोऽपि हि हसति । एवं सोऽपि भ्रमन्मृत्वाऽसुरेषूपपन्नः ॥८८॥
तस्मात्स्तोकमपि व्रतानामतिचारं परिहरत भो भव्याः । यदि वाञ्छत शिवसौख्यं दुःखद्वन्द्वान्या निर्विन्नाः ॥

रायाईण पसायं लद्धुं दत्तं मुदीण अप्पेइ । जो जाव नियमज्जहि भरतोच्च सा खंडए विरडं ॥१॥
 तथाहि:—

पुरमत्थि पाणरोडे माणवराओ तहि महाराया । तस्स पिया परममिरी मिरिच्च हरिणो पत्ताजेदा ॥
 तत्थत्थि संखमिदी विरखाओ रोमिया य से भज्जा । ताणं च दुये पुत्ता भरहो रहमो य मुनिर्णीया ॥
 कमलसिरी पडमसिरी भज्जा नाणं कमेण कमणीया । भद्रमयाओवगयं मत्थं पि कुटुंबे तेमि ॥४॥
 अह ताणं पुरवाहि उज्जाणे गणिवरो विजयमुरी । संपत्तो संपत्तो संरत्तो पवरचउत्तणी ॥५॥
 दिट्ठो तत्थवि कीलागएहि सो भरह-रहसवंपुहि । उवमणिउज्ज नत्तोअभिचंदिओ भनिजुणेहि ॥६॥
 अह धम्मन्नाभपुत्वं तेणवि संभासिया समुवड्ढा । जिणपत्ततो पम्पो कहिओ य वमेण दुरिहोवि ॥७॥
 पडममयथेहि तओ गिहिधम्मो दैसणाइओ गूहिओ । पंचमरयं विगेणेण संरटं तेहि पत्तिगिहं ॥८॥
 भणिओ य मुणिदेणं भरहो जह पंचमे वए तुज्ज । होई दुरयअयागे ना मा ने संरटं गिय ॥९॥
 तेणवि भणियं न य संरटं इमं मेहियमपदेवमियं । इय भणिउं नमिउज्ज य पत्ता ने निरगिरे होवि ॥
 अह अन्नदिणे रयणीए पिच्छए लच्छिदेवयं सहमा । वानभरणम्मि भरहो रहमि नीए इमं भणिओ ॥
 यच्छा इं तुह तुडा संतुट्ठो जइवि लच्छिउविच्छट्ठे । सहवि वयत्तामि अहं वगगु जे वए दत्तं ॥१२॥
 जग्हा पुच्चभवम्मिचि तुमए आराहिया अहं पयओ । जाओ य तुमं संरडं निघरविणो जिणमयम्मि ॥
 तो भणियं भरहेणं न हु कज्जं किं पि मज्झ दत्तेण । इगल्लवो मह गेहे पिट्ठु मेगम निदणं मे ॥१४॥

राजादीनां मत्तादं लब्ध्वा द्रव्यं मुह्यन्त्योर्जयति । यो यावन्नियमावधिं भरत इव सत्पुण्डरीकं विरजिन ॥१॥
 पुरमस्ति मानवेष्टं मानवराजस्तत्र महाराज । तस्य पिया परमार्थी धीरिव हरेर्मेनमानुदा ॥२॥
 तत्रास्ति दाहभेदी विरुदातः सेमिका च तस्य आर्या । तयोश्च द्वौ पुत्रौ भरतौ धर्ममयमुदिताम् ॥३॥
 कमलार्थीः पद्मार्थीर्या तयोः कमेण कमनीया । भद्रकन्यावोपगतं सर्वपि कुटुंबं तेषाम् ॥४॥
 अथ तेषां पुराद् पट्टिरुषाने गणिवरो विजयमुरि । संपात्र दाम्पत्य संदायः पवरचपुर्जन ॥५॥
 दृष्टस्तत्रापि कीदागनाभ्यां ॥ भरतभक्तवन्धुभ्याम् । उपगम्य ततोऽभिचंदिनो भनिजुलभ्याम् ॥६॥
 अथ धर्मलाभपूर्वं तेनापि संभाषितौ समुपविष्टौ । जिणपत्तनो धर्मं वणिगश्च कमेण दुरिहोऽपि ॥७॥
 मधमासमर्थभ्यां ततो गूढिधनौ दर्शनार्थौ गूढीतः । पञ्चमरयं विदेवेन सहैः नाभ्यां पण्डितैश्च ॥८॥
 भगिस्तथ मुनीन्प्रेण भरतौ यथा पश्यंते जे तत्र । अविधुनि द्वितीयादिबिषयस्साम्पत्त्या मत्थं कट्ट दत्तं ॥९॥
 तेनापि भणितं ॥ य संकटमिदं गूढीतमप्यहं वासिक्कम् । इति भणित्वा वराच च दत्तं हो निउट्ठे दत्तं ॥
 अथान्धदिने राज्ञ्यां पश्यति लच्छिदेवतां सहमा । वानभक्तने वरतो रहमिहदेइं कल्पित ॥११॥
 वात्तादं तत्र तुटा संतुट्ठो यथपि लच्छिदिम्मोरे । तेषावि वयत्ताम्यहं वरदेव दत्तं रोखे दत्तं ॥१२॥
 यत्मापुर्णमेवऽपि स्वयाऽऽराधितान् पश्यन् । शान्तश्च त्वं संवति निघरविणो जिणमये ॥१४॥

तो जंपइ सिरिदेवी देवाणं वच्छ ! दंसणममोहं । आसि तुमं कोडीसो पुर्वि ता होसु इण्हिपि ॥१५॥
तो सो भणेइ भयवइ । एवं च कए हवेइ वयभंगो । तो देवीए भणियं देसु जहिच्छाप सयणाण ॥१६॥
ततो य तवसणेणं कंचणकोटिं सिवित्तु भरइस्स । वारंतस्सवि गेहे सट्ठाणं पडिगया लच्छी ॥१७॥
नियनियमभंगभीओ ततो सो विमज्जिऊण कोटिपि । देइ सयणाण सत्त्वा उद्दारे गयकलतरया ॥१८॥
तं दहूण कणिट्ठो वंधू वज्जरइ भाय ! न हु जुत्तं । जं कुणसि साइयारं-पंचमवयमायरपवन्नं ॥१९॥
जुग्हा उ लवस्समेगं परिगहे तुह ममावि साहीणं । विउससि कोडीइ पुणो निस्संको नियमविसयमि ॥
किं कज्जं विहवेणं समगालेणपि पावकज्जेण । अह भणसि देसु धम्मं धम्मणेवि तेण किं कज्जं ? ॥२०॥
वयमालिन्नं जायइ जेण कएणं न होइ सो धम्मो । महुं भणिऊण विसं जइ स्वज्जइ किं न मारं ? ॥
तो तं नियसत्ताओ दविणं परिहरसु आसि जं अहियं । सयणाइयाण-दिन्नं अन्नइ मिन्नो भविससिपि ॥
तेणवि छुद्धेण तओ भणियं वणिजेणुवज्जियं न मए । गहियं न चोरियाए न स्वत्ताओ मए विदिओ ॥
किपुण धारंतस्सवि तिवत्तं लच्छीए मह गिहे वच्छ ! तं पि मए सयणाणं समपियं जाव नियमो मे ॥
जं पुण लस्साओ हं अहियं विहवेमि देमि तं धम्मं । तो रहसेणं भणियं बंधव ! सुण इथ दिहुंते ॥
इह नपरं धणसिद्धी आसि पुरा पउरथणसमिद्धो सो । मिच्छादिद्धो बहुपुत्तनचुएहि गओ बुद्धिं ॥२१॥
अह अन्नया पंसुत्तो पिच्छइ पसयच्छिं लच्छिसारिच्छं । सियवसणधारिणि हारहारिणि पवररमणी मो ॥

सतो भणितं मरतेन न सलु कार्यं किमपि मम द्रव्येण । एकलक्षो मम गेहे तिष्ठति शेषस्य नियमो मे ॥१४॥
ततो जल्पति श्रीदेवी देवानां वत्स ! दर्शनममोवम् । आसीत्स्वं कोटिशः पूर्वं तस्माद्भवेदानीमपि ॥१५॥
ततः स भगवति भगवति ! एवं च कृते भवति व्रतमङ्गः । ततो देव्या भणितं तेहि मयेच्छया स्वमनेभ्यः ॥
ततश्च तत्क्षणेन काम्बूनकोटिं क्षिप्त्वा मरतस्य । वारयतोऽपि गेहे स्वस्थानं प्रतिगता लक्ष्मीः ॥१७॥
निजानियमभङ्गभीतस्ततः सा विमन्य कोटिशपि । ददानि स्वजनानां सर्वांगुद्दारे गणकलान्तराम् ॥१८॥
तद् दृष्ट्वा कनिष्ठो बन्धुः कथयति भ्रातः ! न सलुयुक्तम् । यन्करोषि सातिचारं पञ्चममनमादमयम् ॥१९॥
वस्मात्तु लक्षमेकं परिश्रेष्ठं तव ममापि स्वाधीनम् । विलसति कोट्या पुनर्निःशङ्को नियमविषये ॥२०॥
किं कार्यं विभवेन समर्पितेनापि पापकार्येण । अथ भणसि देहि धर्मं धर्मेणापि तेन किं कार्यम् ? ॥२१॥
मनोनिर्वर्त्य जायते येन कृतेन न भवति स धर्मः । मधुरं भणित्वा त्रिषु यदि ग्राह्येन किं न मारयति ? ॥
तन्मन्वं निजमत्तागो द्रुकिं परिहासीद् यद्विषयम् । स्तननादिव्यो दत्तमन्यथा मिश्रो भविष्यामि ॥२२॥
तेनानि बुभुवेन ततो भणितं वानिज्येनोपाश्रितं न मया । गृहीतं न चोरिक्रया न शस्त्रपारो मया रिदित ॥२३॥
किन्तु वारयतोऽपि तित्त्वं लक्ष्म्या मम गृहे वसत ! । तदपि मया स्वमनेभ्यः समर्पितं यावत्तियमो मे ॥२४॥
कञ्चनकलदहमविक्रयनेषामि ददामि तद् धर्मं । ततो रभमेन भणितं बान्धव ! शृण्वन् दृष्टान्तम् ॥२५॥
इह नमो वनश्रेष्ठो कार्यं मृग प्रचुरवनममृदः साः । मिथ्यादर्शपूर्णवृत्तवन्धुभिर्भगो गृहीतम् ॥२६॥
अवन्धवा प्रचुरं वरयति मृगाणां लक्ष्मीमदहम् । मितवमनारिणी हारहारिणी पवररमणी मे ॥२७॥

भणियं तीए धणसिद्धि ! किं तुमं मं वियाणसे नो वा ! । सो भणइ मए नायां सामनेणं तुमं रमणी ।
तो तीए तस्म कहियं लच्छी हं तुह कुले वसियपुत्ता । आ सत्तमवंमाओ, संइ अमत्तय वधिसं ॥३०॥
निव्विन्ना हं जेणं एगत्य निवासओ तओ तेण । भणियं सिम्वं वयमुत्ति जंगए तो इमं लच्छी ॥३१॥
अइनिदुदुरो सि तं सिद्धि ! जेण नहु एत्तियंपि ते भणियं । को हेऊतुह गणनेतुह अवपरियं मए किं ॥
किञ्च ।

जइवि अहं लच्छीवि हु तुमए अक्काचिया अलच्छीव । तुज्ज निरीहत्तणओऽगुरंजिया तइवि तुहा इ ॥
मगासु जं ते रुचइ, भणियं तेणावि जइ तुमं तुहा । तइवि तए न हु कज्जं, कज्जं पुण एत्तिण्णेव ॥३४॥
जइ मइ कुइपविहदा न पइइ कइयावि दंतकन्हेण । तं नइ करेसु जइ नं गुपतया सयओ मन्स ॥३५॥
अमइ तए न यज्जं, तो हसिउं भणइ सिद्धि ! दन्तवो सि । इय वमणंतेण तए निगदियवरणा अहं विट्ठिया ।
जम्हा वधंतीए पदमयरुधिय इमो मइ उवांओ । अन्नुमपहं पडमं विहं पादेमि वंपुणं ॥३७॥
तत्तो कुणंति कलहं पच्छा गच्छंति रायपासम्मि । जंपति य पंगुन्नं दंदिज्जंति य तो रक्का ॥३८॥
अहवावि परोप्परओ जुज्जेवि मरंति हुंति गयपुत्ता । तत्तो सत्तं दन्नं नरिंदमवणं सपट्ठियइ ॥३९॥
मिच्छदिद्धीवि वियेयवग्गिओ जिणमयम्मि अणमिओ । तत्तसवि य इय अणिच्छा लच्छीविमए विहेतेण ॥
तं पुण लद्धविपेओ गइयवओ जिणमयं पवन्नोवि । भनसि नियनियमपुरं सुद्धो निदंयसो भणियं ॥४१॥
किञ्च ।

गुरुणा निवारिणवि तुमए गहियं वयं इमं मूढ ! । ता विरय विरय अज्जवि अइपाराओ इमाओ तुमं ॥४२॥

मणितं तया धनधेठिन् ! किं त्वं मां विजानासि नो वा ! । य भणानि मया ज्ञाना सामान्येन त्वं रमणी ॥
ततस्तथा तस्य कथितं लक्ष्मीरहं तव कुल उषितपूर्वा । आ सप्तमवंदान, संपादन्यत्र मज्जिमादि ॥१०॥
निर्विण्णाऽहं येनैकत्र निवासनस्ततस्तेन । भणितं शीघ्रं प्रवेति जल्पति तव इहं कल्पीः ॥११॥
अतिनिष्ठुरोऽसि त्वं भेठिन् । येन न स्वस्वेनावदपि स्वया भणितम् । को हेतुस्त्वय गमने तदावहृतं मया क्रिया ! ॥
यद्यप्यहं लक्ष्मीरपि हि स्वयावगणिताऽलक्ष्मीरिव । तव निराह्वनोऽनुरज्जिता तदावि लुटाऽहम् ॥१२॥
मार्गय यत्ते रोचते, भणितं तेनावि यदि त्वं तुहा । तयापि स्वया न हि कार्य, कार्यं पुनरेतदवैर ॥१३॥
यथा नम कुटुम्बादिषु न घटते कदापि दन्तकन्देन । ततथा कुरु यदि त्वं सुमत्तका सम्पदे मय ॥१४॥
अन्यथा स्वया न कार्य, ततो हसित्वां गणति भेठिन् । इत्येवमिति । इति प्रथमका स्वया निवर्तितवरज्जं विट्ठि ॥
यस्माद् मज्जन्त्याः प्रथमतः श्वायं मनोपायः । अन्योन्यमहं प्रथमं विषयं पातयामि वन्धूनाम् ॥१७॥
ततः कुर्यान्ति कलहं पश्चाद् गच्छन्ति राजपारवै । जल्पन्ति च पंगुन्नं दण्डयन्ते च ततो राजः ॥१८॥
अथवापि परस्परतो घृष्ट्वा भ्रमन्ते भवन्ति गणपुण्याः । ततः सर्वं द्रव्यं नरेन्द्रमहर्षे मण्डपस्येति ॥१९॥
मिथ्याहृष्टिरपि विरेकवर्जितो निनयतऽन्यदिहः । तस्यापि चेत्यदिच्छा लक्ष्मीरिवपे विहेतेन ॥२०॥
त्वं पुनर्लब्धविषेको गृहीतवन्तो भ्रिमयतं प्रपद्येति । भनक्ति निवर्तितमपुरां सुद्धो विट्ठो ॥२१॥

विरहविराहणभीओ देशलसद्दोव जोहियं धनं । सयणाइयाण अणइ सो विरहविराहणं कुणइ ॥१॥
तथाहि;—

अतिथि जण सुप्रसिद्धं सिद्धपुरं धरणीरमणितिलकं । सुप्रवित्तं अविउत्तं कट्टाणवियाससोडाए ॥२॥
तत्पतिथि देवराओ सुप्रसिद्धो मुद्धबुद्धिलब्धजसो । विणयवसविहियचोच्चा भञ्जा पियदंमणा तस्म ॥३॥
एगुणपेणसयाइं मंतीणं तस्स संति पवराइं । तत्पूरणन्यमेगं गयेसए सो महामति ॥४॥
तह तत्थ वसइ सिट्ठी येसमणो अमियधणकणसमिद्धो । चउरो य तस्म पुत्ता धणधणवदधवज्जसनामा ॥
लेवसाइं कुणइ एगो धीओ धन्नाण कुणइ पुण बुद्धिं । तइओ चउपयतत्ति तुरिओ भंडारिओ तस्म ॥६॥
अह अन्नाया य सिट्ठी नाऊणं अत्तणो चरिमसमयं । धरकोणेसुं चउसुवि कलसे चत्तारि निक्खणइ ॥७॥
तत्तो दुइयदिणम्मि हफारावइ समग्गसयणजणं । भोयणविहिणा सम्माणिऊण तं भणइ इय सिट्ठी ॥८॥
नियधुपदंहेहिं मए अत्थो उप्पाइओ अणणोवि । न निओइओ सुठाणे कुकुंडं वसिणेहमूढेण ॥९॥
संपइ परलोपपे पाहेयं पइ भणेमि नियसयणे । मह पत्थणाए लक्खो विव्थेयव्थो य तुम्हेहिं ॥१०॥
सत्तसु खित्तेसुं संपयंति ता कुणह अत्तणो पासे । इय भणिऊण समप्पइ मयणाणं ताण इगलक्खं ॥११॥
तह मह तणपा एए अत्थनिमित्तं चि कलहइस्संति । मह पच्छा इय मुणित्तं सुयणसमक्खं भणइ तणए ॥
जं लोयणेहिं वयणं वयणेण य लोयणाइं सांहेति । चिहुरेहिं सिरं रेइ चिहुरावि सिरदठिया चेत्ता ॥१३॥
ममचित्ता दुवि वसहा सगडं कइदंति उवलभरियं पि । अदठवि विभिन्नचित्ता फिरकुत्तावि तम्मंति ॥

विरतिविराधनाभीतो देशलश्राद्ध इव योजयिकं धान्यम् । स्वननादिकेभ्योऽर्पयति स विरतिविराधनां करोति ॥
अस्ति जगति सुप्रसिद्धं सिद्धपुरं धरणीरमणीतिलकमिव । सुप्रवित्तमवियुक्तं कल्याणविकासशोभया ॥२॥
तत्रास्ति देवराजः सुप्रसिद्धः शुद्धबुद्धिलब्धयशः । विनयवशविहिताश्चर्या भार्या प्रियदर्शना तस्य ॥३॥
एकोनपञ्चशती मन्त्रिणां तस्यास्ति प्रवरा । तत्पूरणार्थमेकं गवेषयति स महामन्त्रिणम् ॥४॥
तथा तत्र वसति श्रेष्ठी वैश्रमणोऽमितधनकणसमृद्धः । चत्वारश्च तस्य पुत्रा धनधनपतिपबलयशोनामानः ॥५॥
लेख्यादि करोत्येको द्वितीयो धान्यानां करोति पुनर्वृद्धिम् । तृतीयश्चतुष्पदचिन्तां तुषो भाण्डारिकस्तेषाम् ॥६॥
अथान्यदा च श्रेष्ठी ज्ञात्वाऽऽत्मनश्चरमसमयम् । गृहकोणेषु चतुर्ण्यपि कलशांश्चतुरो निदधाति ॥७॥
सतो द्वितीयादिने हकारयति समग्रस्वजनजनम् । भोजनविधिना सम्मान्य तं मणतीति श्रेष्ठी ॥८॥
निजमुनदण्डाभ्यां भयाऽर्थ उत्पादितोऽनल्पोऽपि । न नियोजितः सुस्थाने कुकुटुम्बनेहमूढेन ॥९॥
संप्रति परलोकपथे पाथेयं प्रति भणामि निजस्वजनान् । मम प्रार्थनया लक्षो ध्येत्यथ च युष्माभिः ॥१०॥
सप्तसु क्षेत्रेषु प्राप्तमपि तस्मात्कृत्वाऽरमनः पार्थिव । इति गणित्वा समर्पयति स्वजनानां तेषामेकलक्षम् ॥११॥
तथा मम तनया एतेऽर्धनिमित्तमपि कलहयिष्यन्ति । मम पश्चादिति ज्ञात्वा मुननसपक्षं मणति तनयान् ॥१२॥
यल्लोचनाभ्यां वदनं वदनेन च लोचने शोभेते । चिकुरैः शिरो राजते चिकुरा अपि शिरःस्थिता एव ॥१३॥
समचित्तौ द्वावपि वृषभौ शकटे कर्पण उपलभ्यतमपि । अद्यापि विभिन्नचित्ता वेटकयुक्ता अपि ताम्यन्ति ॥१४॥

ता पीरिए वन्हा । बट्टिजह निधमेव अबोचं । जइ न कुणह पुण एवं तो वयणं गुणह महतणयं ॥१५॥
जह मइ गिहस्स मज्जे फलमा चत्तारि चउसु कोणेसु । मंति मए विणिहिता ते तुम्हेहि गहेयव्वा ॥१६॥
वामे कोणे कलसो जिट्ठेणं दाहिणम्मि वीषण । नेरइए तइएणं वायव्ये लहुयपुत्तेण ॥१७॥
जहजोग्गयाए अत्थो कलसेसु भासि सो मए निहिजो । लिहिऊण य नामां तुम्हाणं तेसु खित्तां ॥
मयणेवि भणइ सिट्ठी जुज्झंति न दन्वकारणा कहवि । मह परलोपयस्सवि तह जइअव्वं तु तुम्हेहि ॥
जं जस्स मए दिचं तं तस्स, न अक्कहा विहेयव्वं । इय भणिउं ते सयणा विसज्जिया खामिउं नमिउं ॥
अइ परलोए पत्ते पिउम्मि पुत्तावि नियनिए कलसे । गिण्हंति जिट्ठपुत्ता तित्तिवि तेसु इयं नियंति ॥२१॥
पद्मे पुट्ठवि वीषम्मि लिक्खयं तइयम्मि अट्ठीणि । वररयणपरियकलसो दिट्ठो सव्वेहि लहुयस्स ॥२२॥
तो ते भणंति हा ताए ! वंचिया धम्मिएणवि सुयावि । ता तुम्ह सुगइमणो कह होई वंचणपरस्स ॥२३॥
तो तेहि लहुयभाया भणिओ जइ बिभइऊण रयणां । गिण्हिस्सामो अग्गे, सो जंपइ मज्झ ताएण ॥२४॥
सयणसमरखं दिन्नां तुम्हकलसेसु मट्ठियायं । जायं अणुअवसओ को दोसो तत्थ ताएस्स ? ॥२५॥
तहवि न भुंचंति सओ तेणवि सयणाण साहियं सव्वं । सयणेहि वारियावि हु ते सिरिगरणम्मि संत्ता ॥
साहिति निपविचायं सचिवस्स, तओ य तेण पुज्झविया । जाव न विरमंति तओ नरवइणो माहियं पदमं ॥
सव्वं सवित्थरं चरिमवंधुणा सयणवग्गजुत्तेण । तो भणियं भूवइणा न अक्कहा कुणइ वैसमणो ॥२८॥
जन्हा सो जिणधम्मो सुनिधलो पचलो य मुट्ठीए । नो कवडकूडकारी अक्कस्स कहवि, ता एयं ॥२९॥

मत्समात्मीत्या वत्साः । वर्तय्यं नित्यमेवान्योन्यम् । यदि न कुर्यात् पुनरेवं तदा वचनं शृणुत मदीयम् ॥१५॥
यथा मम गृहस्य मध्ये कलशाभ्युत्थारब्धतुर्पु कोणेषु । सन्ति मया विनिहितास्ते युष्माभिर्महीतव्याः ॥१६॥
वामे कोणे कलशो ज्येष्ठेन दक्षिणे द्वितीयेन । नैर्ऋते तृतीयेन वायव्ये लघुपुत्रेण ॥१७॥
मध्यायोग्यनमर्थः कलशोऽप्यासीत् स मया निहितः । लिखित्वा च नामानि युष्माकं तेषु क्षिप्तानि ॥१८॥
स्वजनानपि भणति श्रेष्ठी युध्यन्ते च द्रव्यकारणात्कथमपि । मायि परलोकगतेऽपि तथा यतितव्यं तु युष्माभिः ॥
यद् यस्मै मया दत्तं सत्त्वस्मै, नान्यथा विधातव्यम् । इति भणित्वा ते स्वजना विसर्जिता क्षमयित्वा नन्वा ॥
अथ परलोके प्राप्ते पितरि पुत्रा अपि निजनिजान्कलशान् । गृह्णन्ति ज्येष्ठपुत्राश्च योऽपि तेष्वपि पश्यन्ति ॥
प्रथमे पृथिवीं द्वितीये केल्यं तृतीयेऽग्निं । वररश्मभूतकलशो दृष्टः सर्वैर्लपोः ॥२१॥
तन्मे भणन्ति हा तात ! बन्धिना धार्मिकेणापि सुता अपि । तस्माच्च सुगतिमार्गः कथं भविष्यति यच्चनपरस्व ? ॥
तत्सर्वैर्लघुपुत्रा भणितो यथा विमन्य रत्नानि । प्रहीष्यामो वयं, स जल्पति मम तानेन ॥२४॥
स्वजनसमस्तं दत्तानि शुष्मकलशेषु मृत्तिकादिरम् । आत्मपुण्यवशतः को दोषस्तत्र स्यात्तस्य ॥२५॥
तथापि न मुञ्चन्ति तन्मेदापि स्वजनेभ्यः कथिनं सर्वम् । स्वजनैर्वारिता अपि सन्तु ते श्रीकरणे संपन्ना ॥
कथयन्ति निजविवादं सचिवाय, तत्राय तेन बोधिताः । यावत् विरमन्ति ततो नरपतये कथिनं मधमम् ॥
सर्वं सविस्तरं चरमवंधुना स्वजनवर्गयुक्तेन । ततो भणितं भूपतिना नान्यथा करोति वधमणः ॥२८॥

अग्निउणबुद्धिगमं जं सो कलसेसुं मट्टियाईयं । तिविउं खिवेइ खोणीए अक्खए सुयणमाईणं ॥३०॥
 तो पडिहारो भणिओ रत्ना आहवसुं मंतिणो सव्वे । तेणवि ते आहूया भणिया रत्ना इमाणेमं ॥३१॥
 कलसवियारं कुव्वइ कह ताएणं इमाणं कुंभेसु । खित्तं मट्टियमाई रयणाणि य लहुयकलसम्मि ? ॥३२॥
 तेहिंपि परुपरओ मंतेऊणं सुनिउणबुद्धीहिं । कहियं रत्नो एयं न बुद्धिमो किंपि परमत्थं ॥३३॥
 तो रत्ना नियनयरे पडहो दावाविओ जह इमाण । कलसाणं परमत्थं नाउं जो विहइइ विवायं ॥३४॥
 तस्साहं मंतिपयं सव्वाणुवरं करेमि सचिवाणं । तो बुद्धिपपडणत्थं छित्तो पडहो यणिसुएण ॥३५॥
 नीओ रायसयासं कहिओ कलसाणं बइयो तस्स । रत्ना तो परियाणिय कहेइ सो कलसपरमत्थो ॥३६॥
 जो जम्मि सुओ कुसलो जस्स य जं धारिअं हियं होही । तं तणयाणं तेण दिअं उव्वएसगमं तु ॥३७॥
 तथाहि,—

जस्स कलसम्मि पुंडवी खित्तं खलधज्जमाइयं तस्स । जेण किसिकम्मकुसलो निव्वहिही सो इमेणेव ॥
 अट्ठीणि जस्स कुंभे दिअं से तेण चउपयं सव्वं । एयाण पोसणं विय उव्वइइ तस्स डिपजणयं ॥३८॥
 जेस्स कलसम्मि वहियाखंडाई तस्स धुरधणं लब्धं । पुणरपि देउं धुराणं इय नित्थारोयि से होही ॥३९॥
 जो पुण कणिट्ठतणओ किसिकम्माईण सो उ असमत्थो । रयणधणेण एसो कलंतरेणावि निव्वहिही ॥
 इय तुम्ह जहाजोगं दिअं सुयवच्छलेण जणएण । थेववहुत्तंपि इमं थेवविसेसंति मत्तेमि ॥४०॥

यस्मात्स जिनधर्मे सुनिश्चलः प्रत्यक्षश्च बुद्ध्या । नो कपटकूटकार्यन्यस्य कथमपि, तस्मादेतत् ॥२९॥
 अतिनिपुणबुद्धिगम्यं यत् स कलशेषु मृत्तिकादिकम् । सिप्त्वा सिपति क्षोण्यामाख्याति स्वजनादिभ्यः ॥३०॥
 सतः प्रतिहारो भणितो राजाऽऽहुय मन्त्रिणः सर्वान् । तेनापि ते आहूया भणिता राज्ञामिमम् ॥३१॥
 कलशविचारं कुरुत कथं तातेभिरा कुम्भेषु । शिसे मृत्तिकादिकं रत्नानि च लघुकलशे ॥३२॥
 तैरपि परस्परतो मन्त्रयित्वा सुनिपुणबुद्धिभिः । कथितं राज्ञ एतत्त बुद्ध्यामहे कमपि परमार्थम् ॥३३॥
 सतो राज्ञा नित्तनगरे पडहो दापितो यथेष्टम् । कलशानां परमार्थं ज्ञात्वा यो विचरयति विचारम् ॥३४॥
 तस्माहं मन्त्रिपदं सर्वेषांशुषी करोमि सन्निवानाम् । ततो बुद्धिपकटनार्थं स्पष्टः पडहो यणिसुव्वेन ॥३५॥
 नीतो राजमकाशे कथितः कलशानां व्यतिकरस्तस्य । राज्ञा, सतः परिज्ञाय कथयति स कलशपरमार्थम् ॥
 यो यस्मिन् नूतः कुशलो यस्य च यदारितं दितं भविष्यति । तत्तन्नेप्यस्तेन दत्तमुपदेशार्थं तु ॥३७॥
 यस्य कलशे शुभिनी क्षेत्रं, खलधान्यादिकं तस्य । येन कृषिकर्मकुशलो निर्वस्यते सोऽग्नेनेव ॥३८॥
 अर्घ्यानि यस्य कुम्भे दत्तं तस्मै तेन चतुष्टयं सर्वम् । एतेषां षोडशमेवोपदिष्टं तस्य दित्तलकम् ॥३९॥
 यस्य कलशे वट्टिकाकण्डानि तस्य कृषिवत्तं लभ्यम् । पुनरपि वत्त्वा कृषिभ्य इति निस्तारोऽपि तस्य भविष्यति ॥
 यः पुनः कनिष्ठतनयः कृषिकर्मादिषु स स्वसमर्थः । रत्नधर्मेणैव कलान्तरणापि निर्वस्यति ॥४१॥
 इति शुभम्यं यथायोग्यं दत्तं नूतवत्तमेन जनकेन । स्तोत्रप्रभृतमयीं स्तोत्रविशेषगति मये ॥४२॥

ना तुच्छलच्छिक्कजे मा निघेहा परोपरं होइ । जणपभणिपाईं सुमार सहोपरा दुल्लहा जेण ॥४३॥
 अइयालियावि अइपालियावि विहदंति सेतवा सयणा । हुंति सहिज्जा विहरे कुविपावि सहोपरा चेव ॥
 तो रक्षा कणसंखे पुटो पटो कहेइ जइ वेव । इगमूदकलससमहिमवि धंने अत्थि तायगिहे ॥४५॥
 करिकरदतुरयमाईचउप्पयाणं तु दस सहस्ताइं । इय दुइओवि कोई, तओ पुटो इयं कहेइ ॥४६॥
 मंडलिपाणं पासे लहिय्या संति पधम लखला । तो रयणाणं कुंभो रक्षा आणाविओ तन्थ ॥४७॥
 रयणरियखएहिं मुल्लं ते चेव ताण तेहिं कयं । एवं करिपघाडु चउण पुनाण पत्तेयं ॥४८॥
 पनरस पनरस लखला जाया तो वणिपनिउणवुद्धाए । संतुहा ने सव्यं निरोवि तं पुच्छए एवं ॥४९॥
 कस्य सुओ किंनमो को धम्मो तुज्ज अभिपओ कइसु । तेणवि कहियं जइ पुमपइवणिणो सुया दोवि ॥
 पटोत्थ कोमलो इं दुइओ वंघु य देसलो मज्झ । जिणधम्मो पटिवक्षा वारसविहमायपराईं ॥५१॥
 तो भणिओ भूइया गिहसु सुदे सुवुद्धिमयरहर । तेण भणियं न कण्ण सरकम्म जेणिमा भणिया ॥
 तो सो विणावि मुद्राए ठाविओ सयलमंतिसामिंन । मंतिज्ज मन्थयवि मोवि य पटं मरिदेण ॥५३॥
 तो ईसाए अक्षे छंने गपेमेनि मंतिणो तम्म । अइ सज्जेहिंवि जुगवं मंतिग भणिओ इमे राया ॥५४॥
 देवगिरिनपरवासी राया रिउगंजणो न मयेइ । तुह आणं निरविस्सं ना तम्म इमो मरामंती ॥५५॥
 पेसिज्जइ जं कुसलो किंधिवि कोसलियं गहेउणं । घटणं व विहटणं ना नेण समं वण्ण जेणेमो ॥५६॥
 तो रक्षा सो भणिओ गच्छ तुयं तन्थ पाहुं गहिंउं । सचिवाणं पासामो जइसुसं तन्थ तं कुणसु ॥५७॥

तस्मात्तुच्छलच्छिक्कजे मा निःस्नेहाः परस्परं भवत । जनकभगिनानि स्मरत सहोदरा दुर्लभा येन ॥४९॥
 अलिकालिता अप्यतिपालिता अपि विपश्यन्ते खेपा स्वजनाः । भवन्ति सदाया विपुले कुपिता अपि सहोदरा एव ॥
 ततो राजा कणसंख्यां पृष्टः प्रथमः कथयति यथा देव । । एवमूदकलससमधिकमपि धान्यमस्ति सातपुटै ॥
 करिकरमदुरमादिचतुष्पदानां तु दश सहस्राणि । इति द्वितीयोऽर्थः कथयति, तृतीयः पृष्ट इदं कथयति ॥४६॥
 मण्डलिकानां पार्श्वे लब्धव्याः सन्ति पञ्चदश लक्षाः । ततो रत्नानां कुम्भो राज्ञाऽऽजायितस्तत्र ॥४७॥
 इत्यपराक्षैर्मूल्यं तदेव तेषां तैः कृतम् । एवं करिष्याम्यादिषु चतुर्णां प्राणा प्रत्येकम् ॥४८॥
 पञ्चदश पञ्चदश लक्षा जातास्ततो वणिग्निपुणवुद्ध्या । सतुष्टास्ते सर्वे नृपेऽपि तं पृच्छत्येवम् ॥४९॥
 कस्य सुतः किंनाना को धर्मस्तवाममतः कथय । तेनापि कथितं यथा पूर्णमद्रवजिज्ञः सुतो द्वावि ॥५०॥
 प्रथमोऽत्र कौशलोऽर्धं द्वितीयो बन्धुश्च देसतो मम । त्रिनवमे प्रतिरजौ द्वादशविपलावचरानि ॥५१॥
 ततो भगिनौ भूषतिना गृहाण भद्रां सुवुद्धिमकरगृह । तेन भगिजं न कण्ठे गरकर्म येनेये भजिता ॥५२॥
 सतः ॥ विनावि मुद्रया स्यावितः मकलमन्त्रिस्त्वामिन्वे । मन्थ्यते सर्वेषां तेषां च मयं नरेन्द्रैः ॥५३॥
 तत ईर्ष्याऽन्ये षल गवेपयति मन्त्रिणस्तस्य । अप सर्वेषां सुगण्ड मन्त्रायेन्वा भजित इदं राजा ॥५४॥
 देवगिरिनगरवासी राजा रिपुगमनो न मन्थते । तवाज्ञां निगेषस्तस्मात्प्राप्तव्यां महाभन्त्रो ॥५५॥
 मेप्यते यत्कुशलः विन्निचयि कौशलिकं गृह्णीता । पठेन वा विपश्येन वा तेन समं करोमि देवेन ॥५६॥

तेहिवि तपच्छन्नं करंडियाए खिवित्तु पाहुदयं । तालेवि दिन्नमुदा समप्पिया तस्स सा सिम्यं ॥५८॥
 तो चलिओ ससहाओ पत्तो रज्जंतरम्मि तइयम्मि । गिरिनंयरे निवयासे तत्तो पडिहारकडिओ सो ॥५९॥
 नमिउं संपणए ते करंडियं पाहुदस्स भरियं सो । विहडित्तु जाव मुदं तो तं उग्गाडए राया ॥६०॥
 ता तयं नियइ धूलि ससहरहरहासकाससंकासं । तो भूवालो भूमंगभीसणो भणइ तं मंति ॥६१॥
 रे रे तुह नरनाहो जइ गयविहो नएण परिहीणो । मह पाहुदम्मि धूलि पेसइ पेसेउ, किंतु तुमं ॥६२॥
 किमिहागओ सि परणस्स कारणा वज ताव तं तुरियं । जेण अवज्झो रत्नारिओत्ति गंतुण साहेहि ॥६३॥
 जह एइ अइनुरंतो राया रिउगंजणो जणियकोवो । धूमिउवायणेणं दंसिस्सइ तफलं तुज्झ ॥६४॥
 तो कोसलेण भणियं मा निव ! कोवं करेसु तं एवं । हियमहिंयं विवारसु तो राया पुच्छइ तमेव ॥६५॥
 नो कहइ तस्स एवं मह पटुणा चचारम्मि रयणीए । अंन्तरिल्लीनामा पसाहिया जोगिणी विंज्जा ॥६६॥
 सिद्धाए तीइ दिक्का एमा रेणुभिमेंतिउं कडियं । एयाए एगवारं जो तिज्यं विरइही तस्स ॥६७॥
 साइणिहाइणिओइणिकरालवेपालजरत्तरत्ताणं । भूयाइणं न भयं दुट्टाणवि कहवि होहिचि ॥६८॥
 तं सोऊण तइप्पियरेणए कुणइ नरवई तिज्यं । थोवं थोवं अप्पिवि अंतेउमंतिमार्इण ॥६९॥
 सेमा तुम्हाण उवायणम्मि संपेसिया इमा रेणु । इय सोउं नरवाइणा तीए तिज्यं सयं विहियं ॥७०॥
 हरिमयमपुण्डएणं कोमलमंती तमो इमं पुटो । अन्नावि कावि मत्ती तुह पटुणो अत्थि, तो आह ॥७१॥

ततो गहा म मयितो गच्छ तं तत्र माभूतं गृहीत्वा । सनिवानां पार्श्वे यथायुक्तं तत्र तत्र कुर्यात् ॥७१॥
 तैरपि तत्पच्छन्नं करण्डिकायां तिप्त्वा माभूतम् । तालयित्वा दत्तमुद्रा समप्पिया तस्य सा शमिम् ॥७२॥
 तद्व्यलितः समशयः भानो रात्र्यान्तरे तृतीये । गिरिनगरे गृध्राग्रे ततः प्रविहारकथितः सः ॥७३॥
 नन्वा ममैवयि तां करण्डिकां माभूतेन भूतां सः । विषयं यावन्मुद्रां तत्पन्नामुद्राययि रात्रा ॥७४॥
 तत्रैव परवति धूलिं शशधरहरहासकाशकाशम् । ततो भूवालो भूमंगभीषणो भगतिं त मयिषम् ॥
 रे रे तव नरनाहो यदि गयविमो नयेन परिहीण । मम माभूते धूलिं प्रेषयानि प्रेषयतु, किन्तु त्वम् ॥७५॥
 किमिहागन्तेन मगम्य कागगाद् मत्र तावत्वं स्थासिम् । येनाइध्वो दुन इति गत्वा कथय ॥७६॥
 यथैवतिष्ठास्यस्यो गृहा सिद्धगन्धर्वो जनिवकोऽह । धूम्रुवायनेन दर्शयिष्यति तत्पत्नं तव ॥७७॥
 तत्र कोटयेन मयितं मा नृप ! कोरे कुर्यात् त्वमेवम् । दितमिदं वा विचारय ततो रात्रा तृप्तिं तमेव ॥
 तत्र कथयति तस्यैवं मम प्रभुणा चत्वरं रत्नयानम् । अन्नादित्रीनामा प्रगाथिता योदिनी रिया ॥७८॥
 तिष्ठतः तदा दर्शय रेणुभिर्मनस्य कथितम् । एतस्या एकवारं यस्मिन्नहं शिराधियानि तस्य ॥७९॥
 ददामि तद्विद्वेदविद्वेदगणकगणकगणकगणकम् । मृतादीनां न भयं दुष्टानामपि कथयति मयि-यदीति ॥८०॥
 तत्र भूवाः तद्विद्वेदः कथोऽह मयि-यदीति ॥ इत्यहं मया-यदीति ॥ इत्यहं मया-यदीति ॥ इत्यहं मया-यदीति ॥
 देवा इत्यहं मया-यदीति ॥ इत्यहं मया-यदीति ॥ इत्यहं मया-यदीति ॥ इत्यहं मया-यदीति ॥

सञ्चाविवि सत्तीओ मह पङ्कणो संतिनससरिमाओ । आणासचीए पुणो नको भुवणम्मि तस्सरिसो ॥
 तो बहुदेससमागमयहंतपुरिसेहि मच्छरगएहि । निपनियपङ्कणो आणा पसंसिया जाव ता न्यरे ॥७३॥
 उच्छलिओ तुमुलरयो तं सोउं तस्य जाणणनिमित्तं । पुच्छेइ नरं कंफि हु सोवि,हु तं जाणितं कहइ ॥
 देव ! इह हस्तिराओ वियरइ सिच्छाप नयरमज्झम्मि । उम्मिट्ठो चूरंतो गिहहट्ठाईणि, तो रन्ना ॥७४॥
 भणियं भो भो गिण्हइ मचकरिं तो न कोइ पडिबयणं । जा देइ ता निवस्सामिमुहं भणियं अणुमएणं ॥७५॥
 देवारिएण एकेण जह इयो देव ! निपनिवाणाए । काही वममिइ हस्ति ता एयं चिय समाइससु ॥७६॥
 रक्षा तहेव विहिण कोसलमंती पडिच्छिउं आणं । खणमेत्तेणं पत्तो हस्तिसमीवं सनिबलोओ ॥७७॥
 काऊणं पणिहाणं सविहाणं हस्तिखंभविज्जाए । तो तेण करी भणिओ वुह आणा मज्झइहणया ॥७८॥
 जइ इत्तो एक्कंफि हु पयं पयच्छेमि, तो इमे सोउं । चित्तलिहिओव्व थको अवणमियकरो करी तत्तो ॥
 राया सपरिपणोवि हु विम्मियचित्तो पसंसए सविवं । भणइ य भो भो सुपुरिस ! आलाणगयं गयं कुणमु ॥
 तो तेणं सो भणिओ करिवर ! गच्छेसु नियपसंभम्मि । तेणवि तहेव विहियं ता रक्षा तं चिय करिंदं ॥
 दाऊण पाहुडे तह सपङ्कणो सासणं पडिच्छेउं । सम्माणिय सप्पणयं विगज्जिओ कोमलो मंती ॥७९॥
 पत्तो सिद्धपुरम्मी तत्तो पडमंयि मंतिणो सय्ये । तस्समगइहियनिययरमुहेण विद्यापयुत्तंता ॥८०॥
 एयपाहुडप्पणेणं संकंता मरणपत्तणो गंतुं । कोसलपासे पाएसु लुगितं तं खमाविति ॥८१॥

हर्षवशात्प्रलक्षितेन कोशलमन्त्री तत इदं शृष्टः । अन्यथापि कापि शक्तिस्तत्र प्रभोरस्ति, स आह ॥७१॥
 सर्वा अपि शक्तयो मम प्रभोः सन्त्यनन्यमदृश्यः । आज्ञाशक्त्या पुनर्नान्यो भुक्ते तत्सदृशः ॥७२॥
 ततो बहुदेससमागतमहापुरुषैर्मससरगतैः । निजनिजप्रभोराज्ञा प्रशंसिता यावत्तावद् नगरं ॥७३॥
 उच्छलिन्तस्तुमुलरवस्तं श्रुत्वा सज्ज्ञाननिमित्तम् । पृच्छति नरं कमपि राज्ञु सोवि हि तज्ज्ञान्वा कथयति ॥७४॥
 देव ! इह हस्तिराजो विचरति स्वैच्छया नगरमध्ये । उन्मुत्तरपूर्णयत्नं गृहहट्टादीनि, ततो राज्ञा ॥७५॥
 भणितं भो भो गृहीतमसद्वरिणं ततो न कोऽपि प्रतिबचनम् । यावद् दृष्टानि तावन्गृह्णाम्यभिमुखं भणितमनुशयेन ॥
 दौवारिकेणैकेन यथायं देव ! निजवृषाश्रया । करिष्यति वदमिह हस्तिनं तस्मादेनमेव समादिश ॥७६॥
 राज्ञा तथैव विहिते कोशलमन्त्री मतीव्याज्ञाम् । क्षणमात्रेण प्राप्तो हस्तिसमीपं सन्पल्लोहः ॥७७॥
 वृत्त्वा भगिधानं सविधानं हस्तिस्तन्मविधायाः । तन्मतेन करी भणितस्पर्शज्ञा मन्त्रभुमंभविष्यती ॥७८॥
 पदांत एकमपि हि पदं प्रयच्छासि, तत इदं श्रुत्वा । विव्रलिसित इव स्थितोऽवबन्धितकरः करी ततः ॥७९॥
 राज्ञा सपरिजनोऽपि हि विस्मितचित्तः प्रशंसति सविधम् । मणति च भो भोः सुपुरं ! आलापयतं गजं वृत्तं ॥
 ततस्तेन स भणितः करिवर ! गच्छ निजहन्ये । तेनापि तथैव विहितं तदा राज्ञा तमेव करान्दम् ॥८०॥
 दत्त्वा प्राप्ते तया तन्प्रभोः दासत्वं प्रतीक्ष्य । सम्मान्य सप्पणयं विमर्जितः कोशलो मन्त्री ॥८१॥
 मातः सिद्धपुरे ततः प्रथममपि मन्त्रिणः सर्वे । तत्समग्रहितनिजचरमुखेन विज्ञानवृत्तान्ताः ॥८२॥
 राज.माभ्यापणेन सङ्गमना मरणमात्मनो गत्वा । कोशलपासे पादबोर्धगिन्वा तं लपयन्ति ॥८३॥

तस्म य मद्रमाहर्षं वञ्चता जंति तेन सममेव । नरत्तइपासे सोवि हु सिद्धनरिंदं पणमिऊण ॥८६॥
 साहइ मय्यं जं तत्तय साहियं अहियतोमओ राया । पुणरवि कुणइ पसायं गिण्हसु देसं जमभिरुपं ॥८७॥
 तो सो भणेइ नरवर! तुज्झ पसाएण नत्थि मह सुणं । किं कुणियो देसेणं विरइविराहणपरो जं सो
 जइ पुनं तं मज्जुवरिं तुट्ठो ता जिणमयं पभावेसु । रइजत्तापमुहेणं महेण महनिज्जुइरुरेण ॥८९॥
 तो रत्ता सो भणिओ जइवि निरोओ तुमं तहवि गिण्ह । गेइव्ययस्म जोमं किंनिवि कणपोणइयं ॥
 प्वंति तस्मि भणिउं गयस्मि रत्ता निओगिणो भणिया । जइ कणमुटसहरसं घययटसहरसं पं मंतिगिरे ॥
 पेत्तइ, तेहिं तइयिप अणुट्टिणं कोसलेण लहुभाया । भणिओ देमलनामा जइ अइह निपमओ अरिरे ॥
 जं किंवि तं समनसु पुणोवि तं राउलमि, तेणावि । पटिबज्जिऊण तइया नियमाउ समहियं साने ॥
 अप्पिर मयनान तओ भणिया एयं निएसु ठाणेसु । परइ नियमाइीए परओ गिण्हस्समइये ॥९४॥
 तेरिंवि मइ पेइ कए विस्माओ कोमलेण गुणंनो । एमो कहवि हु तां तेण पभणिओ देसलो एं ॥९५॥
 हा माय! पंगवरए इय कुणयाणेण तइयअयायो । विरिओ तुयए अज्जवि ता अहियं देसु मयस्मि ॥
 इय पुनकनं तेणं भणिओरि हु देमनो अकुल्यंनो । कार्लेणं मरिऊणं अप्पइरिपवंतरो गाओ ॥९७॥
 एत्तमनंतिपरागे कोमलपंतीरि मरणममयस्मि । गइरुऊणं पत्तज्जं पत्तो माहिइरुऊणमि ॥९८॥
 इयिइपममयायमां पणिआठिऊण ततो य । चइऊणं मिगिस्सइय मइानिदेइस्मि वाममि ॥९९॥

तस्म य मद्रमाहर्षं वञ्चता जंति तेन सममेव । नरपतिपार्थे सोऽपि हि सिद्धनरोन्द्रं प्रणम्य ॥८६॥
 कथयति सर्वं यत्तत्र सः शिवमभिरुच्यते राजा । पुनरपि करोति प्रसादं गृहाय देसं योऽभिरुच्यते ॥८७॥
 तत्र स भणति नरवर! तव प्रसादेन नास्मि मम शरणम् । किं कुप्यो देशेन विरतिविरागपरो यत्त ॥८८॥
 कथं तु मया वञ्चिता मज्जुवर! त्वत्पुत्रो जितमयं प्रसादय । स्वयात्प्राप्तमृगेण महेन मतिरुच्यते ॥८९॥
 ततो राजा स भणति मे वयसि निरिह्यस्वं तथापि गुणान् । गेहव्ययस्य योगं किं निवि कणभ्रान्तिरिह्य ॥९०॥
 एतस्मिन् मयि न भणितं तां रत्ता नियोगिनो भणितः । यथा कणभ्रान्तिरुच्यते गृहप्राप्तमृगं न मयि नृपे ॥
 देवराज! त्वं देवराज! त्वं देवराज! त्वं देवराज! भणितो देवराजनामा यथाऽऽनयं निवमनोऽरिह्य ॥९१॥
 ततो राजा इत्युच्यते पुनरपि मे शत्रुहृद्रे, तेनापि । मतिरुच्य तदा निवमममयिह्य सर्वम् ॥९२॥
 ततो राजा इत्युच्यते ततो भणितो एतद् निजेषु स्वभेषु । यतः निवयावते, यतो मदीयवत्तमेव ॥९३॥
 ततो राजा इत्युच्यते ततो भणितो एतद् निजेषु स्वभेषु । यतः निवयावते, यतो मदीयवत्तमेव ॥९४॥
 ततो राजा इत्युच्यते ततो भणितो एतद् निजेषु स्वभेषु । यतः निवयावते, यतो मदीयवत्तमेव ॥९५॥
 ततो राजा इत्युच्यते ततो भणितो एतद् निजेषु स्वभेषु । यतः निवयावते, यतो मदीयवत्तमेव ॥९६॥
 ततो राजा इत्युच्यते ततो भणितो एतद् निजेषु स्वभेषु । यतः निवयावते, यतो मदीयवत्तमेव ॥९७॥
 ततो राजा इत्युच्यते ततो भणितो एतद् निजेषु स्वभेषु । यतः निवयावते, यतो मदीयवत्तमेव ॥९८॥
 ततो राजा इत्युच्यते ततो भणितो एतद् निजेषु स्वभेषु । यतः निवयावते, यतो मदीयवत्तमेव ॥९९॥

नियमावही परतो जह पसवइ चउपयं तहा कुणइ । अइलोहमहयत्यो स लहइ दुलहोव्य उवहासं ॥१॥
तथाहि;—

गुरुमहिहरमणीयं रयणायरसरिसपरिहकयसोहं । सोहमापुरं नयरं जंतुदीवैव सुहवासं ॥२॥
महिहरसिरफुरिधकरो अरितमभरखंडणो तहि अत्यि । सख्ख मूरसेणो राया रंभा पिया तस्स ॥३॥
अह अन्नया निविटो भवणोवरि पासए पुरपयाओ । पुव्वसुहं जंतीओ तो राया पुच्छए पुरिसं ॥४॥
इंदमहो खंदमहो नगमहो वा किमज्ज इह नयरे । दीसइ जणो वयंतो विसेसओ विहियसिगारो ? ॥५॥
तो तेणं पुरिसेणं कहियं जह अज्ज इत्य चउनाणी । नागमहोयही सूरि समोसहो पुव्वउज्जाणो ॥६॥
तव्वंदणवहियाए गच्छइ लोउत्ति इय निसामेउं । सव्विहदीए गंतुं वंदइ मूरि नरवरिदो ॥७॥
निसुणइ जिणिदम्मं सम्मं मुणिनाहवयणओ जाव । ताव सहसा कओवि ह्रु पत्तं सुरजुयलयं तत्थ ॥८॥
एगो य अच्छराहिं पिच्छणयछणं पयट्ठए तत्थ । वीओ मणहरसदेण बायमाणो कणयसिगं ॥९॥
गोवाल्लिणीण विदं नखावइ फारमुत्तियाहारं । उन्नमयवासनिवसणपीणुअयथणहराभोगं ॥१०॥
बहुहावभावसम्भावसंगयं गरुयभतिसंजुत्तं । उच्चारवइ छंदंतरम्मि एयं च शुडकुलयं ॥११॥
तथाहि;—

पणमामि जयत्तयवंसमणिं मणिकंचणमुक्खपमुक्कपणं ।
धनसारसुरिंदनरिंदनपं नयजुत्तमुत्तित्तिसुत्तकहं ॥१२॥
कहरंजियदेवनरिंदजणं जणमाणसमाणसहंसवरं ।

नियमावधेः परतो यथा प्रसूते चतुष्पदं तथा करोति । अतिलोभग्रहप्रसूतः ॥ लभते दुर्लभ इवोपहासम् ॥१॥
गुरुमहीवरमणीयं रत्नाकरसदृशपरिस्फाकृतशोभम् । सौभाग्यपुरं नगरं अमूर्द्धावबद्धमयास(वर्ष)म् ॥२॥
महीधरशिरःस्फुरितकरोऽरितमोभरखण्डनस्तथास्ति । सखच्छूरसेनो राजा रम्भा पिया तस्य ॥३॥
अथान्यदा निविष्टो भवनोपरि पश्यति पुरमनाः । पूर्वमुखं यान्तीस्ततो राजा वृच्छति पुरुषम् ॥४॥
इन्द्रमहः स्कन्दमहो नागमहो वा किमद्येह नगरे । दृश्यते जनो भ्रमन् विशेषतो विहितशृङ्गारः ? ॥५॥
ततस्तेन पुरुषेण कथितं यथाऽप्याय चतुर्जानः । ज्ञानमहोदधिः सूरिः समकृतः पुरोयानि ॥६॥
सद्वन्दनवृत्तितया गच्छति लोके इति निशम्य । सर्वद्वर्चा गन्वा बन्दते सूरिं नरयेन्द्रः ॥७॥
शृणोति जिनेन्द्रधर्मं सम्यग् मुनिनाथवचनतो यावन् । तावत्सहसा कुतोऽपि हि प्राप्तं सुरयुगलं तत्र ॥८॥
एकस्याप्सरोभिः प्रेक्षणशर्णं प्रवर्तयति तत्र । द्वितीयो मनोहरशब्देन वादयमानः कनकशृङ्गम् ॥९॥
गोपालिनीनां वृन्दं नर्तयति स्फारमौक्तिकहारम् । उन्नमद्वासोनिवसणपीनोन्नतस्तनमराभोगम् ॥१०॥
बहुहावभावसद्भावसंगतं गुरुभक्तिसंयुक्तम् । उच्चारयति च्छन्दोऽन्तरं एतच्च स्तुतिशुलकम् ॥११॥

श्रणमामि अगन्त्रयवंशमणिं प्रमुत्तमणिक्कञ्चनमुग्गधनम् ।

धनसारसुरेन्द्रनरेन्द्रनतं नययुत्तमुत्तित्तिसुत्तकथम् ॥१२॥

धरनामहोदधिपारगमे गमयन्सममगसमाश्रुणं ॥१३॥

शुणरिद्धिमधुपुष्टिपरं धरणीधरतुंगधिरत्तजुषं ।

जुषमिच्छविद्विषसुद्विषं परमनपुणनजनाण समं ॥१४॥

सममधिपगोरनरिदगणं गणिसत्तममुत्तमसत्तधरं ।

धरिदुधुतरदुद्धरधम्मधरं भरहेसरवंगविसालधरं ॥१५॥

इय पिच्छणावमाणे पुटो रथा शुणीसरो एवं । नाह ! सुरजुषममेवं कहे नु इत्यागये, किंवा ॥१६॥

गोवालियकयवेसो एसो गोवालियाण मज्झम्मि । नयइ पदेइ गायइ, वीओ उण अमरवेगेण ॥१७॥

अमरंगणाण मज्जे नयइ गाएइ विविदमंगीहि । तो गुरुया पुण्यपरो वरिडे तेमि समारटो ॥१८॥

तथाहि ;—

अरिथ इह विद्वसेनो सत्तणदेवं नम्मयाकलिओ । तम्म ममोवं ममवत्तिपुरगमा अन्धि जयरत्नी ॥१९॥

तत्थ निवसिमु दुमि य गोवालिया दुन्दबन्दहभिराणा । बहुधउपपाशिववा परम्परं नेरमंरत्ता ॥२०॥

बहुगोवगोविषगेण परिगया गमयगिरिनिज्जेणु । चारिणि गोवन्दां समल्लिगुल्लिपिदार्ताणु ॥२१॥

तद्वणिमणवेणिरीणांमहुरसरस्सासरासयसयण्डा । चिट्ठंनि मयावि तदा गित्ताकाउरिद्विपया ॥२२॥

अइ कहवि तत्थ सत्थप्पणोद्धिया अट्टिया यत्तं पल्लिं । अग्गे, तो गोवि इवं मयत्ता अट्टयागमि ॥२३॥

पंदितु भूवचिद्धा, अग्गेहि ताण सम्मुहे भणिये । भो भो सद्धण इवं दुन्दइ कहवि मज्जयने ॥२४॥

कथारडिगदेवनरेन्द्रजनं जनमानसमानगहंमधरम् ।

वरजानमहोदधिपारगमे गमयन्सममगसमाश्रुणम् ॥ १३ ॥

शुणरिद्धिमधुपुष्टिपरं धरणीधरतुङ्गधिरत्तजुषम् ।

जुषममधिविद्विषसुद्विषं परमनपुणनजनायोः समम् ॥ १४ ॥

सममधिपगोरनरेन्द्रगण गणिसत्तममुत्तमसरवधरम् ।

धरिदुधुतरदुधुधर्मधरं भरहेसरवंगविसालधरम् ॥ १५ ॥

इति मेतृणावमाणे पुटो रथा शुनीधर एवम् । नाह ! सुरजुषममेवममे न्वजगमे, किंवा ॥१६॥

गोवालियकवेदा एव गोवालियरतो मध्ये । नृत्यति षट्पि गायति, द्वितीय पुनरमरवदन ॥१७॥

अमराजनानो मध्ये नृत्यति गायति विविधभक्तिभिः । ततो गुरुरा पुरेभव कदाचित्तु तदे- सवपुष्ट ॥

अस्मीह विन्धवदोलः सञ्जनदेहवद् नर्मदा(नरदा)कलिः । तस्य समीपे समवाहिसुमनाऽस्मिन् वसत्ये ॥

म्यधारातां ह्रीं य गोपालो दुर्लभकलुषाभिधावो । बहुधनुषपदाशिवभौ परम्परं नेरमंरत्तं ॥२०॥

बहुगोवगोविर्गणं परिगयी गुरगिरिनिज्जेणु । चारयन्ते गोपनानि समल्लिगुल्लिपिदार्ताणि ॥२१॥

तस्मिन्तनवेणीवीणासधुरस्वरोऽसरासकमुदितो । निहन् सद्धणं तदा मृद्धरवादिनदिगन्ते ॥२२॥

अथ कथमपि तत्र सार्धपणोद्धिया आर्त्तानाञ्च तां पल्लवं । अग्गे, ततो ह्यवदन्ती मेतृणावमंरत्तं ॥२३॥

को तन्व मञ्ज दोमो इय भासंतो हसिन्मय लोए । इयरो उण जह भणियं तहेव तं पालए पयओ ॥
 एवं पयेवमि उ बाले कालेण कवलिया कहवि । वल्लभदुल्लभारापा दोविहु नियमाउयस्संते ॥४०॥
 पदो पदमे कल्पे बीमो गंधर्विणसु उववधो । तो सुपरिपुण्यभवा पाउब्भूषा मह समीये ॥४१॥
 एगो तुम्हाण पुरो निजनिचमकलं पयासए देवो । अच्छरसाई सहिओ पिच्छणयछणविहाणेण ॥४२॥
 इपरो राकलंकवओ निविस्सियमुरो सरेवि गोवग्गं । तुम्हपटिबोहणत्थं गायइ गोरीयणेण समे ॥४३॥
 इय कहिदे तत्परियं मुरी जा उववओ, स गंधवो । पद्म मुरो तो एवं पच्छापायेण संततो ॥४४॥
 एकपट्टणो मयासे गहिया विरई मए इयेणावि । ही ही पयायवसओ सकलंका सा मए विहिया ॥४५॥
 हा हा चिन्तामणिसंनिदाए विरईय कलंकयाणेवि । निम्भगसेहरेण कोटीए वराटिया कियिया ॥४६॥
 संतोसायपपाणे काउं उज्जकियं इयामेण । जं गहिरुणं विरई कलंकिया मोहमुदेण ॥४७॥
 तं विरइपालनकलं जं कीलइ एम अच्छरसाई समं । मह पुण पण्यंतस्सवि न दिति पयाओ पट्टिवयणं ॥
 इय सुणिऊणं राया संयेगवमुच्छलेनमुहभावो । सम्मत्ताईधम्मं पट्टिवज्जइ मुरियासम्मि ॥४८॥
 देवावि सुगुरुचरणौ नमिऊणं पट्टिगया पियट्ठाणं । कप्पसमर्चाए तओ गुरुवि अन्नत्थं विहरेइ ॥४९॥
 ता जह वल्लभाराएण पालिया निजकलंकवपरिई । तह एवं अयेणवि पालियन्ता पयसेण ॥५०॥

॥ इति परिमहपरिमाणचतुष्पांतिचारं दुर्लभराजकथानकं समाप्तम् ॥

कलत्र मम दोष इति आपमणो हस्यते लोके । इतरः पुनर्यथा भणितं तथैव सत्यालपति प्रवतः ॥१९॥
 एवं ब्रूयति तु काले कालेन कवलितं कथयति । वल्लभदुर्लभाओ द्वावि निजापुणेज्जे ॥४०॥
 मयमः मयमे कल्पे द्वितीयो गान्धर्विकेशुपन्नः । उतः स्मृतपूर्वमवो प्रादुर्भूतौ मम समीये ॥४१॥
 एको युष्माकं पुरो निजनिचमकलं प्रकाशयति देवः । अप्सरोभिः सहितः प्रेक्षणलणविधानेन ॥४२॥
 इतरः सकलहृदयः किलिबिकलुरः सदा गोवग्गं । युष्मत्प्रतिबोधनार्थं गायति गोपीजनेन समम् ॥४३॥
 इति कथयित्वा तत्परितं सूरिर्भावपुनरतः, स गन्धर्वः । पठति सुरन्तत एवं पद्यात्तापेन एततः ॥४४॥
 एकमनोः सकलेशे गृहीता विरतिममाज्जेवावि । ही ही ममादवज्ञतः सकलज्ञा सा मया विहिता ॥४५॥
 हा हा चिन्तामणिसंनिमायां विरतौ कलंकयनीय । निर्माण्येसरेण कोट्या वराटिका कीता ॥४६॥
 संतोषावृतपानं हृदा यमिंतं हतायेन । यद् गृहीत्वा विरतिः कलक्षिता मोहमुदेन ॥४७॥
 तद् विरतिपालनकलं यन्विहरेयकोऽप्सरोभिः समम् । मम पुनः प्रलपतोऽपि न ददत्येताः प्रतिवचनम् ॥४८॥
 इति श्रुत्वा राजा संवेगवशोऽच्छत्रपुमभावाः सम्प्रवत्वादिष्यं प्रतिवचतेः सूरिपार्थे ॥४९॥
 देवावि सुगुरुचरणौ नत्वा प्रतिगतीं निजस्थानम् । कल्पसपाप्या ततो गुरुस्वप्यत्र विहरति ॥५०॥
 तस्मादप्या यद्गमनेन पालिता निजकलङ्कनचरितः । संवेगमन्वेनापि पालयितव्या पयसेन ॥५१॥

मूलनियमादिषां कथोलाईणि भंजितं पुणवि । तस्संस्तं कुणमाणो माणुञ्ज विराहए विरं ॥१॥

तथाहिः—

अथि इह सालिगोमो गंधियहट्टव सुरदिदव्वइदो । अमियकलसाभिहाणो सेट्ठी तत्थत्थि विक्खाओ ॥२॥
तन्भज्जा जिणदेवी पुत्तो से.माणदेवनामोत्ति । सव्वकलकुसलोवि हु दोगुच्चुव्वाइओ भमइ ॥३॥
अइ जणएणं समं पत्तो सो साहुसंनिहाणम्मि । नमिऊणं मुणिचरणे निसुणइ सदेसणं पयओ ॥४॥
तथाहिः—

फायव्वो वरधम्मो सोवि हु संतोसओ हवइ पवरो । सो वंछाविच्छेए तन्विच्छेओ विवेगाओ ॥५॥
सो उण गुरुवण्णाओ तव्वयणाच्चणे तओ जत्तो । फायव्वो बुद्धिमया निघं निम्भिन्नचित्तेण ॥६॥
जम्हा संतोसोच्चिय परमो मोक्खस्स साहणोवाओ । इहलोइयसोक्खस्सवि सोच्चिय मूलं जओ भणियं ॥७॥
“संतोपैध्वसुखिनां दूरे दुःखसमुच्छ्रयाः । लोभाशाब्दचित्तानामपमानः पदे पदे ॥”

किं परमं इह दुखत्वं सजिगीसं माणसं मणुस्साणं । सोवत्संपि हु किं परमं सुनिरीहत्वं जमिह भणियं ॥
“तन्नुत्तमानकमेकं कन्दर्पहराणि युवतिरेकैव । पृथ्वीपतेरपि कलं शेषः प्लेशोऽभिमानो वा ॥”

जह जह लोभोवरमो जह जह अप्पो परिग्गहारमो । तह तइ सुहं पवइइधं धम्मस्स य होइ संसिदी ॥
इद्याइदेसणं निसुणिऊण वणिणण तणयसहिणण । सम्मइसणपुव्वं पंचमयमणुज्वयं गहियं ॥१०॥
तट्ठावत्थं नात्वं मुणिणो पासम्मि परमविणणण । तो माणदेवमहिओ सिट्ठी वंदेवि मुणिनाइ ॥११॥
संपत्तो निपण्णे पुत्तेण समं करेइ जिणधम्मं । दोगचदुइकिलतो भमइ सया माणदेवोवि ॥१२॥
अइ अज्जा तिदंढी जोगीसरनामओ गुरुज्जाणे । दिट्ठो पुट्ठो य तओ नमिऊणं सापरं तेण ॥१३॥

मूलनियमाधिकानि पात्रादीनि महरस्ता पुनरपि । तस्संस्तं कुर्वन् मान इव विराजयति विनिम् ॥१॥

अस्तीह सालिगोमो गान्धिकद्वयमिव सुरभिद्रव्यालाः । अमृतकलशाभिषाणः श्रेष्ठी तथास्ति विख्यातः ॥२॥
तद्गार्थं जिनदेवी पुत्रवत्स्य मानदेवनामेति । सर्वकलाकुशलोऽपि हि दीर्घस्यस्तिस्रो भ्रमति ॥३॥

यथ जनकेन समं प्राप्तः स साधुसंनिधाने । तस्या मुनिचरणौ शृणोति सद्देशानां वयतः ॥४॥
कर्तव्यो वरधर्मः सोऽपि हि संतोषतो भवति प्रवरः । स माञ्छाविच्छेदे तद्विच्छेदो विवेकात् ॥५॥

॥ पुनर्गुरुवचनात् तद्रचनाकर्णने ततो बलः । कर्तव्यो बुद्धिमता नित्यं निर्भृत्याचित्तेन ॥६॥
धम्मन् संतोष एव परमो मोक्षम्य साधनोपायः । ऐहलोकिकसौख्यव्यापि ॥ एव मूलं यतो मणिम् ॥७॥

किं परममिह दुःखं सजिगीवं मानसं मनुष्याणाम् । सौख्यमपि हि किं परमं सुनिरीहत्वं यदि मर्तिनम् ॥
यथा यथा लोभोवरमो यथा यथाऽन्यः परिग्रहारम्भः । तथा तथा सुखं प्रवर्धने धर्मस्य च भवति तथैव ॥८॥

इत्यादिदेशतो धृष्ट्या वज्रिजा तनयमस्तिनेन । सम्यग्दर्शनपुत्रं पञ्चममणुजं शृङ्गारम् ॥९॥
तद्गार्थं ज्ञान्या मुनेः पार्थे परमविनयेन । ततो मानदेवमहितः श्रेष्ठी बन्दिता मुनिनाथम् ॥१०॥

संस्तवो निपण्णे पुत्तेन समं करोति जिनसंभम् । दीर्घमदुःखमज्ञानो भ्रमति सदा मानदेवोऽस्ति ॥११॥

दीसन्ति समहियाइं, इय सुणिउं तेण नियमअहियाइं । ताइं एगीकाउं दससंखाइं करावेइ ॥२८॥
 तेणं सिद्धी भणिओ कच्चोलाइं न ताय ! अहियाइं । जापाइं गहियाए विरईए मा भयं कुणमु ॥२९॥
 तुछे पुण पंचउणाइं ताइं कारावियाइं ऐयाइं । सिद्धी पमणइ एवंपि वच्छ । सकलंकिया विरई ॥३०॥
 अवि अग्निमि पवेसो पडणं अवडम्मि रुंदभीमम्मि । अवि उग्गखग्गधाराए रोहणं जलहिपंडणं वा ।
 अवि अहियसहियवासे वसियव्वं अवि विसंपि असियव्वं । पुल्लीपओहराओ पायव्वं पायसं वावि ॥३१॥
 न उणो नियनिपमपुरा कलंकियव्वा कयावि धीरेहिं । तडिचलमडप्फराए लच्छीइ कंए विसेसेण ॥३२॥
 ता परिहर धणमिणयो धम्मम्मि व त्रेसु समहियं जमिह । अन्नह भवम्मि भीमे विरइं लद्धुंपि भमियव्वं ॥
 तत्तो तेणवि भणिओ सिद्धी मा ताय ! एरिसं भणसु । तइ गहियवत्थुसंत्ता एवंपि कए न भजेइ ॥३५॥
 तो सेट्ठी भणइ सुयं मा मा कूट्तराइं मह पुरओ । जंपेसु होसु भिन्नो गिण्हेवि निपद्ववभायं च ॥३६॥
 तो तेणवि पडिबन्नं जाओ भिन्नो करेइ वाणिज्जं । मिट्ठीवि धम्मनिरओ पालइ गिहियम्ममकलं ॥३७॥
 तणओवि अतणुविहवो जाओ कालेण लोहगहमूढो । मूढविस्सुइयधत्थो मरिउं नरपम्मि संपत्तो ॥३८॥
 भमिही भवम्मि अज्जवि पावेणं विरइमंगजणिपणं । पढमपइयारमिसं पच्छा भंगोवि से जाओ ॥३९॥
 भेवोवि हु अइयारो पढमं चिय नेय जुज्जए काउं । धेवेण अपच्छासेवणेण रोगुव्व वइदेइ ॥४०॥
 अमिपकलसोवि सिद्धी अविराहियविरइरणभावाओ । विहिविहियदेहचाओ जाओ य सणकुमारम्मि ॥

दृश्यन्ते समधिकानि, इति श्रुत्वा स नियमाधिकानि । सान्येकीकृत्य दशसंख्यानि कारयति ॥२८॥
 तेन श्रेष्ठी भणितः पात्राणि न तात ! अधिकानि । जातानि गृहीताया विरतेर्मा मयं कुरुष्व ॥२९॥
 तौल्ये पुनः पद्मचोतानि तानि कारितान्येतानि । श्रेष्ठी प्रमणत्येवमपि वत्स ! संकलाङ्किता विरतिः ॥३०॥
 अप्यनौ प्रवेशः कान्तमवटे विद्याभोगे । अप्युपलङ्गपारायां रोहणं जलधिपतनं वा ॥३१॥
 अप्यहितसहितवासे दूतव्यमपि विषमव्यशितव्यम् । व्याघ्रीपयोधरात्पातव्यं पायसं वापि ॥३२॥
 न पुनर्निजनिपमपुरा कलङ्कयितव्या कदापि धीरेः । तडिचलगर्वाया सान्याः कृते विशेषेण ॥३३॥
 तस्याप्यगिहर घनमिदं धर्मं वा देहि समधिकं यदिहं । अन्यथा भवे भीमे विरतिं लब्ध्वापि भ्रमितव्यम् ॥
 तत्तेनानपि भणितः श्रेष्ठी मा तात ! ईदृशं मण । त्वया गृहीतवस्तुसंस्तुयैवमपि कृते न मयने ॥३५॥
 ततः श्रेष्ठी भणति सुवं मा मा कूटोत्तराणि मम पुरतः । जल्प मव भिन्नो गृहीत्वा निजद्रव्यगार्ग्यं च ॥३६॥
 तत्तेनानपि प्रतिपन्नं जातो भिन्नः करोति वाणिज्यम् । श्रेष्ठ्यपि धर्मनिरतः पालयति गृहियमंगकठङ्गम् ॥
 तनयोऽप्यननुविमो जातः कालेन लोभग्रहमूढः । मूढविस्मृतिरूपस्तो मृत्वा नरके संपतः ॥३८॥
 भ्रमिष्यति भवेऽद्यापि पापेन विरतिमङ्गजनितेन । प्रथममतिचारमार्गं पश्चाद् भेदोऽपि तस्य जातः ॥३९॥
 मोक्षोऽपि स्वदतिचारः प्रथममेव नैव युज्यते कर्तुम् । मोक्षेनाप्यगोचरेण रोम इव वपने ॥४०॥
 अप्रकृतोऽपि श्रेष्ठ अविराजितविरतरत्नभावात् । विधिविहितदेहत्यागे आनन्द सान्निध्यम् ॥४१॥

कुञ्जा ज्ञेयणमाणं सहदो उद्वाहतिरियदिसिगमणे । चतुर्दशरज्जुगयाणं जीवाणं अभयहेउत्ति ॥१॥
 जं तत्तायसगोलयसमाण्या अविरया इह जीवा । तम्हा मणोरहो इव तं कुञ्जतो हियं लहइ ॥२॥

तथाहि ;—

धन्नउरनामगामं धणधन्नसमिद्धवणिजणं आसि । तत्पत्थि वणिगदाणो सुधणो नामेण गुरुसिद्धी ॥३॥
 घरमहिमासंपन्ना महिमा नामेण भारिया तत्त । ताण तणया विणीया मेहरहमणोरहभिहाणा ॥४॥
 अइ अन्नया भमेतेहि तेहि उज्जाणसरिस्सराईसु । एकम्मि वणनिगुंजे दिट्ठो मुणिपुंगवो एगो ॥५॥
 कथम् ?

तत्तवणतावतावियसरीरु, दुद्धरवयमारुव्वहणधीरु ।
 दुद्धद्वक्कम्मरिउमलणमल्लु, अइयणसामलु धरियजल्लु ॥६॥
 नासगनिसियलोयणविलोउ, मणसावि न पत्थइ वयविलोउ ।
 उवसग्गवग्गविग्गहियदेहु, चावीसपरिसहगुय्येहु ॥७॥
 सो बंदिउ तेहि सुभत्तिसारु, संसारमशोयहिपत्तपारु ।
 सो पुच्छिउ सेट्ठिह नंदणेण, पदमेण सुयणआणंदणेण ॥८॥
 जुव्वणभरिनिग्गभरि रुव्वमडप्फरि, महिय दिक्ख किण कारणिण ।
 जइ विग्गु न ज्ञाणइ गुणमह जाणइ, कहंइ ज्ञत्ति पटु । आपरिण ॥९॥
 सियइसणकिरणविच्छुरिय अहइ, तो जंपइ तं पइ मुणिवि महुइ ।

कुर्याद् योजनमानं श्राद्ध कर्त्तापस्तिर्यग्दिग्गमने । चतुर्दशरज्जुगयानां जीवानामभयहेतुरिति ॥१॥
 यत् सत्तायसगोलकसमाना अविरता इह जीवाः । तस्माद् मनोरथ इव तत्कुञ्जं हितं समते ॥२॥
 धान्यपुरनामग्रामो धनधान्यसमृद्धवणिग्जन आसीत् । तत्रास्ति वणिकप्रधानः सुधनो नाम्ना गुरुमेष्टी ॥३॥
 घरमहिमसंपन्ना महिमा नाम्ना भार्या तस्य । तयोऽन्ननयौ विनीतौ मेघरथमनोरथामिधानौ ॥४॥
 अथान्यदा भ्रमद्वाद्यां धान्यानुष्ठानसरिस्तरादिषु । परस्मिन् वनानि कुञ्जे दृष्टो मुनिपुङ्गव एकः ॥५॥

सपत्नपननापतापितशरीरो दुर्धरप्रतमारोद्धहनधीरः ।
 दुष्टाष्टकर्मोष्टमर्दनमहोऽतिधनरथामलो घृतयत्नः ॥६॥
 नाम्नाप्रव्यस्तलोचनविलोको मनसापि न प्रार्थयते मत्तविलोचम् ।
 उपसर्गवर्गविगृहीतदेशो द्वाविंशतिपरीषद्गुरुमेष्टम् ॥७॥
 स बन्दिन्याभ्यां शुभमोक्षसारं प्राप्तमंगारमशोदविहारः ।
 स श्रुतः श्रेष्ठो नन्दनेन प्रथमेन मुञ्चनानन्दनेन ॥८॥
 यौवनमरनिर्मेरु रूपवर्गे गृहीता दीप्ता केन कारणेन ? ।
 यदि विधो न ध्यानस्य गुणमथ जानीत्य कथयत ऋषिभिः प्रभो ! आदिशे ॥९॥

कमलिनिगमजललवचलम्पि, धणजोचरणजीविपपियवलम्पि ॥१०॥
 सत्यंपि निवेधेणु वयह एव, परि कितु मज्झ निवकस्य हेउ ।
 तहविपफन्नु वणिमुउ भणेइ, कह सावि हेउ, अह मुणि कहेइ ॥११॥
 इह भरहि एसिद्धं लच्छिसिणिद्धं, अत्थि नपक धरणीतिलउ ।
 ताहि राउ महेम्म रुवि सुरेसक, चायकिचियुणगणनिलउ ॥१२॥
 ररुवतुल्ल तससत्थि भज्ज, सुहसीलसन्तुणिय पवरलज्ज ।
 तापं च कयावि हु जाय दुहिय, नामेण तिलोत्थि गुणिहि अहिय ॥१३॥
 जुल्लणभरिनिम्भरि अह कयाइ, बट्ठंती पिच्छिचि निरु गिहपाइ ।
 पुहसक, कुवि अशुरुवु रमणु, मह वच्छिहि जुल्लणतुरपदमणु ॥१४॥
 इह होरी सुंदरु रुवि पुरंदरु, ध्रियसत्तुवित्तासरु ।
 सइ आणपटिण्डउ पूरियवण्डउ, छेउ विवुहु बह्मुद्धिधर ॥१५॥
 तो पुच्छिथ सा निवपुंगयेण, को तुज्झं वच्छि । वरु भणि जवेण ।
 सा भणइ ताय । चारहटिपेत्तु, नेमिच्छिउ अह विआणजुत्तु ॥१६॥
 सा होउ मज्झ भत्तारु सारु, अन्नह मह नियमु न होपि दारु ।

सितदशनकिरणविष्णुरिताघरस्ततो महवति तं प्रति सुनिरवि मधुरम् ।
 कमलिनीगजजललवचलम्पि धनयोवनजीवितमियवले ॥१०॥
 सर्वमपि निबन्धनं मन्येतत् परं किन्तु मम मृपकन्या हेतुः ।
 ततकणो वणिकतुनो भणनि, कथं सापि हेतुः, अथ मुनिर्भणति ॥११॥
 इह भारते प्रसिद्धं लक्ष्मीनिगमयन्ति मगरं धरणीतिलकम् ।
 तत्र राजा महेश्वरो रूपेण सुरेश्वरस्यागदीप्तिगुणगणानिलयः ॥१२॥
 रतिरूपतुल्या तस्यास्ति भार्या शुभशीलसलवणिना प्रवरलज्जा ।
 तयोश्च कदापि खलु जाता दुहिता नाम्ना तिलोत्थमा गुणैरपिका ॥१३॥
 यौवनभरनिर्भरोऽथ कदाचिद् वर्तमानो ह्मन्ता निमित्तं ध्यायति ।
 एभिर्बाधरः, कोऽनुक्तो रमणो मम वत्साया यौवनतुरगदमनः ॥१४॥
 इह भविष्यति सुन्दरो रूपेण प्ररन्दरो हस्तशुवित्रासहरः ।
 सदाऽऽशापत्येवकः पूरितवाञ्छरुडेको विवुधो बह्मुद्धिधरः ॥१५॥
 सतः पृष्टा सा मृपपुद्गवेन वस्तुव वत्स ! वरो मण जवेन ।
 सा भणति ताम । चारभटीयातो नैमित्तिकोऽथ विज्ञानयुक्तः ॥१६॥
 ता भवतु मम भर्ता सारोऽन्यथा मम नियमो न भवामो दारा ।

इय सुणिवि तेण तत्त्वणिण भणिय, वरमंतिथइयदंढाहियइय ॥१७॥

चाउदिसि जोयहु कुवि निरीहु, जो लद्धलीहु चारहदीसीहु ।

विभाणगरिदु व होउ वावि, नैमिचित्त जोंयहु तसु अभावि ॥१८॥

इय गुणसंजुचउ नियहु निरुचउ, वरु कत्थवि घरणियलि लहु ।

मह वच्छिहि कमलदलच्छिहि, मंतिथइयदंढावरहु ॥१९॥

तो सचिवमाइएहि सव्वत्थ गवेसिओ पुरे ताव । न य उवलद्धो कोवि हु पुव्वुत्तगुणेहि परिउरिओ ॥

तो बाहिगामेसुं सव्वेवि निरिक्खयंति, सचिवेण । तो दिट्ठो सूरनरो कोदंडपरिस्समपवीणो ॥२१॥

पुट्ठो सचिवेण तओ का सत्ती तुज्ज परवले मिलि १ । लक्खंवि विलक्खं चिय करेमि धणुहेण सो मण ॥

को पच्चओ इहत्थे भणिए सचिवेण भणइ सूरोवि । निव्वडियसुहडसहस्सं मए समं सुंउ जोहत्थं ॥२३॥

तो मंती तेण समं समरम्मि निरुवए भडसहस्सं । सरंधोरणीए तं पइ तं वरिसेउं समारदं ॥२४॥

लहुहत्थपाए सूरु ताण सरे खेडए नियसरेहि । इय खणमेगं ददंउं सचिवो मूरं इमं भणइ ॥२५॥

उवसंहर सरंभे परिणयसु रहरंभसंभुपरणिसमं । रायकुमारिं चिरकालचिक्खपुजेहि उवणीयं ॥२६॥

इय भणिऊणं मंती गणयं पुच्छेइ सोहणं लगं । अज्जदिणाओ सत्तपदिणम्मि साहेइ सो, इतो ॥२७॥

फट्फटवि निपंतेणं पट्टिहारेणावि पाविओ वइसो । अइविजाणी तेणावि रहवरो इंसिओ तत्त ॥२८॥

आरोविऊण तम्मी नीओ गयणेण तेण पडिहारो । धरणीतिलए कीलिपपओगवसओ तओ तेण ॥२९॥

इति श्रुत्वा तेन तत्सणेन भणिता वरमन्त्रिस्वगिकदण्डाधिपतयः ॥१७॥

चतुर्दिशु परपत कमपि निरीहं यो लब्धोसम्भारमयीसिंहः ।

विशानगरिष्ठो वा मयु वापि, नैमित्तिकं पश्यत तस्याभावे ॥१८॥

इति गुणसंगुक्तं पश्यत निरुक्तं वरं कुत्रापि धरणितले लघु ।

मम वरसायाः कमलदलास्या मन्त्रिस्वगिकदण्डधराः ! ॥१९॥

ततः सचिवादिभिः सर्वत्र गवेयितः पुरे तावन् । न बोधलब्धः कोऽपि हि पूर्वोक्तगुणैः परिकरितः ॥२०॥

ततो बहिर्गमिषु सर्वेऽपि निरीक्षन्ते, सचिवेन । ततो दृष्टः सूरनरः कोदण्डपरिश्रमपवीणः ॥२१॥

दृष्टः सचिवेन ततः का शक्तिमन्त्र परवले मिलितः ? । लक्ष्मणवि विज्जमेव करोमि धनुषा स भणति ॥२२॥

कः प्रत्यय इदमेव भणिते सचिवेन भणति सूरोऽपि । निर्वीर्यतनुमुदसहस्रं मया राधं मुघा बोधायम् ॥२३॥

ततो मन्त्री तेन समं समरे निरुववनि भटमहसम् । शरधोरण्या तं प्रति तद् वार्षिणं समारम्भम् ॥२४॥

एतुदस्त्वया सूरमन्त्रीं शान्त्वं लब्धवनि निजगारेः । इति सण्यमेकं दृष्ट्वा सचिवः सूरमिदं भणति ॥२५॥

उत्प्रेक्ष्य सरम्भं परिणय इतिस्माशम्मुद्विग्नमिमाम् । राजकुमारीं चिरकालचिक्खपुजेयप्रीताम् ॥२६॥

इति मन्त्रिणा मन्त्री कण्ठं दृष्ट्वाति शोभनं भवन् । अज्जदिनास्समदिने वययति मः इतः ॥२७॥

बद्धवन्नि पश्यता दृष्टिहारेणारि प्रत्यो वरपः । अश्विजिह्वा नीतापि स्वयं दक्षिणमन्त्र्यम् ॥२८॥

नीलो कुमरिसयासं सो तेणवि दंसिओ रहो तीए । भणिओ तमेव भत्ता पडिबन्नं तेण तच्चयणं ॥३०॥
 अह थइयवाहगेणं पत्त्यवि निउणं पलोयमाणेण । दट्ठो तिकालदंसी सुदंसणो पवरनेमिची ॥३१॥
 मत्तमदिणम्मि तेणं सयमेव निरिविखयं पवरलम्भं । पाणिग्गहस्स इचो सव्येवि कहंति नरवण्णो ॥३२॥
 तम्मि य सयए केणावि अवहटा सा तिलोत्तमा बाला । ततो निवेण पुट्ठो नेमिची केण मे वच्छा ॥३३॥
 नीपा कथं व, तो सो भणेइ विज्जाहरेण विज्जम्मि । तो भणिओ रहकारो सज्जह रहं तेण तह विहिए ॥
 भणिओ मूरोवि निवेण रहवर आरुहेवि गच्छाहि । नेमिचिण्ण सद्धिं कुमरिं आणेह तं जिणिउं ॥३५॥
 आणं पडिन्निउऊणं तिन्निवि ते रहवरम्मि चडिऊण । नेमिचिपनिहिद्वे ठाणे पत्ता लहुं तत्थ ॥३६॥
 कुमरीपुरां दिट्ठो सो विज्जाहरजुवाणओ तेण । बहुचाट्ठणि करंतो तो मूरो तं इमं भणइ ॥३७॥
 पुरिसो हवेसु सत्थं सरेसु गुपरेसु देवयं इट्ठं । इय भणिउं सो विद्धो सरोहिं मणस्सरंरिहं ॥३८॥
 आणाया निवपासे कुमरी, नेमिचियाइणो तत्तो । तीसे परिणपणत्थं कलहंति परोप्परं सव्ये ॥३९॥
 नेमिचिओ भणेइ मज्झ निमिचेण जाणिया एसा । वइसो भणेइ एसा मए रहंणं सयाणीया ॥४०॥
 मूरो भणेइ एसा तुम्हमवत्थं मए हणेऊण । तं विज्जाहरदुट्ठं आणीया बालिया एत्थ ॥४१॥
 तम्हा मइ जीवने जो परिणेहो इमे निवकुपारिं । विज्जाहरं व हणिऊण तं पि एयं गहिस्सामि ॥४२॥
 इय निसुणिऊण राया गुरुचितादुवत्तसापरनिमग्गो । इकारिऊण दुहियं रहम्मि मंतेइ जह वेंच्छे । ॥

आरोप्य तस्मिन्नीलो गगनेन तेन प्रविहारः । धरणीतिलके कीलिकाप्रयोगवशात्तत्तस्तेन ॥२९॥
 नीलः कुमारीसङ्काशं स तेनापि दर्शितो रम्यस्तथा । भणितस्तबमेव भर्ता प्रतिपन्नं तेन तद्वचनम् ॥३०॥
 अथ स्यगिकावाहकेन कुमारी निपुणं प्रलोकमानेन । दृष्टविकालदर्शी सुदर्शनः प्रवरनिमिची ॥३१॥
 सप्तमदिने तेन स्वयमेव निरीक्षितं प्रवरलम्भम् । पाणिग्रहस्येतः सर्वेऽपि कथयन्ति नरपत्ये ॥३२॥
 सर्मिन्मथ समये केनाप्यपहृता सा तिलोत्तमा बाला । ततो नृपेण शूरो निमिची केन मे वत्सा ॥३३॥
 नीला कुत्र वा, ततः स भणति विद्यापरेण विन्ध्ये । ततो भणितो रथकारः सज्जयत रथं तेन तथा विहिते ॥
 भणितः शूरोऽपि नृपेण रथवर आरुह्य गच्छ । नैमित्तिकेन सार्धं कुमारीमानयत तं गित्वा ॥३५॥
 आज्ञां प्रतीप्य त्रयोऽपि ते रथवर आरुह्य । नैमित्तिकनिर्दिष्टे स्थाने प्राप्ता लघु तत्र ॥३६॥
 कुमारीपुरतो दृष्टः स विद्यापरशुवा ठस्मिन् । बहुचाट्ठनि कुर्वस्ततः शूरस्तमिदं भणति ॥३७॥
 पुरुषो मय शल्यं सर स्मर देवतामिष्टाम् । इति भणित्वा स विद्वः शरैर्मदनशरैरिव ॥३८॥
 आनीता नृपशार्धे कुमारी, नैमित्तिकद्वयस्ततः । तस्याः परिणयनार्थं कलहंयन्ते परस्परं सर्वे ॥३९॥
 नैमित्तिको भणति मम निमिचेन ज्ञातृया । वैश्यो भणत्येषा मया रथेन समानीता ॥४०॥
 शूरो भणत्येषा सुप्मत्समसं मया हत्वा । तं विद्यापरदुष्टमानीता बालिकाऽथ ॥४१॥
 तस्माद् मयि जीवति यः परिणेष्यतीनां नृपकुमारीम् । विद्यापरमिव हत्वा समप्येतां ग्रहीष्यामि ॥४२॥

किं कायञ्च एव एष उच्यारिणो समगावि । ता कस्तु तुमं वेया, सा पमणइ ताप ! मूरस्त ॥४२॥
जम्हा अइणपंडो एसो इयरे हणेइ न हु भंती । पडिवन्नो य मए पुण पुब्बि वरसो सचित्तेणं ॥४३॥
नहु चितियं पि लम्भइ तम्हा मं देसु तस्स मूरस्त । इयरेवि बुद्धविज्जंतु जंतु सद्धानमविलं ॥४४॥
ता मवित्तेसं भक्कारिऊण दोवि हु विसज्जिया रत्ता । मूरो विवाहिऊणं मंदलियपयम्मि संदविओ ॥
रहकारोवि विलक्खो जाओ निरु दुक्खितओ कुमरिविरहे । चितइ अहो इमीए पडिवन्नं पालियं नेर ॥
ता कि इमिणा पणजीविण मह सयणारियणेणं च । विजाणेणवि इमिणा विणा इमीए तओ ऋवि ॥
घटिऊणं गिरिसिहरे अप्पा किल मिल्लिहो मरणचिओ । ता तय मुणीदिहो नाणी साणम्मि वंते ॥
पगओ य सविगएणं मुणिणावि हु धम्मलाभिउं भणिओ । निम्माणुसे अरुओ किमागओ तं सि भो कइ ॥
तो सो साहइ मरणस्स कारणा, मुणिवरेण तो भणियं । तुम्हारिणाण लुत्तं न बालमरणं ओ कं ॥
जं पएण कएणवि जीवस्स पुणोवि कम्मसगस्स । हुंति मराणइ नृणं तम्हा कम्मस्सवत्तं कुंणतु ॥४५॥
मो पुण इयं छट्ठदुमाइविहिरेइ तवविस्सेतेहि । ते पुण हुंति कयत्ता तिगरणमुदीए, सा य पुणो ॥४६॥
सम्मं निज्जइ जइण चत्तमंगाण, ता तुमं पि जइ । हयगु इमं सोऊणं तह विहियं तेण, सो य अइ ॥४७॥
इय मुणिऊणं भणियं मेरहरेणं मुणिइ ! अणुदियहं । जीवाण हुंति सयया एवंविहहेउणो नरं ॥४८॥
कोवि हु करेइ एवं ता पमिऊणं ममावि आइसह । चरियं धम्मं जेणं सम्मं तपहं पवज्जामि ॥४९॥

इति कृत्वा राजा मुनिचिन्तायु समाराधितवान् । इकारयित्वा दुहितरं रहसि मन्त्रयति यथा कामे ॥४१॥
किं कर्तव्यमेवमेव उपकारिनः सममा अपि । तस्मात्कस्मै स्त देवा, सा प्रमणति तान् ! शुराय ॥४२॥
सम्भारविशेषा एव इतरे हन्यान् हि आग्निः । प्रतिपन्नश्च मया पुनः पुनै वैश्य स्वचित्तेन ॥४३॥
नरि चिन्तितवति कस्म्येन तस्मान्मां देहि तस्मै शूराय । इतरावपि बोधयेतां यातां स्वध्यानमवितम्बन् ॥४४॥
तस्मात् स्वविशेषं सत्कार्यं द्वांकेपि हि विमर्दिनी राज्ञा । शूरं विवाहं मयचक्रिकपदे संस्थापित ॥४५॥
रहकारोऽपि रिक्तेषु ततो निश्चिने नृत्विनं कुमारविहरे । विन्यस्यशो अनया प्रतिपन्नं पालेन नैव ॥४६॥
तस्मात् किमप्येव चतुर्विधेन मम स्वजनपरित्रेन च । विज्ञानेनाभ्येनेन विनाऽनया मनो हटिति ॥४७॥
अप्यहं निषिद्धिस्तु जगता हिन मोक्षयेन मग्नयितुः । तावन्न मुनिरेष्टो ज्ञानी ध्याने बन्धमान ॥४८॥
अप्यहं स विनयेन मुनिनापि कष्टं चर्ततामपिना भगिनः । निर्मानुषेऽप्येव हिमयान्त्वयमां भो ! कथय ॥
अतः स कथयति मन्त्रं चकारान्, मुनिरेष्टो ततो भगिनः । पुण्यादज्ञानं पुनरं न बालमरणमो कर्तुं
कथयेत्तु इत्येवमेव कथयति पुनरपि कथयत्यप्य । भवन्ति मरणाणि नूनं तस्मात्कर्मसां कृत ॥४९॥
स पुनरपि कथयति इति विस्मये विह्वलः । ते पुनरपि कथयन्ति कथयन्ति श्रुत्वा मुदया, मां य पुन ॥४९॥
कथयति इति कथयति स्वयमेव कथयति । भवेत्तु ध्याना तथा विदितं तेन, स कथयति ॥
इति कृत्वा मुनिरेष्टो मेरुपर्वतं मुनिन्द ! अणुदियम् । जीवानां भवन्ति कर्माणि विहरेण । इति ॥४९॥
कथयति इति कथयति स्वयमेव कथयति । भवेत्तु ध्याना तथा विदितं तेन, स कथयति ॥४९॥

सम्पत्ताई गुरुणा गिदिधम्मो सादिओ दिओ तेसिं । तस्सवि सविसेसं समुचियंति तो दिसिवयं कइइ ॥
 तत्तायगोलकल्पो पपत्तसत्तोऽनिवारियप्पसरो । सब्बत्थ किं न कुज्जा पावं अविरामपरिणामो ॥५९॥
 दिसिगमणपरीमाणे गहिण जीवाण होइ नियमेण । जीवदयापरिणामो सुविगुद्धो निच्चकालेपि ॥६०॥
 तेण य होइ अहिंसा भायेणं निच्छिया सपादानं । तोए य निज्जरा निरु तम्हा एयं गहेयव्वं ॥६१॥
 चित्तेयव्वं च नयो साहूणं जे सया निरारंभा । विहरंति विप्पमुक्ता नगरागरमंडियं वसुहं ॥६२॥
 ते घम्मा ताण नमो इरियाइरया रियंति वसुहाए । विहिचिहियवरविहारा हारा इव भुवनलच्छीए ॥६३॥
 तेहिचि सम्पत्ताई गहिओ गिदिधम्मसारजिणधम्मो । अइसविसेसं संसेवओ य सम्मं दिसिवयं तु ॥६४॥
 नमिऊण सुणि पुणरवि पत्ता मेहम्मि ते पयत्तेण । पालिते गहियधम्मं सम्मं सम्पत्तमादियं ॥६५॥
 तो अन्नया पयट्ठा विसट्ठकंदट्ठकलियसरयम्मि । उज्जेणि पइ गतुं गहिऊणं पवरभंडाई ॥६६॥
 अह तत्तवि भंडाई गहिऊण ताई चेव अजेवि । पत्ता बहवे वणिगा बहुदेसाणं तओ तत्थ ॥६७॥
 अइसपसमग्यं जायं भंडं तो नियवि भंटसालाए । खिवमाणो लहुभाया मेहरहेणं इमो भणिओ ॥६८॥
 बंधव ! गम्मउ वाणारमोए जं तत्थ अग्यए एयं । अन्नह उवरत्तएणवि मूला वटो इहं होही ॥६९॥
 ततो मनोरहेणं भणियं भज्जेइ दिमिवयं एवं । लाभे उण संदेहो निस्संदेहो नियमभंगो ॥७०॥
 यतः ;—

“येऽद्यां क्लेशेन महुता धर्मस्यातिक्रमेण वा । अरेवां प्रणिपातेन मा स्म तेषु मनः कृयाः ॥”
 मेयरहेणं भणियं पदमं वणिजेण निगमा अग्गे । तो उवहासं लढिमो लोपाओ, तह य पियराई ॥७१॥

सम्यक्त्वादिगुरुणा गृहिधर्मः कथितो हितस्तयोः । तत्रापि सविशेषं समुचितमिति ततो दिग्मतं कथयति ॥
 तत्तायोगोलकल्पः प्रगतसत्त्वोऽनिवारितप्रसरः । सर्वत्र किं न कुर्यात्पापमविरामपरिणामः ? ॥५९॥
 दिग्गमनपरिमाणे गृहीते जीवानां भवति नियमेन । जीवदयापरिणामः सुविगुद्धो नित्यकालमपि ॥६०॥
 तेन च भवत्याहिंसा भावेन निष्ठिता सदाकालम् । तया च निज्जरा निष्ठितं तस्मादेतद् ग्रहीतव्यम् ॥६१॥
 चिन्तयितव्यं च नमः साधुभ्यो ये सदा निराग्न्माः । विहरन्ति विप्रमुक्ता नगराकरमण्डितां वसुधाम् ॥६२॥
 ते घन्यास्तेभ्यो नम ईर्ष्यादिरता विहरन्ति वसुधायाम् । विविचिहितवरविहारा हारा इव भुवनलक्ष्म्याः ॥
 साध्यामपि सम्यक्त्वादिगृहीतो गृहिधर्मसारजिनधर्मः । अतिसविशेषं संसेवतव्यं सम्यग् दिग्मतं तु ॥६४॥
 मत्वा सुनिं पुनरपि प्राप्नो मेहे तौ प्रयत्नेन । पालयतो गृहीतधर्मं सम्बक् सम्यक्त्वादिकम् ॥६५॥
 ततोऽन्यथा प्रवृत्तौ विकसितनीलोत्पलकलितशरदि । उज्जयिनी प्रति यन्तुं गृहीत्वा प्रवरमाण्डानि ॥६६॥
 अथ तत्रापि भाण्डानि गृहीत्वा तान्येवान्येऽपि । प्राप्ता बहवो वणिगो बहुदेशानां ततस्तत्र ॥६७॥
 अतिशयसमर्थं जातं भाण्डं ततो दृष्ट्वा भाण्डशालायाम् । शिष्टेषुभाता मेघरसेनायं भणितः ॥६८॥
 बान्धव ! गम्मतां वाराणस्यां यत्तत्रार्थत एतत् । अन्यथेषपस्येणापि मूलाद् हानिरिह भविष्यति ॥६९॥
 ततो मनोरेपेन भणितं मन्यते दिग्मतमेवम् । लाभे पुनः संदेहो निःसंदेहो नियमभङ्गः ॥७०॥

नो पुनरवि वणिजेणं निरुद्धस्संति तद् य धम्मस्स । होरी बुद्धी न जओ गिहिणो दब्बेण सा हो ।
 तो तेणं पडिभणियं को उवहासो नयं पवचाण । परदब्बाइवहारे जेणं सो होइ वणियाणं ॥७३॥
 ववहरमाणान पुणो होइ सुलाहो कयावलाभो वा । संगामेवि सुहटा हारंति जिणंति कइयावि ॥७४॥
 एवं तु न भणियन्वं पटमवणिज्जेण मूलहाणीए । पुनरवि य मए वणिज्जं नहु कायन्ति जं भणियं ॥७५॥
 जइवि गुरुस्सिगहणे भग्गकमो कहवि केसरी जाओ । तहवि य मत्तगयाणं पुणोवि कुंमत्तलं दह ॥७६॥
 जं भणसि पुणवि पियरो वणिजत्थं नेय पट्टविस्संति । का अग्गहाणं हाणी जइ एवं ते करिस्संति ॥७७॥
 जं भणसि धम्मबुद्धी दब्बेणं होइ सावयजणस्स । तं पि न जुत्तं किं कोवि कुणउ तित्थं पि धम्मत्थं ॥७८॥
 यतः ॥—

“अन्यायोपात्तवित्तेन यो हितं हि समीहते । मत्तणात् कालकृत्य सोऽभिवाञ्छति जीवितम्” ॥
 इषासुसुतीदि निरुत्तरो सो कओवि तं भणइ । जइ एवं तो वंथव ! मज्झ विभागं समपेसु ॥७९॥
 तो तं पइ सो जंगइ सत्त्वं पि घणं धरेसु नियपामे । इह गमितं कइवि दिणे पिऊण पासे गमिस्सति ॥८०॥
 तहवि नय नियममंगं करेमि मणसावि निच्छओ एस । इचो परओ जग्गहा दिसिन्वयं समरियं हो ॥८१॥
 तुग्गवि न जुत्तमेयं मं मोसुं तद् वयं पि भंजेउं । बाणारसीए गमणं दब्बविवासाए नटिपरम ॥८२॥
 तो देहरो जंगइ मा पमगसु किपि इत्थं विमपम्मि । गंतव्ववमस्सं चिय नियपुसपरिगणनएण ॥८३॥
 तो तं दब्बं सत्त्वं समप्पियं तस्म, सोवि मत्थेय । सह पत्थिओ कमेणं पत्तो बाणारसि नपरि ॥८४॥

देहरेण भणिते मयमं वागिय्येन निर्गतावावाम् । तन उपहामं मत्स्यावहे लोकात्, तथा च विनरी ॥८५॥
 तो पुनरवि वागिय्येन निरुत्तरो सो कओवि तं भणइ । जइ एवं तो वंथव ! मज्झ विभागं समपेसु ॥८६॥
 सत्त्वं पि घणं धरेसु नियपामे । इह गमितं कइवि दिणे पिऊण पासे गमिस्सति ॥८७॥
 तहवि नय नियममंगं करेमि मणसावि निच्छओ एस । इचो परओ जग्गहा दिसिन्वयं समरियं हो ॥८८॥
 तुग्गवि न जुत्तमेयं मं मोसुं तद् वयं पि भंजेउं । बाणारसीए गमणं दब्बविवासाए नटिपरम ॥८९॥
 तो देहरो जंगइ मा पमगसु किपि इत्थं विमपम्मि । गंतव्ववमस्सं चिय नियपुसपरिगणनएण ॥९०॥
 तो तं दब्बं सत्त्वं समप्पियं तस्म, सोवि मत्थेय । सह पत्थिओ कमेणं पत्तो बाणारसि नपरि ॥९१॥

मुंकवियं तं भेदे अवलविजं किपि तस्स मज्झाओ । तं मुंकपाणएहि नायं गहिंयं च सेसंपि ॥८५॥
जायं समगपतरयं ममुट्ठियं नेय मूलमुल्लंघि । तो धम्माउ पयसो चिंतासयमंकुलताओ ॥८६॥
धीओ पुण उज्जेणीवत्थव्वपवणिमहिंदसीहस्स । गेहम्मि गमइ दियहे मद्दम्पपरायणो धणियं ॥८७॥
अह अथया कयावि हू नरिंदवरनंदणो उदयपालो । बालवयंससमेओ कील्लो काणणे कम्मि ॥
दको भुयंगमेण पायंगुट्ठम्मि तवखणेणेव । पटिओ धरणीइ तओ समुट्ठिओ कल्लयल्लो सत्ति ॥८९॥
तो कहियं एकेणं कुमारमित्तेण राजले गंतु । नरवडणो जह कुमरो दको भहिणा बहिं देव । ॥९०॥
तं सोउं नरवडणा नरे निरुविचु पवरगाहडिया । आहूया तत्थ तओ समं नीया सबहुमानं ॥९१॥
विसवसविमप्पिपीदं कुमरं ददुं नरिंदविदेण । धणियं एसो निज्जह भवणे जेणुंजिमो देव । ॥९२॥
विहिंयं तहेव रत्ता तेहिंवि विहिणा स उंजिमो पयसो । निपयगुरुववाट्टं अगपं पि पवंजिमं नमो ॥
जो जो किपि पवंजइ सो सो विसवारिओव्व भूवीडे । एउइ विहलंयलोधिय नो भीमो नग्गइ धणइ ॥
भो भो तत्तार ! विपरइ सव्वसो पदइयं तथा भणइ । जो कुमरं जीवावड नग्गइ देइ रत्तराग ॥९०॥
एवं तेणवि विहिंयं सव्वसो मंतवाइणो इति । नय येसोवि विनेसो विसेण पुण पारिया मय्ये ॥९६॥
तो इण्हिओ मय्यज्जणो हाहारावो पुरे समुच्छलिओ । पइगेइ पइहं गोउण मणोइणे नयं ॥९७॥
भणिओ महिंदमीहो जइ तं पभणेसि ता अहं कुमरं । तवखणमित्तेणं चिय पउणमगीरं करेमि जमो ॥
मज्झवि गुरुवएसो इह विसए कोवि विज्जाए पवरो । इय सोउणं भणिओ महिंदमीहणे मो पवे ॥९९॥

शुलिकतं तद् भाण्डमवलपिषा किमपि तस्य मध्यान् । तत् शुल्कपाणवैर्जातं गृहीतं च दोषमवि ॥८५॥
जातं समर्पते समुत्थितं नैव मूलमूल्यमपि । ततो धर्मान् ममसंश्रितान्तासंकुलम्बान् ॥८६॥
द्वितीयः पुनरुज्जयिनीवास्तप्यवणिग्महेन्द्रसिंहस्य । गेहं गमयति दिवसान्तासंकुलम्बपरायणो गार्हम् ॥८७॥
अथान्यदा पदापि हि नरेन्द्रवरनन्दन उदयपाल । बालवयस्यसमेतः प्रविष्टं बालने कम्मिन् ॥८८॥
दशो भुयंगमेन पादाङ्गुष्ठे तरङ्गनैव । पतितो धरण्या ततः समुत्थितः कञ्चको मतिरिति ॥८९॥
ततः कथितमेकेन कुमारमित्त्रेण राजकुले गता । नरपत्नये यथा कुमारो दशोऽस्तिता कहिदेव । ॥९०॥
तत् श्रुत्वा नरपतिना मरान् निरुप्य प्रवरगाहडिका । आहूयान्तर ततः समं नीत्वा सबहुमानम् ॥९१॥
विषवसाविसर्पिपीदं कुमारं दष्ट्वा नरेन्द्रवृन्देन । भणितमेव नीयतां भवने येन दुर्गमहि देव । ॥९२॥
विहितं तथैव राज्ञा तेरपि विधिना स युक्तः पदतः । निजगुरुपादिष्टमगदमपि प्रयुक्तं ततः ॥९३॥
यः यः किमपि प्रयुक्तं स स विषपातिनवद् भूवीडे । एतानि विहृत एव ततो भीतो नरवर्धमानि ॥९४॥
भो भोः पुरारक्षक ! विनत सर्वतः पटहं तथा मयत । यः कुमारं जीवायति तस्मै अर्थं ददति मन्दम् ॥
एवं तेनापि विहितं सर्वतो मन्त्रवादिन आचरन्ति । नच स्तोकोऽपि विततो वित्तः पुनर्परीक्ष्य सर्वे ॥९५॥
ततः शुभितः सर्वततो हाहारावः पुरे समुच्छलिता । मतिगेहं मतिहं श्रुत्वा नरोदेव तत् ॥९६॥
भणितो महेन्द्रसिंहो यदि त्वं ममममि तदाहं कुमारम् । तत्सन्दर्भाज्जैव प्रयुज्यहीरं वनेषु च ॥९८॥

मा मा मणम्मि एवं चित्तसु तं वच्छ ! जेण जो कोवि । तस्स पउज्झं विज्जं मंतं तंतं व सो सत्ता ॥
विमधारिजोच्च लुट्ठइ महीइ अहियं नरिद्विदोवि । का तत्थ तुज्झ गणणा गुणलवणुत्तस्स वणिप्सन् ॥
यतः,

“यस्य वज्रमणेभेदे भिद्यन्ते लोहसूचयः । करोतु तत्र किं नाम नारीनपतिलेखनम् ! ॥”

मा इ अकंठे खंदंसु नियजीयं वच्छ । वारिओ विरम । इय सोउं सो पमणइ एवं चिय नत्थि महेत्तो ॥
किंनु करुणावरुज्झइ इत्थियलोयस्स दुक्खभरियस्स । परदुक्खवरुक्खकज्जे पुरिसाणं तिगसमं जीयं ॥
यतः,

जीयं कासु न इदं लच्छी कस्स न बल्लहा होइ । अवसरपत्ताइं पुणो दुच्चिवि निगयाउ लहुयंति ॥१०४॥
नवरं पच्छिमरपणीए अज्ज जं सुमिणयं मए दिट्ठं । लक्खेमि तण्णुमारोणं सच्चमवि अत्तणो कुमवें ॥
इय सोउं सो नीओ महिदत्तीहेण नरवइसमावें । कहिया य तस्स सत्ती, रत्ता तो दंसिमो कुमरो ॥
तेणवि तस्स समीपे पविसंतेणं निसीहिया भणिया । पंचपरमिट्ठिसंयवमिणमो भणिउं सम्राडो ॥
विहट्ठियपयंदमोहे अट्ठमहापाटिहेरकपसोहे । भविपकमल्लपट्ठियोहे नमिमो जिणनाहंसदोहे ॥१०५॥
सिद्धिसुहममिद्धानं दंसणवरानाणतेयनिट्ठाणं । तइलोयपसिद्धानं नमो नमो सच्चसिद्धानं ॥१०६॥
कंदप्पकरिरीणं निम्मज्जगुणरयणरोहणगिरीणं । पणओ हं सूरिणं पंचविहायारपारीणं ॥१०७॥
मयणानवविज्जाए अणररयमिइममाहुसज्जाए । मिद्धिवहनिज्जाए पयओ दणनामुज्जाए ॥१०८॥
परिपत्तमज्जमंगं दूदरनवरणनिगमुमियंगं । बह्विइमहिउवमंगे नमिमो भर्मीए गुणिरंगे ॥१०९॥

ममापि गुरुपदेन इह विषये कोऽपि विद्यते प्रवरः । इति श्रुत्वा मणिकी महेन्द्रसिंहेन स एवम् ॥१०४॥
मा मा मनस्येवं चिन्तय एवं वरम् । येन यः कोऽपि । तस्य प्रयुक्ते विद्या मन्त्रं तन्त्रं वा स सत्ता ॥
विचरन्ति इव लुट्ठि मल्लामिहं नरेन्द्रवृन्दमपि । का तत्र तत्र गणना गुणलवणुत्तस्य वणिजः ॥१०५॥
मा स्वस्वच्छन्दे स्वस्वय निजजीविनं वरम् ! वारितो विरम । इति श्रुत्वा ॥ प्रमणयेयमेव मांति महेत्तो ॥
किंनु करुणावरुज्झइ एतावलीकस्य दुःखभूतस्य । परदुःखस्यवर्क्यं पुण्याणां गुणमम जीविनम् ॥१०६॥
जीविनं कस्य नेहं लच्छीः कस्य न बल्लहा भवति । अवसरपत्तौ पुनर्द्वे अपि वृत्ताद् लयवन्ति ॥१०७॥
नवरं पच्छिमरपत्तौ यः स्वस्वो मया दृष्टः । लक्ष्यानि तदनुमारेण सर्वव्यापननः कृतमम् ॥१०८॥
इति श्रुत्वा स महेन्द्रसिंहेन नरनिमगीयम् । कथितं च तस्य शक्तिः, शक्ता ततो दर्शितं कृपाः ॥
नेत्येव तस्य महेन्द्रसिंहेन निजजीविनं वरम् । पञ्चपरमेश्वरमिवमिमं भगिनुं समारम्भः ॥१०९॥
विहट्ठियपयंदमोहे अट्ठमहापाटिहेरकपसोहे । भविपकमल्लपट्ठियोहे नमिमो जिणनाहंसदोहे ॥१०५॥
सिद्धिसुहममिद्धानं दंसणवरानाणतेयनिट्ठाणं । तइलोयपसिद्धानं नमो नमो सच्चसिद्धानं ॥१०६॥
कंदप्पकरिरीणं निम्मज्जगुणरयणरोहणगिरीणं । पणओ हं सूरिणं पंचविहायारपारीणं ॥१०७॥
मयणानवविज्जाए अणररयमिइममाहुसज्जाए । मिद्धिवहनिज्जाए पयओ दणनामुज्जाए ॥१०८॥
परिपत्तमज्जमंगं दूदरनवरणनिगमुमियंगं । बह्विइमहिउवमंगे नमिमो भर्मीए गुणिरंगे ॥१०९॥

सो भणइ सुणेसु, आसी इह भरहे सिवपुरम्भि सिवभद्रो । सिद्धीसम्पदिही पियर्ष भारियासस
 ताणं च पंच पुत्ता परोपरं नेहनिम्भरा सल्ले । वरुणगुणचंद्रसुंदरजसपवमहिंदनामाणो ॥१२८॥
 धम्मम्भि निरहिलासा दुल्ललिया तह अणत्थकुलभवणं । अह सिद्धिजाणसाताए आगया मूरिणो कोरि
 तो तत्तदणहेउं इने नपरीजणं पलोएउं । सिद्धिपुट्टीए लग्गा पंचवि पुत्ता समणुत्ता ॥१२९॥
 वेदिप चवविट्ठाणं मूरीवि कहइ ताण जिणवम्मं । सम्मं सम्मत्ताई सिद्धीवित्तमां इमं भणइ ॥१३०॥
 पट्ट ! मइ एए पुत्ता जण्णआ चैव सावयकुलम्भि । नवरं देवगुरुणं जाणंति न नाममितंति ॥१३१॥
 चिट्ठेनु नाव सावयवपाण अण्णारपंगपविसेसा । तो गुरुणा ते भणिपा न सत्तं तुम्हाण इय काउं ॥
 वहुइल्लोयमाउत्तनिमित्तजकरिमयरतंतुसंकिसे । जह जलहिम्भि अपारं पडिअं न हु लम्भए रपणं ॥
 रागागाराउउरे मम्मजराभरणरोपकल्लोने । मणुपत्तणंति इह तह नटं दुल्लहं भरसमुदे ॥१३५॥
 मणुपत्तणेति मट्टे क्काइभसोमगुणगणोयेए । भवजलहिजागवत्तं दुल्लो जिणदेसिमां धम्मो ॥१३६॥
 मम्मिनि मट्टे उमोमपम्मि द्वाऊण वणरत्तं सुयइ । निर्मितो कोवि जहा सम्मुहवापम्मि पाय्ते ॥१३७॥
 धम्मम्भि जो पनायइ जम्ममुहवरणोरेए इने । मरणदये आमभे तह सोवि नरो मुणेपत्तो ॥१३८॥
 पारिभां भगान्तीरे दग्गो मींदरम्मि जो सुयइ । भवदुहमकटपडिभां सो खलु धम्मं पमाए ॥१३९॥
 पारं मणुणं नेगेहि व मींदरे मुमिउंते । जो सुयइ सुगीसत्तो सो राउ धम्मं पमाए ॥१४०॥

तमेः राजादिमहते मनेःसो ध्यन्तमिदं मगति । कथं पूर्वमेव विहिता सकलहा देशविततिरिति ॥१४१॥
 म क्वचिदपि, आसीद्वि मने शिवपुरे शिवभद्रः । श्रेष्ठो सप्यगृष्टि मियंक्का मायांम्य ॥१४२॥
 तहोऽथ वयं दुःखः वरुणं स्नेहनिमगः सर्वं । वरुणगुणचंद्रसुन्दरजसपवमहिन्दनामान ॥१४३॥
 कवे रिन्दवत्ता दुर्लभित्तपचनं क्वमवतम् । अथ श्रेष्ठिवाणसातायायागता, सूयः केयि ॥१४४॥
 लम्भदुम्भरेतेरेवन् नगरीजने प्रकोइय । श्रेष्ठिपुट्टि मग्गाः वट्ठाणि पुत्ता, समणुत्ता ॥१४५॥
 वट्ठाणं वट्ठेय्य मग्गिणि कवयति तेव्यो जिनमम् । मय्यक् सप्यगृष्टादि श्रेष्ठिणि तनइदं मगति ॥१४६॥
 मग्गे ! मग्गे दुक्का दग्गम् एव श्रवककुले । किन्तु देवगुरुणा ज्ञानेन न नासमायमति ॥१४७॥
 सिद्धिपुट्टि वट्ठाणं वट्ठाणं वट्ठाणं वट्ठाणं वट्ठाणं । ततो गृह्णाते ते भणिता न सत्तं पुमाकमिति कर्ण ॥
 वट्ठाणं वट्ठाणं वट्ठाणं वट्ठाणं वट्ठाणं वट्ठाणं । यथा जलभावाते पानेन न कापु मग्गे इत्यम् ॥१४८॥
 मग्गे ! मग्गे दुक्का दग्गम् एव श्रवककुले । किन्तु देवगुरुणा ज्ञानेन न नासमायमति ॥१४९॥
 मग्गे ! मग्गे दुक्का दग्गम् एव श्रवककुले । किन्तु देवगुरुणा ज्ञानेन न नासमायमति ॥१५०॥
 मग्गे ! मग्गे दुक्का दग्गम् एव श्रवककुले । किन्तु देवगुरुणा ज्ञानेन न नासमायमति ॥१५१॥
 मग्गे ! मग्गे दुक्का दग्गम् एव श्रवककुले । किन्तु देवगुरुणा ज्ञानेन न नासमायमति ॥१५२॥
 मग्गे ! मग्गे दुक्का दग्गम् एव श्रवककुले । किन्तु देवगुरुणा ज्ञानेन न नासमायमति ॥१५३॥
 मग्गे ! मग्गे दुक्का दग्गम् एव श्रवककुले । किन्तु देवगुरुणा ज्ञानेन न नासमायमति ॥१५४॥
 मग्गे ! मग्गे दुक्का दग्गम् एव श्रवककुले । किन्तु देवगुरुणा ज्ञानेन न नासमायमति ॥१५५॥
 मग्गे ! मग्गे दुक्का दग्गम् एव श्रवककुले । किन्तु देवगुरुणा ज्ञानेन न नासमायमति ॥१५६॥
 मग्गे ! मग्गे दुक्का दग्गम् एव श्रवककुले । किन्तु देवगुरुणा ज्ञानेन न नासमायमति ॥१५७॥
 मग्गे ! मग्गे दुक्का दग्गम् एव श्रवककुले । किन्तु देवगुरुणा ज्ञानेन न नासमायमति ॥१५८॥
 मग्गे ! मग्गे दुक्का दग्गम् एव श्रवककुले । किन्तु देवगुरुणा ज्ञानेन न नासमायमति ॥१५९॥
 मग्गे ! मग्गे दुक्का दग्गम् एव श्रवककुले । किन्तु देवगुरुणा ज्ञानेन न नासमायमति ॥१६०॥

विरदन्ति निविद्ययित्वा धुरिसत्त्वा नियमो पमापण । चिरविहट्टियाचि लहु संधटंति सुविदितधम्माणं ॥
 इत्यादिदेवतां निगुणिकुण ते सिद्धिर्नदृशा सूरि । पभणंति जस धम्मस जोगया अम्ह तं कह ॥१४२॥
 तो मेति सेवेति सरेसगदंमणं वये गुरुणा । पाणिदहाईविरेई पकविया जाव दित्तिविरेई ॥१४३॥
 इतिपमिन् तेरिचि पटिरजं मेमयंपि सददियं । पचिचत्तं मिन्टत्तं जावज्जावंपि तिविदेण ॥१४४॥
 तो सिद्धो अरिहो वंदिच्छु भणइ परिसं वरणं । केणव केण न भणिया एए सद्धमविसयम्मि ॥१४५॥
 किन्तु चरि सुदइ जलं जइ भरिपयदस्स तइ इयेसिपि । इत्तिपदिणाणि वयणं धम्मायरियाण विदितमओ ॥
 इति पुण एएसि अयं पिय परिणओ तवाएमो । तो सिद्धिसुपा भणिया गुरुणा धम्मे दिदा होइ ॥१४७॥
 एवंति पभणिकुणं गुरुपयशमे नयिच्छु सद्धाने । सिद्धिममेया पत्ता ममेति कालं समाउत्ता ॥१४८॥
 सवत्थपि लद्धजसा धम्मिद्धा सववाइणो वणिणो । धणुवेयं पइ कुमला रिद्धिममिद्धा प संजाया ॥१४९॥
 अइ तत्तपरनिपेणं ताण पसिद्धिं मुणिच्छु सिक्खभरं । मणिओ पणयपुरस्सरमेगेते सायरं एवं ॥१५०॥
 सिद्धि ! मइ नयि कोवि हु भाया जगओ य मयणवणो य । ता एए नियपुत्ता भणसु जहा मज्झ साहिज्जे ॥
 वट्ठनि मए राद्धि भमेति भुंजंति जेति कज्जेसु । अज्झ न हवइ कइयाचि मज्झ मणनिव्वुई सिद्धि ! ॥
 तो सिद्धो पभणइ मे तुज्जायत्तं खु जीवियव्वंपि । का तणयाणां गणणा, परं इमे सावया सवया ॥१५३॥
 सरकम्मनिभोगाणं विरया निरयाइदुवत्थदेऊण । चीवंदणाइरुधं कुन्वन्ति वयंति मुणिपासे ॥१५४॥

विपदन्ते निविद्ययित्वा, प्ररुपाथी नियमनः प्रमादेन । चिरविहट्टिता अपि लघु मपदन्ते स्वर्जितवर्मणाम् ॥
 इत्यादिदेवतां ध्रुत्वा ते श्रेष्ठिनन्दनाः सूरिम् । प्रमणन्ति यस्य परमस्य योग्यतास्माकं तं कथय ॥१४२॥
 तत्तत्प्रेम्भ्यः सर्वेभ्यः सहर्षानन्दनं कृतं गुरुणा । प्राणिवशादिविरतिः प्रकृतिता यावद् दिग्विरतिः ॥१४३॥
 इयम्मात्रं तैरपि मनिवत्तं शेषमपि आदितम् । परित्यक्तं मिथ्यात्वं यावज्जीवमपि त्रिविधेन ॥१४४॥
 ततः श्रेष्ठो अनिष्टो मन्दित्वा मणीदृशं वचनम् । केन वा केन न भणितः एते सद्धर्मविषये ॥१४५॥
 किन्तु बटिलुट्टति मल वया भूतपदस्य तर्पणायपि । इयद्दिनानि वचन धर्माचार्याणां विधिवशतः ॥१४६॥
 इदानीं पुनरेतेषाममृतमिव वरिणतप्तवादेन । ततः श्रेष्ठिसुता भणिता गुरुणा धर्मे इदा मवत ॥१४७॥
 एवमिति प्रमण्य गुरुपदश्रवं मत्वा स्वस्थाने । श्रेष्ठिसमेताः प्राप्ता ममयन्ति काले समायुक्ताः ॥१४८॥
 सर्वत्रापि सत्त्ववशतो धर्मिष्ठाः सत्त्ववादिनो वणिजः । धनुर्वेदे मति कुशलः प्रद्विद्धसुद्धाश्च संजाताः ॥१४९॥
 अथ तत्तत्परनिपेणं तेषां प्रसिद्धिं ध्रुत्वा दिशमदः । भणितः प्रणयपुरस्सरमेकान्ते सादरमेवम् ॥१५०॥
 श्रेष्ठिन् ! मम नास्ति योऽपि हि धाता जनकश्च स्वजनवर्षेभ्यः । तस्मादेताजितपुत्रान् मण यथा मम साहाय्ये ॥
 वर्तन्ते मया सार्धं भ्रमन्ति भुञ्जते यान्ति यथैव । अन्यथा न भवति कदापि मम मनोनिवृत्तिः श्रेष्ठिन् ! ॥
 ततः श्रेष्ठो प्रमण्यति मे तवायत्तं सल्ल जीवितव्यमपि । का तनयानां गणना, परमिमे आवकाः सधनाः ॥१५३॥
 सरकर्मनिभोगेभ्यो विरता निरयादिदुःखहेतुभ्यः । चैत्यवन्दनादिदुःखं कुर्वन्ति मज्झन्ति मुनिपार्थे ॥१५४॥

किंचाउरविभो ओं पुरिसो सो होइ बरिससपआऊ । इय लोपपवाभोवि हु सुव्वइ इय कहाणं एत्थं ॥
तथाहि ;—

आसि पुरा सुपत्तिदो पोयणपुरसाभिओ मियंऊढो । नीइपढो तत्तत्तचिवो भज्जा से रोहिणी नाम ॥
अह तीइ गच्छभंगवत्तए मासम्मि पुच्छिओ तेण । नेमिचिओ जडेमा पसवइ सुयमहव दुट्ठियं वा ? ॥१७२॥
तेणवि भणियं पुत्तं परमिइ बरिसाई बीस जा जचो । कायन्वो से इहरा कुलवरयं निच्छयं काही ॥
जे जारिमम्मि लग्गे पसिणो जम्भोवि तम्मि से होही । ताणुवरि पुण कममो कुलबुद्धिं सोवि काहिति ॥
भूमिदरयम्मि तम्हा पम्भोवि इयोइ तह विहेयन्वो । जह नवि जाणइ कोवि हु सुपनम्मो गम्भभाओवि ॥
तो सचिवो भूमिदरे तप्पभिइं चियं परेइ रोहिणियं । कालेण सावि पसवइ पुत्तं तत्थट्ठिया वेव ॥१७६॥
तन्धणीए सव्वं मूरुक्कं कयं तओ सावि । पट्टविया परदेसे माया पुण कुणइ निच्छंप्पि ॥१७७॥
नियसुयमुम्मं, तो इय जाव गयाइ पंच बरिसाई । ततो य तं समण्णइ लेहापरियस्म पढणात्थं ॥१७८॥
सुत्तणमाहिच्चपमाणमाइयं हसहिं वत्तरेहिंप्पि । तेणवि पडाविओ सो गेच्छेई तहवि तप्पासे ॥१७९॥
मंतिगिहस्तासप्पे अह निरसइ चान्णपंडिया एका । तीए तस्सुज्जाओ पुट्टो भो ! कत्थं तं जासि ? ॥
निच्छंप्पि सयणभोयणसमएच्चियं दीससे तओ तेण । कट्ठियं पओपणेण गच्छामि कयावि कत्थवि य ॥
तो तीए सो पुट्टो मंतिगिहे निच्छमेव पविसंतं । नीहरमाणं च तुं पित्ठायी केण कज्जेण ? ॥१८२॥

तप्पादधिकृत्यं यत्नः कर्त्तव्य आषदि क्षिपिष्याम । सोपक्रमाया विगम इतरस्यां निमित्तं मरणम् ॥१९२॥
क्षिप्वावूरक्षितो यः पुरुषः स भवति कर्णदातामुक्कः । इति लोकप्रवादोऽपि हि श्रूयत इति कथानकम् ॥

आसीत्पुरा सुमसिद्धः पौतनपुरम्बामी मृगाह्मणः । नीतिपटस्तत्सचिवो भार्या तस्य रोहिणी नाम ॥
अथ तस्या गर्भसंभवतृतीये मासे पृष्टत्वेन । नैमिचिको यथैषा प्रसोप्यते सुतवयवा बुद्धितरं वा ? ॥१७२॥
तेनापि भणितं पुत्रं परमिदूषणां विनाति यावयान् । कर्त्तव्यस्तस्येतरया कुलसर्वं निधायं करिष्यति ॥
यद्वाहरो लग्गे प्रभो जम्भापि तस्मिन्तस्य भविष्यति । तेणमुपरि पुनः कमशः कुलबुद्धिं सोऽपि करिष्यतीति ॥
मृमिगृहे तस्मान्प्रसवोऽप्यस्यास्तथा विधातव्यः । यथा नैव जानाति कोऽपि हि सुतनन्म गर्भभावमपि ॥
ततः सचिवो मृमिगृहे तदभ्यस्येव धरति रोहिणीम् । कालेन सापि प्रसूते पुत्रं तय स्थितेव ॥१७६॥
सद्गतिन्या सर्वं सुतिकर्म कृतं ततः सापि । प्रस्थापिता परदेशे माता पुनः करोति नित्यमपि ॥१७७॥
निजसुतशुभ्रां, तत इति पावद्रुतानि पञ्च वर्षाणि । ततश्च तं समर्पयति क्षेत्राचार्याय पठनार्थम् ॥१७८॥
सुत्तणसाहित्यममाणोऽदिकं दशभिर्वसतरेरपि । तेनापि पाठितः ॥ गच्छति तयापि तत्पार्थे ॥१७९॥
मन्त्रिगृहस्यासत्तेऽप्य निवसति मालवण्डितका । तथा तस्योपाध्यायः पृष्टो मोः ! कुत्र स्वं यासि ? ॥१८०॥
नित्यमपि सयनभोजनतमय एव हरयसे, तनस्तेन । कथितं प्रयोजनेन गच्छामि कदापि कुत्रापि च ॥
ततस्तथा स पृष्टो मन्त्रिगृहे नित्यमेव प्रविशन्तम् । निस्सरन्तं च त्वां पश्यामि केन कार्त्वेण ? ॥१८२॥

तो से तेजं दिप्ता, तौऽपभावेण सो परिभ्रमंतो । अस्त्रान्त्रिओ कइयावि हु पत्तो निवसासभवणम्मि ॥
 पाहरिपहि अनाओ गिण्ठइ तो दप्पणं रयणमइयं । सगं छुरियं तह बाहुरवखयं धीयपसमेयं ॥१९८॥
 पच्चक्रिया य चुप्पेण नासिया नरवरस्स निपठाणे । आगंतुं सो मुत्तो गोवेठं दप्पणाइयं ॥१९९॥
 रायावि हु पच्चूसे निद्राविगमम्मि उट्ठए जाव । किर दप्पणं गहेही पलोयणत्थं न ता नियइ ॥२००॥
 अंगपट्टिचारियाए दिट्ठा चुप्पेण पवेलिया नासा । नरवण्णो तो भणियं तीए कह चुप्पओ लग्गो ? ॥
 तो अन्नदप्पणेणं मुहं पलोइत्तु चितए कुविओ । केणेयं मह विट्ठियं, खिवेइ सगम्मि तो दिट्ठि ॥२०२॥
 तं पि न पिच्छइ छुरियेपि जेय तो बाहुरवखयं नियइ । तं पि न पासइ तो खुट्टमाणसो भणइ पाहरिप ॥
 रे रे केणवहरियं मज्जस्सं यज्ज कहइ मुणिज्ज । तेहिं भणियं नरेसर ! न कोवि इह आगओ अक्खो ॥
 वासभवणस्स दारं पिहियं अग्गेहिं अइहरसम्मि । गयनिदा निंददा थक्का उट्ठट्ठिया चेव ॥२०५॥
 तो रक्खावि हु रोसारुणच्छिण्णा दप्पणाइत्तुचंतो । कहिओ सच्चिवाण, तओ मीइयडेणं इमं भणियं ॥
 जो तुम्हाणवि भवणे उग्गहभट्ठकोटिसंखडे विसइ । न हु चोरो सो सामिय ! सामन्नरो मुणेयव्वो ॥
 किंपुण विज्जासिज्जो अहेस्सोकरणसंगओ वावि । विज्जाहरोव्व नूणं दुग्गिज्जो भइसहस्साणं ॥२०८॥
 तो पहु ! संइ किज्जउ मग्गे चउइट्ठयस्स पयलहरं । अइउच्चं दुवसेसं बहुपाहरिपहिं परिकिंनं ॥२०९॥
 कुमरो वामवदत्ता मुखउ तय्येव जुज्जणभिरामा । भणिज्जणं जह भरे ! परिणेयव्वो तए सोवि ॥२१०॥
 जो कोवि दप्पणाइं अप्पइ तुह पणइणीए मुदीए । तं लग्गं मुमुहुत्तो सुपसत्थं तं दिणं चेव ॥२११॥

ततस्तस्मै तेन दत्ता, तस्याः प्रभावेण स परिभ्रमन् । अस्त्रालितः कदापि हि प्राप्तो नृपवामभवने ॥१९७॥
 माहरिकैरज्ञातो गृह्णाति ततो दर्पणं रत्नमयम् । खड्गं क्षुरिका तथा बाहुरक्षकं बीजकसमेतम् ॥१९८॥
 घबलिता च चूर्णेन नामिका नरवरस्य, निजस्थाने । आगत्य स सुप्तो गोपयित्वा दर्पणादिकम् ॥१९९॥
 राजापि खलु मत्पूजे निद्राविगम उत्तिष्ठति यावन् । किञ्च दर्पणं ग्रहीष्यति प्रलोकनार्थं न तावत्पर्यति ॥
 अह्नपरिचारिकया दृष्टा चूर्णेन घबलिता नामा । नरपतेस्ततो भणितं तथा कथं चूर्णो लग्नः ? ॥२०१॥
 ततोऽन्यदर्पणेन मुखं प्रलोक्य चिन्तयति कुपितः । केनेदं मम विहितं, शिष्यति खड्गे ततो दष्टिम् ॥२०२॥
 तमपि न पर्यति क्षुरिकामपि नैव ततो बाहुरक्षकं पश्यति । तमपि न पश्यति ततः खुट्टमानसो भणति माहरिकान् ॥
 रे रे केनापहृतं सर्वस्वं मम कथयत ज्ञात्वा । तैर्भणितं नरेश्वर ! न कोऽपीहागतोऽन्यः ॥२०४॥
 वासभवनस्य द्वारं विहितमस्माभिरर्चरात्रे । गतनिद्रा निद्रंन्द्राः स्त्रिया ऊर्ध्वस्थिता एव ॥२०५॥
 ततो राजापि खलु रोषारुणाग्ना दर्पणादिवृत्तान्तः । कथितः सविवेच्यः, ततो नीतिपडेनेदं भणितम् ॥२०६॥
 यो युष्माकमपि भवन उट्ठभट्टकोटिसंकटे विनति । न खलु शैरः ॥ स्वामिन् ! सामान्यनरो ज्ञातव्यः ॥
 किन्तु विद्यासिद्धोऽदृश्यीकरणसंगतो वापि । विद्याधर इव नूनं दुर्ग्रहो मत्सरहृत्ताणाम् ॥२०८॥
 ततः प्रभो ! संप्रति क्रियतां मध्ये चतुर्हृदकस्य धवलगृहम् । अत्युच्चं दुष्प्रवेसं बहुमाहरिकैः परिकीर्णम् ॥
 कुमारी वासवदत्ता मुच्यतां तत्रैव यौवनाभिरामा । भणित्वा यथा भद्रे ! परिणेतव्यस्त्वया सोऽपि ॥२१०॥

इय निच्छये विहेउं तइए पहरम्मि नियगिहं पंचो । मंती भोयणकज्जे पदमं चिय पुत्तपासम्मि ॥२१२॥
 पट्टवए तज्जणणिं भोयणकज्जेण तेण सा पुट्टा । अम्मो ! किमज्ज कज्जं जं लग्गा एत्तिपा वारा ? ॥
 तीएवि तस्स कहिओ पुव्वुत्तो दप्पणाइवुत्तंतो । ता जा तल्लमत्थं कओ उवाओ गिहाईओ ॥२१४॥
 तुह पिउणा, तो सोवि हु इत्थियेवेलाए आगओ गेहे । तयणुमया संपत्ता तो लग्गा इत्तिपा वारा ॥
 इय सोऊणं काउं च भोयणं सो विसज्जए जणणि । अह चउदइयमज्जे रक्खा विहियम्मि धवलहरे ॥
 वासवदत्ताए तहिं ठियाए रयणीइ सोवे संपत्तो । अहिस्सो गहिऊणं तं निवखगं, तओ तीए ॥२१५॥
 'को सि तुमं' सो पुट्टो कहेइ को इत्तिपाए रयणीए । कुव्वइ परगिहगमणं, तो नाओ तीइ सो एतो ॥
 मुट्टो जेण नरिंदो, इंदो किं एस अहव खपरिंदो । रूपेण कामदेवो देवो वा दानवो वावि ॥२१६॥
 अह होउ जो व सो वा परिणेत्यो मयाइयो नियमा । इय चित्तिवि तस्स कराओ तीए गहिऊण करवाये ॥
 भणिओ परिणसु इण्ह ममं महाभाग ! नियमभागेहि । पत्तं, तो सो जंपइ कह तं अन्नायकुलभरणं ॥
 मं परिणसि, सा पभणइ सव्वं चिय साहिंयं तुह गुणेहि । किंतु निवदप्पणाइवि समपियध्वं तद मज्जा ॥
 इय भणिउं उव्वूदो तीए संखेवओ खणं तत्य । ठाउं सगिहे पत्तो पइरयणि जाइ तत्पासे ॥२१७॥
 सव्वंपि समप्पइ दप्पणाई सावि हु निवस्स पेसेइ । तहवि न मुंचइ रोसं राया चुक्केण जं जणियं ॥
 भणिओ सचिवो रक्खा वासवदत्तं भणेसु गंतूणं । केणावि उवाएणं जेण समप्पेइ तं मज्झ ॥२१८॥

यः कौडपि दर्शनादीनर्पयति तत्र प्रणयिन्या बुद्ध्या । तल्लमं सुमुहूर्तः सुप्रशस्तं तद् दिनमेव ॥२११॥
 इति निश्चयं विधाय तृतीये महरे निजगृहं प्रातः । मन्त्री भोजनकार्ये प्रथममेव पुत्रपार्थे ॥२१२॥
 प्रस्थायति तज्जननीं भोजनकार्येण तेन सा गृष्टा । अम्ब ! किमयं कार्यं बलान् एतावान् वारः ॥२१३॥
 तयापि तस्मै वधितः पूर्वोक्तो दर्शनादिवृत्तान्तः । तावथावत्तल्लामार्थं कृत उपायो गृहादिकः ॥२१४॥
 तत्र पित्रा, ततः सोऽपि सखियद्वेलायामागतो गेहे । तदनुमता संप्राप्ता सतो लग्न एतावान् वारः ॥२१५॥
 इति श्रुत्वा हृत्वा च भोजनं सा विसृजति जननीम् । अथ नतुहृदमध्ये राज्ञा विहिते धवलगृहे ॥२१६॥
 वासवदत्तायां तत्र स्थितायां रजन्यां सोऽपि संपातः । अहरयो गृहीत्वा तं नृपसङ्गं, ततस्तथा ॥२१७॥
 'कोऽसि त्वं' स गृष्टः कथयति क इयस्यां रजन्याम् । करोति परगृहगमने, सतो शातस्तथा स एष ॥२१८॥
 गृष्टो येन नेरेन्द्रः, इन्द्रः किमेषोऽयथा सचरेन्द्रः । रूपेण कामदेवो देवो वा दानवो वापि ॥२१९॥
 अथ मवनु यो वा स वा परिणेत्यो मयायं नियमान् । इति चिन्तयित्वा तस्य करात्तया गृहीत्वा करान्मण्डपं ॥
 मण्डपं परिणयदानीं मां महाभाग ! निजमाग्यैः । प्राप्ता, ततः स जन्यति कथं त्वमज्ञातकुलभरणम् ॥
 मां परिणयसि, सा प्रभवति सर्वमेव कथितं तव गुणैः । किन्तु नृपदर्शनायपि समर्पयिष्यं स्वया मम ॥
 इति मण्डपिन्दुगृहस्था सौमित्रः सगं तत्र । पितृवा स्वगृहे प्रातः प्रातिरजनि याति तत्पार्थे ॥२२०॥
 सर्वमपि समर्पयति दर्शनादि गात्रि भन्तु नृपाय प्रेषयति । तयापि न मुच्यते रोषं रागा पूर्णं यो जनिनः प्र
 मण्डपं मन्त्रेण राज्ञा वासवदत्ता मम मन्त्रा । केनाप्युपायेन येन समर्पयति तं मम ॥२२१॥

[illegible][illegible]

सचिवेण समालिङ्गिवि कहियं सव्वंपि पुव्वनिदिट्ठे । नेमित्तिपस्स वयणं ततो धरउवरि सो नीओ ॥
 मज्जनयाई काराविऊण सचिवेण अप्पणा सद्धि । सो नीओ निवत्तासे तं नमिउं दोवि उव्विद्धा ॥२८॥
 तो पुट्ठो नरवड्ढा मंती, सो भणइ एस मह पुत्तो । तो भणइ निओ न कयावि ॥२९॥
 तो मंती कहइ निवस्स सवणमूलम्मि निहुयसद्धेण । नेमित्तिपस्स भणियं तह य उवायं च जहनिहिं
 जावेवं सो साहइ ताव य सो बालहारनरसद्धिओ । मंतिमुयस्सवि पुत्तो जणयं दट्ठण नेहेण ॥३०॥
 ताओ ताउत्ति पयंपिरो य आलिङ्गिऊण निरु गाढं । तस्संकम्मि निविट्ठो दिट्ठो सनिवेण लोएण ॥३१॥
 तो तक्खणेण खुट्ठो मंती जा किंचि जंपिही तत्थ । ता भूवड्ढा भणिओ किं तं सो वीरवरपुरिसो ॥
 एवंत तेण भणिण आहूओ नरवरेण नियपासे । आलिङ्गिऊण संमासिउं च उव्वेसिओ सविहे ॥३२॥
 तो पंचगपसायं दाऊणं तह य तुरयकरिकोसं । उकोमं गुरुदेसं आवासं सपलरिउवासं ॥३३॥
 अह अजया य पुट्ठो रत्ता मंतिस्स नंदणा एवं । किं भो ! कुलुगाएणवि अणज्जकज्जं कयं तुमए ॥
 नेमित्तिपस्स वयणं कहियं सव्वंपि तेण जह निसुयं । जणयाओ, तो राया भणइ सव्वो स नेमिती ॥
 तेण भणियं नरेत्तर ! सचाई मज्ज एत्थ कम्माई । कम्मवसणेण जम्हा देव ! मएणुट्ठियं एयं ॥३४॥
 सुहमसुहं नक्खत्तरासीदिवसाइं कम्मसंजणियं । जाणइ जम्मममए सपएवि जओ इमं भणियं ॥३५॥
 सव्वो पुव्वकपाणं कम्माणं पावए फलविवागं । गहनक्खत्ताई पुणो निमित्तमित्तं थिय हवंति ॥३६॥

इष्ट्वा निजजननीं पृष्ट्वा क एषः, तथा तस्य कथितम् । तय पिता, तस्मादेतं प्रणम्य तेनापि तथा विदितम् ।
 सचिवेन समालिङ्ग्य कथितं सर्वमपि पूर्वनिर्दिष्टम् । नैमित्तिकस्य वचनं ततो गृहोपरि स नीतः ॥२४१॥
 मज्जनादि कारयित्वा सचिवेनात्मना सार्धम् । स नीतो नृपपार्श्वे तं तस्या द्वावप्सुपविष्टौ ॥२४२॥
 ततः पृष्टो नरपतिना मन्त्री, ॥ भणत्येव मम पुत्रः । ततो भणति नृपो न कदापि श्रुतं तव सुतजन्म ॥२४३॥
 ततो मन्त्री कथयति नृपस्य श्रवणमूले निभृतशब्देन । नैमित्तिकस्य भणितं तथा बोधायं च यथाविहितम् ॥
 यावदेवं स कथयति तावच्च स बालधारनरसहितः । मन्त्रिसुतस्यापि पुत्रो जनकं इष्ट्वा स्नेहेन ॥२४४॥
 तातस्तथा इति प्रजल्पिता चालिङ्ग्य निश्चितं गाढम् । तस्याङ्गे निविष्टो इष्टः सनृपेण लोकेन ॥२४५॥
 ततस्तत्क्षणेन क्षुब्धो मन्त्री यावत्किञ्चिदपि जल्पिष्यति तत्र । तावद् भूपतिना भणितः किं त्वं स वीरवरपुत्र ! ॥
 एवमिति तेन भणित आहूतो नरवरेण निजपार्श्वे । आलिङ्ग्य संभाष्य बोधवेशितः सचिवे ॥२४६॥
 ततः पश्चाद्भ्रमसादं दत्त्वा तथा च तुरगकरिकोशम् । उत्कृष्टं गुरुदेशमावासं सकलपुंवासम् ॥२४७॥
 अपान्यदा च पृष्टो राजा मन्त्रिणां नन्दन एतम् । किं भो ! कुलोद्भूतेनाप्यनार्षकार्यं कृतं त्वया ! ॥२४८॥
 नैमित्तिकस्य वचनं कथितं सर्वमपि तेन यथा श्रुतम् । जनकान्, ततो राजा भणति तस्यः स नैमित्तिकः ॥
 तेन भणितं नरेत्तर ! सत्याग्नि ममात्र कर्माणि । कर्मवसणेन यस्माद् देव ! मयानुष्ठितमेतत् ॥२४९॥
 शुभमनुभवं नक्षत्रराशिदिवमादि कर्मसंजनितम् । जायते जन्मममये समयेऽपि यत् इदं भणितम् ॥२५०॥
 सर्वं पूर्वकृतानां कर्मणां प्राप्नोमि फलविपाकम् । ग्रहनक्षत्रादयः पुनर्निर्जितमात्रमेव भवन्ति ॥२५१॥

विञ्च ।

द्वयं खितं कालं भावं च भवेद् कारणं गुरुम् । असुहसुहकर्मभरणे विसेसजो सोवकमकर्म ॥२५५॥
 इत्यादि निमुनिऊणं सचिवसुयाजो निवो भवुविमो । तं चिय इजे ठविउं गिण्डि विदिवसं गयो मोखवं ॥
 इय कडिउं सो सिद्धी सिवमदो भणइ नरवई ! एवं । दुविहाण आवईय तो अचो होइ कायव्यो ॥२५७॥
 तेण जइ मंतिणा नियमुयस्म विहिओ तद्विहोवाओ । नइ वयमवि तं कुणिमो तुम्हाणाए नियमुयस्स ॥
 तो रक्षाणुवाए धरिओ मो निपगिहम्मि जत्तेण । सेसा चउरो नणया रायाएसे सयाइहा ॥२५९॥
 तो रप्पा ते सव्ये निरोविपा चउदिमासु बलकलिया । जहजोगं सत्तणं पसाइण्णं च, इषो या ॥२६०॥
 मलपाचलम्मि पलिओ पदमो चउरंगिणीइ सेणाए । पमो कमेण आवासिमो य दुग्गस्स तन्वउ ॥२६१॥
 पत्तो मरिदुसोहो वरुणमिणेहेण तरलिविवेओ । कहकडवि दु नोहरिओ गिहाउ, पत्तो य तप्पासे ॥
 तत्तेव तेण धरिओ महया जत्तेण, सिद्धिणो लेहो । पट्टविउं जाणावइ वंयुसरुवंपि, इषो य ॥२६३॥
 आमंतूणं इयकेण यविरमचरेण तत्थ सो सहसा । भणिओ मह पमिऊणं वरुण । पयच्छेमु पमंतं ॥२६४॥
 तेणवि तहपि विरिपं कडिपं तेणाविजइ गुहामज्जे । चिट्ठइ गुरुयमुंगा उददगमा माणुसपवेया ॥२६५॥
 ता जाव दुग्गमज्जं तम्मि य धवल्लइरयज्जसिजाए । दुग्गाहिवाई चिट्ठइ, तप्पामे नेमि जइ मज्जा ॥२६६॥
 अप्पेसि इमं दुग्गं, सोवि दु यच्छेवि तस्स तं वपणं । तेण सपं चिय पलिओ मोणुं लट्ठु भापरं निविरे ॥
 संवत्तो धवल्लइरे तस्स य मज्जम्मि सवरराओवि । भज्जाए सह सुत्तो पपंसिओ पेएरुत्तिण ॥२६८॥

प्रथ्यं क्षेत्रे कालो भावश्च भवति कारणं गुरु । अशुभशुभकर्मभरणे विशेषतः सोवकमकर्मणि ॥२५५॥
 इत्यादि श्रुत्वा सचिवसुताद् नृपो भयोद्विग्नः । तमेव राज्ये स्थापयित्वा गृहीत्वा हीना गयो मोक्षम् ॥२५६॥
 इति कथयित्वा ॥ मेष्टी निषभद्रो भणति नरवते ! एवम् । द्विविधायामापदि ततो यतो भवति कर्तव्यः ॥
 तेन यथा मन्त्रिणा निजमुत्तम्य विहितस्तथाविशेषाय । तथा यद्यपि ते कुर्मस्तथापि निजमुत्तम्य ॥२५७॥
 ततो राजानुष्ठाने धूनः स निजगृहे यत्नेन । दोषाश्चान्तरात्मनया रान्तरदेशे समर्पित्वा ॥२५९॥
 ततो राजा ते सर्वे निरुदिताश्चतुर्दिशु बलकलियाः । यथामोक्षे शङ्कया प्रसाधनार्थं च, इत्यर्थः ॥२६०॥
 मलपाचले बलिनः प्रपन्नश्चतुरङ्गिण्या मेनया । प्रातः क्रमेणाशसिन्धु दुर्गस्य तल्लुछे ॥२६१॥
 इतो महेन्द्रसिद्धो वरुणस्नेहेन तस्मिन्निवेकः । कथंश्चमपि मत्तु निःसृतो गृहात् प्राप्य तत्पार्श्वे ॥२६२॥
 तत्रैव तेन धनो महता यत्नेन, अष्ठिने केतम् । प्रस्थाप्य श्रावयति बन्धुस्वरूपमपि, इत्यर्थः ॥२६३॥
 आगवैकेन स्थविरदाबरेण तत्र स सहसा । मणिसो यम प्रसव्य बल्य ! प्रयच्छेत्तान्त्र ॥२६४॥
 तेनावि तथेति शिदितं कथितं तेनावि यथा गुह्यमप्येव । विदति गुरुमुरहोर्ध्वमेवा मानुषदेवता ॥२६५॥
 तावद् यावद् दुर्गमप्यं तस्मिन् धवल्लगृहमप्यशय्यायाम् । दुर्गाधिराशिस्तद्यति, तत्पार्श्वे यथामि वदिमय ॥
 अर्पयतांम दुर्गं, सोऽपि द्विधाया तस्य तद् वपनम् । तेन सममेव बलिओ मुक्तावा बन्धुभानं विविरे ॥
 सेनामो धवल्लगृहे तस्य च मध्ये शङ्कराशोऽपि । आर्षया सह मुत्तः प्रवृद्धिः स्वविरुद्धेण ॥२६८॥

तो वरुणनिउत्तेहिं पुरिसेहिं बंधिऊण सकलत्ता । नियदेहिं निगदिऊण समप्पिआं दंडनाहस्मा ॥२६९॥
 तेणवि नियपहुपासम्मि पेसिओ तलवरस्म अप्पेउं । दाऊणं संवल्यं तह मत्तंगं पि तल्लच्छि ॥२७०॥
 नरवडुवायणत्थं, समप्पिउं तह निर्णिदपडिमाओ । फालिहरयणमयाओ पिउणोवि हु पूयणनिमित्तं ॥
 थेरसुयं तच्चणिपण ठावण दुग्गनायगपयम्मि । वरुणो दुग्गम्मि तहा नियपहुआणं च दावेइ ॥२७१॥
 इत्तो महिंदसीहस्स साहियं दुग्गागिरिसमीवम्मि । केणवि सवरनरेणं विवरं तह कप्पमप्पेउं ॥२७२॥
 तो परिवारं बंधिवि करे करेऊण कप्पटिप्पणयं । तच्चणियविहाणेणं पविसइ तो विवरमज्झम्मि ॥२७३॥
 ता जाव वंतरीए भवणं पासेइ तीएलंकरियं । पद्मगुणठाणठियाए तीए सो पमणिओ दइहुं ॥२७४॥
 उवविससु रमंसु मं नाह ! जेण वंतरपणंगणा अहयं । सो भणइ द्रुविहतिविहं देवीण रपम्मि मह निरमो ॥
 तो कुद्धा सा पणभइ किमिहागमणम्मि कारणं कहसु । जइ न ममं उवमुंजसि, भणइ सो कोउगेणेवा ॥२७५॥
 पत्तो ता तं दंससु किंचिवि मह कोउयंति, सा भणइ । मह रमणाउ किमअं जं तं पत्थेसि रे मूढ ! ॥२७६॥
 जइ न ममं रमसि तुमं संपयमवि ता मरेसि रे नूनं । सो भणइ हवउ मरणं पि नियमनिरयस्स पसयच्छि ! ॥
 परं मह साहसु संमभूमिभागओ किंचिरं तुहावासो । तीए भणियं बहुजोयणाइ, तो भणइ सो एवं ॥२८०॥
 जइ एवं ता मज्झं अहोदिसं जोयणम्मि गंतव्वे । अहियमणेण जाओ दिसिच्चव दुइयअयारो ॥२८१॥
 इय सोउं सा कुविया पण्हपहारेण हणिहिही जाव । ता अंतरम्मि पडिओ सम्मदिट्ठी सुरो कोवि ॥२८२॥

ततो वरुणनिउत्तैः पुल्लैर्षट्ध्वा सकलत्रः । निगडैर्निगडयित्वा समर्पितो दण्डनाथाय ॥२९९॥
 तेनापि निजप्रमुपार्श्वे प्रेषितः पुरस्तायार्पयित्वा । दत्त्वा शम्बलं तथा सप्ताङ्गामपि तन्नस्मीम् ॥२७०॥
 नरपत्न्युपायनार्थं, समर्प्य तथा जिनेन्द्रप्रतिमाः । स्फटिकरत्नमयीः पितुरपि हि पूजननिमित्तम् ॥२७१॥
 स्यविरसुतं तद्गणितेन स्थापयानि दुर्गनायकपदे । वरुणो दुर्गे तथा निजप्रभ्वाक्षां च दापयति ॥२७२॥
 इतो महेन्द्रसिंहस्य कथितं दुर्गगिरिसमीपे । केनापि शबरनरेण विवरं तथा कल्पमर्पयित्वा ॥२७३॥
 ततः परिवारं वञ्चयित्वा करे कृत्वा कल्पटिप्पणकम् । तद्गणितविधानेन प्रविशति ततो विवरमध्ये ॥२७४॥
 तावद् यावद् व्यन्तर्था भवन् पर्यति तथाऽलंकृतम् । प्रथमगुणस्थानस्थितया तथा स प्रमणितो दृष्ट्वा ॥२७५॥
 उपविश रमय मां नाथ ! येन व्यन्तरपणाङ्गनाऽहम् । स भणति द्विविधविधिवं देवीनां रते मम नियमः ॥२७६॥
 ततः कुद्धा सा प्रमणति किमिहागमने कारणं कथय । यदि न मामुपभुङ्क्ते, भणति-स कौतुकेनैव ॥२७७॥
 प्रातस्तस्मान् त्वं दर्शय किञ्चिदपि मम कौतुकमिति, सा भणति । मम रमणात्किमन्यथस्वं मार्पयसे रे मूढ ! ॥
 यदि न मां रमयसि त्वं सांप्रतमपि तदा म्रियसे रे नूनम् । स भणति भवतु मरणमपि नियमनिरतस्य मृगासि ! ॥
 परं मम कथय समभूमिभागान् कियद्दूरं तवावासः । तथा भणितं बहुयोनानि, ततो भणति स एवम् ॥
 यद्येवं तदा ममापोदिशि योजने गन्तव्ये । अयिक्रममेव जातो दिग्गते द्वितीयातिचारः ॥२८१॥
 इति श्रुत्वा सा कुपिता पार्श्वनिहारेण हानिप्यति यावन् । तावदन्तरे पतितः सम्मरदष्टिः सुरः कोऽपि ॥

तेषु विस्वविडं मो क्षति आणितो वरुणसिचिरमञ्जमि । दिव्ये वत्ये दावं स गओ सट्टाणमह वरुणो ॥२८३॥
 कयउवओंगो जा उदददितिवण जोयणं तओ सरइ । इय जोयणदुगमाणं गमणं नाऊण द्दरेइ ॥२८४॥
 मन्वविरइं भरेउं मइ सत्तो दूरओ गया इन्दिं । एगमुगभग्ज्वहणे असमन्थो किं गिरिं वहइ ? ॥२८५॥
 मइ ते न बंदणिज्जा कइ ते पूयारिदा न हु इवेंति । मुणिणो महाणुभावा जावज्जीवंपि जे पयया ॥२८६॥
 पाल्लिति मन्वविरइं मणवडफाएण तिबिहतिविहम्मि । ही ही अहमेण मए विराहिया देसविरइंवि ॥२८७॥
 एवमणुमोइऊणं वरुणो ओयरइ दुग्गनयराओ । संवचो आवासे मरिदसीहस्स तो कहइ ॥ २८८ ॥
 मन्वं अदयाराई सोवि हु माहेइ अण्णो चरियं । अदयारमहोदिसिसंभवं च तो तेण संजुत्तो ॥२८९॥
 तट्टाणाओ नयरिं वरुणो पत्तो नमंमिओ राया । कटियं सव्वंपि तओ जहट्टियं दुग्गमहणाई ॥२९०॥
 निपनियमस्तवि भंगो पत्ताहिओ, नरवरेण मो भणिओ । न हु तय्य तुज्झ दोसो मज्झ निओगेण थेवोवि ॥
 इत्तो पुव्वदिसाए सिद्धितुओ आसि पेत्तिओ पुत्तिं । जो गुणचंदमिहाणो सो पत्तो देससंघीए ॥२९१॥
 तो समरहामरेणं पुव्वदिसाभूमणेण भूवइणा । गुणचंदस्ताभिमुहं भणाविंयं निपयदयाओ ॥२९२॥
 जइ मज्झ देसमज्जे मा वविससु जा न संमुहो अहयं । संवचो वणिपुत्तय ! इह अरये अरिय सुह आणां ॥
 देवगुरुणं निपसामिणो य ता जाव पंचमे दिवसे ; तम्मि पुणो इं सपयवि सीमाए समागमिस्सामि ॥
 तत्तो गुणचंदेणं भणियं भो दूय ! पंचदिनमज्जे । जइ सीममहं लंघेमि ता कुडं एस मह सवहो ॥२९३॥
 मइ पुण कहियदिणाणं सप्तदिवदिवसंपि सो विलंपेही । ता तुरियं गंतूणं उवविट्ठं थिय गहिस्सामि ॥

तेनोस्तिष्य स श्रष्टिष्यानीनो वरुणसिचिरमज्जे । दिव्यानि कलाणि दत्त्वा स गतः स्वस्थानमधु वरुणः ॥
 कुतोयवओंगो यावदूर्ध्वादिगमे योजनं ततः स्मरति । इति योजनद्विक्रमानं गमनं ज्ञात्वा सिचते ॥२८४॥
 सर्वविरतिं धर्तुं मम क्षत्तिर्दूरतो गतेदानीम् । एकमुद्रमरोद्गहनेऽसमर्थः किं गिरिं वहति ? ॥२८५॥
 कथं ते न बन्दनीयाः कथं ते पूजार्हा न खलु भवन्ति । मुनयो महानुभावा यावज्जीवमपि ये प्रयताः ॥
 पालयन्ति सर्वधिरतिं मनोवचःकायेन श्रिविधश्रिविधेन । ही ही ! अपमेन मया विराधिता देशविरतिरपि ॥
 एवमनुशोध्य वरुणोऽवतरति दुर्गनगरान् । संप्राप्त आवासे महेन्द्रसिंहस्य ततः कथयति ॥२८८॥
 सर्वमतिचारादि सोऽपि खलु कथयत्यात्मनश्चरितम् । अतिचारमघोदिकसंभवं च ततस्तेनै संमुक्तः ॥२८९॥
 तत्स्थानाद् नगरीं वरुणः प्राप्तो नमस्त्यतो राजा । कथितं सर्वमपि ततो यथास्थितं दुर्गग्रहणादि ॥२९०॥
 निजनिपयमस्यापि भद्रः प्रकथितो, नरवरेण ॥ भणितः । न खलुं तत्र तव दोषो मम नियोगेन स्तोकोऽपि ॥
 इतः पूर्वदिशि श्रोष्ठिमुन आसीत्प्रेषितः पूर्वम् । यो गुणचन्द्राभिधानः ॥ प्राप्तो देशसंघी ॥२९१॥
 ततः समरहामरेण पूर्वदिग्भूमणेन भूपतिना । गुणचन्द्रस्याभिमुखं भाणितं निजदूतेन ॥२९२॥
 यथा मम देशमध्ये मा प्रविश यावद् न संमुखोऽहम् । संप्राप्तो वणिपुत्रक ! इहाभ्येष्टस्ति तवाका ॥२९३॥
 देवगुरुणां निजस्वामिनश्च तावद्यावत्पञ्चमं दिवसम् । तस्मिन्पुनरहं स्वयमपि सीम्नि समागमिष्यामि ॥२९४॥
 ततो गुणचन्द्रेण भणितं भो दून ! पञ्चदिनमध्ये । यदि सीमानमहं लंघेय मया स्फुटमेव मम शपथः ॥२९५॥

इय भणिऊणं दूओ विसज्जिओ सो गओ नियपुरम्मि । साहेइ निवस्स तहा जह भणियं ।
तेणवि प्पुओ दूओ किच्चियमिच्छा वणिस्स बलसंखा ? । तो तेणवि से कहियं तुह सिन्नाओ फुडं
किंच ।

सपैरक्कमो य कपसंगओ य गुरुगयधडाए घडिओ य । सो गुणचंदो नरवर ! तम्हा तं रक्ख
नियदेसच्चाएणं दंडपयाणेण वावि छुट्टेसि । अन्नह न हवसि निव ! नत्थि संसओ इय सुणेउं सो ॥
भीओ संवहिऊणं वहिऊण अहन्निं गओ दूरं । तं पणिहीओ नाउं गुणचंदो पिट्ठिमणुल्लगो ॥३०
पुरओ गच्छइं रायां पिट्ठीए तस्स जाइ गुणचंदो । तो जाव जोयणसयं अहियं तो दिसिबयं सरिं
मुणइ दस जोयणाइं अहियाइं समागओ तओ भणइ । सच्चं जाओ दिसिबयकलंकदंडाहिवो इमिं ॥
जं मह उन्मासेणवि भग्गो एसुत्ति हरिसिओ अहयं । नियनियमभंगदंडेण दंडिओ इइ न मे नायं ॥
येवोवि नियमभंगो जणेइ अइदारुणं महादुक्खं । जह विसज्जोवि मारइ उवधुत्तो पाणिणं नियमा ॥
ता न खमं मह गंतुं पर्यपि इत्तो, तओ य तन्नपरे । सुत्तुणं अहिगारिं बलिओ सो नियपुराहुत्तं ॥
पत्तो य विभूइए गुणचंदो पणगिया नरिंदई । सव्वंपि जहावित्तं निवेइयं राइणो तेण ॥३०८॥
तइओ सुंदरनामा बुद्धीए बंधुरोत्ति पट्टविओ । उत्तरदिशाए सिरिसमरवीरपासम्मि सो जम्हा ॥३०९॥
चंदो न दंडसज्जो उइदपयंदपवलवलकलिओ । आदिनीईगज्जो न जुज्जसज्जो इमो होइ ॥३१०॥

यदि पुनः कथितदिनेभ्यः समधिकदिवसमपि स विलम्बयिष्यति । तदा स्वरितं गत्वोपविष्टमेव प्रदीप्यामि ॥
इति मणित्वा दूतो विसर्जितः ॥ गतो निजपुरे । कथयति नृपाय तथा यथा मणितं दण्डनाथेन ॥३०८॥
तेनापि पृष्ठो दूतः कियन्मात्रा वणिजो बलसंख्या ? । ततस्तेनापि तस्य कथितं तव सैन्यात्स्फुटं द्विगुणं ॥
सपराक्रमश्च वनसंगतश्च गुल्गनघटया घटितश्च । स गुणचन्द्रो नरवर ! तस्मात्त्वं रक्षास्मानम् ॥३०९॥
निजदेशत्यागेन दण्डप्रदानेन वापि छुट्यसे । अन्यथा न भवसि नृप । मारितं संशय इति श्रुत्वा सः ॥
भीतः समूदा ऊद्वाह्यनिर्धे गतो दूरम् । तत् मणिवेशित्वा गुणचन्द्रः पृष्ठमनुलग्नः ॥३०९॥
पुरतो गच्छति राजा पृष्ठे तस्य याति गुणचन्द्रः । ततो यावद्योजनसप्तमधिकं सतो दिग्मतं स्मृतम् ॥३०९॥
जानाति दश योजनान्यधिकानि समागतस्ततो भगनि । सत्यं आतो दिग्मतकलङ्कदण्डाधिप इदानीम् ॥
यन्ममोद्भासितापि भग्न एष इति हवितोऽष्टकम् । निजनियमभङ्गदण्डेन दण्डित इति न मया शानम् ॥३०९॥
स्त्रोहोऽपि निवममहो मनयत्यतिदारुणं महादुःखम् । यथा विपलयोऽपि मारयत्युपमुक्तः प्राणिनं नियमम् ॥
तस्मात्तत् सत्यं मम गन्तुं पदमर्षितः, सतश्च तन्नपरे । श्रुत्वाधिकारिणं वलितः स निजपुराभिमुखम् ॥३०९॥
प्राप्तश्च विष्टया गुणचन्द्रः प्रगता नरेन्द्रादयः । सर्वमपि यथावृत्तं निवेदितं राज्ञे तेन ॥३०८॥
तृतीयः सुन्दरनामा बुद्ध्या बन्धुर इति प्रख्यातः । उत्तरदिशि श्रीसमरवीरपार्श्वे ॥ यस्मात् ॥३०९॥
चण्डो न दण्डनाथ उदण्डपयंदपवलवलकलिनः । आदिनीनिप्राप्तो न बुद्धसाव्योऽयं भवति ॥३१०॥

अणवरयपयणोहि चउरंगवलेण परिगओ सोवि । जाव निय देवसीयं संपत्तो नाव चिनेइ ॥३११॥
 अहह मह जोपणसयं एककं चिय मुक्कअं चउदिसंपि । तं तु समोयाणवि हू संजायं ना कहे करियो ? ॥
 एगचो नियनियमो अणचो गुरुयणस्स मह आणा । ताओ य कम्पटोन्नटिनाओ इय चितयंस्स ॥३१३॥
 तस्स मणे विष्कुरिये जह तिण्ह दिसाण मज्झओ गहिउं । दम दम य जोपणाइं रिखेमि ॥ विरअणरअट्ठा ॥
 तीसहियजोपणसया पुरओ सिरिममरवीरनपरंपि । विज्झइ इय निच्छट्ठं धलिओ यणो य तणपरे ॥
 यहुपाहुं विहेउं नरनाहे पणमिउण तो भणियं । विरकमरलेण रत्ता पट्टविओ हं तुह मयीं ॥३१६॥
 यज्जेणमियेण निवेस ! संपयं तुम्ह देमसीयाए । जे येनि अहह गामा टण्णति ते तुम्ह ठरइरया ॥३१७॥
 ता किमुयिररत्ति रयस्सु न सयं तुह पुज्जपुरिसपयजायं । ओउं नरपुंगव ! समगगुणगामारिधाम ॥
 अयं य विरकमयओ तए ममे नेहनिम्भरो धाहं । तेण तुह दुट्ठवकुलचिट्ठियेये कदावेइ ॥३१९॥
 अहह नरिइ ! ताणं गणणावि हू नन्धिय मज्झ सापिम्म । मज्झ अणेने रिउणो आणं गिरया पटिपट्टेति ॥
 ते नियुणिवि नरनाहो जेह एयं यए न विद्यायं । अयह नियमिगम्मवि गांम किमुवरारत्ति ॥३२१॥
 ता एतोच्चिय दंडो ताणं होउमि दुट्ठयरियाण । सीयाल्लवकुगणं जो देमो गो यए दिमो ॥३२२॥
 तुम्हाण, सपह इहिं मिण्हह तरेसयत्ति सचि । अयंपि भणह जे किपि गंपयं ममुमियं अहह ॥३२३॥
 इय भणिउणं तह नरवरस्स नियपाहुं सपपेउं । सम्पाणिउं य बहुयं विमरिजओ मुंदरो वणिओ ॥
 संपत्तो य कमेणं नियनियपाणे समगगमवि चिते । साहंउं नमिउण य जणपामिहे भाइ, नणो य ॥३२५॥

अणवरत्तमयणोवयुरङ्गवलेण परिगत्तः सोऽपि । वावकिप्रदेशीयानां संपाप्ततावच्छिन्तयति ॥३११॥
 अहह मह योजनदानमेकमेव मुक्कलं चतुर्हस्त्वपि । तनु स्वशीग्न्यापि हि संज्ञानं तस्यान्वयं कुम् ? ॥३१३॥
 एकतो निजनिधमोऽयतो गुरुननस्य मयाज्ञा । मातश्च ध्यामहि नमोऽस्याय इति चिन्तयन् ॥३१३॥
 तस्य मनसि विष्कुरितं यथा निपुणः दिशां मध्यमो गृहीत्वा । ददा ददा य योऽन्नानि तिषामीह विरजिष्णुर्धम् ॥
 त्रिस्तदधिक्योजनदानादुरतः श्रीसवरवीरनगरमापि । विद्यन् इति निश्चिन्त्य बालिनं यातश्च मलयं ॥३१५॥
 बहुमाभून् विधायं नरनाथं प्रणम्य ततो भाषितम् । विक्रमवलेन राज्ञा श्रद्धादिनां ह्य तव समीपे ॥३१६॥
 कार्येणानेन भूपते ! मापते तव देशसंज्ञिनः । ये सन्त्यम्पद्माया धनंति ताम्भव टवकुलम् ॥३१७॥
 तस्मादिकमुपेक्षो रस न शम् तव पुर्वपुरुषमार्दाम् । सोऽपि तु नरपुङ्गव ! समगगुणगामारिधाम ॥३१८॥
 अन्यथा विक्रमवलयपया सर्व स्नेहनिर्भरो वाऽयम् । तेन तव दुष्टदृष्टुरबोद्धितमेव कथयति ॥३१९॥
 अन्यथा नरेन्द्र ! तेषां गणनापि हि बालिनं मम त्वापिनः । यस्यानेके रिपव आस्तां हिरसां प्रदीपस्तम् ॥
 तद् श्रुत्वा नरनाथो अन्यथैव मया न विज्ञानम् । अन्यथा निजनिधम्यापि त्वया नैव मुपद्रावयामि ॥३२१॥
 तस्मादेव यव दण्डस्तेषां अर्थावति दुष्टपरिहानाय । साध्विपुत्रकुलं यो देहः स यदा दत्तः ॥३२२॥
 पुष्पध्याय, समवेदेदानीं गृहीतं तदेवापि स्मरति । जम्बद्वपि भक्षन् यन्त्रिमयि सोऽयं ममुमियं क्व ॥
 इति भविष्यत्तया नरवराय निजपादने समर्थः । तस्यान्वयं य बहु विमर्शिनं मुन्दरो वज्रिक ॥३२५॥

जसचंदो जो तुरिओ तुरियं सो पेसिओ य राएण । सिधुविसयादिवङ्गो जेवरिं चउरंगवल्कलिओ ॥
 पत्तो य तमुदेसं तत्तो चितेइ दिसिनयं तइया । किंपरिमाणं गंहियं ने सुमरिओ सुगुरुमूलम् ॥३२॥
 अहह पमाओ जाओ नरिंदलच्छीए अहव उम्माओ । जं सुगुरुणुवणसो पम्हुट्टो अहह मुट्टो हं ॥३२॥
 इय चितंतो तत्तो विन्नतो हेरिएहिं जह रायां । संपइ पलाइउमणो संवहमाणो य चिट्टेइ ॥३२॥
 तो सिग्गं चिय तुग्गे जइ देह पयाणं तओ तस्स । सचांगं पि हु लच्छिं गिण्हह अचिरं चिरुत्तं ॥
 तो तक्खणेण ढका द्वाविआ रयणिपडमपहरम्मि । चलिओ सारवलेणं गओ य वहिउण बहुदेसं ॥
 तेणवि आगच्छंतो विन्नाओ तो पलाणिओ दूरं । तो तेणं सव्वं पि हु गहियं तस्संतियं दव्वं ॥३२॥
 मोत्तूण तत्थ सिद्धं संपत्तो नियपुंरम्मि निवपासे । कयपडिवत्ती सव्वं साहिता नियगिहं पत्तो ॥३२॥
 एवं क्रमेण चउरो पत्ता पिउपायवंदणनिमित्तं । पिउणावि तओ पुट्टा कहेह नियानियमनिव्वणं ॥३२॥
 तेहिवि सव्वं कहियं सवित्थरं नियनियाण नियमाण । जो जस्स जत्थ जाओ उह्वादिआइकमाओ ॥
 अइयारो, तो सोइं सिद्धी जंपेइ अइ ! निरु अजुचं । विहियं वच्छापच्छं सुतुच्छलच्छीइ कज्जेण ॥३२॥
 परिहरिया सिवलच्छी वरसुइकुच्छी पसन्नमुल्लच्छी । रज्जसिरी उ अलच्छी जा गहिया विरववाए ॥
 तालोपह दुच्चरियं गुरुण पासम्मि चरह पच्छिचं । परिहरह रायसेवं जइ देवं मुणह सव्वन्तुं ॥३२॥
 तो ते भोगहिसंगा रायसिरीसाहिलासिणो जाया । पभणंति जणपसमुहं अविणयवयणां सव्वेवि ॥३२॥

संप्राप्तश्च क्रमेण निमनूषणार्थं समग्रमपि घृतम् । कथयित्वा तत्रा च जनकगृहे याति, ततश्च ॥३२॥
 यशश्चन्द्रो यस्तुर्यस्वरितं स मेषितश्च राज्ञा । सिन्धुविषयाधिपतेरुपरि जतुरङ्गवलकलितः ॥३२॥
 प्राप्तश्च तमुद्देशं ततश्चिन्तयति दिग्मतं तदा । किंपरिमाणं गृहीतं न स्मरामः सुगुरुमूले ॥३२॥
 अहह प्रमादो जातो नरेन्द्रलक्ष्म्या अधवोन्मादः । यत्सुगुरुणा मुपदेशो विमृतोऽहह मुष्टोऽहम् ॥३२॥
 इति चिन्तयन्ततो विज्ञप्ते हेरिर्कैर्यथा राजा । संप्रति पलायितुमनाः संवहमानश्च तिष्ठति ॥३२॥
 ततः क्षीमेव यूयं यदि दत्त प्रयाणकं तनस्तस्य । सप्ताङ्गामपि हि लक्ष्मीं गृहीताचरेण चिरमुत्ताम् ॥
 ततस्तत्सगेन ढका दापिता रजनिप्रथमप्रहरे । चलितः सारवलेन गनधोदुवा बहुदेशम् ॥३२॥
 तेनाप्यागच्छन् विज्ञानमन्तः पलायितो दूरम् । ततस्तेन सर्वमपि सलु गृहीतं तत्संबन्धि द्रव्यम् ॥३२॥
 मुक्त्वा तत्र सैन्यं संपातो निजगृहे नृपपार्थे । कृतप्रतिपत्तिः सर्वं कथयित्वा निजगृहं प्रातः ॥३२॥
 एवं क्रमेण चत्वारः प्राग्भाः पितृषादनन्दननिमित्तम् । पित्रापि ततः घृष्टाः कथयन् निजनियमनिर्दिष्टम् ॥
 तैरपि सर्वं कथितं संविम्वरं निजनिजानां नियमानाम् । यो यस्य यत्र जात ऊर्ध्वदिगापतिक्रमादिकः ॥
 अनिवारः, ततः श्रुत्वा मेष्टी जन्वति अयि । निश्चिन्तयन्मुक्तम् । विहितं वन्साप्यं सुतुच्छलक्ष्म्याः कार्त्तनम् ॥
 परिहृता शिवरूपीवर्णांशुमङ्गलिः प्रमत्तमुल्लक्ष्मीः । राउपध्रीम्वलक्ष्मीयां गृहीता विरनिवाधया ॥३२॥
 तन्मादाहोचयन दुश्चरितं गुरुणा पार्थे चरन्प्रायश्चित्तम् । परिहरन् राज्ञेवांयादे देवं जानीत मर्त्यम् ॥३२॥

ताय ! तएविय रसो समप्पिया सुप्पियावि किं पदमं ? । इण्हि वणिज्जकज्जे लज्जामो उज्जमं फाउं ।
 जिणधम्मं पुण करिओ पभावणाईहि ताय ! निचंपि । निन्चितो उ तुमंपि हु मा कस्सवि सेवमणुसरसु ॥
 सरसु सुगुरुण सेवं कुणसु पपत्तेण दाणधम्माइं । अम्हाणं पुण तस्सि मा कुणसु कयावि मणसावि ॥
 तो मोणं काऊणं सिट्ठीवि डिओ समुद्धिया तणया । रायकुले संपत्ता भमंति सिच्छाए रिद्धाए ॥३४३॥
 जइ जइ रायपसाओ तइ नइ ओसरइ धम्मपरिणामो । तेसिं पमायवसओ सिद्धिसुयाणं समग्गाणं ॥
 सिट्ठीवि काळमासे फाउं काऊण सुरवरो जाओ । ते चउरो सेट्ठिसुया विसयासत्ता विगयधम्मा ॥
 मरिऊण कयेण तओ कुगइगया विसाहिऊण दुवत्ताइ । पावियजिणवरधम्मा पुणोवि सुगई गमिस्संति ॥
 जो उण पदमो पुत्तो वरुणो नामेण सो अहं जाओ । मरिउं महोरगेसुं दिसिनि यमविराहणायतओ ॥
 इय सोउं संपुद्धो नरवट्ठमराइवहुयज्जनविबहो । तो नरवण्णा अणिओ मणोरहो लेसु मह रज्जं ॥३४८॥
 जेण तए मह पुत्तो ममो य जीवाविओ सुधम्ममि । उविओ अहंपि तेणं परमवपारी तुमं मज्झ ॥३४९॥
 तो सो भणेइ नरवर ! निपपुसं चैव फलइ जीराण । तस्सुदए अओवि हु निमित्तमिणं पुण इयेइ ॥३५०॥
 जेण मह न कज्जं नरिइ । धम्ममि उज्जमो निचं । रिसो ते निम्भिघां सुभिघजुत्तेण जत्तेण ॥३५१॥
 मओ सेट्ठिपए मो विसिट्ठिट्ठीवभावणापुच्चं । कुच्चंनो जिणधम्मं गमेइ दिपहाइं तथैव ॥३५२॥
 ते भोगाभिज्जहाद्राजधीसाभिलाषिणो जाता । प्रमणन्ति जनकसंभुलमविनयवचनानि सर्वेऽपि ॥३५३॥
 स्वयं राज्ञे समर्पिता सुमिया जवि किं प्रथमम् ! । इदानीं वाणिज्यकार्ये लज्जामह उद्यमं कर्तुम् ॥
 पुन कुर्मः प्रभावनादिभिस्तात ! निरयमपि । निश्चिन्तास्तु त्वमपि दि मा कस्यापि सेवामनुसर ॥
 गुरुणां सेवा कुरु मयत्नेन दानधर्मादि । अस्माकं पुनश्चिन्तां मा कुरु कदापि मनसापि ॥३५२॥
 तेन कृत्वा श्रेष्ठमपि स्थित समुत्थितास्तनया । राजकुले समाप्ता भवन्ति स्वेच्छया ऋद्धया ॥३५३॥
 राजप्रसादान्मथा तथापनरति धर्मपरिणाम । तेषां प्रमादवशातः श्रेष्ठियुतानां समग्राम् ॥३५४॥
 कालमासे कालं कृत्वा सुरवरो जान । ते चत्वारः श्रेष्ठियुता विपयासरता विगतधर्माणः ॥३५५॥
 पुन ततः कुगलियना विपद्य हु नानि । प्रकृतमिनवरधर्मा पुनरपि सुगतिं गमिष्यन्ति ॥३५६॥
 मयमः पुत्रो वरुणो नाम्ना सोऽहं जातः । मृत्वा महोरगेसुं दिगिनियमविराधनावशातः ॥३५७॥
 संपुद्धो नरपतिकुमारादिबहुजननिबद्ध । ततो नरपतिना मणितो मनोरहो लादि मम राज्यम् ॥
 मम पुत्रो मृतश्च जीवितः सुधर्म । स्थापितोऽहमपि तेन परमोपकारी त्वं मम ॥३५८॥
 रति नरवर ! निमग्नपुण्येव फलति जीवानाम् । तस्योदयेऽन्योऽपि हि निमित्तमात्रं पुनर्भवति ॥
 न कार्यं नरेन्द्र ! धर्म उद्यमो नित्यम् । कृत्यस्ते निर्भूतः सुभूतवयुजतेन यत्नेन ॥३५९॥
 बलशून्यं गृध्रमिव बहुभूतिराजिनं संचिरम् । गच्छाद्गनामगौर्निपेवर्णायं ममर्ष्य ॥३६०॥
 उपदे स विंशत्यष्टिपभावनापूर्वम् । कुर्वन् निनधर्मं गमयति दिवमग्नौ तत्रैव ॥३६१॥

दूरिदं भोगयं इह भोयणओ कम्मओ य उवभोगो । तत्रोलाहाराई परिभोगे वत्थल्लणाई ॥१॥
 भोयणओ सद्देणे. भोचच्चं फासुप्पमणियदच्चं । तयभावेणेत्तणीयं नवरं सच्चित्तपरिवज्जं ॥२॥
 तत्तवि यं अत्तनेणत्तकायस्सुबोयवज्जणं तत्थ । असणम्मि अहयाई पाणम्मि य मंसरत्तयाई ॥३॥
 तद् स्वाप्पम्मि उन्नरपंचगररिवज्जणं सया कुज्जा । महुपभिईणं पुण साइमम्मि इय बुद्धलवणसो ॥४॥
 परिभोगम्मि य धुंलप्पमेल्लवन्थाई परिमियं मिज्जा । सासणपभावणट्ठा वराई जा देवदूसाई ॥५॥
 नवरं तत्परिमाणं कुज्जा आहरणमाइयाणंपि । कम्मयओ पुण भण्णइ उवभोगो, कुणइ जं सद्दो ॥६॥
 मुत्तिपालाइकम्मं इगवारं पहरववहरणनियया । जं पुण पुणो पुणोच्चिय कीरइ सो होइ परिभोगो ॥७॥
 अद्रे जण आपरिया कम्मयओ जोयणं न कुर्वन्ति । उवभोगपरीभोगाणं एम बुद्धाण उवणसो ॥८॥
 ओ वज्जइ सच्चित्तं आहारं सावओ सयाकालं । सो विस्ससेणकुमारुव लइइ सिवत्तपयं कमसो ॥९॥
 तथाहि;—

नन्दनवर्णव गुरुसालमंगयं गयमुहं व रयणइदं । नामेणं भोगपुरं परं पुरं अत्थि भरहम्मि ॥१०॥
 आसि सत्तिमुद्धकित्ती विपुरपिओ पविपवित्तकरकमलं । राया पुरंदरो इव पुरंदरो दरिपरिबदलणो ॥
 तम्मन्थि पिया इहवविज्जमा विज्जमाणा कुलभवणं । विज्जमवईभिहाणा सुसीलगुणशालिणी सरला ॥
 ताणं च गुओ भुयणम्मि विम्भुओ विस्ससेणवरकुमारो । कुमारकरिणं धंसिधुरसमण्हो धरियववलगुणो ॥
 गुणचंदमोमचंदाभिहाणया संति तत्सवि वयंमा । अह अयंया स पचो तेहिं समं मलयगिरिसिहरे ॥१४॥

द्विविधं भोगप्रतिमिह भोजनतः कर्मतश्च उपभोगः । नाम्बलाहारादिः परिभोगे बल्लल्लनादिः ॥१॥
 भोजनतः श्राद्धेन भोक्तव्यं प्राप्तुमैवणीयद्रम्यम् । तद्भावेऽनेषणाय किन्तु सचित्तपरिवर्तनम् ॥२॥
 तस्यापि चामत्वेऽनन्तकायबहुबीजवर्जनं तत्र । अशने आद्रिकाद्रि पाने च मंसरसादि ॥३॥
 तथा स्वादिम्नि उदुम्बरपत्रकपरिवर्तनं सदा कुर्यात् । मधुमधूनीनां पुनः स्वादिम्नीति वृद्धोपदेशः ॥४॥
 परिभोगे च स्थूलप्रमूक्यवस्त्रादि परिमितं शय्या । शासनप्रभावनायै वराणि यावद् देवदूत्याणि ॥५॥
 किन्तु तत्परिमाणं कुर्यादाभरणादिकानामपि । कर्मतः पुनर्मण्यत उपभोगः, करोति यत् श्राद्धः ॥६॥
 मुत्तिपालादिकर्मकरारं प्रहरव्यवहरणनियमान् । यस्पुनः पुनः पुनरेव क्रियते ॥ भवति परिभोगः ॥७॥
 अन्ये पुनराचार्या कर्मता भोजनं न कुर्वन्ति । उपभोगपरीभोगधोरेव वृद्धानामुपदेशः ॥८॥
 यो वर्जयति साविमहारां श्रावकः सदाकालम् । स विस्वसेनकुमारवत्कर्मते शिवत्तपदं जमशः ॥९॥

नन्दनवर्णमिव गुरुशालसंगतं गजमुखमिव रत्ना(रचना)द्यम् । नाम्ना भोगपुरं परं पुरमस्ति भरते ॥१०॥
 आसीच्छिशुशुद्धकीर्तिर्विभुषमिवः पविपवित्रकरकमलः । राजा पुरन्दर इव पुरन्दरो हृत्तरिपुदलजः ॥११॥
 तस्यास्ति प्रिया रतिरूपविभ्रमा विभ्रमाणां कुलभवनम् । विभ्रमवत्यभिधाना सुसीलगुणशालिनी सरला ॥१२॥
 तयोश्च सुतो भुवने विभ्रुनो विभ्रंसेनवरकुमारः । कुमारस्मरिण्यसिधुरसमप्रभो धृतववलगुणः ॥१३॥

पिच्छइ तत्थ मयच्छि एकं पक्कवल्लुं बियाहत्थं । इत्थिं वित्थिन्ननिपंवहारिणि पुत्तचंदमुहिं ॥१५॥
रणरणयपभावुल्लसिरपंचमुग्गारमणहरगिराए । गार्थेति विरहसमुभववाइं गेयाइं विहरंगी ॥१६॥
गयसारंगा सारंगियव्व पियविरहिया रहंगिव्व । दुहदाहदीहनीसासमुसियअहरा पट्ट एव ॥१७॥

चित्तह मासह चूयइ मंजरि, पिच्छवि मयणमयल्लहि मंजरि ।

विस्ससेणकुमरिणु हउं रत्ती, दुह अणुहवउ बहुय दिणरत्ती ॥१८॥

कयसिगारफार तसुरेसिहिं, चिट्ठहु इह किततणु तसुरेसिहिं ।

किर हउं दोसु कुमरवरमाणिणि, तेण विहिय हंयहिय हउं माणिणि ॥१९॥

नियनापसंकिरेणं पुट्ठा मा सुयणु ! को इमो कुमरो । तइ गिज्जइ जइ जुज्जइ तो सुंदरि । मज्झतं कइणु ।
तो सा ससंभमं चिय पुलइयेहो पलोयए जाव । संकिअरसं बाला ता तक्खणमेवमणुइवइ ॥२०॥
तथाहि;—

किमिमो सोत्ति सदरिसा कत्तो तस्संभवोत्ति सविसाया । परपुरिसोत्ति य सभया क्खेणहिपत्ति सामेरा ।
नेमित्तिएण कहियं अज्जं पियमेलउत्ति सविंसभा । वाममुयअच्छिफुरणे मुनिच्छया तइ सुसज्जाओ ।
एमाइरसंतरतरलमाणसा माणसम्मि चित्तेइ । होउ इह जो व ओ वा अतिरी विणपारिओ ताव ॥२१॥
तो देइ पल्लवासणमुवविट्ठो तम्मि भणइ तपभिमुं । जइवि नं जुज्जइ जइ तइ मणवट्ठइनामउल्लवणे ।
तइवि तन्नामभणणे अमयरसासायणं लहउं रत्तणा । सप्पुरिसनामगहणं कुण्णेइ जं दुक्खविन्मरणं ॥२२॥

गुणचन्द्रमोमचन्द्राभिपानौ स्तस्तस्यापि वयस्यौ । अथान्यदा ॥ प्राप्तस्तैः समं मलयगिरिशिखौ ॥१४॥
पर्यति तत्र मृगाक्षमिकौ पक्वाम्रलुम्बिकादस्ताम् । श्वियं विस्तीर्णनितम्बधारिणीं पूर्णचन्द्रमुत्तमीम् ॥१५॥
औमुक्कमप्रभावोक्कसितृण्ण्वमोद्गारमनोहरगिरा । गयन्ती विरहसमुद्रवानि गेयानि विधुराक्षी ॥१६॥
गतमारक्ता सारङ्गीव प्रियविरहिता रथाङ्गीव । दुःखदाहदोषानिःश्वासशुष्काधरा पटत्येवम् ॥१७॥

वैत्रे मामे चतस्य मञ्जरी, हट्टा मदनलामञ्जरीम् ।

विशसेनकुमारेणाहं रक्ता, दुःखमनुभवामि बहु दिनरात्रीः ॥१८॥

कृणुतद्गारस्फारा तदर्थं, तिष्ठामीह कृणतनुस्तदर्थम् ।

किलाहं मवित्यामि कुमारवरमानिनीं, तेन विहिता हृददयाऽहं मानिनी ॥१९॥

निमनामरुक्मिना पृथा सा सुतनु । कोऽयं कुमारः । त्वया गीयते यदि मुज्यते तदा सुन्दरि ! मम तत्कथम् ॥२०॥
रत्नः सा समंभ्रममेव पुनःकिन्देहा प्रलोकने यावत् । मंकीर्णरमं बाला सावत्तक्षणमेवमणुमवति ॥२१॥
किमयं स इति सर्वा कुण्ठमेवव इति सविवादा । परपूरा इति च समया क्खेणाधिक इति ।
नेमित्तिहेन कवियमथ प्रियमेव इति सविधम्मा । वाममुखातिच्छिफुरणे मुनिच्छया तथा सुसज्जाय
एवमाइरसान्तरतरलमाणसा माणसम्मि चित्तेइ । होउ इह जो व ओ वा अतिरी विणपारिओ ताव ॥२१॥
तो देइ पल्लवासणमुवविट्ठो तम्मि भणइ तपभिमुं । जइवि नं जुज्जइ जइ तइ मणवट्ठइनामउल्लवणे ॥२२॥
तइवि तन्नामभणणे अमयरसासायणं लहउं रत्तणा । सप्पुरिसनामगहणं कुण्णेइ जं दुक्खविन्मरणं ॥२३॥

भोगपुराणविवरणो नामेन विस्तरणेनवरकुमरो । चार्द्र कथन्तुओ वच्छन्ते य पदिवन्ननिव्वहणो ॥२७॥
 इच्छादिगुणगणो मागहेहि गहिओ पुरा पुरो मज्झ । पोयणपुरउज्जाणे जिणभवणगणए गरिमाए ॥२८॥
 पुट्टा न किंपि ते तत्थ किंतु सम्मानिणा मए बहुयं । मह पिउणा नेमिची मज्झ वरट्टा तया पुट्टो ॥२९॥
 तेणवि कहिओ भो चेव पियपमो मागहेहि जो पढिओ । तो मज्झ तस्स उव्वरि जाओ य मपमानो रामो ॥
 तो नियसहीमुहाओ पुट्टो नेमिचिओ जहा कट्ठा । तेण मयं मेलावो कुमरीए कहसु कथवि य ? ॥
 तेणं च इमं कहियं सत्तमदिवसम्मि मलयसेलम्मि । होही संगमसोरसं तेण महातकियं किंतु ॥३०॥
 अइदूरो मो सेलो सत्तमदिवसं तु आगयं चेव । अइउच्छुगो य अरयं-कज्जवसेणं गमिमावि ॥३१॥
 इहारा तंवि कहंतो, तो सा तोसेण कहइ तं गंतु । कुमरीए तो मणियं हत्ता ! दिणे सत्त, इतो य ॥
 सत्तसयओयणेहि कुमरो चिह्णइ कइ णु तज्जयणं । पटइ आइग्यइमिणं पटिस्सए नवरि सिद्धिममो ॥
 अइवा मपचओधिप नेमिची अचित्तं च तज्जयणं । होही न इय भंती परंतु कइ गम्मिरी तज्ज ? ॥
 इय संदेहोदोयमारुहा रुदपेमपट्ठारा । अइउकंठविमंठुलदेहा भुम्याए मोहंती ॥३७॥
 दिट्ठा अदिट्ठपुज्येण केणवि विज्जाहरंण हरिउण । आणीया इह अंघमिण्या य जा सत्त दिवगाई ॥
 तथाहि ;—

हे सुन्दरि ! मं ममसु भचारं कणयचूटनामाणं । उत्तरसेदीसामिस्ता नेदणं पवणवेदम्मा ॥३९॥

तथापि तज्जामभणनेऽनुरतात्वादनं समतां रमना । सत्पुरुषनामग्रहणं करोति यद् दुःखनिर्मलनम् ॥२६॥
 भोगपुराणविवरणो नाम्ना । विरचसेनवरकुमारः । त्वागी वृजज्ञो वत्सकथ्य धनिपत्ननिर्वहण ॥२७॥
 इत्यादिगुणगणो मागधैर्गृहीतः पुरा पुरो मम । पोतनपुरोद्याने निनभवनगतस्या गरिम्णा ॥२८॥
 पुट्टा न किमपि ते तत्र किन्तु सम्मानिता मया बहु । मय विज्ञा नेमितिको मम वगर्थ तदा पूष्ट ॥२९॥
 तेनापि कथितः स एव मियतमो मागधैर्यः पटिष्ठः । ततो मम तस्योपरि ज्ञातव्य समर्थः मम ॥३०॥
 ततो निजगणीगुराराष्ट्रो नेमितिको मया कंदा । तेन समं मेलः कुमार्याः कथय क्वचपि च । ॥३१॥
 तेन चेद् कथिनं सत्तमदिवसे मलयशैले । भविष्यति संगमसौरस्यं तेन सहानकिनं किन्तु ॥३२॥
 अतिदूरे स शैलः सत्तमदिवसां स्वागतमेव । आसुरगुह्याहं कार्यवसेन मदिप्यामि ॥३३॥
 इतरथा तदप्यकथयिष्यम्, ततः सा तोषेज वथयति तां गत्वा । कुमारी ततो भदिति हले दिनाः सत्त, इत्यर्थः ॥
 सत्तमदानयोजनेषु कुमारस्तिष्ठति कथं नु तद्वचनम् । पटतेऽप्रतिदुष्टमिदं पटिष्यते केनने दिविषवत् ॥३५॥
 अथवा सत्तमस्य एव नेमितिकोऽवितथं न तद्वचनम् । भविष्यति नात्र आग्निः परन्तु कथं मदिप्यते नरः ॥
 इति संदेहोदोयमारुहा रुदपेमपट्ठारा । अइउकंठविमंठुलदेहा भुम्यां टुह्नी ॥३७॥
 दृष्टाऽऽप्येव केनवि विद्याधरेण हत्था । आनीतेहाभ्यर्थिना च वात्सल्य रिक्ताग्नि ॥३८॥
 हे सुन्दरि ! मां मन्मथ भर्तां कनकचूटनामानम् । उत्तरसेदिन्वितमिनी नदरं पवनवेदम् ॥३९॥

इच्छा इव जपे तावुत्तराओ सुरयणपुंजोव । तेएण तरणिमंडलमवि तरलंतो मुणी पत्तो ॥४०॥
अभ्युद्विज्जण दोष्णिवि पयओ पणयाई साहुपयपउमं । चारणमुणिणा तो घम्मलाहिं सौ इमं भणित्ते
किं कणपचूड ! एयं विचिट्ठियं सिट्ठगरहियं कज्जं । मह भाइसुओवि तुमं न लज्जसेणज्जकजेण ॥४१॥
न य तुम्ह कुले केणवि कयावि विहिया कलंकसंकावि । इण्हि पुण तव चरियं विवरीयं दीसए वज्ज
किञ्च ।

विसयपिवासानडिओ इहेव जं रमसि परमहेलाओ । तं नूण परमहेलाए परमहेलाए सहसि दुइ ॥४२॥
वंछाविज्जेओ किं कयाइ संभवइ-विसयसेवाए ? । तण्हा नवरिं अहिया वदइ लवणवुत्तराणेण ॥४३॥
किञ्च ।

नायागयावि विसया दुसहदुहं देति इय मुणेऊण । चत्ता धीरेहिं, तुमं ते वंछसि पुण अनाएणं ॥४४॥
विसतरुफलं विसया भुज्जतिं सुहेण मधुरभावेण । दुहदायगदीहरमोहसंगमो दूसरो पुरओ ॥४५॥
जह खलु जहन्नकम्मं जूयं विउसाण गरहणिज्जं च । जाणियजिणवयणाणं तह एवं विमयसंगोवि ॥४६॥
हारेइ खणेण जीओ जूएण चिरज्जियं जहा विहवं । विसयपसत्तो सत्तो तह चेव चिरज्जियं सुरुपं ॥४७॥
ता वच्छ ! तुज्जं किंकिं रुचए कुणसु तं विपारेडं । दुधरियं तुह होही पुरओ दुहदायगं एयं ॥४८॥
अह दुधरियसमज्जिबदुक्कम्मसमुत्थभाविदुहभीओ । सो पणिवायपुरस्सरमेवं विन्नविउमाइत्तो ॥४९॥
भयवं ! चिरकालमइं पवेचिओ विसयसुखसरसरसिओ । निपट्टिपकरेहिं करणेहिं दारुणेहिं विमुदमणो ॥५०॥
संमारविपारगदीरसायरे मज्झ मज्जणं हुंतं । जइ मं न भूदहियं समुद्धरंतो दयाए तुमं ॥५१॥

इत्यादि यावज्जन्तति तावदुत्तरतः सुरत्नपुञ्ज इव । तेजसा तरणिमण्डलमपि तरलयन्मुनिः प्राप्नोति ॥४०॥
अभ्युत्थाय द्वाविप पदतः प्रगतौ माधुर्यदपमम् । चारणमुनिना ततो धर्मलामयित्वा ता इदं मणित् ॥४१॥
किं कनकचूड ! एतद् विचेष्टितं सिट्ठगर्हितं कार्यम् । मम भ्रातृमुनोऽपि त्वं न लज्जसेऽनार्यकायेन ॥४२॥
न च तव कुले केनापि कदापि विहिता कल्मशशङ्कापि । इदानीं पुनस्तव चरितं विपरीतं हरयते वत्स ! ॥४३॥
विषयविरामान्ति इदं यद्वयमसि परमहेलाः । तद् नूनं परमहेलया परमहेलया सहसि दुःखम् ॥४४॥
बान्धाविच्छेदः किं कदाचिन्ममं भवति विषयमेवया ? । तृण्या केवचमधिका वर्धते लवणाभ्युत्थानेन ॥४५॥
न्यायागता अपि विषया दुःसहदुःखं ददतीति ज्ञात्वा । त्यक्त्वा धीरैः, त्वं तान्वाञ्छसि पुनरन्यायेन ॥४६॥
विषयकष्टमिव विषया भुज्जन्ते सुखेन मधुरभावेन । दुःखदायकदीर्घमोहसंगमो दुःखः पुरतः ॥४७॥
यथा गच्छ अन्वयकर्म दूतं विदुषां गर्हणीयं च । ज्ञातजिनवचनानां तथैवं विषयसङ्गोऽपि ॥४८॥
नादृशान् स्तेनान् जीवन्त्येन विराजितं यथा विमयम् । विषयसक्तनः सत्त्वमन्तर्धन-विराजितं सुहृत्तम् ॥४९॥
अहं दुधरियसमज्जिबदुक्कर्मसमुत्थभाविदुहभीओ । स पणिवातपुरस्सरमेवं विज्ञापितुमारब्धः ॥५०॥
मदवद्-चिरकालमइं पवेचिओ विषयसंस्पर्शमिव । निराहितकरैः करणैर्दाग्नीर्बिमुरमनाः ॥५१॥

तो कयपरदारवओ मो उट्ठिवि में खवाविउं भणइ । मह, भइणी तं संपइ ता एसु नएमि सट्ठाणं ॥५४॥
 सो जेपिये मए ते वय अहं पुण इहेव चिट्ठिस्सं । नेमित्तिएण कहिओ जइहा पियसंगमो एत्थ ॥५५॥
 तं सोउं नियटाणं संपनो संयं कणयचूडो । चारणमुणीवि मलयहिकंदरे चिट्ठए इन्हि ॥५६॥ *
 इय सच्चं पि हु कहियं नियचरियं संपयं तुमं मअह । साहसु कुमार ! कतो समागओ इत्थ कोय तुमं ?
 अहव निमित्तिपकटणेण इंगिएहिं च तुमं मए नाओ । सो चेव विस्ससेणो मह इओ पाणअब्भइओ ॥
 ता यं ताएसु इन्हि नियकरकमलेण मह करं गइउं । सो चिय पसत्थकालो चिंतामणिणा जहिं जोगो ॥
 तत्कालोचियविहिणा कुमरो ते परिणई तयणुरोहा । परपत्थणाएं गरुया पिएवि पाणे परिचयंति ॥६०॥
 तत्तो कुमरोए समं गंतुं मलयहिकंदरे विहिणा । चारणमुणिमभिवंदेइ सपरियणो परमविणएणं ॥६१॥
 मुणिणावि जहोच्चियसंभमेण सम्माणिभो तओ कुमारो । उवविसइ चसुमईए मुणीवि इय भणइ तयमिमुहं ॥
 अणवरपमरणएणरणपरोपसोपाडलम्मि संसारे । जीवाण नत्थि सोक्खं खणंपि किं कुमार ! न मुणेसि ? ॥
 जं विज्जससि सिट्छाएं निरगगं समयधगलोच्च तुमं । असमं जसं समज्जसु चएसु अयमंजसं तह य ॥
 अममंजसोववज्जणमिह जायइ सच्चसंगचायाओ । सो उण रागनिरोहा रागनिरोहो उ सच्चरणा ॥६५॥
 सच्चरणं पुण काउं पारिज्जइ पउणकरणमायेण । करणाण पुणो जायइ पउणत्वं ओज्जणे चेव ॥६६॥
 पुइइत्ते जीवाणं न पउणभाओ हएइ कइयावि । दुव्वारजरागमज्जजरिज्जमाणाण करणाणं ॥६७॥

संसारविकारगमीरसागरे ममे मज्जनमभविष्यत् । यदि मां न मृदददयं समुद्धरिष्यो दयया त्वम् ॥६२॥
 ततः कृतपरदारवत् स उदधाव मां क्षमयिन्वा भणति । मम भगिनी त्वं संप्रति तस्मादेहि नयामि स्वस्थानम् ॥
 सतो जल्पिनं मया त्वं मनाई पुनोरेहेव स्थास्यामि । नेमित्तिकेन कथितो यस्मात्प्रियमंगमोऽत्र ॥६३॥
 सत् श्रुत्वा निनस्थानं सप्राप्तः साधनं कनकचूडः । चारणमुनिरापि मनयाद्रिकन्दरे तिष्ठतीदानीम् ॥६४॥
 इति सर्वमपि हि कथितं निजचरितं साधितं त्वं मम । कथय कुमार ! कृतः समागतोऽत्र कथं त्वम् ! ॥६५॥
 अथवा नेमित्तिककपनेनेद्वितीये त्वं मया ज्ञात । स एव विधत्तेनो मम दायितः प्राणाप्यविकः ॥६६॥
 तस्मान्मां प्रापत्येदानीं निजकरकमलेन मम करं गृहीत्वा । स एव प्रशस्तकालश्चिन्तामणिना यत्र योगः ॥
 तत्कालोचितविधिना कुमारस्तो परिणयति तदनुरोधात् । परमार्थनया गुरवः प्रियानपि प्राणापरित्यजन्ति ॥
 ततः कुमार्या समं गत्वा प्रत्याद्रिकन्दरे विधिना । चारणमुनिमभिवन्दते सपरिजुगः परमविनयेन ॥६७॥
 मुनिरापि यथोचितसंभवेण सम्मानितस्ततः कुमारः । उपविशति बभ्रुमत्स्यां सुनिर्याति भगतिं तदमिमुलनां
 अनवरतमरणौत्सुक्यरोगशोकाकुले संसारे । जीवानां नास्ति सोऽस्यं क्षणमपि किं कुमार ! न जानामि ॥६८॥
 यद् विलसति स्वेच्छया निरर्गलं समदमकल्पत्स्वम् । असमं यद्यः समज्यं स्वज्ञासमज्जसं तथा ॥६९॥
 असमज्जसोपवर्जनमिह आयेते सर्वैरुद्धत्याणम् । स पुन रागनिरोधाद् रागनिरोधस्तु सखरणात् ॥६९॥
 सखरणं पुनः कर्तुं शक्यते प्रगुणकरणमायेण । करणानां पुनर्जयते प्रगुणत्वं बाँवन एव ॥६९॥
 वृद्धत्वे जीवानां न प्रगुणभावो भवति कदापि । दुर्वारजरागमज्जर्जयमाणानां करणानाम् ॥६७॥

वालचे जीवाणं कज्जाकज्जादनाणरहियाणं । कह सच्चरणविधानं जायइ पउणिदियाणंपि ? ॥६८॥
अपरं च ।

जह भोव्वणम्मि अहमा महेति विसयामिसं जहा पुरिमा । तइ सुयणा सित्तमुक्खं महिति विमुहा विसयमुक्खे ॥
इमिणा निबंधणेणं कुमार । नियकम्मनिहणकयचित्तो । सित्तमुद्धकण तहणोवि उज्जमं कुणसु सद्धमे ॥
सो उण दुविहो भणिओ जइगिहिमेएण पढमओ तत्थ । कहिओ सवित्तरं तो सम्मत्ताई यगिहिम्मं ॥
नीसामघं सामघमग्गपासेविउं अचायंतो । तो गुरुमूले सावयवयाई गिण्हेइ सो कुमरो ॥७२॥
गुणचंदसोमचंदेहि संजुओ तह विलासवइयाए । बारसवि बिहाणेणं नाऊणं ताण भावरयं ॥७३॥
वीयं गुणव्वयं पुण कुमरेणं कहवि संकडं गहियं । मित्तकलत्तजुएणवि पवहदमाणाए सद्धाए ॥७४॥
जलपत्ताई मोत्तुं सेससच्चित्तस्स भोयणे नियमो । कम्मयओ पुण जयणा खरकम्माईणं मव्वान ॥७५॥
दुप्पकापकासारभवत्तणं परिहरेइ परभागे । सच्चैयणं च तण्णदिवदं च विमुद्धपरिणामो ॥७६॥
इच्चाइ पवज्जेउं वेदेउं मुणिवरं च जा चलिओ । ताव सुरमिहुणमेगं समागयं मुणिवरं नमिउं ॥७७॥
भणिओ य तेण कुमरो पिच्छणयछणं निएसु खणमेगं । इय सुणिऊणं सो जाव चिट्ठए तत्थ तो तेण ॥
लहुउत्तरवेउंविषयदेवीदेवाण बहुयरूपेहि । पारदं पिच्छणयं पिच्छइ अच्छरियभूयंव ॥७९॥
भूयं पणवमाणं ताणं मज्झम्मि संससमववणं । कंटे विलगिगऊणं विलासवइयं इमं भणइ ॥८०॥
सत्तमदिणाउ दिट्ठा वच्छे ! तं तुह पियामही अहयं । तुज्झ विओए उव्वंधेउं मया वंतरी जाया ॥८१॥

वालचे जीवानां कार्याकार्यादिविज्ञानरहितानाम् । कथं सच्चरणविधानं आयते प्रगुणेन्द्रियाणामपि ? ॥६८॥
यथा यौवनेऽयमाः काङ्क्षन्ति विषयामिषं यथा पुरुषाः । तथा सुजना शिवसौख्यं काङ्क्षन्ति विमुक्ता विषयसौख्ये ॥
अनेन निबन्धनेन कुमार ! निजकर्मनिपातकृतचित्तः । शिवसौख्यकृते तरुणोऽप्ययमं कुरु सद्धमे ॥७०॥
स पुनर्द्विविधो भणितो यतिगृहिभेदेन प्रथमतस्तत्र । कथितः सविस्तरं ततः सम्पक्त्वाद्विषय गृहिधर्मः ॥७१॥
निःसामान्यं आमप्यमार्गमासेवितुमशक्नुवन् । ततो गुरुमूले श्रावकव्रतानि गृह्णाति ॥ कुमारः ॥७२॥
गुणचन्द्रसोमचन्द्राभ्यां संयुतस्तथा विलासवत्या । द्वादशवापि विधानेन ज्ञात्वा तेषां भार्वायम् ॥७३॥
द्विर्तायं गुणघने पुनः कुमारेण कथमपि संकटे गृहीतम् । मित्रकलत्रयुतेनापि प्रवर्धमानया श्रद्धया ॥७४॥
जलपत्राणि मुक्त्वा शेषसन्नित्तस्य भोजने नियमः । कर्मतः पुनर्यतना स्वरकर्मादीनां सर्वेषाम् ॥७५॥
दुष्पक्वपक्ववामारमसणं परिहरति परभागे । सच्चैतनं च तत्पतिवदं च विशुद्धपरिणामः ॥७६॥
इत्यादि प्रपद्य बन्दिता मुनिवरं च यावच्चक्षितः । तावत्सुरमिधुनमेकं समागतं मुनिवरं नत्वा ॥७७॥
भणितश्च तेन कुमारः प्रेक्षणस्य पश्य क्षणमेकम् । इति श्रुत्वा स यावत्तिष्ठति तत्र तत्रस्तेन ॥७८॥
लघूत्तरविहृतदेवीदेवानां बहुरूपः । प्रारब्धं प्रेक्षणकं परयत्याश्चर्यभूतमिव ॥७९॥
भूतं प्रनृत्यन् तेषां मध्ये मध्यासमवर्णम् । कण्ठे विलम्ब विलासवतीमिदं भणति ॥८०॥
सतमदिनाद् दृष्टा वरस ! त्वं तव पितामही अहम् । तव वियोग उद्दृश्य मृता व्यन्नरी नाता ॥८१॥

दृष्ट्वा विभंगेन इहागया गम्यनेहरदिषद्वा । ना सन्वदा पिपावि दु तुह मरिही विरहपदियमो ॥८९॥
 अदिषतामो मे अविद्या मि समगं तु पत्रमियं तम । निद्राजुहायं तह मुया पुणो तरतणं अहयं ॥८३॥
 तम्मि दिनेदिय गच्छन्थ निग गविट्ठावि नोवन्द्वा मि । ना तुम्हे सच्येवि दु चिट्ठह इत्येव खणमेगं ॥८४॥
 जाव भं रणमन्त्रं नृह पियं पुत्ति ! इय आणेमि । नो नयरणेण गंतुं समागया तं गहेऊण ॥८५॥
 सो बंदेनं माटुं उवविहो ना कुमारमार्हं । अभिवंदिओ भणं विलासवर्गसम्मूहं एवं ॥८६॥
 सच्योवि मय नाभो जण्णोवपणा वयरो तुज्ज । मह निरुपुरंदरोवि दु कुमारसेरीएसंपजो ॥८७॥
 रणमन्त्रादि तमो अन्तुहेऊण वंदिओ राया । मुणिणावि समारद्धा पुणोवि महंसणा तेसि ॥८८॥
 “देहादन्धस्मादपि मध्यादापि जलनिषेधोऽप्यन्तान् । आनीय शयिति पठयति विधिरभिर्गतमभिमुखीभूतः॥”
 इयादेसनं रणमन्त्रेण पुरंदरो भणिओ । एसा मह पाणपिया दुरिया पाईए दट्ट्या ॥८९॥
 निवरणदरो नाभो पुंन्दरेणं नियम्मि नयरम्मि । गुणचंदाओ नाउं सखं संवपमार्हं ॥९०॥
 देवमिदुणं पि दाउं कुमारवहणं नृयणमाहरणं । सट्ठाणं संपत्तं मुर्णोवि विदरेइ वसुहाए ॥९१॥
 फइवपदिणाइ भुत्तिं सम्माणेउं विमज्जिओ रत्ता । रणमलो संरत्तां नियनयरे कुणइ सद्धम्मं ॥९२॥
 धीयगुणव्यवस्ते कुत्तंता कुणइ विगवपरिभोगं । सिरिविरससेणकुमारो सुमरंता सुगुरुगुणं ॥९३॥
 गुणचंद्रमोमचंद्रो फालेण गलितसुगुरुवपसा । वीए गुणव्यवर्म्मा अयारे ते कुणंतेव ॥९४॥
 चर्वाकणमार्हं दुरहं भुंजेनु भुंजए पडमो । अप्पके परिभोगं धीओवि दु कुणइ फइयावि ॥९५॥

दृष्ट्वा विमहनेहागता गुरन्नेदप्रतिषद्वा । तस्मात्सर्वथा पितावि हि तव मरिष्यति विरहहतहृदयः ॥८२॥
 अदिषमात्त्वमपटुनासि समं गु प्रोषितं तस्य । निद्राजुहादिक तथा मृता पुनस्तत्क्षणमहम् ॥८३॥
 तम्मिन्दिन एव सर्वत्र निश्चिने गयेपितावि नोपलभ्यामि । तस्माद्भूयं सर्वेऽर्पे हि तिष्ठतांश्चैव सणमैकम् ॥८४॥
 मावशं रणमल्ल तव पितरं श्रुति ! अप्रानयामि । ततस्तत्क्षणेन गत्वा समागता तं गृहीत्वा ॥८५॥
 स वन्दिष्या साधुमुपविष्टस्ततः कुमारोऽपि । अभिवन्दिता भणति विलासवर्गसंमुखमेवम् ॥८६॥
 सर्वोऽपि मया ज्ञातो ममनीयवचनाद् व्यातिकस्तव । अथ नृपपुरंदरोऽपि हि कुमारोवेपण्या संप्राप्तः ॥८७॥
 रणमन्त्रादिभिस्ततोऽप्युत्थाय वन्दिनो राजा । मुनिनापि समारब्ध्या पुनरपि सदेक्षान् तेषाम् ॥८८॥
 इत्यादिदेवान्ते रणमल्लेन पुरंदरो भणितः । एवा मम प्राणमिषा दुहिता प्रीत्या द्रष्टव्या ॥८९॥
 नृपणमल्लो नीतः पुरन्दरेण निजे नगरे । गुणचन्द्राज्ञात्वा सर्वं संवन्धादिकम् ॥९०॥
 देवमिधुनमपि दत्त्वा कुमारवर्ष्मां सुरलमामरणम् । स्वस्थाने संप्राप्तं मुनिरपि विहरति वसुधायाम् ॥९१॥
 कतिपयदिनानि भूत्वा सम्मान्य विभजितो राजा । रणमल्लः संप्राप्तो निजनगरे करोति सद्धर्मम् ॥९२॥
 द्वितीयगुणमनरक्षां कुर्वन् करोति विषयपरिभोगम् । धीविश्वसेनकुमारः स्मरन् सुगुरुगुणं ॥९३॥
 गुणचन्द्रमोमचन्द्रौ फालेन गलितसुगुरुपदेसौ । द्वितीये गुणवनेऽतिचारांस्तौ-कुरत एवम् ॥९४॥
 उर्वाकणादीनां समूहं भुक्त्वा भुङ्क्ते प्रथमः । अपत्ये परिभोगं द्वितीयोऽपि हि करोति कदापि ॥९५॥

तो विस्मसेणकुमरो कोमलवाणीप भणइ नाऊण । भो मिता ! नो जुत्ते गुणव्ययं इय कलंकं ॥१६॥
अवि सगगरलविसहरमुहकुहरे पविस्वन्ति नियपाणि । हेलाप हालाहलकवलणपउणा अवि हन्ति ॥१७॥
तरखणपमूयपुलीपओहरेसु सुहं-पियंति पयः । अनुकूलीकयपवणे दवदहणमुहे सुयेति वरं ॥१८॥
परिजोसेणं पविसन्ति नक्ककाउलं महाजलहिं । रहसेणं परिरंभंति भीसणं तिवस्वरनहरं ॥१९॥
न उणो खणपि पुरिसा यमायलेसंपि कइयवि कुणंति । पइजम्मजणियदूहदुहदंदोलीमहाभीमं ॥२०॥
इय अययिदुसंदोहदायणं निमुणिऊण कुमरगिरं । ते दोवि हु वाहुडिया अइयाराणाणकरुणम्मि ॥२१॥

अह अन्नपा वसंते चिलासवईए ससंभमं कुमरो । भणिओ पिययम ! कीलापरंमुहो जइवितं नहिं ।
मह कोउयं महंतं तो सममं एहि नंदणुजाणे । गंतूण कयलिलवलीएलाइवणेसु कीलेमो ॥२२॥
तो कुमरेणं भणियं पसयच्छि ! न संगयं इमं काउं । तुज्जुयरोहो तहवि हु अवरज्जइ इय भणेऊण ॥
तीइ समं संचलिओ पत्तो सो नंदणम्मि उज्जाणे । पविसइ जिणमवणंतो भुवणपहु पूइउं धुणिउं ॥२३॥
निरखंतो सो तत्तो यत्तो गहिरम्मि वणनिगुंजम्मि । गुंजनप्रहुरमहुयरपरहुयरवभरियनइविरं ॥२४॥
कुसुमभरभारभागुरसुरविडविमरइभंजणसमत्थो । सचविओ तत्तियक्को महातरु सरलसाहालो ॥२५॥
अविरलगुरुदलमासलियवहलच्छायाए छन्देसम्मि । सह पिययमाण कुमरो उचविट्ठो जा पलोएइ ॥२६॥
तम्मोहं तो सहसा गयणाउ समागओ गुरुपयेगा । एगो उमहव्वदओं व्वस्सी गहियवइंगो ॥२७॥
भामुरजडाकंढप्पो घटादंकारुनेउररवइहो । भमिसमकवालपाणी पाणीणं पल्लयकालोव्व ॥२८॥

ननो विधनेनकुमारः कोमलवाण्या भणति ज्ञात्वा । भो मित्रे ! नो युक्तं गुणव्रतमिति कलङ्कयितुम् ॥२९॥
अप्युमगरलावैवगमुष्यकुहरे प्रतिपन्ति निजपाणिम् । हेलया हालाहलकवलनप्रमुणा अवि भवन्ति ॥३०॥
तस्मिन्प्रमुत्थाप्राप्तयोषोषे सुगं विवन्ति पयः । अनुकूलीकृतपवने दवदहममुसे स्वयन्ति वरम् ॥३१॥
रेतोदेण प्रविशन्ति नक्ककाकुलं महाजलधिम् । उभसेन परिरमन्ते भीषण तीक्ष्णसरनगरम् ॥३२॥
एनं तन्मरि पुण्याः प्रमार्दयन्नामपि कदापि कुर्वन्ति । प्रतिजन्मजनिनदुःखदुःखद्वन्द्वानीमहाभीमम् ॥
इदंविन्दुसंदोहदाविरं ध्रुवा कुमारगिरम् । तो द्वारवि लज्जितावतिवाराङ्गानकरणे ॥३४॥
अयन्वश वसन्ते विनामवन्त्या समंभ्रमं कुमारः । भणिन पिययम ! कीडापराश्रमुओमद्यति त्वं तव ॥
तुहं इहं तन्मन्मममेहि नन्दनोद्याने । गत्वा कदलीलपन्थेलादिवनेषु क्रीडाव ॥३६॥
मेरेण मनेने मृगानि ! न संगनमिदं कर्तुम् । तवोरोक्तवापि शयरात्यर्थाणि मणित्वा ॥३७॥
संबन्धनं प्राप्य स नन्दन उद्याने । प्रविशति विनम्रवन्तो भुवनप्रभुं पृथग्विधास्तुवा ॥३८॥
स तनं प्राप्ते गतीं वननिकृते । गुत्तन्मप्रमत्तुद्वपरभृतरवभृतरवभोविरं ॥३९॥
तस्मात्प्रमत्तुद्वपरभृतरवभृतरवभोविरं । तस्मात्प्रमत्तुद्वपरभृतरवभृतरवभोविरं ॥४०॥
तस्मात्प्रमत्तुद्वपरभृतरवभृतरवभोविरं । तस्मात्प्रमत्तुद्वपरभृतरवभृतरवभोविरं ॥४१॥
तस्मात्प्रमत्तुद्वपरभृतरवभृतरवभोविरं । तस्मात्प्रमत्तुद्वपरभृतरवभृतरवभोविरं ॥४२॥

दमदमियदमहयारावभीसणो पेच्छिऊण सो कुमरं । अणमिसनपणोच्च त्रिओ न जेपं किपि लिहिउच्च ॥
 उक्कीलिउच्च परिधेभिउच्च मुन्नुच्च भुवकजीउच्च । कुमरेण पिया भणिया न होइ पुरिसो इमो, इत्थी ॥
 भणियं विलासवईए कहमेयं नाह ! पुरिसरूपधरं । जेपसि रमणीकरणीरहियेपि हु इत्यिअं एयं ? ॥११३॥
 तो भणियं कुमरेण मयच्छि ! चिट्ठं नियमु एयस्स । तिरिच्छीए नियच्छइ मं पिच्छवि सेयमुच्चइ ॥
 उच्चइ महलपुलवं चरणमुट्टेण खणइं खोणियलं । इय चिट्ठं कुणमणिं माणिणि ! सुण भामिणि एयं ॥
 विज्झसिद्धिनिमित्तं गदिओ पेसो इमीए इह एसो । जम्हा कीइवि कोविहु विज्जाए साइणोवाओ ॥ ११६॥
 इय जा जेपइ कुमरो मा विज्जा तीइ तवसेणं सिद्धा । तो मोत्तुं कावालिपयेसं सा इत्थिया जाया ॥११७॥
 भणइ य तुह दंतणओ सिद्धा विज्जा कुमार ! सुचिराओ । कप्पदुग्धं व सप्पुरिसदंमणमहा न कि कुणइ ॥
 तो मह देहं जीयं सच्चं तुम्हाण चेव आयत्तं । गंतूणं पेयइहे पियराइं जाव आणेमि ॥११९॥
 ताव खणं इत्थेव य चिट्ठसु पाणेस ! मह दयं काडं । तुज्जुवयारकएणं देहं जा देमि ते विहिणा ॥१२०॥
 इय भणिऊण गया सा ततो पच्छन्नभमिरूपेण । विज्जाइरणं मच्चं निगुयं दिद्धं च तपरियं ॥१२१॥
 सो उण पुण्वगुरघो छम्मासे तीइ पुट्टिमणुलओ । भमिओ जा तदिवमं विज्जासिद्धि पट्टिच्छंते ॥१२२॥
 तो सो पट्टचित्तो करिरूपेण कुमारमुचित्तविजे । उणइओ आगासे पिच्छंतस्मवि परिणयस्म ॥१२३॥
 ततो विन्नासवईए पुरकरियं विहुरविरहसरेण । तो गुणचंदणमुहा एहाविया गहिपसियमन्या ॥१२४॥

भासुरजटासमूहो घण्टाटङ्कारनूपुरबाजः । दाशिसमकपालपाणिः माणिनां प्रलयकाल ॥ ११०॥
 दमदमित्तदमहकारावभीषणो हन्ता स कुमारम् । अनिमिषनयनवत् स्मितो न जल्पति किमपि स्मितवत् ॥
 उक्कीलितवपस्त्रिस्तम्भितवपून्मवद् भुवतमीवितवत् । कुमारेण मिया भणिता न भवति पुरोऽप्य, स्त्री ॥१११॥
 भणितं विलासवत्या कथमेवं नाथ ! पुरुषरूपधरम् । अल्पमिं रमययाकाररहितमपि हि स्त्रियमेवम् ? ॥११२॥
 ततो भणितं कुमारेण मृगाक्षि ! चेष्टां पश्यैतस्य । तिर्यगस्या पश्यति मां हन्ता स्वैरमुद्रति ॥११४॥
 उद्रहति बहुलपुलकं चरणानुष्टेन गतनि क्षोणितलम् । इति चेष्टां कुर्वाणं मामिनि । आनीहि मामिनिमेतम् ॥
 विद्यासिद्धिनिमित्तं गृहीतो वेपोऽन्येहैव । यन्मातृकस्या अपि कोऽपि सत्सु विद्यायाः साधनोपायः ॥११६॥
 इति यावज्जल्पति कुमारः सा विद्या तस्यास्तत्क्षणं सिद्धा । ततो मुख्या कापालिकेवं सा स्त्री जाता ॥११७॥
 भणति न तव दर्शनतः सिद्धा विद्या कुमार ! सुचिरान् । कण्डूमवत् मूपुरधरानमयया न किं करोति ? ॥
 ततो मम देहो जीवितं सर्वं गुप्ताक्रमेवायतम् । गन्वा वैताल्ये भिनो यावदशनयानि ॥११९॥
 तावदशनमत्रैव च तिष्ठ प्रणेष्ट ! यम दयां कृत्वा । तत्रोपकारकृते देहं यावद्दद्यामि ते विदिता ॥१२०॥
 इनि भणित्वा गता सा ततः प्रच्छन्नप्रभितुरूपेण । विद्याधरेण सर्वं भुजं दद्रे च तत्परितम् ॥१२१॥
 स पुनः पूर्वानुरागः पण्यस्योस्तस्याः पृष्ठमनुत्पन्नः । आन्यो यावत्तद्विदसं विद्यामिद्धि पट्टिच्छन् ॥१२२॥
 ततः स मद्रिष्टचित्तः करिरूपेण कुमारमुत्तिष्ठ्य । उत्पन्नित आजातो वदन्त्यपि परित्रे ॥१२३॥
 ततो विन्नामवत्या पट्टकं विधुरविरहदग्देन । ततो गुणचन्द्रप्रमूयाः प्रयाविता गृहीतस्त्रिभक्ताः ॥१२४॥

रायावि कहवि नाऊण कुमरबुत्तमेइ जा तत्थ । ता पिच्छइ मुच्छाए निमीलियच्छिं विन्हासवई ॥१२५॥
 तो भणइ य नियपुरिसे भो भो गंधोदयं समानेउं । तुरियं छेटइ एधं तह वीयहं तालयंटेण ॥१२६॥
 तो तह विहिए पउणा सा जाया तत्थ ता पत्ता । गुणचंदार्इ सुहृदा साहंति निवस्स जह देव ! ॥
 कुमरो करिणा गयणे दिट्ठो अम्हेहि नीयमाणो तो । किं कुणिमो से जं सो अगोयरो अम्हवाणो ॥
 अह सा सह पियरेहि पत्ता विज्जाहरीवि पुच्छेइ । कत्थ गओ तुम्ह मुओ, कहइ निवो केजवि हडोवि ॥
 नो तीए नायमिणं हरिओ सो तेण पावस्वयरेण । कहियं च तस्सखं पिउणो, सो भणइ नरत्तं ॥
 जह सत्तदिणांतो तुह पुत्तं निच्छएण आणिस्सं । ता मा खणमवि खेयं कुणसु तुमं वचसु सणं ॥
 सोवि गिहं पइ चलिओ गुणचंदाओ विलासवईदेवि । संधीरंतो पत्तो, खयरोवि कुडावए लगो ॥१२७॥
 सो हुट्ठो गयणचरो जलनिहिदीवम्मि सिविवि तं कुमरं । गंतूणं वेयइटे करेइ सामगियं पउणं ॥१२८॥
 परिणयणत्थं, तत्तो कुमरो दीवम्मि बियरए जाव । वणदेवयव्व तत्थवि दिट्ठा ता भामिणी एगा ॥१२९॥
 तो पुट्ठा कुमरेणं का सि तुमं किंनिमित्तमिह पत्ता ? । तो मुक्कदीहउणइसाससुसियाए तीएवि ॥१३०॥
 भुणियं पुच्छ सुदिव्वं जेणाहं निम्मिया अमियदुक्खा । भुवणपसिद्धम्मि कुले जणिऊण पुणो इहाणीया ॥
 इयं भणितं कयमाणी कुमरेण निवारितं इमं भणिता । मा कुणसु मणे खेयं परिभावसु दिव्वपरिणामं ॥
 चच्चे नीए नीए य उच्चए विहविणो दरिदे य । रोरे य राइणोवि य राए रंके कुणइ कम्मं ॥१३१॥
 —तम्हा कंमुच्छेए छेए ! तं आयरं कुणसु जेण । न पुणो पुणव्ववो भवइहाण तुह जायइ कपाई ॥१३२॥

राजापि कथमपि ज्ञात्वा कुमारवृत्तान्तमेति यावत्तत्र । तावत्परपति मूर्च्छया निमीलितासी विलासवतीम् ॥
 ततो भणति च निजपुरुषान् भो भो गन्धोदकं समानीय । त्वरितमुत्तैता तथा वीजयत तालवृन्तेन ॥१२६॥
 ततस्तथा विहिते मगुणा सा जाता तत्र तावत्यांताः । गुणचन्द्रादयः सुमयाः कथयन्ति नृपस्य यथा देव ! ॥
 कुमारः करिणा गगने दृष्टोऽस्माभिर्निर्वाप्तस्ततः । किं कुर्मस्तस्य यत्तोऽगोचरोऽस्मद्वायानाम् ॥१२८॥
 अथ सा सह पितृभ्यां प्राप्ता विद्याधर्यपि पृच्छति । कुत्र गतस्तव सुत, कथयति नृपः केनापि हत इति ॥
 ततस्तथा शाठमित्रं हतः स तेन पापलवरेण । कथितं च तत्स्वरूपं पितुं, स भणति नरनाथम् ॥१२९॥
 यथा सप्तदिनानामन्तस्तव पुत्रं निश्चयेनोनेष्यामि । तस्मान्मा क्षणमपि त्वेदं कुरुष्व त्वं मम स्वयेदम् ॥१३०॥
 सोऽपि गृहं प्रति चलितो गुणचन्द्राद् विलासवतीदेवीम् । संधीरयन् प्राप्तः खचरोऽपि गवेपवितुं लग्नः ॥
 स दृष्टो गगनचरो जलनिधिर्द्वारे सिप्त्वा तं कुमारम् । गत्वा बैतादये करोति सामग्रीं मगुणाम् ॥१३१॥
 परिणयनार्थं, ततः कुमारो द्वारे विचरति यावत् । वनदेवतेव तथापि दृष्टा तावद् भामिन्येका ॥१३२॥
 ततः पृष्टा कुमारेण काऽसि त्वं किंनिमित्तमिह प्राप्ता ? । ततो मुक्कदीर्घोऽण्वाशशुष्कया तथापि ॥१३३॥
 त्वं पृच्छ देवं येनाहं निर्मिताऽप्रतिदुःखा । भुवनप्रसिद्धे कुले जनयित्वा पुनरिहानीता ॥१३४॥
 इति भणित्वा रुदती कुमारेण निवार्येदं भणिता । मा कुरु मनमि खेदं परिभावय दिव्यपरिणामम् ॥१३५॥
 उच्चाक्षीयान् नीचांश्चोन्नतान् विमविनो दरिद्रांश्च । रोगांश्च राज्ञोऽपि च राज्ञो रक्षान्करोति कर्म ॥१३६॥

इच्छाद्देवमाणं सोयं मोधाविषा कुमारेण । संतविषा ढाणविसंढुल्यावि मोविन्व गोवेण ॥१४०॥
 नो माहिडे पञ्चा परओ चरियं नियं कुमारस्त । जह तिरिनपरनिवास्तिस्स सेट्ठिणो सोमदेवस्त ॥
 तणया हं ढाणपमिरो परिणीया सालिभइनामेणं । नच्चयरवासिणा साधरं च नीया य नियगेहे ॥१४२॥
 भुंजइ सो विसयसुहं मए समं समहिवाणुराएण । भणिया हं तेण पिए । पित्तगेहे नेय गंतव्वं ॥१४३॥
 एवंपि मए भणियं नवरं कइयावि अंजतायाण । आहवणे मोकलयं अणुनायाए तए नाह ! ॥१४४॥
 तंपि हु न षहु मयं तस्म, अछया रयणिअद्धरत्तम्मि । कोवि मए गायेतो निमुओ नियडम्मि मेहम्मि ॥
 नो भणिओ नियभत्ता मए इमे नाह ! गायणो कोवि । गायइ पणवीसवओ सत्तिपकुलसंभवो गोरो ॥
 अण्णाऊ अस्सुभणो पीत्तरदेहो न एत्थ संदेहो । गुञ्जम्मिमसो असमो परिस्समो तस्म धणुवेए ॥१४७॥
 इय जाव मए भणियं नाऊणं सरविसेतमस्याओ । तो तम्मणम्मि जलिओ पयलो ईसानलो सहसा ॥
 तो तदिणाड चत्तो संभामोवि हुं मए समं तेण । तो चितियं मए नणु गुणोवि दोत्तणं पत्तो ॥१४९॥
 तदिणपभिंदेपि इमो तसुदजचासमुसुओ जाओ । तत्तो पियरणुनाओ संचलिओ सोहणदिणम्मि ॥१५०॥
 अहमपि तम्मुरोइं विणावि सह तेण पोयमास्सुदा । रयणीए जलहिमज्जम्मि उट्ठिया विगपनिदाहं ॥१५१॥
 णा देहचित्तेढाणं पत्ता जलहिम्मि तेण ता खित्ता । संपत्तफलदंखदा इहागया अज्ज छुहिया हं ॥१५२॥
 इय कदिऊणममणइ कुमरस्म फलाइं सा सचित्ताइं । ताइं न भुंजइ कुमरो मणम्मि नियमं नियं नाडं ॥

तम्पान्कर्मोच्छेदे छेके । त्वमादरं कुरु येन । न पुनः पुनर्मयो भवतुः स्थानां तव आयते कदाचित् ॥१३९॥
 इत्यभेदेक्षनया शोकं मोचिना कुमारेण । संस्थापिता स्थानविसंस्तुलापि गोपीव गोपेन ॥१४०॥
 ततः कथयितुं प्रवृत्ता परतश्चरितं निजं कुमारस्य । यथा थीनगरनिवासिनः श्रेष्ठिनः सोमदेवस्य ॥१४१॥
 तनयाऽहं कनकग्रीः परिणीता सालिभद्रनाम्ना । तनगरवामिनो सादरं च नीता च निजगेहे ॥१४२॥
 मुहे ॥ विषयमुत्तं मया समं समधिकानुरागेण । भाणिताऽहं तेन प्रिये ! पितृगेहे नैव गन्तव्यम् ॥१४३॥
 एवमिति मया भणितं किन्तु कदाप्यन्वातातयोः । आह्वाने मुत्कलमनुज्ञातायास्तव नाय ! ॥१४४॥
 तदपि हि न षहु मत्तं तस्म, अन्यदा इज्जयवर्षात्रे । कोऽपि मया गयन् ध्रुवो निकटे गेहे ॥१४५॥
 ततो भगिनो निजभर्ता मयें नाय । गायनः कोऽपि । गायति पञ्चविंशतिवक्त्राः क्षत्रियकुलसंभवो गौरः ॥
 अण्णामुरतिमुभगः पीत्तरदेहो नात्र संदेहः । गुप्ते निलोऽसमः परिश्रमस्तस्य धनुर्वेदे ॥१४७॥
 इति यावद् मया भणितं ज्ञात्वा स्वरविशेषाच्छास्त्रान् । ततस्तन्मनसि श्वन्तिः प्रबल ईर्ष्यान्तः सहसा ॥१४८॥
 ततस्तदिनात् त्यक्तः संभाषोऽपि हि मया समं तेन । ततश्चिन्तितं मया ननु गुणोऽपि दोषत्वं मातः ॥
 तदिनप्रभृत्यप्ययं समुद्रयात्राममुत्सुको जातः । ततः पितृनुज्ञातः संचलितः सोमनदिने ॥१५०॥
 अहमपि तस्योपरोधं विनापि सह तेन पोतमारुढा । रज्ज्यां जलपिमघ्व उत्थित्वा विगतनिद्राहम् ॥१५१॥
 यावद् देहविन्तास्थानं प्राप्तं जलपौ तेन तावन् तिप्ता । संयासफलकस्तदेहागताऽयं सुषिताहम् ॥१५२॥

इय चित्तने कुमरे स्वयरी विज्याप हृणद् जह पदम् । पुत्रुत्तरेयरेण विसेण वासिनु एयाइ ॥१६८॥
 आरोविपाइ इण्हि ताणं पभावो विषंधिओ एसो । इय निच्छिऊण ओणेइ ओमहि विमविषायकरि ॥
 तो तीए नासिओचरिठविषाय उडिआ इमे सहसा । तो स्वयरीए कुमरो कणयमिरीए सह विमाने ॥
 आरोविऊण नीओ भोगपुरे गरुपविहदुहियाण । पणओ पियगण तओ महाविभूरीए बीमारो ॥१७१॥
 पारदो स्वयरीइ ततो सा तेण परिणीया मयरी । सुरसुंदरीमिहाणा सुमुणीणावि मोहमंजणणी ॥१७२॥
 कणयमिरीवि सुनियलचिचा निधंवि मवयवणम् । निवमइ तम्मेव गिहेंभदणीए निचिमेमयरा ॥१७३॥
 तो समयं नाऊण रापा गिण्हें जिणमए दिवत्तं । सिरिविम्मत्तणकुमारं उज्जे उविऊण सुदम्मे ॥१७४॥
 सोवि कळत्तदुगेणं सदिं धुंजेइ रज्जसिरिमणइ । तावमवणम् निच्वं अयागययिं रक्खंनो ॥१७५॥
 तो कालेणं आओ विज्यासवईए सुओ जयाणंदो । बाहवरिकळदुमन्ने कमेण मो मोत्तणं पणो ॥१७६॥
 सुरसुंदरीए जाया दुहिया पदिपुञ्जलवत्तणोवेया । इतिपमिक्तदुहं, निमपो तंमम्मे तेण कामो ॥१७७॥
 रज्जं सुरसुंदरो भोगा रोगळ भरणमभिवचणं । पणदणीओ मणिणीओ इय मयंनो मदा कालं ॥
 जस्म एयावो आरवित्तमो य मेनीवि निपमइणसर्रो । आणायि वारयवंधगाइ पणिपं वणं पुणं ॥
 अइ कहवि कम्मवत्तओ विज्यासवईए तणुमि सुररोगो । भंजाओ विज्जेहि वि वययिआ माउमिणेण ॥
 संजाया नीरोगा महावि सा धुंजए पइदिणपि । अज्जासाउ सविपं नो रया कणिआ पव ॥१८१॥

निगन् निविहापइगुणरातिविहटावटंमं । कर्कसमवाटव्यामटनमवि हि वागि य ॥१८०॥
 इति विन्तयति कुमारे स्वयरी विषया जानाति यथा प्रथमम् । पुरोत्तरेयरेण विसेण वासिनु देवानि ॥१८१॥
 आरोविषाणीशरी तेषां मभावो विस्मिन्न एव । इति निमित्तान्यवशोपधी विजुडिजाणकराम ॥१८२॥
 ततस्तथा नासिओपरिस्थापितामुत्थिता इमे सहसा । ततः स्वयरी कुमारे कनकविवा सह विमाने ॥१८३॥
 आरोम्य बीतो भोगपुरे गुरुविहदुःखिनयोः । मणतः विप्रोत्तनो महाविभूत्या बीमारः ॥१८४॥
 मारुणः स्वयरीस्ततः सा तेन परिणीता मयरी । सुसुन्दर्यभिधाना सुमुनीनामवि मोहमंजवती ॥१८५॥
 कनकधारीवि सुनिरलचिचा निम्वमवि श्रावकमेणु । निवसति तम्मेव गृहे भगिन्वा निदिपडग ॥१८६॥
 ततः समयं काला राजा गृह्णाति विनयते दीक्षाम् । धीविधेतेनकुमारं राज्ये स्थापयित्वा सुमन्त्रे ॥१८७॥
 सोऽपि कलत्रद्विकेन सार्धं भुङ्क्ते राज्यमिवमलताम् । श्रावकमेणु निम्वमविचारयदमवि रम् ॥१८८॥
 ततः कालेन आनो विनासवस्था । सुतो जगदानन्दः । द्वास्तपनिकयाकुशाकः । क्रमेण स बीरवं दत्त ॥१८९॥
 सुरसुन्दर्यां जाना दुरिता परिपूर्णस्तन्मोपेता । एनाबन्नाकडुदुखं, निवमः देवम्य तेम हणः ॥१९०॥
 राज्यं सुरसुन्दर्युभोगा रोग इव भवनमभिमवनम् । मणदिन्दः मय्यं इति मन्दमनो मयमनि कालम् ॥१९१॥
 मय्य मताव आरसिकश्च मन्त्रमवि निममनिममरः । आरिश्च आरकवन्धनावि मारं मने दुपदम् ॥१९२॥
 मय कयमवि कर्षवत्तो विलासक्याप्ततो गुरुरोगः । मंजाओ देहैरमुपचरिण माउमिणेण ॥१९३॥
 संजाता नीरोगा महावि सा भूदो मयिंदमपि । अज्जासाउ सविपं नो राज्य कणिमिदम् ॥१९४॥

जो नाम प्रसादात् नियमधुरं धरिवि हारए सो ज । तुच्छविषयाण कजे कोटीए वरादियं किणइ ॥
 येवोवि नियमधुरो भवगुरुदुस्तारं देइ निषेधेण । जह विमलबोवि सुतो मरणदुःखं देइ देहीण ॥१९६॥
 सच्चित्तप्रादिवदे मां गिद्धि कृणु सुणु गुरुवचनं । गुरुकर्मयाए तीरवि न त्रिवि पचुत्तरं द्विषं ॥
 अवधीरियाए तीए अण्डिकंताउ तहस ठाणाओ । मज्झिमसुरेमुमाउ बद्ध मोहम्मकपम्मि ॥१९८॥
 गुरुमुंदरीवि जाया सिद्धिलियमात्रा गुणज्वर वीए । तुच्छोपवीपरिभोगं करोइ निषं प्रसादात् ॥१९९॥
 तो नाया धूवण्णा भणिया भदे ! न मुंदरं एयं । पटिवज्जंति चउज्जइ जइ ताव निरन्त्ययं जीयं ॥२००॥
 पटिवज्जंति न धीरा जइ पटिवज्जंति निव्वहंते य । बाया कुरइ नराणं तीए विणा हुंनि मयकप्पा ॥
 पटिवज्जो पटयं चिय मइ पासे सो गिह्यवरधम्मो । वीयं गुणज्वरं पुण तिससओ इय तए गरियं ॥
 योगूण कुमुदयंरोलवाणियं निययदेहकज्जेण । सेमयसेमंति नए मच्चिषं दूरओ पयं ॥२०३॥
 ता कह तं अरियाकलुसियं कुणासे गुणज्वरं वीयं । नियनीटापटिवज्जं समं पाण्डु वपमं ॥२०४॥
 जलज्वरचुल्लमि जीए विजुल्लयाभंगुरेसु भोगेसु । भोगवसाणे पिपमंगमम्मि न खयं इयं काइ ॥२०५॥
 सावि गुरुकर्मयाए निवस न य किपि उत्तरं देइ । रसगिद्धिमंनिवाएण रुद्धराणां संजाया ॥२०६॥
 नत्तोऽवधीरियचिचय रक्षा परिगलियविहसम्मत्ता । कर्मवसओ तत्रां ता वरिऊणे वंती जाया ॥२०७॥
 गुणचंदसोपचंदा अण्डिकंता पएविं देहमिणं । जागेसुं उपपन्ना सिद्धिम्मनीइ तइपयं ॥२०८॥

यो नाम प्रसादात् नियमधुरं धरिवि हारए सो ज । तुच्छविषयाणां कार्यं कोटा वरादिका वीणावि ॥१९५॥
 स्तोत्रोऽपि नियमधुरो भवगुरुदुःखानि ददति निषेधेन । यथा विप्लवोऽपि मरणदुःखं ददति देहिनाम् ॥
 सच्चित्तप्रादिवदे मां गृद्धि कुरु शृणु गुरुवचनम् । गुरुकर्मया तथापि न त्रिविषयानुत्तरे दत्तम् ॥१९७॥
 अवधीरितया तथाऽप्रतिक्रान्तान् तस्य स्मान् । मध्यमसुरेषां पुर्वद्वैतौपम्यकल्पे ॥१९८॥
 गुरुमुन्दर्यपि जाना सिद्धिलिभावा गुणजने द्वितीये । तुच्छोपवीपरिभोगं करोति निषं प्रसादात् ॥१९९॥
 ततो ज्ञाता भूयतिना भणितो भद्रे ! न मुन्दरमेतत् । प्रतिपलमपि त्वयधने यदि तथा विरपेकं जीविमम् ॥२००॥
 प्रतिपद्यते न धीरा जय प्रतिपद्यन्ते निर्दन्ति च । वाक् स्फुरति नराणां तथा बिम्बमवन्ति क्लृप्तकप्पा ॥
 प्रतिपद्यः प्रथममेव मम पार्श्वं त गृहस्थधर्मम् । द्वितीयं गुणजन पुनर्विद्वान् इति त्वया गृहीतम् ॥२०३॥
 शुक्लोऽपि कुमुदताम्रलवणीयं निर्जद्वैतार्थेण । दोषमयोपमपि त्वया सचितं दूरतस्त्वहम् ॥२०४॥
 तन्माकर्षं स्वमतिचारकलुषितं करोति गुणजने द्वितीयम् । निर्जन्मद्वैतनिवर्तकसम्पत्कालप मनुमेतत् ॥२०५॥
 कलत्यवचनं जीविते विप्लवतामदुरेषु भोगेषु । शोकावसाये विषमंगये न त्वयमिदं कर्तुम् ॥२०६॥
 सावि गुरुकर्मतया नृपस्य न च किमप्युत्तरं ददति । रसगुद्धिमंनिवाणेन रुद्धराणां संजाया ॥२०७॥
 ततोऽवधीरितैश्च राज्ञा परिगलियविहसम्मत्तया । कर्मवसानतस्तत्रां सा मुक्ता मन्त्रिणी जाया ॥२०८॥
 गुणचन्द्रसोमचन्द्रावतिशान्तौ स्वभावा देहमिमम् । जागेऽप्यर्थां संस्पन्द इह नृपपदे ॥२०९॥

अह विस्ससेणराया धम्ममि समुज्जओ ममइ काले । तो केणवि निर्साहे पडिया गाहा इमा तत्थ ॥२०॥
 मुचंति रज्जुवद्धा संकलवद्धा ये नियलवद्धा य । नेहनियडेसु वद्धा भवकोटिगया किलिस्संति ॥२१॥
 अवहारिऊण गाहत्थमेस भावेइ नियमणे एवं । मा जीव ! कत्थवि तुमं पडिवंधं कुणसु इइ मुणितं ॥
 रे जीव ! लालसमणो रज्जाइसु सा हविज्ज ईसिपि । जाणंतो पयाणं अवसाणं दारुणविषाणं ॥२२॥
 आईमज्झवसाणं जारिसयं तारिसंति जीव ! तुमं । परिभावसु सुहुमाए सुद्धीए धम्म-रज्जाण ॥२३॥
 पणं पणंतसुहं धीयं पणंतदुहयरं चेव । गरओवि किर विसेसो जाणिज्जइ निरु विवेईहिं ॥२४॥
 मोहविमूढा पुरिसा रज्जसुहंइहिं पेलविज्जंति । दीसंतमणहरेहिं धणियं परमत्थविरसेहिं ॥२५॥
 इच्छां चित्तयंतो ताव टिओ जाव उग्गाओ मूरो । आवस्सयाइ कांडं अस्थानसहाए उवविहो ॥२६॥
 आहूया सचिवाइ कहियं तैसिं जहा जलंतस्स । गेहस्स मज्झयारे सुत्तमि य वल्लहे दुल्लहे ॥२७॥
 निइक्खए विबुद्धो जइ सो नीहरइ तस्स मज्झाओ । तो किं धारेयव्वो सुयणेहिं बलावि बाह्महिं ॥
 कायव्वं किं अब्बो ! साहह निसुयं विभावितं चित्ते । तैहिं भणियं नरेसर ! बालोवि विषाणए पयं ॥
 नीहरियव्वो सुयणेहिं वल्लहो निरु पमत्तसुत्तोवि । किं पुण सयंपबुद्धो तह य सयं नीहंतो वा ॥२८॥
 पज्जलियमिहाहिंतो, इहरा ते वल्लहावि य न हंति । तो भणियं भूवइणा जइ एवं तो नित्तमेइ ॥२९॥
 भवमिहमज्झमि पमायजलणजलियमि मोहनियाए । मंसुत्तं जो इह उट्ठवेइ न निवारियव्वो सो ॥३०॥
 इय जाव किंपि भणिहंति ताव पडिहारसूइओ पत्तो । उज्जाणपालपुरिसो विन्नवइ निवें नमिचि एवं ॥

अथ विश्वसेनराजो धर्मे समुपगतो गमयति कालम् । ततः केनापि निक्षीये पठिता ग्रायेयं तत्र ॥२०॥
 मुच्यन्ते रज्जुवद्धाः शृङ्खलवद्धाश्च निगडवद्धाश्च । स्नेहनिगडैर्बद्धा भवकोटिगताः क्लिश्यन्ति ॥२१॥
 अवधार्य गार्भार्थमेव भावयति निजमनस्मेवम् । मा जीव ! कुत्रापि त्वं प्रतिबन्धं कुरुष्वेति श्रुत्वा ॥२२॥
 रे जीव ! लालसमना रान्यादिषु मा भवेरीषदपि । जानन्तेतेषामवसानं दारुणविषाकम् ॥२३॥
 आदिमध्यावसानं यादृशं तादृशमपि जीव ! त्वम् । परिभावय सुहृत्तया बुद्ध्या धर्म-रान्ययोः ॥२४॥
 एकमेकान्तमुखं द्वितीयमेकान्तदुःखतरमेव । गुरुरपि किल विशेषो ज्ञायते निश्चितं विवेकिभिः ॥२५॥
 मोहविमूढाः प्रलया रात्र्यसुप्तैरपि वञ्च्यन्ते । दृश्यमानमनोहरेर्गोदं परमार्थविरसे ॥२६॥
 इत्यादि चिन्तयन्त्याश्रय स्थितो यावदुद्रतः सूरः । आवश्यकानि कृत्वाऽऽस्थानसमायागुपविष्टः ॥२७॥
 आहूताः सचिवादयः कथितं तेषां यथा ज्वलतः । गेहस्य मध्ये सुप्ते च वल्लभे दुर्लभे ॥२८॥
 निद्रासये विबुद्धो यदि स निस्सरति तस्य मध्यात् । ततः किं धारयितव्यः स्वर्जनैर्बलादपि बाहुभिः ॥२९॥
 कर्तव्यं किं हन्त ! कस्यचित् निर्भूतं विमाश्य चित्ते । तैर्मणितं नरेधर ! बालोऽपि विजानायेतत् ॥३०॥
 नि सारयितव्यः स्वजनैर्वल्लभो निश्चितं प्रमत्तमुत्तोऽपि । किं पुनः स्वयं प्रबुद्धस्तथा च स्वयं निस्सरत् ॥
 प्रवृद्धितगृहान्, इतरथा से वल्लभा अपि च न भवन्ति । ततो मणितं भूपतिना यथेयं ततो निशमयत् ॥
 भवगृहमध्ये प्रमादज्वलन्ज्वालेने मोहनिद्रया । मां सुप्तं य इहोत्थापयति न निवारयितव्यः सः ॥३१॥

मिरिनेमिन्दमूरी सुभरण उदयसेदरुज्जाणे । यउनाणी संवतो सुपचमुणिसंगभो सुगभो ॥२२४॥
 तो तुद्रेणे रक्षा नियंगन्गं समग्गपाभरणं । तस्स विद्वं महसा समुद्धिओ मूरिनमणत्थं ॥२२५॥
 मूरिचरणारविन्दं धन्देउं देसणं च मुणित्तण । रज्जम्मि जयाणंदं कुमरं वावेइ गिहपत्तो ॥२२६॥
 उच्चत्तण्णापुरस्सरमिह राजा मूरिपादपासम्मि । गिण्डइ दिक्खं सिस्सादुगं च तद् जाइ मोक्खेवि ॥
 भत्ताउ विररित्तणं भरम्मि भावम्मि जिजमयं एण । कइययभवान् मज्जे सिज्झिस्सन्तीह धुयक्कम्मा ॥
 मो जइ इमिगा निवपुंगवेण वीये गुणज्जये परियं । अरिसमसंकटम्मिणि अस्सल्लियं जावजीववि ॥
 तद् अच्चेरिवि भग्गेरि पाविषेरि देरनिरवेस्सं । पात्तेपट्ठो नियमो नियमा कंठट्ठिपजिह्मि ॥२३०॥
 ॥ इति भागपरिजोगजने विन्ध्यमेनकुमारकथानकं पञ्चानिचारकथामन्वितं समाप्तम् ॥

इति याचिकमपि भणिन्दमि नावपानेदारमुचितं मम । उद्यानपानपुरयो विज्ञपयानिगृवं मत्सैवम् ॥२२३॥
 धर्निमिषन्नुसुरि सुभद्र उदयसेवोद्याने । चतुर्जनिं संपात्रं गुणान्मुनिसंगतः सुगतं ॥२२४॥
 तत्तत्तुष्टेन राज्ञा निजाङ्गभञ्जनं समग्रमाभरणम् । तस्मै विनीर्णं महसा समन्वितं मूरिनमनार्थम् ॥२२५॥
 मूरिचरणारविन्दं धन्दित्वा देवतां च धृत्वा । रान्ये जगदानन्दं कुमारं स्थापयानि गृहमाप्तः ॥२२६॥
 उन्मूर्त्तगापुरस्सरमिह राजा मूरिपादपादवै । गृह्णाति दीप्तां सिंहादिकं च तथा यानि मांसेऽपि ॥२२७॥
 भायें विद्वन्म भवे भीमे जिममत प्राप्य । कतिपयभवानां मध्ये मेत्स्मत् इह धृतकर्मे ॥२२८॥
 सतो यथाऽनेन नृपपुङ्गवेन द्वितीयं गुणमनं धृतम् । अतिविषमसंकटेऽप्यस्त्वसितं यारज्जीवमपि ॥२२९॥
 तथान्यैरपि भव्यैर्भावितैर्देहैरिषेत्सम् । पात्तेपट्ठो नियमो नियमान्कण्ठस्थितजीवितै ॥२३०॥

तद् धीयगुणव्यवधारिणा ओ विदलं सगोरसं दृजन् । भोजनो मधुमंसं राश्रभक्तं च सज्वेहि ॥१॥
 ये पुन राश्रभक्तं चरति दत्तोन्व मुणिवि मुणिवयनं । ते इह भवन्तरेषुवि हवन्ति सुहिणो सयाकालं ॥२॥
 तथाहि :-

सुपयासओ सगोवो बहुवनसंडो सुवच्छसच्छाओ । अत्थि सुरद्वा देसो घोसोन्व सुतित्यकयसोहो ॥३॥
 सन्धत्थि पणसमिद्धं गिरिनपरं नाम पट्टणं तम्मि । राया रिउवलमहणो महणो नामेण सुपसिद्धो ॥४॥
 तद् य महेसरदत्तो मिट्ठी निरसितु पउरधणकलिओ । ललिया तस्सत्थि पिया दत्तो नामेण ताण सुओ ॥
 दुल्ललियगोद्धित्तित्तो पियरेहि विपरप पउपुरं पि । विज्जसइ येसाण गिहे विविहविलासोहि दुल्ललियो ॥६॥
 पिया सुं तद् सरपं सुरपरसत्तो गमेइ दियहाइ । अह अन्नया गओ सो जज्जाणीए सपरिवारो ॥७॥
 मधुमंडगमोयगपंदियाण इड्डियमुंदवट्टयाणं । गुरुगट्ठीओ भरिउं वड्डयकरंवाण य तहेव ॥ ८ ॥
 धीणापेणुपवीणं सुपाउलं समगयेव आणेइ । तो गरुणगीहिरसरसीतडम्मि दाऊणमावासे ॥ ९ ॥
 जा गंतुं कयलिहरे पारदं पिच्छणं तहिं ताव । तन्नासाए पविट्ठो कचोवि हु दुरहिमलग्गो ॥१०॥
 दत्तावधानचित्तो जाव य पुच्छेइ परियणं एत्तो । कचो समेइ गंधो समुत्तरो दुद्धरो घणियं ॥११॥
 तो परियणमज्जाओ एगो गंधाणु सारओ तत्थ । जा गच्छइ वणमज्जे ता पिच्छइ मुणिवरं एवकं ॥१२॥
 निष्पट्टिकम्मसररीं निविट्टदिट्ठि दिणिद्विबम्मि । कयउद्धवाहुयुयलेण देसयंतव सिवमग्गं ॥१३॥
 घणरोमदूबउल्लसिपममलवहुसेयसल्लिधाराहि । पावमलंव शरंतं तवग्गितविपाउ देहाउ ॥१४॥

तथा द्वितीयगुणव्यवधारिणा तु द्विदलं सगोरसं वर्ज्यम् । भोजनतो मधुमांसं राश्रभक्तं च सर्वं ॥१॥
 ये पुन राश्रभक्तं त्यजन्वि दत्तवज्जात्वा मुनिवचनम् । त इह भवान्तरेष्वपि भवन्ति सुखिनः सदाकालम् ॥

सुपनाशतः (सुपयभाशकः) सगोवो बहुवनण्डः सुवृत्त (सुवत्स) सच्छायः ।

अस्ति सुराष्ट्र देशो घोष इव मुर्धभिर्भूतशोभः ॥ ३ ॥

सत्रास्ति घनसमृद्धं गिरिनपरं नाम पत्तनं तस्मिन् । राजा रिपुबलमयनो मयनो नान्ना सुपसिद्धः ॥ ४ ॥
 तथा च महेश्वरदत्तः श्रेष्ठी न्यक्तप्रचुरधनकलितः । ललिता तस्यास्ति मिया दत्तो नान्ना तयोः सुतः ॥५॥
 दुर्ललितमोटीलितः वितृम्पां विचरति प्रतिपुरमपि । विलसति वेश्यानां गृहे विविधविलासैर्दुर्ललितः ॥६॥
 विवति मुरां तथा सरकं सुरतप्रसक्तो गमयति दिवसानि । अयान्यदा गतः स औघान्यां सपरिवारः ॥७॥
 मधुमण्डकमोदकमण्डितानामिद्विरिकमुन्द्रवट्टकानाम् । गुरुगट्टयानि भूत्वा वट्टककरम्पयोश्च तथैव ॥८॥
 धीणापेणुपवीणं सुगायनवृन्दं समेधानयति । ततो मुख्यभोरसरसीतटे दत्त्वाऽऽवासम् ॥ ९ ॥
 यावद् गत्वा कदलीगृहे पारब्धं प्रेक्षणं सत्र तावत् । तन्नासायां प्रविष्टः कुवोऽपि हि दुरभिमलग्नः ॥१०॥
 दत्तावधानचित्तो यावच्च पृच्छति परिजनमेव । कुतः समेति गन्धः समुद्रपुत्रो दुर्धरो गाढम् ? ॥११॥
 ततः परिजनमप्योदेको गन्धानुसारतस्तत्र । यावद् गच्छति धनमप्ये तावत्पश्यति मुनिवरमेकम् ॥१२॥
 निष्प्रतिकर्मशरीरं निविट्टदिट्ठि दिनेन्द्रविम्बे । कुत्रोर्ध्वबाहुयुगलेन देशयन्तामिव शिवमार्गम् ॥१३॥

वक्रहर्षं उत्तकणयन्ने अणंगसमख्यं । तं ददुर्तु विम्बइओ सो गंतुं कइ दत्तस ॥ १८ ॥
 सत्यं तं वुचंते तो सो तोसेण जाइ मुणिपासे । पासइ पसेतख्यं तं साहुं वंदइ सविचो ॥ १९ ॥
 तेगवि भाणं मुत्तुं दाऊणं धम्मलाममिप भणिओ । किं दत्त ! दत्तहत्थो धम्मस्स भमेसि भयरिपो
 यतः,

“सत्यं मनोरमाः कायाः सत्यं रम्या विमृतयः । किन्तु मत्ताङ्गनापाङ्गमङ्गलोकं हि जीवितम् ॥
 छर्त्तारिताकुटारस्य भोगाम्मोदनमस्वनः । शृङ्गारवनदावस्थ को हि कालस्य विमृतः” ॥
 पवेगारहिरजन्निहितरंगरंगंतोवेरिगस्स । अणुदेइ नवरि ससिणो जीयं तरलत्तणमुणेण ॥ १८ ॥
 जरकोट्टमासदिकासिरविपणविमुद्दयाइरोगेहि । आइइदिज्जइ जीयं कयंतपासेहिं सपाणि ॥ १९ ॥
 धादिपामुद्दुत्तारदपासमासाइसाहिस्तेहिं । परिसदइ जुअरुत्तमुख्य देहिणो जीवितयंसो ॥ २० ॥
 इय परिममि जीए विजससि मिच्छाइ पिपसि मज्झिपहुं । जे दत्त ! तुमं तं ह्रा सुकुलुप्पसस्स न ददुत्तं
 तइ भुंजसि इयंए मिच्छसि जूयं रमेसि पेसाणं । धम्मस्स पुणो वत्तंवि नेय पुरेत्तेसि कइपाणि ॥ २१ ॥
 तो मणिपं दणेणं को दोसो मज्झाणयाइए ? । कइसु पसिऊण जेणं चपमि, तो साए साइ ॥ २२ ॥
 इयंएपाणि निपासमाए सत्तेहिं जे अणायारा । ते मत्ताङ्गलं अत्तिपेसि लहु एहकाएहि ॥ २३ ॥
 अणुदिसमाएसाइ कत्ताकत्ताइ जेण नज्जंति । तं हीरइ विघ्नाणं मज्जेण, पिरप्पु मज्जस ॥ २४ ॥
 इयंए दिहंते मुणेहि दो कंणो पुरं कम्मि । निरसिणु, तओ तिओ मओ य कामेण तन्मज्जा ॥ २५ ॥

अन्तेऽहोऽहो निरममवपुष्वेदमनिकाराभिः । पापमयमिव शरन्नं तपोऽग्निनाद् वेदाय ॥ २४ ॥
 इच्छन्त्यनुज्ज्वलकनकमनत्रममक्यम् । तं दृष्ट्वा विस्मयितः स गन्धा कणयनि वराय ॥ २५ ॥
 मां न वृत्तान्तं न म मेरेण वा नि मृनिपासे । परयनि प्रशान्तक्यं तं साधु वन्दते तामिन्द्रः ॥ २६ ॥
 मेरेण इत्यं दृष्ट्वा दृष्ट्वा धर्मत्रयमिति मणितः । किं दत्त ! दत्तहत्थो धर्मे भगमि मयाहि ॥ २७ ॥
 दत्तहत्थोऽहोऽहो निरममवपुष्वेदमनिकाराभिः । अनुदरेण केवले शशिनं जीविनं तरलत्तणमुणेण ॥ २८ ॥
 अणुदिसमाएसाइ कत्ताकत्ताइ जेण नज्जंति । आहूयन्ते जीविनं वृत्तान्तपाठेरिव सपाणि ॥ २९ ॥
 इयंएपाणि निपासमाए सत्तेहिं जे अणायारा । परिशदति जीविनपुणवइ देहिणो जीविनयंसो ॥ ३० ॥
 इयंएपाणि निपासमाए सत्तेहिं जे अणायारा । जे दत्त ! तुमं तं ह्रा सुकुलुप्पसस्स न ददुत्तं
 तइ भुंजसि इयंए मिच्छसि जूयं रमेसि पेसाणं । धम्मस्स पुणो वत्तंवि नेय पुरेत्तेसि कइपाणि ॥ ३१ ॥
 तो मणिपं दणेणं को दोसो मज्झाणयाइए ? । कइसु पसिऊण जेणं चपमि, तो साए साइ ॥ ३२ ॥
 इयंएपाणि निपासमाए सत्तेहिं जे अणायारा । ते मत्ताङ्गलं अत्तिपेसि लहु एहकाएहि ॥ ३३ ॥
 अणुदिसमाएसाइ कत्ताकत्ताइ जेण नज्जंति । तं हीरइ विघ्नाणं मज्जेण, पिरप्पु मज्जस ॥ ३४ ॥
 इयंए दिहंते मुणेहि दो कंणो पुरं कम्मि । निरसिणु, तओ तिओ मओ य कामेण तन्मज्जा ॥ ३५ ॥

दत्तकदा ।

तत्ता य केणिष्ठे तं पद जेपेइ मयणसरविहुरा । तं चिय सरणं देवर ! भुंजसु भोए मए सदि ॥२७॥
 तेणं पदिमणिपं आ अम्मोमं स्यायं पारं । मुख्यपुणो य भज्जा जणणीतुहा जने मणिपा ॥२८॥
 मा सुमिणेवि तुमं पारं चिनेसु परिमं अच्यो ! । इहपरलोयविन्दं निदंषसचिद्विपमणिं ॥२९॥
 सोउं सा पाऊण गंगनि गलियगुणय्यां गेहे । कम्माई कुणइ तीसें कयं च बहु मसए एमो ॥३०॥
 य काले यचंते कयाइ कयकइया गिरमंतो । चिहइ मंचयगटिया नय सचि कुणइ गेरस ॥३१॥
 ते बाहिराउ दिवरो सपागमो तं न विच्छए ततो । पुण्णइ गिरिणि कइ तुइ न दीसए इय जिह्वाजी ॥
 तो सा साहइ जं सा अपइसीरा सिरस्य विपणए । चिहइ गिरस्य मज्जे गुणा गित्ताए दुग्गवता ॥
 तो संभंतो एतो करेइ सरं दुवारदेसम्मि । उग्याहेसु कयाहे कुणलं तुइ वेण पुत्तावि ॥ ३४ ॥
 उग्याडिऊण दारं मज्झाविद्धस्य तस्य सा पुणवि । देइ दुवारं गाढं सुपगलं नइ पयच्छं ॥ ३५ ॥
 गालीट्ठपईवं पयइइ पुंजाणियं च गुरमंसं । दोएइ तस्य पुरां मणेइ मंसं च मज्जे व ॥ ३६ ॥
 पयाणं एगपरं उवभुंजसु नरिय अन्नदा मोवरसो । तो संकरम्मि पटिमो एवं दिवरो विपके ॥३७॥
 एमा जणणीतुहा जेणं जिह्वाय वधुणो भज्जा । मेमससवि मयणरणं न रयं एवं विगिट्ठाण ॥३८॥
 जभो,
 विज्जायणयमभयं दुग्गंभिमय्यविं पसन्निदं । जीववमंकिण्ठं निमापगमेविं ममे ॥ ३९ ॥
 जो असइ मंसपेमि कारगहिं सोडिऊण दंतो । तो गुणउच्च अटिणो बुद्धगपाणं, न उण बुग्गिं ॥

अनुराधा च कनिष्ठे तं प्रति जल्पति मदनदाराभिधुरा । स्वमेव दारणं देवर ! सुखं च भोग्यं मया तर्पणं ॥
 तवस्तेन प्रणिमणितमा अमर्ष्य सदिदं पापम् । मुख्यपुणो य भज्जा जणणीतुहा जने मणिपा ॥२८॥
 तस्माद् मा स्वप्नेष्वपि त्वं पारं चिन्तयेदशं हन्त ! । इहपरलोयविन्दं निपुणवेष्टितमनिदम् ॥२९॥
 तत् क्षुत्ता सा कृत्वा तुष्णी गलितगुणरुपा गेहे । कर्माणि करोति तया हनं च बहु मन्त्रत एव ॥३०॥
 इति काले प्रजति कदाचिभूतकृत्या गृहस्थान्त । निष्ठानि मयपतिता न च विन्ता करोति नेदम् ॥३१॥
 तो बहिलो देवरः शमागतस्तो न परयति ततः । पुच्छति गृदिणी कथं तव न दूरयेतज्ज उदेत् ॥ ३२ ॥
 तः सा कयपति यस्ताड्यदुशीरा शिततो वेदनया । तिष्ठति गृहस्य मध्ये गुण शय्ययां दुःखार्ता ॥३३॥
 ततः संभ्राज्य एव करोति दाहं द्वारेदेश । उद्याटय कयाहो इराते तव देन पुच्छति ॥ ३४ ॥
 उद्याट्य द्वारं मज्झमविष्टे तस्मिन् मा पुनरपि । दधाति द्वारं गाइ भुग्गमतां तया मयच्छति ॥ ३५ ॥
 स्वाशीस्थितिप्रदं प्रकटयति पयोनीं च गुरगामम् । सोदयति तस्य दारो मज्जति मांसं च हनं च ॥
 एतयोरेकतरमुपशुद्धं च माण्यन्वया मोतः । ततः संश्ले चतिर एवं देवरो विगर्हयति ॥३७॥
 एषा जदनजुत्वा येन उद्येत्तस्य बन्धोर्धो । मोक्षम्यापि मत्तं न हनयेत्तु विदितानम् ॥३८॥
 यतः,
 विहातकममर्थं दुर्गन्धियरापि दत्तारिहम् । जीववमंकिण्ठं निमापगमेविं ममे ॥ ३९ ॥

मज्जं पुणं कसिणजलं कणकद्वसमुन्मयं न दोसिल्लं । ता अवियणं पिज्जइ विजसेहिवि आरनालं ॥४१॥
 इयचित्तिऊण भणियं पायसु मज्जं मयच्छि । लहुमेव । गच्छामि जेण लोओ भणिस्सइ किं पि अलियं ॥
 जणणीएवि हु सद्धिं रहम्मि जंपंतयस्स अववाओ । जायइ, किं पुण मयभिभलाए तुमए समं नेय ? ॥
 तो तीए उट्ठेउं करे करेऊण करंविंयं समयं । तह पाइओ जंहिच्छं मज्जं जह धुमिउं लमो ॥ ४४ ॥
 नय चेयइ किं पि तओ रमिओ सो तीए पोढमहिलाए । असियं मंसं पि तओ जाओऽणत्थाण प्रयारी ॥
 ता दत्त । दत्तदोसं मज्जं वज्जतु अवज्जसयमूलं । जूयस्सवि दिट्ठंतं सुणसु तुमं अवहिओ होउं ॥

इह कुसुमपुरे नगरे धनसेट्टिसुओ मुदंसणो आसि । सच्चकलापचट्टो अइवसणी जूयविसयम्मि ॥४५॥
 नीहारियाओ कणयस्स दोभिं कोडीओ पिउगिरा तेण । लच्छीपडिहत्थाइं कयाइं जूयारियगिरा ॥
 तो पिउणा कालेण कालखरिओ तहावि तज्जणणी । सिद्धिदिट्ठि पंचवि अप्पइ से किं वि आरणं ॥
 अहं कहियं तं केणं वि धनस्स तो तेण । सा गिहे भिन्ने । निम्भच्छिऊण ठविंया निव्वाइं किं पि दाउं च ॥
 तो अमदिणे तणरेण तेण बहु हारियं हयासेण । गाढं गहिओ जूयारिएहिं खित्तो य खट्ठाए ॥५१॥
 कहियं तज्जणणीए केणं वि एयं तओ य रुपयाणी । पत्ता ताण सगासं मंसं पि अकाउमइवेगा ॥५२॥
 पुट्ठो य तीए सहिओ कित्तिउदव्येण छुट्ठए एतो ? । तेणवि भणियं सिद्धिणि । मुद्या लक्खेण कणयस्स ॥
 तो तीए संलत्तं तं परं दूरेण संपया पत्ता । सिद्धिगिहेवि न विज्जइ भोयणमित्तं पि तस्सेव ॥५४॥

योऽन्नाति मांसपेद्यां करगृहीतां त्रोटयित्वा दत्तैः । स शुनक इवास्पृश्यः कुलोद्गतानां, न पुनः पुरुषः ॥
 मघं पुनः कृष्णजलं कणकाष्ठसमुद्भवं न दोषवत् । तस्मादेविकल्पं पीयते विद्वद्भिरप्यारनालमिव ॥४१॥
 इति चिन्तयित्वा भणितं पायय मघं शृणोति । लब्धेव । गच्छामि येन लोको भणियति किमप्यलीकमपि ॥
 जनन्यापि हि सार्धं रहसि जल्पनोऽपवादः । ज्ञायते, किं पुनर्मद्विहृतया स्वया समं नेय ? ॥४२॥
 एतस्तदोन्माद्य करे कृत्वा करविकां समम् । तथा पायितो यथेच्छं मघं यथा धूर्णयितुं लग्नः ॥ ४४ ॥
 नन वेनति किमपि ततो रमितः स तथा प्रौढमहिलया । अशितं मांसमपि ततो जातोऽनर्थानां प्रभरः ॥
 सम्माद् दत्त ! दत्तश्रेष्ठं मघं वर्जयावधशतमूलम् । पूतस्यापि दृष्टान्ते शृणु स्वमवहितो भूया ॥ ४६ ॥

इह कुसुमपुरे नगरे धनश्रेष्ठिसुतः मुदंशन आसीत् । सर्वकलामुन्दरोऽतिव्यसनी पूतविषये ॥४७॥
 निगमंशिते कनकम्य द्वे कोट्यौ तितृगृहातेन । लक्ष्मीपूर्णानि कृतानि धूनकरिगृहाणि ॥ ४८ ॥
 ततः निशा कायेनोत्तमप्रवृत्तथापि तज्जननी । श्रेष्ठिदिष्टिं प्रवृत्त्यर्थयति तस्मै किञ्चिदभरणम् ॥ ४९ ॥
 अथ कथितं तन्मन्त्रेण धनस्य तनमेन सा गृहे भिक्षे । निर्भर्त्स्यं स्थापित्वा निर्याहं कमपि दत्त्वा च ॥५०॥
 ततोऽन्यदिने तनयेन तेन बहु हारितं दत्तायेन । गाढं गृहीतो धूनकारिमिः स्निग्ध गतोऽयम् ॥ ५१ ॥
 कथितं तज्जनन्याः केनान्येतत्तथ रन्दरी । प्राप्त्वा तेषां सत्कारं श्रममप्यहृन्त्याऽनिवेगात् ॥ ५२ ॥
 दृष्ट्वा तदा पुम्भूतः किमिदमेव न्युत्थत एव ? । तेनापि भणितं श्रेष्ठिनि ! मुच्यते सतेण कनकम्य ॥

तो मं उन्ने परिऊण सुयद एयंति तीए संन्ते । सहिएणं सा गहिया मुखो नीहारिउं पुत्तो ॥५५॥
 गच्छंतेणं आरुमिऊण जणणीए सादिया तेण । गहिया, सहिएण तमो लज्जाए-समप्पिया अत्ता ॥
 ततो सुदंसजो पुण सादियं भिन्निऊण खिल्लेइ । जूयं, जणणी पुण कुणइ सहियगेइमि कम्माई ॥
 तो एगो पुत्तंनो पडिओ सेट्ठिसस केणवि सविबरो । तो सेट्ठी नियचिते परिमावइ भावणं एवं ॥
 जइ पदमं पि दु माऊए जुवणं देइ नंदणो जाओ । नामकरणाइपरुं पिउणो लच्छिं च अयहरइ ॥५६॥
 तपणु परिवट्टमाणो देइ भोयणविलेखणप्पमुहं । जं जं पि सुहसरुवं परिगिणइ नंदणो तस्स ॥ ६० ॥
 सारण्यमपागमविप्पुतंतवम्मदपरवसो तपणु । अच्छिंदइ गयसंरं पिउणो विहवारुं सत्वं ॥ ६१-॥
 इय कारणेहि पिउणो दुहावहो सज्जहा इवइ पुत्तो । जं तम्मिनि पडिबंधो कीरइ तं पुण पट्टच्छरियं ॥
 अइवा को नाम दुहावहस्स तणपम्म जम्मसवणम्म । हरिसिउज्जा जइ नवि होज्ज मोहमाहप्पसंपत्ती ? ॥
 तो नियमो मइ संपइ पुत्तं पइ, तम्मप पुणो रिययं । तीइ कए भज्जाए कइ सा किल्लुट्ठिही बरई ? ॥
 हुं नायं तीइ सओपराण साहेवि कस्सवि मुहेण । सिरिनपरे, ते जेणं दव्यं दाऊण छोदंति ॥६५॥
 तो णिडिऊणं लेइं पुरिसो संपेसिओ पयत्तेण । एत्तो येवदिणेहि ताणं सो अप्पए लेहं ॥ ६६ ॥
 तत्र चेइ लिखितम्—
 जल्लिहिल्लिखं मुणिणा महगिहद्वं सुएण परकपए । नीसेसं पि दु गसियं जूयाइदुण्यसणतिसिएण ॥

सत्सत्तया संनविनं सं प्रति दूरेण संपन् माप्ता । श्रेष्ठिगृहेऽपि न रिपते भोजनमात्रमपि तत्तदैव ॥ ५४ ॥
 ततो मागुणे घृत्वा मुष्णैरुमिति तया संनविने । पुरस्कृतेन सा गृहीता मुक्तो नि सार्य पुत्रः ॥ ५५ ॥
 गच्छन्ताऽऽकृष्य अनन्याः शाटिका तेन । गृहीता, पुरस्कृतेन ततो लग्नया समर्पिताऽन्या ॥ ५६ ॥
 ततः सुदर्शनः पुनः शाटिकां मुक्त्वा समने । गृते, अननी पुनः करोति पुरस्कृतगोहे कर्माणि ॥५७॥
 तत एव वृत्तान्तः कपिनः श्रेष्ठिनः केनापि सविबरः । तनः श्रेष्ठी निजचिते परिमाययति भावनानेवम् ॥
 यथा प्रथममपि हि मातुर्योपनं हरति नन्दनो जातः । नामकरणादिकेषु पितृलैस्त्री आपहरति ॥ ५९ ॥
 तदनु परिवर्धमानो हरति भोजनविलेखनप्रमुखम् । यद् यदपि सुसत्स्वरूपं परिगृह्णाति मन्दनस्तस्य ॥ ६० ॥
 सारण्यसमागमविस्तुरन्मन्मथपरवशस्तदनु । आच्छिनति गतदाहं पितृर्विभवादिं सर्वम् ॥ ६१ ॥
 इति वारणेः पितुर्दुःगाहः सर्वथा भवति पुत्रः । यच्छिप्रमपि प्रतिबन्धः क्रियते तत्पुनर्महाभयम् ॥६२॥
 अपवा को नाम दुःखावहस्य तनयस्य जन्मदग्ने । हव्येद् यदि नैव मयेद् मोहमाहात्म्यसंपातिः ? ॥६३॥
 ततो नियमो मम संपति पुत्रं प्रति, नाम्यति पुनर्ददयम् । तस्याः कृते भार्यायाः कथं सा किल्लुट्ठिप्प्यते बराकी ? ॥
 हुं ज्ञातं तस्याः सहेदारान्कथयामि कस्यापि मुतेन । श्रीनगरे, ते येन द्रव्यं दत्त्वा छोदयन्ति ॥ ६५ ॥
 ततो लिखितं लेखं पुरुषः संप्रेषितः प्रयत्नेन । प्राप्तः स्तोकदिनैस्तैभ्यः सोऽर्जयति लेखम् ॥ ६६ ॥
 जलधिसलिलमिव मुनिना मद्गृहद्वयं सुतेनैकपदे । निःशेषमपि हि मयितं घृतादिदुर्बलघनत्वितेन ॥६७॥

तुम्ह भङ्गीवि उल्ले धरिया जुयारिएहि तम्मुक्का । इगलक्खस्स कएणं जं जाणद तं करिज्जामु ॥
 इय वाइऊण वाहुल्ललोयणा वंधुणो परोप्परओ । जंपति पणयसारं अहह अहो दारुणं दुक्खं ॥६९॥
 संजायं भङ्गीए तां किं एएण दब्बजाएण । गयकन्नचंचलेण, उवजुज्जउ भङ्गिकज्जम्मि ॥ ७० ॥
 फो तुल्लो भङ्गीए इविज्ज सयणाण मज्झयारम्मि । जीए आसीवयणा दुरियवंधा विलिज्जंति ॥
 सव्वेवि उच्छया निच्छएण भङ्गीपुरस्सरा हुंति । ता घन्नाण गिहीणं भयणीओ हुंति सीलइद ॥
 इच्चाइवासनावासिएहि सव्वंपि विक्कयं भंडं । किच्छेण तओ लक्खो संपत्तो, तं गहेऊण ॥ ७१ ॥
 जा पत्ता तम्मि पुरे सरस्स वालीए वंधुणो तत्थ । भरियंभकुंभनिग्भरभारोणयकंधरा मङ्गी ॥७२॥
 दिट्ठा सा तेहि तओ पच्चभिनाया झडचि गंतूण । उत्तारिऊण कुंभो निमुंभिमो भूमिमागम्मि ॥७३॥
 भूनिहियमत्थएहि पणया सा लज्जिया य ते दट्ठुं । नयणंसुसिचनिचाए जंपियं तीइ तो एवं ॥७४॥
 कुसलं महं वंधूणं, अतक्कियं तुम्हदंसणं जायं । केण व पओयणेणं इहागया, इय निसामेडं ॥७५॥
 मन्नुभरभरियवयणेहि तेहि भणियं इयम्ह कुसलचं । जीवंताणावि जेसिं भङ्गी घट्ठेडिया जाया ॥७६॥
 हा हा भङ्गी ! सुनयणे ! सहस्सलोयाण सोमिणी हुंता । इण्हिं दासिब्व जलं वहंसि रे सिं परेमिच ॥
 हीही अणज्जकज्जुज्जयस्स तुह दिव्व ! कित्थियं भणिमो । जीइ सिं सुकुमारं भारं कुमुमाण न सत्तं ॥
 इण्हिं जलभरियघडे वहेइ तंपि हु सुनिट्ठुरं जायं । तुह दिव्व ! मणसरिच्छं सच्छंदपयारदुल्लियं ॥८१॥
 इच्चाइ विलवमाणेहि तेहिमारोविया सुहासणए । नीया सहियस्स गिहे तेणवि गहिंउ कणयलक्खं ॥

युष्मद्भगिन्यपि भ्रूणे धृता घृतकारिभिस्तन्मुक्ता । एकलक्षस्य कृते यज्जानीत तन् कुल ॥ ६८ ॥
 इति वाचयित्वा वाप्यवल्लोचना बन्धवः परस्परतः । जल्पन्ति प्रणयसारमहह अहो दारुणं दुःखम् ॥६९॥
 संजातं भगिन्यास्तस्मात् किमेतेन द्रव्यजातेन । गजुर्कणचञ्चलेन, उपयुज्यतां भगिनीकार्ये ॥७०॥
 कस्तुलयो भगिन्या मधेत् स्वजनानां मध्ये । यस्या आशीर्वचनाद् दुरितप्रबन्धा विलीयन्ते ॥७१॥
 सर्वेऽप्युत्सवा निश्चयेन भगिनीपुरस्सगा भवन्ति । तस्माद् धन्यानां गृहिणां भगिन्यो भवन्ति शोभाङ्गाः ॥
 इत्यादिवासनावासितैः सर्वमपि विक्रितं भाण्डम् । कृच्छ्रेण ततो लक्षः संप्राप्तः, तं गृहीत्वा ॥७२॥
 थावन्प्रास्तास्तस्मिन् पुरे सरसः पारुषां बन्धवस्तत्र । भूतात्मःकुम्भनिर्मरमारवनतकंधरा भगिनी ॥७३॥
 दृष्टा सा तैस्ततः प्रत्यभिज्ञाता अतिष्ठति गत्वा । उत्तार्य कुम्भो निशुम्भितो भूमिमागे ॥ ७४ ॥
 मुनिरितमस्तकैः प्रणता सा लज्जिता च तान् दृष्ट्वा । नयनाश्रुसिक्तनेत्रया जल्पितं तया तत एवम् ॥७५॥
 कुशलं मम बन्धूनां, अतर्किनं युष्मदर्थनं जातम् । केन वा प्रयोजनेनेहागताः, इति निश्चयम् ॥७६॥
 हा हा भगिनि ! सुनयने ! सहस्रलोकानां स्वामिन्यभवः । इदानीं दासीव जलं वहसि रे एषां परेषां च ॥
 ही ही अनार्यकायोपनस्यं तव दैव ! क्रियद्गणामः । यस्याः शिरः सुकुमारं भारं कुमुमानां नासदत् ॥८०॥
 इदानीं जलभृतयान् वहति तदपि हि मुनिपुत्रं जानम् । तव दैव ! मनःसदृशं स्वच्छन्दप्रसरदुर्लभम् ॥

मुक्ता तो मिट्टिगिहे नीया सा तेहि पणमिओ सेढी । तस्सवि ॥ किपि दाउं संपत्ता ते नियट्ठाणे ॥८३॥
 इत्थो ॥ सुदसंजेणवि जूयपसाएण पाविं तत्थ । करचरणनासछेयं मरणं हि जूयवसणाओ ॥८४॥
 ता दत्त । दत्तदुवत्तं जूयं जुयं चयसु दुवत्तकरं । कुलसीलमुणेहि समं हारिज्जइ अन्य बहुद्विजं ॥८५॥
 संपइ राईभोयणदोसपवाईपि सुणसु जत्तेण । इहलोपपारलोइयदुहाण मूळं शु निसिद्धत्तं ॥८६॥
 रयणीए रयणिचरा चरंति बोहंति अधमाईयं । तत्त्विट्ठालियमत्तं भुंजंता हुंति तत्तुट्ठा ॥८७॥
 ता दिणयरकम्पूयं गुणविचं अतिट्ठिकणियविभागं । कुंयुपिवीन्टिपरट्ठियं मयावि दिवमम्मि सुत्तत्थं ॥
 तह सुद्धमेपरजीया इवंति सेपाइमावि अम्मि ॥ तो निसि भुंजंताणं ताणं गु विगाहणा इव ॥८९॥
 सीएविं गुरुयणावं तेण य संजायए भवम्ममणं । तम्मि य मत्तदुवत्तं तम्हा जीवा निपतिपयं ॥९०॥
 रयत्तेयव्या ताणं पुण रयत्ता इवइ दिट्ठिविमयम्मि । दिट्ठिविमओ य दिवमे रयणीए न संभवइ तम्हा ॥
 दिणयरकरावदायं भत्तं पेहिनु चक्खुणा सम्मं । जइ रहियं जीवेहिं तां भुंजइ इयरहा वत्तं ॥९२॥
 जे पुण अच्चाणंथा अवियाणियपुष्पावसम्भावा । राईभोयणगिद्धा सुद्धा ते जंति कुगईसु ॥ ९३ ॥
 अपिसुद्धं अपविचं पेउच्छिट्ठं सयावि सायज्जं । विसमिव सुविणासकरं निसिभत्तं वज्जयंति वुट्ठा ॥
 कालम्मदे हरई दिवायरो सत्त्वरीविं तरसद्धे । ओ उ न भुंजइ राओ तो उववासी तपदेण ॥ ९५ ॥
 अत्तं च;—

इत्यादि विलपज्जितैरातोपिता सुत्तासने । नीता पुरस्कृतस्य गृहे सेनापि गृहीत्वा कनकलक्ष्म ॥८२॥
 मुक्ता ततः श्रेष्ठिगृहे नीता सा तैः प्रणतः श्रेष्ठि । तस्यापि च किमपि दत्त्वा संश्रमासने निजश्राने ॥८१॥
 इतश्च सुदर्शनेनावि दूतप्रसादेन प्राप्तं तत्र । करचरणनासाच्छेयं मरणमपि हि दूतम्यसनात् ॥८४॥
 तस्माद् दत्त । दत्तदुःखं दूतं यूकामिव त्यज दुःखकरम् । कुलसीलगुणैः समं वादयते यत्र बहुद्विजम् ॥
 संति रात्रिभोजनदोषप्रवाहमपि शृणु यत्नेन । ऐहलोकिकपारलोकिकदुःखयोर्मूलं खलु निद्राभुत्तम् ॥८६॥
 रज्ज्यां रजनिचराधारान्मुविंत्तपगत्तादिवम् । तदुच्छिष्टमत्तं भुञ्जाना अभन्ति तत्तुट्ठाः ॥८७॥
 तस्माद् दिनकरकरपूने गुणविशमतिथिक्वांस्वतविभागम् । कुन्धुविपीलिकारतिनं सदावि दिवमे मोक्षम्यम् ॥८८॥
 तथा सुस्मेतरजीया भवन्ति संघातिमानोऽप्यले । ततो निष्ठि भुञ्जानानां तेषां गच्छ विराधदा भवति ॥८९॥
 तयापि गुरुपायं सेन च संमायते भवभ्रमणम् । तस्मिन् महादुःखं तस्माज्जीवा निजजीविदमिव ॥९०॥
 रस्तिव्यास्तेषां पुनरक्षा भवति दृष्टिविषये । दृष्टिविषय दिवमे रज्ज्यां न संभवति तस्मान् ॥९१॥
 दिनकरकरावदात्तं भक्तं प्रेक्ष्य चक्षुषा सम्यक् । यदि राहितं धीवन्तनो मुञ्जतेनरथा धन्यम् ॥९२॥
 ये पुनरंशानान्धा अविज्ञातपुण्यपापसद्भावाः । रात्रिभोजनमृद्धा मुग्धास्ते दान्ति कुगन्ति ॥९३॥
 अविशुद्धमपवित्रं प्रेनोच्छिष्टं मदापि साधयम् । विषमिव सुनिनासकरं निद्राभक्तं बर्जयति कुपम् ॥९४॥
 कालस्यार्थं हरति दिवाकरः तारयति तन्मार्थम् । यम्पु न मुद्दे रात्री स उपवासी तदर्थेन ॥९५॥

जो जीवइ वरिससयं जीवो निसिभोयणं विवज्जंतो । सो लहइ नूण पचासवरिसविहिओववांसकनं ॥
तेण य सुग्गमि सुरंगणार्हि संह सुक्खंमणुइवेऊण । उप्पज्जइ मणुयभवे तम्मिबि पावेइ जिणदिक्खं ॥
ततो मोक्खं कम्मवत्तएण पालेइ जो वयं एयं । जो पुण गहिउं भुंजइ सो दुक्खं लहइ सुलसोव ॥
तथाहिः—

अत्थि अवंतीविसए उज्जेणी जोइणीपदमपीढं । तत्पत्थि सिद्धराओ जस्स समाइं निसिदिणाइ ॥९९॥
दिवसे कीलइ पमयाजणेण राओ उ जोइणिगणेण । न मुणइ गयंपि कालं विलासकीलाहिं दुल्लभिओ ॥
रपणिचरियाए कइया गओ वहिं भीसणे मसाणम्मि । पभणइ गरुयसरेणं निम्भयचित्तो इमं वपणं ॥
भो भो भूयपिसाया रक्खा जवत्ता व जोइणीनिवहा । निसुणेह मज्झ वयणं एग्गमणा खणं तावा ॥१००॥
सोइं सिद्धनरिंदो समागओ कोउणेण सुणिऊण । तुम्ह पसिद्धि रिद्धि ता पयइह अप्पणो रुवे ॥१०१॥
सुणिऊण इमं वपणं किलिकिलियं तेहिं भरवसरेण । पयइदुदुरेहिं पइया पुइइवि खणेण घररिया ॥
तह फिक्करंति पेया भूयाणिवि हुंकरंति घूयव ॥ अट्टहासफुटंतदिसिप्पहा उट्टिया रक्खा ॥१०२॥
ताण मज्झाव भणिपं असियस्वभिहाणजरखराएण । अहइ अहो को एसो सीहं सुचं पवोइं ॥
को नियनीइं कंडुपइ सप्पतुंदीए कंडुहरणट्ठा । को जमपुरीसमाणे समसाणे एवमुल्लसइ ॥१०३॥
तो भणिपं भूयइया मा गव्यं पइह एरिसं तुम्हे । जइ अत्थिकावि सत्ती ता पयइह मइ पुरो अग्न ॥
तो अक्षिपस्वो जरसो उच्चसेणं दुजोयणवमाणं । काऊण नियसरीरं खिविउं नरमुंदमालं च ॥१०४॥

अन्वयः ।

यो जीवति वर्षशतं जीवो निशामोत्रनं विवर्जयन् । स लभते नूनं पचाशद्वर्षविहितोपासककर्म ॥९९॥
तेन च स्वर्गे सुराङ्गनाभिः सह सौख्यमनुभूय । उत्पद्यते-मनुत्रयवे तस्मिन्नपि मामोति जिनसिपाय ॥१००॥
ततो मोक्षं कर्मवशेन प्राप्नुयति यो मत्तमेतन् । यः पुनर्गृहीत्वा भुङ्क्ते स तुःसं लभते सुलग्न इव ॥१०१॥

अन्वयवन्तीविषय उन्वयिनी योगिनीप्रथमपीठम् । तत्रास्ति सिद्धराजो यस्य समानि निशानिनामि ॥
दिवसे कीलति प्रमथाननेन रात्रौ तु योगिनीगणेन । न ज्ञानाति गतमपि कालं विनासकीलामिदुर्लभं विन ॥
रत्नचरित्रा कदा गतो बहिर्भागेन शमशाने । प्रमथानि गुरुस्वरेण निर्भयचित्त इदं वचनम् ॥१०१॥
भो भो भूयपिशाया रक्षांसि यत्त वा योगिनीनिवहाः । शृणुत मम वचनमेकाग्रमनसः शनं तावत् ॥१०२॥
सोइं सिद्धरोन्द्र समागतः कौतुकेन श्रुत्वा । सुस्माकं पसिद्धिरिद्धिं तस्मात्पद्यतान्मनो व्यापि ॥१०३॥
तवेइ वचनं हिलकिटिनं नैर्भयस्वरेण । पाददुदुरेः प्रदत्ता वृत्तिव्यपि क्षणेन कथिता ॥१०४॥

चिन्तुमिह प्रेमा भूतान्यपि वृक्षवृक्षानि वृक्षवत् । अट्टहासफुटद्विहाप्रमाणमुचिधनानि रसगि ॥१०५॥
वत्पद् वृक्षवन्मिशालानिदानयत्तगात्रेन । अट्टह अहो ! क एष मिहं सुप्तं प्रवेष्टयति ! ॥१०६॥
रिद्धिरिद्धो वरदूतवि रत्नद्वारेण कथद्वारमात्रं ! । को यमपुरीषमपि शमशान एवमुत्तमि ! ॥१०७॥
सुप्ते जज्जं भूयइया मा हवीं वन्देइतो गृयम् । वयन्ति वापि दक्षिणतु दक्षवत मम वृत्तोऽय ॥१०८॥

वसुधा ।

गुरुभोगरगयह्न्यो इत्थिन्व गहीरयणियभरियदिसो । हन्ते वग्गंतो समुद्रिओ निवडणो समुद्रं ॥
 तो तं ददुं राया जससियपणो भणै तं एवं । किं साहावियरुवं उय कोववसेण कयमेवं ॥१११॥
 जइ साहावियमेयं रुवं ता गच्छ रक्ख ! सट्टाणे । दिठं जं ददुं देवा सुज्जंति रमणीया ॥११२॥
 उय कोवपुरियमेयं ता किं कोवसं कारणं तुम्ह ? । अह भणसि मह मग्गणे समागओ तेण मह को
 तं पि न जुत्तं जग्गहा सनुइपेरंतपरणिनाहो हं । तो सत्वं गिरिपुरकाणणाइं मह संतिपं एयं ॥११३॥
 जइ इत्थ निवसिउमणा तुम्हे ता देह मह करं इण्हि । अजह मह पडिबद्धं भूमिं सिग्गं परिचयह ॥
 तं सुणिउं ते कुविश सत्त्वे भूयाइणो भणंतं । भो भूय ! सरणमहुणा अणुसरसु सरं सु इहं च ॥११४॥
 तो असिपक्खो जस्सो मुग्गरमुग्गोरिऊण जा चलिओ । तो सो सहसा धंभुण थंभिओ थंभविज्जाए
 अह उट्ठिओ य भूओ अचच्छुअट्टामरेहिं वयणेहिं । ग्वाभंतो सो रक्षा वद्धो चोरुज्ज मनेण ॥११५॥
 तो तस्स परियणेणं भणिओ राया जहा इमं सुयह । जं किपि मग्गसि करं तं तुह मिलिऊण दावामो ॥११६॥
 तो भणियं भूइणा जक्खो मह अमरक्खओ होउ । रक्खो धरंउ छत्तं भूयपिसायाइया अणे ॥११७॥
 एं पुरओ पिच्छणयं कुणंतु निच्छं पि इय निसामेउं । सत्त्वं तहंति तेहिं विविधं विणयपणएहिं ॥
 । असियरावं उत्थंभिऊण रयणीए चरिममयम्मि । नियमंदिरम्मि पत्तो नरनाहो तेहिं परिकलिओ ॥
 ताव पडुपदइकायुकासंसाइत्तरपूरस्स । अत्तुच्छो उच्छलिओ गहीररवो तत्थ, इत्थो य ॥११८॥

सनोऽसितासो वस उच्चत्वेन द्वियोजनममाणम् । हृत्वा निजवरीं सिप्त्वा नरमुण्डमान्ता च ॥१०९॥
 गुरुमुद्रगदाहस्तो हस्तीव गभीरस्तमितभृतादिकः । निषेधन् वरुणन् समुत्थितो नृपते, समुत्तम ॥११०॥
 तगस्तं हृत्वा राजोच्छ्रितमना भणति तमेवम् । किं स्वाभाविकरूपमुत कोपवशेन कृतमेवम् ॥१११॥
 यदि स्वामाविकनेतृ रूपं तदा गच्छ रक्षः । स्वस्थाने । इहं यद् द्रष्टव्यं देवाः धूयन्ते रमणीयाः ॥११२॥
 उत कोपस्फुरितमेतत् तदा किं कोपस्य कारणं तव ? । अथ भणसि मम इमं शाने समागतस्तेन मम वीरः ॥
 तदपि न युक्तं यस्मात्समुद्रपर्यन्तपरणिताधोऽहम् । ततः सर्वं गिरिपुरकाननादि मम सम्बन्ध्येत ॥११३॥
 अथ निवस्तुमनसो मयं तदा दत्त मम करमिशानीम् । अन्यथा मम मतिवर्दा भूमिं शीघ्रं परिस्थानम् ॥११४॥
 न क्षुत्वा ते कुविताः सर्वे भूतादयो भणन्त्येवम् । भो भूय ! सरणमपुनाऽनुसर स्मरेहं च ॥११५॥
 गोपसिताको यसो मुद्रमुद्रांस्तुं यावच्छलितः । तावत्स सहसा स्तम्भवन्तग्मितः स्तम्भविषया ॥११६॥
 योत्थितश्च भूतोऽप्यद्वैतदार्ढ्यवचनैः । क्षीमयन् स राजा वदधौर इव मन्त्रेण ॥११७॥
 तस्य परिनेन भणितो राजा यथेयं मुञ्चत । यं कथपि मार्गवसि करं तं तुभ्यं मिलित्वा दापयामः ॥
 भणितं भूपतिना यसो ममाद्भरतको भवतु । रक्षो धरतु च्छत्रं भूतनिशाचादिका अन्ये ॥११८॥
 पुरतः प्रेक्षणं कुर्वन्तु नियमपीनि निशम्य । सर्वे तथेति तैरपि प्रनिरर्थं विनयप्रणयैः ॥११९॥
 सितानुसुतम्भ रगन्त्यां चरमतमये । निजमन्दिरे प्राप्नो नरनाहस्तेः परिकलिताः ॥१२०॥
 दुपदइकायुकासंसाइत्तरपूरस्स । अत्तुच्छ उच्छलितो गभीररवस्तत्र, इतथ ॥१२१॥

पञ्चसूतगयवरुमूलियाण उड्डीणससिचिद्रेगाण । धवलाइं गलन्ति निमालयाण नरमनहुमुमाइं ॥१२४॥
 दिणमणिमऊहमंजरियदिसिहवणकमलसोहिल्ले । पञ्चसूते तो राया विदेवि आवस्सयं ततो ॥१२५॥
 उवविट्ठो अत्याये परिपरिओ तेहिं जरसरवसेहिं । येउज्जियस्सेहिं पञ्चरत्तं मंमचरन्तुणं ॥१२६॥
 पारद्धं पिच्छणपं भूयपिसाएहिं विविहभंगीहिं । तुलनेत्यकयहन्तो नच्चइ एगां महाग्वसो ॥१२७॥
 कयबुद्धवणिणयेसो तो रत्ता पुच्छिओ इमं एमो । किं बुद्धवणिणयेसेण नचसे कइमु कुटमेयं ॥१२८॥
 तो रक्खेणं भणियं नच्चेमि सणं तमो य पयडिस्सं । नियचरिणं उच्चरिउं मचिसेसं निययत्ताए ॥
 तो पिकखणावसाणे जीहं निल्लालिऊण अड्डीहं । सणमेगं गयनेट्ठो डिओ तमो जंपए एवं ॥१२९॥
 भो नरनाह ! नितामसु जेणं एवं अहं पणवामि । तो कइज जहा रसणादोमेणं पुव्वजम्ममि ॥१३०॥
 लद्धूणवि जिणधम्मं मणुयत्तं हारियंनि, तो राया । पुच्छइ कहंति, तो मां पुव्वभवं साहिउं ललो ॥
 इह आसि पुग सिट्ठी ईसरनामा पसिद्धगुणकलितो । तन्मज्जा बंधुमई ताण सुओ सुलसनमेवि ॥
 अहं जोव्वणम्मि एत्तेण तेण मिच्छाए परिमंतेण । कत्यवि दिट्ठो साहू धावीसपरीमहसोति ॥१३१॥
 तं वंदिऊण साहुं निमुणइ सदेसणं मणभिरामं । पुव्वागयपरिसाए कहमाणं कइयवंधेण ॥ १३२ ॥
 राईभोयणविरईगुणदोसविचारणं च पुव्वुत्तं । मुणिउं तेणवि गहिया विरई रयणीए मत्तस्स ॥१३३॥
 भइगभावगएणं न उणो सम्मत्ताइगिहिधम्मो । तत्पिउणा उ पवओ सम्मत्ताईवि गिदिधम्मो ॥१३४॥
 पुत्तगवेसणहेउं समागएणं मुणिस्स पामम्मि । तं नमिवि गिहं पत्ता जहगहियवयाइं पालता ॥१३५॥

प्रत्यूषगजवरोन्मूलिताया उड्डीनशशिबिहङ्गायाः । धवलानि गलन्ति निशालताया नक्षत्रकुसुमानि ॥१२४॥
 दिनमणिमयूखमञ्जरितदिग्धवधूवदनकमलंशोभावावि । प्रत्यूषे ततो राजा विधायावश्यकं ततः ॥१२५॥
 उपविष्ट आस्थाने परिकरितस्तेर्यक्षरक्षोभिः । विह्वलितरूपैः प्रत्यक्षं मांसचक्षुषाम् ॥१२६॥
 प्रारब्धं प्रेक्षणकं भूतपिशाचैर्ध्विधमज्जिभिः । तुल्यचेलककूतहस्तं नृत्यत्येकं महारसः ॥१२७॥
 कृतवृद्धवणिगयेवस्ततो राजा शृष्ट इदमेव । किं वृद्धवणिगयेवेण नृत्यासि कथय स्फुटमेतत् ॥१२८॥
 ततो रक्षसा भणितं नृत्यामि क्षणं ततश्च प्रकटयिष्यामि । निमचरितपुष्पाय सविशेषं निजजिह्वा ॥१२९॥
 सतः प्रेक्षणावसाने जिह्वां निलाल्यातिदीर्घाम् । क्षणमेकं गतचेष्टः स्थितस्ततो जल्पत्येवम् ॥ १३० ॥
 भो नरनाथ ! निशमय येनैवमहं प्रनृत्यामि । ततः कथयति यथा रसनादोषेण पूर्वजन्मनि ॥ १३१ ॥
 लब्ध्वापि जिनधर्मं मनुजत्वं हारितमिति, ततो राजा । वृच्छति कथमिति, ततः स पूर्वमवं कथयितुं ललः ॥
 इहासीत्पुत्रा श्रेष्ठीश्वरनामा प्रसिद्धगुणकलितः । तद्वार्था बन्धुमती तयोः सुतः सुलसनमेति ॥ १३२ ॥
 अथ यौवनं प्राप्तेन तेन स्वेच्छया परिभ्रमता । कुत्रापि दृष्टः साधुर्द्वाविंशतिपरिपक्ष इति ॥ १३३ ॥
 तं वन्दित्वा साधुं शृणोति सदेशनां मनोभिरामाम् । पूर्वगतपरिपदि कथ्यमानां कथामवन्नेन ॥ १३४ ॥
 रात्रिभोजनविरतिगुणदोषविचारणं च पूर्वोक्तम् । श्रुत्वा सेनापि गृहीत्वा विरती रनन्यां मत्तस्य ॥ १३५ ॥
 भद्रकमावगतेन न पुनः सम्यक्त्वादिरिगृहिधर्मः । तन्निष्ठा तु प्रपन्नः सम्यक्त्वादिरपि गृहिधर्मः ॥ १३६ ॥

चिह्नंति सप्तावि मणिच्छिष्याई सुवस्ताई अणुहंवंता य । अह अन्नदिणे सुलसो मित्रेण समं निशीहस्मि ॥
 विटचरियाए चरंतो चच्चरचडइट्टिसालासु । तो मित्रेण तेणं आणेउं मंदयाईयं ॥१४०॥
 भणिओ सुलसो भुंजसु मंदयइट्टरियघोलवट्टयाई । सो आह अजुत्तमिणं नो कप्पइ रयणिभत्तं मे ॥
 जम्हा सुगुरुमर्मावे गहिओ निपमो निसाए सुत्तन्वे । ता मा भणेसु वंधव ! इत्थत्थे मज्झ ते सवहो ॥
 उल्लुट्ठेणं तेणं भणियं रयणीए भुंजमाणाणं । किं कवल्लो कन्नंतो पविसइ, नो वयणकुहरस्मि ? ॥
 दीवपडज्जोएणं सुनिरिक्खेऊण मोयगाईयं । कुंणुपिपीलिपरदियं जइ भुज्जइ तत्थ को दोसो ? ॥
 हा वंछिओ सि वंधव ! इत्थिकालं विसुद्धमुज्जस्स । जम्हा रयणीभत्तं कांपकरं होइ कामीण ॥
 ता अज्झ ताव भुंजसु मह उवरोहा विलासिणीहिं समं । पच्छा जं ते रुच्चं तं कापय्यं विपारेउं ॥१४६॥
 इय भणिए सो वयणे मोयमत्तं वलावि पक्खित्तं । तस्स भियपेसाए सेसं सव्यं सयं भोत्तं ॥१४७॥
 तो पइदिणं पि भुंजइ रयणीए पित्तविदसंजुतो । इट्ठपहे वंछंतो खप्परकयमंदयाईयं ॥१४८॥
 पुट्ठि सुत्तरडुंबीहिं गायमाणीहिं नयमाणीहिं । विल्लसइ विल्लासिणीसत्थपरिगओ जाव पच्छुत्तं ॥१४९॥
 तत्तो वेसांण गिहे मटमंडवदेउलेसु वा सुयइ । जाव दिणदं तो उट्ठिऊण गच्छेइ पिउगेहे ॥१५०॥
 तो पिउणा सो नाओ भणिओ रे रयणिभत्तनिपमोवि । मग्गो निग्गम ! तए हा हा हा हारिओ जम्हो ॥
 वरमरिगिहेसु कम्मं वर मरणं सुहहसरपहारेहि । उल्लसिपवहलजालोलिज्जित्ते जलणे पवेसो वा ॥१५२॥

पुत्रगवेषणहेतोः समागतेन मुनेः पार्श्वे । तं नत्वा गृहं प्राप्नो यथागृहीतवृत्तानि पालयन्तौ ॥ १३८ ॥
 निष्ठानः सदापि मनईप्सितानि सौख्यान्यनुभवन्तौ च । अधान्यदिने सुलसो मित्रेण समं निशीये ॥ १३९ ॥
 विटचर्याया चरन्तश्चरचट्टइट्टिसालासु । ततो मित्रेण तेनानीय मण्डकादिकम् ॥ १४० ॥
 भणितः सुलसो भुङ्क्त्व मण्डकेन्द्रिकापोलवट्टादीन् । स आहानुक्तमिदं नो कल्पते रजनिगतं मे ॥ १४१ ॥
 यस्माद् गुरुमर्मापि गृहीतो निपमो निशायां भोक्तव्ये । तस्मान्मा भण बान्धव ! अत्रार्थं मम ते शपथ ॥
 उल्लुट्ठेन तेन भणितं रजन्यां भुञ्जानानाम् । किं कवलः कर्णान्तः प्रविशति, नो वदनकुदरे ! ॥ १४२ ॥
 दीपकोट्योतेन सुनिरिस्थ मोदकादिकम् । कुण्डुपिपीलिकारहितं यदि भुन्यते तत्र को दोषः ? ॥ १४४ ॥
 हा वञ्चितोऽसि बान्धव ! इयं कालं विशुद्धमोक्षान् । यस्माद्रजनिभत्तं कामकरं भवति कामिनाम् ॥ १४५ ॥
 तस्मादद्य तावद् भुङ्क्त्व ममोपरोषाद् विलासिनीभिः समम् । पश्चाद् यस्ते रोषते तत्कर्तव्यं विचार्य ॥ १४६ ॥
 इति भणिते तस्य वदने मोदकसण्डं वलादपि प्राप्सिम् । तत्संज्ञितवेषया द्यौषं सर्वं स्वये भुक्तम् ॥ १४७ ॥
 ततः प्रतिदिनमपि भुङ्क्ते रजन्यां मित्रवृन्दसंयुक्तः । इट्ठपथे मज्ज कर्परवृत्तमण्डपादिकम् ॥ १४८ ॥
 गृहे सुस्वराश्वपत्नीभिर्गायन्तीभिर्नृत्यन्तीभिः । विलसति विलासिनीसार्धपरिगतो यावन्प्रयूपम् ॥ १४९ ॥
 ततो वेश्यानां गृहे मठमण्डपदेवकुलेषु वा स्वपिति । यावद् दिनार्थं तत उरथाय गच्छति वितृण्णे ॥ १५० ॥
 ततः पित्रा स ज्ञातो भणितो रे रजनिभत्तनियमोऽपि । मग्गो निर्माय ! त्वया हा हा ॥ हारिणं जम्ह ॥
 वरमरिगृहेषु कर्म वरं मरणं सुभट्टारप्रहारेः । उल्लसितवहलजालोलिज्जित्ते जलने पवेसो वा ॥ १५२ ॥

तद्वि न वयमिच्छरं राईए भुंजिउं इव जुत्तं । वच्छ ! अपत्थं एयं पच्छायावं बहु जणिही ॥१५॥
 तो तेण इमं भणियं जयंपि भुंजेइ ताव रयणीए । मोत्तुं सावयलोयं ता तम्मग्गम्मि हं भग्गो ॥१६॥
 नय किंचिवि भणियत्तं तए ममं पइइमम्मि विसयम्मि । जो जेत्तियस्म जोग्गो सो लइइ तत्तियं जयं
 अवहीरिओ तओ सो पिउग्गा ठिरिबज्जिओ य रयणीए । भुंजेइ गिहे विट्ठिदपरिगओ भइइ सत्तं ॥
 सावयवमुमित्तेणं अह अक्षया सह गओ विवाहम्मि । बालेमित्तोत्ति सो मह-पत्तो रयणीए गामम्मि ।
 ववाहिपण भणियं कित्तियन्तोयस्म भोयणं पउणं । कुणिमो तेहिंवि कहियं न कोवि अम्हओ राओ ॥
 भुंजिस्सइ, तो भणियं सुत्तेसेण अहं तु भुंजइस्सामि । पउणं करेइ कूरं ससकरं पायसं य तथा ॥१७॥
 तेहिंवि तदत्ति विहियं नवरं खीरे कडिज्जमाणम्मि । बहुधूमविहुरियंगो पडिओ नागो तहिं एगो ॥१८॥
 अइइमिगतावनविओ विनीणगतो खयं गओ तत्थ । तस्स परिवेसियं तं ससकरं पाउमणुजग्गो ॥१९॥
 पदमण्डम्मि खलिया जीहा इत्थाउ निवट्टियं यट्ठं । विहलंयलो य जाओ पडिओ तत्थेव ठीगम्मि ॥
 धाहावियं य परिवेसियाए मिजिओ य तत्थ बहुलोओ । मित्तेण समं पत्तो जम्भत्ताए य पउजग्गो ॥
 दावुत्तायं काउं जोइज्जइ जाव धालिया जीए । दुद्धं चिट्ठइ कट्ठियं तो अहिणो संहरंदाइ ॥२०॥
 दांमंति सुमिस्सइ, तम्मिलेणं समंभमं भणियं । आणइ भणिणो तइ तंतराणो पवरगात्तिया ॥२१॥
 तेहिंवि तदत्ति विहियं भोइज्जइ भणिणंपि नीरेण । छडछडछट्ठति छट्ठेइ सो तओ सणनपणो ॥

तद्वि न वयमिच्छरं राईए भुंजिउं इव जुत्तं । वच्छ ! अपत्थं एयं पच्छायावं बहु जणिही ॥१५॥
 तो तेण इमं भणियं जयंपि भुंजेइ ताव रयणीए । मोत्तुं सावयलोयं ता तम्मग्गम्मि हं भग्गो ॥१६॥
 नय किंचिवि भणियत्तं तए ममं पइइमम्मि विसयम्मि । जो जेत्तियस्म जोग्गो सो लइइ तत्तियं जयं
 अवहीरिओ तओ सो पिउग्गा ठिरिबज्जिओ य रयणीए । भुंजेइ गिहे विट्ठिदपरिगओ भइइ सत्तं ॥
 सावयवमुमित्तेणं अह अक्षया सह गओ विवाहम्मि । बालेमित्तोत्ति सो मह-पत्तो रयणीए गामम्मि ।
 ववाहिपण भणियं कित्तियन्तोयस्म भोयणं पउणं । कुणिमो तेहिंवि कहियं न कोवि अम्हओ राओ ॥
 भुंजिस्सइ, तो भणियं सुत्तेसेण अहं तु भुंजइस्सामि । पउणं करेइ कूरं ससकरं पायसं य तथा ॥१७॥
 तेहिंवि तदत्ति विहियं नवरं खीरे कडिज्जमाणम्मि । बहुधूमविहुरियंगो पडिओ नागो तहिं एगो ॥१८॥
 अइइमिगतावनविओ विनीणगतो खयं गओ तत्थ । तस्स परिवेसियं तं ससकरं पाउमणुजग्गो ॥१९॥
 पदमण्डम्मि खलिया जीहा इत्थाउ निवट्टियं यट्ठं । विहलंयलो य जाओ पडिओ तत्थेव ठीगम्मि ॥
 धाहावियं य परिवेसियाए मिजिओ य तत्थ बहुलोओ । मित्तेण समं पत्तो जम्भत्ताए य पउजग्गो ॥
 दावुत्तायं काउं जोइज्जइ जाव धालिया जीए । दुद्धं चिट्ठइ कट्ठियं तो अहिणो संहरंदाइ ॥२०॥
 दांमंति सुमिस्सइ, तम्मिलेणं समंभमं भणियं । आणइ भणिणो तइ तंतराणो पवरगात्तिया ॥२१॥
 तेहिंवि तदत्ति विहियं भोइज्जइ भणिणंपि नीरेण । छडछडछट्ठति छट्ठेइ सो तओ सणनपणो ॥

वेमंति य गारुडिया तेताइं पडंनयंति जचेण । नय बोवि गुणो जाओ पिच्छताणं मओ सहेसा ॥
 तो कूड से मित्तो हा हा हा मित्त । मे निसिद्धोवि । गिद्धो रयणीमत्ते न ठिआं तं भुंजिउं लण्णो ॥
 तस्म सुमहदस्स सुओ शोउं मुग्घिन्ननियमकयमणो । ॥ हागियनरजमो छमंर मओ मि रसगिद्धो ॥
 इद्याइ पञ्चपाणो मित्तो तरेहदाहमायाइ । चइऊणं वरिणपणं पुणो निपत्तो मिंद पत्तो ॥१७०॥
 सो इ तस्म कुमिच्चो मरिऊणं रवससो सगुण्णयो । वसुमिच्चं निपमिच्चं दहुं भंदायरुं तुम्ह ॥१७१॥
 पुच्चभवनेहवसओ विपंगनाणेण अत्तणो चरियं । जाणेउं ते कइयं मण्ड पद देह आपणं ॥१७२॥
 तं सोउं नरवइणा वसुमिच्चो पुच्छिओ जहा मयं । जं कइइ इमो पयं, सो भणइ देव ! परमिं ॥१७३॥
 तो जयरवररससो विसज्जिया नरवरेण भीएण । राईभोग्यविरइ गइया सधरियमगुणोउं ॥१७४॥
 ना दत्त ! तुमं रयणीए भोग्येणपि हु पाउज्ज गावज्जं । म्हायसिद्धंतेमुवि निसिद्धमेयं जमो भणिपं ॥
 नेवाहुइ नवा न्हाणं न सद्धं देवययणं । दानं वा विदियं राओ भोग्येण तु विमंगमो ॥१७५॥

तथा ॥ स्मृतिः—

“दिशसस्याद्ये भागे मन्दीयते दिवाकरे । नरन तद्धि विजानीयाद् न नरनं निदि भोजनम् ॥
 दिशसं पते मासं पातुर्मास्यामनं च अर्धं च । यस्तु न मुदक्ते राज्ञी कृतपुण्य सौमित्रि कृत्यवने ॥
 नोदकमपि पातय्यं क्षत्रायुजं शुचिष्ठिः । तपस्विना विशेषेण गृहिणापि विवकिता ॥
 राज्ञोदितेन विभिना कृत्वा सध्यदानवर्जनं प्रयत्न । यदि शिवते हि यनुज्यां अनदानकालेवमाप्तेऽपि ॥
 ज्ञान्याकान्नवर्णाभा उपद्रवितमप्रभा । पैमानिका प्रजापते रात्रीभोजनवर्जनात् ॥”
 जे उण गइऊण वयं इमं विराहिंति साइयाई वा । कुम्भंति हुंति विमिस्सितपसुनयणा विण्णवोहीया ॥१७६॥
 इय मुण्णिउं दत्तेण राईभयसस विरयणं विदियं । मग्हा सुमावपणं भोग्येणं राइभयंति ॥१७७॥

पुत्रान्ति य गारुडिकास्तन्त्राणं प्रमुज्जते मनेन । न च बोवि गुणो गत वीर्यतां हृत सहेसा ॥१७८॥
 ततो विलसति तस्य मित्तं हा हा हा मित्त । मे निषिद्धोवि । गिद्धो रयनिमत्ते न भिवत्तं भोइनुं लण्ण ॥
 तस्म सुभाजस्य सुतो भूषा कृतगुदत्तनियममहा । हा हातितनरज्जमवरेव सुमोअंति रसगुद्ध ॥१७९॥
 इयादि प्रलभ् मिच्छं तरेहदाहमायरति । म्हायथा वरिणयनं पुनर्निहृतो गृहं घाम ॥ १८० ॥
 सोद्धं तस्य कुमिच्छं गृत्वा राक्षसः समुत्सव । वसुमिच्छं निममिच्छं दह्नु भादवापरिच सव ॥१८१॥
 पूर्वभवस्नेहवतातो विमहज्जानेनामन्यवरितम् । शाखा ते कथिन संजति मय दत्ताइइइइ ॥१८२॥
 तत् सुखा नरपतिना वसुमिच्छः कृतो यथा सत्यम् । यद्वयस्यवसेतु, म ममाति देव ! एवमिदम् ॥
 ततो यशरात्मादयो विसज्जिता नरवरेण भीतेन । रात्रिभोजनविरतिर्गृहीता सधरितमनुपुण्य ॥१८४॥
 तस्मादस्य एवं रज्ज्या भोजनमपि हि त्यज सावयम् । कौमिस्सिद्धान्तेत्यपि निषिद्धमेव यतो म्हाइइइ ॥
 नेवाहुतिर्नवा स्नानं न धाये देववर्चनम् । दानं वा विदिने राज्ञी भोजनं तु विदेव ॥१८५॥
 मे पुनर्गृहीत्वा ममिदं विहायमन्ति सानिधमं वा । कुम्भंति मन्ति विविदिक्पुत्रजा इच्छंतेविहा ॥

वज्जेयन्वं तह कम्पओ य इंगालवणिजमाईयं । वीयगुणन्वयवइणा खरकम्माइं पि चिचाइं ॥१७९॥
 भोगुवमोगविरत्ता सत्ता सज्जायझाणकिरियायु । जे मुणिणो गुणपणिणो कसायसमिणो नभो
 इय अइयारविमुक्कं गुणन्वयं जे घरंति इह वीयं । सुरवरसिरीइ संभोयभायणं ते लहुं हुंनि ॥१८०॥

॥ इति भोजनतः कर्मतोऽपि सातिचारं द्वितीयं गुणव्रतं समाप्तम् ॥

इति ज्ञात्वा दत्तेन रात्रिभक्तस्य विरमणं विहितम् । तस्मान् सुश्रावणेन भोजनतो रात्रिभक्तमपि ॥१८१॥
 वर्जयितव्यं तथा कर्मतरचाङ्गारवाणिज्यादिकम् । द्वितीयगुणव्रतपतिना स्वरकर्मण्यपि त्याज्यानि ॥१८२॥
 भोगोरभोगविरक्तः सत्ताः स्वाध्यायध्यानक्रियासु । ये मुनयो गुणपणयः कपायसमिनो नमस्तेष्व ॥
 इत्यतिचारविमुक्तं गुणव्रतं ये परन्तीइ द्वितीयम् । सुरवराश्रयाः संभोगभाजनं ते लघु भवन्ति ॥१८३॥

सत्यगिगुप्तसन्वत्पूण दावणं वियरणं च जमणद्धा । तमणत्पदंदनामं गुणवत्तं तइयमिह भणियं ॥१॥
 जो जिणवयणपसत्तो पालइ अइपारवज्जियं एयं । सो सग्गमोवत्तसोवत्ताइ पावए विमलसद्दोच ॥२॥
 तथाहि;—

नेंदणरणं व सुमणोवभासियं बहुविलाससोदित्तं । सुविसालसालकलियं कुसत्थलं अत्थि इह नयरं ॥
 तत्थपि य एवरमिट्ठी कुवलपचंदोत्ति कुवलपाणंदो । आणंदसिरी भज्जा ताण सुया विमलसद्देवा ॥४॥
 पट्ठो गुणनिलओ तच्चिवरीओ य चंधवो लहुओ । तहवि य अवरोणपरओ ताणं पुईट्ट गया पीई ॥५॥
 समगं रमेति समगं पदंति समगं कुणंति वाणिज्जं । अह रइमारुहज्जणं एत्ता ते काणणे तत्थ ॥६॥
 सुसुमफलाणुघिणणं कुणंति जा ताव धूयतस्मूले । सिरिनेंदणं रइविरहकरिसियं ते नियंति मुण्णि ॥७॥
 तं दट्ठं हिट्ठपणा नमेति तच्चरणपंकयं एयओ । तेणवि झाणसमत्तीए भासिओ धम्मलामोत्ति ॥८॥
 पारद्धा धम्मकहा मुणिणा जा ताण समुचिया जम्हा । मुग्गरसज्जुमयाणं अहिउत्थिय मोयणाहारो ॥९॥
 तथाहि;—

धम्मो दयापहाणो देवो दोनवगदोसपरिहीणो । तत्तकुसलो य सुगुरू सिवमग्गो रयणतियमिणमो ॥१०॥
 सव्यत्थवि निसुणिज्जइ जणेण भामवत्तराइ धम्मोत्ति । ताण पुणो परमत्थं सकयत्थो कोवि परिकलइ ॥
 मत्तं पि सत्तवग्गं दुग्गइपुरएत्थियं घरइ जम्हा । सुदृढाणम्मि य तह धारए य धम्मो तओ भणिओ ॥१२॥
 सग्गापवभापमहाण परमसोवत्ताण कारणं पउणं । जीवाणं समावरणं जं तं धम्मं भणंति पुढा ॥१३॥
 तं ममपमेयभिधं भणंति बहुभंणियाहि दंसणिणो । पुब्बावराविरुद्धो सुइमइणा ता पुण गट्ठियव्वो ॥१४॥

शत्राग्निमुशलवत्सूनां दापनं वितरणं च यदनर्थार्थम् । तदनर्थदण्डनाम गुणवत्तं सूतीयमिह भणितम् ॥१॥
 यो जिनवचनमसत्तः पालयत्यसिचारवर्जितमेतत् । स स्वर्गमोक्षसौख्यानि प्राप्नोति विमलश्राद्ध इव ॥२॥
 नन्दनवनमिव सुमनोऽवभासितं बहुविलासशोभायत् । सुविशालशालकलितं कुसुमस्थलवस्तीह नगरम् ॥३॥
 तत्रापि च प्रपञ्चेष्टी कुलपचन्द्र इति कुवलयावन्दः । आनन्दश्रीभार्या तयोः सुतौ विमलसद्देवौ ॥४॥
 प्रथमो गुणनिलयस्तद्विपरीतश्च बान्धवो लघुः । तथापि च परस्परतस्तयोर्द्विं यदा भीतिः ॥५॥
 समं रमेत समं पठतः समं कुरुतौ वाणिज्यम् । अथ रथमारुह प्राप्ते तौ कानने तत्र ॥६॥
 सुसुमफलानामुच्चयनं कुरुते यावत्तावच्छूततरमूले । श्रीनन्दनमिव गतिविरहकषितं तौ परपतो मुनिम् ॥७॥
 तं दृष्ट्वा हृष्टमनसो नमतस्तच्छरणपङ्कजे पदतः । तेनापि ध्यानसमाप्त्या भाषितो धर्मलाम इति ॥८॥
 प्रारब्धा धर्मकथा मुनिना यावत्तयोः समुचिता यस्मान् । मुद्गरसंयोग्यानामहित एव मोदकाहारः ॥ ९ ॥
 धर्मो दयाप्रधानो देवो द्विनवकदोषपरिहीणः । तत्त्वकुशलश्च सुगुरुः शिवमार्गं रत्नत्रिकमिदम् ॥ १० ॥
 सर्वत्रापि श्रूयते जनेन नामास्त्राणि धर्म इति । तेषां पुनः परमार्थं स्वकृतार्थः कोऽपि परिकलयति ॥११॥
 सर्वमपि सत्त्ववर्गं दुर्गतिप्रसूतमित्यतः पठति यस्मात् । शुभस्थाने च तथा धारयति ॥ धर्मस्ततो भणितः ॥१२॥
 स्वर्गापवर्गप्रमहाणां परमसौख्यानां कारणं प्रगुणम् । जीवानां समावरणं यत्तं धर्मं भणन्ति पुढाः ॥ १३ ॥

यन्नो सि तुमं सावय । तुज्झ सुलद्धं च माणुसं जम्मं । जो शुब्बसि सुरपट्ठणा सुराण मज्झमि एवपरो ॥
 देवो व दानवो वा नय सक्को कोवि खोभिउं भरहे । विमलं सद्धं गाढं तद्वाउ गुणव्यार्हितो ॥४४॥
 तं सोउं असहंतो समागओ तुज्झ खोहणनिमिउं । सावज्जनवयणमगेवि नो गओ तं च पुट्ठोवि ॥४५॥
 तो तुट्ठो हं मगसु मणस्स जं किंचि तुज्झ पुट्ठिहाइ । तो विमलेणं भणियं सव्वं चियमेत्तद् दिअं ॥४६॥
 निपदेहं पयडंतेण नियमकसवट्ठं वहेतेणं । तद्वि इमं पत्तिज्जसि धम्ममि समुज्जमं कुणसु ॥४७॥
 किञ्च ।

सर्पति सवयणेगे जअंति मंते तद्वा सुविज्जाओ । विपरंति दंसणं पुण देवा केसिचि विरलान् ॥४८॥
 सो देवो भणइ तुमं जइवि निरीहो तद्वावि मणिमेणं । पसिऊण इमं गिण्हसु सपविमुक्खेयणपवीणं ॥
 तोऽणिच्छंतस्सवि तस्स उत्तरीयमि वंधिऊण मणिं । सगं गओ सुरो सो साहइ सव्वं सुरिदस्स ॥४९॥
 विमलोवि कुणइ सद्धं सहदेवार्हण तेवि तं सुणिउं । संपत्ता तप्पासे पुच्छंति य पदियुत्तं ॥५०॥
 सोवि हु साहइ सव्वं सवित्थरं ताण हरिसिया सव्वे । तो वंदंति जिभिदे तत्थेव ठिया सुभतीए ॥५१॥
 अवल्लोपणं मुणीणं काउं खुंजंति परियणसमेया । भुत्तुत्तरमि पुरपरिसराओ मज्झमि संचलिपा ॥५२॥
 पत्ता नपरिदुवारे मुणंति हट्टेसु खदहद्वारायं । उच्चालतालयाणं वणिपहि दिज्जमाणाणं ॥५३॥
 पेक्खंति य पक्खरिए तुरंगमे सुहदसोदियरहे य । तद्वा गुडियगयधआओ इओ तओ परिभमंतीओ ॥
 तद्वा सलवरं च सन्नहिपसुहदसहियं भमंतमित्तो य । विमलेणं कोवि नरो पुट्ठो भो कइसु कइमित्था ॥५४॥

ततो यज्जानीयास्तत् कुर्या न मुनर्भङ्गं करोमि नियमस्य । ततः संहृत्य तनुं स सुररूपं कृत्वाऽहं तम् ॥४१॥
 धन्योऽसि त्वं धावक । तव सुलब्धं च मानुषं जन्म । यः स्तूयसे सुरप्रभुणा सुराणां मध्य एवमहो ॥४२॥
 देवो वा दानवो वा न च शक्तः कोऽपि क्षोभयितुं भरते । विमलं आर्द्रं गाढं तृतीयाद् गुणमत्तम् ॥४३॥
 तन् श्रुत्वाऽब्रह्मन् समागतस्तव क्षोभणनिमित्तम् । सावयवचनमार्गेऽपि नो गतस्त्वं च पृष्ठोऽपि ॥ ४४ ॥
 ततस्तुष्टोऽहं मार्गय मनसो यत्किञ्चित्तव प्रतिभाति । ततो विमलेन भणित सर्वमेव मे त्वया दत्तम् ॥४५॥
 निब्रदेहं प्रकटयता नियमकपट्टं वहता । तथापीदं प्रार्थ्यसे धर्मे समुद्यमे कुरु ॥ ४७ ॥
 तप्यन्ते तपोऽनेके अयन्ति मन्त्रांस्तथा सुविद्याः । वितरन्ति दर्शने पुनर्देवाः केषांचिद्विरलानाम् ॥ ४८ ॥
 ततो देवो भणति त्वं यद्यपि निरीहस्तथापि मणिमेकम् । प्रसन्नं गृहाण संप्रविपोच्छेदनप्रयोजनम् ॥४९॥
 सतोऽनिच्छनोऽपि तस्योत्तरीये बद्ध्वा मणिम् । स्वर्गं गतः सुरः ॥ कथयति सर्वं सुरेन्द्रस्य ॥ ५० ॥
 विमलोऽपि करोति शब्दं सहदेवार्दानां तोऽपि तं श्रुत्वा । संपाप्तास्तत्प्राप्तं पृच्छन्ति च पथिकवृत्तान्तम् ॥
 सोऽपि हि वक्ष्यति सर्वं सविस्तरं तेषां हर्षिताः सर्वे । ततो बन्धन्ते जिनेन्द्रांस्तथैव स्थिताः सुप्रसन्नाः ॥
 अवलोकनं मुनीनां कृत्वा भुञ्जते परिजनसमेताः । भुञ्जते पुरपरिसराद् मध्ये संचलिताः ॥५२॥
 प्राप्ता नगरद्वारे शृण्वन्ति हट्टेषु गच्छतारावम् । उच्चालतालकानां वणिगिर्दीपमानानाम् ॥५३॥
 प्रेक्षन्ते च सनद्वांस्तुरंगमान् मृगश्रोतानिगन्धांश्च । तथा गुडियगजपथ इत्यन्ततः परिभ्रमन्तीः ॥५४॥

सुद्धो मज्जोवि जणो परिभणइ पुरम्मि मोउरदुवारे । दिज्जंति कवाडाइं कुट्टुवरि भदा ठविज्जंति ॥
 किं परचमइ भयं मचकओ वा दुहावि भयमहवा । नरवण्णो ता किंचिवि जायं अहिमरकयमणिट्ठं ॥
 तो तेणं परिकरियं मरणदुवारम्मि तस्म जइ इत्थ । निवमइ राया पुरिसोत्तमोत्ति धुरणत्तयपसिद्धो ॥
 एवदुच्चिय तस्स सुओ जरिमत्थो नाम मयणसमरूवो । सो सुओ वापहरे अहिणा दुष्टेण दहोत्ति ॥६०॥
 सो तस्स विषयमाए पुरुरिए धाविओ परिषणोवि । जाव पलोयइ सत्वं ता सण्णो कथवि पलाणो ॥
 इय पुमरवण्णं निमुणिऊण रायावि तत्थ संपणो । धीहरनिदपमुत्तं पिच्छितं नियमुयं सहसा ॥६२॥
 मुत्तानिमीनियत्थो दुट्ठिओ पुदवीए गादकुट्टउच्च । नियमुयपाणवहारिस्स विट्ठिमणुपावणनिमित्तं ॥
 अवरोहकापिणीओ निवहस्स कुपरस्स ठवरि पट्टियाओ । रोयंति य अक्कणं पुरपवरंजणोवि सत्त्वत्तो ॥
 हकारिज्जंति नरिद्विद्विदाग्गा अवरोहिं । तेवि नियपंतंते आगंतुं संपज्जति ॥ ६५ ॥
 नय पेवोवि विसेमो विसस्स निग्पायणे हवइ कोवि । रायावि कहवि सत्थो जाओ जलवाउदाणेण ॥
 पमणइ सचिवाइजणं जइ कहवि विरूयं कुमारस्स । संपजिस्सइवस्सं तो विषयद्वेण पट्टमेण ॥६७॥
 होपव्वमिमस्स मए, अनुमसइ एस्स निच्छओ मज्झ । इय सोउं पवरजणो संधंतो एवमायरइ ॥६८॥
 अइ रायावि इ पट्टइयमुदं इमं पोसावण नपरे । जो जीवावणं कुमारं तस्सदं देमि रज्जस्स ॥ ६९ ॥
 तं सोउं सहदेवो विमलं पमणेइ कुणसु ठवपारं । मणिमोहलितं छत्तु कुमारं, उज्जीवए जेण ॥७०॥

तथा पुरारक्तं च संनद्धमुभटसहितं भ्रमन्तमितरत्र । विमलेन कोऽपि नरः पृष्ठे भोः कथय कथमत्र ॥९१॥
 क्षुब्धः सर्वोऽपि जनः परिभ्रमति पुरे गौपुरद्वारे । क्षीयन्ते कषाटानि दुर्गोपरि भयः स्थाप्यन्ते ? ॥५७॥
 किं परचमइ भयं स्वचकओ वा द्विषापि भयमथवा । नरपेत्तवां किंधिदपि जातमभिमरकृतमनिष्टम् ॥९८॥
 तनस्तेन परिकथितं श्रवणद्वारे तस्य मयाऽत्र । निवसति राजा पुरुषोत्तम इति मुवनत्रयमसिद्ध ॥९९॥
 एक एव तस्य सुतोऽस्मिन्लो नाम मदनसमरूपः । स सुतो वासगृहेऽहिना दुष्टेन दष्ट इति ॥१०॥
 तनस्तस्य प्रियतमया पृच्छते धावितः परिजनोऽपि । यावत्प्रलोकते सर्वं तावत्सर्वः क्वापि पलायितः ॥११॥
 इति कुमारव्यतिकरं श्रुत्वा राजापि तत्र संप्राप्तः । दीर्घनिद्राप्रसुप्तमिव हृष्टा निजसुते सहसा ॥१२॥
 मूर्च्छानिमीलितास्तो लुठितः पृथिव्यां गाढाद्रगत इव । निजसुतप्राणापहारिणः पृष्ठेऽनुधावननिमित्तम् ॥
 अवरोधकमिन्यां मृपस्य कुमारस्योपरि पतिता । रुदन्ति चातिरुतं पुरमचुरज्जोऽपि सर्वतः ॥ १४ ॥
 हकार्यन्ते नरेन्द्रवृन्द्यारका अमास्यैः । तेऽपि निजमन्त्रतन्त्राण्यग्राह्य संप्रयुज्जते ॥ १५ ॥
 न च स्तोकोऽपि विदोषो विषस्य निर्घातने मथति कोऽपि । राजापि कुत्रापि स्वस्थो जातो जलवायुदानेन ॥
 ममणति सचिवादिजनं यदि कत्रमपि विरूयं कुमारस्य । संपरस्यतेऽवश्यं तत्तत्तत्ताकाष्टेन प्रथमेन ॥१७॥
 भावितन्यमस्य मया, अनुमन्यध्वमेव निश्चयो मम । इति श्रुत्वा पौरजनः संध्रान्त एवमाचरति ॥ १८ ॥
 अथ राजापि द्वि पट्टइमुलेन पोषयत्तदं नगरे । यो जीवयति कुमारं तस्या अर्थं ददामि राज्यस्य ॥ १९ ॥

अद्विगणमिणं वंधव ! मह्यमाणं न होइ कायलं । किं रज्जेण कज्जं सज्जो सावज्जमूलेण ? ॥७१॥
 इय विमलवयणमापन्निकण जंघेइ सो तओ एवं । उच्छिद्रह दालिई अम्हकुलस्सावि पसिऊणा ॥७२॥
 जीवावसु रायसुयं मणिमाहर्षंपि पिच्छिमो ताव । तह धम्मंपि पवज्जइ जइ कहवि हु जीवए एसो ॥
 इचाइ तस्मि भणिरे विपलो नो किंपि उत्तरं देइ । जा ताव तेण सहसा बत्याओ छोटिओ गंठी ॥
 गहिओ मणी तओ लहुं छित्तो पढ्हो पढ्हचित्तेण । नीओ कुमारसमीवं सो निवपुरिसेहि तो तेण ॥
 ओहलिऊण मणि सो नीरेण झट्ति छंतिओ कुमरो । सुत्तविउद्वेणव तेण तो दिसाओ नियनेण ॥७३॥
 द्विहो सहदेवो नरवईवि संतेउरो पुरजणो य । तो पुच्छिया सज्जणणी किं अम्मो । एस मेलावो ? ॥७४॥
 हरिसंसुत्तिचिन्ताए तीए कहियं सवित्परं सञ्च । तो रत्ना सहदेवो निमंतिओ अद्दरज्जेण ॥ ७५ ॥
 तेण भणियं नरेसर । महस्सि वंधू सहोयरो विपलो । तस्स पभावो एसो कुमारस्सुजीवणे जाओ ॥७६॥
 चउहट्टयस्मि सोवि हु उवविहो चिट्ठए सपरिवारो । सहाविऊण सिग्यं तस्स पत्तायं कुणउ देवो ॥७७॥
 तो तस्य सयं गच्छइ सह सहदेवेण करिवराळ्हो । राया विपलं ददुं अवगूहिवि पभणए एयं ॥ ७८ ॥
 भो मज्झ पाणभिरत्ता दिक्का तुमए सुदीणहिययस्स । तो पसिऊण संपइ आगच्छसु तं मह गिरिम्भि ॥
 जइ जइ उल्लवइ निवो पुणो पुणो पणपसारवयणाइ । तह तह विमलस्म मणे सल्लइ वयविसपभरपरौ ॥
 तो विमलेणं सनयं रायं पइ जंपियं जहां देव ! । सहदेवविलसियमिणं ता किज्जउ जमुचियमिमस्म ॥

तत् श्रुत्वा सहदेवो विमलं प्रमणति कुल्योपचारम् । मणिमयघृथोक्त कुमारं, उज्जीवति येन ॥ ७० ॥
 अधिकरणमिदं बान्धव ! महाप्रमाणं न भवति कर्तव्यम् । किं राज्ञेन कार्यं सद्यः सायद्यगूनेन ॥ ७१ ॥
 इति विमलवचनमाकर्ण्य अल्पाति स तत एवम् । उच्छिन्त दारिद्र्यमस्मरकुलस्यापि प्रसद्य ॥ ७२ ॥
 जीवप राजमुने मणिमाहान्यमपि पश्यामस्तावत् । तथा धर्ममपि प्रपद्यते यदि कथमपि हि जातयेव ॥ ७३ ॥
 इत्यादि तस्मिन् भगिनरि विमलो नो किमप्युत्तरं ददाति । यावत्तावतेन सहसा वस्त्राच्छोदितो प्राप्ति ॥ ७४ ॥
 गृहीतो मणिस्तेनो लघु स्पृष्टः पटहः प्रहृष्टचित्तो । नीनः कुमारसमीपं स नृपपुत्रीस्तनस्तेन ॥ ७५ ॥
 अरघुं च मति स नीरेण मयिच्छुक्षितः कुमारः । सुमविबुद्धेनैव तेन ततो दिशः पश्यता ॥ ७६ ॥
 इहः सहदेवो नरापतिरपि सान्तःपुरः पुरजनश्च । ततः पृथा स्वजननी किमभ्य ? एष मे लक्षः ॥ ७७ ॥
 हर्षभुञ्जितेनैव तथा कश्चिन् सविस्तरं सर्वम् । ततो राजा सहदेवो निमन्त्रितोऽपरायेन ॥ ७८ ॥
 तेन मन्त्रितं नरेरस ! ममास्ति बन्धुः सहोदरो विमलः । तस्य प्रभाव एव कुमारस्योद्गीर्णने जातः ॥ ७९ ॥
 पशुहृदके सोऽयं मन्त्रुरविष्टमिष्टानि सपरिवारः । शम्भुवत्त्वा शशिं तस्मै पसादं करोतु देव ॥ ८० ॥
 तस्मै च स्वयं गच्छति सह सहदेवेन करिवराळ्हः । राजा विमले हृत्प्राप्तगुप्त प्रमणयेवम् ॥ ८१ ॥
 सोऽयं प्रमणिकेन दत्तं स्वया सुदीनदृश्यम् । ततः प्रमथ संपद्यगच्छ एवं मम गृहे ॥ ८२ ॥
 बन्धुं यद्वन्द्यते नृपः पुनः पुनः प्रपद्यमावचनानि । तथा तथा विमलस्य मन्त्रिं जहयति प्रपतिवन्ति यतः ॥ ८३ ॥
 इतो विमलेन स्तब्धं गङ्गां नमि जन्तिने यथा देव ! । सहदेवविलसितमिणं तस्मै विमलस्योऽयं मन्त्रुरविष्टमिष्टानि सपरिवारः ॥

तो धरिचि करेण करं करेणुपारोविभो य सो रक्षा । नीओ गिहम्मि काराविभो य सो मज्जनाईयं ॥
 सहिओ सहदेवेणं भणिओ भुत्तुत्तरम्मि सो रक्षा । रज्जस्मद्धं गिहम्मि उवणीयं नियपपुत्तेहि ॥८६॥
 तो भणियं विमलेणं मा देस नरिद्ध । सामणं एयं । रज्जस्मोवि न कप्पं किंण । अद्धं समिद्धं ॥
 एकं ता खत्तकम्मं धीयं अहंरगच्छिअरिभोगो । पंचमवपाहपारो ता कज्जे नेय रज्जेण ॥ ८८ ॥
 तो सज्जिगीसं नाउं सहदेवं पइ पयंविणं रत्ता । पचामन्नुरपारी अग्गणं तं निय तओ ॥ ८९॥
 गिहमिणं तं रज्जं जइभणियं तो भणेइ भो एवं । नियवापापट्टिक्कं विपरिज्जत तेण तो इत्तं ॥९०॥
 पवत्तइरं रहुरए करिवररहाभिइं विमइउं सत्थे । विम्लो पुग मिट्ठिअ मंडविमोणिउत्ताओवि ॥
 नियजणशालोओ समाणिओ तेहि सत्थ तो विम्लो । गावयधम्मं सत्थं पाळंओ मयइ बहुक्कामे ॥९१॥
 इपरो रज्जे रहे विमपगुहे मोहिओ महागिद्धो । निद्धंणतो य जाओ विरविक्कं विगमात्तमे ॥९२॥
 नियगामभूरिभूमिं पटियं खेदावए लहु करेण । देइ पाटीउ बहुदा इणेइ गामाह अज्जाणं ॥९३॥
 विपरइ पागुवएतो तस्स नरिद्धस्स जइ इमो ओओ । लुमिज्जत पणक्कलिओ विम्लज्जो विज्जत इपरो ॥
 इपाइ चांतो तो भणिओ विमलेणणापद्धवयं । अइपरमि किं सयं पिय गट्टिउणं पेण वज्जुयवने ॥
 एगत्तो विगरात्ता मत्ता वग्गीव पुक्कपुरायंओ । जरवम्वसी पयंदा उग्गयइ तणुम्मि जीवाण ॥९४॥
 अमत्तो पाटीओ दाणणक्काउ किण विज्जंतीओ । देइ ठिपाउ निवसं नयंति य दाण्णाइय ॥९५॥
 इताणं जंताणं तह य सुयंमाणं भुंजमाणं । जंतुणं नियइ छंणं वरणपदारववतो वतो ॥९६॥

ततो धुत्वा करेण करं करेणुपारोविभो य सो रक्षा । नीओ गृहे कारिगरव स मज्जमादिकम् ॥८६॥
 सहितः सहदेवेन भणितो भुत्तुत्तरे ॥ राक्षा । राज्यस्मार्थं गृहाणोपनीय निजपुत्रम् ॥८६॥
 तो भणितं विमलेन मा देहि मेन्द्र ! दातानमेव । राज्यसंबोधने न करणे किमहं । अर्थं समुद्धमि ॥
 एकं तावत्तराकर्म द्वितीयमतिरेकलक्ष्मीपरिभोगः । पचमवपाहपारो ता कज्जे नेय राज्येन ॥८८॥
 ततः सज्जिगीसं नात्वा सहदेवं पति मज्जतिवं राक्षा । मत्तासतोपकार्यन्माकं स्वमेव तनयव ॥८९॥
 गृहाणेइं त्वं राज्यं पचामणिनं ततो अजानि ॥ ९०॥ निजवाह्यानिपत्तिं विहायेन तेन ततो दान् ॥९०॥
 पवत्तगृहं इयगुगान् करिवररथपुनि विभज्य सर्वम् । विमलः पुनः अट्टिउं मेवविमोद्धिउत्ताओवि ॥९१॥
 निजजनवादिनोक्तः सामानास्तैस्तेन ततो विमलः । धारकपथं सम्यक्कालम् दान् दाने बहुक्काम् ॥९२॥
 इतरो राज्ये राज्ये विषयगुहे मोहितो महापुत्रः । निपुत्रव जओ निवेक्को जनमं मेदे ॥९३॥
 निगमामभूरिभूमिं पटितं वर्षवाणि लपु करेण । ददानि पाटीउत्ता इनि दाणाधन्देयम् ॥९४॥
 विताति पाणोवेदात्तस्मिं मेन्द्राव यथाउं लोहः । पुण्ययं वनकम्मि विरुक्कइ विदग्धेयम् ॥९५॥
 इत्यादि वान् स भणितो विमलेनार्जयइववम् । अज्जिगीसं किं स्वमेव गृहीत्वा देव वज्जुयवने ॥९६॥
 एकतो विगराता मत्ता वग्गीव पुक्कपुरायमा । जरासकम्पि प्रवृत्ताऽऽत्तावि लहु वीरवाम् ॥९७॥
 अम्वतो व्याघरो दाण्यक्काः विमलं वीरवाम् । देहे निवसि नित्यं नृत्तानि य दान्दिय इव ॥९८॥

अन्नेवि एवमाई जीवियघणवंधुनासनममत्था । जीवाण अदूरत्था उवइवा संति मयकालं ॥१००॥
 ताणत्थदंडविरई मा बंधव । अइयेसु अइदुलहं । पिचमये परममुहं जइ मइमि तुमंति किं वहुणा ॥
 इय सुणिउं सो जंपइ जइ हं एवेचिहं उवइसमि । नो नरवइणो ता मह अमाओ हवइ नियमेण ॥१०१॥
 भरियघटस्सव नीरं वाहिं लोहंति तुज्झ उवएसा । तो विमलेणं मोणं पडियन्नं तस्स विसर्पाम् ॥१०२॥
 तो सो विवन्नविरई विगवरई जिणमयम्मि संजाओ । अइयणअणत्थदंडं कुणउ तहा कारवेईय ॥१०३॥
 अह अजया फयाई निरत्थयं फोवि बहुं कयत्थेउं । मुक्को दव्वं गहिउं तेण पउहेण सो एसो ॥१०४॥
 अहिमरपओगपुल्लं पंचत्तं पाविओ अकयधम्मो । पदमपुटवीए पत्तो तत्तो उव्वट्ठिओ संतो ॥१०५॥
 भमिऊण भवे कइवि ह्नु सुत्तिवत्तदुवत्ताइं अणुहवेऊण । सिज्झिस्सइ धुयकम्मो पावियचरणो समाधिना ॥
 विमलो पुण विमलमई अवत्थलियं पालिऊण गिहिधम्मं । विहिणाराहिवि परलोयमग्गमह सो गओ सत्त
 ता जहं एवं विमलेण पालियं निरईयारवयमेयं । तह अन्नेहिवि भव्वेहि पालेयव्वं सयाकालं ॥१०६॥

॥ इति तृतीयाण्यतपरिपालने विमलदृष्टान्तः समाप्तः ॥

आयतां यातां तथा च स्वपतां भुञ्जानानाम् । जन्तूनां पश्यति च्छलं मरणमहाराक्षसो रौद्रः ॥९९॥
 अन्येऽप्येवमादयो जीवितघनमन्धुनाशनसमर्थाः । जीवानामदूरस्था उपद्रवाः सन्ति सदाकालम् ॥१००॥
 तस्मादनर्थदण्डविरतिं मा भाम्भव । अतिचरातिदुर्लभाम् । प्रेत्यभवे परममुखं यदि काङ्क्षसि त्वमिति किं वहुना
 इति श्रुत्वा स जल्पति यद्यहमेवंविधमुपदिशामि । नो नरपतये तदा ममाप्रसादो भवति नियमेन ॥१०१॥
 भृतघटस्यैव नीरं बहिलोऽयान्ति तपोपदेशाः । ततो विमलेन मौनं प्रतिपन्नं तस्य विषये ॥१०२॥
 ततः स विपन्नविरतिर्विगतविरतिर्जिनमते संजातः । अतिघनानर्थदण्डं करोति तथा कारयति च ॥१०३॥
 अपान्यदा कदाचिन्निरर्थकं फोऽपि बहुं कदर्थयित्वा । मुक्तो द्रव्यं गृहीत्वा तेन प्रकुटेन स एव ॥१०४॥
 अभिमरप्रयोगपूर्वं पञ्चत्यं प्रापितोऽकृतधर्मः । प्रथमपृथिव्यां प्राप्तस्तत उद्भूतः सन् ॥१०५॥
 भ्रमित्वा भवे कल्पे हि, सुतीक्ष्णदुःखान्यनुभूय । सेतस्यति धृतकर्मा प्राप्तचरणः समाधिना ॥१०६॥
 विमलः पुनर्विमलमतिरत्नलितं पालयित्वा गृहिधर्मम् । विहिनाऽऽराध्य परलोकमार्गमथ ॥ गतः स्वर्गम् ॥
 तस्माद् यथैवं विमलेन पालितं निरतिचारव्रतमेतत् । तथान्यैरपि भव्यैः पालयितव्यं सदाकालम् ॥१०७॥

कंदर्पदण्डस्तस्यैवणां वयणां जपे जो सो । तदयमुणज्वधारी भव भवे भित्तितेणुच ॥१॥
तथाहिः—

बहुभ्रम्यपञ्चकलिया जणमणपल्लवणी रसपवरा । उन्मृष्टद्विच पुरी अति अउञ्जति नापेण ॥२॥
इत्थागवमसंभूयभूरिभूमीसराण वंसम्मि । जाओ तव नरिंदो जयचन्दो चंदकुन्दनतो ॥३॥
तस्सति अगमहिमी पियदंसणनामिया अमियमीन्दा । ताणं च सुओ चंदो मंदो सद्धम्मज्जन्मि ॥४॥
केणपुरोहिपनगण पित्तसेणण सह वसंतम्मि । संवत्तो उज्जाणे सो कुमरो पारममण्यो ॥५॥
कीलासेलसिलाए पलावणपरिगयाए गयसंगो । एगो महातरस्सी तदमणगोपरे पत्तो ॥ ६ ॥
अरिहोसि कलिय पणओ तेणवि सद्धम्मज्जाभपुच्चं तु । संघासिऊण भणिया निमुणहटियपण्णो भरा ॥
सह कमलमरं मरुमंदलम्मि रपणं रोरगेहम्मि । तह नरजम्मं जिणधम्मज्जम्मिह दुल्लभं ओए ॥ ८ ॥
सो दुवियण्णो भणिओ तिण्णेहि जियरायदोसमोहेहि । जहगिहिमेण तहा दमवारमभेमओ वेव ॥९॥
असमत्पेहि पदमस्त तेहि गहिओ गिहीण सद्धम्मो । मणं कुणंति दूयिदि, अट्टमया पित्तसेण ॥१०॥
भणिओ रहम्मि कुमरो अप्पुच्चं किये तुज्ज विद्याणं । पयडेमि जइनुहाणा इवेइ तो पभणए कुमरो ॥११॥
पपरेसु निवियपणं तो तेणं रपणिमअपारम्मि । जंघुयसरंण लविं तं मुण्णिं जंघुण्णिं बहिं ॥१२॥
तह लविं उच्चुच्चं ताणं सरेणं जहा सयमोवि । निरापरवत्तोवि ह्नु समुद्धिं पाररंण जणे ॥१३॥
तपो कुन्नुडरसियं कुणइ तओ तेवि तह रसंति जहा । सरलियनिरो लोभो मुणइ निर्गोहेवि निमिविम्मं ॥

कन्दर्पदण्डोत्सर्वणानि वचनानि जल्पति यः सः । तृतीयगुणमगारी भवति भवे भित्तितेणुच ॥ १ ॥
बहुभ्रम्यपञ्चकलिना जनमन प्रल्हादनी रसप्रवरा । इष्टुषष्टिरिष पुष्यत्ययोध्येति नाग्रा ॥ २ ॥
इत्थाकुवशसंभूतभूरिभूमीसराणां वशे । जातस्तत्र मेन्द्रो जयचन्द्रमन्त्रकुन्दपदा ॥ ३ ॥
तस्यास्तममहिषी मियदर्शननामिराजमृगशीला । तयोश्च सुवचन्द्रो मन्दः सद्धर्मकार्ये ॥ ४ ॥
सेनपुरोहितनयेन निप्रसेनेन सह वसन्ते । संघास उज्जाणे स कुमारो पारममण्यः ॥ ५ ॥
म्रीहाक्षीशलायामेलावनपरिगतायां गयसन् । एगो महातरस्वी तदर्शनगोपरे भावः ॥ ६ ॥
बहिं इति कलायिषा प्रगतस्तेनावि सद्धर्मलाभपूर्वं तु । संघास्य भणिनो मृणुने दिननाम्नो मर्ता ॥ ७ ॥
पथा कमलगरो मरुमण्डले रानमिष रोरगेहे । तथा नरजन्म निनधर्मम्यदिह दुर्लभं शोकं ॥ ८ ॥
स त्रिविक्रमो भणितो त्रिनेत्रितमद्रैर्मोहि । यनिगृहिभेदेन तथा दगद्गादरभेरतभे ॥ ९ ॥
अरामर्थाभ्यां प्रथमस्य तान्या गृहीतो गृहीणां सद्धर्मः । समं कुणो द्वायेवे, अद्यान्ददा निप्रसेनेन ॥ १० ॥
भणिनो रहसि कुमारोऽयं किमपि तत्र विज्ञानम् । प्रकृत्यापि वादि मवाहा भवति नृपः प्रपन्ननि कुमार ॥ ११ ॥
प्रकृत्य निविकृत्यं तन्मेनेन रजनिमध्ये । जम्बुकम्बेण लविनं तन् धुन्वा जम्बुद्वेह ॥ १२ ॥
तथा सतिनृशोभं तेषां स्वरेण यथा यममोदवि । निरापरवत्तोऽपि हि मनुष्यनृपसंज्ञेन नृप ॥ १३ ॥
तथाः कुन्नुडारमितं करोति नन्येऽपि तथा रमन्ति यथा । नरहितेन्द्रो लोको ज्ञाननि निर्गोहेवि निमिविम्मं ॥

तह पारेवरसियं कुणइ तहामुद्दियं लहुं जेण । दिदसीलाउवि नारीउ हुंति कंदप्पवसगाओ ॥१५॥
 तो कुमरेण भणियं तयभिमुहं मा करेसु तुममेवं । तइयगुणज्ययपंदमो अइपारो एस जं भणिओ ॥१६॥
 तं सोउं सो कंदप्पभावओ नेय कहवि उवरमई । केलीरसियत्तणओ कुमरेण उवेहिओ तत्तो ॥१७॥
 कस्सवि भटस्स भज्जं पउत्थवइयं अहज्जा दट्ठुं । तह कहवि कुणइ सो मुरयकूवियं तपुरो जेण ॥१८॥
 कंदप्पपीडिया सा सहसा तस्सेव विलइया कंठे । तो तदियरो दट्ठुं रुद्धो तज्जेइ तं एवं ॥ १९ ॥
 रे धिट्ठ ! तए एसा कंदप्पारवसा कया मुद्धा । सुस्सीलावि वराई तो सो तं वंधए धणियं ॥२०॥
 भणइ य कुमारमित्तं तमसि जओ तो हणेमि नो सहसा । तं सोऊणं कुमरो मोचावइ तस्स पासो ॥२१॥
 आणई य गिहं वंधेहिं पीडियं तं भणेइ तो कुमरो । वंधव ! इहंपि पत्तं वयअइपरणत्तुसुमं ॥२२॥
 फलमणुइविसि तं पुण परत्त अइतिवस्सदुक्खस्सजणयं । जं वारिओवि तइया नोवरओ इयइपाराओ ॥२३॥
 ता अज्जवि तं सुमरसु अरिहं देवो गुरूय नाणधरा । आलोयसु दुच्चरियं तह खामसु पाणिसंघात ॥२४॥
 तेणवि कुमरो भणिओ वंधव ! वंधेहिं पीडिओ गाढं । न सरेमि अहं किंचिवि ता किंचिवि कुणसु पडिपारो ॥२५॥
 इय पभणंतो मरिहं उववओ करिवरो स विज्झम्मि । तत्तो भवम्मि भमिडं भवद्दणं तो स सिज्झिहिं ॥२६॥
 कुमरोवि निरइपारं सावगधम्मं चिरंपि पालेउं । विहिणा पवन्नचरणो सासयसोक्खं गओ मोक्खं ॥२७॥

॥ इति तृतीयगुणव्रत प्रथमातिशारविपाके मित्युक्तेन कथानकं समाप्तम् ॥

तथा पारापतरासितं करोति तथामुद्रितं लघु येन । दृढशीला अपि नार्यो भवन्ति कन्दर्पवशाः ॥ १५ ॥
 ततः कुमारेण भणितं तदभिमुखं मा कुरुष्व त्वमेवम् । तृतीयगुणव्रतप्रथमोऽतिचार एव यद् भणितः ॥ १६ ॥
 तन् श्रुत्वा च कन्दर्पभावतो नैव कथमप्युपरमिति । केलीरसिकत्वंतः कुमारेणोपेक्षितस्ततः ॥ १७ ॥
 कस्यापि भटस्य भार्यो मोषितपतिकामधान्यदा दृष्ट्वा । तेषां कथमपि करोति ॥ सुरतकूजितं वत्सरो येन ॥
 कन्दर्पपीडिता सा सहसा तस्यैव विलगिता कण्ठे । ततस्तद्देवरो दृष्ट्वा रुष्टस्तर्जयति तमेवम् ॥ १९ ॥
 रे घृष्ट ! त्वयैषा कन्दर्पपरवशा कृता मुग्धा । सुशीलापि वराकी ततः स तं बध्नाति गाढम् ॥ २० ॥
 भणति च कुमारमित्त्रं त्वमसि यतस्ततो हन्मि नो सहसा । तत् श्रुत्वा कुमरो मोचयति तस्य पार्श्वतः ॥२१॥
 जानयति च गृहं बन्धैः पीडितं तं भणति ततः कुमारः । बान्धव ! इहापि प्राप्तं व्रतातिचरणतरुकुमुपम् ॥
 फलमनुभविष्यसि त्वं पुनः परव्रतानिश्चन्दुःखसंजनकम् । यद् वारितोऽपि तदा नोपरत इत्यतिचारम् ॥२३॥
 तस्मादद्यापि त्वं स्मरार्हन्तं देवं गुरुंश्च ज्ञानधरान् । आलोच्य दुश्चरितं तथा क्षम्य माणिसंघातम् ॥२४॥
 तेनावि कुमरो भणितो बान्धव ! बन्धैः पीडितो गाढम् । न स्मराम्यहं किञ्चिदपि तस्मात्कश्चिदपि कुरु प्रतिकारम् ॥२५॥
 इति प्रमणन् मृतापवन्नः करिवरः स विन्ध्ये । ततो भवे भ्रामित्वा भवाष्टकं ततः स सेष्यति ॥ २६ ॥
 कुमरोऽपि निरातिचारं आचरुष्वं चिरमपि पालयित्वा । विधिना प्रपन्नवरणः शारवतमौल्यं गतो मोक्षम् ॥२७॥

भेदादिपर नयनाद्वयण सविचारकृष्णमिह भणिये । कुम्हकुम्ह, तं कुम्ह जो सो सीरोज्य लहइ दुइ ॥१॥
तथादि;—

यद्वनरासतोहं मसिराये गगहं सकयसोह । पउपेव पोगणपुरं भरहे पुग्मत्थि सुपसिद्धं ॥२॥
तत्पत्थि धणरमिद्धी धनञ्जय विद्या य तस्स सोमसिरी । ताणं तणओ सीहो मिन्नो तस्सत्थि सहदेवो ॥
सहपेत्तुकीन्दिओ फांजणत्थयह अजया य तत्थेव । रत्तमागराभिहाणे वज्जाणे तेण सह पत्तो ॥४॥
कीन्दि विविदिचिन्मेहि जाव ता तत्थ सुणइ महुरसुणि । तो तपणुमारओ सो वचंनो पिच्छए सुरि ॥
यद्वसुणिणपरिपरियं तगससिविबेव नारयसगाहं । धम्मं व मुत्तिमंतं देसंतं भूरिभव्वाणं ॥६॥
मगागरागममगं, तो ते नपिज्जण तत्थ उवविद्धो । पुच्छइ सिहो सुरि भयवहं ! मे संसय हरसु ॥७॥
किं धम्मं पि पुणंनो मत्तिउभेसं लहेइ कोवि नरो ? । लभेनरापवसओ लहइविप भणइ तत्थ गुरु ॥८॥
तो सीहेण भणिये मत्तिउभेसं लहेइ धम्मोवि । जइ पट्टु ! ता पज्जसं धम्मेण किलेसमूलेण ॥९॥
तो भगइ मुणिररिंदो जइवि हु धम्मंतरापदोत्तेण । होइ विहवस्स नासो पुणोवि धम्माउ पायेइ ॥१०॥
मविसंसं पगज्जं निच्छयसारे फरेइ जइ धम्मं । दिहंतो इह सिद्धी मुणिदासो, मुणमु उववत्तो ॥११॥
तथादि;—

देवविणिम्मियगुत्तमुग्मभूमसोभाए महुरनयरीए । आसि मुणिदाससिद्धी भग्गुणिपविहवरिमाणो ॥१२॥
अविचलसम्मनपरो कम्मवमा नम्म अजया विहवो । सच्चोवि परिच्छेद्धो अवमाणपवं तओ जाओ ॥
लोपाणं वधूणं नरवणो निपमुयाण भज्जाए । किं वट्टणा, पढिवपणं पितस्स नो देइ कोवि तहि ॥१४॥

बिदाईनानिध नयनादिकानां सविचारकृष्णमिह भणितम् । वरिक्कुम्ह, तत्करोति यः स सिंहवस्त्रमने दुःखम् ॥
वट्टणा(१)त्रयाप्यशोभं सध्रीक राजहंसकृतशोभम् । वज्रमिव पोतनपुरं भरते पुरगस्ति सुप्रसिद्धम् ॥२॥
तत्रास्ति घनदधेष्टी घनइ इव विद्या य तस्य सोमध्रीः । तयोस्तनयः सिंहो मित्रं तस्यास्ति सहदेवः ॥३॥
सहपांशुकीदृतिः कौटुम्भिकमथान्यदा च तत्रैव । रत्तमागराभिधान उच्यते तेन सह प्राप्तः ॥४॥
कीदृति विविधविद्यासौर्यावतावत्तप दृणोति मधुराज्यनिम् । ततस्तदनुसारतः स ब्रह्म परयति सुरिम् ॥५॥
यद्वसुनिगणपरिकरितं क्षणशीघ्रविश्वमिव तारकासनाथम् । धर्ममिव मूर्तिमन्तं दिशन्तं भूरिभग्यव्ययः ॥६॥
वर्णावर्गवर्गार्गा, तनयं नत्वा तत्रोवविष्टः । पृच्छति मिह, सुरि भयवहं ! मे संशयं हर ॥७॥
किं धर्मं पि पुणंनो मत्तिउभेसं लभेने कोऽपि नरः ? । लभन्तरापवशतो लभन् एव भणति तत्र गुरुः ॥८॥
ततः सिहेन भणितं लक्ष्मीश्रंतं लभने धर्म्यं पि । यदि प्रभो ! तदा पर्याप्तं धर्मेण विलेशमूलेन ॥९॥
ततो भणति मुनिवरेन्द्रो यद्यपि धर्मान्तरायदोषेण । भवति विमलस्य नाशं पुनरपि धर्मान्द्राप्योति ॥१०॥
सविशेषं घनज्जं निच्छयसारं करोति यदि धर्मम् । दृष्टान्त इह श्रेष्ठी मुनिदासः, दृणूपयुक्तः ॥११॥
देवविनिर्मितगुरुमुद्भूतसुवर्णार्गा मधुरानगर्थाय । आसीन्मुनिदामध्रेष्ठदृष्टाननिजविमलपरिमाणः ॥१२॥
अविचलमन्यकम्पधरः कर्मवशात्तस्यान्यदा विमलः । सर्वोऽपि परिच्छेदयमानपदं ततो जातः ॥१३॥

सो उण अविसन्नमणो तिकाळं कुणइ भावओ पयं । सङ्कारियजिणमंदिरजिणपडिमाए जडामत्ति ॥१६॥
 तत्तणया तो सिद्धिं सीयंतं विनि विरम पूयाए । एत्थिकालं हटे जइ ते चिट्ठेइ वणिज्जए ॥१७॥
 तो नहु खूणं जायइ भोगणओ, वत्थमाइयं सत्वं । अम्हे उण परगेहे कम्मं काऊणुवज्जिरसं ॥१८॥
 इहलोइच्चिय दिट्ठं पूयाइ फलं जिणिंदविवाणं । तहवि न विरमसि एएए नूण मूढो सि तं वूढ ॥१९॥
 तो ताणं पइ जेयइ मा मेवं वयह धम्मचाएणं । जम्हा न कज्जसिद्धी जायइ जीवाण कइयावि ॥२०॥
 जं पुण दारिद्रदुहं समागयं अम्ह एत्थ जम्ममि । तं पुण्वजम्मपावस्स विलसियं जेणिमं मणियं ॥२१॥
 सुंदरधम्मस्याणवि विसमं विट्ठिविलसियं समावडइ । जं तत्थ कारणमिणं अन्नमवे खंडिओ धम्मो ॥२२॥
 तो जाउ सिरी विइहेतु वंशवा होउ लोयअवमाणं । तहवि न जिणिंदपूयं वज्जिस्समहं जओ मणियं ॥२३॥
 पूयाए जिणिंदाणं फलमिह सग्गापवग्गासोवत्ताइं । तम्हा तुम्हेवि हु इत्थ आपरं कुणइ इय मणिए ॥२४॥
 तथमिहुं भणइ जणो जह जइ जिणपूयणं तुयं-कुणसि । तह तह दालिइतरु भुफलफलं फलइ तुह गेहं ॥२५॥
 इय मुणिउं जणवायं धम्मविस्ससत्ति मज्झमाणो सो । चइऊण पुरं पत्तो पच्चासन्नमि गाममि ॥२६॥
 तत्थवि गिहपडिमाए तिकाळं कुणइ पूयमणवज्जं । अह चउमासगदिवसे सो पत्तो महुरनपरीए ॥२७॥
 जिणमंदिरस दारे तो मालाकारिणी भणइ सिद्धिं । चउसरमेगं कुसुमाण गिण्ह पूएसु जिणविवं ॥२८॥
 तो गिण्हइ नो सिद्धी दव्वाभावा भणेइ सा एवं । तुज्ज पसाएण इमेलेकारा अम्ह देहिमि ॥२९॥

लोकानां बन्धूनां नरपतेर्निजसुतानां भार्यायाः । किं बहुना, प्रतिवचनमपि तस्य नो ददाति कोऽपि तत्र ॥१॥
 स पुनरविपण्णमनात्रिकालं करोति भावतः पूजाम् । स्वकारितजिनमन्दिरजिनप्रतिमाया यथाशक्ति ॥१॥
 तत्तनयास्ततः श्रेष्ठिनं सीदन्तं भुवन्ति विरम पूजायाः । इयत्कालं हृष्टे यदि त्वं तिष्ठसि बाणिज्यकृते ॥
 ततो न खलु क्षूणं जायते भोजनतः, वस्त्रादिकं सर्वम् । वयं पुनः परगेहे कर्म कृत्वोपार्जयेम्यहम् ॥१॥
 इहलोक एव हृष्टं पूजायाः फलं जिनेन्द्रबिम्बानाम् । तथापि न विरमस्येतस्या नूनं मूढोऽसि त्वं वूढ ॥१॥
 ततस्तान् प्रति जल्पसि मा मेवं वदन्तं धर्मत्यागेन । यस्मान्न कार्यसिद्धिर्जायते जीवानां कदापि ॥१॥
 यत्पुनर्दारिद्र्यदुःखं समागतं ममात्र जन्मनि । तत्पूर्वजन्मपापस्य विलसिते येनेदं भणितम् ॥२॥
 सुन्दरधर्मरतानामपि विषमं विधिविलसितं समापद्यति । यत्तत्र कारणमिदमन्यमवे स्थाण्डितो धर्मः ॥२॥
 ततो यातु श्रीविपटन्तां बान्धवा भवतु लोकापमानः । तथापि न जिनेन्द्रपूजां वर्जयेम्यहम् यतो भणितम् ॥
 पूजाया जिनेन्द्राणां फलमिह स्वर्गापवर्गसौख्यानि । तस्माद् यूयमपि स्वत्वत्रादरं कुर्वतेति भाणते ॥२॥
 तद्भिमुखं भणति जनो यथा यथा जिनपूजनं त्वं करोषि । तथा तथा दारिद्र्यततः सुफलफलं फलति तत्र गेहं ॥
 इति ज्ञान्वा जनवादं धर्महेलेति मन्यमानः सः । त्यक्त्वा पुरं प्राप्तः प्रथमले ग्रामे ॥२॥
 तथापि गृहमनिमायात्रिकालं करोति पूजामनवधाम् । अथ चतुर्मासदिवसे स प्राप्नो मपुरानगर्भम् ॥२॥
 जिनमन्दिरस्य द्वारे ततो मालाकारिणी भणति श्रेष्ठिनम् । नतुमालामेकां कुसुमानां गृहाण पुनय जिनविम्बम् ॥

चारकण तुमप कुमुमाई गिण्डियाई सयकालं । ता गिण्डसु एयाई पुण्णं तुम्हाण मे दिस्सं ॥२९॥
 पूसु जिणिदविचं तो सिद्धी कुणइ ताई नियहत्ते । निस्सीहियं भणेवं पविसइ विहिणा जिणसमीये ॥
 भत्तिभरनिग्गम्भिघ्नवहलरोमेषकेणुइज्जतो । पूयइ जिणिदविचं इय भावंतो यणे सिद्धी ॥३१॥
 धम्मो हं जेण मए अणोरपारम्मि भवसमुदम्मि । भवसयसहस्सदुलहं लद्धं सद्धम्मजाणंति ॥३२॥
 एयस्स पभायेणं पालिज्जंतस्स मइ पययेण । जम्मंतरेवि जीवा पावंति न दुक्खदोहं ॥३३॥
 चिंतायणो अउब्बो एस अउब्बो य कप्पहस्सोत्ति । एमो परमो मंनो एयं परमामयं इत्थ ॥३४॥
 तेस्सि नमो तेस्सि नमो भायेण पुणो पुणोवि तेस्सि नमो । अनुवकयपरहिपरया जीवाण कट्ठिति जे धम्मं ॥
 सुल्लो विमानवासो एगच्छतावि मेदनी सुल्लहा । लोगम्मि नवरि दुल्लो जणेण जिणदेसितो धम्मो ॥
 ता दुल्लंभो लद्धो धम्मो सज्जन्तुपुण्याईओ । अजेण मे न कज्जं इय चित्तिवि बंदए देवे ॥३७॥
 जिणवंदणावसाणे पिण्डइ वक्खानमंदवे सूरि । वावरमाणं धम्मं सम्मं यच्चाण तो सिद्धी ॥३८॥
 वेदइ दूरट्ठिओ तं सूरिपि हु सायरं गुरुगिराए । दाऊणं धम्मन्नाभं तण्पुरओ साहए एवं ॥३९॥
 जलहिरितिव रपणं दुल्लं मणुयत्तमित्थ संसारे । ता लद्धुणं एयं जइयव्वं सुगइममाम्मि ॥४०॥
 स पापम्;—

पूया जिणिदेसु रई वएसु जत्तो य सामाइयोसदेसु ।

दार्णं सुपत्ते सवणं सुतित्थे सुसाहुसेवा सुमईइ भग्गो ॥४१॥

सतो गृह्णाति नो धेष्टी द्रव्यामावज्जणति सेवम् । तव प्रसदंनेमेऽलङ्कारा मम देहे ॥२८॥
 इच्छाक्रेयण त्वया कुमुमानि गृहीतानि सदाकालम् । तस्माद् गृहीतानि पुण्यं सुखंभ्यं मया दत्तम् ॥२९॥
 पुनय जिनेन्द्रविम्बं, तनः धेष्टी करोति तानि निजहस्ते । जेपेपिकी भणित्वा भविताति विधिना जिनसमीपे ॥
 मरितभरानिर्भरोद्विजवहलरोमावकञ्जुकायमानः । पुनयति जिनेन्द्रविम्बासि भावयन्मनासि धेष्टी ॥३१॥
 धन्योऽहं येन मयाऽनादिपारि भवसमुद्रे । भवशतसहस्रदुर्लभं लब्धं सद्धर्मयानविति ॥३२॥
 एनस्य प्रभावेण पालयमानस्स सदा प्रयत्नेन । जन्मान्तरेऽपि जीवाः प्राप्नुवन्ति न दुःखदोहं ॥३३॥
 चिन्तामणिरप्यु एषोऽपुवंध कल्पयुस इति । एष परमो मन्त्र एतन् परमागृतमन्त्र ॥३४॥
 लेब्धो नमस्तेऽभ्यो नमो भायेन पुनः पुनरपि तेऽभ्यो नमः । अनुपकृतपरहितरता जीवानां कथयन्ति ये धर्मम् ॥
 सुल्लभो विमानवास एकच्छत्रावि मेदिनी सुल्लभा । लोके केवलं दुर्लभो अजेव जिनदेसितो धर्मः ॥३६॥
 तस्माद् दुर्लभो लब्धो धर्मः सर्वजपूजनदीदकः । अन्येन मे न कार्यमिति चिन्तयित्वा वन्दते देवान् ॥३७॥
 भिनवन्दनावसाने पश्यति व्याख्यानमण्डपे सूरिम् । व्याकुर्वन्तं धर्मं सम्पद्य् भव्येभ्यः, ततः धेष्टी ॥३८॥
 वन्दते दूरस्थितस्तं सूरिरपि दि सादरं गुरुगिरा । दत्त्वा धर्मनामं तण्पुरतः कथयत्येवम् ॥३९॥
 जलधिरतितमिव रत्नं दुर्लभं मनुजत्वमत्र संसारे । तस्मात्सज्ज्यैतद् यतितुष्यं सुगतिमार्गं ॥४०॥
 पूना जिनेन्द्रेषु रतिभतेषु यत्नश्च सामाविकषोवेषु ।

इच्छादिव्यरेणं कदियाए देमणाए सूरिहि । सिद्धी जेइ संवेगनिचभरं मूरिममुहमिणं ॥४२॥
 तुज्ज पमाएण मढं निचं निव्वहइ नाह । जिणपूया । किंपुण पढु ! अंगरुहा कुणंति अपत्तिं बहुं
 जंपंति तहा विज्जइ न किपि पूयाए तुह फलं ताय । । पुव्वज्जियावि लच्छी नवरं नीहरइ गेहाओ ॥
 लोओवि भणइ एवं धम्मोण धणे इमस्स हारवियं । मम पुण मणयंवि न किपि पाणसे फुट्ठ तव्वयं
 ता धिरकरणोवाओ इविज्ज जइ कोवि ताणवि मुष्णिद ! । तो निव्वहिज्ज धम्मो सुहेण मढ नाह ! इयवोत्तुं
 प्रोणेण ठिओ सिद्धी उवयारं जाणिऊण मूरीवि । उवइसइ तस्स मंतं निरवज्जं पट्टियसिद्धं च ॥४३॥
 कसिणचउइसिरयणीए अद्धरत्तम्मि पेयवणमज्जे । काउस्सग्गेण ठिओ सुमरिज्जसु तं इमं मंतं ॥४४॥
 तो पच्चरखो होही कयड्डिजक्खो मुहुत्तमित्तेण । मणिही सो तुह समुद्धं अभिरुद्धं मग्गसु वरंति ॥४५॥
 तो तुमए सो एवं एवं वत्तव्वओत्ति भणिऊण । सूरिवि विहारणं अन्नत्थ गओ तओ सिद्धी ॥५०॥
 भणियदिवसम्मि पत्तो मसाणभूमीए कदियविट्ठिपुव्वं । काउस्सग्गम्मि ठिओ तो पुव्वुत्तं समग्गंवि ॥
 तह जायं जह भणियं जक्खमाभिमुहं भणइ तो सिद्धी । चउपासदिणे पूया जा विहिया चउसरेण मए ॥
 तीइ फलेण पसायं कुणसु तुमं अत्थि तुज्ज जइ सत्ती । इर सुणिउं सो जक्खो उवओगं देइ अवही ॥
 उल्लवियं तो तेण तीए फलं वियरिउं असत्तो इं । जग्गहा जिणस्स पूयाए एक्कस्सि भावविहियाए ॥
 सग्गसिरीवि हु लब्भइ जइवित्थिन्ना ममं च सा नात्थि । वंतरजाईओ इं ता अन्नं भणसु तं किपि ॥

दानं सुपात्रे श्रवणं सुतर्पणं सुसाधुसेवा सुगतेमार्गः ॥४१॥

इत्यादिविस्तरेण कथितायां देशानायां सूरिभिः । श्रेष्ठीं जल्पति संवेगनिर्भरं सूरिसंमुखमिदम् ॥४२॥
 तव प्रसादेन मम नित्यं निर्वहति नाथ ! जिनपूजा । किन्तु प्रभो ! अङ्गरुहाः कुर्वन्त्यप्रत्ययं बहुम् ॥४३॥
 जल्पन्ति तथा विषये न किमपि पूजयास्तव फलं तात ! । पूर्वार्जितापि लक्ष्मीः । किन्तु निस्सरति गेहान् ॥४४॥
 लोकोऽपि भणत्येवं धर्मेण धनमस्य नाशितम् । मम पुनर्मेनागपि न किमपि मानसे स्फुरति तद्गुणम् ॥४५॥
 तस्मात्स्थिरकरणोपायो भवेद्यदि कोऽपि तेषामपि मुनीन्द्र ! । ततो निर्वहेद् धर्मः सुखेन मम नाथ ! इत्युक्त्वा ॥
 मीनेन श्रितः श्रेण्डुपुङ्गवः श्रुत्वा सूरिरपि । उपदिशति तस्य मन्त्रं निरवघं पट्टितसिद्धं च ॥ ४७ ॥
 कृष्णचर्तुर्दशीरजन्मामर्षरात्रे प्रेतवनमध्ये । कायोत्सर्गेण स्थितः स्मरेत्स्वामिम मन्त्रम् ॥ ४८ ॥
 सतः प्रत्यक्षो भविष्यति कपर्दीयसो मुहूर्तमात्रेण । भणिष्यति ॥ तव संमुखमभिरुचितं मार्गं वरामिति ॥४९॥
 तनुरवया स एवमेवं वक्तव्य इति भणिष्यन् । सूरिरपि विहारेणान्यत्र गतस्ततः श्रेष्ठी ॥ ५० ॥
 भणितदिवसे प्रातः श्मशानभूमौ कथितविधिपूर्वम् । कायोत्सर्गे स्थितस्ततः पूर्वोक्तं समप्रपि ॥ ५१ ॥
 तथा नातं यथा भणितं यथाभिमुखं भणति ततः श्रेष्ठी । चतुर्मासादिने पूजा या विहिता चतुर्मासेन मया ॥५२॥
 तस्याः फलेन प्रसादं कुरुष्व त्वमस्ति तव यदि शाक्तिः । इति ध्रुवा स यत्र उपयोगं ददात्यवधेः ॥५३॥
 उल्लापितं तत्तस्तेन तस्याः फलं विनरीतुमशक्तोऽहम् । यस्माज्जिनस्य पुत्रयकथा भावविहितया ॥ ५४ ॥
 स्वर्गधोरपि हि लभ्यतेऽतिविमर्शिता मम च सा नात्ति । व्यन्तरजातीयोऽहं तस्मादन्यद्गण त्वं किमपि ॥५५॥

सा भणइ जस । तुह दंगणेण तुहो अई वयसु ठाणं । जिणवम्परभायेणं किं पद मं जं न होरिनि ? ॥
 तो ते पद सो जेइ समचिओ तुह करेमि वण्डल्लं । माहम्मिउत्ति वाउं नेणानुप पणइ जसो ॥
 तुह मेहे चउसुवि कोणेषु चिट्ठंति गुम्निहाणाई । गिण्ठेयव्वाहं न प इय सोणपटंमणं पनो ॥ ५८ ॥
 पण्डितमनिसाए तिहो पत्तो गेहमि भणइ नियतगए । जइ धम्मं कृणइ मइ तो इह जम्मोवि सुट्ठए ॥
 देसिमि फलमुपारं, तो ते जेयमि जइ इमं कुणमि । तो निउणतं धम्मं तुअ मयाणाउ पकरेमो ॥ ६० ॥
 दाउण माण सवहं तिरकालं जिणगिहस मयणम्मि । प्याईकरणाम्मि य पयंमिओ तो निहाणो ॥ ६१ ॥
 द्दुहं महप्पमाणं पटिपुण्णं टंकपाण ते दिट्ठा । सय्यं चित्तं मत्तयणं कुज्जति भोरिण पटिपये ॥ ६२ ॥
 तत्तो धमेण निहिणो रोमावि पयंमिया गिहम्मो । अइ अप्रया य पणो गोणिय मुरी मरि, जलो ॥
 नियंतं सुएहि समं मंतं विट्ठो ताण मयणत्तं । मिट्ठो पणो अपोवि पुरज्जो विविमियाणो ॥ ६४ ॥
 ति प्याहिणोकरेउं नमिउं मुरि न प्याइरुमि । उवविट्ठा सय्यंवि हू नो मिट्ठो भणइ मयणम्मि ॥ ६५ ॥
 भययं । मज्झ सुपाणं सम्मसाई गिहत्थमज्झमो । उवमिउण दिज्जउं मुरीवि मदेव न कृणो ॥ ६६ ॥
 इय सोउणं भणियं सीहेणं नाह । मज्झवि करेह । विपरमो गिहधम्म जेणारं न पवत्तेवि ॥ ६७ ॥
 तो फइइ गुरु तत्तावि अजेसिपि हू तओ य केणावि । सम्मणं पटिपये महवेणानुत्तरपटिप ॥ ६८ ॥
 साहेवेण समं पुण सीहो गिण्ठेयणधंदवयं । सम्मणानुअं माहइ तस्य सत्तं गुरुवि इयं ॥ ६९ ॥
 पावोवएत्तमिहपपाणओ अहसाणकरणाओ । मज्झाहवमापाओ मयणत्तं देहो भवे जइहा ॥ ७० ॥

॥ भणति यः । तत्र दर्शनेन सुष्टोऽहं मम स्वामिन् । जिनधर्मप्रभावेण किं मम मन्दलं क्षिपयिष्ये ॥ ५८ ॥
 ततस्तं प्रति स जल्पानि स्वकाचित्तवत्तव करोमि वामाज्यम् । साधार्यक इति कृत्वा नेणानुपमं भाषयिष्ये ॥
 तत्र मेहे चतुर्ध्वनि कोणेषु तिष्ठन्ति गुरुनिधानि । महीतज्जानि स्वयेऽमुद्राभाऽदृशं भाष्ये ॥ ५९ ॥
 पश्चिमदिशायां धेयुं प्राप्तो मेहे भणति निजतनयान् । यदि धर्मं कुरुन ममि तत्र इह कम्मदक्षि दुःखदम् ॥
 दर्शयामि फलमुपारं, तत्रते जल्पन्ति मदीयं करापि । ततोऽङ्गुणतं धर्मं तत्र मयाणाउपमं ॥ ६० ॥
 दृष्ट्वा तेषां दायधं त्रिकालं जिनगृहस्य समनं । पुत्रादिकरते च मर्यादास्मन्मो निवेशेक ॥ ६१ ॥
 दृष्ट्वा महापमाणं परिपूर्णं दृष्ट्वाकानां तं दृष्ट्वा । सर्वमेव लब्ध्वनं कुर्वन्ति भावेन पटिपिरसम् ॥ ६२ ॥
 ततः तमेण निधयः शेषां भावि प्रदर्शया गृहस्यात्म । साध्यावदा च मत्तं न दूषं स्वरिज्ज, मम ॥ ६३ ॥
 निजतर्षणतेः समं महद्वर्णं तेषां समभाषम् । धेयुं प्राप्तोऽसौऽपि पुरज्जो विविमियाणो ॥ ६४ ॥
 वि. मर्यादाश्रय मया मुरि न प्याइरु । उवविट्ठा सय्यंवि हू नो मिट्ठो भणइ मयणम्मि ॥ ६५ ॥
 भगवन् । मम पुत्रानां सम्मसादिर्गृहस्थमज्झमं । उवमिउ दंज्जो मुरीवि मदेव न कृणो ॥ ६६ ॥
 इति श्रुत्वा भजितं मित्रेण नाथ ! मयावि कथयन् । विम्वानो गृहधर्मं देहत्वं नं पवत्ते ॥ ६७ ॥
 ततः कथयति गुरुणां वामाज्येवमवि हि तनयं केनापि । सम्मणं पटिपये महवेणानुत्तरपटिप ॥ ६८ ॥
 साहेवेण समं पुनः सीहो गृहस्थधंदवयम् । सम्मणानुपमं माहइ तस्य सत्तं गुरुवि इयं ॥ ६९ ॥

इतो तन्मभारो यतो वृद्धीए पिच्छए सत्त्वं । तन्निविरुधिरियं ततो कुविओ सो गुरुचवेद्याए ॥८५॥
 हणइ कपोलपएसे भणइ यरेरे अणज्ज ! वणिओवि । भंढाणवि अहिओ तं जो मह महिलापुरो एवं ॥
 कुणसि विविहे वियारे इय भगिउं जाव निहणिही ताव । वणिउत्तेहिं सहमा धरिओ याहाए भणिओ य ॥
 खमसु महायस । इण्हिं समापहाणा य हुंति मप्पुरिसा । इद्याइ पयंपेउं कोवो उत्तारिओ तरस ॥८८॥
 सीहो चवेद्याएण पीडिओ मुच्छिओ य खणमिवरुं । खुट्टिपवकनयणगोले उवयरिओ चंदणाईहिं ॥
 नीओ घरम्मि नय किंपि जेयए वेयणाए विदविओ । अणुसासिओ य बहुयं सीहो सहदेवमित्तेण ॥
 सत्तपदिणम्मि सत्तोणालोइयदुक्कहो गओ निहणं । नागकुमारो जाओ भमिही दुहिओ भये धोरे ॥९१॥
 सहदेवो सयकालं कलंकमुक्कवपं चरेऊण । पज्जेतकयाणसणो विहिणा पाणे परिघइउं ॥९२॥
 सोहमे उवचओ ततो चविउं महाविदेहम्मि । सिज्जिस्सइ धुयकम्मो पाविपचरणो समाहीए ॥९३॥

॥ इति तृतीयगुणप्रते त्रितोयातिचारयिपाके सिद्धयन्निष्कयानकं समाप्तम् ॥

वखं हस्तेऽर्पयति तस्या नयनादिकैर्विक्रियाम् । करोति यथा मद्रिका सा मूल्यं बहु प्रयच्छति ॥८४॥
 इतस्तद्वर्त्ता प्राप्तः पृष्ठे वदयति सर्वाम् । ताद्विक्रियां सतः कुपितः ॥ गुरुचपेटया ॥८५॥
 हन्ति कपोलप्रदेशे मगति च रे रेऽनार्य ! वणिगवि । विट्प्योऽप्यधिकस्त्वं यो मन्महिलापुर एवम् ॥८६॥
 करोषि विविधान्विकारानिति भणित्वा यावन्निद्विष्यति तावन् । वणिकपुत्रे । सहसा धृतो बाहुना मणितम् ॥
 समय महायशः । इदानीं क्षमामपानाद्य भवन्ति सस्रुरुषाः । इत्यादि प्रगल्भ्य कोप उत्तारितस्तस्य ॥८८॥
 सिद्धचपेटयातेन पीडितो भूर्जितस्य क्षणमेकम् । खण्डितैकनयनगोलक उपचरितश्चन्दनादिभिः ॥८९॥
 नीतो गृहे न च किमपि चेतति वेदनया विद्रुतः । अनुशासितश्च बहु सिंहः सहदेवमित्त्रेण ॥९०॥
 सप्तमदिने सतोऽनालोभितदुष्कृतो गनो निधनम् । नागकुमारो जातो भ्रमिष्यति दुःखितो भवे धोरे ॥९१॥
 सहदेवः सदाचरं कलङ्कमुक्कवपं चरित्वा । पर्यन्तकृतावसानो विविना माणान् परित्यज्य ॥९२॥
 सौधर्म उपपन्नस्तत्परच्युत्वा महाविदेहे । सेत्स्यति धुतर्कमाप्तचरणः समाभिना ॥९३॥

आलम्पायं मोहरियभावओ जो पलण्ण सद्दो । तद्गुणव्यपारी दुहाई सो लइ पउमोव ॥१॥
तथाहिः—

पुरमत्ति पुरिमतालं तं पालइ पत्थिवो विजयपालो । तस्सत्ति प्रिया रंभा रंभव विपंभियसुभोया ॥२॥
अह अन्नया नरिंदो करिंदस्वधम्मओ सपरिवारो । रायवडियाइ गच्छइ तो पिच्छइ वणिगिंदे कम्म ॥
पद्मलसंतजोव्वणरसाउलं लच्छिनामियं क्कं । गयरुवं, तो तद्वरि तस्सणुराओ कहविजाओ ॥४॥
तज्जणपाई मग्गाविज्जण परिणैइ तं सहत्येण । अंतेउरम्मि स्त्विउं तीइ समं विलसइ नरिंदो ॥५॥
न कुणइ कस्सवि तत्ति पुरस्स अंतेउरस्स रज्जस्स । तीइ परिभोगरसिओ राओदिवसंति तीइ गिंदे ॥६॥
चिद्धइ पडिओ नडिओ तीए सिणेहेण हारियविवेओ । परिहरियसव्वकज्जो भणिओ तो मंतिणा एव ॥
इयरोवि जणो रागस्स वसगओ बहु विगुणए नूनं । किं पुण पुहईवडणो अंतररिउक्कअकंता ? ॥८॥
धम्मं अत्थं कामं नोईए निसेवयंति नरवडणो । जे ताणं पुरिसत्था दिति फलं निप्फला इहरो ॥९॥
किञ्च ।

दूरं न्यसंति गुणा दूरं चिय वीसरंति सत्यत्था । दूरं गुरुवएसा रागघाणं नराण तओ ॥१०॥
वहुंतरम्मि भुल्लो देवो चइज्जण रज्जरट्टं च । धम्मं च जं इमीए आसत्तो चिद्धइ सयावि ॥११॥
तो भणियं नरवडणा सचिव ! तुमं मां भणेषु मह समुहं । किंचिवि जमिमं रज्जं तुह दिअं पालसु तमेव ॥
जावेसा भिगनयणा महनयणवेहे पयट्टइ सयावि । तावच्चियं मह जीयं किं कउजं रज्जमाईरि ? ॥१२॥
पिच्छ कह एस राया रागेण विदंविओ न चेएइ । अप्पाणं गयलज्जो इय सचिवो वितए जाव ॥१४॥

आलम्पायं मौल्यभावतो य. प्रलपति श्राद्धः । तृतीयगुणप्रतधारी दुःखानि स लभते पद्म इव ॥१॥
पुरमत्ति पुरिमतालं तत्पालयति पार्थिवो विजयपालः । तस्यास्ति प्रिया रंभा रंभेय विनृम्भितसुभोगा ॥
अथान्यदा नरेन्द्रः करान्द्रस्फुक्त्वगतः सपरिवारः । राजवाटिकायां गच्छति ततः पश्यति वणिग्गृहे कम्मिन् ।
प्रथमोल्लसद्यौवनरसाकुलां लक्ष्मीनामिकां कन्याम् । गतरूपां, ततस्तदुपरि तस्यानुरागः कथमपि जातः ॥
तज्जनकादीन्मार्गयित्वा परिणयति तां स्वहस्तेन । अन्तःपुरे क्षिप्त्वा तया समं विलसति नरेन्द्रः ॥६॥
न करोति कस्यापि चिन्तां पुरस्यान्तःपुरस्य राज्यस्य । तस्या परिभोगरसिको रात्रिदिवसमपि तस्या गृहे ॥
तिष्ठति पतिनो नटितस्तस्य स्नेहेन हारितविवेकः । परिहृतसर्वकार्यो मणितस्तत्रो मन्त्रिणैवम् ॥७॥
इतरोऽपि जमो रागस्य वशगतो बहु विगुण्यते नूनम् । किं पुनः पृथिवीपतय आन्तरिपृषट्कान्ताः ? ॥
धर्ममर्थं कामं नीत्या निषेवन्ते नरपतयः । ये तेषां पुरुषार्था ददति फलं निष्फला इतरथा ॥९॥
दूरं नश्यन्ति गुणा दूरमेव विस्मयन्ते शास्त्रार्थाः । दूरं गुरुवदेना रागाभ्यानां नराणां ततः ॥१०॥
महान्तरे भ्रष्टो देवम्यवत्त्वा राज्यराष्ट्रं च । धर्मं च यदभ्यामासकस्मिन्नस्ति सदापि ॥११॥
ततो मज्जिं नरपतिना सचिव ! त्वं मा मय मम संमुखम् । किञ्चिदपि यदिदं राज्यं तय दत्तं पालय स्वमेव ।
यावद्देश मृगनयना मय नयनपथे प्रवर्तते सदापि । तावदेव मम जीविनं किं कार्यं राज्यादिभिः ? ॥१२॥

ता भीरु चरित्रनामे सातिषवपने कहरि संजाये । तो राया संसुद्धो विज्जे बाह्मर्त्तु जेवि तओ ॥१५॥
 छट्ठावणां विविदां जाय पडेजंति ताव सहमावि । सा मुक्ता पाणेहिं मिहिरस्त्य समुगमे ततो ॥
 मुन्धानिमीलित्यत्तो राया धरणीए निवटिओ दहुं । गयभाणं पाणपियं ठिओ य कहुं निघिटो ॥
 चंदनरसेण सित्तो परीओ तात्तविट्ठण निओ । पसे चेपणभावे विलवइ गुरुमुक्ताकारो ॥१८॥
 दात्तचित्त मयत्ति मुदन्ति किमिह पुच्छंनयस्त पटिवपणं । न हु देसिमग्ग छणसमिवयणे रुद्धासि किं सुयणु
 इथाइ पन्तरपाणो न मुपइ पामं करेइ नय गासं । नय देई अवगासं कस्तवि तो पभणए मंती ॥२०॥
 देव ! मययि एमा मुंचमु पामं करेमि मक्कारं । पूरए जेणाई कुंविओ तो नरवई भणइ ॥२१॥
 मक्कारइ नियदेहं पुत्तपुत्ताइएहि माइ तुमयं । यह-पाणपिया दइया भोविस्सइ कोटिवासाइ ॥२२॥
 माइ कम्पकट्टपवणे अमंगलं ओ भणिस्सइ इपीए । सो निच्छएग मरिही तो वंचेऊण तहिहिं ॥२३॥
 मंती कम्मपराओ सवकाराइ कडेवरं सीसे । उम्मुक्कगम्यपुत्तो तमपेच्छंतो नरवरोवि ॥ २४ ॥
 विलवइ भणइ एवं भुंजिस्समई पियाए दिहाए । जेणवहरिया देवी जपगेहम्मि य गए तस्मि ॥२५॥
 एवं कयप्यामो दिणदसगं गाइ नरवरो तपो । सिक्खविजं सचियेणं तभासे पेसिओ पुरिसो ॥२६॥
 तेण भणियं नराहिव ! बट्ठाविज्जइ पियाए सुदीए । सो भणइ साहसु कटि उवल्लद्धा सीइ सुद्धिं ॥
 सो आइ नाइ ! देवी संपइ सगम्मि सुरवइसमीये । चिट्ठइ सुइण सीए तुह पासे पेसिओ अहयं ॥२८॥

पश्य कथमेव राजा रामेण विदम्बितो न वेतति । आत्मानं गतलज्ज इति साचिवश्चिन्तयति यावत् ॥१४॥
 सावत्सल्याभारमयामे सासितवमनं कथमपि संज्ञानम् । ततो रामा संसुद्धो वैद्यानाह्वयति सेऽपि ततः ॥१५॥
 मोषनानि विविधानि यावत्प्रयुज्यते तावत्सहसापि । सा मुक्ता प्राणैर्मिहिरस्त्य समुद्रमे ततः ॥१६॥
 मुन्धानिमीलितानां राजा धरण्यां निषतितो दृष्ट्वा । गतप्राणां प्राणपियां स्थितश्च काष्ठमिव निश्चेष्टः ॥
 चन्दनरसेन सिक्तः मर्षाजितस्तालदन्तेन नृपः । प्राप्ते चेतनभावे विलपति मुक्तगुरुवृत्कारः ॥१८॥
 दा तस्मि गृणासि मुदसं किमिह पृच्छतः प्रतिवचनम् । न हि ददासि मम क्षणशशिवदने रक्षासि किं सुतनु॥
 इत्यादि प्रत्यक्ष मुञ्चति पार्श्वं करोति नच आसम् । नन ददात्यवकाशं कम्पापि ततः प्रमणति मन्त्री ॥
 देव ! मूर्खवैरा मुञ्च पार्श्वं करोमि सम्भारम् । एतस्या येनाहं, कुविपत्तनो नरपतिर्भजति ॥२१॥
 संसुद्धन्त मिजदेहं पुत्रपुत्रादिकैः सह स्वम् । मम प्राणपिया दयित्वा जीविष्यति कोटिर्वाणि ॥२२॥
 मम कर्णकट्टपवनममङ्गलं यो भणिष्यन्त्यथाः । स निश्चयेन मरिष्यति ततो यस्मिन्नन्वा तद्दृष्टिम् ॥२३॥
 मन्त्री कर्मकरास्संस्कारयति कलेवरं तस्याः । उन्मुक्तगुरुवृत्कारस्तामपदवन्नरवरोऽपि ॥२४॥
 विलपति भणत्येवं भोक्ष्येऽहं प्रियायां दृष्टायाम् । येनापह्ना देवी यमगृहे च गते तस्मिन् ॥२५॥
 एवं कृतप्रतिज्ञां दिनदशकं गमयति गैरवरस्ततः । शिखयित्वा साचिवेन तस्याह्वं मेधितः प्ररुषः ॥२६॥
 तेन भणितं नरापि ! बर्षेष्ट्वे प्रियायाः शुद्धया । स भणति कथय कुत्रोपलब्धा तस्याः शुद्धिर्गति ॥२७॥
 ता आह नाय ! देवी संपति स्वर्गे सुरवतिममीये । तिष्ठति सुमेन तथा तव पार्श्वं मेधितोऽहम् ॥२८॥

तद् संदिद्धं एयं तुम्हाणं नाह ! एत्यवत्थाणं । न हु जुत्तं जेणेसो मणुस्सलोओ अइदुग्गो ॥२९॥
 वाहिजराकुहकल्लिओ, सग्गो उण एयविरहिओ रम्भो । तद् जइ मएवि कज्जं ता सिग्गं एज्ज इह नाह !
 तो भणिपं नरवइणा दंसइ सग्गस्स वत्तणी मज्झ । पिच्छामि पिययमाए जेणाहं विमलमुद्गमणं ॥३०॥
 तेण भणिपं नराहिह ! अजसु मज्जेसु कुणसु सिगारं । रज्जं रद्धं कोसं संभालसु रमसु धम्ममि ॥
 जाव अहं देवीए गंतुं साहेमि तुम्ह आगमणं । तो तव्वयणेण निवो भोयणमाई कुणइ सत्तं ॥३१॥
 यतः,

विहवीवि बुद्धिकल्लिओवि पुहइनाहोवि होउ दवस्वोवि । गुरुरागग्गइगहिओ अनियंपि विवाणए सत्तं
 देवीविरहवत्तंतो पइदिणमवलोयए पुरिसमणं । सोवि हु चिरकालाओ समागमो निरइताममि ॥३२॥
 अप्पेवि कणपायवफलोवमे सबरुक्कररसइदे । नारंगफले नमिऊण नरवरो तो इमं भणिओ ॥३३॥
 देवीए पेसियाई देव ! फलाई रंभाई सग्गाओ । तुह भणिपं तं कडियं तद् संदिद्धं च मइ जोगं ॥३४॥
 मग्गेयत्तो देवी आहरणं जेण अवररमणीणं । मज्जे मोहामि अहं सालंकारा विसेसेण ॥३५॥
 मो तरवणेग सनिरे पभणइ राया इमस्स पुरिसस्स । देवीए जपाइहं लहु आहरणं तमप्पेइ ॥३६॥
 दंकीहि तद् विहिपं तम्भ निरंतस्स तयणु भंडारे । परिस्सविउं सो पुरिसो निगुहिओ कवपरिणा ॥
 पुणएवि पइ वएइ म गहिउं आहरणमाइयं किचि । तो केणवि घुत्तेणं नाओ इय वइयो कइरि ॥३७॥
 तो तेण कणपणं मुज्जाव कगविऊण उरिहरिया । तय्यस्सराउ मरिया सुयंभरुत्तूरियत्तेण ॥३८॥

तथा संदिष्टमेव सुभाहं नाह ! अत्रायम्भानम् । न सलु सुत्तं येनेव मनुस्सलोकोऽतिदुग्गं ॥२९॥
 व्याधिजराकुहकल्लिओ, स्वर्गः पुनरेतद्विरहितो रम्यः । तथा यदि समापि कार्यं तदा शीघ्रमेवा इह नाह !
 तो भणिपं नरवनिना दंसय स्वर्गस्य वनेनी मम । पर्यामि प्रिययमाया येनाहं विमलमुद्गमणम् ॥३०॥
 तेन भणिपं नराहिह ! सुहृत्स्य मज्जं कुरु शूद्राणम् । रज्जं रद्धं कोसं संभालय रमस्य धम्मं ॥३१॥
 जावइहं देवी एवा कथयामि तवागमनम् । तवस्सद्वचनेन नृपो भोजनादि करोति सर्वम् ॥३२॥
 विहवीवि बुद्धिकल्लिओवि पृथिवीनामोऽपि भूया दशाऽपि । गुरुरागमत्तगृहीताऽप्यीहमपि विमानानि सत्तं
 देवीविहवास्तु प्रतिदिनमवलोकेन पुण्यार्णवम् । मोहमि सलु निरइतामसमागमो निगुहिया ॥३३॥
 अरे देवी ! कज्जं कडियं तवममि तवागमनम् । नारंगफले नमिऊण नरवरो तो इमं भणिओ ॥३४॥
 देवीए पेसियाई देव ! फलाई रंभाई सग्गाओ । तुह भणिपं तं कडियं तद् संदिद्धं च मइ जोगं ॥३५॥
 मग्गेयत्ते देवी आहरणं जेण अवररमणीणम् । मज्जे मोहामि अहं सालंकारा विसेसेण ॥३६॥
 मो तरवणेग सनिरे पभणइ राया इमस्स पुरिसस्स । देवीए जपाइहं लहु आहरणं तमप्पेइ ॥३७॥
 दंकीहि तद् विहिपं तम्भ निरंतस्स तयणु भंडारे । परिस्सविउं सो पुरिसो निगुहिया कवपरिणा ॥
 पुणएवि पइ वएइ म गहिउं आहरणमाइयं किचि । तो केणवि घुत्तेणं नाओ इय वइयो कइरि ॥३८॥
 तो तेण कणपणं मुज्जाव कगविऊण उरिहरिया । तय्यस्सराउ मरिया सुयंभरुत्तूरियत्तेण ॥३९॥

संवद्विषि लेहं पितृ तं एतो सो निवस्म पासस्मि । भणइ य देवीए अहं पट्टविओ लेहवाहोत्ति ॥४३॥
तो हरिसिओ नरिंदो लेहं गहिऊण चितए नृणं । समगभुज्जं नु एयं मर्गावि न ह् मन्गलोईया ॥४४॥
कुमलं देवीए तओ सो पुरिसो कहइ पुच्छिओ मंनो । तो छोटिऊण लेहं वायइ गया इमं तय ॥४५॥
तयथा;—स्वस्तिश्रीपुरिमलाले महराजापिराजश्रीविजयशालपात्रान् श्रीस्वर्गाद् महराजी लक्ष्मीनामा

सहनेहं सोरहण्ठ प्रणम्य विजययति यथा, कुशलमत्र, कार्यं चेदम्;—

निचं हियपगणं देव ! तए मरुपमारपरियव्व । चण्डियावि दूरं न चएमि अहं समोगमिउं ॥४६॥
ता काऊण पसायं नियंगळ्ळं समगमाभरणं । नियननुकुरिसपवित्तं अप्पेयव्वं मरुनिमिणं ॥४७॥
फिअ ।

गुरसुंदरीण मज्जे मज्जिज्जइ तुहपमायविरहेण । तइ निहंमळण मई संजायइ मज्ज ता इत्थ ॥४८॥
परंविनो मासंतो पेमिज्जनु जेव तंव वन्याइ । इह बुद्धपुत्तिमहन्ने नियननुकुमलं च एमिउत्ता ॥४९॥
तो रत्ता मंतिपणो भणिओ जइ मज्ज सारमाभरणं । वरवन्धकुमुमाइ पेगइ एयरग पागम्मि ॥५०॥
यतः;

मंदेमगस्स लज्जं मुल्लं लेहम्म होइ धणकोरी । दिट्ठीए कोटिमयं पियम्म वयणं पुण अमोन्ने ॥५१॥
मंतीहिंरि पट्टिवन्नं तल्लवणं चित्तिउं जइ विणट्ठं । कज्जमिणं, तो मंतिवि नेरिंवि एवं निवो भणिओ ॥
कइ गमिरी सममियो नियेण भणियं जहागओ, तोहिं । भणियं देविभावा समोगमो तो निवो भणइ ॥
पुव्विल्लो जइ पगओ तइ एतोवि ह् ममिस्सए तन्थ । मंतीहिं तो भणियं विरिदददो मो गमो मग्गो ॥

ईश्वर्यं लेखमिव तस्मात्तः अ नृपस्य पार्थ । भणानि च देव्याहं प्रस्थापिनो लेखबाहू इति ॥४९॥
ततो हविर्नो मरेन्द्रो लेखं गृहीत्वा निस्तपति नूनम् । स्वर्गभूर्ध्वं स्वर्गेणह् मय्यरि न सन्तु मरुदेण्ड्रीषा ॥
कुशलं देव्यास्ततः स पुरुषः कथयति शृष्टः सन् । तनेदमेतन्मया लेख बाणपाति राजेदे तत्र ॥४५॥
नित्यं हृदयगतेन देव । स्वया गुरुमाभभूतेव । उत्कण्ठितावि दूरं न सचोत्सहं तमातन्नुम ॥४६॥
तस्मात्कृत्वा प्रसाहं निजज्जलज्जं समप्रमाभरणम् । निजनुम्वर्षीषावप्रमर्षावित्तयं मतिवित्तम् ॥४७॥
गुरसुन्दरीणां मध्ये लज्जयते स्वस्त्यादिविरहेण । तथा निर्धर्मना महती संजायते मम तस्याश्च ॥४८॥
वस्तान्तो मासान्तः मेरुवेर्ध्वा तद्वा वन्धादि । इह बुद्धपुत्रदत्ते निजनुकुमलं वसव ॥४९॥
ततो राजा मन्त्रिजनो भणितो यथा मय सारमाभरणम् । वरवन्धकुमुमाइ प्रेययैतन्मय पश्ये ॥५०॥
सौराटकम्य लक्षं मुल्यं लेखाय भवति धनकोटिः । इष्टे, कोटिराने विषय वचने पुनरुन्यम् ॥५१॥
मन्त्रिभिरपि मतिवत्तं तद्वचनं विनयिष्या यथा विनयम् । कार्यमिदं, ततो मन्त्रिभिरा नैप्येवं नृपो भविष्य ॥
कथं गमिष्यति स्वर्गमयं नृपेण भवितं यथागतं, तैः । भजिनं देवीप्रसादान्ममामन्त्यतो नृपो भवति इत्यर्थः ॥
पूर्वापे। यथा भगवन्महोपाधि हि गमिष्यति तत्र । मन्त्रिभिरन्ततो भणितं विस्मिदन् ॥ तत्र स्वर्गम ॥५१॥

एवमस्ति तद् किञ्चन नियुज्य इयं जपियमि मंतीहि । पञ्जलिपचियाभिमुखं सो निज्जंतो करिदिशोः
 तन्य विय वसंतेण पञ्चमभिहाणेण मोहरियभावा । वारसवयुत्तेणवि, तो भणियं तेण निवभिमुखं ॥५१॥
 देव ! इमो अयूदो बहुसंदेसेहि भारिओ धणियं । न हु सकस्सिइ गंतुं ता पेससु कमवि तरुणरं ॥
 मंतीहि नभो भणियं देव ! इमोचिय सदुत्तरो तरुणो । मुहरो सिग्गई तो पट्टावसु देविसास्मि ॥
 रक्षा भणियं एवं करेह तो तस्सवणेण मंतीहि । बंधाविऊण बाहिं निज्जइ सो चित्तमणोवि ॥५२॥
 तो से सयणा पुच्छंति केण दोसेण बंधिओ भाय ! । सो भणइ समुदोसेण कांवि नभो कभो रंते
 तो तुम्हेहि नियतुंदरवंतण सव्वहा उ कायव्वं । जेणं अणत्थदंढं मोहरियत्ताउ नो लइ ॥५३॥
 अह सयणेहि भणितं मंति मोपाविओ य सो कहवि । तेणवि सो करुणाए मुक्को पट्टोवि सिग्गमिओ
 अन्नमि दिणे राया मंतिपणं भणइ कहवि इह देवि । आणावह सग्गाओ नत्तिरहं इरिरामो भति
 नो तेहि मंतिऊणं कमन्सिरीनामिया सुखवई । निवइअलंकारधरा नवतरुणी बाहिरुत्ताणे ॥५४॥
 मुक्का सिग्गविऊणं, कहियं तेहि निवस्स जह पुरिसो । पट्टविओ देवीए आवरणत्थं हरिमयी ॥
 नो धीयदिगे पत्तो सो पुरिसो साहए नरिंदस्स । वट्ठाविज्जह तुम्हे उज्जाणे आगया देवी ॥५५॥
 वट्ठावपस्स निपभगल्लगमाभरणमह पपच्छेइ । महया सामग्गीए पणोणीए गमो राया ॥५६॥
 नो दिट्ठा सा देवी भामो हिट्ठो भणेइ भो सधिया ! । देवीए सग्गवासो समविओ रूमोभाए ॥
 पुट्ठि तु इमा मामा टण्णकमा य विसमगुरुदंता । लंबोद्धिचिदिनासा संपइ अमेर पट्टिइ ॥५७॥

एतस्यापि तथा कियतां नृपेणेन जपिये मन्त्रिभिः । प्रन्थितचित्ताभिमुखं स नीयमान कथमपि ॥५१॥
 तत्रैव वमत्त पञ्चमभिहाणेण मोहयिभावान् । द्वादशप्रत्युत्तेनापि, ततो भणितं तेन गुणभिमुक्तम् ॥५२॥
 देव ! अयमनियूदो बहुसंदेसैर्भारितो गाढम् । न सन्तु शाश्वति गन्तुं तस्मात्प्रेतय कमपि तरुणम् ॥५३॥
 इन्द्रियेभ्यो भणितं देव ! अयमेव सदुत्तरस्तन्यः । सुखरः शीघ्रगतिस्तनः प्रस्थापय देवीपारवं ॥५४॥
 राज्ञा भणितमेवं कुत्र न तस्मिन्तणेन मन्त्रिभिः । वन्धयिष्या वदिर्नयिते स विक्रमप्रति ॥५५॥
 एतस्यापि स्वयनाः पृच्छन्ति केन शेषेण बद्धो भ्रातः । स मगनि स्वमुखदोषेण कांश्चि नाय्य इति ॥५६॥
 लोके दुष्कर्मिणो निवसन्तस्ते सर्वथा तु कर्तव्यम् । येनानर्थदण्डे मोहयिष्यो लम्पय ॥५७॥
 अयं स्वयमेव भणितः भणितः स कथमपि । तेनाहं स करुणाया मुक्त प्रथमोऽपि सिद्धिः ॥
 अन्त्य निज्जिने गता मन्त्रिजनं मगनि कथमपि देविम् । अनाययन स्वर्गादिद्वारे दु गितोऽयम् ॥५८॥
 तस्मादेवैवमपि वमत्तमभिहाण सुखवई । नृपवत्तद्वावरा नवतरुणी बाहोपाने ॥५९॥
 मुक्का सिग्गविऊणं, कहियं तेहि निवस्स जह पुरिसो । पट्टविओ देवीए आवरणत्थं हरिमयी ॥६०॥
 नो धीयदिगे पत्तो सो पुरिसो साहए नरिंदस्स । वट्ठाविज्जह तुम्हे उज्जाणे आगया देवी ॥६१॥
 वट्ठावपस्स निपभगल्लगमाभरणमह पपच्छेइ । महया सामग्गीए पणोणीए गमो राया ॥६२॥
 नो दिट्ठा सा देवी भामो हिट्ठो भणेइ भो सधिया ! । देवीए सग्गवासो समविओ रूमोभाए ॥६३॥
 पुट्ठि तु इमा मामा टण्णकमा य विसमगुरुदंता । लंबोद्धिचिदिनासा संपइ अमेर पट्टिइ ॥६४॥

तो भंतीहि भणियं मा मा इह देव । कुणसु तं भंति । अयपरमभोयणेण जाया एयारिसी एसा ॥
विद्य ।

तुष्टेणं सुखदणा देहायपरावि सुंदरा विदिषा । तुम्हुवरोहेण इया मोकलिया इह महाराय । ॥७१॥
तो तुष्टेणं इया निपकरिअदोस्तणम्मि संउविउं । गुरुपुग्गमोहपुरस्सरपाणीया मंदिरे नियए ॥७२॥
सुंमद विउले भोए मोह मय अमपरागगयचित्तो । पुच्छइ य समवत्तं कहंइ सा पुब्बसिक्खविद्या ॥
तो भो वज्जह रागं जेण समान्निगिया न पाणंनि । मधुमत्तमानरा इव कज्जाकज्जाइयं किपि ॥७४॥
इय कवटवच्चणावि हु चइयत्ता मावएहि सविसेसं । अमर्मनसभासावि हु मोहरियत्ता न भणियत्ता ॥
जे गयविषेगययणा पउमोव्व सटंनि दुवस्तसंघायं । ते इहइपि परचे नरयगइं जंति नियमेण ॥७६॥
तमहा मोहरियत्तं वडिजत्ता मधुरनिउणमंबट्टं । निरवउजं थिय वज्जरह तरह भवजलनिधि जेण ॥७७॥
• इति तृतीयसुगमनमौल्योनिचारविपाके पञ्चकथानकं समाप्तम् ॥

पूर्वं द्विषयं इयामा करालकणां च विषमगुरुदन्ता । लम्बौष्ठा च्चपिडामा संपत्त्यन्येव प्रतिभाति ॥६९॥
ततो मन्त्रिभिर्भागीतं मा मेह देव । कुरु एवं भ्रान्तिम् । अमृतरसमोज्जनेन जातैतादृशयेषा ॥७०॥
सुष्टेन सुखदिना देहायपवादवि सुन्दरा विदिता । सुम्भुपरोधेनेयं मुक्कलितेह महाराज ! ॥७१॥
समन्नुष्टेन राज्ञा निजकर्मपासने संस्माप्य । गुरुपुरशोभापुरस्तरमानीता मन्दिरे निजे ॥७२॥
सुदृक्ते विवृत्तान् भोगास्तथा सममसमरागगतचित्तः । पृच्छति च स्वर्गवार्ता कथयति सा पूर्वाशिक्षिता ॥७३॥
ततो भो वर्जयत रागं येन समालिङ्गिता न जानन्ति । मधुमत्तमानरा इव कार्याकार्यादिकं किमपि ॥७४॥
इति कपटवच्चनावि हि त्यक्तव्या श्रवकैः सविशेषम् । असमजसभाषावि हि मौल्योन्नत भणितव्या ॥७५॥
ये गतविषेकवचना पक्ष इव लभन्ते दुःखसंघातम् । त इहापि परत्र नरकगतिं यान्ति नियमेन ॥७६॥
तस्मान्मौल्यं वर्जयेत्तथा मधुरानिपुणसंबद्धम् । निरवयमेव कथयत शरतं भवजलनिधिं येन ॥७७॥

संजुप्तं जो घरीरयद्रुसलुक्खलाद्दहिरणे । सो दुलहोच्च लहेइं दुहाइं नरयाइपभाइं ॥१॥
तथाहि:-

मुणिजिणवरसुपविच्च निचं चिय ऊसवेहिं अविउत्तं । परचक्रइच्चत्तं आसि पुरं पादय्युत्तं ॥१॥
तन्यत्थि विजयसिट्ठी अजओ छज्जावकायवहणम्मि । तस्स पिया पउमसिरी मिरिव्व जगनरत्तवहारं ।
ताणं तगओ दुल्लहो दुल्लहो जस्सासि सुगुरुसंजोगो । सो जोव्वणम्मि पत्तो अइ अन्नया सिट्ठए इओ ।
छिन्नोद्वकन्ननासेण सह तओ जिणइ दम्मसयपणं । सो य सुवच्चं विपरइ पेयवणाओ समामेत्ते ॥३॥
तो पुट्ठो दुल्लहेणं जयफरो कस्स पासओ कइसु । पेयवणाओ तुमए आणीयं कणगमेयंति ? ॥३॥
सो भणइ तेण किं ते पओयणं गिण्हं तं जिणियद्वं । चित्ठइ दुल्लहो नूणं पेएणव अहव भुण्ण ॥३॥
सिद्धेण चावि केणवि दिव्वं एयस्सु तुट्ठचित्तेण । तो भणइ तस्स समुहं कणयं गिण्हसु तुवं नेव ॥४॥
पसिऊणं कइसु फुदं दायारं पुण इमस्स , सो भणइ । झाणडिओ सो चिट्ठइ इग्गि तो जंए दुग्गो ॥
झाणडियं पिट्ठु दंसु तो तेण समुट्ठेऊण पेयवणे । एगो मुणो महणा पदंसिओ तस्स झाणडिओ ॥१॥
तेणं नमंसिओ सो इयरेणवि तो गवा नियगिहेसु । पइदिव्वं चिय दुल्लहो मुणिस्स पयपंकयं मरइ ॥
परदुगं उवविट्ठो चिट्ठइ नणिट्ठियं परिनिपंतो । अइ मुणिणा सो भणिओ सोम ! मुयमं समज्जिपिओ
तो सो भणेइ सामिय ! तुह पयसेवाए को परो घमो ? । किंतु करुणं करेत्ते तूणं गमं व मत्तं पनेव ॥
तो सो मुणिगा भणिओ तेण तुमं भोळिओ महाभाग ! । न मए हिं चिवि दिव्वं वयमं पुण काणं मत्तं ॥

संदुष्टानि यो धरात्परमहृन्नास्ते दुष्कृतांश्च विकरणानि । स दुर्लभ इव लभते दुःस्थानि नरकादिपमशानि ॥११॥

[illegible]

सो संजाओ तो सो भणै कह नाह ! तुम्ह बगहरणे । संजाओ सो हेऊ, तो गूरी कहइ तस्स इमं ॥
 इग्गेर आसि गिट्ठा सागरदत्तोति नाम दविणहटो । अइदविणरखणज्जणपरायणो सव्वकालेपि ॥
 अह अमया म भनइ निशतणयं सोहदं जहा वच्छ ! । दुस्सेणे इमा लच्छी समज्जिया जाणसि तुमपि ॥
 तम्हा फोरउ रक्खा इमोए धारि गिहस्स दूरिम् । नेहम्मि ठिया संती साहीणा सव्वलोपस्स ॥१८॥
 ता पेयवणे गंतुं निहणिज्जउ कमि रहपएसम्मि । आवइमयाण जेणं साहिज्जं कुणइ अम्ह इमा ॥१९॥
 एवं रहम्मि धंनिवि नणएण सयं गओ ममाणम्मि । त्वनिऊण गुरुं गत्तं निहणंति तहिं दविणकलसे ॥
 पूरेऊणं गत्तं भणिओ तो संहिणा इमं तणओ । पुत्त ! पलोएसु तुयं गंतुं सव्वेपि दिसिचकं ॥२१॥
 जइ पुण केणवि दिट्ठे इविज्ज, सो भणइ नाय ! निउणो तं । अइभीसणे मसाणे रमणीए एइ को एत्थ ॥
 तो भणइ पिया मुनिरूपियस्स इह रोइ वच्छ ! को दोसो ? । इय भणिए पुत्तेणं गंतुण निरूपियं सव्वं ॥
 दिट्ठो तो कप्पटिओ पहिओ मयसिइएण गयचिट्ठा । मासं निहंभिऊणं दव्वट्ठाणं पलोयंतो ॥२४॥
 तेणगंतुं कहियं गयमामो कांचि चिट्ठए तत्थ । तो सिट्ठिणावि भणियं जइ पुण सो इव्वलोमेण ॥
 मुनिगंभिऊण मासं पहिओ मयसेइयं विहेऊण । ता किंपि तस्स अंगं छेतुं कुरियाए लहुं एहि ॥२६॥
 इय कहिए तत्थं छिपूण समागओ तओ भणिओ । वीर्येपि छिइ सव्वणं जइ पुण धुत्तो इय सहेइ ॥
 तेणवि तदेव विहियं छिप्पा नामावि उट्ठउटमहिया । तेणवि गव्वं सहियं दव्वट्ठा जेण इय भणियं ॥
 तं नयि अं न कुवंति पाणिणो माहसं दविणरुज्जे । निपजीविपेपि विचंति किं पुणो छेयणं तणुणो ? ॥

स संजातः, तत स भणति कथं नाह ! तत्र प्रतग्रहणे । संजातः स हेतुः, ततः गूरीः कथयति तस्येदम् ॥
 अत्रैवासीन् अष्टी सागरदत्त इति नाम द्रविणाक्षरः । अतिद्रविणरक्षणार्जनपरायणः सर्वकालमपि ॥१६॥
 अधान्युदा स मन्त्रयनि निज्जनयं सोमदे यथा वत्स ! । दुःसेनेय लक्ष्मीः समर्जिता जानासि त्वमपि ॥
 तस्मात्किमयतो रसाऽस्या कदिर्गृहाद् दूरे । गेहे स्थिता सती स्वाधीना सर्वलोकस्य ॥१८॥
 तस्मात्प्रेतवने गत्वा निधीयतां कस्मिन्नहःप्रदेशे । आपद्रुतानां येन साहाय्यं करोत्यस्माकमियम् ॥१९॥
 एवं रहमि मन्त्रयिष्या सनयेन समं गतः श्मशाने । त्वनिष्ठा गुरुं गतं निषत्तस्तत्र द्रविणकलशान् ॥२०॥
 प्रयित्वा गतं भणितस्त्वतः श्रेष्ठिनेदं मनयः । पुत्र ! प्रलोक्य त्वं यत्था सर्वमपि दिक्चक्रम् ॥२१॥
 यदि पुनः केनापि दृष्टं भवेत्, त त भणति तात ! निपुणस्त्वम् । अतिभीषणे श्मशाने रजिन्यामेति कोऽत्र ॥
 ततो भणति पिता मुनिरूपितम्येह भवति वत्स ! को दोषः ? । इति भणिते पुत्रेण गत्वा निरूपितं सर्वम् ॥
 दृष्टस्तत्र कार्पटिकः पतितो मृतचेष्टया गतंचष्ट । श्वासं निरुध्य द्रव्यस्थानं प्रलोकयानः ॥२४॥
 तेनागम्य कथितं यत्तथाः कोऽपि तिष्ठति तत्र । ततः श्रेष्ठिनापि भणितं यदि पुनः स द्रव्यलोभेन ॥२५॥
 मुनिरुध्य श्वासं पतितो मृतचेष्टां विधाय । तस्मात्किमपि तस्याहं छित्त्वा क्षुरिकया लपेहि ॥२६॥
 इति कथिते तत्क्षणं छित्त्वा समागतस्ततो भणितः । द्वितीयमपि च्छिन्दि ध्रुवणं यदि पुनर्भूतेऽस्ति सहते ॥
 तेनापि तथैव विहितं छित्त्वा नामाभ्योष्टपुटसहिता । तेनापि सर्वं सोढं द्रव्यार्थं येनेदं भाषितम् ॥२८॥

तो कप्पडियं मडयं कलिऊण गओ गिहम्मि सो सिट्ठी । सुयपरिकलिओ, इत्तो कप्पडिण्णावि हु श्रद्धा
उट्टेऊणं गहियं तं दव्वं गोवियं च अन्नत्थ । गहियं किच्चियमित्तं पत्तो नयरम्मि गिह्हे ॥३१॥
वन्थागुरुकप्परप्पमुहाइं निवसणेण सुद्धमेण । पच्छादयत्तुयअंगो विलसइ वेसाण गेहेसु ॥३२॥
अह अन्नया य सोवि हु गच्छइ उज्जोणियाए उज्जाणे । मोयगमंडगवडयाइ नेइ तत्तयण्णा सई
नयरम्म पाउलाइंवि तेणं सदात्रियाइं सन्वाइं । हिट्ठो ताण पयच्छइ भोयणवन्थाइयं सव्वं ॥३४॥
तह मग्गणाण अम्मगिराण दीणाइयाणवि जहिच्छं । तेवि हु तुह्हा वन्नंति कन्ननामं विहेऊण ॥३५॥
तो जणपरंपराए तं सोउं तस्स संकिओ सिट्ठी । मम दव्वं नो गहियं तट्ठाणाओ इमेणंति ॥३६॥
जइ पुण सो कप्पडिओ तइया सासं निरुंमिउं यक्को । इय चित्तंतो तस्सवि पलोयणत्थं गओ तत्त
पेच्छइ य तयं कुंकुमपिन्नरियं वेसलोयपरियरियं । वरवन्थपिडियच्छिन्नोढनासियं चितए तत्तो ॥३८॥
दुक्खेण जो विट्ठपइ अत्थो दुक्खेण सुज्जए सो उ । चोचरहाण पायं चरियं एवंविहं होइ ॥३९॥
इय चित्तिय समसाणे पत्तो सो पिच्छए तयं गत्त । कलमज्जुयलेण रहियं अहियं तो विक्खिविउं ल्लो
हा दिव्व ! दव्वनासो कह जाओ मज्झ मंदपुत्तस्स ? । सव्वं चिय जं केणवि विउसेणं पडियमेवनि
“दानं भोगो नाशस्तिसो गतयो भवन्ति वित्तस्य । यो न ददाति न भुङ्क्ते तस्य तुतीया गतिर्भवति ॥”
नय मे दिन्नं दाणं न विलसियं विविधभोगमंगीहि । नासोवि य लच्छीए जाओ तो जामि रायउते
सव्वं कहेमिं रत्तो जइवि हु अप्पावए इमाउ धणं । तो कोसल्लियपुव्वं साहइ रत्तो जहा देव ! ॥

तथास्ति यत्र कुर्वन्ति प्राणिनः साहसं द्रवियकार्ये । निजनीवित्तमपि वियन्ति किं पुनश्छेदनं तनोः ? ॥
ततः कार्पटिकं मृतकं कलयित्वा गतो गृहे स श्रेष्ठी । सुतपरिकलितः, इतः कार्पटिकेनापि हि प्रादति ॥
उत्थाय गृहीतं तद् द्रव्यं गोपितं चान्यत्र । गृहीत्वा कियन्मात्रं प्राप्नो नगरे गृह्णाति ॥३१॥
बन्थागुरुकप्परप्पमुहाणि निवसनेन सुप्तेण । पच्छादितल्लुनाओ विलसाति वेशानां गेहेसु ॥३२॥
अथान्यदा च सोऽपि खडु गच्छत्पुथानिकयोधाने । मोदक्रमण्डकवटकानि नयति तत्रात्मना सार्धम् ॥३३॥
नगरस्य गायना अपि तेन शब्दिताः सर्वे । हृष्टस्तेभ्यः प्रयच्छति शोभनवस्त्रादिकं सर्वम् ॥ ३४ ॥
तथा मार्गेभ्यो यन्मार्गायितृभ्यो दीनादिकेभ्योऽपि यमेच्छम् । तेऽपि हि सुष्टा वर्णयन्ति कर्णनाम विषय ॥३५॥
ततो जनपरम्परया तत् श्रुत्वा तस्य श्रद्धितः श्रेष्ठी । मम द्रव्यं नो गृहीतं तत्सयानादनेनेति ॥ ३६ ॥
यदि पुनः स कार्पटिकस्तदा रवातं निरुध्य स्थितः । इति चिन्तयन्तस्यापि प्रलोकनार्थं गतस्तत्र ॥३७॥
परयति च तं कुङ्कुमपिन्नरितं वेशालोकशरितम् । वरवस्त्रपिहितच्छन्नौघनासिकं चिन्तयति ततः ॥३८॥
दुःखेन योऽज्यतेऽधो दुःखेन भुज्यते स तु । चोरचरटानां प्रायश्चारितमेवाविधं भवति ॥३९॥
इति चिन्तयित्वा शमशाने प्रातः स परयति तं गर्तम् । कलशयुगलेन रहितमधिकं ततो विक्खितुं एतः ॥
हा देव ! द्रव्यनाशः कथं जातो मम मन्दपुण्यस्य ? । सत्यमेव यत्केनापि विदुषा पठितमेवमिति ॥४१॥
नच मया दत्तं दानं न विलसितं विविधभोगमङ्गीभिः । नाशोऽपि च लक्ष्म्या जातस्ततो यामि राजकुले ॥

उज्जाणे जो विलसद् विविधपारंर्हि सो धुवं चोरो । मह द्यवं उक्त्वणिउं गहियं इमिणा यमाणाओ ॥
 इय सुणिउं नरपणा भणिओ आरवित्तओ जहा सिग्यं । आणेसु मज्झ पासे बंधेउं तं महाचोरं ॥४२॥
 तेणचि तहेउ विहिण तेणो जेपेइ मज्झ को दोसो ? । भणइ निवो तत्त अन्यो गहिओ एयस्स उरखणिउं ॥
 सो भणइ देव ! इमिणा गहियं मम मंतिपं किमपि अत्थि । तं अप्पावमु तो इं दविणं एयस्स अप्पिस्सं ॥
 रथा द्विट्ठित्थेये कयम्मि चत्तरउ सो वर्णा न मए । गहियं किंचिवि एयस्स जएण तो इमंतेणो ॥४८॥
 पइसमखिओ नरपहु ! तन्थाहं आसि निम्भरं सुचो । नासावंसो म्रवणा य कट्टिया मह इमेणेव ॥
 ना मह एसो सवणाइ अप्पिउं लेउ अप्पणो द्यवं । इय भणिओ सो सिट्ठी सविज्जम्मो ठाउ, इमो य ॥
 जइया इमस्स अप्पिइसि सिट्ठि ! सवणाइयं तथा द्यवं । लहिरसि तं इइ भणिउं विमज्जिया टीविरनरपणा ॥
 तो सिट्ठी गिहपत्तो पुचं पच्चइ जायपेरगो । जह मन्नी यन्त ! गया गणेण तह आरियं नाई ॥५२॥
 जम्माउ जग लोए जराउ मच्चु अवस्स देहीणं । तद्धा मच्चुमुदगया जीवा जीवन्ति येवदिने ॥५३॥
 ना जइ ते परलोए गहिउं तद्धम्मसंबलं जेत । ता धुवमसोपणिउता सुहिया य हवंति तथ गया ॥५४॥
 किञ्च ।

विपतिपुरय खो वा जहागुमोत्कर्णदेहसारीऽपि । चर्म प्रति मोचयति वृद्धपशु पदयत्न निराशः ॥
 बाल्येऽस्ति यौवनादा स्मरयति च यौवनेऽर्था वृद्धत्वम् । मृग्युत्सङ्गनोऽयं वृद्ध किमेव्य निर्धरा ॥१॥
 ता वन्द । निम्भओ मे गहिपण्णो कोवि वपवित्तोसुत्ति । चइउणं गिहियं दुरवामं ना तुमं इहि ॥५५॥
 नियमणोपसुदमणं पाल्लु दीणेसु कुणमु अणुकेपं । द्येण न तुह मृणं होदिचि तमो गुओ भणइ ॥५६॥

सर्व कपयामि राजे यदि श्वर्षव्यस्माद् धनम् । तत कोसलिकापूर्वं कथयेति राज्ञे यथा देव ! ॥४३॥
 उज्जाणे यो विज्जाणि विविधपकरिः स धुवं चौरः । मम द्रव्यमुत्तय गृहीतमनेन रमयान्ताम् ॥४४॥
 इति धुव्या नरपतिना मणित आरवित्तो यथा शीघ्रम् । आनय मम पार्थे वन्द्या तं महाचोरम् ॥४५॥
 तेनापि तथैव विहिते स्तेनो जल्पति मम को दोषः ? । भवति मृग्युत्सवार्थो गृहीत वृत्त्योत्साह ॥४६॥
 स भणति देव ! भवेन गृहीतं मम संपन्नि किमप्यस्ति । तद्वैय तनोऽहं द्रविणमेतन्मार्गविध्याम् ॥४७॥
 राज्ञा दृष्टिषेव, हने कथयति स वणिगु ॥ यथा । गृहीतं किञ्चिद्वैतस्य जल्पनि नउ इहं स्तेनः ॥४८॥
 पथिधमसिन्नो नरपमो ! तत्राहमामं निर्भरं सुम । नासावंसः अचजो च कारिता यथानेनवम् ॥४९॥
 तस्मान्मर्मैव अत्रणाद्यप्यिवा क्वात्थापनो द्रव्यम् । इति मणितः स भेटी सर्वैक्य-वन्निपति, इत्यथ ॥५०॥
 यदाऽन्त्यार्पयामि धोष्ठ ! भवणादिकं तथा द्रव्यम् । स्वप्यसे एवमिति मलिन्या विसर्जितो ह्यस्य नरपतिना ॥
 ततः भेटी गृहमाप्तः पुनं प्रज्ञापयति आतवैराग्यः । यथा स्वमर्बित्य ! गता ह्यनेन तथा जीविनं वाप्यति ॥
 जन्मनो अरा लोके अरातो मृग्युत्सवश्चं दोहनाम् । तस्मान्मृग्युत्सवगता जीवा जीवन्ति स्तोत्रदिनम् ॥५१॥
 तस्माद् यदि ते परलोके गृहीता तद्धर्मदायकं वान्ति । तदा प्रवदन्तोचनीयाः सुखिताश्च यवन्ति तत्र दमः ॥
 तस्माद् वत्स ! निधयो मे मर्हीतव्यः कोऽपि मज्जविरोध इति । यथावा गृहियं तु स्वहामं तस्माद्विद्वान् ॥

केसि सयासे गिण्डिहिसि तं वर्यं ताय । कहं सु, सो भणइ । निगच्छंतस्स गिहाओ होहिंति य मज्झ वेभिमुं
इचाइं पयंपेउं चलिओ तणएण सह वहिं सेट्ठी । तो सुट्ठियआयरिया नाणेणाभोगिउं समुहा ॥५८॥
पत्ता सिट्ठिस्स, तओ सिट्ठी ते वंदिउं भणइ एवं । नियद्विक्खादाणेणं कुणमु पणायं तुमं भंते ! ॥५९॥
तो विहिणा ते सिट्ठि दिक्खंति पभावाणं जिणमवणे । दुविहं सिक्खं विहिणा गिहइ नवदिरिसओ स ॥
उच्चियसमं पवज्जइ एक्कल्लविहारपडिमपण्डिमं । सो हं सुवन्नदाया जो कहिओ तेण तेणेण ॥६०॥
इय तच्चरियं सोउं संविगो दुल्लहो भणइ एवं । भयवं ! भवन्नवाओ नित्याह दाउं गिदिपम्मं ॥६१॥
तो मुणिणा पयविओ सम्मचाइं दुवालमविहोवि । सावयधम्मो अंगीकओ य त्तेणावि विहिपुत्वं ॥६२॥
पिठणोवि वीयदिवसे गुरुपासाओ दवावणं धम्मं । पालंति पयत्तेणं पियपुत्ता दोवि उवउत्ता ॥६३॥
अहं दुल्लहो फालेणं खल्लइ पमाएण गुणव्वप तइए । सज्जाहिगरणपडलं पयइतो पइदिणं एवं ॥६४॥
तथाहिः—

खग्गफरयाइसुत्थे संजुत्ते धरइ समुहभिर्त्ताए । तज्जाइं वाहणाइं तह पउणाइं घरदुवारे ॥६५॥
सुसत्तुरसल्लहलदंतालकुट्टिदुहालपमुहमत्थाणं । संजुत्ताणं धरणं करेइ अभिमाणनडिओ सो ॥६६॥
किं सोवि गिही भन्नइ जस्स गिहे नां इमाइं पउणाइं । चिट्ठंति सयाकालं इय भणइ समुदपुरो निवं ॥
साइंकारं नाउं न कोवि सिरत्थं पयच्छए तस्स । इय वयंते काले केणवि तज्जान्मिसेण ॥६७॥
नार्थकियतरगगं आसंयेणं अमगिउं नीयं । समुदधरभिर्त्ताए विन्नेवमाणं पलोएउं ॥६८॥

निजजननीममुत्तमं पालय दनिपु कुरुस्वानुकम्पाम् । द्रव्येण न तत्र क्षूणं मतिप्यतीति तत्र सुतो मननि ॥६९॥
केषां सदाशे प्रदीप्यसि त्वं मंत्रं तांत । कथय, स भणति । निर्गच्छतो गृहाद्विष्यन्ति नमम येऽभिमुगम् ॥७०॥
इत्यादि प्रकृत्य षड्विंशतनयेन सह बहिः श्रेष्ठी । ततः सुस्थिताचार्या ज्ञानेनाभोग्यं ममुना ॥७१॥
मान्वाः श्रेष्ठिनः, ततः श्रेष्ठी तान् वन्दित्वा भणत्येवम् । निजदीक्षादानेन कुरु ममाहं त्वं मय्यन्त ॥७२॥
ततो रित्तिना ते श्रेष्ठिने दंडस्त्वेन प्रभावयन्वा जिनमवने । द्विविधां शिक्षां विधिना गृह्णाति नवशीतिना सायु ॥
उच्चिन्मयेयं प्रवचनं एकाद्विंशतिप्रतिमाप्रतिनाम् । सोऽहं सुवर्णशाला यं कथितस्तेन स्तेनेन ॥७३॥
इति तच्चरितं श्रुत्वा मंत्रिणां दुर्लभां मग्न्येवम् । मगवन् ! भवतेणान्निवारयन् दशैव गृह्णीष्ये ॥७४॥
ततो वनेना प्रहासितः सम्भवन्वादिर्द्विंशतिवितोऽपि । आचरुषमोऽह्नीकृत्य तेनानि विनिर्गमम् ॥७५॥
निरति द्विंशद्विषये गृह्णात्यर्थावयवि धर्मम् । पालयन् प्रवचनेन त्रिगुप्तौ दावन्मुगमुत्ता ॥७६॥
अथ गृह्णीतं वार्येन इत्यनेन प्रवादेन गुणवने मृगीये । तर्थाश्चरुणपत्ये प्रकटवन्प्रतिदिनमेवम् ॥७७॥
सहस्रहस्तद्विषयं ममुत्तमं भवति समुत्तमिनाम् । सर्वानि वाहनानि तथा प्रमुगानि गृह्णीते ॥७८॥
दशैव दशैव दशैव दशैव दशैव दशैव दशैव दशैव । ममुत्तमनां चरुणं करोत्यभिमाननदिनं स ॥७९॥
दि मेऽपि मृगीः कथमेव मय्यं गृह्णीते इत्यनेन प्रमुगानि । निश्रुतिं तदाश्चरुमिति भणति ममुत्तमो निवारय ॥८०॥
अहं इहं इत्येव न हं इति निवारयते इत्येव । इति भवति काले केनापि महान्प्रमाणेन ॥८१॥

गयवधं काऊणं दुलहं इह आणवेसु पसिऊण । जेण जहत्यं साहइ सोचिय खगस्स वुत्तं ॥८५॥
 तो रायाएसेणं दुलहो तत्थागओ निवं नमिउं । उवविट्ठो तो पुट्ठो निवेण खगं तुह किमेयं ? ॥८६॥
 सो भणइ देव ! आमं किंतु इमं गामवासिमित्तेण । अमुगेणं आसि नीयं मएवि पच्छा इमं नायं ॥८७॥
 तो तक्खणेण चरियं पेसेउं सोवि आणिओ पित्तो । पुट्ठो य नरिंदेणं दुल्लहस्समं तुमे नीयं ॥८८॥
 जं तं कत्थ इयाणिं, सो साहइ देव ! मज्झ पासाओ । त्विसिऊणं तथा पडियं जाणामि न केण ते पत्ते ॥
 तो रत्ता तस्म करे समप्पियंते इमं तु सो पुट्ठो । खग्गमिणं तं नो वा, तं चेव इमंति सो भणइ ॥९०॥
 तो सचिवो भणः, इमं होइ जुगंतेवि नेय एयाणं । देउ करं पुट्ठोए देवो गच्छंतु सट्ठाणं ॥९१॥
 तो दुलहं पइ जंपइ राया रे तुज्झ वणियमिच्छस्स । किं नणु होही कज्जं किवाणस्सणेहि एएहि ? ॥९२॥
 आणाविय सच्चाइं सग्गाइं निवेण तेस्स गेहाओ । निपगेहं उवियाइं, मुक्को सो निपगिहं पत्तो ॥९३॥
 बंधेहि पीडियंगो भरिओ रुहरिस्स सत्तमदिणम्मि । अपडिक्कंतो य मओ सट्ठिही बहुदुस्सखस्सतां ॥९४॥
 विजओ सिट्ठी आराहिऊण सम्मत्तमाइगिहिधम्मं । सोइस्से उववत्तो तइयभवे मिज्झिही इत्थ ॥९५॥
 ॥ इति तृतीयगुण्यमते चतुर्थातिशारविषाकं दुर्लभकथानकं समाप्तम् ॥

गतपन्थं वृत्ता दुर्लभमिहानायम मसद्य । येन मयार्थं कथयति स एव सत्रस्य वृत्तान्तम् ॥८५॥
 ततो राजादेवेन दुर्लभस्तत्रागतो नृपं गत्वा । उपविष्टस्ततः पृष्टो नृपेण सङ्गमन्तव किमेव ? ॥८६॥
 ॥ भजंति देव ! माम किन्त्वयं ग्रामवासिमित्रेण । अमुकेनासीद् नीतो मयापि पश्चादिदं ज्ञानम् ॥८७॥
 तत्रान्तर्गतेन चर्यं मेव्य तदप्यार्जितं मित्रम् । पृष्टं च मेरेन्द्रेण दुर्लभसङ्गमन्तव्या नीत ॥८८॥
 यः स वृत्रेदानीं, स कथयति देव ! मम वार्थान् । सुत्वा तदा पतिनो जानामि न केन म प्राप्त ॥८९॥
 ततो राजा तस्य करे समर्पितः स इदं तु स पृष्टः । सङ्गोऽयं स नो वा, स एवायमिति स मगनि ॥९०॥
 ततः सचिवो मन्त्रीदं भवति युगान्तेऽपि नैवनेषाम् । द्वातु करे पृष्टे देवो गच्छन्तु स्वप्नानम् ॥९१॥
 तथे दुर्जनं प्रति जल्पति राजा रे तव वणिक्पुत्रस्य । किं ननु मविध्यति कथं कृपाणस्सनेते ? ॥९२॥
 आनाय्य सर्वे सट्ठा नृपेण तस्य गेहान् । निगमेहे स्थापिताः, मुक्तः स विजगृहे मम ॥९३॥
 बन्धैः पीडितश्चो मृगे रुचिरेण समदिने । अग्रतिष्ठान्नाथ मृतः सदृश्यते बहुदुःखलताणि ॥९४॥
 विजयः श्रेष्ठराजस्य एवमन्वादिगृहिधर्मम् । मौर्वमं उग्रजन्तुनीयमवे सम्यक्स्यत्र ॥९५॥

मःगुणज्वयधारां अरुं मे जो करे भोगं मे । सो पावइ परमदुःख इहं वि बणिमूलदेवो ज ॥१॥

तथाहिः—

परपुरिमोशरवरवर्णेण सवसाइएण तुंगेण । सप्पुरितेणव सालेण सोहिया आसि भरहम्मि ॥२॥
फर्ची नामेण पुरी तन्थ निचो रायसेहरो सोमो । जहवट्टियाभिहाणो गयवसणो भूकलितो य ॥३॥
गिट्टी विमिट्टिविहयो वसइ तहिं नायओ य गुणकलितो । पेममणो, तस्स सुओ नामेण मूलदेवोचि ॥४॥
सो जोज्जणमणुपत्तो नीओ केणावि साहुमूलम्मि । विम्वयपरवसो सो तं पणमइ परमभनीए ॥५॥
साहवि मज्जलमज्जइगुरुगहिररुपेण देइ आसीसं । उवविसिय घरणिवट्टे सुगइ घम्मं तओ सोवि ॥६॥
पुच्छइ इय पन्थाये भयवे । पेरग्गकारणं गरुणं । किंति सुह जेण नियतगुनिरवखो चरसि तवचरणं ? ॥
तो भणइ मुणिवरिंदो संसारे पउरदुवत्तपंडारे । बेरग्गकारणं किमिह नेय, सम्मं विचितेइ ॥८॥
इह जं जं थिय दीसइ रागनिमित्तं सरागपुरिसाण । तं तं चिय नीसेसं बेरग्गकरं विवेईण ॥९॥
निप्रचित्तविपण्णेणं मुणोनि जइ सुंदरं मह सरीरं । असुभरियंवि तह चैव सुंदरं एत्थ सज्जंवि ॥१०॥
परमत्थगुहविदीणे नियमइपरिकल्पणाकयसुहम्मि । परमदुःखपट्टियाणं संसारे होइ निज्वेओ ॥११॥
सो पुण मनिमिलो ता सुणेसु जं इत्थं यज्जवि निमित्तं । अंतिय अवंतीविमए उज्जेणी पुरवरी रम्मा ॥१२॥
मणहरलापणुपभदजोच्चणवररुवसुंदरविप्पसा । बेमा विच्छासवसही नामेण गुणेण तत्पत्थि ॥१३॥
अगइ भिक्षंनणसुंमपेमला बेणिवल्लरी ओए । महुमित्तवत्तहाए विलोपणंमणसलायव ॥१४॥
किं वहुना ।

तृतीयगुणप्रत्ययार्थनिरेकीणि यः करोति भोगाहानि । स प्राप्नोति परमदुःखविहावि बणिमूलदेववत् ॥१॥
• परपुरुषोपद्रवराक्षकेण सत्ता (भ्या) तिकेन तुहेन । सत्पुरुषेणैव शालेन सोमिताऽऽसीद्धरति ॥२॥
फार्थी नाम्ना पुरी तत्र नृपो राजशेखर सोमः । यथावृत्ताभिधानो गतव्यसतो भूतिकलितार्थ ॥३॥
धेष्टी विशिष्टविभवो वसति तत्र नामतश्च गुणकलितः । वैश्रमणः, तस्य तुतो नाम्ना मूलदेव इति ॥४॥
स धौवनमनुप्राप्तो नीतः केनावि साधुमूले । विम्वयपरवसः स तं प्रणमति परमभवत्या ॥५॥
साधुरपि सन्नलनलधरगुरुगभीररुपेण ददात्प्राप्तिपम् । उपविश्य धरणिवट्टे शृणोति धर्मं ततः सोऽपि ॥६॥
पृच्छतीति प्रस्तावे भगवन् ! वैराग्यकारणं गुरु । किमिति तव येन निजगुणनिरपेक्षधरसि तवधरणम् ? ॥७॥
ततो भजति गुनिपरेन्द्रः संसारे प्रसुखदुःखभाण्डागारे । वैराग्यकारणं किमिह नैव, सम्यग् विचिन्तय ॥८॥
इह यद्यदेव श्रवते रागनिमित्तं सरागप्रवृत्ताणाम् । तत्तदेव निःशेषं वैराग्यकरं विवेकिनाम् ॥९॥
निप्रचित्तविक्षेपेन जानन्ति यथा सुन्दरं मम सरीरम् । अशुचिभूतमपि तथैव सुन्दरमत्र सर्वमपि ॥१०॥
परमार्थसुखविहीने निजमतिपरिक्षुब्धनाकृतमुखे । परमार्थपण्डितानां संसारे भवति निर्वेदः ॥११॥
स पुनः सनिमित्तस्तस्मात् शृणु यदत्र ममापि निमित्तम् । अस्त्यवन्तांविषय उज्ज्विनी पुरीवरा रम्या ॥१२॥
मनोहरलावण्योद्भूतधौवनवररूपसुन्दरविलासा । वेश्या विलासवसतिर्नाम्ना गुणेन तत्रास्ति ॥१३॥

अविरचयचयददगपगादमुदियस्स कुमुमचायस्स । मज्झामि हत्थमल्ली जयविजयत्थं इमा सिद्धा ॥१४॥
 वीरविज्झामभिष्टाणो तत्थयि य वणी धणी सयाकालं । भोगी चाई विउसो अह अम्मा तेण ॥१५॥
 विवणिपहम्मि चयंती बहुपरियणपरिगया रहारुद्धा । गाढं सुरचचित्तो तीए पासम्मि पेत्ते ॥१६॥
 नियमाणुमं गहेउं कणयसयं एगरत्तगहणम्मि । सा भणइ मत्तहत्थिं एगं मे देहि रत्तीए ॥१७॥
 जइ मे पओयणं तुइ एयं गंतूण कहसु नियपहुणो । तेणवि आगंतूणं कहियं मत्तं वि तपभिमुरं ॥१८॥
 इय सोऊणं सोवि हु अइदिदरागो उ तीइ उवरिम्मि । गयहेइत्थं चलिओ विस्सादविंसमुरं जग्गा ॥१९॥
 ते नरिय जे न कुल्यंति इत्थं इत्थीकएण रायंघा । तह भणियं सत्थेसुं विउसेहिं विणेगाए एरं ॥२०॥

“यइ गायन्ति च धारयन्ति च नृणां नृत्यन्ति चाग्ने सदा, नीचानामपि विप्रनादुरवनास्तोत्राणि कुर्वन्ति च ।

आरोहन्ति च रोहणाद्विशिष्टं जगन्मि चाम्मोनिधिं, मर्त्यास्तत्र निमित्तमुत्तमतमा मतेभद्रम्भवा ।

अपहृतद्वयानां कामिनां कामिनीभिः किमिह भवति कामं दुष्करं ह्रीकरं च ।

वदति शिरसि गद्गां शङ्करो, दांतवारिः पुनरुरासि सतीकां लोलनीलोत्पलासीम् ॥”

अह पत्तो विस्सगिरिस्स अंतिए सो कमेण तत्थ पुणो । बहुवरितेहिं लद्धा पदाणकरिणो तमो चरितो ॥२१॥
 नियपुरात्तीए समुहं पत्तो य कमेण निययगेहम्मि । पुत्तेइ तीए पेसाए एम पउत्ति विहे बहुए ॥२२॥
 तेवि य भणंति नो अरिय काइ इयनामिया-इं पेमा । तो सो दिट्ठहाणे सयं गमो वेगगाहम्मि ॥२३॥
 पुत्तए वेगगामे कय्य गया ता विज्झासयसहिंति । अमुगम्मि गिडे चिट्ठइ इय भणिए जाइ सो कय्य ॥२४॥
 ओणाभिउणमं गं हन्धट्ठियलट्ठिविहियवट्ठं । नाणारत्तियैकलियं सत्तिकरसियेत्तासभारं ॥२५॥

राजते मिलज्जनपुत्रपेक्षला वेणीवदकरी मस्याः । मधुमिस्त्रवज्जमाया विज्जेयनाजनशलाकेष ॥२६॥
 अविरचयचयददगपगादमुदियस्स कुमुमचायस्स । मन्थे हत्थमल्ली जगद्विजयार्थमियं राया ॥२७॥
 वीरविज्झामभिष्टाणो तत्थयि य वणी धणी सदाकालम् । भोगी त्यागी विज्झान्, अथान्यदा तेन सा इहा ॥२८॥
 विवनिपये जवन्ती बहुपरिजनगमिना रहारुद्धा । गाढं सुरजनचित्तस्तस्याः पार्थे प्रेषयति ॥२९॥
 निवन्त्येव दृष्ट्वा कनकदन्तमेकगणप्रक्षणे । सा भगति मत्तहत्थिनमेवं मे देदि राज्ये ॥३०॥
 यदि मे प्रबोद्धं तद्वदन्त्या कथय निवन्त्योः । तेनाप्यागम्य कथितं सर्वमपि तदभिमुखा ॥३१॥
 इति श्रुत्वा श्रीः प्रिय विज्जगम्यन्तु तस्या उपरि । गजप्रथमं अतिनां विज्जगम्यन्तु तस्या उपरि ॥३२॥
 मन्थन्ति यत्र नृवंश्यत्र मीहेन गगान्तराः । तथा भगिनें जायेतु विज्जगम्यन्तु तस्या उपरि ॥३३॥
 कथं प्रपन्ने विज्जगम्यन्ति स कमेण तत्र पुन । बहुवर्षेभ्यः प्रधानकविज्जगम्यन्ति ॥३४॥
 निजगम्यन्तु तस्या उपरि प्रपन्ने जगमे । तृतीयं तस्या उपरि प्राप्तिं विज्जगम्यन्ति ॥३५॥
 तेनैव य जगमे मे अस्मि कविर्द्विज्जगम्यन्ति वेदया । तत्र य विज्जगम्यन्ति तत्रैव ततो ॥३६॥
 दृष्ट्वा वेदजगमे कुच कथा सा विज्जगम्यन्ति ॥ अन्तिमं दृष्ट्वा विज्जगम्यन्ति तत्रैव ततो ॥३७॥
 अन्तिमं दृष्ट्वा दृष्ट्वा विज्जगम्यन्ति तत्रैव ततो ॥ अन्तिमं दृष्ट्वा विज्जगम्यन्ति तत्रैव ततो ॥३८॥

लायन्नवजिनपतणू लात्तिहययदमणरदियमुहभापं । उन्नेवियवुद्धमन्निच्छतीहन्नेवतयणनुपलं ॥२७॥
 दासियदमिपनयणं धेरिं ददुहणं तं पि पुच्छेह । वत्तं विज्यासन्नमदीए सावि जं पंइ तत्रभिमुहं ॥२८॥
 किं कज्जे तुह तीए, मन्भावे सादियमि सा भणइ । एमा साहं वमही इदुहवरहस्य चिट्ठामि ॥२९॥
 आ । पत्थिया विज्यासा तव हेउं अन्धिसंयइ विज्यासा । तो तत्रवणेण जामो तम्म विरामो एमे गरुओ ॥
 तो गो चित्ता थिद्धी चंचलपा जोव्यणस्स परीए । जं ददुहं रत्तो हे तीइ अवत्था इमा जाया ॥३१॥
 तथाहि;—

अस्सलतरलधनना इमीए जे आसि अच्छिद्विजोहा । तत्तज्जणरदिययहरणा ते मइ अच्छीरिदि पण्ठा ॥
 अज्जिउलकज्जमलकसिणो इमीए जो आसि कुंलकलावो । सो मंयइ पनरीमियपुच्छअच्छिं विट्ठेइ ॥३३॥
 कुंलकलियावलिविष्णपाउ परीए आसि जे दमणा । जररवत्तसीय भाया ते मंयइ दूरमां मुद्धा ॥३४॥
 इय भाविज्जण पत्तो गिरम्मि दाऊण कत्थ वहुदानं । जिणमंदिरं सु पदियं काउं पन्नपय, गो स अई ॥
 इय सुणिपि मूलदेवो जंयइ जीवाण हुंतिणेगाई । वेरग्गकारणाई परं तुमं येव इय वुण्णि ॥३६॥
 वेरग्गकारणेतुं संतेगुवि मग्ग नत्थि निजेओ । भोगपिवासानदियम्म नाह ! ता दिग्गु गिरिप्रमं ॥
 तो कदिमो से सुणिणा गिरिप्रमो दुरालसविहोवि । नेणावि गो पट्टिक्को गो नं नांमडे गिरे पणो ॥
 पालइ कित्थियकालं भोगपिवासाए विनट्ठिओ वच्छा । लच्छापउरसणओ पयायरगो विनेगेण ॥३९॥
 अरुग्गभोगभंगेसु मुच्छिओ कारयेइ अपउरं । ओयणवज्जणसमुहं ज्हाणंमं त्वनिनयाईयं ॥४०॥

कावुण्यवजिनतनुं लावावइशनरदितमुलभागाय । उन्नेवियवुद्धमन्निच्छतीहन्नेवतयणनुपलं ॥२७॥
 दूषितदायितनयनां स्थितिं दृष्ट्वा तामपि पृच्छति । वृत्तं विज्यासन्नमदीए सावि अस्सति तत्रभिमुहं ॥२८॥
 किं कार्यं तव तस्याः, सन्नावे कञ्चित्, सा मणति । एषा साहं वमनीरग्गपुंवरस्य चिट्ठामि ॥२९॥
 आः ! मरिधता विज्यासा तव हेसोरस्ति सपति विज्यासा । तत्तज्जणरदिययहरणा ते मइ अच्छीरिदि पण्ठा ॥
 ततः स विन्तयति शिथिकु चञ्चलता यौवनस्य महता । सो दृष्ट्वा रक्तेष्टे तस्या अकम्प्यं ज्ञान ॥३१॥
 अतिसालतालवता अहया य आसन्नोविशेषा । तत्तज्जणरदिययहरणा ते सदात्तिधानवि मरणा ॥३३॥
 अजिह्वकज्जमलकसिणो य आसीत्कुलकलाव । स सपति पदमरिधेनपुच्छच्छिं विट्ठेइ ॥३३॥
 कुंलकलियावलीविधना एतस्या आसन्नं ये दाना । जगतास्मदा भोग्ये मयि दुरागे नयः ॥३४॥
 इति भावयित्वा प्राप्नो मुदे दृष्ट्वा तत्र वहुदानम् । जिनमन्दिरं सु पदियं काउं पन्नपय, गो स अई ॥
 इति श्रुत्वा मूलदेवो महयनि जीवानां भवन्त्यनेकानि । वेरग्गकारणादि परं स्वदेहेन करोति ॥३६॥
 वेरग्गकारणेतुं तत्पुत्रवि मम नास्ति निवेदः । भोगपिवासानदियस्य नाह ! तस्या इहा दूरेवसन् ॥
 मग्नः कञ्चित्कालं सुनिना गृहस्थस्यो द्वादशविंशति । नेणावि स पदिवत्तनयने नयः सुं दान ॥
 पालयति कियन्तामं भोगपिवासा विनट्ठिओ वच्छा । लच्छापउरस्य मरःदवता विनेगेण ॥३९॥
 अतिरुग्गभोगभंगेसु मच्छिओ कारयेइ अपउरं । ओयणवज्जणसमुहं ज्हाणंमं त्वनिनयाईयं ॥४०॥

भणइ य किं सो भोगी जस्संगनिमित्तभोगअंगेमु । उव्वरिणमु न विन्त्सइ सेवयलोओ जहिच्छाप ? ॥
तो तस्स लहुयभङ्गी गिहिधम्मटिया भणेइ तयभिमुइं । जइ अत्यस्त्रयं न गणसि ता किं बीहमि न पावाओ ? ॥
जओ ।

अट्टाप ते न वंभइ जमणट्टाप अ वंभए जीवो । अट्टे कालाईया नियामया न उ अणट्टाप ॥४३॥
सो भणइ जहा भङ्गीवइस्स मह भङ्गि किवणसिरमणिणो । नित्यारए न काओवि पडेइ तह मह गिहे कुणमि
एयं कहवि न होही जह यह गेहम्मि तुच्छभोज्जाइं । जाइस्सइ कइयावि हु जह तुह पइणो गिहिम्म जणो ॥
मरइ छुदाए निच्चं कहकहवि हु भुंजए वियालम्मि । वासियभत्तुव्वरियस्स दूरओ ताव वत्तावि ॥४६॥
इय सुणिवि सेवयजणो तयभिमुइं भणइ लोयपच्चवखं । कूरसमुदो अम्हाण सामिओ मूलेद्वेओत्ति ॥४७॥
अंके उण सग्गेवि हु नियउयरं पुरयंति कट्टेण । तच्चवणेणुदसिओ सो मइणं भणइ मा एवं ॥४८॥
कइयावि दिज्जं सिकखं अभिक्खणं दित्तलितयस्स महं । गच्छंतु इमे दिवसा, खणदिट्ठविणट्ठविहवस्स ॥
फलमेयं चियं जं सयणारिजणो उव्वरिज्जइ सयावि । इय भणिआ सा भङ्गी मोणं अवलंबिज्जण टिया ॥
अह सणिवारं पत्ते तिल्लामलयाइं आणवावेउं । वार्हि नईए पत्तो न्हाणत्थं सपरिवारो सो ॥५१॥
तत्थ य सेवयलोओ अचमंगुव्वट्टणम्मि वट्ठंतो । जा चिट्ठइ ता कत्तो पत्तो पहियाण संयाओ ॥५२॥
तम्मज्झाओ केणवि खलितेल्लुच्चट्टणाइं ददट्टण । अहपउरयरं भणिओ कूरसमुदस्स कोवि नरो ॥५३॥
थेवं मह तेल्लाई जइ अप्पइ तुम्ह सामिओ कहवि । ता मज्जणं करेमो इय सुणिउं मूलदेवेण ॥५४॥

भणति च किं स भोगी यस्याङ्गनिमित्तभोगाङ्गेषु । उद्वृत्तेषु न विलसति सेवकलोको यथेच्छम् ? ॥४१॥
ततस्तस्य लघुभगिनी गृहिधर्मस्थिता भणति तदभिमुखम् । यद्यर्थस्य न गणयसि ततः किं विन्यसि न पारा ? ॥
यतः ।

अर्थाय तत्र बध्नाति यदनर्थाय च बध्नाति जीवः । अर्थे कालादयो नियामका न त्वनर्थे ॥४३॥
स भणति यथा भगिनीपतेर्मम भगिनि ! कृपणशिरोमणेः । निस्तारके न काकोऽपि पतति तथा मम गृहे करापि ॥
एवं कथमपि न भविष्यति यथा मम गेहे तुच्छभोज्यादि । याचिष्यते कदापि हि यथा तव पत्युर्गृहे जनः ॥
भ्रियते क्षुवा नित्यं कथंकथमपि हि भुङ्क्ते विकाले । वासितमक्तोद्वृत्तस्य दूरतस्तावद्वात्तापि ॥४६॥
इति श्रुत्वा सेवकजनस्तदभिमुखं भणति लोकप्रत्यक्षम् । कूरसमुद्रोऽस्माकं स्वामी मूलदेव इति ॥४७॥
अन्ये पुनः सर्वेऽपि हि निजोदरं पूरयन्ति कष्टेन । तद्वचनेनोद्बुधितः स भगिनी भणति मेवम् ॥४८॥
कदापि दाः शिष्टमभीष्टं ददन्नातो मम । गच्छन्त्वमे दिवसाः, क्षणदृष्टविनष्टविभवस्य ॥४९॥
फलमेतदेव यत्स्वजनपरिजन उपचर्यते सदापि । इति भणिता सा मैत्रिणी मौनमवलम्ब्य स्थिता ॥५०॥
अप शनिवासे प्राप्ते तैलामलकाद्यानाप्य । बहिर्नद्यां प्रातः स्नानाय सपरिवारः सः ॥५१॥
तत्र च सेवकलोकोऽप्यद्भोद्वर्तने वर्तमानः । यावत्तिष्ठति तावत्कुतः प्राप्तः पथिकानां संघातः ॥५२॥
तन्मध्याह्नेनापि साक्षैलेलाद्वर्तनादि दृष्ट्वा । अतिप्रचुरतरं भणितः कूरसमुद्रस्य कोऽपि नरः ॥५३॥

धनिपमेराणस्यपु जनिष जादमेराविर्षं । इय गोत्रं ने मत्वे मिच्छाए त्रिति निव्यादि ॥५५॥
 मेरावि म्पणविर्ष म्पणप पुणवि न जदिच्छाए । तो तेवि इहनुद्धा भूणंति उरुनुयारेण ॥५६॥
 पुराणपु भणिं नो मेरा म्पण भोयणं दिव् । मेराभो म्पण भोयणभोयणपदाइ म्पणविर्ष ॥५७॥
 इय पदं नो भो मेरा पदिमण भोयणभोयणं । इय इय इयपिभणिने पत्तो माणुपि पदंभो ॥५८॥
 नो मे वेवि म्पणंति वेवि म्पणंति भोयणभोयणं । नो म्पणं म्पणंति इय म्पणंति वेविपि ते ददं ॥५९॥
 म्पणभोयणं इह इह इह इह इह पदंभो भणि । मा मा भो ! म्पणं पदंभो म्पणभोयणं ॥६०॥
 नो मेवि पदिपि भणिने भो म्पण ! इहभो म्पण । म्पण पदि इय म्पणभोयणं पदंभो म्पण ॥६१॥
 इय म्पणंति नो म्पण म्पणंति वेवि । म्पणंति म्पणंति म्पणंति म्पणंति म्पणंति म्पणंति ॥६२॥
 इय म्पणंति इय म्पणंति म्पणंति म्पणंति । म्पणंति नो म्पणंति म्पणंति म्पणंति ॥६३॥
 इय म्पणंति म्पणंति नो म्पणंति म्पणंति । म्पणंति म्पणंति म्पणंति म्पणंति म्पणंति ॥६४॥
 म्पणंति म्पणंति म्पणंति म्पणंति म्पणंति । म्पणंति म्पणंति म्पणंति म्पणंति म्पणंति ॥६५॥
 म्पणंति म्पणंति म्पणंति म्पणंति म्पणंति । म्पणंति म्पणंति म्पणंति म्पणंति म्पणंति ॥६६॥
 मे म्पणंति म्पणंति म्पणंति म्पणंति म्पणंति । म्पणंति म्पणंति म्पणंति म्पणंति म्पणंति ॥६७॥

स्वीये मय सैनादि यत्पर्यायः ॥ स्वीयी कथमपि । तत्र मयनं पुनः इति ध्रुवा मूलदेवेन ॥१४॥
 भोजनमेष्व्योऽर्थे यथाव्याजितैरुपभृति । इति ध्रुवा ते सर्वे स्वेष्टया कांति सैनादि ॥१५॥
 गेहाद्यानाम्य सप्तमयनि पुनरपि तद् दधेष्टम् । तन्मनेऽपि दृष्टुदाः स्तुवन्स्तुष्टोचस्त्येन ॥१६॥
 कुरसमृद्धं भणित्वा तन्मनेन तेभ्यो भोजनं दत्तम् । गेहाद्य गेहादीनवपडायानाम्य ॥१७॥
 इति वर्तमाने नुमन्तेषां पथिजानां वैरिसंघातः । जदि कदि जहतिमगिता मासैस्तेषामुपरि महरन् ॥१८॥
 मन्तं वैद्वि मयन्ति कंरुषि कृषिन्ति भोजनादिभ्यः । नो लब्धे वासमपि हि महीतुं पाथिक्तेतुं कृष्ट्वा ॥१९॥
 कुरसमृद्धं जलित्वा करे कृष्ट्वा महरणं मजति । मा मा भो ! एतान् महरत मत्पार्थमास्तान् ॥२०॥
 तन्मनः पथिकैर्मजितं भो भद्र ! कुरतः सरः । मन्मादेतैर्हता मन्माकं मन्मयो बहवः ॥२१॥
 इति कृष्ट्वा म जलितं समुत्तं वैरिणां पाथिकेने पथिकाः । गृह्णन्ति मुच्यन्त्याग्नि तावत्स्वस्था भवतः क्षणमात्रम् ॥
 इति भजिता अपि दि तेन पथिकाः शत्रुपटिति महरन्ति । तेपामपि यः प्रमथति ॥ समुत्तो मयोति वैरिणाम् ॥
 इति वर्तमाने भजिताः स निजमूर्धमजितं गृह्णन्ति । तथापि दि तत्र न गच्छन्ति पश्यति तेषां रणं ततः ॥२४॥
 केनाप्यन्यवधार्य विमुक्तवानेनादतन्मन्त्र । कुरसमृद्धस्ततः पथिवं जटिति संघातः ॥२५॥
 अमिष्यति भवे भवि गृहीयगुणमस्तकलङ्करणम् । पथमातिचारेण, आन्त्वा भवे सेत्स्यति ततः ॥२६॥
 ते धन्यान्तेभ्यो नमन्तेः सुलब्धं च मानुषं जन्म । येऽर्ज्यदृष्टद्विरता निरता धर्मे सदाकालम् ॥२७॥

सञ्चाणत्यपरं परनिवन्धं शुद्धममतिवसम् । सगमपि न रामं कर्तुं मग्न्यदृष्टं महादृष्टं ॥६८॥

॥ इति सुनीयगुणजने पञ्चमातिनारविभाके मूलदेवकथानके समाप्तम् ॥

■ सत्यमाप्तौ गुणजतानि समाप्तानि ॥

सर्वानर्थपरम्परानिवन्धनं शुद्धधर्मपतिपत्तम् । सगमपि न रामं कर्तुमनर्थदृष्टं महादृष्टम् ॥६८॥

सामादप्ययं जो करे सावज्ञमोगपटिवरं । सो नागदत्तकुमार इव परमगुवसाई ॥१॥
तथाहिः—

तुंगजिणभवनमिदमभ्यग्नविरहतुरंगगणसं । सीहउरं नाम पुरं हृ भरहे आसि सुपसिद्धं ॥२॥
तस्मिं निरो रिउपल्लो निम्बूलीकयमहल्लपल्लोहो । तस्मिं पणइणी पेमकुल्लरं वसुपई नाम ॥३॥
सा अग्रया पमुत्ता पासइ सुमिणं पियस्स सो भणइ । दइए एसो सुमिणो सुपुत्तलामं कुंहे कहइ ॥४॥
ततो सा पटिबुद्धा साहइ सुमिणं पियस्स सो भणइ । दइए एसो सुमिणो सुपुत्तलामं कुंहे कहइ ॥५॥
सा तुह तणओ होहो धरवणए पणउत्तरज्जको । सा भणइ नाह । एयं सत्त्वं तुह मासियं होउ ॥६॥
तं चिय दिणं एमाणं गम्भाइरणस्म तीए देवीए । जाओ कमेण पुत्तो पटिपुमदिणेहिं सुहदिवसे ॥७॥
सुमिणासुसारओ सो महाविभूए नागदत्तोपि । ताण तणयस्म नामं विहियं विहिणा गुरुयणेण ॥८॥
अह कमो बद्धेनेण तेण अचिरेण नागदत्तेण । गहिओ कलाकलाओ गुरुं समवरं करेऊण ॥९॥
तस्सतिथिं पालमिओ मिओ इव पउपकोमवुद्धिकरो । अमरगुहमनितणओ नयचंदो नाम समरुओ ॥१०॥
पउविबुद्धिसमिद्धो गुणोहिं निद्धो पणए सुपसिद्धो । सो अग्रया पमुत्तो रयणीए कुमारपासमि ॥११॥
तो अइदत्तसमए सो तं नो पासए ससिज्जाए । तो संभतो सहमा सत्त्वत्थं गयेसए कुमारं ॥१२॥
जा ताव पासभवनस्म उवरिमाणमि रदमि मेतेनं । तं पिच्छइ एणाए तरुणीए इत्थियाए समं ॥१३॥
आहरणपदापिउरिपदिसिबहवणिया मिपंकमुही । किं एसा मयणपिया रंभा वा लच्छिदेवी वा ॥

सामाधिक्यतः यः परोति सावद्योगपतिपक्षम् । स नागदत्तकुमार इव प्राप्नोति परमसौख्यानि ॥१॥

तुङ्गजिनमवनशिलाराममगरविरहतुरङ्गगतिप्रसरम् । सिंहपुरं नाम पुरमिह भरत आसीत्सुपसिद्धम् ॥२॥
तस्मिन् नृपो रिपुमक्षो निर्मूलीकयमहल्लपल्लोवः । तस्यास्ति प्रणयिनी प्रेमकुल्लगृहं वसुमती नाम ॥३॥
साऽन्यदा प्रसुप्ता पश्यति स्वप्ने पश्चिमनिशायाम् । स्फारकणासंघातं सर्वं दीप्यमानमणिरीचरम् ॥४॥
ततः सा प्रविबुद्धा कथयति स्वप्नमिदम्, स मयनि । दयिते ! एव स्वप्नः सुपुत्रलामं स्फुटं कथयति ॥५॥
तस्मात्तव तनयो भविष्यति धरावल्लव एकच्छत्रशान्धरः । सा भणतिः नाथ ! एतःसारं तव भाषितं भवतु ॥
तदेव दिने प्रमाणं गर्भघरणस्य तस्या देव्याः । जातः क्रमेण पुत्रः परिपूर्णदिनैः शुभदिवसे ॥७॥
स्वप्नानुसारतस्ततो महाविभूत्या नागदत्त इति । तयोश्चनयस्य नाम विदितं विधिना गुरुजनेन ॥८॥
अथ क्रमशो वर्धमानेन तेनऽचिरेण नागदत्तेन । गृहीतः कलाकलायो गुरुं समसं कृत्वा ॥९॥
तस्यास्ति पालयितुं मित्त्र इव पद्म(पा)कोशबुद्धिकरः । अमरगुहमन्त्रितनयो नयचन्द्रो नाम समरुतः ॥१०॥
ननुविबुद्धिसिद्धो गुणैः सिन्धो धरायां सुप्रसिद्धः । सोऽन्यदा प्रसुप्तो रज्ज्वां कुमारपार्श्वे ॥११॥
ततोऽपरात्रसमये स तं नो पश्यति स्वप्नोपमाया । ततः संव्रान्तः संहसा सर्वत्र गवेपयति कुमारम् ॥१२॥
यावत्तावद् वासमवनस्योपरिभागे रदमि मन्त्रयन्तम् । तं पश्यत्येकदा तरुण्या गिर्या समम् ॥१३॥
अमरणप्रभावित्रिर्हिदायकप्रवदना गृणाद्भुली । किमेषा मदनप्रिया रंभा वा लक्ष्मीदेवी वा ॥१४॥

इय चित्तं तो तीए भणिओ आगच्छ कुमरपासम्मि। नीअत्थं मा सुमरसु दोणं तओ हवइ मुस्तो ॥१९॥
 जम्हा देहविभिन्ना तुम्हे चित्तेण पुण अभिन्ना य । ता उवसप्पसु पटुपायपत्तयं, भणइ कुमरोवि ॥२०॥
 आगच्छ, तओ पत्तो ताण समीवम्मि उववित्तइ जाव । ताव सहसत्ति कत्तो वीयावि हु वालिपाए ॥
 नमिऊणं सा पुच्छइ सापिणि । सिद्धं पओयणं नो वा ? सा भणइ भणतुमं चियलज्जा अवहृद्दए ॥
 न यए किंचिवि कहियं पओयणं तो भणइ सा एवं । कुमर ! निसुणेसु कज्जं अवाहिपचित्तो त्वगं होइ ॥
 जा पारदं कहियं किंचिवि ता तवत्तणेण अजावि । सेंटतभमिरभयरउलमालियं मालियं गरिइ ॥२०॥
 पत्ता विमट्ठकंदोदवणिपा सा भणेइ तयभिमुहं । गिणइ इमं वरमालं रिवेसु कुमरस्स कंडम्मि ॥२१॥
 सा भणइ हने । सुधिरा भवेसु, तो भणइ पंतिनयचंदो । हुं विजायं एयं परिस्समं मा तुमं कुणसु ॥२२॥
 कइसु पुण उतुगत्तस्स कारणं तो कहेइ सा दुइया । जइ मलयकेउरओ कस्माण पउत्तयं एही ॥२३॥
 कुमरस्स मयवरकारणेण रपणागराओ नयराओ । भग्गहाण सामिणीए निसुयपिणं तो दुइ पत्ता ॥२४॥
 भणइ य एत्तिपदिवसे मइ आसा आसि जइ अइ पदमं । कुमरस्स घरणिमइं वहिस्समियमभ्भाज्जा ॥
 इय तोऊणं भणिपा मए इमा सहि ! करेसु मा खेपं । धीरचणमवल्लवसु अज्जावि नहु किंचिवि रिणइ ॥
 पदमं थिय तं ताणं गंतूण रिवेसु तस्स वरमालं । दयित्वअनिही कुमरो मज्झिस्सइ तुज्जं अभिरुपं ॥२५॥
 एता वेपहणरतेगिपुराणं पटुस्मणंगस्स । नामेणं वेगार्हं कुमरी मुणिऊण कुमरगुणे ॥२६॥
 अमत्तुरात्ता पिहइ उमुपभित्ता कारणं कहियं । पणयत्तणपत्तयणाभंगभीरणो हुति इह मय्या ॥२७॥

इति विन्दस्वदा भगिन आगच्छ कुमरपार्थे । नीत्यर्थं मा स्वार्थद्वयोस्तुनीयो भवति मूर्खः ॥१९॥
 वत्सोदहविनिही दुष्टा विनेन पुनरभिर्भा न । तस्मादुपसर्पं प्रभुपादपङ्कजं, भगति कुमरोऽपि ॥२०॥
 आगच्छ, मनः प्रजम्नयोः समीप उपविशति यावत् । तावत्सहसा कुतो द्वितीयानि द्वि बालिका प्राप्ता ॥
 नन्वा हा वृष्टति स्त्रियेनि । सिद्धं प्रयोजनं नो वा ? सा भगति भग स्वमेव लज्जाऽवगच्छि माम् ॥२१॥
 न कदा विचिदरि कश्चित् प्रयोजनं ततो भगति सैवम् । कुमर ! शृणु कार्यमवदितवित् त्वं मूर्ख ॥
 वत्सोदहविनि कश्चित् प्रयोजनं ततो भगति सैवम् । कुमर ! शृणु कार्यमवदितवित् त्वं मूर्ख ॥
 इति भगति कहे ! सुविद्युः कव, ततो भगति मज्झिमवचन्द्रः । हुं विज्ञानमेव परिममं मा एवं मूख ॥२२॥
 कवइ पुणउत्तस्स कारणं तो कहेइ सा दुइया । जइ मलयकेउरओ कस्माण पउत्तयं एही ॥२३॥
 कुमरस्स मयवरकारणेण रपणागराओ नयराओ । भग्गहाण सामिणीए निसुयपिणं तो दुइ पत्ता ॥२४॥
 भणइ य एत्तिपदिवसे मइ आसा आसि जइ अइ पदमं । कुमरस्स घरणिमइं वहिस्समियमभ्भाज्जा ॥
 इय तोऊणं भणिपा मए इमा सहि ! करेसु मा खेपं । धीरचणमवल्लवसु अज्जावि नहु किंचिवि रिणइ ॥
 पदमं थिय तं ताणं गंतूण रिवेसु तस्स वरमालं । दयित्वअनिही कुमरो मज्झिस्सइ तुज्जं अभिरुपं ॥२५॥
 एता वेपहणरतेगिपुराणं पटुस्मणंगस्स । नामेणं वेगार्हं कुमरी मुणिऊण कुमरगुणे ॥२६॥
 अमत्तुरात्ता पिहइ उमुपभित्ता कारणं कहियं । पणयत्तणपत्तयणाभंगभीरणो हुति इह मय्या ॥२७॥

ता काऊण पसारं मसारं मारियं तुमं नियं । इय सोउं नयचंदो तयभिमुहं भणइ जुत्तमिणं ॥३०॥
किंतु जगपाइ अज्जवि जीवेति कुमारसंतिपाइं तमो । ताणं इयं सरूवं सादिज्जउ तो पिरा होइ ॥३१॥
निददुवलो सि पहापस । परस पईं न थाणसे फरवि । इय भणिउं वेगवईं वगवईं विवइ कुमरस ॥
भणइ य तुहणसाया कपविता संपयं अईं जाया । जं जुचं तुम्हाणं अनुद्वियणं तयं पच्छा ॥३३॥
किञ्च ।

मह ताओ मं इच्छइ दाउं अमस्त तेणिमं विहियं । इय भणिउं वेगवईं वेगेण गया नियं ठाणं ॥३४॥
कुमरोवि मितसहिओ साहइ गंतूण नियपज्जणवाणं । मयं निसिबुत्तं ताणं पि इह वहुं मयं एयं ॥३५॥
अइ अमया य कुपरो पारिं चोइ गवरारुद्धो । ता सउणसउणपंनी पयं पयं होइ कुमरस ॥३६॥
तो भणइ यंतितनयं सउणा परिभाविपा तय एयं । सो भणइ कुमर ! आमं कहिनि अयच्छुयं लाये ॥
पत आहुः शाकुनिपाः—

“उत्तं देशं नीचादारोहन्निग्यसाद्वलं हरिणः । कथमप्यावतिपुत्रतां, लब्धीं सारंगमं च तथा ॥
दृष्टाः सुरताम्रता हरयन्ते यदि घृणाः पथि तदानीम् । जघिंषण भवति ताम्र संदेहो नात्र कर्मव्यः ॥
शुभमावहति बराहः संकीर्तनतो भुवं मयाणादौ । पद्मोन्मिदम्पु सद्य सिद्धिं सुतोऽप्यसौ वृत्ते ॥
दक्षिणमागाद् धामं प्रयाति यदि अमुकम्वदा यातुः । सकलमपि याति सिद्धिं विचिन्तित रिमरि दम्भनसा ॥
यान्नामार्थं दक्षिणतस्तिरिरालोकितो मवेतिस्मर्ये । किंरु इति विविदितां द्रव्यवरः शम्भते गम्य ॥”
इयाइमउणसउणोहरंजिओ जाव चयइ कुमारो । नयचंदेण समेओ ताव करी अउमओ जाओ ॥३८॥
न गणइ सियसिणिदाणं सबलपहारम्मि प्रसइ न किपि । सिच्छाइं गेरुछइ तओ परिमंते परिपणो यओ ॥

अत्यगुरुंका तिष्ठत्तुगुणवित्तस्य कारणं कथितम् । प्रणतजनपार्थनायज्ञभीरवो भवन्तीह गुरवः ॥३९॥
तस्मात्पृष्ट्वा प्रसादं मानस स्वामिने । शं निम्नम् । इति श्रुत्वा मयचन्द्रेणदमिमुखं भगनि पुत्रमिदम् ॥४०॥
किन्तु जनकावयापि जीवतः कुमारसत्तां ततः । तयोरीदं स्वरूपं कथ्यतां ततः शिखरे भवताम् ॥४१॥
निर्दुःखोऽसि महायशः । परस्य वीडां न जानासि कथमपि । इति कण्ठरा वेगवनी वामालो स्मिन्नि पुमोरे ॥
भणति च तव प्रसादात्कृतवृत्त्या सांप्रतमहं जाता । यद् मुकते सुप्ताकमनुग्राण्य तवभ्यम् ॥४२॥
मम सति मामिच्छति दातुमप्यस्यै तेनेदं विहितम् । इति भणित्वा वेगवनी वेगेन गता निजे म्यः ॥४३॥
कुमारोऽपि मित्रसहितः कथयति गन्धा निजजनकयोः । मरि निदाकुलान्तं तयोरेव वदु मनेनम् ॥४४॥
अचान्ददा च कुमारो वदिममनि गजवाराहः । तावत्सगुणराहुनपट्टिः पदे पदे भगनि कुमारम् ॥४५॥
ततो भणति मन्त्रितनरं शकुनाः वरिषावेनगन्धर्व्यते । स भवति कुमार ! ताम्र कचचन्द्रेणयुक्ते लयम् ॥
इत्यादिसगुणराहुनोपरिततो यावद् भवति कुमारः । मयचन्द्रेण समेनगन्धर्व्यवदो जात ॥४६॥

१ य. न दिवु इ । २ य. वरिषा वरिषा वा जन्तु वरिषा वरिषा (१ वरिषा) ३ अ. मयचन्द्रेण । ४ य. मयचन्द्रेण

वृत्ता कति मयचन्द्रेण ॥

इत्तो य करी पत्तो महाअरन्नस मज्झभागम्मि । तत्थ य द्दणरिमंतो थको नग्गोहळायाए ॥४०॥
 कुमरोवि मित्तसहिओ आरूढो तम्मि निसुणए सइं । एगाए तरूणीए सरूणं विलवमाणीए ॥४१॥
 तो करिणो ओयरिउं थेवपइं जाव ते गया दोवि । उग्गीरिउग्गसग्गो ता एगो खेयरो दिट्ठो ॥४२॥
 एगाए रमणियाए सम्मुत्तमियभासितो य जह अज्ज । मं मन्नसु भत्तारं सरेसु वा देवयं इट्ठं ॥४३॥
 तो भणियं तीए महं सरणे सो नागदत्तवरकुमरो । रे दुट्ठ ! तुह भएणं वरमाला जस्म कंठम्मि ॥४४॥
 पुव्वं चिय पक्खित्ता, ता पाणा तस्स संतिपा इण्हि । इय मुणितं सो दुट्ठो जा किल धायंति सुवेदी ॥
 ता हकंतो पत्तो कुमरो करकलियलुरियदुप्पिच्छो । मंतिताणएण सद्धिं स्वयराभिमुहं इमं भणइ ॥४५॥
 निहय ! नियंविणीवहकलंकमल्लिणोव्व रे तुपं जाओ । उग्गिन्नसग्गपसरंतं कंतिसामल्लियसव्वंगो ॥४६॥
 तुह निक्खि रोसारुणपहनयणफुल्लिगयाउ निवदेति । कह रे मालइदलकोमल्लि महिलाए देहिम्मि ! ॥
 तो विरम विरम अज्जवि न्हयरकुलसेहराण तुम्हाण । पुरिसोवि अपहरंतो न स्वमो वहिउं किमुप प्रसन्न ॥
 इच्चाइ कुमरवयणाएण गुरुरागगरलैविहुरोवि । गयरागविसो जाओ कुमरं पइ जेपए स्वयरो ॥४७॥
 तं मज्झ गुरु तं चेव बंधवो जेण रागजलनिहिणो । हेलाए वहिं स्वित्तो एसा पुण भइणिया मज्झ ॥
 रमणीवि मंतिताणयं पुच्छइ को एस कहसु पसिऊण । निक्कारणकरुणारसतरंगिणीनाहमाहणो ॥४८॥
 सो भणइ नागदत्तो कुमरो सो एस जो निसीहम्मि । वरिओ वरमालाए इय मुणितं लज्जिया वाला ॥

न गणयति शितसृणिदानं सषलप्रहारान् मन्वते न किमपि । स्वेच्छया गच्छति ततः परिश्रान्तः परिजनः स्थितः ॥
 ततश्च करी मासो महारण्यस्य मध्यभागे । तत्र च दृढपरिश्रान्तः स्थितो न्यमोषच्छायायाम् ॥४०॥
 * कुमारोऽपि मित्तसहित आरूढस्तस्मिन् शृणोति शब्दम् । एकस्या रमण्याः सकर्णं विलपन्त्याः ॥४१॥
 ततः करिणोऽवतीर्य स्तोत्रपथं यावत्तौ गतौ द्वावपि । उद्गीर्णप्रसन्नस्तावदेकः स्वयरो दृष्टः ॥४२॥
 एकस्या रमण्याः सम्मुखमिति भाषिता च यथाऽथ । मां मन्यस्व भर्तारं स्मर वा देवतामिष्टाम् ॥४३॥
 ततो मणितं तया मम शरणं ॥ नागदत्तवरकुमारः । रे दुष्ट ! तव भयेन वरमाला यस्य कण्ठे ॥४४॥
 पूर्वमेव प्रसिप्ता, तस्मात्प्राणास्तस्य संबन्धिन इदानीम् । इति श्रुत्वा स दुष्टो यावत्किल घातमपि मोक्षति ॥
 सावल्लिपेधन् प्राप्तः कुमारः करकलितश्रुरिकादुर्दर्शः । मन्त्रितनयेन सार्धं स्वचराभिमुखमिदं भणति ॥४५॥
 निर्दय ! नितम्बिनीवधकलङ्कमलिन इव रे त्वं जातः । उद्गीर्णसङ्गप्रसक्तान्तिशयामलितसर्वाङ्गः ॥४६॥
 तव निष्कृप ! रोषारुणप्रभनयनस्फुलिङ्गा निपतन्ति । कथं रे मालतीदलकोमले महिलाया देहे ! ॥४७॥
 ततो विरम विरमाद्यापि नमश्चरकुलशेखराणां युष्याकम् । पुरुषोऽप्यमहरन् न क्षमो हन्तुं किमुतावला ॥४८॥
 इत्यादिकुमारवचनामृतेन गुरुरागगरलविहुरोऽपि । गतरागत्रियो जातः कुमारं प्राति जल्पति स्वचरः ॥४९॥
 त्वं मम गुरुन्त्वमेव बान्धवो येन रागजलनिधेः । हेलाया वहिः स्थित एषा पुनर्भगिनी मम ॥५०॥
 रमण्यपि मन्त्रितनयं पृच्छति क एव कथय प्रसय । निष्कारणकरुणारसतरङ्गिणीनाथमाहान्वः ! ॥५१॥

जाय विन्म किंवि भणितो एते कुमरस्य संतिषं सिद्धं । सपरिजनमोवि तदा तीए पउत्ति गयेसंतो ॥
अन्तोन्ने कहिउणं गणनागमणाद्वरपरं सत्वं । वेगवई परिणावइ कुमरसपासाउ तीए पिपा ॥५५॥
कुमारोवि कइदिनेरि एतो नियनपरपरिमरे जाव । ता पिच्छइ मुणिविदे आगच्छेनं पदे समुरं ॥५६॥
नो भणइ संतिगयुदे दंमणमेयाण कि सुदं अयुदं ? । सो भणइ पुण्यसउणाण उत्तमो एस सउणोत्ति ॥
अयसिरमणिणो मुणिलो जं इह दांतेनि पुन्यनोगेण । सा ओपरिउं करिणो वंदुए एयाण कमजुपलं ॥५८॥
नो कुमरेणं पश्ये चिप दवरत्ताउ बियाणिउं मुरि । नयिमो मंतिउएणं सेसावि हु मुणिवरा ततो ॥
एहपरिमंनं दइउं मुणिमन्यं भणइ मुरिणोभिमुं । कुमरो नयचंदनुओ जइ पडु । पसिऊण खणमेगं ॥
एमाएणदवरत्तामंदवम्मि लख्खीलयाण गेहम्मि । एहआएणासमे मयए बीसमइ निवतणए ॥६१॥
एवंति भोणिऊणं मुरी कुमरेण सह मओ तथ । मुणिसमुचिए एसे उवविट्ठो सपरिवारोवि ॥६२॥

“ जीवितं दीयते लक्ष्मीर्वाण्यं विवसेगम् । जैनधर्मादते सर्वमनित्यं देहिना भवे ॥
धर्माधकाममोक्षान्मयपुरुषार्थमसापकम् । आयुरासुखदोषदण्डकोदण्डननुकं नृणाम् ॥
कर्म कामक्षमं काम्ये कामिनीजनबल्लभम् । सादृश्यं लक्ष्मीतारतारिकेवातिवचलम् ॥
लक्ष्मो लक्ष्यमाणवि सत्वं लक्ष्मीः क्षणादपि । ग्राति षड्गानिलोद्भूता श्रीमूतस्यैव पदातिः ॥
वन्मभावाज्जोऽप्यर्थ आपने इष्टिदारकः । तन्लाभण्यं गिरिसन्तसारेद्वेगोपम अनाः ॥
अयोहजनसहोद्वि विप्रयोगसमन्वितः । योगप्रदेशवत्तस्माद् धर्मं नैव मनः कृपाः ॥
जिनविम्बारचनं सेवा गुरुणां प्राणिनां दया । समो दानं वपः धीलयेव धर्मो जिनोदितः ॥
द्विहृन्मृदाधनोऽभीतो रूपलावण्यकारकः । स्वर्गापवर्गसंसर्ग दत्ते किं बहुनापवा ? ॥
धुनैवमादितं धर्म नागदत्तः द्वितीयात्र । यन्त्रिपुत्रेण संयुक्तः प्रमुदो जिनशासने ॥”

त भणति नामदत्त कुमार । स एव यो निशीथे । वृत्ते वरमालयेति श्रुत्वा लज्जिता बाला ॥५३॥
यावत्किंल किमपि भणियति प्राप्ते कुमारस्य संबन्धि सैन्यम् । सचरीजनकोऽपि तथा सत्याः प्रवृत्ति गवेपमन् ।
अन्तोन्ने कयाधिन्वा गमनागमनादिव्यतिकरे सर्वम् । वेगवतीं परिणामयति कुमारसकाशातस्याः पिता ॥५५॥
कुमारोऽपि कतिदिनैः प्राप्ते जिननगरपरिसरे यावत् । तावत्पर्यन्तं मुनिवृन्दमागच्छन् पथि संमुखम् ॥५६॥
ततो भणति मन्त्रिसंमुखं दर्शनमेतथां किं शुभमशुभम् ? । न भणति पूर्वशकुनानामुत्तम एव शत्रुन हति ।
अगाच्छिरामणयो मुनयो यदिह इत्यन्ते पुण्ययोगेन । तस्मादवर्तय करिणो बन्दस्तेषां कमपुगलम् ॥५८॥
ततः कुमारेण प्रथममेव दक्षत्वाद् विशाप मुरिम् । ततो मन्त्रियुतेन शेषा अपि हि मुनिवरास्ततः ॥५९॥
पथिवरिभ्यान्ते हृष्टा मुनिसार्धं भणति सुरेश्मिमुग्म् । कुमारो नयचन्द्रपुलो यथा ममो ! प्रसद्य लणमेकम्
एलावनद्राक्षीमण्डपे लवनीजस्तानां गेहे । पथ्यतिप्रन्यासने मलये विश्राम्यत नृदीये ॥६१॥
एवमिति मणित्वा मुरीः कुमारेण सह गतस्तत्र । मुनिसमुचिने मदेश उपविष्टः सपरिवारोऽपि ॥६२॥

इत्थंतरे सयं चिय सो जक्खो गडयडं पकुञ्चंतो । पत्तो निवस्स पासे विउज्जितं स्वमइमीं ॥९२॥
 भणइ नियपोरिसेणं मन्नसि भुवणं पित्तसमं मूढ । मा पमणसु नो कहियं तं मारिस्सामि अरुमि ॥९३॥
 ता सरसु इट्ठदेवं सेवं वा मज्झं तं पवज्जेसु । इय भणितं उग्गामइ मुग्गरमेगं निवस्सुवरि ॥९४॥
 भणइ य मुंचसु नयरं सज्जो वा पोरिसं वल्लेसु । अह नियसिरकमलेणं पूयसु मह पायकमलं वा ॥९५॥
 इय सोउं सविसेतं सज्जायंतो स चिट्ठई जाव । ता तत्थ कवडिजक्खो नरवइरक्खाकए पत्तो ॥९६॥
 यहुसुरकयंगरक्खो कमलदलक्खो रणम्मि निह दक्खो । तं ददत्तुणं नट्ठो भयभीओ सोवि पुरज्जसो ॥९७॥
 तो राया सामइयं पारइ विहिणा करित्तु संभासं । कवडिजक्खेण समयं भणइ इमं तुम्हपयनट्ठं ॥९८॥
 हकारावसु जक्खं पडिबोहिस्सामि तं अहं जेण । उव्वासियपुरलोओ वसई दुक्खेण अक्खय ॥९९॥
 तो तक्खणेण सो तत्थ आणिओ तस्स सुरविसेसेहि । पणमित्तु महारायं कयट्ठिजक्खं न निविड्ढि ॥१००॥
 भणइ अहो तं पुरिसो धीरत्तं तुज्झं चेव धरणीए । मज्झुवसग्गोहि जो पवणोहिं गिरिज्ज नो सुहिओ ॥१०१॥
 किञ्च ।

मुत्थावत्थाए जणो नियकज्जमहो ह्वेइ सव्वोवि । सो विरलो विसमदसाइ जो पुणो ससमाहइ ॥१०२॥
 ता तुट्ठो इ नरवर ! पसिऊणं भणसु किंपि तं कज्जं । तो भणइ कवडिजक्खो अज्जति तं पुण्णसं पयं ॥१०३॥
 नियनाणेणं सयमवि परिभावसु जं इमस्स भणइत्तं । तो तत्त्वणेण जक्खो उवओगं देवि भणइ इमं ॥१०४॥
 तुज्झं पमाएणं सो पुरलोओ लहइ अप्पणो रिद्धि । तं सामियं विहेउं कवडिजारम्म साहिमा ॥१०५॥

ततो राजा परिचिन्तयति विभीषिका काप्युत्थितेया । अक्षतनिधिं विधिना समुत्पन्नतः किमु करिष्यति ॥९१॥
 अत्रान्तरे स्वयमेव स यतो गडगडं प्रकुर्वन् । प्राप्तो नृपस्य पार्श्वे विक्रम्य रूपमतिमीमां ॥९२॥
 भगति निजपौरुषेण मन्यमे भुवनमपि तृणसमं मूढ । मा प्रमण नो कथितं त्वां मारिष्याम्यदमधुना ॥९३॥
 तन्माय्ममेष्टरेवं मेवां वा मम त्वं प्रपयस्व । इति भणिरवोत्थापयति सूत्रमेकं नृपस्योपरि ॥९४॥
 भगति च मुन्य नगरं मयो वा पौरुषमवलम्बस्व । अथ निजशिरःकमलेन पूजय मम पादकमलं वा ॥९५॥
 इति श्रुत्वा सविदोऽन्वाध्यायस्व निधनि यावन् । तावत्तत्र कर्पादिवशं नरपतिरुत्थाकृते प्राप्तः ॥९६॥
 बहुमुहतादृशः कमलदलासो रणे निश्चितं दत्तः । तं दत्त्वा नटो भयभीतः सोऽपि पुरवत् ॥९७॥
 ततो राजा सामायाकं पश्यति विधना कृत्वा मेमापम् । कर्पादिवशेण समं भगनोमं मुग्धपयनदम् ॥९८॥
 हकाराय यन्ने प्रविष्टमिष्यामि तमदं येन । उद्धमिनपुरलोको यमसि तु मेनाग्यय ॥९९॥
 तन्मन्त्रणेन ॥ तत्त्वणेन न्यय सुविदोऽपि । प्रणम्य मद्रागते कर्पादिवशं च नृपामुलम् ॥१००॥
 अत्रान्तरे स्व पुत्रोऽपि त्वं नरव चण्डयाम् । मयोपसर्गेयः पवनैर्गिरिजि नो क्षुभितः ॥१०१॥
 मुग्धपयनदं वा जने निजकार्यमहो भवति सर्वोऽपि । स त्रिभो विपमदुतायां यः पुनः सारवनारोदनि ॥१०२॥
 तन्मन्त्रणेन ॥ त्वं न्यय क्विप्ति त्वं कायम् । ततो भगति कर्पादिवशोऽपि स पुरवत् ॥१०३॥
 त्रिभुवनं न्यय त्वं न्यय क्विप्ति त्वं कायम् । ततो भगति कर्पादिवशोऽपि स पुरवत् ॥१०४॥

तो सखो सुरलोको निरुचिओ तपुरस्म लोपाण । आहवणन्थे तेणनि समाणिओ मो इमं भणिओ ॥
 नियनियगिहसामित्तं कुणह जणा । निवणण नमेऊण । एतो तुम्हाण णह तेवि ॥ तह चेव कुब्बन्ति ॥
 तो भणइ निव जखो एणपुरमापिण तं विहियं । मह किपि जंन कहिउं पारिज्जइ तो निवो भणइ ॥
 पाएण निरवराहे जणम्मि न भु कोवि मंगुन्ने कुणइ । सुत्तुणं सुइजणं अणणुयं मच्छरादन्ने ॥१०९॥
 किञ्च ।

गरुयावराहणं वि द्रु अणुरूपंतीह जे महासत्ता । जम्हा जे करुणारा तेहि चिय भूसिया धरणी ॥११०॥
 ता खमसु पुरजणम्मी पुरनाहस्तावि, तो भणइ जखो । सो पाविओ मए बिय परलोयं तो भणइ राया ॥
 मत्तणयं आणेउं ठवेसु रज्जमि, तेण तं विहियं । तो राया से सिरस्ते माण समवत्तं इमं देइ ॥१११॥
 नपयन्ते जो पालइ दुट्ठे निग्गइ नीइयद्धरई । दीणाणाहं समणं पोसइ तह सयणय्यं य ॥११२॥
 मो होइ निवो लोए जहय्यनामो नराण पालनओ । नियपोट्टभरणतुट्ठो न होइ नेउ य पमाईवि ॥११३॥
 किं ताण जीविणं किंवा लच्छीए किं रज्जेण । पिच्छनाणवि जाणं निवाण दुरिओ जणो होइ ॥
 इय नवनिवमणुमासिय पुरजस्स भणइ नरयई एवं । जिणय्यं पटिवज्जगु तो जरतो भणइ तं कहसु ॥
 नियजीपनिच्चिसेसा सव्वेवि विसेसओ दुहियसत्ता । सच्छेणवि दट्ठया विवेकिना पुण विमेषेण ॥
 देवं धम्मं तत्ते सविक्खरं से कहेइ तो राया । पटिवज्जिनिवो सो सव्वे रायाभिमुई इमं भणइ ॥११४॥
 भूसियपुइइतल्लाणं महाणुभावाण दंसणं वि सुहं । संसर्गा संभातो य सुइयरो पुअपुरिमाण ॥११५॥

तव प्रसादेन स पुरलोको लमतामात्मन अद्भिम् । स्थां स्वामिनं विधाय कपर्दिपस्य साहाय्यान् ॥१०५॥
 ततः सर्वः सुरलोको निरूपितस्तत्पुरस्य लोकानाम् । आह्वानार्थं तेनापि समानीत ॥१०६॥
 निजनिजगृहस्वामित्वं कुरुत जना ! नृपपादान् नम्रा । एष शुष्माकं ममुस्तेऽपि हि तथैव कुर्वन्ति ॥१०७॥
 ततो भणति नृपं यक्ष एताप्रस्थाभिना तद् विहितम् । मम किमपि यत्न कथयितुं पार्यते ततो नृपो भणति ॥
 मायेण निरपराधे जने न सत्तु कोऽप्यनिष्टं करोति । मुक्त्वा क्षुद्रजनमशापक मत्सराकीर्णम् ॥१०८॥
 गुर्वपराधमपि क्षतुकपन्त इह मे महासत्त्वा । यस्माये करुणापरास्तेरेव भूयिषा धरणी ॥१०९॥
 तस्मात्क्षमस्व पुरजं पुरनाथमपि, ततो भणति यक्ष । त्वा प्रापितो मयैव परलोके ततो भणति राजा ॥११०॥
 तत्तनयमामीय स्थापय राज्ये, तेन तद्विहितम् । ततो राजा तस्मै शिक्षां तेषां समस्तमिमां ददामि ॥१११॥
 नयवतो यः पालयति दुष्टान् निगृह्णाति नीतिबद्धरति । दीनानाथ अमणं पोषयति तथा स्वजनवर्गम् ॥
 त्वा भवति नृपो लोके यथार्थनामा नराणां पालनः । निमोदरभरणतुष्टो न भवति नैव य प्रसादवि ॥११२॥
 किं तेषां जीविनेन किंवा लक्ष्म्या किंवा राज्येन । पश्यतामपि येषां नृपाणां दुःखिनो अग्रे भवति ॥११३॥
 इति नक्तपुमनुशास्य पुरयसं भणति भरतितरेवम् । जिनधर्म प्रतिपद्यन्व ततो यतो भणति ते कथय ॥११४॥
 निजजीवनविक्षेपाः सर्वेऽपि विक्षेपतो दुःखिनसत्त्वाः । सर्वेणापि द्रष्टव्या विवेकिना पुनर्विदेहेण ॥११५॥
 देवं धर्मं तस्ते सविस्तरं तस्य कथयति ततो राजा । प्रतिपद्य स सर्वं राजाभिमुत्तामिदं भणति ॥११६॥

अहं पुरस्तुतं फातं कवड्डिजकस्तुतं विसज्जेतं । राया पुरंओ चलिओ ता पुरजखेण इय भणिओ ॥
 जस्सोवरि तं चलिओ निवस्स सो संजयं तुह समीवे । सयमिह बद्धो एही ता तं मा वच्च तस्सुव्वरि ॥
 तं च तहेव य जायं सेवं मन्नाविऊण सो मुक्को । अहं नियनयराभिमुहं चलिओ रायावि पत्तो य ॥
 वेगवईए पुत्तं नियरज्जे ठाविऊण समयम्मि । पंचत्तं संपत्तो तइयमवे सिज्झिही एत्थ ॥१२३॥
 इय सामइए भावा इहइं पि हु नागदत्तनरनाहो । जाओ सपादिहेरो ता करणीयं इममवस्सं ॥१२४॥
 सामाइयगयचित्तो सेविज्झइ देवदानवेहिं पि । पोरणयवहुकम्मं सवेइ येवेण कालेण ॥१२५॥

॥ इति सामायिकदृष्टान्ते नागदत्तनृपकथानकं समाप्तम् ॥

भूषितप्रथिवीतलानां महानुभावानां दर्शनमपि शुभम् । संसर्गः संमापश्च शुभतरः पुण्यपुरुषाणाम् ॥१२६॥
 अथ प्रसौत्प्यं कृत्वा कर्पादियक्षादिकं विसृज्य । राजा पुरतश्चलितस्तत्पुत्रयक्षेणेति भणितः ॥१२७॥
 यस्योपरि त्वं चलितो नृपस्य स सांप्रतं तव समीपे । स्वयमिह बद्ध एष्यति तस्मात्त्वं मा धनं तस्योपरि ॥
 तच्च तथैव च जातं सेवां मानयित्वा स मुक्तः । अथ निजनगराभिमुखं चलितो राजापि प्राप्तश्च ॥१२८॥
 वेगवत्याः पुत्रं निजराज्ये स्थापयित्वा समये । पञ्चत्वं संप्राप्तस्तृतीयमवे सेत्स्यत्यत्र ॥१२९॥
 इति सामायिके भावाद्विहापि हि नागदत्तनरनाथः । जातः संप्रातिहार्थस्तस्मात्करणीयमिदमवश्यम् ॥१३०॥
 सामायिकगतचित्तः सेव्यते देवदानवैरपि । प्रारणमहुर्कर्म क्षपयति स्तोकेन कालेन ॥१३१॥

सामाख्यं गहेडं दुष्पणिहानं करोद् ओ षणमा । सो माणुञ्च पधत्तो निम्बेण अत्तणो सुगइ ॥१॥
तथाहि;—

जस्मावलोमणत्तए मये सजेण लोषणमहम्मं । विहियं तपत्थि जयरं रयणपुरं नाम विख्याय ॥२॥
सन्धवि य षणगरिहो सिट्ठी नामेण गंगदत्तोत्ति । भज्जा गुणमहनाया पुत्तो माणोत्ति ताणत्थि ॥३॥
किंकिवि कलामु कुसलो विपरइ सिन्ध्याए कान्णार्इसु । दुल्ललियमिषसहिओ अहकया निणहरे पत्तो ॥
विच्छइ पधुय्योयं भत्तीए गुरिसंनिहाणम्मि । निमुणंतं गिहिधम्मं सम्मत्ताइ पयत्तेण ॥५॥
ता सोवि देइ कसं गुरूग वपणे तट्टिहो संतो । तो केणवि सइदेणं पद्यभिनाऊण सो भणियो ॥
ववविमम् इत्थ भणिऊण सार्हियं साहुनाहपायाणं । जइ गंगदत्तणओ एसो माणोत्ति वंदेइ ॥७॥
तो मयिमेसं सूरि भाइ अवत्तेवणि करं तस्स । भग्गभावत्ताओ सुणेइ सो अइहो होव ॥८॥
अग्गाहारो नामेण अत्थि गामो पणेण पटिपुत्तो । निखुप्पगाभिहाणो एणो कुलपुत्तओ तत्थ ॥९॥
वसइ ववमायमहिओ मवरं जं किंपि कुणइ ववसायं । तत्थ ज्ञेतयं पावइ विद्वेइ न कवट्टियं कहवि ॥
तो अघपा य भणिओ केणवि सपणेण पाउसे पढये । मज्झ वल्ले गहिडं हलमेगं कुणसु किंतु तए ॥११॥
संप्पासयए पत्ते मज्झ वल्लइ पुरोहट्ठस्सेनो । मह दिट्ठीए दंसिंवि ठापयन्ना पइदिणं पि ॥१२॥
तेणवि तं पटिवधं पइदियं रोदिऊण सित्तम्मि । तमोणे तइ कुणइ अइ वावइ सो तहि पढमं ॥१३॥
सुगचावल्पाइयं कत्तरियं कत्तरिइ जायंवि । तं वत्थवि तो तुसलि वावइ सो किणिवि परबीयं ॥१४॥

सामाख्यं गृहीत्वा दुष्पणिधानं करोति यो मनसा । स मान इव प्रमत्तो निरुणद्धात्मनः सुगतेम् ॥१॥
यस्यावलोकनकृते मन्ये शक्रेण लोचनसदृशम् । विहितं तदस्ति नगरं रत्नपुरं नाम विख्यातम् ॥२॥
तत्रापि च धनगरिष्ठः धेष्टो नाम्ना गद्गदत्त इति । भार्या गुणमतोनाया पुत्रो मान इति तयोरेतौ ॥३॥
किंचिदपि कलामु कुशलं विधाति स्वैच्छया काननादिषु । दुर्ललितमित्त्रसहितोऽप्यन्यदा मिनगृहे मातः ॥
परयति प्रभूतलोकं भक्त्या गुरिसंनिधाने । दृष्टवन्तं गृहिधर्मं सन्धक्त्वादिं प्रयत्नेन ॥५॥
ततः सोऽपि ददाति कर्णं गुरूणां वचने तथैस्थितः सन् । ततः केनापि भ्रात्रेण प्रत्यभिज्ञाय स मणितः ॥६॥
उपविश्यान्न भणित्वा कथितं साधुनाथपाशनाम् । यथा गद्गदत्ततनय एव मान इति वन्दते ॥७॥
ततः सविशेषं गुरिः कथयन्मातेष्वणीं कथां तस्य । भद्रकभावत्ताच्छृणोति सोऽवहिवो भूत्वा ॥८॥
अमाधारो नाम्नाऽस्ति ग्रामो घनेन परिपूर्णः । निष्पुण्यव्यभिधान एकः कुलपुत्रकस्तत्र ॥९॥
वसति ध्यवसायसहितः केवलं ये कमपि करोति न्यवसायम् । तत्रानर्थं प्राप्नोत्यन्यथापि न कपार्दिकां कथमापि ॥
ततोऽप्यत्रा य भणितः केनापि स्वजनेन ग्राह्यपि प्रथमायाम् । मम बलीबद्धौ गृह्णीत्या हलमेकं कुरु किन्तु स्वया ॥
सन्ध्यासमये प्रप्ते मम बलीबद्धौ वाटकस्यान्तः । मम दृष्ट्या दर्शयित्वा स्थापयितव्यौ प्रतिदिनमपि ॥१२॥
तेनापि तत्प्रतिपन्नं प्रतिदिवसं कृष्ट्वा क्षेत्रे । तत्रावीं तथा करोत्यथ वपति स तत्र प्रथमम् ॥१३॥
मुद्गतपटुकादिधान्यं कृत् कर्त्तव्यमर्त्तमपि । तत् तत्रापि ततो धान्यं वपति स श्रीत्वा वरवीनम् ॥१४॥

भज्जासहीए गहिउं किंचिवि कडयाइ अहुवेऊण । तवर्णि कुणइ सभज्जो तो से खित्तम्मि निर्हुर्हि ॥
 उत्थारिया जुआरी पुणोवि सो खेडए तयं खित्तं । संज्ञासमए गोणा तस्स नियंतस्स पक्खिवा ॥१६॥
 तत्थाडयम्मि, अह अन्नया.य दिट्ठीए दंसितं तस्स । मुक्का गोणा बाहि तेण न नाया कहिपि मया ॥
 तो तस्स गिहे पत्तो पुच्छइ निप्पुन्नयं कहि गोणा ? । सो भणइ तुज्झ मेहे खित्ता वाडम्मि संज्ञाए ॥१८॥
 तं दिट्ठीए दिट्ठा, दिट्ठा सो भणइणवहिणए मए । किंतु तए नो भणियं गोणेहि तमं 'भन्जिज्जासु' ॥१९॥
 ता मे अप्पसु गोणे निप्पुन्नो भणइ अप्पिआ चेव । इय जाए संज्ञाए चलिआ ते दोवि निरयेता ॥२०॥
 नयरम्मि सचिवशास्से कलहंता जंति जाव ते मग्गे । एगो तुरयारुद्धो पुरिसो तुरयस्स पुट्ठीए ॥२१॥
 धावंतो संज्ञाओ समुहो निप्पुन्नयस्स तो तेण । भणिओ सो जइ एयं आमं बालेसु भो पहिय । ॥२२॥
 तेणवि नियंङगाए इणिओ सो बालिउं तओ सत्ति । मम्माहओ मओ सो पडिओ सहमत्ति धरणिपे ॥
 पपणेइ आसवारो तुमए कि मारिओ इमो आसो ? । तो भणइ तुज्झ वयणेण बालिओ मारिओ न उण ॥
 मौवि हू मग्गे पुट्ठि सगट्टयपुट्ठीए जाइ तेहि समं । तो नगरपरिसरम्मि जाया रयणी तओ तय ॥२३॥
 गुप्ता बटस्स उवरिं सय्ये ते मावयाण भयभीया । पच्छागयं च किंचिवि सुत्तं नट्टपेडयं दिट्ठा ॥२४॥
 निप्पुन्नगो विविता अरह अरं कइ इमाण छुट्ठिस्सं । जीवंतो, ता उच्चंछिऊण मरणं सरेमिणि ॥२५॥
 इय विगलंतगओ नियउत्तरिण पासयं काउं । बटसाहाए अप्पा मुवको उल्लंखितं तेण ॥२६॥
 जगज्जं उत्तरियं नट्ठिणं तुट्ठं तओ अरे पडिओ । पेडावणो भज्जाए उवरिं दिट्ठम्मि गुप्ताए ॥२७॥

भावागम्या गृहीत्या द्विचिरं विनिर्वाणं विनिर्वाणं । उच्छेदं करोति समार्यस्ततस्तस्य शेषं शरभैः ॥१॥
 अजानं धान्यं पुनरि म वृत्तिं तत् शेषम् । सन्ध्यासमये गावो तस्य परयतः प्रक्षिपति ॥२॥
 रक्षादके, अजानं च दृष्ट्वा दर्शयित्वा तस्य । गुरुरा गावो बटिस्तेन न ज्ञानो कृपाणि गतौ ॥३॥
 सन्ध्यासमये गृहे गतः पश्यति निःपुण्यकं कुत्र गावो । स भणति तव गेहे स्त्रियो वादके सन्ध्यायाम् ॥४॥
 श्वरा दृष्ट्वा दृष्ट्वा, दृष्ट्वा म भणत्यनन्तरि तेन मया । किंतु त्वया नो भणितं गोष्पे तमं 'मालवम्' ॥५॥
 सन्ध्यासमये गतः गावो निःपुण्यो मगलविनाशिव । इति ज्ञाने संवादे जलिनो सो द्वावपि विषयमानी ॥६॥
 दृष्ट्वा सचिवशास्से कलहंता गतौ गतौ मार्गं । पृथग्गुण्यारुद्धः पुनस्तुगम्य गृहे ॥७॥
 बट्ठस्स उवरिं सय्ये ते मावयाण भयभीया । भणितं म येनपयं बालेसु भो पहिय ॥८॥
 तेणवि नियंङगाए इणिओ सो बालिउं तओ सत्ति । मम्माहओ मओ सो पडिओ सहमत्ति धरणिपे ॥९॥
 पपणेइ आसवारो तुमए कि मारिओ इमो आसो ? । तो भणइ तुज्झ वयणेण बालिओ मारिओ न उण ॥१०॥
 मौवि हू मग्गे पुट्ठि सगट्टयपुट्ठीए जाइ तेहि समं । तो नगरपरिसरम्मि जाया रयणी तओ तय ॥११॥
 गुप्ता बटस्स उवरिं सय्ये ते मावयाण भयभीया । पच्छागयं च किंचिवि सुत्तं नट्टपेडयं दिट्ठा ॥१२॥
 निप्पुन्नगो विविता अरह अरं कइ इमाण छुट्ठिस्सं । जीवंतो, ता उच्चंछिऊण मरणं सरेमिणि ॥१३॥
 इय विगलंतगओ नियउत्तरिण पासयं काउं । बटसाहाए अप्पा मुवको उल्लंखितं तेण ॥१४॥
 जगज्जं उत्तरियं नट्ठिणं तुट्ठं तओ अरे पडिओ । पेडावणो भज्जाए उवरिं दिट्ठम्मि गुप्ताए ॥१५॥

तो तन्मन्त्रावकांता मया नदी तस्म पुन न रोमंषि । मुरियं, तो तन्मन्त्रा रोरे पइ जंषण एयं ॥३०॥
 रे इदं ! मय्य भज्जा कइ नए मारिया महापाव । सो भणइ न तुह भज्जामरणत्थं एवमायरियं ॥३१॥
 किन्तु इमाण भएणं एवं विहियं जमो इमे दोषि । मइ जगडेणं लग्गा गोणतुरंगाण कज्जेण ॥३२॥
 तदभो तुपंषि दुक्कमु पच्चुसे सचिवसंनिहाणम्मि । जं भणिढीसो तमहं तुज्जसि उचियं करिस्सामि ॥
 नो एते पच्चुसे करणनिचिद्धस्स मेतिणो कहिओ । सज्जोवि य वुचंतो सज्जोहिंवि, भणइ तो मंती ॥
 भो गोणइय ! किं ते दिट्ठा गोणा इमेण मुच्चंता । सो भणइ सचिव ! दिट्ठा परं न वुत्तं इमे वयणं ॥
 जइ तुह इमे वय्हा पिच्छसु ता जामि नियगिदे अहं । जेण वत्तथा एगा पदमं चिय जंषिया आसि ॥
 ततो तुरयाद्विई पुट्ठो सचिवेण किं तए भणियं । बालेसु इयं तुरगं, सो भणइ एवमेयंति ॥३३॥
 निप्पुत्तगोवि पुट्ठो किं रे उल्लेखिओ तए अप्पा । सो जंषइ एयाणं भएण एवं मए विहियं ॥३४॥
 तह टाणी टायव्वा रीयं भत्तं च किगणियं जेसि । ताण भएणवि जग्हा न वीयमिच्छंति मे वलियं ॥
 किंपुण मरणंषि न मे संजायं मंदभग्गमागिस्म । इय अप्पं सोयंतस्स तस्स उयं सुहं कम्मं ॥३५॥
 ततो तदुवरि करणा जापा मंदिस्म, प्रमणए एवं । गोणवडं नियनयणे अप्पिय गिण्हेसु तं गोणे ॥
 तुरयाद्विई भणिओ नियजीहं अप्पिऊण एयस्स । गिण्डसु इमाउ तुरगं प्रमणइ पेडावडंषि तहा ॥३६॥
 तं अवल्लेरु अप्पं उच्चतराए पटस्स साहाए । एस अहं सोविस्मइ पडेसु तं उवरिमेयस्स ॥३७॥

जराजीर्णमुत्तरीयं तडदिति मुद्रितं ततोऽधः पतितः । पेटकपतेर्मार्याया उपर्यधः सुप्तायाः ॥२९॥
 सतस्तद्भाराकान्ता मृता नदी तस्य पुनर्न रोमापि । स्फुटितं, तनस्तद्भर्त्ता रोरे प्रति जल्पत्येवम् ॥३०॥
 रे इदं ! मम भार्या कथं त्वया मारिता महापाव । स भणति न तव भार्यामरणार्थमेवमाचारितम् ॥३१॥
 किन्वनयोर्मयैर्नैवं विहितं यत् इमौ द्वावपि । मम विद्रावणे लर्मा गोतुरङ्गयोः कार्येण ॥३२॥
 तृतीयस्तत्रापि दीरस्य प्ररूपे सनिवर्धनिधाने । यद् भणियति ॥ तदहं तवाप्युचितं करिष्यामि ॥३३॥
 ततः प्राप्ते प्ररूपे करणनिविष्टस्य मन्त्रिण कथितः । सर्वोऽपि च वृत्तान्तः सर्वैरपि, भणति ततो मन्त्री ॥
 भो गोमन् ! किं त्वया दृष्टौ गावावनेन मुच्यमानौ ? । स भणति सचिवैः । दृष्टौ परं नोक्तमिदं वचनम् ॥
 यथा तवेवौ बलीवर्दी पश्य तावद् यामि निमग्नदेहेहम् । येन व्यवस्थेषा प्रथमेव जल्पिताऽऽसीन् ॥३६॥
 तनस्तुरगाधिपतिः पुटः सचिवेन किं त्वया भणितम् । बालयेमं तुरगं, स भणत्येवमेतदिति ॥३७॥
 निष्पुण्यकः पुटः किं रे उल्लिखितस्तत्त्वयाऽऽप्ता ? । स जल्पन्वनयोर्मयैर्नैवं मया विहितम् ॥३८॥
 तथा करो दातव्यो द्वितीयं भक्तं च क्लिष्टानि चेष्टाम् । तेषां भवेनापि यस्माद् न बीजमात्रमपि मे वलितम् ॥
 किन्तु मरणमपि न मे संजातं मन्दगायमागिनः । इत्यात्मानं शोचनस्तस्यादितं शुभं कर्म ॥३९॥
 ततस्तदुवरि करणा जाता मन्त्रिणः, प्रमणत्येवम् । गोपतिं निजनयने अप्रविष्टा गृहाण त्वं गावौ ॥४१॥
 तुरगाधिपतिर्भोजितो निनाजिह्वामर्षवित्वैरस्मै । गृहाणात्मान् तुरगं प्रमणति पेटकपातमपि तथा ॥४२॥
 त्वमवलम्बयामानमुच्चतराणी

चिन्तति गोनतुरयादिवाचि इह नयणजीहसचाप । हुंतीए अनेवि हु होइति गोनतुरया ॥४३॥
 पेडावाचि चित्त भज्जावि मया मयापि मारेइ । मिश्रवसनस्स पासो तुटो एयरस, नो दग्ग ॥४४॥
 गो तुहिरी जओ मे बलिने वत्थे, कहंवि तुटुवि । निवडंतस्सवि पाणा नेय एए तस्म गविंति ॥४५॥
 इय चित्तिज्जन मुक्को मज्जेहिचि दुग्गओ गओ मेहे । सन्निवेण तस्स मुक्का दाणी सणीवि परिण ॥४६॥
 इय सुनिउं सो मानो पइदिवं एइ मूरिवरराणे । अइअस्सिचो अररोणीए सुगूण वासरे ॥४७॥
 वज्जोगरे सुनिउं मूर्ति साइ मिहन्थजगउचियं । सम्मचाईवारसविहेपि धम्मं सत्थियरओ ॥४८॥
 नेणवि सो पइवओ विज्जा समगंवि पइदिणं ततो । बंइति देवगुरूणो, सामयं पुण सिसेमेण ॥४९॥
 गिहंवि उमदस्सये, इहे मवरइ मागओ येव । परिचरासालीओ धम्मभाणेण सो जामो ॥५०॥
 कलस ल्पन इहे पनाओओ मयावि पाएण । लद्धमि भणए ते तस्स पयच्छंति ते द्वा ॥५१॥
 इय दानं केणे केणवि घणमि मद्धए मने । नो माणयस्म दिक्कं किंविचि मणोपयसावि ॥५२॥
 मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि । ता जाव दस सदस्सा जाया छेयमि माणम ॥५३॥
 मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि । मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि ॥५४॥
 मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि । मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि ॥५५॥
 मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि । मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि ॥५६॥
 मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि । मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि ॥५७॥
 मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि । मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि ॥५८॥
 मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि । मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि ॥५९॥
 मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि । मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि ॥६०॥

वि मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि । मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि ॥६१॥
 मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि । मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि ॥६२॥
 मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि । मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि ॥६३॥
 मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि । मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि ॥६४॥
 मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि । मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि ॥६५॥
 मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि । मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि ॥६६॥
 मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि । मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि ॥६७॥
 मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि । मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि ॥६८॥
 मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि । मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि ॥६९॥
 मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि । मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि ॥७०॥
 मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि । मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि ॥७१॥
 मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि । मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि ॥७२॥
 मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि । मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि ॥७३॥
 मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि । मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि ॥७४॥
 मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि । मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि ॥७५॥
 मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि । मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि ॥७६॥
 मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि । मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि ॥७७॥
 मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि । मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि ॥७८॥
 मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि । मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि ॥७९॥
 मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि । मणोपयसावि मणोपयसावि मणोपयसावि ॥८०॥

इम निचलमि साणे बटो सूरिणावि सो नाओ । नाणेण तओ भणिओ भो भो बज्जसु अवज्जाणं ॥
जओ ।

गहिऊणं सामइयं गिइचित्ते जो य चिंतए सद्वो । अट्टवमट्टोवगओ निरत्ययं तस्स सामइयं ॥६०॥
इय सोउं सो जंपइ भयवे । अत्येण होइ धम्मोवि । वव्हारेण स तुट्टो ताचिंता मह न फिट्ठेइ ॥६१॥
भो भणइ मुणिवरिंदो मा एवं भणसु देसु भावेण । मिच्छादुक्कट्टमहुगा सोवि न से उत्तरं देइ ॥६२॥
नवरमभिग्गहजुत्तं सामइयं कुणइ नियगिइठिओवि । मणसा अट्टवसट्टो तत्थवि अज्जिणइ वहुकम्मं ॥
अइ अमया य सामाइयंठिओ कसिणचउदसीए गिहे । सुद्धामराएछलिओ तो सो मरिउं भवे भमिओ ॥
सोठ्ठावि भंगइत्तो पालेउं निव्वत्तं कगिइधम्मं । ईसाणे उववन्नो तइयभवे सिज्जिहरी तत्थ ॥६५॥

॥ इति सामायिकप्रथमातिषारविपाके मानस्य दृष्टान्तः ॥

भविष्यति, विचाररहितं ततस्तेः तम क्रमेण व्यवहारम् । संवृत्य करिष्येऽहं वग्वकानामुपरि व्यवहारम् ॥
इति निश्चले ध्याने वर्तमानः सूरिणावि स ज्ञानः । शानेन ततो भणितो भो भो वज्रयापध्यानम् ॥६२॥
यनः ।
गृहीत्वा सामायिकं गृहचिन्तां यश्च चिन्तयति श्राद्धः । आर्तवशात्तौषगतो निरर्थकं तस्य सामायिकम् ॥
इति धृत्वा स जल्पति भगवन् ! अर्थेन भवति यमोऽपि । व्यवहारेण ॥ श्रुतितस्तस्माच्चिन्ता मम न भ्रश्यति ॥
ततो मणति मुनिवरेन्द्रो मैवं मण देहि भावेन । मिष्यादुष्कृतमधुना सोऽपि न तस्योत्तरं ददाति ॥६२॥
केवलमभिग्रहयुक्तं सामायिकं करोति निजगृहस्थितोऽपि । मनसार्थवशात्तस्तत्राप्यर्जयति बहुकर्म ॥६३॥
अथान्यथा च सामायिकस्थितः कृष्णचतुर्दश्यां गृहे । सुद्धामर्याश्छलितस्ततः स धृत्वा भवे भ्रान्तः ॥६४॥
श्रेष्ठयपि गह्वदत्तः पालयित्वा निष्कलङ्कगृहधर्मम् । ईशान उपपन्नस्तृतीयभवे सेत्स्यति तत्र ॥६५॥

असमंजसाई जेण्ड गहिउं सामाह्यंजि जो सद्दो । विसदोव्व कुण्डत्तो सो सोदइ अप्पणो सुलियं ॥१॥
तथाहि;—

अच्छरियाण कुलं पिव लच्छीए निवासवासभवणं । विज्ञाण निद्वानं पिव नयरं इह अत्थि माकेयं ॥
तस्मि मिउमदुरभासी आसी सिद्धी विसिद्धजणजिद्धो । आसधरो नामेण भज्जा तस्सत्थि वसुधारा ॥
अट्टमयडाणयद्दो अहम्मसद्दो सयूवि अवियद्दो । ताणत्थि सुओ विमदो मित्तो तस्सवि वर्णा निमदो ॥
धम्मस्मि द्दो असदो, विसदो कुंदोव्व लोयसंतावी । वियरंति दोवि समगं वणिज्जकज्जेण देसेमु ॥५॥
अह अन्नया भणंतेहि तेहिं पंथस्मि पहपरिब्भट्टं । दिट्ठं सुणीण जुयलं उवविट्ठं साहिळायाए ॥६॥
भणियं विसदेण तओ एए जाणंति सव्वमवि निसद ! । पुच्छिज्जंतु इमे ता लाभालाभायं क्विपि ॥
इय बुद्धीए तओ ते पत्ता साहण पायपासम्मि । नमिऊण साहुजुयलं उवविट्ठा उचियंटाणम्मि ॥८॥
जिद्धेण साहुणा ते पुट्ठा मगं पुरस्स करसावि । हसिऊण परुपरओ मगं साहंति तस्स तओ ॥९॥
पुट्ठा सुणिणापि तओ किं भो तुब्बेहि इसियमन्नोन्नं ? । निपभिप्पाओ कहिओ विसदेण सुणिस्स जह मगं ॥
पुच्छिस्सं लाभई तुम्हे मगंजि जे न याणेह । तक्कहणं ता दूरं अम्हेहि विणिच्छियं तुम्ह ॥११॥
तो भगइ सुणी सच्चं एयं जं जेपियं परं किंतु । दव्वपहम्मि भुल्ला लहंति मगं जह तहेय ॥१२॥
भावपहम्मि उ. भट्टा कट्ठेण उव्वित्ति, तं, पुणो कहवि । जह तुम्हे पम्भट्टा परिपहइ अयाणुया भणियं ॥
तो भणियं विमदेणं एयकं चिय, पुज्जिमो वयं मगं । गामागरायाणं न उणो मगंतरं अन्नं ॥१४॥

असमंजसानि, जल्पति गृहीत्वा सामाविकमपि यः श्राद्धः । विसद इव कुगतिप्राप्तः स शोचन्यात्मनः स्सलितम् ॥
आभयार्णां कुलमिव लक्ष्म्या निवासवासमवनमिव । विद्यानां निधानमिव नगरमिहास्ति सारेणम् ॥१॥
तस्मिन्मृदुमधुरभाष्यासीत्येष्टी विशिष्टजनस्येष्टः । आसाधरो नाम्ना भार्या तस्यास्ति वसुधारा ॥२॥
अट्टमयदानमन्त्रोऽधर्मश्राद्धः मदाप्यविदग्धः । तयोस्ति सुतो विसदो मित्रं तस्यापि वणिग् निवर्त्तः ॥५॥
धर्मं ददोऽशतः, विमदः कुण्ड इव लोकसंतापी । विचरतो द्वावपि मम वाणिज्यकार्येण देशेषु ॥६॥
अथान्यदा प्रमदूयां साध्यां पथि पथिपरिभ्रष्टम् । दृष्टं मुन्योर्मुगलमुपविष्टं शान्तिच्छायायाम् ॥९॥
मर्गिणं विमदेन तत्र पूर्वा जानीतः सर्वमपि निमद ! । पुच्छयेत्तन्मित्रो तस्मात्सालाभादिकं किमपि ॥१॥
इति बुद्ध्या तन्मनो प्राप्नो माचवोः पादपार्श्वे । नत्वा साधुमुगलमुपविष्टानुचितस्थाने ॥८॥
स्येष्टेन साधुना नैव श्रेष्ठो मार्गं पुरस्स कस्यापि । हसित्वा परम्परतो मार्गं कथयन्मनस्य तत्र ॥९॥
श्रेष्ठो मुनिनापि तत्र किं भो सुवाच्या हमिनमन्योन्यम् ? । निजामिषायः कथितो विमदेन मुनेर्पथायाम् ॥
प्रत्यावां लाभानि सुमानं मार्गमपि ये न जानीथ । तत्कथने तस्माद् दूरं गावाख्यां विनिश्चिनं पुमाकम् ॥
तत्रो भजति मुनिः सन्धमेतद् यज्जन्यत परं किन्तु । द्रव्यवने अग्रा लभन्ते मार्गं यथा तथैव ॥१२॥
मादसेषु अष्टाः वृद्धोत्तरयस्मि न पुनः कथयति । यथा सुवां प्रथमं पर्वतयोऽग्रायकौ वाम् ॥१३॥
इतो भजितं विपरेन्द्रेण वृ-वत्त आवां मार्गम् । गामाक्यादिकानां न पुनर्मार्गान्तरमप्य ॥१४॥

तो भण्णं सुणीं गामादयाणं पटयो यं दन्वमग्गोति । नाणादयाणं वीओ विवोओ भावमग्गोति ॥१५॥
 जीरादया पटया जाणिज्जेतीह जेण तं नाणे । नं पुण पंचायारं मग्गनाणां सुणेद्वं ॥१६॥
 सम्मत्तं पुण पुत्तं जीवादिपण्यमन्यसद्वणं । देवा अरिहंता चियं गुग्गो यं गुग्गुणां च व ॥१७॥
 तं पुण तिविहं खादणं खाओवममे च उवसपसमुत्थं । अहवा कारयरोपणद्वं वग्गमेण तं तिविहं ॥१८॥
 पारित्तं यं दिहं पंचविहं समग्गामेण ॥ इयं किंचि विन्यरेणं कहिओ भो भावमग्गोति ॥१९॥
 जहं तुम्हेहि कहिओ पेत्तलओ अहं दन्वमग्गोति । तह तुम्हाणं कहिओ अहंदि वि भावमग्गोति ॥२०॥
 तुम्हं कहिपमि मग्गे मन्दिस्सं वट्टमाणजोगेण । अहं कहिपमि मग्गे तुम्हेवि वट्टह जग्गुता ॥२१॥
 विसद्वेण ततो भणितं कहेहं देसेण भावमग्गोति । पटिपुत्तमावममे मग्गमग्गता जतो माह ॥२२॥
 सम्मत्तसं सत्तुं धूलवराणादयाविरयाहं । वारसविहंदिपमं कहेहं साहं मग्गिद्वं ॥२३॥
 तेहि वि तं पटिपुत्तं सम्मे अवहारित्तं विसंसेण । अहं मुणिओ मंचालिया तव कहिपमं, तेवि मग्गो ॥२४॥
 नमिदं अभिपुत्तपुरं पत्ता तन्थवि यं येवदिपहेहं । पत्तमणित्तपत्ताभा वन्धिया ती नियपुत्तं पत्ता ॥२५॥
 कुन्हेति जहाहियं सम्मे सम्मत्तपाद्विपमं । सामाद्वं विसंसेण नाणं जता इयं तुणिद्वं ॥२६॥
 सामाद्वमि उ वप सवणो इव सावओ हवइ जग्ग । एण कारणेणं वट्टतां सामाद्वं वट्टतां ॥२७॥
 सामाद्वपट्टिवाणं जहं जहं उल्लमं सुद्धपरिणामो । तह तह अणेवधमं चियाणि वग्ग्याणि निरग्ग ॥२८॥
 इयं सामाद्वपर्याणं ताणं वणेति वामग्ग वट्टया । किन्तु वित्तो प्याहं रावकहाहं वि भातो ॥२९॥

ततो भणति मुनिर्मादिकानां प्रथमं द्रव्यमार्गं इति । ज्ञानादिकानां द्वितीयं विशेषं भावमार्गं इति ॥१५॥
 जीवादिकाः पदार्था ज्ञानन्त इह येन तज्ज्ञानम् । तत् पुनं वन्धनकारं मलिनानां ज्ञानम् ॥१६॥
 सम्मत्तं पुनरुक्तं जीवादियदार्थसाधनज्ञानम् । देवा अहंता एव गुरुवचं गुग्गुणां च व ॥१७॥
 तत् पुनस्त्रिविधं सायिकं सायावशमिकं चोपशमसमुत्थम् । अथवा वारकरोपणद्वं वग्गमेदेन न पटिपुत्तम् ॥१८॥
 पारित्तमपि च दिष्टं पञ्चविधं सामादिकारिभेदेन । इति किंचिद्विस्तरेण कथितो भो भावमार्गोऽपि ॥१९॥
 यथा मुक्ताभ्यां कामिनः प्राज्ञासंश्रमाकं द्रव्यमार्गं इति । तथा सुखो कथितोऽस्यानिरिभावनार्गं इति ॥२०॥
 सुम्हं कहिपमि मग्गे मन्दिस्सं वट्टमाणजोगेन । अहं कहिपमि मग्गे तुम्हेवि वट्टह जग्गुता ॥२१॥
 विसद्वेन ततो भणितं द्रव्यमग्गं देसेन भावमार्गमपि । पटिपुत्तमावममे मग्गमग्गता जतो माह ॥२२॥
 सम्मत्तसं सत्तुं धूलवराणादियाविरयाहम् । वारसविहंदिपमं कहेहं साहं मग्गिद्वं ॥२३॥
 सामाद्वमपि यं प्रतिपत्तः साम्यमग्गार्थं विशेषेण । अथ सुनीं सेवयिनीं तं कहिपमं, तद्वि मग्गो ॥२४॥
 नारायणसंनिधौ मग्गो तववि च स्तोत्रद्विधः । पान्थमग्गं विमग्गो कथितो भो निरग्ग मग्गो ॥२५॥
 कुन्हेति यथाकथितं सम्मत्तं सम्मत्तपाद्विपमम् । सामाद्विकं विशेषेण तयोद्वं इह वट्टया ॥२६॥
 सामाद्विके वट्ट कृते धमज इव भावको भवति वग्ग्याम् । एतेन कारणेन वट्टताः सामाद्विकं वट्टताः ॥२७॥
 सामाद्विकदिशानां यथा वयोत्तमपि सुद्धपरिणामः । तथा तथावैधमनचित्तानि कथितं विद्वन् ॥२८॥

कयसामइओवि करेइ हासउवहासकेलिलीलाओ । वारिज्जइ भित्तेणं तहावि पगई इमा तस्स ॥३०॥
नो विरमइ एयाणं तत्तो सावयजणेण इय भणिओ । गहियसामइयनियमा हासक्खेइहाइ वज्जेति ॥३१॥
तथा ।

फडसाइमओ पुत्तिं बुद्धीए पेहिऊण भासेज्जा । सइनिरवज्जं वयणं अन्नह सामाइयं न भवे ॥३२॥
तो भणइ विसदसइहो किं करिमो मज्झ एरिसा पगई । वारिज्जंतोवि हु धम्मिएहि अहियं पयट्ठेमि ॥३३॥
मह पडिपेसिओ जह वारिज्जंतोवि पुत्तनत्तूहि । अहियं निन्दुरभासी होइ तहा अहमवि अहम्मो ॥३४॥
तो भणिओ अन्नेहि को सो पाडोसिओ फहसु इण्हि । सो भणइ बुद्धसिद्धी नामेणं आमि संतोचि ॥
विहवी निन्दुरभासी पुत्तपुत्ताइसंतइसमेओ । अह अन्नया पयत्तो बीवाहो तस्स गेहम्मि ॥३५॥
तणयदुहियाए, तत्तो पत्ते वारिज्जयस्स समयम्मि । पुत्तेण पिया भणिओ पयंपियव्वं न दुव्वयणं ॥
अन्नोवि हु भासंतो अमंगलं ताय ! वारियव्वो य । जम्हा आसन्नोच्चिय पवट्ठए लग्गसमउचि ॥३६॥
तो भणइ सिद्धी संतो लग्गं वा एउ मरणसमओ वा । नाहं किंचि भणिसं मुओव्वं मुक्खं विट्ठिस्सं ॥
तत्तो निसीइसमए सयं समुट्ठेवि संतओ सिद्धी । अवलोइवि गहचकं विणिच्छिउं लग्गसमयं च ॥३७॥
सो सइइ नियतणयं रे रे छोहरय ! गोचसयं ठोहं । उट्ठवसु जेण लग्गं सो ताइइ जइ ममो नेय ॥३८॥
तो भणियं तणएणं मा मा मा ताय ! एरिसं वयणं । भणसु कल्लाणवयणं जं चउरीए पुया चउरी ॥
चउर चउरीइ मूलीए वावि ताहं न किपि जंपिस्सं । जाव न एमा रंडा मह गेहाओ उ नोहरिया ॥

इति सामायिकरतयोस्तथोर्वजन्ति वासरा बहवः । किन्तु विसदः प्रमादी राजकयाधपि भाषते ॥३९॥
हृत्तसामायिकोऽपि करोति हासोपहासकेलिलीलाः । वार्यते मित्रेण तथापि प्रकृतिरियं तस्य ॥४०॥
नो विरमयेताम्यस्ततः श्रावकजनेनेति भणितः । गृहीतसामायिकनियमा हासलेलादि वर्जयन्ति ॥४१॥
हृत्तसामायिकः पूर्वं बुद्ध्या प्रेर्य भाषेत । सदा निरवयं वचनमन्यथा सामायिकं न भवेत् ॥४२॥
ततो मनति विसदश्चादः किं कुर्मो ममेदृशी प्रकृतिः । वार्यमाणोऽपि हि धार्मिकैराधिकं प्रवर्ते ॥४३॥
मम मानिबेदिमको यथा वार्यमाणोऽपि पुत्रनप्तुभिः । अधिकं निन्दुरभाषी भवति तथाऽहमप्यपमः ॥४४॥
ततो भणितोऽर्थः कः स प्रातिवेशिकः कथयेदानीम् । स भणति बुद्धमेष्टी नाम्नाऽऽसीच्छान्त इति ॥४५॥
विमवी निन्दुरभाषी पुत्रपुत्रादिमंतनिसमेतः । अथान्यदा प्रकृतो बीवाहस्तस्य गेहे ॥४६॥
तनयदुहितुः, ततः प्राप्ते विवाहस्य समयं । पुत्रेण विता भणितः प्रकृतिपत्यं न दुर्वचनम् ॥४७॥
अन्योऽपि हि भाषमाणोऽमद्वलं नाह ! वारियन्यथा । यस्मादासन्न एव प्रवर्तते नानममय इति ॥४८॥
ततो भणति छेष्टी शान्तो लग्गं वैतु मज्जममयो वा । नाहं किञ्चिद्विनिश्चयमि गृह्ण गृह्ण इव स्माभ्यसि ॥
ततो विद्यापनयं स्वयं मप्युक्त्य शान्तः श्रेष्टी । अवलोचय गृहचकं विनिश्चय मज्जममयं च ॥४९॥
स शब्दवि निज्जतवयं रे रे दारक ! गोसत्वं मट्ठम् । उट्ठवसु येन लग्गं कथयति यदि गृहो नेय ॥५०॥
ततो भणितं तदेव मा मा मा नाह ! ईदृशं वचनम् । मग कथ्यागवचनं यद्विवाहमण्यं दृष्टिता पटिप्पति ॥

तो भणियं तणएहि 'रंटा' मा भणमुताय ! पदमपि । सो भणइ तुम्हजणणी सपावि रंटा मए भणिया ।
तदवि न जाया रंटा, किं रे दुद्धाई मंगलसएहि । जायंति, एवमाईतम्भणियाणं तु नो संसा ॥४८॥
एवं ममावि पगई केन्नाकरणम्मि कम्ममूदस्स । तदवि जपणं करिस्सं सामय्यं पुण न हु वरस्सं ॥४९॥
निसदो एवदुसदो सामय्यं गिण्हज्जण पारेइ । अइयारपंरुमुकं सावपयम्मपि तह सव्वं ॥५०॥
पगई सदो विमदो कयसामइओवि दुप्पणीदाणं । बायाए कुणइ तो तं निसदो वारेइ पदियइ ॥५१॥
तो भणइ इमं विसदो होसि तुमं सुवरो महिदीओ । होइमहं मरलिओ तुदतणओ तदविइयइसइ ॥
ए विमदनिमदसइहा कालेणं कवलिया समादीए । सोइममे उववमा विसदो अप्पदीओ जाओ ॥
नेमदसुरभिचमज्जे, ततो दइज्ज तस्स गुरुदिदि । नाज्ज पुव्वजम्मं ततो सुरइ बहु विसदो ॥५२॥
रिस्सेहि विरिपम्मो होहि विपरिणान्निओ तदवि जाओ । अज्जवसायवसेणं एसो सामी अहं भिच्चो ॥
दी मुद्रेण मए धम्मविरुद्धं समाचरेणं । हासुवहासपरेणं हा हा हा हरिओ जम्मो ॥५३॥
सगंसेजपणं काउरिसेणं न सविकपं काउं । सामय्यमित्तहालेपि अहइ अहो मोहमाइयं ॥५४॥
तं सव्वं विप जायं निमइसुरो जइवि पुव्वनेहेण । अइगउवेण पासइ तहावि पुव्वविकपवसेण ॥५५॥
गएओ गलेवन्नेइ मरलओ तस्म पिच्छणयकाले । तो तह सिज्जइ हियए जइ दुवस्सं केवली सुणइ ॥

षट्ठु विहाइमण्हो धून्वां कावि तावदहं न किमपि जल्लिप्पामि । यावन्नैवा रण्डा मम गेहातु निःसृता ॥
ततो भणिनं तनयैः 'रण्डा' मा भण सात ! प्रथममपि । स भजति पुष्पज्जननी सहापि रण्डा मया मणिता ॥
तथापि न जाना रण्डा, किं रे दुग्धानि महलशतैः । जायन्ते, एवमादित्तद्भणितानां तु नो संख्या ॥४९॥
एवं ममापि महाति. केलिकरणे कर्ममूदस्य । तथापि यतनां करिष्ये सामाधिकं पुनर्न हि त्यस्यामि ॥४९॥
निसदः प्रवृत्तभद्रः सामाधिकं गृहीत्वा वारयति । अतिचारवद्भुक्तं भावकर्मवति तथा सर्वम् ॥५०॥
प्रहत्या शब्दो विसदः हनसमाविधेयविदुष्पणियाणम् । बावा करोति ततस्त्वं विसदो वारयति मतिदिवसम् ॥
ततो भणतीमं विसदो भवसि त्वं सुवरो महर्द्धिकः । भविष्याम्यहं मार्द्धिकस्त्वदीयम्वतयापीति हसति ॥
इति विसदनिसदभ्रादौ कालेन कवलितौ समाधिना । सोऽर्थं उपपन्नौ विसदोऽप्यर्द्धिको नावः ॥५०॥
निसदसुरभृन्मन्थे, ततो हट्वा तस्य गुरुक्राद्विम् । शारवा पूर्वजन्म तन सितपते बहु विसदः ॥५१॥
रहस्यमामपि गृहीधर्मो द्वाभ्यामपि विरिणालितस्तथापि जातः । अप्यवसायवसेनैव स्वाम्यहं भृत्यः ॥५२॥
। विष्णु मुच्येन मया धर्मविरुद्धं समाचरता । हासोऽपहासपरेण हा हा हा हारिते जन्म ॥५३॥
बबोभ्यामोसंपमनं कापुरुणेन न सवयं कर्तुम् । सामाधिकमात्रकालमप्यहह अहो मोहमाहृत्यम् ॥५४॥
बाधमाणेनावि निमइसुरो यद्यपि पुर्वनेहेन । अतिगौरवेण वरयति तथापि पुष्पेभ्यावसेन ॥५५॥
तन्सत्यमेव आतं निसदसुरो यद्यपि पुर्वनेहेन । अतिगौरवेण वरयति तथापि पुष्पेभ्यावसेन ॥५६॥
गुरुगलेऽवलम्बते मृदहतस्तस्य प्रेक्षणकाले । ततस्तथा क्षीयते हृदये यथा दुःस्वं केवली जन्मति ॥

चइऊण तओ दोन्निवि महाविदेहम्मि संजमं पप्प । पाविस्संति सिवपयं उप्पाडिय केवलज्ञाणं ॥५८॥

॥ इति सामायिकद्वितीयातिचारविषाके विसद्वनिसदकथानकं समाप्तम् ॥

अपुत्वा ततो द्वावपि महाविदेहे संजमं प्राप्य । प्राप्स्यतः शिवपदमुत्पाद्य केवलज्ञानम् ॥५८॥

अप्यदितेहिपठाणे ठाणाइ करेइ भणुवउत्तो जो । कयसामाओ सो सामलोच्य सोएइ कुगइओ ॥१॥
तथाहिः—

संपयजंवा कयन्नागणा य उवायओहरा नयरी । केकिन्मिपल्लवकरा मलयपुरी आसि रमणिञ्च ॥२॥

तन्व निचो नयमारो सच्छो सगुणो य तद्वि गयतामो । चउजन्महिमेइलमहीमहिलावत्ययलहारोच्य ॥

कुलधरसामलनामा वणिणो निवसेंति तत्थ अइधणिणो । दोअवि पत्तिवउत्ता अविउत्ता भमहिं सम्बन्ध ॥

अइ पत्तिमि वसेंते सेतेवि दू जो अइधणुवसेंते । रउमुंदराभिधाने उज्जाणे ते गया दोवि ॥५॥

कोलेति विविधोआदि सुदिकलनेहि परिगया जाव । ना अइइरवोहो ममुद्विओ पुव्वदिसिहुत्ते ॥६॥

किं किंति जेववाणा उच्चान्गईए जाव मच्छेति । ना पिच्छेति पभूयं ओयं पिटीकयं तत्थ ॥७॥

एमे भणंनि ओमइमे कुच्छेति सिद्धिआईय । वेइ गुरुमुक्कया क्येनि कुंइनि हिथयाई ॥८॥

तो पुहो कोवि नरो कुलधरवणिणा कियिन्ध बहुलोओ । अइइरवो होइसर, सो जाइ संपयं एत्थ ॥

कीरुये संताओ पल्लवो धगेसवणिगओ । नामेण मलयचंदी इंदो इव अच्छाहिं समं ॥१०॥

नियवउत्ताहिं समेओ कोलेतो काणणम्मि रुहेण । मप्येण सो दइओ तो विल्लव एस इय ओओ ॥

अइ उवयारं नाइं विज्जाइरविंदपरिगओ एगो । चारणसमणो पओ तत्थ मओ तेवि पिच्छेति ॥१२॥

कहिंयं सेट्टिमि तथो तेहि जहा एस मुणिवरो सव्यं । जानाइ विज्जासिद्धो गयणे अवि भमइ मच्छेइं ॥

हइ तणयं जीववइ एसो अम्भन्धिओ इह लहुंवि । गंतुण भणसु एयं करुणा गुरुमापरं साधुं ॥१४॥

अप्यदितेहिपठाने स्थानादि करोत्यनुपपुक्तो यः । कुलसामायिक स इयावल इव शोचानि कुगतिगतः ॥१॥

चम्पकतला कमलका (हा) ननोलनपयोधरा नगरी । कहेस्तिपल्लवकरा मलयपुरीसाइ रमणीव ॥२॥

तत्र गृयो नयसारः स्वच्छः सगुणश्च सद्यपि गतपासः । चतुर्जलाधिमेखलामहीमहिलावत्यस्तलहार इव ॥३॥

कुलधरश्चामलनामा वणिजो निवसतस्तत्रानिधिनो । द्वावि पत्तिवुत्तावतिपुत्तो भ्रमतः सर्वत्र ॥४॥

अथ याने वसन्ते शान्नामहि मल्ल य करोत्यनुपपुक्तान् । रतिमुन्दराभिधान उवाते तौ गतौ द्वावि ॥५॥

कोइतो विविधोआदि सुदिकलने परिगता यावत् । तावदाकन्दरवोयं सगुणितः पूर्वदिगभिमुखम् ॥६॥

किं किमिति जल्पन्नावुतालगाया यावत् मच्छतः । तावत्तद्वयः प्रभूयं लोकं पिटीकयते तत्र ॥७॥

एके भणन्मयीपमन्ये कुच्छेति सिद्धिआदिकम् । केविन्मुत्तागुरपुत्तारा रदन्ति कुहयन्ति हृदयानि ॥८॥

ततः पुष्टः कोइयि नरो कुलधरवणिजा किमत्र बहुलोकः । आकन्दरवो इत्यते, स जल्पति साप्रसन्न ॥९॥

कीदर्थं संपातः प्राप्तकरो धनेशवणिजतनयः । नाम्ना मलयचन्द्र इन्द्र इवाप्तसोभिः समम् ॥१०॥

निलभायाभिः समेतः श्रीदत्त कान्ते कृष्णेन । सर्वेण स दहन्तो विलपत्येव इति लोकः ॥११॥

अपेयकारे ज्ञान्धा विद्याधरइन्द्रपरिगत एकः । चारणसमणः प्राप्तान्न च ततस्तेऽपि पश्यन्ति ॥१२॥

कथितं श्रेष्ठित्तनयस्तेऽप्येव मुनिवरः सर्वम् । जानाति विद्यामिद्धो गगनेऽपि भ्रमति स्वच्छन्दम् ॥१३॥

तत्र तनयं जीवयत्योऽप्यपि इह लब्धविः । गन्वा भणनं कम्पागुप्तागरे साधुम् ॥१४॥

तेनैव तदेव विहितं गंतून्मत्तिथ्यो जह मुनिर्द ! । मह पुत्रो सप्येण कयंतकप्येण दसिउत्ति ॥१५॥
 ता काऊण पसायं माणुसभिवं पयच्छ मह इण्हिं । जीवावसु सोलसहिं भज्जाहिं समन्नियं एयं ॥१६॥
 जा किंचि मुणिवरिंदो न भणइ विज्जाहरेण तो भणियं । जह एणं मुणिवसहा विरया भो मंनंता ॥१७॥
 उवएसं देमि अहं करुणाए तुज्ज जह नियं तणयं । सुंचसु मुणिपायाणं पुरओ घरणीए आणेउ ॥१८॥
 तच्चरणेणुरंजियतणुस्स उत्तरइ जेण विसवेगो । तेनैव तहचि विहितं अहं तस्स मुणिप्पभावेण ॥१९॥
 तह विज्जाहरपच्छंन्नसरियविसघादंमत्ताहणा । रविकरतविंयं हिमं विलयं पत्तं विसं ज्ञत्ति ॥२०॥
 सुत्तविउद्धुव तभो सिद्धिसुओ उट्टए भणइ एवं । किं एसो मेलाओ को एसो मुणिवरो ताव ! ॥२१॥
 तो कहइ तस्स सत्वं तो सो उट्टेइ वंदइ मुणिदं । भणइ य विसहरवन्थो सामिय ! जीवाविओ तुमए ॥२२॥
 तो भणइ मुणो भो भो ! अहिस्स एगस्स तुह विसं नटं । अज्जवि य मोहअहिणो विसेण पत्तोसि नं ताव !
 तयाहिः—

अहमयद्वाणफणी रइअरइसुभीमलोलरसणालो । हामभयभीमदादो मोहमहाविसहरो रुंदो ॥२४॥
 एण जयं दसियं चैयइ नय किंचि अत्तणो किंचं । अन्नाणगरलघारियहारियनियकज्जपरमयं ॥२५॥
 जह कहवि गुरुनरिंदो सहेसणअमयवा रिधाराहिं । अहिंसिचइ तट्टकं तहवि न सम्मं परिच्छेइ ॥२६॥
 जइ पुण स कज्जजावं उवएससुमंतदाणओ देइ । तहवि हु सिरं धुणें सम्मं न सुणेइ, अहं कहवि ॥२७॥
 भविपल्लवावसेणं कस्सवि पुत्ताणुभावओ चैव । गुरुगारुडियपउत्तो मंतो अवणेइ मोहविसं ॥२८॥

तेनापि तथैव विहितं गन्धाम्भयितो यथा मुनीन्द्र ! । मम पुत्रः सप्येण कृतान्तकल्पेन दष्ट इति ॥१५॥
 तस्मात्कृत्वा मसार्दं मानुषभिक्षां प्रयच्छ ममदानाम् । जीवय षोडशभिर्भाषाभिः समन्वितमेतम् ॥१६॥
 यावत्किञ्चिन्मुनिवरेन्द्रो न भणति विद्यावेण ततो भणितम् । यथैते मुनिवृषभा विरता भो मन्त्रतन्त्रेभ्यः
 उपदेशं ददाम्यहं करुणाया तव यथा निजं तनयम् । शुच मुनिपादयोः पुरतोऽपरयामानीय ॥१८॥
 तच्चरणेणुरन्जिततनोरुत्तरति येन विषवेगः । तेनापि तथैति विहितमथ तस्य मुनिप्रभावेण ॥१९॥
 तथा विद्यावरमच्छन्नमृतविधातिमन्त्रमाहात्म्यात् । रविकृतसमिव हिमं विलयं प्राप्तं विपं प्रतिनि ॥२०॥
 मुन्तविबुद्ध इव ततः श्रेष्ठिमुन उतिष्ठति भणत्येवम् । किमेष मेलः क एष मुनिवास्तात ! ॥२१॥
 ततः कथयति तस्य सर्वं ततः स उतिष्ठति बन्दते मुनीन्द्रम् । भणति च विषयरमस्तः स्वामिन् । जीवितस्सखा
 तत्रो भनति मुनिर्भो भोः । एकस्याहेस्तव विपं नष्टम् । अद्यापि मोहहरेर्विषेण प्रश्नोऽस्ति ननु वाम् ॥२३॥
 अहमदम्भानक्रोः रम्यरतिगुभीमलोलरसनः । हासमयभीमदंष्ट्रो मोहमहाविषयरः पीनः ॥२४॥
 एतेन जगदृष्टं भेदति न च किञ्चिदान्मनः कृत्यम् । अज्ञानगरलघातिनद्वारितनिजवर्षारमार्यम् ॥२५॥
 यदि कथयति गुरुनरेन्द्रः सद्विद्वान्मृतकारिधाराभिः । अभिविन्वति तदृष्टं तयापि न सम्यक्परिच्छिनति ॥
 यदि पुनः स कर्णनाभमुन्देसमुमन्त्रदानो ददाति । तयापि हि शिरो धुनानि सम्यग्न गृणोति, अप कथयति ॥
 अत्रिक्वनावडेन कस्यापि पुण्यानुभावन एव । गुरुगारुडिक्रमयुक्तो मन्त्रोऽनयति मोहविषम् ॥२८॥

ता अश्ववि मोहमदाश्रितिविवेगा पुनरिति सुहृद् पादं । ताणुत्ताणहेतुं तद्गता जतं कुणगु भद्र । ॥२९॥
 तो भणद मन्त्रवेदो तुम्ह पमाएण तेवि विववेगा । गच्छिस्संति सुदूरे रविकरनिहय्य तमनिपरा ॥
 जग्गो मुमे समग्गा मोहविमुत्तापणेवि, ता पमिउं । तप्पट्टियारं तं कुणह जेण सो मं न पीडेइ ॥३१॥
 तो भणद मुम् निगुणगु समग्गं सम्मत्तमं दत्तं पदं । लिह्तिउं सिरस्तावंधो कायन्तो तुम्ह अग्गेहि ॥३२॥
 जग्गम्मत्तममंतो दापय्यो तुम्ह सो विहाए तओ । सेरेयन्तो तो सो मोहविसं सत्त्वमवि हरिही ॥३३॥
 इषादंमणाए पट्टियेहेउं कम्मत्तमंनुचं । तं मल्लचंदनामं सिद्धिसुयं दिवत्तए साह ॥३४॥
 कुम्भरसामन्त्रविणो तेवि हु सम्मत्त देमचरणं च । पट्टिवच्चा अग्गेवि हु सम्मत्तं केवि किंपि वयं ॥३५॥
 सिद्धिधणेमोहि तदा पट्टिवच्चा देताविरत्तमत्तं । सह मल्लचंदमुणिणा विहरइ साहवि अत्तए ॥३६॥
 कुम्भरसामन्त्रसेहदा पमंमणा मुणि मल्लचंदं । निपनिपगिहेगु पत्ता पालेति विहीए गिह्मिधम्मं ॥३७॥
 सविसेसं सामग्गं कुणंति जतं सुणंति सिद्धंतं । गीयत्तसाहुमूले सामग्गपुणे य तह पए ॥३८॥
 जह समभाओ साह सावज्जं चयइ कुणइ निरवज्जं । तह सावगोवि मम्मं रागहोसं परिहरंतो ॥३९॥
 साहुप्य सो य तइया कम्मं निज्जइ बंधं अप्पं । परिमिपकालं जाइइ इरियासमिपाइगुणजुत्तो ॥४०॥
 सो हु तहम्भाभाओ सविज्जं चरणमोहणीयं । अचिरेणं चिय पावइ सत्त्वचरितंति पाएण ॥४१॥
 इइ कारणाउ निधं कायप्यं सावगेण सामग्गं । इय सोउं पइदिपइ तं ते गिण्हंति सविसेसं ॥४२॥
 अइ कालेण पमायइ सामग्गं सामग्गो कुक्कम्मवत्ता । अप्पट्टिलेहियअपमज्जिएवि गणे निसीपइ ॥४३॥

तस्मादप्यपि, मोहमदाश्रितिविवेगा स्फुरन्ति तव बाधम् । तेषामुत्तारणे ततोस्तस्मात्तत्तं कुरुष्व भद्र ! ॥२९॥
 ततो भणति मलयचन्द्रस्तव प्रसादेन तेऽपि विववेगा । गमिष्यन्ति सुदूरे रविकरनिहता इव तमोनिहराः ॥
 यन्माधुर्यं समर्घा मोहविषोच्छादनेऽपि, तस्मात्प्रसव । तन्मतिहारे तं कुरुत येन स मां न पीडयति ॥३१॥
 ततो भणति गुरुः शृणु सम्यक्सम्बन्धवर्मण्डलं प्रथमम् । लिम्बित्वा शिस्तयन्धः कर्तव्यस्तवात्माभिः ॥३२॥
 यनिधर्मपरममन्त्रो दातव्यस्तव ॥ विधिना तव । सेविष्यस्तव । त मोहविषं सर्वमपि हरिष्यति ॥३३॥
 इत्यादिदेशानया प्रतिषेधाय कलत्रमंगुलतम् । तं मलयचन्द्रनामाने श्रेष्ठिसुतं दीक्षते साधुः ॥३४॥
 कुम्भरसामन्त्रविज्ञो तावपि हि सम्यक्त्वं शेषचरणं च । प्रतिपसावन्नेऽपि हि सम्यक्त्वं केऽपि किमपि मतम् ॥
 श्रेष्ठिपदेशोऽपि तथा प्रतिपद्यते देताविरतिमत्तण्डाम् । सह मलयचन्द्रमुनिना विहरति साधुरप्यम्यत्र ॥३६॥
 कुम्भरसामन्त्रविज्ञो प्रसन्नो मुनिं मलयचन्द्रम् । निजनिजगृहेषु प्राप्नोति शालपतो विधिना गृहिधर्मम् ॥३७॥
 सवितापं सामाधिकं कुरुतो यत्नं शृणुतः मिद्वान्तम् । गीतार्थसाधुमूले सामायिकगुणांश्च सधैताम् ॥३८॥
 यथा समभावः साधुः सावचं त्यजति परोति निरवचम् । तथा आवकोऽपि सम्यग्गामोक्षे परिहरन् ॥३९॥
 साधुरिव स च तदा कर्म निर्जुनाति यज्जात्यल्पम् । परिमितकालं यापयतीत्यसमित्यादिगुणयुक्तः ॥४०॥
 ॥ गन्तुं तदस्यासारक्षणेतिवा चरणमोहनीयमपि । अचिरेणैव प्राप्नोति सर्वचारित्र्यमपि प्रायेण ॥४१॥
 इति कारणाभिः कर्तव्यं आवकं सामयिकम् । इति श्रुत्वा प्रतिदिवसं ततो गृह्यतः सविशेषम् ॥४२॥

वोत्सिरइ काइयाई अरमज्जियथंढिलम्मि ठाण्ड । काउत्सगोण तहा कंहुयइ पमज्जितं नेय ॥४४॥
 तो कुलधरो नितेइइ मा मा दुप्पणिहियत्तणं कुणमु । सामइण अइयारो होइ कुणंतम्म तुह एवं ॥४५॥
 अनिरिक्खियापमज्जियथंढिल्ले ठाणमाइ सेवंतो । हिंसाभावेवि न सो कडसामइओ पमायाओ ॥४६॥
 सो भणइ किं करेमी तक्काले सुमरई न मे किंपि । पडिन्हेइणाइ तो तं बंधव ! पेहेसि मइ छिहं ॥४७॥
 तो कुलधरो उविवरइ तहवि हु सामाइयस्स गइणम्मि । न य सो चयइ पयत्तं मुणिऊण फलं इम्ममतओ ॥
 • बुप्पणिहियकाएणं करेइ सामाइयं तहवि एसो । इय सइयारं काउं सामइयं सो दिवं पत्तो ॥४८॥
 अप्पइद्विओ य जाओ इयरो सामाइयं निरइयारं । पालेउं पज्जंते अणत्तणविहिणा मरेऊण ॥४९॥
 सोहम्मे उववओ हरिसामाणियसुरो सरैऊण । नियमित्तं संरात्तो तस्स सयासे तर्हि चेव ॥५०॥
 सो तं पिच्छिय पुच्छइ फो सि तुमं, सो भणेइ तुह मित्तं । सो हं कुलधरनामा अवहिंमाणेण सो मुणित्ते ॥
 सच्चं नियवुत्तंत तो झूरइ तस्स पासिउं रिद्धिं । इद्धी मज्झ पमाओ फलिओ एयस्स अरमाओ ॥५१॥
 सरिसेहिं सम्मत्तं पडिबभं देसविरइरणं च । एगगुरुणो समीपे तहवि हु इय अंतरं जायं ॥५२॥
 इच्चाइ झूरिऊणं पभणइ बंधव ! तथा मए तुज्झ । उवएसामयपाणं न कयं कन्नेवि मूढेण ॥५३॥
 तत्तो चयिउं दोन्निवि महाविदेहम्मि संजमं पप्प । संपाविपवरनाणा ते सिज्जिस्संति तइयभवं ॥५४॥

॥ इति सामायिकव्रते तृतीयातिचारविपाके सामन्तकथानकं समाप्तम् ॥

अथ फालेन प्रमाद्यति सामायिके श्यामलः कुर्मवशात् । अपतिलेखिताप्रमाजितेऽपि स्थाने निषीदति ॥
 व्युत्सृजति कामिषपाषमप्रमाजितस्पर्णिले तिष्ठति । कायोत्सर्गेण तथा कण्डूयति प्रमाज्यं नैव ॥४४॥
 ततः कुलधरो निषेधति मा मा दुष्प्रणिहितं कुरु । सामायिकेऽतिचारो भवति कुर्वतस्तवैवम् ॥४५॥
 अनिरीक्षिताप्रमाजितस्थानिले स्थानादि सेवमानः । हिंसाभावेऽपि न तं कृतं सामायिकं प्रमादात् ॥४६॥
 स भणति किं करोमि तत्काले स्मर्यते न मया किमपि । प्रतिलेखनादि ततस्त्वं बान्धव ! प्रेक्षसे मम चिह्नम् ॥
 ततः कुलधर उपेक्षते तथापि हि सामायिकस्य ग्रहणे । न च स त्यजति प्रयत्नं ज्ञात्वा फलमस्य ततः ॥
 दुष्प्रणिहितकायेन करोति सामायिकं तथाप्येव । इति सातिचारं कृत्वा सामायिकं ॥ दिवं प्रातः ॥४८॥
 अल्पार्थक्यं ज्ञात इतरः सामायिकं निरतिचारम् । पालयित्वा पर्यन्तेऽनशनविधिना मृत्वा ॥५०॥
 सौषमं उपपन्नो हरिसामानिकसुरः स्मृत्वा । निजमित्तं संप्राप्तस्तस्य सकाशे तत्रैव ॥५१॥
 स तं दृष्ट्वा शृच्छति कोऽसि त्वं, न भणति मित्तम् । सोऽहं कुलधरनामाऽवधिज्ञानेन स ज्ञात्वा ॥५२॥
 सर्वं निजशृण्वन्तं ततः सिच्यते तस्य दृष्ट्वा आदिम् । हा भिग् मम प्रमादः फलितं यत्तस्याप्रमादः ॥५३॥
 सदृशाभ्यां सत्यकत्वं प्रतिपन्नं देसविरतिरत्नं च । एकगुरोः समीपे तथापि सखित्यन्तरं जातम् ॥५४॥
 इत्यादि सिद्ध्या प्रभणति बान्धव । तदा मया तव । उपदेशामृतपानं न कृतं कणेऽपि मूढेन ॥५५॥
 तदश्च्युत्वा द्वावपि महाविदेहं संयमं प्राप्य । संप्राप्तवरज्ञानौ तौ सेत्स्यतस्त्वृतीयमये ॥५६॥

कालावर्हि न पूरइ गहिउं सामाईयं जहिच्छो वा । तवकरणे वरुणो इव सहेइ कुर्मसु दुवस्ताइ ॥१॥
तथाहि;—

परिभमिरमणिकरचरणरणिमणिलयनेउररवेहि । पाहाउयनूरवो खलिउजए जम्मि तं नयरं ॥२॥
नामेणं नंदिबद्धमिह पुरसामी रविन्व मूरनिवो । पडिइयअरितिमिरोहो तद्वि हु नो कदवि सत्तामो ॥
तइ सिद्धी पुरसिद्धी वसइ तहि सुंदरोचि नामेज । वरुणघरणाभिहाणा तस्स य तणया नयराणा ॥
अइ अन्नया नईए कूले केल्होए जाव कोलंति । ताव सहसचि.फत्तो पचो चारणमुणी तत्प ॥५॥
एणओ तेहि तओ सो धम्मं साहेइ महुववाणीए । सम्मचाइं सव्वं जइगिहिमेएहि नो तेहि ॥६॥
पडिबसो गिहियम्मो पदमसमत्तेहि येवदियहेहि । नामो जइद्विओ सोणुहंति पराए भर्षाए ॥७॥
सामय्यगाहणं पइ पइविपमहिगाहं विहेऊण । गिण्हंति दोबि समयं वरुणो घरणो प ते विहिणा ॥८॥
किंतु अवहि न पूरइ वरुणो सामाईयं गहेऊण । कज्जमि समुत्पप्पे पुसाइमोव्व पारेइ ॥९॥
तो घरणो पक्कवई वरुणं एवं न जुज्जए काउं । पडियदुंगपि न पालसि सामाईयं गम्मभावेण ॥१०॥
अन्यत्राप्युक्तम्;—

काऊण तरत्तणं चिय पारेइ करेइ वा जहिच्छाए । अणवद्विपसामाईयं अणापराओ न तं सुद्धं ॥११॥
अणवद्वियस्स कज्जं सिज्जइ इहलोइयंपि नो जग्हा । अत्थे पारइहो दिहंतो पाहुयाणोचि ॥१२॥
तथाहि;—
गामम्मि सालिगामे निवमइ एगो समुद्धुरो सूरु । नामेण गुणेण य तस्स भारिया सिरिमई नाम ॥

कालावर्हि न पूरयति गृहीत्वा सामायिकं यथेच्छो वा । तत्करणे वरुण इव सहते कुर्मसि दु स्तानि ॥१॥
परिभ्रमितुरमणीकरचरणरणिमतमणिलयनूपुरारवैः । प्रभातिकतूर्येरव स्वरज्यने वस्मिंस्तलगरम् ॥२॥
नाम्नो नन्दिवर्धनमिह पुरस्वामी रविरिव सूरनृपः । प्रतिहतारितितिरौषन्त्यावि हि नो कथमपि सत्राम् ॥
तथा श्रेष्ठी पुरश्रेष्ठी वसति तत्र सुन्दर इति नाम्ना । वरुणघरणाभिधानो तस्य च तनयौ नवमशानौ ॥४॥
अथान्यथा नद्याः कूले केल्या यावत्प्रविष्टाः । तावत्सहसेति कुत प्राप्तधारणमुनिस्तत्र ॥५॥
म्रेणस्तत्ताभ्यां ततः स धर्मं कथयति मपुत्रवाण्या । सम्यक्त्वादि सर्वं यनिगृहिभेदाभ्यां तदन्ताभ्याम् ॥६॥
प्रतिपक्षो गृहीत्यर्थः प्रथमासमर्थ्याभ्यां स्तोत्रादिवर्तैः । श्रोतो यथान्वितः सोऽनुनिष्ठतः पराव भगव्या ॥७॥
सामायिकप्रहर्षं प्रति प्रतिदिबसमभिर्हं विधाय । गृहीतो द्वावपि समं वरुणो घरणश्च तौ विविदा ॥८॥
किन्त्ववर्धनं न पूरयति वरुणः सामायिकं गृहीत्वा । कार्यं समुत्पले पूर्णप्रतिष्ठ इव पारयति ॥९॥
मनो घरणः प्रज्ञापयति वरुणमेवं न गुजयते कर्तुम् । पटिकाद्विक्रमपि न पालयति सामाधिकं सम्यग्भावेन ॥
गृह्णा सत्तणमेव पारयति करोति वा यथेच्छम् । अनवगियतसामायिकमनादगत तत्पुद्गम् ॥११॥
अनवस्थितस्य कार्यं सिध्यत्येहलोकिकमपि नो यरमान् । इदार्थे पारमटो दृष्टान्तमप्युपाय हाते ॥१२॥
ग्रामे शालिग्रामे निवसत्येकः समुद्धुरो सूरः । नाम्ना गुणेन च तस्मै भार्या प्रीत्यर्थं नाम ॥१३॥

ताण सुओ चारहडो नामेण गुणेण अरिय सुप्रसिद्धो । सो जोज्वणम्मि पत्तो ओग्गइ नरवडं मीवं ॥
 अश्रोवि तस्स मित्तो नामेण मोहनो नरवडस्स । ओल्लग्गइ सोवि तओ अभोयणेण विसंसेण ॥१५॥
 पच्चूसे उट्ठेउं दोवि हु गच्छंति रायपासम्मि । नमिऊणं चारहडो खणाउ उट्ठेवि गच्छेइ ॥१६॥
 धीओ मोहननामा ता चिट्ठइ नरवरस्स पासम्मि । जा निमिऊणं राया सिज्जाए ठाइ समयम्मि ॥१७॥
 तो उट्ठिऊण वाहिं गंतुं भुंजेइ पुणवि समयम्मि । आगच्छइ निवपासे तहेव पिच्छेइ तं राया ॥१८॥
 चारहडो उण अंतंतराओ कज्जंतरेण गच्छेइ । तो पिच्छइ भूवाओ सेवाए अंतरं ताण ॥१९॥
 अह अन्नया नरिंदो भोसुं सिज्जाए ठाइ जा तत्तो । निसुणइ पुरस्स मज्जे लोयाणं बहल्लुमुल्लवं ॥२०॥
 तो संभंतो राया मोहनमाइसइ जह तुमं गंतुं । पुरमज्जे अवलोयसु को हेउ तुमुल्लसइस्स ॥२१॥
 तो मोहनोवि गंतुं जा पिच्छइ करिवरं विगयमिंटे । भंजंतं चूरंतं घरहट्टाईणि पुरमज्जे ॥२२॥
 तो हक्किओ करिंदो तेण तओ संमुहं समुच्छलिउं । गयमिवस्ताकुसलेणं वसीकओ मोहणेण लुहुं ॥
 तो पडिहारो गंतुं साहइ सव्वंवि नरवडस्स तयं । कोऊहलेण राया संपत्तो तत्थ ठाणम्मि ॥२३॥
 करिवंधगयं बट्ठुं तं तो चित्तेइ नरवडं एवं । तुमुल्लपरिजाणणट्ठा पट्टविओ न उण इइ काउं ॥२४॥
 तो रंजिएण रत्ता दिन्नो सो चेव तस्स वरहत्थी । सह विसयावासोहिं मंडलियपपम्मि संवविओ ॥२५॥
 तो चारहडो चित्तेइ एएण मएवि सेविओ एसो । एयस्स इयपसायं विपरइ नो मज्ज पुण किपि ॥२६॥
 तहवि हु सो ओल्लग्गइ तहेव अणवट्ठिओ, तओ राया । मज्जन्ने परिचितइ चारहडस्सावि विपरंमि ॥

तयोः सुतभारमयो नाम्ना गुणेनास्ति सुप्रसिद्धः । ॥ यौवने प्राप्तोऽवलगति नरपति मीमम् ॥१४॥
 अन्योऽपि तस्य मित्रं नाम्ना मोहनो नरपतिम् । अवलगति सोऽपि ततोऽभोजनेन विशेषेण ॥१५॥
 प्रत्यूष उरथाय द्वावपि हि गच्छतो राजपार्श्वे । नत्वा चारमटः क्षणादुत्थाय गच्छति ॥१६॥
 द्वितीयो मोहननामा तावत्तिष्ठति नरवरस्य पार्श्वे । यावज्जिामित्वा राजा शय्यायां तिष्ठति समये ॥१७॥
 तत उरथाय बहिर्गत्वा मुक्ते पुनरपि समये । आगच्छति नृपार्श्वे तथैव पश्यति तं राजा ॥१८॥
 चारमटः पुनरन्तरान्तरा कार्यान्तरेण गच्छति । ततः पश्यति भूपालः सेवयामन्तरे तयोः ॥१९॥
 अथान्यथा नरेन्द्रो मुक्त्वा शय्यायां तिष्ठति यावत्तनः । शृणोति पुरस्य मध्ये लोकानां बहल्लुमुल्लवम् ॥
 ततः संभ्रान्तो राजा मोहनमादिशति यथा त्वं गत्वा । पुरमध्येऽन्येकएव को हेतुस्तुमुल्लवस्य ॥२१॥
 ततो मोहनोऽपि गत्वा यावत्पश्यति करिवरं विगतदहस्तिपकम् । मज्जन्तं चूर्णयन्तं घरहट्टादीनि पुरमध्ये ॥
 ततो हास्यतः करिन्द्रस्तेन ततः संमुखं समुच्छल्य । गजशिशुकुशलेन बध्नीकृतो मोहनेन लघु ॥२२॥
 ततः प्रतिहारो गत्वा कयपि सर्वमपि नरपतेस्तत् । वृत्तहलेन राजा संप्राप्तस्तत्र स्थाने ॥२४॥
 करिस्त्वन्यगतं दृष्ट्वा तं ततोऽभिनयति नरपतिरेवम् । तुमुल्लपरिजानार्थं प्रस्थापितो न पुनरिति कर्तुम् ॥२५॥
 ततो रञ्जितेन राजा दत्तः ॥ एव तस्मै वरहत्थी । सह विषयावार्ममण्डलिकपदे संस्थापितः ॥२६॥
 ततश्चारमटश्चिन्तयतेन मयापि मोचिन एव । एतस्मा इति प्रतादं विवर्तति नो मया पुनः किमपि ॥२७॥

किंचिदि गामादयं हवकाराय तपयि तो तस्य । पदिहारागो, सो नत्थि तस्य इय कद सो रत्तो ॥
अणवत्तिओ म एसो पदिहारो विजयेद निवृत्तस्य । देव ! पसापभोगो, तो राया भणइ एवमिणं ॥
तो केणवि से कहियं जइ तं रसा निरुत्तिओ अज्ज । सो भणइ अहं भाउय ! एभोगेणं गओ आसि ॥३२॥
दो तिप्पि दिणाइ तो निरंतरं रायसेनिहाणम्मि । ठाउं पुणोवि तद्वि हु उट्ठेउं जाइ एमेव ॥३३॥
तो मोहणेण भणिओ बंधव ! अणवत्तिओ सि सेवाए । सुप्पदिल्लगो जइ हवसि कहवि तो तत्फलं लहसि ॥
तो तेणं सो भणिओ विधवसु नरेतरं सरसु पणयं । जेय पसीयइ पम्भवि विधवो तेण तो राया ॥
जइ पट्टु ! चारहटसवि कुणसु पसायं विसीयए एसो । कुक्कंतो बहुकालो तुइ पयसेउं कुणंतस्स ॥३५॥
तसत्पुंराणे तओ दिअं गायं निपेण-तस्सवि य । ताओ ! सुप्पदिल्लगो तुमं पि सामाए हवसु ॥३६॥
सग्गावग्गाविसयं जइ सोपसे मासि ता थिरो होउं । सायाइयमवि पालसु इय भणिवं विग्गए धरणो ॥
तो वरुणेणं भणियं एवमिणं किं तु कम्मवसमोत्ति । न इवामि सुप्पदिल्लगो सामाए किं करेमि अहं ? ॥
तद्गहाणेवि न सक्को ठाउयं जइ तहं विपेयि । ता तुइ सिक्खाए अहं अरिहो न इवामि इय बोधुं ॥
पुनरवि तदा पयट्ट कालेणं कवल्लिओ स कालेण । जांसिएसुववओ अज्जवि भमिही भवे सुचिरं ॥
धरणेणं चिरकाले सामाए पालियं निरुपायं । पाणे विदिणा चइ ईसाणे सुरवरो जाओ ॥४१॥
तथो पुओ विदेहं सिग्गिस्सइ चरणसंयं नदिउं । ता जतो कायव्यो सामाए सज्जकालेपि ॥४२॥
इति चत्तुर्णतिथारविपाकं परमकथानकं समप्तम् ॥

यावि सत्तु सोऽवस्सगति तथैवानवस्थितः, ततो राजा । मध्याह्ने परिविन्तयति चारमटायानि विवरामि ॥
तस्मिंदपि ग्रामादिकं हवकारयति तमपि ततस्तत्र । प्रतिहाराव, स नास्ति तत्रेति कथयति स राज्ञे ॥२९॥
अनवस्थितश्च प्रतिहारो विजययति नृपगये । देव ! पसापभोगः, ततो राजा भणत्येवमिदम् ॥३०॥
ततः केलावि तस्मै कथितं यथा त्वं राज्ञा निरुपितोऽय । स भणत्यहं भ्रातः ! प्रयोजनेन गत आसम् ॥३१॥
द्वे त्रीणि दिनानि ततो निरन्तरं राजसंनिधाने । स्थित्वा पुनरपि तथापि सुत्थाय यास्येवमेव ॥३२॥
ततो मोहनेन भणितो बान्धव ! अनवस्थितोऽसि सेवयाम् । सुप्रतिलभो यदि भवसि कथमपि तत्तत्फलं लभसे ॥
ततस्तेन स भणितो विजयव नरेतरं स्मर प्रणयम् । येन प्रसीदति मय्यपि विजयस्तेन ततो राजा ॥३३॥
यथा प्रभो ! चारमटायानि कुरु मसाइ विषादित्ययः । धुत्तकान्णो बहुकालस्तत्र पदसेवां कुर्वतः ॥३४॥
तस्यानुरोधेन ततो दत्तो ग्रामो नृपेण तस्मा अविव । तस्माद् भोः सुप्रतिलग्नस्त्वमपि सामायिकं भव ॥३५॥
स्वर्गावर्गाविसयं यदि सीत्स्यं काहसि तदा स्थिरो भूत्वा । सामायिकमपि पालयेति भणित्वा विरमति धरणः ॥
ततो वरुणेन भणितमेवमिदं किन्तु कर्मवश इति । न भवामि सुप्रतिलग्नः सामायिके किं कुर्वेदम् ॥३६॥
तद्वट्टेऽपि न शक्यतः स्मातुमहं यथा तथैव गृह्णामि । तस्यास्तव सिताया अहमहो न भवामीत्युक्त्वा ॥
पुनरपि तथा प्रवर्तते कालेन कण्ठतः स काले । ज्योतिष्केऽप्युपजोऽप्यापि भविष्यति भवे सुचिरम् ॥३७॥
धरणेन विरकलं सामायिकं पालितं निरान्धारम् । प्राणान्विधेना त्यक्तेऽनेन सुरवरो जातः ॥३८॥
ततश्चतुतो विदेहं सेतस्यति चरणसंपदं सज्जं । तस्मात्ततः कृतव्यः सामायिके सर्वकालमपि ॥३९॥

सुन्नत्तणओ गहियं सामाइयमणुट्टियं पि मुत्तेण । सोमेणव जेण तयं अप्पं चिय सो फलं लहइ ॥१॥
तपाहि ;—

अत्थि पुरं कं पि ल्लं भारइवासम्मि गयणसमंसोहं । गुरुबुद्धं कविकमणीयं दियरायविराडयं च तथा ॥२॥
तं पालइ भूवालो जयवालो विस्सविस्सुओ, तस्स । पियकंता नामेणं गुणओ य समत्थि सुकलत्तं ॥३॥
तइ अत्थि वणिपहाणो सुमइभिहाणो पिया य से सुलसा । तेसि पुत्तो सोमो सोमो इव वंघुकुमुपाणं ॥४॥
कुमयवणे अणवरयं परिब्भंमंतो समंतभइस्स । भट्टस्स संनिहाणे पत्तो पणमित्तु तच्चरणे ॥५॥
पुच्छइ कहेसु किंचिवि कहाविसेसं विसेसओ मज्झ । जमुच्चिपधम्माणुगयं भणेइ विप्पो निसामेसु ॥६॥

कम्मि गिरिदुगगनयरे दुग्गो नामेण माहणो वसइ । निव्विन्नकामभोगो करेइ बहुतित्यजत्ताओ ॥७॥
अइ अन्नया भमंतो पत्तो एवकम्मि वणनिगुंजम्मि । वेल्लइलयेल्लिपल्लवसंछाइयसयल्लभूमागे ॥८॥
तत्थेसइ सलिलं तण्हासुसिओद्धकंउओ जाव । तो नियइ अंधकूवं वल्लिविपाणेहि संउन्नं ॥९॥
अइगुरुवल्लिवरत्तं वल्लिउं करवत्तिपाए इंधेइ । तं खिवइ कूयमज्जे ता चडिओ तत्थ लहुवालो ॥१०॥
उत्तरिओ तेण तओ पणओ विप्पो तओ यसो भणइ । को सि तुमं कइ पडिओ एत्थ, तओ कइ सो एव ॥११॥
मालागारस्सं सुओ महुरानयरीए रायमलयाओ । चोरेणं आणीओ वयमएणेइ कूयम्मि ॥१२॥
दोहिवि खित्तो अत्था तइ सुंभारेण नीरतिसिण्ण । गारुटिण्णावि तइ खित्तो अत्था इइ लहुं पि ॥१३॥
चिद्धंति तेवि कूये सो तं सुणिउं पुणोवि विप्पेण । खित्ता तत्थ वरत्ता ता गारुटिओवि निक्खंतो ॥१४॥

शून्यत्वतो गृहीतं सामाधिकमनुष्ठितमपि शून्येन । सोमेनेव येन तदल्पमेव स फलं लभते ॥१॥
अस्ति पुरं काम्पिल्यं भारतवर्षे गगनसमशोभम् । गुरुबुधकविकमनीयं द्विनराजविराजितं च तथा ॥२॥
तत् पालयति भूवालो जयवालो विश्रावधृतः, तस्य । पियकान्ता नाम्ना गुणतश्च समस्ति सुकलत्रम् ॥३॥
तथास्ति वणिक्प्रधानः सुमत्यभिधानः प्रिया च तस्य सुलसा । तयोः पुत्रः सोमः सोम इव वंघुकुमुदानाम् ॥४॥
कुमसवनेऽनवरतं परिभ्रमन्समन्तभद्रस्य । भट्टस्य संनिधाने प्राप्तः प्रणम्य तच्चरणौ ॥५॥
पृच्छति कथयति कञ्चिदपि कथाविशेषं विशेषतो मम । म उचितधर्मानुगतो भणति बिभ्रो निशमय ॥६॥
कस्मिन् गिरिदुर्गनगरे दुर्गो नाम्ना ब्राह्मणो वसति । निर्विण्णकामभोगः करोति बहुतीर्थयात्राः ॥७॥
अथान्यदा भ्रमन्प्राप्त एकस्मिन् वनानिकुञ्जे । कामलवल्लिपल्लवसंछादितसकलभूमागे ॥८॥
तत्रान्वेष्यति सलिलं तृष्णाशुष्कौष्ठकण्डको यावत् । ततः परयत्यन्धकूपं वल्लिवितानैः संउन्नम् ॥९॥
अनिगुरुवल्लिवरत्रां वलपित्वा करपत्रिकया बध्नाति । तां लिपति कूपमध्ये तदा चदितस्तत्र लघुनाडः ॥१०॥
उत्तमविशेषेन ततः प्रणतो विप्रस्तनश्च स भणति । कोऽसि त्वं कथं पतिनोऽत्र, ततः कथयति ॥ एवम् ॥
कस्मिन्कञ्चिद्वनस्य वनपुत्रानगर्या राजमलयात् । चैरेणानीतो व्याघ्रमयेनेह कूपे ॥१२॥

तदेव राजा दत्तं तथा सुवर्णकारेण नीरतृषितेन । गारुटिकेनापि तथा लिप्त आत्मेन लब्धवि ॥१३॥

सेनावि क्रमेण ततो नयितुं विष्णुं भणन्ति ते जणभो । अहं गुरु संज्ञाभो अम्हाणं पाणदाणाभो ॥१५॥
 सत्पेवि शु मधुराए कन्धज्जा पापेदा य तन्धम्हे । नित्यावगाहणत्थं आगंतव्यं तए तत्थ ॥१६॥
 तुम्हएपाए काउं अम्हे निम्णीकया भविस्सामो । अह पाणदायणाणं उवयारो दुवकरो काउं ॥१७॥
 तो भणिभो भट्टेणं चोरो जह एम बालभो मिल्ह । निपपीऊणं तुमए कायव्यं तह तए सिम्यं ॥१८॥
 एवं करेमि भणिउं ततो तेणो गभो तहवेवि । किनियकान्यभो नभो विप्पोवि समागभो तत्थ ॥१९॥
 मधुराए पट्टविहसुमकलभरोनमियमलपळायाए । पदमंतो उवविट्ठो जा चिट्ठह तत्थ तो दिट्ठो ॥२०॥
 मात्तागारसुएणं दिट्ठेणं पणमिभो ससंभेतं । नारंगकेलिदवत्तादादिमकलपुल्लमाहि ॥२१॥
 कारविष पाणविस्ति नीओ निपमंदिरम्मि मलपंतो । तो तेणं तेणस्मवि कहिओ तस्सागभो तयणु ॥२२॥
 सोवि म्हुं मंसो एगंते पणयिऊण चोरेण । चोरिपनिवआहरणं पट्टमुल्लं तस्स तं दिस्सं ॥२३॥
 तो सुप्पारगिहं मो पलो नाऊण तस्स वासाओ । तं भणइ मं वियाणमि, मो भणइ अहं न याणेमि ॥
 तो कहियं भट्टेणं सो इ इयाइ जाव सादेइ । तो उट्ठिऊणु दिस्स निपासणं संभमविमुक्कं ॥२५॥
 तो भट्टेण रहम्मो नं आहरणं निदंमिये तस्स । विट्ठोय इमं मण्यसु पड मुल्लं किपि तं गिण्ह ॥२६॥
 सो गिण्हवि आहरणं वरिं गभो माहणोवि जयुणाए । निमुणइ तो मुप्पारो पट्टहयसई विवणिमग्गे ॥
 ओ कोवि कहइ चोरं रायमुपं जेण मारिउं गहियं । आहरणं तस्म निवो लवत्तं विपरंइ इय सोउं ॥

विधान्ति तेऽपि कूपे ततस्तत्र ध्रुवा पुनरपि विभेण । क्षिप्तं तत्र वरथा तदा गारुडिकोऽपि निष्क्रान्तः ॥१४॥
 दद्यात् अपि क्रमेण ततो नन्वा विमं भणन्ति त्वं जनकः । अथवा गुरुः संज्ञातोऽस्माकं प्राणदानात् ॥१५॥
 सर्वेऽपि हि मधुरायो बालन्या मकटाश्च तत्र वयम् । तीर्थावगाहनार्थमागन्तव्यं त्वया तत्र ॥१६॥
 तथोपकारं कृत्वा वयं निर्द्विगीकृता भविष्यामः । अथ प्राणदायकानामुपारतो दुष्करः कर्तुम् ॥१७॥
 ततो भणितो भट्टेन चोरो यथैव बालो मिलन्ति । निजपित्रोस्त्वया कर्तव्यं तथा त्वया क्षामम् ॥१८॥
 एवं करामि भणित्वा ततः स्तेनो गतस्तथान्येऽरि । कियत्कालात् ततो विप्रोऽपि समायतस्तत्र ॥१९॥
 मधुरायो बहुविधकुसुमकलभरावनमलपञ्चयायाम् । पार्थिवान् उपविष्टो वावत्तिष्ठति तत्र ततो दृष्टः ॥२०॥
 माताकारावृतेन दृष्टेन मण्डः ससम्भ्रान्तम् । नारदकेलिद्राक्षादादिमकलपुष्पादिभिः ॥२१॥
 कारविषा प्राणवृत्तिं नीतो विजयान्द्रे मलवान्तम् । ततस्तेन स्तेनस्यापि कथितस्तस्यागमस्तदनु ॥२२॥
 सोऽपि लघु संप्राप्तं पृक्तान्ते मण्यसु चोरेण । चोरितनृपामरणं बहुमूल्यं तस्मै तद् दत्तम् ॥२३॥
 ततः सुवर्णचरगुदं प्राप्नो आरवा तस्य वारवात् । तं मणति मां विजानासि, स भणत्यहं न जानामि ॥
 ततः पश्चिन् भट्टेन सोऽहमिषादि वाचकप्रपति । तत उत्थाम दत्तं निजसत्तनं संभ्रमाविमुत्तम् ॥२५॥
 ततो भट्टेन रहसि तदाभरणं निदर्शितं तस्मै । विजयीदवर्षय महां मूल्यं किमपि त्वं गृह्णाण ॥२६॥
 स गृह्णाव्यभरणं यदिगोत्रो माहणोऽपि यनुनायाम् । शृणोति स सुवर्णकारः पट्टहयसई विवणिमार्गे ॥२७॥
 यः कोऽपि कथयति चोरं शत्रुमुत्तं येन मारयित्वा गृहीतम् । आभरणं तस्मै गृहो लब्धं वितरतीति ध्रुवा ॥

सुचारो परिभावद् तं आहरणं विसेसओ जाव । रायतणयस्त तणयं घडियं च इमं मए सेव ॥२९॥
 ता गंतुं साहेमो नियस्त अपेवि तह अलंकारे । गिण्ढामो तं लक्खं किं कज्जं तेण विपेण ? ॥३०॥
 तो तह कहेइ सव्वे राया पुच्छेइ कत्य सो इण्ठिं ? । सोवि कहेइ जमुणाए भणइ निवो दंसु इमा
 आरक्खिवाण गंतुं सोवि दु दंसेइ ताण दूरत्थो । जमुणाओ उत्तिन्नं वेयंज्जयणं सरंतं तं ॥३२॥
 तो पच्छिमवाहाहि वंधेउं पभणिओ जहा तुमए । वावाइउं कुमारं गहियं सव्वंपि आभरणं ॥३३॥
 नीओ रायसमीवं एणं निहणिओ मह कुमारो । हे सुत्तवार ! इमिणा तुह आहरणं पि दिव्वंति ॥३४॥
 सो भणइ देव । एवं तत्तो अंतेउरेण तं दट्ठुं । विहिओ महामहंतो अक्कंदो दुक्खदुहिण ॥३५॥
 वारेउं अक्कंदं बहुस्सुया माहणा समाहया । पुट्ठा कहेइ ददं जं उत्तियं होइ एयस्स ॥३६॥
 तेहि भणियं नरेसर ! तुहसुयवहगो सुवन्नचोरो य । जइवि विप्पन्मासो तहावि वज्जो पुवं एस ॥३७॥
 तथा च स्मृतिः, "सुवर्णतत्करं विप्रम्" इत्यादि ।

तो रत्ना सो वज्जो आणत्तो रत्तकुसुमगलमान्धो । खरपुट्ठीए ठविओ पदेइ स सुमासियं एयं ॥३८॥
 "नश्यन्ति गुणशतान्यपि पुरुषाणामगुणवत्सु पुरुषेषु । अज्ञनगिरित्तितरेष्विव निशासु चन्द्रांशवः पतिताः
 विषणिमगाम्मि जंतो गारुडिणंपि सौ तमो दिट्ठो । परमुपपारी एसो उपपरियव्वो मया नूनं ॥३९॥
 नो मिट्ठनेइणं गारुडिणं सत्ति निरकम्मा । सप्पाउ दसावेउं भूमीए पाडिया सत्ति ॥४०॥
 हाहावो पपट्ठो दट्ठा दवकत्ति कम्मग तत्तो । रायावि तत्थ पत्तो सिलोपमेयं पदंतो य ॥४१॥

सुवर्णकार परिभावयति नदीमरणं विशेषतो यावत् । रायतणयस्य संबन्धि घटितं चेद् मयैव ॥३९॥
 तस्माद् गत्वा कथयामो नृपायार्पयित्वा तथाऽलंकारान् । गृहीमस्तत्प्लक्षं किं कार्यं तेन विपेण ? ॥४०॥
 तन्मन्त्रा कथयति सर्वं राज्ञा पृच्छति क्वं ॥ इदानीम् ? । सोऽपि कथयति यमुनायां मगनिग्नो दन्तवैद्य
 आरक्षिष्यो गन्वा सोऽपि हि दक्षयति तेष्वो दूरस्थः । यमुनात उन्नीतं वेदाध्ययनं स्मरन्तं तम् ॥४१॥
 ततः पश्चिमवाह्या बद्ध्वा प्रमणितो यथा स्वया । व्याघ्राय कुमारं गृहीतं सर्वमप्यभरणम् ॥४२॥
 नीतो राजसमीपम्, एतेन निहतो मम कुमारः । हे सुवर्णकार ! अनेन तथाभरणमपि दणमिति ॥४३॥
 म भणति देव ! एवं ततोऽप्युपगतं ते दट्ठ्वा । विहितो महामहान्द्रो दुःसृष्टः सितेन ॥४४॥
 वारिचवाऽप्यन्दं बहुधा वाक्यान् समाहृताः । शृताः कथयन् दण्डं य उत्तियो मयायेनम् ॥४५॥
 तेऽपि न वेदन्त ! स्वभुवनतः सुवर्णैरश्न । यद्यपि हि विद्याभ्यासनाया विध्यो भूयमेवः ॥४६॥
 ततो गच्छा स पश्य अज्ज्ञे वनहृत्सुमयागमनः । जगृहे स्यापिनः पटति ॥ सुभाषितमेतत् ॥४७॥
 शिष्येभ्यो यत्त एतद्विद्वेऽपि म ततो दट्ठ । परमोपकार्येव उपकृत्यो मया नूनम् ॥४८॥
 ततः निदुर्बलेन शरदिष्टेन शक्तिरिदं दृषन्त्या । सर्वेण दंडयित्वा भूमौ पानिता शरिति ॥४९॥
 हाहावर दट्ठो दट्ठा ददंति कन्वा तन । रायपि मत्र दण्ड दण्डकमेव पट्टम् ॥५०॥

“एतस्य दुःखस्य न यादन्ते भच्छाम्यहं पारमिवार्णवस्य ।

तावद् द्वितीयं सप्रस्थितं मे छिद्रेष्वनर्थं बहुलीभवन्ति ॥”

एवं विचिन्तिऊर्णं पटह्यसदेण सञ्चओ नये । आहूता गारुडिआ जीवावद् जो य निवरुत्तं ॥४२॥
सो एहं लज्जद्विचि तो भो सोऊण पुण्णगारुडिओ । पटहं छिदेवि पत्तो रायसर्मावम्मि संतुट्ठो ॥४३॥
भणद् नरेसर । कच्चं जीवाविस्सामि निच्छओ एस । जो किंतु वज्झठाणे निज्जइ सो माहणो सुट्ठो ॥४४॥
रयमावसु ते मियं रक्षा आणाविओ तदि विप्पो । पुत्तुत्तो वुत्ततो तेणवि कहिओ समग्गोपि ॥४५॥
गारुटिणवि वात्ता जेजिय जीवाविआ रणदेण । रायावि पट्ठ एवं मुणितं सुम्मारवुत्तं ॥४६॥
“उपकारिणि विस्सन्ध आर्यज्जे य. समाचरति पापम् । तं जनमसत्यसंधं भगवति वसुधे । कथं बहसि ? ॥
इ परिभाविप रक्षा सुवच्चपार धराविउं झत्ति । गारुडिओ सम्माणिय सुवच्चलस्वेण सुवकोत्ति ॥४७॥
विप्पोवि खमायेउं सम्माणेऊण बहुयदच्चेहि । भणिओ भणेसु अन्नंपि जेण कच्चं तुह इहज्ज ॥४८॥
तो वंभणेण भणियं एयं मिल्लेतु मज्झ उपारि । अच्चह कइ तुह दंसणमेसो एवं जइ न काही ? ॥४९॥
ततो राजा सुभाषितमपठत्;—

“उपकारिणि धीमत्सरे वा सदयत्वं यदि सन्न कोऽतिरेकः ? ।

अहिते सहमापराधन्ये सपूर्णं यस्य मनः सतो स धुर्यः ॥

प्रत्युपकुर्वन् पूर्वं कृतोपकारोऽपि लज्जयति चेत् ।

यस्तु विहितापराधपदारः सोऽपिको मृत्योः ॥”

सञ्चयणेण रक्षा सुवको जीएण भो य सुन्नारो । निपदेसाओ निद्धादिऊण दविणं गहेऊण ॥५०॥
गारुडिएणं मट्ठं जं रक्षाओ सुवच्चलस्साई । तं वंभणस्स दिच्चं पत्तुवपारिस्सि वड्ढं य ॥५१॥
“प्रत्युपकुर्वन्महवि न भवति पूर्वोपकारिणा तुल्यः । एकोऽनुकरोति कृते निष्कारणमेव कुरुतेऽन्यः ॥”

एवं विचिन्त्य पटह्याधेन सर्वतो नये । आहूता गारुडिका जीवयति यरन नृपकन्याम् ॥५२॥
स लभते लक्षवृत्ति सतः ॥ श्रुत्वा पूर्वगारुडिकः । पटहं स्पृष्ट्वा प्राप्तो राजसमीपे संतुष्टः ॥५३॥
भणमि नरेद्वर ! कन्या जीवयिष्यामि निश्चय एष । यः किन्तु वध्यस्थने नीयते स माक्षणः शुद्धः ॥
रक्षय तं धीमि राज्ञाऽन्नावितस्तत्र विप्रः । पूर्वोक्ता कृतान्तस्तेनापि कथितः समग्रोऽपि ॥५५॥
गारुडिकेनापि बाला सुखत्वा जीविता क्षणाधेन । राज्ञापि पठत्येवं श्रुत्वा सुवर्णकारवृत्तान्तम् ॥५६॥
इति परिभाष्य राज्ञा सुवर्णकारं धारयित्वा सति । गारुडिकः सम्मान्य सुवर्णलक्षणेन मुक्त इति ॥५७॥
विप्रोऽपि क्षमयित्वा सम्मान्य बहुद्वन्द्वैः । भणितो भगान्वदपि येन कार्यं तवेहाद्य ॥५८॥
ततो ब्राह्मणेन भणितमेनं मुच्य ममोपकारिणम् । अन्यथा कथं तव दर्शनमेव एवं यदि नाकार्यम् ? ॥५९॥
एद्वन्द्वेन राज्ञा मुक्तो जीवितेन ॥ च सुवर्णकारः । निजदेशाद् निर्घात्य द्रविणं गृहीत्वा ॥६०॥
गारुडिकेन लब्धं यद् राज्ञः सुवर्णलक्षणादि । तद् ब्राह्मणाय दत्तं प्रत्युपकारिणि पठति च ॥६१॥

तं नत्थि किंपि वयं उपरिउं जं भवामि निरणो हं । अह पाणदायगाणं दुक्खं निरणत्तणं काउं ॥१२४॥
 इच्छा पयंपेउं तणाए पणमिउं नियमिहम्मि । कइवयदिणाणि धरिउं विमज्जिओ सो इहं पत्तो ॥१२५॥
 सियभिवसुखवधारी उज्जाणे अज्ज सो मए दिट्ठो । तेण इयं निपचरियं कहियं वय्यज्जरोप्पम ॥१२६॥
 केण पुण कारणेणं सेयवरमंतियं वयं गहियं ? । सोमेण इमो पुट्ठो सो भणई नो इयं पुट्ठं ॥१२७॥
 आगच्छ तम्य जामो पुच्छेमो तं पि कारणं गंतुं । इयभणिउं दोविगया तस्स मुणिदस्स पाममि ॥१२८॥
 नमिउं पुच्छइ सोमो भयवं ! किं कारणं वयगहणे ? । सो भणइ सोम ! मधुरासुवन्नपारो इहं हेउ ॥१२९॥
 जइ पुत्थिं तच्चरियं कहियं तह चैव कहइ ता जाव । निच्चिसओ आणत्तो सो सुत्तारो निवेग तओ ॥१३०॥
 सो ढण परिक्खपंतो पत्तो एगम्मि पुरवएसम्मि । तथेगो मुणिवसभो दिट्ठो हाणट्ठिओ तेण ॥१३१॥
 तं पणमिप उपविट्ठो मुणिणा जिगधम्मदेमणा विरिया । पट्टियुद्धेणं गहिपा जिणदियत्ता सुभारेण ॥१३२॥
 गरिज्ज दूविहमिसरं एरफल्लविहारपडिमपडिवओ । विहरंतेणं दिट्ठो अहं निपत्तो अ मधुराए ॥१३३॥
 पट्टिउवपाममए पुत्तरिकुयदुवकदस्स समणट्ठा । पत्थाविओ य तेणं पट्टियोहि विविहसितारए ॥१३४॥
 विहिओ भईवउमयो कालेणेउरक्खलपडिमपडिवओ । विहरंतो इह पत्तो इय कहियं तुम्ह निपचरियं ॥१३५॥
 मा भो मशगुभारा ! ओइपत्तिथेगु परिभमेतेण । पत्तमिणं पुत्तेहि परमपवित्तं मुमुणित्तियं ॥१३६॥
 तम्मनुभावेण मए तिमो मंगारात्तापरो घोरो । तुम्हेहिवि जिणधम्मं जइयज्ज एरमाइम्मि ॥१३७॥
 भनीं तिनेगु मिनीं जिणगु तनीं य गुरूएणेगु । पीईं सांयगुणद्वेमु तह मई पम्ममरागमि ॥१३८॥

तद् भास्ति किमपि वयं उपरिउं जं भवामि निरणो हं । अह पाणदायकानां दुःखं निरणत्तणं काउं । निर्माणं कर्तुं ॥१२४॥
 इच्छा पयंपेउं तणाई पणम्य निजगृहे । कनिपयदिनानि धृत्वा निमज्जितं स इह प्राप्य ॥१२५॥
 मिनभिवृषवपुंदायेय्यं स मया दृष्टं । तेनेहं निजचरितं कथितं वास्तव्यवोक्तम्य ॥१२६॥
 केन पुनः कायेन श्रेयस्करमैकस्मिन् ग्रन्थे गृहीतम् ? । सोमेनायं पृष्टं स मगनि नो इहं पृष्टम् ॥१२७॥
 अत्र पुनः तत्र पुनः पृच्छावन्तरि कारणं गत्वा । इति मणित्वा द्वावपि गतौ तस्य मनीन्द्रस्य पार्श्वे ॥१२८॥
 तत्र पृष्टानि श्रोतुं भगवतः ! किं कारणं मयदर्शने ? स मगनि सोम ! मधुरासुखंकार इह हेतुः ॥१२९॥
 कदा दूरे लक्ष्मिं कथितं तस्मात् कथयति तत्र यः वत् । निरित्य आश्रयं स सुखंकारो गृहेण तत्र ॥१३०॥
 स पुनः परित्रयं प्राप्य पृच्छामिन्पुनर्गते । तत्रैका मुनिपुत्रो दृष्टो व्यावस्थितमनसः ॥१३१॥
 स मगनेन विष्टो मन्त्रित्विनवदेवता विदितः । प्रतिपुद्गेन गृहीता विनसीता सुखंकारेण ॥१३२॥
 मुनिः स हि विमलसिद्धिः कविः कविः कविः कविः । विदितः कृतेऽहं निरुत्तरं मधुरायाः ॥१३३॥
 इत्युक्तं तत्रैव पृष्टं पुनः पुनः कथयति । प्रत्येकं तत्रैव तेन प्रतिक्रिया दृष्टा । तत्रैव ॥१३४॥
 तत्रैव तत्रैव तत्रैव तत्रैव तत्रैव तत्रैव । तत्रैव तत्रैव तत्रैव तत्रैव तत्रैव तत्रैव ॥१३५॥
 तत्रैव तत्रैव तत्रैव तत्रैव तत्रैव तत्रैव । तत्रैव तत्रैव तत्रैव तत्रैव तत्रैव तत्रैव ॥१३६॥
 तत्रैव तत्रैव तत्रैव तत्रैव तत्रैव तत्रैव । तत्रैव तत्रैव तत्रैव तत्रैव तत्रैव तत्रैव ॥१३७॥
 तत्रैव तत्रैव तत्रैव तत्रैव तत्रैव तत्रैव । तत्रैव तत्रैव तत्रैव तत्रैव तत्रैव तत्रैव ॥१३८॥

परमवपारे विचं चित्तं परलोपकृज्जिनाए । धम्मपहाणो जम्मो निरुपपुत्ताण जइ होइ ॥६७॥
 लोदेवि दुन्दहे माणुमत्तणे धम्मगुणविहणाण । बोलिंति जाण दिग्घा विहलच्चिय ताण ते नाया ॥६८॥
 ताण वरमजणं चिय जणनेवि हु वरमरणपसुभावो । धम्मगुणविरहिणं जेहिं गजम्मो कओ विहलो ॥
 आसमं चिय जेसि महाणुभावाण भाविभरत्तं । धम्मपवित्तिपहाणां जंति तेसि चिय दिणां ॥७०॥
 निविय धया ते पुत्तभायणा ताण जीविणं सहलं । धम्मज्जपाण जेसि रमइ मई नेप पायेसु ॥७१॥
 तो सोमेणं भणियं कइभेओ इत्थ होइजिणधम्मो ? आह सुणीं दुविहो सो जइमिहिधम्मपमेएण ॥७२॥
 ताण सारूये कहिए सोमेण समंतभइमहिएण । पढिवन्नो गिहिवम्मो सम्मं सम्मत्तमूलोवि ॥७३॥
 पट्टिबसं सामइए कायप्पोभिग्गहो कओ तेहिं । कुच्चंति पइदिणं पि हु सावयधम्मं पयत्तेण ॥७४॥
 अइ सोमेणं हट्टे ववररमाणेण दिच्चमुद्धारे । बहुदुल्लं परइणं ताओ दुल्लं गहेऊण ॥७५॥
 असत्थ गया तत्तो सोमो चित्तेण आउलो जाओ । तहवि हु जिणभयणाइसु पइदिपइ जाइ नियमेण ॥
 सामादपं पि गिणइ सुत्तत्तणओ मरेइ नो गहियं । कइया वा कायप्पं सामइयं इय न याणेइ ॥७७॥
 तो भट्टेणं भणियो समंतभरेण सोम । न हु जुणं । सुत्तत्तं वयविसए जं भणियं आगमे एवं ॥७८॥
 न सरइ पमापत्तुओ ओ सामइयं कया उ कायप्पं । कयमरुणं वा तस्स हु कयं पि विरलं तयं नेपं ॥७९॥
 सोमो भणेइ भाउय ! जइवसाओ य धणस्स मे नातो । तहिवसाओ जाओ सुत्तो इं हा कइं कुणिमो ? ॥

भक्तिर्निनेपु मन्त्री जीवेपु तत्परता य गुरुदेवोपु । प्रीतिः क्षीलगुणादयेपु तथा मतिर्धर्मश्रवणे ॥६६॥
 परांपकारे विचं चित्तं परलोकाकार्यनिन्तायाम् । धर्मप्रधान जन्म निरुपपन्त्याना यदि भवति ॥६७॥
 लोकेऽपि दुर्लभे गानुपत्तये धर्मगुरुविहीनानाम् । गच्छन्ति येषां दिवसा विफला एव तेषां ने ज्ञाताः ॥६८॥
 तेषां वरमजननिरेव जननेऽपि हि वरमरणपसुभावः । धर्मगुणविरहितैर्यैः स्वजन्म कृत विफलम् ॥६९॥
 आसन्नमेव येषां महानुभावानां भाविभद्रव्यम् । धर्मप्रवृत्तिप्रपीनानि यानि तेषामेव दिनानि ॥७०॥
 त एव धन्यान् एव पुण्यभाजनानि तेषां जीवितं सफलम् । धर्मोद्यतानां येषां रमते मतिर्नैव पापेषु ॥७१॥
 ततः सोमेन भणितं कतिभेदोऽत्र भवति जिनधर्मः । आह सुनिर्दिष्टः ॥ यतिगृहिधर्मभेदेन ॥७२॥
 तयोः स्वल्पे कथिते सोमेन समन्तभद्रसाहितेन । प्रतिपन्नो गृहिधर्मः सम्यक् सम्यक्त्वमूलोऽपि ॥७३॥
 प्रतिदिवसं सामाधिके कर्तव्येऽभिग्रहः कृतस्ताभ्याम् । कुरतः प्रतिदिनमपि हि श्रावकधर्मं प्रयत्नेन ॥७४॥
 अथ सोमेन हट्टे व्यवहरमाणेन दत्तमुद्धारे । बहुदुल्लं प्रकृतिभ्यस्ता दुल्लं गृहीत्वा ॥७५॥
 अन्यत्र गतास्ततः सोमश्चित्तानुलो जातः । तथापि हि जिनभवनादिषु प्रतिदिपसं याति नियमेन ॥७६॥
 सामाधिकमपि गृह्णाति शून्यस्वतः स्मरति नो गृहीतम् । कदा वा कर्तव्यं सामाधिकमिति न जानाति ॥७७॥
 ततो भट्टेन भणितः समन्तभद्रेण सोम । न हि युक्तम् । शून्यत्वं व्रतविषये यद्वर्णितमायम एवम् ॥७८॥
 न स्मरति प्रमादयुक्तो यः सामाधिकं कदा तु कर्तव्यम् । कृतमकृतं वा तस्य खलु कृतमपि विफलं तज्जगत् ॥
 सोमो भणति ध्यातः ! यहिवसाद्य धनस्य मे नाशः । तहिवसाज्जातः शून्योऽयं हा कथं क्वमः ? ॥८०॥

अत्थेण विणा पुरिमो जायइ अवसद्भायणं जेण । ॥८१॥
 इच्छन्ति वसे काउं सुरिंदलच्छिंपि जे महामत्ता । ॥८२॥
 तो भट्टेणं भणिओ सोमो मा कुणमु परिसं सेयं । सच्चं चिय संसारे खणदिट्ठविणद्वरुवमहो ! ॥८३॥
 यतः,

■ पटुतरपवनवशाकुलिनकुवलयदलतरलानि । जीवितयौवनयुवतिजननलवलाभमुत्पानि ॥”
 ता धरसु धीरिं धीर ! कुणमु धम्मम्मि उज्जंमं सोम ! । सामाअयवणं सम्मं धिरं मणो काउं, काउरिमा ॥
 झरंति रुयंति सरंति तह य विलवंति जंति य विसायं । दिट्ठविणटे दच्चे न उणो सप्पुरिसचरियत्ता ॥
 पवणंदोलिरकुवलयदलावलीचंचला इय मईए । कीरइ खणेण लच्छी पत्तविहत्ता सुपुरिसेहि ॥८६॥
 इयाइवेसणाए विबोहिओ तहवि सो महामागो । सुन्नमणेणुट्ठाणं सामाअयमाइयं कुणइ ॥८७॥
 कम्मवेसेणं कमसो पज्जंते पावियं तयं मरणं । जोइसियमुक्खल्लंमं पाविज्जइ जेण अइयोवे ॥८८॥
 विप्पो पुण पालेउं सावगधम्मं विसेतओ सम्मं । सामाअयणुट्ठाणंणुट्ठेउं समाहिमरणेण ॥८९॥
 उप्पज्जो सोहम्मो तओ जुओ भारहम्मि वासम्मि । सिञ्चिस्सइ कुमुमपुरे गहियवओ खवियकम्मंसे ॥
 पणदोसविप्पमुक्कं निवेकंयं जो करेइ सामाअयं । सो देवदाणवाणंयि वंदणिज्जो सया होइ ॥९१॥
 जइणोव्व समियपावा सुसहावा उल्लसंतसुहमावा । कयसांपइया ते सावयावि अभिवायणिज्जा ओ ॥

■ इति सामायिकपञ्चमातिचारविपाके सामं कथानकं समाप्तम् ॥

■ तत्समाप्तौ समाप्तं प्रथमशिक्षावतम् ॥

अर्थेन विना पुरुषो जायतेऽपशब्दभाजनं येन । बहूपसर्गनिपातः कूटकविक्रयाप्रबन्ध इव ॥८१॥
 इच्छन्ति वसे कर्तुं सुरेन्द्रलक्ष्मीमपि ये महासत्त्वाः । इतरे जनकाजितामपि रक्षितुं नैव पारयन्ति ॥८२॥
 ततो भट्टेन भणितः सोमो मा कुरुष्वेदंशं खेदम् । सर्वमेव संसारे क्षणदृष्टविनष्टरूपमहो ! ॥८३॥
 तस्माद्धर धैर्यं धीर ! कुरु धर्मं उच्यते सोम ! । सामायिकव्रते सम्यक् स्थिरं मनः कृत्वा, कापुरुषाः ॥८४॥
 विद्यन्ते रुदन्ति स्मरन्ति तथा च विलयन्ति यान्ति च विधादम् । दृष्टविनष्टे द्रव्ये न पुनः सत्पुरुषचरितवराः ॥८५॥
 पवनान्दोलितकुवलयदलावलीचञ्चलेति मत्या । क्रियते क्षणेन लक्ष्मीः पात्रविमक्ता सुपुरुषैः ॥८६॥
 इत्यादिदेशनया विबोधितस्तथापि स महामागः । शून्यमना अनुष्ठानं सामायिकादिकं करोति ॥८७॥
 कर्मवशेन क्रमशः पर्यन्ते प्राप्ते तद् मरणम् । ज्यौतिषिकसौख्यलाभः प्राप्यते येनातिस्तोकाः ॥८८॥
 विषः पुनः पालयित्वा श्रावकधर्मं विशेषतः सम्यक् । सामायिकानुष्ठानमनुष्ठाय समाधिमरणेन ॥८९॥
 उत्तरतः सौधमेतत्तश्च पुनो भारते बर्षे । सेत्स्याति कुमुमपुरे गृहीतव्रतः शपितकर्माशः ॥९०॥
 पञ्चदोषविप्रमुक्तं निष्कम्पं यः करोति सामायिकम् । स देवदानवानामपि बन्धनीयः सदा भवति ॥९१॥
 यतय इव शमितपापाः सुखमावा उल्लसच्छुभभावाः । कृतसामायिकास्ते श्रावका अप्यभिवादनीयान् ॥

पापं सत्त्ववपापं सत्त्वियराणंवि गहियनियमस्य । सेवेनो जे कीरइ ते देववगामियं भणियं ॥१॥
 देसावगामियं जो करइ मुद्धं खणे खणे पयओ । सो देवागुमणुएहि पूओ होइ मंगोव ॥२॥
 तथाहि:—

बहुदलमुसुक्तता पत्तसुरान्पसिरी सुसहा य । विजययट्ठव नयरी विजयपुरी नाम इह अन्धि ॥३॥
 तथसिप दैतिदेतागभिप्रचउज्ज्वहिल्लपरिवलओ । नीमेमवियट्ठविस्वमनयरदमो विजयो गदा ॥४॥
 तस्ससिप पणणी पणववच्छला मलयमेअरी नाम । तिणपणहुया मंडहदपणनमंजुगिच्च वग ॥५॥
 ताणे च परुणपर्यासंजुयाणं उवाइयसएहि । पग्गिमुओ य वरसवि मज्झामो अघपा पुणो ॥६॥
 हंखो नायेग असेरसेरपरिमुणियमयन्माययो । विपटागिचारविक्कोरउज्जमग्गो भवेत्तुणो ॥७॥
 सो पडमेनिपावेतहोदिमुहहंदि रग्गिउदे विपदे । अन्याणम्मि निविट्ठम गामिणो विजयेपणम ॥८॥
 पणमिण पायवउमं जाव निमग्गो निपाइम ठाणाप्पि । उच्छंगिय विट्ठाय सराहइ दिगपदुव्वं ना ॥९॥
 पण्ढावि अकण्ठा किवि कसिणगयणंमणा अवपण । मग्गेवि उज्जपमुहा विपत्तिं च विजयुपविता ॥
 वामकरकलिनगेहपकट्ठकटाहोवदरियपरमुहं । वरमुहदियट्ठायपरिपभिउट्ठमदरिणयमेहं ॥११॥
 खंडणपवंधकमंदलमग्गमेरुमियमुहदरिपविं । सुहदपट्टिपिकट्टपाटण्णं नहुविपमुपदं ॥१२॥
 भुपदेहवद्धवरवीरवत्तं नीसेरभुवनसोरीरं । सोरीरमुहदभिहणिल्लपट्ट मुहदवामेग ॥१३॥
 ते विविट्ठ अघग्गुभपपरतकलिया पणोणं मुहटा । विपडेति मुहाइ जाव नाव नियहोहओ मुहरो ॥

भाष: सदेवतातो राक्षसराजायपि गृहीतनियमस्य । सेवेनो यः कियने नृद देवावगामिक भणियम् ॥१॥
 देवावगामिकं च करोति मुद्धं क्षणे क्षणे प्रयत्न । स देवागुमणुजैः पूजितो भवति नृद इव ॥२॥
 बहुदलमुसुक्तता नामसुरालयध्रीं मुसुक्ता यः । विजयपण्डेव नयरी विजयपुरी नामह्यत्र ॥३॥
 तत्रास्ति दग्धिरन्नाभिलेखमुज्ज्वलभिक्षुवपारिवलप । निशेषविहयनिवसनतमो विक्कोरताम् ॥४॥
 तस्यास्ति प्रणयिनी प्रणतवत्तया मलयमज्जरी नाम । त्रिणपणहुनाराधमदपणमंजुगिच्च वग ॥५॥
 सयोध परपरयोतिसंयुतयोग्यवाचिनमगं । पग्गिमुचिपथ कसमवि मेज्जागेज्जवत्त पुन ॥६॥
 तातो माम्ना वारिजातामप्यमप्यमकलमाभ्यर्थ । विपटागिचारविलेखमुल्लभेयं उज्जमग्गुण ॥७॥
 त्वा प्रयुगमित्रमामन्त्रोहोदिमुहं परिहृते विपते । आप्पावे निविट्ठस्य स्याद्विजो विक्कमदपण ॥८॥
 प्रणम्य पादपद्मं यावद्विजयतो निजे स्थाने । उततत्र विजुषारीं सेवहपने विनपदुवं नाह ॥९॥
 कसमोहप्यहमाकमनि कृष्णवगताहुयादेववन्नम् । सर्वेऽप्युल्लपग्गा वरसति च विपमुचिपथ ॥१०॥
 वामकरकलिनगेहपकट्टकटाहोवदरियपरमुहं । वामुपट्टविपट्टमकट्टिमभुक्तिवत्तमदरिणयमेहं ॥११॥
 खण्डनपवंधकमंदलमग्गमेरुमियमुहदरिपविं । सुहदपट्टिपिकट्टपाटण्णं नहुविपमुपदं ॥१२॥
 भुपदेहवद्धवरवीरवत्तं निःसेरभुवनसोरीरम् । सोरीरमुहदभिहणिल्लपट्ट मुहदवामेग ॥१३॥

कुणसु पसायं मह उवरि देव न हि इत्थ तुम्हअहिगारो । कित्तियमित्तं एमो ममावि सज्जो तुह पसाया
ता चिट्ठउ इह देवो एयं दुट्ठे अहं हणिस्सामि । पिच्छउ पवहेतं मज्ज करयलं कलियकरवालं ॥४२॥
इय पभणेतो रत्ता भुज्जो भुज्जो निसिज्जमाणोवि । आयइत्थियत्तमगलओ संखो जुज्जेउमारद्धो ॥४३॥
जुगवं परितोलंना खगं समरंगणम्मि तो दोवि । रेहंति तण्णल्लुद्धभीमजमजीहकलिधव ॥४४॥
तो भणिओ कुंमरेणं पढं पहरसु रे तुमं मज्ज । भणइ तुमं पहरसु तो अमिणा मुयइ से घायं ॥४५॥
तो सो वंचावितो कुंमरपदार् वणइ पुग्वाहि । ताप्पट्टीए कुमरोवि धावए जाव उज्जाणं ॥४६॥
पिच्छइ मूरिपयाणं सरणगयं तं तओ कुमारोवि । कोसम्मि स्तिवइ स्वगं पणमइ मूरिस्स पयकमलं ॥४७॥
भणइ ॥ अभयं तुह होउ भइ । इत्थं पवन्नसरणस्स । सुगुरुपयंपकपाणं, मुक्को गच्छसु सइच्छाए ॥४८॥
तो नाणेणं नाहं गुरुणा भणियं कुमार ! तुह एसो । देवभये किल मित्तं आसि इमो परमनेहपरो ॥४९॥
इय सोउं सुररूपं पयइइ सुहदो तओ कुमारोवि । परिमावइ मे मन्ने पुव्वभये दिट्ठपुव्वोत्ति ॥५०॥
इय ईहं कुर्वंतस्स तस्स संजायजाइसरणस्स । संजाओ पयक्खो सज्जोवि य सुरमवो पुव्वो ॥५१॥
जह विट्ठिओ संकेओ देवभये मरणकालसमयम्मि । जह पुण्वि पीईए सोहम्मे विलसियं समगं ॥५२॥
तो उट्ठिऊण दोन्निवि परोप्परं हरिसपरवसा घणियं । मूरीण समक्खं चिय आल्लिगणपाइ कुव्वंति ॥
भणियं कुमरेण तओ सुद्ध कयं जं तए इमं विहियं । पडिवक्कपालणं चिय मव्ववयं धीरपुरिसाण ॥
देवेण तओ भणियं खमियव्यं सव्वमवि महाभाग ! । धम्मम्मि पमायपरं तं नाउमिमं मए विहियं ॥

कुरु प्रसादं ममोपरि देव ! न ह्यत्र युष्मदधिकारः । कियन्मात्रमेव मवापि साध्यंस्तव प्रसादान् ॥४१॥
तस्मात्तिष्ठत्विह देव एतं दुष्टमहं हनिष्यामि । पश्यतु धनं मम करतलं कलितकरबालम् ॥४२॥
इति प्रभणन् राज्ञा भूयो भूयो निषिध्यमानोऽपि । आष्टकूलकलतः शंखो योद्धुमारब्धः ॥४३॥
युगपत्परितोलयन्तौ खड्गं समराङ्गणे ततो द्वावपि । राजतस्तत्पललुब्धभीमयमनिह्वाकलिताविव ॥४४॥
ततो भणितः कुमारेण प्रथमं प्रहर रे त्वं माम् । ॥ भणति त्वं प्रहर ततोऽसिना मुञ्चति तस्य पातम् ॥
ततः ॥ वञ्चयन्कुमारप्रहारं व्रजति प्रमहिः । तत्पृष्ठे कुमारोऽपि धावति यावदुद्यानम् ॥४६॥
पश्यति सुरिपदानां शरणगतं तं ततः कुमारोऽपि । कोशे क्षिपति खड्गं प्रणमति सुरैः पदकमलम् ॥४७॥
भणति चाभयं तथ भवतु भद्र ! अत्र प्रपन्नशरणस्य । सुगुरुपदपङ्कजानां, मुक्को गच्छ स्वेच्छया ॥४८॥
ततो ज्ञानेन ज्ञात्वा गुरुणा भणितं कुमार !-तवैषः । देवभवे किल मित्तमासीदयं परमनेहपरः ॥४९॥
इति श्रुत्वा सुररूपं प्रकटयति सुभटस्ततः कुमारोऽपि । परिमावयति मया मन्त्रे पूर्वभवे दृष्टपूर्वं इति ॥५०॥
इतीहा कुर्वंतस्तस्य संजातजातिस्मरणस्य । संजातः प्रत्यक्षः सर्वोऽपि च सुरमवः पूर्वः ॥५१॥
यथा विहितः संकेतो देवभवे मरणकालसमये । यथा पूर्वं प्रीत्या सौधमे विलसितं समम् ॥५२॥
... उत्थाय द्वावपि परस्परं हर्षपरवशौ गतम् । सूरिणां समक्षमेवाल्लिङ्गनादे कुरुतः ॥५३॥
भणितं कुमारेण ततः सुप्नु कृतं यत्त्वयेदं विहितम् । प्रतिपन्नपालनमेव महाव्रतं धीरपुरुषाणाम् ॥५४॥

हरिमपरन्वमदियओ तो संसो भणइ दिमसु तं मज्झ । किममकिंचं धंधव ! तो देवो भणइ जं गुरुणो ॥
 साहेति तुत्त किंचं किंचं चिय तं तए पपघेण । जलचंचलम्म जीए न पमाओ भइ । कायव्वो ॥
 तो कहिओ केवल्लिणालगारधम्मो सवित्तरो तत्थ । नाहं नाह । समन्थो इयकुमारो भणइ जा ताव ॥
 सहससि विवरुमनियो तुमरपवत्ति सयं गयेसंतो । चउरंगिणीसेनाए परिगओ आगओ तत्थ ॥५९॥
 णण णण णणत्ति भणितो रोमवमायेसओ चउदिमिपि । विट्ठं तं उज्जाणं हयगपरहसुहडकोडीहिं ॥६०॥
 संनद्धबद्धकचओ पदवयभटपरिगओ गओ मज्झे । तो राया तं नार्णि कुमारसुराईहिं परियरियं ॥६१॥
 पिच्छत्ता भणइ सुधं वच्छ । कहि सो भटो दुरायारो ? । जाव पयंइ कुद्धो ता कुमारो भणइ मा ताय ! ॥
 अरिण्वसु इयं, दुय्ययणभामुरो जं भटो ठिओ अपरो । परमुवयारी जंमह इय भणितं कहइ पुव्वभवं ॥
 तो हरिमिओ नरिरो वेदइ मुरिं सुरं तु सतामेइ । निसुणइ जिणिद्धम्मं मम्मत्ताइसमग्गपि ॥६४॥
 संयकुमारेण सद्धिं मद्दासंमुत्तमानसो राया । बारसविहिगिहिधम्मं पडिवज्जइवज्जभयभीओ ॥६५॥
 देवोवि खमायेउं रायकुमारो मुर्णिपि वंदेउं । सट्ठाणं संरत्तो रायकुमारावि नियगेहं ॥६६॥
 भणिपविहिणा कुणंति प गिहिधम्मं निधमेर उज्जुत्ता । देसावगासिए पुण कुमारो सविमेसमुज्जमइ ॥
 अह अमया कुमारो दित्तियमइसंरुडं निसीहम्मि । गिणइ मए न बाहिं गंतव्वं वासभग्गओ ॥६८॥
 जाव न दिणपरविधं दिट्ठं उदयापलम्मि आरुद्धं । कंतासिज्जंपि न संउयमि चउहारपरिहारो ॥६९॥

देवेन तयो भणितं ज्ञान्त्र्यं सधुमवि महाशय ! । धर्मं प्रमाद्वरं त्वां शस्त्रवेदं मया विहितम् ॥९९॥
 हर्षपरवशादप्यमृतः शत्रो भणति दिश त्वं मम । कृत्यमकृत्यं वान्धव । ततो देवो भणति यद् गुरव ॥
 कथयन्ति तव कृत्यं कृत्यमेव तत्त्वया मय्यनेन । जडवचने जीहिते न प्रमादो भद्र ! कर्तव्यः ॥९७॥
 सतः कथितः केवल्लिणाज्जगारधर्मः सविस्तरस्तत्र । नाहं नाय । समर्थ इति कुमारो भणति यावत्तावत् ॥
 सहसेति विप्रमन्यः कुमारप्रवृत्तिं स्वयं गयेयन् । चतुरङ्गसेनया परिगत आगतस्तत्र ॥९९॥
 जहि जहि जहीति गणिता रोषवशावशातभनुदिस्वपि । वेष्टयति तदुद्यानं हयगजरथसुभटकोटिभिः ॥९०॥
 संनद्धबद्धकचवः कतिपयभटपरिगतो गतो मध्ये । ततो राजा तं ज्ञानिनं कुमारसुरादिभिः परिकरितम् ॥९१॥
 हट्टा मणिति सुतं वसत ! वसत मटो दुराचारः । वाक्पञ्चलपति मूढस्त्वत्कुमारो भणति मा तात ! ॥९३॥
 आतिथं, दुर्बलभामुरो वदतः स्थितोऽमरः । परमोपकारी यन्ममेति भणित्वा कथयति पूर्वभयम् ॥९१॥
 ततो हर्षितो नरेन्द्रो वन्दते सुरिं सुरं तु समयति । शृणोति त्रिनेन्द्रधर्मं सम्यक्त्वादिसप्तममपि ॥९४॥
 शङ्खकुमारेण मार्घं ध्वांसंशुद्धमानसो राजा । द्वादशविषगृहिधर्मं प्रतिपद्यतेऽवयमयमोतः ॥९५॥
 देवोऽपि क्षमयिन्वा राजकुमारो मुनिमपि वन्दित्वा । स्वस्थानं संभातो राजकुमारावपि निजगेहम् ॥ ९६॥
 भणितविधिना कृत्यं गृहिधर्मं नित्यमेवोत्तुनौ । देशावकाशिके पुनः कुमारः सविशेषमुपचठति ॥९७॥
 अथान्यथा कुमारो दिग्गजनमतिस्कटे निर्वापे । गृह्णाति मया न बहिर्गन्तव्यं वासभवनान् ॥९८॥
 यावत्त दिनकरविम्बं दृष्टुमुदयाचल आरुद्धम् । कान्ताशय्यामपि न संस्पृशामि चतुरादारपरिहारः ॥९९॥

अह केणइ देवेणं सुरिंदवणं निसामियं एयं । चालिज्जइ न सुरेहिं संखो देसावगासाओ ॥७०॥
 तं सोउं संपत्तो कुमारभवणस्स दारदेसम्मि । अवहरइ तस्स भज्जं रुयमाणिं मरुयथाहाहिं ॥७१॥
 जह निसुणइ सो कुमरो सामिय । मं रक्ख रक्ख नज्जंति । केणवि अहम्मिएणं तं मुणिउं चि ॥७२॥
 कस्सेसा किल भज्जा कस्स व तणओ सडोयरा कस्स । इचाइभावणाए अप्पगमप्पेण भावेइ ॥७३॥
 एवकोत्थ जिणाइट्ठो इट्ठोणिट्ठाण निट्ठवणहेऊ । धम्मोच्चिय संसारे सरणं ताणं च जीवाण ॥७४॥
 इय भायंतस्स तओ जाओ कोलाहलो बहिं बहुओ । हण-हण-हणत्तिगग्गो बहुवलकलिपाण सचूण ॥७५॥
 तेहिं विलुपमाणं अकंदंतं च परियणं सोउं । भावेइ भावियप्पा भवमयभीओ मुणिच्च इमं ॥७६॥
 एयाणमहं नाहो एए मह सेवयत्ति जा बुद्धी । अभिमाणमित्तज्जणिया केवलमन्त्रमिह किलेसो य ॥७७॥
 एस मह सयणवग्गो एए सत्तू कुबुद्धी मह एसा । नहिं सयणो य परो वा पसाइओ होइ सुगईए ॥७८॥
 एकोच्चियं जिगधम्मो साहइ सुगईदिसिद्धिसुक्खाइ । ता तथच्चिय जत्तो कायव्वो किं वियप्पेण ॥७९॥
 इय चित्तिऊण निचलसमाहिमाविसइ संखकुमरवरो । तो देवो तब्भावं नाऊणं होइ पचरखो ॥८०॥
 भणइ महायस ! तं चिय धन्नो धीराण धुरितुमं चेव । देवेहिंवि जस्स मणो न चइज्जइ नियज्जओ ॥८१॥
 सगंगणासणाहो सुराण नाहोवि तुज्ज गुणगहणा । अप्पाणं सकयत्तं मज्जइ मने तिहुयणेवि ॥८२॥
 तं चिय धीरो सदम्मतपरो तं च भुवणमणिक्कं । ता मग्गसु किपि वरं तुट्ठो हं तुज्ज चरिपरि ॥८३॥
 पभणइ संखकुमारो किं मह फज्जं वरणं अन्नेण । तुम्हाणं दंसणं चिय वरं वरो सरउ अन्नेण ॥८४॥

अप केनविहवेन सुरेन्द्रवचनं निशमितमेतत् । चास्यते न सुरैः शङ्को देशावकाशात् ॥७०॥
 तत् श्रुत्वा संपातः कुमारभवनस्य द्वारदेशे । अवहरति तस्य भार्या रुदतीं गुर्याकन्दैः ॥७१॥
 यथा शृणोति ॥ कुमारः स्वामिन्मां रक्ष रक्ष नीयमानम् । केनाप्यशर्मिकेण तत् श्रुत्वा विन्तयति कुपार-
 वम्येषा किल भार्या कस्य वा तनयः सहोदराः कस्य । इत्यादिभावनायाऽऽत्मानामन्मना भावयति ॥७२॥
 एकोऽत्र निनादिष्ट इष्टोऽनिष्टानां निष्ठापनहेतुः । धर्म एव संसारे शरणं त्राणं च जीवानाम् ॥७३॥
 इति भावयन्स्ततो जातः कोलाहलो बहिर्बहुः । अदि-अदि-अदीनिगमो बहुवलकलितानां शृङ्गाम् ॥७४॥
 तैरपि सुष्पमानमात्रन्दनं च परिजने श्रुत्वा । भावयति भाविनाम्मा भवभयभीतो मुनिरिवेदम् ॥७५॥
 एतेऽहमेह नाय एते मम सेवका इति या बुद्धिः । अभिमानमात्रजनिता केवलमन्त्रमिह हेराथ ॥७६॥
 एव मम स्वजनस्य एते शत्रवः कुबुद्धिर्मया । नहिं स्वजनश्च परो वा प्रमादको भवति मुने ॥७७॥
 एव एव जिनधर्मः साशयति सुगईदिसिद्धिर्भाग्यानि । तस्मात्तत्रैव यत्नः कर्तव्यः हि विद्वत्सेन ॥७८॥
 इति विन्तयित्वा निश्चलमभाविमविवेचति संखकुमारवरः । ततो देवत्वद्वारेण श्रुत्वा भवति प्रयत्नः ॥७९॥
 भवति महयसाः स्वमेव धन्यो धीराणां धुरि रत्नमेव । देवेऽपि यस्य मनो न त्यागयते निश्चयनिश्चय ॥८०॥
 स्वयं देवस्यैव सुगतां नाप्येति न च गुणमहताम् । आत्मानं स्वहृत्कार्यं मन्यते मय्ये त्रिभुवनस्य ॥८१॥
 तदेव धीरः सद्वर्तमानश्चैव च सुवन्दनीयश्च यम् । तस्मान्ममैव धर्मसि वरं तुष्टोऽहं तप धामि ॥८२॥

मो मो सोमेण सुरो सरोमदन्तरीम्योपेण वृषभे । भणः महापशः तद्विदु देवानां दंगणममोहं ॥८५॥
 रोह, तमो सुर पगो होह वरो जो नप सवग्णाए । दिहो दिहोए सपे गो सनु रोमेहि मुघोही ॥८६॥
 इय भणिते भणानं जाह सुरो दिणयस्स उटपसि । पटिपुत्तनियवभवरी रिहीए सिज्जे तओ मोचुं ॥
 गमरो वयमोसस्यवेरि रिओ विरियावन्त्यइवनिवाण । गाहण जाह पासे वेदइ ते परमविणएण ॥८८॥
 निगुणेह समयसारे तन्धनिवेणुदए जहामनि । भइ भणया नग्दिओ तज्जणओ पीटिओ सइसा ॥८९॥
 भइसुग्गेयणाए पदपम्माओ ॥ सव्वविज्जेहि । इहारावइ कुमरे भणइ जहा वत्त । मइ इहिं ॥९०॥
 पट्ट सपओ सणस्य ना तुमे संसं पगानारो । इह भणिए नो वुपरो मरेइ सुरदिअणमिओ ॥९१॥
 वरणाभरिपिदाए नियदिहोए पलोपए देहं । जणस्स नार महमा हिमर रविक्किणवावइयं ॥९२॥
 महे सुत्तं देहे निग्गदेहे तओ भणइ राया । जाओ निरादओ हे दिहो दिहोए तुइ वत्त ! ॥९३॥
 एमेव सओ हुंओ तापन्नविशजितओ इयाणि नु । तुदमादिज्जवणेण संपइ गाहेमि नियकज्जे ॥९४॥
 हिए मय जेणाहे वरेमि सुगुरुण पापमृत्तम्यि । संजयमुपावचितो रोऊण धरेणु रज्जभरं ॥९५॥
 जा विन्त्य कुमरो किमिदि वारी वत्तुणं तओ राया । धरिउ नं पाहाए ठविउं सीहासणे पणओ ॥९६॥
 माधेनारि ओओ भणिओ जइ जमइ संगयस्यम् । पयरेरपमिदि अं गामी तुम्हाण एस निरो ॥९७॥
 इय नेहिवि नइ रिहिए सीहांस्य वरिदुगुरुपदाधुरि । निरम्यम गिरगुद्यओ दिग्गमराया महिदोए ॥

प्रभणति शीघ्रकुमारः किं मम वार्यं वरेणान्येन । पुष्पाकं दर्शनमेव वरं वरः सरस्वत्येन ॥८४॥
 तत्र ॥ सोमेण सुरः सरोमदन्तरीम्योपेण वृषभम् । भणति महापशः । तथापि हि देवानां दर्शनममोहम् ॥
 भवति, तन्मन्त्रेण भवतु वरा सम्यक्वा रुद्रगवा । इहो इहया शयं ॥ सनु रोगैर्मोक्ष्यते ॥८६॥
 इति भणि-वा स्वस्थानं याति सुरो दिनकरान्योदये । परिपूर्णनियमावधिर्विभिना शय्यां ततो गुरुत्वा ॥८७॥
 कुमारः कृतावश्यकप्रियः क्रियाकलापशक्तितानाम् । साधूनां याति वार्यं वन्दते तान् परमविनयेन ॥८८॥
 शृणोति समयसारे तद्भजितमनुनिधति यथाशक्तित । अधान्यदा नरेन्द्रस्तज्जनकः पीडितः सदृसा ॥८९॥
 अनिगुलेरदनया प्रम्यान्त्यानया सर्वदेहे । इहकारयति कुमारं भणति यथा वत्स ! ममेदानीम् ॥९०॥
 वर्तेत समयो मरणस्य तन्माह्वरे सांपन्नं प्रजानपः । इति भणिते ततः कुमारः स्मरति गुरुदत्ताज्ञानिम ॥९१॥
 वरणाभराधितवा निजरेष्टया प्रलेकने देहम् । जनकस्य तावत्सदृसा हिमनिष रविकिणवावहतम् ॥९२॥
 नष्टं शब्दं देहे निम्नरेहं ततो भजति राजा । जाते निशमयोऽहं दृष्टो दृष्टया तेष वत्स ! ॥९३॥
 एवमेव मुनोऽभविष्यं धामण्यानिवर्तिन इदानीं तु । स्वत्साहाय्यबलेन संप्रति साधयामि निजकार्मम् ॥९४॥
 मृच्च मां येनाहं करोमि सुगुरुणां पादमूले । संयममुदारचितो मूत्वा धर राज्यमरम् ॥९५॥
 यावत्किञ्च कुमारः किञ्चिदपि कथिष्यति प्रयुत्तरं ततो राजा । पुन्या सं बाहौ स्थापयित्वा सिंहारोने प्रणतः ॥
 सामन्तादिर्लोको भणितो यथा वनन दाहुराज्यम् । पदपङ्कजमिदानीं यत्स्वामी पुष्पाकमेव नृपः ॥९७॥
 इति त्रिपि तथा विहितं सिंह इव करीन्द्रगुरुपदानमुपरि । निष्प्रामाति गृहगृहातो विषमराजो महारुर्चा । ९८॥

नर नर वयपरिणामो मरुद नरं हृन्ति नेय आशयान् । नर य विमुदी जायते नर तदा विरहिण जगत् ॥

॥ इति देवावधुनि निगलनायां मन्त्रकथापान्तः समाप्तम् ॥

मदा यदा मन्त्रपरिणामो मरुद नरं हृन्ति नेय आशयान् । नर य विमुदी जायते नर तदा विरहिण जगत् ॥

गामगिहाइगयाणं वत्तूणं जो करेइ आणवणं । गहियावहीए परओ विंशो इव सो दुइं लहइ ॥१॥
 सुगयगयं विबुहमयं अमयं समस्थि अमियकुंडपुरं । तत्पासि विदुधुसिद्धी भज्जा रडुमंदरी तस्स ॥२॥
 संपज्जंतसमीहियसुहाण चोलेइ ताण बहुकालो । किंचावचाभावो मणं मगांगपि दमेइ ॥३॥
 मज्झिमवयमि ततो जाओ पुत्तो उयाडयसएहि । रयणीए अइदरत्ते जा सुत्तो चिट्ठए सिद्धी ॥४॥
 अह तस्स गिहे पत्तं वंतरज्जुयलं परोपकल्लविरं । एगो भणइ जाणसि सिद्धिगिहे जो सुओ जाओ ॥५॥
 यीओ भणेइ सम्मं जाणामि न, कहसु को फुडं एसो ? । तो सो करेइ एसो पुब्बभवे आमि मिट्ठिस्स ॥
 ववहरओ एयस्स य दाणिग्गाहणम्मि धरड इगलकयं । पुत्तच्छलेण एसो एयस्स गिहे सपणुजाओ ॥६॥
 लक्खुग्गाहणहेउं तं सोउं दूमिओ मणे सिद्धी । चितइ हंत ! किमेयं सुरवयणं अविनहं होही ॥७॥
 जइ ततो पज्जत्तं पुत्तेण इमेण किमिह दब्बेण । वडएणं बहुएणं वद्धावणयाइकज्जम्मि ? ॥८॥
 तो पच्चूसे पत्तो पाउललोओ सपग्गसयणा य । वद्धावणत्थमक्खयवत्थाईयाइ गहिऊण ॥९॥
 तो सिद्धी गयतुट्ठी तेसिं ववहारमित्तओ किंचि । काऊणं सम्माणं विमज्जए नियगिहाहिंनो ॥१०॥
 लिहइ बहियाए सच्चं सुइयाणियमाइयाण जं दिच्चं । छट्ठीए नामकरणे लेहसालाए य पक्खेवे ॥११॥
 परिणयणे जं वडयं कण्हतंथोलभोयणाईसु । दायव्वमिमस्स मए इय बुद्धीए निरुच्छाहो ॥१२॥
 विंशोत्ति विहियनामो वियरइ सव्वत्थ काणणाईसु । अह अलया य तेणं दिट्ठो मूरी सुरम्मवणे ॥१३॥
 तं बंदिय उवविट्ठो पुच्छइ सूरिं सुधम्मपरमत्थं । भयवंपि कहइ धम्मं जइगिहिभेएण तेणावि ॥१४॥

ग्रामगृहादिगतानां वस्तूनां यः करोत्यानायनम् । गृहीतावधेः परतो विन्ध्य इव स दुःखं लभते ॥१॥
 सुगजगतं (सुगतगदं) विषुधमतं (य) ममृतमिव समस्त्यमृतकुण्डपुरम् । तत्रासीद्विदुधुश्रेष्ठी भार्या रतिमुन्दरी तस्य ॥२॥
 संप्रयमानसमीहितसुखयोगच्छति तयोर्महुकालः । विद्यापत्याभावो मनो मनागपि दुनोति ॥३॥
 मध्यमवयसि ततो जातः पुत्र उपयाचितशतैः । रनन्यामर्षराशे यावत्सुसस्तिष्ठति श्रेष्ठी ॥४॥
 अय तस्य गृहे प्राप्ते व्यन्तरयुगलं परस्परोल्लसितम् । एको भणति जानासि श्रेष्ठिगृहे यः सुतो जातः ॥५॥
 द्वितीयो भणति सम्यग् जानामि न, कथय कः स्फुटमेव ? । ततः स कथयत्येष पूर्वभव आसीच्छ्रेष्ठिनः ॥६॥
 व्यवहारक एतस्य च भ्रणग्रहणे धरत्येकलसम् । पुत्रच्छलेनैव एतस्य गृहे समनुजातः ॥७॥
 सशोभाहणहेतोस्तन् श्रुत्वा दुनोति मनसि श्रेष्ठी । चिन्तयति हन्त ! किमतसुरवचनमवितथं भविष्यति ॥८॥
 यदि ततः पर्याप्तं पुत्रेणानेन किमिह द्रव्येण । ज्ययितेन बहुना वर्धनादिकार्ये ! ॥९॥
 ततः प्रगृहे प्राप्ते गायकलोकः समग्रस्वजनश्च । वर्धनार्थमस्तवस्त्रादिकं गृहीत्वा ॥१०॥
 ततः श्रेष्ठी गततुष्टिस्तेभ्यो व्यवहारमात्रतः क्षिप्ति । कृत्वा सम्मानं विन्यनति निजगृहात् ॥११॥
 लिखति बहिकायां सर्वं सुनिर्कर्मकर्यादिभ्यो यदुत्तमम् । यद्यथा नामकरणे लेखशालायां न मत्सेपे ॥१२॥
 परिणयेन यद्व्यापितं कपटताम्यलभोजनादिषु । दानव्यमस्मै गयेति बुद्ध्या निरुत्साहः ॥१३॥
 विन्ध्य इति विहितनामा विचरति सर्वत्र काननादिषु । अथान्यदा च तेन दृष्टः मूरिः गुरम्यवे ॥१४॥

गहिओ साययधम्पो सम्मत्ताई दुवालसविहोवि । पालतो मंचीए गमेइ दिवहाई सो तत्थ ॥१६॥
 अह अन्नेया स जाओ रोगम्यन्थो तओ य सयणेहिं । भणिओ सिट्ठी आणसु विज्जे पडिजागरट्टाए ॥
 सिट्ठी भणेइ नहु किंपि मज्झ तणयस्म होहिहीणिट्ठं । कट्ठवपदिषाण उवरिं गिण्हस्सइ पच्छमवियप्यं ॥
 तो ते तदेव जायं जाया किन्तीचि तस्स सव्यचो । जह सव्यपि वियाणइ सेट्ठी नेमित्तमिचो य ॥१९॥
 निवस्स अग्गमहिंसा अपट्ठमरीरा अईव संजाया । तो कहियं केणावि ॥ जह विट्ठू भाणए सव्वं ॥
 तो रत्ता आहूओ सो यचो पाहुडाई चेचूण । नमिऊण भणइ मिट्ठी आपमं दिससु मह नाह ! ॥२१॥
 तो रत्ता सो भणिओ मंनूणेनेउरम्मि मह देवि । पडिजागरसु विट्ठीए ओसहदाणाइणा सत्ति ॥२२॥
 तो सिट्ठी भणइ निवं नाहं विज्जो न मंततंतन्नु । देवो पुण आपसं देइ इमं कइ णु, तो राया ॥२३॥
 भणइ तए नियतणओ ओसहभेमज्जमंततंतेहिं । जीवाविओ रसंतो नय विज्जो कांड आहूओ ॥२४॥
 इयाइ कहंते नरवरम्मि सिट्ठी भणेइ हसिऊण । कीरउ मज्झ वमाओ रहेण तो तत्तलणा घेव ॥२५॥
 रत्ता भूसच्चाए लोए ओसारियम्मि सो कहइ । जहविचं वृत्तंतं तो रत्ता पुन्निओ एवं ॥२६॥
 कित्तिपमित्तं दव्यं दापव्वं तस्स अज्जवि कहेसु । पच्चासमहस्माई अज्जवि धरंति दाउं से ॥२७॥
 इयाइ कइ कहंते मिट्ठी वच्चेइ रावभाणाए । नियमेहे पुचोवि हु विहिणा पालेइ गिहिधम्मं ॥२८॥
 नवरं सो अहिययरं निव्यं देसायगासिए रमइ । अह अन्नेया स वाहिं उज्जाणे जाव मच्छेइ ॥२९॥

ते वन्दिस्सोपविट्ठः पृच्छति सूरिं सुषर्मपरमार्थम् । भगवानपि कथयति धर्मं वतिगृहिभेदेन तेनापि ॥१९॥
 गृहीतः श्रावकधर्मः सम्यक्त्वादिर्द्वादशविधोऽपि । पालयन् शरत्स्या गमयति दिवसानि ॥ तत्र ॥१६॥
 अथान्यदा स जाते रोगग्रस्तस्ततश्च स्वजनेः । भणित्वा श्रेष्ठो आनय वैद्यं प्रतिजागरार्थम् ॥१७॥
 श्रेष्ठो भणति न हि किमपि मम तनयस्य भविष्यत्यनिष्टम् । कतिपयदिनानामुपरि मर्द्ध्यति पथ्यमविरह्यम् ॥
 तनस्तत्तथैव जातं जाना कीर्तिरपि तस्य सर्वतः । यथा सर्वमपि विजानाति श्रेष्ठो निमित्तमित्यत्र ॥१९॥
 नृपतेरग्रमद्विष्यपटुशरीराऽस्तीव संजाता । ततः कथितं केनापि हि यथा विट्ठुर्जायति सर्वम् ॥२०॥
 ततो राज्ञाऽऽहूतः ॥ प्राप्तं प्राभूतानि गृहीत्वा । नत्वा भणति श्रेष्ठो आदेशो दिश मम नाथ ॥२१॥
 ततो राज्ञा ॥ भणितो गत्वान्तं पुरं मम देवीम् । प्रतिजागरय विधिनौषधदानादिना श्रद्धिति ॥२२॥
 ततः श्रेष्ठो भणति नृपं नाहं वैद्योऽन मन्त्रतन्त्रज्ञः । देवः पुनरादेशं ददातीमं कथं नु, ततो राजा ॥२३॥
 भणति तस्या निजतनय औपम्यैषम्यमन्त्रतन्त्रैः । जीविनो रसन् न च वैद्यः कथिदाहूतः ॥२४॥
 इत्यादि कथयति नरवरे श्रेष्ठो भणति हमित्वा । क्रियतां मम प्रसादो रहमा तनस्तत्क्षणदेव ॥२५॥
 राज्ञा भूतंज्ञया लोकेऽवसारिते स कथयति । यथावृत्तं वृत्तान्तं ततो राज्ञा श्रुत एवम् ॥२६॥
 क्रियन्मात्रं द्रव्यं दातव्यं तस्मा अद्यापि कथय । पञ्चाशत्सहस्राण्यप्यापि तिष्ठन्ति दातुं तस्मै ॥२७॥
 इत्यादिकथा कथयित्वा श्रेष्ठो व्रजति राजाजया । निजमेहे पुत्रोऽपि हि विविना पालयति गृहिधर्मम् ॥२८॥
 नवरं सोऽधिकतरं निव्यं देसायकाशिके रमते । अथान्यदा स बहिरुत्ताने यावद् गच्छति ॥२९॥

तो महया यद्वेणं पचाससहस्रदण्डपरिमाणं । काञ्चनं सो भुक्तो सिद्धिबरोहेण गरुण ॥४५॥
 नोओ गिहम्मि संपेदि पीडितो आगओ य दाहजरो । तो सिद्धी परिभावद् नूनं मरिही इमो जेण ॥४६॥
 गहिओ इयेण लज्जरो लज्जं परिभाविऊण तो भणिओ । धम्मम्मि उज्जमिज्जसु सुंय गिहाईसु पडिबधं ॥
 तो सो भणेइ सिद्धि बीए सिक्खत्तावपम्मि अइपारो । आणवणेणं वत्थुस्म निम्मिओ लोहयत्थेण ॥४८॥
 तस्स फन्ने अणुहृपं इरलोएवि हु मए अहणेण । परलोए पुण अज्जवि अणुदवर्णाये विसेसेण ॥४९॥
 अहरिपवितापणिणो गुणगुरुणो केवि ताप ! वरगुरुणो । आहस्सु मद्दसमीये जेण विसोहम्मि अण्णाणं ॥
 तो सिद्धी सयमेव य ताण मर्माये वण्ड ता जाव । परलोए संपचो सो पुचो तेण भायेण ॥५१॥
 वचवन्नो सोहम्मे तओ नुओ सिग्गिही य तइयमये । ता भो ! कल्लकिपन्नो सेसेणविनेय नियनियमो ॥

॥ इति द्वितीयजिह्वातत्रयमातिशारे विन्यक्त्यात्मकं समाप्तम् ॥

भविष्यति समापवादः । स्वजननान् ततः प्रसद्य । कुरु दण्डमेववारं गृहाण द्वयं यदभिरुचितम् ॥४४॥
 ततो महता कष्टेन पचाससहस्रदण्डपरिमाणम् । कृत्वा स भुक्तः श्रेष्ठचुपाधेन गुरुणा ॥४५॥
 नानो गृहे बन्धैः पीडित आगतव्य दाहज्वरः । ततः श्रेष्ठी परिभावयति नूनं मरिष्यत्ययं येन ॥४६॥
 गृहीतोऽनेनं लक्षो लक्षं परिभाष्य ततो भणितः । धर्म उद्यच्छ मुद्य गृहादिषु प्रतिबन्धम् ॥४७॥
 ततः स भणोति श्रेष्ठिनं द्वितीये शिक्षाव्रतेऽतिचारः । जानायनेन वस्तुनो निर्मितो लोभमस्तेन ॥४८॥
 तस्य कलमनुमूलमिदलोकेऽपि हि मयाऽप्यन्येन । परलोके पुनरप्यनुभवनीयं विशेषेण ॥४९॥
 अविरतचिन्तामणीन्गुणगुरुन्वानपि तात । वरगुरुन् । आहस्व मम समीपे येन विशेषयाम्यात्मानम् ॥
 ततः श्रेष्ठी स्वयमेव च तेषां समीपे प्रव्रति तावमाकृन् । परलोकं संप्राप्तः स पुत्रस्तेन भावेन ॥५१॥
 उपपन्नः सौधैर् सतश्च्युतः सेव्यमिति त्वृणीष्यन्ने । तस्माद् भो ! कलङ्कवितम्बो सेवेनापि निष निजनिषमः ॥

निपमियदिसावगासो सये न गच्छेत् पेसए अणे । सो सइदो अवियइदो सइदो इव सो दुहे विग्ग ॥
तथाहि ;—

यावरनामं नगरं तस्य निवो सुंदरो जिणमपन्नू । तह वसइ तस्य सेट्ठी सम्मदिट्ठी पियो नाव ॥२॥
तम्भज्जा सहदेवो ताण सुओ अतिय नामओ सइदो । धम्मम्मि य अवियइदो किंवि धणइदो साधवण
परिणाविओ मुख्यं रुविणिनामं अहजया कलं । पियरेहिं सो पत्तो य कहवि मुणिनाशासमि ॥३॥
निमुणइ तज्जस्सवाणे विणयमयधम्ममापरपरो सो । जिणधम्मपि समगं सम्मं सम्मत्तमहिं ॥४॥
तयया ;—

विणओ आरवइ तिरिं लइ विणोओ जसं न किंत्ति च । न कयाइ दुव्विगीओ सत्तजमिदि सम्भवे
इयाइ निमुणइज्जे विणयं पदिवज्जए समिदिधम्मं । सूरिण पावमूले पत्ता गच्छेइ नियगेइ ॥५॥
अइ अमया ए मिट्ठी थिरदेवो देवभूमिपणुरसो । सइदो गिहस्स सार्थी संजाओ अमया सो उ ॥६॥
विमरभंगुरइमिणियदुल्लणजोयाउ परिभयं सइइ । परिभाइ मणमज्जे सचे चिय केणइं पश्ये ॥७॥
मणि पणइडा उइ न तणु नो देमडा यइज्ज । या दुज्जगकरअंगुलिहिं दंसिज्जंतुं भविज्ज ॥८॥
इय निविज्जण मेगं भणिगि मरिणा अइं गमिस्सामि । अत्थोयज्जणहेउं कम्मपि देमंतेरे तरमा ॥९॥
कुण करेये पउणं नीए मिहिं तदेव तं सत्ति । घरयासावितेते निम्भविउं तं ए सुमुदुते ॥१०॥
ओ गेवसां गहिं भविओ मुणूय पइइदुग्गमए । पुग्गपरिसरम्मि पत्तो विचारणमज्जभागमि ॥११॥

स्मिन्निगोइइइइइ स्वयं न गच्छति प्रेयसायन्यम् । स आहोऽविदग्ग सइइ इव स तु न विनोति ॥१॥
इयं वानं न गच्छति सुन्दरो जिनमनजः । तया वसति तत्र ओट्टी सम्भवेहिं मिणे नाव ॥२॥
तम्भज्जा सहदेवी तयो सुओ अतिय नामव सइइ । धर्मं आविवायः विधिद्वानाओ मदाभन ॥३॥
परिणाविओ मुख्यं रुविणिनामो अहजया कलं । पियरेहिं सो पत्तो य कहवि मुनिनाशासो ॥४॥
निमुणइ तज्जस्सवाणे विणयमयधम्ममापरपरो सो । जिणधम्मपि समगं सम्मं सम्मत्तमहिं ॥५॥
तयया ;—
विणओ आरवइ तिरिं लइ विणोओ जसं न किंत्ति च । न कयाइ दुव्विगीओ सत्तजमिदि सम्भवे
इयाइ निमुणइज्जे विणयं पदिवज्जए समिदिधम्मं । सूरिण पावमूले पत्ता गच्छेइ नियगेइ ॥६॥
अइ अमया ए मिट्ठी थिरदेवो देवभूमिपणुरसो । सइदो गिहस्स सार्थी संजाओ अमया सो उ ॥७॥
विमरभंगुरइमिणियदुल्लणजोयाउ परिभयं सइइ । परिभाइ मणमज्जे सचे चिय केणइं पश्ये ॥८॥
मणि पणइडा उइ न तणु नो देमडा यइज्ज । या दुज्जगकरअंगुलिहिं दंसिज्जंतुं भविज्ज ॥९॥
इय निविज्जण मेगं भणिगि मरिणा अइं गमिस्सामि । अत्थोयज्जणहेउं कम्मपि देमंतेरे तरमा ॥१०॥
कुण करेये पउणं नीए मिहिं तदेव तं सत्ति । घरयासावितेते निम्भविउं तं ए सुमुदुते ॥११॥
ओ गेवसां गहिं भविओ मुणूय पइइदुग्गमए । पुग्गपरिसरम्मि पत्तो विचारणमज्जभागमि ॥१२॥

आगच्छ जेण दंसेमि तुज्झं येवंतरे गुरुनिधानं । तो सो तेण मयं चिय मंचलियो उन्नगद्धं ।
 जत्थ पदमं स पणओ तेणं तयेव दंमिया तस्स । नउरो य चयल्लग्ग्या ताणं न अहे ।
 कहिया भणियं च इमं अहिनाणं कुण इमाण माहासु । तो तेण निगयवन्थंनलाउ चोराउ ।
 वद्धा ताण थुहेसुं तो पुणरवि तत्थ चिचिणिनम्मस । छायाए उवविट्ठा तो तं पुच्छेइ मो एवं ।
 किं नयरमलंकुरियं जम्ममहेणं तए महापुग्गि । किं पुणरवि पुरमिहिं पवित्तियत्थं नियमदि ।
 तो कहइ तस्स सिद्धो उत्तरदिस्सिमणिभाळफलतिलयं । कणपपुरं नामेणं तत्थ भवो हं महाभाग ।
 गंतव्वं पुण इहिं सम्मेयगिरिमि तत्थजत्ताए । कायव्यो तत्थ मए कालो कल्लियाउसेसण ॥३५॥
 ता वच्छ । वय सगिहं पूरसु पणयाण वंछिपसुहाइं । गहिऊण इमं दव्वं रायस्म निवेइउं जग्ग ।
 अणुजाणिही तुहेयं निहिं निचो मज्झ मंतमर्चाए । नो भेयव्वं कस्सवि विल्लममु दव्वं गहिछाए ।
 इय भणिउं सो वल्लिओ सहोवि गिहं गओ पओमम्मि । तो भारियाए पुट्ठो किमसउणो कोवि ।
 सो भणइ पहाणतरो जाओ सउणो विए ! पमायम्मि । होही पयडफलत्थो ता संपइ पउणयं कुणसु ।
 जिणपूयणोवगारणं तीइवि विहियं तहेव सिग्गंवि । काऊणं जिणपूयं सोवि हु सुत्तो पमायम्मि ॥४०॥
 फाऊणं जिणवंदणकिच्चं गहिउं उवायणं किपि । साचो निवपासे निवेइओ निवइणो नमिउं ॥४१॥
 सव्वो निहिवुत्ततो तेणवि अणुजाणियं निधानं तं । तो रत्ताणुआओ पचो नियमंदिरे सोवि ॥४२॥

विश्रान्तोऽत्र ततस्त्वं प्राप्तो दृष्टिगोचरे मम । स मणति मयि दृष्टे दारिद्र्यजलाज्जलिं देहि ॥२८॥
 आगच्छ येन दर्शयामि तत्र स्तोकांतरे गुरुनिधानम् । ततः स तेन सममेव संचलित उत्तरामिमुलम् ।
 यत्र प्रथमं स प्रणतस्तेन तत्रैव दर्शितास्तस्मै । चत्वारश्च श्रूतवृक्षास्तेषां चाधो द्रविणफलशः ॥२९॥
 कथिता भणितं चेदमभिज्ञानं कुर्वेषां शाखासु । ततस्तेन निजबल्यशालात्खण्डानि कृत्वा ॥३०॥
 गद्धानि तेषां शाखासु ततः पुनरपि तत्र चिञ्चिनीतरोः । आयायामुपविष्टौ ततस्तं पृच्छति स एवम् ॥३१॥
 किं नगरमलंकृतं जन्ममहेन स्वया महापुरुष ! । किं पुनरपि पुरमिवानी पवित्रमित्यं निजपदैः ॥३२॥
 ततः कथयति तस्य सिद्ध उत्तरदिग्गमणीभाळफलतिलकम् । कनकपुरं नाम्ना तत्र भवोऽहं महाभाग ॥३३॥
 गन्तव्यं पुनरिदानीं सम्भेतगिरौ तीर्थयात्रायै । कर्तव्यस्तत्र मया कालः कालितायुःशेषेण ॥३४॥
 तस्माद् वरस ! मम स्वगृहं पूरय प्रणतानां बाञ्छितसुखानि । गृहीत्वैदं द्रव्यं राजे निवेद्य यस्मात् ॥३५॥
 अनुज्ञास्यति तवैतं निधिं नृपो मम मन्त्रशक्त्या । नो भेतव्यं कस्मादपि विलस द्रव्यं यथेच्छम् ॥३६॥
 इति मणित्वा स चलितः सहोऽपि गृहं गतः प्रदोषे । ततो गार्हया पृष्टः किमशकुनः कोऽपि संप्राप्तः ॥३७॥
 भणति प्रधानतरो जातः शकुनः प्रिये ! प्रमाने । भविष्यति प्रकटफलार्थस्तस्मात्संप्रति प्रगुणं कुरु ॥३८॥
 जनपूजनोपकरणं तयापि विहितं तथैव शीघ्रमपि । कृत्वा जिनपूजां सोऽपि हि सुतः प्रभाते ॥३९॥
 धृत्वा जिनवन्दनकृत्यं गृहीत्वोपायनं किमपि । संप्राप्तो नृपपार्थ निवेदितो नृपनये नत्वा ॥४०॥
 सर्वो निधिवृत्तान्तस्तेनाप्यनुज्ञातं निधानं तत् । ततो राजानुज्ञातः प्राप्तो निजमन्दिरे सोऽपि ॥४१॥

मोचि ह तं परिभाष्य रायाएसेण सद्दयसमीये । पट्टवइ अंगरक्खे भणइ य वेधिवि तयाणे ।
 नेधिवि तदेव विदिये आणीओ नरवरस्स पासम्मि । रत्ता तो सो भणिओ रे रे पाविष्ठ निक्खि । ॥१८॥
 पत्थस्समचुदेरिय । पद विच्छि तं समग्गमवि तथ । जाणावसि लेहेण मइ पुरसिद्धाणि तं होउ ॥१९॥
 ता निग्गहोन्नो ते नवरं मुको मि एक्खारं तु । साहम्मिउत्ति काउं नो एवे पुणवि कापत्ते ॥२०॥
 पदपत्तमायवमेणे कयन्थिओ जंसि तं पि स्वमिपत्ते । इय भणिउणं मुको एतो सो निपगिरे एतो
 वेणेहि पांडिओ सो विनउ रे जीव । जाण कज्जम्मि । अइयोहम्महयत्थो नियमपुंरं पुरसि इयान् ।
 पुत्तकत्तन.उणं, ते दू.उत्ता न दुत्ततमंमेपि । गिण्ठंति अठं हद्दी एयो दुहभापणं जाओ ॥२१॥
 गुणनिदमंभगतं मुमुसंतिरे जीव । वेणारिये । अणुहयं इह तुमण फलं तु कुणइयु पाविधिमि ॥२२॥
 इय विनंनो एतो परन्तोयं पुत्तवत्तभाउत्तामा । नागहमारमुंरं तु तओ तुओ वहुदं मइउं ॥२३॥
 गिच्छिमाद पुत्तहम्मो, ता मो भेणं पि नियममालिक्खं । नो कायत्ते जम्हा पुणोपि मइदुत्तहा वेणी के
 ■ इति द्वितीयोऽध्यायः ॥

मोचि ह तं परिभाष्य रायाएसेण सद्दयसमीये । पत्तापयत्तपत्तसाम्भणति च वहुत्वा तमानय ॥१८॥
 नेधिवि तदेव विदिये आणीओ नरवरस्स पासम्मि । राया तनः स भणिओ रे रे पाविष्ठ निक्खि । ॥१९॥
 पदपत्तमुदेरिय । पद विच्छि तं समग्गमवि तथ । जाणावसि लेहेण मम पुरोधेयपि त्व भूवा ॥२०॥
 ता निग्गहोन्नो ते नवरं मुको मि एक्खारं तु । साधर्मिक इति कृत्वा नो एवे पुनरपि कर्तव्यम् ॥२१॥
 पदपत्तमायवमेणे कयन्थिओ जंसि तं पि स्वमिपत्ते । इति भणित्वा मुन इतः स निपगिरे पदम् ॥२२॥
 वेणेहि पांडिओ सो विनउ रे जीव । येषां कार्ये । अनिमोमपदप्रप्तो नियमपुंरं पूर्णपि हयता ॥२३॥
 पुत्तकत्तन.उणं, ते दू.उत्ता न दुत्ततमंमेपि । गिच्छिमाद पुत्तहम्मो तान् ॥२४॥
 गुणनिदमंभगतं मुमुसंतिरे जीव । वेणारिये । अणुहयं इह त्वया फलं तु कृणोतु मायमि ॥२५॥
 इय विनंनो एतो परन्तोयं पुत्तवत्तभाउत्तामा । नागहमारमुंरं तु तनदमुनो वहुदं मे मो.इ ॥२६॥
 गिच्छिमाद पुत्तहम्मो, ता मो भेणं पि नियममालिक्खं । नो कर्तव्यं यदमात्रं नरपतिपुत्रो वेणी के

ता दाऊणं किंचिवि खुदाएसं विसैसओ वस्स । तदकरणे तो दंडं सब्बस्सेणं विहिस्सामि ॥१५॥
 इय चितिऊण रत्ता भणिओ मंती कयन्नुयपुरिसं । दंससु कयग्गय मे अयाणुयं याणुयं च तत्ता
 अन्नह निच्छयपुण्यं होही तुह मरणमेव जइ सरणं । तो मंती नियगेहे पत्तो अइआउलो हियए ॥१६॥
 तस्सत्थि गिहे दुहिया सुजसा नामेण बुद्धिबलकलिया । पुट्टो तीए सचिवो रहम्मि किं आउलो दण
 लवित्तज्जसि अज्ज तुमं, साइइ सो तीइ निवसमाइदं । सा भणइ इत्तिएणवि समाउलत्तं न तुह
 एयं दुट्ठाएसं पूरिस्समई निवस्स किंतु तए । परिहरियच्चो एसो तव्वयणं तेण पडिवन्ने ॥१७॥
 तत्तो सा गहिऊणं सुणयसित्तुं रयगदाग्यनमेयं । संपत्ता निवपासे समगं सचियेगं तो रत्ता ॥१८॥
 भणिओ मंती किं ते समाणिपा पुव्वसेसिया पुरिसा ? । सो आह मज्झ दुहियाए आणिया देव ! निर्दो
 तो तेगं मा पुट्टा दंसिवि सुणयं कहेइ से एयं । आहारपिडियादाणमित्तओ मज्जए गुरुयं ॥१९॥
 चंदान्दस्मवि पायं, ता पडु ! एसो कयन्नुओ नूणं । तं चिय कयग्गसंयस्स सेहरो जेण सचियेगं ।
 आ जम्माओवि तुमं बुद्धि नीओ पयम्मि संतविओ । तं चिय इणिउं वंछसि कह न तुमं होति जइ भणिओ
 एम रयओ सुजाणो जम्हा राईए सुणइ कथाणि । जस्स तणयाणि जाणिउं, अन्नाणी मज्झ पुण कओ
 ओ इत्तिपं पि न मुणइ अविरेई कअइव्वलो गया । सह तुज्झवि सेवाए विहवं वंछेइ जइ भणिये ॥२०॥
 "अविरोचिनि यो भूये कुमांइ गुद्धि समुदये । गण्ठेइ दिगन्तरं मन्ये रामारध समुदये ॥
 पटवन् परिपुणोऽपि विदुषो रागयानवि । प्रदीतुं शक्यते केन पार्थिवः कर्णदुर्बलः ! ॥"
 इत्थाइ निमुणिऊणं सचियस्सओ भणइ नरवई मंति । रयमु महायस ! इहिं जं अवरदं मए तुम्ह ॥

समादत्ता कथिदवि सुद्रोदेशे निक्षेपनस्तस्य । तदकरणे ततो दण्डं सर्वस्वेन विधायामि ॥१५॥
 इति निवृत्तविम्बा राज्ञा भणितो मन्त्री कृतज्ञपुरुषम् । दर्शय कृतघने मेऽज्ञापकं शायकं च तथा ॥१६॥
 अन्यथा निधयतुर्न भविष्यति तत्र मरणमेव यदि शरणम् । ततो मन्त्री निजगच्छं प्राप्नोऽशयाकुलो हृदये ॥
 तस्मिन्नि गृहे दुहिता सुवसां नाम्ना बुद्धिबलकलित्वा । शृण्वस्तथा सचिवो रहसि किमाहुलम्भान् ॥१७॥
 कथमेव स त्वं, कथयति स तस्यै नृपमादिष्टम् । सा मणतीयताणि समाकुलान्यं न तव सुहृदम् ॥१८॥
 एते दुष्टादेश पुरविश्याम्यइ नृपस्य किन्तु त्वया । परिहर्तव्य एव तद्वचनं तेन प्रतिपन्नम् ॥१९॥
 नत सा गृहीत्वा पुनरुचिगुं रवचदारकमेतम् । मंत्राणां नृपादर्थं सयं सचिवेन ततो राज्ञा ॥२०॥
 मन्त्रिणो मन्त्री किं त्वया समानीताः पूर्वसंविताः पुण्याः ? । सा आह मम दुहितानीता देव ! निर्दो
 तवस्तेन सा दृष्टा दर्शयिष्या पुनरं कथयति तस्यैव । आहारविणिःकाशनमायतो मन्त्र्ये सुहृदम् ॥२१॥
 कथं त्वया विदुषो, मन्त्र्येव यो एव कृतज्ञो नृपम् । त्वमेव कृतघ्नमेवस्य सेवको येन सचिवेन ॥२२॥
 कथं त्वया विदुषो, त्वं बुद्धिं नीतं यदि संस्थापितम् । तमेव हन्तुं वाञ्छसि कथं न त्वं मन्त्रिणं यथा भवति ॥२३॥
 एव इदं मन्त्र्ये वदन्तु यो मन्त्रिणं यथा भवति । यस्य मन्त्रिणीति गानि तु, अज्ञानी मम पुनस्तथा ॥२४॥
 इदं इदं न कथयिष्ये इति कथं दूरेणे गता । तथा मन्त्रिणी मेतया विदुषो वाञ्छति तथा मन्त्रिणी ॥२५॥

चित्र आहः—

“पाषाणमालकठिनोऽपि गिरिर्बिदालः संमिष्यते प्रतिदिनं बहुता नलेन ।

कर्णोपि जायते पुनैः पतिष्यमाणः को धा न याति विह्वलि ददमाददोऽपि ? ॥

उभेहि विस्वमियन्ते जं किंचि मय विरूपमायिरियं । नियमदं पटिगारसु विरयेन मम मर गिराओ ॥
 ॥ रक्षा पाहाए धरिउं सचिवो इमं पुणो भणिओ । नो मुदां मुनव्वा रज्जंवि हु तुअर भापनं ॥३०॥
 ॥ उद्वेउं सचिवो पाए संलग्गिऊण तं भणइ । जावज्जीवं नियमो मर मुदाए नग्गिदिदि ॥ ३१॥
 ॥ मुंच मम मामिय । समणो होहामि तुह अणुभाए । भणइ निवो न कर्हंविहु अणुजागिम्मादि न जेण ॥
 ॥ आयसो देहो तुह तणओ पेव मज्झ कज्जम्मि । विनयेयसो नियमान् अन्नदा, भणइ सो मयिओ ॥३२॥
 ॥ ये चिय पट्ट ! जइवि हु खरकम्ममहं तदावि न करिम्मं । इह अन्ने निज्जंओ तुभेहि वि नेर बापन्तो ॥
 ॥ तं निच्छयसारं ययणं तुणिऊण नरवो भणइ । पालतु भावययमं गिरिहिओ पेव सो मयिओ ॥३५॥
 ॥ त्वत्तो नियमेदे दुट्टियासहिओ अहन्नया सोवि । गोयन्थगुरुमयोये पटिगमरपुत्तयाणि ॥३६॥
 ॥ तालेइ पइदिणंवि हु धीए सिरखावए विरोसेण । संखिवइ दिगिनिपमं भंती अह अन्नया इहं ॥३७॥
 ॥ नह निपगिहाउ पाहिं संतप्पं नेय अज्ज दिणमज्जे । कजरणमेण वेणा, अह रक्षा मया पागमि ॥
 ॥ इविभो पटिहारो यधंतेणावि तेण तमोदे । दिहो भंतां एगंममंठिओ कालमयाए ॥३९॥
 ॥ भरिणो पहाणपुरिसं इवारिवि किंपि संतप्यो य । सो आगंनूण इहं इह पुनं न वार रप्पो ॥४०॥
 ॥ तो कोहगिपल्लो पटिहारं भणइ मच्छ संतिगिदे । वेधेवि पच्छपाहुं तं आणमु मज्झ पागमि ॥४१॥

इत्यादि श्रुत्वा तत्रैतत्पथो भणति नरपतिर्गन्धिनम् । समस्त महापशः । इदानीं वदपरार्द्धं कथा न ॥ १८॥
 पुष्पाभिरपि शान्तस्थं परिक्रान्तमया विरूपमाश्रितम् । निमग्नतां प्रतिपद्य विमर्शेन तमे दम दुष्टम् ॥ १९॥
 ततो राजा बाहो धृवा सचिव इदं पुनर्भणित । ओ मुदा मोक्षस्या राज्यमपि हि तदावत् ॥ २०॥
 तत उत्थाय सचिवः पादे संलग्न त भणति । यावज्जीव नियमो दम मुदाया भवेत् ॥ इदमिह ॥ २१॥
 सत्त्वान्मुञ्च मां स्वामिन् । धमणो भविष्यामि तज्जुहया । भणति स्यो न कथमपि दुष्टस्यैव स्व देहं न
 मनायतो देहस्तव संबन्धेव मम कार्ये । स्थितस्यो नियमान्मया, भवति ततः सचिवः ॥ २२॥
 एवमेव ममो । मयपि हि स्वकर्मादं तदापि न करिष्ये । इहायं निर्दग्धो पुष्पाभिरपि विह वन्द्यः ॥ २३॥
 तत्रस्तभिषयसारं यधनं धृवा नरवो भवति । पालय भावययमं गुरुमिह इह एव सचिवः ॥ २४॥
 संप्रतो निजमेदे दुट्टितुसहितोऽन्यथा सोऽपि । गोताभ्यगुरुमयोये पटिगमरपुत्तयाणि ॥ २५॥
 पालयति प्रतिदिनमपि हि द्विर्माये दिग्गमे विधेयेन । संखिवि दिहनिदं मज्झमन्दिरं ॥ २६॥
 यथा निमग्नतादित्यन्तस्थं नैवाय दिनमज्जे । कजरणमेण वेदावि, कथं राजा मज्झ एव ॥ २७॥
 मन्दापितः प्रतिहारो म्रतापि तेन तद्दे । इतो मन्देकान्तस्थेन कालमयाए ॥ २८॥
 अरेः मथानुरपे इवारिविषया विमपि मज्झं ॥ स कज्ज देहेनि पुनन्तं कथमपि इह ॥ २९॥

तेनवि तदेव विदितं भणिओ रत्ना तओ इमं मंती । अज्जवि न सुयसि खारं जं मन्तसि मज्झ सत्तुज्जं
तह खामिओवि सम्माणिओवि तइया मए सयं चेव । ता किमहं तुह जोगो जं जाणसि तं करिजामु
मुंचसु पुण मह विसयं पाणे न हरामि तुज्ज जेण सयं । ते गच्छिहंति नूणं सामिविरुद्धं चरंतस्स
इयं पभणंतस्स नराहिवस्स जणणीवि मयणसिरिनामा । तत्यागया रुयंती सोउं मंतिस्स बैयाई
पभणइ चच्छ । किमेयं मंतिस्स कयत्यणं कुणसि एवं । दुज्जणजणवयणेहि परमुवयारिस्स सयकालं
संपइ पुण सविसेसं धम्ममि रओ न मंगुलं कुणइ । इयरजणस्सवि एसो नूणं समसत्तुमित्तमणो
किञ्च ।

अविपारिऊण कज्जं सुहमसुहं वा कुणंति नहु गरुया । ता दुद्धु कयं तुमए जं वद्धो एस सहसेव ॥
किञ्च ।

सचिवदुहियाए तइया कयग्यसिरसेहरो तुमं चेव । कहिओ तं चिय तुमए सचविपं इय कुणंतेण ॥४॥
इय भणिऊणं देवी वंधे छिंदेवि तिवस्सदुरियाए । अणुणइ मंति सोवि हु भणई मह चेव इह दोसो ॥
जेणज्ज मए नियमो गहिओ एवं न गेहमज्झाओ । नीहरियव्वं ततो कासियसई करेऊण ॥५॥
आहूओ देवि । मए सत्तुनरो पुच्चपरिचयवसेण । देसावगासियवए अइयारो होइ इय विदिप ॥५३॥
तस्स फलं अणुहूयं मए सयं चेव नत्थि देवस्स । थेवोवि हु इह दोसो इय सुणिवि पसंतरोसमरो ॥
रायावि खमावेई मंति वयणेहि विणयसारेहि । मंतीवि जाइ गेहे सुहासणेण निराणाए ॥५४॥

ततः श्रोत्राग्निप्रदीप्तः प्रतिहारं भणति गच्छ मन्त्रिगृहे । बद्ध्वा पश्चाद्बाहु तमानय गम पार्श्वे ॥४॥
तेनापि सदैव विदितं भणितो राज्ञा तत इदं मन्त्री । अद्यापि न मुञ्चसि स्वारं यन्मन्यसे मम शत्रुवदन् ॥
तथा क्षमितीऽपि सम्मानितोऽपि तदा मया स्वयमेव । तस्मात्कमहं तव योग्यो यन्जानासि तत्कुर्याः ॥५॥
मुखं पुनर्मम विषयं प्राणात् हरामि तव येन स्वयम् । ते गमिष्यन्ति नूनं स्वामिविरुद्धं चरतः ॥५४॥
इति प्रभणतो नराधिपस्य जनन्यवि मदनश्रीनामा । तप्रागगा रत्नं श्रुत्वा मन्त्रिणो वन्द्यादि ॥५५॥
प्रमणति वन्तः । किमेतन्मन्त्रिणः कदर्थनं करोष्वेवम् । दुर्भजनवचनैः परमोपकारिणः सदाकाङ्क्षम् ॥५६॥
संमतिं पुनः सविशेषं धर्मं रतो नानिष्टं करोति । इतरजनस्याप्येष नूनं समशत्रुमित्प्रमनाः ॥५७॥
अविचार्य कार्यं शुभमशुभं वा कुर्वन्ति न सत्तु गुरवः । तस्माद् दुष्टं कृतं त्वया बद्ध एव सहसेव ॥५८॥
सचिवदुष्टिना तदा हृत्पथशिरःक्षेत्रस्त्वमेव । कथितस्तदेव त्वया सत्यापितमिति कुर्वता ॥५९॥
इति भाषित्वा देवी बन्धान् छित्त्वा तीक्ष्णशूरिकया । अतुनयति मन्त्रिणं सोऽपि हि मननि मयैवेह क्षेप ॥
येनैव मया नियमो गृहीत एवं न गेहमज्झान् । निस्सर्गस्य ततः कासितशब्दं कृत्वा ॥५९॥
आहूतो देवि ! मया सत्तुनरः पूर्वपरिचयवसेन । देसावगासिकृत्तनेऽनिकाशो भवनीनि विदितं ॥५९॥
तस्य फलमनुभूतं मया स्वयमेव नास्ति देख्य । स्तोत्रोऽपि गत्विह दोष इति श्रुत्वा मदान्तरागमः ॥
राजापि सनयाने मन्त्रिणं वचनैर्वचनयसारः । मन्यपि याति गेहे शुभामेनेन नृपाजया ॥६०॥

सो कोवि महंतजरो जाओ सो वंषपीडियंगस्स । तदयदिणम्मि विमुक्को पाणेहि जेण सो सदम्मा ॥५८॥
तत्तो सो सोहम्मे अप्पिददियसुखरो समुप्पन्नो । तम्हा जुओ विदेहे मिञ्जिस्सग्ग तदयजम्मम्मि ॥५९॥

॥ इति द्वितीयजिज्ञासने तृतीयातिचारविपाके महजलधिमग्गिकथानकं समाप्तम् ॥

स कोऽपि मदान्वरो जातस्तस्य मन्धपीडिताद्रस्य । तृतीयदिने विमुक्तः प्रार्थयन् स सदम्मा ॥६०॥
ततः स सौधर्मेऽल्पद्विकमुत्तरः समुत्पन्नः । तस्माद्युतो विदेहे सेत्स्यति तृतीयजन्मनि ॥६१॥

यत्नमेव दूरद्विषयं दृष्टेः नोऽप्युपगमः । गतिरित्येवमागमो नन्दनस्य ॥१३॥
तथापि;—

पुरमस्थि मागरीदेः छत्रसद्वयमप्यधिरिगुरुगोदं । परिश्रितमयन्त्रिन्वाराः परिश्रमो विरुमादयो ॥१४॥
ते पान्दः मन्त्रकृत्वा पागो तम् पण्डनी पत्रमा । नागे निरुपसेनो गगनो विगयागुगवर्गः ॥१५॥
अहं कष्टवित्तगतिमो गमो गड्डमिगो समागतिः । नरुणवगाभिगमं भारामं त्रिगपत्रगामं ॥१६॥
तन्ध पुरिसोऽगं केनापि भगिगो नरु कुमार । भागियाप्यममं । रगगीप्य केनिरप्य गुणोऽहं नारु विद्वान्
केनेन्निरापरागो उचरिगुणं मरुगपोप्य । मरुपज्जागीतागो अरुदगिया रगगमान्ति ॥१७॥
मरुग नियन्त्रम तत्रो पुगगविपनो म गमिग कान्तिमि । मरुगो मप्यियागो तम् तत्रो सोविमरुगमं
गो पुग विद्वान् तन्धपि तद्विपमिगदमं विपगुदगो । नवि गम्म विनि पदग न मपं कस्मापि तस्मिन्
ता काऊग पमापं आगनूणं रगं पन्धपमु । तं परिगं गो कुमरो गतो तन्धेव तं निपद ॥१८॥
पुनरुय विमिदयमनो भो भो तं काम नन्धमि पऊर ॥ गो भण्ड कुमार । तोसेग गो पुगो सुगमु नरु गग
अहमासि रापपुतो रद्वडो सुटियसोन्धेकारो । तोप्या मिद्विगुया मरुदिया मरुग कृपदडा ॥१९॥
सं हरिउमदं चन्दिगो समगं मन्धेण सिपुदेगमि । सन्धे जवेग जने सा मरुग विमालन्धी ॥२०॥
सत्याणुमगलग्ना गच्छन्ती सह मप्य तत्रो सन्धे । दूरन्तरिप दोन्धिवि परिमिताहं पदसमेग ॥२१॥
पच्छा चैव विपाहं मगं मोत्तूण निन्धयत्तागो । रगणीप्य पदमपदरमि रमिउं मुत्ताहं, इतो य ॥२२॥

कार्यक्षणेन दूरस्थिताय दर्शयति यस्त्वागमानम् । गृहीतदेशाचकाराः कृष्ण इव लभते स दुःखम् ॥२३॥
पुरमस्ति मानलेदेः पदसण्डपरायां धृतगुरुशोभाम् । परिभूतसकलविपुलकविक्रमो विक्रमादित्यः ॥२४॥
तत्पालयति सर्वकलानां पारगस्तस्य प्रणयिनी यथा । तयोर्विक्रमसेनस्तनयो विनयादिगुणमवनम् ॥२५॥
अथ कृष्णमित्रसहितो गतो गजेन्द्रे स समारुहः । नन्दनवनाभिराम आरामे जनितजनकामे ॥२६॥
तत्र पुरुषेण केनापि भणितो यथा कुमार । भार्यया समम् । रजन्यां कदलीगूढे सुप्तोऽहं यावत्तिष्ठामि ॥२७॥
कङ्क्रेल्लिपादगादुत्तीर्य मयूरपतेन । मद्भार्याप्रीवातोऽपहृता, रत्नमालेति ॥२८॥
मयि पश्यति ततः पुनरपि प्राप्तः स तस्मिन् वृक्षे । सुस्तो मयापि बाणस्तस्य ततः सोऽपि मम लग्नः ॥२९॥
स पुनस्तिष्ठति तत्रापि ततश्चिखण्डमण्डितकुटाग्रः । नैव तस्य किञ्चित्प्रभवति न मयं कस्यापि तस्यास्ति ॥३०॥
तस्मात्कृत्वा प्रसादमागत्य क्षणं प्रलोकस्व । तं पश्यिन् ततः कुमारः प्राप्तस्तत्रैव तं पश्यति ॥३१॥
पृच्छति च विस्मितमना गो मोत्स्वं कस्मान्भूत्यसि मयूर । ॥ मणति कुमार । तोपेण स पुनः शृणु यथा वात् ।
अहमासे राजपुत्रो राष्ट्रूटः खण्डितशीलालङ्कारः । तत एका श्रेष्ठिसुता संवटिता मया रूपाद्या ॥३२॥
तां हत्वाऽहं चलितः समं सार्धेन सिन्धुदेशे । सार्धे जवेन याति सा मन्दरातिर्विशालाक्षी ॥३३॥
सार्धानुमार्गलग्ना गच्छन्ती सह मया ततः सार्धे । दूरान्तरिते द्वावपि परिभ्रान्तौ पथिश्रेणे ॥३४॥
पश्चादेव स्थितौ मार्गे मुक्त्वा निर्भयत्वात् । रजन्यां प्रथमप्रहरे रत्नं सुप्तौ, इतश्च ॥३५॥

रयणीए परिमजामम्मि कटविण्णमेर जग्गियम्मि मए । नो सा दिट्ठा निउणं सत्त्वत्थगवेसियावि तहिं ॥
 तो चित्तिंये मए इय जइ ता पन्नामुहा गया वलित्तं । पियराइं सुमरेउं तो तीए न सुन्दरं विहियं ॥१६॥
 मग्गम्मि दुट्ठमत्ता हणिदेति इयं विचित्तिउणमए । अरणोदयवेलाए तण्णपपत्तिं नियतेण ॥१७॥
 अदसिन्धवग्गयपत्तिदेसणा जाणियं जइ हणिता । वग्गेण निग्गियेणं मह भज्जा तो गओ सत्थे ॥१८॥
 सग्गादिवस्म फट्ठिउं तं पुत्तं तं इयं च सो भणिओ । जाव अइं तस्सुद्धिं लहेमि ता इत्थ ठाएह ॥१९॥
 वेणवि तं पटिवन्तं दिस्सा य महाइणो पवरमुहदा । तो तेहिं सह गणं वग्गो दिट्ठो मए सुत्तो ॥२०॥
 तइ चाल्वायाहुत्तुयं वरंगुलीयं सक्कटगकेऊरं । उच्चत्तकणयसंकलियकलियमह तीए नुवरत्तुयं ॥२१॥
 रयणावर्त्ता य एसा दिट्ठा तस्सेव संनिहाणम्मि । तो इविओ मए सो तिचो तप्पिसियमसिउण ॥२२॥
 ररें म्मिट्ठियं । म्मोहसि अज्जवि धरणीए निहणित्तं चालं । तइ पिट्ठाओ फट्ठेमि नून कंदोदलनयणिं ॥२३॥
 तमसुयपुण्यं वपणं सुणिउं वग्गो समुद्धिओ ज्ञत्ति । फोटंतो इव वंधंढमंढयं गज्जियरवेण ॥२४॥
 वं.पावितां य अतुच्छपुच्छअच्छोदणाहिं भूवीउं । सज्जियरूपो कमेण कयंनकप्पो गरुयदप्पो ॥२५॥
 पटिओ मग्गुवरिं तो मएवि तिवसवयरवपरफालेण । वामकरगतिएणं विट्ठा जीहा सउट्टवडा ॥२६॥
 दाहिणकरद्वियाए छुरियाए आहओ य सो उपरे । तो तरस्वणेण मुक्को पाणेहिं सो, इओ य मए ॥२७॥
 चाल्वादेहायपये गरिउणं कटगकुंडलाइंवि । गुरधरियवग्गवेहो पचो सत्थाहिं वसमीवं ॥२८॥
 भणिओ इयं मए सो रयणउरं रयणसंचओ सिट्ठी । तम्भज्जा देवसिरी जणणी एहिं रमणीए ॥२९॥

रजन्त्यां वरमयामं कथमप्येवमेव जगृतेन मया । नो सां दृष्टा निपुणं सर्वत्र गवेपितावि तत्र ॥१५॥
 तमभिधित्तं मयेति यदि सा पश्चान्मुखा गता वलित्ता । पितरी स्पृत्वा ततस्तथा न सुन्दरं विहितम् ॥१६॥
 मार्गे दुष्टमत्वा हनिभ्यन्तीमां विचिन्त्य मया । अरणोदयवेलायां तत्पदपङ्क्तिं परयता ॥१७॥
 अनिष्टीमव्याघ्रपदद्विदंशनाम्नां वया हता । व्याघ्रेण निपुणेन मम भार्या तनो यतः साधे ॥१८॥
 सार्धाधिपाम कर्णयित्वा सं वृष्टान्तमिदं च स भणितः । यावद्दहं तच्छुद्धिं लभे तावदत्र तिष्ठ ॥१९॥
 तेनारि तन् प्रतिपन्नं दत्ताश्च सदायाः प्रवरसुमताः । ततस्तेः सह गतेन व्याघ्रो दृष्टो मया घृतः ॥२०॥
 तथा बालाबाहुयुगं वराकुलीयं सक्कटवक्त्रयूगम् । उच्चत्तकनकगुह्यलाकलितमय तस्या मृपुरयुगम् ॥२१॥
 रत्नावर्त्ता मेपा दृष्टा तस्यैव संनिधाने । ततः द्रष्टुं नो मया स तृप्तस्तत्पिशितमक्षित्वा ॥२२॥
 ररे खम्भट् । लोटस्यचापि धरण्यां निहत्य बालाम् । तयोदरात्कृणामि नूनमुत्पलदलनयनाम् ॥२३॥
 तदश्रुतपूर्वं वचनं श्रुत्वा व्याघ्रः सगुण्मितो क्षतिति । स्फोटयन्निव ब्रह्माण्डमण्डपं गर्भितरवेण ॥२४॥
 कर्णयश्चातुच्छपुच्छाच्छोदनाभिर्मूषीकम् । सज्जिनकपः कमेण कृतान्तकस्यो गुरुदर्पः ॥२५॥
 पत्निनो ममोपरि ततो मयापि तीक्ष्णतरसाद्वरफालेन । वामकराग्नस्पितेन विट्ठा जिह्वा सौष्ठवता ॥२६॥
 दाहिणकरस्थिनया क्षुरिकयाऽऽहत्य च उदरे । ततस्तत्स्थेन मुक्तः प्राणेः सा, इत्यथ मया ॥२७॥
 बालादेहायवयान् गृहीत्वा कटककुण्डलाद्यपि । क्षुरपुतव्याघ्रदेहः प्राप्तः सार्धाधिपममीयम् ॥२८॥

तोइ इमं आभरणं अपिज्जसु निच्छणं गंतूणं । साहिज्जसु जहदिदं मज्झ पमार्यं विदेऊण ॥३०॥
 एएहि अवयवेहि सममेव चियाए जलियज्जणाए । अण्णामहे स्विउं पियाम् मग्गेण गच्छिस्सं ॥३१॥
 खमियव्वं मह सव्वं तुमए तह मज्झ सयणवग्गस्स । कहियव्वो वुत्ततो एसो मह सामणाए समं ॥३२॥
 सरथाहिणेण भणिपं लोयव्ववहारधम्मवज्झमिणं । जं महिलाए सद्धिं जलणपवेसं समायरसि ॥३३॥
 महिला पुरिसेण समं मरेइ इय ताव लोयव्ववहारो । भणिपं मएवि नेहो पायं पुरिमाणं नो जम्हा ॥३४॥
 छुहियाण भोयणमिपव राओ रमणीसु होइ पुरिसाण । नेहो पुण विरलाणं जो मरणंतेवि निव्वडइ ॥३५॥
 तण्डाणुगया वप्पीहयावि बहुसो पियं पियं विति । इच्चाइ पंलविऊणं रइयचियाए लहु पविट्ठो ॥३६॥
 सह महिलावयवेहि मरिऊणं वंतरो अहं जाओ । कीलंतो इह पत्तो सत्याहिर्वइयि सकलत्तो ॥३७॥
 तस्स य कलत्तवच्छत्थलम्मि रयणावली निया दिट्ठा । तइसणेण नाणोवओगओ जाणियं शक्ति ॥३८॥
 पुच्चुत्तं सव्वंपि हु हरिया रयणावली मए कुमार ! । काऊण मोरूव्वं तो हरिसो मज्झ संजाओ ॥३९॥
 जइ पत्तिमह न मज्झं ता इत्तो केवलीवि चिट्ठेइ । उज्जाणअवरमागे सहयारतहस्स हेट्ठम्मि ॥४०॥
 तं पुच्छह मह चरियं तो कुमरो कण्हमित्तपरिकलिओ । सकलत्तपुरिसजुत्तो गहियमऊरो तहि पत्तो ॥
 वंदेवि केवलिं सो उवविट्ठो समुचियम्मि ठाणम्मि । तो पत्थावे कुमरो पुच्छइ तं केवलिं एवं ॥४१॥
 भयवं ! एस स मऊरो पुच्चभवं केरिसो कहिं हुंतो । किं विहियं सुहमसुदं साहसु पसिऊण मह इनिं ॥

भणित इदं मया स रत्नपुरे रत्नसंचयः श्रेष्ठी । तद्भार्या देवश्रीर्जनन्येतस्या रमण्याः ॥२९॥
 तस्या इदमाभरणमर्पय निश्चयेन गत्वा । कथम यथादृष्टे मायि प्रसादं विधाय ॥३०॥
 एतैरवयवैः सममेव चितायां उवलितज्वलनायाम् । आत्मानमहं क्षिप्त्वा प्रियाया मार्गेण गमिष्यामि ॥३१॥
 क्षमितव्यं मम सर्वं त्वया तथा मम स्वजनवर्गयि । कथयितव्यो वृत्तान्त एव मम क्षामणया-समम् ॥३२॥
 सार्थाभिपेन भणितं लोकव्यवहारधर्मशास्त्रमिदम् । यद् महिलया सार्धं उवलनप्रवेशं समाचरसि ॥३३॥
 महिला पुरीषेण समं म्रियत इति तावल्लोकव्यवहारः । भणितं मयापि स्नेहः प्रायः पुरुषाणां नो यस्मान् ॥
 क्षुधितानां भोजन इव रागो रमणीषु भवति पुरुषाणाम् । स्नेहः पुनर्बिरलानां यो मरणान्तेऽपि निर्वर्तते ॥३४॥
 तृष्णातुगता वप्पीहा अपि बहुसः पियं पियं ब्रुवन्ति । इत्यादि प्रलप्य रचितचितायां लघु प्रविष्टः ॥३५॥
 सह महिलावयवैर्गृत्वा व्यन्तरोऽहं जातः । श्रौढान्निह प्राप्तः सार्थाधिपतिरपि सकलत्रः ॥३७॥
 तस्य च कलत्रवत्स्थले रत्नावली निजा दृष्टा । तद्दर्शनेन ज्ञानोपयोगतो ज्ञातं श्रुतिरिति ॥३८॥
 पूर्वोक्तं सर्वमापि हि हना रत्नावली मया कुमार ! । कृत्वा मयूररूपं ततो हर्षो मम संजातः ॥३९॥
 यदि प्रतीया न मां सदेतः केवल्यपि क्षिप्रति । उषानावरमागे सहकारतरोरपः ॥४०॥
 तं पृच्छत मम चरितं ततः कुमारः कृष्णमिश्रपरिकलितः । सकलत्रपुरुषयुक्तो गृहीतमयूरस्तत्र प्राप्तः ॥४१॥
 वन्दित्वा केवलिनं स उपविष्टः समुचितस्थाने । ततः प्रस्तावे कुमारः पृच्छति तं केवलिनमेवम् ॥४२॥
 भगवन् ! एष स मयूरः पूर्वमेव कीदृशः कृपाभूत् । किं विहितं शुभमशुभं कथम प्राप्तमयमेदानीम् ॥४३॥

तो केवल्लिणा कहियं सव्वेपि तदेव जह मज्जेण । कुमारपटिवोदणत्थं अहियपरं इत्तिपेपि जहा ॥४४॥
 रइसुहमज्जवसंतीए तीए बालाए आगया निद्रा । तो सा वग्गेण ह्या उप्पन्ना तिरियमाईए ॥४५॥
 तो कुमारेणं भणिपं मुणिपुंगव । रइसुहमज्जवसणंपि । किं इयफल्लं जायइ, तो नाणी कहइ तस्म इमे ॥
 रइसुहमज्जवसंतो सुत्तो अह मरइ कहवि तो जीवो । अइदुग्गदुग्गईए गच्छइ गुणमामजुत्तोवि ॥४७॥
 इच्चाइदेमणं निसुणिऊण कुमरो दुवाल्हसविहंवि । पडिवज्जइ गहिधम्मं जुत्तो मित्तेण कण्हेण ॥४८॥
 मोरसुरोवि गिण्णइ सम्मत्तं रयणमालिंय खिविउं । कुमरस्स कंठदेसे नमिध मुणि तो गया टाणं ॥४९॥
 कुमरो करेइ धम्मं सरुण्हमित्तो सयावि उवउत्तो । देसज्जगामिण अह गहिओ कण्हेण इय नियमो ॥५०॥
 जह पोसहसालाए बहिं मए ता न अज्ज गंतउं । जाव दिवसावसाणं, अह तत्थ समागओ पुरिसो ॥५१॥
 कुमरस्स संतिओ कुणइ यहुविहं 'कण्ह कण्ह' इयसरे । पोमहसालादुवारे पिडियम्मि उउट्ठाणम्मि ॥५२॥
 टाऊणं सो देसइ अप्पाणं तस्म विहियमोणोवि । तईसणेण तेणं पोसहसालाकवाट्ठाइ ॥५३॥
 उग्याडियाइ, उग्याडिऊण पत्तो य कण्हपासम्मि । कुमरभणियाइ साइ जा ताव कुमोवि विहरंमो ॥
 पत्तो कण्हसयासं धंदी साइसिपहसिपवल्लुट्ठी । धरिउं बाहाए तपं छुरियं देसेइ भणइ य ॥५५॥
 अइधुवित्तओ अह तो विपरसुं कणयस्स दस सहस्साइ । कुमरपुरिसेण धाई टाऊण कया नमो पुंया ॥
 मिलिओ पउरो लोओ कुमरोवि समागओ तओ तेण । थंमेण समं बट्ठो कण्हो गाइं तओ छुरियं ॥५७॥
 आकइडिऊण थको सो धंदी, भणइ तं तओ कुमरो । सुंचरु मए मित्तमिपं जं मगमि तं पवत्तिउम्मं ॥

ततः केवल्लिणा कथितं सर्वमपि तथैव यथा मयूरेण । कुमारप्रतिबोधनार्थमधिकतरमियदरि वय ॥४४॥
 रतिमुखमध्यवस्यन्त्यास्तस्या बालाया आगता निद्रा । ततः सा व्यागेण हतोत्तना तिर्यग्मातौ ॥४५॥
 ततः कुमारेण भुजितं मुनिपुङ्गव । रतिमुत्ताप्यवसानमपि । किमनिरुक्तं जायते, ततो ज्ञानी कथयति तस्येदम् ॥
 रतिमुखमध्यवस्यन् सुप्तो यदि श्रियते कथमपि ततो जीवः । अनिर्दुर्गदुर्गनी गच्छति गुणमामजुत्तोऽपि ॥४७॥
 इत्यादिदेवानां धृष्ट्या कुमरो ज्ञादशविधमपि । प्रतिपद्यते गृहिधर्मं जुत्तो मित्तेण कण्णेन ॥४८॥
 मोरसुरोऽपि गृह्णाति सम्यक्त्वं रत्नमालां शिप्त्वा । कुमारस्य कण्ठरेतो नत्वा मुनिं नमो यदाः स्थानम् य
 कुमारः करोति धर्मं सरुण्णमित्त्रः सशस्त्रपुङ्गवः । देशवकाशिकेऽथ गृहीतः कण्णेनेति निदमः ॥५०॥
 यथा वीषधशालाया बहिर्मया तावलाघ गन्तव्यम् । यावद्विषावसानं, अथ तत्र समागतः पुङ्गवः ॥५१॥
 कुमारस्य सत्कः करोति बहुविधान् 'कृष्ण कृष्ण' इति शप्शान् । वीषधशालाद्वारे विहित उच्छ्वसने ॥५२॥
 स्थित्वा स दर्शयत आत्मानं तस्मै विहितमौनोऽपि । तदरनेन तेन वीषधशालाकपाशनि ॥५३॥
 उच्छ्वसितानं, उच्छ्वस्य मासश्च कृष्णपार्थ । कुमारभणितानि कथयति यावदावस्थुतोऽपि विहरन् ॥५५॥
 मासः कृष्णसकाशं बन्दी सादसिकदसिषवल्लुट्ठिः । भूत्वा बाही तां छुरिकां दर्शयति क्वचि य ॥५७॥
 अतिमुमुक्षितोऽहं तपो वितर क्वचस्य दस सहस्राणि । कुमारदूतयेण बहिः स्थित्वा कृत्वा तपो दुग्धा ॥५९॥
 मिलितः प्रचुरो लोकः कुमारोऽपि समागतनेन । रम्येन समं बट्ठः कृष्णो गाइं तपो छुरिकार ॥६०॥

तो तेणं भीषणं पासत्ययदससहस्सदम्माहं । अमएण समं चिय भग्गियाइं कुमरेणं दिन्नाइं ॥५९॥
तो वंदी कुमरकरे लग्गेउं निग्गाओ पुरस्स संहि । पच्छा पच्छाहुत्तं कुमरं नमिउं विसज्जेइ ॥६०॥
फन्होवि रुहिरभरिओ गाढं वंघेहिं पीडिओ संतो । तत्थेव ठिओ एवं परिभावंतो भवस्सत्त्वं ॥६१॥

“जन्म मरणाय नियतं बन्धुदुःखाय धनमनिर्वृतये । तन्नास्ति यन्न विपदे तथापि लोको निरालोकः ॥

धनापायः कायः प्रकृतिचपला श्रीरपि खंडा, महामोगा रोगाः कुबलयदृशः सर्पसदृशः ।

गृहावेशः क्लेशः प्रणयिषु सुखं स्थैर्यविमुखं, यमः स्वैरी वैरा तदपि न हितं कर्म विहितम् ॥”

दिसिवयकलंकतरुणो कुसुममिणं जं इहेव इय दुक्खं । फलमउलं परलोए कुगइयस्सेवमह होइ ॥६२॥
इच्छाइभावणाए दिणसेसं गमिय नियधरे पत्तो । दाहजरेणं गहिओं मओ य तइए दिणे तत्तो ॥६३॥
उत्पन्नो जोइसिओ देवो चइउं तओ य तइयम्मि । जम्ममि मोखसोवत्तं धुयकम्मो पाविही नूणं ॥६४॥
विक्रमसेणकुमारो क्रमेण चरणं सुनिर्मलं लडिउं । उत्पन्नविमलनाणो सिद्धो निर्धुणियकम्ममलो ॥६५॥

॥ इति द्वितीयशिक्षाप्रतातिचारविपाके कृष्णरुधानकं समाप्तम् ॥

आकृष्य स्थितः स वन्दी, मणति त्वं सत्त. कुमारः । शुघ्र मम मित्त्रमिदं यन्मार्गयसि तत्प्रयस्यामि ॥५९॥
ततस्तैन भीतेन पार्श्वस्पर्शसहस्रदम्माणि । अभयेन सममेव मार्गितानि कुमारेण दत्तानि ॥५९॥
ततो वन्दी कुमारकरे लगित्वा निर्गतः पुराद् बाहिः । पश्चात्पश्चान्मुखं कुमारं नत्वा विसृजति ॥६०॥
कृष्णोऽपि स्वरिभृगो गाढं बन्धैः पीडितः सन् । तथैव स्थित एवं परिभावयन् भवस्वरूपम् ॥६१॥
दिग्गतकलहवरोः कुसुममिदं यदिदेवेति दुःखम् । फलमतुलं परलोके कुगतिगमस्यैव मम मणियानि ॥६२॥
इत्यादिभावनया दिनदोषं गमयित्वा निजगृहे प्राप्तः । दाहन्वरेण गृहीतो मृतश्च तृतीये दिने ततः ॥६३॥
उत्पन्नो ज्योतिषिको देवश्च्युत्वा ततश्च तृतीये । जन्मनि मोक्षसौख्यं धृतकर्मा प्राप्स्यति नूतम् ॥६४॥
विक्रमसेनकुमारः क्रमेण चरणं सुनिर्मलं लब्ध्वा । उत्पन्नविमलज्ञानः सिद्धो निर्धूतकर्ममणः ॥६५॥

गदियदेसावगतो त्रिविज्जण परस्स कवकराहियं । जो अपं छाणवइ स लहइ सोमोन्न दुवत्ताइं ॥१॥
तथाहिः—

भोगवरं अत्थि पुरं गुरुभोगितणुं व बहुविसनिवासं । निम्मलमणिकरपसरं दुरसणपरिवज्जियं किं तु ॥२॥
तत्थासि सोमनामो सिद्धी सोमन्न सुयणकुमुपाण । भज्जा अणंगसेणा अणंगपरिणिज्ज तस्ससि ॥३॥
ताणं च परोप्परपीइनिम्भरं विमयसोरस्सनिरयाणं । अकलियदुहाण कालो वोल्हइ दोगुंदगाणं ॥४॥
अइ अक्षया पय्या तच्चज्जा तीए कक्षया जाया । समए अणंगमुंदरी नामपि पइद्वियं तीसे ॥५॥
निरुक्कया निम्मेरपरममुंदेरदलियरइया । कइकइवि पयत्तेणं विहिणावि विणिम्मिया म्मे ॥६॥
किं तु अइदूवा सा दिट्ठिन्भासेवि पुणइ न हु कोइ । नय कोविबरइ वरइं पियरेहिं दिज्जमाणं पि ॥७॥
मयणानलपज्जलिया परपुरिसे पइदिणं पि पत्थेती । पुच्छालिचि भणिज्जइ तत्तो सा नयरलोएण ॥८॥
तं सोउं ह्मिज्जइ इत्तिपइ सदिपाहिं लज्जए अहियं । सोहग्गमगिरा सा पूयइ हरवल्लहाइं ॥९॥
सोहग्गंनणमोहग्गमुत्थियनिरयाइं च विरपइ । पियकारियधूपेहिं धूपेइ अण्णो देहं ॥१०॥
तइ कामदेवमंनं क्षायइ लवइं य तिपुरविज्जाइं । तइवि हु उच्चियणिज्जा जायइ सा पुरिसवग्गस्स ॥११॥
आइआइं पियराइं तीए पुच्छति दिच्चदेवन्नं । नेमित्थियं पि दंसंति तइ य बहुमतवाइं ॥१२॥
कुल्लदेवपाण पूयं तइ विविहोवाइयाइं इच्छंति । देवहवणाइपहिं न्हायंति तहोसहीहिं पि ॥१३॥
किं बहुणा,

गृहीतदेशावकाशः तित्त्वा परस्मै कर्करादिकम् । य आत्मानं ज्ञापयति स लभते सोम इव दुःस्त्वानि ॥१॥

भोगपुरमस्ति पुरं गुरुभोगितनुरिष बहुवृ(वि)षनिवासम् । निर्मलमणिकरप्रसरे द्विरसनपरिवर्जितं किन्दु ॥
सप्रासीत्सोमनामा धेष्टा सोम इव स्वजनकुमुदानाम् । भार्याऽनन्रस्तेनाऽन्दगृहिणीव तस्यासीत् ॥२॥
तपोध्व परस्परप्रीतिनिर्मरं विषयसौख्यनिरतयोः । अकलितदुःखयोः कालो गच्छति दौगुन्दकयोरिव ॥३॥
अथान्यदा प्रसूना तद्वार्या तस्याः कन्यका जाना । समयेऽनन्रसुन्दरी नामापि प्रतिष्ठितं तस्याः ॥४॥
निरुक्कया निर्मर्यादपरमसौन्दर्यदलितरतिदवा । कथंकथमपि प्रयत्नेन विधिनापि विनिर्मिता मन्ये ॥५॥
किन्त्वतिदुर्भगा सा दृष्टयन्मासेप्रवि करोति नहि कश्चित् । न च कोऽपि वृणुते वराकां पितृभ्यां दीयमानामपि ॥
मदानलकम्बलित्वा परपुरुषान्प्रतिदिनमपि प्रार्थयमाना । असतीति श्रण्यते ततः सा नगरलोकेन ॥८॥
तत् सुत्वा दृष्टते हस्यते सतीभिर्लज्जतेऽधिकम् । सौभाग्यमार्गवेत्री सा पूजयति हरवल्लभादिकम् ॥९॥
सौभाग्याऽनसौभाग्यगुहिकातिलकादिकं च विरचयति । पियकारियधूपेधूपयत्पत्न्यो देहम् ॥१०॥
तथा कामदेवमन्त्रं ध्यायति जपति च विपुत्राविद्यादि । तथापि सुद्वेनर्नीया जायते सा प्ररुक्कवादिभ्यः ॥११॥
आर्दीर्णां पितरौ तस्याः पूच्छतो दिव्यदेवभुम् । नेमित्थिकमपि दर्शयतस्तथा च बहुमन्त्रवादिभ्यः ॥१२॥
कुल्लदेवतानां पुत्रा तथा विविधोपयाचितानीच्छत । देवस्त्वनादिभिः स्नातस्तथौषधीभिरपि ॥१३॥

तो तेणं भीषणं वासत्ययदसहस्रदम्माहं । अमणं समं चियं मग्गियाइं कुमारेणं दिन्नाइं ॥५५॥
तो वेदी कुमरकरे लग्गेउं निग्गाओ पुरस्सं त्तिहि । पच्छा पच्छाद्दुत्तं कुमारे नमिउं विसज्जेइ ॥
कन्धोवि रुद्धिरभरिओ गाढं वंचेहि पीडिओ संतो । तत्थेयं ठिओ एवं परिमाचंनो भवमस्सं ॥६॥

“जन्म मरणाय नियतं बन्धुदुःखाय घनमनिर्बृतये । तत्रास्ति यत्र विपदे तथापि लोको निरालोकः ॥

घनापायः कायः प्रकृतिचपला श्रीरपि सला, मदामोगा रोगाः कुबलमदृशः सर्पसदृशः ।

गृहावेशः क्लेशः प्रणयिषु मृतं श्वैर्यविमुक्तं, यमः स्वैरी वैरी तदपि न हितं कर्म विहितम् ॥”

दिसिक्खकलंकतरुणो कुसुममिणं जं इहेव इयं दुवस्सं । फलमउल्लं परलोए कुगइगयस्समवहं होही ॥

इच्छाभयणाए दिणसेसं गमियं निययरे पत्तो । दाहन्वरेणं गहिओ मओ य तइए दिणे तत्ता ॥

उत्पन्नो ज्योतिषिओ देवो चइउं तओ य तइयम्मि । जम्मम्मि मोससौख्यं धुतकर्मा पाविही नूणं ॥

विक्रमसेणकुमारो क्रमेण चरणं सुनिम्मलं लहिरं । उत्पन्नविमलनाणो सिद्धो निर्धूतकर्ममलः ॥

॥ इति द्वितीयशिक्षाग्रन्थातिशयरचिपाके कृष्णकथानकं समाप्तम् ॥

आकृष्य स्थितः स बन्दी, मणति त्वं ततः कुमारः । मुञ्च मम पितृमित्रं यन्मार्गयसि तत्प्रयत्नयामि ॥

ततस्तेन भीतेन पार्श्वस्थदशसहस्रद्रुमाणि । अमयेन सममेव मार्गितानि कुमारेण दत्तानि ॥५९॥

ततो बन्दी कुमारकरे लगित्वा निर्गतः पुराद् बाहिः । पश्चात्पश्चान्मुक्तं कुमारं नत्वा विमुञ्जति ॥६॥

कृष्णोऽपि रुद्धिरभृतो गाढं बन्धैः पीडितः सन् । तत्रैव स्थित एवं परिमावयन् भवत्स्वरूपम् ॥६॥

दिग्गतकलङ्कतरोः कुसुममिदं यदिहैवेति दुःखम् । फलमतुलं परलोके कुगतिगतस्यैव मम भविष्यति ॥६॥

इत्यादिभावनया दिनशेषं गमयित्वा निजगृहे प्राप्तः । दाहन्वरेण गृहीतो मृतश्च तृतीये दिने ततः ॥६॥

उत्पन्नो ज्योतिषिको देवश्च्युत्वा ततश्च तृतीये । जन्मनि मोक्षसौख्यं धुतकर्मा प्राप्स्यति नूनम् ॥६॥

विक्रमसेनकुमारः क्रमेण चरणं सुनिर्मलं लब्ध्वा । उत्पन्नविमलज्ञानः सिद्धो निर्धूतकर्ममलः ॥६॥

तो कृपया सा जेवः तं चिय एव । विषाणसे मव्वं । अओ न कोवि जानइ किंचि वि सुविचक्षणता तम्हा ॥
 सव्वं कुणमु सयं चिय गिरहम्मं यज्ज पुण समाएसें । मा देसु अपाणुयाए कइयावि हु पव्वदिजसेवि ॥
 इय निदोपि पओसें तदुवरि सा बहइ, विमज्जसिद्धीवि । वारइ सिरिप्पदे, सा तहवि न विरमेइ कुद्धमई ॥
 पिदुओयरए ततो धरिया विमलेण तहवि ईसाए । पाहिज्जइ जइ विमलो संभासइ धणसिरि कहवि ॥
 पन्नाइया य एगा अरुहया गेहपागया संती । तीइ फलकुल्लवत्थाइएहि सा रंजिआ वाडे ॥३२॥
 तो तीए सा भणिपा फज्जं साहेसु मज्झ दुस्सज्जं । जं किंचि तुज्झ रुद्धं वच्छे ! अविमपओ जेण ॥
 उघाटणयेभणमोहणाइ सव्वंपि यह करगयं । तो सिरिपदा पयंपइ तं पांचु नरिय भुवणेवि ॥३४॥
 कोवि तमयो अओ दीणाणं वज्जलो छलियकालो । ता मइ काठं पसायं सवसिदुक्खं सयं नेसु ॥३५॥
 पन्नाइयाए भणियं तुहिच्छियं वच्छि । निच्छियं काहं । किणु विणा सहायं न सिज्जाए किपि ता दव्वं ॥
 देसु तुमं तज्जोगं नीए दव्वंपि किपि से दिअं । कज्जसिद्धीए पूयं तुज्झ करिस्सामि भणिमा य ॥३७॥
 तो तग्गिहाइ पन्नाइयावि पुत्तालिपाए गेहम्मि । गंतुणं तीए समं पणुवकज्जम्मि जं किअं ॥३८॥
 तं वनइ अइ विमले पदे वयेनम्मि सो जहा मुणइ । पुत्तालिया तहयिय पुच्छइ पन्नाइयं एवं ॥३९॥
 जइ कय्य तुमं पलिपा सा पमणइ धणमिरीए पट्टविपा । गच्छिस्सं धणगेहे दूईकज्जेण जेण धणो ॥
 कयसंकेपरमंसा रीसेण गिरहम्मि अज्ज नो पत्तो । ता मा कुणवरसेयं सियं चिय तरय गच्छिस्सं ॥
 जाव न धणसिरिभत्ता समेइ विमलो नियम्मि गेहम्मि । ताव धणधणसिरीणं संजोयमइ करिस्सामि ॥

ततः कृपिता सा जल्पति त्वमेवैका विज्ञानीषे सर्वम् । अन्यो न कोऽपि जानाति किञ्चिदपि सुविचक्षणः तस्मात् ॥
 सर्वं द्रष्टु स्वयमेव गृहकर्म मम पुनः समोदेद्यम् । मा देशशायिकायाः कदापि हि पर्वदिवसेऽपि ॥२९॥
 इति निश्चयमपि मन्त्रेण सनुपरि सा बहति, विमलश्रेष्ठपति । वारयति धीमतां, सा तयापि न विरमति, मुद्धमतिः ॥
 वृषगववरके ततो धृता विमलेन तपापीर्षया । बाध्यते यदि विमलः संभाषने धनश्रियं कथमपि ॥३१॥
 प्रमादिका बैकाऽपान्मदा गेहपागता सती । तया फलपुष्पवत्यादिकैः सा रञ्जिता वादम् ॥३२॥
 तत्सत्या सा भणिता कार्यं कथय मम दुःसाधम् । यत्किञ्चित्तव रुचितं वत्से ! अविकल्पतो येन ॥३३॥
 उघाटयन्मन्मनमोहनादि सर्वं मम करगतमिव । ततः धीमता प्रजल्पति त्वां मुक्त्वा नाहितं सुवनेऽपि ॥३४॥
 कोऽपि समप्योऽन्यो दीनानां वत्सलश्छलिनकालः । तस्मान्मायि कृत्या प्रसादं सपत्नीदुःखं क्षयं मय ॥३५॥
 प्रमादिकया भणितं तथेति सतं वत्से ! निश्चितं करिष्ये । किन्तु विना सहाये न सिध्यति किमपि तस्माद् द्रव्यम् ॥
 देदि त्वं सद्योग्यं तया द्रव्यमपि किमपि तस्यै दत्तम् । कार्यसिद्धौ पूजो तव करिष्यामि भणिता य ॥३७॥
 ततस्तद्गृहान् प्रमादिकाप्यसत्या गेहे । गत्वा तया समं प्रस्तुतकार्ये यन् कृत्यम् ॥३८॥
 तन्मन्त्रयत्यय विमले पदि मज्जति ॥ यथा जानाति । असती तपैव वृच्छति प्रमादिकायैवम् ॥३९॥
 यथा कुत्र त्वं पलिता सा ममजति धमश्रिया प्रत्यापिता । गमिष्यामि धनगेहे दूतीकार्येण येन धनः ॥४०॥
 इतस्तंकेतमंसाद् रोपेण गृहेऽय नो प्रातः । तस्माद् मा कुर्व्विष्ये धीमतेव तत्र गमिष्यामि ॥४१॥

जइवि हू असकमेयं तहावि तपयंषणीयवणो सि । तो तुह आएमोबिय इह अत्थे मइ पमोणति ॥
 इय सोउं तज्जवणं तेणवि मत्थो गयेसिओ सत्ति । बाहणसहायसरिसा विसज्जिया भणिवि सा एवं ॥
 मइ आणाए पुणरवि आगतंत्वं तए इह तहा य । भणिया सहाइपुरिसा इमीए पिउघरदुवाराओ ॥५८॥
 बलियच्चमभुचेहि तो तं गुणिऊण तीइ बहुल्लं । तह चितियं च एयं मएवरद्धं किमपि मच्चे ॥५९॥
 अमट किमेवमसो जेयइ कर्यावि निदुदुरं वयणं । किंतु न सरेमि किंचिवि अवराहं आ विवाहाओ ॥
 इय चितंती पत्ता सत्तेण सयं मज्जनपनपरम्मि । तत्तो सहाइणोवि य बलिया सा पुण गया मेहे ॥६१॥
 तं ददुं जणयाइं रहियं सहियाजणेहि कसिणमुहि । रोयंति सहसच्चिय हरिसविसाएहि महियाइं ॥६२॥
 विनिंति हा किमेसा एगा विमग्गुम्मा विगयतेया । समुरकुल्लामो पत्ता अइ सुया इय अकंठेवि ? ॥
 सो नेरनिग्गभराइं तं परिरंभेति त्ताइं अह सावि । अइमंतुपरिवहियया अहिययरं रोविउं लग्गा ॥६४॥
 आय सिया पिउहि पुट्टाए सारियं जहावित्तं । तं सोऊणं ताइवि चितंति इयं सदुवसाइं ॥६५॥
 किं सो पई विरत्तो किं वा एसा कुलाण मलिययो । किंवा दिच्चरओगो उइयमह अंतराईयं ? ॥
 अटव सवक्कीए इमीए उवरि उचारिओ पई होज्जा । किं वा पईएवि हु संपइ पुच्चक्खओ जाओ ? ॥
 इषाइ विंतिऊणं दुहियादुहदेवजाणट्टाए । कुलदेवपाए पूया जणएण विइया राओ ॥६८॥
 तत्पुरओ पणिहाणं काउं सुत्तो य धरणिवट्ठमि । तो पथवलीहोउं पच्छिमजावम्मि सो तीए ॥६९॥

ततो भणितमिदं तेनास्ति प्रिये । कारणमिहादेवे । तस्मात्तु तमेकवारं ततः प्रमणति धनश्रीदेवम् ॥५९॥
 यद्यपि द्वायवमेतत्तथापि स्वमलद्वनीयवन्नोऽस्मि । ततस्तथादेव एवेहायं मम प्रमाणमिति ॥५९॥
 इति श्रुत्वा तद्वचनं सेनापि सार्धो गयेपितो गतिरिति । बाहनसहायसदशी विसर्जिता भणित्वा सैवम् ॥५९॥
 ममाश्रया पुनरप्यागन्तव्यं त्वमेव तथा च । भणिताः सहायपुरुषा अस्याः पितृगृहद्वारात् ॥५९॥
 बलियच्चमभुचेत्तस्तन् श्रुत्वा तया बहु रुदितम् । तथा विन्तितं चैतन्मयापराद्धं किमपि मज्जे ॥५९॥
 अन्यथा किमेवमेव जल्पति रुदापि निन्दुरं वचनम् । किन्तु न स्मरामि कश्चिदप्यपराधमा विवाहात् ॥६०॥
 इति चिन्तयन्ती प्राप्ता सार्धेन समं स्वजनकनगरे । ततः सहाया अपि च बलिताः सा पुनर्गता मेहे ॥६१॥
 ना इष्ट्वा पितरौ ददितौ सखीजनैः कृष्णमुखीम् । रदती सहसैव हर्षविषादान्धां गृहीती ॥६२॥
 चिन्तयतो हा किमेवैका विमनउम्मा विगततेयः । देवशुरकुलात्प्राप्ताऽस्मत्सुतेत्यकाण्डेऽपि ॥६३॥
 वयः स्नेहनिर्भरी तां परिरमाते तावथ सावि । अतिमन्तुभृतदद्यादधिकनरं रोदितुं लग्ना ॥६४॥
 आधासिता पितृभ्यां पृथ्या कथिते यथावृत्तम् । तत् श्रुत्वा तावपि चिन्तयत इदं सदुःखी ॥६५॥
 किं स पतिर्विरक्तः किं वैषा कुलयोर्मलिनकरी । किं वा देवप्रयोग उर्ध्वमेषान्तरायिकम् ॥६६॥
 अथवा सपत्न्या अस्यां उपर्युत्तारितः पतिर्भवेत् । किं यैतस्या अपि हि संपति पुण्यस्यो जातः ? ॥६७॥
 इत्यादि चिन्तयित्वा दुहितृदुःखदेवज्ञानार्थम् । कुलदेवतायाः पूजा जनकेन विधत्ता रात्रौ ॥६८॥
 तत्पुरतः प्रणिधानं कृत्वा सुप्तम धरणीपट्टे । ततः प्रत्यक्षीभूय पश्चिमयामे ॥ तथा ॥६९॥

मणिमो सिद्धी जह घणसिरीए थेरोवि नत्थि इह दोसो । एसा महासई खडु नयचंद ॥७२॥
 किंतु मवचहीपरिचारियाए पन्नाइयाए कचडेण । अलिपकलंकमिमीए मग्गाम्मि सुणारिमो ॥७३॥
 सेजपासंकेणे कुल्लेउगर्भाकणावि तेजावि । पट्टविथा इह एसा ता-या खेयं समुज्जामु ॥७४॥
 कउवपदिनाम मज्जे विपत्तो एही सयं इमं नइही । इय कहिउं कुल्लेदेवो सद्धाणं पदिगया, इतो ॥७५॥
 मिट्ठांति पणए घणसिरीए साहेइ रयणिवुत्तेने । इसीसिनिव्युपमणा तो सावि दु गमा कउरि ॥७६॥
 मर भिरस्तापरियाए समासयं अज्जिपाण मंपाडे । पिउगेहे दइदूणं बंदइ सा मधिभरकनित ॥७७॥
 पदिनाहेइ य भसीए भगवाणाइगा सचहुमाणं । पुच्छइ बसाहि ताओ तीए साहेति अमुग्गए ॥७८॥
 तो ह्नुवचरकाने गंतुं वमरीए बंदइ गणिणिं । सीलमं नामेणं सपरिअणं तीए पासम्मि ॥७९॥
 उरविद्धा भूरीडे पुच्छइ मग्गं परेण विणएण । तीए कहिओ सम्मं कमापविसपाण य रिगो ॥८०॥
 मर मग्गवगामकनं ईदिपसंरारणमाइयं य तरा । निम्मलसम्मसगुणा तह मिच्छतस्स दोमो ॥८१॥
 इय भिमुगिउण सइमा उज्जसियं जांरारियं तीए । पणं अउप्यकरणं विमो कम्महुमंओ ॥८२॥
 एहिइयो तिगम्यो गहिपाइणुनपाई मग्गाइं । पंदिय तो अग्गाओ संपणा घणसिरी मेहे ॥८३॥
 मग्गाए मग्गए मग्गाइं गुदधम्ममायेणं । विदुणिययिविरइइहा मयेवि कालं न पाणइ ॥८४॥
 एव ।

मर कउरिओ कउरि दु गणिणिया विमलभारिया मग्गमा । गहिपा मग्गाउरेणं श्रित्तइ तिगंति ॥८५॥

कहेइ धेओ वण बनेमिया स्थाकोइवि नत्थीइ योवः । एसा महासमी खडु मवचन्द्रके विमग्गमा ॥८६॥
 किंहु मग्गए दइइइइया मग्गसिद्धया कउटेन । अलीककलंकमग्गया मग्गं आरिमो विमल ॥८७॥
 एसा मग्गए कउव पट्टविथीए तेजावि । मग्गापिनडेवा मग्गाइं सा मोइ मग्गए ॥८८॥
 कउरिइइइइइया मग्गे विमल मग्गमा मग्गमिमा मग्गमा । इति कउविग्गया कउदेवी इवमग्गं मग्गमा ॥८९॥
 केइइइइइइया मग्गे मग्गए कउविग्गमा मग्गमा । ईवविग्गमा मग्गमा मग्गमा । साति दिगवपनि कउवि ॥९०॥
 कउ विग्गमा मग्गे मग्गमा मग्गमा मग्गमा । विग्गमा मग्गमा मग्गमा सा मग्गमा मग्गमा ॥९१॥
 मग्गमा मग्गमा मग्गमा मग्गमा मग्गमा । मग्गमा मग्गमा मग्गमा मग्गमा मग्गमा ॥९२॥
 मग्गमा मग्गमा मग्गमा मग्गमा मग्गमा । मग्गमा मग्गमा मग्गमा मग्गमा मग्गमा ॥९३॥
 मग्गमा मग्गमा मग्गमा मग्गमा मग्गमा । मग्गमा मग्गमा मग्गमा मग्गमा मग्गमा ॥९४॥
 मग्गमा मग्गमा मग्गमा मग्गमा मग्गमा । मग्गमा मग्गमा मग्गमा मग्गमा मग्गमा ॥९५॥
 मग्गमा मग्गमा मग्गमा मग्गमा मग्गमा । मग्गमा मग्गमा मग्गमा मग्गमा मग्गमा ॥९६॥
 मग्गमा मग्गमा मग्गमा मग्गमा मग्गमा । मग्गमा मग्गमा मग्गमा मग्गमा मग्गमा ॥९७॥
 मग्गमा मग्गमा मग्गमा मग्गमा मग्गमा । मग्गमा मग्गमा मग्गमा मग्गमा मग्गमा ॥९८॥
 मग्गमा मग्गमा मग्गमा मग्गमा मग्गमा । मग्गमा मग्गमा मग्गमा मग्गमा मग्गमा ॥९९॥
 मग्गमा मग्गमा मग्गमा मग्गमा मग्गमा । मग्गमा मग्गमा मग्गमा मग्गमा मग्गमा ॥१००॥

धमधम इति सिरं धणियं जायइ सुलं पि भज्जए पिट्ठी । वाएणं गसियं खिज्जइ वाणीवि वयणम्मि ॥८४॥
 भवलीइयेइ सासो गाढे पीढेइ तीए महारोगो । आहूया विपलेणं विज्जा मन्नुणो तत्तो ॥८५॥
 पक्खराया तेदिपि तो तीए विमलसमुहं भणियं । न इ जीविस्सामि अं तो मं मिल्हेइ मूनीए ॥८६॥
 इकारइ सयणजणं खांयेयो जेण तेण तह काउं । भणिया सा ते संपइ निदह कम्माइं असुरां ॥८७॥
 तीए भणियं पिययम । कयाइं बहुयाइं पावकम्माइ । किणु निग्गिणकम्म मए महेनं कयं एकं ॥८८॥
 निग्गमसेहराए मोहमइगइयगाइयियाए । अबिबेयतरत्तियाए रापंथाए निर्दिणाए ॥८९॥
 इत्थियणमुलहइसागसियाए तया अनीयमवि आले । पव्वाइयामुहेणं महासइणं धणमियाए ॥९०॥
 ससिलेराए इव निदलेकमणवणरायाए ॥९१॥

। आरोचियं मए जं तं अज्जवि सन्त्तए दिदए ॥९२॥

इय सोऊणं विमलो पच्छतावेणं चितए इट्ठी । मह कयदुच्चलत्वं अफज्जकारिणं तह य ॥९३॥
 अरइ । अबिबेयपसरो इट्ठी तह मज्झ भागपिज्जाण । तह मज्झ नीइयोमल्लया य र्वाणियय इयाणि ॥
 जेण भणज्जेण मए तया पव्वाइयाकयपबंधं । सोऊणं महसंघिय पट्टविश कुल्लइं दइया ॥९५॥
 ता अज्जवि मह नूणं किंचिवि पुत्तस विन्दसियं अत्थि । जं कइभो एए मत्थायो मज्झकामेइ ॥९६॥
 इय चित्तिऊणं सिग्गं धणसिरिपेइहरमि संचलिओ । तीसे आणयणत्वं विमलो पत्तो य सिग्गंवि ॥९७॥
 कयउचियपट्टिवत्ती मगुराणं तओ धणसिरीए । पुट्ठो ररम्मि इत्तानं जंयइ विमलो सयन्नुयइ ॥९८॥

धमधमनि शिरो गाढं जायते झल्लमवि भन्थते पृष्ठम् । वागेनाहं मत्तं क्षीयते बाण्यवि वदने ॥८४॥
 मरलीअइति इहासो गाढे पीडयति तां महारोगः । आहूता विमलेन वैया मन्नुणस्तथा ॥८५॥
 मत्थाल्पता तैरपि तनस्तया विमलसंमुखं भणितम् । न खलु जीविष्याम्यहं मने मां कृपय मदी ॥८६॥
 इकारयत्त स्वतनजने क्षमयामो येन, तेन तथा कृत्वा । मणिया सा एवं संपदि निन्द कर्माण्यनुमानि ॥८७॥
 तथा भणितं पियतम ! कृतानि बहूनि पापकर्माणि । किन्तु निर्मुक्तकर्म मया महए कृतयेहम् ॥८८॥
 निर्भायसोत्तरया मोहमइगृहीतग दइइयया । अबिबेयतरमिनया रागान्धया निहीनया ॥८९॥
 क्षीजनमुल्लेख्यमानया तदाज्ञातीकमप्यालम् । प्रमादिकागुलेन महासत्या धनधियाः ॥९०॥
 उत्तमकुलजाताया उत्तमसहसायाः क्षान्तिमुक्ततायाः । क्षान्तिप्रेक्षाया इव निश्चलं हृदये वचनवाक्यदाः ॥९१॥
 प्रीतिरिच्छेदार्थं तव तदा तदगुरुत्वनितस्तम् । आरोपितं मया कृतदयावि कम्पनि कुर्ये त ॥९२॥
 इति श्रुत्वा विमलः पश्य तापेन विम्वकति द्वा विद् । मम वर्णदुर्लभत्वकार्यकारिणं मया य ॥९३॥
 अदह । अबिबेयपसरो हा विमया मम मागयेयाणि । तथा मम चित्तिपुट्टाल्पं य तं देवेदानीम् ॥९४॥
 वेनावाहेण मया तदा प्रमादिकागुलपबन्धम् । श्रुत्वा सहस्रैव प्रमादविना कुकुरं ददिता ॥९५॥
 तस्मादयावि मम मूर्तं विधिदपि पुच्छन्व विनतितमन्त्रि । कम्पनि एवम सत्ताओ कलकालेदरे ॥९६॥
 इति चिन्तयित्वा शीघ्रं पदमविहृत्कृते संचलितः । तस्या आनन्दनाभं विमलं बाण्यवि ददन् ॥९७॥

भणिओ सिद्धी जह धणसिरीए थेवोवि नत्थि इह दोसो । एसा महासई खलु नयचं ॥७१॥
 किंतु सवन्नीपरिचारियाए पच्चाइयाय कवडेण । अलीककलङ्कमिया ॥७२॥
 संजायासंकेण कुललङ्कणमीरुणावि तेणावि । पट्टविया इह एसा ता-या खेयं समुच्चइ ॥७३॥
 कइवपदिणाण मज्जे विमलो पद्दी सयं इमं नइदी । इय कहिउं कुलदेवी सट्ठाणं पडिगया, स्तो
 सिद्धीवि पहाए धणसिरीए साहेइ रयणिवुत्तं । इमीसिनिच्चुयपणा तो सावि हु गम ॥७४॥
 अह भिक्खापरियाए समागयं अज्जियाण संघाडं । पित्तगेहे दट्ठूणं वंदइ ॥७५॥
 पडिलाहेइ य भत्तीए भत्तपाणाइणा सवहुमाणं । पुच्छइ वसहिं ताओ तीए साहंति अमुगत्थ ॥७६॥
 तो भुत्तचरकाले गंतुं वसदीए वंदए गणिणिं । सीलमइं नामेणं सपरिअणं तीए पासम्मि ॥७७॥
 उवविट्ठा मूर्वीडे पुच्छइ धम्मं परेण विणएण । ताए कहिओ सम्मं कसायविसयाण य विचारी
 तह अम्भवत्ताणफलं ईदियसंवरणमाइयं च तहा । निम्मलसम्मत्तगुणा तह मिच्छत्तस्स ॥७८॥
 इय निसुणिऊण सहसा उल्लसियं जीववीरियं तीए । पत्तं अउव्वकरणं भिन्नो कम्मदुग्गंभीवि
 पडिवओ जिणधम्मो गहियाइणुव्वयाइं मच्चाइं । वंदिय तो अज्जाओ संपत्ता धणसिरी गेहे ॥७९॥
 अप्पाणं सकयत्थे मञ्जती सुद्धधम्मलामेणं । विहुणियपियविरहदुहा गयंपि कालं न याणइ ॥८०॥
 इतश्च ।
 अह अन्नदिणे कहवि हु सिरिप्पहा विमलभारिया सहसा । गहिया महानरेणं शिज्जइ निचंति ॥८१॥

मणितः श्रेष्ठी यथा धनधियाः स्तोकोऽपि नास्तीह दोषः । यथा महासती खलु नवचन्द्रकलेव विमलगुणा
 किन्तु सपत्नीपरिचारिकया प्रमात्रिकया कपटेन । अलीककलङ्कमस्या मार्गे आवितो विमलः ॥७१॥
 संजाताशङ्केन कुललङ्कणमीरुणावि तेनावि । प्रत्यापितेहेया तस्मात् मा खेयं समुद्रइ ॥७२॥
 कतिपयदिनानां मध्ये विमल एष्यति स्वयमिमां नेष्यति । इति कथयित्वा कुलदेवी स्वस्थानं प्रतिगता,
 श्रेष्ठपति प्रभाते धनश्रियं कथयति रजनिवृत्तान्तम् । ईषदां विलीयुतमनास्ततः सापि हि गमयति ।
 अथ भिक्षापयायि समागतमार्थिक्योर्युग्मम् । पितृगेहे दृष्ट्वा वदन्ते सा भक्तिमरकलिता ॥७३॥
 प्रतिलम्भयति च मत्स्या भक्तपाणादिना सवहुमानम् । पृच्छति वसतिं ते तस्याः कथयतोऽमुच ॥७४॥
 ततो मुक्तोत्तरकाले गन्वा वसतौ वन्दते गणिनीम् । सीलमती नाम्ना सपरिजनां तस्याः पार्श्वे ॥७५॥
 उवविष्टा मूर्वीडे पृच्छति धर्मं परेण विनयेन । तया कथितः सम्यक् कथावत्पियाणां विचारः ॥७६॥
 तयाम्याख्यानफलमिन्द्रियसंवरणादिकं च तथा । निर्मलसम्यक्स्त्वगुणास्तथा मिथ्यात्वस्य दोषा अपि
 इति श्रुत्वा सहसोल्लसितं जीववीर्यं तस्याः । प्राप्तपूर्वकरणं भिन्नः कर्माष्टकप्रतिपत्तिरपि ॥७७॥
 प्रतिपन्नो जिनधर्मो गृहीतान्वयगुणानि सर्वाणि । वन्दित्वा तत आर्याः संपाप्ता धनश्रीगेहे ॥७८॥
 आत्मानं स्ववृत्तार्थं मन्यमाना शुद्धधर्मलामेन । विधुतधियविरहदुःखा गतमपि कालं न जानाति ॥७९॥
 अथान्यदिने कथमपि हि श्रीप्रभा विमलभार्या सहसा । गृहीता महाम्वरेण सीयते नित्यमपि वेदेन

धमधमइ सिरं धणिं जायइ सुलेपि भज्जए पिट्ठी । वाएणं गसियं खिज्जइ वाणीवि वयणम्मि ॥८४॥
 नवलीहयं सासो गाढे पीढे तीए महरोगो । आहूया विमलेणं विज्जा मंतनुणो तत्तो ॥८५॥
 मच्चवत्ताया तेहिंवि तो तीए विमलसंमुहं भणिं । न ॥ जीविस्सामि अंहे तो थं मिल्लेह भूमीए ॥८६॥
 इकारइ सयणजने स्वामेयो जेण तेण तह काउं । मणिपा सा तं संपइ निदह कम्माइं असुहाइं ॥८७॥
 तीए भणिं पिययम ! कयाइं बहुयाइं पावकम्माइं । किणुण निम्भियकम्मं मए महंतं कयं एक्कं ॥८८॥
 निम्भगसंहराए मोरगाइगहियगाढहिययाए । अविवेयतरलियाए रायंभाए निहीणाए ॥८९॥
 इत्थियणमुलहईसागसियाए तथा अलीयपवि आलं । पत्ताइयासुहंणं महासईए घणसिरीए ॥९०॥
 उच्चनइलजायाए उत्तमसत्ताए संतिजुचाए । ससिलेदाए इव निक्कलंक्रमणवपणकायाए ॥९१॥
 पीडिंविच्छेयत्वं तुज्ज-सया तपणुरचचित्तस्त । आरोविं मए जं तं अज्जवि सल्लए हियए ॥९२॥
 इय सोऊणं विमलो पच्छत्तावेण चित्तए इद्धी । मइ कम्मकुच्चलत्वं अकज्जकारित्तयं तह य ॥९३॥
 अहइ ! अवियेयपसरो इद्धी तह मज्झ भागधिज्जाण । तह मज्झ नीइकोसल्लया य खीणचिय इयानि ॥
 जेण अणत्तेण मए तइया पत्ताइयाकयपवं । सोऊणं सहसचिय पट्टविश कुलहरं दइया ॥९५॥
 ता अज्जवि मइ नूनं किंचिवि पुसस्स विज्जसियं अत्थि । जं कइओ एईए सम्भायो मरणकालेवि ॥९६॥
 इय चित्तिऊण सिग्यं धणसिरिपेईहरम्मि संयविओ । तीसे आणयणत्थं विमलो पत्तो थं सिग्येपि ॥९७॥
 कपडचियपडिक्खी समुराईणं तओ घणसिरीए । पुट्ठो रहम्मि कुसलं जंपइ विमलो समन्तुमरं ॥९८॥

धमधमनि शिरो गाढं जम्भते शूलमपि भम्भते घृष्टम् । बातेनाहं मत्तं क्षीयते बाण्यपि वदने ॥८४॥
 मवलीभवति श्वासो गाढं पीडयति सा महारोगः । आहूता विमलेन वैया मन्त्रज्ञान्ततः ॥८५॥
 मत्पाश्व्याता तैरपि तनस्तया विमलमंमुखं भणितम् । न खलु जीविष्याम्यहं ततो वा मुपेत भूमौ ॥८६॥
 इकारयत स्वजनजनं क्षमयामो येन, येन तथा पृश्वा । मणिता सा त्वं संपति निन्द कर्माण्यशुमानि ॥८७॥
 तथा भणितं मितम ! कृतानि बहूनि पापकर्माणि । किन्तु निर्पुणकर्म मया महत् कृतमेकम् ॥८८॥
 निर्भार्यशोवरया मोहमइगृहीतगःइदयया । अविवेकजरहितया रागान्धया निहीनया ॥८९॥
 पीडनमुल्लेष्मोपस्तया सदाञ्जीवमप्यालम् । प्रजामिकामुलेन महासत्या धमधियाः ॥९०॥
 उच्चमकुलजाया उच्चमसत्त्वायाः क्षान्तियुक्तायाः । साधिलेस्ताया इव निष्कलक्रमनोवचनकायायाः ॥९१॥
 पीडितिकेदार्थं तत्र सदा तदनुवर्तनितस्य । आरोपितं मया वत्तदवापि श्लक्ष्णं हृदये ॥ ९२ ॥
 इति श्रुत्वा विमलः पश्चात्पानेन विम्लयति हा धिक् । मम यमदुर्बलत्वमकार्यकारित्वं तथा च ॥९३॥
 अहइ ! अविवेकप्रसरो ह्य धिक्कया धम भागपेयानि । तथा मम नीतिकुशलता च हाणैवेदानीम् ॥९४॥
 वेनावर्द्धेण मया सदा प्रजामिकाकृतमवन्धम् । श्रुत्वा सहसैव प्रस्थापिता कुलगृहं दयिता ॥९५॥
 तस्मादवापि मम नूनं किंचिदपि पुण्यस्य विन्दिसितमस्ति । शक्तचित्तं एतया सद्भावो मरणकालेऽपि ॥९६॥
 इति विम्लयित्वा शीघ्रं धमधीपितृगृहे संचलितः । तस्या आनयमार्थं विमलः प्राप्तश्च शीघ्रमापि ॥९७॥

किमनुत्तकारिणो मज्झ मुदे ! कुसलेण पुच्छिण्णावि । सा भणइ सामि ! एयं मा जेपसु नत्थि तुह ।
 पुत्तनिमित्तं अत्थस्स लोभओ पावमगणयंतीए । परिणाविओ मए तं जं तस्स विंयंभियं एयं ॥१००॥
 तो तच्चिणयं ददुं अहिययरं मन्नुनिम्बरत्ताओ । बाहुल्लोयणो सो तीसेभिमुहं भणइ एवं ॥१०१॥
 भदं सज्जनचंदणतरुणं मव्वंगसंगचंगाण । दज्जंताणवि जेसिं गंवो भवणं सुहावेइ ॥१०२॥
 अवयारसयाणिवि पम्हुसंति तणुयंपि नेय उवयारं । मुन्नहियया सहियया व हंदि सुयणा न निज्जेने ॥
 नियकुलकुमुयमियेके मच्छे पसयच्छि । तदिणारम्भ । अणुभूयं सुहमसुहं जं तं मह कट्सु किसिपेयि ॥
 तो सा साइइ सव्वं गिहिधम्मवल्लभमाइयं तस्स । सो भणइ मज्जावि इमं दावसु सुगुरुण पासाइ ॥१०३॥
 तो सा पभायसमए गणिणीगुरुधिमलसूरिपासम्मि । नेवि समगंपि विमलं वंदाइ ताण पपपउमं ॥१०४॥
 सुणइ खणं जिणवयणं ततो विघवइ घणसिरी मूरि । पहु ! विपरसु मह पइणो गिहिधम्मं तेहि तद विणि ॥
 अइ सो सपिओ चलिओ पत्तो सपुरे सिरिप्पहं नियइ । जीवंति निरुयंगि तो तं पइ जंपए एवं ॥१०५॥
 जइ तुज्ज वयं सव्वं पूरिस्सं पिडागिहे डियाएवि । तो तय्य तुमं वचसु इय सोउं घणसिरी भणइ ॥१०६॥
 पाएसु लगिऊणं जइ मह भइणी इमा मह गिहेवि । चिट्ठिस्सइ ता किज्जउ तीए पसाओ मयाएवि ॥
 एवं होउचि तओ सिरिप्पहं भणइ घणसिरी एवं । गंतूण साहि ! खमावसु संपइ तं अज्जउत्तं ॥१०७॥
 तीए तहेव विहिंयं विमलोवि भणेइ खमियमेव मए । जं खमइ तुज्ज भइणी किंतु पुणो इय न कायं ॥

॥
 कृतोचितप्रतिपात्तिः शत्रुरादीनां ततो धनधिया । शृष्टो रहसि कुशलं जल्पति विमलः समन्वुमरम् ॥९८॥
 किमनुत्तकारिणो मम मुग्धे ! कुशलेन शृष्टेनावि ! सा भणति स्वामिन् । एतन्मा जल्प नास्ति तव दोषः ।
 पुत्रनिमित्तमर्थस्य लोभतः पापमगणयन्त्या । परिणावितो मया त्वं यत्तस्या विजृम्भितमेतत् ॥१००॥
 ततस्तद्विनयं दृष्ट्वाऽधिकतरं मन्नुनिर्भरत्वात् । बाष्पवल्लोचनः स तस्या अभिमुखं भणत्येवम् ॥१०१॥
 भद्रं सन्नेनचन्द्रतरुणां सर्वाङ्गसद्गुणानाम् । दक्षमानानामपि येषां गन्धो भवन्तं सुभावयति ॥१०२॥
 अपकारशतान्यपि विस्मरन्ति तनुमपि नैवोपकारम् । शून्यहृदयाः सहृदया वा हन्तं सुजना न ज्ञायन्ते ॥
 निजकुलकुमुदमृगाङ्गे स्वच्छे मृगशाबासि । तदिनादारम्य । अनुमृतं सुस्मसुस्वं यत्तन्मां कपय हृष्टाङ्गि ॥
 ततः सा कथयति सर्वं गृहिधर्मोपलब्धादिकं तस्मै । ॥ भणति मद्यमयीं दापय सुगुरुणां धार्मीन् ॥१०५॥
 ततः सा प्रमातसमये गणिनीगुरुधिमलसूरिपार्थे । नीत्वा सममपि विमलं वन्दयति तेषां पदपद्मम् ॥१०६॥
 दाणोति शृणं जिनवचनं ततो विज्ञयति धनश्रीः सूरिम् । प्रमो ! वितर मम पत्ये गृहिधर्मं तैस्तथा शिदि ॥
 अथ स समियश्चलितः प्राप्तः स्वपुरे श्रीप्रमां पश्यति । जीवन्ती नीरुगाद्री ततस्तां प्राति जल्पत्येवम् ॥१०७॥
 मया तव व्ययं सर्वं पूरयिष्यामि पितृगृहे स्थिताया अपि । ततस्तत्र त्वं व्रजेति श्रुत्वा धनश्रीर्भगिनि ॥१०८॥
 पादयोर्लंगित्वा यथा मम भगिनीयं मम गृहेऽपि । स्थापयति तस्मात्क्रियतां तस्याः प्रमादो ममापि ॥१०९॥
 एवं भवन्ति ततः श्रीप्रमां भणति धनश्रीरेवम् । गत्वा सति ! क्षमय संपति त्वमार्थपुत्रमिति ॥११०॥
 तथा तथैव विहितं विमलोऽपि भणति सामिनमेव मया । यत्क्षमते तव भगिनीं किन्तु पुनरिति न वर्तयम् ॥

तो पुञ्चपवाहेण भोगे भुञ्जन्ति तांस्तुतां । अह अन्नदिने भणिओ सहसा विमलो घणसिरीए ॥११३॥
संसारो दुहसारो खणरमणीओ य रमणीवगोवि । तदितरलं तारुण्यं विभंगुरं जीवियच्चंवि ॥११४॥
किञ्च ।

दश्यं नैर्हणं मन्भावविज्जिओच्च सुदिसंघो । सीलरहियच्च भज्जा किरियच्च सुनाणगुणरहिया ॥
गंधरहियं कुमुमे अत्यविहणस्स भोयवेत्तच्च । नयमुक्कोच्च नरिंदो वयणं सुरयणपरिचत्तं ॥११६॥
जह नवि सोइ तह नरजम्मो सद्धम्मवज्जिओ सुहय । ता मं धुयसु इयाणि पच्चज्जं जेण गिण्हामि ॥
इय सोऊणं विमलो जेइइ रंभोरु ! मे न कइयावि । तुह आणाए भंगो कायच्चो इय मह पइत्ता ॥११८॥
फित्तु समगं पि एये कायच्चं सुयणु ! ता विळंवेत्तु । येवदियहाइं जा देमि नियपणं सत्तसित्तु ॥११९॥
बहु मच्चियम्मि तीए नियदच्चं देमि तेसु ठाणेसु । सपगं सिरिण्हाए तह घणसिरिभारियाएवि ॥१२०॥
सुमुहत्ते शुम्मूले विमलो गिण्हाइ विहीए पच्चज्जं । चरिऊण दुकरतवं पज्जते अणसणं काठं ॥१२१॥
सव्वाइवि सोइम्मे उप्पचाइं महइदियमुरेसु । ताण भज्जाओ चइं सिरिण्हा तुज्ज इह पूया ॥१२२॥
पुच्चदुक्कम्मवसाओ जाया अइदुक्कभा इह भवेवि । इय सुणिठं सा संजायजाइसरणा भणइ सूरि ॥१२३॥
जह कइयं नाह ! तप तहेय तं देसु मज्ज ता दिपरं । उम्मूलेपि समूलं कम्मतरं जेण सिग्गमहं ॥१२४॥
तो पियराणुमपाए तीए मूरीवि देइ पच्चज्जं । सिट्ठी य सोमचंदो सावयधम्मं पवज्जेइ ॥१२५॥
अयाराण सक्कं सव्ववपाणंपि कहइ तं मूरी । तं नाठं नमिऊण य बच्चइ सिट्ठी नियगिहम्मि ॥१२६॥

ततः पूर्वपवाहेण भोगान् भुञ्जते ते सुष्टाः । अयाम्यदिने भणितः सहसा विमलो धनश्रिया ॥११३॥
संसारो दुःखसारः खणरमणीयश्च रमणीवर्गोऽपि । तदितरलं तारुण्यं विभङ्गुरं जीवितव्यमपि ॥११४॥
दयित इव स्नेहहीनः सद्भावविवर्जित इव सुहृत्संघः । कीलरहितेव भार्या कियेव सुज्ञानगुणरहिता ॥११५॥
गन्धरहितमिव कुसुममर्थविहीनस्य भोगवाञ्छेव । नयमुक्त इव नेरेन्द्रो वचनमिव सुरचनापरित्यक्तम् ॥११६॥
यथा नेव गोमते तथा नरजन्म सद्धर्मवर्जितं सुमग ! । तस्मान्मां मुषेदानीं प्रव्रज्यां येन गृह्णामि ॥११७॥
इति ध्रुवा विमलो जल्पति रम्भोरु ! मया न कदापि । तवाज्ञाया भङ्गः कर्तव्य इति मम प्रतिज्ञा ॥११८॥
किन्तु सममन्यैर्तत्कर्तव्यं मुतनु ! तस्माद्विलम्बस्व । स्तोकादिवसानि यावददामि निजघने सप्तश्रेण्याम् ॥११९॥
बहु मते सया निजद्रव्यं दत्त्वा तेषु स्थानेषु । सपं धीप्रमया तथा धनश्रीभार्ययापि ॥१२०॥
सुमुहृत्ते शुम्मूले विमलो गृह्णाति विविना प्रव्रज्याम् । चरित्वा दुष्करतपः पर्यन्तेऽज्ञानं कृत्वा ॥१२१॥
सर्वेऽपि सौधर्म उत्पन्ना महद्विकसुरेषु । तेषां मध्याह्नयुक्त्वा धीमता तदेह दुहिता ॥१२२॥
पूर्वदुष्कर्मवशातो जाताऽतिदुर्भगेहभवेऽपि । इति श्रुत्वा सा संजातजातिस्मरणा भणति सूरिम् ॥१२३॥
यथा कथितं नाथ ! त्वया तथैव तदेहि मम तावहीताम् । उन्मूलयामि समूलं कर्मतरं येन शीघ्रमहम् ॥
ततः विजनुमतयै तस्यै सूरिरपि दद्यामि प्रव्रज्याम् । श्रेष्ठी च सोमचन्द्रः श्रावकधर्मं प्रपद्यते ॥१२५॥
अतिचाराणां स्वरूपं सर्वमतानामपि कथयति तं सूरिः । उज्जालत्वा नत्वा च व्रजति श्रेष्ठी निजगृहे ॥१२६॥

किमनुत्तकारिणो मज्झ मृदे । कुसलेन पुच्छिण्यावि । सा मणइ सामि । एयं मा जणसु
 पुत्तनिमित्तं अत्थस्स लोभओ पावमणयंतीए । परिणाविओ मए तं जं तस्स विर्यंभियं एयं ॥१००॥
 तो तच्चिणयं दट्ठुं अट्ठियरं मन्नुनिम्भरत्ताओ । वाहुल्ललोयणो सो तीसेभिमुहं मणइ एवं
 भइं सज्जनचंदणतरूण सव्वंगसंगचंगाण । इज्झंताणवि जेसिं गंघो भवणं सुहावेइ ॥१०२॥
 अवयारसयाणिवि पम्हुसंति तणुयंपि नेय उवयारं । मुत्तहियया सहियया व हंदि सुयणा न
 नियकुलकुमुयमियंके मच्छे पसयच्छि । तदिणारम्भ । अणुभूयं सुहमसुहं जं तं मह कइसु कित्तिपि
 तो सा साहइ सव्वं गिदिधम्मसुवलंभमाइयं तस्स । सो भणइ मज्झवि इमं दावसु सुगुरुण पासाउ ।
 तो सा पभायसमए गणिणीगुरुविमलमूरिपासम्मि । नेवि समगंपि विमलं बंदावइ ताण पयपउमं
 सुणइ खणं जिणवपणं तत्तो विज्जवइ धणसिरी सूरि । पहु । विहरसु मह पइणो गिदिधम्मं तेहि
 अहं सो सपिओ चलिओ पत्तो सपुरे सिरिण्णइ नियइ । जीवंतिं निरुयंगि तो तं पइ जेएए एवं ॥
 जहं तुज्जवयं सव्वं पूरिस्सं पिउगिहे ठिपाएवि । तो तत्थ तुमं वच्चसु इय मोउं धणसिरी भणइ ।
 पाएसु लग्गिऊणं जहं मह भइणी इमा मह गिदेवि । विट्ठिस्सइ ता किज्जउ तीए पसाओ
 एवं होउत्ति तओ सिरिण्णइ भणइ धणसिरी एवं । गंतूण साहे । खमावसु संपइ तं अज्जउत्तं
 तीए तहेव विहिंयं विमलोवि भणेइ खमियमेव मए । जं स्वमइ तुज्ज भइणी किंतु पुणो इय

कृतोचितप्रतिपत्तिः श्वशुरादीनां ततो घनश्रिया । पृष्टो रहसि कुशलं जल्पति विमलः समन्युमरम् ॥९८॥
 किमनुत्तकारिणो मम मुग्धे । कुसलेन पृष्टेनावि ? । सा मणति स्वामिन् । एतन्मा जल्प नास्ति तव
 पुत्रनिमित्तमर्पस्य लोभतः पापमणयन्त्या । परिणायितो मया त्वं यत्तस्या विजृम्भितमेतत् ॥१००॥
 ततस्तद्विनयं दृष्ट्वाऽधिकतरं मन्युनिर्भरत्वात् । बाष्पवल्लोचनः स तस्या अभिमुखं मणत्वेवम् ॥१०१॥
 मद्रं सज्जनचन्द्रतरूणां सर्वाङ्गसङ्गनङ्गानाम् । दक्षमानानामपि येषां गन्धो मयनं सुभावयति ॥१०२॥
 अपकारशतान्यपि विस्मरन्ति तनुमपि नैवोपकारम् । शून्यहृदयाः सहृदया वा हन्तं मुजना न ज्ञावन्ते ॥
 निजकुलकुमुदमृगाङ्गे स्क्वच्छे मृगशाबासि । तदिनादारम्भ । अनुभूतं सुखमसुखं यत्तन्मा कस्य कृत्या
 ततः सा कथयति सर्वं गृहिधर्मोपलम्भादिकं तस्मै । स मणति महामयीं दापय सुगुरुणा पार्श्वतः ॥१०३॥
 ततः सा प्रभातप्रमये गणिनीगुरुविमलसूरिपार्थे । नीत्वा सममपि विमलं बन्द्याति तेषां पदपद्मम् ॥१०४॥
 शृणोति तेषां जिणवचनं ततो विज्ञयति घनश्रीः सूरिम् । प्रभो ! वितर मम पत्ये गृहिधर्मं तेस्तस्या गिदिधम्मं
 अथ स समियश्चलितः प्राप्तः स्वपुरे श्रीप्रभां पश्यति । जीवन्ती नीरुगद्गी तवस्तो प्रति जल्पत्येवम् ॥१०५॥
 यथा तव ध्ययं सर्वं पूरयिष्यामि पितृगृहे स्थिताया अपि । ततस्तत्र त्वं मनेन श्रुत्वा घनश्रीर्भजति ॥१०६॥
 पादयोर्लगित्वा यथा मम भगिनीयं मम गृहेऽपि । स्थास्याति तस्मात्क्रियतां तस्याः प्रसादो ममापि ॥१०७॥
 एवं भवन्नि तत्रः श्रीप्रभां मणति घनश्रीरेवम् । गत्वा सति । क्षमय संप्रति त्वमार्यपुत्रमिति ॥१०८॥
 तथा तत्रैव विहितं विमलोऽपि भजति क्षमितमेव मया । यत्क्षमते तव भगिनी किन्तु पुनरिति न कथयन्

तो पुन्यप्राप्ते भोगे भुञ्जति तां तृप्ताम् । अहं भगवति भगिनी सदा विमले चण्डिका ॥११३॥
संसारो दुःखसारो स्वर्णरमणीयो य रमणीयगोवि । तदितरत्वं तारुण्यं विभक्तुं न विचिन्तयि ॥११४॥
किञ्च ।

दृश्यं नेदृशीं सम्भावयिष्यति मुनिर्हस्यो । स्त्रीरहित्यन्व यज्ञा विविक्त्यन्व सुनान्गुणरिषा ॥
गंधरहित्यं कुमुदं अत्यविहङ्गमं भोग्यैक्यम् । नयमुक्तं नरिन्दो वयं नयं सुवर्णरत्नम् ॥११५॥
जहं न वि सोदहं तहं नरजन्मो मत्तम्यवर्जितो मुह्य ॥ तां यं सुयमु इयानि पञ्चजं जेन गित्तामि ॥
इय सोदणं विमलो जेव रंभोरु ! मेन कदापि । तह आणाए भंगो वायन्तो ॥ मर दाया ॥११६॥
किंतु समगं पयं कायन् सुयणु । ता विन्नेवेतु । येवद्विषदां जा देवि नियमं गणमिन्नेतु ॥११७॥
यत्तु ममियमि तीए नियद्वं देवि तेतु ठाणेतु । समं गिम्पिदाए तह वणमिन्निर्भासित्वि ॥११८॥
सुमुह्ये गुरुमूले विमलो गिण्हा विहापि पञ्चजं । चरिउण दुवर्णव पञ्जने अणमण कां ॥११९॥
सत्तांरि विहांमे उण्णदां मद्विदियगुरेणु । ताण यज्ञाओ चरं गिम्पिदा तुण्हा ॥ पुया ॥१२०॥
पुण्यदुक्कमवसाओ जाया अहदुक्कमा इह भवेवि । इय सुणिं ता संजावजादमणा भणा हरि ॥१२१॥
जहं कहिं नाहं ! तए तहेव तं देतु यज्ञ ता दिवत्ते । उम्मुलेमि गमुं कम्मणं जेन गित्तामि ॥१२२॥
तो पिपराणुमया तीए मूरीवि देह पञ्चजं । गिह्हा य सोमवंतो मावपयं ववजे ॥१२३॥
अद्वाराण सत्तुं सत्तुवयापि कदां तं मूरी । त नां नयिउण य वद्वि गिह्हा विहापि ॥१२४॥

ततः पूर्वप्राप्ते भोगान् भुञ्जते ते तृप्ता । अद्यान्वदिने भगिनी सदा विमले चण्डिका ॥११३॥
संसारो दुःखसारः स्वर्णरमणीयश्च रमणीयगोवि । तदितरत्वं तारुण्यं विभक्तुं न विचिन्तयि ॥११४॥
दयित इव स्नेहदीनः सदावविभजित इव सुदत्तपः । शीतरहितेव भावो विवेकगुहाङ्गुणरिषा ॥११५॥
गन्धरहितमिव कुमुदमर्धविहीनस्य भोगवान्तेव । नयमुक्तं नरिन्दो वयं नयं सुवर्णरत्नम् ॥११६॥
यथा नैव श्रीमते तथा नरजन्म सद्गमवर्जितं गुणम् । सत्मान्तां दुष्टेशो वचसां येन दृष्टं ॥११७॥
इति ध्रुवा विमलो मत्तम्यवर्जितो मुह्यतः । तदाज्ञाया अहं कथं हति कथं मरे ॥११८॥
किंतु समम्येतत्कर्तव्यं गुणम् । तस्माद्विभक्त्यं स्तोत्रदिवसां विद्वत्पुत्रं सत्तुं ॥११९॥
यत्तु मते तथा निजद्वयं दत्त्वा तेषु स्वामेषु । समं भिषगया तथा धनं भागिदावि ॥१२०॥
सुमुह्यं गुरुमूलं विमलो गृह्णाति विचिन्ना प्रशम्भा । चरिणा दुवर्णवः पञ्चजं पञ्चजं ॥१२१॥
येनैव सौम्यं उत्तमा मद्विदियगुरेणु । तेषां मज्जावसुधा भिषगा तेषां दृष्टिः ॥१२२॥
पूर्वदुक्कमवसाओ जाताऽतिदुर्भगेदवर्जिते । इति ध्रुवा सा संजातवर्णमणा कथं मरे ॥१२३॥
यथा कहिं नाहं ! तथा तथैव तदेहं यम तावदीत्याम् । उम्मुदयां सत्तुं कम्मणं जेन गित्तामि ॥१२४॥
ततः विभक्तुमया तीए मूरीवि देह गित्तामि । भेटी य सोमवंतो मावपयं ववजे ॥१२५॥
अविचाराणां हवरुं सर्ववसानां वि वदति ते मूरी । तस्मात्ता तथा च कथं भेटी विहापि ॥१२६॥

माणस्स विधायकरं इह भन्नइ मद्दवं अगच्चत्तं । विणयस्स मूलजोणिं तं जइणावस्सकायव्वं ॥१८॥
 माया कुटिलसहायो तप्पटिवक्खं च अज्जवं नेयं । रिजुमावो हि मुणिदो विसुद्धधम्मं समुज्जिण्णं ॥
 सयणधणविसयउत्तरणदेहमाईसु जो परिचाओ । सा मुत्ती मंतव्वा अपटिव्वंत्तणमरुत्ता ॥१७॥
 होइ तवो उण दुविहो बाहिरमग्निंतरो य तत्थवि य । एविकको छम्भेओ वारसमेओ तवो ॥
 तथाहि :-

अणसणमूणोपरिया वित्तीसंखेवणं रसच्चाओ । कायकिलेसो संलीणया य वज्झो तवो होइ ॥१९॥
 पायच्छित्तं विणओ पेयावच्चं तदेव सज्झाओ । ज्ञाणं उस्सग्गोवि य अभिंतरो तवो होइ ॥२०॥
 प्रंचासवा चिरमणं पंचिदियनिग्गहो कसायजओ । दंडत्तयस्स विरई संजमो सत्तरसमेओ ॥२१॥
 अविसंवायगवयणं कायमणोवयणमुद्धिसंजुत्तं । एयं चउण्ययारं मुणिणा सब्बं भणेषव्वं ॥२२॥
 दव्वभावप्पमेयं सोयं दुविहं जिणेहि पन्नत्तं । दव्वमुवगरणमाई तग्गयसोयं करेषव्वं ॥२३॥
 भाषे सोयं भणियं कसायदोसेहि वज्जियं चित्तं । परमत्थसोयमेयं पन्नत्तं बीयरारोहि ॥२४॥
 कीरइ क्कायगयस्सवि मलस्स पक्खालणं सुहेणेव । अश्चिकणमल्लित्तं दुप्पक्खालं जओ चित्तं ॥२५॥
 संतेसु अस्तेसु य वत्थुसु मृच्छा परिग्गहो भणिओ । तत्थ निरीहत्तमई आक्किच्चं च निरिद्धं ॥२६॥
 ओराल्लियवेडव्वियइत्थीण जो उ तिविहतिविहेण । परिचाओ नवमेयं तं वंभं विंति जिणवत्ता ॥२७॥
 इय दसमेयं धम्मं सम्मं सुविसुद्धकरणवावारो । परिपालंतो विहिणा साहू कम्मवत्तयं कुणइ ॥२८॥

मानस्य विघातकरमिह मण्यते मार्दवमगर्वत्वम् । विनयस्य मूलयोनिस्तथातिनाऽवश्यकर्तव्यम् ॥१९॥
 माया कुटिलस्वभावस्तत्प्रतिपक्षं चार्जवं ज्ञेयम् । ऋजुमावो हि मुनीन्द्रो विशुद्धधर्मं समर्पयति ॥१६॥
 स्वमनघनविषयोपकरणदेहादिषु यः परित्यागः । सा मुक्तिर्मेतद्व्याऽप्रतिबन्धत्वस्वरूपा ॥१७॥
 भवति तपः पुनर्द्विविधं बाह्यमाभ्यन्तरं च तथापि च । एकैकं पदभेदं द्वादशभेदं तयो मिलितम् ॥१८॥
 अनशनमूनादरिता वृत्तिसंश्लेषणं रसत्यागः । कायहेतुः संलीनता च बाह्यं तयो भवति ॥१९॥
 प्रायश्चित्तं विनयो वैयाकृत्यं तथैव स्वाध्यायः । ध्यानमुपसर्गोऽपि चाभ्यन्तरं तयो भवति ॥२०॥
 पद्याश्रयाद् विरमणं पद्येन्द्रियनिग्रहः कषायजयः । दण्डव्रतस्य विरतिः संयमः सप्तदशभेदः ॥२१॥
 अविसंवादकवचनं कायमनोवचनश्राद्धिमयुक्तम् । एतच्चतुष्पकारं मुनिना सत्यं भागतव्यम् ॥२२॥
 द्रव्यभावभेदं शौचं द्विविधं त्रिभिः प्रकृतम् । द्रव्यमुपकरणादि तत्तत्तत्तौचं कर्तव्यम् ॥२३॥
 भावं शौचं भागितं कषायशौचैर्वाहितं चित्तम् । परमार्थशौचमेतत् प्रकृतं बीतरागिः ॥२४॥
 त्रियते कायगतस्यापि मद्यस्य प्रसालनं मुस्तैरेव । अतिचिकित्कमलक्षितं दुष्प्रसातं यतश्चिपम् ॥२५॥
 सत्त्ववत्सम्पु च वस्तुषु मृच्छां परिग्गहो भणितः । तत्र निरीहत्वमतिराक्किचन्यं च निर्दिष्टम् ॥२६॥
 तत्रैवैकधर्मिणां यन्तु त्रिविधत्रिविधेन । परित्यागो नवभेदं तद् सप्त भुवन्ति तिनृपमाः ॥२७॥
 त्रिभ्योऽपि धर्म सम्यक् मुनिगुदहरनव्याहारः । परिपालयन् विधेना साधुः कर्मसत्यं करोति ॥२८॥

तो भणियं नरवदणा असमर्थो हे मुनिद ! मुनिधम्मे । तो साहसु गिहियम्यं सम्मं मह माह । पत्तिऊण ॥
तो मुणिणा से फहिओ सम्मचारिं दुवात्तसविहोवि । धम्मो सो पटिवधो अपचसहिण तेणावि ॥३०॥
साहवि तमणुजाणिवि सुरखपरसभाए सँगओ परओ । पयएणं कज्जेणं, राया मिगधम्मकम्मरओ ॥३१॥
कालं गमेइ कइया रयणीए पोसहं कुणइ विहिणा । राया मंतीवि नरिंदुवणभागम्मि, ताणं च ॥३२॥
धम्मविपारवराणं बोलीणं जामिणीए जापदुगे । निदाए अणितीए रक्षा तो पभणिओ मंती ॥३३॥
कइसु अपुन्नकई मे विग्गयरसंगयेति तयभिमुहं । भणइ सचिवोवि निसुणसु अवहिपचिचो नरिंद । तुमं ॥
अग्निय इह भरइरासे पासवनयनं विपुहसपकलियं । नामेण धरातिलयं ते पान्दु भुवनपालनिवो ॥
अमरगुरुविजससहिओ अइक्षपा जा निवो वयइ वारिं । सो पिच्छइ कम्मि गिहम्मि मिहुणं बंधुभइणाणं ॥
इगंते उवइहे मंनेरे किंति तं च इदूण । न इमं सुंदरमिइ कहिवि अमरगुरुणो निवो जाइ ॥३७॥
जा ताव विचणिमग्गे पिच्छइ मच्छं इमंतयं तलियं । विक्कणत्थं केणावि आणीयं धीवरनरेण ॥३८॥
तं इदं मदीवालो चित्तं निरिओवि विगपजीवोवि । अच्छरियं जं एसो इसइ तओ पुच्छए विजसं ॥
अमरगुरुं किं कारणमेसो इय इसइ इदंमिह अग्गे । नियपछाप नाउं साहह मह क्षति किं बहुणा ॥
अमह न इत्थं चासो तुहत्तिय, विजसोवि तो इयं भणइ । मह देसु मासमेगं अवहीए, निवोवि तइ कुणइ ॥
गंतुं तो सोवि हु निपणिहम्मि चित्ताउरो न भुंजेइ । न य सुय्यं रयणीए कइमेये मे मुणेयय्वं ॥४२॥
इय चित्तिउं निसाए गिग्गइ अवसोइये तहिं सई । लइइ इमं जह जछरदिमाए न मुणिहिसि इयेति ॥

ततो भणितं नरपतिनाऽसमर्थोऽहं मुनिन्द्र ! मुनिधर्मे । ततः कथं गृहिधर्मं सम्प्राप्तम नाप । प्रसद्य ॥२९॥
ततो मुनिना तस्मै कथितः सम्यक्त्वादिर्द्वादशविबोऽपि । धर्मैः स प्रवित्तोऽप्यात्मसहितेन तेनापि ॥३०॥
साधूषि तमनुज्ञाय सुररत्नचरसमया संगतः परतः । प्रकृतेन कार्येण, राजा निनयमकर्मरतः ॥३१॥
कालं गमयति कदा रमण्यां शोषं करोति विधिना । राजा मन्त्र्यपि नरेन्द्रभुवनभागे, ययौध ॥३२॥
धर्मविचारपरयोऽतिश्रान्तं धामिन्मया यामद्विकम् । निद्रायामनायत्यो राजा ततः प्रभणितो मन्त्री ॥३३॥
कथयापूर्वकथां मे विप्रमयाससंगतामिति तदभिप्रायम् । भणति साविबोऽपि शृण्ववदित्तपितो नोद । स्वम् ॥
अस्तीह मरुतवर्षे वासवनगरमिष बिभुवसतकलितम् । नान्ना धरातिलके तत्पालयति भुवनपालवृषः ॥३४॥
अमाशुखिभूतसहितोऽप्यान्वशः यावन्नुयो मज्जति बहिः । ततः परवति कस्मिन्गृहेऽभिपुत्रं वन्नुभोगिन्योः ॥३५॥
एवन्त उपविष्टं मन्त्रयन् विप्रमि तच्छ दृष्ट्वा । नेदं सुन्दरमिति कथयिष्यामरगुरुर्भूयो याति ॥३७॥
यावत्तामद्विपणिमध्ये पश्यति मत्स्यं हस्तन्ते तलितम् । विक्रयार्थं केनाप्यानीतं धीवरनरेण ॥३८॥
तं दृष्ट्वा मदीपालमिन्तयति तिर्यङ्मपि विगतजीवोऽपि । आश्चर्यं यदेव हसति ततः पृच्छति विद्वांसम् ॥३९॥
अमरगुरुं किं कारणमेव इति हसति दृष्टेदास्यान् । निगमयथा ज्ञात्वा कथं मां श्रुति किं बहुना ! ॥४०॥
अन्यथा नात्र वासस्तव स्यात्, विद्वाभिव तत इदं भणति । मय देहि मासमेकमवधौ, नृपोऽपि तथा करोति ॥
गत्वा ततः सोऽपि दि निवगृहे विन्तावुरो न मुह्ये । नय स्वपिति रजण्यां कथमेतन्मया शान्त्यम् ॥४२॥

तो सो तवस्वणमेव य संवहितिं परित्यजो तर्हि ततो । मिलिजो मग्गे एगो उत्तरदिशि माहणो तस्म ॥४७॥
 अनरगुरुगा स पुटो गंतव्यं कथ्य माहण ! कहेसु । सो मणइ अमुगगामम्मि जेणाहं तथ कथ्यो
 तेणवि पुटो विजो सो साहसु तुमएवि कथ्य गंतव्यं ? । पमणइ विजो सो तुहगामसीमरओवि गंतव्यं ॥४८॥
 जः एवं तो लट्टं जाओ सत्यो परोप्परं अम्ह । इय जंपंता पत्ता मरितीरे तो य विजोसेण ॥४९॥
 पुच्चमुत्तारियाओ उवाणहाओ पपसु उवियाओ । ताओ चरणाहिंतो दुइएण करेण धरियाओ ॥५०॥
 तो इयो चित्तेई सज्जोवि जणो जलं विगाहिंतो । उत्तारइ गमणीओ चरणाहिंतो, करपिमेण ॥५१॥
 विवरीयं आयरियं अहवा किमिमीए मज्झ चिताए ? । इय चिंततो विजोसेण सह पुरो जाइ ता जण ॥
 तावनविण्हिं होहिं दिट्ठो विट्ठो पढम्मि बहुलदलो । सिरउवरिपरिपछतो विजो उवविमइ तस्म ॥५२॥
 दुइओ दूरे परिउं छत्तिपमुचविसइ तस्म पासम्मि । विजोसं दट्ठुं चितइ विवरीयमहासज्जो एसो ॥५३॥
 छायाए धग्गं छत्ते मग्गे संकोइऊण तं बहइ । अहवा विजो सो एसो न बुद्धिवियणो पण्हइ ॥५४॥
 ततो परओ वयनएण दट्ठण मुकज्जियं खिंचं । भणियं दिएण एयं खित्ताहिंयस्स पउरकणा ॥५५॥
 होहिंति, मणइ विजो सो जइ खट्ठं होहिंति न पुटिंवि । तं सोऊणं इयोसं चितइ विवरीयनमेयं ॥५६॥
 पुणरवि पुरओ वयनएण दट्ठण उणदेवजं । विप्पेणं सज्जं अइमोहणमायणमेयं ॥५७॥
 मो भणियं विजोसेणं मोहणमेयं जइ न अणापयणं । होहिं, तोणरलोहिं विप्पो मोणेण वचंनो ॥५८॥

इति चिन्तयित्वा निशि गृहप्रत्यक्षं विहाय तत्र शब्दम् । समन इमं यथोत्तरदिशि त्वं शास्त्रमीदृशं ॥५९॥
 तत्र स तत्त्वमेव य समुद्य प्रस्थितस्तत्र प्राप्तः । मिलितो मार्ग एक उत्तरदिशि प्राप्तस्तत्त्व ॥६०॥
 अन्तरपुरा स पुटो गन्तव्यं कथ्य माहण ! कथय । स भगवत्पुत्रप्राप्ते येनाहं तत्र प्राप्तः ॥६१॥
 तेनैव पुटो विजो कथ्य त्वया कथ्य गन्तव्यम् । प्रमणवि विजोस्त्वद्व्यापमसीमपरोक्षं गन्तव्यम् ॥६२॥
 दण्डेव ततो गम्य जानं मार्गं परणामावयोः । इति ज्ञाप्यो प्राप्नो सरितीरे तत्रय विदुषा ॥६३॥
 पूर्वमुत्तरदिशि उत्तरादौ पदयोः स्थापिते । ते चरणाभ्यां द्वितीयेन करेण पुन ॥६४॥
 तत्र इत्यर्थेन्यपि सर्वोऽपि ज्ञो जलं विगाहमानः । उत्तारयति पादुके चरणाभ्यां, त्वयमेव ॥६५॥
 विवरीयन्त्येवमेव किमनया मन चिन्तया ! । इति चिन्तयित्वा सः पुनो यानि तावदाह ॥६६॥
 तत्त्वमेव शास्त्रं पुनो विट्ठो कथि बहुबदकः । शिखण्डाग्रिपुनः पछतो विदुःपुत्रविजो तस्य सते ॥६७॥
 द्वितीये दूरे दृष्ट्वा छत्तिपमुचविसति तस्य पार्श्वे । विजोसं दट्ठुं चिन्तयति विवरीयमहास्य एव ॥६८॥
 छायाए धग्गं छत्ते मग्गे संकोइऊण तं बहइ । अहवा विजोसेण न बुद्धिविजयः वचमेव ॥६९॥
 तत्र पार्श्वे ज्ञानं तत्र बुद्धिरेव तस्य । मतिरे द्वितीयेनैवमेव तत्र प्रयत्नः ॥७०॥
 अन्तरपुरा, अन्तरं विदुः कथि मुक्तं विहायति न पूर्वदिशि । तत्त्वमेव शास्त्रं तत्र विवरीयमहास्य ॥७१॥
 पुनरपि पुनो ज्ञानं दट्ठुं चितइ तस्य । विजोसं दट्ठुं चितइ विवरीयमहास्य ॥७२॥
 मो भणियं विजोसेणं मोहणमेयं जइ न अणापयणम् । होहिंति, तोणरलोहिं विप्पो मोणेण वचंनो ॥७३॥

संपतो निपगामे धरिओ विउसोवि तेण पाहुणओ । तस्सवि य गिरं पुण बालपंडिया जोयए दुहिया ॥
 भणिआ सा जणएणं जइ पटिवत्ती इमस्स कायन्वा । अङ्गोरवेण तीएवि कारविओ भोयणाईयं ॥६९॥
 सुसुत्तरम्मि विउसे मुत्ते विप्पेण पुन्छिया दुहिया । जइ इमिणा गमणीओ किं सारिमज्जे परिहियाओ ? ॥
 सन्धोवि जणो पायं जले विसंतो न एवमापरइ । तो भणिपं दुहियाए ताए ! मुहक्खतो सि तेजेण ॥६१॥
 सक्करंउटफाल्लपपेरो पायाण इवइ जलमज्जे । तन्मीएणं इमिणा पाएसु कयाउ गमणीउ ॥६२॥
 तरुछायाए ठिएणवि छत्तं परियं रुइं इमेणंति । इय पुट्टा सा जणइ विउसोचिय एस ताए ! जओ ॥६३॥
 तरुसंठियपवलीणं मा उवरिं पदउ असुइलेसोवि । इय मुदीए इमिणा सिरम्मि परियं नियं छत्तं ॥६४॥
 सो सिच्चवइपरं पि हु सा पुट्टा भणइ जइ मत्तपहुणा । अग्गिमत्ताईए इयं होरी खंदं खु ता मव्वं ॥६५॥
 आययणवइपरं पि हु पुट्टा सा भणइ ताए ! आययणं । जइ चोरनारताणं न हु होरी तो य आययणं ॥
 इच्छाइ अंरमाणी विउसेणं निमुणिया दियस्स मुया । तो चितइ ॥ कज्जं इमीए सिञ्जिहस्स न भंती ॥
 सावि हु तन्मुदीए सुरंजिया भणइ ताए ! विउसाओ । यं परिणावसु तासो नियडुहिणं भणइ किमजुत्तं ? ॥
 किंतुत्तमजाईओ एसो अम्हाण जइ तुयं मइइ । परिणेउं वा लद्धं अहं विउमो पट्टिओ गामे ॥६९॥
 तो तप्परिवत्तहंउं मग्गे तस्सग्गओ दियमुयाए । उचारोवरि मुक्का कणपयपरिवटिया नियया ॥७०॥
 सा रिउसेणं दिट्ठा गहिया य जलेण स्वालिउं तत्तो । तं गिण्हंतो दिट्ठो विप्पमुयाए तओ भणिओ ॥
 किं अमुईओहितो गिण्हसि एयं तओ भणइ विउसो । उचाराओवि कणपं गिण्हयव्वं जओ भणिपं ॥

संप्राप्तो निजग्रामे धृगो विद्वानपि तेन प्राचूर्णकः । तस्यापि च गृहं प्रनर्वालयिष्यता चोत्पतिरुद्दिता ॥१८॥
 भणिता सा जनकेन यथा प्रातिपत्तिरस्य कर्तव्या । अतिगौरवेण तथापि कारितो भोजनादिकम् ॥१९॥
 मुष्णोत्तरे विदुषि सुप्ते विषेण वृष्टा दुहिता । यथाज्जेन पादुके किं सारिन्मध्ये परिहिते ? ॥१०॥
 सद्योऽपि जनः प्रायो जले विशलैवमाचरति । ततो मणितं दुहित्रा तात ! मूर्खोऽसि त्वं येन ॥११॥
 धर्कराकण्टकलीलकवेषः पादयोर्मवति जलमध्ये । तद्भूतिनानेन पादयोः कृते पादुके ॥६२॥
 तरुछायायां स्थितेनापि चछत्रं धृतं कथमनेनेति । इदं वृष्टा सा जल्पति विद्वानेनैव तात ! यतः ॥६३॥
 तरुसंस्थितपक्षिणां सोपरि पतत्वशुबिकेदोऽपि । इति बुद्ध्याज्जेन शिरसि धृतं निर्जं छत्रम् ॥६४॥
 ततः क्षेत्रव्यतिक्रममपि हि सा वृष्टा भणति यदि न सत्प्रभुणा । अग्निमस्ताप इदं भवेद्भुक्तं रक्तं तदा मम्यम् ॥६५॥
 आयतनव्यतिकरमपि हि वृष्टा सा भणति तात ! आयतनम् । यदि चौरनारस्थानं नहि भवेत्तत्तथायतनम् ॥
 इत्यादि जल्पन्ती विदुषा श्रुता द्विजस्य सुता । तगमिन्तपति मम कार्यमनया सेत्स्यति न भ्रान्तिः ॥६७॥
 सापि हि तद्बुद्ध्या सुरम्विता मणति तात ! विदुषा । मां परिणापय ततः स निजदूहितरं मणति किमपुक्तम् ? ॥
 किन्तुत्तमजातिक एषोऽस्मासु यदि त्वां काङ्क्षति । परिणेतुं तदा रम्यमथ विद्वान्प्रस्थितो ग्रामे ॥६९॥
 ततस्तत्परीक्षाहेतोर्मां तस्याग्रतो द्विजसुतया । उचारोपरि मुक्ता कनकमयमुद्रिका निजा ॥७०॥
 ॥ विदुषा वृष्टा गृहीता च जलेन स्थापित्वा ततः । तां गृह्णन् दृष्टो विप्रसुतया ततो भगिनः ॥७१॥

“बालादपि हितं ब्राह्मणेभ्योऽपि काञ्चनम् । नीचादप्युत्तमां विद्यां स्वीरत्नं दुष्कुलादपि ॥”

तो तीए सो भणिओ जइ एवं तो वलेसु परिणेषु । मं हीणविप्रदुहितं तो तं सो कुणइ तइ चेव ॥७३॥
 कइवपदिणावसाने भणिया विउसेण सा इमं वयणं । नियपियरं भणसु तुमं मोकळइ जेण सिम्वं पि ॥७४॥
 तीए सो ता भणिओ किमूसुओ सुहय । तेण से कहियं । निवआणाए सखं सा पमणइ अहं भडिस्सामि ॥७५॥
 मच्छयहासयहेऊ नाओच्चिय जं मए, तओ विउसो । निम्भयचित्तो चलिओ तीए समं नियगिहं पत्तो ॥७६॥
 मासंते तो रत्ता तस्स गिहे पेसिओ निओ पुरिसो । आइवणत्थं सिम्वं तत्तो विउसस्स भज्जाए ॥७७॥
 सो भणिओ अइ विउसो मगस्स समेण धाहिओ वाढं । अज्जवि मुत्तो चिट्ठइ अहं कहिस्सामि नरवणो ॥७८॥
 आगंतुं जं पुट्ठो तइया विउसो, तओ इमो भणइ । गंतुं कहेमि एयं तुइ वयणं सामिणो तत्तो ॥७९॥
 निवआएसं पुणरवि तुज्ज कहिस्सामि तो गओ पुरिसो । कहियं तं नरवणो तस्सवि अइकोउयं जायं ॥८०॥
 महिलाणवि इय बुद्धी कहिही मयमच्छइसियहेऊं जा । ता दट्ठ्वा अग्गेहिं सावि, आइवसु तं सिम्वं ॥८१॥
 तेणवि सा आहूया संपत्ता नरवइस्स पासम्मि । तो पुट्ठा सा रत्ता को हेऊ मच्छइसणम्मि ? ॥८२॥
 तो जंपइ सा सामिय ! एगंतं देसु मज्झ पसिऊण । साहेमि जेण मच्छस्स इसियहेऊं इहेव लहुं ॥८३॥
 विहियं तहेव रत्ता तीए भणियं नरिद ! निसुणेसु । करिखंधगणं तए पुव्वं दिट्ठं मिहुणमेगे ॥८४॥
 एगंतम्मि निविट्ठं नियपासायस्स मत्तवारणए । तस्स य सहोयरस्सवि तुइ जाया एरिसी संका ॥८५॥
 एयं न सुंदरं चिय जं एगंतम्मि मंतइ निविट्ठं । इय तुइ चित्तं नाउं वंतरदेवेण केणावि ॥८६॥

किमशुचेर्गुहात्येतो ततो भणति विद्वान् । उच्चारदपि कनकं ग्रहीतव्यं यतो भणितम् ॥७२॥
 ततस्तथा ॥ भणितो यद्येवं ततो बलस्व परिणय । मां हीनविप्रदुहितरं ततस्तत्स करोति तथैव ॥७३॥
 कतिपयदिनावसाने भणिता विदुषा सेदं वचनम् । निमपितरं मण त्वां प्रेषयति येन शोभमपि ॥७४॥
 ततः स तावदणितः किमुत्सुकः सुमग ! तेन तस्यै कथितम् । नृपाज्ञायाः स्वरूपं सा प्रमणत्वं मां लिये ॥७५॥
 मत्स्यहास्यहेतुर्ज्ञात एव यन्मया, ततो विद्वान् । निर्भयचित्तधालितस्तथा समं निजगृहं प्राप्तः ॥७६॥
 मासान्ते ततो राज्ञा तस्य गृहे प्रेषितो निजः पुरुषः । आह्वानार्थं शीघ्रं ततो विदुषो भाषेया ॥७७॥
 स भणितो यथा विद्वज् मार्गस्य श्रेणेण बाधितो वाद्यम् । अद्यापि सुप्तस्तिष्ठत्यहं कथयिष्यामि नरपते ॥७८॥
 आगम्य यश्चैष्टतदा विद्वान्, ततोऽयं भणति । गत्वा कथयाम्येतत्तव वचनं स्वामिने तवः ॥७९॥
 नृपादेशं पुनरपि तुभ्यं कथयिष्यामि ततो गतः पुरुषः । कथिते तत्ररपतये नत्पाप्यतिकौतुकं ज्ञातम् ॥८०॥
 महिलानामपीनि बुद्धिः कथयिष्यति मृतमत्स्यहसिनहेतुं यः । तस्माद्ब्रूय्यादस्याभिः साप्याह्वयस्य तां शोभम् ॥८१॥
 तेनापि साऽऽदृता मयासा नरपतेः पार्थे । ततः पृष्टा सा राज्ञा को हेतुर्मत्स्यहसने ! ॥८२॥
 ततो जल्पति सा स्वामिन् । एकान्ते देहि मम प्रसक्तं । कथयामि येन मत्स्यस्य हसिनहेतुमिदं सगु ॥८३॥
 विदितं तथैव राज्ञा तया भणितं नरेन्द्र ! नृपु । करिष्यन्पतेन तव्या पूर्वं दृष्टं मिथुनमेवम् ॥८४॥
 एकान्ते निश्चितं निजज्ञासादम् मत्तवारणे । तस्य च सहोदरस्यापि तव मातेदशी दाशु ॥८५॥

मयमच्छे अवपरिचं हसितं जह पिच्छं नरवर्द्धं पतो । परछिद्राहं नियच्छं न पिच्छं नियमछिद्राहं ॥
यतः,

“सर्वे परस्य परयति बालाग्रद्वि तन्नि छिद्राणि । आत्मकृतानि न परयति हिमगिरिच्छिन्नप्रमाणानि ॥”
तो भणिषं नरवर्द्धा मह किं छिद्रं कहेमु, सा भणइ । अयएण मह पमायं करेमु माहेमि जेण तयं ॥८८॥
तेणवि तदेव विहियं, तो पमणइ बालपंदियावि फुटं । तुह सयणंपिरोहं देव । विणट्टं अओ तय ॥
किंतिपदासीयेसा तरुणनरा कुचविरहिया बहुया । एकिकीए पासे चिट्ठंति विद्यामदुल्लसिता ॥९०॥
जइ पयओ न विज्झइ मह वयणे देव । तो य एगंते । गतं गणाविज्झणं देवीओ नह य दामीओ ॥९१॥
एवं भणमु मए जइ दिट्ठाओ सुमिणयम्मि रयणीए । दासीहिं जुत्ताओ सत्थाववि निपयदेहांओ ॥९२॥
गतं कदमाणीओ ॥ पयं सचयं कुणइ इण्हि । रक्षावि हु तन्मणियं तरहिं बाराविं मिमं ॥९३॥
तो थीवेसपरंहिं नरेहिं कटिया सहसि मा गत्ता । तो बालपंदियाए भणिषं पुग्गिमा इमे देव । ॥९४॥
एयाओ रमणीओ कटिउं न तरंति धणनियंवररा । तो थीवेसा पुग्गिमा वग्गिभरं ज्ञानि निग्गिरिमा ॥
तो नरवर्द्धा पुट्टा कह जाणसि तं, भणेइ शुद्धीए । किवि करइ निपज्जणो वंनरिणो मुग्गरिमा मुग्गुम ॥
तच्छुद्धिरंजिओ सो सम्माणेउं विसज्जए ते तो । विनइ चोअं मज्झवि भज्जाउं कुणंति जपहम्मं ॥९७॥
इदिणा वेरग्गेण अमरगुहं टाविज्जण मतिपए । तह निपपुत्ति रज्जे गिण्हि विहरं मग्गो कोहं ॥९८॥
स्वंतरम्मि मयणे सुरजुपलेणं तु पिच्छमाणेण । पोसाहमालाए निवो अमयवणिषं निमामिओ ॥९९॥

एतल सुन्दरमेव यदेकान्ते मन्त्रयति निषिद्धम् । इति तत्र विंश श्लाघा ध्वन्योदेवेन केनचि १८६॥
श्रुतमस्येऽवतीर्य हसितं यथा परयति नरपतिरेव । परच्छिद्राणि परयति न परयति निजच्छिद्राणि १८७॥
ततो मणितं नरपतिना मम किं छिद्रं कथम्, सा भणति । अयमेव मम मत्तार्हं बृह ब्रह्मदेवि देव तद् १८८॥
तेनावि तथैव विहितं, ततः प्रमणति बालवण्डितावि एकटम् । तत्र सप्तलोऽवधरोकोदेव ! विण्टो अओ तय ॥
शुद्धिप्रमदासीवेयास्तरुणनराः कुचविरहिता बहवः । एकैकस्यां पासे तिष्ठन्ति विद्यामदुल्लसिता १९०॥
यदि प्रययो न विद्यतं मम वयने देव ! ततश्चेकान्ते । गतं गणाविज्झा देवीमहा न दामीः १९१॥
एवं भण मया यथा दृष्टाः स्वप्ने रमन्त्याम् । दासीभिर्मुक्ताः सर्वा आवि निजरेज्ज १९२॥
गर्भं एकटन्त्यस्तस्मादेतन् सत्त्वं ब्रह्मेतदानीम् । राक्षावि हि तज्जगिने तथैव वामिते इति १९३॥
ततः रथोपधरिणीः एकटिता प्रयति सा गर्ता । ततो बालवण्डितावि भणिषं पुग्गिमा इमे देव ! १९४॥
एता इमण्यः एकटित्तुं न शक्नुवन्ति स्तननिष्यमरात् । ततः रथोपधः पुग्गा वग्गिभरं ज्ञानि निग्गिरिमा १९५॥
ततो नरपतिना दृष्टा कथं जानामि त्वं, भणति कुट्टया । किवि करइ निपज्जणो वंनरिणो मुग्गरिमा मुग्गुम १९६॥
तच्छुद्धिरंजितः सो सम्मान्य विज्जति तां तय । विनइ चोअं मज्झवि भज्जाउं कुणंति जपहम्मं १९७॥
अनेन वेरग्गेणागरगुहं स्थापयिष्या मतिपदे । तथा निरपुत्ति रज्जे गिण्हि विहरं मग्गो कोहं १९८॥
अशान्तो मयने सुरमुग्गेन तु परयता । पोसहमालाए निवो अमयवणिषं निमामिओ १९९॥

अथ वद ! कुर्वन्नेन नो पुनर्नि नं नरेव काञ्चन । मित्रं वंतिनमेवो राजा द्वापरे सुमुखाय ॥१२१॥
 नैतिवदुविमिष्योऽप्यन्यत्रोवि सादुहिरियासु । पटिहकारमभ्येते तेनेऽभ्येन मित्रोति ॥१२२॥
 इह ज्ञेयनि पञ्चवर्षे सुविद्वज्जिगिष्यनेन । पटिहकारमभ्येते नो पुनर्नि सुखेति ॥१२३॥
 एतः—

अं वद वदन्तु नो पुनर्नि इत्येव वदन्तीति । नो पोतइ आगमं पुन्याय विदुषु विदुषु ॥१२४॥
 वदन्तु एतं विदुषु वदन्तीति सुखेति । नमो इह सादुहिरि ॥१२५॥

॥ इति पौष्पायने प्रजापतेःपुत्राणां च सामान्यम् ॥

अथ वद ! कुर्वन्नेन नो पुनर्नि इत्येव वदन्तीति । पटिहकारमभ्येते तेनेऽभ्येन मित्रोति ॥१२६॥
 इह ज्ञेयनि पञ्चवर्षे सुविद्वज्जिगिष्यनेन । पटिहकारमभ्येते नो पुनर्नि सुखेति ॥१२७॥
 एतः—
 अं वद वदन्तु नो पुनर्नि इत्येव वदन्तीति । नमो इह सादुहिरि ॥१२८॥
 वदन्तु एतं विदुषु वदन्तीति सुखेति । नमो इह सादुहिरि ॥१२९॥

अपदिदुपदिनेरिपममिजपुपमिजयं मिजं । मेवेति पोमरुद्रा नर सम्यं तं न पामिति ॥१॥
 जे, ते पुमरा मृणं पामदिदुपमराण भायणं दृति । पेसमणरोद्विनया पचेयं इह उदाहरणं ॥२॥
 नपाति:—

पुमपि इह पमिजं पंपदरं मय पतरमणकमियं । नं पायइ नरनाहो नामेणं अमररोणोचि ॥३॥
 मयपि वणिपराणां मेरी पेसमणनाममो नम । यत्ता मोहगमिरी तनया पंचेन ताण इमे ॥४॥
 लररो मरुतो दुमरो मयणो मेरो म पंचमो म्पुमो । सग्येवि पम्माकुसला परिणीया उत्तमकुलेसु ॥५॥
 ताण पिवा पेसमणो म्पिपमुत्तापरममो वृणइ । आरंभे आपोरे विसिकम्पारामपमुहेवि ॥६॥
 मर गो वयावि मदिमो दारमरेणं भणेति निपनणप । नेर मयं आरामे सहसंपवणाभिहाणमि ॥७॥
 वयणीरलपय्यागिरदवसामंदवमरेसु मिजमाओ । कुणइ लहुं मंतूणं सो ते जंपंति न हु लुत्तं ॥८॥
 मयणं मुग्गाण मदि आरमिपलवणकाममो जेण । होरां य सपिवाओ तमो विमासो य देहस्त ॥९॥
 गो भणइ लुग्ग आणा मदननया जइ इयं न य कुणेइ । इय नाउं निव्वंयं नीओ मलयमि सो तेहि ॥
 अर वयणीदरमरेणं मुषां तिही मणमि मापेइ । हा आरामम दुमा हा तनयावि हु इमे सनया ॥११॥
 मा अम्माओवि मय परमपमोएण वदटिया निव्वं । एवरुपपत्तिव होरंति मज्झ अरंसणा इण्हिं ॥१२॥
 इत्थापमहासाणे वट्ठो सो मुएदि मेदेण । भणिओ ताप ! विदिग्गउधम्मवओ कोवि, सो भणइ ॥१३॥
 हुं पमसं धम्मवएण लुग्गेहि मर धणं वण्णा ! । जियेवप्यं वत्था मर धम्मत्थं न पेवंपि ॥१४॥

अपदिनेरिपपुपमिनेसितामार्निउपुपममिनी शय्याम् । सेवन्ते पौषयस्यास्तथा सम्यक्तं न पालयन्ति ॥१॥
 ये, ते पुमरा मृणं वदुविदुःपानां भाजनं भवन्ति । वैधमणधोष्ठिनयाः पत्येकमिहोदाहरणम् ॥२॥
 पुमसन्दीह मसिदं पद्यपुं नाम पतरमणकमियम् । तत्पालयति नरनाथो नाम्नाऽमरसेन इति ॥३॥
 तत्रास्ति वणिपराणां मेरी वैधमणनामतस्तस्य । मार्या सौभाग्यधीस्तनयाः पचैव सयोरिने ॥४॥
 लरः दलभो दुर्लभो महो मेपथ पचमो लघुः । सर्वेऽपि कलाकुशलाः परिणीता उत्तमकुलेषु ॥५॥
 तेषां स्मि वैधमणोजीवमुत्तापरममः करोति । आरम्भानतिकोराण्ठुविकर्मासमप्रमुत्तानपि ॥६॥
 अथ स कदापि गृहीतो दाहम्बरेण भणति निजतनयान् । नयन मामारामे सहस्राववणाभिधाने ॥७॥
 कदलीगृहकदलीगृहद्राक्षामण्डपतठेषु शय्याः । कुरुत लघु गत्वा तवस्ते अल्पमिति न हि युक्तम् ॥८॥
 मयनं पुष्पाकं तत्रातिशीतलम्बनस्पशतो येन । मविष्यति च संनिपातस्ततो विनाशश्च देहस्य ॥९॥
 स भणति पुष्पाकमाशा मदीया मदीयं नच कुर्यात् । इति ज्ञात्वा निर्बन्धं नीतो मरये म तैः ॥१०॥
 अथ कदलीगृहमध्ये तुष्टः केली मनसि भावयति । हा आरामस्य दुमा हा तनया अपि हीमे सनयाः ॥११॥
 मा अम्मेओऽपि मया परमप्रमेदेन वरिता निष्यम् । एरुपद एव मविष्यन्ति ममादर्शना इदानीम् ॥१२॥
 इत्यापातिष्याने वर्तमानः स तुनेः स्नेहेन । मणितस्तात ! विधीयतां धर्मव्ययः कोऽपि, स भणति ॥१३॥
 इ पयसं धर्मव्ययेन पुष्पाभिमेयं धनं वत्साः ! । व्ययितव्यं पद्यान्मम धर्मार्थं न-स्तोकमपि ॥१४॥

पोमरमदो र्द्वीप एतथ पञ्चाणुवायओ भणिओ । अट्टपिपभिर्दिणि य ताणि इत्य सप्प पसिद्धाणि ॥३०॥
उवरसणे जं च पुणो तेसि सो पोसदोववामुत्ति । भणइ धम्मणे नरं पोसइ वा पोसदो तेणं ॥३१॥
आदारदेहसत्कारबंधवायाम्भेयओ सोवि । चउमेओ निदिट्ठो सिद्धंते पुच्चमूरीहिं ॥३२॥
सो देससच्चमेया पत्तेयं पि हु दुहा तहिं देसे । निदिट्ठक्खुचाओ सत्त्वाहाराण सच्चम्मि ॥३३॥
मभइ सरारिसत्कारपोसदो देससच्चभेएण । दुविहो तत्थ य देसे निदिट्ठाणं परिचाओ ॥३४॥
न्हाणुत्तणवन्नपविलेवणप्पमुहविबिदवत्थुण । सच्चे उण सच्चैसि चाओ वत्थुण निदिट्ठो ॥३५॥
अइ बंधपोसदो सो एएण कमेण भणए दुविहो । देसे दिणाइबंधं सच्चे सच्चं अहोरत्तं ॥३६॥
वावारा पुण रंधगयरलिपणइल्लणत्तंदणाइया । असुभा सुभा य दुविहा तत्थ देसम्मि असुहाण ॥३७॥
निदिट्ठाणं चाओ सच्चेणं सच्चहा परिच्चाओ । सुइवावाराणुमया पोसहियस्सवि अपडिसिद्धा ॥३८॥
सच्चेणं पुण एयं गिण्हंतेणं अवस्मकायच्चं । सामय्यं तइ सुणिसंनिहिम्मि पाएण ठायच्चं ॥३९॥
तइ अइयारविमुचयं पालेयच्चं इमं पयत्तेणं । ते अइयारा एए पयत्ता पोसदो पंच ॥४०॥
तथया;—

अपट्ठिदुप्पटिलेहियअपमज्जियदुपमज्जियाण सया । सत्त्वाण सिद्धफलगाण गहणओ मोयणे वावि ॥
तइ सुत्तुच्चारार्हण करणओ धंदिलम्मि एमेव । तइ पोसइस्स सम्मं अपालणेणं अइयारा ॥४२॥
इय सोडं मिट्ठिमुया सच्चे गिण्हंति सावपवयाइ । पवगो पुण पडिक्खइ सद्धंसणं अणसणं विहिणा ॥

ततस्तेऽपि हि सविशेषं नत्वा पृच्छन्ति स्मृतिष्वर्थं । प्रभो । वीषघ्नश्चार्थं कथयत, स्मृतिरपि ततः कथयति ॥
वीषघ्नश्चो रूढ्याऽत्र पर्वतुवाचको मणितः । अष्टमीप्रभृतीनि च तान्यत्र समये प्रसिद्धानि ॥३०॥
उपवसनं यच्च पुनस्तेषु स वीषघोषवास इति । भण्यते घर्मेण नरं पुण्याति वा वीषवस्तेन ॥३१॥
आदारदेहसत्कारग्रन्थवापारमेदतः सोऽपि । अनुभेदो निर्दिष्टः सिद्धान्ते पूर्वस्मिन् ॥३२॥
स देशसर्वभेदान्प्रत्येकमपि हि द्विधा तत्र देशे । निर्दिष्टकस्तुत्यागः सर्वोदाराणां सर्वस्मिन् ॥३३॥
भण्यते सरारिसत्कारवीषघो देशसर्वभेदेन । द्विविधस्तत्र च देशे निर्दिष्टानां परित्यागः ॥३४॥
स्नानोद्धर्तनवर्णकविलेपनमनुतेविषयवस्तुनाम् । सर्वस्मिन्पुनः सर्वेषां त्यागो वस्तुनां निर्दिष्टः ॥३५॥
अथ ग्रन्थवीषघः स एतेन क्रमेण भण्यते द्विविधः । देशे दिनादिग्रन्थ सर्वस्मिन्सर्वमहोरात्रम् ॥३६॥
व्यापाराः पुनः पवनगृहलेपनदहनतण्डनादिकाः । अशुभाः शुभाश्च द्विविधास्तत्र देशेऽनुमानाम् ॥३७॥
निर्दिष्टानां त्यागः सर्वस्मिन्सर्वेषां परित्यागः । शुभव्यापारा अनुमताः पापघ्निकस्याप्यप्रतिहिताः ॥३८॥
सर्वेण पुनरेतं गृह्णताऽवश्यकर्तव्यम् । सामायिकं तथा मुनिसंनिधौ प्रायेण स्यात्तत्रम् ॥३९॥
तथातिचारविमुक्तं पालयितव्यमिदं प्रयत्नेन । सेवतिचारा एते मङ्गलाः वीषघे यथा ॥४०॥
अपटिलेखितदुष्प्रतिलेखिताप्रमार्जितदुष्प्रमार्जितानां सदा । सर्वेषां शय्यापलकानां प्रदहनतो मोचने वापि ॥४१॥
तथा मूत्रोसारादीनां करणतः स्थण्डिल एवमेव । तथा वीषघस्य सम्प्रगालनेनातीचाराः ॥४२॥

केवलनाणी निरुचं तप्पासठिओ फरेइ अणुसट्ठि । पुत्तावि तस्स उवरिं रयंति पुण्णोवयारइ ॥४४॥
 जेपंति य तपथिमुहं कोडिं दब्बस्स तुज्झ पुचट्ठा । निणमवणविषपोत्तयपथिंसुं विव्वइस्सामो ॥४५॥
 तं अणुमन्नइ सोवि हु सत्तदिणंते तओ मरेऊण । अट्टमकप्पम्मि मुरो संजाओ अइमहिदीओ ॥४६॥
 सेट्ठिमुयावि हु सज्जे सावययम्मं कृणंति उवउत्ता । पच्चतिदीमु य गिण्हंति पोसहं तह चउम्मेयं ॥४७॥
 इय वच्चंते काले अहन्नया पोसहम्मि गहियम्मि । निदापमायवसओ पदममुओ कहावि उत्ताओ ॥४८॥
 अप्पहिलेहियसेज्जं गिण्हंतो चेव करयले ढसिओ । गुरुविसहरेण तत्तो भुवको पाणेहि नागेसु ॥४९॥
 उववओ तत्तोच्चिय महाविदेहम्मि लद्धपव्वज्जो । परिमुक्ककम्मकवओ मोक्खमुहं पाविही अइरा ॥५०॥
 पोसहट्ठिओवि दुइओ धणिपं निद्धंप्तो तहा अल्लसो । दुप्पहिलेहियसिज्जं समारुहंतो य चरणम्मि ॥५१॥
 अइ कइयावि हु दट्ठो अहिमुत्तुम्भदविट्ठुण तओ । अइनिविट्ठपीडिओ सो मरिउं भवणाहिओ जाओ ॥५२॥
 तइआंवि पोमहट्ठिओ सरारचिनाए याहिओ बाढं । अपमज्जियथंढिल्ले रयणीए निसीहसमयम्मि ॥५३॥
 पासरणं कृणमाणो दट्ठो गुज्झम्मि भूमिकोटीए । मरिऊणं तो सोवि हु जोइसिपमुरेसु उववओ ॥५४॥
 तुरिओवि पोसहट्ठिओ मंदग्गी उपरविपणाविहुरो । अमहो सट्ठसावि तओ दुपमज्जियथंढिल्ले मुमिरे ॥५५॥
 उरुवारं कृणमाणो अपाणदेमम्मि गरुयवट्टाए । दट्ठो पीडाए मओ तत्तो सो पंतरो जाओ ॥५६॥
 तह गहियपांसहंवि विहिओ पंगममुएण पंचमओ । अइआरो, तो सोवि हु छुदिओ चित्तंतओ परं ॥५७॥

इति धुत्वा श्रेष्ठिमुत्ताः सर्वे गृह्णन्ति श्रावकप्रतापि । प्लवगः पुनः प्रतिपद्यते सदरानमनशनं विधिना ॥
 केवलशानी नित्यं तप्पार्थम्येन करोम्यनुशास्तिम् । पुत्रा अपि तस्योपरि रक्षयन्ति पुष्पोपचारादि ॥४४॥
 जल्पन्ति च तदभिमुखं कोटिं द्रव्यस्य तत्र पुष्पार्थम् । जिनमवनविम्बपुस्तकप्रभृतिषु व्ययिष्यामहे ॥४५॥
 तदनुमन्त्ये सोऽपि हि समदिनान्ते ततो धृत्वा । अष्टमरूपे सुरः संजातोऽतिमहार्द्धिकः ॥४६॥
 श्रेष्ठिमुत्ता अपि हि सर्वे श्रावकवर्म कुर्वन्पुण्यमुक्ताः । पर्वतिथिषु च गृह्णन्ति पौषधे तथा चतुर्भेदम् ॥४७॥
 इति ब्रूति कालेश्याम्यश्च पौषधे गृहीते । निद्रापमादवशनः प्रथमगुनः कथमप्युक्ताः ॥४८॥
 अन्तिहेतिवदस्या गृह्णते कतने दष्टः । गुरुविषयेण ततो मुक्तः प्राणिर्नागेषु ॥४९॥
 उपरस्म्यन एव महाविदेहे लज्जप्रस्थः । परिमुक्तकर्मकवचो मोक्षमुक्तं प्राप्स्यन्वचिरान् ॥५०॥
 ईश्वरस्येति द्वितीयो गात्रं निद्राम्तथाऽऽत्मः । दुष्प्राप्तिलेभिनशय्यां समारोहं च प्राप्ते ॥५१॥
 अथ कदापि हि दष्टोऽदिमुक्ताद्व्यवधिकेन तनः । अतिनिविट्ठपीडितः ॥ गृह्णा मवनापिओ जातः ॥५२॥
 हर्षोऽपि ईश्वरस्येन, सगीमधिनया बाविनो बाहम् । अवमार्जिनस्यगिहो रत्नव्यां निशीथगमये ॥५३॥
 समुत्तं हर्षेन्द्रो मुष्टं प्रमिच्छेत्तया । मृत्वा तन मोऽपि हि ज्योतिषिकमुरेवपतः ॥५४॥
 हर्षोऽपि ईश्वरस्येन मन्दारम्यदरेदनाविबुधः । अमहः सट्ठसावि ततो दुष्पमाजिनस्यगिहोऽप्युपनि ॥५५॥
 टहं हर्षेन्द्रो मुष्टं प्रमिच्छेत्तया । दष्ट ईश्वरा मृत्वनः स ध्यन्तो जातः ॥५६॥
 दष्ट ईश्वरस्येन विदेहः, वज्रप्लवगः प्लवगः । अतिवर्षः, तनः मोऽपि हि हर्षेन धिन्मन्यते ॥५७॥

जह वहुवंजणककमपेमलं रसवई करावेउं । भुंजिस्मामि पहाए एवमाई विचिंतनो ॥५८॥
 नवयणनिवटियदुस्सहविज्जुहाराहओ मरेऊणं । नागेसुं उववओ तइयमवे पाविही मोरसं ॥५९॥
 इय जाणिऊण भंरा ! कलंकमुकं सया वयं धरह । अजह तुच्छेहिं भने भमियच्चं भूरिकालेपि ॥६०॥
 सुविसुद्धवयाई महप्फलाई भंगे य कहुविवागाई । वरमगाहणं चिय नाण होज मा पच्छओ भंगो ॥६१॥
 वरमिमिमि पवेसो वरं विसुद्धेण कम्मणा मरणं । मा गहियन्वयभंसो मा जीयं खनियमीलस्य ॥६२॥
 तथा,

गच्छंतेण ठिणं निच्छं विद्याई तह कुणंतेण । मणवइकाएसु मया उवओगो नेय मोरस्यो ॥६३॥
 जह जह वयपरिणामो बहइ जह नेय हुंति अइयारा । जह य विमुदी जायइ रिगए तह बिंदव्यं ॥६४॥
 धमा हु साहुणोच्चिय विसिद्धवयालणुज्जयमई य । अवि ते खंपति जीयं करंति पाई न ईमिपि ॥
 परिचत्ततुविहसा विसयविरत्ता विमुक्तावारा । तवसंजयकयविचा गर्भति फालं निरागमा ॥६५॥
 इय घडंरगसमगं सम्मं जो पोसई विगयदोसं । पालेइ पवलयणकम्मकयवरं सो लहुं दइ ॥६६॥
 धमा घरवावारे दुहवारं पदिहरित्तु कयपुष्पा । पुणतिहीमुवि कुब्बंति पांगरं टोमरं मुदं ॥६७॥

॥ इति पौषघप्रतातिचारविषाके वेसयणपुत्राणां कथाजकं समाप्तम् ॥

यथा बहुव्यञ्जनपद्यालपेक्षलां रसवती कारयित्वा । भोक्ष्ये प्रभात एवमादि विचिन्तयन् ॥५८॥
 नवयणनिपतितदुस्सहविज्जुप्रहाराहतो मृत्वा । नागेषूपलसत्प्रीत्यभवे प्राप्स्यति मोक्षम् ॥५९॥
 इति श्लाघा भन्त्याः । कलङ्कमुक्तं सदा मत्तं धरत । अन्यथा गुप्ताभिर्भवे भवितव्यं भूरिकालमपि ॥६०॥
 सुविशुद्धमतानि महाफलानि मध्ये च कटुविषाकानि । वरमग्रहणमेव तेषां भवेन्मा यथाशक्तः ॥६१॥
 वरमग्नौ प्रवेशो वरं विशुद्धेन कर्मणा मरणम् । मा गृहीतवत्प्रभो मा जीवितं स्तलिनदीक्ष्य ॥६२॥
 गच्छता स्थितेन नित्यं कृत्यानि तथा कुर्वता । मनीषककामेषु सदोपयोगो नैव शोक्तव्यः ॥६३॥
 यथा यथा मत्परिणामो वर्धते यथा नैव भवन्त्यतिवाराः । यथा च विशुद्धिर्जायते विरमेन्महा विघातव्यम् ॥
 भन्त्याः । तन्त्र साधक एव विशिष्टमन्त्रालनोपगतमवध्य । अपि ते स्वजन्ति जीवितं कुर्वन्ति यानि नेपथि ॥
 परित्यक्तनुविभूषा विषयविरत्ता विमुक्तव्यापाराः । तव संयमकृपाविता समदन्ति वार्त्तं निरागताः ॥६५॥
 इति चतुराक्षसमं सप्तमं यः पौषवं विगतशेषम् । पालयति प्रबलपवनवर्धनोत्पत्तं स लघु दइति ॥६७॥
 यथा गृहव्यापारं दुःस्वार्ं परिहृत्य कृतपुष्पाः । पुष्पविभिनवि कुर्वन्ति पौषं दोषं मुदम् ॥६८॥

सद्धामुद्धं नायागयं च तद् कणणिज्जमसणाई । दिज्जा गिही मुणीणं काले पत्ताण पत्ताण ॥१॥
उल्लसियवहलपुल्लो दाणं साहूण देइ जो सुद्धं । सो संतिमइव लहुं पावइ सुरसोवस्तसंपत्ति ॥२॥
तथाहि :-

सुरमज्जनकयसोई सुवसकमलालिरायहंसइद्धं । माणससरं व सुपयं नामेण विनासपुरनयरं ॥३॥
तत्थत्थि सत्यसत्थोहकयसमो पंढिउज्ज, सुपयंढो । रिउतिमिरहरणमूरो मूरो नामेण नरनाहो ॥४॥
तत्सत्थि पिया भज्जा सज्जा सयलेसु धम्मकज्जेसु । नामेण विलासवई वइतशुचित्तेहि पइभत्ता ॥५॥
तद् तत्थ अत्थि सिद्धी निरु धम्मिइद्धी विसिद्धायापारो । सच्चगुणाणाहारो साहारो नाम सुपसिद्धो ॥
तप्पणइणी सुनयणा विमला नामेण सोमसमवयणा । ताणं च सुया जाया संतिमई नाम सीलवई ॥७॥
रूवं सईए सीलं सईण सुंहेरिमं च अपरीण । गहिऊणं जा निउणं मत्ते विदिणा विणिम्मविया ॥८॥
मा संसारम्मि इमा निवडड अइनिम्मरं मइ पसत्ता । बालत्तेवि हु चत्ता पइणा विसयाण चाएण ॥९॥
अह अन्नया य तीए दिट्ठो कुसुमागरम्मि उज्जाणे । बहुमुणिजणपरियरिओ उवसमसिरिसंगओ सुगओ ॥
सोहगनिही गुणरयणसायरो वयणनिज्जियछणिद्ध । बहुविबुहवंदणिज्जो कलिकालेण अकलणिज्जो ॥
पेल्लइलवाहुजुपलो सारयससिसोमयासमाइओ । पीऊससुइयवयणो जियमयणो कमलदलनयणो ॥१२॥
सिरिअधयदेवमूरी अपुव्वसूरो सयावि उदइल्लो । संतावहरो सुधिरो बहुबुद्धसंगो असत्तासो ॥१३॥
तं वंदिऊण तीए तत्स सर्वावे निसामिओ धम्मो । जइसावपमेएणं गहिओ य गिहीण सदम्मो ॥१४॥

अद्दाशुद्धं न्यायागतं च तथा कल्पनीयमधनादि । दद्याद् गृही मुनिभ्यः काले प्राप्तेभ्यः पान्तेभ्यः ॥१॥
उल्लसितवहलपुल्लो दानं साधुभ्यो ददाति यः शुद्धम् । स शान्तिमतीव लघु प्राप्नोति सुरसौख्यसंपत्तिम्
सुरममाणजन (सुरमज्जन) कृतशोभं सुवर्णकमलालिराजहंसाद्यम् ।

मानससर इय सुपजं (पयस्कं) नाम्ना विलासपुरनगरम् ॥३॥

तत्रास्ति शस्तदा(शा)स्त्रैःपकृतश्रमः पण्डित इव, सुप्रचण्डः । रिपुतिमिरहरणसूरः शूरो नाम्ना नरनाभः ॥
तस्यास्ति प्रिया भार्या सज्जा सकलेषु धर्मकार्येषु । नाम्ना विलासवती वनस्तनुवितैः पतिमक्ता ॥५॥
तथा तत्रास्ति धैर्यी निश्चिन्त धर्मद्विर्विशिष्टावारः । सर्वगुणानामाधारः सायारो नाम सुपसिद्धः ॥६॥
तप्पणयिनी सुनयना विमला नाम्ना सोमसमवदना । तयोश्च मुत्रा जाता शान्तिमती नाम शीलवती ॥७॥
रूपं रस्याः शीलं शचीनां सौन्दर्यं चामरीणाम् । गृहीत्वा या निपुणं मन्ये विधिना विनिर्मिता ॥८॥
मा मेभार इयं निपुणविनिर्भरे मयि प्रसक्ता । बालस्तेऽपि हि त्यक्ता पत्या विषयाणां त्यागेन ॥९॥
अयान्मदा च तथा दष्टः कुसुमाकर उद्याने । बहुमुनिजनपरिकरित उवशमश्रीमगतः सुगतः ॥१०॥
सौभाग्यनिधिगुणरत्नमगरो वदननिजित्तुल्येन्दुः । बहुविबुधवन्दनीयः कन्दिकादेनाकल्पनीयः ॥११॥
कमलबाहुपुण्ड्रः शारदशशिरोमोचनाममार्कजः । पीयूषमुमगवचनो जितमदनः कमलदलनयनः ॥१२॥
श्रीधमवन्देदग्निद्वन्द्वः सदाप्युदर्य । मन्त्रावरः मुन्यो बहुवृषभद्वोऽनन्नागः ॥१३॥

अतिरीण संविभागे यः प्रो विनेतेण नह य इह निपमो । दानवपपरवसाए सुहगुरुपायाण मूलम्मि ॥१५॥
 नह भमणनाणयाएयमाएयमेभो षडच्चिहादारी । ता न मए भोत्तज्जो जाव न दिस्सो जज्जणस्स ॥१६॥
 भो वंदिज्जण सूरि गिहं गणा पालए य निपनिपमे । अह कइयावि विवाहे निमंतिपा निद्धसुयणेण ॥१७॥
 नय गणा मा मुग्गोरयेण उवरेमिया सयणपज्जे । भोयणनिमित्तमह सा माहूण पयं पलोयंती ॥१८॥
 जा षिट्ठं ता पत्तो एगो मंयाटगो मुणीण तओ । तेहिंवि किंविचि दाउं विमज्झिओ झत्ति तो पच्छा ॥
 संतिपर्यए पदमे पालाई परिवेमिउं समारद्धे । तौ ताए तं निसिद्धं भणिपं साहूण जं दिअं ॥२०॥
 तं पज्जवि परिवेयह विरमंवि हु वंजणाइरहिंयंवि । सेसस्स मज्झ निपमो तो तेहिं तंवि परिविद्धे ॥२१॥
 माहूण जं न दिन्ने न भुंजए तं पदेवि गच्छती । इय पभणंते लोए भोत्तूण गया जणपगेहे ॥२२॥
 इपाइ जीए चरियं नो सबकइ सुहगुरुवि बजेउं । अह पत्तो घणममओ विरहिणिजणहुक्खसंजणओ ॥२३॥
 तौ रास दिणाई घणे घणतरपाराहिं वरिमपाणम्मि । नीरट्ठावि न पत्तो कोवि मुणी तीए गेहम्मि ॥२४॥
 तौ भावि हु कुणमाणी उरवामं वइदिणं छुट्ठकंता । मणिवा पिऊहिं वण्ठे । पारसु अयाडिया तं सि ॥
 सा भणइ ताय ! भुंजेमि कइमहं सुगुरुसंनिदाणम्मि । अतिविभिभागवयं जं पडिबसं निपयवापाए ॥२५॥
 तौ मज्जहावि परके मेहं मुमुणीण दिअदाणम्मि । भोत्तव्यं ताए ! मए इय सोऊणं भणइ सोयि ॥२७॥
 इय मा करंसु वण्ठे ! निपयं गंतूण साहुवसहाए । वरिसंतेवि अहं ते इक्कारिस्सामि, सा भणइ ॥२८॥

तं वन्दिस्वा तथा तस्य मर्मायै निशमितो धर्मः । यातेष्वावकभेदेन गृहीतश्च गृहिणां सद्धर्मः ॥१४॥
 अनिर्धानां संविभागे कृतो विशेषण तथा वेति नियमः । दानवतपरवशया शुभगुरुपादानां मूले ॥१५॥
 यथाज्ञानवानस्तादिमस्यादिमभेदश्चतुर्विधाहारः । तावत्त मया भोक्तृरूपो यावत्त दत्तो यतिजनय ॥१६॥
 तथो वन्दिस्वा सूरि गृहं गणा पालयति च निज्नियमान् । अथ कदापि विवाहे निमग्निता स्निग्धस्वजनेन ॥
 तत्र गणा सा गुरुगारवेणोपवेशिता स्वजनमध्ये । भोजननिमित्तमथ सा साधूनां पदं प्रलोकमाना ॥१८॥
 यावत्तिष्ठति तावन्माममेकं मुग्धं मुन्योस्तनः । तैरपि किञ्चिदस्त्वा विसर्गितं श्रुतिं ततः पश्चान् ॥१९॥
 शान्तिमत्यै प्रथमं पालानि परिवेषितुं समारब्धम् । ततस्तथा तत्तिषेदं भाणितं साधुभ्यां यद्वचम् ॥२०॥
 तन्मद्यमपि परिवेषन विरसमपि हि व्यञ्जनादिरहितमपि । शेषस्य मम नियमस्ततस्तैस्तदपि परिधिष्टम् ॥२१॥
 साधुभ्यां यत्त दत्तं ॥ भुङ्क्ते तस्यैवपि गच्छन्ती । इति प्रमणति लोके मुक्त्वा गता जनकगेहे ॥२२॥
 इत्यादि यस्याश्चरितं नो श्रुत्वाति बुधगुरुरपि वर्णयितुम् । अथ प्राप्तो धनसमयो विरहिस्त्राजनदुःखसंजनकः ॥
 ततः स्तः दिनानि घने घनतरपाराभिर्वर्षति । नीरार्थमपि न प्राप्तः कोऽपि मुनिस्तस्या गेहे ॥२४॥
 ततः सापि हि कुर्वत्युपवासं प्रतिदिनं सुदावन्ता । मणिता पितृभ्यां वत्से । पारयातिशीहिता स्वमसि ॥
 सा भणति तात ! भुंजे कथमहं सुगुरुसंनिधाने । अतिविभिभागवत् यत्प्रतिपत्तं निजवाचा ॥२५॥
 तनः सर्वमापि स्थिते मेघे सुमुनिभ्यो दत्तदाने । भोक्तव्यं तात ! मयेति श्रुत्वा भणति सोऽपि ॥२७॥
 इति मा कुरु हन्ते ! तिस्रं गत्वा सप्तवसतौ । वर्षत्यप्यहं तान हक्कारयिष्यामि, सा भणति ॥२८॥

मा ताप ! तस्य वस्त्रमु चरितं नैति मुणिवरा जम्हा । पायं उस्सग्गेणं बालगिलाणं पमोत्तुण ॥२९॥
साहण ताण मन्ने न कोवि एयारिसो मया दिट्ठो । सन्नेवि महासत्ता तवकम्मे पयडिउच्छाहा ॥३०॥
किञ्च ।

धाराण कायराणं फसवट्ठो संकडे समावडिण् । नियमपरिपालणेणं, सुत्थावत्ताए सन्नेवि ॥३१॥
पालड् अभिगाहं, हुज्ज नाम का तस्य ताप ! तणुपीडा ? । इय अवसरो न लम्भइ पुत्तेहि विंणा तवस्सावि ॥
किञ्च ।

जांविउ कामु न वत्तइउ धणु पुण कामु न इहु । दोब्बिवि अवसरवडियाइं निगसत्तु गणइ विमिउत्तु ॥
ता ताप ! अवसराणयपरणेपि महमवो मइ सुणेहि । जस्य व तस्य व समए मरियत्तं ताव नियमेण ॥३४॥
तुम्ह पमाएण मए दिसें दाणं मुणाण चिरकालं । सीलं सुनिम्भलं चिय चिरमरि परिभाजियं तव प ॥
मुत्तायलिपाइयं तव तवकम्मेपि विहिपुरस्सरयं । विहियं महसत्ताए विमाविया भावणाओवि ॥३६॥
शास्मिपवत्तल्ले उज्जिवा न कयावि महप निज्जउभं । तित्थयरविंयत्तापरत्तिया नियमसत्ताए ॥३७॥
इय मुगट्ठियवत्तणा परत्तेणं तव मरामि जइ ताप ! । तो किं मज्झ अणिट्ठं होही ता कुणमु मासेपे ॥
इय वमजंता महमा शास्मिपनिग्गेममत्तामेवाया । पयसिपवत्ताहारा समाहिमरणेण मरिउत्तु ॥३९॥
मादिं उवत्ता देवत्तेणं महिउत्तुगुरेणु । ततो य सुपा लहिही तवपणे सिरगुहं नियमा ॥४०॥

इति चतुर्थेऽध्यायेऽतिथिमंविभागे शास्त्रिमतीकथा समाप्ता ॥

का ताप ! तव तत्र वर्तते नान्येन मुनिवरा यस्मान् । प्राय उस्सग्गेणं बालगिलाणं प्रमुच्य ॥२९॥
साहृणं तेषां मन्दं न कोऽन्यथादृशं मया दृष्टं । सर्वेऽपि महामरवाम्भवः कर्मणि प्रकृतिरोगादाः ॥३०॥
धाराणां कायराणां फसवट्ठो संकटे समावृत्तिने । नियमपरिपालनेन, सुत्थावत्तायां सर्वोऽपि ॥३१॥
पालडिभिरिन्द्र, अभिलष का तव ताप ! तनुपीडा ? । इत्यवसरो न लम्बयेत्तु गयेन विना तपसोऽपि ॥३२॥
जांविने कम्प न वत्तइ धनं पुनः कम्प मेवम् । द्वे ध्वनि अवसरवनिने तुल्यमेव गणयति विधियुः ॥३३॥
मुत्तायलिपाइयं तव तवकम्मेपि विहिपुरस्सरम् । शीलं सुनिर्मलमेव चिरमरि परिभाजियं तथा च ॥३४॥
मुगट्ठियवत्तं तव तव कर्मणि विहिपुरस्सरम् । विहितं यथाशक्ति विमाविया भावना अपि ॥३५॥
शास्मिपवत्तले इतिहासं न कदापि तथा च निदृष्टम् । श्रीवैद्यविम्बवृत्ता प्रवर्तिना नियमवत्ता ॥३६॥
इय वमजंता महमा शास्त्रिमनिग्गेममत्तामेवाया । पयसिपवत्ताहारा समाहिमरणेन मरिउत्तु ॥३७॥
मादिं उवत्ता देवत्तेणं महिउत्तुगुरेणु । ततो य सुपा लहिही तवपणे सिरगुहं नियमा ॥३८॥

जो कपविभागनियमो ओषणपाई ठवेइ सचिचे । सो चित्तदुष्टपाए लच्छिन्व लहिल्ल छल्लावां ॥१॥
तथाहिः—

सिरिसेकेपट्ठाणं पुट्टिटाणेति अत्थि गुरुनयरं । तस्य निबो वल्लभारो मिट्ठीवि घणंजमो नड य ॥२॥
सिद्धिस्स लच्छिन्नामा भज्जा लच्छिन्व विण्हुणो इट्ठा । किंतु अवधाभावो मन्थमन्थं मणे नीए ॥३॥
सो कोवि नत्थि जरत्ताइवंतरो जस्स इच्छियं नेय । ओषाइयं तदावि हु न पुनमुद्वेगं जायं ॥४॥
नेमिचियावि बहुया उवयरिया बहुधनेण भत्तीए । वट्ठाओ मूलियाओ णवणाट्याइं विट्ठियाइं ॥५॥
तदावि न सुयसंपत्ती जाया तीए वणिस्स गहिणीए । अह अज्झया य वार्हि लोयं टट्ठण वचंनं ॥६॥
पुट्ठा तोए फावि हु सुसाविया कत्थ वच्चए लोमो ? । सा भणइ दिव्वनाणी ममोमदो विट्ठए वार्हि ॥७॥
तत्त्वदणत्थमेसो लोमो वच्चेइ सावि तो भणइ । गच्छामि अहंपि य महि ! जइ सां मड वडइ मुपज्जमं ॥८॥
सा भणइ सहि ! न गम्मइ इय सुदीए मुगोण पासम्मि । एमेव ताण भत्तीए मिट्ठए चिगियं वचंनं ॥९॥
तो रवरमारुडिउं चालिया सा साविपाए सह तथ । तीए कटिपण विट्ठिणा वंडवि घण्णीए उरविट्ठा ॥१०॥
सम्भवाइं सत्थं सावयपमं कहेइ से नाणी । तीएवि पत्तिगियं पुण विसेमओ वडइ अनिदिये ॥११॥
गिहिणो गिहे पत्तये भोयणकाले उवट्ठिए ओ उ । अकयमकारिपिण्डाइसंगं कुणइ सो अनिदं ॥१२॥
तस्स सिवसोवत्थेउं नायविट्ठं तु होइ जं दव्वं । ते देइ भत्तीए इय भावेलो मणे सहो ॥१३॥

धम्मो अहं जस्स इमम्मि काले, पत्तो गिहे एम मुणी मट्ठ्या ।

पत्तयभावेण विमुद्वदन्वे, दिशम्मि एपस्स महापुणिस्स ॥१४॥

५: कपविभागनियम ओदनादि स्थापयति सचिते । स चित्तदुष्टपाए लक्ष्मीरिव लभेन पञ्चमाहन् ॥१॥

श्रीसंकुलस्यानं पृथिवीस्थानमित्याति गुरुनगरम् । तत्र नृपो बलसारः भ्रेष्ठपतिः पञ्चमस्तथा च ॥२॥

भ्रेष्ठिनो लक्ष्मीनामा भार्या लक्ष्मीरिव विष्णोरिष्टा । विन्त्यपत्याभावे महापत्ये मनसि तस्या ॥३॥

स कोऽपि नास्ति यथादिभ्यन्तरो यम्येप्सितं नैव । उपवायेन तथापि हि न पुनश्चपरीक्षितं ज्ञानम् ॥४॥

नैवेष्टिका अपि बहुव उपचरिता बहुधनेन महत्या । वट्टा मूलिकाः स्तनपानादिभिरपि विट्ठिभिः ॥५॥

तथापि न पुनस्तंसासिञ्चिता तस्या वणिजो गृहेभ्यः । अपान्धरा च बहिलोकं दृष्ट्वा वतन्तम् ॥६॥

इया तथा कापि हि सुधाविका कुत्र प्रजति कोक ? । सा भणति दिव्यशाली समवमुनित्पत्तेः बहिः ॥७॥

तद्वन्द्वार्यमेव लोको मनसि सावि ततो भवति । गण्डाग्रहद्वयि च सखि ? यदि स कथं कथयति सुतज्ज्व ॥८॥

सा भणति सखि ! न गम्यत इति बुद्ध्या मुनीनां धार्थे । एवमेव तेषां महत्या मिथ्यसि विविधे स्पर्शे ॥९॥

तथा रवरमारुह्य चलिता सा आधिक्या सह तव । तदा कारयेन विविता बन्दिन्याः कथं कथयति विद्वत् ॥१०॥

सम्भवादि सर्वं धावकथमं कथयति तस्यै शाली । तथापि पत्तिवने पुनर्विद्वत् कथं कथयति विद्वत् ॥११॥

गृहिणो गृहे पत्तये भोजनकाल उपस्थिते वस्तु । अकथमकारिपिण्डादिभिरपि करोति लोडनं ॥१२॥

तस्यै सिवसोवत्थेतोर्नाशयितुं तु भवति परं दम्भम् । तदानीं कथयेति कथयन्मनसि सः ॥१३॥

तिन्नो मए जम्मजराज्याउलो, कुग्गाहगाहाइयजंतुमकुन्नो ।

दुक्खोहउत्तुंगतरंगसंगओ, संसारमिधूवि अणोरपारओ ॥१५॥

जं माहणास्वत्तिथवेसमुद्दा, अप्पणो त्रित्तिथणिद्रियाए ।

दब्बं उवज्जेवि वयंति पत्ते, नायामयं तं तु भणंति बुद्धा ॥१६॥

तं अरखयं तं च विवागमुंदरं, तं चेव दिच्चं इवई अणंतयं ।

जं एसणीयं तह फामुयं च, वज्जिए तं अतिहीण दाणं ॥१७॥

एयं च भावणाए जह गहियं अतिहिंसविभागवयं । अइयारंदि मुविसुद्धं पालेयब्बं तहखेय ॥१८॥

अइयारा पुण सच्चित्तद्रव्यनिक्खवणपिहाणस्सवाओ । तद्वा कालाइक्कमणे परववएस णआंसे य ॥१९॥

तत्थ य सच्चित्तेसुं दब्बेसु सुद्धयेपि अन्नं जं । निक्खवइ गिही तं इह बुच्चइ सच्चित्तनिक्खवणं ॥२०॥

जं पुण सच्चित्तेणं कुणइ पिहाणाइं देयद्रव्यस्स । तं सच्चित्तपिहाणं दुइयइयारं भणंति बुद्धा ॥२१॥

जं कुणइ भोयणविहिं पुच्चयइक्कमिउं साहुणो वेलं । कान्हाइक्कमदाणं तं भणियं वीपराएहिं ॥२२॥

जं पुण परकीयमिणं दब्बं निययेपि साइ मुणीण । लुद्धो सइद्धो, बुच्चइ तं परववएसदाणं ॥२३॥

जं पुण मणिणो दट्ठुं कुप्पइ अह देइ अवरईसाए । कोहाइक्कलुसियमई मच्छरदाणं तमिह भणियं ॥२४॥

इय अइयारविसुद्धं जो पालइ अतिहिंसविभागवयं । सो इह परलोएवि य पावइ सुमहल्लकल्लाणं ॥२५॥

घन्योऽहं यस्यास्मिन् काले प्राप्ते गृह एव मुनिर्महात्मा ।

प्रशस्तभावेन विशुद्धद्रव्ये दत्त एतस्मै महामुनये ॥१४॥

तीर्णो मया जन्मजराजलाकुलः कुप्राहग्राहादिकजन्तुसंकुलः ।

दुःखौषोक्तुक्तरङ्गसंगतः संसारसिन्धुरप्यनादिपारः ॥१५॥

यद् ब्राह्मणक्षत्रियवैश्यशूद्रा आत्मागमनो वृत्त्याऽनिन्दितया ।

द्रव्यमुपार्न्य व्ययन्ते पात्रे न्यायामतं तत्तु भणन्ति बुद्धाः ॥१६॥

तदक्षयं तच्च विपाकमुन्दरं तदेव दत्तं भवत्यनन्तम् ।

यदेष्णीयं तथा प्राप्तुं च वपर्यते तदतिथिनां दानम् ॥१७॥

एतच्च भावनया यथा गृहीतमतिथिसंविभागव्रतम् । अतिचारैः सुविशुद्धं पालयितव्यं तथैव ॥१८॥

अतिचाराः पुनः सच्चित्तद्रव्यनिक्षेपणपिधानरूपौ तु । तथा कालातिक्रमणे परव्यपदेशः प्रद्वेषश्च ॥१९॥

तत्र च सच्चित्तेषु द्रव्येषु शुद्धमप्यन्नं यत् । नाक्षिपति गृही तदिहोच्यते सच्चित्तनिक्षेपणम् ॥२०॥

यत्पुनः सच्चित्तं करोति पिधानादि देयद्रव्यस्य । तत् सच्चित्तपिधानं द्वितीयातिचारं भणन्ति बुद्धाः ॥२१॥

यत्करोति भोजनविधिं पूर्वमतिक्रम्य साधोर्वेलाम् । कालातिक्रमदानं तद् भणिनं वीतरागेः ॥२२॥

यत्पुनः परकीयमिदं द्रव्यं निजमपि कथयति मुनिभ्यः । लुब्धः श्राद्धः, उच्यते तत्परव्यपदेशदानमपि ॥२३॥

यत्पुनश्चेन्नैव दृष्ट्वा कुप्यत्यथ दत्तात्यपर्यया । क्रोधादिक्रुपितमतिर्मत्सरदानं तदिह भणितम् ॥२४॥

इहाइ निमुणिऊणं समुट्ठियाए मयग्गपरिसाए । अतिहीण संविभागे लच्छीएभिग्गहो गहिओ ॥२६॥
 भणिओ केवलनाणी मज्झ गिहे पइदिणंपि नियमुणिणो । पट्टविषया पट्टणा भिक्खवाणुगाहं काउं ॥
 इय भणिउं मा पत्ता निपगेहे पालए य वयमेयं । पुत्तं समीहमाणी न उणो धम्माहिलासेण ॥२८॥
 अइ पुत्तस्समवमओ पुत्तपत्ती न से समुप्पन्ना । सिद्धिलियदाणपइया तच्चो लोयाणुविचीए ॥२९॥
 विपरं किंचिवि दाणं वियलियभत्ती जईण निचंपि । अइ अजया य कम्मवि महसवे रसवइं पजरं ॥
 निष्काइऊण तीए सपलजणो मेलिओ नियगिहम्मि । भोयणहेउं तच्चो इत्ते दट्ठूण मुणिवसहे ॥३१॥
 मुगपिदियाए उवरिं ठावइ सालिदालिथालीओ । ताणुवरिं पत्तं तो पत्ता साहुणो तत्थ ॥३२॥
 अज्झुट्ठेउं वंडइ पट्टिलाभत्थं च उट्ठए तच्चो । गहिऊणं सालिकूरं तो सा भणिया मुणिवरेहिं ॥३३॥
 नो कप्पइ अग्गणं सत्त्वित्तनिहित्तयं इमं जेण । तो लग्गा निदेउं अप्पाणं मुणइ जइ लोओ ॥३४॥
 हाहा अहं अहमा जमिमं साहुण जेय उवपरियं । फामुयमेसणिवंपि हु कुविपा तो भणइ नियवेहिं ॥
 हा हुहु तए विहियं भग्गनिरासे ! इमं कुणंतीए । पइचाइविसिद्धं सर्वं सत्त्वित्तनिहित्तवणा ॥३६॥
 तो अमणुजं दाउं तेमि ममुवट्ठिया मणे तुट्ठा । भणइ अहो ! मह हत्था एयं देवीए न वहंति ॥३७॥
 तो मुणिभत्ताए देवयाए सिवत्ताकए करो तीए । सकरोट्ठिओ सभच्चो थंभिवि पत्तम्मि अवपरिउं ॥३८॥
 देवी जंपइ हुट्ठे मायाविणि बूढकारिणि अणज्जे ! चारिचरणनिहिणोवि मुणिवरे इय पयंचेमि ॥३९॥

इयविचारिणेशुद्धं यः पालयत्यतिथिसंविभागप्रतम् । स इह परलोकेऽपि च प्राप्नोति सुमहाकल्याणम् ॥
 इत्यादि श्रुत्वा समुत्थितायां सप्रप्रार्थयि । अतिथीनां संविभागे लक्ष्म्याऽभिग्रहो गृहीतः ॥२६॥
 मग्नः केवलज्ञानी मम गृहे प्रतिदिनमपि निजमुनयः । प्रत्यापविवश्याः प्रमुणा मिश्रार्थमनुग्रहं कृत्वा ॥
 इति भागित्वा सा प्राप्ता निजगृहे पालयति च प्रतमेतत् । पुत्रं समीहमाना न पुनर्धर्माभिलाषेण ॥२८॥
 अथ पूर्वकर्मवशतः पुत्रोत्पत्तिर्न तस्याः समुत्पन्ना । शिथिलितदानप्रतिज्ञा ततो लोकानुवृत्त्या ॥२९॥
 विनानि किञ्चिदपि दानं विगलितमक्तिर्यतिष्ठो नित्यमपि । अथान्यदा न वस्मिन्नपि महोत्सवे रसवती मञ्जुराम् ॥
 निष्पाद्य तया सकलजनो मेलितो निजगृहे । भोजनहेतोस्तत्र आयतो हृष्टा मुनिवृषभान् ॥३१॥
 मुद्रपिष्टकाया उपरि स्थापयति सा शालिपूरथालीः । तासांमुषि पक्ववाले ततः प्राप्ताः सावयस्त्वत्र ॥
 अमुत्थाप्य बन्धते प्रतिलामार्थं चोत्तिष्ठति ततः । गृहीत्वा शालिकूरं ततः सा भगिता मुनिवरैः ॥३३॥
 नो कल्पतेऽस्माकं सावित्तनिहितमिदं येन । ततो लब्धा निन्दितुमात्मानं शृणोति यथा लोकः ॥३४॥
 हाहा अहमधन्या यदिदं साधुभ्यो नैवोपचरितम् । प्राप्नुकमेपनीयमपि हि कुविना ततो भणति निजवेटीम् ॥
 हा हुत्तु स्वया विहितं भाग्यनिराशे ! इदं कुर्वत्या । पक्ववासादिविसिद्धं सर्वं सचित्तनिष्पन्नम् ॥३६॥
 ततोऽमनोज्ञं दातुं तेष्वपि सगुपस्मिता मनसि गुष्टा । भणत्यहो ! मम हस्तावेतद्दत्त्वा न बहूतः ॥३७॥
 ततो मुनिभक्त्या देवतया शिष्याकृते करस्तस्याः । सकरोटिक् समक्तः स्तम्भयित्वा पात्रेऽवतीर्थ ॥३८॥

इय निद्रिवि देवीए भणिया लच्छी हले ! न हणिया सि । जीवदयच्चिय धम्मो इय भणिवि अदंसणं पत्ता ॥
 धिकारिया य लच्छी सयणेहि तओ य योवकालेण । उत्तंभिया य तीए अप्पडिकंता य मरिऊण ॥४१॥
 पणपन्नियाण मज्जे उववन्ना सा तओ भवे भमिउं । संपत्तवोहिलामा लहिही सा मोक्खसोक्खं पि ॥४२॥
 इय नाऊणं भव्वा ! अइयारविवेग्गियं वयं चरह । इहरा इहलोएवि हु पाविस्सह तिवत्तदुरत्ताइं ॥४३॥
 ॥ इत्यतिथिसंविमाने प्रथमातिचारदृष्टान्तः ॥

देवी जल्पति दुष्टे मायाविनि कूटकारिणि अनार्ये । चारित्ररत्ननिर्धानपि मुनिवरानिति प्रथमयसे ॥१९॥
 इति निन्दित्वा देव्या भणिता लस्मीर्हेले ! न हतासि । जीवदयैव धर्म इति भणित्वाऽदर्शनं प्राप्ता ॥४०॥
 धिकारिता च सस्मीः स्वजनैस्ततश्च स्तोत्रकालेन । उत्तम्भिता च तथाऽप्रतिक्रान्ता च मृता ॥४१॥
 मणपर्णिकानां मध्य उपपन्ना सा ततो भवे भ्रमिन्वा । संप्राप्तवोचितामा लप्स्यते सा मोक्षसौख्यमपि ॥४२॥
 इति ज्ञात्वा भव्याः ! अतिचारविवर्जितं मतं चरत । इत्येहलोकैऽपि हि प्राप्स्यस्य तीक्ष्णदुःखानि ॥४३॥

मयितेणं पिहई देयं जोतिहिविभागकयनियमो । सो वषट् घणकम्मे जह वट्ठं विजयमिद्विणीए ॥१॥
तथाहिः—

पवरसपाहरकलियं बहुविज्जाहरसुखचरेपदहं । जणवयसपमंकिज्जे चित्थिज्जे भरदमिज्जे ॥२॥
भद्विज्जपुरमत्थि पुरं अट्ठियसमत्थो सुपत्थिवो पण्यो । तथ्यामि तद्वा सुजम्भो मम्मदिट्ठो नयामिट्ठो ॥३॥
तस्सासि पिप्पा विजया विजयपट्ठाएव कामभवनस्स । जिणधम्मम्मि पयसा मयसा कुमरवर्गामु ॥४॥
अहं सुजसो उज्जाणे पाउसकान्धम्मि संठिया गुरुणो । ममजन्धिमुरिणो विमज्जानिणो वट्ठए गंतुं ॥
सुणइ य जिणिधम्मं पइदिवसे मूरिदेसणादिट्ठो । मणइ य भज्जे गंतुं नमिउं मूरि सुणमु धम्मं ॥५॥
सा भणइ अहं मग्गामि कित्तु जह ते न दित्ति मइ नियमे । मयिज्जणंनयाणं तो मिट्ठो मणइ न वट्ठो ॥
ते दित्ति वत्ता नियमं दित्तंति धम्मं सुणेणु सं भय्वा । जे जे नियमे मग्गंति ताण ने देति जाजोग्गं ॥
इय पीरविउं नीया गुरुण पासम्मि तिठ्ठिणा मज्जा । वट्ठेउं उवाट्ठा ताण पुगे धम्ममग्गणधे ॥६॥
सम्पत्ताइसायपवयाइं कहियाइं तीए तो मणियं । अतिहीण संविभागे मइ नियमं देइ मयिउण ॥७॥
तो तीए पुरो गुरुणा सवित्थरं सादिउण अइयारे । दिणो नियमो अनिहियवत्थि ता कहियमेवे ॥
पोसएपाणयम्मि नियमा साहूण जे किर न दिव्वा । सं भुंजइ न हु मरहो तो मुट्ठो पंगमां हां ॥८॥
सत्वारंभपउत्ता मिहिणो साहूण संविभागम्मि । निजं करंति जुलं कि पुण उवसायपाणए ॥९॥
जो निजं चिय जइणो विमुद्धभायेण संविभागंति । भयेण मणुषेण ते सुहिणो हुंनि मज्जथ ॥१०॥

सचित्तेन विदधाति देयं योऽतिथिविभागकृतनियमः । स वध्नाति घनकर्म तथा बट्ठं विजयमिद्वि- ॥१॥
मवरसपाहरकलियं बहुविद्यापरसुखचरेपदहं (तादृश)म् । जणवयसपमंकिज्जे चित्थिज्जे भरदमिज्जे ॥२॥
भद्विज्जपुरमत्थि पुरमधिपमर्थः सुपाथिकः पार्थः । तत्राभीतया सुयसा मम्मदिट्ठिर्नयामिट्ठो ॥३॥
तस्मात्सोत्पिप्पा विजया विजयपट्ठावेष कामभवनस्य । जिणधर्मे मयसा ससवणा कुमरवर्गामु ॥४॥
अथ सुयसा उपाये प्रावृट्कासे संविधानम् । शमजन्धिमुरीरु विमज्जानां वट्ठेने मत्ता ॥५॥
मुणाति च जिनेन्द्रधर्मे प्रतिदिवस मूरिदेसनादयः । मणनि च आर्या तावः तावा हुरिं मुणु धम्मं ॥६॥
सा मज्जपट्ठं मग्गामि कित्तु यदि ते न वदति मम नियमान् । सचित्तेनपयसा तथ भेट्ठे मयिउं वट्ठो ॥७॥
वेदनि वत्तातिपमं दितान्ति धर्मं शुभा सं भय्वा । वान्धाविज्जानातिवन्ति तेषां तादृशेने वट्ठो ॥८॥
रति पीरविज्जा नीता गुरुणा पाउसे भेज्जना आर्या । वट्ठिउंवेवट्ठा तेषां पुरो भेज्जवट्ठो ॥९॥
सम्पत्ताइसायपवयानि कथितानि तथा ततो मयिउम् । अतिभीयां संविभागे मइ नियमं देइ मयिउं ॥१०॥
उत्तरतयाः पुरो गुरुणा सचित्तं वध्वित्थानिचारान् । दत्तो विदग्धोऽतिदिवसे तथा वट्ठो ॥११॥
पेषपाणे नियमास्तपुष्यो मयिज्ज व दत्तम् । तद् मुट्ठे न हि मग्गमत्तम्, मुट्ठ- रंजणे ॥१२॥
पौरुष्यमपट्ठा सुहिणः साधूनां संविभागे । निजं कुर्वन्ते यत्ने किं पुत्रपदसदस्यो ॥१३॥
नियमेव पटीन् विमुद्धभावेन संविभज्जन्ते । भयेन मनेरेव ते हृदिने अहंन वट्ठे ॥१४॥

ते धन्वा धनवद्वयो जाण धनं निचमेव उवओम् । वचइ जिणभवणेसु जसु सादम्मिएसु च ॥१५॥
 जं नवि धनं धणीणं उवउज्जइ धम्मिएसु कज्जेसु । कज्जवरसिंसं तं सल्लु बहुएणवि को गुणो तेण ॥१६॥
 धन्वा ते खल्लु पुरिसा दाणे दिताण जाण सयकालं । बोलीणमाउयं सुविहिपाण सुविमुद्धमणीए ॥१७॥
 इय भावगाए सम्मं पक्खालित्ता मणोपन्नं सन्नं । आराहए विसुद्धं सावयधम्मं सया सद्धो ॥१८॥
 इय निमुणिऊण संयेगरवत्ता मा भणइ मुणिरायं । मह मेहे निचंपि दु पेतेपव्वं मुणीण जुवं ॥१९॥
 तो मूरी तयमिमुरं भणइ जइ वट्ठमाणजोगेण । चरणेसु लमिऊणं मिट्ठी पभणइ तं एवं ॥२०॥
 एवं पमाववहुने निन्यारह करिवि गरुणकारुसं । जम्हा नलोवाओ इमीए भवजलहितरणमि ॥२१॥
 इष्ठाइ जंरिऊणं सिट्ठी पत्तो सभज्जओ मेहे । पट्टविपं मुणिमुपन्नं मिट्ठिगिहे सुरिणा समए ॥२२॥
 तं ईनं सा द्दट्ठं वंइ भणीए सिट्ठिणा सहिया । चउविहआहारेणं पडिलाइ सुद्धसदाए ॥२३॥
 एवं निचंपि ममो मिट्ठी दात्तावए पउरदन्नं । तो सा चित्तइ एवं बहुप्पओ अम्होहम्मि ॥२४॥
 नियमो मरुवि गरिमो अनिर्दिणं नियमो दाणम्मि । ता तह करेमि जइ दोवि कुंति एवं विविणे ॥२५॥
 बहुलीइहम्मज्जमो मानियपारिणं मानियामुसरिं । विज्जउरचिप्पिडेइ कुणइ पिडाणाइं सण्णय ॥२६॥
 जइ साहण न कारइ, अइ साहणमागमम्मि तइ येव । पडिवलि काऊणं समुद्धए दाणमणुदाउं ॥२७॥
 साम्भिसुइं गरिहं सुगीहिं भणियं सचित्तविदियमिणं । अम्हाणं नो कएइ ता मा गिण्ठेसु अम्हाए ॥२८॥
 तो मा भणइ इदी साहण अम्हाणियं इमे जायं । कम्मारियाइ कीइवि मास भयुमेइ इय रिदियं ॥२९॥

ते धन्वा चरवद्वयो देवा धनं नि-चमेवोपयोगम् । अत्रति त्रिनमवनेषु यतिषु साधर्मिकेषु च ॥१५॥
 दक्षैश्च धने चरितःपुनरुपयो धर्मिकेषु कार्येषु । गुणायुक्तमवसा तस्यसु बहुनापि को गुणस्तेन ॥१६॥
 धन्वा येन सत्तु दुग्धा दानं दत्तुं यथा सदाकालम् । अनिच्छान्तमायुः सुविदितेभ्यः सुविमुद्धमण्या ॥१७॥
 इति आहन्ता मन्त्रं दत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं । आराधयति विमुक्ते आराधयति सदा आहः ॥१८॥
 इति धन्वा सवेगद्वयो सा मणिवि मुग्गावम् । मन मेहे नित्यमपि हि प्रेषयितव्यं सुयोग्यं ॥१९॥
 मन सुविदितेभ्यः अत्रति यथा वनेनानयोगेन । यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं ॥२०॥
 एवं दत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं । यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं ॥२१॥
 इत्येवैव यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं । यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं ॥२२॥
 यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं । यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं ॥२३॥
 एवं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं । यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं ॥२४॥
 यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं । यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं ॥२५॥
 यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं । यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं ॥२६॥
 यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं । यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं ॥२७॥
 यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं । यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं ॥२८॥
 यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं । यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं ॥२९॥

हा हा अहं अभग्ना जाया इच्छा जंमपाणी सा । अचंपि हु विहरावसु इय भणिया सेट्टिणा तत्तो ॥
 वल्लवणगादद्वं दाऊणं मुणिवरे नमंसेउं । नियगेहाउ विसज्जइ अणुगम्मिचि कइवपयाइ ॥३१॥
 तह घट्टइ सच्चित्तं कयावि इंते मुणीसरे दट्ठुं । कइया करे करेई सनीरकरेवंपि एमेव ॥३२॥
 जलियजलणस्म उवरिं घरेइ घयकूरयालियाईयं । इय एवं कुव्वंती साहहिं कमेण सा नाया ॥३३॥
 बहुदुदकवटकलिया एसा दाउं न इच्छए किंपि । उवरोहेणं सेट्ठिस्म तहवि ते जंति भिस्मट्ठा ॥३४॥
 भइ अथया मया सा वासियवमणेण पीडिया वाढं । पणपन्निषाण मज्जे उववन्ना वंतरसुरेसु ॥३५॥
 ततो जुया य भमिही कइवि भये सो विदेहवासम्मि । संपत्तचरणरिंदी क्षिदिंपि हु पाविदी कमसो ॥

॥ इत्यतिथिसंविभागे द्वितीयातिथारथिपाके विजयाकहान्तः ॥

ततः सा मणति ॥ विस्साधूनामकल्प्यमिदं जातम् । कर्मचारिकया कयापि ममापुण्यैरिति विदितम् ॥२९॥
 हा हा अहममाया जातेत्यादि जल्पन्ती सा । अन्यदापि हि विहारयेति मणिता अष्टिना ततः ॥३०॥
 वल्लवणकादिद्रव्यं दत्त्वा मुनिवरान्नमस्त्यत्वा । निजगेहाद् विसृज्यनुगम्य कतिपयपदानि ॥३१॥
 तथा घट्टयति सच्चित्तं कदाप्यागतो मुनीश्वरान् दण्डुः । कदा करे करोति सनीरपात्रमप्येवमेव ॥३२॥
 मलितजलनस्योपरि धरति घृतकूरस्याल्यादिकम् । इत्येवं कुर्वती साधुभिः क्रमेण सा ज्ञाता ॥३३॥
 बहुदुदकपटकलितैषा दातुं नेच्छति किमपि । उपरोधेन अष्टिनस्तथापि ते ययन्ति मिशार्थम् ॥३४॥
 अथान्यदा मृता सा वासितवमनेन पीडिता वाढम् । पणपर्णिकानां मध्य उपवन्ना वन्तरसुरेषु ॥३५॥
 तदश्नुता च भ्रमिष्यति कस्यपि मवांस्ततो विदेहवर्षे । संपातचरणदिः सिद्धियपि हि प्राप्स्यति नमः ॥

कालाङ्गकमदाणं दितोवि ह्नु तत्फलं न पावेइ । जह देवचंदसइदो सदचित्तो दाणकयनियमो ॥१॥
तथाहि;—

लच्छीमंदिरनामं नयरं इह अत्थिसुत्थियजणोहं । सत्पुरिमचरियचित्ताइं जन्य भवणाइं दीसंति ॥२॥
तत्थ दरियारिमिगनाहदप्पदलणम्मि सरइसो सरहो । सत्तिकंतिकित्तिसुरसरिद्विमायलो वज्जमारनिवो ।
तह देवचंदनामा निवसइ वणिओ पभूयवणकलितो । तव्वज्जा देवसिरी सिराव हरिणो मयाणुगया ॥
अइकिविणो पगईए न देइ दाणं कयावि कस्सवि थं । तहवि ह्नु धम्महिल्यासी न विलासी जोज्जणत्थोवि ॥
अह चउनाणी मूरी समोसदो तत्थं वाहिरुज्जाणे । उज्जाणपालयाणं पासम्मि गओ तथा सोवि ॥६॥
उम्माहणियाहेउं तेवि ह्नु मूरीण पायमूलम्मि । जिणधम्मं निमुणंता दिट्ठा तौ सोवि तं सूरि ॥७॥
वंदेउं उवविट्ठो निसुणइ धम्मं परेण विणएण । दाणतवसीलमावणपइयं मदोहनिम्महणं ॥८॥
तथाहि;—

दाणसीलतवभावणसंसिउ धीरिहि धम्मु चउव्विहु दंसिउ ।

उत्तरतिविहकरणअसमन्यइं दाणधम्मु परं जि जपइ गिहत्थइं ॥९॥

आरंभनियत्ताणं अकरिताणं अकारविताणं । धम्मट्ठा दायव्वं गिहीहि साहूण जं भणियं ॥१०॥
संतं वज्जमणिच्चं जो ठाणे दाणंपि नो दए । वराओ तुच्छओ एसो कह सीलं दुद्धरं धरे ? ॥११॥
जम्हा धन्नाणं चिय नराण देयं च दाणसत्ती य । पत्तेण य सह जोगो जायइ चिरचिन्नपुत्तेहि ॥१२॥
तथाहि;—

कालातिक्रमदानं ददपि हि तत्फलं न प्राप्नोति । यथा देवचन्द्राद्वः शठचित्तो दानकृतनियमः ॥१॥

लक्ष्मीमन्दिरनामं नगरमिहास्ति सुस्थितजनौघम् । सत्पुरुषचरितचित्राणि यत्र भवन्तानि दृश्यन्ते ॥२॥
तत्र हसारिमृगनाथदर्पदलने सरभसः क्षरभः । शशिकान्तिकीर्त्तिसुरसरिद्विमाचलो वज्रसारनृपः ॥३॥
तथा देवचन्द्रनामा निवसति वणिक् प्रभूतधनकलितः । तद्वार्ता देवश्रीः श्रीरिव हरेः सदानुगता ॥४॥
अतिकृपणः प्रकृत्या न ददाति दानं कदापि कस्यापि च । तथापि हि धर्माभिलाषी न विलसी यौवनस्योऽपि ॥
अथ चतुर्ज्ञानः सुरिः समयमृतस्तत्र बहिरुपाने । उद्यानपालकानां पार्श्वे गतस्तदा सोऽपि ॥६॥
उद्ग्राहणिक्रहेतोस्तेऽपि हि सूर्याणां पादमूले । जिनधर्मं शृण्वन्तो दृष्टास्ततः सोऽपि तं सूरिम् ॥७॥
वन्दित्वोपविष्टः शृणोति धर्मं परेण विनयेन । दानतपःशीलभावनामयं मतिमोहनिर्मथनम् ॥८॥

दानशीलतपोभावमाशंसितो धीरैर्धर्मचतुर्विधो दर्शितः ।

उत्तरत्रिविधकरणसमर्थानां दानधर्मः परो जयति गृहस्थानाम् ॥९॥

आरम्भनिवृत्तस्योऽकुर्वद्भ्योऽङ्कारवद्भ्यः । धर्मार्थं दातव्यं गृहिभिः साधुभ्यो यद्गणितम् ॥१०॥
सद् बाह्यमनित्यं यः स्थाने दानमपि नो दद्यान् । वराकस्तुच्छ एव कथं शीलं दुर्धरं धरेत् ? ॥११॥
एस्माद्भन्यानामेव नराणां देयं च दानशक्तिश्च । पात्रेण च सह योगो जायते निरर्चोऽप्ययैः ॥१२॥

देयं नृपकृता । नृपनिहिं नह पावंति वराडियं तद्वि ॥

[illegible]

यः— “पटुतरपवनवशाद्गुलिनपुच्छलपदलनरलानि । जांबितयौवनयुवानिजनघनलवलाभमुत्तानि” ॥
 इष मुनिवि देवचंद्रेणभिगहो अतिदिमंविभागमि । गहिजो तो आहूया भिरस्त्रहा नियगिहे मुणिजो ॥
 सप ए तैवि हु पत्ता विमुदमिदममंगइनिमित्तं । गिहंति तेण दिच्च जहोचियं भणइ सो एवं ॥२१॥
 अज गुमत्तं भुत्तं पागविही मज्झ अज्ज खलु सफला । जं गुरुयोपणसेसं भुंजिस्समंति सो तपशु ॥
 भणुगमिज्जेण मुणिजो भुंजइ य सयं मुणीण उच्चरियं । मुणिजोवि गुरुसपासे सय्ये एयं निरयेति ॥
 यणिपा जइणो गुरुगा एयसस गिहे सयावि गंतव्वं । अवसरइ किंणिगसहो पावइ तह निज्जरं जेण ॥
 ॥ पइदिपहं मुणिजो गच्छंति गिरिमि तस्स भिरस्त्रहा । एयंए तस्म भज्जा उपारचित्ता तमो पइरं ॥
 देइ एययोत्तमोपगसइकरइव्वाइ पइदिणं पायं । पिच्छइ य देवचंदो दिज्जंतं तं तमो भणइ ॥२६॥

केऽपि निजर्जितमपि हि संदेहदुलायां स्वापयित्वा सदा । लङ्घन्ते जलनिधिं नहि प्राप्नुवन्ति वराटिकां तथापि ॥
अन्ये कथमपि प्राप्नुवन्ति किमपि पृथ्वीस्तेऽपि कृष्णम्बान् । प्राणात्ययेऽपि व्ययन्ते निश्वसन् नैव यद्गणितम् ॥
त्यागिननकरपरम्परापरिवर्तनसंदेशतापरिध्रान्ताः । अर्थाः कृष्णगृहस्थाः स्वस्यावस्थाः स्वपत्नीव ॥१५॥
आदामवर्तिना अपि हि सर्वप्रयत्नेन रक्षिता नित्यम् । कृष्णानां घनसमृद्धिः परकार्यार्था कुमारीव ॥१६॥
अथवा केषामपि जायते घनसंपत्तिरपि दानशक्तिरपि । तथापि केषामपि दुर्लभः सुपात्रसङ्घो भवति यस्मान् ।
वैरम्भनिवृत्त निर्मलचित्तं पावित्र्यचारिणम् । निष्कारणकल्याणसमुक्तं पात्रं जगति बिरलम् ॥१८॥
उन्मात्किं बहुनेह जल्पितेन यदि काङ्क्षतकथमपि भवतिरहम् । सूत्रविधिना सुपात्र उपयुग्मं निश्वसन् घनि-
रति ध्रुवा देवचन्द्रेणभिग्रहोऽतिमिसंविभागे । गृहीतस्तत आहता भिक्षार्थं निगृहे मुनयः ॥२०॥
समये तेऽपि हि प्राप्ता विगुहासिद्धान्तसंग्रहनिमित्तम् । गृह्णन्ति तेन दत्तं यथोचितं मणति स एवम् ॥२२॥
अथ सुमक्तं भुक्तं पाकविधिमाद्य सल्ल सफलः । मुनयोऽपि गुरुसकाशे सर्व एतन्निवेदयन्ति ॥२३॥
अनुगम्य मुनीन् मुद्गे च स्वयं मुनीनामुद्गच्छन् । अपसरति कृष्णजम्बूः प्राप्नोति तदा निर्जरां येन
मणिता यतिनो गुरुणैतस्य गृहे सदापि यन्तव्यम् । अथवा तस्य भायोदाराजिता ततः प्रचुरम्
ततः प्रतिदिनसं मुनयो गच्छन्ति गृहे तस्य भिक्षार्थम् । प्रकृत्या तस्य भायोदाराजिता ततः प्रचुरम्

नियमज्ज्ञं किंवन्ता पटिलाभिस्सामि मुणिवरे अहयं । इत्यद्रे षड् नियमो इय भणितं वीपद्विमम्भि
 मयमेव गमो वसहिं मुणिगो आभंतिऊण नियमोहे । आणेउं पटिलाहइ घएण पलियदमाणेण ॥२८॥
 तो वंदितं विमज्जइ मुणिगो अन्नय विहरितं पत्ता । मूरीण संनिहाणे ता पुट्टा मूरीणा मुणिगो ।
 किं तस्स गिदे न्दं तो मुणिगा दंसियं तयं तुणं । गुरुणावि य ते भणिया तस्स गिदे नेय गंत्वं
 अनिमेदिएहि, ततो तदयदिणे आगमो निमंतेउं । मुणिवरभोपणकाले समइरकंतम्मि, तो गुरुणा ।
 मणियं भुत्ता मुणिगो अन्नमत्तं न जेहिं भो ! विहियं । सट्ठीलीयाए सेयं कुणमाणो पुणवि सो मन्निओ
 मा वृणमु मइ ! खेयं कारणओ अज्ज तुज्ज गेहम्मि । न गया मुणिगो तो सो भुत्तो गंत्तुण गेहम्मि ।
 आगमाराणे मंतायविमूओ तमो मरितं । उववमो भूएसुं कमेण लहिरि सिरसुहं पि ॥३४॥
 ना भो ! वपापारो कापन्तो नेय बुद्धिमंतेहि । अइपारे कुणमाणो कमेण भंगं पि सो कुणइ ॥३५॥

॥ इत्यनियसंविभागज्ज्ञे मुनीयातिचारदृष्टांतः ॥

इदानीं बुद्धोपदेशकगणैरादावाणि प्रनिर्दिनं प्राय । पश्यति च देवचन्द्रो वीर्यमानं तत्ततो भगनि ॥३६॥
 निजभावां हृत्तद्वारान्निजमधिष्ठासि मुनिवराणदम् । अत्रार्थे मम नियम इति भणित्वा द्वितीयविभे ॥
 इदमेव मये वदन्ति कुर्वन्तः श्रद्धा नित्यगहे । आनीय मन्त्रिभ्यवति वृत्तेन पश्यार्थमानेन ॥३८॥
 मतो वदिन्वा विवृतिं मुनयोऽन्वय रिग्व्य प्राप्ताः । मूरीणां संनिधाने तदा पुट्टाः मूरीणां मुनयः ॥३९॥
 हि स्यात् इदं लब्धं मये मुनिना दक्षिणं तद् वृत्तम् । गुरुणापि च ते भणितान्तस्य गृहे नैव गन्तव्यम् ॥
 अदिगिहरे, सट्ठीलीयाए सेयं कुणमाणो पुणवि सो मन्निओ ॥३९॥
 मये विहियं, सट्ठीलीयाए सेयं कुणमाणो पुणवि सो मन्निओ ॥३९॥
 ना भुत्त मइ ! खेयं कारणओ अज्ज तुज्ज गेहम्मि । न गया मुनयन्तः स भुत्तो गंत्तुण गेहम्मि ॥३९॥
 अइपारे कुणमाणो कमेण भंगं पि सो कुणइ ॥३९॥
 तस्स गिदे न्दं तो मुणिगा दंसियं तयं तुणं । गुरुणावि य ते भणिया तस्स गिदे नेय गंत्वं
 अनिमेदिएहि, ततो तदयदिणे आगमो निमंतेउं । मुणिवरभोपणकाले समइरकंतम्मि, तो गुरुणा ॥३९॥
 मणियं भुत्ता मुणिगो अन्नमत्तं न जेहिं भो ! विहियं । सट्ठीलीयाए सेयं कुणमाणो पुणवि सो मन्निओ
 मा वृणमु मइ ! खेयं कारणओ अज्ज तुज्ज गेहम्मि । न गया मुनिगो तो सो भुत्तो गंत्तुण गेहम्मि ।
 आगमाराणे मंतायविमूओ तमो मरितं । उववमो भूएसुं कमेण लहिरि सिरसुहं पि ॥३९॥
 ना भो ! वपापारो कापन्तो नेय बुद्धिमंतेहि । अइपारे कुणमाणो कमेण भंगं पि सो कुणइ ॥३९॥

नियद्वयं पश्यन् परवक्तुं पश्येत् गिरिमागएषि जे विति । कयअतिहिदाणणिपमा थेरिन्व लहंति ते दुग्गं ॥१॥
तथाहिः—

अत्यि सुविशालसालगभगगरविरहचुरंगगइपसरं । नामेणं विस्तपुरं विस्मस्तवि विस्मयं नपरं ॥२॥
जे वा कुलीनवासे मुणीहिं परिवग्जियं हरिपुरिणि । इसइ इरहाससहरसतिपजिणहरमिहरसोहाहिं ॥
पउमाण्णाहिं सुपओहराहिं पणुल्लकुवलयच्छीहिं । नउहे नियंविणीहिं बहिया सरसाहिं सोढेइ ॥४॥
तं परिपालइ पठियवमत्ययमणिकिरणविच्छुरियचरणो । राया समपमियारी भज्जा से चंदनेइहिं ॥५॥
तन्यवि य वसइ एकका थेरी गुरुद्वस्तभारतवियंगी । ईसरगिहेसु कम्मं कुणमाणी गमइ दिवहाइं ॥६॥
अइ तत्य ममोसरिओ सूरी नायेण मलयचंदोति । जाइ जणो तज्जंदणहेइं थेरीवि भनीए ॥७॥
चंदेइं उवविट्ठा निसुणइ धम्मं सुणिदपासम्मि । पठमं चिय सम्मत्तं बणइ गूरी इपसत्तं ॥८॥
तयाहिः—

दुष्कारदूस्तेरं दुष्टिष्ट जाणमि मज्झमाणस्त । पुरिसस्स जलहिमञ्जे जह कल्पामायणं मग्गं ॥९॥
 तद् संसारममुदे दुष्कारे दुस्सदुस्सजलगहिरे । जीवस्स होइ मग्गं मम्मत्तात्तायणं मेव ॥१०॥
 जह दुक्काले काले असगविहीणस्स कस्सद नरस्स । दुष्टिष्टस्स होइ महमा परमं विपि पुत्तेहि ॥११॥
 तद् दूसाय काले पमायवहुलस्स जीववग्गस्स । दुष्टिष्टस्स होइ सहसा सम्मं अमयनीमं ॥१२॥
 जह कोइ हीरमाणो तरलतरंगेण गिरिन्दजलेण । कदरुहवि जीयसेसो पावइ तद्विद्वित्तामं ॥१३॥
 तद् रायमहागिरिन्दपवाहपिल्लगलत्थिओ जीवो । पावइ कोइ सब्भो सम्मलनरवराजं ॥१४॥

निद्राव्ययमपि पक्षीयं पात्रे गृहमागतेऽपि ये क्षुब्धन्ति । कृतातिथिदाननियमा स्थविरेषु लभन्ते ते तु मयः । १॥

अस्ति शुविशालासामप्रभन्नाविरथपुरद्वगतिमसरम् । नाम्ना विधुरे विध्वन्वा विधुनं नगरम् ॥२॥
 यद्वा कुलीनवासे मुनिभिः परिर्वािता हरिपुरीमपि । हसति हरदभसदाधरसिगनिगृहक्षिप्राद्योऽपि ॥३॥
 वमाननाभिः सुवयोधराभिः प्रफुल्लकुपलवादिः (च्छा)भिः । मध्ये निगम्बनीभिर्बहिः सरसीभिः ह्येवने ॥४॥
 तन्निपालयति वार्धिवमस्तकमणिकिरणच्युरितचरणः । राजा समवमुगारिर्वांसां सत्य चन्द्रकेलेति ॥५॥
 तथापि च वसरेका स्मरिता गुरुदुःखमारतसाह्वी । ईधरगृहेषु कर्म कुर्वाणा गमयति दिवसानि ॥६॥
 यद्यत्र समवगुणः सूरिर्नाम्ना मलयचन्द्र इति । यानि जनस्तुन्दनहेतोः स्यादिति वक्ष्यामि ॥७॥
 शब्दिसौवविष्टा गृणीति धर्म मुनीन्द्रपार्थ । प्रथममेव सम्बन्धं वर्णयति सूरिनिगम्यम् ॥८॥
 दुष्पारदुरतीरे स्फुटिते याने मज्जतः । पुरुषस्य जलविमये कथा फलदासाहमे हरणम् ॥९॥
 तथा संसारसमुद्रे दुस्तारे दुस्तद्दुःखत्रयगर्भारे । जीवस्य अवाति रागं सम्पत्कृतादरमेव ॥१०॥
 यथा दुष्पारले कालेऽज्ञानविहीनस्य कम्पवितरस्य । श्रुतिगम्य अवाति सहसा परमात्मे कल्पेति दुष्टे ॥११॥
 तथा दुष्पमायां काले प्रमाददुलभ्य जीववर्षस्य । दुःखितस्य अवाति सहसा सम्पत्कृतादरमेव ॥१२॥
 तथा कोऽपि द्विमासस्तारलग्नेन गिरिपरीक्षितेन । कथेक्यमपि जीवितमेव कल्पेति तद्विदितस्यम् ॥१३॥

परिमुक्ता मच्छिमगुणसंयुता परेज्जण । मणुपसुं उववन्ना सिञ्चिरमद् खविपकम्ममा ॥२९॥

॥ इत्यतिथिप्रते अनुर्णातिचारदृष्टान्तः समाप्तः ॥

दृष्टप्रमाणं मुक्ता रजन्याधारमयामे । सम्यस्त्वेन समेतं वान्तं सप्ततण ९४ ॥२८॥

परिमुक्ता मध्यमगुणसंयुता मृत्वा । मनुजेइत्तमा सेत्त्यति खपितकम्मांशा ॥२९॥

एषोऽपि देः दातुं हिमं मममन्त्रोऽस्मादपि । इति मुद्रया दत्तमते नन्द इवात्पकलम् ॥१॥
तथाहिः—

सुरगिरिर्दीर्घदण्डो यमुनाचक्रो सरोऽनेरिन्त्ये । जम्बूद्वीपो दीपान् अन्वि पञ्चाक्षरगणितो ॥२॥
तस्मि भरतं सुसेत्रं तस्य च गङ्गान्मि मञ्जिद्विन्त्यम् । दक्षिणदिग्बलितकं श्रीनिलयं श्रीपुरमस्ति ॥३॥
जम्बि गिगमयगङ्गादोपकल्यकनिरगमरतिरिगं । गगनगगनं विराजत दिनेऽपि मन्त्रमगमनं ॥४॥
सरला सदला सफला सगुण(शकुन)जनासेविताः स्निग्धाश्च । अन्तर्विभववाद्यनना बहिष्पुनर्विंशतिनो यत्र ॥५॥
तस्मि नरिन्दो नरवृन्दवन्दितो दिवाकर इव तेजस्वी । निहताखिलतिमिरो रिपुबलमथन इति नाम्ना ॥६॥
एकोज्ज्वलति किन्तु दोषः कीर्तिप्रिया यस्य विलसति यथेच्छम् । गतमीडारिगृहेष्वपि पशता निजवन्धुना सार्धम् ॥७॥
तत्र सकलवणिगवरिष्ठो निवसति तत्रैव गुणगणगणिष्ठः । श्रेष्ठी सुन्दरनामा तथा नन्दो वसति तत्रैव ॥८॥
अथ राज्ञो मत्तकर्मालानं भद्रवत्त्वाज्यादिने । अगणयन्प्रतिकारांश्चूर्णयन् रथगृहादीश्च ॥९॥
चलितो बहिर्गन्तुं तत् श्रुत्वा भटैः प्ररिकरितः । संचलितः पृष्ठे तुरगारूढो नृपोऽपि ततः ॥१०॥
प्रवरफलानामाधारं शाखिनं दृष्ट्वाचाने । चलितो विग्रामार्थं हस्ती यावत्तस्य च्छायायाम् ॥११॥
तावत्परमाक्षरलीनस्तनुना क्षीणो मनस्यदीनः । कायोत्सर्गं स्थितो दृष्टः साधुः, तदनु सोऽपि ॥१२॥
संजातजातिस्मरणः प्रणमति पदपङ्कजानि वरमुनेः । तद् दृष्ट्वा राजा रजितहृदयो मणत्येवम् ॥१३॥
आश्चर्यमाश्चर्यं यत्तिर्यङ्कपि हि नमस्यति साधुम् । ततोऽस्माकमप्येव नमस्यनीय इतीदं भणित्वा ॥१४॥

एषोऽपि वृद्धाति दानं किमहमसमर्थोऽस्मादपि । इति मुद्रया दत्तमते नन्द इवात्पकलम् ॥१॥

सुरगिरिर्दीर्घदण्डो यमुनाचक्रः सरांघ्रपद्मेहवान । जम्बूद्वीपो दीप इवास्ति मन्वलिन्तराणिशिम ॥२॥
तस्मिन्भरतं सुसेत्रं तस्य च राण्डे मध्यमे । दक्षिणदिग्बलितकं श्रीनिलयं श्रीपुरमस्ति ॥३॥
यस्मिञ्जिनमवनकलपीतकलशकरनिकरमसरपिञ्जरितम् । गगनाद्गणं विमानते दिनेऽपि सन्ध्याभ्ररागसमम् ॥४॥
सरला सदला सफला सगुण(शकुन)जनासेविताः स्निग्धाश्च । अन्तर्विभववाद्यनना बहिष्पुनर्विंशतिनो यत्र ॥५॥
तस्मिन्नरेन्द्रो नरवृन्दवन्दितो दिवाकर इव तेजस्वी । निहताखिलतिमिरो रिपुबलमथन इति नाम्ना ॥६॥
एकोज्ज्वलति किन्तु दोषः कीर्तिप्रिया यस्य विलसति यथेच्छम् । गतमीडारिगृहेष्वपि पशता निजवन्धुना सार्धम् ॥७॥
तत्र सकलवणिगवरिष्ठो निवसति तत्रैव गुणगणगणिष्ठः । श्रेष्ठी सुन्दरनामा तथा नन्दो वसति तत्रैव ॥८॥
अथ राज्ञो मत्तकर्मालानं भद्रवत्त्वाज्यादिने । अगणयन्प्रतिकारांश्चूर्णयन् रथगृहादीश्च ॥९॥
चलितो बहिर्गन्तुं तत् श्रुत्वा भटैः प्ररिकरितः । संचलितः पृष्ठे तुरगारूढो नृपोऽपि ततः ॥१०॥
प्रवरफलानामाधारं शाखिनं दृष्ट्वाचाने । चलितो विग्रामार्थं हस्ती यावत्तस्य च्छायायाम् ॥११॥
तावत्परमाक्षरलीनस्तनुना क्षीणो मनस्यदीनः । कायोत्सर्गं स्थितो दृष्टः साधुः, तदनु सोऽपि ॥१२॥
संजातजातिस्मरणः प्रणमति पदपङ्कजानि वरमुनेः । तद् दृष्ट्वा राजा रजितहृदयो मणत्येवम् ॥१३॥
आश्चर्यमाश्चर्यं यत्तिर्यङ्कपि हि नमस्यति साधुम् । ततोऽस्माकमप्येव नमस्यनीय इतीदं भणित्वा ॥१४॥

तुरयाओ उत्तरेउं वंदइ रापा सपरिपगो साहुं । उवडूहिउं करिंदं उवविटो सुदभूमोए ॥१५॥
 अइ उरसंतं करिणो हल्लण्णए सुणित्तं नमणत्थं । संपत्ता सुंदरनेदसिट्ठिणो दोवि जुगवंपि ॥१६॥
 माणसवत्तोए तओ माहू माहेइ ताण जिणधम्मं । सपवम्मिनिवो पुच्छइ तं साहुं रंडयकरकोसो ॥१७॥
 को नित्थेओ जाओ वयगण्णे तुज्झ जोज्ज्वणभरंवि । भणइ सुणी संसारं सुखहोपियराय ! नित्थेओ ॥
 तुक्कवि नवरं मत्ते अज्जावि कम्मं निवारणं अत्थि । चरणावरणं तग्गह निगुणित्तज्ज अम्हवपदंडं ॥१८॥
 अदवि हु तुज्झवि तस्मवणओ अ जाएइ कदविचेरगं । इय कारणा कहिज्झइ तवकहणमतंगं इररा ॥
 वरपाः—

अथि पुरंदरपतिद्धा उक्त्वन्वणमंदयेद्विडोत्ता । रयणउरी वरनयरी तय निवो रयणयूदोति ॥२१॥
 रयणयुगलान्येनो अमावसाए नित्ताए सो राया । परिहरियमावकियो वित्तजिजासंतभमगोहो ॥२२॥
 चागरय पविडो मुहचिहो जाव सिज्जमारुहो । दीवसिहाए दिट्ठो ताव निगिट्ठा तभो दिट्ठो ॥२३॥
 एगो तरलपयंगो दीवसिहं पविसिउं अहिन्संतो । करणापण्डणिपरिपेरिण सो चितियं रत्ता ॥२४॥
 भरर राओ एगो अज्जाणविपाहिओ पईवम्पि । पट्टिऊणं मा टप्पउ तयो गट्ठं वरयलेण ॥२५॥
 ईधियनिवरेण वई पक्खिउओ आगभो पुणो पुणवि । येलापणमं जाव य तो चिदा नरवई एवं ॥२६॥
 जइ निमुजिज्जइ लोए किळ पुरिसो ववित्तभो उवाएहिं । कामसपाईवि जाइ वरेमि ता विपुवाये से ॥
 मयुमहाओ पयं जइ फट्ठि ह रविरउं तरिस्सामि । मा जाणिस्समवस्से रिज्जोमादंनगंवि ॥२८॥

दुरागदुर्लभं बन्धते राजा सपरिजनः साधुम् । उपश्रुय करीन्द्रमुपविष्टः शुद्धभूमौ ॥१९॥
 यथोपधान्ते करिण आकूलं मुनेर्नमनार्थम् । संप्राप्तौ मुन्दरनन्दप्रेमिनौ द्वावपि युगपदपि ॥१९॥
 ध्यानसमाप्तौ ततः साधुः कथयति तमोज्ज्वलधर्मम् । समये नृपः शृण्वति तं साधुं रचितकरकोटः ॥१९॥
 कौ निर्वेदो जातो प्रसन्नहृदो तव बीजवनमरेऽपि । मणति शुविः संसारे शुलभ एव राजन् ? निर्वेदः ॥१९॥
 तथापि किन्तु धन्येऽद्यापि कर्म निरारब्धमस्ति । पारिश्रवणं तस्मात् धूपताम्रमन्त्रोद्घुम ॥१९॥
 यदि हि तवापि तत्कृष्णतन्त्रं ज्ञायते कथमपि वैराग्यम् । इति कारणात्कथ्यते तत्कथनवत्संगविनिराका ॥
 भस्ति शुविर्वाप्तिसिद्धौ वनवनरुणमण्डितोद्दिष्टा । रत्नपुरी बानगरी तत्र नृपो रत्नचूड इति ॥१९॥
 शयननुपालयतमावाप्त्याया निशि स राजा । परितःपरावृत्त्यो विपुलासेवादेशः ॥१९॥
 वायुर्ग्रेव प्रविष्टः सुप्तबन्धो द्वावप्युपधायादहः । क्षीयितासौ दृष्टिनामविद्वेष्टा तयो दहः ॥१९॥
 एकस्मिन्लघनहो दौवदिसौ प्रवेद्युमिषजन् । कल्याणविनिर्गारिवोरितेन तत्कथ्येतिने राजा ॥१९॥
 अहं वराक एषोऽज्ञानविमोहितः प्रदीपे । वतिन्धा मा दहया तयो दहोऽथा कथमेव ॥१९॥
 इतिनिविशेण बहिष्पादिप भागतः पुनः पुनरपि । दत्तावृत्ते द्वावपि मन्त्रिभ्यो नरपतिभ्यम् ॥१९॥
 यथा ययने साकं नित्ति पुरुषो रजित उपायः । बर्हिनाम्बरी अर्वादि करीनि लम्बाद्वन्द्वदुर्वाधम्य ॥१९॥

मरणपरित्यागमवस्समत्थि, अहं जीविही न पुण एसो । ना मच्चुपरित्यागे नत्थि हु भुवगम्मि फरमरि य ॥
 इय चिविज्जण रक्षा पलोदपाइं समग्गासाइं । तो दिट्ठो य समुग्गो एगो उग्गाडियदुवारो ॥३०॥
 तो सत्तहो गहज्जणं पक्खित्तो तत्थ दक्खिं दारं । नियारो सं फाउं सुत्तो राया समाहीए ॥३१॥
 निदवत्तए विपुद्धो चित्थं किं तस्स मह उवाएण । जायं, तो य समुग्गं उग्गाडिवि पिच्छए जाय ॥
 ताव न पिच्छइ सत्तहं रयणुज्जोएण निह गविहंषि । एकं घरकोइलियं तत्थ नितुहं पलोए ॥३२॥
 तो चित्तेइ नरिदो नूणं एसो इमाए मिलित्ति । हो संसारसहाओ सत्तो खणदिट्ठनट्ठोत्ति ॥३३॥
 पिच्छ रक्खामुद्धोए एम समुग्गेय्या परित्तित्तो । एत्थवि इमीए गसिओ नय मोरतो अत्थि विहिस्सम ॥
 नित्तियमित्तं कम्मं विहिंय जीवेण पुब्बजम्मम्मि । तत्तियमित्तं चिय देइ सो कलं नत्थि संदेहो ॥३४॥
 विज्जा कुणंति करियं ओसइतोएहि मंत्रवल्लुत्ता । नय चायंति वराया पुब्बकूपं कम्ममारोउ ॥३५॥
 पयासं वेण इमो मर पयणो समुग्गए नित्तो । मिलिओ मिलोइयाए को किर मन्नूप इत्तिज्जा ॥
 तो नत्थि इत्थ मरणं त्रयम्मि सत्तरावरम्मि जीराण । पुग्गाविहिंयं नियं तिय कम्मं सुइमसुइमसो ॥
 ता वाम एम मोमो न सुयइ परसामामुदवारं । गणरागरोसमूहो तिड्ढो सज्जम्मकरियाए ॥३६॥
 एवं मराहिराजो मरमा वेग्गमग्गपडियसम । जायं जाइमरणं कम्मरापपउत्तामरोग ॥३७॥
 तो तेण विद्याओ पुब्बमओ तुपरियं य जं पडियं । गयचारिणारणो क्षत्ति विरओ भरदुहस ॥३८॥

एत्थमुददेवं वरि कथरि दि गतिं दुःखानि । तदा ज्ञान्वाप्स्येयस्यं यैवौपममन्वाप्स्यैः ॥३८॥
 मरणपरित्यागमवस्समत्थि, अहं जीविन्वनि न पुनरेवः । तदा मृत्पुपरित्यागे नास्ति दि सुवने कम्पायि य ॥
 इति विन्विस्स रक्षा प्रवेष्टानि समग्रार्थानि । ततो वृत्थ समुद्र एक उद्वाहितद्वारः ॥३०॥
 तत्र एतन्ने दूरिम्वा मन्विज्जणवल्लुत्ताय द्वारम् । निवारार्थं न कृत्वा शुभो राजा समाधिमा ॥३१॥
 निवार्ये विपुद्धिन्वनि हि मय्य ममोत्थेन । नानं, ननय समुद्रमुद्वाट्टा वरयि यावत् ॥३२॥
 एतत् एतद्वि इदमेव एतदेव तेन निमित्तं गेयितमसि । एतां मृतेनिहा तत्र निजीनो प्रवेष्टने ॥३३॥
 एतन्मन्वन्ति वेग्गो नृवेग्गेज्जाय वीजं इति । हो मंत्रमन्वापः मन्त्रेः क्षणरुपेण इति ॥३४॥
 दिक्क एतदुद्देव समुद्रे मया पडित्तः । अवगमनया प्रयो नय मोरतोऽपि विहिस्सम ॥३५॥
 एतन्मन्त्रं कर्मे विदेउं अरेव पूर्वजन्मनि । मन्त्रमन्त्रेव वृत्तानि स कर्मे धम्मि मरेइ ॥३६॥
 वेत्ता पूर्वजि शिव जेत्तावेदेम्वरत्तुत्ता । न य इवमुत्तमं वग्गहा, पूर्वजि कर्मायत्तु ॥३७॥
 एतन्मन्त्रं कर्मे मया मन्त्रे मन्त्रे इति । हो ते मृतेनिहा क दिक्क मया एते ॥३८॥
 एते मन्त्रेव दग्ग मन्त्रे मन्त्रेव वीजम् । पूर्वजिने निमित्तं कर्मे मन्त्रमन्त्र ॥३९॥
 तत्र एतन्मन्त्रं कर्मे न मन्त्रे मन्त्रे मन्त्रे मन्त्रम् । मन्त्रमन्त्रमन्त्रं विविधं मन्त्रं वग्गहा ॥४०॥
 एतन्मन्त्रं कर्मे मया मन्त्रे मन्त्रे इति । हो ते मृतेनिहा क दिक्क मया एते ॥४१॥

कपरं चन्द्रिओओ समणो परिहरियसयलसावज्जो । वरसेयवरपारी जाओ सरयम्मि जलउज्ज ॥४३॥
 मंनिहियदेवपाए तम्मि समयम्मि तम्म नरइणो । मुणिपग्गदंसणह्वा समयप्पियं तस्सिमं लिंमं ॥४४॥
 पवत्तं विमलं कोमलसपग्गहलं समयभणियपरिमाणं । बहुपावरओहरणं रयहरणं भय्यमणहरणं ॥४५॥
 सुलोचिया ओ बाया पत्ताईयाई सत्त अचाई । इय नवउवहिसणाओ जाओ पत्तेयबुद्धो सो ॥४६॥
 पचूमं नाऊणं उग्गादिपगिदरुवाटसंपुटओ । सीदकिसोरोज्ज गुहाओ निग्गओ, तं च तह ददुत्तं ॥४७॥
 निज्जारालो पभणइ अम्मो । चावेह एस तुम्ह प्ह । सेयपटयेसपारी एगामी गच्छइ गिहाओ ॥४८॥
 तं गुणिऊणं सहसा पदाविओ परखलंतगइमरो । सयलंतोउरलोओ विमुक्कपुत्कारकरुणसरो ॥४९॥
 अ संभयरसत्तलमाणचत्तरणरणिनेउररवोहो । वारविज्जासिणिओओ विलुलिपगुत्तुलकलावो ॥
 णियं च ताई एवं हा दइय । दयासमुद । जयमामि ! । किं अवकयम्महेहिं जं चत्ता एकडेलाए ? ॥
 ता सविज्जामविज्जासिणिनदावलीचत्तरवडिओ निचं । सो चिकुरभरो भमरोलिसामलो छुंचिओ केण ? ॥
 कपूरपूरवेदणमपगाहिसमुग्गपक्कल्लियम्मि । वासहरम्मिवि तुंयो कत्थ तए वाविपा एसा ? ॥५३॥
 इविपारिदरणसहं सहइ करे तुम्ह सज्जलकरवालं । उच्चापयदसिपार्ण एयं पुण पिच्छमज्जोगं ॥५४॥
 एवंपि पत्तवमाणो अंतेउरपउरमंविपाइणो । सिंहावल्लोइएणवि पलोइओ नेय मणवंपि ॥५५॥
 तोहं नरिद ! समणो कहियं जम्मेसरिस्स मए परियं । वो भणइ निवो तं चिय सकयत्थो पुजमागी य ॥

नन्वेन विज्ञातः पूर्वभरः स्मृतं च यन्पठितम् । गतपारिग्रावरणो ज्ञादेति विरक्तो भवदुःखात् ॥४२॥
 हनन्त्वमुष्टिलोचः श्रमणः परिहृतसकलसावयः । वरभवेताम्बरपारी जातः शरदि नलद इव ॥४३॥
 सौमिहोदेवनया सस्मिन्समये तस्य नरपतेः । मुनिमार्गदर्शनार्थं समर्पितं तस्मा इदं लिखम् ॥४४॥
 पवत्तं विमलं कोमलसपद्मलं समयमणितपरिमाणम् । बहुपावरजोहरणं रजोहरणं भय्यमनोहरणम् ॥४५॥
 सुगोचिह्वा मु द्वितीया पात्रादिकानि सत्तान्यानि । इति नवोपधिसनाथो जातः प्रत्येकबुद्धः सः ॥४६॥
 पूयं ज्ञाशोब्धतिनृदृकराटसंपुटन । सिंहाकेयोह इव गुहाओ निर्गतः, तं च तथा दृष्ट्वा ॥४७॥
 व्याघातो ममगत्यस्य । वारतेय मुष्मत्समुः । श्वेतपटयेपथायैकाकी गच्छति गुहात् ॥४८॥
 धृत्वा सहसा मघावतः प्रस्रजलप्रतिप्रसरः । सकथान्तःपुरलोको विमुक्कपुत्कारकरुणस्वरः ॥४९॥
 तं च ताभिरेव हा ददित । दयाममुद ! अगत्त्वामिन् ! । किमपट्टमस्माभिरेत्येता एकडेलाए ? ॥५१॥
 सविज्जासविज्जासिनीनतावलीचत्तरवर्धितो नित्यम् । स चिकुरमतो अमरालीरयामलो तन्निवः केन ? ॥
 रत्नन्दनमृगनाभिसमुद्रैककालेते । वासगृहेऽपि तुम्हो कुत्र त्वया प्राप्तिपा ? ॥५३॥
 दारणसहो राजते करे तव सज्जलकरवालः । उर्गामयदक्षानामेतत्पुनः पिच्छमयोग्यम् ॥५४॥
 मत्पञ्चान्तःपुरमनुरमन्त्रवादिजनः । सिंहावल्लोकितेनापि प्रलोकिता नैव मनापि ॥५५॥
 रिन्द ! श्रमणः कथितं यत्पेक्षी मया चरितम् । ततो भग्नाते नृसत्त्वमेव कृतार्थः पुण्यमागी च ॥५६॥

इत्थिमित्तेणवि तुज्झ जस्म जाओ मणम्मि निज्जेओ । निज्जेयकारणाइं मएवि वट्टयाइं दिट्ठाइं ॥५॥
 तद्वि हू अहियपरमहं सामिय । वट्टेमि पावट्ठाणेसु । ता काऊण पमायं करेसु मइ समुच्चियं धम्मं ॥
 तो मुणिणा से कहिओ धम्मो दुविशेवि, तेण गिहियम्मो । पडिवन्नो तइ सुंदरनेदिं अनिद्वियमं ॥
 अइ करिणो युत्तं पुच्छइ राया मुणी भणइ सम्मं । जाणे न किंतु एसो भगमावेण मइ पणओ ॥
 तो सहयारट्ठिणं जक्खेणं साहियं जइ एसो । संजायजाइसरणो साहुं दट्ठण पडिवुट्ठो ॥६॥
 पुच्चभवे जं एसो गिहियभावे गुणिस्स छत्तपरो । आसि, तओ पट्टविग्गे मरिऊण करी समुत्पन्नो ॥
 विज्जगिरिपायमूले गहिओ गयवंधपरिं तुह पासे । विज्जिक्कणिओ आणेउं इय मोऊणं ससंवेणं ॥६॥
 मुणिणावि करी भणिओ सम्मत्तं गिण्ह देमविरइं च । तेणवि तइत्ति विहियं रायावि नमस्सिउं माहुं ॥
 पत्तो गिहम्मि करिणा सह सुंदरनंदसिट्ठिणोवि तइ । नियनिपगिहं पत्ता कुणंति धम्मं जइगमियं ॥
 अइ अज्झया य मुणिगो गुणिणो गुणचंदमूरिणो समिणो । उज्जागरगदेसे समोसइ सुद्धमूरी ॥६॥
 तत्त्वंदणत्थमइ ते सुंदरनंदा नरेसरेण समं । संजाता उज्जाणे वंदिवि भत्ताए उवविट्ठो ॥६॥
 निमुणंति सुद्धधम्मं, अइज्झया सुंदरो पयत्तेण । वंदिवि ते आर्यतइ निपगिहं नेइ समगं ॥६॥
 जिणगहिमवंदणत्थं पत्तो मूरी सपरियरो तत्थ । वंदेउं जिणगहिमं उवविट्ठो कहइ जिणधम्मं ॥६॥
 तो सुंदरेण भणियं नमिऊणं वत्थपत्तभत्ताणं । गहणाणुग्गहमं तं करेसु मुणिनाह । तो मूरी ॥७॥
 तपभिमुहं भणइ इमं सुद्धं वत्थं इवेइ तं चेव । जं दोसविप्पमुक्कं सुणेहि दोसा इमे ते य ॥७॥

इयन्मात्रेणापि तव यस्य जातो मनासि निर्वेदः । निर्वेदकारणानि मयापि बहूनि दृष्टानि ॥६॥
 तथापि ह्यधिकतरमहं स्वामिन् ! वरं पापस्थानेषु । तस्मात्कृत्वा प्रसादं कथय मम समुचितं धर्मम् ॥५॥
 ततो मुनिना तस्मै कथितो धर्मो द्विविधोऽपि, तेन गृहिधर्मः । प्रतिपन्नस्तथा सुन्दरनन्दाम्यामतिथिमतमेकम् ॥
 अथ करिणो वृत्तान्तं पृच्छति राजा मुनिर्नयति सम्यक् । जाने न किञ्चेप मद्रकभावेन मां प्रणतः ॥६॥
 ततः सहकारस्थितेन पक्षेण कथितं यथैषः । संजातजातिस्मरणः सायुं दृष्ट्वा प्रतिबुद्धः ॥६॥
 पूर्वमेव यदेव गृहस्थभावे मुनेश्छत्रधरः । आसीत्, ततः प्रभुविहरे मृत्वा करी समुत्पन्नः ॥६॥
 विन्ध्यगिरिपादमूले गृहीतो गयवन्धस्तेवपार्ष्वं । विक्कित् आनायेति श्रुत्वा ससंवेगम् ॥६॥
 मुनिनापि करी भणितः सम्यक्त्वं गृहाण देशविरतिं च । तेनापि तथेति विहितं राजापि नमस्त्यत्वा सायुष ॥
 प्राप्तो गृहे करिणा सह सुन्दरनन्दश्रेष्ठिनावपि तथा । निगनिजगृहयोः प्राप्तौ कुरुतो धर्मं यथागृहीतम् ॥६॥
 अथान्यदा च मुनयो गुणिनो गुणचन्द्रसुरयः शमिनः । उवाचैकदेशे समवसृताः शुद्धमूर्ध्ना ॥६॥
 तद्वन्दनार्थमथ तौ सुन्दरनन्दौ नरेश्वरेण समम् । संप्राप्तावुवाचैव वन्दित्वा भक्त्योपविष्टौ ॥७॥
 शृणुतः शुद्धधर्मम्, अथान्यदा सुन्दरः प्रयत्नेन । वन्दित्वा तानामन्त्रयानि निजगृहे नयति सममपि ॥८॥
 जिनप्रतिमावन्दनार्थं प्राप्तः सूरिः सपरिकरस्तत्र । वन्दित्वा जिनप्रतिमागुपविष्टः कथयति जिनधर्मम् ॥९॥
 ततः सुन्दरेण भणितं नत्वा वस्त्रपात्रमकानाम् । ग्रहणानुग्रहमथ स्वं कुरुष्व मुनिनाह ! ततः सूरिः ॥१०॥

ने न तपडा धूयं नय किण्णिपं नैय गहियमवेहिं । आहट्टामिचं वज्जिऊण तं कण्णए वण्णं ॥७२॥
 पत्तादि विमुद्धि साहेउं गिण्णए जमुवओगि । मो सुंदरोवि तत्तो अणुगमणं कुणः गुरोवि ॥७३॥
 संरत्तो उज्जाणो साहण विहंजिऊण तं देह । नंदेण इयं निसुयं वीयदिणे सोवि ने गुणो ॥७४॥
 रंसातइ नियगेहे मत्तरओ इह मणम्मि भावितो । सुंदरमिट्ठी पुब्बि मज्जयपारेहिं नितांवि ॥७५॥
 ओ अरमो पहिलाइइ जइ गुरुणो वत्थपचभवेहिं । अगमत्तो किं तस्मिंवि तमो य मो दोयए वट्ठुयं ॥
 पापसु लमिऊणं गुरुणो यद्वावए जहा एयं । सत्वं चिय येत्तव्यं वत्थाई पापुण्णमिहिं ॥७६॥
 मत्तवरि इयं काउं, तेवि हु गिण्णंति तपणुरोहेण । अरियाणियतन्मात्ता गुणनि मत्तेण मत्तो ॥७७॥
 जे गिरिणो गुणविहिणा सुणिणो पहिलामयंति भवीए । कथोसहाइएहिं मज्जन्मवि हुंनि ने गुरिणो ॥
 धमाण धणं धनवेत्ताण निणधम्मपम्मियमनेसु । उवजुज्जए अणिधं निधं विपस्मि सुहरेउं ॥७८॥
 निरमुयविदत्तविहवा जे निधं उचमाणावि मणम्मि । जणयंति पयसकारं उपायभावेण ते गुरिणा ॥७९॥
 एनाहेसणं नियुणिऊण उट्टेइ वंदए गूरि । नंदो पपाणंदो अणुगमइ य कदवपयपाई ॥८०॥
 मत्तरउल्लएण कभो अर्यारोचिय न तण्णं पचे । तेणं सो संजाओ मरिऊणं वंनरगुरुं ॥८१॥
 कदवपयवगणाई भमिऊण लद्धमणुपभायो सो । लहिरी चरणं नाणं य मोवराओवरांवि हु वंनेण ॥

वधमिमुत्तं भगवाद् शुद्धं वयं भवति तदेव । मद् दोषविमर्शं हृणु दोषा इमे ते ॥७१॥
 मय तदर्थं इष्टं नय क्रीतं नैव गृहीतमन्यैः । आहोन्मिच्छते वज्रदिग्वा तन्मयते वज्रम् ॥७२॥
 पात्रादीनां विमुद्धि कथयित्वा गृह्णाति यदुपयोगि । स सुन्दरोऽपि तथोऽनुगमने वरोति गुरोवि ॥७३॥
 एवाप्त उपायं साधुं विमज्ज तददाति । मन्देनेहं धुनं द्वितीयादिने शोऽपि तान्मुच्यते ॥७४॥
 इहकारयनि निजगेहे मत्तरत इति मनसि भावयन् । सुन्दरभेदी पूर्वं सर्वप्रकारिभित्तोऽपि ॥७५॥
 सोऽप्यमः प्रतिहन्मयनि यदि गुरुन्वत्तवान्नभक्तैः । अतएवैः किं तस्मादपि तपश्च सा ईहकारि वट् । ७६॥
 पादपोलेतिवा गुरुन्मानयति यैवत् । सर्वमेव गृहीतव्यं वत्सादि प्राणुवेषणंम् ॥७७॥
 मयोवरि कयो वृत्ता, तंवि हि गृह्णाति तद्वरोधेन । अविकारात्तज्ज्ञा इहंवि सदेवो तत् । ७८॥
 ये गृहीणः धुनविधिता मुनीन्प्रातिहन्मयन्ति भवत्या । वयोवधादिहैः सर्वशक्ति धरन्ति ते हृदिन ॥७९॥
 क्पानां धनं धनवतां विनयमैर्धार्मिकजनेषु । उपद्रुयनेऽनिराये निर्यं मेव सुल्लेहः ॥८०॥
 निरभुवानितविभवा ये निश्चयसुखमात्रावपि मनसि । जनयन्ति वयन्कायमुदायभवेन ते पुण्या ॥८१॥
 एवादिदेवानां धुनोतिष्ठति कन्दो सुमि । कन्दः क्पानन्दोऽनुगमकति च कतिपयवदपि ॥८२॥
 वयन्कायलितेन हृनोऽनिराए एव न तण्णं पापम् । तेन सा संजाओ इह्या वयन्कायम् ॥८३॥
 वनिममममदुजानि अभिवा तन्मयजुमभावाः साः । तन्मये चरन् इहं य दोषान्मन्दवि दि कन्दे ॥८४॥

सुन्दरसेयी य पुणो तेनेव भवेण लब्धवरचरणो । लहिही सासयनोक्तं अत्रावाहमि ठागमि ॥८९॥

॥ इत्यतिथिसंविभावप्रपञ्चमातिचारे नन्दकथनकं सनातम् ॥

॥ तत्समामो द्वादश प्रवृत्ति सनातानि ॥

सुन्दरसेयी च पुनस्तेनैव भवेण लब्धवरचरणः । अलब्ध श्राद्धवतसौख्यमव्यापये स्थाने ॥८९॥

एष पटिवन्तदुवात्सवओवि सहदो विहोए उवउचो । अंते सपाहिमरणद्वयाए संलेहणं कुञ्जा ॥१॥
 दवेणं भावेणं उव्विट्ठ जहन्नाया य संलेहा । जह आगमे पसिद्धा कायव्वा सा तहवेव ॥२॥
 निविहिपिउत्तपटो लद्धो जो करेइ किल कालं । सो मलयचंदसदोव्व सुरसिरि लदिवि जाइ सिव ॥
 तपाहि;---

अत्यि इह सुप्पमिदं सिद्धयं नाम पुरवरं रम्यं । जत्य य वेणो कव्वे सराणीसु य मन्नय ॥
 विचा य परं धमे रागो मुणिपुंगवेसु सुयणे य । वसणं दाणे ऐओ विजासिणीअलपयटनासु ॥५॥
 तैउभक्त्यो पटिपुल्लमंडलो सुयणकुमुयवःपहरिसो । तत्य दरियारितमभरो राया रायव्व महसेणो ॥६॥
 पाउममिरिव्व उक्कपरओहरा महुसिरिव्व सस्सवणा । सरयासिरिव्व पसस्सा भज्जा मम्मत्थि पीइमई ॥
 तह मरिमवओ मित्तो मित्तो इव विहियम्मल्लज्झासो । नामेण मलयचंदो कयप्पमाणो य सज्जन्य ॥८॥
 भा कइयावि कु राया संपत्तो बाहियालीभूयोए । मलयचंदेण सयणं तथ य ते दोवि ररसेण ॥९॥
 एरणंजयरवणासणनामेसु पुरंगयेसु आरुढा । बाहिज्जेता अस्संदमेण बाहिति ते तुरए ॥१०॥
 ता जाव पहरमेणं तो ते कोवेण उणइपवत्ता । तुरियतुरियं वट्ठना संरत्ता वणनिगुम्मि ॥११॥
 उट्ठोए ताण लल्लं सेल्लं मव्वेपि ताव जाव सिम । तद्दातुइकिलं परिमेतं तं ठिय पवत्ता ॥१२॥
 दौइयल्लंयणाओ रवितावेणं किलामियमरीरा । तुरपावि परिस्संता अइवट्ठे काउमारदा ॥१३॥
 यो वचरिया ते दोवि तरत्तणं निवट्ठिया तुरगावि । निपयवहणे पुक्का मुत्ता पाणेहि इप मुणिउं ॥१४॥

इति प्रोपल्लद्वादशमोऽपि भादो विभिन्नोपुक्तः । जन्ते समायिमरणार्थं संलेहनां कुर्वन्ते ॥१॥
 दवेणं भावेनोत्कृष्टा जयन्त्या च संलेहना । यथागमे प्रसिद्धा कर्तव्या सा तथैव ॥२॥
 विविधितोत्तमाभ्यो लब्धार्थो यः करोति किल कालम् । स मलयचन्द्रभाद इव सुराभियं लब्ध्वा यानि शिवन् ॥
 अस्तीह सुप्रसिद्धं सिद्धार्थं नाम पुरवरं रम्यम् । यत्र च वन्द्यः काव्ये सरःपालीषु च नान्यत्र ॥५॥
 विन्ता च परं धर्मं रागो मुनिपुत्रवेसु सुवने च । वसने दाणे छेप्ते विलासिन्यलक्षपटनानु ॥५॥
 छेपुंजलः परिपूर्णमण्डलः सुननकुमुदकतटवर्धः । तत्र दोषारितमोभरो राया राजेव महातेजः ॥६॥
 बाहुद्वीविशोत्ततपयोवरा मधुभीरिव सन्नवणा (शस्यवना) । शस्त्रागिरिव प्रसस्त्या भार्या तम्पान्ति दीनिमर्श ॥
 तथा सहस्रवया मित्रं मित्र इव विदितकमलोद्भासः । नाम्ना यस्यवन्द्यः कृतप्रमाणस्य सर्वत्र ॥८॥
 यत्र कदापि सत्तु राजा संपातो कदाप्यभूयो । मलयचन्द्रेण मयं तत्र च तो द्वाभिव रमसेन ॥९॥
 पनजयपरवनाशनान्मोस्तुराग्रमयोशरूपा । बाह्यमानावधन्दमेन बाह्यनन्तो तुरगो ॥१०॥
 दशपावन्महरमेकं ततस्ती कोवेनोत्पथप्रसौ । खरितन्तरितं वरन्तो मंगानो वननिहजे ॥११॥
 एते सयोल्लेखं सैन्यं सर्वमापि तावदावस्तीमानम् । शृङ्गाशुल्ललान्ते परिभ्रान्ते तन्मृदुतं यद्वा ॥१२॥
 ईर्ष्यपल्लुनाद्वितापेन वलनितशरीरो । तुरगावपि परिभ्रान्ती मन्वने कर्तुमारन्तो ॥१३॥
 तेन उत्तीर्णो तो द्वावपि तत्तत्तणं निवर्तिनौ तुराहावपि । निरयपुच्छेष्टौ मुक्ता मनोरिति शब्दा ॥१४॥

तण्डादरेण रक्षा भणितो मित्रो जहा गवेसेह । कत्यवि जलं सुविमलं तो मित्रो तं गवेसेउं ॥१५॥
 जा जाइ येवमग्गं मग्गंतो पाणियं ता सुणेइ । सजलजलवाहगलग्गजिगहिरवाणि मणुसस्स ॥१६॥
 तो तयणुसारओ जाइ जाव ता पिच्छए मुणि पयं । सुहयंइलोवन्निट्टं हरिनउलाइइ परिपरियं ॥१७॥
 सज्जायंतं महुरज्जुणीए तो नमिवि भणइ तयभिमुहं । भयवं ! काकणिय ! कहसु मज्झ इह किंवि जज्जाणं ।
 तुरयावहरियमहसेणनरवई जेण चिट्ठइ किलंतो । तण्डाइ वणनिगुंजे, जा देइ न उत्तरं साहू ॥१८॥
 संजायजाइसरणा रक्षो नामस्स सवणओ यावि । एगा हरिणी द्विटीए सन्निउं नेइ तं समग्गं ॥२०॥
 तण्ण्टीए लग्गो सोवि गओ जाव पल्ललं तत्थ । पोमिणिवत्तसुसंठियपुडयं भरिऊण नीरस्स ॥२१॥
 पत्तो हरिणीए समं रक्षो पासम्मि पाइओ नीरं । राया पुच्छइ मिच्चं का एसा कहसु मह हरिणी ? ॥२२॥
 सो भणइ मुणिसयासे दिट्ठा एसा, ममावि एईए । हंसियमेयं सलिलं करुणारसरसियहियपाए ॥२३॥
 इय सोऊणं हरिणीए सह निओ जाइ मुणिसयासम्मि । वंदेइ भत्तिजुत्तो मुणीवि तं धम्मलामेण ॥२४॥
 आणंदेउं दिसई से जिणधम्मं दुमेयमवि सोवि । निसुणेइ पयत्तेणं हरिणीमिच्छेहि संजुत्तो ॥२५॥
 तो पत्थावे पुच्छइ राया तं मुणिवरं मिगीवि इमा । कह मज्झ पणयभावं दंसइ पसिऊण साहेसु ॥२६॥
 अवहिकाणेण तओ नाऊणं मुणिवरो कहइ सच्चं । पुब्बंभवे हरिणीए निवस्स पुण तत्तमं चेव ॥२७॥
 तथयाः—

आसि इमा तुह घरिणी सरणी घणनेहसलिलभरभरिया । तुहपणमणोरमारामकामकंकेल्लिसाहिस्स ॥२८॥

तृष्णादरेण राज्ञा भणितं मित्रं यथा गवेषयत । कुत्रापि जलं सुविमलं ततो मित्रं तद् गवेषयितुम् ॥१५॥
 यावथाति स्तोकमार्गं मार्गयन् पानीयं तावत् शृणोति । सजलजलवाहगलग्गजिगभीरवाणी मनुष्यस्य ॥१६॥
 ततस्तदनुसारतो याति यावत्तावत्पश्यति मुनिमेकम् । शुभस्थण्डिलोपविष्टं हरिनकुलादिभिः परिकरितम् ॥
 स्वाध्यायन्तं मधुरध्वनिना ततो नत्वा मणति तदभिमुखम् । भगवन्कारुणिक ! कथय ममेह किमपि जलस्थानम् ॥
 तुरगापहृतमहासेननरपतिर्येन तिष्ठति क्लान्तः । तृष्णया वननिकुञ्जे, यावद् ददाति नीतर साधुः ॥१८॥
 संजातजातिस्मरणा राज्ञो नाम्नः श्रवणतथापि । एका हरिणी दृष्टा संजाय नयति तं समम् ॥२०॥
 तत्पृष्टे लग्नः सोऽपि गतो यावत्पञ्चलं तत्र । पश्चिनीपत्रसुसंस्थितपुटं भूत्वा नीरस्य ॥२१॥
 प्राप्तो हरिण्या समं राज्ञः पार्श्वं पायितो नीरम् । राजा शृच्छति मित्रं कैषा कथय मा हरिणी ॥२२॥
 स मणति मुनिसङ्काशे दृष्टेया, ममाप्येतया । दर्शितमेतत्सलिलं करुणारसरसिकहृदयया ॥२३॥
 इति श्रुत्वा हरिण्या सद नृपो याति मुनिसङ्काशे । वन्दते भक्तियुक्तो मुनिगपि तं धर्मलामेन ॥२४॥
 ध्यानस्थं दिशति तस्मै निनवर्षं द्विभेदमपि सोऽपि । शृणोति प्रयत्नेन हरिणीमित्त्राभ्यां सयुक्त ॥२५॥
 ततः प्रस्तावे शृच्छति राजा तं मुनिवरं मृग्यणीयम् । कथं मम प्रणयभावं दर्शयति ममद्य कथय ॥२६॥
 श्वविज्ञानेन ततो ज्ञात्वा मुनिवरः कथयति सर्वम् । पूर्वमगं हरिण्या नृपस्य पुनस्तद्वयमेव ॥२७॥

“तव मृदिना सरणिर्धननेहसंलिलभरभृता । स्वन्मनोमनोरमारामकामकङ्कल्लिशास्त्रिनः ॥२८॥

सुपुन्यमेषे भवन्ती गोपे वासववर्णाय । नेत्रपत्रितरेङ्गे विजयिणी आणिया तुमप ॥२९॥
 मेषे मम रणमेकं गदिज्जण विमलितया तयो एवा । उवचनमन्त्रमि गया चित्तुपिमं समारम्भा ॥३०॥
 विरमेववारणां सत्प्रांवि कुनि एव द्रव्याई । मो जीए न सेनामो सा महिला सुस्थिपा निचं ॥
 एतत्त मत्त मेषे वृषाभमणीमो मपिपाराभो । जातिवचमानमूले विषयमुदे नो मई जाया ॥३१॥
 रि रिमे को व पिमो को विरमो केरिमो विषयमन्दा । एवमुत्तं जाति नमो नमो ताण समणीणं ॥
 ह्यि सुत्तं जीए जाइ गरवाविष मणुवृद्धारे । दाहभया इव न कयं मयणेन पयं मणामंवि ॥३४॥
 गोदय भया सा पुण्यभाषणं जीए नन्वि विषयमंनो । वनरसिराणवि निचं आवड निद्रासुदं ताण ॥३५॥
 वन न जातो रिपए पुरः भयताण वन्त्यो बोइ । सुदिपाण तज्जकालं नमो नमो ताण रमणीण ॥
 विष्णु ।

वनादिनिर्जलनिधिरांगरंगेनरंरिंरंगम् । अणुररु नवरि ससिणो पेम्भं तरलचणमुणेण ॥३७॥
 दृष्टिं वरोशं सुममगुं गोपरे मद्याने व । माणानि जे विपद्दा पेम्भगईए जडा तेवि ॥३८॥

व्याहि :—
 मे निविदविगदनेई विरदनेणं सटवि रे दिव्य । किं पाप ! पापियं ते अमयरसे स्वेविडं गरले ? ॥३९॥
 इव निरतद्रवत्तमयगदनाई सुदं सुदं पयंपेनी । दिषये कुदिज्जण मया ईसाए विनदिया वरई ॥४०॥
 मत्तप्राणवमेणं जाया हरिणां ईव पईए । तुहनामापणओ जाईमरणं समुपयं ॥४१॥
 ए गोडं भणः निचो जइ कहियं जाइ । तइ इमं मत्तं । किन्तु इमं मइ पारं जइ फिट्ट कुणसु तमुवायं ॥

नुपुन्यमान्नाज्यान्मदाष्टया वासभवने । स्नेहपरीक्षादेर्नोर्विस्तारिण्यानीता त्वया ॥२९॥
 मम रणमेकं गपयित्वा विगृष्टा तन एवा । उवचनमन्त्रे गता चिन्तवित्तुमिदं समारम्भा ॥३०॥
 विरमेववारणां सत्प्रांवि कुनि एव द्रव्याई । स यस्या न संजातः सा महिला सुस्थिता नित्यम् ॥३१॥
 एतत्त मत्त मेषे वृषाभमणीः शमिगवाषाः । यातामवमानमूले विषयमुले नो मतिर्भाता ॥३२॥
 कं मेव को वा प्रिय को विरहः कीदृशी विषयतृष्णा । एतत्पूर्वं यातो नमो नमस्ताभ्यः शमणीभ्यः ॥३३॥
 गो मुलस्य जीविनं वासां तास्तापिते तनुकुटारे । दाहभयादिव न कृतं मर्दनं पदं मनापि ॥३४॥
 इव भया सा पुण्यभाषणं यस्या नाम्नि विषयतृष्णः । वनवासिनीनामपि नित्यपावाति निद्रासुप्तं तासां ॥
 गो न जातो दृश्ये पृथिवी भयन्तीनां बल्लभः काश्चित् । सुगिताभ्यः सर्वकालं नमो नमस्ताभ्यो रमणीभ्यः ॥
 वनान्दोलितजलनिधिरद्वारहरोपिप्रहम् । अनुहरते केवलं शशिनं प्रेम तरलचणमुणेन ॥३७॥
 शशिनं वरोशं शुभमशुभं गोपरे मद्यानां च । जानन्ति ये विश्रम्याः प्रेमगतौ चढास्तेऽपि ॥३८॥
 निविदवितननेई विपद्यमातेन शशितं रे दैव । किं पाप ! प्राप्तं त्ववाऽश्वरसे सित्पदा वरलम् ? ॥३९॥
 स तीक्ष्णदुःखमूकवचननि सुदुर्मुहुः मश्वरन्ती । दृश्यं स्फोटितं वा मृतेर्धिया विनष्टिता वराकी ॥४०॥
 नैव्यानवनेन जाता हरिणां दैवतस्याः । त्वन्नामाकर्जनतो जानित्स्वरणं सप्रत्यक्षम् ॥४१॥

भणइ मुणीवि उवाओ जिणघम्मो चेव सो य पुण दुविहो । जइसावयमेण पढ्मो दसहा खमाईओ ॥४३॥
 बारसहा दुइओ पुण सम्मत्ताई जिणेहिं निट्ठो । एगविहं तह सम्मं जीवाइपयन्यसइहणं ॥४४॥
 अह दब्बभावमेया निच्छयववहारओ य तं दुविहं । अदिगपनिसग्गरुवं पोमगलपरिणामओ तिविहं ॥४५॥
 अह इत्थं वा तिविहं खइयं स्वाओवसमियं च उवसमियं । अइवा कारगरोयगदीवगमेयाउ तं तिविहं ॥४६॥
 सासायणेण चउहा वेयगपक्खेवओ उ पंचविहं । निस्सग्गाई दमहा पचवणाए जओ भणियं ॥४७॥
 निस्सग्गुवएसई आणई सुत्तवीयई चेव । अभिगपवित्थारई किरियासंखेवधम्मई ॥४८॥
 इय सम्मत्ते कहियं सवित्थरं साहुणा नरवरस्स । संलेहणावसाणो कहिओ पच्छा यं गिहिधम्मो ॥४९॥
 तो सविसेमं साह पुटो रत्ता जहा कइहं मज्झ । संलेहणासरुवं तो साह से कइइ एवं ॥५०॥
 उक्कोसा संलेहा बारस वरिसाई तत्थ चउवरिसा । छट्ठाइतयो किचा पारइ पडिपुमविगईहिं ॥५१॥
 बीपचउक्केवि तवं तहेव नवरं न भुंजए विगइं । वरिसदुगं एगंतरआयंविण्णपारणं कुज्जा ॥५२॥
 एककारसवरिसाइमछक्के मज्झमतयं तओ भुंजे । परिमियआयंविण्णयं दुइछक्के अट्ठमाइतवं ॥५३॥
 आयंविण्णपारणं कुणइ जहिच्छं तओ य वारममं । आयंविण्णेण वरिसं नवरं पज्जंतचउमासे ॥५४॥
 एगंतरियं कुज्जा तिल्लेणकुसकए उ मा वयणं । पवणेणं मील्लिज्जा इइ उक्कोसा हु संलेहा ॥५५॥
 छम्मासिया जहन्ना पुण संलेहा ह्येइ उभयत्थ । पत्तेयं पत्तत्ता पंचइपारा, इमे ते य ॥५६॥

इति श्रुत्वा भणति नृपो यथा कथितं नाथ ! तथेदं सर्वम् । किन्त्विदं मम पापं यथा अश्रयति कुरु तमुपायम् ।
 भणति मुनिरप्युपायो जिनधर्म एव स च पुनर्द्विविधः । यतिश्रावकभेदेन प्रथमो दशधा क्षमादिकः ॥४३॥
 द्वादशधा द्वितीयः पुनः सम्पत्त्यादिभिर्नैर्निर्दिष्टः । एकविधं तथा सम्पत्त्वं जीवादिपदार्थभद्रानम् ॥४४॥
 अथ द्रव्यभावभेदातिशयव्यवहारतश्च तद् द्विविधम् । अधिगमनिसर्गरूपं पृथ्गलपरिणामातिशयम् ॥४५॥
 अथैतत्त्वं वा त्रिविधं क्षमिकं सायोपशमिकं चौपशमिकम् । अथवा कारकरोपकदीपकभेदात्तद्विविधम् ॥४६॥
 साम्बादनेन चतुर्थी वेदकप्रसेवतन्तु पञ्चविधम् । नैसर्गादि दशधा प्रज्ञापनायां यतो गणितम् ॥४७॥
 निसर्गोद्देशाद्विराशाश्रयिः सूत्रवीजरूपी एव । अभिगमवित्थाररूपी क्रियासंसेवधर्मरूपः ॥४८॥
 इति सम्पत्तत्वं कथितं सविस्तरं माधुना नरवराय । संलेखनावमानः कथितः पञ्चाथ गृह्यधर्मः ॥४९॥
 ततः सविशेषं माधुः पृष्टो राज्ञा यथा कथयत मम । संलेखनाव्यख्यं ततः साधुस्तन्मयी कथयत्येवम् ॥५०॥
 उत्कृष्टा संलेखना द्वादश वर्गाणि तत्र चतुर्वर्गम् । पञ्चानिदधः कृत्वा पारयेत्परिपूर्णवितृनिमिः ॥५१॥
 द्वितीयचतुष्टयेऽपि तन्मयैव केवलं न भुक्ते वितृनिम् । वर्षद्विक्रमेकान्तराचाम्बलार्णं कुर्यात् ॥५२॥
 पञ्चादशवर्षदिनपदे मध्यमत्तपन्नो भुज्जति । पारिमित्वाचाम्बलं द्वितीयपदकेऽष्टमादितयः ॥५३॥
 अचाम्बलार्णं करोति वर्षेऽहं ततश्च द्वादशम् । आचाम्बलेन वर्षं क्रिन्तु पर्यन्तचतुर्मास्याम् ॥५४॥
 पञ्चानिदधं कुर्यात्तैरेन कुण्डहेतुं तु मा वदन्म् । पवनेन मीलेयेदियुक्कृष्टा मनु संलेखना ॥५५॥
 पञ्चानिदधं वदन्त्या पुनः संलेखना मध्यमत्तपन्न । पञ्चदश प्रज्ञाः पञ्चानिवाग इमे ते य ॥५६॥

ह्येगसारलोइयजीवियपंचतभोगसंसाए । करणेण ह्वेनि फुटं कयसंलेइस्स मणुयस्स ॥५७॥
 तन्थिह्योगासंसाकरणं ते ह्वइ जमिहलोगम्मि । सिट्ठी अमच्चस्वो चरकी व इविज्ज इय चिंता ॥५८॥
 परयोगासंसा पुण एमा जमहं हविज्ज मुरनाहो । अइ सक्कममाणिइद्दी मेविज्जमुरो व इय चिंता ॥
 सोसांसा य इमा जं कयणसणोवि दीहजीवित्तं । अहिलसइ जणपसंमे सोउं द्दुत्तं च पूयाइं ॥६०॥
 मगासंसा य इया जं कयणसणो मयाइए सिग्गं । परणं दुहाकिल्लंतो दुवसेहिं पीडिओ वाइं ॥६१॥
 योगासंसा य इमा जं कयणसणो तज्जभावेण । देवाणं चक्कीणव इच्छइ भोए परभवम्मि ॥६२॥
 इय पंचवि अइयारा वज्जेयव्वा पमायरहिपहिं । पडिच्चजणसणोहिं परमयं गंतुक्कमेहिं ॥६३॥
 इय सोऊणं महसेणनिवइणा । मलयचंदसइएण । वारसविहगिहियम्मो सम्मत्तेणं मयं गहिओ ॥६४॥
 हरिणीए देसविर्इ सम्मत्तेणं समच्चिया गट्टिया । मरिउं कमेण जाही सोइहमे सा, तओ मिच्चं ॥६५॥
 सज्जय निवपउत्ति गयेममाणं तहिं समणुरत्तं । महसेणनिवोवि तओ नमिऊण मुणिं समित्तावि ॥६६॥
 एवो गिहम्मि तत्थय पात्इ मात्रपव्वाइं अपपत्तो । मलयचंदेण सद्धिं पवणउच्छप्पणापुप्पं ॥६७॥
 अइ अन्नयाभिभूओ रोगेहिं मलयचंदमइहो मो । अहिलसइ अणसणविहिं तो राया भागओ तम्म ॥
 पडिजागरणनिमित्तं भणिओ तेणावि नरवई एवं । गुरुरोगसंगमंगुरगतो हं संपयं जाओ ॥६९॥
 ता नइ तुक्क अणुत्ता इवेइ ता अणसणं करेमि तओ । राया भणेइ नेरं अज्जवि सग्गं सुविज्जाणं ॥
 हर देइं निस्संदेहमेव पउणं करावदस्सामि । तो भणइ मलयचंदो नरवइओ अभिमुहं एवं ॥७१॥

परलौकिकपारलौकिकनीतिपञ्चवक्त्रभोगासंसायाः । करणेन भवन्ति स्फुटं कृतसंलेगनस्य मनुजस्य ॥५७॥
 तन्थिह्योकासंसाकरणं तद् भवति यदिहलोके । श्रेष्ठजमात्यरूपइचक्की वा भवेयमिति चिन्ता ॥५८॥
 परलोकासंसा पुनरेषा यइहं भवेयं मुरनाथः । अथ शक्कमानदिप्रैवेयकमुरो वेति चिन्ता ॥५९॥
 सोवितासंसा चेयं यन्कृतानदानोऽपि दीर्घजीविणम् । अभिलपनि जनप्रदोषं धु-वा दण्डा च पूजादि ॥६०॥
 मगासंसा चेयं यन्कृतानशनः सवीहते शीघ्रम् । मरणं क्षुत्त्वत्मानो दुःसैः पीडितो वाऽयम् ॥६१॥
 योगासंसा चेयं यन्कृतानशनस्तपःप्रभावेण । देवानां चकिणां वेत्ति भोगान् परमवे ॥६२॥
 इति पञ्चाप्यतिचारा वर्जयितव्याः प्रमादशहितैः । प्रनिपतानशर्तैः परमवदं गन्तुक्कामैः ॥६३॥
 इति ध्रुत्वा महासेननृपतिना मलयचन्द्रसाहेबेन । द्वादशविषगृदिधर्मः सम्यक्त्वेन त्वं गृहीतः ॥६४॥
 हरिम्या देशविर्ततिः सम्यक्त्वेन समन्विता गृहीता । मृत्या श्रजेण वास्त्यनि सौधमे सा, तत्र सन्द्यन् ॥६५॥
 सर्वे नृपप्रवृत्तिं गवेयपत्तय समनुपासम् । महासेननृपोऽपि ततो नत्वा मुनिं समिच्चोऽपि ॥६६॥
 एवो गिहं तत्र च पालयति श्वाशकत्राण्यपदतः । मलयचन्द्रेण सार्धं प्रवचनोत्सर्गपुर्वन् ॥६७॥
 अथान्यदाभिभूतो रोगैर्मलयचन्द्रधातुः सः । अभिलष्यनृपनिविधिं ततो, राजाऽऽनक्तम् ॥६८॥
 इतिजागरणनिमित्तं भणितस्तेनानि नरवतिरेवम् । गुरुरोगसङ्गमङ्कुरगात्रोद्धं सांप्रतं खावः ॥६९॥
 यस्मादपि त्वानुज्ञा भवति सदाऽनशनं करोमि तत्र । राजा भवति नैकपादि सार्धं सुवैदानम् ॥७०॥

जह दुलहं मणुयत्तं जिणिदवपणाइयं च सामग्गिं । लद्धुं पुरिसेण सया जइयत्वं सित्तमुहनिमित्तं ॥
किञ्च;—

जं अज्ज सुहं भविणो संभरणीयं तयं मये कल्ले । मग्गंति निरुवसम्मं अपवग्गसुहं सुहा तेण ॥७३॥
सामग्गेण सम्मत्तमाईओषुट्ठिओ मए धम्मो । संपइ अणसणविहिणा देहमहं चइउमिच्छामि ॥७४॥
जं गलइ पदवत्तणं चिय वलवीरियं मई सुई य आउं च । अंजलिगयं व सलिलं रोगावादाए मह नाह ॥
अपरं च ।

सुचिरं चिन्ना भोगा जाया लच्छावि तुह पसाएण । बहुलालियं पि देहं कयावि एमेव मोत्तव्वं ॥७५॥
एवं जंपताणे ताणं मयणेण आगओ साह । सो चारणमुणिचंदो जस्स सयासम्मि गिडिधम्मो ॥७६॥
पत्तो पुत्थिं तत्तो तं दट्ठं भणइ नरवरो एवं । अहह अणग्गमा बुद्धी संजाया अज्ज पुण्णेहि ॥७७॥
वंदइ य भत्तिपुत्वं नेइ तओ मलयचंदपासम्मि । सोवि विणएण नमिउं संयुइयपणं भणइ एवं ॥७८॥
निरुत्तारणरुत्तारसत्तरंगिणीगुरुगिरिंद ! मुणिनाह ! । पडिबन्ननदावयभारपरणधारेय ! तुह नमिओ ॥
महपुत्त्वमुक्कपेरेरिणं तुम्हेहि कयमिहागमणं । कुणह पमार्यं संपइ अणमणदाणेण मह नाह ॥७९॥
भणइ मुणी तुह मयं नाऊण ममागओ इह अरं पि । ता अणसणं पवज्जसु तेण पवन्नं तयं विहिणा ॥
पणभइपारविमुदं परिशानेऊण तं समाहीए । सो मलयचंदसद्धो उववन्नो वंभन्नोयम्मि ॥८०॥
रायावि कुणइ मोयं माणे मित्तरस धम्मयंयुत्त । तो मुणिणा सो भणिओ मा नरयर ! कुणसु तं त्तेवं ॥

तव देहं निम्मदेहमेव मणुगं वरादिय्यामि । ततो मणनि मलयवन्दो नरुपतेरभिमुहामेवम् ॥७१॥
यथा कृतं मे मनुजन्वं त्रिनेन्द्रवचनादिकां च सामग्रीम् । लब्ध्वा पुराणेन सदा यत्निशयं शिवमुपाजिभिणम् ॥
यद्यपि मुन्यं मयि न स्मरणीयं तद् भवेत्कल्पे । मार्गन्ति निरुपममपवग्गमुपां सुधाप्तेन ॥७२॥
सामान्येन स्मरन्नादिचोऽनुष्ठितो मया धर्मः । संप्रत्यनशनविधिना देहपहं त्वमनुमिच्छामि ॥७३॥
दृष्ट्वा नि यत्निशयमेव वनवर्षे मतिः श्रुतिश्चायुधम् । अज्जगितनमिव मलिक रोगावायाया मम नाथ ! ॥७४॥
सुचिरं चिन्ना भोगा जाया लच्छावि मय प्रसादेन । बहुलालितोऽपि देहः कदाप्येवमेव मोक्षकम् ॥७५॥
एवं अणग्गेन्द्रवन्देति मेनागतः साधुः ॥ चारणमुनिचन्द्रो यस्म्य मकाशे गृदिधर्मः ॥७६॥
प्राप्तं पूर्वं भवत्वं दृष्ट्वा मणनि नरवर एवम् । अद्वैतान्ना वृष्टिः संजाताऽयं पुण्यैः ॥७७॥
वन्दते च भक्त्युर् नयति ततो मलयवन्दशरैः । सोऽपि विनयेन नत्वा भक्त्युनिवचनं मण्येवम् ॥७८॥
निरुत्तारणरुत्तारसत्तरंगिणीगुरुगिरिन्द्र ! मुनिनाथ ! । यत्निशयनशत्रुवारचरणधारेव । तुभ्यं नमामः ॥७९॥
महर्षिपुत्रनमिरेति मुनिनाथः । कृतमिहागमनम् । कुणह प्रसारं संप्रत्यनशनशनेन मय नाथ ! ॥८०॥
भणति मुनिपुत्रः भवत्यं दृष्ट्वा भवत्यन इहाहमिति । तन्महाजननेन यद्यप्य तेन प्रवर्तं मज्जिमा ॥८१॥
एव देहपारिविमुदं परिशय्य मलयवन्दितः । स मलयवन्दभाट्ट उपाशे अणग्गे ॥८२॥

तदिदं कथं हि देहं वरमे निम्बप्य चन्दनम् । ततो मुनिनाथः ॥ मतिः ततो मा नरवर कृतं त्वं मे देहं ॥

यनः,
 वेन जरापगुह्यो वाहिसपविज्ञमापगो सहसा । माणुसमिगे वहंतो विद्विवाहो वारिजमसक्को ॥८५॥
 किञ्च ।
 गन्धमिदयावीडसन्निच्छेष्टे सरं व सूरसंतं । अणुसमयं मरमाणे जीयंति जणो कहं भणइ ! ॥ ८६ ॥
 म्पा ।
 गन्धियाण पत्तोलंयमेगमन्थेण मत्थियाणं । जइ तत्थ फोइ पुरजो वच्च किं तस्स सोएण ? ॥८७॥
 ४४ वा गुणाइ सस्माइं कासबो परिणयाइं छिचम्पि । तह भूयाइं कपंतो वत्थुसहावो इमो तम्हा ॥८८॥
 मरं च ।
 ४५ ताव मच्चुसुहदो सच्छंदो सुरवरेसु विपरेइ । अर्घतमभावोवि य जत्थ जरारोगवाहीणं ॥८९॥
 ॥ इह वाहिनरारोगसोगयत्थम्पि मणुपलोयम्पि । मच्चुस्स सो पयाजो जंजियइ नरो निमैसंपि ॥९०॥
 ७५ अधीरजनसेविपस्स सोयस्स देसु अवगासं । नहु मच्चदाह्नीइं इंदोवि पह्म निपत्तेजं ॥९१॥
 वादेमणाए सोयं उत्तारिऊण नरवणो । पहिवोहि वि भव्वजणं साहू बिहरेइ अचत्थ ॥९२॥
 ४५वि कुणइ धम्मं सुहरं अह रयणिचरिमजामपि । पासइ कयावि सुत्तो महत्थमेयं महासुमिणं ॥९३॥
 १ एगो कोवि तरुं गुरुविसहरपेडिओ तहा जिओ । साहाचउक्कल्लिओ भूले बहुसावयाइके ॥९४॥
 भवपवनपकैरणकडुकटपडसहमावहंतीए । तस्स य साराए अहं एगाए कडवि लग्गुम्हि ॥९५॥
 ४५ दूरपसारिपदावाविकरालआणगो दुट्ठो । पंचाणगो विपंभइ मं निवटंतं समीहंतो ॥९६॥
 ॥ य कहंपिहु कोवि आगओ तत्थ सरहसो सरहो । ते उट्ठणं कत्थवि नट्ठो पंचाणगो दुट्ठो ॥९७॥

। जरापगुह्यो ध्याविशतवितीर्णसायकः सहसा । मानुषमृगान् गन्धं विविध्याघो वारियितुमशक्यः ॥
 गन्धमृगयाधीनसालिलच्छंदे सर इव शुष्मन् । अनुममम भ्रियमाणे जीवितमिति वनः कथं मणति ॥८९॥
 मन्थितानां परलोकमेकसाधेन साधितानामिव । यदि तत्र कश्चित्पूरतो गच्छति किं तस्य शोकेन ? ॥८७॥
 पया वा लुनाति सत्यानि कर्पकः परिणतानि क्षेत्रे । तथा भूतानि कृत्स्नान् वस्तुमभावोऽयं तस्मान् ॥८८॥
 यदि तावन्मृगमुमुहः स्वच्छन्दः सुरवेषेण विचरति । अत्यन्तमभावोऽपि च यत्र जरारोगव्याधीनाम् ॥८९॥
 तदेह व्याधिनरारोगशोकमस्ते मनुजलोके । मृत्योः स प्रमादो यज्जीवति नरो निमेषमपि ॥९०॥
 तस्मान्माध्वीरजनसेवितस्य शोकस्य देशवकाशम् । न हि मृगमुदंष्ट्राणीदमिन्द्रोऽपि मथुर्नैवर्तयितुम् ॥९१॥
 इत्यादिदेशनया शोकमुत्तारं नरपते । प्रतिबोध्य भव्यजनं साधुविहरत्यन्यत्र ॥९२॥
 शाशवि करोति धर्मं सुचिरमथ रजनिचरमयामे । पश्यति कदापि सुप्तो महार्थमेतं यथास्वप्नम् ॥९३॥
 यथैकः कोऽपि तरुं गुरुविविपरवेष्टितस्तथा जर्जः । दास्ताचतुष्ककलितो भूले बहुदापदाकीर्णः ॥९४॥
 उट्ठपवनप्रकम्पनकटुकटकशब्दमावहन्त्याम् । तस्य च दास्तायामहमेकस्यां कपमपि लग्नोऽस्मि ॥९५॥
 यथो दूरमसारितदंष्ट्राविकरालाननो दुष्टः । पचाननो विसृजते मां निवृत्तं समीहमानः ॥९६॥

ततो विम्बहयमणो पुरो पलोएइ जाव पडिबुद्धो । ताव न किपि ह्नु वासइ तो चितइ सुमिणमेयंति ॥९८॥
 ततो कयकायव्वो पहायसमए नमिच्चु जिणनाहं । अत्थाणे उवइत्तो महासेणनराहियो तत्थ ॥९९॥
 वाहरइ सुमिणारमत्थजाणए मुणियसयलसत्थत्थे । तेवि ह्नु मंतं भणिऊण उचियठाणमि निवसंति ॥१००॥
 ताणं च पुरो साहइ पुव्वुचं सुमिणयं नरिंदोवि । तेवि ह्नु भणंति विसमं सुमिणं एयं जओ भणियं ॥
 आरोहणं तरुणं सुपसत्थं देसणं तु तुरयाणं । दट्ठं तहेव हिट्ठा विवरियवयणस्स सीहस्स ॥१०२॥
 सो पुण सरहो कोवि ह्नु न मुणिज्जइ देव ! जेण सीहोवि । वित्तासिओ सुदूरं सुमिणगमेयं तओ विसमं ॥
 अविसयमग्गमईणं मुणिही एयं तु सुयथरो कोवि । तो राया परिभाचइ किमरिथसूरी इहं कोवि ॥१०४॥
 इत्थंतरम्मि करकलियकुमुयमालापहिट्ठहियया य । उज्जाणपालिया नमिवि नरवइ विन्नवइ एव ॥१०५॥
 इह देव ! तवुज्जाणे सपांसदो समयसापरो सूरी । बहुसीससंपरिवुदो चउनाणी लद्धिसंपन्नो ॥१०६॥
 तं सोऊणं तीसे दाऊणं पारितोसियं दाणं । गच्छइ तत्थुज्जाणे सुमिणविज्जइ समं राया ॥१०७॥
 नमिउं सूरिं साहइ पत्थावे सुमिणगं जहादिट्ठं । तस्सुवयारं नाउं साहइ सूरीवि तस्म फलं ॥१०८॥
 जइ रुक्खो संसारो साहा पुण गइचउपकठाणीया । विसहरसरिसा विसया बहुसावयमंनिहा रोगा ॥१०९॥
 पवणो य पुव्वकम्मं साहाए जीए कहवि तं लग्गो । सा पुण मणुपगइच्चिव हिट्ठा तीए उ जं सीहो ॥११०॥
 सो मच्चू निवडंतं तुमं समीहेइ माणुसगईए । इत्थंतरम्मि जं पुण समागओ तत्थ सरहोवि ॥१११॥

इतश्च कथमपि हि कोऽप्यागतस्तत्र सरमसः शरभः । तं दृष्ट्वा कुत्रापि नष्टः पद्माननो दुष्टः ॥९७॥
 तनो विस्मयितमनाः पुरः प्रलोकते यावत्प्रतिबुद्धः । तावन्न किमपि हि पश्यति तत्तद्विन्तयति स्वप्नमेवामिति ।
 तत्रः कृतकर्तव्यः प्रगतसमये नत्वा जिननाथम् । आस्थान उपविष्टो महासेननराधिरस्तत्र ॥९९॥
 व्याहरति स्वप्नपरमार्थज्ञायकाञ्ज्ज्ञानसकलशास्त्रार्थान् । तेऽपि हि मन्त्रं भणित्वैवाचितस्थाने निवसन्ति ॥१००॥
 तेषां च पुरः कथयति पूर्वोक्तं स्वप्नं नरेन्द्रोऽपि । तेऽपि हि भणन्ति विषयः स्वप्नोऽयं यतो भजितम् ॥
 आरोहणं तरुणां सुप्रशस्तं दर्शनं तु तुरगणाम् । दुष्टं तथैवाथो विवृतवदनस्य सिंहस्य ॥१०२॥
 पुनः शरभः कोऽपि हि न ज्ञायते देव ! येन सिंहोऽपि । वित्रासितः सुदूरं स्वप्न एव ततो विषयः ॥
 अविययोऽश्मन्मतीनां शास्त्रवत्येन तु श्रुतधरः कोऽपि । ततो राजा परिभारयति किमस्ति सूरिरिह कोऽपि ॥
 अत्रान्तरे करकलिनकुमुदमाला प्रष्टुदृष्टया च । उद्यानपालिका नन्वा नरपतिं विज्ञापयत्येवम् ॥१०५॥
 इह देव तवोद्याने समयमूनः समयसागरः सूरिः । बहुनिष्पत्तिपरिवृत्तश्रुतज्ञानो लब्धिसंपन्नः ॥१०६॥
 तत् श्रुत्वा तस्य दत्त्वा पारितोषिकं दानम् । गच्छति तत्रोद्याने स्वप्नविद्धिः समं राजा ॥१०७॥
 नन्वा सूरिं कथयति प्रस्तावे स्वप्नं यथादृष्टम् । तस्योपकारं ज्ञात्वा कथयति सूरिरपि तस्य कथम् ॥१०८॥
 यथा वृक्षः संसारः शाखाः पुनर्मन्त्रितवृक्षस्थानीयाः । विषयरमदशा विषया बहुधावदन्तिमा रोगाः ॥१०९॥
 पवनश्च पूर्वजन्म शाखायां यस्यां कथमपि स्वं लग्नः । सा पुनर्मनुजगतिरवापन्त्यस्यास्तु यत्सिद्धः ॥११०॥
 स गृह्णुर्निवर्तन्ते त्वां सर्वान्दृष्टे मानुषगतेः । अत्रान्तरे यन्मूनः समागतस्तत्र शरभोऽपि ॥१११॥

॥ १५ ॥
 ॥ १६ ॥
 ॥ १७ ॥
 ॥ १८ ॥
 ॥ १९ ॥
 ॥ २० ॥
 ॥ २१ ॥
 ॥ २२ ॥
 ॥ २३ ॥
 ॥ २४ ॥
 ॥ २५ ॥
 ॥ २६ ॥
 ॥ २७ ॥
 ॥ २८ ॥

॥ पूर्वमेतं वपुरादयमेवं कारिष्यमाणम् । परित्याज्य पञ्चदशसने संस्थितो भगवान् ॥१५॥
 ॥ नो निर्निगमनमनमे आत्मा त्रिदशायम् । सर्वे सुरासुरेन्द्राः समगत्य निनबरसमीपम् ॥१६॥
 ॥ पुनरत्र गन्धोदकवृष्टिपूर्वकं तनः । शिरोरविशङ्कलिपुटा नत्वा स्तोत्रमार्चनाः ॥१७॥
 ॥ त्रिनयनं समं विभुजनितोषकर्मनिर्मोकं । अवशस्तमविनश्यमानव्रजस्तान्तनसत्पणं ॥१८॥
 ॥ सर्वैः प्रमोदयुक्तं त्रिनेन्द्र । त्वत्पादपद्ममनेन । उपास्यति भद्रान्धो गन्धसिन्धुरस्ताक्षणेनैव ॥१९॥
 ॥ त्रीणिपादाददंष्ट्रादरालमुगच्छन्ती । निबद्धकनः । न कामति मृगनाथो निनबरेन्द्र । त्वत्तान्ममेनेन ॥२०॥
 ॥ तृविधपद्मस्य परितरितुमिदं विरहितगमेन्द्रे । यः स्मरति त्वं समशङ्कते तं जयध्रीर्हृषुते ॥२१॥
 ॥ त्रिदशैर्वैश्विहोऽग्न्यासितोऽमवातिसमगमनः । तव ध्यानेन न प्रभवत्यहिर्विततचण्डकणः ॥२२॥
 ॥ नो दुर्दिने विगृह्यन्नुक्तस्तत्कर्णधारोपि । तांशान्निकीर्य व्रजति तव द्वायेन जलोपितीरम् ॥२३॥
 ॥ पल्लोके आयेन जनानां स्वतामस्मानममोत्रेण । पल्लोके पुनर्वोक्षोऽस्तंस्पदः सानां क्षयकारी ॥२४॥
 ॥ वदुस्तोत्रेः सम्मत्तगिरिस्थितं सुपाश्वर्गमेवम् । शायतंस्तुवन्ति गुरुभक्तिविनिर्वाः सकलसुरनाथाः ॥२५॥
 ॥ सर्वमेववरुणी दालेशी अगदगुरुः समाख्य । सयं वेदिनीषाशुनोममोत्राणि क्षययित्वा ॥२६॥
 ॥ यथाष्टममुग्राणि दुर्वराणि क्रियन्ते । भुज्यन्ते च शुद्धाश्चस्तुच्छारसात्यशानानि ॥२७॥
 ॥ न्यते गाशानुरश्तरमयीधनस्य प्रतिबन्धः । मुच्यते नपत्येहबन्धवन्धुरो बान्धवमनोऽपि ॥२८॥

सेविज्जंती वीरासणाइं ठाणाइं तह अणुदिणं पि । दिज्जंति काउत्सग्गा सीयायवदुसहकालेवि ॥२९॥
 तुदियभवविदपासो उच्चत्तमुवन्नवन्नसंकासो । अहरियदिणयरभासो सिरिवासो जिनवरसुपासो ॥३०॥
 फग्गुणकसिणाए सत्तमीए मोक्खम्मि तम्मि संपत्तो । पंचहिं साहुसएहिं सहिओ चइऊण नियबुंदि ॥३१॥
 अह जपगुरुगुरविरहुब्धवंतवाहणवाहनयणपुडा । सव्वेवि सुरवरिंदा नमिऊणं भणिउमारद्धा ॥३२॥
 संपइ तुमम्मि परिनिब्बुयम्मि जयनाह । तिहुयणपईये । भारहसित्तं गुरुमोहतिमिरभरनिम्भरं जायं ॥३३॥
 भत्तिभरनिम्भरुम्पिज्जमाणयणपुल्लयपूरियसरीरा । आगतूणं जयगुरु ! इन्दिं कं संयुणिससामो ॥३४॥
 कस्स व पूयं रइऊण संपयं निब्बुया भविस्सामो ? । सविलासलासलीलं कस्सव पुरओ करिस्सामो ? ॥३५॥
 तुममंतरेण सिररइयरयणमयमज्झमंडली इण्हिं । भत्तिवसेणं सामिय ! चुंभिसिइ कस्स पयवीडं ॥३६॥
 इय संयोऊण पुणो पुणोवि नमिऊण विगयआणंदा । जिणनाहस्सं सरीरं अट्टरदेसम्मि निसिणी ॥३७॥
 तो सुरवइयणेणं पेसमणो कुणइ कणयरयणमयं । वरनिब्बाणस्मियं ऊसियपयचियचियचयं ॥३८॥
 तचो य खीरसायरजलेण ष्वविऊण जिणवरसरीरं । नियसिपविमब्बुदुकूलं रयणमयाहरणरुङ्गं ॥३९॥
 रयमाणे सव्वेवि हु खिवंति सिबियाए ससुरसुरवइणो । गंतूण अवरदाहिणदिसाए सुद्धम्मि भूषणे ॥४०॥
 गोसीसपंदणगुत्तारुहिं रयंति तत्थ चियनुपलं । एगाए तिवंति जिणं अवरए सेससाहुगं ॥४१॥
 तचो दुंदुदियमुदेसु गदीरगुरेसु वज्जमाणेसु । सव्वचो खपरेसुं कुसुमुकंरं सुयंतेसु ॥४२॥

सेध्वन्ते वीरासनानि स्थानानि तथानुदिनमपि । दीयन्ते कायोत्सर्गाः शीघ्रातपदुस्तहकालेऽपि ॥२९॥
 तुदितमवविदृष्टपाश उत्तममुत्कर्णसंकाशः । अघरितदिनकरभासः श्रीवासो जिनवरसुपार्थ ॥३०॥
 फान्गुनहृन्पायां समर्था मोक्षे तस्मिन् संपातः । पञ्चभिः साधुशतैः सहितस्त्वयस्या निजशरीरम् ॥३१॥
 अप जगद्गुगुरविरहोद्भट्टाभ्यववाहनयनपुटाः । सर्वेऽपि सुरवरेन्द्रा नम्रा भणितुमारब्धाः ॥३२॥
 संप्रति त्वयि परिनिर्जिते जगन्नाथ ! त्रिमुक्कनमदीपे । मारुतेन गुरुमोहतिमिरभरनिर्भरं मानम् ॥३३॥
 भक्तिभरनिर्भरेऽश्रियमानघनपुल्लङ्घूरितशरीराः । आगत्य जगद्गुरो ! इदानीं कं संस्तोष्यामः ॥३४॥
 कस्य वा पूर्वा रचयित्वा सांयने निर्वृता भविष्यामः ? । सविलासलासलीलां कस्य वा पुरतः ॥३५॥
 त्वामन्तरेण शिरोरविनग्गमयमुकुटमण्डयितुमीम् । भक्तिवशेन स्वाभिन् ! चुम्बिष्यामि कस्य पदं ॥३६॥
 इति संस्तुष्य पुनः पुनरपि नम्रा विगतानन्दाः । जिननाथस्य शरीरमदूदसे निरीदन्ति ॥३७॥
 तस्य सुवर्णवचनेन वज्रघ्नः करोति कनकस्त्रमर्षीम् । वरनिर्वाणविबिद्यामुत्थितध्वजा ॥३८॥
 तस्य क्षीरसागरजलेन ष्वविऊण जिनवरशरीरम् । निवमिगविमलदुकूलं रयणमयाहरणरुचिः ॥३९॥
 रदन्ति सर्वेऽन्तले हि तिवन्ति निर्विकल्पा समुत्तमवयव । मन्वाशरदस्त्रियदिनां शुद्धे ॥४०॥
 ते शीघ्रपदं गुरोः शरीरे रचयन्ति नम्र विदुमुगतम् । पृच्छन्त्यां तानि जिनमार्गां ॥४१॥
 तेऽपि दुन्दुभिरपि गदीरगुरेसु वचनैः । सर्वे मानेषु वृत्तमोक्षं मृच्छन्तु ॥४२॥

नयंतीसु य सुरसुन्दरीसु भेषमि सोपविहुरमि । देविदेसु य जयजयरवनिम्परभरियमुवनेसु ॥४३॥
 भग्निकुमारा नियभाणणाउ जलणं चियाए मुंचंति । वायुकुमारा वायं काऊणं तं वलीवेति ॥४४॥
 अवरं य सुरवरा पुण खिचंति गंधद्वूपमुष्टीओ । एवं क्रमेण मंसादेषु दग्देसु समयमि ॥४५॥
 अहिसिसुरसुरिपरिमलक्षीरोदसमुदवारिधाराहि । थणियकुमारा अह निव्यंति चिपणं जिणिदस्त ॥
 उवरिमदाहिणमफां सफो गिण्देह दिट्ठिमं चमरो । वामं पदुणो उवरिममीसाणो दिट्ठिमं तु बली ॥४७॥
 दंतद्वीणि उ सेसा सुरासुरिदा सुरा य सव्येवि । गिण्ठंति मंगलत्थं भत्तिभरुन्मिभरोमंवा ॥४८॥
 ऐधीओ कुसुमाइं वण्याइं नरिन्दनारिनरनिवहा । सव्वोवि जणो गिण्दइ अहमहमिगया पुणो रक्खं ॥४९॥
 अह जत्तेणं निव्वसियमि सत्ताकम्पुचियकिचमि । जयगुरुगुरुविरहानलनालोत्तिष्ठलकियं हिययं ॥५०॥
 निव्वाविडं च नंदीमरमि वसेति ससुरसुरनाहा । तत्थद्वाहियमहिमं काऊणं परमभत्तीए ॥५१॥
 वयंति देवल्लोए भत्तीए पूडण जत्तेण । जिणवरसकहाउ खिचंति रयणमणिमयसुंगमि ॥५२॥
 पणफणिमणिभासो दुवत्तदंदोलिनासो, विहियभववासो रायरोसण्णयासो ।
 जणजणियसुहासो समामोवत्तण्णयासो, दिस्सउ जिणसुपासो मंगलं वो सया सो ॥५३॥
 लखणउन्दोविहूणं जमिह मए विरेइयं समयमुक्तम् । मिच्छा पि दुक्कं तं सोदेयव्वं च सुयणेहि ॥५४॥
 ॥ इति धीसुपास्येनापचरितं समाप्तम् ॥

नृन्यन्वीपु च सुरसुन्दरीपु संपे श्लोकविधुरे । देवेन्द्रेषु च जयजयरवनिभैरभूतमुवनेषु ॥४९॥
 भग्निकुमारा निष्ठाननान्वक्रनं चित्तायां मुच्यन्ति । वायुकुमारा वातं हृत्वा तं प्रदीपयन्ति ॥४४॥
 अपरे च सुरवराः पुनः क्षिपन्ति गन्धाब्जपुष्पमुष्टीः । एवं क्रमेण मांसादिकेषु दग्धेषु समये ॥४५॥
 अतिशिशिरसुरमिपरिमलक्षीरोदसमुदवारिधाराभिः । स्तनितकुमारा अप निर्वापयन्ति चित्तां जिनेन्द्रस्य ॥४६॥
 उपरितनदक्षिणदंष्ट्रां सक्तां गृहात्मवस्तनीं चमरः । वामां प्रमोक्षपरितनीमीशानोऽपस्तनीं तु बलिः ॥४७॥
 दन्तास्थीनि तु शेषाः सुरासुरेन्द्राः सुराद्य सर्वेऽपि । गृह्णन्ति मङ्गलार्थं भक्तिभरोद्विजरोमाद्याः ॥४८॥
 देव्यः कुसुमानि वस्त्राणि नरेन्द्रनारीनरनिवहाः । सर्वोपि जनो गृह्णात्यहमहमिकया पुनरस्माम् ॥४९॥
 अथ यत्नेन निर्भर्तिते सत्कालमुचितकृत्ये । जगद्गुरुगुरुविरहानलज्वालादीदग्धं हृदयम् ॥५०॥
 निर्वापयितुं च नन्दीधरे व्रजन्ति ससुरसुरनाथाः । सत्राष्टाहिकामहिमानं कृत्वा परमभक्त्या ॥५१॥
 व्रजन्ति देवलोकं भक्त्या पुनरित्था यत्नेन । जिनवरदंष्ट्राः क्षिपन्ति रत्नमणिमयसमुद्रे ॥५२॥
 पञ्चफणिमणिभासो दुःखद्वन्द्वालीनाशो विहितभक्त्यवासो रागरोषप्रणाशः ।
 जानितमनमुत्ताशः स्वर्गमोक्षप्रकाशो दिशतु जिनसुपाधौ मङ्गलं यः सदा सः ॥५३॥
 लक्षणउन्दोविहीन यदिह मया विरचिते समयमुक्तम् । मिथ्या मे दुष्कृते सच्छोचयितव्यं च मुञ्जैः ॥५४॥

प्रशस्तिः ।

इह अरिथ सयलमहिबलयभवनभूसाए सरलधयदंदो । किंचिपडायाकलिओ सिरिहरिसउरो पवरगन्धो ॥
तम्मि जयसिंहसूरी तुहिणगिरिंदुव सयलसिवनिलओ । जम्हा विणिग्गया मुरमरिव्व मुणिमंतई भुवणे ॥२॥
तत्तो य दयाकमलिणिकंतो मिच्छचतिमिरमरहरणो । सयलसियवरतिलओ मूरी इह अभयसूरिचि ॥३॥
तस्स सुसीसो सियजसजुण्हाधवलियसियंवरामो गो । परवादिचक्रविहणपथडमहणो मयंकुव्व ॥४॥
सिरिहेमचंदमूरी जयसिंहनराहिवं पवोहेउं । रहजत्ताइसु कज्जेसु जेण तं किपि विप्फुरियं ॥५॥
जस्स मुहजलहिनिगयविचित्तसत्थामयं महामुणिणो । आसाइऊण अज्जवि लठंति अजरामरं ठाणं ॥६॥
तस्सवि य तिमि सीसा पढो सिरिविजयसिंहसूरिचि । एगंतवायसंमगारंगमारंगभंगहरी ॥७॥
दुहओ अमुहविज्जासमुहसंपुन्नपुभिमाइंदो । जिणपववणकुमुयवियासगो य सिरिचंदसूरिचि ॥८॥
पालंतेण सिरिलाहदेसमुहं न केवलं जेण । जिणपववणस्स विहिया पभावणा समणमुइपि ॥९॥
जस्स य मुणिसुव्वयचरियरंगसालाए विलसिया वाणी । छंदाणुंगयालंकारसालिणी लंस्सयवहुव्व ॥१०॥
तइओ य विबुहजणमणअमंदआणंददाणदुल्ललिओ । सिरिविबुहचंदमूरी, अहकया सोवि विहरंतो ॥११॥
धंघुवकयम्मि पत्तो पुंडरियसुएण आसडेण तहिं । सिरिपउमचंदउज्जायपमुहसंयं भणेऊण ॥१२॥
मन्नाविया तओ ते सुपासजिणचरियकरणविसयम्मि । तेहिंवि तओ निउत्तो सिस्सलवो हेमसूरिस्स ॥१३॥
गयलवस्वणछंदेणवि लंस्समणगणिणा पयासियं एयं । सिरिसत्तमजिणचरियं हरउ दुहं सयलसंयस्स ॥१४॥

इहास्तिसकलमहिबलयभवनभूपायै सरलध्वनदयदः । कीर्त्तिपताकाकलितः श्रीहर्षपुरः प्रवरगच्छः ॥१॥
तस्मिजयसिंहसूरिस्तुहिनगिरीन्द्र इव सकलशिवनिलयः । यस्माद्विनिर्गता मुरसरिदिव मुनिसंततिर्भुवने ॥२॥
ततश्च दयाकमलिनीकान्तो मिथ्यात्वतिमिरमरहरणः । सकलसिताम्बरतिलकः सूरिर्हिमयसूरिरिति ॥३॥
तस्य सुशिष्यः सितयशोऽन्योऽस्नाधवालितसिताम्बरामो गः । परवादिचक्रविहणप्रकटमाहात्म्यो मृगाङ्क इव ॥४॥
श्रीहेमचन्द्रसूरिर्जयसिंहनराधिपं प्रबोध्य । रथयात्रादिषु कार्येषु येन तत्किमपि विस्फुरितम् ॥५॥
यस्य मुखत्रलधिनिर्गतविचित्रशालाशृतं महामुनयः । आस्वाद्यापि लभन्तेऽजरामरं स्थानम् ॥६॥
तस्यापि च त्रयः शिष्याः प्रथमः श्रीविजयसिंहसूरिरिति । एकान्तवादेसंस्मरंश्चमद्गहिरिः ॥७॥
द्वितीयोऽमुद्रविद्यासमुद्रमंपूर्णपूर्णमाचन्द्रः । जिनप्रवचनकुमुदविकासकश्च श्रीचन्द्रसूरिरिति ॥८॥
पालयता श्रीलाटदेशमुद्रां न केवलं येन । जिनप्रवचनस्य विहिता प्रभावना श्रमणमुद्रामपि ॥९॥
यस्य च मुनिमुम्रतचरितरत्नशालायां विलसिता वाणी । छन्दोऽनुगतालंकारशालिनी लहकवधूरिव ॥१०॥
तृतीयश्च विबुधजनमनोऽमन्दानन्दानन्दुल्ललितः । श्रीविबुधचन्द्रसूरिः, अथान्यदा सोऽपि विहरन् ॥११॥
धन्युर्वके प्राप्तः पुण्डरीकमुनेनाऽऽसडेन तत्र । श्रीपद्मचन्द्रोपाध्यायप्रमुखसंयं भणित्वा ॥१२॥
मानितास्तत्रान्ते सुपादौजिनचरितकरणविषये । तैरपि तत्रो नियुक्तः शिष्यलवो हेमसूरः ॥१३॥

विष्मसर्पदि एषारसेहि नवनवद्वासअदिपदि । माहमिपद्ममिदिवसे गुरुमि गुरुमंदलिपुरीए ॥१५॥
मिरिदुमपाप्यरजे संवाधुपसिज्जमावसंतेण । चरिणं समन्धिपमिणं सिरिसत्तमतिथ्यनाहस्स ॥१६॥
पयस्सरगणणाए अणुदुट्टमाणं इवेति दस सहस्सा । अट्टचीमं च सपं अट्टेव य अस्तरा पाये ॥१७॥

॥ ग्रंथामे इल्लोकाः ॥१०१३८॥ शुभं भवतु समस्तसंग्रहस्य ॥

गतलसगच्छन्दसापि त्स्मग्गणिना प्रकाशितमेतत् । भीससमजिनचारितं हरतु दुःखं सकलसंपत्त्य ॥१४॥
विक्रमशतेन्द्रेणदशसु नवनवतिवर्षाधिकेषु । माघसितदशमीदिवसे गुरो गुरुमण्डलीपुर्याम् ॥१५॥
श्रीकुमारपालराज्ये शम्भामुत्तच्छप्याभावसता । चरितं समर्थितमिदं भीससमतीर्थनाथस्य ॥१६॥
प्रत्यक्षरगणनयाऽनुष्टुभं भवन्ति दश सहस्राणि । जष्टाविंशं च शतमष्टैव चास्तराणि माघः ॥१७॥

शुद्धिपत्रम् ।

पृष्ठं	पङ्क्तिः	अशुद्धम्	शुद्धम्	पृष्ठं	पङ्क्तिः	अशुद्धम्	शुद्धम्
१	१८	महर्षिता	महर्षिता	५४	२५	शार	शार
१	२२	कवेयो पार्थिव	कवेर्पार्थिवी	५१	१३	अनपसर	अनपसत
५	२४	भृङ्गः	भृङ्गभ्याम्	५१	१८	प्रजगप-	प्रजगप-
३	१८	भूषितसरः	भूषितसराः	५१	२०	कीदति	कीदति
३	२८	यस्याः	यस्या	६०	४	सहसापि	सह सापि
४	१७	यः कुराति	यो मार्षि	६०	११	सहसापि	सह सापि
५	१६	तं	तां	६०	२३	शौण्डीर	शौण्डीर
७	२०	प्रसीप	प्रसप	६२	१९	निपसति	निपसते
८	९	विजोहि	विजपुजेहि	६३	१३	उद्धेण	उद्धेय
११	१४	निजसिता-	निषसिता-	६४	११	-स्यानमुप-	-स्यान अप-
१२	१४	भुजे	भुजे	६४	२१	स्तम्भो-	स्तम्भो-
१३	१	भुजुत्तरेय	भुजुत्तरे य	६५	१२	सहायिवं	साहायिवं
१३	१५	भुक्त्वा त्वरेयाहम्	भुक्त्वा त्वरे याहम्	६८	७	अंगं वि-	अंगवि
१४	१६	ताराकणं	ताराकणं	६८	२७	माता	माता
१४	१३	पण्डितं	पण्डितं	६९	११	पुत्तं	पुत्तं
१६	२५	दशप	दशपत्तं	६९	२५	प्राप्तम्	पुत्रम्
२०	१७	वीजगति	वीजगति	७०	२२	प्रातिवेदिमक	प्रातिवेदिमक
२०	२२	छाता	छाता	७२	११	प्रत्येष्टु	प्रतीप्य
२२	१६	हृत्वा	कर्तुं	७३	२३	प्रसीप	प्रसप
२३	१६	निजसित	निषसित	७३	२६	प्रमुखाणि	प्रमुखाणि
२३	२०	गर्ममहर्ष	गर्म महर्ष	७४	२०	तथाग्यं च	तथाग्यं च यो-
२२	१०	यस्याः	यया	७४	२८	यपि प्रायोग्यम्	अपि प्रायोग्य
२२	२५	सुररा	सुररा (रत्न)	७४	१४	दिव्यजपं	दिव्यजपं
२२	२६	पर्वताश्च	पर्वताश्च	७५	१४	बाहु	बाहु
२४	२९	-परिम	-परितन	७६	२१	बाहु	बाहु
४०	२१	धायाश्चपि	धायाश्चपि	७८	२४	इलाप्यमानो	भ्लाप्यमानो
४५	१८	हृत्वा	कर्तुं	७९	२७	-मपराह	-मपराह
४५	२६	-यानुपमानो	-यानुपमानो	८३	२६	अपि	अपि यं
४५	२६	-मुत्तराणि	-मुत्तराणि	८७	१४	कुसुम-	कुसुम-
५०	२८	मपमिमज-	मपमिमज-	८८	६	पवत्युभ-	पवत्युभ-
५४	२०	कुङ्कुम	कुङ्कुम	८८	१८	कुम्भ	कुम्भ

पृष्ठं	पङ्क्तिः	अशुद्धम्	शुद्धम्	पृष्ठं	पङ्क्तिः	अशुद्धम्	शुद्धम्
८८	२६	ताडिता	ताडितः	१२८	१२	संभासिआ	संभासिआ
६०	२१	आज्ञाप्य	आज्ञाप्य	१२८	१८	मणिरय-	मणिसिंह-
६०	२२	प्रवर्तयति	प्रवर्तयति	१२८	२६	संभापितो	संभापिता
६१	२३	प्रत्युत्थितं	संमुखगमनाय	१२८	२७	समिद्ध	शम्या
६२	२१	मुक्तातङ्कः	मुक्तातङ्कः	१२८	२६	पुण्यनैव	पुण्यनैव
६३	३	धम्म	धम्म	१२६	२८	शकुन (रुद्र)	सगुण (शकुन)
६४	२३	परिपीडयति	परिप्रेरयति	१२९	२८	फलाढ्यो	फलाढ्यः
६४	७	सहस	सहस्स	१३०	१४	इयं	इय
६४	२४	मुक्त्वा	मुक्त्वा	१३१	१८	निवधनं	निवधनं
६६	२१	दीक्षिता	दीक्षिताः	१३३	१७	लक्षः	लक्षैः
६७	१८	सर्वं वि-	सर्ववि-	१३४	१४	आज्ञाप्य	आज्ञाप्य
६६	२४	गिरया	गिरा	१३४	१६	प्रलोकाते	प्रलोकिते
१००	२४	समेद्	स्वमेद्	१३६	८	विद्दुदुष्य	विद्दुष्य
१०४	१४	सह	सह	१३६	२३	स्पृग्य	विबुद्ध
१०४	२८	स्थितः	स्थितः	१४०	६	ता आ-	तामां
१०४	२८	सह	सह	१४०	१५	विद्दुदुष्य	विद्दुष्य
१०५	२	ता	ता	१४०	२१	-दादीणा-	-द्वैत्य
१०४	१६	तावत्	तावत्	१४१	१४	म्युत्थ	विबुद्ध
११२	१४	द्वितीयाधे	द्वितीयाधे	१४१	१७	मुक्त्वा	-मुक्त्वा
११४	२१	ततो गतं-	ततो गतं-	१४३	४	दुड-	दुड-
११४	२८	शीलावपयं	शीलावपयं	१४४	२०	चित्तयित्वा	चित्तयित्वा
११४	१६	दुग्महं	दुग्महं	१४७	४	दुहापि	दुहापि
११६	१३	लोपमि	लोपमि	१४६	२६	-मनघ	-मनघ
११६	१५	चंपय-	चंपय-	१५०	१२	विचित्त	विचित्त
११७	६	महल्लयाणं	महल्लयाण	१५१	२८	निघात इय	निघातयद्
११७	१२	ऊर्षो-	ऊर्षो-	१५४	२८	प्रापिता	प्राप्ता
११८	२०	वित्तप्य	वित्तप्य	१५५	८	पुष्यक्रमेण	पुष्यक्रमेण
११६	२६	मया	मया	१५५	१२	पउमिणि ! दल	पउमिणिदल
११६	२८	प्रकाशयित्वा	प्रकाशय	१५५	१७	क्रीडयित्वा	क्रीडयित्वा
१२०	२	दृढमिष	दृढमिष	१५५	२७	पमिनि ! दल	पमिनीदल
१२०	६	निय	निय	१५७	१३	जेणं	जेण
१२०	१६	दूरोभिमत	दूरोभिमत	१५६	७	भयणीउ	भयणीउ
१२१	२१	जाननि	जानानि	१६१	१२	कदि	कदि
१२३	११	जह	जह	१६५	३	मउभन्न	मउभन्न
१२४	१६	भ्रंशयन्ते	भ्रंशयन्ते	१६७	४	धसं	धिसं
१२४	३	मणिरह-	मणिसिंह-	१६७	२०	पनिधनि	पनिधनि

पृष्ठं	पङ्क्तिः	अनुक्रम	शुद्धम्
१६७	२७	जीर्णं	यत्न
१६८	१३	भणिस्रसति	भणिस्रसंति
१६८	१४	प्राप्त्यर्थं	प्राप्त्यर्थं
१६९	२८	रूप्यतु	रुष्टं
१७३	४	मोहवृत्ता	मोहवृत्ता
१७३	१८	मोहवृत्ताः	मोहवृत्ताः
"	"	स्वस्थाः	स्वस्मान्
"	"	क्रोधिन्	क्रोधात्
"	"	रूपगतां	रूपगताम्
"	"	द्वलारमनसः	द्वलारमणात्
"	२४	समुद्यम	समुद्यम
१७५	१४	घोर	घोर
१७५	२०	परिणामेणो-	परिणामेणो-
१७५	२६	घोर	घोर
"	"	माल्य	माल्य
१७६	०१	गमन	गमन
१८४	१७	तपः शी-	तपः शी-
१८४	०२	यजित्वा	यजित्वा
१८०	२४	मारणादीनि	मारणादीनि
१८०	२५	क्रोधा	क्रोधा
१८१	२१	रोषादिषो	रोषादिषो
१८५	१२	भुक्तनरमिम	भुक्तनरमिम
१८५	२६	संप्राप्ति	संप्राप्ति
१८७	१७	साममि	साममि (घीकः)
"	"	विजयमिष	विजय इष
१८७	१६	राज्ञी	राज्ञी
"	"	दन्तप्रमोपगो-	दन्तप्रमो (पर्वत-)
"	"	मिता-	मिता
२००	३१	वापद	वापद
२०१	७	गमय	गमय
२०१	२८	कुपयति	कुपयति
२०३	२	पराङ्मुख	पराङ्मुख
२०३	२	पराङ्मुख	पराङ्मुख
२०३	११	उन्मिष्ट	उन्मिष्ट
२०३	१३	विपक्षिणं	विपक्षिणं

शुद्धिपत्रम् ।

पृष्ठं	पङ्क्तिः	अनुक्रम	शुद्धम्
२०३	२०	भुक्तमृष्ट	भुक्तमृष्ट
२०४	२३	निषेजते	निषेजते
२०५	१०	मुग्धा	मुग्धा
२०५	१२	कथा	कथा
२०६	८	धुक्ता	धुक्ता
२०७	२६	सञ्चयिष्या	सञ्चयिष्या
२०८	४	पुनस्करिषो	पुनस्करिषो
२१३	१५	२५	२५
२१३	२६	कुमारांश्चि	कुमारांश्चि
२१४	२०	करपाद	करपाद
२१७	५	गमोभणद	गमोभणद
२१७	६	तपभणियं	तपभणियं
२१७	२१	करकः जित	करकः जित
२१७	२४	दृष्ट्यापेक्ष-	दृष्ट्यापेक्ष-
२१७	२७	क्रोड	क्रोड
२१८	१	तिष्ठतु ह	तिष्ठतु ह
२१९	२१	माल्यक	माल्यक
२२०	१६	मैत्र्य	मैत्र्य
२२०	२२	सर्व	सर्व
२२१	२	पराङ्मुख	पराङ्मुख
२२१	१७	प्रत्ययः	प्रत्ययः
२२२	२७	कथापविदा	कथापविदा
२२३	२६	निर्मापयति	निर्मापयति
२२०	१७	सन्तो	सन्तो
२२३	१५	पतपन्	पतपन्
२२४	१८	वपे	वपे
"	"	व्याति (दि)	व्याति (दि)
२२४	२०	पुरादिनयः	पुरादिनयः
२२७	२१	वन्देता	वन्देता
२४३	१६	कटकानि	कटकानि
२४४	२०	पङ्क्ति	पङ्क्ति
"	"	पुनस्करिष	पुनस्करिष
२४५	२४	पुनस्करिष	पुनस्करिष
२४८	१	पुनस्करिष	पुनस्करिष
२४८	२१	पुनस्करिष	पुनस्करिष
२४८	२७	पुनस्करिष	पुनस्करिष

पृष्ठं	पङ्क्तिः	अशुद्धम्	शुद्धम्	पृष्ठं	पङ्क्तिः	अशुद्धम्	शुद्धम्
८८	२६	ताडिता	ताडितः	१२८	१२	संभासिओ	संभासिआ
९०	२१	आज्ञाप्य	आज्ञाप्य	१२८	१८	मणिरथ-	मणिसिह-
९०	२२	प्रतयति	प्रवर्तयति	१२८	२६	संभाषितो	संभाषिता
९१	२३	प्रत्युप्रीतं	संमुखगमनाय	१२८	२७	समिह	शम्या
९२	२१	मुक्तातड्डः	मुक्तातड्डः	१२८	२९	पुण्यनैव	पुण्यनैव
९३	३	धम	धम्म	१२९	२८	शकुन (रुढ)	सगुण (शकुन)
९४	२३	परिपीडयति	परिप्रेरयति	१२९	२८	फलाढ्यो	फलाढ्या
९५	७	सहस	सहस्स	१३०	१४	इयं	इय
९५	२४	मोन्तुं	मुक्त्वा	१३१	१८	निश्वसने	निश्वसने
९६	२१	दीक्षिता	दीक्षिताः	१३३	१७	लक्षः	लक्षैः
९७	१८	सर्वं वि-	सर्वैर्वि-	१३४	१५	आज्ञाप्य	आज्ञाप्य
९९	२३	गिरया	गिरा	१३४	१६	प्रलोकिते	प्रलोकिते
१००	२४	समेद	स्यमेद	१३६	८	विद्वद्बुद्ध	विद्वद्बुद्ध
१०४	१४	सह	सह	१३६	२३	स्युष	विपुष
१०४	२८	अत्रगरे	स्थितः	१४०	६	ता आ-	तामां
१०४	२८	सुख	सह	१४०	१५	विद्वद्बुद्ध	विद्वद्बुद्ध
१०५	२	मा	ता	१४०	२१	-दादीर्घा-	-द्वीर्घ
१०५	१६	ततो	तायत्	१४१	१५	स्युष	विपुष
११२	११	द्विपार्श्वे	द्वितीयाधे	१४१	१७	मुक्त्वा	मुक्त्वा
११४	२१	तत्तद्व्यापी	ततो गर्त-	१४३	४	दुःख-	दुःख-
११४	२८	शोकावयव	शोकावयव	१४४	२०	चित्तिय्या	चित्तिय्या
११५	१६	दुष्पदं	दुष्पदं	१४७	४	दुःखानि	दुःखानि
११६	१३	लोपमि	लोपमि	१४८	२६	मनस	मनस
११६	१५	संमय-	संमय-	१५०	१२	विधित	विधित
११७	६	महत्त्वया	महत्त्वया	१५१	२८	निधान इव	निधानम्
११७	१२	अर्थो-	अर्थो-	१५४	२८	प्राप्तिना	प्राप्ति
११८	२०	विद्यय	विद्यय	१५५	८	पुण्यकमेण	पुण्यकमेण
११८	२६	मया	मया	१५५	१२	पत्रमिणि ! दत्त	पत्रमिणि ! दत्त
११९	२८	प्रकाशयिष्या	प्रकाशय	१५५	१७	कीदृश्या	कीदृश्या
१२०	२	दृष्टिमय	दृष्टिमय	१५५	२७	पत्रमि ! दत्त	पत्रमो ! दत्त
१२०	६	निय	निय	१५७	१३	जग	जग
१२०	१६	दृष्टिमय	दृष्टिमय	१५८	७	मयली	मयली
१२१	२१	अत्रनि	अत्रनि	१६१	१२	कदि	कदि
१२२	११	अत्र	अत्र	१६५	३	माभवे	माभवे
१२४	१६	अत्रनि	अत्रनि	१६७	४	पदं	पदं
१२५	१	अत्रनि	अत्रनि	१६७	२०	पत्रमि ! दत्त	पत्रमि ! दत्त

१८८ पद, निः

अनुक्रम

मुद्रम

मुद्रिपत्रम् ।

पृष्ठ पङ्क्तिः

अनुक्रम

मुद्रम

१८९ ६३

जीर्ण

यन्त्र

२०३ २०

अनुमृष्ट

उद्वस्तिपः

१८८ १२

अणिश्वरि

अणिश्वरि

२०४ २३

निषेगते

निषेगायति

१८८ ११

प्रत्यय

प्रत्यय

२०५ १०

मुग्गा

मुग्गी

१८८ २८

रूप्यतु

रूप

२०६ १२

कपा

कपा

१८८ ४

मोहवता

मोहवता

२०७ ८

धुतः

धुतया

१८८ १८

मोहवताः

मोहवताः

२०८ ८

सञ्जयिषा

सञ्जयिष

" "

कन्याः

कन्याः

२०९ ८

पुष्पकरिषो

पुष्पकरिषो

" "

कन्याः

कन्याः

२१० ८

पुष्पकरिषो

पुष्पकरिषो

" "

कन्याः

कन्याः

२११ ८

पुष्पकरिषो

पुष्पकरिषो

" ६३

समुपम

समुपम

२१२ २६

कुमारोऽपि

कुमारोऽपि

१८९ १४

धीर

धीर

२१३ ४

करकाद्

करकाद्

१८९ २०

परिणामेनां

परिणामेनां

२१४ ४

गमो भगवद्

गमो भगवद्

१८९ २६

धीर

धीर

२१५ २१

तप भगिषे

तप भगिषे

" "

मान्द

मान्द

२१६ २५

करक जित

करक जित

१८९ ३१

गमन

गमन

२१७ २७

द्वयोपेत्य-

द्वयोपेत्य-

१८९ १७

तपः शी-

तपः शी-

२१८ १

सिधसु ह

सिधसु ह

१८९ ३२

परिणामेनां

परिणामेनां

२१९ २१

मानक

मानक

१८९ २४

माग्यदीनि

माग्यदीनि

२२० १६

तेरय

तेरय

१८९ २१

कोषा

कोषा

२२१ २

सर्व

सर्व

१८९ १२

रोषादिषो

रोषादिषो

२२२ २

परमो वाहं

परमो वाहं

१८९ २६

भुत्तलरमि

भुत्तलरमि

२२३ १७

प्रत्यतो वाहो

प्रत्यतो वाहो

१८९ १७

संज्ञाति

संज्ञाति

२२४ २७

स्थापयित्वा

स्थापयित्वा

" "

सामग्रि

सामग्रि (श्रीकः)

२२५ २६

निर्मिमीते

निर्मिमीते

१८९ २६

विजयमिष

विजय इय

२२६ १७

सन्तो

सन्तो

" "

राज्ञि

राज्ञि

२२७ १८

पसपन्

पसपन्

२०० ३६

दन्तप्रमो (पर्वतः)

दन्तप्रमो (पर्वतः)

" "

यवे

यवे

२०१ ७

मिता

मिता

२२८ २०

राति (दि)

राति (दि)

२०१ २८

वापोह-

वापोह-

२२९ २१

पुरोदितभः

पुरोदितभः

२०२ २

कृत्तः

कृत्तः

२३० २०

कटकानि

कटकानि

२०३ २

पराङ्गोपाय

पराङ्गोपाय

" "

पट्टि

पट्टि

२०३ २

पेरलिय

पेरलिय

२३२ २४

व्युच्छेदः

व्युच्छेदः

२०३ ५

उर्मिह

उर्मिह

२३४ १

व्युच्छेदः

व्युच्छेदः

२०३ १३

विषमिषं

विषमिषं

२३६ २१

व्युच्छेदः

व्युच्छेदः

पृष्ठं	पङ्क्तिः	अशुद्धम्	शुद्धम्	पृष्ठं	पङ्क्तिः	अशुद्धम्	शुद्धम्
८८	२६	ताडिता	ताडितः	१२८	१२	संभासिआ	संभामिआ
९०	२१	आज्ञाप्य	आज्ञाप्य	१२८	१८	मणिरथ-	मणिसिह-
९०	२२	वर्तयति	प्रवर्तयति	१२८	२६	संभायितो	संभायिता
९१	२३	प्रत्युद्धीतं	संमुखगमनाय	१२८	२७	समिद्ध	शम्भा
९२	२१	भुक्तावद्धः	मुक्तावद्धः	१२८	२९	पुण्यनैव	पुण्यनैव
९३	३	धम	धम्म	१२९	२८	शकुन (रुद्र)	सगुण (गहुन)
९४	२३	परिपीडयति	परिप्रेरयति	१२९	२८	फलाट्यां	फलाट्याः
९५	७	सहस	सहस्स	१३०	१४	इयं	इय
९५	२४	मोक्षतुं	मुक्त्वा	१३१	१८	निवर्धनं	निवर्धनं
९६	२१	दीक्षिता	दीक्षिताः	१३३	१७	लक्षः	लक्षैः
९७	१८	सर्वं वि-	सर्ववि-	१३४	१५	आज्ञाप्य	आज्ञाप्य
९९	२५	गिरया	गिरा	१३४	१६	प्रलंकाते	प्रलंकेते
१००	२४	समेद	स्वमेद	१३९	८	विद्दुदुष्य	विद्दुष्य
१०४	१४	सह	सह	१३९	२३	व्युद्य	वियुद्ध
१०४	२८	स्थितः	स्थितः	१४०	६	ता आ-	ताभ्यां
१०४	२८	सह	सह	१४०	१५	विद्दुदुष्य	विद्दुष्य
१०५	२	ता	ता	१४०	२१	-दादीर्णा-	-द दैन्य
१०५	१६	ततो	तावत्	१४१	१५	व्युद्य	वियुद्ध
११२	१५	विषाख्ये	द्वितीयाधे	१४१	१७	भुक्त्वा	भुक्त्वा
११४	२१	ततश्चाग्री	ततो गर्त-	१४३	४	दुः-	दुः-
११४	२८	शीलावपयं	शीलविषयं	१४४	२०	चित्तयित्वा	चित्तयित्वा
११५	१६	दुर्माहं	दुर्माहं	१४७	४	दुहापि	दुहापि
११६	१३	लोपमि	लोपवि	१४८	२१	-मनघ	-मनघ
११६	१५	चंमय-	चंपय-	१५०	१२	विचिन्त	विचिन्त
११७	६	महत्त्वपाणं	महत्त्वपाण	१५१	२८	निघात इय	निघातयत्
११७	१२	ऊर्षो-	ऊर्षो-	१५४	२८	प्रापिता	प्राप्ता
११८	२०	विज्ञप्य	विज्ञपय	१५५	८	पुण्यक्रमेण	पुण्यक्रमेण
११९	२६	भया	भया	१५५	१२	पउमिणि ! दत्त	पउमिणि ! दत्त
११९	२८	प्रकाशयित्वा	प्रकाशय	१५५	१७	क्रीडयित्वा	क्रीडयित्वा
१२०	२	दूरोन्मिय	दूरोन्मिय	१५५	२७	पद्मिनि ! दत्त	पद्मिनी ! दत्त
१२०	६	निय	निय	१५७	१३	जेषं	जेष
१२०	१६	दूरोन्मिय	दूरोन्मिय	१५९	७	मयणीउ	महणीउ
१२१	२१	जानति	जानति	१६१	१२	कदि	कदि
१२३	११	जट	जट	१६५	३	मग्मग्ने	मग्मग्ने
१२४	१६	अग्मग्ने	अग्मग्ने	१६७	४	यसं	यसं
१२८	२	मणिसि-	मणिसि-	१६७	२०	पतिपति	पतिपति

पृष्ठ पदिकः अशुद्धम्

शुद्धम्

शुद्धिपत्रम् ।

१६७ २७ जीर्णं
१६८ १३ भणित्वमिति
१६८ १७ प्रारम्भं
१६९ २८ कृप्यतु
१७३ ४ मोदयता
१७३ १८ मोदयन्ताः
" " स्तब्धाः
" " मोधिनः
" " कृपणात्तां
" " दलारमनमः
" २७ सभुधम
१७५ १४ घोर
१७५ २० परिणामेनां
१७५ २६ घोर
" " मान्द
१७६ ३१ गमन
८४ १७ तपः जी-
८४ ३२ यजितया
१० २४ मारयादीनि
० २७ मोघा
१६१ २१ रोपादिष्टां
१६४ १२ भुत्तुत्तरमि
१६४ २६ संमामि
१६७ १७ साममि
" " विजयमिष
१६७ १६ रात्री
" " दन्तयनोपजो-
मिताः

यन्त
भणित्वमिति
प्रारम्भ
कृपं
मोदयता
मोदयन्ताः
स्तम्भात्
मोधात्
कृपणात्ताम्
दलारमणात्
सभुधम
घोर
परिणामेनां
घोर
मान्य
गमन
तपःजी-
यजितायाः
मारयादीनि
मोघा
रोपादिष्टां
भुत्तुत्तरमि
संमामि
साममि (म्रीकः)
विजय इय
रात्रिः
दन्तयनो (पयन्-
कदेनयनो) यजो-
मिता
वापोह-
कृप्यतु
कुप्यतः
घराडियाय
घराडिय
उर्मिठ
विजयमिषं

पृष्ठ पदिकः अशुद्धम् शुद्धम्
२०३ २० अशुद्धम् शुद्धम्
२०४ २३ नियोजते उद्भूतिय
२०४ १० मुग्धा नियेशयति
२०७ १२ कखा मुग्धी
२०६ ११ कखा कखा
२०७ २६ धुत्ताय धुत्तयाय
२०८ ४ सज्जयित्वा सज्जयित्वा
२१३ १४ पुनस्कारितो पुनस्कारितो
२१३ २६ २य इय
२१४ २० कुमारोऽपि कुमारोऽपि
२१७ ४ करपाद करपाद
२१७ ६ गभां भणद गभां भणद
२१७ २१ तपमजियं तपमजियं
२१७ २४ करक जित करकजित
२१७ २७ ददयोपोय- ददयोपोय-
२१८ १ क्रीत- क्रीत-
२१६ २१ सिधतु ह सिधतु ह
२२० १६ मन्त्रक मन्त्रक
२२० २२ तैरय तैरय
२२१ २ सयं सयं
२२१ १७ पश्यमां वाहं पच्छमां वाहं
२२२ २७ प्रस्यतां वाहो पश्चाद्वाहो
२२३ २६ स्थापयित्वा स्थापयित्वा
२३० १७ निमापयति निमिमीते
२३३ १४ सन्तो सतो
२३४ १८ पंसपन् पंसपन्
" " पयं पयं
२३४ २० र्याति (दि) र्या(प्या)ति
२३७ २१ पुरोहितयः पुरोदितयः
२४३ १६ यमेरा यमेरा
२४४ २० कटकानि कटके
" " पद्वि पद्वि
२४४ २४ व्युच्छेदम् व्युच्छेदः
२४८ १ स्वप्रततम् स्वप्रततमपि
२४८ २१ रोपरा रोपरा
२४८ २७ पूरुषर्त्ता पूरुषर्त्ता
मृदकार लोकारिक

६०० २६
६०१ ७
६०१ २८
६०३ २
६०३ २
६०३ ४
६०३ १३

वापोह
कृप्यतु
कुप्यति
घराडियाय
घराडिय
उर्मिठ
विजयमिषं

पृष्ठं	पङ्क्तिः	अशुद्धम्	शुद्धम्	पृष्ठं	पङ्क्तिः	अशुद्धम्	शुद्धम्
८८	२६	ताडिता	ताडितः	१२८	१२	संभासिओ	संभामिआ
९०	२१	आशप्य	आशाप्य	१२८	१८	मणिरय-	मणिसिह-
९०	२२	वर्तयति	प्रवर्तयति	१२८	२६	संभायितो	संभायिता
९१	२३	प्रत्युद्योतं	संमुखगमनाय	१२८	२७	समिज्	शम्या
९२	२१	मुकातङ्कः	मुकातङ्कः	१२८	२९	पुण्येनैव	पुण्येनैव
९३	३	धम	धम्म	१२९	२८	शकुन (रुड)	सगुण (गकुन)
९४	२३	परिपोडयति	परिप्रेरयति	१२९	२८	फलादयो	फलादयः
९५	७	सहस	सहस्स	१३०	१४	इयं	इय
९५	२४	मुक्त्तुं	मुक्त्त्या	१३१	१८	निवघनं	निवग्घनं
९६	२१	दीक्षिता	दीक्षिताः	१३३	१७	लक्षः	लक्षैः
९७	१८	सर्वं वि-	सर्वीर्वि-	१३४	१३	आशप्य	आशाप्य
९९	२५	गिरया	गिरा	१३४	१६	प्रलोकाते	प्रलोकेते
१००	२४	स्वमेद	स्वमेद	१३९	८	विट्ठुदुव्व	विट्ठुधुव्व
१०४	१४	सह	सह	१३९	२३	व्युग्य	वियुद्ध
१०४	२८	अवसरे	स्थितः	१४०	६	ता आ-	ताओ
१०४	२८	सुख	सह	१४०	१५	विट्ठुधुव्व	विट्ठुधुव्व
१०४	२	ता	ता	१४०	२१	-दादीणां-	-द् दैम्य
१०५	१६	ततो	तावज्ज	१४१	१५	व्युग्य	वियुद्ध
११२	१४	द्विषाढ्ये	द्विनीषाधे	१४१	१७	मुक्त्वा	मुक्त्वा
११४	२१	ततश्चागी	ततो गर्त-	१४३	४	दुड-	दुड-
११४	२८	शीलावपयं	शीलविपयं	१४४	२०	चिन्तयित्वा	चिन्तयित्वा
११५	१९	दुम्राहं	दुम्रहं	१४७	४	बुहावि	बुहावि
११६	१३	लोपमि	लोपवि	१४९	२९	-मनघ	-मनघ
११६	१५	चंमय-	चंपय-	१५०	१२	विधित्त	विधित्त
११७	६	महल्लयाणं	महल्लयाण	१५१	२८	निघात इय	निघातयप्
११७	१२	ऊयो-	ओयो-	१५४	२८	प्रापिता	प्राप्ता
११८	२०	विशप्य	वित्तपय्य	१५५	८	पुव्वकमेण	पुव्वकमेण
११९	२६	भया	भया	१५५	१२	पउमिणि ! दल	पउमिणिदल
११९	२८	प्रकाशयित्वा	प्रकाश्य	१५५	१७	मीडयित्वा	मीडित्वा
१२०	२	दूरगमिन्	दूरगमिन्	१५५	२७	पमिनि ! दल	पमिनीदल
१२०	६	निय	निय	१५७	१३	जेण	जेण
१२०	१६	दूरगमिन्	दूरगमिन्	१५९	७	मयणीउ	मइणीउ
१२१	२१	जानति	जानाति	१६१	१२	कदि	कदि
१२३	११	जह	जह	१६५	३	मज्झमे	मज्झमे
१२४	१६	अशयने	अशयने	१६७	४	यसं	यिसं
१२८	३	मणिसिह-	मणिसिह-	१६७	२०	पणिपति	पणिपति

[illegible]

पृष्ठं	पङ्क्तिः	अशुद्धम्	शुद्धम्	पृष्ठं	पङ्क्तिः	अशुद्धम्	शुद्धम्
८८	२६	ताडिता	ताडितः	१२८	१२	संभासिओ	संभासिआ
९०	२१	आशप्य	आशाप्य	१२८	१८	मणिरय-	मणिसिह-
९०	२२	वर्तयति	प्रवर्तयति	१२८	२६	संभाषिता	संभाषिता
९१	२३	प्रत्युत्तीर्त	संमुखगमनाय	१२८	२७	समिञ्	शम्भा
९२	२१	मुक्तातङ्कः	मुक्तातङ्कः	१२८	२९	पुण्यनेय	पुण्यनेय
९३	३	धम्म	धम्म	१२९	२८	शङ्खन (रुद्ध)	सङ्खन (शङ्खन)
९४	२३	परिपीडयति	परिप्रेरयति	१२९	२८	फलाक्यो	फलाक्यः
९५	७	सहस्र	सहस्र	१३०	१४	इयं	इय
९५	२४	मोक्षतुं	मुक्त्वा	१३१	१८	निवर्धनं	निवर्धनं
९६	२१	दीक्षिता	दीक्षिताः	१३३	१७	लतः	लक्षैः
९७	१८	सर्वे वि-	सर्वैर्वि-	१३४	१५	आशप्य	आशाप्य
९९	२५	गिरया	गिरा	१३४	१६	प्रलोकाते	प्रलोकिते
१००	२४	समेद्	स्यमेद्	१३६	८	विद्वद्बुद्ध	विद्वद्बुद्ध
१०४	१४	सुह	सह	१३६	२३	व्युत्थ	वियुद्ध
१०४	२८	अवसरे	स्थितः	१४०	६	ता आ-	तामो
१०४	२८	सुख	सह	१४०	१५	विद्वद्बुद्ध	विद्वद्बुद्ध
१०५	२	तां	ता	१४०	२१	-दादीर्णा-	-द्वैत्य
१०५	१६	ततो	तावत्	१४१	१५	व्युत्थ	वियुद्ध
११२	१५	द्विवाक्ये	द्वितीयाधे	१४१	१७	मुक्त्वा	मुक्त्वा
११४	२१	ततश्चाग्री	ततो गर्त-	१४३	४	दुः-	दुः-
११४	२८	शीलापपयं	शीलापिपयं	१४४	२०	चित्तित्या	चित्तित्या
११५	१६	दुर्ग्राहं	दुर्ग्राहं	१४७	४	दुहापि	दुहापि
११६	१३	लोपमि	लोपवि	१४९	२६	-मनघ	-मनघ
११६	१५	धम्मय-	धम्मय-	१५०	१२	विचिन्त	विचिन्त
११७	६	महत्त्वयाणं	महत्त्वयाण	१५१	२८	निघात इय	निघातियन्
११७	१२	ऊर्ध्वो-	ओर्ध्वो-	१५४	२८	प्रापिता	प्राप्ता
११८	२०	विरुप्य	विरुप्य	१५५	८	पुण्यक्रमेण	पुण्यक्रमेण
११९	२६	मया	मया	१५५	१२	पञ्चमिणि ! दल	पञ्चमिणि ! दल
११९	२८	प्रकाशविरा	प्रकाशय	१५५	१७	क्रीडित्या	क्रीडित्या
१२०	२	दूरगमिन्	दूरगमय	१५५	२७	पश्चिनि ! दल	पश्चिनि ! दल
१२०	६	निय	निय	१५७	१३	जेण	जेण
१२०	१६	दूरगमिन्	दूरगमिन्	१५९	७	मयणोऽ	महणोऽ
१२१	२१	आनानि	आनानि	१६१	१२	कदि	कदि
१२३	११	जह	जह	१६५	३	मगमने	मगमने
१२४	१६	धम्मयन्ते	धम्मयन्ते	१६७	४	यसं	यिसं
१२८	३	मणिरय-	मणिसिह-	१६७	२०	पनिगमि	पनिगमि

पृष्ठ पङ्क्तिः			शुद्धम्			शुद्धिपत्रम् ।			पृष्ठ पङ्क्तिः			शुद्धम्		
११३	२७	जोमि	मन्त्र	मन्त्र	मन्त्र	२०३	२०	अनुमृष्ट	२०३	२०	अनुमृष्ट	२०३	२०	अनुमृष्ट
११८	१३	भणिकमनि	भणिकमनि	भणिकमनि	भणिकमनि	२०४	२३	निषेजते	२०४	२३	निषेजते	२०४	२३	निषेजते
११८	१४	प्रताप	प्रताप	प्रताप	प्रताप	२०५	१०	मुगा	२०५	१०	मुगा	२०५	१०	मुगा
११९	२८	रूप्यतु	रूप्यतु	रूप्यतु	रूप्यतु	२०६	१२	कावा	२०६	१२	कावा	२०६	१२	कावा
१७३	४	भादपेता	भादपेता	भादपेता	भादपेता	२०७	२२	धुतप	२०७	२२	धुतप	२०७	२२	धुतप
१७३	१८	मोहकमनाः	मोहकमनाः	मोहकमनाः	मोहकमनाः	२०८	८	सञ्जयिषा	२०८	८	सञ्जयिषा	२०८	८	सञ्जयिषा
"	"	कनधाः	कनधाः	कनधाः	कनधाः	२०९	२६	पुनश्चरितो	२०९	२६	पुनश्चरितो	२०९	२६	पुनश्चरितो
"	"	क्रोधिन्	क्रोधिन्	क्रोधिन्	क्रोधिन्	२१०	३	अथ	२१०	३	अथ	२१०	३	अथ
"	"	कृपणाकां	कृपणाकां	कृपणाकां	कृपणाकां	२११	१४	कुमारोऽपि	२११	१४	कुमारोऽपि	२११	१४	कुमारोऽपि
"	"	दलारमनसः	दलारमनसः	दलारमनसः	दलारमनसः	२१२	२६	करकाद्	२१२	२६	करकाद्	२१२	२६	करकाद्
"	२७	समुद्रम्	समुद्रम्	समुद्रम्	समुद्रम्	२१३	२०	गभो भगद्	२१३	२०	गभो भगद्	२१३	२०	गभो भगद्
१७४	१४	घोर	घोर	घोर	घोर	२१४	५	तपभणियं	२१४	५	तपभणियं	२१४	५	तपभणियं
१७५	२०	परिचामेतां	परिचामेतां	परिचामेतां	परिचामेतां	२१५	६	करक जित	२१५	६	करक जित	२१५	६	करक जित
१७५	२६	घोर	घोर	घोर	घोर	२१६	२१	दद्यां पंगय-	२१६	२१	दद्यां पंगय-	२१६	२१	दद्यां पंगय-
"	"	मन्त्र	मन्त्र	मन्त्र	मन्त्र	२१७	२४	क्रीत-	२१७	२४	क्रीत-	२१७	२४	क्रीत-
१७६	२१	गमन	गमन	गमन	गमन	२१८	२७	सिपसु ह	२१८	२७	सिपसु ह	२१८	२७	सिपसु ह
१७६	१७	तपः जी-	तपः जी-	तपः जी-	तपः जी-	२१९	१	मन्त्रक	२१९	१	मन्त्रक	२१९	१	मन्त्रक
१७६	२२	पञ्जितया	पञ्जितया	पञ्जितया	पञ्जितया	२२०	२१	तेरय	२२०	२१	तेरय	२२०	२१	तेरय
१८०	२४	मारयदीनि	मारयदीनि	मारयदीनि	मारयदीनि	२२१	२२	सर्व	२२१	२२	सर्व	२२१	२२	सर्व
१८०	२५	क्रोधा	क्रोधा	क्रोधा	क्रोधा	२२२	२	परधमो बाह	२२२	२	परधमो बाह	२२२	२	परधमो बाह
१८१	२६	रोगादिषो	रोगादिषो	रोगादिषो	रोगादिषो	२२३	१७	प्रसूतो बाहो	२२३	१७	प्रसूतो बाहो	२२३	१७	प्रसूतो बाहो
१८१	२७	धुनन्तरिमि	धुनन्तरिमि	धुनन्तरिमि	धुनन्तरिमि	२२४	२७	स्थापयित्वा	२२४	२७	स्थापयित्वा	२२४	२७	स्थापयित्वा
१८१	२८	संग्रामि	संग्रामि	संग्रामि	संग्रामि	२२५	२६	निर्मापयति	२२५	२६	निर्मापयति	२२५	२६	निर्मापयति
१८१	२९	साममि	साममि (प्रीका)	साममि (प्रीका)	साममि (प्रीका)	२२६	१७	सन्तो	२२६	१७	सन्तो	२२६	१७	सन्तो
१८१	३०	विजयमिष	विजय इष	विजय इष	विजय इष	२२७	१४	वसपन्	२२७	१४	वसपन्	२२७	१४	वसपन्
१८१	३१	राति	रातिः	रातिः	रातिः	२२८	१८	यय	२२८	१८	यय	२२८	१८	यय
१८१	३२	दन्तयनापना-	दन्तयनापना-	दन्तयनापना-	दन्तयनापना-	२२९	२०	द्याति (दि)	२२९	२०	द्याति (दि)	२२९	२०	द्याति (दि)
१८१	३३	मिता-	मिता	मिता	मिता	२३०	२१	पुरोहितयः	२३०	२१	पुरोहितयः	२३०	२१	पुरोहितयः
१८१	३४	वापोह-	वापोह-	वापोह-	वापोह-	२३१	१६	वसेरा	२३१	१६	वसेरा	२३१	१६	वसेरा
१८१	३५	रुमरु	रुमरु	रुमरु	रुमरु	२३२	२०	कटकाणि	२३२	२०	कटकाणि	२३२	२०	कटकाणि
१८१	३६	कुप्यति	कुप्यति	कुप्यति	कुप्यति	२३३	२४	पट्टि	२३३	२४	पट्टि	२३३	२४	पट्टि
१८१	३७	पराङ्गीपाप	पराङ्गीपाप	पराङ्गीपाप	पराङ्गीपाप	२३४	२४	स्पृच्छेदम्	२३४	२४	स्पृच्छेदम्	२३४	२४	स्पृच्छेदम्
१८१	३८	वेरलीय	वेरलीय	वेरलीय	वेरलीय	२३५	२१	स्वर्जतम्	२३५	२१	स्वर्जतम्	२३५	२१	स्वर्जतम्
१८१	३९	उर्मिद	उर्मिद	उर्मिद	उर्मिद	२३६	२३	रोपरा	२३६	२३	रोपरा	२३६	२३	रोपरा
१८१	४०	विषमिषं	विषमिषं	विषमिषं	विषमिषं	२३७	२७	पुन्यन्तो	२३७	२७	पुन्यन्तो	२३७	२७	पुन्यन्तो
१८१	४१					२३८	२७	मृदका	२३८	२७	मृदका	२३८	२७	मृदका

पृष्ठं	पङ्क्तिः	अशुद्धम्	शुद्धम्	पृष्ठं	पङ्क्तिः	अशुद्धम्	शुद्धम्
२४६	२१	विधुनितं राजानं	विधुनितरागस्य	३३५	२०	परिवधामि	परिधायैमि
"	"	दर्शयन्त्यः	दर्शयन्ति	३३६	१६	घोटुभ्यो	घोटुभ्यो
"	"	राजन्ते	राजः	३३८	६	वृडे	वृडे
२४१	१७	क्षापित	क्षापितः	३३८	२१	पृष्ठे(?)	पृष्ठे
२४३	३०	विधुनित	विधुनित	३३८	२६	धोतुम्	धुत्वा
२४४	२२	पाभ्ये	पाभ्ये	३४१	४	पत्ता य	पत्ताय
२४६	२२	पाण्डुराण्या-	पाण्डुराण्या-	३४१	१६	प्राप्ता ख	प्राप्ताया
२६६	१४	खण्डपि	खण्डपि	३४८	७	उम्मिड	उम्मिड
२६८	२०	यत्स !	यत्से !	३४८	२१	सा(स)रङ्ग	सारङ्ग (गङ्गा)
२६६	१२	भमिराहं	भमिराहं	३४८	२३	उन्मुक्त	उद्धस्तिपक
२७२	१८	विधुनयन्	विधुनयन्	३४९	२२	हला	हलाः
२७२	२१	अमर्त्य	अमर्त्य	३४६	२३	हला	हले
२७५	१६	मूमा-	मूग्य-	३४६	२५	पश्यती	पश्यन्ती
२७७	१८	धृष्टिमानम्	धृष्टताम्	"	"	रहितया	रहिताया
२८०	१७	भालं	भालो	३४१	२६	हला	हले
२८१	१७	खचिन्	खत	३५०	८	सज्जह	सज्जह
२८१	१६	स्यान्तो	स्यान्तर्	३५०	२२	इलाघते	सकलपति
२८१	१६	चूरयं-	चूरयं	३५१	१३	कहह	कहह
२८२	२२	-धारः	धारः	३५१	२१	-राङ्गगुण्यां	-राङ्गगुण्यां
२८२	२७	विद्याहरो	विद्याधरो	३५२	१६	तत्रं	तत्रं
२८३	२४	घू	घू	३५४	२०	[कुन]	[गुन]
२८८	२७	विद्याहर	विद्याधर	३५४	२४	मोपेक्षार्था	मोपेक्षार्था
२८८	२३	नगर	नगराद्	३५७	२६	भरये	-भरणे
३०५	१०	आद्यंदिउं	आद्यंदिउं	३६१	१२	निदत्तरे	निदत्तरे
३०५	२६	निरपेक्षम्	निरपेक्षाः	३६२	१७	खरेय	खरटेन
३०७	१३	अपंता	अपंता	३६२	२५	-न्यमन्यं-	-न्यमाय-
३०८	१	गुण अजहि	गुणजलहि	३६२	२६	प्राप्स्यसि	प्राप्स्यसि
३१५	२८	नेह	नेह	३६६	२५	मिन्नायि	मिन्नादीव
३१६	४	सिद्धी	सिद्धी	३७२	२०	शुपायम्	शुपायम्
३२१	१३	नीरय	नीरय	३७४	२४	नरमा	नरमा
३२१	२८	"	"	३७४	२७	मनःकामिन	मनःकामिन
३२३	१८	विद्यय	विद्ययय	३७८	८	यम घो	यमाओ
३३४	२	यज्जह	यज्जह	३७६	६	महान्द	महान्द
३३४	२६	देविक	देविक	३८०	२३	-मयनमिष्टी	-मयनमिष्टी
३३५	६	परिदृश्यमि	परिदृश्यमि	३८१	१६	जमिदमद	जमिदमद
३३५	१६	दन्ता	दन्ता नन्ता	३८३	१४	-नादे	-नादा

पृष्ठं	पङ्क्तिः	अनुसूच्यम्	शुद्धम्	पृष्ठं	पङ्क्तिः	अनुसूच्यम्	शुद्धम्
२८३	१४	-सिन्धु	-सिन्धु	४४०	२३	यत्नः	यत्नः
२८६	११	सदसं	सदसं	४४१	७	सम्पत्ताई	सम्पत्ताई
२८७	१७	सदस्य	सदस्य	४४१	७	नित्यं	नित्यं
२८९	१६	सुतेन	सुतेन	४४१	१४	-चमसं	-चमसं
"	"	धनम्	धनम्	४४१	१६	अपत्ति	अपत्ति
३१२	२	मेहे	मेहे	४४३	१६	-अपत्तिपिन्हा	-अपत्तिपिन्हा
३१३	२३	मयेयाद्	मयेयाद्	४४३	२५	विह्वल	विह्वल
३१३	२८	तस्स	तस्स	४४८	३२	लक्षपत्तिः	लक्षपत्तिः
३१४	२६	-मयगुहा	-मयगुहा	४४८	२६	प्रतिहाय	प्रतिहाय
३१४	१	जिपोंर-	जिपोंर-	४४८	१६	वास	वास
३१६	१३	बाजोविष	बाजोविष	४४८	२२	भङ्ग	भङ्ग
३१६	२४	बाज एव	बाज एव	४४८	२८	धर्म	धर्म
३१८	२३	भक्तिपत्तीह	भक्तिपत्तीह	४४३	१	विष्वाह	विष्वाह
४०१	२४	समाकारं	समाकारं (सर्पाकारं)	४४३	१६	विष्वाह	विष्वाह
४०२	२४	सुरता-	सुरता-	४४३	२५	चरनेहं	चरनेहं
४०२	२८	-रूप हो	-रूप हो	४४३	२७	दुर्गाहो	दुर्गाहो
४०६	७	-पुर्वीय	-पुर्वीय	४४७	१	तां मन्त्रो	तां मन्त्रो
४०६	१३	पद्मामने-	पद्मामने-	४४७	२४	सा	सा
४०७	१६	-मेव, निर्विषं	-मेव निर्विषं,	४४७	१६	विजयविपत्ति	विजयविपत्ति
४१०	१६	मङ्गलं	मङ्गलं	४४७	२३	द्विपत्ति	द्विपत्ति
४१०	२०	मिष ।	मिष ।	४४७	१६	यत्न	यत्न
४१०	२८	मयितं	मयितं	४४७	१७	पञ्चापि-	पञ्चापि-
४१३	१४	कोसमिजवं	कोसमिजवं	४४७	२८	दुर-	दुर-
४१३	२१२	करं पारो	करं पारो	४४८	१६	-रवः	-रवः
४१४	१४	तत्त्व	तत्त्व	४४८	३	तत्	तत्
४१६	८	तैव	तैव	४४८	२१	द्वारसपति	द्वारसपति
४२८	१८	विषय	विषय	४४८	२५	अद्वयता	अद्वयता
४२८	१६	द्वारहास	द्वारहास	४४८	२६	करः	करः
४२८	४	अभिप्रेत	अभिप्रेत	४४८	१३	पुष्ट पुष्टि	पुष्ट पुष्टि
४२८	१६	अभुक्त-	अभुक्त-	४४८	१८	वासिनी	वासिनी
४२८	१८	अभिप्रेत	अभिप्रेत	४४८	२५	तत्त्व	तत्त्व
४२८	३	परिदुष्ट	परिदुष्ट	४४८	२१	द्विपत्ति	द्विपत्ति
४२८	७	अभिप्रेत	अभिप्रेत	४४८	१८	पुष्ट	पुष्ट
४२८	८	तत्त्वपदात्रये	तत्त्वपदात्रये	४४८	२२	द्विपत्ति	द्विपत्ति
४२८	१३	द्विपत्ति	द्विपत्ति	४४८	४	सा	सा
४२८	१६	द्विपत्ति	द्विपत्ति	४४८	१३	नित्यं	नित्यं

पृष्ठं	पङ्क्तिः	अशुद्धम्	शुद्धम्	पृष्ठं	पङ्क्तिः	अशुद्धम्	शुद्धम्
४८४	२६	विश्वे	विश्वे	५४६	१६	उच्छ्र	व्यपार्यधान्यं
४८६	१६	झरन्तं	झरन्तं	५४६	१६	प्रयति	पृच्छति
४८६	२८	न्यवत्सातां	न्यवत्सातां	५४१	२०	प्रयतेतां	प्रयतेषां
४८८	४	धुमिउं	धुमिउं	५६१	३०	कतव्यः	कर्तव्यः
४८८	१६	करविकां	करविकां	५६२	२१	कथयति	कथय
४९०	११	भृ कुसलत्तं	भृकुसलत्तं	५६७	१७	गुरु	गुण
४९०	२२	भृःकुम्भः	भृःकुम्भः	५७२	६	कुंमर	कुमर
४९२	२६	हिगा	हिक्	५७२	१८	आष्टक	आष्टक
४९६	६	ववाहिपण	वेवाहिपण	५८५	१६	शुदवा	शून्या
४९७	१६	य	च	५८६	१७	धुरं	धुरां
५००	२६	पुर्व	पूर्व	५८७	२२	कथकथमपि	कथं कथमपि
५०२	८	विसुपद्ये	विसुपद्ये	५८७	२३	मुद्घ्या	वृद्ध्या
५०४	१७	उच्छिन्न	उच्छिन्न	५८८	१४	समृद्धये	समृद्धये
५०४	१४	किल किलं-	किलकिलं-	५९६	४	योहिज्ज	वाहिज्ज
५०४	२६	किल क्रीडन्तः	किलकिलायमानाः	६०४	४	चन्द्र	चन्दन
५०६	११	तृतीयाष्ट	तृतीयगुण	६०६	४	भुयण	भयण
५१०	२८	मालामेकां	मालामेकं	६०६	१६	भुयन	भयन
५१२	१४	धयणं	नयणं	६११	१८	मये	मये
५१६	१०	बुहद	बुहद	६११	२६	ज्ञानिन्या	ज्ञानयित्वा
५१६	२३	पत्तान्तो	पत्तान्त	६१३	२२	पंव	पयं
५२०	११	आयहणत्थं	आयहणत्थं	६१३	२७	सं	स
५२१	१३	मुक्कलितेह	मेपितेह	६१४	१७	गुदेराप	गुरराप
५२२	२८	मयि	मम	६१४	१८	कञ्चिद्वरं	कञ्चिद्वरं
५२३	८	रमणीय	रयणीय	६२२	११	बहु	बहु
५२४	४	उज्जाणियाप	उज्जाणियाप	६२४	१७	तपः कर्मणि	तप कर्मणि
५२६	६	भय-	भय-	६२४	१	सचिसे	सचिसे
५२६	२४	दाय-	दाय-	६२६	१०	सचित्त	सचिन्न
५२८	१६	चय	चरं	६२६	२२	दृष्ट	दृष्टा
५२९	८	निरयवलो	निरविवलो	६२७	७	टाय	टायं
५२९	२३	तय-	तप-	६२७	२१	मुनि	मुनि
५३०	१	यहृदय	यहृण	६२८	१०	भय्याः	भय्याः
५३२	७	युद्धसम्भो	युद्धसुसिभो	६२९	१४	ओ	जे
५३७	१४	तय ४	तय ४	६२९	२०	संस्थितान्	संस्थितान्
५३८	१५	मन्यते	मन्यते	६२९	२६	यां	ये
५४	१८	उद्गोर्लो-	उद्गोर्लो	६३२	१	सद्विचितां	सद्विचितां
५०	८	मानस्य	सामास्य	६३०	१७	ददति	ददति

पृष्ठं	पङ्क्तिः	अशुद्धम्	शुद्धम्	पृष्ठं	पङ्क्तिः	अशुद्धम्	शुद्धम्
६३३	४	तद्विके-	तद्वि के-	६४४	१८	विहित	विहित
६३३	२४	सिद्धान्त	सिद्धान्त	६४६	६	दिष्टीण	दिष्टीण
६३४	१४	तत्पं	तत्पं	६४६	११	तत्पय	तत्प य
६३४	८	चंदोति	चंदोति	६४७	२६	वन्धोः	वन्धोः
६३४	६	पदमं	पदमं	६४१	११	मथ	मच्छु
६३४	१६	हरदासननाथर-	दसितहरदासन-	६४१	१४	-यास्ते	-यास्ते
		दसित	शधर	६४१	१६	धियमाणं	धियमाणं
६३५	२३	तत्र	तथा	६४२	४	दृष्टं	दुष्टं
६३५	२६	-चंडइपि	-चंडइपि	६५२	८	मालाप-	माला प-
६४०	२६	नास्यपत्रं-	नास्यपत्र	६५२	२६	-निपतन्तं	-निपतन्तं
६४२	२२	-स्तपपाभ्यं	-स्तप पाभ्यं	६५७	१०	पुष्टय	पुष्टय
६४३	१३	भमिऊय	भमिऊयं	६५८	२०	आस्थाद्यापि	आस्थाद्यापि
६४३	२१	तट्टाया	तट्ट भावाः	६५८	२१	रह	रहसारह
६४४	२	संविभाष	संविभाग				

